Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET
The Workers Museum

Titel: Typograf-Tidende
Udgiver: Dansk typograf Forbund
Udgivelsesår: 1882-1884

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARKIV

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 1. | København, den 14. Januar 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Foreningens Maskebal

afholdes Lørdagen den 18. Februar i Seekamps Lokaler. Nærmere Bekendtgørelse i næste Nr. *Styrelsen.*

Biblioteket staar nu til Afbenyttelse for Medlemmerne. Bogudlaan finder Sted hver Lørdag Aften fra Kl. 9—11.

I Aften, Kl. 11, afholdes Avktion i Foreningens Lokale over en Del fra Biblioteket udskudte Bøger, hvortil Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde.

Styrelsen.

Vi opfordre herved Biblioteksagens Venner til at vise deres Interesse for Sagen ved at yde Bidrag af Bøger, som maatte egne sig til at indlemmes i Bogsamlingen. Da Biblioteket nu begynder sin Virksomhed og Tanken altsaa er bleven til Virkelighed, er der Anledning for dem, der først vilde se, om der blev noget af, til at vise deres Interesse for Medlemmernes aandelige Uddannelse i Gerningen.

Nye Medlemmer:

Gotfred Walther [udlært den 1. Februar 1878 i S. L. Møllers Bogtrykkeri], *P. C. Louw* (Rigsdagen).

V. Hansen („Dagstelegrafen").

C. F. Andersen (Hoffensberg).

C. G. Petersen (O. C. Olsen & Co.).

Vilh. F. E. Behrens [udlært i Thieles Bogtrykkeri den 1. Januar 1881] (Thieles Bogtrykkeri).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Rettelser til Statistiken.

S. 11, L. 18 f. o., er Satsprisen for „Dagstelegrafens" Sætteri anført til 28 Øre; skal være 30 Øre. — Samme Side, L. 28 f. o., er Satsprisen for „Fædrelandets" Sætteri anført til 35 Øre; skal være 33 Øre. — Efter Løbe-Nr. 27 indsættes: Hohlenberg. Ingen Meddelelser.

Dansk typografisk Forening.

Ved det stedfundne Valg af en Revisor i Stedet for P. Lund, Kolding, er der afgivet 91 Stemmer, hvoraf 69 faldt paa F. Dinsen, Kolding, som saaledes er valgt. H. F. Rasmussen fik 16 St.

Indtil Dato er der afsluttet Overenskomst om Gensidighed med følgende Foreninger. (De med * betegnede yde gennemrejsende Medlemmer af vor Forening foruden Viatikum ogsaa Sygeunderstøttelse; de med ** betegnede optage *desuden* vore Medlemmer i deres Forening uden Indskud og med straks indtrædende fuld Medlemsret.)

„Den typografiske Forening" i København.
„Den typografiske Forening" i Kristiania.
„Den typografiske Forening" i Bergen.
„Associazione generale di m. s. degli Milano e Sobborghie", Italien.
* „Typograficka Beseda", Prag.
** „Vereins der Buchdrucker und Schriftgiesser" in Budapest.
* „Unterstützungskasse der Breslauer Buchdrucker und Schriftgiesser".
* „Buchdruckergesellschaft zu Riga", Rusland.
* „Kronlands Verein für Buchdrucker und Schriftgiesser" in Tirol und Vorarlberg.
* „Unterstützungsverein deutscher Buchdrucker".
** „Buch- und Steindruckerverein", Teplitz*).
** „Unterstützungsverein für Buchdrucker, Litografen und Steindrucker", Nord-Böhmens.

Naar Svar indløber fra de øvrige Foreninger, hvortil vi have skrevet, skal der derom blive udsendt et Cirkulære; indtil da bedes Lokalformændene notere sig ovenstaaende (s. § 30).

Aarhus, den 8. Januar 1882.

Hovedbestyrelsen.

Typograf **N. M. Åkerfeldt** (sidst Medlem af „Den typografiske Forening" i København), som nu hensidder paa Raadstuen i Ringkøbing, er paa Grund af *Bedrageri* imod Foreningen for bestandig udelukket fra at hæve Understøttelse af denne og Indtrædelse i Foreningen.

P. H.-B. V.:
Harald Jensen.

Typografernes Sangforening.

Stiftelsesfesten fejres ved Koncert og Bal i Seekamps Lokale Søndag den 29. Januar. *Bestyrelsen.*

---

*) Overenskomsten angaar ikke Stentrykkerne.

I Anledning af den nylig udkomne Statistik for Typografer maa jeg bede om Plads i „Typograf-Tidende“ for følgende Bemærkninger:

Idet jeg erkender, at en Statistik kan gøre sin *Nytte*, naar den er *fuldstændig korrekt*, véd jeg tillige, at den kun gør *Skade*, naar de enkelte Trykkerier ikke have opgivet deres forskellige Arbejdsforhold rigtigt. At der kan indsnige sig Fejl for Provinsernes Vedkommende, kan jeg finde tilgiveligt, da det vel i flere Tilfælde er den vedkommende Principal selv, der har udfyldt det udsendte Skema; men at saa uheldige Fejl skulde kunne indsnige sig for Københavns Vedkommende, som sket er, er aldeles *utilgiveligt*. Her var det i hvert Fald Typograferne selv, der *kunde* og *burde* opgive rigtigt. Jeg skal tillade mig for *Bladsætteriernes* Vedkommende at gøre opmærksom paa, at man fra „*Berlingske Tidende*“ savner Oplysning om Gennemsnitsfortjenesten, hvormeget Sætterne faa for hvert Tillæg samt under hvilke Forhold Reservesætterne arbejde. Fra *Ferslew* savnes Oplysning om, hvor meget der betales for Ventetur og Søndagstur (selv Bogstavbetalingen er fejl opgivet). Fra „*Fædrelandet*“ savnes f. Eks. Efterretning om, at skudt Sats beregnes efter Højden. Fra „*Dagens Nyheder*“ mangler Oplysning om Venteturenes og Søndagsturenes Betaling. Fra „*Dags-Avisen*“ mangler enhver Oplysning om Bogstavberegning, daglig Arbejdstid, Ventetur og Søndagstur. Fra „*Social-Demokraten*“ mangler Oplysning om Arbejdstiden og Venteturene. Endelig mangler der Oplysning fra „*Morgenbladet*“ om Venteturenes Betaling.

Hvis nu Statistiken er lige saa „korrekt“ for Bogsætteriernes Vedkommende, maa jeg sige, at „Den typografiske Forening“ har givet sine Penge godt ud til Trykning af Pjecen, og Hr. *Truelsen*, som har anvendt sin Tid for at gøre alt saa godt som muligt, har virkelig heller ikke megen Fornøjelse af sit ellers smukke og vel ordnede Arbejde. — Jeg vil imidlertid haabe, at Dhrr. Kolleger paa oven nævnte Sætterier ville indsende Rettelser til Optagelse i „Typograf-Tidende“, da ellers hele Sagen efter min Mening gør mere Skade end Gavn.

Til Slutning skal jeg tillade mig at sende følgende Rettelse for „Dagbladet“s Vedkommende:

Fra 1. Januar 1882 er Arbejdstiden forandret saaledes, *at Sættetiden er fra 3—11 Aften (før fra 2—10); Venteturene begynde altsaa fra Kl. 11 med den tidligere Pris. Det er en Selvfølge, at Aflægningen skal være besørget tidligere.* *Emil Petersen.*

* * *

Skønt vi maa være enige med Hr. Petersen i, at Statistiken helst burde være korrekt, er det maaske dog ikke af Vejen at gøre opmærksom paa det *umulige* i at faa en saadan Statistik „*fuldstændig* korrekt“, saaledes som Hr. Petersen fordrer det, især naar der gaar længere Tid hen mellem Materialets Indsamling og Beretningens Udsendelse. Endvidere maa vi tillade os at bemærke, at det, Hr. Petersen fremhæver som „saa uheldige Fejl“ og som *utilgiveligt*, at f. Eks. Bladsætterierne ikke have givet en tilstrækkelig udtømmende Beretning, ikke bør betegnes paa denne Maade. Der kan ikke i den Forstand være Tale om *fejlagtig*, men vel om *ufuldstændig* Opgivelse, og der kan derfor heller ikke i saa Henseende gøres Krav paa at faa Fejlene rettede, men vel udtales et Ønske om at faa yderligere og *fuldstændigere* Oplysninger. Af den Grund at betegne Statistiken som kun at gøre Skade, forekommer os dog temmelig strængt; vi ere endogsaa af den Mening, at den trods sine Mangler vil gøre god Nytte, og at særlig det vigtige Lærlingespørgsmaal ved den er bleven belyst paa en fuldkommen tilstrækkelig Maade. — Den fejlagtige Opgivelse af Betalingen i „Dags-Telegrafen“ skyldes ligefrem en Trykfejl, som det vil ses af foranstaaende Rettelse. — Angaaende Provinserne skulle vi blot bemærke, at det kun er fra meget faa Steder, Oplysningerne skyldes Principalerne. De fleste Steder er det ligesom her Kollegerne, der have meddelt dem, men saa vel for Principalers som Kollegers Vedkommende er det sket med større Imødekommen og med mere Interesse for Sagen end her. *Red.*

Til Medlemmerne i „Dansk typografisk Forening“.

Det kan næppe være undgaaet nogens Opmærksomhed, at hvad det angaar med at abonnere paa „Typograf-Tidende“, da staar det meget daarligt til; man læse blot den københavnske Forenings sidste Regnskab og der se Abonnement paa Tidenden opført med en latterlig ringe Sum. At en Forandring heri baade er ønskelig og gavnlig, derom tænker jeg, at alle kunne være enige, og nærværende Linjer skulle være en venlig Anmodning til Medlemmerne af „Dansk typografisk Forening“ hver især at virke hen til, at en saadan Forandring ret snart kunde indtræde, og specielt vilde jeg bede Dhrr. Lokalformænd at gøre deres Medlemmer bekendt hermed; thi netop ved et forøget Abonnement paa Tidenden kunne vi vente, at Interessen for vor Forening vil tiltage, og dermed selvfølgelig ogsaa Medlemsantallet. At der, hvor Tidenden *ikke* holdes, heller ikke trives noget frodigt Foreningsliv, synes uomtvisteligt; et Trykkeri, paa hvilket der findes imellem en halv og en hel Snes Typografer og hvor Tidenden *ikke holdes af en eneste af disse*, er en Sjældenhed, som vor Forening dog har at opvise. — For kort Tid siden var dette Spørgsmaal fremme til Diskussion i en jysk Lokalforening, og man forbavsedes dér ved af en tidligere Lokalformand at høre *et Forsvar for Ligegyldighed i denne Sag*; men heldigvis er baade han og hans „System“ sat til Dørs i den paagældende Lokalforening.

Ved at minde Kolleger om denne Sag hører man i Reglen udtalt, at Tidenden er for meget „københavnsk“ og indeholder saa at sige aldrig noget fra Provinserne. Jeg ser ikke rettere, end at vedkommende Kolleger ved en saadan Udtalelse *fælde en haard Dom over dem selv.* Hvorfor bidrage Dhrr. ikke til, at Tidendens Indhold kan blive mere alsidig og derved muliggøre, at den enten kan komme til at udgaa noget oftere eller i noget større Format, — eller maaske begge Dele. — Der maa absolut fra de for-

skellige Provinsbyer foruden almindelige, faglige Artikler kunne leveres Stof, som egner sig til Omtale i Tidenden. I „Dansk typografisk Forening"s Lokalafdelingers Generalforsamlinger debatteres jo ofte Ting, som vilde gavne Sagen, dersom de kom frem i Tidenden. Og Hovedbestyrelsen! Vilde det ikke være ret heldigt, om Forhandlingerne paa dens Møder kom til Medlemmernes Kundskab igennem Tidenden; at den ikke saadan fuldt ud kunde meddele alt, men at den ogsaa maatte have visse Sager for „lukkede Døre", indser jeg meget godt; dog kunde i saa Tilfælde *Resultatet* af disse for „lukkede Døre" henviste Sager foreligge.

Kolding, Juledag 1881.

H. F. Rasmussen.

* * *

Vi ere den ærede Indsender særdeles taknemlige for den Sympati, han nærer for Bladet, og for de Anskuelser, han udtaler, til hvilke enhver Kollega, der virkelig har Interesse for Sammenslutningen imellem Typograferne og for et kraftigt Foreningsliv, maa slutte sig. Vi ville oprigtigt ønske, at Hr. Rasmussens Ord maa falde i god Jord og bære Frugt. Et større Abonnement fra Provinskollegernes Side var særdeles ønskeligt, og det vilde sikkert bidrage til, at Bladet, især naar det blev støttet ogsaa paa andre Omraader, kunde blive udvidet og blive et virkeligt Organ for *alle* danske typografiske Arbejdere. *Red.*

Literatur.

Af Mangel paa Plads i de to sidste Nr. ere vi først i Dag i Stand til nærmere at omtale det af Prof. *Karl Faulmann* paa Hartlebens Forlag i Wien udgivne Værk *„Illustrirte Geschichte der Buchdruckerkunst, ihrer Erfindung durch Johann Gutenberg und ihrer technischen Entwicklung bis zur Gegenwart"*. Forfatteren byder i Værket en Specialhistorie, som absolut maa være af Interesse for vort Fags Udøvere ved den Maade, paa hvilken Forfatteren behandler sit Æmne. I Følge Indledningen skal det Mørke, som omgiver Gutenbergs Person og hans Værks Fremtræden, blive fjærnet, og i sin Udvikling lægger Forfatteren en stor Belæsthed og Energi som Samler for Dagen; vi tænke her navnlig paa hans Bidrag til Gutenbergs Genealogi. I det første Afsnit, som omhandler „Bogtrykkeri", forbinder Forf. paa en tiltrækkende Maade Trykværktøjets Beskrivelse med Forklaring af dets Fremkomst. Her skal nævnes Afbildninger af Presser fra det 16. Aarhundrede, som samtidig søge at vise, hvorledes man trykkede hos Tyrkerne, Franskmændene og Englænderne. Værket, som bliver trykt i Statstrykkeriet i Wien, faar en elegant Udstyrelse. Til Teksten er benyttet en Korpus Antikva af fransk Snit, Nedrykningerne ere smykkede med originale Lister og om de foto-litograferede Kopier i Farver og Guld efter de første trykte Bøger kan man kun indvende, at det vilde have været ønskeligt, om de vare udgaaede fra Bogtryk- og ikke fra Litografipressen. Vi komme senere tilbage til dette Værk, som vi paa det bedste vil anbefale til alle dem, der forstaa lidt Tysk og kan afse de 60 Øre, som hvert af de 25 Hefter, hvoraf Værket bestaar, koster.

— Fra Hr. kgl. Hof-Bogtrykker F. Dreyer have vi modtaget det i Anledning af Bianco Lunos Trykkeris 50 Aars-Jubilæum af *C. Nyrop* forfattede Mindeskrift. Det giver en Række interessante Oplysninger om Trykkeriet lige fra Begyndelsen, men da vi allerede i sidste Nr. udførlig omtalte dettes Virksomhed og Fremgang, skulle vi her nøjes med at meddele dem, der maatte ønske at gøre nærmere Bekendtskab med dette Skrift, at det vil blive indlemmet i Foreningens Bibliotek og der kunne faas til Gennemlæsning.

Forskelligt.

Den Festmiddag, som Hr. Bogtrykker *F. Dreyer* gav paa Skydebanen i Anledning af Lunos Trykkeris 50 Aars-Jubilæum, og hvortil samtlige Arbejdere vare indbudte, var særdeles vellykket. Da Festen allerede er refereret udførlig af alle Dagblade, ville vi ikke her omtale den nærmere. Vi skulle blot i Forbindelse med vor tidligere Omtale af Jubilæet meddele, at Fru Luno og Hr. Dreyer have skænket hver 1000 Kr. til „Stiftelsen for Typografer" til et Legat, om hvis Renters Anvendelse der senere vil blive taget Bestemmelse.

— Om den d. 12. December f. A. afdøde gamle Typograf *Daniel Brinck* meddeles følgende: Fra sin tidligste Ungdom var han opfyldt af Lyst til at se sig om i Verden. Hans frejdige, glade Sind tillod ham ikke at føre et ensformigt, roligt Liv. Allerede straks efter sin Konfirmation ytrede han Lyst til at blive — Husar, men gav dog tilsidst efter for sin Moders Ønsker, at lære et Fag. Han blev da sat i Bogtrykkerlære og stod ogsaa sin Læretid ud, men aldrig saa snart var han bleven Svend, før han præsenterede sig for sin Moder i den røde Husartrøje. Det varede dog ikke længe, før han var færdig med denne Virksomhed. Ved et Fald med Hesten kom han til Skade og fik sin Afsked, hvorefter han begav sig paa Rejsen som Typograf. Paa sin Vandring kom han til Rom, hvor Thorvaldsen skaffede ham Arbejde paa et større Trykkeri. Kort efter udbrød Krigen mellem Holland og Belgien, og nu lod han sig hverve til den hollandske Marine paa 4 Aar. Da disse vare omme, skulde han hverves paa ny, men „til en Forandring" gik han over til Belgierne, med hvem han deltog i flere Slag. Da Krigen var forbi, kom han hjem, dekoreret med en Orden for udvist Mod, og Lommerne fulde af Dukater. Disse mange Penge vare ham vist nok til Ulejlighed; i det mindste betalte han alt, hvad han købte, med dobbelt Pris, men derfor fik de ogsaa desto snarere Ende, hvilket lettede betydeligt paa Humøret. Saa tog han Hyre med et Skib, og med dette foer han den halve Verden rundt og kom bl. a. ogsaa til Rusland, hvor han var blandt dem, der af Kejseren inviteredes til Middag, en Begivenhed, som han aldrig glemte og ofte dvælede ved. I Slutningen af Trediverne kom han atter til København, dog ikke for at blive; han vilde igen paa Farten. Imidlertid traf han sammen med senere Kammerherre Berling, som lovede ham Arbejde saa længe han levede, og han slog sig da til Ro hos denne, hvor han arbejdede i 16 Aar. Enkelte af dem,

der have arbejdet sammen med ham dér, ville mulig erindre, at han indgik et Væddemaal om at krybe op i en stor Fabrikskorsten i Nabogaarden. Dette Væddemaal gik ud paa, at hvis han ikke kunde komme op igennem Skorstenen og svinge med Hatten fra Toppen af denne, skulde han give „28 Kopper Kaffe med Boller", men hvis han kom op, skulde han have — 1 — én — Kop Kaffe. Han udførte det og var i mange Aar stolt af, at have vundet denne Kop Kaffe. — I de sidste Aar af hans Liv var Helbredet meget nedbrudt; men han bevarede dog sit gode Humør og tilfredse Sind lige til sin Død.

— Da der i denne Tid er en Del Tale om Frakturs og Antikvas mindre og mere Læselighed, kunde det maaske være af Interesse at høre, at vor Landsmand, dansk Konsul i Leipzig *Lorck* har foretaget en Undersøgelse i Tyskland om, hvorledes Fraktur og Antikva staa overfor hinanden, og faaet ud, at den latinske Skrift i mange Grupper af den tyske Literatur staar lige med den gotiske, ja endog faar overvejende Anvendelse. Følgende lille Tabel vil lette Oversigten:

	Frakt.	Antikva.
Encyklopædi, Samleværker og Literaturhistorie	60	58
Universalhistorie, Geografi, Matematik og Astronomi	144	145
Skønne Kunster	53	115
Oldkyndighed, Mytologi, gammelklassisk og orientalsk Literatur, nyere Sprog	59	185
Lægevidenskab, Naturvidenskab	68	395
	384	898

— Efter hvad „Printers Register" meddeler, er Dr. Mackie i Færd med at foretage meget vigtige Forbedringer ved sin Sættemaskine. Som bekendt bliver denne sat i Gang ved Dampkraft, hvilken fører det efter Jacquards Princip gennemhullede Papir hen under Bogstavbeholderne. Leveringsevnen er ved uafbrudt Gang 10,000 Bogstaver i Timen. Han har nu til Hensigt at afskaffe det gennemhullede Papir og erstatte det med en ganske ny Indretning, ved hvilken hele Stavelser, Ord og Sætninger kunne frembringes ved et eneste Taktslag; der skal paa denne Maade kunne leveres 30,000 Bogstaver pr. Time (?). Dette er ikke at forstaa saaledes, at der i Stedet for de enkelte Bogstaver skal anvendes de saakaldte Logotyper, men Sætteren skal ved et eneste Slag kunne bringe de til en Stavelse eller et Ord hørende Bogstaver til Anvendelse i de forskelligste Variationer. Ogsaa i en anden Retning gør Dr. Mackie sig store Forhaabninger om Skriftstøbemaskinen. Han har saaledes i sit Etablissement i Creve havt flere forbedrede Støbemaskiner i uafbrudt Gang og antager ikke den Tid for meget fjærn, da Maskinerne ved endnu nogle Forbedringer ville gøre al Aflægning overflødig. Hvis denne Teori virkelig skulde vise sig fordelagtig i Praksis, idet Aflæggemaskinens store uløste Problem blev skaffet bort, saa vilde man, mener i al Fald „Pr. Reg.", være naaet et stort Skridt fremad til Sættemaskinens videre Udbredelse.

— Den nederøsterrigske Forening af Bogtrykkere og Skriftstøbere i Wien afholdt for nylig en stor Fest til Fordel for sine Invalider og for et Juletræ til Foreningens fader- og moderløse Børn. Deltagernes Antal var omtrent 2500.

Opfordring.

I Anledning af en Artikel i „Dagbladet"s Torsdagsnumer, hvori Bogtrykkerne A. Nielsen, Morsø, og Julius Jensen i Nakskov gør Indsigelse imod Fremstillingen i Statistiken af deres Trykkeriforhold, og hvori sidstnævnte fortæller, at han har 5 Typografer og 4 Lærlinge for Tiden, opfordres de Kolleger, der kunne meddele nøjagtige Oplysninger om disse to Trykkerier, til at indsende disse til os. *Red.*

Rettelse.

I Artiklen i sidste Nr. om Lunos Trykkeri staar fejlagtig, at Luno kom i Lære hos Borch i Aarhus i Stedet for Aalborg.

Typografiske Kundgørelser.

Gennem enhver Boghandel faas:

Statistisk Oversigt
over
Typografien i Danmark.
Pris 75 Øre.

Pjecen, der er elegant udstyret, indeholder: Tabellarisk Oversigt over Bogtrykkerierne og deres Medhjælpere samt Pressernes Antal, meddeler Forretningernes Oprettelsesaar og historiske Oplysninger, Arbejdstid, Lønningsforhold, hvad Trykkerierne beskæftiges med osv., og slutter med en Oversigt.

Maskintrykker.

En yngre Maskintrykker, vel øvet i Akcidenstrykning og som kan deltage i Avissætning, kan straks faa Plads i et Provinsbogtrykkeri. Billet, mrkt. „Trykker", bedes snarest indsendt til nærværende Blad.

Abonnement paa „Typograf-Tidende",

som udgaar regelmæssig hver 14. Dag, modtages paa alle kongl. Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i enhver Boglade til en Pris af 75 Øre Kvartalet foruden Forsendelses-Omkostninger.

Avertissementer indrykkes til en Pris af 10 Øre pr. Linje; ved gentagen Indrykkelse Moderation.

Bladets Ekspedition er hos *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, København K.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 2. | København, den 28. Januar 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Den halvaarlige ordinære Generalforsamling afholdes **Lørdagen den 25. Februar.**

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdagen den 18. Februar** i Seekamps Lokaler, Gammelholm, hvortil Medlemmerne med Damer indbydes.

Besøgende kunne deltage; dog kunne disse kun faa Billetter ved Rekvisition af et Medlem, der, hvis det forlanges, maa opgive vedkommendes Navn.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre, 1 Kr. for en Dame, Tilskuerbilletter 75 Øre, kunne fra den 4. Februar faas hos Styrelsens Medlemmer og hos Kasserer *Berg*. — Tilskuerne have Ret til at deltage i Ballet efter Kl. 12.

Bestemmelser:

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Entré-Billetten forevises ved Indgangen til Balsalen og beholdes for at kunne tjene til Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl. $11^1/_2$.
3. Kl. $8^1/_2$ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Danseinspektør.
4. Kl. $11^1/_2$ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuvert.
6. Kl. 5 Afslutning.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

En Frisør er til Stede med Skæg og Parykker.

Styrelsen.

Bogsamlingen staar nu til Afbenyttelse for Medlemmerne. Bogudlaan finder Sted hver Lørdag Aften fra Kl. 9—11.

Vi opfordre herved Biblioteksagens Venner til at vise deres Interesse for Sagen ved at yde Bidrag af Bøger, som maatte egne sig til at indlemmes i Bogsamlingen. Da Biblioteket nu har begyndt sin Virksomhed og Tanken altsaa er bleven til Virkelighed, er der Anledning for dem, der først vilde se, om der blev noget af, til at vise deres Interesse for Medlemmernes aandelige Uddannelse i Gerningen.

Nye Medlemmer:

Joh. P. Krogh, *Viktor E. Jensen* (Chr. Birch).

V. Barnewitz („Fædrelandet").

Frederik Hansen [udlært Januar 1882 hos Fr. G. Knudtzon] (Knudtzon).

S. P. Jeppesen, *G. A. Petersen* („Dagstelegrafen").

A. S. Andersen (S. L. Møller).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

V. Barnewitz: Et indbundet Eksemplar af „Illustreret Familiejournal".

Typografernes Sangforening

festligholder i Morgen, **Søndag den 29. Januar,** Kl. $7^1/_2$, i Seekamps Lokale sin **seks og tredivte Aarsfest** med **Koncert** og **Bal** til Kl. 5.

Besøgende kunne, naar de tegnes ved et Medlem, deltage à 1 Kr. 50 Øre for en Herre og 1 Kr. for en Dame. Billetter til Koncerten alene kunne faas à 50 Øre hos Dhrr. Inkassatorer paa Trykkerierne samt hos Bestyrelsen.

Vi have modtaget følgende den 13. ds.:

Til

Redaktionen af „Typograf-Tidende", København.

Efterstaaende bedes optaget i Deres ærede Blad snarest mulig:

„I Følge fattet Beslutning i „Den typografiske Forening" i Kristiania meddeles herved til Underretning for de med os i Gensidighed staaende Foreninger, at mulig tilrejsende Medlemmer ikke maa søge Arbejde i Brøggers Bogtrykkeri, da samme er erklæret blokeret paa Grund af den derværende Faktor Hr. K. W. Møllers Optræden lige over for de i samme Trykkeri arbejdende Forenings-Medlemmer."

Forøvrigt tillade vi os at henvise til „Typografiske Meddelelser" for December 1881, hvori en Fremstilling af Sagens nærmere Omstændigheder findes meddelt.

Kristiania, 7. Januar 1882.

Med kollegial Hilsen

Kr. H. Knudsen.

* * *

I foranstaaende henvises til „Typografiske Meddelelser“ for December f. A.; men da vi endnu ikke, en hel Maaned efter, have været saa heldige at komme i Besiddelse af dette Nr., se vi os ikke i Stand til denne Gang at give nogen nærmere Meddelelse om ovennævnte Sag. — Vi benytte Lejligheden til at anmode den ærede Redaktion af „Typ. Medd.“ om at sørge for, at Bladet udkommer lidt mere regelmæssigt, da vi i Reglen først modtage det ca. *2 Maaneder* efter den Tid, det skulde udkomme. *Red.*

Zinkografi.

Foredrag i Leipzigs Maskinmesterforening.
Paa Dansk ved M. Truelsen.

Tidspunktet for Opfindelsen af Zinkografien maa sættes til 1843, da C. Piil fra København opfandt Kemitypien. Piils Fremgangsmaade bestod i følgende: han overtrak en Zinkplade med en ligelig fordelt Voks- eller Asfaltgrund, raderede Tegningen deri ved Hjælp af en skarp Naal, ætsede den dybt med Salpetersyre, indsmeltede derpaa den dybt liggende Tegning med et Metal, som ikke angrebes af Salpetersyre, trak Pladen af med en Ziehklinge, saaledes at det indsmeltede Metal kun blev tilbage i Fordybningerne, og ætsede den derpaa; det usaarlige Metal blev staaende, Zinken ætsedes bort, og saaledes kom den tidligere dybtliggende Tegning nu til at staa højt. Man haabede det bedste af denne Fremgangsmaade, men blev skuffet; den viste sig for saa vidt ubrugelig, som Pladens Overflade ikke var modstandskraftig nok, og da det bløde Metal hurtigt udviskedes ved Tryk, saa var Pladen allerede gjort ubrugelig ved enkelte Tusend Aftryk. Da imidlertid Senefelder og senere Oppel fra Schlesien havde opdaget den samme Egenskab hos Zink, som den litografiske Sten var i Besiddelse af, nemlig en stor Modtagelighed for ethvert Fedtstof, saa forsøgte man at lave direkte farvede Overtryk, hvilket ogsaa lykkedes meget godt; nu kom det an paa at fæstne disse Overtryk saaledes, at de kunde gøre Modstand mod Syren, og efter flere Forsøg opnaaede man ogsaa det ønskede Resultat.

I lang Tid vare de zinkografiske Plader saa flade og daarligt egnede til Tryk, at enhver Maskinmester ved deres blotte Nævnelse korsede sig. Nu er det blevet bedre, hovedsagelig derved, at den almindelige Konkurrence drev Arbejdskræfter ind i dette Fag, som nøje vidste, hvad Bogtrykket behøvede, og fremfor alt have vi disse at takke for den Fuldkommenhed, hvormed de nuværende Plader præsentere sig. Siden Zinkografiens Forbedring er Bogtrykket bleven Litografien en virkelig farlig Konkurrent; saaledes bliver der overladt til os mange Arbejder med den fagmandsmæssige Tilstaaelse, at de vilde være lykkedes bedre i Bogtryk: som en stor Del kartografiske Trykarbejder, dernæst en umaadelig Masse Etiketter, som have meget store Oplag, Skoleforskrifter og Skrivehefter. Endelig have omtrent samtlige Spillekortfabriker opstillet Bogtryk-Hurtigpresser, fordi de anvende zinkografiske Farvetryksplader, og endnu skal omtales, at ogsaa mange Billedbøger, farvede Skrivpapirer o. s. v. blive fremstillede ved Hjælp af Bogtryk, da Litografien ikke godt kan konkurrere, naar det drejer sig om Hurtighed og Ensartethed ved store Oplag. En yderligere Nytte for Bogtrykket byder Zinkografien derved, at Træsnit ved Hjælp af denne lader sig fremstille i formindsket Maalestok, hvorved det bliver gjort Boghandlerne muligt at udgive billige, formindskede Udgaver af store Pragtværker. Der igennem maa der for Bogtrykket være aabnet en udstrakt Arbejdsmark.

Zinkografien deler sig i forskellige Overføringsmetoder: 1) saadanne fra stukne Plader af Staal, Zink og Kobber; 2) fra litografiske Stene, Kridttegninger, Graveringer og Pennetegninger; 3) i den fotografiske og 4) i den avtografiske Overføring. Den videst gaaende af disse Metoder er vel den fotografiske, da den er i Stand til at gengive alt, hvad der paa hvidt Papir er tegnet eller trykt med sorte, brune og røde Farver eller Tusch; thi paa den Maade er det muligt at reproducere gamle Originaler med absolut Nøjagtighed, hvilket havde mange Vanskeligheder i Træsnit, da dette Produkt altid blev elegantere og derfor anderledes end Originalen. Fotografien havde arbejdet længe, inden den naaede til den nuværende Fuldkommenhed. Wiens Fotografer vare de første, som heri leverede noget godt. Den første og bedste Fremgangsmaade, at overføre Tegninger og gamle Originalaftryk paa Zink, var den saa kaldte Asfaltkopi, som fremstilledes paa følgende Maade: Efter at man havde fremstillet et omhyggeligt Negativ paa Glas eller Glimmer, blev den godt polerede Plade i et for Dagslyset utilgængeligt Rum ligelig overgydt med en svag Asfaltopløsning, og efter at dette Overtræk var tørret, blev Pladen lagt paa det negative Glas, derpaa spændt paa Kopirammen og det hele udsat for Sollyset. Efter to til tre Timers Forløb tog man Pladen ud, gned ved Hjælp af Vat og Olje let derpaa, hvorefter det Asfalt, som havde været under Negativets Skygge, lidt efter lidt løsnedes, medens de Steder, som vare blevne belyste af Solen, bleve staaende. Da imidlertid denne Fremgangsmaade selv i godt lyst Vejr altid varede nogle Timer og ved daarligt Vejr mange Gange flere Dage, saa søgte man efter en Substans, som kopierede hurtigere; man fandt ogsaa en saadan, men Fremgangsmaaden bliver desværre holdt hemmelig, saa Foredragsholderen ikke kunde meddele noget derom. (Sluttes.)

Statistiken og „Fædrelandet“.

Som et Supplement til Hr. Emil Petersens Artikel i sidste Numer af Bladet, maa jeg udbede mig Plads for et Par Bemærkninger: Hr. Petersen berører lejlighedsvis, at der i Statistiken savnes en Meddelelse om, at skudt Sats i „Fædrelandet“ betales efter Højden. Dette er for saa vidt rigtigt som en saadan Beregning hidtil har været gældende og var ydet som et Vederlag for Nattearbejde. Fra 15. Januar er denne Erstatning imidlertid bleven inddraget, og en Henvendelse fra Sætterne til højere Vedkommende har kun ført til det Resultat, at der tilbødes disse en Godtgørelse af 50 pCt. for Sætningen af det Manuskript, der udleveredes fra Redaktionen efter Kl. 10, samt et Veder-

lag af *10 Øre* for hvert Kvarter, der efter det nævnte Tidspunkt maatte ventes paa Manuskript. Da dette imidlertid som Regel er til Stede Kl. 10 i saa tilstrækkelig Mængde, at Personalet kan have fuld Beskæftigelse flere Timer uden at erholde noget særligt Vederlag herfor, var det nævnte Tilbud i Grunden aldeles illusorisk og kunde derfor ikke modtages af Sætterne. Resultatet er saaledes blevet, at Fortjenesten er bleven betydelig reduceret, saa at den gennemsnitlig næppe overstiger 26 Kr. ugenlig for ca. *14 Timers* daglig Arbejdstid.

Som det vil ses, kunne Forholdene i „Fædrelandet" saaledes ikke siges at være synderlig glimrende, og naar der i den typografiske Verden hersker en anden Anskuelse herom, kan det kun skrives paa de enkeltes Regning, der ere betagne af den lige saa almindelige som beklagelige Lyst til at fremstille de Vilkaar, hvorunder de arbejde, som bedre, end de i Virkeligheden ere, uden at betænke, at det netop er det sikreste Middel til at gøre dem daarligere.

—*v.*

Den ærede Redaktion bedes venligst at give mig Plads i Bladet for efterfølgende Linjer:

Til ærede Kolleger!

Som et Supplement til Hr. H. F. Rasmussens indsendte Stykke i sidste Nr. af „Typograf-Tidende" skal jeg tillade mig at føje følgende: Jeg erkender fuldt ud, at en større Tilslutning til Bladet vilde gavne det hele meget; men dette kunde ske paa flere Maader. Jeg synes ikke noget er mere naturligt, end at vi, naar vi søge Plads — eller Dhrr. Principaler søge Typografer — *da averterede i vort eget Organ*, i Stedet for at man bestandig benytter andre Blade dertil og yderst sjældent ser et saadant Avertissement i Tidenden. Naar dette kunde komme i Gænge, da tror jeg, det vilde gavne i mere end én Retning. For det første vilde der jo indkomme lidt ved Avertissementerne, og for det andet tror jeg, Abonnentantallet vilde stige en Del, naar først det blev en Kendsgerning, at Pladserne kun vare at finde i „Typ.-Tid.". Det kunde muligvis ogsaa medføre, at Kolleger, som hidtil have holdt sig udenfor Foreningens Omraade, kunde faa mere Interesse for Sagen, naar de kom til at læse Bladet, hvad mange jo næsten vilde blive tvungne til, saafremt ovenstaaende kunde blive gennemført. Og ønskeligt vilde det ogsaa være, om Lysten til at være Medlem af de paagældende Foreninger kunde blive vakt hos de mange aristokratiske, som endnu findes udenfor samme. Man har jo desværre Eksempler paa, at der gives Provinsbogtrykkerier, hvor der beskæftiges 4—5 Typografer, og ikke en eneste er Medlem af „Dansk typografisk Forening". Det vilde derfor være ønskeligt og glædeligt, om de, der ere Medlemmer af de to danske Foreninger, vilde slutte sig sammen om dette: *at benytte vort eget Blad, naar der averteres om Plads.* *Et Medlem af „Dansk typ. Forening".*

Hr. *F. S. Muhle* har anmodet os om at optage følgende:

I „Nationaltidenden" for den 30. og „Dagstelegrafen" for den 31. December 1881 findes i en Artikel om Firmaet Bianco Lunos 50-aarige Jubilæum følgende Linjer:

„Luno drev Trykkeriet alene til sin Død, der indtraf i Aaret 1852. Hans Enke beholdt det dernæst til den 1. Januar 1873, paa hvilken Dag det overdroges til Hr. F. Dreyer, der allerede af Luno testamentarisk var indsat til Arving, og under hvis omsigtsfulde og energiske Ledelse Virksomheden er tiltaget med hvert Aar".

Da Ledelsen af Trykkeriet fra Stifterens Død i 1852 og til den nuværende Ejers Overtagelse i 1873, eller samfulde 20 Aar af Firmaets Virksomhed, ikke nærmere er bleven præciseret, hverken ved Jubilæumsfesten den 1. Januar 1882 eller af oven nævnte Blade i den siden forløbne Tid, tillader jeg mig herved at fremkomme med følgende Oplysninger:

Enkefru Bianco Luno overtog ved Stifterens Død i 1852, samtidig med det øvrige Bo, Ledelsen af Trykkeriet med Konferensraad David som Lavværge og Stifterens mangeaarige tro Medarbejder, Hr. C. J. Schou, som Faktor. Saaledes fortsattes Bedriften uforandret indtil 1856. I Anledning af en mod Firmaet anlagt Sag (Jur. Ugeskrift 1856, Side 36—40, og Højesteretstid. 1857, Side 270—74) og de deraf opstaaede Følger blev jeg ved Indenrigsministeriets Skrivelse af 25. Januar 1856 beskikket til „som Ansvarhavende at forestaa Bogtrykkeriet med alle de Bogtrykkeren paahvilende Forpligtelser", i hvilken Stilling jeg altsaa i 17 Aar har staaet i Spidsen for Bogtrykkeriet indtil den 1. Januar 1873, da Fru Luno og jeg samtidig trak os tilbage og overdrog vore Rettigheder til den nuværende Ejer, den Gang Firmaets Bogholder og Kasserer, men tillige af Stifteren udset til min Medarving efter Fru Lunos mulige Død, saaledes at han fra den Tid som Eneejer og Styrer har fortsat Firmaet, hvis fremtidige Held stedse skal være Genstand for mine varmeste Ønsker. *F. S. Muhle.*

Tekniske Meddelelser.

I England er der af en Mr. Hepburn under Medvirkning af en bekendt Skriftstøberiejer Shanks opfundet en ny og overordentlig forbedret Skriftstøbemaskine. Ideen er ikke ny, og allerede i 1862 blev der i England taget Patent paa en lignende Maskine, hvorved der dog klæbede mange Mangler. Hepburns Maskine skal nu have overvundet dem alle, og kan af det smeltede Metal levere fiks og færdige Bogstaver, hvormed der straks kan sættes. Ogsaa for Sættemaskinen vil Opfindelsen være af Betydning, idet Bogstaverne kunne samles direkte fra Maskinen i lange Blikrør. „Times" har allerede gjort Forsøg dermed. Hver Aften modtager Bladet Sendingen af fyldte Rør, som uden videre kunne stilles i Sættemaskinen. Over den langsomme Aflægning bliver der slaaet en Streg. Transportvognen tager de den foregaaende Dag benyttede Bogstaver med tilbage til Skriftstøberiet.

— For at forhindre ny Skrift fra at klæbe sammen, anbefaler „Printing Times“ at fugte de udpakkede og i Skibet stillede Stykker med tyndt Sæbevand.

Dødsfald. Lørdag den 14. ds., Efterm. Kl. 7, døde paa det herværende Amtssygehus af en ondartet Tyfus Typograf *S. M. Wejdemann* af Thisted, 21 Aar gammel, efter et Ophold her i Byen af ca. 4 Maaneder, i hvilken Tid han havde været beskæftiget i „Kolding Folkeblad“s Trykkeri. I den korte Tid, den afdøde havde Plads her, var han en brav Kollega, der trofast arbejdede med paa Sammenslutningen af Danmarks Typografer. Ved hans Jordefærd, der fandt Sted Torsdag den 19. ds. fra Sygehuset til Kolding Kirkegaard, fulgtes han af samtlige Typografer og Faktorer, som ogsaa i Fællesskab havde smykket hans Kiste.

Kolding, den 20. Januar 1882.

H. F. Rasmussen.

Brevkasse.

Harald Jensen, Aarhus. For sent til dette Nr. Næste Gang.

Til min afdøde Mand, Typograf *Niels Emil Petersens* Begravelse har jeg modtaget fra

Behrends Trykkeri	1 Kr. „ Øre.
C. Berg	1 — „ —
Bergers Trykkeri	5 — 25 —
Bordings do.	1 — 25 —
N. Cohns do.	3 — „ —
„Dagbladet“s Sættere og Trykkere	4 — 25 —
Elvius' Trykkeri	18 — „ —
Ved Trækningslistens Sætning	1 — 30 —
Fjeldsøes Trykkeri	1 — 50 —
Ferslew & Ko.s do.	1 — „ —
Ved Stranden 18	1 — 55 —
Græbes Trykkeri	3 — 70 —
C. L. E. Hansens do.	4 — „ —
Jørgensen & Ko.s do.	6 — 70 —
Carl Lunds do.	1 — „ —
Lunos do.	8 — „ —
Luplau, Enkefru	2 — „ —
Nielsen & Lydiches Trykkeri	5 — 45 —
N. N.	„ — 75 —
O. C. Olsen & Ko.s Trykkeri	6 — „ —
Petersen, Oldfrue	4 — „ —
Schiellerups Trykkeri	1 — 75 —
Schultz's do.	11 — „ —
Thieles do.	9 — 05 —
Trykker-Foreningen	10 — „ —
Summa	112 Kr. 50 Øre,

for hvilken store Hjælp jeg herved bringer Dhrr. Givere min hjærteligste Tak.

Ærbødigst
Emilie Petersen.

Kundgørelser.

Gennem enhver Boghandel faas:

Statistisk Oversigt
over
Typografien i Danmark.
Pris 75 Øre.

Pjecen, der er elegant udstyret, indeholder: Tabellarisk Oversigt over Bogtrykkeriejerne og deres Medhjælpere samt Pressernes Antal, meddeler Forretningernes Oprettelsesaar og historiske Oplysninger, Arbejdstid, Lønningsforhold, hvad Trykkerierne beskæftiges med osv., og slutter med en Oversigt.

„Nordisk Boghandlertidende“ slutter en Omtale af Statistiken paa følgende Maade: „.... Ved disse Meddelelser kan man med Lethed danne sig en Anskuelse om de forskellige Forhold, under hvilke der arbejdes. Tilsidst giver Bogen en kortfattet Oversigt over Bogtrykkerkunstens Udvikling i Danmark lige fra det Godfred af Ghemen trykkede den første Bog i 1489 indtil vore Dage. Den her nævnte Pjece vil derfor have et blivende Værd for dem, hvis Opgave det er at udøve denne Kunst, og vil give et Billede af det Udviklingstrin, paa hvilket den for Øjeblikket befinder sig.

---

1 à 2 flinke **Avissættere** kunne fra 1. April faa Plads i et Provinsbogtrykkeri. En af de søgende kan faa Lejlighed til praktisk at uddanne sig i Maskintrykning, saafremt det maatte ønskes. Billet, med Opgivelse af, hvor stort et Antal Linjer der kan præsteres daglig, samt hvormeget der fordres i Løn, bedes sendt til Aug. J. Wolff & Ko.s Annoncebureau, København, mrkt. „Avissætter 387“.

Søndagen den 5. Februar
afholder
Foreningen „Fremad“
Forestilling og Bal
i Haandværkerforeningens store Sal.

Billetter faas hos Boghandler Wätzold, Frederiksborggade, Tordenskjoldsgade 13, og Linierer Nielsen, Regnegade 15, 3. Sal.

En brugt Haandpresse ønskes til Købs. Billet med Pris, mrkt. M., modtager dette Blads Kontor.

Abonnement paa „Typograf-Tidende“,

som udgaar regelmæssig hver 14. Dag, modtages paa alle kongl. Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i enhver Boglade til en Pris af 75 Øre Kvartalet foruden Forsendelses-Omkostninger.

Avertissementer indrykkes til en Pris af 10 Øre pr. Linje; ved gentagen Indrykkelse Moderation.

Bladets Ekspedition er hos *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, København K.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 3. | København, den 11. Februar 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften Kl. 11 afholdes i Foreningens Lokale **Prøvevalg** paa Formand, Viceformand, Styrelse, Kasserer og Revisorer.

Medlemmerne opfordres til at give talrigt Møde.

Styrelsen.

Lørdag den 25. Februar, Kl. 10 præcise, afholdes den halvaarlige ordinære Generalforsamling hos Restavratør *Christensen*, **Amagertorv Nr. 4, 1. Sal.**

Dagsorden:

1. Regnskabets Godkendelse.
2. Valg af Styrelse, Kasserer og Revisorer.

Styrelsen.

Med dette Nr. følge **Stemmesedler** til Valg af Formand, Viceformand, 3 Styrelsesmedlemmer, Kasserer og Revisorer. Stemmesedlerne bedes udfyldte og tilbagesendte til Kasserer *Berg* eller afleverede ved Generalforsamlingen den 25. ds. *Styrelsen.*

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdagen den 18. Februar** i Seekamps Lokaler, Gammelholm, hvortil Medlemmerne med Damer indbydes.

Besøgende kunne deltage; dog kunne disse kun faa Billetter ved Rekvisition af et Medlem, der, hvis det forlanges, maa opgive vedkommendes Navn.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre, 1 Kr. for en Dame, Tilskuerbilletter 75 Øre, kunne hver Dag faas hos Styrelsens Medlemmer og hos Kasserer *Berg*. — Tilskuerne have Ret til at deltage i Ballet efter Kl. 12. **Der sælges kun et begrænset Antal Tilskuerbilletter.**

Bestemmelser:

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Entré-Billetten forevises ved Indgangen til Balsalen og beholdes for at kunne tjene til Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl. $11^1/_2$.
3. Kl. $8^1/_2$ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Danseinspektør.
4. Kl. $11^1/_2$ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuvert.
6. Kl. 5 Afslutning.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Nogle Løjer til Underholdning for Deltagerne vil finde Sted.

En Frisør er til Stede med Skæg og Parykker.

Jensens Maskeradegarderobe, St. Larsbjørnstræde Nr. 15, 1. Sal, anbefales til Deltagerne med smukke Dragter til moderate Priser. Garderoben vil være til Stede i Seekamps Lokale den 18. ds.

Styrelsen.

Nye Medlemmer:

Chr. Mathiesen [sidst arbejdet i Rigsdagens Trykkeri] (Nielsen & Lydiche).

C. Schmidt („Dags-Telegrafen").

M. Hansen [udlært hos Jensen i Korsør 1. Jan. 1881], *Kjærsgaard* [kommen fra Westfalen], *C. Nielsen* [udlært 28. Avgust 1881 i Aalborg Stiftsbogtrykkeri] (Rigsdagen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening

I Aften, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne. Sangerne bedes møde talrig og præcis. *Styrelsen.*

Korrespondance.

Hr. H. F. Rasmussen, Kolding, har i foregaaende Nr. af „Typograf-Tidende" fremsat nogle Bemærkninger om Abonnementet paa „Typ.-Tid.", som jeg i ét og alt kan tiltræde. Det er virkelig sørgeligt, at det eneste danske Fagblad ikke kan vinde større Udbredelse. Det viser, at der endnu hos en stor Del af de danske Typografer hersker en aldeles uforsvarlig Ligegyldighed for faglige Anliggender, som jeg dog vil haabe lidt efter lidt vil forsvinde. Derimod er jeg ikke ganske enig med Hr. R. med Hensyn til det ene af de Midler, hvorved han vil søge dette beklagelige Forhold hævet, nemlig ved en flittig Indsendelse af Artikler, Korrespondancer o. lign. fra Provinskollegerne; thi det staar for mig, som om Abonnementets Forøgelse er den første og vigtigste Betingelse, og at kun denne kan give Provinskollegerne Ret til

i større Grad end nu at lægge Beslag paa den knapt tilmaalte Plads i det lille Fjortendagsblad*), uden at det vil vække berettiget Anstød hos de københavnske Kolleger, hvis Forenings Ejendom Bladet jo er. Den bedste og eneste fyldestgørende Maade, hvorpaa det nuværende Misforhold kan hæves, er, om det skulde være muligt, engang naar Forholdene tillade det, at opnaa en Overenskomst med den typografiske Forening i København om, at vore Medlemmer erholder Bladet som Medlemsblad, enten ved at „Dansk typografisk Forening" købte Part i Bladet eller mod Erlæggelsen af en aarlig Sum. Saaledes tror jeg ogsaa, at det vilde lykkes at gøre Bladet til et virkeligt Organ for alle danske typografiske Arbejdere. Men en saadan Tanke er endnu for stor at realisere for vor iøvrigt rask fremblomstrende Forening, men naar Tidens Fylde kommer, kommer den nok igen.

I det ovenstaaende vil ogsaa tildels Grunden kunne søges til, at Hovedbestyrelsens Møder ikke hidtil ere refererede i Bladet; thi den fyldigste Maade, hvorpaa dette kunde ske, vilde jo være at optrykke det efter Hovedbestyrelsens Forhandlingsprotokol; men der kommer den Ting i Vejen, at som Avertissement vilde en saadan Ordning være os for dyr, og som Korrespondance vilde det *være lidt ubeskedent* at forlange det optaget, da det foruden at fylde i Bladet samtidig tillige vilde for en Del unødvendiggøre Avertissementerne, altsaa berede „Typ.-Tid." en Udgift og formindske Indtægterne. De af Hovedbestyrelsen forhandlede Sager, der angaa hele Foreningen, findes jo ogsaa i Avertissementerne, og jeg tror, at vi for Øjeblikket handle klogest i at bibeholde denne Ordning.

Aarhus, 22. Januar 1882.

Harald Jensen.

Forskelligt.

Siden 1877 har der i Schweiz været ført en Kamp mellem Principaler og Typografer, om Bogtrykkerier skulde underlægges en ny udkommen Fabriklov eller ikke. Begge Parter have indsendt Adresser til Forbundsregeringen imod og for, men først nu har Sagen faaet sin Afslutning ved et Cirkulære fra Regeringen, hvoraf vi skulle meddele følgende: „Gennem en Kollektivadresse har et større Antal Bogtrykkerierejere henvendt sig til Forbundsraadet om, at Bogtrykkerierne ikke maa blive underlagte den citerede Lov. Et stort Antal i saadanne Etablissementer beskæftigede Arbejdere petitionere derimod for Underlæggelsen. De af Forbundsraadet anstillede nærmere Undersøgelser førte til det Resultat, at Beskæftigelsen i Bogtrykkerierne hører til de usunde, hvilket særlig maa komme i Betragtning ved Spørgsmaalet, om de skulle betragtes som Fabriker efter Aanden i Lovens § 1, saa meget mere, som der i Bogtrykkerier meget ofte arbejdes om Natten, og Kvinder og Børn ere ansatte derved. Ogsaa kommer her i Betragtning, at de større Bogtrykkerier ofte drives ved Motorer, og at Ulykkestilfælde ikke forekomme saa sjældent. Paa Grund af disse Forhold har Forbundsraadet besluttet: „*Bogtrykkerier med Motorer og mere end 5 Arbejdere ere at betragte som Fabriker ....*" „Helvetische Typografia" er meget tilfreds med dette Resultat og mener, at de større Bogtrykkerierejere i Forbindelse med Arbejderne nok ville sørge for, at det ikke gaar alt for slemt til i de smaa Forretninger.

— Efter hvad der meddeles fra Wien synes det igen at skulle komme i Mode at paatrykke Blomster Navne og sindrige Tankesprog. Hos alle Blomsterhandlere der i Byen ser man lyse Roser og Kamelier med et eller andet trykt paa Knoppens yderste Blad. Paatrykningen sker ved Stempler.

— Fra Nytaar 1882 er der i Østerrig lagt en betydelig Skat paa Spillekort, hvilken har sat en ikke ringe Skræk i Kaffehusejerne og Spillekortfabrikanterne. Et opfindsomt Hoved har imidlertid allerede fundet paa en Udvej, saa Kortene ikke ville blive dyrere, idet han har taget Patent paa at anbringe Avertissementer bag paa Kortene. Naturligvis vil der paa alle Kortene i hvert Spil findes den samme Annonce.

— Den tyske Generalstabs Værk over den fransk-tyske Krig, hvorom der i sin Tid var saa megen Tale, er nu færdigt efter i 10 Aar at have været under Arbejde. Det udgør i det hele 3041 Sider stort Leksikonformat samt 1500 Sider Bilag og 60 Kort.

— Til en ungarsk Bogudstilling er der bleven lavet en Kæmpebog, indeholdende Vekselsange; den er 1 Meter lang, 1 Meter tyk og vejer 200 Pd. Bindet, der er saa tykt som en Haand, er beklædt med stærkt Læder og forsynet med Broncehjørner.

— Den Maade, hvorpaa amerikanske Forlæggere opfordre deres Abonnenter til Betaling, er ret original, især sammenholdt med den høflige Maade, hvorpaa man er vant til at se den Slags Opfordringer fremkomme herhjemme. En Avisudgiver offentliggjorte saaledes følgende Erklæring til sine Abonnenter: „Bestræbende os for at føre et kristeligt Liv og haabende at komme i Himlen, vilde det glæde os meget, hvis vi ogsaa der kunde finde Dem, hvilket desværre ikke vil ske, hvis De ikke betaler Deres skyldige Abonnement". Andre Udgivere have andre Ønsker for deres Skyldnere, som: „Gid De om Natten maa strække Deres Lemmer paa en Seng fuld af Lopper og nyde Lugten af ti Tusend Væggedyr!" — „Gid De, naar De trækker en trang Støvle paa, maa finde spillevende Hvepser deri" osv.

— Paa de amerikanske Jærnbaner ere over 2000 Mænd og Drenge sysselsatte med Salget af Bøger og Aviser. De blive lønnede med Procenter af deres Omsætning og have mange Gange en bedre Fortjeneste end de Handelsrejsende. En saadan Newsman eller Newsboy tilbagelægger hver Dag gennemsnitlig 250 eng. Mil. Fra Chicago alene afgaa der daglig 150 saadanne Folk med Togene, og den paa denne Maade opnaaede Afsætning af Bøger paa Strækningen Vest for Buffalo indtil Kysten af det Stille Ocean kan til en gros Pris anslaas til $1^1/_2$ Mill. Kr. aarlig.

*) Ved en løselig Optælling af indsendte Stykker i sidste Halvaar viser det sig, at der fra Provinskollegerne er indsendt lige saa mange som fra københavnske Kolleger, 13 fra hver, hvilket Forhold jo for Resten meget godt passer efter Antallet af Medlemmer i de to Foreninger.

„Den typografiske Forening"s Regnskab for 2. Halvaar 1881.

Indtægt.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Kassebeholdning den 30. Juni 1881			5590	2
Medlemmernes Bidrag	1782	„		
Abonnement paa „Typograf-Tidende"	88	50		
Avertissementer i do.	25	86		
Renter af 5600 Kr.	112	„		
Forskellen imellem 1 udtrukket Obligation og 1 paany indkøbt	9	63		
3 Stkr. Kreditforenings-Obligationer à 200 Kr.	600	„		
Typograf Åkerfeldt tilbagebetalt modtagen Rejsehjælp	4	„		
— Julius Lindberg — — —	6	„		
— N. P. Nielsen — — —	6	„	2633	99
Summa Indtægt			8224	1

Udgift.

Faste Understøttelser.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Juli, Avgust, September, Oktober, November og December	87	„	87	„

(Jensens Enke 3 Kr., Mine Kjøpping 1 Kr., Maxens Enke 3 Kr., Veickerts Enke 1 Kr., Juel 1 Kr., Neyes Enke 2 Kr. 50 Øre, Barnewitz's Enke 1 Kr., Corvinus 1 Kr., Risenberg 1 Kr.)

Andre Understøttelser.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Juli, Avgust, September, Oktober, November og December	324	„	324	„

(Aug. Fick [R.] 6 Kr., Otto Kahle [R.] 6 Kr., Paul Hermsdorff [R.] 6 Kr., Joh. Forell [R.] 6 Kr., J. C. Petersen [R.] 6 Kr., Fr. Meyer [R.] 6 Kr., Rich. Kling [R.] 6 Kr., F. Kønig [R.] 6 Kr., H. Bechmann [R.] 6 Kr., A. J. Münnich [R.] 6 Kr., P. Christiansen [R.] 6 Kr., Dahlin [R.] 6 Kr., M. Meyer [R.] 6 Kr., Faurschou [R.] 6 Kr., A. Gunnarsen [R.] 6 Kr., J. P. Jakobsen [R.] 6 Kr., Fr. Johansen [R.] 6 Kr., Jul. Bigum [R.] 6 Kr., Fridolin Ludewig [R.] 6 Kr., Chr. Schiødt [R.] 6 Kr., V. V. A. Carlsen [R.] 6 Kr., Gustav Clausen [R.] 6 Kr., N. P. Nielsen [R.] 6 Kr., Ernst Luft [R.] 6 Kr., Fritz Kønig [R.] 6 Kr., Pien [R.] 6 Kr., H. Lehmann [R.] 6 Kr., G. Heinckel [R.] 6 Kr., Poul Rødel [R.] 6 Kr., Th. Nielsen [R.] 6 Kr., Jul. Lindberg [R.] 6 Kr., Lundgreen [R.] 6 Kr., H. P. C. Olsen [R.] 6 Kr., F. C. Miller [R.] 6 Kr., N. Jensen [R.] 6 Kr., Carl Kauf [R.] 6 Kr., Theodor Hegel [R.] 6 Kr., Adolf Geisler [R.] 6 Kr., A. Gries [R.] 6 Kr., Johann Eppler [R.] 6 Kr., Fergstedt [R.] 6 Kr., N. C. Nielsen [R.] 6 Kr., Olaf Hansen [R.] 6 Kr., Eduard Gross [R.] 6 Kr., J. P. Hansen [R.] 6 Kr., V. Rabe [R.] 6 Kr., Alexius Rasmussen [R.] 6 Kr., Fr. Ekmann [R.] 6 Kr., Court Jørgensen [R.] 6 Kr., Ekmann [R.] 6 Kr., Johan Emden [R.] 6 Kr., A. F. Krüger [R.] 6 Kr., Leo Zimmermann [R.] 6 Kr., Georg Zeiller [R.] 6 Kr.)

Forskellige Udgifter.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Leje af Lokale	43	„		
Administration	26	36		
Tidsskrifter og Bladhold	32	90		
Budeløn	50	„		
Bogtrykkerarbejde	29	„		
Trykning af „Typograf-Tidende"	344	„		
Redaktions-Honorar for do.	100	„		
Formandens Honorar for 2. Halvaar	50	„		
Kassererens do. - 2. do.	100	„		
Forskellige Udgifter (Kort 2 Kr. 10 Øre, Fanens Assurance 62 Øre)	2	72		
Biblioteket	150	„		
Købt 1 Østifternes Kreditforenings-Obligation à 200 Kr. (Kurs 94½ = 189 Kr., Rente 3,42, Kurtage 0,19)	192	61		
Købt 2 Stkr. — — à 200 Kr. (Kurs 95¼ = 381 Kr., Rente 7,78, Kurtage 0,39)	389	17	1509	76

Understøttelse til Arbejdsløse.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Magnus Heinrich Lempcke, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Vilhelm C. Aagaard, 4 Uger à 4 Kr.	16	„		
Christian Ferdinand Sørensen, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Otto Leopold Barnewitz, 4 Uger à 4 Kr.	16	„		
Heinrich Vilhelm Müller, 3 Uger à 4 Kr.	12	„		
Christian Joh. Helmig, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Joh. Fred. Erichsen, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Lauritz Fuchs, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Albert Petersen, 2 Uger à 4 Kr.	8	„	72	„
Summa Udgift			1992	76

Kassens Status den 31. December 1881:

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
28 Stkr. Østifternes Kreditforenings-Obligationer à 200 Kr.	5600	„		
Indestaaende i Bikuben	342	19		
Kontant	289	6	6231	25
Ballance			8224	1

Ved Regnskabsaflæggelsen intet at bemærke; Kassebeholdning og Værdipapirer til Stede.

København, den 9. Februar 1882.

Wm. Sørensen. *Ch. Thomsen.*

Bibliothekets Regnskab.

Indtægt.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Bevilget af Generalforsamlingen	150	„		
Overskud fra Sommerforlystelserne	22	35		
Indkommet ved Avktionen over udskudte Bøger	15	74		
Indkommet ved S. Kjeldskov	2	„		
			190	9
Ballance			190	9

Udgift.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Et Avertissement i „Nordisk Boghandlertidende“	1	90		
Anskaffet et Bogskab	53	50		
Bogbinder Larsen (Indbinding af Bøger)	61	95		
Budet for Transport af Bøger	4	„		
			121	35
Kassebeholdning den 31. December 1881			68	74
Ballance			190	9

Til- og Afgang i det forløbne Halvaar.

Nye Medlemmer.

Andersen, Søren Chr.
Andersen, J. P.
Bergenholtz, V. G. O.
Bergenholtz, Sophus.
Bertelsen, H. A.
Bøhling, C. F.
Bentzen, Th.
Clausen, Gustav.
Christensen, Chr.
Christensen, C.
Frandsen, A. P.
Faurschou.
Gunnarsen, A. B.
Hansen, C. A.
Hansen, C.
Hansen, Viggo.
Hansen, L. C.
Hasløv, H. C.
Jensen, Thorv.
Jensen, Frantz Holst.
Jensen, Olaf.
Jensen, Adolf.
Jensen, J. C.
Jacobsen, J. P. L.
Jacobsen, Rudolph.
Johansen, Rud. C.
Kaaber.
Kock.
Kolbe.
Kruse.
Larsen, M.
Larsen, L. C.
Lifler, Viggo.
Lindberg, Jul.
Lumbye, F.
Lund, Carl F.
Madsen, Emanuel.
Madsen, Chr.
Madsen, N. C. V.
Madsen, M. C.
Meyer, Daniel.
Møller, F. C.
Nielsen, Chr.
Nielsen, N. P.
Nielsen, Thorv.
Nielsen, Carl.
Olsen, Hermann R.
Petersen, Joh. Emanuel.
Petersen, V.
Petersen, Th.
Petersen, P. O.
Præm.
Rasmussen, C. J.
Rasmussen, L.
Rasmussen, Alexius.
Rasmussen, J. C. O.
Rosenstand, A. P.
Røder.
Sander, Joh. Fritz.
Schwenn.
Stammerjohan.
Stuhr.
Thomsen, J. M.
Thyregod, C. O.
Toborg, Oscar.
Weuge, A.
Willadsen, J.

Udslettede.

Carlsen, Vilh. J.
Christensen, J. P.
Fischer, N.
Hansen, P. C.
Hansen, H. P.
Hammann, C. F. J.
Ihlemann, V.
Jensen, J. C.
Nielsen, N. C. V.
Wandrup, A. S. V.

Udmeldte.

Louw, C. P.
Petersen, Ferdinand.
Petersen, Ludvig.
Stammerjohan.

Bortrejste.

Åkerfeldt.
Carlsen, V.
Clausen, Gustav.
Christensen, L. P.
Ekmann, D. V. L.
Hansen, Viggo.
Jacobsen-Glumsøe.
Jacobsen, Ludvig, R.
Jensen, C.
Madsen, Carl.
Nielsen, H. N.
Rosenstand, A. P.

Medlemstallet den 31. December 1881: **324.**

Kundgørelser.

Gennem enhver Boghandel faas:

Statistisk Oversigt
over
Typografien i Danmark.

Pris 75 Øre.

Pjecen, der er elegant udstyret, indeholder: Tabellarisk Oversigt over Bogtrykkeriejerne og deres Medhjælpere samt Pressernes Antal, meddeler Forretningernes Oprettelsesaar og historiske Oplysninger, Arbejdstid, Lønningsforhold, hvad Trykkerierne beskæftiges med osv., og slutter med en Oversigt.

„Nordisk Boghandlertidende“ slutter en Omtale af Statistiken paa følgende Maade: „.... Ved disse Meddelelser kan man med Lethed danne sig en Anskuelse om de forskellige Forhold, under hvilke der arbejdes. Tilsidst giver Bogen en kortfattet Oversigt over Bogtrykkerkunstens Udvikling i Danmark lige fra det Godfred af Ghemen trykkede den første Bog i 1489 indtil vore Dage. Den her nævnte Pjece vil derfor have et blivende Værd for dem, hvis Opgave det er at udøve denne Kunst, og vil give et Billede af det Udviklingstrin, paa hvilket den for Øjeblikket befinder sig.

1 à 2 flinke **Avissættere** kunne fra 1. April faa Plads i et Provinsbogtrykkeri. En af de søgende kan faa Lejlighed til praktisk at uddanne sig i Maskintrykning, saafremt det maatte ønskes. Billet, med Opgivelse af, hvor stort et Antal Linjer der kan præsteres daglig, samt hvormeget der fordres i Løn, bedes sendt til Aug. J. Wolff & Ko.s Annoncebureau, København, mrkt. „Avissætter 387“.

Abonnement paa „Typograf-Tidende“,

som udgaar regelmæssig hver 14. Dag, modtages paa alle kongl. Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i enhver Boglade til en Pris af 75 Øre Kvartalet foruden Forsendelses-Omkostninger.

Avertissementer indrykkes til en Pris af 10 Øre pr. Linje; ved gentagen Indrykkelse Moderation.

Bladets Ekspedition er hos *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, København K.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 4. | København, den 25. Februar 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, Lørdag den 25. Februar, Kl. 10½ præcise, afholdes den halvaarlige ordinære Generalforsamling hos Restavratør *Christensen*, **Amagertorv Nr. 4, 1. Sal.**

Dagsorden:

1. Regnskabets Godkendelse.
2. Valg af Styrelse, Kasserer og Revisorer.

Styrelsen.

Ewald og *Helmer* modtage ikke Genvalg, hvorimod *Decher* modtager Genvalg som Formand; *Bøhm* har lovet at modtage Valg som Viceformand og *Truelsen* Genvalg som Styrelsesmedlem.

Alle Medlemmerne opfordres til at udfylde Stemmesedlerne og indsende dem enten til Kasserer *Berg* eller aflevere dem ved Generalforsamlingen i Aften **senest Kl. 10.**

I Aften er Lokalet i Vingaardstræde **lukket.**

Ved Prøvevalget den 11. ds. bleve *N. P. Nielsen*, *H. P. Lassen* og *Axel Jensen* foreslaaede til Styrelsesmedlemmer. Disse nægtede imidlertid at modtage Valg. — *R. Th. Andersen*, der ogsaa blev foreslaaet, lovede at modtage Valg, for saa vidt der maatte være Stemning for ham og man troede, at han kunde gavne Foreningen ved at komme ind i Styrelsen.

Efter at der privat, navnlig i de sidste Dage, er bleven rettet mange Opfordringer til mig om at modtage Genvalg som Formand, har jeg af forskellige Grunde nu besluttet mig til at imødekomme disse, og meddeler derfor, *at jeg stiller mig til Genvalg.*

København, den 21. Februar 1882.

Decher,
f. T. Formand for „Den typografiske Forening".

Da jeg paa Grund af Tid og andre Grunde *ikke ønsker Genvalg som Viceformand* for „Den typografiske Forening", kan jeg endnu mindre modtage de mange Tilbud fra Kolleger om, at de ønske at stemme paa mig som Formand i Foreningen.

København, den 16. Februar 1882.

Chr Ewald.

Jeg tillader mig herved at underrette Dhrr. Medlemmer om, at jeg i Overensstemmelse med min ved Prøvevalget afgivne Erklæring ikke ønsker at modtage Genvalg som Styrelsesmedlem.

R. Helmer.

Opfordring.

Til Bestyrelse i „Den typografiske Forening" opfordre vi Medlemmerne til at stemme paa følgende, **der alle have lovet at ville modtage Valg.**

Formand: **Decher.**
Viceformand: **Bøhm.**
Bestyrelse: **Truelsen.**
R. Th. Andersen.
V. Rosberg.
Flere Medlemmer.

Til „Den typografiske Forening"s Medlemmer.

Dhrr. Medlemmer, som ønske Foreningens stadige og rolige Fremgang, anmodes om til Valget af Bestyrelse at stemme paa følgende Herrer:

Til Formand: *Decher.*
— Viceformand: *Chr. Ewald.*
— Bestyrelse: *Th. Andersen* (Knudtzon).
Alb. Christensen (Thiele).
E. Petersen („Dagbl.").

Kasserer og Revisorer genvælges.

Flere Medlemmer.

København, den 21. Februar 1882.

Undertegnede opfordrer herved den ærede Redaktion til at optage nedenstaaende i det først udkommende Numer af „Typograf-Tidende" den 25. Februar.

Opfordring.

Da det allerede i længere Tid har været et almindeligt Ønske, at der indtraadte et Person- og Systemskifte ved Foreningens Ledelse, ere en Del Medlemmer traadte

sammen for til det forestaaende Styrelsesvalg at søge opstillet Kandidater, der, foruden at nære særdeles Interesse for Foreningen og de paa Dagsordenen staaende Spørgsmaal, tillige ere i Besiddelse af de fornødne Evner til at lede Foreningens fremtidige Udvikling paa en tilfredsstillende Maade. En saadan Styrelse tro vi at have fundet i nedennævnte Kolleger, og rette vi derfor en indstændig Opfordring til Medlemmerne om i Aften at afgive deres Stemme paa følgende Herrer:

Hr. *N. Hansen*, Formand.
— *Emil Petersen*, Viceformand.

Styrelse:

Hr. *C. C. Jensen.*
— *S. Kjeldskov.*
— *N. P. Nielsen.*

H. C. Nielsen. H. A. Hansen. Karl Foss. E. Alsberg. Th Jensen. P. Th. Jensen Jul. Lindberg.
Thieles Bogtrykkeri.
P. L. Pedersen. H. Mossberg L. Fuchs. Koch.
Cohens Bogtrykkeri.
S. Bergenholz. A. Weuge.
„Fædrelandet".

Ovenstaaende Opfordringer kunne vi supplere med den Oplysning, at Dhrr. Emil Petersen og Alb. Christensen *ikke* modtage Valg. *Red.*

Foreningens aarlige Maskebal i Lørdags var særdeles vellykket, godt besøgt og uden nogen Disharmoni. Alt gik muntert og gemytligt, og den smukke Tone, som helt igennem herskede, vidnede om, at man kun var kommen for at more sig. — Vi bringe en Tak til alle, der deltog, saa vel Kolleger som Besøgende, og af disse sidste særlig til Foreningen „Fremad", for det store Kontingent af Deltagere og for det Bidrag, flere af dens Medlemmer ydede til Underholdningen. — Selvfølgelig gælder vor Tak ogsaa alle Damerne, der havde en væsentlig Del i, at hele Festen gjorde saa smukt et Indtryk.

Til Fællesspisningen samledes en stor Del af Deltagerne, og ogsaa her gik det muntert til. Til en Sang for Foreningen talte *Formanden.* — *L. A. Nielsen* udbragte en Skaal for Formanden. — *R. Th. Andersen* talte for Kvinden og *Formanden* for Bestyrelsen. — Sangene (af Povl Strange og —v.) gjorde megen Lykke og indbragte deres Forfattere en smuk Tak af Dhrr. *Fasmer* og *P. Christensen.*

Typografernes Sangforening

I Aften **intet Møde** paa Grund af Generalforsamling i „Den typografiske Forening". *Styrelsen.*

Valgagitationen.

Til det forestaaende Valg af Styrelse i Foreningen er der fra en enkelt Side, fra den saa kaldte „Opposition", sat en Agitation i Scene, for at faa valgt nye Kræfter ind i Ledelsen. Denne Opposition maa være meget radikal, eftersom ingen af de hidtilværende Medlemmer af Styrelsen have fundet Naade for dens Øjne; i det mindste er der paa en Løbeseddel fra „en talrig" Kreds af Medlemmer opstillet lutter nye Mænd, der i Foreningens *sande* Interesse indtrængende anbefales til Medlemmernes Naade. Denne Anbefaling suppleres yderligere ved foranstaaende karakteristiske Opfordring. Der er imidlertid noget ved denne Agitation, der, endskønt den temmelig sikkert drives fra samme Side, tyder paa, at Enigheden indenfor denne „talrige" Kreds ikke er saa god som ønskeligt kunde være for Tilhængerne, idet der har været tænkt paa flere til Posten som Formand.

Hvad Motiveringen af Opfordringen til at vælge nye Mænd fra denne Kreds af Medlemmer angaar, da skulle vi ikke underkaste den nogen nærmere Kritik, skønt den i høj Grad kunde opfordre dertil. Meningerne om, hvad der er i Foreningens sande Interesse, kunne naturligvis være delte og enhver har jo Lov til at følge sin; men hvor vidt det er et *almindeligt* Ønske, at faa et Person- og Systemskifte i Foreningen, vil Valgets Udfald i Aften formodentlig vise. At det har sine gode Sider, at der er sat en Agitation i Gang, kan ikke nægtes; det vil forhaabentlig vække Liv iblandt Medlemmerne og gøre Deltagelsen ved Valget større end den ellers vilde blive. — Vi skulle indskrænke *vor* Agitation til at anmode enhver om at stemme efter sin Overbevisning, saaledes at alle selv dømme om, hvad der tjener Foreningen bedst og hvilke Mænd der bør kaldes til at lede den. Det er særlig til de yngre, vi rette denne Opfordring; det er dem, der ere mest tilbøjelige til at lade sig lede af andre, uden nærmere at undersøge, om det, der bliver dem foresnakket, er overensstemmende med Virkeligheden. De ældre Medlemmer behøve vi næppe at henvende os til, de kende Forholdene og ville nok selv vide at skelne mellem ægte og uægte.

Fra Norge.

Vi have endelig for nogle Dage siden modtaget „Typografiske Meddelelser" for December, der indeholder en længere Meddelelse om Sagen angaaende det Brøggerske Bogtrykkeri og „Den typografiske Forening". Ved en Generalforsamling, der afholdtes Lørdagen den 10. December f. A., oplystes det, at de af Personalet i det nævnte Trykkeri, der vare Medlemmer af Foreningen, havde faaet Valget mellem at forlade deres Pladser eller at udtræde af Foreningen. Anledningen hertil var en Meningsforskel mellem Faktoren og en Sætter (A. Nielsen) om Betalingen for et Stykke Arbejde. Sætteren gik ind paa at nøjes med omtrent Halvdelen af den Betaling, der tilkom ham (han skulde efter Tarifen have 54 Kr., men nedsatte den selv, fordi der var noget Svinesteg, til 44 Kr., hvilket Faktoren imidlertid ikke vilde give, saa at han tilsidst gik ind paa at tage til Takke med 30 Kr.), men da Faktoren senere fordrede yderligere 7 Kr. 20 Øre tilbage af den betalte Pris, sagde Sætteren nej, og derover opstod Striden, der endte med det ovennævnte despotiske Paabud fra Hr. Faktoren tillige-

med en Opsigelse straks til M. Johannesen, fordi han havde gjort Anmeldelse til Foreningens Styrelse om Sagen. Paa Generalforsamlingen vare alle Talerne enige om at fordømme Faktorens Optræden, og der vedtoges følgende Forslag, stillet af P. F. Schulze:

„I Tilfælde af, at Faktor Møller ikke førstkommende Mandag tilbagekalder sin Opsigelse overfor M. Johannesen, og paa samme Tid tilbagekalder sin Tilkendegivelse til Trykkeriets øvrige Personale om enten ikke at være Medlemmer af „Den typografiske Forening" eller forlade sine Pladser, bliver Brøggers Trykkeri at blokere. 14 Dages Opsigelse for alle Foreningsmedlemmer som Forudsætning".

Dette Resultat blev derefter meddelt Faktor Møller med Anmodning om at sende et Svar til Bestyrelsen, om han vilde tage sin Fordring om Udtrædelse af Foreningen tilbage. Der kom imidlertid intet Svar, og da en Henvendelse til Principalen ikke frugtede, bleve de i Trykkeriet arbejdende Foreningsmedlemmer anmodede om at forlade deres Pladser mod at Foreningen understøttede dem med 12 Kr. pr. Uge, indtil de fik Arbejde andet Sted. Kun 2 af dem efterkom Opfordringen, medens 4 bleve staaende, hvorfor de bleve udslettede af Foreningen. Dette vidner om, at heller ikke vore norske Kolleger ere videre godt sammensluttede og at de personlige Interesser ogsaa der gaa frem for Pligten til at værne Standens Interesser.

Zinkografi.

(Sluttet.)

Ved Overføring fra litografiske Stene er Talen hovedsagelig om allerede til Stede værende Objekter, som skulle omdannes til Bogtrykplader; men nye Tegninger blive dog ogsaa udførte, da der gives Arbejder, ved hvilke Træsnittets Pris dog altid stiller sig betydelig højere end Omkostningerne ved Litografi og Ætsning tilsammen. Af Kobber- og Staalplader bliver udelukkende fremstillet Kopier; thi det vilde blive alt for kostbart, hvis man til dette Øjemed først vilde lade Pladerne stikke. Omtrykket fra Plader og Stene er meget let, man betjener sig af almindeligt Omtrykpapir og Omtrykfarve; det første er almindelig det kinesiske, hvis ene Side er overstrøget med svagt Melklister eller slemmet Kridt, Farven er blandet med Fedt eller Voks. Efter at der ved Hjælp af Farven er taget et Aftryk paa Omtrykpapiret, lægger man dette imellem meget svagt fugtet Papir; naar dette har modtaget en ligelig fordelt Fugtighed, lægges det paa Zinkpladen og trækkes gennem Stentrykpressen. Papiret sidder nu paa Grund af sit Klæbstof fast paa Pladen, men saa snart denne kommer i varmt Vand, løsner Papiret sig, medens Farven fast og ufortæret bliver tilbage.

Gennem Avtografi bliver for det meste kun fremstillet almindelige Sager, da der ikke godt lader sig tegne med avtografisk Tush, og der desuden herved stadig er den Fare, at Tegningen kan gaa tabt ved Omtrykket, da den bliver behandlet paa samme Maade som Aftrykket ved litografisk Omtryk. Man anvender derfor kun sjælden denne Fremgangsmaade og kun i saadanne Tilfælde, hvor Tegningen ikke koster ret meget.

Overførelsesmaaden ved Hjælp af Reduktionsapparatet er ganske vist ikke ny — i Stentrykkerierne var den allerede indført for lang Tid siden —, men som ny bliver den anvendt i Zinkografiens Tjeneste og her hovedsagelig benyttet til Formindskelse af Træsnit. Reduktionsapparatet er en firkantet Ramme, paa hvilken en tynd Gummihud er udspændt, og som lader sig mekanisk skyde ud og trække sammen; den udspiler Gummihuden ligelig til alle fire Sider. Reduktionen af et Træsnit sker nu paa følgende Maade: Man tager ved Hjælp af Omtrykfarve et Aftryk paa Omtrykpapir af Stokken, som skal benyttes, og overfører dette Aftryk paa Sten. Efter at Rammen med Gummihuden, efter som Formindskelsen skal være større eller mindre, er udspændt meget vidt eller kun lidt, bliver Gummihuden overstrøget med en kautschukagtig Masse, og naar den er tørret, bliver der paa den taget et Aftryk fra Stenen, paa hvilken Træsnittet blev omtrykt. Nu lader man Billedet rykke sammen til den bestemte Størrelse og trykker det derpaa fra Gummihuden over paa en Zinkplade, renser denne med Vand og river den an med Farve. Billedet staar nu rent og klart paa Pladen. Betingelsen herfor er, at man er i Besiddelse af Træstokken eller et Galvanos; et Aftryk nytter ikke. Selvfølgelig kan der ogsaa laves Formindskelser af Litografier og Kobberstik.

Om Ætsningen skal anføres følgende: Zink er let opløseligt i Salpetersyre og derfor meget egnet til Ætsningens Øjemed, saa meget mere som Zinkplader paaviselig angribes mindre ved Trykningen end Galvanos. Efter at det omtalte Omtryk er præpareret med forskellige Slags pulveriseret Harpiks, lægges det i en svag Syre, hvoraf det udtages efter nogle Minuter, skylles omhyggelig i rent Vand og tørres, derpaa overtrækkes det ved Hjælp af en Valse med frisk Farve, præpareres og ætses atter; dette fortsættes saa længe, indtil Pladen har den ønskede Dybde. Den bliver nu renset med Terpentin, anbragt paa en Træfod og er trykfærdig.

Endelig tilføjede Foredragsholderen om Trykningen af zinkografiske Plader, at de for den største Del skulle underlægges meget let og ligelig, ellers tegner der sig ved Stregerne en fin Rand, der smitter; dette er især Tilfældet ved Plader, som ere holdte aabne. Grunden hertil er følgende: naar Omtrykket paaføres frisk Farve, bliver dette let en lille Smule kraftigere, og derved fremkommer den omtalte Rand, som kun ligger ganske lidt dybere end Trykfladen.

Behandlingen af Zinkpladen efter Trykningen er ligeledes af Vigtighed; efter at en Zinkplade er udtrykt, tages den af Formen, renses med Terpentin eller Benzin og overheldes med russisk Talg. Plader, som ere behandlede paa denne Maade, kunne ligge aarevis, uden at lide det ringeste. Blive de derimod vaskede med Lud og ikke overheldte med Talg, saa viser der sig Oxyd efter nogle Dage, og hvis de blive liggende i denne Tilstand, saa ville de være helt ødelagte efter nogle Ugers Forløb.

Den ærede Redaktion af „Typograf-Tidende“ bedes venligst at give mig Plads i Bladet for følgende:

I Anledning af Hr. Bogtrykker A. Nielsens Indsigelse i „Dagbladet“ imod Fremstillingen i Statistiken af hans Trykkeriforhold, i hvilken han gør gældende, at der til enhver Tid er beskæftiget 1 à 2 Typografer i hans Trykkeri, skal jeg tillade mig at oplyse, at dette ikke er aldeles korrekt, idet Trykkeriet i længere Tid har været betjent af 3 Lærlinge og Ejerens Broder, en fhv. Sadelmagersvend, der udfører Trykningen paa en Haandpresse. Det forekommer mig, at Hr. Nielsens Æresfølelse er vel „fin“, naar han kan føle sig opfordret til at fremkomme med nævnte „Berigtigelse“.

Til Underretning skal jeg samtidig meddele, at det andet herværende Bogtrykkeri ejes af et Aktieselskab og ledes af undertegnede. Trykkeriet har i det forløbne Aar en kort Tid beskæftiget en Typograf, som forlod samme efter Ønske, da han havde Tilbud om en mere fordelagtig Plads.

Nykøbing paa Morsø, den 1. Februar 1882.

Mar. Jensen,
Faktor paa „Morsø Folkeblad“s Bogtrykkeri.

Forskelligt.

I *Paris* skal der fra 1. August til 15. November d. A. afholdes en international Kunstudstilling, som er indskrænket til at omfatte Møbler, Tegninger og grafiske Kunster.

— I Madrid have Typograferne nedlagt Arbejdet, og Formanden for deres Forening er paa Grund af en Opfordring til at staa fast bleven fængslet. Dagbladene kunne kun udkomme med en lille Lap Papir, hvorfor Avisudgiverne ere traadte sammen for at finde paa Udveje til Arbejdets Genoptagelse.

— Generalpostmesteren i de Forenede Stater, Mr. James, beviste nylig ved en stor Udstilling i Atlanta, hvilken han besøgte som Æresgæst, at han ikke havde glemt sit tidligere Kald som Typograf. Han stillede sig ved en Kasse i Udstillingens Trykkeri, greb en Vinkelhage og satte hurtigt og korrekt: „Nye Beskæftigelser lærer nye Pligter. Atlanta, 30. November 1881.“

— Politiretten i Montpellier har paa en Klage af Pius IX's Nevø, Grev Mastai, dømt Forfatteren af Romanen „Pavens hemmelige Kærlighedshistorier“, Leon Taxil, til en Skadeserstarning af 60,000 Fr. og Bekendtgørelse af Dommen i 60 Blade.

— Som et Bevis paa, hvilket Opsving det amerikanske Avisforbrug har taget, kan anføres, at New-York Herald paa den Dag, da Garfield døde, udkom i 270,440 Ekspl. paa Grund af en Beretning om Præsidentens Liv, medens Bladet i 1865 Dagen efter Lincolns Mord kun udkom i 83,500 Ekspl.

— I Følge den amerikanske „Newspaper and Bank Directory of the World“ udkommer der i hele Verden ikke mindre end 34,274 Aviser og Tidsskrifter med i det hele et aarligt Oplag af 10,592,000,000 Ekspl., eller omtrent $6^1/_2$ Ekspl. pr. Hoved af Jordklodens Befolkning. Evropa aabner Rækken med 19,557 Aviser, Nordamerika følger med 12,400, Asien har 775, Sydamerika 609, Avstralien 661 og Afrika 132. Af disse Journaler blive 16,500 trykte i det engelske, 7800 i det tyske, 3850 i det franske og rigelig 1600 i det spanske Sprog. 4020 Aviser udkomme daglig, 18,274 udgives 3 Gange og 1 Gang ugenlig, 8508 udkomme mindre hyppigt.

— Efter hvad Faulmann meddeler i „Illustrirte Geschichte der Buchdruckerkunst“ ytrede Guvernøren i Virginia, Sir William Berkeley, sig paa følgende Maade i en Indberetning for Aaret 1671 til Udvalget for Kolonierne: „Jeg takker Gud, at vi hverken have Friskoler eller Bogtrykkerier, og haaber, at vi heller ikke maa faa dem i det første Hundrede Aar; thi Oplysningen har bragt Ulydighed, Kætteri og Sektevæsen i Verden, og Bogtrykkerkunsten har udbredt denne saa vel som Smædeskrifter imod Regeringen; Gud beskytte os for dem begge“. — Gud hørte ikke Guvernørens Ønske, og det frie England som det endnu friere Amerika befinde sig begge vel derved.

— Det tyske Rigstrykkeri i Berlin er nn færdigt til at tages i Brug. I Forhuset findes Forvaltningslokalerne med de dertil hørende Formular- og Papirlagere, endvidere et Post- og Telegraf-Kontor. Den i Gaarden liggende nye „Fabrik“-Bygning indeholder Maskinsalene og 2 Sale, hver til 100 Sættere. I de omkring Gaarden grupperede Bygninger findes Skriftstøberiet, den galvano-plastiske Anstalt samt Lokaler til Sten-, Kobber- og Kobberlystryk med dertil hørende Hjælpeværksteder og Ateliers. En paa Gensidighed med Rigstrykkeriet oprettet Forbrugsforening har med det samme set Lyset og sætter Arbejderne i Stand til at indtage billige Forfriskninger, uden at de behøve at forlade Bygningen. Personalet bestaar for Tiden af 700 Mennesker.

— I Følge „Journ. f. Buchd.“ averterer en Papirfabrik i Louisville i Kentucky om, at den foruden Beboelseshuse, Jærnbanevogne, Lokomotivhjul og Tusend andre Sager af Papirmasse ogsaa leverer hele Bogtrykkeriindretninger af den samme Masse. Presser, Typer og hvad der ellers hører til et Bogtrykkeri, alt er lavet af Papirmasse.

— Lønnen i Sydney udgør for Tiden for Avissats 90—100 Øre, for Værksats 90 Øre pr. 1000 m.; visse Penge 45—55 Kr. pr. Uge.

— New-York tæller for Tiden 540 Tryk- og Forlagsforretninger, som arbejde med en Kapital af ca. 60 Mill. Kr. og 12,000 „Hands“ (d. e. 6000 Mennesker).

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 5. | København, den 11. Marts 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 25. Marts, Kl. 10½ præcise, afholdes **Møde** hos **Restavratør Christensen, Amagertorv 4, 1. Sal.**

Hr. *P. Christensen* vil holde et Foredrag for Medlemmerne.

Derefter Diskussion om det af Udvalget til Oprettelse af et Logihus for rejsende Haandværkssvende udarbejdede Forslag. *Styrelsen.*

Styrelsen holdt Møde d. 4. Marts. Samtlige Medlemmer vare mødte. Den nye Styrelse konstituerede sig. — Til Redaktør af Bladet genvalgtes *Decher*. — Til at forestaa Udlaanet ved Biblioteket valgtes *R. Th. Andersen* og til at assistere ham *Rosberg;* til Sekretær valgtes *Rosberg*, som foreslog at lade Styrelsens Møder kort referere i Bladet, hvilket fandt Tilslutning. — *P. Christensen* havde udbedt sig Tilladelse til at holde et Foredrag d. 25. Marts i Foreningen; den blev med Tak givet ham. — Et Andragende fra Jens Bruuns Enke om en fast Understøttelse. Der bevilgedes 6 Kr. halvaarlig.

Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdtes d. 25. Februar. Til Dirigent valgtes *P. Christensen* og til Sekretærer *Barnewitz* og *Rosberg*.

1. *Regnskabets Godkendelse.* — *Form.* gav en kort Oversigt over Regnskabet, idet han forøvrigt henviste til „Typograf-Tidende", hvori det havde været fuldstændig opført. Han troede at turde kalde det et godt Resultat, at der ved Halvaarets Slutning var et Overskud af 645 Kr., uagtet Understøttelserne vare tiltagne meget, og der var bevilget 150 Kr. til Biblioteket. — *Ch. Thomsen* (Revisor) omtalte et Par Punkter i Regnskabet. Det ene angik en Udgift til Formandens Rejse til Ringsted, som han mente burde være opført som særskilt Post og ikke under Administrationsudgifter. Endvidere ankede han over, at Statistiken ikke var opført paa dette Regnskab, da det ikke var sikkert, at Styrelsen i sin nuværende Skikkelse var til Stede ved næste Regnskabsaflæggelse. — *Form.* indrømmede det berettigede i Thomsens Anke angaaende det første Punkt. Med Hensyn til Statistiken skulde han bemærke, at det var af Styrelsen funden heldigst ikke at tage denne med paa dette Regnskab, dels fordi Regningen for Trykningen endnu ikke var indløben ved Regnskabets Slutning, og dels fordi der var trykt en Del Eksemplarer mere, som skulde sælges og rimeligvis vare eller vilde blive solgte. Før det var opgjort, hvor meget der vilde komme ind ved Salget af dem, kunde man ikke se, hvorledes Udgifterne stillede sig; han troede imidlertid at kunne sige, at Udgiften for Foreningen ikke vilde overskride de bevilgede 50 Kr., skønt Trykningen havde kostet meget mere end fra først af paaregnet. Det var en Selvfølge, at den Styrelse, der havde havt med denne Sag at gøre, til enhver Tid vilde bære Ansvaret for den. Han bemærkede endvidere, at efter hans Overbevisning vare Pengene til Statistiken godt anvendte, thi var der end mange Fejl deri, hvad der ikke kunde undgaaes, havde den dog gjort sin Nytte, bl. a. ved at belyse det vigtige Lærlingespørgsmaal. — Derefter godkendtes Regnskabet enstemmig.

2. *Valg af Formand, Viceformand, Styrelse, Kasserer og Revisorer.* Udfaldet af Valgene er saaledes: til Formand: *Decher* med 209 St. (N. Hansen havde 39 St.); til Viceformand: *Bøhm* med 179 St. (Emil Petersen havde 28, Ewald 17, Truelsen 9 og N. Hansen 2 St.); til Styrelse: *Truelsen* med 181, *R. Th. Andersen* med 158 St. og *Rosberg* med 130 St. (S. Kjeldskov havde 89, N. P. Nielsen 55 St., C. C. Jensen 35, N. Hansen 17 og Ewald 13 St.); til Kasserer: *Berg* med 241 St.; til Revisorer: *Wm. Sørensen* med 233 St. og *Ch. Thomsen* med 230 St. — Der blev i alt afgivet 264 St. — Paa Dirigentens Forespørgsel erklærede de valgte dem villige til at modtage Valget og takkede for den viste Tillid.

Udenfor Dagsordenen rettedes forskellige Forespørgsler til Styrelsen og særlig til Formanden, der fremkaldte en Diskussion, som blev mere og mere skarp personlig og hensynsløs, jo længere Diskussionen skred frem.

Nye Medlemmer:

Michael Olaf Schmidt [udlært i J. Cohens Bogtrykkeri den 1. December 1881] (Græbe).

Carl Spohr (Carl Andersen, Gotersgade 46).

V. K. A. L. Madsen (Hoffensberg & Trap).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Cand. Trier: 10 Bind; C. Nordlunde: 1 Bind; en unavngiven: 10 Bind og 1 Hefte; Jochumsen: 1 Bind; Boghandler Delbanco: 1 Bind.

Typografernes Sangforening,

I Aften, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne. Sangerne bedes møde talrig og præcis. *Styrelsen.*

Lørdag den 18. Marts 1882, Kl. 9½, afholdes **den halvaarlige Generalforsamling,** paa hvilken der vil blive foretagen:

1) *Kassereren* aflægger Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar samt indstiller Regnskabet til Godkendelse.
2) Henstilling fra *Bestyrelsen* til Generalforsamlingen, om denne anser det for rigtigt, at det Beløb af 100 Kr., som af Bestyrelsen for „De samlede københavnske Sangforeninger" er bestemt at hver Forening, der agter at deltage i den i 1883 paatænkte Sangfest, skal stille som Depositum, udredes af Foreningens Kasse.
3) Valg paa en Bestyrer og en Kasserer i Stedet for Dhrr. *O. Larsen* og *Th. Nielsen*, der fratræde efter Tur.

11. Marts 1882.

Bestyrelsen.

Efterslæt fra Valgene.

I.

I sidste Numer af „Typ.-Tid." er en fra en Del Medlemmer indrykket Opfordring af Redaktionen — antagelig Hr. Decher — bleven ledsaget med en Artikel, betitlet „Valgagitationen", i Anledning af hvilken jeg udbeder mig Plads for nogle Modbemærkninger.

Hr. Decher begynder med at finde de Kolleger — de ere i hans Fantasi blevne til en „Opposition"—, der have underskrevet den omtalte Opfordring, meget radikale, „eftersom ingen af de hidtil værende Medlemmer af Styrelsen har fundet Naade for deres Øjne". Hr. D. synes at glemme, at han gentagne Gange ligesom ved tidligere Bestyrelsesvalg, selv havde afslaaet at modtage Genvalg, formodentlig i Haabet om, at Medlemmerne, ligesom ved disse Lejligheder, skulde i Kraft af hans Uundværlighed have anmodet ham om endnu denne Gang at vise Foreningen den store Tjeneste at modtage Valg; da en saadan Anmodning imidlertid udeblev, da det lykkedes nogle Medlemmer at finde en Mand, der efter deres Mening var i Stand til at opfylde den Lakune, Hr. D.s Afgang havde frembragt, saa meldte Hr. D. sig igen ukaldet til Tjeneste, agiterede ved Løbeseddel for sit eget Valg, ja henledede endog i det Nr. af Foreningens Organ, der udkom Dagen før Valget, flere Gange Medlemmernes Opmærksomhed paa sig og anbefalede sig til „deres Naade", som han saa smagfuldt udtrykker sig. Selv om Hr. D. *ikke* udtrykkelig havde nægtet at modtage Valg som Formand, var den Forbrydelse da saa stor, at nogle Medlemmer opstillede en anden, agtet Kollega til denne Post? Ere de ikke berettigede til, naar de finde det overensstemmende med Foreningens Tarv, at opstille og anbefale saadanne Kandidater til dens Ledelse, som de anse for mest brugelige, uden derfor at være udsatte for Overfald i det Organ, der ikke, som nu, burde være et Redskab i Enkeltmands Haand til at undertrykke enhver Modstand, der maatte fremkomme mod hans Avtoritet, men derimod i Følge hele sin Natur skulde fremtræde som et Bindeled mellem alle Fagets Medlemmer, og hvori ogsaa Modstandere af dem, der ere ved Roret, kunne gøre Fordring paa at ydes Retfærdighed. — „Vi skulle indskrænke *vor* Agitation til at anmode enhver om at stemme efter sin Overbevisning", skriver Hr. D. og Bladets første Side er et talende Vidnesbyrd herom. Der findes blandt andet her en Liste — den saakaldte „fede Liste" —, undertegnet med det famøse „flere Medlemmer", der, efter hvad Velunderrettede ville vide, frit oversat skal betyde Hr. Decher, hverken mere eller mindre end Decher; jeg skal naturligvis ikke kunne sige, hvorvidt dette forholder sig rigtigt; saa meget er imidlertid sikkert, at det er Formanden, der har henvendt sig til de paa Listen opførte Kolleger, med Forespørgsel om, hvorvidt de vare villige til at modtage Valg; det kunde være ret interessant at faa oplyst, hvorledes dette egentlig forholder sig, og den ærede Redaktion vilde vist gjøre adskillige Medlemmer en stor Tjeneste ved, med Vedkommendes Tilladelse, at anføre Navnene paa enkelte af disse „flere Medlemmer". — Det er særlig til de Yngre, Hr. D. henvender sig, thi „det er dem, der er mest tilbøjelige til at lade sig forlede af andre uden nærmere at undersøge, om det, der bliver dem foresnakket, er overensstemmende med Virkeligheden" — insinuerer han —; hvorfra den ærede Formand har den Erfaring, at de let lade sig foresnakke, er ikke vanskeligt at forstaa, og det er sikkert denne deres mindre heldige Egenskab det maa tilskrives, at han endnu indtager den Plads, han indtager. At han samtidig insinuerer, at der er foresnakket dem Ting, der *ikke* ere *overensstemmende med Virkeligheden*, er ikke andet, end hvad man er vant til at modtage fra den Kant; men man turde dog være berettiget til at forlange, at der ikke i Foreningens Organ om Kolleger, der ingensinde have forbrudt sig imod Foreningen eller dens Principer, anvendes Betegnelse som „ægte" eller „uægte", uden nogen nærmere Motivering; det er dog heldigvis endnu ikke kommen saa vidt, at man for at være en god Kollega skal være nødsaget til i Et og Alt at bøje sig for Formandens Avtoritet.

Jeg skal ikke for Øjeblikket gaa dybere ind paa dette Æmne, der vistnok langtfra er uddebatteret; kun det maa jeg tillade mig at hævde, at skulde den for Tiden herskende Strid hidføre en Splittelse — og jeg vilde meget beklage, om en saadan Eventualitet indtraadte — da er det Formandens egenmægtige Optræden, hans ensidige Ledelse og den hensynsløse Maade, hvorpaa han behandler enhver,

der ikke er villig til at følge ham i Tykt og Tyndt, der bærer en Del af Skylden derfor.

København, den 4. Marts 1882.

H. C. Nielsen.
(Thiele.)

* * *

Til ovenstaaende Artikel, der i sin Helhed er usand og vildledende, skal jeg i næste Nr. tillade mig at knytte nogle Bemærkninger. *Decher.*

II.

Et Par Ord til „Oppositionen".

De fleste, der overværede den sidste Generalforsamling i „Den typografiske Forening", vare sikkert lige saa tilfredse med dens rolige og besindige Begyndelse, som de vare indignerede over dens Slutning med alt det personlige Pindehuggeri, der fremkom. Den tvivlsomme Ære for dette sidste tilkommer udelukkende den lille Opposition paa 30—40 Medlemmer, som viste sig at være saa fattig paa alvorlige Ankepunkter, men derimod saa velhavende paa Ukvemsord, at den endog nødte en mærkværdig rolig og taalmodig Dirigent til at fratræde sin Post. Hvis den ærede Opposition tror at vinde Kolleger for sine Anskuelser paa den Maade, saa vil jeg tillade mig at tro, den tager umaadelig fejl. Det er ikke kommen og det kommer heller ikke saa vidt i Foreningen, at man fremmer Sagerne ved at sværte Personerne, og saalænge Oppositionen ikke bæres oppe af andet end Nag til Enkeltmand, tør jeg fra mit Synspunkt ikke spaa den nogen Fremgang i vor Stand. Lad Oppositionen vise, at den mener at fremme en eller anden Hovedsag for Typograferne (der er jo Tarifsagen), som den tror at have Evne til og Chance for at føre til en hurtigere Løsning, end den antager, Bestyrelsen kan, saa vil den af sig selv finde talrig Tilslutning, men naar den ikke har andre Sager at arbejde for, end at tale timevis om, hvilken Valgliste, der staar først i Bladet, og om Typerne, der ere benyttede til den, eller at det er mærkeligt, at et Valg med fem Sjettedele af Stemmerne bliver modtaget, og naar den skal hjælpe sig med at sende Soldater i Ilden, der ved Prøvevalget f. Eks. fortalte, at de vare blevne udviste af Sangforeningen, endskønt en af Dhrr. erkendte, aldrig at have været der, eller en saadan „Ordenens Ridder", der paa Generalforsamlingen drog tilfelts mod Bestyrelsens Opsyn ved Foreningens Fester, og saa paa Maskeraden selv var den eneste, som plettede Festens Omdømme ved en Handling, der i en mindre godmodig Forening vilde have havt en øjeblikkelig Eksklusion tilfølge — saa er jeg overbevist om, at Oppositionen paa sidste Generalforsamling har skadet sin Sag for længere Tid, og at de fleste sikkert hos andre Mænd end Oppositionens ville finde en mere betryggende Dygtighed, Takt og Avtoritet. *A. A.*

Hr. Redaktør!

De bedes godhedsfuldt forunde mig Plads for nedenstaaende Linjer i et af de først udkommende Nr. af „Typograf-Tidende":

I Anledning af, at Hr. H. F. Rasmussen, Kolding, i sin Artikel: „Til Medlemmerne i „Dansk typografisk Forening" med en for ham karakteristisk Flothed udslynger en umotiveret, bagvaskende Beskyldning, *efter hans eget Udsagn* rettet bestemt mod mig for Ligegyldighed med Hensyn til Bladets Udbredelse — jeg antager i Almindelighed og i Kolding Lokalforening i Særdeleshed — maatte det maaske være mig tilladt at oplyse, at mit „Forsvar for Ligegyldighed" i denne Sag indskrænker sig til, at jeg i den omtalte *Diskussion* protesterede imod, at der gjortes Forsøg paa at *paatvinge* Medlemmerne af Kolding Lokalforening det som *Pligt* at *skulle* holde „Typograf-Tidende", idet en Henstilling, eventuelt et Forslag, gaaende ud paa, at hvert Trykkeri *skulde* holde mindst et Eksemplar af Tidenden, blev stillet af vor for Tiden værende Formand.

Kolding, den 24. Februar 1882.

S. W. F. Fabritius.

Literatur.

Gennem Hr. Boghandler Delbanco have vi modtaget 1. Del af det i Leipzig nylig udkomne Værk „*Handbuch der Geschichte der Buchdruckerkunst von Carl B. Lorck*". Værket indeholder en Beskrivelse af Kunstens Opfindelse, Udbredelse, Blomstring og Forfald, omfattende Tidsrummet 1450—1750. Den elegant udstyrede Bog gør et i høj Grad tiltalende Indtryk. Den er ikke ledsaget af straalende Afbildninger og holder sig borte fra det strængt videnskabelige, men vi ere overbeviste om, at den netop derfor i den Kreds, hvori den nærmest hører hjemme, vil blive en saa meget mere kærkommen Ven. I et af de første Numre skulle vi give en mere udførlig Omtale af Bogen.

Forskelligt.

Som en Mærkelighed kan anføres, at medens der i København udgives 14 Dagblade, udkommer der i London med over 4 Mill. Indbyggere kun 17.

— En Typograf Thomas Garret omtales i „Corresp." paa Grund af hans glimrende Løbebane: 1830 fødtes han i Liverpool, rejste 1839 til Sydney, lærte og arbejdede der som Sætter, udgav 1855 og 1859 to Aviser, blev 1860 valgt ind i den lovgivende Forsamling, i hvilken han udmærkede sig, 1872 indsattes han som Politidommer i Berrima og fik 1874 Porteføljen som Minister of Land. 1877 opgav han dette Embede paa Grund af Sygdom, men er, efter at have genvundet sin Sundhed, igen indtraadt i Parlamentet. Mr. Garret gælder for en prøvet Statsmand og en udmærket Taler.

— For nylig er der i Tyskland udtaget Patent paa Fotografier paa Lærred. De skulle være mere varige, men tillige dyrere.

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter

fra 1. Juli til 31. December 1881.

A. Lokalforeningerne.

Lokal-foreninger.	Indtægt.															Udgift.												
	Medlemsbidraget							Andre Indtægter.		Modtaget af Hovedkassen.		Kasse-beholdning fra forrige Halvaar.		Tilsammen Indtægt i Halvaaret.		Sygeunder-støttelse i Oktober Kvartal.		Rejse-understøttelse.				Andre Udgifter.		Indsendt til Hovedkassen.		Tilsammen Udgifter i Halvaaret.		Kasse-beholdning den 31. December 1881.	
	til Sygekassen.				til Rejsekassen.													Juli Kvartal.		Oktober Kvartal.								
	Juli Kvartal.		Oktober Kvartal.		Juli Kvartal.		Oktober Kvartal.																					
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aalborg . . .	„	„	34	80	„	„	34	80	1	„	„	„	„	„	70	60	„	„	„	„	1	50	„	32	53	78	55	60	15	„
Aarhus	67	20	77	30	67	20	77	30	„	„	„	„	17	63	306	63	14	20	43	95	14	05	6	05	213	„	291	25	15	38
Faaborg . . .	„	„	8	55	„	„	8	55	„	„	„	„	„	„	17	10	„	„	„	„	8	20	1	35	„	„	9	55	7	55
Fredericia . .	„	„	9	83	„	„	9	82	„	„	„	„	„	„	19	65	8	40	„	„	9	32	„	75	„	„	18	47	1	18
Helsingør . .	„	„	8	40	„	„	8	40	„	„	„	„	„	„	16	80	„	„	„	„	1	45	„	75	„	„	2	20	14	60
Holstebro . .	7	80	8	63	7	80	8	62	5	„	10	„	2	60	50	45	„	„	19	70	15	95	2	10	„	„	37	75	12	70
Horsens . . .	27	60	31	„	27	60	31	„	„	30	„	„	15	„	132	50	„	„	23	80	13	30	2	42	77	98	117	50	15	„
Hjørring . . .	14	95	17	95	14	95	17	95	„	„	85	„	2	11	152	91	115	„	12	„	3	„	5	02	„	„	135	02	17	89
Hillerød . . .	„	„	21	„	„	„	21	„	„	„	„	„	„	„	42	„	„	„	„	„	8	25	„	85	17	90	27	„	15	„
Holbæk . . .	„	„	15	60	„	„	15	60	„	„	„	„	„	„	31	20	„	„	„	„	9	„	1	55	5	65	16	20	15	„
Køge	„	„	2	18	„	„	2	17	„	„	„	„	„	„	4	35	„	„	„	„	„	„	„	08	„	„	„	08	4	27
Kallundborg.	„	„	10	35	„	„	10	35	„	„	„	„	„	„	20	70	7	„	„	„	3	„	1	59	„	„	11	59	9	11
Kolding . . .	34	65	44	85	34	65	44	85	9	85	30	„	15	„	213	85	54	20	30	70	8	30	3	56	102	09	198	85	15	„
Lemvig . . .	5	85	7	35	7	80	7	35	„	„	„	„	7	95	36	30	„	„	3	„	4	60	2	02	11	68	21	30	15	„
Middelfart . .	„	„	7	95	„	„	7	95	„	„	8	„	„	„	23	90	„	„	„	„	13	80	2	25	„	„	16	05	7	85
Nakskov . . .	„	„	12	60	„	„	12	60	„	„	„	„	„	„	25	20	„	„	„	„	7	75	2	25	„	„	10	„	15	20
Næstved . . .	„	„	14	10	„	„	14	10	„	„	„	„	„	„	28	20	„	„	„	„	7	„	1	11	5	03	13	14	15	06
Nyborg . . .	„	„	8	40	„	„	8	40	„	„	„	„	„	„	16	80	„	„	„	„	19	40	1	15	„	„	20	55	÷3	75
Odense	„	„	57	60	„	„	57	60	„	„	„	„	„	„	115	20	„	„	„	„	22	30	2	60	76	„	100	90	14	30
Randers . . .	36	75	59	40	36	75	59	40	2	60	„	„	15	„	209	90	„	„	28	70	7	90	3	76	154	54	194	90	15	„
Ribe	5	85	6	30	5	85	6	30	„	„	10	„	„	„	34	30	„	„	6	„	13	„	2	79	„	„	21	79	12	51
Ringkøbing .	17	70	18	„	17	70	18	„	„	„	„	„	11	45	82	85	„	„	12	80	14	„	2	50	38	55	67	85	15	„
Ringsted . . .	„	„	23	54	„	„	23	54	„	„	„	„	„	„	47	08	„	„	„	„	14	10	1	35	16	63	32	08	15	„
Roskilde . . .	„	„	10	20	„	„	10	20	„	„	„	„	„	„	20	40	„	„	„	„	10	60	1	05	„	„	11	65	8	75
Rudkøbing. .	„	„	12	75	„	„	12	75	„	„	„	„	„	„	25	50	„	„	„	„	6	65	1	86	„	„	8	51	16	99
Skive	7	80	8	40	7	80	8	40	„	„	„	„	8	75	41	15	„	„	11	10	11	45	1	70	16	20	40	45	„	70
Sorø	„	„	9	80	„	„	9	80	„	„	„	„	„	„	19	60	„	„	„	„	9	„	„	83	„	„	9	83	9	77
Slagelse . . .	„	„	18	45	„	„	18	45	„	„	„	„	„	„	36	90	„	„	„	„	13	10	1	07	7	73	21	90	15	„
Svendborg .	„	„	22	65	„	„	22	65	„	„	„	„	„	„	45	30	„	„	„	„	12	„	1	94	16	36	30	30	15	„
Thisted . . .	„	„	14	63	„	„	14	62	„	„	„	„	„	„	29	25	„	„	„	„	3	„	1	32	9	93	14	25	15	„
Varde	5	85	6	30	9	75	10	50	„	„	„	„	4	38	36	78	„	„	13	50	10	25	2	02	„	„	25	77	11	01
Vejle	9	„	13	80	9	„	13	80	„	„	„	„	34	31	79	91	„	„	22	40	8	40	3	38	30	73	64	91	15	„
Viborg	„	„	8	25	„	„	8	25	„	„	„	„	„	„	16	50	„	„	„	„	6	40	1	50	„	„	7	90	8	60
	241	„	630	91	246	85	635	07	18	75	143	„	134	18	2049	76	198	80	227	65	310	02	64	84	853	78	1655	09	394	67

B. Hovedkassen.

Indtægt.	Kr.	Ø.
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	298	56
Bidrag fra Lokalforeningerne	853	78
Rente paa Sparekassebog i Halvaaret	3	39
	1155	73

Udgift.	Kr.	Ø.
Bidrag til Lokalforeningerne	143	„
Gage til Hovedkassereren	25	„
Avertissementer i „Typograf-Tidende"	16	90
Formandens Rejse til Ringsted-Mødet	20	„
Tryksager	74	50
Andre Udgifter	38	63
Beholdning i Hovedkassen d. 31. Decbr. 1881 . .	837	70
	1155	73

Ballance.

Indtægt.	Kr.	Ø.
Lokalforeningerne	2049	76
Hovedkassen	1155	73
	3205	49

Udgift.	Kr.	Ø.
Lokalforeningerne	1655	9
Hovedkassen	318	3
Lokalforeningernes Kassebeholdning d. 31. Dcbr. 1881	394	67
Hovedkassens Kassebeholdning d. 31. Dcbr. 1881 . .	837	70
	3205	49

Aarhus, den 12. Februar 1882.

Joh. Lund,
Kasserer.

At Kassebeholdningen er til Stede i Hovedkassen, bevidnes.

Aarhus, den 13. Februar 1882.

Harald Jensen. *A. G. Weber.* *Chr. G. Odense.* *J. Gudsted.* *K. Gunst.*

Ovenstaaende Regnskab er revideret og befundet rigtigt.

Kolding, den 2. Marts 1882.

F. Dinsen. *Thorv. Thuesen.*

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 6. | København, den 25. Marts 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, Lørdagen den 25. Marts, Kl. 10½ præcise, afholdes **Møde** hos **Restavratør Christensen, Amagertorv 4, 1. Sal.**

Hr. *P. Christensen* vil holde et Foredrag for Medlemmerne.

Derefter Diskussion om det af Udvalget til Oprettelse af et Logihus for rejsende Haandværkssvende udarbejdede Forslag.

Medlemmerne opfordres til at give talrigt Møde.

Styrelsen.

Biblioteket er i Aften aabent for Udlaan fra Kl. 9 til 10½.

Paa given Anledning opfordres de Medlemmer, der laane Bøger, indstændigt til at tilbagelevere disse i betimelig Tid eller ogsaa erhverve den fornødne Tilladelse til at beholde dem ud over de bestemte 14 Dage. Der er allerede en hel Fortegnelse over uefterrettelige Boglaanere.

Nye Medlemmer:

C. Jensen, Jens Albert Rasmussen [udlært hos Cohen den 1. Marts 1882] (Cohen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Dhrr. Lokalformænd anmodes om snarest at indsende Januar Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for Udgifterne (se § 11).

Indbetalingen omfatter denne Gang 12 Uger (7. Januar—25. Marts inkl.).

Paa given Foranledning maa jeg bemærke, at ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne og Generalforsamlingen.

Foreningen har ca. 300 Medlemmer.

Aarhus, den 21. Marts 1882.

Joh. Lund,
Kasserer,
Østergade Nr. 27.

I *Slagelse* er Henrik Hagen valgt til Formand i Stedet for Anton Jørgensen, som er indkaldt til Militærtjeneste.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 25. Marts, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne (Gennemgaaen af Sange til Fodturen Paaskedags Morgen). Sangerne bedes møde talrig og præcis.

I Lokalet er henlagt en Liste til Paategning i Anledning af den paatænkte Sangfest i 1883.

Lørdag den 15. April afholdes Assemblé i Foreningens Lokale. Betalingen er 50 Øre for en Herre, 25 Øre for en Dame. Besøgende, proponerede ved et Medlem, kunne deltage à 75 Øre for en Herre. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening

holdt sin halvaarlige Generalforsamling den 18. Marts. Til Dirigent valgtes *Alb. Christensen*, til Sekretær *C. E. Bynck*. Efter Dagsordenen aflagde Kassereren, Hr. *Th. Nielsen*, Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar og indstillede Regnskabet til Godkendelse. Han fremhævede, at dette Aar desværre atter havde givet Underbalance, tildels begrundet i et formindsket Kontingent. Han mente, at hvis Foreningen blot havde 20 Medlemmer flere, vilde den kunne bære sig. *Decher* beklagede, at Foreningen var i Tilbagegang og at dens Koncerter vandt saa liden Tilslutning blandt Typograferne. Regnskabet godkendtes enstemmigt. — Derpaa foretoges en Henstilling fra Bestyrelsen til Generalforsamlingen, om Foreningen for sin Deltagelse i en paatænkt Sangfest i 1883 skulde stille et Depositum af 100 Kr. til „De samlede københavnske Sangforeninger". Efter en længere Diskussion blev dette forkastet, hvorimod man enedes om at søge Henstand med at tage endelig Beslutning til 1. Juli og saa i Mellemtiden fremlægge en Liste til Paategning, hvorefter enhver Deltager da for sit Vedkommende skulde deponere 4 Kr. — Sluttelig foretoges Valg paa en Kasserer og en Bestyrer i Stedet for Dhrr. *Th. Nielsen* og *Oscar Larsen*, som fratraadte efter Tur. Begge de fratrædende Herrer genvalgtes.

C. E. Bynck.

Den Skrivelse, som er udsendt til de forskellige Foreninger fra det i Anledning af et Herberges Oprettelse nedsatte Udvalg, lyder saaledes:

Paa det af „Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk“ i Juli Maaned f. A. heri Staden afholdte Møde anmodedes Undertegnede om at træde sammen i Udvalg for at fremkomme med Forslag til, hvorledes en Understøttelseskasse for rejsende Haandværkssvende mulig lod sig ordne heri Staden, i Lighed med lignende Kasser, som tilstræbes oprettede i alle Købstæder og Handelspladser her i Landet.

Udvalget er sig fuldt bevidst, at mange Vanskeligheder ville være forbundne med at tilvejebringe en tilfredsstillende og betryggende Ordning af den omhandlede Sag; men nærer dog Haab om, at disse maa kunne overvindes. Dette Haab støtte vi ikke alene paa den filantropiske for hele Samfundet saa vigtige Side af Sagen, men ogsaa paa dens overordentlige Betydning saavel for Arbejderne som for Arbejdsgiverne, og det staar os klart, at skal Sagen bæres frem paa tilbørlig Maade, da maa først og fremmest hele Haandværksstanden støtte den med varm Interesse, almindelig Tilslutning og Offerberedvillighed.

Ved nærværende Henvendelse til alle herværende Fag-, Svende- og Mesterforeninger bede vi derfor oplyst:

1) om der hos Medlemmerne tør ventes almindelig Tilslutning til Tankens Realisering, i det væsentlige paa Basis af de for Provinserne vedtagne og her vedføjede „Fællesregler for Danmarks Rejseunderstøttelseskasser for Haandværkssvende“;
2) Udtalelse om, hvorvidt Medlemmerne maatte formene, at de i det Følgende fremsatte Anskuelser om Sagens mulige Ordning for Københavns Vedkommende maatte antages at kunne føre til det forønskede Maal og
3) forsaavidt Punkt 1 og 2 besvares bekræftende, da vælge en Delegeret, med hvem Udvalget vil kunne konferere sammen med Delegerede af de andre Foreninger.

Det tilstræbte Formaal: paa nødtørftig Maade at støtte enhver hertil rejsende trængende og hæderlig Haandværkssvend og dermed i Klasse stillet Fabrikarbejder, hvis Legimitationspapirer ere i Orden, antage vi bedst vil kunne naas ved Oprettelsen af et *„Logihus for rejsende Haandværkssvende“*, i Forbindelse med et *„Arbejdsanvisnings-Kontor“*, begge Dele under en lønnet Bestyrer, med Kontrol af en ulønnet Overbestyrelse; i dette Logihus skulde hver Tilrejsende, der begærede det, erholde frit Ophold med fuldstændig Forplejning i 3 Døgn, Bade og Desinfektion m. m., samt, hvis intet Arbejde findes, en Tæreskilling ved Afrejsen paa 1 à 2 Kroner, saa at den samlede Udgift for hver Person vel maa sættes til 5 à 6 Kroner.

Det samlede Antal Haandværkssvende, der have meldt sig som ankomne her til Staden i Aaret 1881 har — i Følge vedføjede, af Politidirektøren os velvillig meddelte Oplysninger — været 4849 eller gennemsnitlig 15 pr. Dag, i enkelte Maaneder endog omtrent 26 pr. Dag. — Hvor mange af disse Tilrejsende, der maatte søge Hjælp, hvormange der kun behøvede den i mindre Udstrækning, og hvormange, der efter at have erholdt Arbejde maatte yde Kassen Tilbagebetaling, er det vel ikke muligt blot tilnærmelsesvis nu at opgive; men til Bestridelse af alle Udgifter maa der vel paaregnes en aarlig Indtægt stor 10 à 15,000 Kroner, naar Foretagendet kom til at omfatte alle Haandværksfag. — Disse Midler kunne vel ikke forventes tilvejebragte af Haandværksstanden, men der tør, som berørt, forhaabentlig ogsaa regnes paa kraftig Støtte fra andre Medborgere, fra Legater, velgørende Selskaber og Avtoriteter.

Den Kvotadel af Beløbet, som Haandværksstanden her i Byen kommer til at yde til Foretagendets Fremme, vil ikke kunne indsamles af Understøttelseskassen hos hver enkelt Bidragyder, men maa forudsættes indsamlet af de forskellige Korporationer og Foreninger, for derigennem at tilflyde Kassen. For Svende- og Fagforeningernes Vedkommende vil Ydelsen formentlig bedst kunne ske, enten ved at alle Foreninger gav et bestemt aarligt Bidrag i Forhold til *Medlemstallet*, eller at hvert Fags Medlemmer for sig udredede en Kvotadel — t. Ex. $^1/_3$ — af den Udgift, Kassen i Løbet af hvert Kvartal havde havt for Tilrejsende af vedkommende Fag. Da Foreningerne af Mestre og Industridrivende maa betragtes som velvilligt Ydende, tør Udvalget vel ikke ligefrem foreslaa et bestemt Tilskud fra disses Side, men maa lade dette bero paa de respektive Foreningers Evne og gode Vilje; dog tør vi maaske antyde, at 1 à 2 Kroner aarlig pr. Medlem vilde være ønskeligt.

Idet Udvalget saaledes tillader sig at fremsende denne Sag til velvillig Overvejelse i Foreningen, bede vi os Resultaterne af denne tilstillede snarest muligt, senest inden Udgangen af Marts Maaned under Adresse: „Udvalget til Understøttelse af rejsende Haandværkssvende“, Nørrevoldgade 19, Stuen („Foreningen til Lærlinges Uddannelse“s Kontor).

København, i Februar 1882.

Carl R. Ette,	*L. Larsen,*	*P. E. Teytaud,*
Murermester.	Hofmøbelfabrikant.	Skræder.

Et Par Bemærkninger.

At tage til Genmæle imod Angreb som det, Hr. H. C. Nielsen i sidste Nr. rettede imod mig, er ikke noget behageligt Stykke Arbejde, en Anskuelse, der deles af mange Kolleger, som derfor have raadet mig til ikke at svare. *Det* kan jeg imidlertid ikke undlade, hvor nødig jeg end gør det, thi selv om et Svar er overflødigt for Forenings-Medlemmernes Vedkommende og i det hele taget for enhver, der kender lidt til Situationen, er der dog saa mange, som, hvis et sligt uberettiget Angreb fik Lov til at passere upaatalt, kunde finde paa at anvende den gamle Regel: „at den, der tier samtykker“, og i deres stille Sind undre dem over, at „Den typografiske Forening“ var stillet saa uheldigt, at den maatte nøjes med en Formand, som den første den bedste, med Rette eller Urette støttende sig til Prædikatet „god Kollega“, kunde snakke og skrive al Ære og Hæderlighed fra. *Derfor* er det nødvendigt, at jeg svarer, og jeg maa bede Læserne om Undskyldning for, at jeg lægger Beslag paa Bladets Plads til et Par aldeles nødvendige Rettelser til Hr. Nielsens vist nok mindre vel overtænkte Artikel. — Jeg skal da først bemærke følgende:

Det er *usandt*, at det kun er i min Fantasi, Oppositionen eksisterer, eller ogsaa gør Hr. N. sine Venner til Narre, thi ved Prøvevalget d. 11. Februar erklærede udtrykkelig en af Hr. Nielsens ivrige Meningsfæller, der efter Sigende endog er „Fører“ for denne mærkværdige Opposition, „at han var *stolt* af at høre til Oppositionen“. Det er *usandt*, at jeg „ligesom ved tidligere Bestyrelsesvalg selv havde afslaaet at modtage Genvalg“; jeg har ikke en eneste Gang før i de forløbne fem Aar gjort Indvendinger mod at indtage den Tillidspost, som mine Kolleger have funden mig værdig til at beklæde. Det er *usandt*, „at det var lykkedes nogle Medlemmer (Oppositionen), at finde en Mand, der efter deres Mening var i Stand til at opfylde“ o. s. v., thi vedkommende erklærede selv paa Generalforsamlingen, at han ikke var bleven forespurgt, om han vilde modtage Valg, og at han, selv om der var faldet Stemmer nok paa ham, *ikke* vilde

have modtaget Valget. Den første Del af denne Erklæring *bekræftede* Hr. N. selv. Det er *usandt*, at jeg meldte mig ukaldet til Tjeneste igen, efter at jeg havde afslaaet at modtage Valg. Det *var* efter Opfordring fra mange Kolleger, og for Sandheden af dette forekommer det mig, at Valgets Udfald taler tilstrækkelig tydeligt. Det er *usandt*, „at jeg ved Løbeseddel agiterede for mit eget Valg; det var kun en simpel Meddelelse som Svar paa de til mig rettede Opfordringer. Det er *usandt*, „at Bladet er et Redskab i Enkeltmands (min) Haand", thi *enhver* Kollega, der har noget paa Hjærte, faar altid Plads i Bladet for de Artikler, der ønskes optagne, og jeg kan give den bestemte Forsikring, at *ikke en eneste Artikel* fra noget Foreningsmedlem er bleven nægtet Optagelse i den Tid, jeg har redigeret Bladet, skønt jeg mange Gange har havt den største Ret til at gøre det, og at Hr. N. har faaet sin Artikel optaget, er dog vel ikke et Bevis paa, at Bladet er et Redskab i Enkeltmands Haand? — Hvad min Agitation og det talende Vidnesbyrd paa Bladets første Side angaar, da har jeg ikke synderligt at bemærke dertil. Hr. N. mener aabenbart, at Valgenes Udfald særlig skyldes den „fede Liste" (den var nu for Resten *kun* halvfed), og det er klart, at den meget mere end min lille Artikel om Valgagitationen har gjort samme Virkning paa Hr. N. (og Meningsfæller) som en rød Klud paa en Tyr — alene fordi den gik igennem. Var virkelig det vidunderlige sket, at „Oppositionen"s Liste var gaaet igennem, om end kun delvis, er jeg overbevist om, at den (Oppositionen) i sin Sejrsrus vilde, rigtignok med Urette, have takket mig for den „fede" Liste og for min Artikel, idet man vilde have ræsonneret, at det netop var *den* Omstændighed, det skyldtes, at de havde sejret. Saaledes ere nu Menneskene. — Det er *usandt*, at jeg har henvendt mig til de paa Listen opførte Kolleger med Forespørgsel, om de vare villige til at modtage Valg, men det kunne Dhrr. bedst selv bevidne. — Saa kommer der noget ganske mærkværdigt. Samtidig med, at Hr. N. ikke kan finde Ord stærke nok til at dadle mig og min Optræden, vil han have, at jeg skal gøre ham *Tjenester* og fortælle „adskillige Medlemmer" (Hr. N. og Meningsfæller naturligvis), *hvem* de „Flere Medlemmer" ere, der have underskrevet den omtalte Liste. Hr. N. kan ikke forlange, at jeg skal imødekomme *ham* og gøre mig Ulejlighed for at erhverve Tilladelse til at offentliggøre Navnene paa vedkommende. Det forekommer mig ogsaa, at det kan være ligegyldigt. Hovedsagen er jo, at Listen er gaaet igennem. — Det er *usandt*, at jeg har anvendt Betegnelsen „ægte og uægte" om de Medlemmer, „Oppositionen" havde opstillet til Valg. *Det* kunde aldrig falde mig ind, alene af den Grund, at jeg for flere af de Kolleger, der vare opstillede paa den nævnte Liste, ja jeg kan godt sige for dem *alle*, nærer stor personlig Agtelse, og et Bevis for, at de nævnte Udtryk ikke have den Betydning, Hr. N. vil tillægge dem, ligger ogsaa deri, at jeg henvendte mig til en af de paa den meget omtalte Liste opstillede, for at formaa ham til at modtage eventuelt Valg, da jeg i saa Fald efter Evne vilde støtte det; men *ogsaa* han erklærede ikke at ville modtage Valg. „Ægte og uægte" hentydede *kun* til det, der rimeligvis vilde blive serveret for godtroende Sjæle, for at formaa dem til at følge „Oppositionen", og Berettigelsen til at skrive de omtalte Ord har jeg ene og alene funden i — „Oppositionen"s Opfordring, der helt igennem er saa lidt overensstemmende med Sandheden som noget kan være, hvad jeg tilstrækkelig tydeligt motiverede paa Generalforsamlingen. Derfor kun dette ene her som Prøve: Der staar i den omtalte Opfordrings første Linjer, „at det allerede *i længere Tid har været et almindeligt Ønske*, at der indtraadte et Person- og Systemskifte", o. s. v. At *det* er *Usandhed*, beviser ogsaa Valgets Udfald mere end tilstrækkeligt.

Det var nu et Par Rettelser til Hr. Nielsens mere end dristige Paastande. Han skriver dernæst, „at dette Æmne vist nok endnu langt fra er uddebatteret". Jeg kan dog berolige ham i denne Henseende, i det mindste for Bladets Vedkommende. Skal jeg alligevel, trods min Imødekommen, beskyldes for at være egenmægtig, énsidig og hensynsløs, saa maa jeg ogsaa have Ret til, naar det er nødvendigt, at benytte mig af disse Egenskaber, og nægte Fortsættelsen af en Debat, der ikke har andet Formaal end at tale ilde om de Mænd, der besidde Foreningens Tillid og ere fundne værdige til at indtage dens Hædersposter. — Ogsaa hvad *Splittelsen* angaar tør jeg berolige ham. Folk, der ville indlade sig paa sligt, sige det ikke i Forvejen. Desuden, selv om Hr. N. (og Meningsfæller) kunde faa nogle faa til at slutte sig til dem og træde ud, var det dog vel *for* meget at kalde det for en „Splittelse". Men det sker heller ikke, det er kun latterlige, tomme Trusler; det sker ikke, fordi de, der indlod sig derpaa, udelukkende selv vilde have Skade deraf, og det sker navnlig ikke, fordi Hr. N. (og Ligesindede) ved deres Udtrædelse selv vilde lukke den Adgang til at hegle mig igennem, som nu staar dem aaben.

Og dog! — jeg kunde have Lyst til at foreslaa Dhrr. at gøre Forsøget. Træd ud af Foreningen og faa dannet en ny som Konkurrent! Det vil da snart vise sig, hvad Dhrr. kan udrette, og der vil være rig Lejlighed for dem til at anvende den Fylde af Kundskaber og Erfaring, som de upaatvivlelig *maa* ligge inde med, at dømme efter det Sprog, de ved enhver Lejlighed føre. Skulde Forsøget saa ikke lykkes, naa, saa var da Ulykken ikke saa stor. Jeg er overbevist om, at Foreningen atter vilde modtage dem som forlorne Sønner, der angerfulde vende tilbage til den hjemlige Arne.

Der var endnu en Del at bemærke til Hr. N.s Artikel, men det faar at være ved dette; jeg maa skænke ham de øvrige smukke Udtalelser om mig. Man maa jo ogsaa lade Ungdommen noget til Gode og tænke, at ikke alt er saa slemt ment, som det er sagt. *Decher.*

„Typograf-Tidende" og „Dansk typografisk Forening".

Min Artikel i dette Blads Nr. 1 har fremkaldt en Del Skriverier, saavel her i Bladet som i Breve til mig, og det være mig tilladt med et Par Ord at besvare disse.

I Nr. 2 har „Et Medlem af „Dansk typografisk Forening"" udtalt Ønsket om en flittigere Benyttelse af Bladet til Bekendtgørelser, og anfører han specielt Pladssøgende; jeg skal slutte mig til dette Ønske og tilføje, at der er jo mange andre Omraader, end just i den Henseende, hvorfra Bladet *burde* have Bekendtgørelser, og som Typograferne *burde* virke hen til, at Bladet fik.

I Nr. 3 har Formanden for „Dansk typografisk Forening"s Hovedbestyrelse, Hr. Harald Jensen, Aarhus, udtalt sig om samme Artikel. Hr. J. er baade enig og ikke enig med mig; men jeg tror dog, at der fra hans Side nærmest ligger en Misforstaaelse til Grund. Det er selvfølgelig min Mening, at Abonnement paa Tidenden og Bidrag til denne bør gaa Haand i Haand; sker dette, ja, da vil Bladets fremtidige Stilling være given: en Udvidelse vil blive nødvendig — ikke som Fjortendags- men som Ugeblad og i større Format. „Dansk typografisk Forening"s Forhold til Tidenden haaber jeg vil blive ordnet paa det eventuelle Repræsentantmøde i Sommer.

Dernæst have en Del Brevskrivere til mig udtalt Ønskeligheden af, *at „Dansk typografisk Forening" fik sit eget Organ.* Jeg har længe vidst, at den Tanke var oppe hist og her, men jeg kan ikke se rettere, end at den vilde være til Skade, om den blev realiseret. *Danmarks Typografer bør kun have ét Blad, og om dette bør alle slutte sig.* Jeg vil sige til enhver især: Virk kraftig for Bladet, saa det ikke savnes paa noget Trykkeri, virk kraftig for hvad angaar Bekendtgørelser til Bladet og virk kraftig for Ydelsen af Bidrag til Bladet, saa det ret maa svare til sin Titel: „Organ for de typografiske Arbejderes Interesser". Rom blev ikke bygget paa én Dag, og disse Tankers Virkeliggørelse vil jo ogsaa tage Tid; jeg vil dog haabe, at det maa ske snart, og det varsler godt, at det er ved at dages paa Steder, hvor der tidligere er vandret i Mørke.

Jeg kunde forøvrigt have sluttet her, thi de Bemærkninger, som Hr. S. W. F. Fabritius, Kolding, i Bladets Nr. 5 har ofret paa mig og min Artikel, ere af den Beskaffenhed, at saavel Hr. F. som hans Par Hjælpere upaatvivlelig skamme sig ved at se disse Linjer paa Tryk. *At* Hr. F. har ondt ved at forstaa det læste, det vidste jeg i Forvejen, ja, jeg har flere pudsige Eksempler derpaa; *at* Hr. F. har vist Ligegyldighed med Hensyn til Bladet, er en Kendsgerning, som Hr. F. ikke formaar, at benægte, — og *at* Hr. F. i en „Diskussion protesterede imod, at der gjortes Forsøg paa at paatvinge Medlemmerne af Kolding Lokalforening det som Pligt at skulle holde „Typograf-Tidende"," *er en Usandhed*, som det slet ikke forbavser mig at se fremsat paa Tryk af Hr. F., *ligesom det er en Usandhed*, at „en Henstilling, eventuelt et Forslag, gaaende ud paa, at ethvert Trykkeri (i Kolding) skulde holde mindst ét Eksemplar af Tidenden, blev stillet af vor for Tiden værende Formand" (Hr. P. Lund); — *Fakta* er, at der er ikke af nogen som helst stillet slige Forslag, og — Hr. F. har som saadan heller ikke havt det ærefulde Hverv at *„protestere"* imod disse. At Hr. F. har fundet mig i Besiddelse af en „karakteristisk Flothed", er fra hans Synspunkt let forstaaeligt, men naar han dernæst i min Artikel har fundet en *„bagvaskende* Beskyldning", da vil jeg kun sige til Hr. F.: Bor De ikke i Glashus? — Videre skal jeg ikke røre ved Hr. F., trods det, at der er Anledning nok, men efterkomme en fra Venner rettet Anmodning om, at lade Hr. F. glide hen i den Ensomhed og Forglemmelse, som hans i Utide ophævede Formandsværdighed berettiger ham til.

Kolding, den 19. Marts 1882.

H. F. Rasmussen.

* * *

Vi takke Hr. Rasmussen for hans Interesse for Bladets Udbredelse og for hans Virksomhed i den Anledning. Det er en Selvfølge, at Diskussionen om, hvad der kan tjene vort Organ bedst, til enhver Tid kan fortsættes i Bladet, medens derimod den personlige Debat mellem Dhrr. Rasmussen og Fabritius hermed maa være sluttet. *Red.*

Forskelligt.

I Kristiania „Typografiske Forening" er der valgt en ny Bestyrelse med *O. Holloe* som Formand. Den tidligere Formand, *Chr. H. Knudsen*, ønskede ikke Genvalg.

Rettelse.

I Anledning af Hr. A. A.s Artikel i sidste Nr. ere vi blevne anmodede om at rette en Misforstaaelse, der har indsneget sig i den nævnte Artikel. Det er det Sted i Artiklen, som lyder saaledes: „og naar den (Oppositionen) skal hjælpe sig med at sende Soldater i Ilden, der ved Prøvevalget f. Eks. fortalte, at de vare blevne udviste af Sangforeningen, endskønt en af Dhrr. erkendte aldrig at have været der". Hr. Carl Hansen, der udtalte de sidst citerede Ord, hører ikke til Oppositionen og hans Udtalelse lød omtrent saaledes: „Jeg er ikke bleven vist ud af Sangforeningens Lokale, da jeg aldrig har været der, endskønt jeg flere Gange, naar jeg var i Sommerlokalet, blev opfordret til at komme derop og høre paa Sangen; derfor kan jeg heller ikke tro, at det virkelig skulde forholde sig som her udtalt, at nogen er bleven udvist af Sangforeningen".

Kundgørelser.

En Typograf,

som kunde have Lyst til at bo hos en Kollega, kan faa **et møbleret Værelse** i Nærheden af Sølvgadens Forlængelse med landlig Udsigt. Kan tiltrædes d. 1. April. Billet, mrkt. **„Værelse"**, tilsendes denne Tidendes Redaktion inden Onsdag.

Ældre og nyere fremmed grafisk Literatur samt Skriftprøver købes af M. Truelsen.
Træffes efter Kl. 7 Eftm. Ravnsborggade 16 B, 4. Sal.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 7. | København, den 8. April 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Styrelsen holdt Møde den 1. April. Bøhm var fraværende. — Sagen om Sommerlokalet ordnedes. — Adskillige Medlemmer, der stode til Restance efter i sin Tid at være opførte som arbejdsløse, vedtoges det at udslette. For et enkelt Trykkeris Vedkommende, der havde undladt at indbetale for længere Tid, bestemtes det, at der skulde følge en Paamindelse, og hvis denne ikke hjalp, Udslettelse i et af de første Nr. — Det billigedes, at Kassereren skulde anmodes om at have nøje Indseende med de Resterende, og 1 Gang hvert Fjerdingaar til Styrelsen indsende en Liste over disse.

Nye Medlemmer:

O. R. Hintze („Dagstelegrafen").

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Bortrejste Medlemmer:

L. A. Nielsen.
C. Nordlunde.
O. Alfred Nielsen.

Udmeldte Medlemmer:

Kaaber (Th. Nielsen).
C. Hansen, V. Petersen (Jørgensen & Ko.).

Udslettede Medlemmer:

Frants Bagger (Eltong).
Hartvig (Hansen, Nørre-Boulevard).
Jens Peter Lauritz Jacobsen (S. B. Salomon).
H. C. Larsen (O. C. Olsen).
M. Larsen (Fjeldsøe).
F. Lumbye (Ludv. Jørgensen).
Chr. Madsen (Rigsdagen).
Chr. Nielsen (V. Herdahl).
G. A. E. Philipsen (Thiele).
M. M. V. Røder (Cohen).
Carl Siiger (Salomon).
J. M. Thomsen (Henningsen).
P. C. Paasche (Rigsdagen).

Den Diskussion, som fandt Sted i Foreningen den 25. Marts om Oprettelsen af et Herberge for rejsende Svende, var ikke meget livlig. Imidlertid vare alle Talerne enige om, at et saadant Herberges Oprettelse vilde være til Gavn, for saa vidt det blev ledet paa rette Maade, og som Sikkerhed for, at dette blev Tilfældet, maatte der fordres, at Arbejderne i det mindste fik en med Arbejdsgiverne sideordnet Indflydelse paa Bestyrelsens Sammensætning. Nogen afgørende Beslutning om, hvilket Bidrag Foreningen skulde yde, kunde der naturligvis ikke tages. Det vil en Generalforsamling senere bestemme. Derimod vedtoges det, at Foreningen ved Forhandlingerne med Udvalget skulde repræsenteres ved en Delegeret, og hertil valgtes *Formanden* énstemmig.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 8. April, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne. Sangerne bedes møde talrig og præcis.

1ste Paaskedags Morgen foretages **en Herretur.** Der mødes i „Triangelen" ved Østerbro Kl. 9 præcise.

I Lokalet er henlagt **en Liste** til Paategning i Anledning af den paatænkte Sangfest i 1883.

Lørdag den 15. April afholdes Assemblé i Foreningens Lokale. Betalingen er 50 Øre for en Herre, 25 Øre for en Dame. Besøgende, proponerede ved et Medlem, kunne deltage à 75 Øre for en Herre. *Bestyrelsen.*

„Den typografiske Forening" og dens Virksomhed.

Det Foredrag, som Hr. *P. Christensen* den 25. Marts holdt om Foreningen og dens Virksomhed, havde samlet en ret talrig Kreds af Tilhørere. Foredraget, som varede 1 Time, fulgtes helt igennem med Opmærksomhed af Forsamlingen, og efter dets Slutning bragte Hr. *Heinemann* Foredragsholderen en smuk Tak, til hvilken Forsamlingen sluttede sig ved at rejse sig.

Da en Gengivelse af Foredraget i sin Helhed vilde kræve temmelig megen Plads i Forhold til Bladets Størrelse, indskrænke vi os til efterfølgende Referat, hvori vi mest udførlig ville omtale Foredragets sidste Del: om Foreningens fremtidige Stilling til Tarifsagen.

Taleren havde stillet sig det som Opgave at undersøge, hvorvidt Foreningen ved sin nuværende Virkemaade var paa rette Spor, og at give et Bidrag til Diskussionen om, i

hvad Retning Virksomheden i den nærmeste Fremtid bør ledes. Han begyndte med at omtale den Varsomhed, som i de sidste Par Aar havde gjort sig gjældende ved Behandlingen af de forskellige Forslag, der vare fremkomne, og saa heri nærmest en Frygt for, at Foreningen skulde gøre noget Skridt frem, som den senere vilde blive nødt til at gøre tilbage igen; derefter søgte han ved et Tilbageblik paa den forud gaaede Tid at klare Spørgsmaalet om, hvorvidt Forholdene vare blevne benyttede til at udrette, hvad der kunde udrettes, og derved tillige se, om de af og til fremdukkende Anker over Stilstanden i Foreningslivet vare berettigede eller ej. Taleren udtalte sig med Anerkendelse om Foreningen før Forbundets Dannelse, fremhævede navnlig dens Understøttelse af gamle og trængende Kolleger og mindede om, at der i Begyndelsen af Halvfjerdserne blev indført ikke ubetydelige Forbedringer i Arbejdsordningen, som næppe vare komne i Stand uden dens Medvirkning. Han skildrede derefter Forbundets Dannelse og Strejken, viste, hvorledes Begejstringen den Gang var kommen med i Spillet og havde bragt os til at overvurdere vore Kræfter og søge en Kamp, hvis uheldige Udfald Forbundet ikke var i Stand til at overleve. Strejken var et Led i den Række Forsøg, som Arbejderne trindt om gjorde paa at søge deres materielle Vilkaar forbedrede, Noget, hvortil de typografiske Arbejdere fuldt saa vel som andre trængte. Principalforeningen havde erkendt det Berettigede i en Del af de opstillede Fordringer ved før Kampens Begyndelse at tilbyde en Forhøjelse i Satsprisen af 20 pCt., et Tilbud, som vi den Gang i Konsekvens med hele vor Optræden afslog, men som vi efter Nederlaget naturligvis gerne havde modtaget, og som vi maaske nu først efter mange Aars fredelige Forhandlinger igen ville kunne opnaa.

Resultatet af det tabte Slag blev, som man kunde forudse, Forbundets Undergang, og det var ikke langt fra, at den københavnske Forening havde faaet samme Skæbne; den gamle Styrelse var træt og ked af Arbejdet, af Medlemmerne var kun en lille Flok Trofaste bleven tilbage; det var langt fra noget behageligt Hverv for en ny Styrelse at træde midt ind i al denne Opløsning, Modløshed og Mistro, og Foreningen vilde stadig staa i Taknemlighedsgæld til de Mænd, der havde paataget sig dette Arbejde og energisk og taalmodigt virket for at bringe Sagerne paa Fode igen. — Den første Tid anvendtes, som naturligt var, til Organisation og til en Ophjælp af Foreningens Pengevæsen, og man naaede først frem til en betydeligere positiv Virksomhed, da Udredelsen af *Rejsehjælpen* i 1878 blev spillet Foreningen i Hænde ved et Tilfælde eller rettere paatvungen den, idet de forenede Hjælpekasser saa sig nødsagede til at opgive Udredelsen af denne Understøttelse. Overtagelsen af Pligten til at yde Rejsehjælp mødte stærk Modstand i Foreningen; men den havde senere vist sig at være en af de stærkeste Løftestænger for vort Foreningsliv, og havde mere end noget andet bidraget til at samle det nuværende betydelige Medlemstal; der er senere sket Forandringer i Bestemmelserne om Rejsehjælpen, og siden Dannelsen af „Dansk typografisk Forening" tør det siges, at næppe noget andet Fag her i Landet har denne Sag ordnet paa en bedre Maade end det typografiske. — Tanken om Oprettelsen af en *Arbejdsløshedskasse* var imidlertid stadig dukket frem, Forslag i denne Henseende var stillet, forkastet og atter fremkommet, indtil det endelig i 1880 vedtoges, hvorefter Arbejdsløshedskassen traadte i Kraft den 1. Januar 1881; den udtalte Frygt for, at en saadan Understøttelseskasse vilde overstige Foreningens pekuniære Kræfter, havde vist sig ugrundet, og var det end ikke noget betydeligt, Kassen under sin nuværende Ordning ydede, saa var det dog en velkommen Hjælp for dem, som trængte dertil. — Medens det hovedsagelig var Indvendinger af økonomisk Art, der havde rejst sig mod de to nævnte Sager, viste der sig tillige en principiel Modstand, da Talen blev om Oprettelsen af et *Bibliotek*. Foreningens Love havde stedse indeholdt en Formaalsbestemmelse om Virksomhed for Medlemmernes aandelige Interesser, men Flere vare ikke langt fra at benægte, at slige Interesser overhovedet fandtes, og Adskillige fordrede, at det Materielle først skulde fremmes, før man tænkte paa det Aandelige. Det nedsatte Udvalg fik fra flere Sider ikke nogen synderlig venlig Modtagelse paa de afholdte Møder; men Resultatet blev dog, at Biblioteket oprettedes, om end foreløbig kun i en beskeden Skikkelse; siden Tanken var bleven til Virkelighed, lod det til, at Modstanden var i Aftagende; Biblioteket, som indeholder forholdsvis ikke faa læseværdige Bøger, bliver flittig benyttet, og Taleren troede, at der om ikke mange Aar vilde findes en Bogsamling, som Foreningen kunde have Ære og Medlemmerne baade Nytte og Fornøjelse af. Man maatte haabe, at der hos Forlæggerne kunde opnaas større Imødekommenhed end hidtil. — Endelig nævnte Taleren Foreningens seneste Foretagende, Udgivelsen af den statistiske Oversigt; denne var af ikke ringe Interesse for enhver, som ønskede at kende Fagets Omfang og Stilling her hjemme, og trods de enkelte Fejl, der vare indløbne deri, vilde den dog i temmelig lang Tid kunne give et i det hele rigtigt Billede af vort Fag, og indeholdt adskillige nyttige Oplysninger, som baade den enkelte og Foreningen kunde faa Brug for. Statistiken havde da ogsaa baade her og i Udlandet vakt Opmærksomhed.

Saa man nu tilbage paa den Virksomhed, der saaledes var udfoldet, maatte man vist nok erkende, at det var alt, hvad Forholdene havde tilladt, og mere, end man straks efter Strejken kunde kave ventet at opnaa paa en saa forholdsvis kort Tid; det var kun godt fem Aar siden, at Foreningen havde begyndt sin Virksomhed saa godt som fra Grunden af, og den tilbød nu sine Medlemmer en særdeles velordnet Rejsekasse, Adgang til en, om end ikke betydelig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed, Afbenyttelse af Biblioteket samt et Fagblad hver anden Uge, og saa havde Foreningen endda opsparet en ret anselig Kapital, hvormed den kunde udvide de paabegyndte Foretagender eller tage fat paa nye, gavnlige Opgaver. Et saadant Resultat havde kun været opnaaeligt ved en talrig Tilslutning af Medlemmer, og man kunde næppe beklage sig over Kontingentets Størrelse, naar man tog i Betragtning, hvor mange for-

skellige Udgiftsposter det skulde dække; alene Udredelse af Rejsehjælp beløb sig, hvis der ikke var nogen Forening, meget let til det samme for dem, der ikke vilde svigte deres kollegiale Pligter i saa Henseende. Det var ikke nok stadig at fordre en større Virksomhed, man maatte da ogsaa paavise, ikke alene *hvad* der *skulde* udrettes, men tillige *Maaden*, hvorpaa denne forøgede Virksomhed *kunde* sættes i Værk; og før man gik videre, burde man være paa det rene med, hvor store Krav de allerede paabegyndte Sager under uheldigere Forhold stillede til Foreningens pekuniære Kræfter. Medlemmerne burde stille sig medhjælpende og anerkendende overfor Styrelsen og ikke ved ubeføjet stræng Kritik bidrage til, at de dygtige Folk trak sig bort fra Tillidsposterne. Det var ikke Meningen, at Styrelsen skulde være fritaget for Kritik og Opposition, men denne maatte være hensynsfuld; forsømte Styrelsen, hvad der kunde forudsiges at ville tjene til Foreningens Gavn, eller foretog den noget, som aabenbart skadede Foreningens Interesser, da var baade Kritik og Opposition paa sin Plads, hvilket derimod ikke var Tilfældet, naar Talen kun var om en betydningsløs Formfejl, eller om, at den enkelte ikke havde sét alle sine personlige Ønsker opfyldte. Egoismen maatte her træde tilbage for Hensynet til det Almene, det var den eneste Maade, hvorpaa Foreningen kunde opnaa den Enighed og det Sammenhold blandt Medlemmerne, som var en nødvendig Betingelse for, at dens Virksomhed kunde ledes i en frugtbringenne Retning. (Sluttes.)

En ny dansk Industri.

Det er ikke saa mange Aar siden, at det kunde være ret vanskeligt for en Bogtrykker herhjemme at faa lavet sine Skriftkasser paa en tilfredsstillende Maade, og Priserne maatte i Forhold til de nuværende kaldes meget høje. Det var ikke almindeligt, at en bestemt Snedker gav sig af med at lave Sættekasser, og det uvante Arbejde maatte betales dyrt. I de store Bogtrykkerbyer i Tyskland — over hvilket Land, man kan sige herimod hvad man vil, Udviklingen næsten altid er kommen til os — havde man allerede tidligt Specialister i dette Arbejde; man opfandt Maskiner til Udhugning af Fagene, det hele udviklede sig fabriksmæssigt, de mange forskellige Kassesystemer indskrænkedes, og alt dette i Forbindelse med de i Midten af Aarhundredet overordentlig forbedrede Samfærdselsmidler bevirkede der, at Priserne sank. I England har man efterhaanden arbejdet hen til at faa ét Kassesystem, hvorfor Kasserne ogsaa der kunne leveres til en næsten utrolig billig Pris, uagtet de, ligesom i Frankrig, ere delte i to selvstændige Afdelinger, en Over- og en Underkasse. De tyske Snedkere ere dog ved Hjælp af udmærkede Maskiner naaede vidt, og for Nordens Vedkommende have vi deres Agenter i Hovedbyerne, som uagtet Forsendelsesomkostninger og Provision tilbyde deres Varer billigere end de kunne leveres af Folk paa selve Pladsen.

Det tyske Arbejde er imidlertid ikke altid saa godt og solidt, som det burde være, og det havde derfor længe været et Ønske hos vore Bogtrykkere, at faa et Fagsnedkeri herhjemme, som kunde konkurrere med de fremmede. *P. Andersen*, tidligere ansat som Snedker hos C. Ferslew & Komp., afhjalp derfor et Savn, da han for 8 Aar siden oprettede et Værksted for Forfærdigelse af Skriftkasser, Reoler og Skibe. Men for at Værstedet virkelig skulde kunne blive til, hvad man havde ønsket, en heldig Konkurrent overfor de fremmede, maatte der bringes betydelige Ofre. A. indgik derfor i 1876 Kompagniskab med Møbelsnedker *Nissen*, hvis Penge og øvrige udmærkede Betingelser paa en heldig Maade supplerede den førstes Specialdygtighed; fra denne Tid er Forretningen stadig gaaet livligt fremad og har mere og mere vundet Terræn. Grunden hertil maa søges i Arbejdets omhyggelige Udførelse i Forbindelse med stor Soliditet. Som Eksempel paa, at Firmaet med praktisk Sans forstaar at skabe hensigtsmæssige Bogtrykkerimøbler skal nævnes en særlig tiltalende, stor Akcidensreol, der er indrettet til at indeholde alt, hvad der i videste Forstand kan være Tale om at benytte ved Sætning. Forretningen har nu Forbindelser i næsten alle danske Købstæder og selv til Sverige og Norge afgaa jævnlig betydelige Leveringer. *M. Truelsen.*

Tekniske Meddelelser.

Af et Foredrag i Leipzigs typografiske Selskab om Marginalier og Noter skulle vi anføre følgende: *Marginalier* og Randbemærkninger høre under Anmærkningernes Omraade og blive for det meste anbragte paa Kolumnens Ydreside, uden Indflydelse paa dennes rigtige Stilling. Nu til Dags komme Marginalier kun meget lidt til Anvendelse og benyttes for det meste kun til Aarstal, Datoer eller Henvisninger til vigtige Steder i Værket. Marginaliernes Skriftkarakter maa afpasses efter Tekstskriften, men være 2—3 Grader mindre. Bredden retter sig efter Værkets Format og udgør 2—3 Cicero ved Oktav og 4—5 Cicero ved større Værker. Hvis Marginalierne omfatte flere Linjer, skal den første begynde stump, og den sidste, ligesom ogsaa de Linjer, som ikke gaa helt igennem, sættes paa Midten. Den første Linje skal, hvis det er muligt, begynde ved den Tekstlinje, hvortil den slutter sig, og kun i Nødstilfælde kan den begynde nogle Linjer før, eller eventuelt løbe om paa den næste Side, dog maa i dette Tilfælde flere Linjer løbe om. Som Mellemrum imellem Tekst og Marginalie maa $^1/_4$ Petit anses for tilstrækkelig, dog kan denne Plads forstørres, hvis der er Raad dertil. — *Noterne* have deres Plads ved Kolumnens Fod og skulle markeres ved et særligt Tegn, for at man straks uden Møje kan finde, hvor de høre til. Som Notetegn blev tidligere navnlig anvendt * eller †, dog er et højtstaaende Brøktal uden anden Tilsætning at foretrække. Et Tal af Tekstskriften imellem 2 Parenteser falder for meget i Øjnene, og den flygtige Læser ser ikke straks dets egentlige Betydning. At samle Noterne i Slutningen af Værket i et særligt Bind, hvilket i den senere Tid ofte finder Sted, kan være meget godt for Harmonien i Værket, dog maa det ved Leveringsværker absolut undgaas, saaledes at Læseren ikke,

hvis han ønsker at efterse et eller andet, er nødt til at vente til hele Værket er udkommet. Noter og Marginalier skydes halvt saa stærkt som selve Teksten. At skille Noterne fra Teksten ved en 4—5 Cicero lang Streg finder kun meget lidt Bifald, da derved Satsbilledet kommer til at hænge i den ene Side; den gennemgaaende Streg adskiller Tekst og Note for meget. Som heldigst maa angives et Mellemslag fri Plads af 1—1½ Linjes Bredde, mere vil virke uskønt. Hører en Note til et Ord, bag ved hvilket der staar et Tegn, som slutter den hele Sætning, sættes Notetegnet indenfor Tegnet, hører Notetegnet derimod til hele Ordforbindelsen, sættes det efter Tegnet. Ere Noterne korte og kun omfattende enkelte Ord, saa er det i Symmetriens og Sparsommelighedens Interesse at sætte dem fortløbende og kun at adskille dem fra hinanden ved 2—3 Gevierter.

Forskelligt.

„*Fædrelandet*“ er fra 1. April ophørt at udkomme, hvad der allerede i længere Tid forud var bebudet. Bladet, som havde bestaaet i ca. 40 Aar under *Carl Plougs* Ledelse, overgik fra 1. Oktober f. A. til et Konsortorium af Pengemænd, som imidlertid forbavsende hurtig bleve kede af at være Bladudgivere. Man kan vist nok ogsaa med Rette sige, at de lige saa godt kunde have ladet være med dette Forsøg paa at sætte ny Fart i „Fædrelandet“, naar det ikke var Hensigten at bringe Ledelsen ind i et Spor, der kunde bidrage til at skaffe Bladet større Indgang hos Publikum, end det i mange Aar har havt. I saa Henseende var Redaktionen imidlertid ikke sin Opgave voksen, „Fædrelandet“ var og blev tørt og kedeligt, noget, som ikke lokker den store Almenhed, og derfor maatte det endelig udsende sit sidste Nr. d. 31. Marts. — For de typografiske Arbejdere har denne Stansning sin store og ikke videre glædelige Betydning deri, at en Del Kolleger ere blevne arbejdsløse ved samme Lejlighed.

— „The Printers Register“ skriver følgende: — — — „Bogtrykkerne ere ganske vist en særlig Klasse Mennesker. Deres Beskæftigelse giver dem et Anstrøg af Intelligens, som ikke findes hos andre Arbejdere. Ved deres uafbrudte Beskæftigelse med Sproget i Forbindelse med Bogstaver, Ord, Sætninger og Afsnit blive de bragte i nær Berøring med Tanker og Tænkearbejde, og umærkeligt bliver deres Sind opfyldt med deres Ideer, hvis Frembringelser de ere bestemte til at overgive Publikum i en haandtérlig og bekvem Form. De indøve bogstavelig Grammatiken gennem Fingerspidserne; thi ved stadig at tage Bogstaver og stille dem i Række, dannes Satsen efter grammatikalske Regler. Bogstaveringen er dem saa naturlig som Aandedrættet, saa at de tilegne sig den rigtige Ortografi gennem Vanens Magt. Bogtrykkernes Karakteregenskaber ere derimod med Hensyn til det personlige Velbefindende ikke saa heldige, som hos de andre Haandværk. De have utvivlsomt noget tilfælles med Kunstnernaturer, ere i Almindelighed overbærende med Fejl, tænke meget lidt paa deres Fremtid og ere ofte sorgløse lige over for Fremtiden, glade og fornøjede naar de ere i en god Situation, nedslagne, naar de ere uden Arbejde — — —.“

— Faulmanns „Illustrirte Geschichte der Buchdruckerkunst“ er i „Printers Register“ bleven gjort til Genstand for en Kritik, hvori der gøres opmærksom paa en Del Fejl ved Bedømmelsen af engelske typografiske Forhold, og Værket bedømmes i det hele paa en fra det sædvanlige afvigende Maade.

— En Del Medlemmer af Foreningen „Typografia“ i Baltimore have forenet sig og oprettet et Trykkeri, hvorfra de daglig udgive det store Dagblad „Baltimore Journal“.

— I intet Land i Verden er Kortspillet saa almindeligt som i Rusland. Fra de glimrende Kredse i Hovedstæderne til den usleste Rede i det indre af Landet er dette Tidsfordriv saavel hos Adelen som i hele Embedsstanden Sjælen i Selskabslivet. Som et talende Bevis for den i Rusland herskende „Kortepedemi“ behøver man kun at anføre det aarlige Forbrug af Kort. Fabrikationen er Kronens Monopol, og der bestaar kun en eneste Fabrik, som sørger for hele Landet. Her laves daglig 2000 Dusin, d. e. 24,000 Spil. Tager man gennemsnitlig 300 Arbejdsdage, saa leverer Fabriken det uhyre Tal af 7,200,000 Spil Kort aarlig.

— I Spanien er hele Bogtrykkerverdenen i Bevægelse, ikke paa Grund af Strejken i Madrid, men fordi der er Rygter i Omløb, at Regeringen omgaas med den mærkværdige Ide at lægge en Skat af ca. 250 Kr. paa hver Bogtrykmaskine. I Barcellona have Bogtrykkerne samlet sig og vedtaget at sende en Deputation til Madrid og i alle andre spanske Byer er der livligt Røre for noget lignende. Hvis Regeringens Ide skulde blive til Virkelighed, ventes stor Nød, da det betragtes som givet, at en Del Forretninger maa ophøre at eksistere.

— For nogen Tid siden er der i London dannet et Bogtryk- og Forlags-Aktieselskab med en Kapital af 10,000 Pd. Stl., som hovedsagelig kun skal sysselsætte Kvinder. Sekretæren for en Forening med det Formaal at skaffe Kvinder Beskæftigelse havde i den Anledning udtalt i en Diskussion, at der ikke var forekommet noget Tilfælde, hvor en Principal, der engang havde gjort et Forsøg med Kvinder, igen havde opgivet dem. „Printing Times“, et Principalorgan, bemærker nu hertil: „Vi kunne i det hele taget ikke slutte os til dette. En Fejl ved deres Beskæftigelse i denne Stilling er, at Kvinder ikke ofre Arbejdet den Opmærksomhed, som Mænd gøre, og at de desuden ere mindre metodiske; de ere efterladende, saa at deres Korrekturer ofte ere meget slette. Dette er Kendsgerninger, som enhver, der har Erfaringer i denne Sag, vil kunne bevidne.“

Rettelse.

I Regnskabet for „Dansk typografisk Forening“ i Nr. 5 staar blandt Underskrifterne som Følge af utydelig skrevet Navn: Gudsted i Stedet for Gredsted.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 8. | København, den 22. April 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Fra i Aften er Foreningens Lokale i **Sortedamslund,** Sortedamsdossering.

Da Biblioteket er flyttet med i Sommerlokalet, finder Bogudlaan fremdeles Sted til sædvanlig Tid.

Styrelsen.

Nye Medlemmer:

Georg Smith [udlært som Trykker i Græbes Bogtrykkeri i November 1881], *Konstantin Ystrøm* [udlært sammesteds den 15. April 1882] (Græbe).

A. V. A. Hansen [udlært hos Hoffensberg & Trap til Paaske 1882] (Hoffensberg & Trap).

Thorv. Vilh. Hansen [udlært til Paaske 1882 i Thieles Trykkeri] (Thiele).

Fr. Clausen, *Carl Güttler* [begge udlærte til Paaske hos Schultz] (Schultz).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Oversætteren: „Dommeren fra Zalamea", Drama af Calderon de la Barca. Oversat af A. Richter. — Fra Oversætteren: 2 Bind af „Feltlægens Historier", af [illegible]opelius. Oversat af Dr. phil. Fr. Winkel Horn.

Dansk typografisk Forening.

Paa given Foranledning gøres herved opmærksom paa, at al Porto, vedrørende Korrespondance eller Pengeforsendelser, Foreningen angaaende, selvfølgelig betales af vedkommende Lokalforeningskasse. *Hovedbestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

I Lokalet er henlagt **en Liste** til Paategning i Anledning af den paatænkte Sangfest i 1883.

I Aften, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne. Sangerne bedes møde talrig og præcis. *Styrelsen.*

„Den typografiske Forening" og dens Virksomhed.

(Slutningsreferat af Hr. *P. Christensens* Foredrag i Foreningen den 25. Marts.)

Efter saaledes at have gennemgaaet, hvad der i de forløbne Aar var udrettet af Foreningen, mindede Taleren om, at der stadig ved Siden af den hele Virksomhed havde levet et Haab om at opnaa noget med Hensyn til Foreningens største materielle Opgave: en Forbedring af den nugældende Tarif. Dette Haab havde endogsaa mere end én Gang faaet Udtryk i Fordringen om først og fremmest at arbejde i Tarifsagen og at opsætte alle andre Foretagender, indtil et godt Resultat var naaet i dette vigtige Spørgsmaal. Men det lod sig ikke gøre saaledes efter Forgodtbefindende at gribe ind i Tarifsagen, naar som helst man vilde; her som i alle andre Sager maatte Vejen først banes og Hindringerne fjærnes; hvad der var virket i andre Retninger, havde efter Talerens Mening paa ingen Maade skadet Tarifsagen, men nærmere besét snarere gavnet den, idet det havde bidraget til at befæste Agtelsen og Respekten for Foreningens Maade at virke paa.

Blandt de Hindringer, der for Øjeblikket stillede sig i Vejen for at arbejde hen til en Tarifrevision, maatte især nævnes det nuværende Lærlingeuvæsen, navnlig i Provinserne. Det var ikke vanskeligt at se, at man stod lige over for en Krise i denne Henseende, idet den overstrømmende Mængde Lærlinge, der antoges i Aarene 1875—77, nu begynde at fylde Arbejdsmarkedet med overflødige Kræfter. Der laa heri en ikke ringe Fare, og baade Principaler og Arbejdere havde Grund til at nære Betænkeligheder overfor denne Fare, da det neppe slog fejl, at den rigelige Arbejdskraft af enkelte vilde blive udbyttet til at drive en skadelig Smudskonkurrence, og det vilde maaske endogsaa koste Anstrængelse at holde Priserne paa det nuværende Standpunkt; det var imidlertid en Sag, hvori navnlig de københavnske Principaler havde fælles Interesser med Foreningen, idet Bogtrykkerindustrien, der ikke mere var saa indbringende som for en Del Aar tilbage, neppe taalte nogen yderligere Nedgang i Konjunkturerne uden derved at udsættes for Forfald. — De uheldige Følger af den store Mængde Lærlinge vilde ganske naturligt komme til at gaa ud over de unge Mennesker,

der efter at have udlært i Provinserne straks maatte rejse uden at finde Plads, samt over dem, der ikke passede deres Pladser saa godt som de kunde og burde, og der laa heri en stærk Opfordring til enhver om samvittighedsfuldt at opfylde sine Pligter som Arbejder og derved gøre sit til at beholde sin Plads, naar man ellers var fornøjet med den.

Igen at arbejde hen til ved Kamp at gennemføre en Tarifforandring ansaa Taleren for en Fejl, og den samme Anskuelse næredes vistnok af Foreningens Flertal. Det var ikke Frygt eller Mangel paa Offerberedvillighed, der laa til Grund for en saadan Betragtning; thi hvis der endda blot var nogen Rimelighed for, at en eventuel heldig Kamp kunde bringe vedvarende gode Resultater, maatte de personlige Ofre betragtes som vel anvendte; men dette var langtfra Tilfældet. Saa længe man gik ud paa, uden andre Hensyn end sin egen Fordel, at benytte en tilfældig øjeblikkelig Overlegenhed i Styrke til ved Magt at tiltvinge sig saa stort et Udbytte af Arbejdet som muligt, saa længe maatte man ikke undre sig over, at den Modpart, mod hvem man førte Kampen, igen benyttede given Lejlighed til at fratage os saa meget som muligt af det Indvundne, og i en saadan Kamp om Overmagten vilde Arbejderne næsten altid trække det korteste Straa. Det eneste virksomme Arbejde i Tarifsagen for Fremtiden vilde sandsynligvis blive en fælles Bestræbelse af Principaler og Arbejdere for at bringe hele Faget under gunstigere Forhold. Vilde man indvende, at det maaske kan vare længe, før et saadant forenet Arbejde opnaas, da vilde han svare, at det var rigtigst uden Illusioner at se Forholdene som de ere, og at man maatte være forberedt paa, at en heldig Ordning af Tarifspørgsmaalet vilde kræve et taalmodigt Arbejde. Men fordi man ikke tænkte paa atter at forberede en Kamp, laa der dog med Hensyn til Tarifsagen en betydelig og nødvendig Virksomhed for den typografiske Forening og navnlig for dens Styrelse. Denne burde til enhver Tid sørge for at være i Besiddelse af alle Oplysninger, som vare fornødne i denne Sag, følge de skiftende Forhold i Faget saavel i København som i det øvrige Land med en stadig Opmærksomhed, altid holde sig rede til at deltage i fredelige Forhandlinger om dette vigtige Spørgsmaal, og om muligt, naar Omstændighederne tillade det, selv søge at aabne Underhandlinger, samt under disse paa bedste Maade sørge for, at det forhaabentlige Udbytte for hele Faget i en væsenlig Grad kom dets Arbejdere tilgode. Der var ingen Grund til at opgive Haabet om en Gang at se et Udbytte af slige Underhandlinger; thi dels var det almindelig anerkendt, at Arbejdsvilkaarene i vort Fag virkelig tiltrænge en Forbedring, og dels var der jo allerede tidligere opnaaet ikke saa ganske ringe Resultater ad den fredelige Forhandlings Vej. For de ganske Unge, der kun havde arbejdet efter den nuværende Tarif, stod denne maaske som noget helt igennem utilfredsstillende; men de, som havde kendt Forholdene før nogen Tarif eksisterede, vidste, at der var et betydeligt Fremskridt fra den Gang, da hvert enkelt Trykkeri havde sin egen særskilte Betalingsmaade, der flere Steder gik langt under det nuværende, og man ikke havde nogen Rettesnor for, hvad der kunde fordres for de forskellige Slags Arbejde.

Som et af de vigtigste Virkemidler i Tarifsagen nævnede Taleren „Typograf-Tidende“; han ansaa Bladet for i det Hele at være Foreningens vigtigste Vaaben, men et Vaaben, som skulde benyttes forsigtigt, da det ellers let kunde vendes mod os selv. Det var ikke Meningen, at Udtalelserne i Bladet skulde være vaklende, halve eller leflende forsigtige; man kunde godt klart og bestemt udtale, hvad det var vi ønskede, og paavise, paa hvilke Punkter der trængtes til Forbedring, ved Siden af at man hævdede kun ad fredelig Vej og naar Forholdene tillod det at ville søge at naa sit Maal; men Tonen i alle Bladets Artikler burde være saaledes, at den bidrog til at skaffe Agtelse for Foreningen og for det Maal, den satte sig. Personlige Kævlerier og intetsigende Klager, hvoraf Udenforstaaende i Reglen fik det Indtryk, at hele Uretten næppe var paa den ene Side, var Redaktionen ikke alene berettiget, men ligefrem forpligtet til at afvise.

Men naar der taltes om at virke for Tarifsagen, da maatte man vel lægge Mærke til, at en saadan Virksomhed ikke alene var overladt Styrelsen, men at der paahvilede hvert enkelt Medlem en Opgave i denne Retning; for med Rette at kunne fordre de Fordele, som en velordnet Tarif tilbød, maatte man først og fremmest vise en god Vilje til at opfylde de Pligter, som den krævede, og det nyttede ikke at nægte, at der var adskillige af os, som tog det betydeligt lettere, naar det gjaldt Pligterne, end naar det gjaldt Rettighederne. Vilde kun hvert enkelt Medlem omkring paa Trykkerierne efter bedste Evne nøjagtig og samvittighedsfuldt varetage sine Pligter, og vilde kun Alle, som udtalte sig gennem Bladet eller paa vore Møder, gøre dette paa en hensynsfuld og retfærdig Maade, saaledes at ingen fejlagtig Forestilling om Foreningens Hensigter fremkom, da vilde baade den Enkelte og Foreningen derved vinde Anseelse og Agtelse, og man vilde vistnok derigennem paa bedste Maade arbejde for det, der stadig staar som Foreningens Hovedformaal: en Forbedring af de alt andet end glimrende materielle Vilkaar, hvorunder Størstedelen af de typografiske Arbejdere virke.

Endnu nævnte Taleren bl. a. som et Maal for Virksomhed en rigeligere Understøttelse af Gamle og Trængende; men man maatte gaa jævnt og forsigtigt frem og først være paa det rene med, hvor vidt Midlerne rakte. Hvert nyt Foretagende burde nøje overvejes før det sattes i Værk, og han opfordrede Styrelsen til fra næste Vinterhalvaar at genoptage de maanedlige Diskussionsmøder i Foreningen som passende Forberedelser til besindige og gennemtænkte Beslutninger paa Generalforsamlingerne. — Taleren ansaa den Varsomhed overfor nye Forslag, som han havde omtalt i Begyndelsen af Foredraget, for fuldstændig berettiget, og han troede, at Foreningen ved sin hidtidige betænksomme Holdning netop fulgte den eneste Vej, ad hvilken den kunde vente at naa noget Udbytte af sin Virksomhed.

Sluttelig opfordrede Foredragsholderen dem, der maatte have væsentlig afvigende Anskuelser, til at fremsætte disse

i Foreningen eller gennem Bladet, og erklærede sig stedse villig til at deltage i en rolig og besindig Diskussion om Foreningens Anliggender og Formaal.

Dansk typografisk Forening.

Der tales saa smaat i Krogene om, at det i Aar er Meningen *intet Repræsentantmøde at holde i Aarhus*, og jeg har som Grund hørt anført, at Omkostningerne ved et saadant Mødes Afholdelse i Aar ville blive alt for store og tage for meget paa Kassen.

Jeg skal villig indrømme, at Udgifterne i Aar til et saadant Mødes Afholdelse ville overstige det tidligere hertil anvendte Beløb ikke saa ganske lidet; men paa den anden Side kan jeg ikke indse andet, end at et Møde i Aar vil være uundgaaeligt, hvorfor jeg skal anføre mine Grunde:

Lad os nu gaa ud fra, at der i Aar ikke blev afholdt noget Repræsentantmøde. Hovedbestyrelsen maatte som Følge deraf udarbejde et Udkast til Love for „Dansk typografisk Forening"; af dette Udkast vil der saa blive tilstillet hver enkelt Lokalforening et Eksemplar til Gennemsyn, og for at disse kunne fremkomme med deres mulige Ændringer; det slaar neppe fejl, at Udkastet fra de allerfleste Lokalforeninger vil komme tilbage med de mest forskellige Ændringer og Paategninger, da jeg ikke antager, at Hovedbestyrelsen vil kunne udarbejde et Udkast, hvormed *alle* kunne være tilfredse. Hvorledes vil Hovedbestyrelsen da forholde sig over for alle disse Ændringer og Forslag? Vil den tage Hensyn til hver enkelt Ændring? det antager jeg ikke, den vil; vil den da maaske foretrække selv at vrage imellem dem og kun tage Hensyn til de, *som den selv synes bedst om?* det antager jeg dog heller ikke, den vil; thi den ene Lokalforening kan jo gøre lige saa stor Fordring paa at komme i Betragtning som den anden, eller hvorledes vil den ærede Hovedbestyrelse forholde sig?

Vel vil denne Fremgangsmaade ikke koste saa mange Penge som Afholdelsen ef et Repræsentantmøde; men hvorledes ville da vore Love blive. Disse trænge i Aar til en gennemgribende Forandring, en Forandring, hvormed vi kunne være tilfredse, og hvorunder Foreningen vil kunne arbejde i flere Aar. Lad det saa ogsaa i Aar svinde af Kassebeholdningen; det forvinde vi nok igen; men mig forekommer det, at en Forening som „Dansk typografisk Forening", der nu omtrent omfatter alle Byer i Danmark udenfor København, en saadan Forening bør have Love at arbejde efter, som ere grundig overvejede og vel udarbejdede, og hvortil *enhver* vil kunne slutte sig og bøje sig for; dette kan efter min Formening kun ske ved, at vi i Aar blive enige om et Repræsentantmødes Afholdelse, hvortil hver Lokalforening sender en Repræsentant som Udtryk for den i Foreningen herskende Majoritets Anskuelser. Paa denne Maade kan der ske Forhandling og opnaas Enighed og et godt Resultat.

§ 4 i Lovene bestemmer: Bestyrelsesmøde afholdes, naar Hovedbestyrelsens Medlemmer i Aarhus finder det paatrængende nødvendigt, eller naar mindst 20 Medlemmer og 2 Lokalbestyrelsers Formænd forlange saadant, og paa hvilket Møde de foreliggende Sager ville komme til Afgørelse o. s. v.

Hovedbestyrelsen finder det altsaa ikke i Aar paatrængende nødvendigt, nuvel; jeg tror nok, der findes mange Lokalforeninger, som anse det for nødvendigt; i hvert Tilfælde tror jeg nok, at der findes 22 Medlemmer, som gøre det.

Jeg vil derfor bede enhver, som har en Smule Interesse for Foreningen, at gøre sit til, at vi i Aar faa et Repræsentantmøde.

Kolding, den 16. April 1882.

F. Groth.

Literatur.

Carl B. Lorck. Handbuch der Geschichte der Buchdruckerkunst. 1. Bind. Leipzig 1882.

Anmeldt af M. Truelsen.

Forfatteren af ovennævnte Bog er en Gang imellem bleven omtalt i nærværende Blad, og det kunde derfor maaske interessere Læserne at høre lidt om hans Liv, inden jeg gaar over til at omtale Bogen: Dansk Generalkonsul i Leipzig Carl B. Lorck er født i København og Søn af Kaptajn i Flaaden Lorentz Lorck. Efter at han ved det herværende Universitet havde taget de to første Studenterexaminer, traadte han i Lære i Bianco Lunos Bogtrykkeri og blev derfra Typograf. Ved Hjælp af det Rejersenske Fond fik han Lejlighed til at uddanne sig videre i Typografien og arbejdede nogen Tid hos Breitkopf & Härtel i Leipzig. Senere associerede han sig der med J. J. Weber og drev en stor Forlagsforretning, indtil han i 1845 etablerede en lignende Forretning for egen Regning, fra hvilken fornemlig danske Bøger udgik i tyske Oversættelser; blandt Forfattere, hvis Bøger bleve udgivne, kan nævnes H. C. Andersen, Carl Bernhardt, Heiberg, H. C. Ørsted. Men hans egentlige Lyst stod til Typografien, hvorfor han erhvervede sig det for sine orientalske Skrifter berømte Nies'ske Bogtrykkeri og Skriftstøberi, hvilket nu ejes af Drugulin. I en Række Aar udgav han „Annalen der Typografie", et officielt Organ for Tysklands Bogtrykkere, og skrev mange værdifulde Artikler deri. I 1879 udgav han „Die Druckkunst und der Buchhandel in Leipzig durch vier Jahrhundert" og for Øjeblikket forberedes 4. Oplag af hans „Die Herstellung von Druckwerken, praktische Winke für Autoren und Buchhändler".

Naar jeg dernæst skal gaa over til at omtale Bogtrykkerkunstens Historie, kan jeg ikke lade være at tænke paa, hvad denne geniale Opfindelse har været og stadig vil være for Menneskeheden. Denne Kunst pustede Liv i Folkene og hjalp navnlig til at hæve de lavere Lag op til at indtage en mere menneskelig Plads under Tilværelsen. Det enkelte Individ fik derigennem større Interesser og lærte at kende mere end sin egen lille Kreds. Bogtrykkerkunsten har bidraget meget til at udjævne Klasseforskellen. Den var endvidere den største Bundsforvandte ved Reformationens store Værk og hjalp derved til at afryste Præsteaaget og

hæve til aandelig Frihed ved Siden af den borgerlige. Det møjsommelige Skriveri, som tidligere havde været den eneste Maade, hvorpaa Tanker og Læresætninger kunde overleveres uforandrede fra Slægt til Slægt, vilde ikke have været i Stand til at føre til saa store Resultater, som at der forholdsvis kort Tid efter Bogtrykkerkunstens Opfindelse kunde findes Skrifter af Luther i næsten enhver Hytte. Inden Gutenbergs Tid anvendte mangen Munk hele sit Liv til at kopiere Bøger, som maaske endte med at havne som en Kuriositet i en eller anden Rigmands eller Fyrstes Gemmer, medens hele den store Mængde levede i den krasseste Uvidenhed, og kun hos Grækerne, hvor Forsamlings- og Talefriheden stod højt, kunde der være Tale om noget aandeligt Liv. Gutenberg blev Manden, som kom til Hjælp. Ham er det, som vi ikke alene kan takke for Pladsen ved vor Kasse, men for vor Plads i Livet som oplyste Mennesker, men fremfor alle maa Videnskabsmanden sætte Pris paa det Gode, at kunne paa en let og billig Maade tilegne sig, hvad hans Kaldsfæller have bragt for Lyset og derigennem faa sine egne Tanker afslebne eller modnede.

Den Haandbog i Bogtrykkerkunstens Historie, hvoraf 1. Bind foreligger, er et Pragtværk, ikke alene hvad Udstyrelsen, men særlig hvad Indholdet angaar, som dens Forfatter kan være stolt af. Den Opgave, han herved har sat sig, have flere foruden ham ønsket at kunne løse, men ingen har efter min Mening været saa heldig dermed, idet de Værker, der foreligge, dels have holdt sig ensidigt, dels ere skejede ud og ere skrevne for andre Mennesker end netop for den Kreds, hvori en saadan Bog særlig hører hjemme og hidtil manglede.

Man faar ikke Indtryk af, at Bogen er fremkommen efter Forf.s egne Undersøgelser — og det vilde vel ogsaa langt fra være heldigt for en Haandbog —, men Materialet er saa smukt ordnet og meddelt under en forholdsvis livlig Form, at det en sand Fornøjelse at fordybe sig deri. I et levende Sprog omtaler Forf. saaledes det 15. Aarhundrede, da Kunsten blev opfunden, skildrer Gutenbergs Forhold uden at opholde sig ved mange unødvendige Enkeltheder og Refleksioner, som man ellers er vant til at faa i Tilgift, men særlig maa jeg fremhæve hans Udvikling af Kunstens Blomstringsperiode og hans Omtale af netop de Personer, for hvem man nærer den største Interesse.

En Ikke-Tysker kan indvende imod Bogen, at den helt igennem er skrevet fra tysk Grund, og at Forf. nøje har sluttet sig til det Folk, af hvis Sprog han har betjent sig. Man kunde vente sig, at en Haandbog, udgivet af Hr. Lorck, havde faaet et vist internationalt Præg. Dette er imidlertid kun Tilfældet for et Par af Afsnittenes Vedkommende. Der menes ikke hermed, at Forf. skulde have frakendt Tyskerne den ubestridelige Ret, de have til at bære Æren af, ikke alene at være det Folk, hvorfra Kunsten er fremgaaet, men ogsaa dem, hvorfra den saa kort efter dens Fremkomst blev udbredt over en stor Del af det blot nogenlunde civiliserede Evropa, men kun, at de ikke-tyske Lande kunde ventes at være blevne omfattede med mere Interesse. — Her maa dog først og fremmest tages i Betragtning, for hvem Haandbogen i Særdeleshed er bestemt, og desuden maa man indrømme, at alt fra de ikke-tyske Lande er taget med, om det end ikke er saa fyldigt behandlet som ønskeligt; endelig, at det er en Haandbog man har for sig, ikke en Bog, der gaar ud paa brede Betragtninger, men en Bog, der paa en klar og hurtig Maade skal hjælpe den søgende til det, han ønsker at vide, og i denne Retning er Indholdet mønsterværdig ordnet; Marginalierne gøre her ypperlig Nytte og Oplysning om det, man søger, gives klart og bestemt. Det hele kompletteres ved et fyldigt Register, over hvilket jeg dog maa udtrykke min Forbavselse ved at finde et særligt for første Bind; det vilde aabenbart have været heldigere at have det hele samlet ved Værkets Slutning.

Have vi hidtil savnet let læselige Bøger om Gutenbergs Kunst, lader det nu til, at Trangen skal blive tilfredsstillet, idet der i det tyske Sprog for Tiden er hele 3 Værker under Arbejde, og det kunde derfor ligge nær at spørge, om de, der subskribere paa Faulmanns „Illustrirte Geschichte der Buchdruckerkunst“, ogsaa kunne have Nytte af at anskaffe den her omtalte. Uagtet jeg kun har set en ringe Del af den førstnævnte Bog, idet det synes, at Forlæggeren har glemt (?) sit Løfte: at sende Værket til Redaktionen af „Typograf-Tidende“, hvis det maatte blive omtalt, tror jeg dog at kunne sige, at de meget godt kunne staa Side om Side paa Boghylden, idet Haandbogen vilde være tilstrækkelig, men at den ogsaa vil kunne danne et heldigt Supplement til Faulmanns Historie.

— Af *Waldows „Illustrirte Encyklopædie der graphischen Künste“* er 12. Hefte udkommet indeholdende Artiklerne fra *Gieszelles für Hebräisch* til *Handpresse.*

Forskelligt.

Det amerikanske Bibelselskab beskæftiger i New-York 12 Rotationsmaskiner og ejer 65,000 Stereotypplader til 120 forskellige Bibeludgaver.

— I „Printing Times“s Officin i London har man for nylig anstillet Undersøgelser om, hvilke Sprog der indtage den mindste Plads paa Tryk. Et Værk af kompres Korpus udgjorde i det engelske Sprog 224 Sider smaat Oktav, i det italienske Sprog 235, i det franske Sprog 252 og i det tyske Sprog 285 Sider. Det engelske Sprog indtager saaledes med Hensyn til Formens Simpelhed den første Plads af disse fire Sprog.

Rettelse.

I sidste Nr. er J. P. L. Jacobsen (Salomon) fejlagtig opført som udslettet. Han er allerede forrige Aar afgaaet ved Døden, medens han arbejdede hos Nielsen & Lydiche.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 9. | København, den 6. Maj 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Foreningens Lokale er i Sortedamslund, Sortedamsdossering.

Nye Medlemmer:

J. Hansen [udlært i Bordings Trykkeri i København, arbejdet sidst i Ringsted] (Bording).

C. F. Hansen-Heyde (Lazarus, Nyvej 19, Frederiksberg).

Henr. Hagen, *O. Alfred Nielsen* (Trier).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Lørdagen den 22. April flyttede Foreningen ud i Sommerlokalet i Sortedamslund. Skønt det var noget tidlig paa Aaret efter Almanaken, kunde det usædvanlig milde og smukke Foraarsvejr nok begrunde den tidlige Udrykning. Medlemmerne havde da ogsaa indfundet sig ret talrigt og det lod til, at alle befandt sig vel derude. — Værten inviterede de Tilstedeværende paa et Glas Punsch til Velkomst, og efter at alle havde sluttet sig sammen om Bollen, morede man sig et Par Timers Tid med Taler og Sang, ved hvilken Lejlighed der af forskellige Medlemmer udtaltes gode Ønsker for Foreningen og dens Fremtid, for Enighed og Samdrægtighed til at fremme de forskellige Formaal og et Haab om, at Medlemmerne og Værten maatte blive tilfreds med hinanden i den kommende Sommer. — Det hele havde naturligvis et improviseret Præg, men maaske netop derfor var man tilfreds med den første Aften at have givet Møde i Sommerlokalet.

Vi benytte Lejligheden til at rette en Opfordring til Medlemmerne om ved talrigt Møde at vise, at de sætte Pris paa et godt og behageligt Lokale i den Tid, Foreningen „ligger paa Landet“. De smukke Omgivelser kan vel ogsaa friste til at aflægge en Visit i Sortedamslund om Lørdagen, for ikke at tale om den Behagelighed, at man ved at samles i Foreningen lærer hinanden nøjere at kende og ved at drøfte Begivenhederne fatter større Interesse for de Spørgsmaal, der i saa mange Henseender berøre Medlemmerne og deres Interesser.

Ogsaa sidste Lørdag var der mødt mange Medlemmer.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Oversætteren: 1 Bind af „Feltlægens Historier“, af Z. Topelius, oversat af Dr. phil. Fr. Winkel Horn, samt 1 Hefte fra samme med en Biografi af afdøde Prof. Hammerich.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Til 11. Juni d. A. er en Portion af det Rolffske Understøttelseslegat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for de forenede Hjælpekasser for Typografer, bedes sendte til Kassereren, *N. Hansen*, Korsgade 24, 1. Sal, inden 1. Juni d. A.

København, den 1. Maj 1882.

Bestyrelsen.

De ærede Medlemmer af Sygeafdelingen bedes ved Indsendelsen af Sygesedlen at forsyne samme med Angivelse af Bopæl, for saa vidt saadant ikke er sket af Lægen.

N. Hansen,
Kasserer,
Korsgade 24, 1. Sal.

Dansk typografisk Forening.

Da der af det lovbefalede Antal Medlemmer er begært afholdt et Repræsentantmøde, vil et saadant blive afholdt Søndagen den 28. Maj (1. Pintsedag). Tid og Sted vil nærmere blive bekendtgjort.

I *Nykøbing p. M.* er der oprettet en Lokalforening med H. J. Klavsen som Formand.

Aarhus, den 29. April 1882.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Lokalet er henlagt **en Liste** til Paategning i Anledning af den paatænkte Sangfest i 1883.

I Aften, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne. Sangerne bedes møde talrig og præcis. *Styrelsen.*

Fanespørgsmaal.

I Kristiania har der i de sidste Aar jævnlig været Spørgsmaal fremme i „Typografiske Meddelelser“ angaaende Fanespørgsmaalet. Det er jo Skik og Brug, at enhver For-

ening, der tæller et nogenlunde antageligt Antal Medlemmer og har et bestemt Udtryk for at repræsentere et eller andet Fag eller Samfund, ogsaa maa have en Fane. Vore ærede norske Kolleger have i denne Henseende ogsaa været med, og Fanespørgsmaalet har, som det fremgaar af en Artikel i Marts-Nummeret af ovennævnte Blad, skabt en Del Forviklinger mellem Principalerne og Arbejderne i Kristiania. Med denne Sag forholder det sig saaledes: Afdøde Forlægger og Bogtrykker P. T. Malling, der var almindelig afholdt ogsaa af Typograferne, afgik i 1878 ved Døden, og der udsendtes da et Cirkulære med Anmodning om at tegne Bidrag til en Sølvkrans paa hans Kiste, hvilken Anmodning vandt Tilslutning, navnlig blandt Foreningsmedlemmerne, saaledes at Kransen blev givet. Som Tak for den viste Opmærksomhed vilde Arvingerne gøre Gengæld paa en eller anden Maade. Der var først tænkt paa at skænke et Beløb til Kristiania Bogtrykkeres Sygekasse, men da dette ikke vilde komme „Den typografiske Forening" tilgode, idet en Del af de ældre Typografer og et Par Principaler stadig har sørget for at isolere Kassen og derved bidraget til, at denne aldrig har været til virkelig Nytte for de typografiske Arbejdere, hvilket blev fremhævet i Bladet, blev der atter taget anden Bestemmelse, til Dels ogsaa ved en Bogtrykker Fabritius's Indblanding. Det besluttedes at anvende Beløbet til *en ny Fane*, og til at bestemme dennes Udseende og Udstyrelse valgtes 3 Principaler og 3 Typografer. Det lader ikke til, at disse sidste have fundet det rigtigst at værne om Arbejdernes Interesser, i det mindste er Hr. *Chr. H. Knudsen*, der skriver den omtalte Artikel om Fanesagen, meget misfornøjet med deres Virksomhed og med, at der staar *Kristiania Bogtrykkere* paa Fanen. Denne Misfornøjelse er vist nok ogsaa fuldt berettiget, thi det er klart, at en saadan Betegnelse ikke tilfalder Arbejderne, men Principalerne, og det var dog de første, der skulde have Gaven, eftersom det var disse den tilkom. Rigtignok var der den uheldige Bestemmelse i Gavebrevet, som medfulgte, at Fanen skulde staa under Varetægt af 6 Medlemmer af Standen, hvoraf 3 Principaler, samt at den skulde „opbevares hos det agtede Firma Grøndahl & Søn". Denne Bestemmelse har givet Anledning til Misfornøjelse, saaledes at „Den typografiske Forening" ikke mere vil have noget at gøre med den af Mallings Arvinger skænkede Fane, men slutter sig ved festlige Lejligheder under „den gamle Fane", som ogsaa har været opbevaret hos ovennævnte „agtede Firma", men som dette ikke vilde have mere med at gøre, efterat Foreningen havde forlangt Fanen udleveret for at deltage i et Fanetog til Ære for *Digteren* Bjørnstjerne Bjørnson. Firmaet meddelte Foreningen, at den selv maatte tage Fanen under sin Beskyttelse, og dette gik den meget villig ind paa. Nu bruger Foreningen den gamle, og lader Principalerne og dem, som ikke høre til Foreningen, glæde sig ved den af Mallings Arvinger skænkede Fane; men der dukker dog af og til Stemmer op, der ønske, at „Den typografiske Forening" selv skulde anskaffe sig en ny Fane, og dette Spørgsmaal har givet Anledning til Hr. Knudsens Artikel, hvori han giver en Oversigt over hele Fanesagen.

— Ved at meddele ovenstaaende skulle vi med det samme henlede Opmærksomheden paa den ejendommelige Stilling, „Den typografiske Forening" i København indtager til den smukke og kostbare Fane, som den har den Ære at værne om. Det er højst rimeligt, at mange Medlemmer ere af den Anskuelse, at Fanen er Foreningens, men det er den strængt taget ikke. Den tilhører nemlig *alle* Københavns Typografer, og indtræffer det Tilfælde, at en eller anden Kreds af disse ønsker Fanen udleveret for at bruge den i et eller andet Øjemed, kunde det være meget tvivlsomt, om Foreningen havde Ret til at nægte det. At den ikke vilde blive udleveret til enhver, er en Selvfølge, men Eneret over den har Foreningen i Grunden ikke, og *det* er meget uheldigt. Den har kun Fornøjelsen at værne om den og — betale dens Assurance. I det mindste er Sagen bleven forklaret saaledes af Folk, der kende Forholdet. Fanen er anskaffet ved Bidrag fra alle og derfor have alle ogsaa deres Part i den. Denne Sag kunde der nok være Anledning til at søge ordnet en Gang ved Lejlighed, thi som Stillingen nu er, er det ligefrem naturligt, at „Den typografiske Forening" bør være den eneste Ejer af Fanen. Sagen kunde tænkes ordnet ved, at Foreningen sammenkaldte et Fællesmøde af alle Typografer her i Byen og dér lod det komme til Afstemning, hvem Fanen skulde tilhøre. Der er ingen Tvivl om, at den da vilde tilfalde den, der rettest bør eje den: *Foreningen*, og at det en Gang bliver nødvendigt at faa Rede paa denne Sag, vil vist enhver indrømme. Alene den Omstændighed, at Foreningen saa trolig opbevarer Fanen og betaler, hvad det koster at faa den assureret, giver den en moralsk Ret til at være Ejer af den. Der er maaske nok dem, som ville indvende, at dette Forhold ikke kan forandres, med mindre *alle* Bidragydere vilde give deres Samtykke til, at Fanen overgik til Foreningen, men vi tro ikke, at der kan være noget i Vejen derfor, om der ogsaa vilde rejse sig nogen Modstand, men ogsaa dette er højst usandsynligt. Tiderne have forandret sig meget i de sidste Aar, og saaledes som Forholdene nu ere, kan det kun være dem, der ere Medlemmer af Foreningen, tilladt at samle sig under vor smukke Fane, naar den skal ud. Dette sker desværre kun sjældent, men det kan jo være, at der ogsaa i den Henseende kan indtræde en Forandring, naar man først bestemt véd, at Fanen er Foreningens virkelige Ejendom. I hvert Fald er Medlemmernes Opmærksomhed nu bleven henvendt paa denne Sag; man kan nu drøfte den, indtil der forhaabentlig fra en eller anden Side med Tiden kommer Forslag frem om at gøre Skridt til at faa Fanen gjort til Foreningens Ejendom.

Københavnske Bogtrykkerforhold omtalt i Udlandet.

Redaktøren af „Journal f. Buchdruckerkunst", F. Schlotke, var for nogle Maaneder siden her i Byen og skriver om sin Rejse paa følgende Maade: „Den nordiske Residens København forener i sig det danske Folks aandelige Storheder;

København er Danmark, som Paris er Frankrig. Derfor har den danske Hovedstad ogsaa et i Forhold til det hele Lands Befolkningsmængde paafaldende stort Indbyggerantal, over 360,000 (!), og derfor eksisterer foruden København heller ingen anden Stad af fremragende Betydning i Danmark.

Det er derfor ikke til at undres over, at ogsaa Typografien fortrinsvis her har udviklet sig og det endog til en saa anselig Højde, som man under de tilvante Forudsætninger knap formodede. Vor Nabo er absolut ikke bleven tilbage ved Anskaffelsen af nye Maskiner og Hjælpeværktøj — tværtimod, man finder i Københavns typografiske Værksteder Indretninger, som man forgæves ville søge i vort Fædreland, Bogtrykkerkunstens og Bogtrykkerhurtigpressens Vugge, og denne Tilbøjelighed for Fremskridt og Teknik afnødte os høj Agtelse for Københavnerkollegernes Intelligens. — — — Vi have i hurtig Forbigaaende kun set Bianco Lunos Trykkeri og fandt her straks et Bevis paa Ejerens Patriotisme, idet han kun arbejdede med danske Maskiner fra den fortræffelige og storartet indrettede Eickhoffske Hurtigpressefabrik i København. Af de 9 fungerende Trykmaskiner var den første Eickhoffske Hurtigpresse fra Aaret 1848, paa hvilken der endogsaa nu til Dags intet er at udsætte; ogsaa Nr. 100 og Nr. 200 staa der i Virksomhed — — —".

Efter at have set „Berlingske Tidende"s Viktoria-Presse og udtalt sig om den paa den mest beundrende Maade, gaar han over til at fortælle om Ferslews Sættemaskiner og præsenterer et Billede af Arbejdssalen med slet Perspektiv, ved Synet af hvilket man kommer til at tænke paa Gotersgade. Hr. S. skriver herom: „— — — Sættemaskinsalen staar under Ledelse af en intelligent Direktrice og i det hele er der her beskæftiget nogle og tredive Piger, af hvilke enkelte have tilegnet sig stor Færdighed i Tasteanslaget. Vi maa ærlig tilstaa, at vi ikke tror paa en billigere Fremstilling at Sats paa Sættemaskiner, selv ved en saa rationel Drift, men at Sætningen derved væsenlig bliver fremskyndet, dokumenterede Hr. Ferslew os med den erfaringsmæssige Kendsgerning, at Hoveddelen af Satsen til hans „Nationaltidende" blev ved Hjælp af Sættemaskinerne leveret mellem Kl. 12—4 om Eftermiddagen." — — —

En Bogs Trykningsomkostninger i Aaret 1649.

Af „St. Petersborger Zeitung".

I Sommeren 1648 fattede Czar Alexei Michailowitsch, efter først at have raadført sig med saa vel de gejstlige som de verdslige Avtoriteter, den Beslutning, at lade en ny Lovbog udarbejde. Man samlede Forordninger og Love, som tidligere Czarer, Storfyrster og Bojarer havde efterladt sig, sammenlignede dem med tidligere Retsbøgers Bestemmelser og søgte at udfylde Hullerne i Lovgivningen. En Redaktionskommission, bestaaende af 5 Personer, overtog Samlingen og Undersøgelsen af det tilstedeværende Materiale; til Lovforslagenes Antagelse og Bekræftelse blev en Folkerepræsentation indkaldt. I mindre end 3 Maaneder havde Redaktionskommissionen fuldendt sit Arbejde. Fra Oktober 1648 til Januar 1849 fulgte derpaa Udkastets Forelæsning i Deputeretkammeret og dets Vedtagelse samt Udfærdigelsen af en Renskrift. Den 29. Januar 1649 var den nye Lovbog („Uloshenije") stadfæstet, og man kunde begynde paa Trykningen.

Dette Dokument i Original er fuldstændig bevaret og er en Strimmel Papir paa 434 Arschins (henimod 300 Meters) Længde. Det udkom i Tryk 1649 i tre Oplag, men senere er denne Lovbog ikke mindre end tretten Gange bleven trykt; ligeledes er der udgivet Oversættelser paa Latin, Fransk og Tysk.

For nylig er der i Arkivet i Moskau fundet et Aktstykke, som giver Oplysninger om Trykningsomkostningerne ved denne Lovbog af 1649. Det er en specificeret Regning over alle de ved Fremstillingen af Lovbogen brugte Materialier, ligesom ogsaa over de i denne Anledning udbetalte Lønninger til Arbejderne.

Vi skulle forud meddele, at Bogen, hvis Indhold i den fuldstændige Lovsamling fylder 160 Spalter, udgjorde omtrent 20 Ark eller henimod 300 Sider almindeligt Oktavformat. Det første Oplag var paa 1200 Eksemplarer. De samlede Omkostninger ved hele Oplaget udgjorde 952 Rubler. Deraf kom over Halvdelen, nemlig 506 Rubler, paa Papir; i Arbejdsløn til Sættere, Bogbindere etc. betaltes 320 Rubler, saaledes at der paa alle øvrige Poster blev anvendt en Sum af henved 120 Rubler.

I en vis Forstand fortjener disse sidste, af en stor Mængde mindre Udgifter sammenstillede, Poster den største Opmærksomhed, idet de vise en meget lidet fremskreden Arbejdsdeling i Bogtrykhaandværket. Medens nu til Dags Trykkerierne faa deres Farve fra de store Fabriker, som laver den i kolossale Mængder, maatte Trykkeriet i Moskau i Midten af det 17. Aarhundrede købe alle de Hjælpestoffer, som vare nødvendige til at lave Trykkersværten, paa Handelsmarkedet, og anvende meget Arbejde paa at faa et færdigt Materiale, der egnede sig til Trykning. Der findes saaledes paa Regningen f. Eks. følgende Poster: 16 Pd. Zinnober, 70 Krukker Farve til „Blæk" eller „Sværte", 2 Pd. hvid Farve, 1 Stykke Gummi, „enkelte Stykker Farve", 2 Skpr. Aske til Lud o. a. l.

Endogsaa Børsterne bleve ikke købte, men lavede paa selve Trykkeriet; i al Fald findes en Post paa 7 Pd. Børster „til Børster", 6 Pd. Beg „til Børster" o. s. v.

Ligeledes findes der andre Udgifter, som lade slutte, at det til Trykningen nødvendige Materiale ikke blev leveret Typograferne færdigt, men at man, inden der kunde begyndes paa Sætning og Trykning, først maatte have tilendebragt en hel Række Forarbejder. Saadanne Poster i Regningen ere f. Eks. følgende:

3600 Søm,
1 Pud 30 Pund Smør til at fedte Arkene og Pressen med,
267 Arschin Lærred,
1/2 Skæppe Mel til Klister,
1 Sæk Kul,
4 Ender Jærn,

20 Pakker Bast,
13 Strikker o. s. v.

Desværre erfares ikke, hvor mange Arbejdere der bleve anvendte, men dog, hvorlænge Arbejdet varede, nemlig „en halv Maaned og 2 Dage“. Et saadant Tidsrum synes meget ringe. At en temmelig omfangsrig Bog med den daværende ufuldkomne Teknik kunde sættes og trykkes i en saa kort Tid, er maaske forklarligt paa den Maade, at det var ønskeligt, at den nye Lovbog saa hurtigt som muligt kunde blive udbredt. Man tør derfor antage, at Tallet paa Arbejderne, som vare paa Dagløn, maa have været meget betydeligt. Summen paa over 300 Rubler, som blev betalt i Arbejdsløn, synes særlig anselig ved den meget store Møntenhed paa den Tid. Ganske vist have vi Eksempler paa, at paa denne Tid, hvor det almindelige Arbejde stod meget lavt i Pris, bleve de kvalificerede Arbejder — og til disse hørte selvfølgelig Sætternes, Trykkernes og Bogbindernes Præstationer — betalte meget dyrt. Posten paa over 300 Rubler synes saa meget betydeligere, som det bl. a. hedder i en Notits i Regningen, at „Korrektørerne og Skriverne“ eller Bestillingsmænd havde modtaget 1 Rubel 25 Kopeker. Denne Omstændighed bekræfter Antagelsen, at et meget betydeligt Antal Mennesker maa have været beskæftigede ved Trykningen af Lovbogen. (Sluttes.)

Forskelligt.

Henri Christian Robert, født 1802 i København, hvortil hans Forældre i 1770 vare indvandrede fra Locle (Schweiz), er den 27. Februar død i Chaux de Fonds. Under Navn af „den gamle Dansker“ var han godt kendt af alle ældre tyske og schweiziske Kolleger. Først havde han bestemt sig til at være Apotheker, men dette blev han snart ked af og gav sig i Bogtrykkerlære. Efter udstaaet Læretid rejste han i Danmark, Nordtyskland, Sverige og Norge. Nogle og tyve Aar gammel etablerede han sig her i Byen og 1834—35 trykkede han de første af H. C. Andersens Værker. Senere maatte Robert sælge Bogtrykkeriet, og efter at hans Kone og 5 Børn vare afgaaede ved Døden, greb han til Vandringsstaven. Da han var henved 40 Aar gl., blev han Sekretær ved Frankfurts Stadtgarde, til hvilken Stilling hans Kundkaber gav ham Adgang; denne Stilling holdt han dog kun i 3 Aar, hvorefter han arbejdede i flere af Stuttgarts Trykkerier. Senere arbejdede han paa mange Steder i Tyskland og Schweiz og foretog mindst hvert andet Aar sin Rundrejse. 1856 kom han til Chaux de Fonds, men afrejste allerede det følgende Aar, kom tilbage 1860 og arbejdede i „National Suisse“s Sætteri. 1870 foretog R. den lange Rejse til Kristiania i det Haab, at han hos sine derværende Slægtninge kunde finde Hvile paa sine gamle Dage. Han blev dog skuffet i sine Forhaabninger og vendte tilbage til Chaux de Fonds. „Den gamle Dansker“ stod, 80 Aar gammel, endnu ved sin Kasse indtil fire Uger før sin Død.

— Den 19. April have samtlige Typografer i Rom nedlagt Arbejdet paa Grund af Nægtelse af Tarifforhøjelse. Regeringen har tilladt Bladene at benytte Tugthustrykkeriet samt udkommanderet de Soldater, som forstaa sig paa Sætning.

— I Brüssel er der af Typograferne blevet forelagt Principalerne en ny Tarif, som er bleven godkendt af 50 (der findes 55).

— Fra London meldes til „Corresp.“ om en meget god Forretningsgang. Tilgangen til Sætterforbundet er meget livlig og har siden Nytaar beløbet sig til over 200 nye Medlemmer. Hele Medlemstallet er nu over 5300.

— I Wien er man meget optaget af Forberedelser til de Festligheder, som der agtes afholdte i Slutningen af Juni Maaned i Anledning af, at det er 400 Aar siden, Bogtrykkerkunsten blev indført der i Byen. En historisk Bogtryk-Udstilling har man skaffet til Veje, derimod har man maattet opgive en moderne Afdeling, idet kun 7 (af 200) Firmaer have tilsagt deres Medvirkning.

— En ny svensk Toldtarif, som den 11. Marts er bleven omdelt i den svenske Rigsdag i Stockholm, forhøjer Tolden paa Trykpapir fra 5 til 10 Øre, medens Tolden paa Skrivpapir nedsættes fra 19 til 10 Øre. Af Trykfarve, som hidtil har været toldfri, skal erlægges 10 Øre pr. Kilogram.

— Efter statistiske Oplysninger producerer Tyskland aarlig 244,300,000 Kilogram Papir og opnaar saaledes en Produktion, som intet andet Land kan opvise Mage til. Til Fremstillingen af denne uhyre Mængde Papir ere ved 785 Papir- og andre Maskiner 80,000 Arbejdere beskæftigede. Desuden fordre 260 Træsliberier med over 600 Apparater, 45 Straastoffabriker med 75 Kedler og 20 Cellulosefabriker med 28 Kedler omtrent 7500 Arbejdere. Regner man dertil de 40,000 Mennesker, som ere beskæftigede med Pjaltesamlen og andre Bibeskæftigelser, saa repræsenter Papirfabrikationen i Tyskland en Industri, som, bortset fra Papirhandlerne og de med dem nær forbundne Fabriker, som Kulørtpapir-, Pergamentpapir-, Brevomslag-, Papirkrave-, Tapetfabriker o. s. v., giver ca. 128,000 Mennesker Livsunderholdet.

— I den berømte Bogtrykmaskine-Fabrik Kønig & Bauer i Kloster Oberzell ved Würtzburg, der i 1818 grundlagdes af de to Mænd, hvis Navn den bærer, og hvoraf den ene, Kønig, var Bogtrykmaskinens Opfinder og den anden, Bauer, ikke alene den førstnævntes Ven og Kompagnon, men hans Medhjælper, der fuldt ud havde bidraget sin Del til det Ry, som Fabriken har vundet, blev for nogle Uger siden Maskine Nr. 3000 fuldendt, i hvilken Anledning der gaves en Fridag og fordeltes 3700 Mark blandt Fabrikens Arbejdere. I Aaret 1873 fejrede man Fuldendelsen af Maskine Nr. 2000, og der kan heri ligge et Fingerpeg i Retning af, hvilke Kæmpeskridt vort Fag har gjort fremad i de sidste 9 Aar.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 10. | København, den 20. Maj 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 3. Juni afholdes **Aftenunderholdning og Assemblé** i Foreningens Sommerlokale i Sortedamslund, hvortil Medlemmerne med Damer indbydes. — Besøgende kunne deltage.

Billetter à 50 Øre for Herrer (Damerne gratis) kunne fra Lørdagen den 27. Maj faas hos Styrelsens Medlemmer og hos Kasserer *Berg*.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Styrelsen.

Styrelsesmøde holdtes den 6. Maj. Alle vare mødte. — Det vedtoges at lade Tarifen optrykke i Bladet; ligeledes at bevilge Bibliotekaren 30 Kr. til Indkøb af Bøger; fremdeles at holde 3 selskabelige Sammenkomster i Sommerlokalet, hvortil Adgangsprisen sættes som forrige Aar. Skrivelser fra 2 Inkassatorer toges til Efterretning.

Nye Medlemmer:

E. P. Holmgreen (Oettinger).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldte Medlemmer:

Jul. Stevnsborg (Thiele).

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Oversætteren: 3 Noveller af Carl Emil Franzos (1 Bind). Oversat af Dr. phil. Fr. Winkel Horn. Fra H. 1 Bind. Fra E. M. 5 Bind.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Ved Indbetaling af Kontingent i Juni Maaned bedes Inkassatorerne paa de resp. Trykkerier at tilsende mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at jeg træffes i mit Hjem hver Søgnedag fra Kl. $1^1/_2$—$2^1/_2$ og Søndag Formiddag fra 9—12.

N. Hansen,
Kasserer,
Korsgade 24, 1. Sal.

Dansk typografisk Forening.

Det indvarslede Repræsentantmøde vil blive afholdt **Søndagen den 28. Maj, Kl. $1^1/_2$ præcise, i Haandværkerforeningens Lokale i Aarhus** *).

I *Fredericia* er *Th. van Laer* valgt til Formand i Stedet for *Th. Thomsen*, som er bortrejst.

I *Slagelse* er *Harald Melhede* valgt til Formand i Stedet for *Henrik Hagen*, som er bortrejst.

Hovedbestyrelsen.

*) Rejseudgifterne til Mødet (se § 4) godtgøres efter Jærnbanernes Dobbeltbilletters Pris til 3dje Klasse.

I *Januar* Kvartal har Indtægten ved Medlemskontingent været 1053 Kr. 89 Øre; andre Indtægter 16 Kr. 10 Øre. I Sygeunderstøttelser er udbetalt: i Aalborg 16 Kr. 80 Øre, i Aarhus 4 Kr. 20 Øre, i Kallundborg 127 Kr., i Kolding 27 Kr., i Randers 17 Kr., i Sorø 35 Kr. 60 Øre og i Viborg 40 Kr; ialt 267 Kr. 60 Øre. Begravelseshjælp: 1 Medlem i Kolding 50 Kr. I Rejseunderstøttelse er udbetalt i de forskellige Lokalforeninger 389 Kr. 73 Øre; andre Udgifter samme Steder 37 Kr. 61 Øre. Til Hovedkassen er indbetalt fra Aalborg 34 Kr. 10 Øre, Aarhus 100 Kr., Helsingør 3 Kr. 50 Øre, Hillerød 28 Kr. 47 Øre, Hjørring 22 Kr. 4 Øre, Holbæk 8 Kr. 65 Øre, Holstebro 2 Kr. 5 Øre, Horsens 41 Kr. 27 Øre, Kolding 60 Kr. 40 Øre, Lemvig 5 Kr. 79 Øre, Middelfart 2 Kr. 82 Øre, Nakskov 20 Kr., Næstved 12 Kr. 35 Øre, Odense 75 Kr., Ribe 4 Kr., Ringkøbing 18 Kr. 35 Øre, Ringsted 23 Kr. 68 Øre, Skive 7 Kr. 35 Øre, Slagelse 3 Kr. 88 Øre, Svendborg 28 Kr. 75 Øre, Thisted 15 Kr. 26 Øre, Veile 19 Kr. 39 Øre, — ialt 537 Kr. 10 Øre. I Randers var Kassebeholdningen ved Kvartalets Slutning 64 Kr. 31 Øre, hvilket Beløb paa Grund af vedvarende Sygdom blandt Medlemmerne ikke er indsendt.

Udgifterne i Lokalforeningerne beløbe sig for Januar Kvartal til 1282 Kr. 4 Øre. I Sparekassen indestaar for Tiden 913 Kr. 39 Øre; de forskellige Lokalforeninger havde ved Kvartalets Slutning en Kassebeholdning af 425 Kr. 5 Øre.

Medlemsantallet var den 1. April 308. I forrige Halvaar var 3 Medlemmer udslettede paa Grund af Restance.

Fra Rudkøbing har jeg ikke, uagtet gentagen Anmodning, modtaget Regnskab for sidste Kvartal, saa denne Forening ikke er indbefattet i nærværende Oversigt.

Aarhus, den 16. Maj 1882.

Joh. Lund,
Foreningens Hovedkasserer.

Typografernes Sangforening.

I Lokalet er henlagt **en Liste** til Paategning i Anledning af den paatænkte Sangfest i 1883.

I Aften, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne. Sangerne bedes møde talrig og præcis. *Styrelsen.*

Dansk typografisk Forening og „Typograf-Tidende".

Som man vil se af nedenstaaende Korrespondance fra Aarhus, har Generalforsamlingen i den derværende Lokalforening af „Dansk typografisk Forening" bemyndiget sin Repræsentant paa Fællesmødet, der skal afholdes den 28. Maj, til at støtte eventuelle Forslag, sigtende til, at Foreningen *faar sit eget Blad*, eller muligt selv stille et saadant Forslag. — Denne Beslutning er lidt overraskende, navnlig fordi den fremkommer netop fra Aarhus. Der har ganske vist i den sidste Tid af og til været antydet, at nogle Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" vare stemte for at faa deres eget Blad, hvad der jo i og for sig kan være behageligt nok, men vi troede ikke, at det var Alvor med denne Ide. Hr. H. F. Rasmussen, Kolding, omtalte det ogsaa forleden i en Artikel her i Bladet, men bemærkede samtidig meget rigtig, at *„Danmarks Typografer bør kun have ét Blad, og om dette bør alle slutte sig"*. Denne Udtalelse godkende vi selvfølgelig fuldstændig, thi er der noget, der frem for alt andet skal bidrage til Samarbejdet og til at fremme fælles Interesser mellem Københavnerne og Provinsianerne, da er det „Typograf-Tidende". Spørger man saa om, hvad Grunden kan være til, at et Forslag som ovenstaaende er fremkommet, da kan denne jo forklares af mange Omstændigheder. Vi komme maaske Sandheden nærmest, naar vi søge Aarsagen i den Ulyst, der findes hos nogle ærede Provinskolleger, til, om end kun tilsyneladende, at underordne sig Københavnerne. Dette er bekendt nok, men vi ville dog haabe, *alene* for de typografiske Interessers Skyld, at den Tanke, som er fremkommen i Aarhus, ikke maa blive realiseret. „Dansk typografisk Forening" er endnu i sin Barndom, den er godt organiseret, den bliver ledet med umiskendelig Dygtighed og der vil forhaabentlig ikke med de Formaal, den nu har, skabes Vanskeligheder for den. Men netop deri, at Foreningen hidtil heldig har klaret alle Skær og stadig vinder større og større Tilslutning, ligger der en Fare. Man bliver saa let tilbøjelig til, naar man har Medgang, at ville udvide sin Virksomhed, at ville drage mere og mere ind under sit Omraade, uden først at afvente, om det, der allerede er i Gang, er sikret mod at blive rystet ved indtrædende Uheld. Saaledes er det gaaet saa mange Gange og saaledes vil det vel fremdeles gaa. Vi ville dog lægge vore ærede Provinskolleger paa Sinde i Tide at vogte sig for denne Fare. Det er ikke værd at slaa for mange store Brød op paa én Gang. At gaa forsigtig tilværks, er noget, som under alle Omstændigheder har sin store Fordel, men særlig i dette Tilfælde kan det have dobbelt Betydning, om man overvejer, før man handler. — Saa er der ogsaa en anden Side af Sagen, som endelig ikke maa lades ude af Betragtning. Som bekendt har „Dansk typografisk Forening" kun til Formaal at give Rejseunderstøttelse samt Syge- og Begravelseshjælp. At have noget særligt Organ for at meddele Underretning om de i en eller anden Lokalforening indtrædende Begivenheder, forekommer os ikke nødvendigt, og til Meddelelsesmiddel alene for Hovedbestyrelsen og for alt andet, vedrørende Foreningen, er det for kostbar en Historie, for saa vidt det da skulde være et Blad med et nogenlunde anstændigt Udseende, og det tør vel nok forudsættes, at Foreningens Medlemmer ogsaa ere *saa* ærekære, at deres Organ skal være smukt udstyret. Saa længe Foreningen ikke har andre Projekter, end dem, der nu udgøre dens Virksomhed, ville vi i Foreningens Interesse fraraade vore ærede Provinskolleger at oprette noget særligt Organ for Medlemmerne. Og skulde Foreningen en Gang i Tiden henvende sit Blik paa andre Ting, skulde dens Ledere og dens Medlemmer komme i Tanke om, at der ogsaa er andre Spørgsmaal, som „Dansk typografisk Forening" kunde have Interesse af at sætte paa Programmet for sin Virksomhed, f. Eks. bedre Lønningsvilkaar, vilde vi endnu stærkere fraraade Foreningen at oprette et særligt Blad, thi da vilde vel alle være enige om, at de danske Typografers Interesser ere solidariske, enten man arbejder i København eller Provinserne, og da vilde det først gælde om at styrke Enigheden og saa vidt mulig bringe alle under én Hat, hvis der skulde udrettes noget, og dertil maatte Bladet være det første og vigtigste Middel. Dette behøve vi dog ikke nærmere at udvikle. Det vil staa klart for enhver, der vil se paa Sagen med et uhildet Blik, at det er i alle Parters sande Interesse at slutte sig til Hr. H. F. Rasmussens ovenfor citerede Ord og saa vidt mulig ved Bidrag og ved Abonnement støtte det Blad, som ene bør være Organ for de danske Typografer. At vore ærede Provinskolleger stadig vil blive mødt med Velvilje af os, for hvad de have paa Hjærte, behøve vi ikke at forsikre dem om. Det har ved enhver Lejlighed været vor Opgave at imødekomme alle, og da der altsaa ikke kan rejses nogen Indvending med vort Blad i den Retning, der kan forklare Ønsket om et selvstændigt Organ, nære vi det Haab, at de ærede Repræsentanter paa Mødet den 28. ds. ville vide at handle paa rette Maade i denne Sag, hvis den bliver forelagt, og frem for alt have det for Øje, der kan fremme Enighed og Sammenhold.

Det er maaske ikke overflødigt at fremhæve, at det, vi ovenfor have skrevet, ene og alene fremkommer af Interesse for de typografiske Arbejdere i Provinserne. Selvfølgelig er det os heller ikke ligegyldigt, om vort Blad har

en større eller mindre Udbredelse, men det er dog ikke det, der har været det afgørende ved vore Betragtninger af denne Sag. Det pekuniære Tab, „Den typografiske Forening" vilde lide ved Oprettelsen af et Blad for Provinsforeningen, er saa forsvindende, at det ikke en Gang er værd at tale om, men Samarbejdet og Sammenslutningen vil faa et Knæk, som helst skulde undgaas og forhaabentlig *vil* blive undgaaet.

Repræsentantmødet i Aarhus

den 28. Maj.

Som det sikkert er alle Læserne af dette Blad bekendt, er der paa Foranledning af en Del Medlemmer af den danske Provinsforenings Hovedbestyrelse indvarslet til et Repræsentantmøde den 28. ds. i Aarhus. Hovedbestyrelsen har tillige til Lokalforeningerne omsendt en Del Ændringsforslag til de nugældende Love, hvilke Forslag tilligemed dem, der maatte blive indsendt til Hovedbestyrelsen inden 24. ds., vil blive forelagt Repræsentantmødet til Drøftelse.

Alt dette kan nu synes meget godt: man holder et Møde, et Repræsentantmøde, der er indkaldt i Henhold til de for Bestyrelsesmøders Afholdelse gældende Regler, man drøfter Ændringsforslagene, vedtager dem, og dermed er saa Alting klappet og klart for lang Tid. Hovedbestyrelsen for sit Vedkommende synes i hvert Fald at have forudsat, at hele denne Historie, der saaledes er blevet den paanødt, kan gøres færdig paa et Øjeblik; derpaa tyder i alt Fald det, at den kun har sammenkaldt Repræsentantmødet til 1., men ikke ogsaa til 2. Pintsedag, og dog er det vist, at Omarbejdelsen af Foreningens Love, naar den skal foretages med et tilfredsstillende Resultat, vil medtage baade 1 og 2 Dage, og man skal endda arbejde godt, hvis man vil tænke at naa det.

„Omarbejdelsen! — er der nu maaske en eller anden der udbryder — Lovene trænge jo ikke til Omarbejdelse, men kun til en Smule Ændring!" Ja, hvis dette var Tilfældet, da var det unægtelig en ren Fornøjelsestur, som en Del Typografer i Pintsen skulde foretage til Aarhus, thi Arbejdet vilde da kun blive ringe, medens den største Del af Tiden kunde anvendes til at se sig om og more sig. Men Forholdet er ingenlunde saaledes. Forfatteren af disse Linier har ingenlunde noget mod Hovedbestyrelsen, tværtimod saa fuldt som nogen indrømmer han, at alle danske Typografer staa i en stor Taknemlighedsgæld til de Mænd, der først rejste Foreningens Fane i Aarhus, og det er ham som vist de fleste af de eventuelle Repræsentanter en Glæde at kunne komme til at arbejde sammen med dem paa Udviklingen af den Forening, hvis Tilblivelse først og fremmest skyldes dem, og hvis Fremtid har en saa stor Betydning for os alle. Men derfor kan det alligevel ikke forlanges, at man skal yde Styrelsen Tilslutning, hvor den ikke fortjener en saadan, og med Hensyn til de foreslaaede Ændringer fortjener den det efter min Overbevisning ikke fuldstændig, thi de ere — synes mig — langt fra fyldestgørende. Denne Forening styres næsten mere efter Hovedbestyrelsens Skøn end efter lovbundne Regler — dermed siges ikke, at den styres slet —; selve Lovene blive, dels fordi deres enkelte Paragrafer ikke ere skarpt inddelte i Afsnit efter deres Beskaffenhed og dels fordi Lokalforeningsformændene ikke altid ere tilstrækkelig agtpaagivende og Hovedbestyrelsen ikke altid fører den nødvendige Kontrol, tidt overskredne, og endelig mangler der i Lovene enhver Bestemmelse, hvorved der paalægges Hovedbestyrelsen et Ansvar for Forvaltningen af Foreningens Midler. Dette er væsentlige Mangler, som maa søges ændrede. Der maa i Foreningen være en lovgivende og en administrerende Myndighed, og Lovene maa indeholde fuldstændig klare Regler for Styrelsen med nøjagtig Angivelse af, hvilke Funktioner der paahviler Hovedbestyrelsen og hvilke Foreningens lovgivende og besluttende Myndighed — thi der maa være en saadan med lovhjemlede ordinære Mødetider, f. Eks. hvert tredje Aar. — Hovedbestyrelsen foretrækker, som det fremgaar saa vel af Lovene som af Ændringsforslagene, Bestyrelses- fremfor Repræsentantmøder, men smager dette ikke altfor meget af lutter „Bestyrelse"? Desuden maa vist nok de fleste indrømme, at det Tilfælde ofte kan indtræffe, hvor man i Lokalforeningerne ikke ønsker at skifte Formand, medens man dog foretrækker et andet Medlem til Repræsentant. For i alle Henseender at stille Valget af Repræsentanter til Foreningens Generalforsamling saa frit som mulig, og for ikke at overlade saa at sige alt til Foreningens Embedsmænd, bør man vist nok foretrække Repræsentantmøder for Bestyrelses-dito. Dernæst bør for Overskuelighedens Skyld Rubriken „Almindelige Bestemmelser" falde bort og mindst fire andre, de forskellige Kategorier af Foreningens Virksomhed omfattende, træde i Stedet, ligesom denne Del af Lovene vistnok overhovedet vil blive af betydelig større Omfang end hidtil. Endelig bør der i Lovene fastslaas, at Hovedbestyrelsens Medlemmer, en for alle og alle for en, ere ansvarlige for Forvaltningen af Foreningens Midler, medens det til Gengæld bør overlades Hovedbestyrelsen at antage og afskedige Kassereren. Foreningens Medlemmer ere jo spredte og faa af dem kende, hvilken af Kollegerne i Aarhus der har de bedste Betingelser som Kasserer. Valget af en saadan er en vanskelig Sag, der fordrer et nøje personligt Kendskab. Derfor turde det være heldigst at Hovedbestyrelsen havde Ret til at vælge og afskedige Kassereren, men paa den anden Side var ansvarlig for hans Forvaltning. Alene disse Ændringsforslag, der ville blive stillede af Ringstedforeningen, og som anbefales til Diskussion blandt Medlemmerne andet Steds, turde være skikkede til at fremkalde en lang Forhandling, og det vil selvfølgelig langtfra blive de eneste, idet der vist nok vil komme en Mængde andre. Endelig vil der herfra blive stillet Forslag om, at der oprettes en Alderdoms- og Enkeforsørgelseskasse i Foreningen, dog foreløbig paa Basis af frivillig Tilslutning. Enhver vil saaledes indsé, at en Dags Forhandling i dette Tilfælde, hvor der kun har været saa kort Tid til Forberedelser, næppe vil føre til Maalet, og den ærede Hovedbestyrelse anmodes indtrængende om at indrette alt paa, at ogsaa en Del af 2. Pintsedag vil medgaa til Mødet; thi

der er ellers stor Fare for, at baade Arbejdet og Pengene blive ofrede til ingen Nytte. Hvad der vilde lette Arbejdet betydeligt, vilde selvfølgelig være, om samtlige Ændringer kunde foreligge trykte; naar der da blev foretaget 2 Behandlinger og mellem 1. og 2. Behandling nedsat en Redaktionskomité, som kunde forelægge Lovene, saaledes som de ved første Behandling vare vedtagne, i en nogenlunde ordnet Skikkelse, vilde dette vist nok ogsaa hjælpe betydeligt. Disse Forslag henstilles derfor til den ærede Hovedbestyrelses Overvejelse.

Mortensen Aaberg,
Ringsted.

Korrespondance.

Aarhus, den 10. Maj 1882.

Søndagen den 7. ds. afholdt den herværende Lokalforening en ekstraordinær Generalforsamling for at drøfte de af Hovedbestyrelsen fremsatte „Forslag til Forandring af Lovene" samt Valg af en Repræsentant for Aarhus Lokalforening til Repræsentantmødet i Aarhus den 28. ds. — De fremsatte Forslag til Forandringer i Lovene vedtoges med nogle ganske faa Ændringer. Til Repræsentant valgtes Lokalforeningens Formand, Hr. Faktor L. Bech. — Udenfor Dagsordenen vedtog Generalforsamlingen, paa Forslag af Hr. L. A. Svendsen, at bemyndige Repræsentanten til paa Repræsentantmødet at fremkomme med Forslag om, at Foreningen til sine Medlemmer udsteder *Medlemskort* (der fornyes hvert Aar), eller, saafremt der var Stemning derfor, at Foreningen anskaffer et *Emblem.* — Endelig vedtog Generalforsamlingen (ligeledes udenfor Dagsordenen) efter nogen Diskussion følgende Resolution: „*Generalforsamlingen bemyndiger Repræsentanten for Aarhus Lokalforening til at støtte eventuelle Forslag, sigtende til, at Foreningen faar sit eget Blad, eller om muligt selv stille et saadant Forslag.*"

Forskelligt.

Strejken i Rom er falden uheldigt ud efter at have varet fra den 18.—22. April. Fra Arbejdernes Side var der gjort store Anstrængelser for at opnaa en Forstaaelse, inden man gjorde det sidste fortvivlede Skridt, men uden Resultat; største Delen af Principalerne holdt sig borte fra enhver Forhandling. Paa et Møde den 18. April, som var besøgt af 700 Typografer, vedtog man at indstille Arbejdet, og kun paa nogle enkelte Trykkerier, som betalte efter Tarifen og hvis Ejere ikke vare Medlemmer af Principalforeningen, blev Arbejdet fortsat. Arbejdsgiverne havde imidlertid ikke været ledige og vundet Avtoriteterne for deres Sag, og da de tomme Gader i de paafølgende Dage fyldtes med udkommanderede Soldater og al Slags Ros af den typografiske Verden, tabte de strejkende Modet, især da man stod overfor en tom Forbundskasse. Arbejdernes Tarifkommission havde dog opnaaet i Mellemtiden, at 7 Bladudgivere havde underskrevet den ny Tarif, saa at de lediges Tal ved Strejkens Ophør var reduceret til 450.

— I Staden Winnipey i de Forenede Stater fandt forrige Aar i Oktober en Kapsætning Sted imellem 6 Sættere fra de to derværende Blade „Times" og „Free Press". Fra hvert Blad deltog 3 Sættere og Kapsætningen varede 6 Dage med 7 Timers Arbejdstid. Konkurrenterne bleve indelukkede i et Værelse, hvortil de, der af hvert Parti vare beskikkede til at vaage over Arbejdet, havde Nøglen. Hvert Parti havde 150 Dollars og desuden havde hver af de hurtigste Sættere ekstra tilskudt 50 Dollars. Den største Mængde Sats, som paa en af de 6 Dage blev leveret, beløb sig for de 3 Sættere fra „Times" til 64,017 og for de 3 fra „Free Press" til 62,700 m. For denne Kamp havde Byens Indbyggere interesseret sig saa levende, at der blandt dem var indgaaet Væddemaal indtil over 2000 Dollars.

— En forhenværende Typograf, den kaliforniske Eks-Senator Sargent er for nylig bleven udnævnt til amerikansk Gesandt i Berlin. Aaron A. Sargent er født 1827 i Newburyport i Massachusetts og arbejdede der som Sætter i et Bogtrykkeri. Efter Kaliforniens Indtagelse i 1849 udvandrede han som saa mange Tusinde andre for i det nye Guldland at søge sin Lykke. Her studerede han Retsvidenskab og blev 1854 Advokat. I sit nye Kald lagde han sig, som det er let at forstaa i en ung Stat, efter Politik og indtraadte 1861 som Republikaner i de Forenede Staters Kongres. 1873 blev han Senator for Staten Kalifornien. Det er ikke første Gang, at en forhenværende Typograf har beklædt den amerikanske Gesandtskabspost i Berlin, idet Bayord Taylor, der i 1878—79 havde Posten, ogsaa havde staaet i Bogtrykkerlære.

— Det største fotografiske Billede, som der maaske nogensinde er trykt paa et enkelt Ark Papir, er udstillet for Tiden i det amerikanske Instituts Kunstgalleri i New-York. Det er trykt med 7 fotografiske Negative og bedækker en Flade af over halvanden Meter med omtrent 50 Centimeters Højde. Negativene ere saa nøjagtigt forbundne med hinanden, at det er umuligt at opdage Sammenføjningerne. Fotografiet fremstiller et Panorama af Udstillingspaladset i Filadelfia.

Brevkasse.

Hr. Typograf J. S. Hansen, Stege. Vi finde ingen Anledning til at optage Deres Artikel. Det er desværre altfor sandt, at der findes den Slags Sættere, som af Dem omtalt; men — mon det altid er deres egen Skyld, at de ere saa daarlige. Mon ikke mangen Principal, der antager Drenge i Mængde uden at have Evne eller Vilje til at lære dem noget, har den væsentligste Skyld. Det er heller ikke smukt, fordi De maaske er en Smule raskere til Deres Arbejde, at ville slaa sig til Ridder paa en daarligere Kollega. — Deres Bebrejdelse til Hr. Truelsen for Statistiken er fejlagtig adresseret. De maa nemlig erindre, at det ikke er Hr. T., der har skrevet Meddelelsen fra Stege, men derimod Typografer, som have arbejdet hos Hr. Lohmann.

Rettelse.

I Nr. 7 er Foreningsmedlem P. C. Paasche fejlagtigt opført som udslettet.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 11. | København, den 3. Juni 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, Lørdag den 3. Juni, Kl. 9 præcise, afholdes **Aftenunderholdning og Assemblé** i Foreningens Sommerlokale i Sortedamslund, hvortil Medlemmerne med Damer indbydes. — Besøgende kunne deltage.

Billetter à 50 Øre for Herrer (Damerne gratis) faas hos Styrelsens Medlemmer og hos Kasserer *Berg*.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Program for Aftenunderholdningen.

1. Musiknumer.
2. a) *P. Heise:* „Jylland". } Udføres af et Sangerkor, be-
   b) *Pacius:* Suomis sång. } staaende af 10 Herrer og 10 Damer.
3. „Med Damp". Foredrages af Hr. Skuespiller *Edv. Hansen*.
4. „Sabelslugeren", Vaudeville-Monolog.
   Jokum, Ejer af et Forlystelsesetablissement . . . Hr. Fasmer.

---

5. Musiknumer.
6. a) *Povl Strange:* „Trapperne". } Oplæsning
   b) *H C Andersen:* „Thepotten". } af Hr. *Andersen*.
7. a) *Dahlgrén:* „De siste Septemberdagarne". } Sangerkoret.
   b) *N. W. Gade:* „I Skoven". }
8. „Gyritha", eller „Mellem Kjælderhalsen og Gadedøren", naturalistisk Komedie i 1 Akt af *P. Eriksen*.
   Den Ene, 49 Aar, fordrukken og drukken . . Hr. H. Petersen.
   Den Anden, 47 Aar, havareret . . . . . — Fasmer.
   Den Tredje. 43 Aar, usynlig . . . . . — Andersen.
9. „Efter fattig Evne", Epilog af —*v*.
10. Musiknumer.

Derefter Assemblé til Kl. 3.

☛ De ærede Deltagere anmodes om at møde præcis til den fastsatte Tid. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

F. C. Madsen [udlært hos J. M. Hansen i Ringsted den 1. Maj 1882] (Nielsen & Lydiche).

V. Auener [udlært til Pintse 1882 hos Hoffensberg & Trap] (Hoffensberg & Trap).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udslettede Medlemmer:

Carl Nielsen (Elvius).

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 3. Juni, er **Mødestedet i „Aahuset"**, Falkonéralleen 74 (ved Vejen, der fører langsmed Ladegaardsaaen). *Styrelsen.*

Tarifen,

som vi i Dag optage i Bladet, gælder, som i hvert Tilfælde mange af vore Læsere vide, fra 1. Januar 1875. Det vil maaske paa Steder vække Forundring, at den Tarif, hvorefter de københavnske Typografer arbejde — eller i al Fald burde arbejde, naar der skal være Tale om en tarifmæssig Betaling — pludselig bliver frisket op, men dette har sine naturlige Grunde. Vi gør det ikke, fordi den er fuldkommen eller endog blot god, men fordi det er en Selvfølge, at Arbejderne bør vide, hvad den Tarif lyder paa, som de arbejde efter; det er der nu mange, som efter $7^1/_2$ Aars Forløb ikke rigtig véd, da det er en meget stor Sjældenhed at faa fat paa et Eksemplar af den vedtagne Tarif. Alle de unge Mennesker, som siden den Tid ere komne til Faget, maa, forekommer det os, ogsaa gøres bekendte med Tarifen. Der er mangen Principal, som meddeler sine Sættere, at han betaler efter Tarifen, hvad disse ofte ikke kunne bedømme, fordi de ikke kende den. Vi meddele den derfor nedenfor og skulle ledsage den med det inderlige Ønske, at det snart maatte lykkes os at sætte en ny og bedre i Stedet, bygget paa velvillig Overenskomst mellem Arbejdsgivere og Arbejdere.

Repræsentantmødet i Aarhus.

Efter at Formanden *Harald Jensen* havde erklæret Mødet for aabnet, hvortil han knyttede det Ønske og Haab, at det Arbejde, som Repræsentanterne vare samlede her fra alle Landets Egne for at udføre, maatte bidrage til at styrke Foreningen i den rolige og sikre Udvikling, som havde givet den sit Særkende siden dens Stiftelse, foretoges Valg af en Dirigent og 2 Sekretærer. Til Dirigent valgtes Faktor *Bech*, til Sekretærer *Gunst* og *Joh. Lund*, alle af Aarhus, og efter at Regler for Diskussionen og Afstemningen vare vedtagne, gaves Ordet til *Formanden* for en Oversigt over

Foreningens Virken og Status siden sidste Repræsentantmøde 5. Juni f. A. Vedtagelsen af Sygekassen havde i sin Tid bevirket en Splittelse i Foreningen, idet ikke faa Medlemmer paa Grund af dens Oprettelse havde udmeldt sig. Det var dog en Glæde at kunne meddele, at den langt overvejende Del atter var tiltraadt. I *Vejle* havde saaledes samtlige Medlemmer udmeldt sig og i Randers 8 af 18; men ved de tvende Formænds, Dhrr. Nees's og Westermanns, ihærdige Anstrængelser var det lykkedes atter at oprette en Lokalforening i Vejle og at samle Randers Typografer i Foreningen. Med Aalborgs Typografer, som før Sygekassens Oprettelse havde indtaget en Særstilling, kom det fuldstændigt til Brud, men fra 1. Oktober f. A. tiltraadte ogsaa disse Foreningen. Taleren omtalte dernæst Øernes Tilslutning, denne Aarets største Begivenhed, og udtalte Foreningens varme Tak og Anerkendelse til Kollegerne i Ringsted, og i Særdeleshed Dhrr. S. K. Johansen og Mortensen Aaberg for deres dygtige Bistand til det Resultat, vi nu havde at vise tilbage paa. Foreningen talte nu over 300 Medlemmer, fordelte i 33 Lokalforeninger, medens den ved sidste Repræsentantmøde bestod af 12 Lokalforeninger med henved 150 Medlemmer. Af større Byer havde kun Nykøbing paa Falster ikke endnu sluttet sig til Foreningen, men man maatte haabe, at det med Tiden ogsaa vilde gaa op for Kollegerne dér, at kun ved Sammenslutning formaaede Arbejderne at beskytte sig mod Livets vekslende Forhold. I de tre sidste Kvartaler var der udbetalt i Rejsehjælp 926 Kr. 28 Øre, i Sygeunderstøttelse 466 Kr. 40 Øre og i Begravelseshjælp 50 Kr., ialt 1442 Kr. 68 Øre. Foreningens Kassebeholdning var 1. Juli 1881 433 Kr. 43 Øre og nu ved sidste Kvartals Slutning 1509 Kr. 45 Øre. Disse Tal talte tydeligt for, at Foreningen tilfulde havde opfyldt sin Bestemmelse, at træde til dér, hvor Arbejdsløshed og Sygdom havde lagt sin tunge Haand, og at den selv trivedes ved sin Virken. Dog maatte et Kvartals Sygeunderstøttelse regnes fra Kassebeholdningen, da samtlige Medlemmer, Jyderne i Juli og Øboerne i Oktober Kvartal, vare afskaarne fra Sygehjælp, skønt de betalte til Sygekassen; men lagde vi sidste Kvartals Udgift 267 Kr. til Grund for Beregningen, viste der sig dog en Fremgang i de 3 Kvartaler af henved 800 Kr. Tages det i Betragtning, at Foreningen maatte gøre Gæld, da den for 2 Aar siden begyndte sin Virken, men nu ejede over 1500 Kr., maatte Forholdene synes tilfredsstillende. Forholdet til Udlandet omtaltes og det meddeltes, at Fortegnelsen over de gensidige Foreninger snart vilde blive trykt og omdelt. Med de forenede Hjælpekasser vare Underhandlingerne noget svævende og langvarige, men der var dog Grund til at tro, at de vilde føre til Maalet; skete dette ikke, maatte vi søge at udstrække vor Sygekasse til København. Formanden sluttede sin Oversigt med det Ønske, at vi, hver Gang vi som nu stode ved et Afsnit i Foreningens Liv, med lige saa stor Tilfredshed kunde se tilbage paa Fortiden og lige saa trøstig se Fremtiden i Møde. — Det næste Punkt paa Dagsordenen var Spørgsmaalet: „Skal Foreningens Formaal udvides til ogsaa at omfatte en Alderdoms- og Enkekasse?“ hvortil Forslag var indsendt fra Ringsted Lokalforening. *Mortensen Aaberg* motiverede Forslaget. Det var en Pligt for enhver at se hen til den Tid, da Arbejdskraften begyndte at svigte, og der vilde derfor være Lejlighed for Medlemmerne til at opspare sig en lille Pension. Det Opsparede vilde jo i intet Tilfælde gaa tabt, saaledes som i de andre Forsørgelsesanstalter, men hvis Vedkommende døde, blive udbetalt Enken, saafremt der var en saadan. Han paaviste nærmere Fordelene ved en saadan Kasse og anbefalede at vedtage den. *Formanden* imødegik Mortensen Aaberg, mente det vilde blive en Hæmsko paa Foreningens Udvikling og at det var bedst at vente og se, hvad Rigsdagen bragte ud af sine Forhandlinger om Alderdoms-Understøttelseskasser. Efter endnu en Del Diskussion imellem *Mortensen Aaberg*, *Formanden*, *Westermann* (Randers) og *Eriksen* (Odense) begæredes Afslutning, og ved Afstemningen faldt Forslaget med 10 St. mod 249. — Fra *Viborg* var indsendt Forslag om, at Sygekassen skulde udvides til ogsaa at omfatte Medlemmernes Hustruer. *Th. Jensen* (Viborg) anbefalede det. *Formanden* fandt Forslaget smukt og humant, men frygtede for at udvide Foreningens Formaal, før vi havde det forsvarligt fæstnet, som alt var bygget; han talte for at udsætte Sagen. *Mortensen Aaberg* talte for enten Forkastelse eller Vedtagelse. *Th. Jensen* forespurgte, om Hovedbestyrelsen, naar den fandt Tiden tjenlig, da selv vilde fremkomme med og virke for Sagen, hvilket *Formanden* lovede. Ved Afstemningen vedtoges Forkastelse af Forslaget med overvejende Majoritet. — Dernæst gik man over til Behandling af Lovene, men forinden meddelte *Formanden*, at der fra *Ringsted* var indgivet et Forslag til Love, der forekom Hovedbestyrelsen saa hensigtsmæssig ordnet, at den vilde henstille til Forsamlingen, om man ikke skulde lægge dette til Grundlag for Forhandlingerne. Det indeholdt i Realiteten det samme som Lovene med de foreslaaede Ændringer og var jo ogsaa udarbejdet derefter, men var mere let overskueligt og indeholdt, hvad han satte stor Pris paa, skarpe og tydelige Bestemmelser for Foreningens Administration; han vilde derfor foreslaa, at der blev taget et lille Pust og at Dhrr. Repræsentanter i den Tid satte sig lidt ind i det. Dette skete, og da Afstemningen foretoges, vedtoges det at lægge Ringstedforeningens Udkast som Grundlag for Forhandlingerne. Af Diskussionen om de forskellige Paragrafer skal her kun fremhæves: Kolding Lokalforening havde stillet Forslag om, at Hovedbestyrelsens Sæde skulde kunne skifte imellem de Byer, hvor der mindst fandtes 20 Medlemmer. *P. Lund* (Kolding) anbefalede Forslaget; det var ikke Meningen, at det *skulde* flyttes, men det var rigtigst, at det *kunde* ske. *Mortensen Aaberg*, *Gunst* og flere talte imod Forslaget; det vilde svække Foreningen, og det vilde være vanskeligt for dem, som skulde overtage Styrelsen, saa pludselig at sætte sig ind i Sagerne. Forslaget forkastedes. Det *vedtoges* at oprette et Reservefond. Med Hensyn til et Organ for Foreningen, vedtoges det med en lille Ændring at bemyndige Hovedbestyrelsen til at indgaa paa et fremkommet Tilbud fra den typografiske Forenings Bestyrelse i København om ved at betale en Andel i Udgifterne ved

„Typ. Tid."s Udgivelse at faa dette til Medlemsblad*). Ved en motiveret Dagsorden gav Mødet Hovedbestyrelsen Fuldmagt til, saafremt Overenskomst om Gensidighed ikke skulde kunne opnaas med de forenede Hjælpekasser, at stræbe hen til, at vore Medlemmer kunne vedblive at være Medlemmer af Sygekassen, selv om de arbejde i København. Det blev bestemt, at ny Udlærte, som straks tiltraadte Foreningen, skulde være undtagne fra den Bestemmelse, at Rejsehjælp først ydes efter at Vedkommende har været Medlem i 13 Uger. — Efter at Lovene vare vedtagne, hævede Dirigenten Mødet med en Tak til Forsamlingen omtrent Kl. 9. Under Forhandlingen indløb der til Forsamlingen en telegrafisk Hilsen fra Kolding, ligesom Formanden oplæste en skriftlig Hilsen til samme fra F. H. Andersen i Ærøskøbing, Foreningens tidligere Hovedkasserer.

Derefter samledes Deltagerne til en Fællesspisning, ved hvilken en i Dagens Anledning forfattet Sang gjorde fortjent Lykke; der udbragtes forskellige Skaaler, og der herskede en god kollegial Tone. *G.*

Tekniske Meddelelser.

Fra Hr. Bogtrykker *P. Petersen* i Griffenfeldtsgade have vi Tid efter anden modtaget forskellige Akcidensarbejder, der alle bære Vidnesbyrd om den Omhu og Flid, der lægges Vægt paa for at skabe noget virkelig godt paa Bog- og Kunsttrykkets Omraade. Det sidste Arbejde, vi modtog, er et Cirkulære, hvis smukke Udstyrelse atter er et Bevis paa dygtig Komposition og et righoldigt Materiale. Rammen om den første Side dannes saaledes af en af de skønneste Renaissanceornamenter, der eksisterer. Mod Trykningen af et saadant Stykke kunde der vel nok være en Del at indvende (Undergrundens Tilretning og Tekstens tykke Farve), men naar der tages Hensyn til de forholdsvis smaa Midler, Hr. Petersen raader over, maa det dog absolut vinde Anerkendelse. Hr. Petersen, der allerede er Principal paa 4. Aar, har uden al Tvivl en betydelig Fremtid for sig som Akcidenstrykker.

Lørdagen den 20. Maj havde Dhrr. Nielsen & Lydiche indbudt samtlige Typografer til en Festlighed i Thuns Lokaler, hvortil foruden disse flere Firmaet nærstaaende Forretningsvenner vare inviterede, af hvilke — som mere bekendte Personligheder i den typografiske Verden — bør fremhæves Dhrr. Dr. Winkel Horn og Brdr. Simmelkiær. Ved Bordet bød Hr. Jac. Nielsen Selskabet Velkommen og udtalte Haabet om, at samtlige Tilstedeværende havde medbragt den rigtige Feststemning, og bemærkede derefter, at det var ingen særlig Anledning, der havde foranlediget denne Fest, men da der i Tidens Løb havde samlet sig en trofast Flok af Arbejdere omkring dem (Nielsen & Lydiche), som ved deres Dygtighed og Flid gjorde sit til at hæve Renommeet for det Firma, hvortil deres Navn var knyttet, var Ønsket blevet levende om en Gang i Forening at kunde afryste Trykkeristøvet og samles til en glad Aften, der end yderligere kunde bidrage til den gode Forstaaelse mellem dem og deres Arbejdere; Ønsket var i Aften blevet virkeliggjort og den første Skaal vilde han udbringe i Form af en Tak til Personalet for den forløbne Tid. Denne Skaal, der ledsagedes af en Sang „Til Personalet", modtoges med megen Paaskønnelse. Efter at Principalernes Skaal var udbragt og en Sang afsungen for dem, tog Hr. Lydiche Ordet og konstaterede meget morsomt og karakteristisk, at samtlige Tilstedeværende i mere eller mindre Grad virkede i Literaturens Tjeneste, dels ved at skaffe de smukke Typer, som d'Hrr. Simmelkiær leverede, dels ved at sætte og trykke Forfatternes prægtige Værker, hvad enten disse nu vare Skønliteratur, videnskabelige Værker eller de vare Priskuranter, der f. Eks. fortalte hvad Radsaamaskiner kostede eller almennyttige Værker, som f. Eks. kunde beskrive Landmandsbankens Boxer o. desl., — et Foredrag som gav Hr. Dr. Winkel Horn Anledning til at gøre den Bemærkning, at ihvorvel Literaturens Omraade herved vilde antage temmelig storartede Dimensioner, burde man dog ikke ignorere disse af Hr. Lydiche fremdragne Literaturgrene og han skulde nok — følgende den foregaaende Talers Opfordring — have dem i Erindring, saafremt et nyt Oplag af den danske Literaturs Historie skulde se Dagens Lys. — Herefter fulgte atter Taler og endnu et Par Sange, som medvirkede til, at der ved Bordet, hvor Principalerne i det Hele gav Tonen et hjærteligt og gemytligt Sving, herskede den bedste Stemning. — Da man senere samledes ved Bollen fortsattes Skaalerne og Sangene, der modtoges med udelt Bifald, som kulminerede ved en Skaal for det typografiske Samfund, der udbragtes af Hr. Jac. Nielsen. — Først sent skiltes man fra hinanden, medtagende Erindringen om denne af Principaler og Arbejdere fejrede Festlighed, der maa betegnes som særdeles vellykket. *X.*

Forskelligt.

I Nimes (Frankrig) er der udbrudt en Strejke om Lærlingespørgsmaalet. De strejkendes Antal udgør 70, derimellem 50 Familjefædre.

— Efter sin evropæiske Rundrejse gæstede Kastenbein ogsaa Amerika for at faa sin Sættemaskine indført der, men efter hvad et amerikansk Fagblad meddeler har den ikke vist sig praktisk.

— Hoe's Maskinfabrik i New-York har konstrueret en ny Rotationsmaskine, paa hvilken der er indløbet en Masse Bestillinger, saaledes skal der i de kommende fire Aar leveres 23 Stykker. En for et New-Yorker Blad bygget Maskine leverer 30,000 ottesidede Ark pr. Time, en anden trykker samtidig det ottesidede Hovedblad og det firesidede Bilag, klæber Bilaget i Hovedbladet og falser det hele med en Hurtighed af 25,000 Ark i Timen.

*) Dette Tilbud er fremkommet som Følge af en Forespørgsel fra Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening", om paa hvilke Betingelser Foreningen kunde faa Andel i Bladet, og det Forbehold er selvfølgelig taget, at en Generalforsamling i „Den typografiske Forening" eventuelt skulde sanktionere Tilbudet. Red.

Sætter-Tarifen.

§ 1. Til Beregning af *Satsprisen*, som sker pr. Ark af den Skriftsort, hvormed vedkommende Værk sættes, anvendes Alfabet-Systemet. Opstillingen af Alfabetet sker saaledes:

Fraktur:

abcdefghijklmnopqrſstuvxyzæ abcdefghijklmnopqrſstuvxyzæ abcde

Antikva:

abcdefghijklmnopqrstuvxyzæ abcdefghijklmnopqrstuvxyzæ abi

Græsk:

αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψ αβγδεζηθικλμνξοπρστυφχψ αβγδεζηθ

Naar der efter Rækkefølgen i Alfabetet ikke er tilstrækkelig Plads i Linien for det sidste Bogstav, men dog Plads selv for det smalleste Skrifttegn, saa regnes dette for det følgende Bogstav.

Et halvt Tusind Bogstaver eller derover regnes for et fuldt Tusind, men under et halvt Tusind bortfalder.

Ethvert Stykke Skydelinie tælles for et Bogstav.

Pagina regnes for *en* Linie, levende Kolumnetitel for *to*, hvad enten denne sættes straks eller tilføjes i Korrekturen.

§ 2. Prisen for Fraktur er 26 Øre, for Antikva 28 Øre pr. 1000 Bogstaver.

Nonpareille betales med 4 Øre mere pr. Tusind.

Trykt Manuskript, i hvilket der ikke er foretaget væsentlige Rettelser, betales med 2 Øre mindre pr. Tusind.

Prisen for Græsk er 42 Øre for skrevet og 39 Øre for trykt Manuskript.

Hebraisk sættes efter Overenskomst.

For fremmede Sprog fastsættes 10 pCt. Godtgørelse.

§ 3. *Blandet Sats.* Ved blandet Sats forstaas saadan, i hvilken der findes 2 Skriftarter i samme Linie. Naar $^1/_8$ af Arkets Linieantal er blandet, forhøjes Prisen med 10 pCt. pr. Ark. Naar Satsen er flere Gange blandet eller den enkelte Blanding forekommer udover $^1/_2$ Ark, godtgøres den efter Overenskomst.

§ 4. *Spatieret Sats* beregnet dobbelt. Under $^1/_{32}$ Ark betales kun, naar den forekommer samlet, og da i Forhold til Linieantallet.

§ 5. Enhver i et Værk forekommende mindre Skriftart, f. Eks. Anmærkninger og Noter, beregnes særlig efter dens Satspris.

§ 6. *Talsats,* tabellarisk, matematisk og kemisk Sats betales enten efter Overenskomst eller med en Dagløn af indtil 3 Kr. 50 Øre for en Arbejdsdag paa 10 Timer.

§ 7. Marginalier indtil en Bredde af 2 Cicero regnes sammen med Kolumnens Bredde. Bredere Marginalier gives passende Godtgørelse.

§ 8. Linier, hvori der forekommer underlagte Skriftsorter, forhøjes efter Overenskomst.

§ 9. *Spaltesats* beregnes efter gennemgaaende (hel) Bredde; dog godtgøres for smalle Formater, naar der gaar indtil 15 Bogstaver i Linien, 10 Øre pr. 1000, og naar der gaar 16—25 Bogstaver, 5 Øre pr. 1000.

§ 10. *Korrektur.* Sætteren er forpligtet til uden Godtgørelse at rette sine egne Fejl i Korrekturen. Læser Forfatteren Korrektur og blander Sætterfejlsrettelserne sammen med sine Ændringer, bør han i Korrekturen paa en tydelig Maade anmærke disse Ændringer, og Sætteren godtgøres da for den Tid, han anvender paa dem. Manuskriptet skal i saa Tilfælde, saa vidt muligt, ledsage 1ste Korrektur tilbage til Trykkeriet.

De i en saadan Korrektur indblandede Rettelser og Forandringer, som ikke ere Sætterens Fejl, godtgøres ham for den Tid, han anvender derpaa, med en Gennemsnitsbetaling pr. Time af den Paagældendes Fortjeneste i de foregaaende 3 Maaneder, delt med 750. Denne Betaling bliver da gældende for de følgende 3 Maaneder. Har en Sætter været kortere Tid i Arbejde i det paagældende Trykkeri, udfindes hans Gennemsnitsfortjeneste ved at dele enten med 60 pr. Uge eller med 250 pr. Maaned. Sættere, som have Lærlinge, hvis Fortjeneste tilfalder dem, beregne den udfundne Gennemsnitsfortjeneste med $^2/_3$.

Korrekturer, som udelukkende indeholde Forfatterændringer, kunne ogsaa betales med en Dagløn af indtil 3 Kr. 50 Øre for en Arbejdsdag paa 10 Timer. Principalen kan selvfølgelig til saadanne Korrekturer anvende hvilken som helst Sætter uden Hensyn til, om den Paagældende har leveret Satsen.

For omvendte Bogstaver i større Antal (mindst 50) godtgøres Sætteren.

§ 11. Manuskriptet bør med Hensyn til Interpunktion og Ortografi være affattet efter Forfatterens Ønske, før Sætteren modtager det. Naar Manuskriptet er utydeligt, uordentligt eller væsentlig forvansket ved Rettelser, er Sætteren berettiget til Godtgørelse.

§ 12. Betalingen for Titler, Fagkolumner, Begyndelses- og Udgangskolumner samt Træsnit fradrages ikke Sætteren.

§ 13. Prisen for Sats og Aflægning skilles ad; i Sats efter Alfabet-Beregning bliver Aflægningen da at beregne med $^1/_5$ af Satsprisen. Aflægningen af ren Talsats, tabellarisk, matematisk og kemisk Sats betales, for saa vidt det er sat efter Overenskomst, ligeledes efter Overenskomst, eller, naar saadan ikke kan opnaas, paa Dagløn. Er det sat paa Dagløn, bliver det at lægge af paa Dagløn.

§ 14. Arbejdstiden regnes for reelle 10 Arbejds-Timer pr. Dag som fast Regel for Dagløns-Arbejde og almindelig Norm for Arbejdsdagens Længde.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 12. | København, den 17. Juni 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Med „Dansk typografisk Forening“ har Styrelsen afsluttet Overenskomst angaaende „Typograf-Tidende“. I Følge Overenskomsten skal hvert Medlem af ovennævnte Forening have et Eksemplar af Bladet. Artikler og Bekendtgørelser optages gratis. Bladet vedbliver at være „Den typografiske Forening“s Ejendom. „Dansk typografisk Forening“ udreder en Tredjedel af de med Bladets Udgivelse forbundne Omkostninger.

Denne Overenskomst træder i Kraft fra 1. Juli d. A. og kan fra begge Sider opsiges med 3 Maaneders Varsel forud for hvert Halvaarsregnskabs Slutning.

Overenskomsten vil blive forelagt Medlemmerne til Sanktion ved den forestaaende ordinære Generalforsamling, idet Styrelsen ikke har fundet det nødvendigt at sammenkalde en ekstraordinær Generalforsamling til Afgørelse af dette Spørgsmaal.

København, den 17. Juni 1882.

Styrelsen.

Lørdagen d. 8. Juli afholdes Aftenunderholdning og Assemblé i Foreningens Lokale i Sortedamslund.

Styrelsen.

Styrelsen holdt Møde d. 10. Juni. Alle vare mødte. Det vedtoges at lade den med „Dansk typografisk Forening“ afsluttede Overenskomst træde i Kraft fra 1. Juli. — Regnskabet fra Festen d. 3. Juni afgjordes. — Et Par andre Spørgsmaal ligeledes.

Bogsamlingen

er fremdeles aaben hver Mødeaften fra 9—11.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Forfatteren: „Mogens og andre Noveller“ af J. P. Jacobsen. — Fra Forfatteren: „Tretten“, Farce, og „Dramatiske Smaastykker“ af Povl Strange. Fra N. P. Nielsen: „Faldgruben“, Skuespil ved Erik Bøgh, og „Grabows Kat“, Skuespil af Jonas Lie.

Købt for indkomne Mulkter: Johannes Ewalds Udvalgte Digte. J. J. F. Friis: Lybækkerne i Nakskov. Chr. Richardt: Smaadigte.

Endvidere købt: H. C. Andersens Æventyr, 2 Bd.; Blichers Noveller, 3 Bd.; Bøghs Komedier; Carit Etlar: Gøngehøvdingen. Holbergs Komedier. Paludan-Müller: Adam Homo, 2 B. Plougs Nyere Digte. Wessels samtlige Skrifter.

Den lille Festlighed i Sortedamslund d. 3. Juni havde samlet et betydeligt Antal Medlemmer og Besøgende med Damer. Alt gik smukt og der herskede en munter Stemning hos alle.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 17. Juni, er **Mødestedet i „Aahuset“**, Falkonéralleen 74 (ved Vejen, der fører langsmed Ladegaardsaaen). *Styrelsen.*

Fra Repræsentantmødet i Aarhus.

(Af *M. A.* i Ringsted.)

Repræsentantdagen i Aarhus er endt, de Delegerede have atter taget Plads ved deres respektive Sætterkasser og lader kun af og til Tanken dvæle ved Forhandlingerne hin 1ste Pinsedags Eftermiddag i Aarhus. Hvilke Minder har man nu bragt med sig hjem, hvilket Resultat har man at meddele sine Medarbejdere i Stedforeningerne? Hvorledes er man tilfreds med Frugterne af hine Timers Samarbejden i Haandværkerforeningens Lokale, en Samarbejden, hvis Følger jo vil strække sig langt ud over den nærværende Tid, hvad enten de nu vise sig mere eller mindre heldige for vor Forening.

Alle vare jo mødte med den redeligste Vilje, i den bedste Hensigt; enhver ønskede at mure en Sten i den Foreningsbygning, der huser og samler os alle. Men ved Mødets Slutning vare kun de færreste ret tilfredse med sig selv; man syntes ikke, at man var gaaet grundig nok til Værks, thi der manglede Kendskab til de af Ringsted Lokalforening foreslaaede nye Love, og der var nu ikke Tid til med den fornødne Eftertanke at gaa dem igennem, før Debatten skulde begynde. Hvorfor var dette Forslag ikke indsendt saa betids, at Repræsentanterne kunde have gjort sig bekendte med dem og faaet dem satte under Forhandling i deres Foreninger, før de begave sig til Mødet? Simpelt hen fordi Efterretningen om Repræsentantdagens Sammenkaldelse

først forelaa 3 Uger før Pinse, da Mødet skulde finde Sted; denne Tidsfrist var for kort. Men hvorfor lod da Hovedbestyrelsen ikke Mødet vare i 2 Dage, saa der kunde blive Tid til en grundigere Drøftelse? Fordi Hovedbestyrelsen i hele sin Maade at administrere Foreningen paa er strængt økonomisk; Returbilletterne i Fyn og Jylland gælde kun for 24 Timer, man kunde derfor ikke uden en betydelig Merudgift for Foreningen blive længer end én Dag sammen. Men var da Mødets Resultat ikke tilfredsstillende? Hertil svarer jeg: jo, det var det, og jeg føler mig overbevist om, at alle, naar Foreningen atter er bleven nogle Aar ældre, og de nye Love have staaet deres Prøve, ville være enige med mig. Vor Forening er i alle Henseender vel organiseret, men der har hidtil i dens Love manglet de nødvendige Forskrifter i organisatorisk Henseende, hvilket Hovedbestyrelsen maatte raade Bod paa ved Udsendelsen af Cirkulærer. Herefter vil disse ikke ret ofte blive nødvendige; thi Lovene indeholde nu tilstrækkelig instruktive Bestemmelser om alt, hvad der angaar Organisationen, og det i en saa overskuelig Form, at enhver ved at slaa op ved de forskellige Afsnit kan finde den Underretning, han søger. Hovedbestyrelsens, Repræsentantmødernes og Stedforeningernes Virksomhed og Virkeomraade er altsammen slaaet fast, og naar, efterhaanden som Foreningen yderligere udvikles, Ændringer i Lovene vise sig nødvendige, vil disse indenfor den en Gang skabte Ramme altid være lettere at gennemføre. Det er i Særdeleshed Hovedbestyrelsen, hvem det gunstige Resultat skyldes, idet denne, efter at den i det indsendte Forslag havde fundet et Grundlag, som syntes den værd at foretrække for de hidtil gældende Love, underkastede Forslaget et nøjagtigt Gennemsyn, stillede en Del nødvendige Ændringsforslag, og gennem hele Forhandlingen forstod at føre det igennem, som den fandt heldigt.

Som det vil være alle bekendt, vedtog Repræsentantmødet, at der af Foreningens Kasse skulde udredes til den københavnske typografiske Forening en Tredjedel af de med Udgivelsen af „Typograf-Tidende“ forbundne Udgifter, mod at Bladet blev at betragte som Organ for begge Foreninger og omsendtes gratis som Medlemsblad ogsaa til samtlige Medlemmer af „Dansk typografisk Forening“. Det kan vel næppe være Tvivl underkastet, at dette af Styrelsen for den københavnske Forening stillede Forslag vil blive vedtaget ogsaa af Foreningens Generalforsamling, thi det, man bør stræbe hen til, er at samle, ikke at adsplitte, og Bladet er jo netop det aller væsenligste Bindemiddel. Vi maa slaa en Bro af gensidig Tillid og god Forstaaelse mellem Københavnerne og Provinskollegerne, en Bro, ad hvilken vi en Gang i Tiden med sikre Skridt kunne føre samtlige typografiske Foreninger i vort lille Land til fuldstændig Sammenslutning. Thi dette maa være Maalet; i vor Stræben efter et Støttepunkt, i vor Arbejden for Selvhjælp og forbedrede Arbejdsvilkaar trænge vi til hinanden, og skønt der for Sammenslutningen vil frembyde sig ikke faa Vanskeligheder, vil disse dog ikke være større, end at de med Tiden maa kunne overvindes. Tidspunktet hertil er imidlertid ikke kommet endnu; foreløbig gælder det kun at vise, at vore Foreninger kunne arbejde sammen, og, som sagt, det bedste Binde- og Sammenslutningsmiddel er jo netop Bladet.

Dernæst blev det vedtaget, hvis det viste sig umuligt at faa en Overenskomst om Gensidighed bragt i Stand med „De forenede Hjælpekasser“, at oprette i Hovedstaden en Afdeling af vor Syge- og Begravelseskasse med et ugenligt Kontingent af 20 Øre (Indtrædelse i „Den typografiske Forening“ sættes som Betingelse for at kunne blive Medlem). Der kan dog næppe være Tale om, at en saadan Afdeling vil blive oprettet. „De forenede Hjælpekasser“ *kan ikke* vedblive at vise sig saa umedgørlige, at de skulde afslaa en fornyet Begæring om Gensidighed. Det er jo ligefrem latterligt at tænke sig, at „Dansk typografisk Forening“ med Lethed har kunnet opnaa Gensidighed med en Mængde typografiske Foreninger med lignende Formaal i Udlandet, men ikke kan faa sine egne Landsmænd til at gaa ind herpaa, skønt der ikke kan være Tale om Tab eller Risiko derved. Det er en gammel Erfaring, at naar det gamle ikke vil optage eller forene sig med det ny, er dets Tilværelse i Længden en Umulighed, og dette skal ogsaa nok vise sig at blive Tilfældet her. Medlemmerne af „De forenede Hjælpekasser“ varetage bedst deres Forenings og deres eget Tarv ved ikke at lukke Øjnene i for alt, hvad der sker udenfor deres indskrænkede Kreds og ved ikke at vise sig umedgørlige overfor en beslægtet Forening, som henvender sig til dem med Ønske om loyal Samvirken. De maa huske paa, at naar de kan gøre noget for deres yngre Medlemmer, der tage Plads udenfor København, da er dette heller ikke uden Betydning for Foreningen, som bør drage de unge til sig og ikke støde dem bort.

Tarifsagen.

Efter at vi i forrige Nr. have meddelt Indholdet af den Tarif, der blev vedtagen af Principalerne og Arbejderne som gældende fra 1. Jan. 1875, skulle vi i Dag til Sammenligning meddele det Tarifforslag, som Forbundet opstillede i Oktober 1876, og for hvis Gennemførelse Arbejdsnedlæggelsen fandt Sted, efter at den d. 11. Avgust s. A. af Principalernes og Typografernes Delegerede *vedtagne*, men derefter af „Foreningen af danske Bogtrykkere“ *forkastede* Tarif, samt den d. 9. Oktober s. A. af Principalerne tilbudte, men af Typograferne *forkastede* Tarif, vare bortfaldne. Dette Tarifforslag, som forhaabentlig en Gang vil komme til at danne Grundlaget for en Forhandling mellem begge Parter, lyder saaledes:

I. Om Sætningen og de dermed i Forbindelse staaende tekniske Arbejder i Almindelighed.

§ 1. Til Beregning af Satsprisen, som sker pr. Ark eller pr. 10 Stkr. à 50 Linjer af den Skiftsort, hvormed Vedkommende Værk sættes, anvendes Alfabetsystemet. Opstillingen af Alfabetet sker saaledes:

Fraktur:

abcdefghijklmnopqrſstuvwxyzæ=abcdefghijklmnopqrſstuvwxyzæ=abcdefghijkl;

Antikva:

abcdefghijklmnopqrstuvxyzæ=abcdefghijklmnopqrstuvxyzæ=abcd

Græsk.

αβγδεζηϑικλμνξοπρστυφχψ=αβγδεζηϑικλμνξοπρστυφχψ=αβγδεζηϑ

Naar der efter Rækkefølgen i Alfabetet ikke er tilstrækkelig Plads i Linjen for det sidste Bogstav, men dog Plads selv for

det smalleste Skrifttegn, saa regnes dette for det følgende Bogstav.

Et halvt Hundrede Bogstaver eller derover regnes for et fuldt Hundrede, men under et halvt Hundrede bortfalder.

Ethvert Stykke Skydelinje tælles for et Bogstav.

Pagina regnes for en Linje, levende Kolumnetitel for to, hvad enten denne sættes straks eller tilføjes i Korrekturen.

§ 2. Prisen for Sats og Aflægning er for *Fraktur* 32 Ø., for *Antikva* 34 Ø. pr. 1000 Bogstaver.

Aflægning beregnes til en Fjerdedel af Satsprisen.

Nonpareille betales med 4 Ø. mere pr. Tusind.

Græsk betales med 50 Ø. pr. Tusind.

Latin, Islandsk og Svensk forhøjes med 15 pCt., Fransk Engelsk og Tysk med 10 pCt.

Andre fremmede Sprog, Hebraisk og anden orientalsk Sats samt Nodesats beregnes efter Overenskomst.

§ 3. Blandet Sats. Ved blandet Sats forstaas saadan, i hvilken der findes to Skriftarter i samme Linje. Naar en Ottendedel af Arkets Linjeantal eller af 500 Linjer er blandet, forhøjes Satsprisen med 10 pCt. pr. 1000 Bogstaver. Naar Satsen er flere Gange blandet eller den enkelte Blanding forekommer udover Halvdelen, godtgøres den efter Overenskomst.

§ 4. Talsats. Ren Talsats beregnes dobbelt (naar over Halvdelen af Teksten er Tal, beregnes Satsen som ren Talsats). Blandet Talsats godtgøres med $33^1/_3$ pCt., naar over Tredjedelen af Teksten er Tal, og med $16^2/_3$ pCt., naar over Sjettedelen er Tal.

§ 5. Spatieret Sats beregnes dobbelt.

§ 6. Enhver i et Værk forekommende *mindre Skriftsort*, f. Eks. Anmærkninger og Noter, beregnes særlig efter dens Satspris.

§ 7. *Tabellarisk, matematisk* og *kemisk Sats* betales enten efter Overenskomst eller efter Timebetaling.

§ 8. I Sats af *Poesi* og *Løsørekatalog* paa et Format af 16 Ciceros Bredde og derover fradrages 10 pCt. i Satsprisen.

§ 9. Marginalier indtil en Bredde af to Cicero regnes sammen med Kolumnens Bredde. Bredere Marginalier gives passende Godtgørelse.

§ 10. Enhver *Over-* og *Underlægning* godtgøres med 1 Øre.

§ 11. Smalle Formater godtgøres, naar der gaar indtil 15 Bogstaver i Linjen med 20 Øre pr. Tusind, naar der gaar 16—25 Bogstaver 10 Øre, og naar der gaar 26—35 Bogstaver 5 Øre.

§ 12. Korrektur. Sætteren er forpligtet til at korrigere de af ham selv forskyldte Fejl i to Korrekturer. For omvendte Bogstaver, for at udskyde til Korrektur flere end to Gange, for at ilægge Format samt for at rette uforskyldte tidsspildende Presserevisioner godtgøres Sætteren.

§ 13. Manuskriptet bør med Hensyn til Interpunktion og Ortografi være affattet efter Forfatterens Ønske før Sætteren modtager det. Naar Manuskriptet er utydeligt, uordenligt eller væsenligt forvansket ved Rettelser, er Sætteren berettiget til Godtgørelse.

§ 14. Ombrækning beregnes saaledes: enspaltet Folio 50 Øre, Kvart 75 Øre, Oktav 100 Øre, Duodez 150 Øre og Sedez 200 Øre pr. Ark. Flerspaltet Sats godtgøres yderligere med 25 pCt. pr. Spalte. Godtgørelse for Ombrækning betales efter den her normerede Betaling, naar flere Sættere sætte paa et Værk; sætte to Sættere paa samme Værk, betales Halvdelen; og én Sætter faar kun Ombrækningspenge, naar der af ham forlanges Ombrækning, som han ikke selv har forskyldt.

§ 15. Ved *Mangel af Materiale,* og det saaledes paabydes Sætteren at skaffe dette til Veje, godtgøres hans deraf flydende Tidstab, ligesom overhovedet enhver uforskyldt Tidsspilde erstattes.

§ 16. Til *Oprømning* efter et Værks Fuldendelse er Sætteren ikke forpligtet. Derimod er han forpligtet til at levere de nødvendige Kasser tilbage i samme Stand, som han har modtaget dem.

§ 17. For medhjælpsvis Arbejde faar Sætteren 50 Øre i særlig Godtgørelse, naar Prisen for vedkommende Arbejde ikke beløber sig til mindst 4 Kr.

§ 18. Arbejdstiden er 10 Timer daglig, foruden Spisetiderne. Regelmæssigt Søn- og Helligdagsarbejde kan ikke finde Sted; forlanges imidlertid Arbejde paa Søn- og Helligdage, godtgøres dette med 50 pCt. Overarbejde godtgøres med dobbelt Betaling indtil Kl. 12, Natarbejde efter denne Tid med tredobbelt Betaling. Principalen forbinder sig til fuldt ud at beskæftige den hos ham arbejdende Sætter og for Tidsspilde at yde ham Erstatning. Sætteren er paa sin Side forpligtet til at overholde Arbejdstiden og at levere ordenligt og regelret Arbejde. Har en Sætter uden begrundet Undskyldning forsømt en eller flere Arbejdstimer og ikke i Ugens Løb præsteret mindst 40 Tusind Bogstaver, bøder han i første Tilfælde med 40 Øre for hver Time (en halv Time regnes ikke, men over en halv Time regnes for en hel), og i sidste Tilfælde har han intet Krav paa Opsigelsesfrist.

§ 19. Timebetalingen for Korrektur, uforskyldt Tidsspilde o. s. v. beregnes i Forhold til vedkommende Sætters Gennemsnitsfortjeneste, med et Tillæg af 10 pCt., naar han ikke timevis har været beskæftiget en halv Dag.

§ 20. Den gensidige Opsigelsestid er, saafremt der ikke herom er truffen nogen særlig Overenskomst, 8 Dage. Opsigelsen kan kun ske en Lørdag, og er denne en Helligdag, gælder den nærmest foregaaende Arbejdsdag.

II. Om Avissats i Særdeleshed.

§ 1. Ved Sætningen af daglig udkommende Aviser, er *Satsprisen* pr. 1000 Bogstaver 34 Øre for Fraktur og 36 Øre for Antikva efter Alfabetberegning.

§ 2. Bekendtgørelser beregnes efter den Plads, de indtage. Komplicerede Bekendtgørelser godtgøres ekstra. *Klichés* beregnes ligeledes efter Pladsen.

§ 3. For *Leveringer paa under 10 Linjer* beregner Sætteren sig en Linjes Godtgørelse; skal der passes Linje, beregnes to Linjer.

§ 4. Korrektur. Den i Løbet af Dagen indleverede Korrektur udleveres umiddelbart efter Sætningens Ophør og den senest indleverede inden en halv Times Forløb; i modsat Fald godtgøres Ventetiden. For saadanne Rettelser, som ikke skyldes Sætteren, betales Godtgørelse.

§ 5. Arbejdstiden er daglig 10 Timer foruden Spisetiderne. Arbejde efter Kl. 9 Aften betales ekstra: fra Kl. 9 til 12 med 66 Øre pr. Time, og efter Kl. 12 med 50 Øre pr. halve Time foruden Satsprisen.

§ 6. Timebetalingen for Tidsspilde, Ventetid, Korrekturen o. s. v. beregnes i Forhold til vedkommende Sætters Gennemsnitsfortjeneste.

§ 7. I Øvrigt ere alle i nærværende Tarifs første Afsnit forekommende Bestemmelser at anvende, naar dertil maatte være Anledning.

§ 8. Dette Afsnit (Avissats) kan ved privat Overenskomst, eftersom de lokale Forhold maatte tale derfor, *modificeres i Trykkerier udenfor Københavns og i Avistrykkerier i København, naar det kun gælder Aftenblade; dog kan den almindelige Satspris* (Afsnit I, § 2) *ikke underskrides.*

Vi skulle hertil give den Oplysning, at ovenstaaende Forslag for Avissætternes Vedkommende straks blev tiltraadt af *Adresseavisens* Udgivere og gælder endnu, af *Dagbladet* som gældende fra 1. Januar 1877, og, hvad Satsprisen angaar, hidtil overholdt, af *Socialdemokraten* og af *C. Ferslew* (hvilken sidste imidlertid aldrig opfyldte den indgaaede Overenskomst). Paa disse Trykkerier blev Arbejdet derfor ikke nedlagt.

Det kan maaske ogsaa have sin Interesse at faa opfrisket et Par af de Udtalelser, der fremkom i Motiveringen af det af Tarifkommissionen vedtagne Forslag. I denne Motivering, der er undertegnet paa Principalernes Vegne af Hr. *O. C. Olsen* og paa Typografernes Vegne af Hr. *R. P. Jensen*, findes følgende Udtalelse om Bogsætterne:

I Principet var man enig om, *at* den Tid, som for en almindelig Sætter kan antages at medgaa til Udførelsen af et Arbejde, bør være bestemmende for dettes Betaling, *at* Sætteren bør have betalt *alt* Arbejde, som han udfører, med særlig Godtgørelse for ethvert dermed forbundet uforskyldt Tidstab, som ekstraordinært maatte indtræffe, *at* han, saa længe han har Plads i et Trykkeri, bør sikres Fortjeneste til alle Tider paa Arbejdsdagen, og *at* etvert Krav, der stilles til hans Arbejdskraft udenfor den forskriftsmæssige Arbejdstid, ogsaa særlig godtgøres ham; — fremdeles: *at* Arbejdsbetalingen endog kun delvis ikke bør baseres paa Fordelsats, og *at* Sætteren bør være forpligtet til at overholde den i Trykkeriet forskriftsmæssige Arbejdstid samt at præstere et nærmere bestemt fastsat Minimum af Arbejde i Ugens Løb. Kort sagt: *man var enig om, at disse Rettigheder betinge disse Forpligtelser* og *omvendt.* Paa Grundlag af denne principielle Opfattelse maatte den hidtil gældende Tarifs enkelte Bestemmelser revideres. At der derimod med Hensyn til Enkelthederne har gjort sig forskellige Meninger gældende, er naturligt.

Endvidere følgende Udtalelse, specielt vedrørende Avissætterne:

Afsnittet om Avissats faar sin bedste Begrundelse derved, at saa godt som alle dets enkelte Bestemmelser have faaet Hævd i de københavnske Morgenblades Trykkerier, ligesom det ogsaa slutter sig nøje til første Afsnit. Kun til §§ 1 og 12 bliver der særlig at lægge Mærke. § 1 fastsætter en Satspris af 3 Øre mere pr. Tusind for Avissats end for Værksats, men denne Bestemmelse er i Henhold til § 12 kun absolut gældende for de københavnske Morgenblade, som efter en strængere Maalestok end andre Arbejder stille Krav til Sætterens Arbejdskraft, og det bør ogsaa bemærkes, at denne Merbetaling kun er Halvdelen af, hvad der nu ydes, nemlig gennemsnitlig 32 Øre for Avissats mod 26 Øre for Værksats. § 12 betoner endvidere, at den i hele Danmark gældende Normal-Satspris bliver 33 og 35 Øre.

Korrespondance.

Aarhus. Søndagen den 11. ds. afholdt Aarhus Lokalforening en ekstraordinær Generalforsamling. Dagsorden: Prøvevalg paa Hovedbestyrelse og Valg af en Lokalforeningsformand i Stedet for L. Bech, der trods gentagne Opfordringer fastholdt sit Ønske om at fratræde. Til Hovedbestyrelsen besluttedes det at indstille følgende Herrer til Valg: *Harald Jensen* Formand, *Lind* og *Weber* (Genvalg) Medbestyrere, *S. Møller* og *L. Bech* Suppleanter, henholdsvis med 30, 28, 25, 23 og 23 Stemmer. Blandt Hovedbestyrelsens Medlemmer vedtoges det med 24 Stemmer at indstille *K. Gunst* til Valg som Næstformand. Dernæst valgtes *J. Gredsted* til Lokalforeningens Formand for næste Aar. Der var mødt 31 Medlemmer.

Forskelligt.

Lørdagen d. 10. Juni fejrede Bogtrykker *Ferd. Fjeldsøe* sit 25-aarige Jubilæum som Bogtrykker, i hvilken Anledning der overraktes ham en Sølvpokal, hvortil Beløbet var sammenskudt af hans Personale og tidligere Udlærte, ligesom disse paa andre Maader viste deres Opmærksomhed. Til Gengæld indbød Hr. F. Giverne til en Skovtur, ved hvilken der herskede en hjærtelig og munter Stemning og hvorfra enhver Deltager medbragte et smukt Indtryk.

— Efter hvad „Le Gutenberg" meddeler, beskæftige de schweiziske Bogtrykkere sig med Udarbejdelsen af et Fabrikreglement: Bladet mener for at hævne sig paa deres Arbejdere, der i sin Tid petitionerede for at komme under den nye Fabriklov.

— Et amerikansk Fagblad opstiller følgende Regler for Forfattere, der komme i Forbindelse med Bogtrykkerier og Forlæggere, hvilke ogsaa i høj Grad kunne være anvendelige hos os: 1. Skriv kun paa den ene Side af Arket, saaledes at det kan skæres itu, hvis mere end én Person skal beskæftiges med Satsen. 2. Skriv tydeligt; i Særdeleshed Egennavne og Fremmedord. 3. Haandskriften maa ikke være af mikroskopisk Størrelse, men saaledes, at Sætteren kan læse den i 2 Fods Afstand. 4. Lad der være nogen Plads i Begyndelsen, da Forlæggeren eller Udgiveren i mange Tilfælde forandrer Titelen. 5. Rul aldrig Manuskriptet sammen. 6. Gør dig Umage for Korthed; Publikum holder ikke af lange Historier. 7. Hav bestandig Frygt for Papirkurven; den beskytter for en Mængde unyttigt Arbejde. 8. Tilføj i dine Korrespondancer altid til det fulde Navn ogsaa din Adresse; Forlæggeren vil maaske ofte komme til at bruge den. Skriver du pseudonymt eller under Begyndelsesbogstaver, saa tilføj dit fulde Navn; et Misbrug er ikke at befrygte. 9. Denne Lære, fast indprentet, vil beskytte dig for at spilde uskyldigt Blæk. Mit Ord derpaa, enhver, som agter paa disse Regler, er søgt og skattet i ethvert Redaktionskontor.

Som Svar paa det udsendte Cirkulære af 21. April d. A. til Bedste for vor Kollega *Wm. Sørensen* have vi med Glæde og Tak modtaget 238 Kr. 50 Øre, for Modtagelsen af hvilket Beløb nedenstaaende findes Tilstaaelse, ligesom specificeret Regnskab medfølger.

Modtaget fra *Lunos* Trykkeri 12 Kr. — *Adresseavisen:* 3 Kr. 50 Øre. — *Baumgarten:* 3 Kr. 50 Øre. — *Ferslew:* 17 Kr. — *Berger:* 20 Kr. — *Nielsen & Lydiche:* 8 Kr. 75 Øre. — *Græbe:* 6 Kr. 75 Øre. — *Dagbladet:* 13 Kr. — *Bording:* 1 Kr. — *Schultz:* 30 Kr. (deraf 10 Kr. fra Ikke-Medlemmer af Typografisk Forening). — *Sally Salomon:* 4 Kr. 50 Øre. — *Berlingske Tidende:* 21 Kr. — *Hoffensberg:* 6 Kr. — *Schou:* 3 Kr. 50 Øre. — *Morgenbladet:* 3 Kr. — *Olsen:* 5 Kr. — *Knudtzon:* 8 Kr. 25 Øre. — *Dagens Nyheder:* 16 Kr. 75 Øre. — *Jørgensen & Ko.:* 7 Kr. 75 Øre. — *L. D. Berg:* 1 Kr. — *Cohen:* 11 Kr. 50 Øre. — *Niccolai Cohn:* 3 Kr. — *Hvidberg:* 2 Kr. 50 Øre. — *Qvist:* 1 Kr. — *L. E. Hansen:* 2 Kr. — *Behrend:* 5 Kr. — *Ferslews* Akcidenssætteri: 1 Kr. 50 Øre. — *Elvius:* 1 Kr. 50 Øre. — *Carl Lund:* 1 Kr. 25 Øre. — *S. L. Møller:* 1 Kr. 50 Øre. — *Rasmussen & Olsen:* 1 Kr. — *Müller:* 1 Kr. 75 Øre. — *Eltong:* 2 Kr. — *Thiele:* 10 Kr. 75 Øre. — *Ialt:* 238 Kr. 50 Øre.

Den 11. Juni 1882.

Alb. Christensen. P. Christensen. Carl Lassen. G. Lindberg. Jul. Mortensen. Rudolf Nielsen.

Min hjærteligste Tak til alle Kolleger og Venner for den mig ovenfor ydede store Hjælp, hvorfor herved kvitteres.

Wm. Sørensen.

Kundgørelser.

En Sætter, som har nogen Kendskab til det franske Sprog, søges i et københavnsk Trykkeri. *Decher* giver nærmere Anvisning.

En flink, yngre Typograf,

saavel Sætter som Trykker og tillige øvet i Ombrækning, søger Plads. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrkt. „Typograf", indlægges paa dette Blads Kontor.

Fejl Hat!

En Hat er bleven forbyttet ved Assembléet den 3. Juni. Fejltagelsen bedes berigtiget i Foreningens Lokale.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 13. | København, den 1. Juli 1882. | 9. Aargang.

☞ Paa given Anledning gøres det herved bekendt, at Artikler og andre større Meddelelser til „Typograf-Tidende" maa være Redaktionen i Hænde senest Tirsdag Middag i den Uge, Bladet udkommer, da de ellers ikke kunne ventes optagne i første Nr.

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 8. Juli (næste Lørdag), Kl. 9 præcise, afholdes Aftenunderholdning og Assemblé i Foreningens Lokale i *Sortedamslund*.

Billetter à 50 Øre for Herrer (Damerne gratis) faas hos Styrelsen og hos Kasserer *Berg*. — Besøgende kunne deltage.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

☞ **Man bedes ikke at glemme Dagen, da yderligere Bekendtgørelse ikke vil ske.**

Styrelsen.

Nye Medlemmer:

N. F. Nielsen (Eltong).

F. C. Eisner (Jul. Behrend).

Olaf Valdemar Hansen [arbejdet sidst i Aarhus] (Nielsen & Lydiche).

Theodor Arendorff Jacobsen [udlært den 1. Juni hos I. Cohen] (Cohen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Dhrr. Lokalformænd anmodes om snarest (senest den 14. Juli) at indsende April Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for Udgifterne. Indbetalingen omfatter denne Gang 13 Uger (1. April—24. Juni inkl.).

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne.

Aarhus, den 26. Juni 1882.

Joh. Lund,
Kasserer.
Østergade 27.

Til Valg af Hovedbestyrelse blev afgivet 258 Stemmesedler. Valgte bleve: til Formand: *Harald Jensen* (257 St.), Medbestyrere: *Lind* (244 St.) og *Weber* (244 St.), Suppleanter: *S. Møller* (241 St.) og *L. Bech* (232 St.). Til Næstformand valgtes *K. Gunst* (228 St.), og til Foreningens Revisorer *J. C. Dister* (246 St.) og *J. Søfeldt* (239 St.). De to sidste af Odense. Hovedbestyrelsen genvalgte *Joh. Lund* som Hovedkasserer. Fra Rudkøbing, Roskilde og Nakskov bleve ingen Stemmesedler indsendte.

Aarhus, den 27. Juni 1882.

Hovedbestyrelsen.

Dhrr. Lokalforeningsformænd anmodes om for Fremtiden, senest 1 Dag før „Typograf-Tidende" udkommer, at indsende til Kasserer *Berg*, St. Regnegade 17, 3. Sal, Meddelelser om mulige Forandringer i Medlemsantallet, saa vel med Hensyn til Til- som Afgang.

Da der endnu mangler Opgivelser fra flere Foreninger angaaende Antallet af Eksemplarer, der skal sendes, ligesom der heller ingen Adresser ere opgivne, vil Bladet ikke kunne sendes til disse Steder, før saadan Meddelelse er sket.

Ekspeditionen.

Typografernes Sangforening.

Sangerne bedes give talrigt og præcist Møde i Aften for at gennemgaa Sange til Udflugten.

Søndag den 9. Juli foretager Foreningen **sin Sommerudflugt,** der i Aar gaar til Holte, Søllerød og Omegn.

Betalingen er for Medlemmer og Damer 4 Kr. pro persona, og for besøgende Herrer, tegnede ved et Medlem, 4 Kr. 50 Øre. — Tegning kan ske hos Styrelsen samt i Aften Lørdag den 1. Juli i „Aahuset". *Styrelsen.*

Overenskomsten.

Som Læserne af forrige Nr. have set, træder den med „Dansk typografisk Forening" afsluttede Overenskomst angaaende „Typograf-Tidende"s Udvidelse til at være alle danske Kollegers Talsmand i Kraft i Dag, og der er hermed gjort et nyt, vigtigt Skridt ad Gensidighedens og

Sammenslutningens Vej. Derfor er det ogsaa, at dette Skridt, som vist nok uden Overdrivelse tør kaldes det betydningsfuldeste siden 1876, vil blive hilset med Glæde af alle oprigtige Venner af Sammenslutning, ikke alene i Provinserne, men ogsaa i Udlandet, og at man heraf for vor egen Forenings Vedkommende vist nok tør spaa en forøget Interesse for dens Anliggender. At det er lykkedes paa forholdsvis kort Tid at faa en saa vigtig Sag ordnet, viser tydeligt, hvor dyb Trangen var til at faa et Organ, der kunde være et Udtryk for begge Foreninger, og turde maaske være det bedste Fingerpeg for Udviklingen i Fremtiden, især naar „Dansk typografisk Forening" vedbliver at have sin nuværende Styrelse, hvis Ihærdighed og Imødekommen det for en stor Del skyldes, at Overenskomsten er kommen saa hurtig i Stand, saa at den allerede i Dag kan træde i Kraft. Vi ville haabe, at Typograferne i Provinserne flittig ville benytte „Typograf-Tidende" til at belyse typografiske Forhold dersteds og give et sandt og tro Billede af de forskellige Trykkerier, saaledes at det mere og mere bliver klart, hvilke Ulemper der arbejdes under, lige som det er at vente, at deres Forenings-Anliggender ville blive behandlede lidt mere udførligt end hidtil.

I den københavnske Forening er Efterretningen om Overenskomsten bleven modtaget med Glæde, hvad vi have faaet flere Beviser paa. Styrelsen er derfor ogsaa sikker paa, at den paa den ordinære Generalforsamling, som snart skal afholdes, vil faa almindelig Tilslutning for den Maade, hvorpaa den har troet at burde varetage Foreningens Interesser. Dog er den ikke saa sangvinsk at tro, at nu er Udviklingen naaet saa vidt, at den ikke kan komme videre for lange Tider; tværtimod, man maa sige, at den lader meget tilbage at ønske. Fremtidsopgaven maa være lige som nu: Sammenslutning og atter Sammenslutning, baade indadtil og udadtil, baade hvor det gælder om at staa vore Rejsende og Arbejdsløse bi, som og hvor vi skulle række de Gamle og Syge en hjælpsom Haand, og naar denne gensidige kollegiale Aand har gennemsyret det typografiske Samfund, først da kunne vi vente at faa vort Hovedformaal: Indførelsen af bedre Lønningsforhold, realiseret; thi derved aftvinge vi Principalerne og den offentlige Mening Agtelse for den typografiske Stand, og Principalerne ville indse, at de, ved at komme i Mindelighed overens med saadanne Folk, allerbedst fremme deres egne Interesser. De ville saa smaat skamme dem ved at byde saadanne Mænd, der forstaa med deres faa Skillinger at oprette og vedligeholde en Institution, *hvis Mage ikke findes i noget andet Fag her i Landet*, en Løn, der som oftest er mindre end en almindelig Arbejdsmands. — Det er for Resten mærkeligt nok, at de ærede Principaler i København endnu ikke have fundet sig beføjede til at bidrage af deres store Indkomster til de Rejsende, da det dog maa være indlysende for de tænkende blandt dem, at Hovedaarsagen til, at der findes saa mange af dem, maa søges i det af dem protegerede Lærlingeuvæsen, og ikke i Rejselysten. I den Retning kunde Provins-Principalerne tjene deres københavnske Kolleger til Mønster, idet hine ikke unddrage sig en saa simpel moralsk Pligt, men mange iblandt dem endog betale dobbelt saa meget som hver af deres Arbejdere. I det Hele iagttages der af de københavnske Principaler en fornem Tilbageholdenhed overfor deres Arbejderes Interesser, hvilken kun af og til for enkeltes Vedkommende har en lysende Undtagelse ved en festlig Sammenkomst. — Ogsaa de københavnske Trykkere ville vi med Alvor minde om Ordet Sammenslutning; det er nok et langt Ord, og derfor have de vel saa svært ved at huske det; men det kunde nok være, at hvis de ikke i Tide faa Øjnene op for dets alvorsfulde Betydning, ville de handle imod deres egne Interesser. Naar de kun føle dem som *Trykkere* og ikke som *typografiske Arbejdere*, da vil Udviklingen skride hen over dem og de ville for sent angre, at de ingen Indflydelse fik paa Begivenhedernes Gang. — Kun ved Sammenslutning mellem Fagets Arbejdsgivere og Arbejdere kan Faget gaa fremad, og det er dog *det*, som vi bør og kan stræbe efter.

—*b*—

König & Bauer.

I den grafiske Klub i Stuttgart holdt Th. Goebel, tidligere Redaktør af „Journal für Buchdruckerkunst", et Foredrag om Hurtigpressens Opfinder og hans trofaste og dygtige Medhjælper, hvoraf følgende maaske kan interessere: *Friedrich König* er født den 17. April 1775 i Eisleben, hvor han besøgte Gymnasiet. Fra 1790—1794 var han i Lære hos Breitkopf & Härtel i Leipzig (det femte Læreaar blev ham eftergivet). Man antager, at han arbejdede som Typograf i Halle, men kort Tid efter Læretiden var han igen i Leipzig, hvor han kastede sig over Sprogvidenskab og Matematik; fem Aar senere finde vi ham i Hamborg. Den 3. Juni 1802 sluttede K. Kontrakt med en vis Riedel, som stillede 2800 Thlr. til hans Raadighed, der, som man antager, skulde anvendes til Anlæggelsen af en Boghandel i Forbindelse med Bogtrykkeri. Af Forretningen blev der imidlertid ikke noget. K. rejste til Paris og derfra til Suhl (1803), hvor han arbejdede paa at bringe sine Opfindelsesideer frem. Om det af König i Mainz drevne Bogtrykkeri ved man ingen rigtig Besked. Det lader til, at han har været et uroligt Hoved, der ikke kunde finde sig til Rette noget Sted. Fra Würzburg henvendte han sig til en Boghandler Göschen i Leipzig, som havde et Bogtrykkeri i Grimma, „den eneste Bogtrykker, som trykte med Ambition", for at træde i Forretningsforbindelse med ham. K. omtaler i sit Brev til G., at han (ved Forsøgene paa at bygge en forbedret Presse) havde ofret sin lille Formue og var mismodig. Göschen afslog Königs Forslag. Ogsaa et af K. optaget Forsøg paa at faa Understøttelse af den bayerske Regering til Oprettelsen af et Etablissement ved Würzberg strandede paa — de bayerske Finansers Tilstand. K. havde i Virkeligheden indtil da tilsat 2800 Thlr. og var, efter sit eget Udtryk, „afbrændt". Et Laan hos Overhofpræst Vierling i Meiningen satte K. i Stand til at rejse til Wien og træde i Forbindelse med den daværende Direktør for det nylig oprettede Statstrykkeri (Degen) for at sælge ham sine Udkast

og Ideer, hvorover den sachsiske Minister v. Burgsdorf, til hvem en den Königske Familje venskabelig sindet Dame havde henvendt sig om Anbefalingsbrev for K. til London, ytrede, at man maatte dog først tænke paa Fædrelandet (det sachsiske). I begge Tilfælde kom det iøvrigt ikke til noget Resultat. I Aaret 1806 begav K. sig igen til Hamborg, beklædte derefter en kort Tid en Stilling i Rusland (lønnet med 1000 Rubler, fri Bolig og Brændsel), men rejste allerede samme Aar i November til England, hvorfra han skrev til sin Moder, at han var traadt i Forbindelse med en Londoner Bogtrykker Thomas Bensley*) og knyttede de bedste Forhaabninger dertil. Denne paatog sig at være behjælpelig ved Realisationen af Königs Opfindelsesplaner og garanterede kontraktsmæssig sin Tavshed med 6000 Pd. St. Bensley fandt dog senere Sagen for dyr for sig alene og optog to Deltagere i Forretningen (Richard Taylor og George Woodfull). Det betydeligste Vendepunkt i Königs Virksomhed var uden Tvivl hans Forbindelse med *Andr. Fr. Bauer*, hvilken bestod indtil Königs Død. Født den 18. Avgust 1789 i Stuttgart havde B. erhvervet sig akademisk Uddannelse ved Universitetet i Tübingen, fik Magistertitel, men ofrede sig udelukkende under Vejledning af en fortræffelig Lærer til Mekanik og Optik. B. rejste sandsynlig i Aaret 1805 til London, hvor han lærte König at kende og i Landsmanden fandt en Forretningsbroder og prøvet Ven. Det var ikke alene hans udmærkede Brugbarhed som Mekaniker, som gjorde Bauer saa værdifuld for Opfinderen König, men: Königs stadig fremadtrængende, fyrige Karakter fandt i den forsigtige, alt nøjagtig prøvende Bauer en lægende Modvægt. Königs første Hurtigpresse blev patenteret den 29. Marts 1810; det første Prøvetryk kunde dog ikke gøres før i April 1811 paa Grund af Königs Sygdom. Den med Digeltryksystem indrettede Maskine tilfredsstillede dog ikke i kvantitativ Henseende Forhaabningerne, og den 30. Oktober 1812 blev den første *Cylinder* patenteret. 30. December s. A. blev der paa den med Cylinder forsynede Maskine taget de første Prøvetryk, og Natten mellem den 28. og 29. December 1819 tryktes „Times" paa den af Walter hos König bestilte Dobbeltmaskine. En Hindring var endnu at overvinde, nemlig Valserne, hvilke paa den Tid vare meget lidt kendte og meget ufuldkomne. En Trykker ved Navn Forster havde i de store Pottemagerier ved Staffordshire set Valser af Lim og Sirup, som benyttedes til Trykning paa Lerkarrene; disse bleve indførte. — Den nye Opfindelses Fremtid var nu uden al Tvivl sikret; König kunde sige, at det Værk, som han havde ofret sine Ungdomsaar og over Hovedet viet sit Liv til, vilde sikre ham en ganske vist ikke rigelig, men dog fast Indtægt. Den foran omtalte Riedel havde i en hel Række Breve, hvori han paa den heftigste Maade affordrede König den indskudte Pengesum, gjort den sidstnævnte Livet surt. K. betalte ikke alene Kapitalen med Renter tilbage, men understøttede ogsaa senere Riedel, der var et arbejdssky Menneske. Ligeledes fyldestgjorde han fra England alle tidligere Forpligtelser og rettede flere i denne Henseende jovialt affattede Breve til Overhofpræst Vierling og andre Personer — han taler om Kreditorernes Kærlighed til deres Skyldnere, der aldrig ruster etc. — Hvad Königs Ven og Forretningsbroder Bauer angaar, saa var han den egentlige Leder af Maskinværkstedet i London; Bauer har paa Grund af de af ham som dygtig Mekaniker paa Hurtigpressen foretagne Forbedringer faaet Berømmelsen af „Medopfinder". Den 1818 grundede König & Bauer'ske Maskinfabrik i Oberzell ved Würzburg, den første paa Kontinentet, er vel det skønneste Mindesmærke for Opfinderne og deres Aandsprodukt. — Til Slutning kan bemærkes, at Königs Hustru nylig er død, han ægtede hende 18 Aar gammel, medens han selv var 50 Aar.

M. T.

*) Den fra Bensley til König rettede første Indbydelse til en Sammenkomst er skreven paa en Strimmel Papir ikke saa stor som en Haand.

Korrespondance.

Aarhus, den 24. Juni 1882.

En Del Typografer fra Aarhus gjorde Søndagen den 18. Juni en vellykket Udflugt til Horsens. Turen gik fra Aarhus om Morgenen ad Jernbanen, og man ankom Kl. $8^1/_4$ til Horsens, hvor Horsens-Kollegerne modtog os. I Følge med disse spadseredes der til „Soeles Hotel", hvor en Frokost indtoges, hvorefter hele Selskabet med en Sejlbaad overførtes til Boller Skov, der ligger smukt paa den Horsens modsatte Side af Fjorden. Et Par Timers Tid tilbragtes dels her og dels ved den nærmeste Del af et Schweizerparti, „Klokkedal", der frembyder mange smukke Udsigter. Fra Boller returneredes til Horsens, hvor der spistes til Middag, hvorefter man tog med Vogne til Stensballe Skov, hvor Opholdet dog kun var paa en knap Times Tid, da man skulde saa betids tilbage til Byen, at en Del af Deltagerne, efter at have drukket et Afskedsglas med Horsensianerne, kunde komme med Aftentoget til Aarhus. Da disse vare rejste, kørte de tilbageblevne atter til Hotellet og fortsatte ved en Bolle den gemytlige Sammenkomst. Her holdtes Taler for „Dansk typografisk Forening", dens „Konge" (Formand), „Ministerium" (Bestyrelse), eventuelle „Førsteminister" (Næstformand) og Medlemmerne, for et godt Forhold til den typografiske Forening i København og en fremtidig nøjere Sammenslutning mellem de to Foreninger. Af personlige Skaaler skulle vi kun omtale, at Formanden for „Dansk typografisk Forening" (H. Jensen) i et længere Foredrag motiverede en Tak til Hr. Decher, Formand for den københavnske Forening, for den overordentlig store Del, han har havt i, at de københavnske Kolleger atter ere blevne samlede i en Forening, hvis Formaal vare saadanne, at Formanden ikke saa nogen Hindring for en yderligere Samarbejden og Sammenslutning af de to Foreninger. — Saa vel i Løbet af Dagen som om Aftenen ved Bollen blev der afsunget en Del i Anledning af Sammenkomsten fremkomne Sange. Blandt disse fandtes imidlertid „en rød Sang paa rødt Papir", der var fremsendt til Brug *ved Lejlighed*, men som efter min Mening her kun var til Ulejlighed, da den var komplet politisk. — Kl. ca. 11 skiltes man, og tidlig næste Morgen tog Resten af Aarhusianerne tilbage, medtagende et smukt

Minde om en fornøjelig og kammeratlig Sammenkomst, saa meget mere glædelig, som saadanne hidtil have været overordentlig sjældne. *G.*

Tekniske Meddelelser.

I det typografiske Selskab i Leipzig blev der for nylig holdt et Foredrag om „Skygge" ved Ornamenter, Skjolde o. s. v. Efter at Taleren havde udviklet, hvoraf Skygge bestaar, og hvorledes den fremkommer, gik han over til at omtale de to Begreber Slagskygger og Legemsskygger. Ved Slagskygger forstaar man saadanne, som kastes af et Legeme paa en af det til Dels bedækket eller modsat Lyskilden værende Flade; ved Legemsskygger forstaas derimod saadanne, som komme til Udtryk paa Legemet selv i Følge Anvendelsen af Lyskilden, og kun disse sidste komme i Betragtning ved vore Arbejder, dels fordi disse ere flade Frembringelser, dels fordi man med vort Materiale (Streger og Punkter) kun ufuldkomment kan fremstille de først nævnte. Derefter gjorde Taleren opmærksom paa, at man maa være forsigtig med Anvendelsen af Skygge eller Schattering, ikke anvende den for voldsomt, navnlig paa Grund af Materialets Utilstrækkelighed, og ikke lave uskønne og hæslige Billeder. Ved almindelige Stregeindfatninger schatteres stedse til høire og for neden, ved dobbelt Indfatning derimod, hvor man tænker sig Skriftbilledet ligelig omgivet med en plastisk Ramme, udvendig til højre og forneden, indvendig til venstre og for oven, saaledes at Lys- og Skyggestreger stedse staa ved Siden af hinanden. Skyggerne ved Kredse og Ovaler skulle løbe udvendig til højre op efter og nedefter til venstre, indvendig til venstre ned efter og op efter til højre, og skulle løbe paa samme Maade ved Kredsafsnit og Skjolde etc. Ved Sætning af Indfatnings- og andre Typer, hvis Ornamenter og Konturer ere forsynede med Skygger, har man stedse at agte paa, at Lyskilden tænkes for oven til ventre, saa at Skyggen falder til højre og for neden paa saadanne, som fremstille en ophøjet, og til venstre og for oven paa saadanne, som fremstille en fordybet Genstand.

— Det, at Vinkelhagerne ruste, skal i Følge et amerikansk Fagblad kunne undgaas ved, at man dypper dem i en Sodaopløsning.

Forskelligt.

Lørdagen den 24. og Søndagen den 25. Juni have Wienerne med store Højtideligheder fejret Bogtrykkerkunstens 400aarige Bestaaen der i Byen. Om Lørdagen aabnedes i det østerrigske Musæum for Kunst og Industri en historisk Udstilling af Tryksager fra Wien. Formanden for Centralkomiteen, Bogtrykker Jasper bød Gæsterne velkommen, og østerrigsk Generalkonsul i Leipzig, Ritter v. Scherzer holdt Festtalen; før og efter Talerne afsang store Sangerkor fra Wien, Budapest og Pressburg forskellige i Dagens Anledning komponerede Sangnumre. Den egentlige Fest var henlagt til Søndagen. I „Neuen Welt" var der Festmaaltid, Taler og Festhymner afløste hinanden, og Aftenen sluttede med Fyrværkeri og Dans. Vi ville forhaabentlig i næste Nr. fra vor egen Korrespondent kunne give yderlige Meddelelser om denne sjældne Fest.

— Som Kuriosum kunne vi meddele, at Skriftstøberiejer Poppelbaum i Wien har faaet Titel af „kejser-kongelig Hof-Skriftstøber".

— Den nye *belgiske Tarif* indeholder følgende vigtigere Bestemmelser: I Beregning betales der for 1000 Gev. Sats:

6—12	Punkter	inkl.	1,10	Fr.	f. Trykt,	1,20	Fr. for Mspt.
13—14	—	—	1,15	„	—	1,25	„ —
$5^1/_2$	—	—	1,20	„	—	1,30	„ —
5	—	—	1,25	„	—	1,25	„ —

Visse Penge efter Overenskomst, dog med et Minimum af 55 Cent. pr. Time. Trykkere og Maskinmestre faa pr. Dag à 10 Timer: en Trykker 5,50 Fr., en Maskinmester ved en almindelig Maskine 5,50 Fr., ved en Dobbeltmaskine 6 Fr., ved 2 almindelige Maskiner 6,50 Fr. Det er forbudt enhver Maskinmester ved Siden af en Dobbeltmaskine at passe en almindelig eller at passe mere end 2 almindelige.

— Den franske Regering har nylig vist sin Imødekommen mod Typografernes Foreningstrykkeri i Paris ved at afslutte Kontrakt med det om Trykningen af „Journal officiel", og baade Arbejderne og Arbejdsgiverne skulle staa sig godt derved. Det gode Resultat har foranlediget Regeringen til at sammenkalde nogle og fyrretyve Direktører for Arbejderkonsortier af de forskellige Haandværk til en Sammenkomst i Paris for at forhandle om, hvorledes det kunde blive muligt for Arbejderne at deltage i Konkurrencen ved offentlige Arbejder Udbydelser; for at lette dem Adgangen havde man tænkt sig at indskrænke Kavtionerne. Den franske Regerings gode Hensigter fortjener efter vor Mening den største Paaskønnelse fra Arbejdernes Side.

— I de forskellige tyske Fagblade har der i denne Tid været Anmeldelser af 1. Bind af Lorcks „Haandbog i Bogtrykkerkunsten", som bliver omtalt paa en aldeles enestaaende fordelagtig Maade, og man stiller store Forventninger til det næste og sidste Bind.

Kundgørelser.

Typograf.

En dygtig og velanbefalet Typograf søger en fast Plads, helst i København. Den Søgende, der for Tiden arbejder som Trykker og Sætter, er dygtig baade som Avis- og Akcidenssætter, ligesom Ombrækning af en Avis for Tiden forestaas. — Billet, mrkt. K. & V., bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 14. | København, den 15. Juli 1882. | 9. Aargang.

☛ Paa given Anledning gøres det herved bekendt, at Artikler og andre større Meddelelser til „Typograf-Tidende“ maa være Redaktionen i Hænde senest Tirsdag Middag i den Uge, Bladet udkommer, da de ellers ikke kunne ventes optagne i første Nr.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

J. A. Hermansen [udlært hos Bang i Næstved den 1. Maj 1882] (Luno).

Carl Johannes Hansen [udlært den 20. Maj 1882], *W. Jensen* [udlært den 3. Marts 1881] (N. Cohen, Raadhusstræde 6).

Emil Schønbech [udlært den 1. Juli 1882 hos Sally B. Salomon] (Sally B. Salomon).

E. Schwenn (Chr. Müller).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Aftenunderholdningen i Lørdags var knapt saa godt besøgt som forrige Gang. Hr. Cand. *Marcher* holdt et humoristisk lille Foredrag, for hvilket han lønnedes med Bifald, hvorefter Dansen begyndte og fortsattes med Liv til Kl. 3. — Tiden for den næste og sidste Sommerfornøjelse er foreløbig fastsat til Lørdagen den 5. Avgust.

Stiftelsen for Typografer.

Da der bliver en Fribolig at bortgive til Oktober Flyttetid, kunne Ansøgninger om denne, ledsagede af Døbeattest, indgives til Bestyrelsen inden Udgangen af denne Maaned.

Tidligere Ansøgninger behøve ikke at fornyes, dog udbedes en Anmeldelse af, hvorvidt Vedkommende ønsker at komme i Betragtning.

København, den 8. Juli 1882.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 15. Juli, er **Samlingsstedet i „Aahuset“**, Falkonéralleen 74 (ved Vejen, der fører langsmed Ladegaardsaaen). *Styrelsen.*

Et Par Betragtninger.

Som allerede tidligere omtalt fejrede man i Wien i Dagene den 24. og 25. Juni (St. Hans Dag — Gutenbergs Navnedag) det 400. Jubilæumsaar for Bogtrykkerkunstens Indførelse der i Byen, og da netop et herværende Blad har omtalt, at ogsaa vi i 1882 kunne fejre det 400. Aar efter Bogtrykkerkunstens Indførelse i *Danmark*, skulle vi i den Anledning anstille et Par Betragtninger.

Forholdsvis kort Tid efter Gutenbergs geniale Opfindelse fandt den Indgang i næsten hele den civiliserede Verden. Grunden hertil maa dels søges i det gunstige Øjeblik, da den fremkom, dels i, at den opfandtes blandt et saa arbejdsdygtigt og ihærdigt Folk som Tyskerne, og endelig i, at Gutenbergs Medhjælpere og Lærlinge ved Mainz's Indtagelse bleve nødte til at vandre ud. For en Del af disse Mænd og deres Efterfølgere lykkedes det, især ved Understøttelser og Begunstigelser af Fyrster og Konger, at skabe fremragende Kunstværker, men en hel Del arbejdede med det mest indskrænkede Materiale, droge fra Sted til Sted, førende Presse og Bogstaver med sig paa en Karre for at paatage sig et Arbejde, hvis et saadant tilbød sig. *Johan Snel*, som hørte til den sidst nævnte Klasse, har Æren af at være den første, der gæstede vort Norden, og naar der ikke har hævet sig Stemmer for at fejre Begivenheden, at denne Mand for 400 Aar siden trykkede den første Bog i vort nuværende Danmark, saa er det ikke af Glemsomhed, thi enhver af vore Læsere, hvem „Statistisk Oversigt over Typografien i Danmark“ er kommen i Hænde, er vidende herom; ikke heller er det af Utaknemlighed og Ulyst til at hædre hans Navn ved en Mindefest, men Grunden er snarere den, at vi have en Følelse af, at han ikke tilhører os, ikke fordi vi antage, at det kun var paa en Gennemrejse til Sverige han trykkede i Odense, thi det er lidet troligt, men snarere, fordi vi føle en vis Skam over, at vi ikke beholdt ham hos os; kort sagt, at vi ved at mindes Johan Snel netop komme til at tænke paa den noksom bekendte Langsomhed til at fatte Beslutninger og at handle, der den Gang som nu var et Særkende for vort Folk. Men selv om *vi* havde taget Initiativet til en Mindefest, da er det et stort Spørgsmaal, om vi ikke vare blevne nødte til at fejre den i vor egen Kreds, idet en Indbydelse, udgaaet fra Arbejderne, ikke havde Sandsynlighed

for at møde den Imødekommenhed, særlig fra Principalernes Side, som Sagen fortjente.

Om otte Aar have vi 400 Aars Jubilæum for Godfred af Ghemen; maaske der til den Tid kan være mere Samdrægtighed, Fred, Tillid og Hjærtelighed i den typografiske Stand, og vi ville da kunne fejre en stor Mindefest. Hvis derimod Egoisme og Træghed til den Tid skulde være raadende, ja da tro vi, at den rette Feststemning vil mangle, og der vil rimeligvis da heller ikke være Trang til at juble over Opfinderen og hans Apostle.

En Bogs Trykningsomkostninger i Aaret 1649*).

Af „St. Petersborger Zeitung".

(Sluttet fra Nr. 11.)

Alle Udgifter ere ikke opførte omhyggelig paa deres rette Plads; saaledes findes der til Slutning paa Regningen følgende summariske Opstilling: „Desuden forskellige Omkostninger til Brænde, Kul og Bly, for smaa Udlæg til Papir og Blæk, Jærn og Kobber, for Reparationer, for Pragtbind til de for Czaren og Patriarken bestemte Eksemplarer, for Franskbrød, som Arbejderne modtog, til den Gejstlige, som afholdt Takkegudstjeneste, til Voks og Talglys o. s. v. — 24 Rubler 91½ Kopeker".

Det synes altsaa, som om den lykkelige Fuldendelse af Arbejdet er bleven fejret med en Fordeling af Franskbrød blandt Arbejderne og en kirkelig Ceremoni. Dog erfarer man af Regningen, at Arbejdet ikke er forløbet uden Hindringer, og at en Del af Bogen — omtrent en Femtedel — maatte omtrykkes, efter at det hele var færdigt. Anledningen til denne Stansning efter Arbejdets Fuldendelse er ikke bekendt.

Af Frieksemplarer fik Czaren 6 Eksemplarer med Guldsnit og 3 i almindeligt Bind, Patriarken 2 Eksemplarer med Guldsnit og 1 i almindeligt Bind; hvorledes de 5 Eksemplarer vare indbundne, som Korrektørerne fik, og som vist nok udgjorde den største Del af deres Løn, vides ikke.

Førend man begyndte Omtrykningen af en Del af Bogen, havde man anslaaet Omkostningerne til 828 Rubler og beregnet, at hvert Eksemplar vilde komme til at koste 59 Kopeker. Ved de 124 Rubler, som Omtrykningen kostede, blev hvert Eksemplars Pris forhøjet med 20 Kopeker, saa at det med en rund Sum kom til at koste 80 Kopeker. Vi vide ikke, til hvilken Pris Bogen er bleven solgt Publikum, men den er vist ikke bleven betalt med mindre end 1 Rubel.

Der opstaar nu det Spørgsmaal, om en saadan Pris skal kaldes høj eller lav?

Ved Besvarelsen af dette Spørgsmaal har man først at gøre sig en Forestilling om en Rubel paa den Tid og om Størrelsen af den dagældende Møntenhed. Herfor gives der følgende Holdepunkter:

Sølvmønter med en Værdi af 1 Rubel indeholdt under Czar Alexei Michailowitschs Regeringstid 2—3 Gange mere ædelt Metal end en Sølvrubel i vore Dage. Paa den Maade var en Rubel i Aaret 1649 omtrent lig med 4—5 Rubler i vor Tid. Tage vi altsaa Møntværdien som Maalestok, saa maa vi, for at faa en Forestilling om Prisernes Højde for halvtredje Hundrede Aar siden, multiplicere de dagældende Pengepriser med 4 eller 5. Men derved faa vi intet udstrakt Begreb om en Rubels Købekraft; hertil hører endvidere en Sammenligning af den daværende Pengeværdi med de almindeligste Artikler til Livsfornødenheder, navnlig med de uundværligste Levnetsmidler, med andre Ord et Indblik i Prisernes Historie paa den Tid.

Af forskellige Kilder erfare vi om Priserne paa den Tid følgende: 1 Tschetwert (1½ dansk Tønde) Rug kostede 40 Kopeker, 1 Bjælke paa 25 Fods Længde 1½ Kopeker, 1 Pud (32⅔ dansk Pund) Svinefedt 11 Kopeker, 1 Hane 3—4 Kopeker, 10 Stkr. Æg 1 Kopek o. s. v.

Man ser heraf, at vi ved Hjælp af saadanne Oplysninger om Priserne paa Levnetsmidler meget bedre kunne gøre os en Forestilling om Lovbogens Trykningsomkostninger vare høje eller lave, end ved en Sammenligning af Pengeværdien eller Møntenheden.

Man maatte nemlig for at komme i Besiddelse af et Eksemplar af Lovbogen betale lige saa meget som 20—30 Pund Smør kostede, eller en lige saa høj Pris som 2—3 Tschetwert Rug kom til at staa i, eller som man plejede at give for 1000 Stkr. Æg. Med andre Ord: Prisen paa et Eksemplar af en Bog paa henimod 300 Sider almindeligt Oktavformat var saa høj, at man, hvis man lægger de nugældende Priser til Grund for Beregningen, i vore Dage kom til at give 20—30 Rubler for den. Der behøves ingen yderligere Bevis for, at Omkostningerne ved Fremstillingen af den aandelige Føde har formindsket sig overordentlig i de sidste Aarhundreder, eller for Betydningen af en saadan Udvikling, hvilken jo ogsaa er almindelig bekendt, men ved at trække et enkelt Eksempel frem som nærværende flygtige Skizze, faar man et klarere Syn derfor.

*) Slutningen af denne Artikel har af Mangel paa Plads maattet vente til nu.

Tekniske Meddelelser.

I Ugebladet „Ude og Hjemme" for den 2. d. M. findes 2 Billeder, der vist ikke have vakt den Opmærksomhed, som de fortjene. De ere fra den illustrerede Katalog over den internationale Kunstudstilling i Wien og i Sandhed i Stand til at aabne Øjnene for den Udvikling, hvortil Zinkografien er naaet, og for den Betydning, den efter Haanden vil faa ved Fremstillingen af Illustrationer. Zinkografier, som vi ellers ere vante til at se dem, ere ikke særlig egnede til at vække Sympati, og herhjemme blive disse Billeder mindre godt udførte, vel nærmest paa Grund af enhver Begyndelses Besværlighed. Selv ved de bedste Billeder er der noget stivt og haardt og Mangel paa Perspektiv, saa de ikke byde nogen Erstatning for Træsnittets bløde Overgange. De nye Billeder ere udførte efter en ny Metode (Tegningen er af Kunstneren udført paa et Slags Tonpapir, skraveret i horizontal Retning, hvorved man har søgt at opnaa Træsnittets Halvskygge) hos C. Angerer

& Göschl i Wien og maa betegnes som nogle Mesterstykker paa dette Omraade. Hertil har dog ogsaa Trykningen ikke bidraget lidt, idet denne Slags Billeder kun taale en meget svag og ligelig Underlægning, men som „Ude og Hjemme"s andre Billeder udmærke de sig ved en omhyggelig og forstandig Udførelse. Dette Blad hæver sig i det hele taget langt over det almindelige og fremtræder ikke alene som et Organ for Kunstnere, men ogsaa som et Blad, der paa en glimrende Maade søger at vække Interessen for Kunstnernes Frembringelser ogsaa udenfor deres egen Kreds. *M. T.*

Forskelligt.

I Frankrig søge Avtoriteterne systematisk at komme Smudskonkurrencen til Livs. Saaledes har Præfekten for Rhone-Departementet for nogen Tid siden udbudt Departementsforvaltningens Tryksager til Licitation, men føjet følgende Betingelser til Licitationsbestemmelserne: Deltagelse i Licitationen er kun saadanne Lyoner-Bogtrykkere tilladt, som kunne paavise, at de ere i Besiddelse af det til Arbejdets gode Udførelse *nødvendige Materiale, og at de overholde den af Arbejdernes Syndikatskammer fastsatte Tarif.* „I dette Øjemed", hedder det i Forordningen, „og for at muliggøre Avtoriteterne en Prøve af deres Adkomst til Deltagelse, maa hver Konkurrent for det første medbringe et Tilladelsesbevis fra Præfekturets General-Sekretariat og for det andet en Tilstaaelse fra Præsidenten for Arbejdernes Syndikatskammer, hvilken sidste paaviser, at han efterkommer det nævnte Kammers Tarifbestemmelser".

— „Den typografiske Forening" i Kristiania fejrer den 23. ds. sin 10-aarige Stiftelsesdag ved en Fest, hvortil der af Foreningens Kasse er bevilget 50 Kr.

— Fanesagen i Kristiania har nu paa en Generalforsamling i „Den typografiske Forening" d. 13. Maj foreløbig faaet sin Afgørelse, idet det er blevet forkastet at yde noget Tilskud af Foreningens Kasse til en ny Fane, medens derimod Bestyrelsen bemyndigedes til at modtage frivillige Bidrag til en saadan.

— Fra London skrives, at et Firma Waterlow tænker paa at indføre et fra flere andre større Trykkerier laant System „ikke mere at blive afhængigt af strejkende Personale". Firmaet tænker paa at oprette et Fond til Bedste for saadanne Arbejdere, som have været syv eller flere Aar i uafbrudt Beskæftigelse hos det. Af dette Fond skal der til Arbejdernes Familjer efter deres Forsørgeres Død udbetales mellem 450 og 1400 Kr. Ligeledes faa saadanne Arbejdere, der have været mindst 10 Aar i Forretningen, og som efter deres fyldte 65 Aar blive arbejdsudygtige, en Pension. Der er ogsaa taget Hensyn til Sygdoms- og andre uforudsete Tilfælde. En Meddeler til „Corresp.", af hvilket Blad ovenstaaende er taget, mener, at Firmaet har spekuleret rigtigt, idet Arbejderens værste Fjende altid vil være — Arbejderen.

— Det maa se sort ud i Brüssel, idet Principalerne have afholdt et Møde, ved hvilket det besluttedes, at man ikke vilde antage Lærlinge under 12 Aar, og kun, naar de kunde fremlægge Bevis for at have besøgt en Elementarskole.

— For Kongressen i de Forenede Stater forelaa der for nogen Tid siden 2 Bills, som foresloge at give Personalet i Statsbogtrykkeriet i Washington de samme Lønninger, som det modtog i 1877. Den Gang udgjorde Satsprisen 60 Cents pr. Tusind m., men blev reduceret til 50 Cents. I Privattrykkerierne blev der betalt 40 Cents. En Senator Miller har indbragt en Bill, som foreslaar at lade Kongresforhandlingerne trykke i et saadant Oplag, at enhver Familje i de Forenede Stater kan faa et Frieksemplar. Senatsudvalget, som undersøgte Omkostningerne ved dette Forslag, kunde dog ikke interessere sig derfor, idet dets Udførelse vilde koste Staten — 300 Mill. Doll. om Aaret.

— I New-York blev der for kort Tid siden solgt en Gutenberg-Bibel, som var takseret til 5000 Dollars og tilfaldt en Advokat Cole for 8000 Dollars.

— „New-York Herald" for Søndagen den 12. Marts d.A. omfattede 28 Sider, hver paa 6, altsaa det hele 168 Spalter. Af disse indeholdt 107 kun Avertissementer — over 4000 Stykker, — medens de andre 61 vare fyldte med Dagsnyheder fra alle Verdensdele. Til Fremstillingen af denne Avis benyttedes 120 Sættere; da hver Spalte indeholder over 30,000, maatte der gaa over 5 Millioner Bogstaver gennem deres Hænder. Hver af de 28 Sider blev stereotyperet 14 Gange, saa at der i det hele fremkom 392 Plader til Tryk. Da hver af dem vejer 40 Pund, saa faar man en Vægt af 15,680 Pund for Klicheerne til dette enkelte Nummer. „Heralds" daglige Oplag udgør gennemsnitlig 150,000, men stiger i overordentlige Tilfælde, som f. Eks. Dagene efter Præsidentvalg, til 200,000. Papirrullen, som brugtes til ovennævnte Numer, havde en Længde af 378 engelske Mil.

Fortegnelse over „Dansk typografisk Forening"s Medlemmer den 6. Juli 1882.

(**P.** betyder Principal, **M.** Vedkommende aftjener sin Værnepligt, **S.** at han er syg, **A.** at han er uden Arbejde, * Lokalforeningens Formand.)

Aalborg.

Andersen, A. V.
Bang, Aug.
Dein, J.
Eilersgaard, Jul.
Eye, G.
* Hansen, J. P.
Hansen, J. M.
Jørgensen, J.
Jespersen.
Knudsen, P.
Lange, C.
Lautherborn, A.
Lemos, V. de. *(P.)*
Larsen, A. C.
Madsen, Th.
Møller, J.
Nielsen, N. Chr.
Olsen, Thv.
Olsen, Laur.
Petersen, P.

Aarhus.

Andersen, Th.
Auener, H.
Backhausen, S. *(P.)*
Bjerregaard, C.
Bjørnbak, A. *(P.)*
Bech, L.
Ceder, P. Pedersen.
Christiansen, L.
Christensen, P.
Elmquist. *(P.)*
Gunst, K.
* Gredsted, J.
Geertsen, M.
Hansen, M. *(M.)*
Hey, A. L.
Høgsted, H.
Jensen, M.
Jensen J.
Jensen, Harald.
Jørgensen, V.
Knudsen, L.
Knudsen, C.
Langmack, J.
Lind.
Lund, Joh.
Lyng, J. R.

Laursen, Chr.
Marott.
Mammen, H.
Møller, S.
Nielsen, Chr. *(P.)*
Nielsen, S. Leth.
Nielsen, N. C.
Olsen, H. P.
Olsen, Arnold.
Odense C.
Petersen, Johan.
Schibye, S.
Svendsen, L. A.
Stecker.
Weber.
Larsen, LarsChr. (Ebeltoft).
Jørgensen, Oluf *(P.)* } Skanderborg.
Andersen, Niels, }

Faaborg.

Hansen, C.
Nielsen, G.
* Petersen, N. J.
Rasmussen, J.
Christensen, L. *(S.)* } Assens.
Larsen, E. }
Spilcher, O. }

Fredericia.

* Laer, Th. van.
Christensen, J.
Rasmussen, Laur.

Helsingør.

* Bøttcher, F. V.
Christiansen, Chr.
Donatzky, G.
Jensen, V.
Petersen, P.

Hjørring.

Christensen, C. P.
Frandsen, Joh.
* Glotz, Carl.
Heidmann, N. Jensen.
Helmig, Jul. *(M.)*
Helmig, P.
Melberg, P.
Røder, M. M. V.
Sørensen, Chr. P.
Lempke (Frederikshavn).

Holstebro.

Frederiksen, A.
Lumbye, F.
* Nielsen, Chr.
Welsch, V. F. *(P.)*

Horsens.

Backhausen A. *(P.)*
Bergmann, P.
* Daugaard, R. P.
Fogh, H. *(P.)*
Hansen, Chr.
Hertz, Chr.
Jacobsen, R.
Jørgensen, A. *(P.)*
Larsen, L. P.
Larsen, R.
Lassen, Th.
Philipsen, Th.
Rosenstand, U.
Walther, Th.
Rasmussen, R.

Hillerød.

Andersen, Joh.
Berg, C. *(P.)*
* Claudi, Chr.
Christophersen, Ridderv.
Hanson, Chr. *(P.)*
Hansen, N.
Møller, Chr. Petersen.
Nielsen, L. A.
Olsen, E. G.
Petersen, Olaf.
Petersen, P. J.
Ruff, August.

Holbæk.

Bønnelycke, L. *(P.)*
* Klein, Chr.
Larsen, Carl.
Nielsen, Julius.
Rasmussen, A.
Sørensen, J.
Weiss, Fr. *(M.)*
Krebs Jul. } Nykøbing
Nilsen, A. M. } p. Sjælland.

Kallundborg.

* Jensen, Anthon Chr.
Jensen, O.
Sørensen, P.
Preuss, E.

Kolding.

Abrahamsen, P. W.
Christiansen, N.
Dinsen, F. C.
Erlandsen, J. A. M.
Fabritius, S. W. T.
Gjerup, C. W.
* Groth, R. F.
Hvidtfeldt, P.
Hygum, H. F.
Høgfeldt, H.
Jensen, J. C.
Jørgensen, K. *(P.)*
Knudsen Chr.
Leunbach, S. von. *(P.)*
Lund, P. P.
Løye, J. P.
Møller, B. *(P.)*
Petersen, C. E. R.
Petersen, T. C.
Petersen, U.
Raben, H. P.
Rasmussen, H. F.
Rubdrup-Jørgensen, C. C.
Schjern, M. Chr.
Sørensen, E. (Redaktør).
Thuesen, Th.
Thuge, D.

Lemvig.

Hestbech, M. S. *(P.)*
Holm, D.
* Petersen, R. P.

Middelfart.

Jensen, N.
Johansen, S. Enevold.
Madsen, Claudius. *(P.)*

Nakskov.

Hammann, O.
Hansen, J. A.
Hansen, P. H.
Kjeldskov, H.
Kristensen, A. K.
Nilsen, K.
* Petersen, N. Th. *(P.)*
Nielsen, B. (Nykøbing paa Falster).

Nyborg.

* Findling, Aug.
Hansen, L.
Olsen, O.
Rasmussen, P. } Kjærte-
Vergmannn *(P.)* } minde.

Nykøbing p. Mors.

* Clausen, J.
Fogh, H. *(P.)*
Holst.
Nielsen *(P.)*
Thomsen, Th.

Næstved.

Dahlsen, Fr.
Jensen, Jakob.
Petersen, R.
* Petersen, V.
Schwartz, Anthon.
Hansen, Sofus (Stege).

Odense.

Andersen, Jul.
Dister, J. C.
Ditlefsen, Chr.
* Erichsen, P. L.
Friis, Chr.
Hansen, Louis.
Hansen, Ludvig.
Hansen, Wald.
Ibsen, Jul.
Jensen, P.
Jeppesen, H.
Jørgensen, Chr.
Jørgensen, J.
Kryger, F. C. C. J. *(A.)*
Madsen, L.
Nielsen, Chr. *(M.)*
Nielsen, E. E.
Nielsen, N. M.
Petersen, A. R.
Petersen, H. C.
Petersen, H. S. M.
Prøvensen, J.
Rasmussen, Ferd.
Rasmussen, O. H.
Rasmussen, J. C. R.
Rasmussen, Johs.
Schou, L.
Studt, P. Christensen. *(M)*
Søfeldt, J.
Warberg, H. P.

Randers.

Andersen, C.
Bang, P. H. L.
Bekker.
Berg, C.
Claussen, V.
Christensen, A.
Elmenhoff, S. *(P.)*
Eye, *(P.)*
Enevoldsen, Peter.
Hansen, H.
Hansen, M. L.
Jensen, C. *(P.)*
Jensen, N.
Jochumsen, A.
Kjærsgaard, Chr.
Kessler, A.
Petersen, V.
Petersen, C. C.
Petersen.
Sørensen, A.
* Westermann, A.
Woldum, A.
Hald, (Grenaa).

Ribe.

Andersen, C. F. A.
Holst, Chr.
* Pagh, I. M.
Siiger, C.

Ringkjøbing.

* Brændstrup, Vald.
Hansen, Søren.
Hansen, Rudolf.
Lund, Carl. *(P.)*
Rasmussen, Andr. *(P.)*
Rasmussen-Egebergh.
Sørensen, Chr.
Vittrog, Carl.

Ringsted.

Andersen, F. E.
Hansen, J. M. *(P.)*
Jensen, R. P. *(P.)*
Johansen, S. K.
Lund, O.
Meyer.
* Mortensen-Aaberg, A. L.
Nielsen, C.
Frandsen, J. P. } Køge.
Jensen, E. }

Roskilde.

Christiansen, J. *(P.)*
Ekmann, O. V. L.
* Finken, Wald.
Güth, Carl.
Güth, Chr.
Hansen, Hans.
Praëm, C.
Risom, O.
Wendt, E.

Rudkøbing.

Bendtsen.
Damkier, A. *(P.)*
Gemynthe, H.
Gunnarsen, A.
Høegh *(P.)*
Jensen, A. P.
* Larsen, Marius.
Petersen, Joh.
Rosenstand, A. *(P.)*
Weuge, A.

Skive.

Hansen, J.
Jensen, L.
Jensen, M.
* Nelson, G. A. O.
Pedersen, L.
Rolsted, N. P.
Sørensen, J.

Slagelse.

Bressendorf, C.
Louw, J.
* Melhede, H.
Nordlunde, C.
Olsen, A.
Olsen, C.
Uhrbrand, C.
Ranthe, M. G. (Korsør).
Jensen, F. F.

Sorø.

Faxholm, A. M.
Haüser, Fr. *(P.)*
* Lindboe, V.
Røder, Chr.

Stubbekøbing.

Christensen, P.
Henriksen, J. C. *(P.)*
Neble, S.

Svendborg.

Assam, Maximilian *(P.)*
Assam, Axel Lasson.
Assam, Jens.
Bech, Otto Chr.
* Ditlefsen, Hans Peter.
Hansen, Vilh. Chr.
Hansen, L. P. *(M.)*
Johansen, Jens Peter.
Madsen, H. C.
Nielsen, Fr. Ferd. Emil.
Nielsen, Hans Peter.
Petersen, Gottlieb *(P.)*
Thejll, Osc. Oluf Constantin
Andersen, F. H. *(P.)* } Ærøskøbing.
Bigum, Jul. }

Thisted.

Behr, A.
Ludvigsen, Jul.
Møller, S. H. (Redaktør.)
* Rasmussen, H. *(P.)*
Rasmussen, Alfred.

Varde.

Andersen, C. J.
Bølling, A. *(P.)*
* Hansen, H. P.
Olesen, O. M.

Vejle.

Eppler, J. E.
Hertz, W. *(P.)*
Kofoed, P. C.
Kohl, Fr.
* Neess, Vilh.
Nilsen, Jens.
Selberg, Chr.

Viborg.

Angelo, S. H. *(P.)*
Backhausen, F. V. *(P.)*
Gottschalk, C. C.
* Jensen, Th.
Mohr, C. C.
Nielsen, J.
Terkelsen, R.

Rejsende Medlemmer.

Anderschou, H. C.
Hansen, Eduard.
Hansen, J. Christoffer.
Johansen, Rasmus
Larsen, Th. Anton.
Madsen, D. G. G. Lichtenberg.

Medlemsantallet er **351.** I Stubbekøbing skal der i Følge Meddelelse fra Næstved være oprettet en Lokalforening, hvorom dog Hovedbestyrelsen endnu ikke har faaet Underretning fra selve Stedet.

Aarhus, den 10. Juli 1882.

Hovedbestyrelsen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 15. | København, den 29. Juli 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 19. Avgust afholdes den halvaarlige ordinære **Generalforsamling** i „Sortedamslund".

Dagsorden:

1. Regnskabets Godkendelse.
2. Budgettet.
3. Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening" angaaende „Typograf-Tidende".
4. Meddelelse fra Bibliotekaren angaaende Bibliotekets Virksomhed.

Styrelsen.

Lørdagen den 5. Avgust (næste Lørdag), Kl. 9 præcise, afholdes **den 3dje og sidste Aftenunderholdning og Assemblé** i „Sortedamslund".

Billetter à 50 Øre for Herrer (Damerne gratis) faas hos Styrelsen og hos Kasserer *Berg*. — Besøgende kunne deltage.

☞ De Medlemmer, som ikke i Forvejen have købt Billet, men ønske at deltage, kunne faa Billetter à 75 Øre i Foreningens Lokale (Bibliotekværelset) Balaftenen.

Styrelsen.

Program for Aftenunderholdningen.

1. Musiknumer.
2. a. *R. Bay:* „Til Dannebrog". b. *Weyse:* Kvartet af „Sovedrikken". c. *Södermann:* „Og jeg vil ha'e mig en Hjærtenskjær". } *Arbejderforeningens Sangkor.*
3. *Erik Bøgh:* „Stenbruddet". Deklamation af Hr. *Lehmann.*
4. Offenbachske Sange, foredrages af Frk. *Rasmussen.*
5. Et miskendt Geni, udføres af Hr. *H. Petersen.*

---

6. Musiknumer.
7. „Lidt om Næser". Humoristisk Foredrag af Hr. *Barnewitz.*
8. „Med Damp!" Foredrages af Hr. *Edv. Hansen.*
9. a. Værmelandsvisen. b. *N. W. Gade:* „I Skoven". } *Arbejderforeningens Sangkor.*
10. *Erik Bøgh:* „To Turtelduer", idyllisk Sangscene. Herren: Hr. *Lehmann.* — Fruen: Frk. *Rasmussen.*

Nye Medlemmer:

Chr. Schøtt [arbejdet sidst i Kristiania] (Fr. G. Knudtzon).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Fra „Udvalget til Understøttelse af rejsende Haandværkssvende" har Styrelsen modtaget følgende:

Til „Den typografiske Forening".

I Anledning af det imødekommende Svar, Udvalget har modtaget paa den til den ærede Forening tilsendte Henvendelse angaaende Forsøget paa her i Byen at faa oprettet en Understøttelseskasse for rejsende Haandværkssvende, i Lighed med saadanne, som tilstræbes oprettede i Provinserne, undlade vi ikke herved at meddele, at den Deltagelse, Sagen har mødt hos Mester-, Svende- og Fagforeningerne her i Byen, ikke af os formenes at være stærk nok til at give Haab om at faa Sagen heldig gennemført. Vi indstille derfor til Fællesrepræsentationen: *„at Sagen for nærværende Tid formentlig ikke lader sig realisere"*. — Som Følge deraf vil selvfølgelig intet Møde af Delegerede finde Sted.

København, i Juli 1882.

Carl R. Ette, Murermester. — *L. Larsen,* Hofmøbelfabrikant. — *P. E. Teytaud,* Skræder.

Dansk typografisk Forening.

I *Stubbekøbing* er der *ikke* oprettet nogen Lokalforening, da S. Neble har udmeldt sig, og der altsaa er for faa. Der maa derfor ikke viseres nogen Rejsende dertil.

Paa given Foranledning gøres Lokalforeningsformændene opmærksomme paa, at ingen kan erholde Understøttelse, før han *har været Medlem* af Foreningen i 13 Uger (ny udlærte undtagne), og det hjemler altsaa ikke Ret til Understøttelse straks ved Optagelsen at betale 13 Ugers Kontingent (§§ 24 og 44).

De Lokalforeningsformænd, som endnu ikke have indsendt de gamle Medlemsbøger, baade udfyldte og ikke udfyldte, bedes gøre dette snarest.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 29. Juli, er **Samlingsstedet i „Aahuset"**, Falkonéralleen 74 (ved Vejen, der fører langsmed Ladegaardsaaen).

Styrelsen.

Nogle Betragtninger

over de typografiske Foreningsforhold i Danmark og deres Udvikling.

(Af *Harald Jensen.*)

Med Nr. 13 af „Typograf-Tidende" traadte de to danske typografiske Foreninger ind i en ny Periode, idet nævnte Blad, som siden Forbundets Splittelse kun har været Organ for den københavnske Forening og meget sparsomt blev læst i Provinserne, atter fremtræder som samtlige danske Typografers Organ, en Begivenhed, hvis Betydning vel vil staa klart for de fleste. I dette Nr. af Bladet var indrykket en Artikel, undertegnet —b—, aabenbart paa „Den typografiske Forening"s Styrelses Vegne, hvori det blandt andet var fremhævet, at Udviklingen af de danske typografiske Foreningsforhold ikke var sluttet med nævnte Udvidelse af Organet, en Bemærkning, der synes mig at være lidt overflødig; thi det er jo noget, som enhver véd, at Stillestaaen i Virkeligheden er Tilbagegang; og allermindst vi Typografer have Aarsag til at sige: Hertil og ikke videre. Vi maa altid søge at bringe vore Foreninger i Højde med Tidens Krav, men roligt og besindigt ved ethvert Skridt frem tagende Fornuften og Erfaringen til Hjælp. Jeg kan derfor ikke ganske sympatisere med Hr. —b—, naar han synes at ville have Arbejdsvilkaarenes Forbedring stillet *igen* i første Række af vore Formaal, og at gøre dette til vort endelige Maal og Hensigt med Sammenslutningen. Det synes mig, at jeg faar *det* Indtryk af Artiklen, og jeg skal derfor fremsætte, hvorledes jeg mener, at Foreningerne skulle udvikle sig.

Hvad er vor Fremtidsopgave? En yderligere Sammenslutning, svarer Hr. —b—, og jeg skal tilføje: en *forsigtig* og *forsvarlig* Sammenslutning af alle danske Typografer i **én** Forening paa et ganske andet solidt Grundlag end Forbundet i sin Tid var bygget paa; thi skulle vi rejse vor Fremtidsbygning paa dette Grundlag, da ville vi efter min Mening tidligt eller sent se det hele atter ramle sammen, kun efterladende de bitre Minder paa Tomten, og atter vilde en med meget Arbejde og Opofrelse dannet Forening være splittet, til Skade for alle og særligt for dem, overfor hvem den har paadraget sig Forpligtelser. Derfor maa vi tage den nøgterne kolde Beregning til Hjælp ved enhver Lejlighed, hvor vi forsøge et Fremskridt; og al den Erfaring, som vi kunne uddrage af Begivenhederne i 1876, bør staa os klart og advarende for Øje. Den vigtigste Lære, vi heraf kunne drage os til Nytte (og holde vi os den efterrettelig, kunne vi ikke træde meget fejl), er, at Foreningen aldrig maa sætte sig som Formaal at virke *direkte* for Forhøjelsen af Arbejdslønnen, aldrig maa eller tør blive Part i en *Strejke*. Det vilde være det samme som atter at sætte hele dens Eksistens paa ét Kort. Lad os *alle* samles i Enighed om Løsningen af de Opgaver, vi *alle* kunne være med til. De stedlige Typografer maa lades ene om, gennem Pres paa Principalerne at søge at hæve deres Arbejdsløn. Dog ikke ene! Lad os Arbejdere altid være rede til personligt at støtte hverandre i den Kamp, som vi alle ere nødte til at føre for Tilværelsen. Det var Forbundets store Fejl, at det satte som Foreningsmaal Forbedringen af Arbejdsforholdene gennem Kamp i første Række, medens den satte de Spørgsmaal og Opgaver, som nu have vist sig saa fortrinlige til at danne Grundlaget for en fast og kollegial Sammenslutning, i anden, ja helt udskød dem som uigennemførlige (f. Eks. en fælles Sygekasse).

Naar jeg taler om, at en eventuel Forening, fremkaldt ved Sammensmeltning af de to danske Foreninger (den tredje, de københavnske Hjælpekasser, kan ikke komme med i Beregningen), ikke *direkte* kan bidrage til, at Typografernes mange Steder højst usle Kaar og gennemgaaende for lille Løn forbedres, er det dog ikke min Mening, at den slet ingen Indflydelse har eller kan faa, skønt jeg ikke tror, at Principalerne af pur Agtelse for „saadanne Mænd som os" skulde gaa hen og give os Forhøjelse. Nej, men vi have og ville i endnu højere Grad ved en Sammensmeltning faa en ikke ringe indirekte Indflydelse derpaa gennem Hjælpekasserne og den derigennem fremkomne Samvirken med Principalerne; thi de samme Fjender, de have, skade ogsaa os, og ere vi først vante til at samvirke i det store i faglige Henseender, ville vi snarere kunne komme overens med dem om i Fællesskab at bekæmpe vore fælles Fjender. Af saadanne Ting, som vi kunne faa enhver ordentlig Principal med til at modvirke, naar det først er blevet dem ganske klart, at de ikke behøve at frygte for Overgreb fra vor Forenings Side, skal jeg her kun nævne *Lærlingevæsenet* og den deraf følgende *Smudskonkurrence*, to Ting, der trykke Principalerne næsten ligesaa haardt, som de skade de typografiske Arbejdere. Her er et Gebet, hvor Foreningerne *kan faa* en stor Indflydelse paa vore materielle Kaar foruden den, de alt have gennem Understøttelseskasserne.

Af disse maa Rejsekassen staa i første Række af dem, der indirekte har Indflydelse paa Arbejdslønnen, idet den bidrager til, at Markedet ikke enkelte Steder overfyldes med ledig Arbejdskraft. De yngre Typografer benytte den ogsaa meget flittig til Gavn for Standen i sin Helhed, idet den nu, uden stor Fare for, at Rejselivet skal virke demoraliserende, giver en Del af Fagets Medlemmer Lejlighed til at udvide deres Kundskaber paa Fagets Omraade ved Besøg og Arbejde i fremmede Byers og Landes Trykkerier. Kort sagt, for de ældre tjener Rejsekassen, til en vis Grad, som Afledning for den overflødige Arbejdskraft, der ellers vilde bidrage til at trykke Arbejdslønnen, og de unge! ja, glædeligt er det at se den Forskel, som der er paa de nu rejsende Typografer, og de, som for nogle Aar siden hjemsøgte os; den Følelse af Uafhængighed, hvormed de nu modtage, hvad der er deres Ret, mod den trykkede Stemning, hvormed de før *bad* om en lille Understøttelse.

Vor Sygekasse skal jeg ikke opholde mig længe ved; dens velsignelsesrige Virksomhed er saa anerkendt af alle, netop derved, at den sikrer Medlemmerne Hjælp overalt i Danmark, ja endogsaa holder sin beskyttende Haand over dem i en stor Del fremmede Lande, hvor de maatte færdes. Dog, jeg sagde: „overalt i Danmark", jeg maa dog undtage København endnu. Der synes det jo, at „De forenede Hjælpekasser"s Medlemmer ville lade haant om den Haand,

vi have fremrakt for at søge at komme overens om at støtte hverandre i Kampen mod en af Arbejdernes mægtigste Fjender: den Nød, som Sygdommen skaber hos de mindre Bemidlede. Tro Dhrr. maaske, at en slig Vægring ved at imødekomme Tidens og Humanitetens Krav ikke vil straffe sig selv? Vel er „Dansk typografisk Forening" en ung Forening, og mangen af de ærede Samtidige er vel næppe endnu bleven klar over, hvad den er for en Ting, men for andre, som have set den fra sin første Spire og fulgt dens kraftige og sunde Vækst med Interesse, er det klart, at den ikke behøver at frygte for at indlade sig i Kamp med den efter frisk Luft gispende københavnske Forening, hvis hele Kraft gaar til for at kunne opfylde de Forpligtelser, der hvile paa den, og som dens, i dette Tilfælde, kinesisk-konservative Principer ikke formaa at lette for den. Kommer det til et Brud mellem de to Foreninger, saa Kamp og Konkurrence sidde i Høisædet *der*, hvor broderlig Enighed og Samvirken burde have sin Plads, da skulle Medlemmerne af „De forenede Hjælpekasser" have Lov til at beholde Æren og bære Skaden deraf. Hvad frygte de for ved ligesom de udenlandske Foreninger at indgaa Gensidighed med vor Forening? For Beregneren, der skal udregne hvorledes Kassens Regnskabsvæsen er situeret? Som om de Forslag, vi have gjort, kunne indvirke i betydelig Grad paa Kassernes Status. Har eller kan den faa nogen Indvirkning, da tror jeg nok det vil blive til det bedre for „De forenede Hjælpekasser", thi et saa fordelagtigt Forslag vil vist næppe senere blive gjort dem. Nu er det omtrent et Aar siden, vi anmodede om Gensidighed, uden endnu at være kommen videre, og det er vist meget tvivlsomt, hvorvidt vi have Taalmodighed til at vente, til de behager at mene, at der er Tid og Lejlighed. Dog klarer det sig maaske i den ellevte Time, hvad der vel vil være til størst Baade for „De forenede Hjælpekasser", da de vist meget daarligt kunne undvære det Kontingent af yngre Typografer, som aarlig tilføres København fra Provinserne. (Sluttes.)

Korrespondance.

Wien, i Juli 1882.

Festdagene den 24. og 25. Juni ere overstaaede og Feststemningen har længst ophørt at eksistere, men vi ere overbeviste om, at særlig Mindet om den Fest, som blev fejret den 25. Juni vil bevares hos dem, der have deltaget i denne ligesaa interessante som betydningsfulde Højtidelighed.

Man var allerede i 1878 traadt sammen for at gøre de forberedende Skridt til at kunne fejre 400-Aarsdagen for Bogtrykkerkunstens Indførelse i Wien paa en for dens Betydning værdig Maade. Det blev senere besluttet, at Wiens Bogtrykkerhistorie fra 1482—1882 skulde udgives til Festen*), og Udarbejdelsen blev betroet til Dr. Meyer, bekendt for sine historiske Forskninger. I Tidens Løb blev der dannet en Finanskomité, hvori baade Principaler og Arbejdere vare repræsenterede; Wiens typografiske Forenings Formand, Hr. Höger, havde bl. a. Sæde i denne Komité, for hvilken Ministerialraad og Generalkonsul Dr. Carl Ritter von Scherzer overtog Ærespræsidiet i Februar d. A. Sidst nævnte havde en Tidlang arbejdet som Sætter i Wien, og hans Navn var vidt og bredt bekendt i alle Kredse, hvorfor det vakte almindelig Glæde, da han indtog Forsædet. Bidrag strømmede ind fra Principaler og Arbejdere, og det blev paa denne Maade muligt at fejre Festen efter en saa storartet Maalestok, som sket er.

Saa oprandt den første Festdag. Musæet for Kunst og Industri var skønt prydet med Flag og Dekorationer, og i den ene Ende af den ligeledes smukt dekorerede Festsal ragede Karl Schilds Buste af Gutenberg op imellem Palmer og Eviggrønt. Lidt før Kl. 10 begyndte man at samles. Blandt de tilstedeværende saas Undervisningsministeren, Wiens Fyrstebiskop, Borgmester Uhl, Vicepræsidenten for Akademiet for Videnskab, Præsidenten for Forfatterforeningen „Konkordia" m. fl. Repræsentanter for Kunst og Videnskab. Forrest paa Gulvet sad selvfølgelig de forskellige Notabiliteter, medens Baggrunden optoges af de fleste af Wiens Bogtrykkeriejere, Boghandlere og Faktorer, og paa Galleriet saa man de faa lykkelige af de typografiske Arbejdere, i hvis Lod det var faldet at kunne bivaane Aabningen af den historiske Udstilling. Nogle Minutter efter Kl. 10 istemte Wiener-Sangforeningen „Gutenbergbund" en i Dagens Anledning komponeret Sang: „Es werde Licht", og derpaa besteg Bogtrykker Jasper Talerstolen og ønskede os Velkommen. Han ytrede bl. a., at han følte sig stolt ved at være Wiener-Bogtrykker, naar han oversaa den glimrende Forsamling, som var til Stede i Salen. „De højeste Bærere af Stat, Kommune og Kirke, de mest fremragende Repræsentanter for Videnskab og Kunst ere komne til Stede for at fejre denne Dag med os .... Jeg byder alle tilstedeværende Velkommen i Festkomiteens Navn". Borgmester Uhl ønskede os Velkommen i Staden Wiens Navn og betegnede Bogtrykkerkunsten som en „ægte tysk Kunst" (?). Dr. Scherzer holdt derefter Festtalen. At gengive denne Tale i sin Helhed vilde lægge for stærkt Beslag paa „Typ.-Tid." og vi skulle derfor nøjes med løselig at skitsere dens Indhold, og begynde med at gengive Scherzers Udvikling af Bogtrykkerkunstens Betydning, da den uden Tvivl vil have mest Interesse for danske Læsere. Han sagde: Mest iøjnefaldende træder Bogtrykkerkunstens Betydning frem med Hensyn til Omsvinget i Reformationens kulturhistoriske Forhold. Mænd, som repræsenterede reformatoriske Ideer med voldsomt Eftertryk, gaves ogsaa før Luther. En Roger Bacons, en John Wiclefs og en Johannes Huss' aandelige Dygtighed, Mod og Handlekraft kan man næppe anse for ringere end de samme Egenskaber hos Martin Luther og hans Fæller. Men i Stedet for den blinde Tro paa Ordet og det skolastiske Pindehuggeri, som holdt enhver saglig Kritik undertrykt, maatte først Trangen til Forskning og Selvprøvelse, Duelighed og Mod til egen Dom træde frem. Der maatte være den Mulighed for Haanden, at sammenligne den daværende Kirkes Lære med de oprindelige Skrifters, og hertil var det nødvendigt, at disse fandt Udbredelse ad

*) Man har imidlertid kun naaet at faa Halvdelen af denne Bog færdig og altsaa til Dels forfejlet Hensigten. Red.

en anden Vej end ved Munkenes Afskrifter. Et Agitationsmiddel var endelig nødvendigt blandt Borgerne, et Middel, som var mindre let at forhindre og undertrykke end mundtlig Propaganda, og som virkede mere eftertrykkeligt end det hurtigt udtalte Ord.

Den skrevne Tanke præger sig fast i Hukommelsen og er bestandig nærværende og virksom, naar andre Meninger vække Tvivl og fremkalde Trang til at søge en aandelig Støtte. Den enkelte Taler, den ensomme Prædikant bliver let at ramme for den undertrykkende Magt, men Tusinder af Stridsskrifter udslyngede i Verden ere det ikke i samme Grad, og først disse fremkaldte de reformatoriske Ideers og Bestræbelsers mundtlige Bekendere i et saadant Antal, paa saadanne Steder og ud af saadanne Folkekredse, at de ikke længere overalt kunde blive undertrykkede, ja at endog den ikke læsedygtige Mængde blev vundet og draget med til Samarbejde.

Gutenbergs Opfindelse viser sig derfor som det Hovedgrundlag, paa hvilket hine mægtige aandelige, sociale og politiske Omvæltninger fuldbyrdede sig. Den skiller den nye Tid fra Middelalderen; den har bibragt de forskellige Impulser, som udgik fra det ny Krigsvæsen, fra de geografiske Opdagelser og fra Luthers Lære, Kraften til at lede Historien i nye Baner og til at forvandle Folkenes Liv.

Før Bogtrykkerkunstens Opfindelse bidrager enhver aandelig Kamp, ethvert Fremskridt paa et eller andet Omraade af menneskelig Skaben til at skærpe Kontrasterne i Samfundet, at forøge de Mægtiges Magt og Massernes Afmagt; efter den er enhver Gerning, som hæver Aanden og forøger Menneskenes Magt over Naturen, en Befrielsens Gerning; en Gerning, som væsentlig hjælper til at udjævne Menneskenes Kræfter og Rettigheder.

Lige overfor den vidunderlige Virkning, som Pressens Indflydelse havde til Følge, er det let forklarligt, at de kirkelige Interessers Repræsentanter ikke lod det mangle paa Forsøg efter Evne at indskrænke og at lede Bogtrykkerkunsten, hvis Udøvelse de ikke fuldstændig kunde beherske efter deres Ønsker og Øjemed. De mangfoldige Censurbud, som kom frem i det Øjeblik, hvor man ved Trykningen af Bøger vovede sig udover den ukritiske Gengivelse af de talrige Skrifter og Mangfoldiggørelsen af smaa Helgenbøger og lignende Dogmet oven fordrende Skrifter, Forbudet mod Trykkerier paa Steder, hvor der ikke befandt sig et Regeringssæde eller et teologisk Fakultet, ja Tilflugten til Tortur og Galge som Middel til Pressetvang, ere sørgelige Mindesmærker om selviske Bestræbelser paa at underkue Pressen og gøre den tjenlig til ensidige Øjemed.

Men ikke alene gejstlige Avtoriteter stræbte at bringe Pressen under deres Magt, ogsaa de verdslige gjorde det med Hensyn til de politiske Maal, de tjente, og indtil vor Tid endog med en Strænghed, som man maa anse for energiske Bestræbelser for at gøre sig Gutenbergs Kunst tjenbar eller, hvor dette ikke er til at opnaa, i det mindste hindre den i at fremme modsatte Strømninger. Typerne ere for sørgelige Instrumenter: I Sold for Bestræbelser af menneskelig Undertrykkelse tjene de Tyranniet i en hvilkensomhelst Form; men i Tjenesten hos en fri Viden og Tænken forædler de Menneskehedens ophøjede Fremskridt til Frihed. Af det aandelige Livs Højdepunkt, af de politiske og sociale Indretninger og Forholds Tilstand bliver det afhængig, om Pressen virker i denne eller hin Retning.

(Sluttes.)

Dødsfald. En navnlig iblandt de Ældre meget bekendt Kollega, Normanden *Peter Preutz*, er i Onsdags Aftes afgaaet ved Døden i København, 67 Aar gammel. Han kom til Danmark i 1841 og arbejdede en Del Aar hos Luno, indtil han i 1848, da han var Ombrækker paa Slottet, fratraadte sin Plads ved Arbejdsnedlæggelsen. Efter at have arbejdet hos Berling i 5 Aar, rejste han i 1854 tilbage til sit Fædreland, for sammen med sin Broder at oprette et Bogtrykkeri i Laurvig, men efter et Par Aars Forløb vendte han atter tilbage til København. Han fik igen Plads hos Berling og arbejdede der i nogle og tyve Aar, indtil han i 1879 paa Grund af tiltagende Svaghed maatte søge Hvile. De sidste fire Aar har han været fængslet til Sygelejet. Preutz var en dygtig Arbejder, og han havde selv som Ældre et aabent Blik for det Gode i Typografernes Sammenslutning, ligesom han altid havde en aaben Haand, naar Landsmænd eller Kolleger trængte til Hjælp.

Opfordring.

En Kollega, Ludvig Emanuel Christensen, 35 Aar gammel, er i Lørdags Morges afgaaet ved Døden efter et Aars tiltagende Brystsvaghed, og nu ved sin Død efterladende en Enke og 3 smaa Børn I de 6—7 Aar, i hvilken han har arbejdet i „Assens Avis"s Bogtrykkeri, har han erhvervet sig Agtelse for hele sin Vandel. Saa vel hans egen Svaghed som Sygdom i Familien har imidlertid i pekuniær Henseende sat dem meget tilbage og Enken staar i Øjeblikket med sine Børn uden Erhverv til disse, og er i det hele taget yderst mislig stillet. Det er derfor vor Bøn til ærede Kolleger, at række hende en hjælpsom Haand ved et lille Pengebidrag efter Enhvers Evne og Vilje, for dermed at hjælpe hende ud af den øjeblikkelige Forlegenhed, indtil hun paa en eller anden Maade ser sig i Stand til at forskaffe sig Erhverv. Bidrag bedes for Provinsernes Vedkommende sendte til en af Undertegnede. Efter endt Indsamling vil Regnskab over det Indkomne blive aflagt i „Typograf-Tidende".

D. 17. Juli 1882.

O. Spilcker, *E. V. Larsen,*
„Assens Avis"s Bogtrykkeri.
N. J. Pedersen,
den lokale Forenings Formand i Faaborg.

Efter Anmodnlng er Undertegnede villig til at modtage, hvad der maatte indkomme i København. Det er mig bekendt, at der i dette Tilfælde virkelig er en stærk Trang til Hjælp, og da der opfordres til Indsamling paa et saa stort Omraade, vil der selv ved smaa Bidrag kunne ydes Enken en virksom Støtte.

Ærbødigst
P. Christensen,
Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri.
Klareboderne 3.

Rettelser.

I Fortegnelsen over „Dansk typografisk Forening"s Medlemmer findes følgende Fejl: Ringkøbing: Carl Lund (P.), skal være Carl Lind (P.). Kolding: Gjerup, C. W., skal være Gjeruyx, C. W. (S.). Fra Ringsted Lokalforening er glemt et Medlem: H. Jørgensen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 16. | København, den 12. Avgust 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 19. Avgust, Kl. 9½ præcise, afholdes den halvaarlige ordinære **Generalforsamling** i „Sortedamslund".

Dagsorden:

1. Regnskabets Godkendelse.
2. Budgettet.
3. Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening" angaaende „Typograf-Tidende".
4. Meddelelse fra Bibliotekaren angaaende Bibliotekets Virksomhed.

☛ § 15 i Lovene, hvorefter en Femtedel af Medlemmerne skulle være til Stede, for at der kan tages gyldig Beslutning, bringes i Erindring, og Medlemmerne opfordres til talrigt Møde. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

Jul. Adamsen (Chr. Müller).

Jul. Carstensen [udlært 1. Novbr. 1881 hos Rasmussen & Olsen] (Rasmussen & Olsen).

Carl Andersen [udlært hos C. Ferslew & Ko. den 1. Avgust 1882].

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udslettede Medlemmer:

C. F. Bøhling.
G. Burghardt.
M. Hansen.
V. Lifler.
Chr. Nielsen.
Carl Nielsen.
K. R. Rasmussen.
M. Oluf Schmidt.
O. Toborg.
Gotfr. Walther.

Den tredje Aftenunderholdning med Dans i Sortedamslund fandt Sted i Lørdags, og havde samlet et meget talrigt Publikum — næsten for talrigt, men trods det store Besøg herskede der en paaskønnelsesværdig Ro og Orden og en særdeles munter Stemning lige til det sidste. De forskellige Præstationer ved Aftenunderholdningen modtoges med Bifald, og særlig høstede Hr. Skuespiller Edvard Hansen stormende Bifald for Foredraget af „Med Damp", hvortil Teksten er skreven af Povl Strange. — Hermed ere Sommerfornøjelserne sluttede for i Aar.

Dansk typografisk Forening.

I *Skanderborg* er der oprettet en Lokalforening (4 Medlemmer); Formand: C. A. Meyer.

I *Stubbekøbing* ligeledes (4 Medlemmer); Formand: A. P. Christensen. *Hovedbestyrelsen.*

Paa Hovedbestyrelsens Møde den 7. Avgust gav Formanden nogle Meddelelser og forskellige af ham tagne Dispositioner godkendtes. Formanden gav for det ny Medlems Skyld en Oversigt over, hvorledes Sagen angaaende Gensidighed med de københavnske Hjælpekasser havde udviklet sig, og henstillede at tage Forholdsregler, sigtende til Oprettelsen af en Afdeling af Sygekassen i København, saafremt Sagen ikke blev fremmet paa den Generalforsamling, som afholdes den 27. ds. Det vedtoges, saafremt Sagen ikke bliver fremmet paa denne Generalforsamling, at betragte det som et Afslag og umiddelbart derefter at tage Beslutning. Paa given Foranledning vedtoges det at meddele i „Typ.-Tid.", at Medlemmer af gensidige Foreninger kunne forlange sig en Medlemsbog udstedt af vor Forening, naar de i 13 Uger have været Medlemmer, men at deres gamle Bog da skal tilbageholdes og tilsendes den Forening, hvor den er udstedt. Det besluttedes for Fremtiden at give et sammentrængt Referat i „Typ.-Tid." af Forhandlingerne paa Hovedbestyrelsens Møder. — Fraværende Ingen.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Søndag den 27. Avgust, Formiddag Kl. 10, afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling i Hr. Restavratør *Hansens* Lokale, *Skindergade 9, 1. Sal.*

Dagsorden:

1. Kassereren giver en Oversigt over Indtægter og Udgifter i det forløbne Halvaar.
2. Forslag af *J. M. P. M. Truelsen:*
   1) Tilrejsende Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" kunne optages i „De forenede Hjælpekasser"s

Syge- og Begravelsesafdeling, uanset Vedkommendes Alder; dog maa de Medlemmer, der komme hertil i en saadan Alder, at de kunne henføres under Skemaet for Pensionsafdelingen, og som ønske at optages, være pligtige til at indtræde i samtlige Afdelinger i Lighed med „De forenede Hjælpekasser"s øvrige Medlemmer. Ere de Tilrejsende imidlertid over den Alder, som Hjælpekassernes Love fastsætter som Grænse for Indtrædelse i Pensionsafdelingen, kunne de ikke optages heri.

2) Ethvert tilrejsende Medlem af „Dansk typografisk Forening", der ønsker at optages i „De forenede Hjælpekasser", har inden 3 Dage efter sin Ankomst til København at underrette Foreningens Kasserer herom. Hengaar der en længere Tid, forinden han melder sig, betragtes han som nyt Medlem og maa underkaste sig de samme Bestemmelser, som gælde for Kassens øvrige Medlemmer.

3) Sygeplejen maa for *gennemrejsende* Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" ikke overstige 60 Kr. Hvis et Medlem paa Gennemrejse her afgaar ved Døden, overtager „De forenede Hjælpekasser" Begravelsen, for saa vidt den Afdødes Paarørende ikke selv maatte ønske at foranstalte den, i hvilket sidste Tilfælde „De forenede Hjælpekasser" udreder et Beløb af 50 Kr. til de med Begravelsen forbundne Udgifter.

København, den 8. Avgust 1882.

Bestyrelsen.

Det fra „Dansk typografisk Forening" under 11. Januar 1882 fremsatte Forslag om Gensidighed var saalydende:

Overenskomsten om Gensidighed imellem „De forenede Hjælpekasser i København" og „Dansk typografisk Forening" foreslaas indgaaet saaledes:

1. a. at et Medlem af en af Foreningerne, der, medens han er paa Rejse for at søge Arbejde, overfaldes af Sygdom (dog undtages Syfilis) i København eller i en af de Byer, hvori „Dansk typografisk Forening" har Lokalforening, da for den Forenings Regning, indenfor hvis Omraade han befinder sig, indlægges paa Hospitalet og forplejes der, indtil Betalingen for hans Pleje andrager 50 à 60 Kr. (se „Dansk typografisk Forening"s Loves § 30) og

   b. hvis Døden i et saadant Tilfælde skulde indtræde, at da vedkommende Forening besørger Jordfæstelsen, som om han havde tilhørt Foreningen som Medlem. (Se „De forenede Hjælpekasser"s Loves § 23 og „Dansk typografisk Forening"s Loves § 31.)

2. At et Medlem af „Dansk typografisk Forening", som erholder Arbejde i København, straks efter Forlangende maa blive optaget som Medlem af „De forenede Hjælpekasser", uanset første Punkt i deres Loves § 2 (Aldersgrænsen), men saaledes, at hans Indtræden maa for Sygekassens Vedkommende regnes at være sket samtidig med hans Indtræden i „Dansk typografisk Forening" (Indskud bortfalder altsaa og fuld Medlemsret indtræder straks), men at han iøvrigt har at underkaste sig Kassernes Love i Et og Alt, altsaa ogsaa § 4, og at den virkelige Indtrædelsestid lægges til Grund for Ydelsen af Kontingent til Pensionskassen og Udbetaling af Begravelseshjælp (§ 22). Han skal tiltræde samtlige Kasser, for saa vidt ikke § 3, 2det Punkt, kan komme i Anvendelse eller Styrelsen vil af en eller anden Grund gøre en Undtagelse. — I omvendt Tilfælde forpligter „Dansk typografisk Forening" sig til at handle ligesaa ved Optagelse af Medlemmer af „De forenede Hjælpekasser", selv om der muligt ved senere Lovforandring skulde blive indsat Aldersgrænse eller lignende Forholdsregler blive tagne.

Stiftelsen for Typografer.

Søndagen den 20. Avgust, Formiddag Kl. 11, afholdes den aarlige Generalforsamling i Skindergade Nr. 9, 1. Sal, paa hvilken følgende Sager blive at foretage:

1. Regnskabet forelægges til Godkendelse.
2. Forslag fra Bestyrelsen til Forandring i Lovenes § 23, 2. Stykke, 2. og 3. Punktum: Afstemningen foregaar skriftlig og Stemmerne afgives personligt. Generalforsamlinger, paa hvilke Friboliger bortgives, afholdes altid en Søndag.
3. Forslag fra Bestyrelsen om en Tilføjelse til Lovenes § 23:
   Stemmeret paa Generalforsamlingen har enhver, som har været Medlem af Foreningen i 3 Maaneder. Naar et Medlem erholder Fribolig, mister han sin Stemmeret.
4. Anser Generalforsamlingen Tidspunktet for passende til Tilvejebringelsen af en ny Stiftelse? Eventuelt Nedsættelse af et Byggeudvalg.
5. Bortgivelse af en Fribolig.
   Ansøgninger ere indkomne fra:
   Heinemann, E., 62 Aar, har betalt 12 Aar 3 Md.
   Larsen, J. Chr., 69 Aar, har betalt 24 Aar 9 Md.
   C. Rasmussens Enke, 55 Aar, har betalt 12 Aar 4 Md.
   Witzansky, 58 Aar, har betalt 15 Aar 7 Md.
6. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for Dhrr. Alb. Christensen, N. Hylsberg og R. Jacobsen, som fratræde efter Lodtrækning.
7. Valg af 2 Revisorer.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 12. Avgust, er **Samlingsstedet i „Aahuset"**, Falkonéralleen 74 (ved Vejen, der fører langsmed Ladegaardsaaen). *Styrelsen.*

En Paamindelse

til Bestyrelsen for „Stiftelsen for Typografer".

Paa den for ca. 1 Aar siden afholdte Generalforsamling i „Stiftelsen for Typografer" blev der til den nyvalgte Bestyrelse rettet den Henstilling, „om den ikke fandt det hensigtsmæssigt og rigtigt ved stedfindende Bortgivelse af en Fribolig at tage Hensyn til de reglementerede Opsigelsestider, for at Vedkommende, hvem den blev tilstaaet, kunde opsige sin Lejlighed i rette Tid". Denne Henstilling fandt Bestyrelsen at være meget rimelig og lovede at imødekomme

den. Ikke desto mindre udkom der først i Midten af Juli en Løbeseddel med Meddelelse om, at der til *Oktober* Flyttedag blev en Fribolig at bortgive, tilligemed Opfordring til at indgive Andragende om samme senest *31. Juli*. Endnu i Dag, over 8 Dage efter, har man imidlertid ikke en Gang kunnet overkomme at meddele Medlemmerne, hvem Ansøgerne ere, og man tillader sig derfor — for en anden Gangs Skyld — at minde Stiftelsens Bestyrelse om det Løfte, den har givet, saaledes at den for Fremtiden ikke nøjes med at give Løfter, men ogsaa at holde dem, da en Efterladenhed som den, der har funden Sted ved denne Lejlighed, kan medføre en Del unødvendige Kvaklerier for Vedkommende, der er saa heldig at blive den Lykkelige ved Bortgivelsen.

9. Avgust 1882. *Flere Medlemmer.*

Nogle Betragtninger

over de typografiske Foreningsforhold i Danmark og deres Udvikling.

(Af *Harald Jensen.*)

(Sluttet.)

En Arbejdsløshedskasse have vi endnu ikke opnaaet at faa knyttet til vor Forening; men enhver Kollega, der vil se uhildet paa Forholdene, vil se, at den er en fuldstændig Nødvendighed for vor Forening og maa blive et af de første Skridt vi tage fremad. Thi er ikke den ældre Kollega, der maa forlade sit Arbejde, men paa Grund af Svaghed, Familie- eller andre Forhold er forhindret i at hæve sin Arbejdsløshedsunderstøttelse i Form af Rejsehjælp, lige saa fuldt berettiget til at blive understøttet, som de yngre, der ikke bindes af noget. Der er, synes mig, ikke noget uhyggeligere Syn end en ældre Mand paa „Valsen", efterladende Kone og Børn hjemme. Er det ikke sundere og humanere at lade Foreningen understøtte den ældre og gifte Kollega, som uden egen Skyld er bleven arbejdsløs, i en vis Tid, hvori det maaske kan lykkes ham at faa Beskæftigelse, fremfor som nu at sige til ham: „Ja rejs ud i Verden, før faar Du Intet", — han, som maaske er for gammel til at holde Strabadserne ud, for gammel til at kunne konkurrere med de yngre Kræfter, som fortrinsvis ad den Vej søge Arbejde. Jeg har sagt det tidt og skal sige det atter, indtil det bliver hørt og forstaaet: en Arbejdsløshedskasse maa engang sættes i Forbindelse med de andre to Kasser, vi have. Vor Forening er ikke noget Fuldstøbt uden den. Er den uigjennemførlig? Nej, ikke mere end de andre to. Er den farlig for Principalerne? Nej, heller ikke det kan den blive, da den naturligvis ikke maa gribe ind ved Arbejdsnedlæggelser. Er den dyr at arbejde med? Nej, den Smule, som den vilde forhøje Kontingentet, vilde være for Intet at regne mod de Goder, den vil bringe; thi hvem tør staa frem og sige, at han er sikker paa sin Plads, sikker paa den for Livstid? Og vil en saadan Kasse ikke ogsaa have en stor indirekte Indflydelse paa Arbejdsforholdene? Vi *maa* have en saadan Kasse, før vi slaa os til Ro, og naar den ikke atter af Hovedbestyrelsen blev foreslaaet paa sidste Repræsentantmøde, saa var det fordi det er Hovedbestyrelsens Princip, at tage én Ting for ad Gangen. Vi maa have Sygekassen udvidet til København først, og det bliver maaske nødvendigt, at koncentrere alle vore Kræfter *der*, for at føre Sagen igennem; dernæst var det heldigt, om Ønskeligheden af en saadan Kasse, Indsigten af dens Nytte, maatte trænge igennem Medlemmerne, før Hovedbestyrelsen atter optager Tanken. Ønskeligt vilde det være, om Sagen kunde blive drøftet pro & contra her i Bladet, da en saadan Overvejelse jo gerne giver det bedste Resultat. Ved en saadan Kasses Oprettelse i vor Forening vilde der ogsaa være tilvejebragt et nyt Tilknytningspunkt til den københavnske Forening, som gjorde en yderligere Samvirken, maaske en fuldstændig Sammensmeltning, ønskelig for begge. Denne er absolut ønskelig, ja retfærdig*) paa Understøttelseskassernes Omraader, og vilde vel alt være sket, hvis ikke endnu noget skilte os, som vore københavnske Kolleger i saa Tilfælde komme til at udskille i en særlig Institution. Det er deres Stræben efter at forbedre deres Arbejdsvilkaar enten paa den ene eller anden Maade, som vi ikke, i Følge Arbejdsforholdenes forskelligartede Natur her i Danmark, kunne tage med ind under vore Formaal. Saa forskellige ere Arbejdsforholdene, at det vist næppe mere af noget fornuftigt Menneske vil *igen* blive forsøgt at sætte en ensartet Tarif igennem for hele Landet, da, hvis dette lykkedes, mangent Provinstrykkeri vilde se sig nødt til at lukke Butikken, hvad der ikke vilde være Typograferne til Gavn, idet derved en stor Del Arbejdskraft, næsten paa en Gang, vilde blive kastet ud paa Markedet, hvilket sikkert vilde bringe de nyligt vundne Resultater til at vakle og delvis forsvinde. Derfor kunne de danske Typografer ikke enes om at samles i en fælles Forening under dette Formaal nu, maaske sent, maaske aldrig. Jeg véd meget vel, at disse mine Udtalelser ville frembringe Skuffelse hos mangen, som drømmer sig Forbundets Guldalder, hvor Typograferne tildels havde Overtaget, tilbage, og venter, at vor Forening skal udvikle sig til noget Lignende, men en slig Risiko tør vi ej lade vor Forening løbe; tvertimod maa vi lade den arbejde paa et saadant Grundlag, at Principalerne, de bedre Principaler, have al Grund til at ønske dens Bestaaen og søge Samvirken med den. Sker dette, da ere vi naaet et godt Stykke frem, og Resultaterne vil snart vise sig.

Altsaa, *en Sammenslutning af alle danske Fagmænd om de Opgaver, hvorom vi alle kunne samles, er det Maal, som vi efter min Mening bør stræbe efter.*

Det vilde glæde mig at se Sagen yderligere behandlet her i Bladet. Lad os i det hele taget blive enige om at benytte Bladet til at drøfte de Sager, der ligge os nærmest paa Sinde, vore Foreningers Vel og Virken, og ikke lytte alt formeget til Hr. —b—s Røst i næstforrige Nr., hvor han ligesom synes at indkalde disse kedelige „Beskrivelser af Principalernes tyranniske Opførsel" mod denne eller hin, en

*) Jeg skal blot nævne, at medens en Rejsende i vor Forening kan hæve en 80 Kr., udbetaler den typografiske Forening i København, der tæller omtrent lige saa mange Medlemmer som vor, kun 6 Kr. Altsaa i Forhold til Medlemstallet nyder Medlemmer af den københavnske samme Fordele for en meget billigere Penge.

Slags Artikler, hvor den Sandhed gerne lyser imellem Linjerne mod Forfatterens Vilje, at det Sete afhænger af Øjnene som se.

Forskelligt.

Fra et Provins-Bogtrykkeri — hvilket kan være det samme — have vi modtaget et Nr. af det Blad, som bliver trykt der, med Anmodning om eventuelt at underkaste en Annonce fra Trykkeriet, paa hvis Udstyrelse det aabenbart har opbudt hele sin Kraft, en Kritik. Vi takke for det Hverv, der her er os tiltænkt, men beklage, at vi ikke kunne indlade os derpaa. Derimod skulle vi meddele følgende betegnende Passus, der forekommer i den nævnte Annonce:

Trykkeriet, der i disse Dage bliver forsynet med en *3dje* ny og god *Maskine*, kan ved Hjælp af disse og et stort og smukt Udvalg af ny og moderne Skrifter levere alle, saavel større som mindre Arbejder, elegant udførte og i Løbet af 1 Dag (!) til *billigere Priser* end noget andet Trykkeri, selv de største københavnske (!).

Halvaarligt Budget.

Indtægt.	Kr.
Medlemsbidrag	1800
Abonnement paa „Typograf-Tidende“	29
Avertissementer	2
„Dansk typografisk Forening“, 1/3 af Udgiften ved Udgivelsen af „Typograf-Tidende“	170
Renter	120
	2121

Udgift.	Kr.
Faste Understøttelser	87
Rejsehjælp m. m.	300
Leje af Lokale	60
Administration	20
Tidsskrifter og Bladhold	35
Budeløn	50
Bogtrykkerarbejde	50
Trykning af „Typograf-Tidende“	390
Redaktions-Honorar	100
Udgift ved Bladets Forsendelse til Medlemmer af „Dansk typografisk Forening“	22
Formandens Honorar	50
Kassererens —	100
Forskellige Udgifter	25
Understøttelse til Arbejdsløse	150
Til Biblioteket	50
	1489

Paaregnet Indtægt	2121
— Udgift	1489
Overskud	632

Bibliothekets Regnskab.

Indtægt.	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Kassebeholdning fra 2. Halvaar 1881	68	74		
Bevilget paa Budgettet for 1. Halvaar 1882	50	„		
Indkommet ved Vald. Hindsberg	6	„		
			124	74
Balance			124	74

Udgift.	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Trykning af Regler for Udlaanet	4	„		
Assurancepræmie	1	25		
Bogbinder Larsen (Indbinding af Bøger)	22	45		
Indkøb af Bøger	30	„		
Bibliotekets Flytning til „Sortedamslund“	3	„		
			60	70
Kassebeholdning den 30. Juni 1882			64	04
Balance			124	74

Til- og Afgang i det forløbne Halvaar.

Nye Medlemmer.

Andersen, A. S.
Auener, V.
Behrens, Vilh.
Barnewitz, V.
Clausen, Fr.
Güttler, A.
Hansen, M.
Hansen, V.
Hansen, Thorv. Vilh.
Hansen, A. V. A.
Hansen, J.
Hansen-Heyde.
Hansen, Fred.
Hintze, R.
Hagen, Henr.
Holmgreen, E. P.
Jensen, Viktor E.
Jeppesen, G. A.
Krogh.
Louw, P. C.
Madsen, V. K. A.
Mathiesen, Chr.
Madsen, F. C.
Nielsen, C.
Nielsen, O. Alfr.
Petersen, G. A.
Petersen, C. C.
Rasmussen, Jens Albert.
Schmidt, M. O.
Spohr, C.
Smith, Georg.
Smidt, C.
Walther, Gotfr.
Ystrøm, K.

Udslettede.

Bagger, Frantz.
Hartvig, L.
Larsen, H. C.
Larsen, M.
Lundbye, F.
Madsen, Chr.
Philipsen, G. A. E.
Rødder.
Siiger, Carl.
Thomsen, J. M.
Wendt, E.

Udmeldte.

Drachmann.
Hansen, C.
Kaaber.
Petersen, V.
Sædder.
Thorsen, V.

Bortrejste.

Andersen, Søren Chr.
Bergenholtz, S.
Bentzen, Thorv.
Frandsen, P. A.
Friis, Chr.
Gunnarsen, P. A.
Hansen, Chr. L.
Hansen, V. C. C.
Hansen, Viggo.
Hammann, O.
Hindsberg, Vald.
Jochumsen, Rasmus.
Jensen, P. Thorv.
Jensen, Adolf.
Jensen, Viktor E.
Kjeldskov, H. D.
Krogh, Joh. P.
Kjærsgaard.
Lempke, L. E. V.
Lindberg, Jul.
Larsen, C. L.
Madsen, M. C.
Madsen, F. C.
Meyer, Daniel.
Nordlunde, F. C.
Olsen, F. V.
Præm, C.
Rasmussen, C. J.
Schween.
Weuge, A.

Døde.

Christensen, Chr.
Jacobsen, Jens Peter L.
Sander, Jul. F.

Medlemstallet den 30. Juni 1882: **303.**

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

Tillæg til „Typograf-Tidende"s Nr. 16.

Fortegnelse over Medlemmerne i „Den typografiske Forening"

den 30. Juni 1882.

Adresseavisen.
Fasmer.
Hansen. H.
Hansen, L. H.
Hansen, S. C.
Henningsen, A. E.
Holst, H. P.
Jensen, J. W.
Juul, J.
Jørgensen, S. H.
Kemph, J.
Nielsen, P. K.
Niss, A. T.
Truelsen, E. F.
Truelsen, P. V.

Carl Aller.
Hylsberg, V.
Ringsted, F.

Carl Andersen.
Spohr, Carl.

Jul. Behrend.
Arvedsen, P.
Christensen, Carl.
Rasmussen, C. C.

S. Berger.
Christiansen, J. C.
Gottschalk, P.
Nielsen, H. J.
Sønderkjær, L.
Westberg, Chr.

Berlingske.
Amtoft, T.
Auener, A.
Auener, C. V.
Borreby, H.
Calmer, A.
Christensen, C.
Christensen, P. A.
Erichsen, C.
Friis, V.
Grøndahl, V. E. E.
Hansen, A.
Hein, V.
Jensen, J. P. C.
Kielsen, O.
Larsen, A.
Madsen, P.
Petersen, J. A.
Preutz, P.
Prægel, C. V.
Stecher, H.
Thomsen, Charl.

Bording.
Hansen, J.

I. Cohen.
Andersen, A. S.
Bynck, C.
Christensen, J. P.
Erichsen, F.
Fucks.
Helmig, C.
Jensen, C.
Jørgensen, Th.
Kock, V.
Koppel. F.
Lauritzen, P.
Lempke, M
Magnussen, P.
Mossberg, H.
Pedersen, P. L.
Petersen, Wm.
Rasmussen, A.
Winblad, A.

N. Cohen.
Buch, F. L. H.
Kryger, Chr.

Dagens Nyheder.
Birch, F. A.
Borup, M.
Clausen, Chr.
Fremming.
Foss.
Petersen, A.
Scharnovsky.
Writh, W. O.

Eltong.
Aagaard, V.
Andersen, Niels Peter.
Hansen, F. G.
Jacobsen, Ludv. R.
Nielsen, C. V.
Nielsen, N. F.
Tverskou, V.

Elvius.
Andreassen, L. S.
Wettersten, J.

Ferslew & Ko.
Andersen, Th.
Birch, H. C.
Falkenberg.
Ferslew, C. & Ko.
Fjeldsøe.
Fortling.
Hansen, Thorv.
Hansen, W.
Hansen, V.
Hintze, R.
Hitz.
Hjorth, A. S.
Jacobsen, Emil.
Jeppesen.
Kolbe.
Larsen, Th.
Ludvigsen, F.
Lundstrøm.
Møller, J. F.
Nestler.
Nielsen, Rudolph.
Olavesen.
Petersen, G. A.
Reimers.
Smith, C.
Sørensen, Wm.
Tauber.
Winkelmann.
Østerberg.

Fjeldsøe.
Wedege, C.

Græbe.
Bertelsen, A. H.
Olsen, Carl.
Olsen, Chr.
Olsen, Herm.
Olsen, Peter.
Petersen, Carl.
Smith, G.
Sparvath, V.
Sørensen, C. L.
Wehage, C. A.
Ystrøm, C.

Hoffensberg & Trap.
Andersen, C. F.
Auener.
Fibecker, C.
Hagemann, V.
Hansen, A. L. V.
Hansen, A. V. A.
Horn, L.
Madsen, V.
Olsen, A. T.
Olufsen, M.
Petersen, P. O.
Rasmussen, E. H.
Rasmussen, Th.
Tømmerup.
Østrup.

Hvidberg.
Nielsen, D.
Petersen, L. D.

Jørgensen & Ko.
Andersen, C. A.
Andersen, J.
Christensen, P.
Decher, A. F.
Fischmann, J.
Hansen, N.
Helmer, R.
Johansen, N. T.
Kruse, L.
Müller, H. V.
Nielsen, A. C.
Nielsen, N. P.
Pfeiffer, E.
Schäffer, Otto.
Stuhr.
Truelsen, M.

Jørgensen, L. A.
Rasmussen, Ludv. J.

Knudtzon.
Andersen, R. Th.
Ewald, Chr.
Hansen, J. V.
Jacobsen, N.
Kjeldskov, S.
Læssøe, J. B.

Lazarus.
Hansen-Heyde, C. E.
Lazarus.

Luno.
Andersen, C. F.
Barnewitz, O.
Graeffe, P. C.
Hamberg.
Hansen-Pugh.
Hermansen, T. A.
Humle.
Hylsberg, N.
Kock, F. C. B.
Lindberg.
Møller, F. C.
Neye, P. V.
Nielsen, E. H.
Nielsen, Nic. H.
Nielsen, P.
Petersen, J. A.
Strøm, P.
Wettersten, A. E.
Willert, E.

S. L. Møller.
Bahnsen, C. F.
Christensen, P.
Jensen, C. C.
Lund, C.
Milne, C.
Nielsen, M. C.

Chr. Müller.
Schween.

Nielsen & Lydiche.
Almind, Th.
Christensen, L. N.
Fack, L.
Hansen, Carl.
Jensen, A. Th.
Kryger, C.
Lassen, H. P.
Madsen, F. C.
Madsen, P. C.
Mathiesen, Chr.
Nielsen, N. P.
Sørensen, F.
Vermund.
Weiss.

Th. Nielsen.
Nielsen, Th.
Rosberg, V.

Oettinger.
Holmgreen, E. P.
Stahl, C.

O. C. Olsen & Ko.
Andersen, E. L.
Christensen, H. J.
Frølund.
Hasløv.
Heinemann.
Jørgensen, C. L.
Keil, F.
Madsen, Chr.
Nielsen, F. F.
Petersen, C. G.
Petersen, N.
Thyregod.

P. Petersen.
Christensen, N. Chr. A.

Rasmussen & Olsen.
Nilsson, C. L.
Paasche.

Sally B. Salomon.
Andersen, H.
Barnewitz, Viggo.
Bryn, N. H.
Christensen, E.
Dahlin.
Jensen, P.
Jørgensen, Fr.
Jørgensen, Jørgen Peter.
Lindahl.
Magh.
Mogensen, M.
Nielsen, Thorv.
Nordlunde, P.
Petersen, D. M. E.
Prieme, L.
Svendsen, A.
Winkelmann, V. J.

Schiellerup.
Böhm, R.
Petersen, Jens.

Schultz.
Agerbeck.
Bergenholtz.
Bock, V. V.
Clausen, Fr.
Güttler.
Hansen, C. A.
Holm.
Jacobsen.
Jensen, J.
Jensen, Olaf.
Jeppesen
Langmack.
Larsen, O.
Nielsen.
Olsen, A.
Petersen, Joh. E.
Rasmussen, J. C. O.
Schnell.
Sørensen, Thorv.
Willadsen.

Thiele.
Alsberg.
Behrens, V. F. E.
Bruun.
Christensen, Alb.
Clausen, Gustav.
Ewald, V.
Gjerløv.
Gravesen.
Hansen, H. A.
Hansen, Th. Vilh.
Jacobsen, Rud.
Jensen, Aug. Edv.
Lassen, C.
Nielsen, H. C.
Utæcht.

Trier.
Blumenthal, A.
Hagen, Henrik.
Jensen, C. J.
Jensen, Th.
Jørgensen, V. M.
Larsen, L.
Madsen, N. C. V.
Nielsen, O. Alfr.
Rasmussen, C. A.
Stammerjohan.
Vegener, F.

Berg, L. D.
Koppel, Ferd.

Arbejdsløse.
Albøge.
Auener, V.
Madsen, V.

Militære.
Holst, Frants.
Mogensen, R. T.
Nielsen, Chr.
Petersen, Alb.
Tverskou, A.

Medlemstallet den 30. Juni 1882: **303.**

„Den typografiske Forening"s Regnskab for 1. Halvaar 1882.

Indtægt.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Kassebeholdning den 31. December 1881			6231	25
Medlemmernes Bidrag	1849	„		
Abonnement paa „Typograf-Tidende"	96	60		
Avertissementer i do.	23	51		
Foreløbig Indtægt ved Salg af Statistiken	34	90		
Overskud fra Maskeraden	20	5		
Renten af 6400 Kr.	128	„		
4 Stkr. Kreditforenings-Obligationer à 200 Kr.	800	„		
Typograf O. Alfr. Nielsen tilbagebetalt paa modtagen Rejsehjælp	1	„		
— V. Barnewitz — — —	8	„	2961	6
Summa Indtægt			9192	31

Udgift.

Faste Understøttelser.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Januar, Februar, Marts, April, Maj og Juni	93	„	93	„

(Jensens Enke 3 Kr., Mine Kjøpping 1 Kr., Maxens Enke 3 Kr., Veickerts Enke 1 Kr., Juel 1 Kr., Neyes Enke 2 Kr. 50 Øre, Barnewitz's Enke 1 Kr., Corvinus 1 Kr., Risenberg 1 Kr., Bruns Enke 1 Kr.)

Andre Understøttelser.

Januar, Februar, Marts, April, Maj og Juni	206	„	206	„

(A. Th. Westmann [R.] 6 Kr., B. Kruckow [R] 6 Kr., C. Kjærsgaard [R.] 6 Kr., Adolf Neumann [R.] 6 Kr., Carl Frieben [R.] 6 Kr., P. C. Studt [R.] 6 Kr., Zeth [R.] 6 Kr., Chr. Guth [R.] 6 Kr., Otto Josvowsky [R.] 6 Kr., E. P. Holmgreen [R.] 6 Kr., A. Åkerfeldt [R.] 6 Kr., Ludvig Christensen [R.] 6 Kr., George Bret [R.] 6 Kr., Rudolf Randow [R.] 6 Kr., S. Hansen [R.] 6 Kr., V. A. Jørgensen [R.] 6 Kr., Heinr. Giruth [R.] 6 Kr., C. Nielsen [R.] 6 Kr., A. O. Nielsen [R.] 6 Kr., V. Hansen [R.] 6 Kr., E. C. Jensen [R.] 6 Kr., V. E. Carlsen [U.] 2 Kr., Wallin [R.] 6 Kr., V. Hindsberg [R.] 6 Kr., Th. Hansen [R.] 6 Kr., Israel Rubenstein [R.] 6 Kr., Joh. Lund [R.] 6 Kr., H. F. Eddie [R.] 6 Kr., Louis Behrmann [R.] 6 Kr., Edv. Hansen [R.] 6 Kr., Rabe [R.] 6 Kr., Chr. Ludv. Hansen [R.] 6 Kr., R. Uhlmann [R.] 6 Kr., E. Findessen [R.] 6 Kr., Th. A. Larsen [R.] 6 Kr.)

Forskellige Udgifter.

Leje af Lokale	61	„		
Administration	14	80		
Tidsskrifter og Bladhold	29	90		
Budeløn	52	„		
Bogtrykkerarbejde	153	33		
Trykning af „Typograf-Tidende"	310	„		
Redaktions-Honorar	100	„		
Formandens Honorar for 1. Halvaar	50	„		
Kassererens do. - 1. do.	100	„		
Forskellige Udgifter (Kort 3 Kr. 70 Øre, for Udarbejdelsen af Statistiken 10 Kr.)	13	70		
Købt 2 Stkr. Østifternes Kreditforenings-Obligationer à 200 Kr. (Kurs $95^1/_2$ = 382 Kr., Rente 4,84, Kurtage 0,38)	387	22		
Købt 2 — — — à 200 Kr. (Kurs 96 = 384 Kr., Rente 0,76, Kurtage 0,38)	385	14		
Bibliotheket	50	„	1707	09

Understøttelse af Arbejdsløse.

Heinrich Vilhelm Müller, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Chr. Joh. Helmig, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Laurits Fuchs, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Rasmus Jochumsen, 4 Uger à 4 Kr.	16	„		
Magnus Heinrich Lempke, 2 Uger à 4 Kr.	8	„		
Vilhelm Hagemann, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Johan Thorvald L. Rasmussen, 4 Uger à 4 Kr.	16	„		
Julius Alfred Petersen, 3 Uger à 4 Kr.	12	„		
Heinrich Ernst Edv. Willert, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Emil Wettersteen, 2 Uger à 4 Kr.	8	„		
Adolf Ludvig Weuge, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Seyr Kjeldskov, 3 Uger à 4 Kr.	12	„		
Carl Theodor Almind, 1 Uge à 4 Kr.	4	„		
Harald Thorvald Petersen, 3 Uger à 4 Kr.	12	„	112	„
Summa Udgift			2118	09

Kassens Status den 30. Juni 1882:

32 Stkr. Østifternes Kreditforenings-Obligationer à 200 Kr.	6400	„		
Indestaaende i „Bikuben"	370	„		
Kontant	304	22	7074	22
Balance			9192	31

Ved Regnskabet Intet at bemærke. Kassebeholdning eftersét og Bevis for Værdipapirernes Tilstedeværelse i Banken.

København, den 10. Avgust 1882.

Wm. Sørensen. *Ch. Thomsen.*

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 17. | København, den 26. Avgust 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

H. Ertberg [udlært 14. Juli 1882 hos Nicolai Cohen] (N. Cohen).

N. Fischer (Volkersens Trykkeri, Tivoli).

F. J. W. Heuschkel [udlært i Hamborg Januar 1881, tysk Forbundsmedlem], *Viggo Hansen* [arbejdet sidst i Stubbekøbing] (Nielsen & Lydiche).

Lauritz Oskar Andersen [sidst arbejdet hos Kjeldskovs Enke i Nakskov] (Jul. Behrend).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Hr. Boghandler *Andr. Schou:*

Georg Ebers: Fru Borgmesterinden. Roman. — E. Pailleron: Hvor man keder sig. Lystspil. — John Paulsen: Paa Vandring. Skitser. — H. Rosenthal-Bonin: Underjordisk Ild. Noveller. — Alexis Tolstoy: Fra Ivan den Grusommes Tid. Hist. Roman.

Købt for indkomne Mulkter:

M. Goldschmidt: En Jøde. Roman.

Søndagen den 3. September giver Hr. Edv. Hansen en Aftenunderholdning med Bal, hvorpaa vi, som Gengæld for den Velvillie, Hr. Hansen flere Gange har vist vor Forening, henleder Medlemmernes Opmærksomhed. — Billetter faas hos R. Th. Andersen.

Dansk typografisk Forening.

Med *„Unterstützungs-Verein für Buchdrucker und Schriftgiesser in Steiermark"*, Hovedsæde *Graz*, er der afsluttet Overenskomst om Gensidighed, saaledes at vore Medlemmer foruden sædvanligt Viatikum i Sygdomstilfælde erholder fri Hospitalspleje og efter Helbredelsen dobbelt Rejseunderstøttelse. Erholder Vedkommende Arbejde indenfor Foreningens Omraade, tiltræder han denne uden Indskud, med Rettigheder og Pligter som de øvrige Medlemmer. *Dette skulle Formændene indføre i deres Regnskabsbog paa det dertil indrettede Skema.*

Breve og andre Forsendelser til Hovedbestyrelsen bedes for Fremtiden adresserede til Harald Jensen, **Munkegade Nr. 4.** *Hovedbestyrelsen.*

Til
Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening".

Paa given Anledning tillader jeg mig at forespørge, om § 31 i Foreningens Love kan anvendes overfor et Medlem, der har nydt Sygeunderstøttelse fuldt ud (17 Uger), men fremdeles er syg og sengeliggende, eller om Vedkommende skal svare Kontingent fra den Dag, Sygehjælpen ophører, for efter de 13 Ugers Forløb atter at have Krav paa Foreningens Hjælp.

Endvidere tillader jeg mig at forespørge, om det staar et Medlem, der er paa Rejse, frit for selv at vælge, hvilken By han ønsker sig til, eller om han skal lade sig nøje med af Lokalformanden at blive viseret til den **nærmeste** Lokalforening, saafremt han ønsker Understøttelte af Foreningen.

Kolding, den 20. Avgust 1882.

S. Fabritius.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

I Morgen, **Søndag den 27. Avgust,** afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling i Hr. Restavratør *Hansens* Lokale, *Skindergade 9, 1. Sal.*

Med Hensyn til Dagsordenen se forrige Nr. og den udsendte Løbeseddel.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag den 26. Avgust, er **Samlingsstedet i „Aahuset",** Falkonéralleen 74 (ved Vejen, der fører langsmed Ladegaardsaaen). *Styrelsen.*

Den ordinære halvaarlige Generalforsamling

afholdtes Lørdagen den 19. Avgust. — Til Dirigent valgtes *N. Hansen*, til Sekretær *N. C. A. Christensen.*

1. *Formanden* gennemgik Regnskabet og udtalte sig om forskellige Poster paa dette. Overskudet i det forløbne Halvaar havde været 842 Kr. 97 Øre. At Udgiften til Bogtrykkerarbejde har været saa stor, var en Følge af Statistikens Trykning, der havde kostet 139 Kr. 8 Øre. Han berørte ved samme Lejlighed Arbejdsløshedsunderstøttelsen og bebudede, at Styrelsen til Efteraaret vilde foreslaa en Forhøjelse af denne. Endvidere vilde Styrelsen foreslaa Nedsættelse af Tiden for, at bortrejsende Medlemmer kunne faa Rejseunderstøttelse, saaledes at de kun skulde være Medlemmer i 26 Uger i Stedet for som nu 1 Aar, før de kunde faa en saadan Understøttelse. Derimod vilde han foreslaa en Forhøjelse af Indskudet for udslettede Medlemmer til 2 eller 3 Kr., da det var for billigt at slippe ind i Foreningen ved at betale 1 Kr., naar man maaske skyldte meget mere ved Udslettelsen. — *Ch. Thomsen* (Revisor) udtalte, at Revisionen kun for et enkelt Punkts Vedkommende havde noget at bemærke, og det var netop med Hensyn til det af Form. omtalte Punkt angaaende Statistiken. Der var ikke bevilget saa meget, som den havde kostet, men da det var et sjældent Tilfælde, at nogen Overskridelse fandt Sted, havde Revisionen ikke noget at ind-

vende derimod. — *Truelsen*, der særlig havde havt med denne Sag at gøre, gav nogle Oplysninger, hvorefter der endnu rimeligvis vil komme et ikke ringe Beløb ind, naar Regnskabet med Boghandleren bliver endelig opgjort. Desuden havde vi endnu nogle Eksemplarer tilbage, som maatte kunne sælges til nedsat Pris. Da Ingen yderligere begærede Ordet, godkendtes Regnskabet enstemmig.

2. *Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening" angaaende „Typograf-Tidende"*. *Form.* motiverede, paa hvilke Betingelser denne var afsluttet og gav Meddelelser om de Forhandlinger, som havde fundet Sted. Da Ingen begærede Ordet, sattes Spørgsmaalet under Afstemning og godkendtes enstemmig.

3. *Budgettet*. *Form.* anbefalede Budgettets Vedtagelse i den foreliggende Form. Der var kun et Par enkelte Poster, som vare nye eller forandrede, nemlig som Følge af Overenskomsten med „Dansk typ. Forening". — *Chr. Ewald* omtalte Biblioteket og de 50 Kr., som vare foreslaaede dertil. Han fandt det mærkeligt, at der her var forlangt 50 Kr., da der i Forvejen var en Kassebeholdning paa 64 Kr. Han vilde opfordre Styrelsen til at anvende nogle flere Penge paa Indkøb af Bøger, for at Biblioteket kunde faa en større Udvidelse end det hidtil havde været Tilfældet. Endvidere var der en Udgiftspost paa Budgettet, som angik Tidsskrifter og Bladhold. Den var for stor, mente Taleren. — *Form.* erindrede om, at paa den Generalforsamling, hvor Bibliotekets Oprettelse blev vedtaget, blev det fra alle Sider fremhævet, at det skulde oprettes ad Frivillighedens Vej, medens de bevilgede Penge skulde bruges til Vedligeholdelse af Bogskab og Bøger m. m. Naar man nu til Stadighed skulde købe Bøger, kom man bort fra de Anskuelser, som den Gang vare raadende. Han skulde dog for sit Vedkommende ikke have noget imod at anvende et vist Beløb hvert Halvaar til Indkøb af Bøger, da Sagen nu en Gang var kommen godt i Gang. Hvad den anden af Ewald fremsatte Anke angik, maatte det bemærkes, at der jo ved Bibliotekets Oprettelse nærmest havde været Tale om et Fagbibliotek; det var der endnu ikke meget af, men skulde vi have et saadant, maatte det vel nærmest være igennem Fagskrifterne, som vi derfor maatte vedblive at holde. Budgettet vedtoges derefter.

4. Bibliotekaren gav nogle Meddelelser om Bibliotekets Virksomhed og oplyste, at det havde været særdeles godt benyttet. — *Form.* tog Anledning til at rette en Tak til Hr. Andersen for den Interesse, hvormed han omfattede Biblioteket og bad ham om at vedblive paa samme Maade.

Udenfor Dagsordenen gav *Formanden* en Meddelelse om de afholdte Sommerfesters pekuniære Udbytte. Overskudet for dem alle tre var 11 Kr. 12 Øre. Han udtalte paa Foreningens Vegne en Tak til alle, der velvilligt havde ydet Assistance ved Aftenunderholdningerne og bad Hr. R. Th. Andersen at overbringe denne til de forskellige Assisterende.

Derefter hævede Dirigenten Generalforsamlingen.

Stiftelsen for Typografer.

Søndag den 20. Avgust afholdtes den ordinære aarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes *Chr. Ewald*. *Kassereren* (Kancelliraad Schultz) fremlagde Regnskabet, som godkendtes.

Punkt 2 paa Dagsordenen (en Lovforandring) kunde ikke endelig behandles, da der ikke var mødt det lovbefalede Antal Medlemmer.

Punkt 3, Tilføjelse til Lovenes § 23, (2. Gang fremsat) vedtoges saaledes: „Stemmeret paa Generalforsamlingen har enhver, der har været Medlem i 3 Maaneder. Naar et Medlem modtager Fribolig, mister han sin Stemmeret, medmindre han vedbliver at betale Kontingent."

Derefter behandledes Bestyrelsens Forslag om Tilvejebringelsen af en ny Bygning til eventuel Stiftelse. *Bestyrelsens Formand* (Alb. Christensen) motiverede udførlig Forslaget. *Kieffer* forespurgte, om det ikke kunde lade sig gøre at uddele Huslejehjælp. *R. Jacobsen* (Bestyrelsesmedl.) paaviste de store Fordele ved et Byggeforetagende fremfor at uddele Huslejehjælp, hvorefter Forslaget vedtoges enstemmig. Byggeudvalget, som sammen med Bestyrelsen skal foretage det fornødne, kom til at bestaa af 3 Medlemmer, hvortil Bogtrykker *Eibeschütz* og *Kieffer* viste sig villige til at modtage Valg, hvorimod det overlodes til Bestyrelsen og Udvalget at supplere sig med en tredje, da ingen viste sig villig til paa Generalforsamlingen at modtage Valget.

Derefter foretoges Bortgivelsen af en Fribolig, der tildeltes Hr. Larsen.

De tre afgaaende Bestyrere, *Alb. Christensen*, *N. Hylsberg* og *R. Jacobsen*, samt Revisorerne, *Lindberg* og *Schneider*, genvalgtes enstemmig.

Udenfor Dagsordenen modtog Bestyrelsen Bemyndigelse til som sædvanlig at uddele en Julegave til Fribeboerne i Stiftelsen à 10 Kr. til hver.

Til Slutning tilbageviste Bestyrelsens Formand en „Paamindelse", som „Flere Medlemmer" havde rettet til Bestyrelsen i det sidst udkomne Nr. af „Typograf-Tidende", som ubeføjet, i det den deri omtalte Henstilling om Bortgivelse af Friboliger før Opsigelsestid ikke havde været rettet til den nuværende Bestyrelse, som da selvfølgelig heller ikke havde givet noget Løfte i saa Henseende. Efter Lovene skulde Friboligerne bortgives paa den ordinære Generalforsamling, og denne Bestemmmelse havde Bestyrelsen fulgt.

Gensidigheden mellem „Dansk typografisk Forening" og „De forenede Hjælpekasser".

I Anledning af den Generalforsamling, der i Morgen skal afholdes angaaende Forslaget om Gensidighed mellem „Dansk typografisk Forening" og „De forenede Hjælpekasser" skal jeg tillade mig at fremsætte et Par Bemærkninger.

Der findes en Del Medlemmer, som ere tilbøjelige til at tro, at Gensidighed mellem de nævnte Foreninger er mislig; men efter nøje at have sat mig ind i Sagen, er jeg kommen til det Resultat, at der ingen Fare kan være for de forenede Hjælpekasser ved at imødekomme dette Forslag. Det eneste, der efter min Mening ikke kan gaas ind paa, er Gensidighed med Pensionskassen, men jeg tror heller ikke, at der er mange, som sætte Pris paa at fastholde dette Punkt.

Hvad Sygeafdelingen angaar, kan jeg ikke i mindste Maade se nogen Fare ved Gensidigheden; Provinsforeningen forlanger ikke mere af os, end den byder, og skulde det ogsaa kunne tænkes, at Kasserne her kom til at lide Tab ved Ydelse af Sygehjælp, vilde vi til Gengæld i andre Retninger have Udsigt til Gevinst ved Gensidigheden, idet det jo for Størstedelen er unge Mennesker, der søge hertil; en Del af dem blive her i kortere eller længere Tid, og da de ville blive *pligtige* til strax at melde sig som Medlemmer i *samtlige* Afdelinger, ville de forenede Hjælpekasser derved rigelig indvinde det mulige Tab; thi det er jo netop paa en rigeligere Tilgang af unge Medlemmer, at Kasserne maa bygge Haabet om at bringe deres Status paa Fode igen.

For de Københavnere, der rejse til Provinserne, er Gensidigheden ubetinget en Fordel, idet de jo saa ogsaa

strax ere Medlemmer af en Sygekasse i Stedet for at vente 3 Maaneder, saa maaske komme til at rejse til en anden By og der igen begynde forfra.

Forslaget om Begravelsespengene kan efter min Mening heller ikke lægge nogen Hindring i Vejen for Gensidighed, da der jo er foreslaaet ens for begge Foreninger. Der bliver saa tilbage et Par mindre væsentlige Punkter, hvori Ændring maaske bliver nødvendig. Jeg skal dog her kun fremhæve det ene, nemlig Paragrafen om Syfilis. Jeg kan ikke se nogen Grund til, at et Medlem ikke skulde kunne faa Sygehjælp herfor. Hvis f. Eks. et Medlem, der havde svaret alle sine Forpligtelser i flere Aar, blev paaført den nævnte Sygdom og blev udelukket fra al Hjælp, vilde dette efter min Mening være en stor Uretfærdighed.

Jeg har hørt flere sige: Det er for tidligt, at Provinsforeningen søger Gensidighed med os; lad os først se, om den kan bestaa og opfylde det, den lover o. s. v. Hertil kan blot svares: Saasnart „Dansk typ. Forening" ikke overfor „De forenede Hjælpekasser"s Medlemmer opfylder den Forpligtelse, den indgaar paa, er det en Selvfølge, at *Gensidigheden er ophævet* og Kasserne her have da heller intet at opfylde. Endelig har der været Tale om, at Sammenslutningen vilde have en Lovrevision til Følge; heller ikke det kan jeg indse vilde være nødvendigt, da jeg mener, at det er nok, naar det endelig Vedtagne bliver leveret hvert Medlem som Bilag til vore Love, idet der jo i Virkeligheden ikke bliver forandret noget indenfor „De forenede Hjælpekasser"s Grænse.

Jeg skal villig indrømme, at det er godt at være forsigtig, og det er naturligt, at Hjælpekasserne under de nuværende Omstændigheder tage nøje Hensyn til Sagens økonomiske Side; men tør man betragte det som givet, at der i denne Henseende Intet er at frygte — og det anser jeg for en Selvfølge —, saa bør man beredvillig støtte det fremkomne Forslag, da der ikke er nogen Tvivl om, at en Gensidighed vil faa stor praktisk Betydning og maa anses for et Gode for begge Foreningers Medlemmer. Man skylder „Dansk typografisk Forening" Tak for, at den har rejst dette vigtige Spørgsmaal, og maa haabe, at dens Bestræbelser ikke ville vise sig forgæves, men finde den Imødekommen, de i saa høj Grad fortjene. *Emil Petersen.*

Misbrug af Godgørenheden.

Typograf C. C. T. Madsen har i den seneste Tid meget ihærdig gaaet med et Cirkulære, indrettet paa en saa betænksom og raffineret Maade, som jeg endnu ikke har set Mage til, og Resultatet er heller ikke udeblevet, idet der efter vore Forhold er indkommet en meget betydelig Sum. Naar der virkelig er Trang til Stede, kan man kun glæde sig over en saadan Rundhaandethed, og jeg skulde ikke have omtalt dette Tilfælde, hvis det ikke var kommet mig for Øre, at Hr. Madsen ved sin velstaaende Familjes Hjælp *nu* tænker paa at oprette et Bogtrykkeri og allerede har gjort de forberedende Skridt til Bestilling af Maskine, Kasser og Skrift. Herimod kunde der heller ikke indvendes noget; det er heldigt for Manden, hvis han kan skabe sig en Eksistens — men hvad man kunde forlange var, at han sendte sine i mange Retninger uheldigt stillede Kolleger deres surt erhvervede Penge tilbage; at dette ikke er hans Hensigt, vil man se af nedenstaaende Taksigelse for den indkomne „Skærv" af 130 Kr. 41 Øre, hvoraf den sidste lille Sum endnu i disse Dage er arriveret.

Cirkulæreväsenet vil ikke kunne afskaffes og er vel endog paa sin Plads, saa længe Arbejderen er den underliggende Part i Kampen for det daglige Brød og saa længe han har Udsigt til at blive sparket til i Sygdom og Alderdom, men er en Uting, naar det benyttes af Folk, der absolut selv have forskyldt, at de ikke mere kunne hævde deres Plads i Samfundet, og det er en Synd, naar det benyttes paa en saadan Maade, at Sympatien tabes derfor, saa at en virkelig trængende maa gaa forgæves.

Komisk er det, at en Del af Pengene ere indsamlede hos smaa Principaler, som kunne sidde haardt nok i det, for derpaa at anvendes til at gøre dem Livet endnu mere besværligt. *M. Truelsen.*

Korrespondance.

Viborg, den 7. Avgust 1882.

Onsdagen den 26. Juli afgik her i Viborg ved Døden efter et kort Sygeleje Typograf *C. C. Mohr.* Han var sikkert en af Jyllands ældste Typografer (maaske den ældste), idet han var født i Februar 1819 og altsaa omtrent 64 Aar gammel, men var, trods sin høje Alder, dog et sjældent udholdende Menneske og satte regelmæssig til det sidste sine halvfjerde hundrede Linjer hver Dag til Avisen. Mohr kom i Lære 1830 og har saaledes virket i Faget i 52 Aar og deraf den meste Tid i „Viborg Stiftstidende"s Bogtrykkeri. Han nedstammede fra en gammel Bogtrykkerfamilje, idet saa vel hans Fader som Bedstefader vare Bogtrykkere. Bedstefaderen kom til Viborg 1773, Aaret efter at „Stiftstidenden" under Navn af „Viborg Samleren" begyndte at udkomme og døde 1819. Faderen arbejdede her fra 1813—1856, og disse tre Slægtled have saaledes tilsammen arbejdet i „Viborg Stiftstidende"s Bogtrykkeri i 141 Aar, hvilket vistnok hører til de enestaaende Tilfælde her i Landet i vort Fag. Mohr var en brav Kollega og var agtet og afholdt af alle, med hvem han nøjere kom i Berøring. *th.*

Idet jeg sender Regnskab over de indkomne Bidrag, sender jeg samtidig en hjærtelig Tak til enhver, der har ydet en Skærv.

København, den 20. Avgust 1882. Ærbødigst
Carl Madsen.

Aamodts Personale 66 Øre, „Adresse-Avisen"s Pers. 1,50, Carl Allers Pers. 1 Kr., Jul. Behrend 1 Kr., Pers. 2 Kr., Bergers Pers. 1,50, Pers. hos Berlings 3,75, Chr. Birch 1,50, F. E. Bording 1 Kr., Pers. 1 Kr., Cohens Pers. 2,10, N. Cohens Pers. 2,75, Chr. Eltong 1 Kr., Pers. 1,75, Elvius' Pers. 2,25, K. Eriksen 35 Ø., C. Ferslew 2 Kr., Pers. i St. Kongensgade 75 Ø., Pers. i „Dags-Telegrafen" 3,50, Rudolf Foltmar 1 Kr., Græbes Pers. 2,60, C. L. E. Hansen 25 Ø., Pers. 75 Ø., A. W. Henningsen 50 Ø., Pers. 50 Ø., J. Henriksen 50 Ø., Hoffensbergs Pers. 1,25, Hohlenbergs Pers. 1 Kr., Brødrene Hornum 50 Ø., Pers. 50 Ø., J. T. Hvidberg med Pers. 1 Kr., H. Jensen 2 Kr., J. Jørgensen & Ko. 2 Kr., Pers. 3,60, L. A. Jørgensen 2 Kr., R. 50 Ø., P. M. Keller med Pers. 1 Kr., A. E. Kihl 1 Kr., Fred. G. Knudtzon med Pers. 3 Kr., Carl Lund 10 Kr., Pers. 3,50, Lunos Pers. 4,25, Laur. Madsens Pers. 2,80, Chr. Müllers Pers. —, Nielsen & Lydiches Pers. 2,50, Th. Nielsens Pers. 50 Ø., O. C. Olsens Pers. 7 Kr., H. P. Petersen 35 Ø., Ludvig Petersen 5 Kr., P. Petersen 1 Kr., Qvists Pers. 1 Kr., Rasmussen & Olsen med Pers. 1,50, Sally B. Salomons Pers. i Akcidenssætteriet 1 Kr., Stilling, Trykker i „Dagbladet" 1 Kr., Schjellerups Pers. 1 Kr., J. H. Schultz 4 Kr., Pers. 11,75, Joh. Ludv. Sivertsen 1 Kr., Pers. 1,25, Th. Stenersen 1 Kr., H. H. Thiele 2 Kr., Pers. 2,10, Triers Pers. 1,85, Valentin & Lund med Pers. 2 Kr., M. W. Volkersens Pers. 1 Kr., Bernh. Wennstrøm 25 Ø. — Heinrik Darum, Urtekr., 2 Kr. — Tilsammen 130 Kr. 41 Øre.

Betalt
Carl Madsen.

Da Indsamlingen til Typograf *Christensens Enke* i Assens ønskes sluttet snarest mulig, anmodes de Kolleger i København, der endnu ville yde en Skærv, om at indsende deres Bidrag til Undertegnede i Løbet af næste Uge.

Ærbødigst
P. Christensen.

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter

fra 1. Januar til 30. Juni 1882.

A. Lokalforeningerne.

Lokal-foreningerne.	Indtægt.												Udgift.															
	Medlemsbidraget.				Andre Indtægter.		Modtaget af Hovedkassen.		Kassebeholdning fra forrige Halvaar.		Tilsammen Indtægt i Halvaaret.		Sygeunderstøttelse.				Begravelseshjælp.		Rejseunderstøttelse.				Andre Udgifter.		Indsendt til Hovedkassen.		Tilsammen Udgift i Halvaaret.		Kassebeholdning den 30. Juni 1882.	
	Januar Kvartal.		April Kvartal.										Januar Kvartal.		April Kvartal.				Januar Kvartal.		April Kvartal.									
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aalborg . . .	64	20	73	20	4	„	„	„	15	„	156	40	16	80	„	„	„	„	15	30	11	40	„	32	97	58	141	40	15	„
Aarhus . . .	119	10	156	20	21	60	„	„	15	38	312	28	4	20	28	40	„	„	17	30	15	40	„	35	231	63	297	28	15	„
Faaborg . . .	14	40	22	20	2	„	30	„	7	55	76	15	„	„	17	„	„	„	8	60	9	20	2	74	„	„	37	54	38	61
Fredericia .	12	90	12	60	1	„	„	„	1	18	27	68	„	„	„	„	„	„	8	05	13	80	1	94	„	„	23	79	3	89
Helsingør . .	14	40	16	50	„	„	„	„	14	60	45	50	„	„	„	„	„	„	9	75	3	50	1	50	15	75	30	50	15	„
Hillerød . . .	37	80	54	„	3	„	„	„	15	„	109	80	„	„	„	„	„	„	10	48	5	20	1	25	77	87	94	80	15	„
Hjørring . .	28	80	31	20	„	„	„	„	17	89	77	89	„	„	„	„	„	„	8	40	3	„	2	50	48	99	62	89	15	„
Holbæk . . .	30	„	32	10	2	„	„	„	15	„	79	10	„	„	„	„	„	„	20	70	6	40	8	20	28	80	64	10	15	„
Holstebro . .	14	40	15	90	5	„	„	„	12	70	48	„	„	„	„	„	„	„	9	20	4	80	„	85	18	15	33	„	15	„
Horsens . . .	50	40	59	40	2	„	„	„	15	„	126	80	„	„	„	„	„	„	8	„	16	„	2	66	85	14	111	80	15	„
Kallundborg	13	80	11	70	„	„	130	„	9	11	164	61	127	„	„	„	„	„	18	40	4	„	3	„	„	„	152	40	12	21
Kolding . . .	92	10	105	60	5	40	100	„	15	„	318	10	27	„	112	80	50	„	8	15	8	95	2	40	60	40	269	70	48	40
Lemvig . . .	12	60	13	05	„	„	„	„	15	„	40	65	„	„	22	40	„	„	5	80	3	„	1	33	5	79	38	32	2	33
Middelfart .	18	„	16	80	„	„	„	„	7	85	42	65	„	„	„	„	„	„	7	10	14	65	1	33	4	57	27	65	15	„
Nakskov . .	17	70	17	90	„	„	„	„	15	20	50	80	„	„	„	„	„	„	2	70	2	„	2	42	30	„	37	12	13	68
Næstved . .	21	60	30	30	6	„	„	„	15	„	72	90	„	„	7	„	„	„	7	80	10	40	4	10	28	60	57	90	15	„
Nyborg . . .	22	20	19	50	2	„	10	„	„	„	53	70	„	„	„	„	„	„	28	10	18	40	6	15	„	„	52	65	1	05
Nykøbing p. Mors	„	„	17	10	2	„	„	„	„	„	19	10	„	„	„	„	„	„	„	„	3	20	„	40	„	„	3	60	15	50
Odense . . .	97	80	97	20	1	„	„	„	14	30	210	30	„	„	71	20	„	„	23	60	28	70	2	29	75	„	200	79	9	51
Randers . . .	83	10	90	„	„	„	„	„	15	„	188	10	17	„	59	60	„	„	14	80	13	70	2	31	65	69	173	10	15	„
Ribe	13	50	15	60	1	„	„	„	12	51	42	61	„	„	„	„	„	„	7	25	6	25	1	49	14	„	28	99	13	62
Ringkøbing .	32	40	34	80	1	„	„	„	15	„	83	20	„	„	„	„	„	„	13	90	11	80	9	75	32	75	68	20	15	„
Ringsted . .	39	89	41	76	1	„	„	„	15	„	97	65	„	„	10	„	„	„	14	80	12	„	3	04	42	81	82	65	15	„
Roskilde . .	18	„	22	80	„	„	„	„	8	75	49	55	„	„	„	„	„	„	23	20	18	10	2	25	„	„	43	55	6	„
Rudkøbing .	20	40	39	80	„	„	„	„	16	99	77	19	„	„	10	„	„	„	2	40	3	60	1	49	44	70	62	19	15	„
Skive	14	70	21	90	8	„	„	„	„	70	45	30	„	„	„	„	„	„	7	20	8	40	1	70	18	30	35	60	9	70
Slagelse . . .	29	70	32	10	1	„	„	„	15	„	77	80	„	„	„	„	„	„	25	10	19	60	2	31	15	79	62	80	15	„
Sorø	19	20	18	20	„	„	30	„	9	77	77	17	35	60	„	„	„	„	9	„	5	80	1	98	9	79	62	17	15	„
Svendborg .	46	80	52	50	„	„	„	„	15	„	114	30	„	„	„	„	„	„	16	80	11	90	2	13	68	47	99	30	15	„
Thisted . . .	19	50	20	70	1	„	„	„	15	„	56	20	„	„	„	„	„	„	3	„	11	60	2	64	23	96	41	20	15	„
Varde	14	40	14	70	„	„	„	„	11	01	40	11	„	„	„	„	„	„	19	25	7	„	2	10	„	„	28	35	11	76
Vejle	25	20	27	30	„	„	„	„	15	„	67	50	„	„	„	„	„	„	4	80	14	20	2	86	30	64	52	50	15	„
Viborg	15	30	23	10	„	„	40	„	8	60	87	„	40	„	„	„	„	„	13	20	9	80	4	11	4	89	72	„	15	„
	1074	29	1257	71	70	„	340	„	394	09	3136	09	267	60	338	40	50	„	392	13	335	75	85	89	1180	06	2649	83	486	26

B. Hovedkassen.

Indtægt.	Kr.	Ø.
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	837	70
Bidrag fra Lokalforeningerne	1180	06
	2017	76

Udgift.	Kr.	Ø.
Bidrag til Lokalforeningerne	340	„
Rejsegodtgørelse til Repræsentantmødet d. 28. Maj 1882	217	20
Avertissementer i „Typograf-Tidende"	29	25
Tryksager	90	15
Bogbinderregning	30	25
Gage til Hovedkassereren	25	„
Andre Udgifter	29	74
Beholdning i Hovedkassen d. 30. Juni 1882 . . .	1256	17
	2017	76

Balance.

Indtægt.	Kr.	Ø.
Lokalforeningerne	3136	09
Hovedkassen	2017	76
	5153	85

Udgift.	Kr.	Ø.
Lokalforeningerne	2649	83
Hovedkassen	761	59
Lokalforeningernes Kassebeholdning d. 30. Juni 1882	486	26
Hovedkassens Kassebeholdning d. 30. Juni 1882 . .	1256	17
	5153	85

Aarhus, den 30. Juli 1882.

Joh. Lund,
Kasserer.

At Kassebeholdningen i Hovedkassen er til Stede, bevidnes.

Aarhus, den 31. Juli 1882.

Harald Jensen. *K. Gunst.* *Chr. G. Odense.* *A. G. Weber.* *J. Gredsted.*

Ovenstaaende Regnskab er af Undertegnede revideret og befundet rigtigt.

Kolding, den 19. Avgust 1882.

Thorv. Thuesen. *F. C. Dinsen.*

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 18. | København, den 9. September 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

A. E. P. Sedlazeck [udlært September 1882 hos Nielsen & Lydiche] (Nielsen & Lydiche).

K. J. A. Holm [udlært hos F. E. Bording den 1. April 1880], *Lauritz Theodor Christian Philipsen* (Rigsdagen).

V. V. A. Carlsen (Luno).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

☛ Vi henlede Opmærksomheden paa den Aftenunderholdning med Bal, som Hr. *Fasmer* til i Aften har arrangeret i „Sortedamslund". Medlemmerne med Damer kunne derved endnu en Gang i Sommer faa Lejlighed til en billig Fornøjelse.

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsens Møder den 22. Avgust og 1. Septbr. gav Formanden Meddelelse om Gensidighedsforbindelsen med „Unterstützungsverein für Buchdrucker und Schriftgiesser in Steiermark". Fra Viborg Lokalforening forelaa til Hovedbestyrelsens Afgørelse et Tvistspørgsmaal imellem den lokale Generalforsamling og et Medlem. Anledningen var, at den lokale Generalforsamling havde kendt vedkommende Medlem for uberettiget til Sygehjælp for en af de 6 Dage han havde været syg. Hovedbestyrelsen vedtog at henholde sig til en af Lægen yderligere udstedt Attest, som gav Medlemmet Ret til at oppebære Understøttelsen. Et Medlem, Villiam Abrahamsen, der paa Gennemrejse var bleven syg og indlagt paa Kommunehospitalet i *København*, bemyndigedes Formanden til, under visse Forudsætninger, at tilstaa den almindelige Sygeunderstøttelse. Sagen om Gensidighed med de forenede Hjælpekasser behandledes, og det vedtoges med nogle faa Ændringer at indgaa paa det af Hjælpekassernes Generalforsamling vedtagne Forslag til Overenskomsten. Nogle Forespørgsler besvaredes.

Fraværende Ingen.

Til Hr. Fabritius's Forespørgsel i sidste Numer af Bladet skal jeg paa Hovedbestyrelsens Vegne meddele, at § 31 giver fuldt ud Besked paa den første Del af denne. Vedkommende skal ikke svare Kontingent og har efter 13 Ugers Forløb atter Krav paa Sygehjælp (forudsat at § 47 ikke kan anvendes), men dog i *dette specielle* Tilfælde kun i 9 Uger, altsaa kun 26 Uger i Løbet af et Aar (§ 49).

Til Forespørgslens anden Del skal jeg kun meddele, at i Følge Lovene og som Regel kan den Rejsende kun viseres til den nærmeste Lokalforening (saaledes at han ikke paa sin Rejse overspringer nogle), men i enkelte særlige Tilfælde kan Lokalforeningens Formand af egen Konduite og paa eget Ansvar gøre en Undtagelse, naar Omstændighederne tale derfor. Over Bælterne fra Søstad til Søstad kan den Rejsende altid fordre sig viseret, naar Bestemmelsesstedet er en Lokalforening.

Forøvrigt gøres Hr. Fabritius opmærksom paa, at Forespørgsler og Lignende adresseres til Hovedbestyrelsens Formand. Skulde Hovedbestyrelsen saa finde det nødvendigt eller hensigtssvarende at offenliggøre Sagen, skal den nok fremkomme med den.

Aarhus, den 2. Septbr. 1882.

Harald Jensen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Kl. 9, fortsættes Sangøvelserne i Foreningens Lokale, *Vendersgade 5, Stuen.* Der bedes givet talrigt og præcist Møde.

Lørdag den 16. September, Kl. 10½, afholdes **den halvaarlige Generalforsamling.** Den foreløbige Dagsorden er:

1) *Kassereren* aflægger Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.
2) Valg paa en Bestyrer i Stedet for Hr. *L. H. Hansen*, der fratræder efter Tur.
3) Valg paa 2 Revisorer.

Den 30. Avgust 1882.

Styrelsen.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdtes den 27. Avgust og var besøgt af et halvt Hundrede Medlemmer. — Til Dirigent valgtes *Alb. Christensen.* Forhandlingsprotokollen for sidste Møde oplæstes og godkendtes.

Kassereren gav en kort Oversigt over Regnskabet i det forløbne Halvaar. Indtægten til de forskellige Afdelinger havde været: Sygekassen 1507 Kr. 25 Øre, Pensionskassen 952 Kr. 82 Øre, Ligkassen 425 Kr. 40 Øre, Renter af Restancer 5 Kr. 4 Øre, Renter af Legater, Grundfond og Reservefond 1550 Kr., ialt 4440 Kr. 51 Øre. Udgiften udgjorde: til Sygekassen 1269 Kr. 89 Øre, til Pensionskassen 1573 Kr., til Ligkassen 1140 Kr., til Legater 320 Kr., andre Udgifter 251 Kr. 75 Øre, ialt 4554 Kr. 64 Øre, altsaa en Underbalance af 114 Kr. 13 Øre, som væsentlig hidrørte fra den store Udgift til Ligkassen, som *i et helt Aar* ikke havde været saa stor siden 1875. Foreningen ejede 80,208 Kr. 16 Øre, hvoraf 20,000 Kr. ere Legater. Derefter meddelte han nogle statistiske Oplysninger om de i 1878 ophævede Rejse- og Understøttelseskasser, hvoraf det fremgik, at disse 2 Kasser i Tidsrummet fra 1857—77 havde kostet Foreningen over 32,000 Kr.

Dirigenten oplæste derefter det i Nr. 15 meddelte Forslag af Truelsen. *Kassereren* indbragte paa Styrelsens Vegne nogle Ændringer. — *Truelsen* vilde først og fremmest takke for det særdeles omhyggelig udarbejdede Referat af det sidste Generalforsamlings-Møde; han selv vilde ikke være i Stand til bedre at fremhæve Fordelene ved Gensidigheden med „Dansk typografisk Forening", end sket var deri, og derfor vilde han ikke heller spilde Tiden med udførligt at gaa ind herpaa. Gensidighed var ikke noget nyt, fra Tyskland havde man Erfaringer for Sammenslutningers store Nytte. Hjælpekasserne vilde rimeligvis have den Fordel af Gensidigheden, at de Unge tidligere vilde melde sig til Optagelse, da de ikke behøvede at frygte for at tabe alle deres Rettigheder ved Bortrejse. Med Hensyn til det foreliggende Forslag havde han kun bestemt sig til denne Form af Hensyn til Styrelsen og det forbavsede ham derfor, at Styrelsen først her paa Generalforsamlingen kom med sine Ændringer og ikke havde sat dem paa Løbesedlen. Han vilde anbefale Forslaget til Forsamlingen og vilde anmode Styrelsen at stille sig lige saa velvillig til Sagen som forrige Gang. *Kassereren* kunde paa Styrelsens Vegne udtale, at den var fuldstændig enig med T. om det gavnlige ved Overenskomsten. Med Hensyn til Begravelseshjælpen i Punkt 3 havde den holdt sig til 50 Kr., for derved at komme i Overensstemmelse med „Dansk typografisk Forening", som gav en lignende Sum. *Truelsen* henstillede, om ikke Begravelseshjælpen kunde sættes til 80 Kr. *Kassereren* fandt, at 50 Kr. var mere passende. Indrettede vi Skala efter de forskellige Aldere, vilde f. Eks. et 50 Aars Medlem faa meget mindre end 50 Kr.; de Tilrejsende vilde altsaa efter Styrelsens Ændringsforslag faa mere end vore egne Medlemmer. Han troede ikke, at det vilde blive en Anstødsten for Overenskomsten. *Jul. Mortensen* vilde haabe, at de Medlemmer, som kom tilbage fra Provinserne, beholdt deres Rettigheder, hvilket *Kassereren* bekræftede. *P. Christensen* kunde med Glæde meddele, at han paa forrige Generalforsamling havde været Ordfører for den *samlede* Styrelse. De Ændringer, som Styrelsen var fremkommen med, fandt han ikke saa fremtrædende, at det havde været nødvendigt at sætte dem paa Løbesedlen. At give de Medlemmer, der vare over 35 Aar, 50 Kr., fandt han naturligt, dels fordi de i Følge Lovene ikke kunde optages i Pensionsafdelingen og derfor vare fritagne for at betale til den, dels fordi „Dansk typografisk Forening" heller ikke gav mere. Han vilde anbefale Forslagets Vedtagelse; vi vilde rimeligvis da faa en Del Unge ind i Foreningen, som tidligere havde undladt at indmelde dem, da deres Bidrag vare spildte, naar de kom til at rejse. Nu kunde de være trygge i den Henseende. Han kunde ikke indrømme, hvad forrige Gang var bleven sagt, at dette Forslag nødvendiggjorde Kassernes Adskillelse og en Lovrevision. For at undgaa en Lovrevision, havde Styrelsen foreslaaet at kalde Forslaget et Tillæg til Lovene. Kassernes Adskillelse vilde han bestemt fraraade. Et Forslag som dette kunde ikke andet end være gavnligt for dem. *Truelsen* vilde spørge, om det er nødvendigt, at et Medlem vedbliver at betale til Begravelseskassen, naar han rejser bort, da han saa vilde kunne oppebære 2 Ligkasseportioner, eller om den Tid, han har været i Hjælpekasserne, vil blive regnet ham til Gode ved Tilbagekomst, selv om han ikke betaler under sin Fraværelse. *Kassereren* svarede herpaa, at naar et Medlem vil vedblive i sine Rettigheder, maa han betale, og naar han kommer tilbage, indtræder han i sine tidligere Rettigheder. Med Hensyn til de 2 Portioner saa han ikke noget uheldigt deri, naar Medlemmerne til Begravelseskassen vilde svare den Udgift, som kun udgjorde 20 Øre maanedlig. *Truelsen* havde i sit Forslag sat 3 Dage; efter at have hørt Styrelsens Ændringer til hans Forslag, fandt han imidlertid denne Frist for kort og vilde have den forlænget til 5 Dage, for at den Rejsende i Ro og Mag kunde melde sig til Kassereren. *Kassereren* kunde paa Styrelsens Vegne anbefale dette. — Derefter sattes nedenstaaende Forslag under Afstemning og *vedtoges* enstemmigt.

Forslaget, saaledes som det vedtoges med de af Styrelsen stillede Ændringer, lyder saaledes:

1. Tilrejsende Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" kunne optages i „De forenede Hjælpekasser"s Syge- og Begravelsesafdeling, uanset Vedkommendes Alder; dog maa de Medlemmer, der komme hertil i en saadan Alder, at de kunne henføres under Skemaet for Pensionsafdelingen, og som ønske at optages, være pligtige at indtræde i samtlige Afdelinger i Lighed med „De forenede Hjælpekasser"s øvrige Medlemmer. Ere de Tilrejsende imidlertid over den Alder, som Hjælpekassernes Love fastsætter som Grænse for Indtrædelse i Pensionsafdelingen, kunne de ikke optages i denne Afdeling. Dog maa saadanne Medlemmer underkaste sig de i 1. Stykke af § 4 omhandlede Bestemmelser. Indskud bortfalder, og fuld Medlemsret indtræder straks, dog med Undtagelse af Ret til Sygehjælp for Syfilis, der først indtræder efter 3 Maaneders Forløb.

2. Ethvert tilrejsende Medlem af „Dansk typografisk Forening", der ønsker at optages i „De forenede Hjælpekasser", har inden 5 Dage efter sin Ankomst til København at underrette Foreningens Kasserer herom. Hengaar der

en længere Tid, forinden han melder sig, betragtes han som nyt Medlem og maa underkaste sig de samme Bestemmelser, som gælde for Kassens øvrige Medlemmer.

3. Sygeplejen (herfra undtages Syfilis) maa for *gennemrejsende* Medlemmer af „Dansk typografisk Forening" ikke overstige 60 Kr. Hvis et Medlem af nævnte Forening paa Gennemrejse her afgaar ved Døden, overtager „De forenede Hjælpekasser" Begravelsen (hvilken ikke maa overstige 50 Kr.), for saa vidt den afdødes Paarørende ikke selv maatte ønske at foranstalte den, i hvilket sidste Tilfælde „De forenede Hjælpekasser" ligeledes udreder et Beløb af 50 Kr. til de med Begravelsen forbundne Udgifter.

Medlemmer af „Dansk typografisk Forening", der ved Optagelsen ere over 35 Aar, erholde 50 Kr. i Begravelseshjælp.

Denne Overenskomst træder i Kraft den 1. Oktober 1882 og gælder, indtil den fra en af Siderne opsiges med 3 Maaneders Varsel. Opfylder den ene af Parterne ikke sine Forpligtelser, er den anden berettiget til øjeblikkelig at hæve Overenskomsten.

I Anledning af Hr. Harald Jensens Betragtninger over de typografiske Foreningsforhold i Danmark skal jeg tillade mig at fremsætte et Par Bemærkninger. Naar Hr. Jensen stiller *en forsigtig og forsvarlig Sammenslutning af alle danske Typografer i* **én** *Forening* som et Fremtidsmaal, da er jeg ikke ganske enig med ham heri; thi dels anser jeg hver enkelt af Foreningerne for at være stærk nok til at føre sit eget Liv, og dels er, som af Hr. Jensen paavist, de Forhold, hvorunder Foreningerne virke, af saa forskellig Art, at jeg frygter for, det vilde blive til Skade for os Provinsianere, om en Sammensmeltning kom i Stand, uden at jeg kan indse den absolute Nytte, som en saadan vilde have. Netop fordi jeg er saa enig med Hr. Jensen i, at vor Forening *under ingen Omstændighed* maa blive Part i en Strid om Arbejdsvilkaarenes Forbedring, kan jeg ikke ønske Sammensmeltningen; thi jeg kan ikke tro, at Dhrr. Medlemmer af den københavnske Forening ville undlade at stille Arbejdsvilkaarenes Forbedring som en Del af deres Forenings Program, og selv om en Sammensmeltning kom i Stand paa Grundlag af dette Spørgsmaals Udelukkelse, vilde der sikkert ikke hengaa lang Tid, før det igen blev stillet frem, og naar den københavnske Lokalforening tæller omtrent lige saa mange — eller maaske flere — Medlemmer end alle de andre Lokalforeninger tilsammen, kan man være saa temmelig sikker paa, at Forslaget vilde gaa igennem — enhver Lov kan jo forandres —, og da betragter jeg vor nuværende gode Forening som uigenkaldelig slaaet ihjel. Naar der er opnaaet fuld Gensidighed med den københavnske Forening, da forekommer det mig, at vi bør blive staaende derved; thi det betragter jeg netop som et stort Gode ved „Dansk typografisk Forening", at den kun omfatter Typograferne i Provinserne.

Med Hensyn til det andet store Fremtidsspørgsmaal: *en Arbejdsløshedskasse*, da kan jeg med den af Hr. Jensen fremsatte Motivering ganske slutte mig til ham, idet jeg fuldt ud erkender den store Nytte, en saadan kan stifte. Der blev under Diskussionen paa Repræsentantmødet i Aarhus i Aar stillet det Spørgsmaal, om En kunde vedblive at være Medlem af vor Forening, naar han gik over i en anden Livsstilling, og dette blev — saa vidt jeg erindrer, og hvad jeg finder ganske naturligt — besvaret med ja, naar han vedbliver at betale sit Kontingent; men der findes ikke i vore Love nogen Paragraf, der siger dette, eller som giver Anvisning paa, hvorledes der skal forholdes, naar et Medlem, efter at have været arbejdsløs en Tid, tager fat paa en anden Beskæftigelse, der maaske indbringer lige saa meget som Typografien. I saa Fald skal vel §§ 41 og 46 være gældende, altsaa Fritagelse for Kontingent og dog fuld Medlemsret; men det finder jeg mindre heldigt, og da det vel vil vare en Tid endnu, før der bliver dannet en Arbejdsløshedskasse, der giver Regler for et saadant Tilfælde, vilde det være ønskeligt, om Bestyrelsen vilde klare dette Spørgsmaal lidt nærmere.

Odense, den 4. September 1882. *P. L. Erichsen.*

Svar til Hr. Typograf M. Truelsen!

Mod Misundelse er det ikke godt at værge sig, dog, naar den som her fremkommer offenlig, faar man i det mindste Lejlighed til at tage til Genmæle. Jeg vil, for ikke at trætte Læserne, ofre Hr. T. 3 Punkter, men inden jeg anfører disse vil jeg citere en gammel Typografs Valgsprog: „Det er et daarligt Menneske, der ikke kan være sin egen Aktor, sin egen Defensor og sin egen Dommer!"

1. Da jeg udsendte mit Cirkulære, laa et lille Bogtrykkeri langt fra mine Tanker, ellers havde jeg ikke været saa „mageløs raffineret!"

2. Den ganske vist efter vore Forhold ikke ubetydelige Sum, 122 Kr. 91 Øre — denne Difference fra Hovedsummen [129,41] ligger i, at jeg ikke har afhentet Bidrag hos 3 smaa Principaler, da den fra først af tagne Beslutning blev forandret — skyldes, tør jeg bestemt sige, mit personlige Bekendtskab og Venskab blandt Typograferne, og Hr. Truelsen kan være ganske overbevist om, at de Fleste vilde genere sig for at modtage deres Bidrag tilbage; de Kolleger, jeg hidtil har talt med, Gamle som Unge, har givet mig Svar paa dette Spørgsmaal ved at trække paa Smilebaandet og ønsket: „til Lykke!"

3. Til Slutning skal jeg bemærke, at jeg ikke fatter Hr. Truelsens Berettigelse til at angribe mig, endnu mindre hans Sætning: „man kan kun glæde sig over en saadan Rundhaandethed", hvad i al Verden mener De dermed?

Da jeg har bragt i Erfaring, at De ikke har ofret mig en eneste Styver, vil vist ethvert tænkende Væsen give mig Ret i, at jeg maa betragte Deres Artikel som i højeste Grad forunderlig, kun gaaende ud paa, at drage mig saa dybt ned i Snavset som muligt, ja, om det kunde lykkes, ikke at levne mig den mindste Rest af Ære!

Om jeg formaar at hævde min Plads i Samfundet, vil Tiden bedst vise!

Kjøbenhavn, den 1. September 1882. Ærbødigst
Carl Madsen.

Overtro.

I en Korrespondance fra Viborg, der er optaget i „Typograf-Tidende"s Nr. 17, meddeler Hr. *th.*, at en Kollega, der er afgaaet ved Døden i en Alder af *64 Aar*, lige til sin Død leverede 350 Linjer om Dagen til „Viborg Stiftstidende", hvilket er det samme som lidt over 15 Tusend Bogstaver daglig. Lige over for Fagmand har den Slags Paastande jo ingen Betydning; disse le kun ad dem. Men over for de Bogtrykkeriejere, der ikke selv have været Sættere, og som Følge deraf mangle Forudsætningerne for at kunne bedømme en Sætters Arbejde, er det uhyggeligt. De maa jo betragte deres eget Personale som en Flok dovne Fuskere og et Forlangende om Forbedring af de daarlige Arbejdsvilkaar forekomme dem latterligt. De Ubehageligheder, der deraf kan flyde for de paagældende Kolleger, behøver formodentlig ikke at belyses.

At der skrives Sætter-Regninger paa 90 Tusende om Ugen er rigtigt, men det er ikke paa *glat Sats*.

Anton Svendsen.

Korrespondance *).

(Sluttet.)

Wien, i Juli 1882.

Men efter at en yngre, friere Tankeretning havde brudt sig Bane og Forskningens og Bedømmelsens Aand havde grebet hele Folket, efter at Kundskaber og Dømmekraft vare blevne en større Mængdes Fællesejendom, var det ogsaa afgjort, at Gutenbergs Kunst ustanselig maatte fordre og fremme Civilisationen — —.

Paa hvilken Fuldendelsens Højdepunkt end Menneskeheden monne være, vil den dog bestandig klarere og klarere blive sig sin civilisatoriske Fremskriden bevidst, at den for alt, hvad den opnaar, er ham Tak skyldig, hvis geniale Aand og opofrende Arbejde gav den Bogtrykkerkunsten til Tjeneste, saa vel som dem, der i Opfindelsens videre Fuldkommengørelse have vist sig den store Mester værdig.

Dr. Scherzer omtalte Forholdene hos Kineserne før Gutenbergs Tid og stillede Gutenbergs Fortjenester frem i Modsætning til de førstnævntes ufuldkomne Tavletrykning, gik derpaa over til kort at omtale Mesterens Liv og skildrede endelig Forholdene i Wien, hvor Bogtrykkerkunsten sent blev indført; der bestod allerede 25 tyske, 42 italienske, 5 spanske, 7 franske og 4 schweiziske Bogtrykkerier, inden Turen kom til Wien. Her findes nu, mod 28 i 1852, 183 Trykkerier med 1900 Arbejdere.

Doktoren sluttede med en Oversigt over, hvad Gutenbergs Opfindelse har udrettet, hvilken Indflydelse den har havt og fremdeles har ikke alene paa Videnskabens Udvikling, men ogsaa paa Arbejdernes sociale Stilling, hvis aandelige Avantgarde Bogtrykkerne ved deres Kalds Natur danne. Den talrige Forsamling gav Doktoren sin Tilslutning ved et livligt Bifald.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Den 25. Juni var det forbeholdt den mere demokratiske Del af Gutenbergs Kunsts Udøvere at fejre 400 Aarsdagen. Festen holdtes i „Neue Welt" (et i Nærheden af Wien beliggende Forlystelsesetablissement, noget lignende som vort Tivoli). Først og fremmest var det Wiens typografiske Arbejdere, der her vare mødte med deres Familjer, men ogsaa Bogtrykkerne og alle dem, som staa i nærmere Forbindelse med vor Stand: Forfattere, Journalister, Boghandlere, Købmænd havde givet Møde, saa Festen ikke alene blev en Bogtrykkerfest, men ogsaa en Folkefest. „Neue Welt" havde selvfølgelig iført sig Festdragt. Festtalerne skulde begynde Kl. 6; før Kl. 4 var enhver Stol optaget, men Wienerne vidste at skaffe mere Plads ved at anbringe Planker og Brædder fra den ene Stolekant til den anden. Tre Trompetstød gav Signalet til Festens Begyndelse. En Sang blev afsungen og „Den typografiske Forening"s Formand, Hr. Karl Høyer, besteg Talerstolen og holdt Velkomsttalen, der vakte almindeligt og fortjent Bifald hos den talrige Forsamling *).

Efter Hr. Høyer talte Redaktøren af „Deutsche Zeitung", Heinrich Reschauer. Den lange, interessante Tale blev ogsaa modtaget med Bifald af Forsamlingen.

Efter at Talerne vare sluttede, blev Haven og de forskellige Bygninger pragtfuldt belyste, og det var et smukt Skue, det oplyste Alhambra og den derpaa forsamlede Mængde frembød. Forskellige Sangerkor underholdt Publikum, der takkede ved stadigt Bifald. Særlig Lykke gjorde en ungarsk Sangforening med sine melodiske Sange. Den stille, maaneklare Sommeraften forhøjede selvfølgelig ogsaa Virkningen. Senere paa Aftenen blev et smukt Fyrværkeri afbrændt og man sluttede med et Bal.

*) Af Hensyn til den knebne Plads i denne Tid kunne vi ikke meddele Talernes Indhold, men maa indskrænke os til denne kortfattede Meddelelse. Red.

Brevkasse.

Typothet. Næste Gang.
H. F. Rasmussen, Kolding. Saa snart Pladsen tillader det.
N. J. Petersen, Faaborg. Regnskabet kommer i næste Nr.

Kundgørelser.

Hos „Den typografiske Forening"s Styrelse og gennem enhver Boghandel faas:

Statistisk Oversigt
over
Typografien i Danmark.
Pris 75 Øre.

Pjecen, der er elegant udstyret, indeholder: Tabellarisk Oversigt over Bogtrykkeriejerne og deres Medhjælpere samt Pressernes Antal, meddeler Forretningernes Oprettelsesaar og historiske Oplysninger, Arbejdstid, Lønningsforhold, hvad Trykkerierne beskæftiges med osv., og slutter med en Oversigt.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 19. | København, den 23. September 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Fra **Lørdagen den 30. September** er Foreningens Lokale hos Restavratør **Christensen, Amagertorv 4, 1. Sal.**

Bogudlaan finder Sted til sædvanlig Tid.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, **at Lokalet de almindelige Mødeaftener kun er aabent til Kl. 1.** *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

Friedrich Geist [tysk Forbundsmedlem] (Qvist & Ko.).

Olaf Petersen, *Johannes Andersen* [sidst arbejdet i Hillerød] (Rigsdagen).

O. V. Hansen [arbejdet sidst i Aarhus], *Røder* [arbejdet sidst i Hjørring] (Nielsen & Lydiche).

A. C. Nielsen [arbejdet sidst hos Aller] (Græbe).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Oversætteren: Z. Topelius: Fra det høje Nord, 1. Bind. Oversat af Dr. phil. Fr. Winkel Horn.

Fra Boghandler L. A. Jørgensen: C. A. Thyregods Skrifter: Blandt Bønder, 4 Bind. — Fra Herregaard og Landsby. — Skildringer af det virkelige Liv. — Illustrerede Fortællinger. — Fra afsides Egne, 2 B. — Godtfolk og Kæltringer. Af anonyme Forfattere: Til Minde om C. O. — Kristelige Betragtninger. — Konfirmationsgave. — Skolens Brøst.

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsens Møde den 18. ds. gav Formanden nogle Meddelelser. Den af Hr. Erichsen, Odense, i sidste Nr. af „Typograf-Tidende" stillede Anmodning om at besvare det Spørgsmaal: om et Medlem, der under Arbejdsløshed overgik til anden Beskæftigelse, skulde være fritagen for Kontingent, besvaredes derhen, at Overgang til anden Beskæftigelse har til Følge, at Vedkommende straks skal svare Kontingent. — De af Hovedbestyrelsen fremsatte Ændringer til Overenskomsten om Gensidighed med „De forenede Hjælpekasser" (at Indtrædelsesfristen [Punkt 2] sættes *efter* at den tilrejsende har erholdt Arbejde, og at Begravelseshjælpen for vore Medlemmer, der optages i Kasserne i en Alder af over 35 Aar, sættes til 80 Kr. i Lighed med, hvad Hjælpekasserne yde de øvrige Medlemmer) meddeltes at være forkastede af Hjælpekassernes Bestyrelse. Det vedtoges at lade den første Ændring falde, da det oplystes, at saafremt en tilrejsende bortrejste igen fra København inden 1 Maaneds Forløb og intet Arbejde havde erholdt, han da intet Kontingent skulde erlægge*). Derimod stilledes her et andet Ændringsforslag, sigtende til at sætte en Tidsfrist (8 Uger) for Gyldigheden af den Legitimation, som Hjælpekassernes Medlemmer skulle medbringe. Ændringen om Forhøjelse af Begravelseshjælpen maatte derimod Hovedbestyrelsen fastholde, da ellers Forholdet i dette Spørgsmaal syntes den at ville blive i høj Grad uretfærdigt for de af vore Medlemmer, som tiltræde Hjælpekasserne i en Alder af mellem 35 og 40 Aar.

Fraværende: Gunst.

Dhrr. Lokalformænd anmodes om snarest muligt efter Kvartalets Udløb — senest inden 15. Oktober — at indsende Juli Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for havte Udgifter, til undertegnede Kasserer.

Indbetalingen omfatter denne Gang 14 Uger (1. Juli—30te Septbr. inkl.).

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal i Følge Lovene have Paategning om at være godkendt af Revisorerne (se § 20).

Aarhus, 18. Septbr. 1882.

Joh. Lund,
Østergade 27.

Typografernes Sangforening

afholdt sin halvaarlige Generalforsamling Lørdag den 16. ds. Til Dirigent valgtes *Alb. Christensen*, til Sekretær *Bynck.*

Punkt 1. *Kassereren* (Th. Nielsen) aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar, der, som sædvanlig om Sommeren, kun havde været meget ringe. Han meddelte, at der var udsendt Opfordringer om Tilslutning til Sangforeningen, ikke alene til Typograferne, men ogsaa til Principalerne, hvilket dog ikke havde medført noget Resultat. Medlemstallet var nu 70 imod 73 i forrige Halvaar.

*) I „De forenede Hjælpekasser" skal der nemlig erlægges Kontingent, selv om Vedkommende er uden Erhverv eller Subsistensmidler.

Punkt 2. Valg af en Bestyrer i Stedet for *L. H. Hansen*, der fratraadte efter Tur. Hansen nægtede trods gentagne Opfordringer bestemt at modtage Genvalg, og i hans Sted valgtes derfor *C. E. Bynck*.

Punkt 3. Valg af 2 Revisorer. Hertil foresloges den hidtilværende Revisor *Alb. Auener* og i Stedet for Hindsberg, der er bortrejst, *Helmig* og *G. Clausen*. Herom udspandt der sig en kort Diskussion, der endte med, at *A. Auener* og *G. Clausen* valgtes, den første énstemmig, den sidste med 12 St., medens Helmig fik 6 St.

Oskar Larsen bragte derefter Hansen en Tak for den lange Tid, han havde virket for Sangforeningen, og udtalte det Haab, at han fremdeles vilde bevare sin Interesse for Foreningen og vedblivende deltage i dens Øvelser.

Derefter hævedes Generalforsamlingen.

En paatænkt Jubilæumsfest i Odense.

Bogtrykkerne Schultz, Dreyer og Olsen af København og Dreyer, Milo og Thillerup af Odense have for nylig udsendt en Indbydelse til deres Kolleger, hvori de opfordre til en Sammenkomst i Odense i Anledning af, at det i Aar som bekendt er 400 Aar siden, den første Bog tryktes i Danmark. Vi have allerede tidligere omtalt, at der ikke fra vort Standpunkt under de nuværende Forhold er nogen Sympati for en saadan Fest, men som den nu er foreløbig arrangeret, maa vi i høj Grad misbillige den, idet den nærmest kun vil blive en Fest med diverse gode Maaltider og Udflugter i Odense og Omegn for Dhrr. Principaler og ikke vil blive til, hvad den skulde være: En Sammenkomst, hvor Arbejdsgivere og Arbejdere kunde samles i Hjærtelighed og Begejstring for deres Kald, jublende kunde istemme de Hurraer, der vilde ledsage Festtalen, udtrykkende en Tak til den Mand, som havde brudt Banen, og Forvisningen om, at alle hans Efterfølgere, smaa som store, følte sig som Led i samme Kæde og vare villige til i Forening at bære Byrderne. Den udsendte Indbydelse er alt andet end indbydende for Arbejderne og lover kun lidt, af hvilket alt ganske vist desuden ikke vil blive holdt. Festen siges endvidere at ville koste 20 Kr., d. e. i Odense; thi med Rejseomkostninger f. Eks. fra København og andre Udgifter vil Summen mindst blive 40 Kr.

Dhrr. Indbydere have desuden ikke opfordret Arbejderne til at komme ved at sende en Indbydelse til „Den typografiske Forening", hvilket vilde have været den naturligste Vej, men have *en passant* henstillet til deres Kolleger, om de vilde gøre deres Typografer bekendte med Festens Afholdelse. Det er ingen Indbydelse, og Arbejderne have ingen som helst Anledning til at indfinde sig paa en saadan Opfordring. Hvor skærende er ikke Modsætningen mellem den Fest, der for nylig er bleven afholdt i Wien, og den, der nu paatænkes hos os; *der* forhandlede man i lange Tider for at faa saa meget Udbytte som muligt af Festen, *der* gik Arbejdsgivere og Arbejdere sammen i skøn Enighed, hvor meget der ellers kunde være dem imellem, ja Arbejderne bleve end ikke udelukkede fra Udvalg eller Komité — *her* er det hele øjensynlig kommet bag paa som Juleaften . . ., *her* kan det maaske blive „gemytligt" nok for den lille Kreds, der samles, men et Jubilæum, som vor Stand kan være bekendt at omtale eller se tilbage paa, vil det aldrig blive, dertil er Sagen for sent, for overfladisk og énsidig arrangeret.

Til Overvejelse.

Vil der ikke være Anledning for „Den typografiske Forening" i København til i Løbet af Efteraaret at mindes Bogtrykkerkunstens Firehundredeaars-Jubilæum her i Landet ved en lille Festlighed i Foreningens Lokale. De temmelig store Omkostninger ved den Fest, der skal finde Sted i Odense, vil sikkert forhindre de allerfleste af Hovedstadens Typografer i at deltage i denne, og man tør dog forudsætte, at der er adskillige, der kunde ønske at fejre Fagets Jubilæum, naar det kan ske paa en Maade, der er afpasset efter Arbejdernes tarvelige pekuniære Vilkaar. — Dette Spørgsmaal henstilles til den ærede Bestyrelses Overvejelse.

P—n.

Lidt om Lærlingeuvæsenet.

En af de Kræftskader, som særlig tærer paa vort Fag, er det overhaandtagende Lærlingeuvæsen og den dermed i nøje Forbindelse staaende Smudskonkurrence. Statistiken leverer slaaende Beviser for, at der baade i Provinserne og i København findes en Mængde Principaler, som væsenligst drive deres Forretning med Lærlinge, hvorved det bliver dem muligt at drive en omfattende Smudskonkurrence, ikke alene til Skade for mere humant tænkende Principaler og for de typografiske Arbejdere, men ogsaa for Bogtrykkerkunsten i det hele, idet saadanne Principaler, der kun lægge Vind paa at levere *billigt* Arbejde, som oftest tilsidesætte alle Hensyn til Arbejdets Udstyrelse og Udførelse. Jeg skal her nærmest beskæftige mig med Provinsforholdene, som jeg er bedst kendt med, og vil overlade det til en mere sagkyndig at belyse Forholdene i de københavnske Trykkerier. For den, som kun overfladisk har betragtet Provinsforholdene, maa det have set ud, som om her i de senere Aar har været en glædelig Udvikling i vort Fag, da jo det ene Bogtrykkeri er opstaaet efter det andet, men naar man vil se nøjere til, opdager man snart, at denne raske Udvikling har nogle betænkelige Skyggesider. Størstedelen af disse nye Trykkerier er saa langt fra at optage en Del af de overflødige Kræfter paa det typografiske Arbejdsmarked, at de meget mere true med at tilføre vort Fag en stor Del *daarligt uddannede* Arbejdere. Den almindelige Forretningsgang i disse mindre Trykkerier — saa vel de ældre som de nyere — er, at der antages saa mange Lærlinge, som det paa nogen Maade er muligt at faa fat i, uden Hensyn til, om de overhovedet ere skikkede til at rekrutere Faget eller ej; naar disse saa have arbejdet 4—5 Aar i vedkommende Principals Tjeneste, blive de afskedigede for at give Plads for et andet Hold Lærlinge. Naar man i den sidste Maaneds Tid har set Provins-Aviserne igennem, har man maattet forbavses over

den Mængde Bogtrykkerlærlinge, som der er Brug for, og det paa en Tid, da saa mange typografiske Arbejdere ere henviste til Landevejen; det er følgelig ingenlunde paa Grund af manglende Arbejdskraft, disse Drenge kunne faa Plads, men Sagen er, at i de paagældende Trykkerier staar der nu et Antal Lærlinge, som blive udlærte i Løbet af Efteraaret, og disse skulle da straks sendes ud i Verden — de blive jo for dyre at beholde længer. Og hvad have saa disse unge Mennesker lært i de 4—5 Aar, deres „Læretid" har varet? Mange Steder saa godt som intet. Dette gælder navnlig om de Trykkerier, som ere baserede paa en Avis; i disse Trykkerier blive de unge Mennesker gennem hele deres „Læretid" saa at sige udelukkende anvendte til at „stable op" til Avisen eller sætte anden skær Sats, uden at der fra vedkommende Principals eller Bestyrers Side bliver taget Hensyn til, af hvilken Beskaffenhed den leverede Sats er, naar der blot daglig bliver præsteret et vist Kvantum. Jeg har kendt unge Mennesker, der nylig vare „udlærte" i saadanne Trykkerier eller vare lige paa Nippet til at blive det, som endnu ikke kendte Udslutningsreglerne, men kneb og spærrede paa Maa og Faa. Akcidens-Arbejde falder der sjælden eller aldrig af til en saadan Lærling, thi saa vidt muligt sætter vedkommende Principal selv dette eller lader sin Typograf — hvis han har en saadan — sætte det; det kan nemlig „ikke betale sig" at lade en Lærling staa over det. Og nu Trykkerlærlingene — hvori bestaar deres Uddannelse i mange af den Slags „Kunst-Anstalter"? I Reglen deri, at de blive brugte til at lægge paa eller passe en „Trædemølle"; medens en Form rettes til, blive de jagede hen til Sætterkassen, da „det tager for lang Tid for dem at rette til". Saadanne unge Mennesker skulle altsaa for en Del til at begynde forfra igen, naar de efter udstaaet „Læretid" blive sendte ud i Verden med et „Lærebrev" i Lommen, og dette blive de fleste af dem, thi der skal — som sagt — antages nye Lærlinge i deres Sted. — I de senere Aar er der tillige i flere Provinsbyer opstaaet en ny Art Trykkerier, nemlig Akcidens-Trykkerier, som ejes af *Boghandlere!* Særlig fra disse florerer Smudskonkurrencen, støttet — saa utroligt det end lyder — af Lærlingeuvæsenet. Men hvorledes kan en *Boghandler* antage og benytte *Bogtrykkerlærlinge?* vil maaske en eller anden spørge. Intet er lettere. Han antager først en Typograf og en Lærling; naar Lærlingen er bibragt saa mange Kundskaber, at Boghandleren *tror*, at han kan arbejde paa egen Haand, bliver Typografen afskediget, og i hans Sted bliver der antaget en ny Lærling, som skal undervises af den ældre, og hermed er „Systemet" sat i Gang. Om Uddannelsen i saadanne Trykkerier ville vi slet ikke tale.

Om den Indflydelse paa Arbejdsforholdene i vort Fag, som denne stærke Tilstrømning af „udlærte" har, behøve vi ikke at tale; enhver, som vil se, behøver blot at kaste Blikket paa de mange ledige Typografer, der gærne ville have Arbejde, men intet kan faa. Og hvor mange unge Mennesker, som ere blevne sendte ud fra den Slags Trykkerier, saa snart de ere „udlærte", have ikke maattet slaa ind paa andre Ting, fordi det var dem umuligt at finde en ledig Plads ved Faget? De have spildt 4—5 Aar af deres bedste Uddannelsestid for at sætte egoistiske Personer i Stand til at drive en vort Fag ødelæggende Smudskonkurrence.

Et nyt Udslag af Smudskonkurrencen giver „Jyllandsposten"s Nr. 382 for Lørdag den 12. Avgust d. A. Eksempel paa. I nævnte Nr. læses nemlig følgende Bekendtgørelse:

„*Bogtrykkerlærling.*

En flink Dreng med gode Skolekundskaber kan straks eller i Løbet af September Maaned blive antaget i Bogtrykkerlære. *En Dreng, som i nogen Tid har været ved Faget, vil blive foretrukken*).* Billet o. s. v."

Denne Bekendtgørelse behøver ikke nogen Kommentar. Det er kun Skade, at vedkommende Bogtrykkeri-Ejer ikke har sat sit Navn under; det kunde være interessant at vide, hvem det er, der ikke undser sig for paa den Maade at udbytte Lærlingeuvæsenet**).

Det er ønskeligt, om den Lærlingelov, der nu for snart to Aar siden blev forelagt Rigsdagen, maatte blive gennemført og vedtagen i den Skikkelse, som Forslaget foreligger i. Dette indeholder flere Bestemmelser, som vilde blive til Gavn for vort Fag; saaledes bl. a. Bestemmelsen om, at ingen maa holde Lærlinge, naar han ikke selv er udlært i Faget, og Bestemmelserne om, at Mesteren skal sørge for, at Lærlingen, foruden at han bliver bibragt den fornødne manuelle Færdighed, faar Lejlighed til at uddanne sig i tekniske Skoler eller lignende Anstalter. Jeg har hørt flere Haandværksmestre sige, at Pokker skulde holde Lærlinge, hvis den Lov bliver vedtagen; skulde det komme dertil, at Bogtrykkeri-Ejerne vilde sige det samme, da skal det ikke glæde nogen mere end *Typothet.*

Lidt Statistik vedrørende „Dansk typografisk Forening".

Det vil upaatvivlelig glæde enhver Ven af „Dansk typografisk Forening" at se den Fremgang, hvorunder nævnte Forening arbejder. Ved forrige Halvaarsregnskabs Afslutning den 31. December 1881 talte Foreningen 33 Lokalafdelinger med en Indtægt af 1772 Kr. 58 Øre***), og nu ved sidste Halvaarsregnskabs Afslutning den 30. Juni 1882 talte Foreningen 33 Lokalafdelinger†) med en Indtægt af 2402 Kr. Ved det sidst nævnte Halvaars Afslutning talte Foreningen 352 Medlemmer, der fordelte sig paa de forskellige Lokalafdelinger saaledes:

---

*) Udhævet af Indsenderen.

) Avertissementet skyldes Bogtrykkeriejer, Redaktør og **Dyrlæge Welsch, som paa en indlagt Billet har givet følgende Svar:

Holstebro, den 29. Avgust 1882.

I Anledning af den Billet, De har indlagt paa „Jyllandsposten"s Kontor, skal jeg meddele, at den omtalte Plads er paa mit Trykkeri i Holstebro. Deres Arbejde vil nærmest blive Avissætning, dog vil der mulig ogsaa blive nogen Anvendelse for Dem til Aksidensarbejde. Jeg vil nok antage Dem med $2^1/_2$ Aars Læretid. Konditionerne ere: Kost, Logis og Vask frit og en Klædning ved Læretidens Udløb. Pladsen kan tiltrædes straks. Anbefaling bedes tilsendt.

W. Welsch.

***) Den virkelige Indtægt: Medlemsbidraget og „Andre Indtægter" (ligeledes i det efterfølgende Halvaarsregnskab).

†) Ved det sidst aflagte Regnskab er **Kjøge** udgaaet som regnskabsførende Lokalafdeling og henlagt under Ringsted Lokalafdeling; derimod er **Nykøbing p. M.** og **Stubbekøbing** tilkommet som Lokalafdelinger, den sidste dog ikke opført som regnskabsførende.

1) Aarhus 44, 2) Odense 30, 3) Kolding 27, 4) Randers 23, 5) Aalborg 20, 6) Svendborg 15, 7) Horsens 15, 8) Hillerød 12, 9) Ringsted 11, 10) Hjørring 10, 11) Rudkøbing 10, 12) Slagelse 9, 13) Holbæk 9, 14) Roskilde 9, 15) Ringkøbing 8, 16) Nakskov 8, 17) Vejle 7, 18) Viborg 7, 19) Skive 7, 20) Faaborg 7, 21) Næstved 6, 22) Nyborg 5, 23) Thisted 5, 24) Nykøbing p. M. 5, 25) Helsingør 5, 26) Holstebro 4, 27) Kallundborg 4, 28) Varde 4, 29) Sorø 4, 30) Ribe 4, 31) Fredericia 3, 32) Lemvig 3, 33) Stubbekøbing 3, 34) Middelfart 3, rejsende Medlemmer 6.

Ved samme (sidst nævnte) Halvaarsregnskab stiller Forholdet (den *virkelige* Indtægt) for de forskellige Lokalafdelinger sig saaledes:

1) Aarhus 296.90, 2) Kolding 203.10, 3) Odense 196.00, 4) Randers 173.10, 5) Aalborg 141.40, 6) Horsens 111.80, 7) Svendborg 99.30, 8) Hillerød 94.80, 9) Ringsted 82.65, 10) Ringkøbing 68.20, 11) Holbæk 64.10, 12) Slagelse 62.80, 13) Rudkøbing 60.20, 14) Hjørring 60.00, 15) Næstved 57.90, 16) Vejle 52.50, 17) Skive 44.60, 18) Nyborg 43.70, 19) Thisted 41.20, 20) Roskilde 40.80, 21) Faaborg 38.60, 22) Viborg 38.40, 23) Sorø 37.40, 24) Nakskov 35.60, 25) Holstebro 35.30, 26) Middelfart 34.80, 27) Helsingør 30.90, 28) Ribe 30.10, 29) Varde 29.10, 30) Fredericia 26.50, 31) Lemvig 25.65, 32) Kallundborg 25.50, 33) Nykøbing p. M.*) 19,10.

Ser man hen til det sidst afsluttede Regnskab, saa viser Status sig fortrinlig, idet Hovedkassens og Lokalforeningernes Kassebeholdning *tilsammen* udviser et Beløb af 1742 Kr. 43 Øre og en *Formuefremgang* siden foregaaende Halvaar af 510 Kr. 6 Øre, uagtet der i dette Tidsrum er faldet betydelige ekstraordinære Udgifter (Repræsentantmødet i Aarhus og de deraf følgende Udgifter etc.).

Hvad angaar *Udgiftssiden*, da har denne i det sidst forløbne Halvaar andraget i alt 1469 Kr. 77 Øre til Sygeunderstøttelse, Begravelseshjælp og Rejseunderstøttelse samt „Andre Udgifter" (henholdsvis 606 Kr., 50 Kr., 727 Kr. 88 Øre og 85 Kr. 89 Øre). *Rejseunderstøttelsen*, som andrager det største Beløb i de anførte Poster, er udredet af alle Lokalafdelinger, selvfølgelig med et større eller mindre Beløb efter Stedets Beliggenhed. *Sygeunderstøttelsen* er faldet paa 13 Afdelinger, Kolding og Kallundborg med de største Beløb (henholdsvis 139 Kr. 80 Øre og 127 Kr.). *Begravelseshjælp* er kun ydet til Kolding (med 50 Kr.).

Kolding, i Avgust 1882.

H. F. Rasmussen.

Til

Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening".

Naar jeg i dette Blads Nr. 17 har tilladt mig offentlig at fremkomme med en Forespørgsel til den ærede Hovedbestyrelse angaaende Forstaaelsen (jeg er forøvrigt fuldstændig enig med Hovedbestyrelsen, hvad den første Del af Besvarelsen angaar) af enkelte Paragrafer i Foreningens Love, har jeg troet og tror fremdeles saavel at have været i min fulde Ret som ogsaa at have handlet i Foreningens Interesse, idet det vist ikke kan være Tvivl underkastet, at der i adskillige Lokalforeninger hersker delte Meninger om enkelte, og for Koldings Vedkommende bl. a. ogsaa om de Paragrafers Opfattelse, der omhandler den af mig rettede Forespørgsel. Hvad kan vel saa være mere ønskeligt og have større Betydning for den samlede Forening, end at Hovedbestyrelsens Kjendelse kom til at foreligge **offentlig**; men til min Forbavselse læser jeg ved Spørgsmaalenes Besvarelse de sidste 5 Linjer: „Forøvrigt gøres Hr. Fabritius opmærksom paa, at Forespørgsler og lignende adresseres til Hovedbestyrelsens Formand. Skulde Hovedbestyrelsen saa finde det nødvendigt eller **hensigtssvarende** at offentliggøre Sagen, skal den nok fremkomme med den." — Det kunde være ganske interessant at erfare, hvilken Lovparagraf Hovedbestyrelsen henholder sig til, naar den (hvad tydeligt læses mellem Linierne i det af mig citerede) vil *formene* (for ikke at bruge et stærkere Udtryk) et Medlem **offentlig** at fremkomme med en Forespørgsel; thi af egen Magtfuldkommenhed kan det vel ikke være?

Kolding, den 18. September 1882.

S. Fabritius.

*) Kun opført som regnskabsførende Lokalafdeling for April Kvartal.

Til Typograf Christensens Enke i Assens er indkommet følgende Bidrag: Randers 22.75, Aarhus 20.30, Horsens 19.50 Odense 15.80, Aalborg 9.50, Rudkøbing 7.40, Ringsted 5.00, Ringkøbing 5.00, Svendborg 4.50, Faaborg 4.00, Middelfart 4.00, Skive 3.50, Kallundborg 2.50, Ærø 1.00, Roskilde 10.70, København 45.30*), Kolding 7.00; i alt 187 Kr. 75 Øre, for hvilken Sum vi herved kvittere, og bringe Enkens hjærtelige Tak til Bidragyderne.

Assens, i September 1882.

J. W. Larsen. *Otto Spilcker.*

*) Bidragene fra de københavnske Trykkerier ere indkomne saaledes: „Berl. Tid." 5.50, Cohen 2.45, „Dagbladet" 3.30, Græbe 2.55, Hvidberg 1.00, Jørgensen & Co. 6.50, Luno 1.50, Chr. Müller 2.00, Nielsen & Lydiche 2.75, Olsen 2.45, Schultz 7.80, Thiele 7.50.

Rettelser.

I Nr. 18, Side 3, Sp. 2, Lin. 12 f. o. staar: §§ 41 og 46, hvilket skulde være: §§ 31 og 46.

Forskellige Uheld. Af en Fejltagelse er Hr. E. Wendt i „Typ.-Tid."s Nr. 16 kommen til at staa mellem de udslettede i Stedet for mellem de bortrejste; ved en Forglemmelse blev Fejltagelsen ikke rettet i Nr. 17; Rettelsen til Nr. 18 har ligget otte Dage skjult i en daarlig Brevkasse og kommer derfor først i Nr. 19.

Kundgørelser.

En velanbefalet Sætter (24 Aar) søger Plads, helst i Københavns. Billet, mrkt. „Sætter", bedes tilstillet „Typograf-Tidende"s Ekspedition.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 20. | København, den 7. Oktober 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

Paa Grund af en Henstilling til Styrelsen i sidste Nr. om at foranstalte en Fest for Foreningens Medlemmer i Anledning af Bogtrykkerkunstens 400-Aars Jubilæum her i Landet meddeles, at Styrelsen i et Møde i Lørdags besluttede *ikke* at arrangere en Fest i den Anledning, dels paa Grund af den altfor langt fremskredne Tid, dels fordi der kan næres Tvivl om, at Kunsten virkelig kan siges at være indført her i Landet 1482. Man fandt det rigtigere nu at vente med en saadan Fest til 1890, til hvilken Tid det er 400 Aar siden, at Godfred af Ghemen trykte den første Bog i København, saaledes at der da i Tide blev gjort Foranstaltninger til paa en værdig Maade at fejre 400-Aars Jubilæet, og hvortil *forhaabentlig* baade Principaler og Arbejdere da vilde slutte sig sammen.

Nye Medlemmer:

J. A. Jørgensen [fra d. 31. Marts til d. 3. Oktober Militær, arbejdet sidst i „Sorø Amtstidende"], *N. C. Petersen, Færch Lemich* [udlærte d. 1. Oktober 1882], *C. M. Blomberg* [udlært d. 1. Avgust 1882 hos Rosenberg i Grenaa], *Oscar Toborg* (Rigsdagen).

Emil William Larsen [udlært hos Engsig-Karup, Assens, 1882] (J. Jørgensen & Ko.).

A. K. Christensen [arbejdet sidst i Nakskov] (Nielsen & Lydiche).

Peter William Abrahamsen [udlært i Holstebro] (L. A. Jørgensen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

I dette Blads Nr. 18 var Typograf *Lauritz Theodor Christian Philipsen* ved en Fejltagelse bleven opført som nyt Medlem. Da han hører til dem, som i Følge flere Generalforsamlingsbeslutninger ere udelukkede fra Foreningen, har Styrelsen meddelt ham, at han ikke kan blive Medlem.

Dansk typografisk Forening.

I *Køge* er oprettet en Lokalforening paa 4 Medlemmer med J. P. Frantzen som Formand.

Et Cirkulære er omsendt til Lokalforeningsformændene i Anledning af Gensidigheds-Overenskomstens Afslutning med „De forenede Hjælpekasser i København".

Hovedbestyrelsen.

Konkurrencen.

Paa Lolland-Falster har der i Sommerens Løb været ført en livlig Strid mellem de stedlige Blade angaaende et Stykke Arbejde. Dette — en Medlemsliste for „De mindre Landejendomsbesidderes Brandforsikringsselskab" i Stiftet — har i mange Aar været trykt i „Lolland-Falsters Stiftstidende"s Trykkeri. I Sommer fandt imidlertid Selskabet paa at sætte det til Licitation, og der indkom da følgende Tilbud:

Fra Bogtrykker Larsen, Nakskov	Kr.	692,50
— — Henrichsen, Stubbekøbing .	—	700,00
— Redaktør Jordan, Nykøbing.	—	750,00
— Bogtrykker Jakobsen, Nykøbing	—	1100,00*)

Denne Slags Konkurrence syntes „Stiftstidenden" ikke om, og i en længere Artikel gav den sin Misfornøjelse til Kende, særlig imod Folketingsmand og Udgiver af „Lolland-Falsters Folketidende" R. Claussen, der skulde have en væsenlig Andel i, at Arbejdet blev udbudt til Licitation. Deraf udspandt sig en heftig Polemik mellem de forskellige Blade.

Vi ere selvfølgelig ingen Yndere af den Slags Konkurrence, der i Forbigaaende bemærket endte med, at Arbejdet blev givet til Bogtrykker Larsen i Nakskov som den billigste, og vi slutte os nærmest til „Stiftstidenden"s Betragtninger i denne Sag. At dette Blads Trykkeri altid har staaet højt blandt Provinstrykkerierne baade hvad Lønninger og øvrige Forhold angaar, er en bekendt Sag, og Bladet har derfor Ret til at udtale sig, som det gør, naar det skriver:

„— — — Naar de anførte Bogtrykkerier imidlertid gaa betydelig ned under, hvad der maa anses for normal Betaling, da er dette kun muligt derved, at vedkommende Bogtrykker skaffer sig yderst billig Arbejdskraft, altsaa ved at lade det gaa ud over den Part, som allerdaarligst kan

*) Hertil maa dog bemærkes, at Stiftstidenden senere oplyste, at man fejlagtig havde beregnet dobbelt Papir i Stedet for enkelt Ark, saaledes at Prisen derved vilde blive saa meget mindre.

taale at knibes. Thi Papirfabrikerne og Skriftstøberierne sælge sandelig ikke billigt, fordi Bogtrykkeren arbejder billigt. Eller med andre Ord, naar „De mindre Landejendomsbesidderes Brandforsikringsselskab i Lolland-Falsters Stift", der har assureret for over 30 Millioner Kr., ved Hr. R. Clausens ædle og velgørende Bestræbelser kan glæde sig ved at have sparet nogle faa Hundrede Kroner eller højst $^1/_3$ Øre pr. 100 Kr. af Forsikringssummen, saa maa Sætterne paa Trykkerierne — man kan godt sige — sultefødes eller ogsaa vige Pladsen for stakkels Subjekter eller Drenge.

Den fri Konkurrence ser saa uhyre retfærdig ud; men i Praksis og over for Arbejderne er den sandelig ikke lystelig at underkaste sig. Mon det virkelig skulde være kommet dertil, at vore Ejendomsbesiddere paa Lolland og Falster for at skaffe sig billige Medlemslister ville lade det gaa ud over Arbejderne i Bogtrykkerierne? Det ser næsten saaledes ud; thi lige som Dhrr. R. Clausen, H. J. Roug, H. Rasmussen m. fl. i Aar have skaffet det ofte nævnte Brandforsikringsselskab en „billig" Medlemsliste, saaledes var man i Venstrebladene her paa Øerne ogsaa virksomme i Fjor for at skaffe det saa kaldte „Peter Hansenske Brandforsikringsselskab" en „billig" Medlemsliste, hvilket lykkedes efter samme Forhold som i det oven for omhandlede Tilfælde."

Det er rene Ord, og det glæder os, at der dog en Gang imellem findes en Arbejdsgiver, som forstaar at bedømme Arbejdernes Stilling og det Tryk, hvorunder de i Almindelighed maa arbejde, rigtigt. — En Mærkelighed ved denne Affære, som vi endnu skulle omtale, er, at Hr. Bogtrykker Dein i Maribo, der forrige Aar led under samme Behandling, som nu er bleven „Stiftstidenden"s Trykkeri til Del, i denne Sag slutter sig til dem, der have nedsat Prisen (han har dog ikke deltaget i Konkurrencen) og mener, at Arbejdet godt kan udføres for den lavere Pris. — Det er forresten ikke den eneste mærkelige Handling af Hr. Dein.

Nogle Notitser om typografiske Forhold i Wien.

Af *M. Truelsen.*

I.

Wienerne ere som bekendt et meget livligt Folkefærd; dette viser sig tydeligt ved en saadan Lejlighed som Jubelfesten: alle Bekymringer kastes over Bord, og man morer sig, morer sig som vi Danske ikke kende Mage til; men aldrig saa snart er Røgen fra Festfyrværkeriet trukken bort, før man igen begynder at tænke paa og sukke over sine alt andet end heldige Omstændigheder, men i Øjeblikket er man med med Liv og Sjæl. Den danske Natur kan ikke rigtig forstaa saadant. Slette Forhold præge os hurtig saa fuldstændig, at vi kaste Morskaben bort; saadan ere vi nu, og vi kunne for saa vidt kun sige: de lykkelige Wienere, der et Øjeblik kunne glemme alt.

Det østerrigske „ledende" Samfund i det hele taget er meget konservativt, og som Bevis herfor kan anføres, at Rødkridtet endnu bruges flittigt i Censurens Tjeneste, men det konservative kommer ogsaa frem indenfor vor Kreds, idet f. Eks. Søndagsarbejdet florerer næsten over alt, og med Hensyn til dette have Arbejdernes Bestræbelser i en lang Række Aar næsten aldeles ikke ført til noget Resultat. Det yppige Wienerliv koster meget, og Konkurrencen er stor imellem de forskellige Blad- og Bogtrykforetagender, hvoraf en Del ere i Børsmænds eller Folks Hænder, for hvem det kniber, man har kort sagt Indtryk af noget smaaligt, svindelagtigt og usolidt. Forretningerne *skulle* indbringe meget — og det maa gaa ud over Arbejderne. Rundt omkring paa Trykkerierne arbejdes der til langt ud paa Aftenen for en forfærdelig lav Betaling, der gives ikke Arbejderne Tid til en sund Rekreation i deres Hjem, sent komme de tilligemed Massen af Læredrengene fra deres Arbejde, og nu møder dem alle Verdensstadens natlige Glæder. Det er nu blevet saa sent, man synes at trænge til lidt „ekstra" oven paa den anstrængende Dag, Nætterne tilbringes saa mange Gange i de elegante Danselokaler eller paa endnu værre Steder — Arbejderen gaar hurtig sin legemlige Ruin i Møde og ender maaske med at tage en Kvinde af demi-monden til Kone.

Kampen imod *Søndagsarbejdet* begyndte for Alvor i Fjor. I Wien var det især Avissætterklubben, der søgte at indvirke paa Journalisterne til sin Fordel og gennem dem paa Bladudgiverne; i Prag fandt noget lignende Sted, men dog med den Forskel, at det her var „Journalistforeningen", der søgte at faa Typograferne med sig. Man indgik med Andragender til Regeringen og arbejdede ivrigt, men uden at opnaa Resultat paa noget af Stederne. I Prag strandede det hele paa en enkelts Modvilje, i Wien paa tre af de usleste Mord- og Røverhistoriesprøjters Nægtelse af at gaa med.

„*Vorwärts!*" (Organ for Østerrigs Bogtrykkere og beslægtede Fag), der udkommer en Gang om Ugen og mangen Gang indeholder mere Stof end vore største Dagblade, bliver redigeret paa en meget dygtig Maade af Formanden for „Verein der Buchdrucker und Schriftgiesser Niederösterreichs", *Karl Höger*, der har sit Sæde i Wien. Bladet er under hans Ledelse traadt kraftigt op til Forsvar for de wienske Typografers Interesser og har øvet en Del Indflydelse ved hensynsløst at trække slette Tilstande frem for Lyset. Efter hvad jeg har hørt og læst om Karl Höger, tænker jeg mig ham som en Mand med et vindende Væsen og stor Personlighed, som en vældig Agitator med en Stemme, der i Forsamlingerne med Hundreder, ja Tusinde Tilhørere kan høres i den fjærneste Krog; han er i Besiddelse af betydelig aandelig Dannelse og afholdt i Ordets videste Betydning af sine Kolleger.

Intet Under derfor, at naar Höger under de nuværende Forhold indkaldte til et Møde til Diskussion af Forholdsregler mod de slette Tilstande, Opfordringen da blev fulgt af mange. Mødet holdtes den 10. f. M., var besøgt af over 1500 Kolleger og havde følgende Dagsorden: „Dis-

kussion om den nuværende Tilstand i vort Fag, om Tilstandene i Wiens Officiner, om de typografiske Arbejderes Lønninger samt om Midler, hvorved der saa snart som muligt kunde indføres Forbedring i Forholdene". Indbydelsen sluttede med følgende Ord: „Vore nuværende Arbejdsbetingelser, vort Fags triste Forhold, de sørgelige Tilstande i mange af Wiens Officiner ere næsten blevne uudholdelige, trods det, at Forretningslivet ikke er saa nedtrykt, som man tror og vil gøre det til. Fra alle Sider høres Klager over Kollegers smagfulde Behandling, i enkelte Trykkerier over de vilkaarlige Lønninger, som ere normerede beskedne nok gennem Tarifen af 1880. Værk- (egenlig Dag-) og Avissættere, Trykkere og Maskinmestre samt Skriftstøbere lide paa samme Maade under disse Tilstande og have alle mere eller mindre Aarsag til Klage og til Utilfredshed med deres Lod. Vort Fag forfalder moralsk fra Dag til Dag mere og mere, og kun modvillig bliver under saadanne Omstændigheder Arbejdet udført, for saa vidt her er Tale om Arbejderne."

At Tilstandene i Wien ere alt andet end taalelige, ser man af en Lønningsstatistik, som er bleven offenliggjort, og hvoraf det fremgaar, at der i Wien endog bliver betalt mindre end i de østerrigske Provinser, uagtet Livsfornødenheder og Husleje naturligvis ere og maa være dyrere i Millionstaden end i de andre Byer. Hvis Tilstandene ikke vare slette, vilde det heller ikke have været muligt at samle næsten alle, gamle og unge, til et Diskussionsmøde. At Udtalelserne paa Mødet have været hvasse og ikke ere faldne i det kejser-kongelige „Staatsanwaltschaft"s Smag kan man se af det paafølgende Nummer af „Vorwärts!", hvis første Oplag er blevet konfiskeret, og hvis derpaa følgende nye Udgave lyser med 19 hvide Pletter i sine Spalter. Af en Del af de Bogtrykkerier, som bleve nævnede paa Mødet, og hvor der hersker de mest skandaløse Tilstande, skal jeg her anføre to: *Hofbogtrykkeriet* Zamarski, som for et Aar siden blev solgt med Garanti for en aarlig Indtægt af 75,000 Gylden, giver saaledes 9 Gylden fast til 50 af sine 70 Sættere, og til Resten bliver betalt en ligeledes sørgelig lav Løn; endvidere skal jeg nævne en *Frimurer* (af Logen *„Humanitas")* Spiess, der foruden en hel Del andre Dyder ogsaa besidder den at traktere sine Sættere med Skældsord og at prygle dem, medens han i Sommerferien tog en Del Drenge til foreløbig Uddanelse, for „at de ikke skulde løbe om og blive slette Mennesker".

Paa Mødet vedtoges en Henvendelse til Bestyrelsen for Wiens Bog-, Sten- og Kobbertrykkere med Anmodning om at betegne delegerede, der ret snart kunde træde sammen med Arbejdernes Udvalg for at tage de lokale Forhold under Overvejelse. Paa denne Skrivelse indløb der Svar den 19. f. M. med Betydelse af, at Fordringerne ikke vare stillede klart og tydeligt nok til, at man kunde tage Hensyn til dem, men at man, saa snart dette var sket, vilde indkalde en almindelig Forsamling af Wiens Bogtrykkeriejere. Til Slutning gør Bestyrelsen opmærksom paa, at den Maade, hvorpaa Sagen er sat i Gang af Arbejderførerne, ikke har gjort det heldigste Indtryk i Principalskredse, og Forhandlingerne ville meget besværliggøres, hvis man ikke viser mere Maadehold.

Dette kan *maaske* være rigtigt, men jeg skal dog bemærke, at Arbejderførerne kun have trukket de slette Forhold frem i fuldt Lys og at nu til Dags, hvor det kun er en Gang imellem man ser, at der er Principaler, som virkelig omfatte deres Arbejdere med Interesse — men er dette Tilfældet, vil man da ogsaa se, at saadanne heldigt stillede Arbejdere slutte sig fast til deres Principal —, maa det være Arbejderne tilladt paa den ene eller anden Maade at stille de Betingelser, hvorunder de kunne arbejde, den ene af Faktorerne har nemlig kun tilsyneladende Magten, fordi han er beskyttet. Hvad Henvendelsens Tydelighed angaar, maa det kun være Mangel paa god Vilje, naar man ikke har kunnet forstaa den.

Efter Udtalelser, der ere fremkomne, hverken kan eller vil man med tidligere Erfaringer for Øje begynde paa Strejke, men „Vorwärts!" har dog udstedt en Opfordring til Kollegerne i Østerrig og Udlandet om at komme til Hjælp med Pengebidrag, da man rimeligvis alligevel vil kunne trænge til Støtte, og samtidig frabeder man sig, at Kolleger udenfor Wien modtage Arbejde der, hvis det skulde blive tilbudt.

Som Svar paa Hr. Fabritius's Inserat i sidste Nr. af Tidenden skal jeg saa kort som muligt gøre Rede for, hvorfor den omskrevne Bemærkning blev sat under Svaret paa Hr. Fabritius's Forespørgsel. Der indløber, som enhver vel kan tænke sig, næsten daglig Forespørgsler eller lignende til Hovedbestyrelsen eller mig i min Egenskab som Formand. Tænkte man sig nu, at det blev Koutume at stille Forespørgslerne gennem Bladet, da er jeg bange for, at dette, i endnu højere Grad end nu, vilde vise sig at være for lille. Enten bør *alle* Forespørgsler, for Konsekvensens Skyld, stilles gennem Bladet, eller *alle* gaa den, som det synes mig, mest naturlige Vej direkte til Hovedbestyrelsen. Skulde de alle offentliggøres i Bladet, vilde der kunne paa den Maade komme mange Spørgsmaal frem for Offentligheden af den Slags, som Hovedbestyrelsen tror det bedst at skjule under Kærlighedens Kaabe, og som kun vilde øde den knebne Plads i Bladet til ingen Nytte. Jeg skal nævne et Par Stykker. Der kom saaledes engang en Forespørgsel til Hovedbestyrelsen, „om der ikke kunde laanes 50 Kr. af Hovedkassen til Etablering af en Cigarforretning"! stillet i fuldt Alvor af et Medlem, som oven i Købet var Formand for en temmelig stor Lokalforening, og som var temmelig stiv i at stille Forespørgsler. Han spurgte bl. a. ogsaa engang, „om det Eksemplar af „Typograf-Tidende", som i Følge de dagældende Love blev holdt i Aarhus, ikke kunde, naar Aarhusianerne havde læst det, laanes ud til vedkommende Lokalforening, da Medlemmerne *der* dog nok kunde have Lyst til at se det. Det behøvedes jo ikke at sendes hver Gang, der kunde jo sendes nogle Stykker ad Gangen"! — Og saa havde dog vedkommende selv været med til at vedtage, at der i hver Lokalforening *skulde* holdes ét Eksemplar af Bladet, som skulde betales af Lokalkassen.

Nej, lad det dog ikke blive Koutume at stille Forespørgslerne gennem Bladet, lad dem gaa den direkte Vej. Saa megen Tiltro synes det mig at Medlemmerne maatte have til Hovedbestyrelsens praktiske Sans, at den blandt de Forespørgsler, som indløbe, kan skønne imellem de, der have *almindelig* og de som kun have *lokal* Interesse. Vi hverken ville eller kunne forbyde nogen at fremkomme med en Forespørgsel offentlig, men vi vilde søge at forhindre Udartelsen ved at rette Bemærkningen til Hr. Fabritius.

Aarhus, den 1. Oktober 1882.

Harald Jensen.

„Typografisk Forening"s Sygekasse*) er naturligvis lige som andre Sygekasser beregnet paa at komme Medlemmerne til Hjælp i Tilfælde af Sygdom, saaledes, at denne ikke skal blive vedkommende til altfor stor en Byrde, og det, at et Menneske sikrer sig Hjælp i slige Tilfælde, er jo fuldkommen rigtigt. Her er imidlertid nylig hændet et Tilfælde, hvor et Menneske ligefrem har havt Fordel af sin Sygdom, og da dette jo ikke kan være Meningen med Sygekasserne, vil jeg drage Tilfældet frem for Offentligheden.

En ung Typograf havde foruden at være Medlem af „Typografisk Forening" tillige meldt sig ind i en herværende Sygekasse. Han svarede Medlemsbidrag til begge Kasser og havde følgelig ogsaa Ret til at hæve Sygehjælp af dem begge. Nu var han saa uheldig at faa Tyfus og blev indlagt paa Sygehuset, men af Byens Sygekasse fik han fri Kur og Pleje her, fri Lægehjælp og Medicin, og af „Typografisk Forening" fik han 10 Kr. ugentlig, hvilke Penge han altsaa kunde spare sammen.

Havde han havt Arbejde i denne Tid, da vilde hans Løn have været 7 Kr. ugentlig foruden Kost og Bolig. Men herfra vilde jo gaa 30 Øre ugentlig til „Typografisk Forening" og Bidraget til Sygekassen. Altsaa har han ved at ligge syg havt en ren Fortjeneste af $3^1/_2$ Kr. ugentlig eller en halv Gang mere, end hans Ugeløn beløber sig til, naar han arbejder.

Her er nu ikke den fjærneste Grund til Mistanke for Simulation, men hvis noget lignende fandt Sted over for f. Eks. et Brandforsikringsselskab, da vilde vedkommende næppe undgaa Tiltale for Assurancesvig.

Kort i Forvejen havde en anden Typograf, som arbejdede her i Byen, været syg i nogen Tid. Han søgte Læge og fik Medicin, saa han selvfølgelig havde en Del Udgifter i denne Anledning, men da han alligevel kunde passe sit Arbejde, fik han ingen Sygehjælp, men maatte jo ogsaa betale sit ugentlige Bidrag til Foreningen.

. . . a . . ., den 24. September 1882.

R—S.

*) Her og i det følgende menes formodentlig „Dansk typografisk Forening". Red.

Forskelligt.

— I de forenede nordamerikanske Stater lader man til at ville gaa strængt frem mod Indførselen af Bøger. Tidligere kunde Bogforsendelser til en Værdi af under 4 Dollars frit indgaa, og først naar Tolden, der udgør 25 pCt., var naaet op til 1 Dollar, blev den fordret. Nu skulle Bøgerne henvises til et særligt Toldbureau, og kun Sendinger til en Værdi af under 50 Cents „foreløbig" være toldfri.

— En Læge i Bern har undersøgt 530 Rekrutter fra det franske og lige saa mange fra det tyske Schweiz og fundet, at kun 13—14 pCt. af de først nævnte, medens 21—22 pCt. af de sidste vare nærsynede. Grunden hertil menes at ligge i den mere utydelige og for Øjnene skadelige Frakturskrift.

— I Anledning af Strejken i Rom vare 34 Sættere anklagede for Domstolene og 28 bleve dømte til hver 2 Maaneders Fængsel. Som graverende Moment anførte den offentlige Anklager, at Strejkens Førere som Bogtrykkere tilhørte den intelligente og som man frygtede den toneangivende Del af Arbejderne. Fire agtede Advokater have tilbudt sig at føre den i første Instans paakendte Sag for Appelretten.

— Bestyrelsen for „Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker" har i dette Aar forsøgt at optage en Statistik over Tysklands Lønnings- og Arbejdsforhold, men klager over det utilfredsstillende Resultat og mener, at der gives ingen vanskeligere statistisk Opgave end at samle Oplysninger om Erhvervs- og Haandværksforhold. Temmelig nøjagtigt mener man dog at kunne angive Bogtrykkeriernes Tal til 2280 med 2541 Principaler, 798 Faktorer, 12,632 Sættere, 2535 Trykkere, tilsammen 15,965 Arbejdere.

Brevkasse.

Hr. **P. L. Erichsen**, Odense. Sangen af Morten Eskesen finde vi ingen Anledning til at optage. Vi ynde ikke at overtage en Rolle, som var tiltænkt den mislykkede Bogtrykkerfest: at være Afløbsstedet for slige storslaaede poetiske Udgydelser, dertil er vort Blad for beskedent.

Kundgørelser.

En dygtig yngre Maskinmester,

der har særlig Øvelse i Værkarbejde og Kendskab til Illustrations- og Farvetryk, kan faa Plads straks i en større Provinsby. Lønnen vil i en væsentlig Grad rette sig efter vedkommendes Dygtighed og Paalidelighed. Billet, mrkt. „Trykker Nr. 4", bedes tilsendt dette Blads Kontor i Løbet af 3 Dage.

En Maskintrykker

søger Plads straks eller senere. Billet, mrkt. „Trykker", bedes indlagt i „Typograf-Tidende"s Ekspedition.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 21. | København, den 21. Oktober 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, Lørdag den 21. Oktober, Kl. 10, afholdes **Diskussionsmøde** i Lokalet, Amagertorv 4, 1. Sal (den store Sal). *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

P. C. Olsen [udlært hos Luno den 1. Oktober 1882] (Luno).

S. L. Nielsen [arbejdet sidst i Aarhus], *J. V. Carlsen* [arbejdet sidst hos O. C. Olsen & Ko.] (Nielsen & Lydiche).

L. Olsen [sidst arbejdet hos Herdahl i Lyngby], *Gottfr. Walther* (I. Cohen).

E. Wendt (Erichsen).

Tverskou (Schultz).

C. Nielsen [arbejdet sidst i Ringsted], *Th. Thomsen* [arbejdet sidst i Nykøbing p. M.] (Rigsdagen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldte Medlemmer:

H. C. Hasløv (O. C. Olsen).

Udslettede Medlemmer:

Thyregod (O. C. Olsen).

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Oversætteren: Thelema-Munkene. Roman af Walter Besant og James Rice. Oversat af Dr. phil. Fr. Winkel-Horn.

Nye Bøger (købte). Vilh. Bergsøe: Fra Piazza del Popolo, 3 Bind. — Ewald: Svenskerne paa Kronborg, 2 Bind. — Kjelland: Novelletter. — Georges Ohnet: Serge Panine. — Schandorph: Uden Midtpunkt. — Topsøe: Jason med det gyldne Skind. — Chr. Winther: Hjortens Flugt.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Til 11. December d. A. ere 2 Portioner af det Rolffske Understøttelseslegat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for „De forenede Hjælpekasser for Typografer", bedes sendte til Kassereren *N. Hansen*, Korsgade 24, 1. Sal, inden 1. December d. A.

København, den 15. Oktober 1882.

Bestyrelsen.

Dr. med. *Ravn* er flyttet til Højbroplads 4, 2. Sal.

N. Hansen.

Typografernes Sangforening

afholdt en ekstraordinær Generalforsamling den 7. Oktober med Dagsorden: „Henstilling fra Bestyrelsen til Generalforsamlingen, om denne anser det for rigtigt, at Foreningen stiller et Beløb af 180 Kroner som sin Part til et Garantifond, hvis Dannelse af Bestyrelsen for „De samlede Sangforeninger" er sat som Betingelse for, at den paatænkte Sangfest i 1883 kan komme i Stand".

Alb. Christensen og Gust. Clausen valgtes henholdsvis som Dirigent og Sekretær, og efter en kort Diskussion blev Forslaget *enstemmigt forkastet.*

Konkurrencen.

Vor Artikel i sidste Nr. under denne Rubrik har givet Hr. Johan Dein i Mariebo (Søn af Bogtrykker Dein) Anledning til at sende os en Skrivelse, hvori han søger at forsvare den Udtalelse, som hans Fader er fremkommen med i Anledning af den nævnte Sag. Hr. Dein opstiller en Beregning, der skal vise, at Arbejdet meget godt kan udføres for den mindre Betaling, og det er ogsaa muligt, at det kan lade sig gøre, uden at det er nødvendigt at antage simplere Arbejdskraft, og uden at det behøver at gaa ud over Arbejderne. Vi maa imidlertid bestandig hævde, at den Slags Konkurrence er skadelig og fordærvelig, thi er man først begyndt dermed, saa er det ikke godt at vide, hvor der endes. Det har jo, som vi fremhævede i vor Artikel, Hr. Dein selv erfaret, og vi kunne ikke tage en Forklaring, som Hr. Dein fremsætter om Forskellen i de to Tilfælde, for gode Varer; vi maa fremdeles holde os til Stiftstidendens Opfattelse af denne Sag, om end dens træffende Udtalelser om Arbejderne nærmest ere fremkomne, fordi Sagen berører den selv. Hvad vi dog mindst kunne indrømme som rigtigt, er, at Hr. Dein har afgivet sit Votum i denne Sag. Da han jo tilsyneladende ikke selv har lagt an paa at faa Arbejdet, forekommer det os at have været rigtigst, at han slet ikke havde blandet sig deri. Hr. Deins Hæderlighed som Arbejdsgiver er vist nok hævet over enhver Tvivl, han ønsker næppe at faa Tilstande indført, der maaske imod hans Vilje kunde tvinge ham til at nedsætte Lønnen for Arbejderne, men netop derfor skulde han ikke indrømme det berettigede i en saadan Nedsættelse,

som den, der har funden Sted med det nævnte Arbejde. Vi have stadig det Tilfælde for Øje, som Hr. Dein led under forrige Aar. Den Gang viste det sig, at en Anden godt kunde tage et Stykke Arbejde til en Pris, som efter Udsagn fra mange Sider ikke kunde være tilstrækkelig, naar der skulde tjenes lidt paa det og holdes ordentlig Arbejdskraft, og hvem borger for, at det ikke gaar lige saa til næste Aar med dette Arbejde, da nu en Gang Konkurrencen er aabnet og Skraaplanet betraadt? Der kan maaske til den Tid findes en Mand, som kan gøre det endnu 200 Kr. billigere, og saa — ja saa er det dog vel ikke Bogtrykkeren, der først giver Afkald paa sin Fortjeneste og lader Arbejderne faa, hvad de skulle have; nej, det bliver Arbejderne, der maa lide Tabet, her som i alle lignende Tilfælde, og derfor maa vi give „Stiftstidenden" Ret i, hvad den skriver om den frie Konkurrence, der tilsyneladende ser saa retfærdig ud.

Vi skulle endnu efter Hr. Deins Anmodning oplyse, hvad Meningen er med vor Slutningsbemærkning i Artiklen, hvilken han kalder for „tvetydig". Den er for saa vidt meget uskyldig, som den kun skulde henvise til Hr. Deins bekendte Skrivelse til Typograferne i 1876, der vist nok var meget velment, men den Gang, som nu, var temmelig overflødig og uden Spor af Gavn. Det var ved et Tilfælde, at der i vor Slutningsbemærkning var kommen til at staa *Handling* i Stedet for *Udtalelse*, hvad der havde været mere korrekt, men for øvrigt gør det jo mindre til Sagen. Vi maa hermed betragte Diskussionen som sluttet for vort Vedkommende, da en længere Drøftelse af Sagen neppe vil føre til noget.

Selvhjælp.

Jeg tror at være temmelig overbevist om, at den Overenskomst, som nu endelig er bleven afsluttet mellem „*De forenede Hjælpekasser*" i København og „*Dansk typografisk Forening*" (gældende fra den 1. Oktbr. d. A.) er bleven hilset med almindelig Glæde, og det er da ogsaa den rette Vej, Arbejderne bør gaa; Byrderne blive jo altid lettere, naar der er mange om at bære dem. Netop i vor Tid, hvor Løsenet mere og mere bliver: „Hjælp dig selv, saa hjælper Gud dig!", er den mest vidt gaaende Sammenslutning nødvendig, for at Selvhjælpen kan faa den tilstrækkelige Betydning, og i denne Retning kan man da ogsaa sige, at Typograferne som de intelligenteste Arbejdere altid have staaet højt *i det hele taget;* en Del gives der dog, som af ligefrem Ligegyldighed ikke have faaet Øjnene op for, hvad de skylde dem selv.

I Anledning af denne Overenskomst vil jeg derfor nu rette en indtrængende Opfordring til enhver Typograf, som hylder Selvstændighed, men som paa Grund af sin Stillings usikre Varighed hidtil har holdt sig borte fra „De forenede Hjælpekasser" paa Grund af det høje Bidrag, nu at indtræde i dem. Tidligere kunde det være Tvivl underkastet, om man skulde melde sig ind i denne eller en anden Sygekasse, der maaske var billigere, men *nu*, da en Typograf kan rejse fra én Plads til en anden i hele Danmark uden for en Tid at tabe sine Rettigheder, ja selv paa Rejse for at søge Arbejde ikke er udsat for at maatte ty til Fattighjælp, hvis han skulde blive syg, *nu* kan der ikke længer være Tvivl om, hvor man bør melde sig.

For de unge er det en Pligt at være Medlemmer af en Sygekasse, idet de med Fornøjelse maa yde deres Bidrag, naar de ere raske; det er en Pligt for os hver især at bære Sten til vor Uafhængigheds Bygning for derved at vinde Agtelse og Respekt, og vi kunne jo altid være visse paa, at vore Penge, hvis vi ikke selv komme til at trænge til dem, blive anvendte til Folk, der selv have gjort, hvad de formaaede, for at sikre sig, og ikke, som det saa mange Gange er hændet os, blive kastede ud af Vinduet til den første den bedste. For den ældre og gifte Mand er det ikke alene en Pligt at være Medlem, men en utilgivelig Forsømmelse ikke at sørge lidt for sig og sin Familje, hvis han skulde blive arbejdsudygtig for en Tid. Hvis alle vare forsynlige, vilde mangen en blive fri for at gaa den pinlige Gang med det velsignede Cirkulære og blive fri for at modtage den Tilrettevisning, at den, som ikke vil yde, kan heller ikke forlange, at der skal gives ham.

M. Truelsen.

Den københavnske Trykkerforening.

Hr. Redaktør! Tillad mig igennem vort Blad at forespørge, hvorledes det hænger sammen med Forholdet imellem vor Forening og Trykkerforeningen. I Sommer var der flere, som fortalte mig, at der var indledet en Forhandling mellem de to Foreninger om en Sammenslutning, og som en Ven af Enighed, der jo — som man siger — gør stærk, glædede jeg mig allerede over Trykkernes Omvendelse og vaagnende Fornuft og saa i Aanden de vildfarne Lam vende tilbage til den Forening, hvor de rettest høre hjemme. Siden hørte jeg imidlertid ikke mere til Sagen, skønt jeg stadig ventede, at der en skønne Dag vilde være en lang Liste i Bladet med nye Trykker-Medlemmer. Derimod opdagede jeg ved et rent Tilfælde, at Trykkerne havde faaet nye Love for deres Forening, der gælde fra 1. Oktober 1882, og ved at se dem igennem, fandt jeg følgende Paragraf, som jeg herved vil tillade mig at fremsætte, for at man kan se, hvorledes Trykkerforeningen kan hjælpe sine Medlemmer og andre.

§ 9. Agter et Medlem at rejse, og han uafbrudt har været Medlem af Foreningen $^1/_2$ Aar, kan der tilstaas ham en Understøttelse af indtil 10 Kr. Rejseunderstøttelse kan kun ydes 1 Gang i et Aar til et og samme Medlem. Tilrejsende fremmede Trykkere kunne erholde Rejsehjælp, for saa vidt de kunne bevise at have været Medlem af en Forening, hvormed den typogr. Trykkerforening har Overenskomst. Formanden bestemmer Summens Størrelse og anviser den til Udbetaling af Kassereren. Anvisningen forsynes med Kvittering og vedlægges Revisionen. Ved enhver Udbetaling bliver at fradrage alle Restancer.

Det første, der her falder i Øjnene, er den Bestemmelse, at tilrejsende, fremmede Trykkere faa Rejsehjælp, *naar de*

kunne bevise at have været Medlem af en Forening, hvormed Trykkerforeningen har Overenskomst. Da den, som bekendt, imidlertid ikke kan faa en saadan Overenskomst med nogen anden Forening paa Steder, hvor danske Typografer ved deres Vandring her paa Jorden kunne tænkes at komme, eller hvorfra der kan tænkes at komme Rejsende hertil, vil den oven nævnte Bestemmelse altsaa paa godt Dansk sige: „Rejsende fremmede Trykkere faa ingen Understøttelse af Foreningen", lige som den anførte Mangel paa „Overenskomster" selvfølgelig ogsaa vil medføre og har medført, at de herfra rejsende Trykkere, hvorved navnlig maa forstaas de unge, ingen Understøttelse faa, hvor de paa deres Vandring komme hen. Som Erstatning herfor giver Foreningen dem rigtig nok ved eventuel Bortrejse 10 — *ti* — Kroner, og hermed kan de saa rejse Verden rundt — eller saa langt de kan komme, for undervejs vanker der jo ikke noget.

Men det er sandt! Det var min Forespørgsel til Dem: Hvem er Skyld i, at der ikke er blevet noget af Trykkernes Indmeldelse i vor Forening? Hvis De kan, vilde jeg gerne have Svar med det samme.

Deres ærbødige
c.

* * *

Vi skulle til ovenstaaende Forespørgsel kun svare, at Skylden ikke ligger hos „Den typografiske Forening". Paa en Henvendelse fra Trykkerforeningen i Sommer gennem dens Kasserer til vor Forenings Formand, om der ikke kunde opnaas en Overenskomst mellem Foreningerne angaaende deres (Trykkernes) rejsende Medlemmers Legitimationspapirer, svarede denne, at der ikke kunde tænkes anden Ordning af Sagen, end at Trykkerforeningens Medlemmer meldte sig ind i „Den typografiske Forening". Han tilraadede dem at gøre dette, og lovede dem al mulig Imødekommen, hvis de vilde beslutte sig dertil. Siden have vi imidlertid heller ikke hørt noget til Sagen, og det maa derfor være vedtaget i Trykkerforeningen, at den fremdeles vil føre sin egen ufrugtbare Tilværelse; i det mindste tyder Lovenes § 9 unægtelig paa noget saadant. — En Anskuelse, der skal herske mellem en Del Trykkere, at det er „Den typografiske Forening", der først har henvendt sig til Trykkerforeningen for at faa dens Medlemmer til at melde sig ind i Foreningen, er urigtig. *Red.*

Selvhjælp og Sygekasser.

I sidste Nr. af „Typograf-Tidende" har en Indsender R—S. anket over, at en ung Typograf foruden at være Medlem af „Dansk typografisk Forening" tillige har været Medlem af en lokal Sygekasse i den By, hvor han arbejdede, og under en Sygdom har hævet Understøttelse af begge Parter, noget, som Indsenderen synes at ville sætte i Klasse med Assurancesvig. Det forekommer mig, at den ærede Indsender for sin egen Skyld havde gjort bedst i ikke at omtale denne Sag, da det hele faar Udseende af at være udsprungen af lav Misundelse, for ikke at nævne nogen værre Bevæggrund. Der er saa tidt talt og skrevet om, at Arbejdernes Kaar trænge til at forbedres, men da det er vist, at vi kun gennem Selvhjælp opnaa at faa vore Kaar forbedrede, og da Sygekassen netop er et af de Midler til Selvhjælp, Arbejderen har til sin Raadighed, saa maa det ogsaa være hver enkelt tilladt at benytte dette Middel i saa stor Udstrækning, som han vil, naar han ikke derved træder andres Ret for nær. Og der er Garanti nok for, at ingen kan misbruge en Sygekasse — og aller mindst „Dansk typografisk Forening"s Sygekasse, da denne i Følge Lovenes § 45 forlanger Lægeattest, forinden der udbetales nogen Understøttelse, og hvilken Læge vil bevidne, at en Mand er syg, naar han ikke kan opdage Sygdommen? Dertil kommer, at i de fleste Tilfælde er der dog mere end én Typograf i en By, saa det snart vilde blive opdaget, om nogen søgte at bedrage Sygekassen. Den omtalte unge Typograf viser nemlig, at han har været i Besiddelse af mere Omtanke end de fleste andre, naar han ikke har betænkt sig paa af sin ringe Løn at udrede 40—50 Øre om Ugen til to Kasser for derved at sikre sig mod at falde nogen til Byrde under et Sygdomstilfælde, thi der er dog vel ingen, som tror, at man for 10 Kr. om Ugen kan blive indlagt paa et Sygehus og der faa Læge, Medicin og Pleje? De af os, der have prøvet sligt, vide kun alt for vel, hvad det koster. Eksempelvis kan jeg anføre, at jeg i Fjor maatte betale 37 Kr. 50 Øre for 11 Dages Sygeleje paa et Sygehus; havde vor Forenings Sygekasse den Gang været traadt i Kraft, vilde jeg af den kunne have faaet 15—16 Kr. eller omtrent to Femtedele af Omkostningerne. Dertil kommer, at fordi man bliver udskreven af Sygehuset som helbredet, er man ingenlunde arbejdsdygtig, men man kan selvfølgelig ikke nyde Understøttelse af Sygekassen i Rekonvalescenttiden, og dog trænger man netop i den Tid til Styrkemidler, som ere alt andet end billige. Indsenderen fremdrager i Modsætning til hin unge Mand en anden Typograf (formodenlig Indsenderen selv), som brugte Lægehjælp og Medicin, men dog ingen Sygehjælp kunde faa, da han ikke var arbejdsudygtig; det kan jo have været trykkende nok for ham at betale dette af sin egen Lomme, men havde han været lige saa forudseende som sin unge Kollega, vilde han jo ogsaa i dette Tilfælde kunne have faaet fri Lægehjælp og Medicin.

For rigtig at faa Kulør paa Inseratet fremhæver Indsenderen, at den unge Mand tjente $3^1/_2$ Kr. om Ugen ved at være syg; dette beviser jo kun, at ommeldte Typograf maatte arbejde for en Løn, som man maa blues ved at omtale, og som er ringere end den, en simpel Arbejdsmand kan fortjene, skønt vort Fag netop fremfor noget andet Fag fordrer en aandelig Uddannelse, som det baade koster Tid, Flid og Penge at erhverve sig. Her er et Omraade, hvor den ærede Indsender kunde faa en bedre Anvendelse for sine Evner og Kræfter end til smaalige Skriblerier; vilde han anvende sine Evner og Kræfter til at støtte sine Kollegers Bestræbelser for at opnaa bedre materielle Vilkaar, saa vilde han gavne Standen og maaske ogsaa sig selv, men ved Udgydelser som dem i „Typograf-Tidende" Nr. 20 gavner han ingen. Desværre findes der hist og her Typo-

grafer, som — enten fordi de selv ere komne paa en grøn Gren, eller fordi de ad den Vej vente at komme det — gærne ville gaa Principalerne under Øjne og derfor stundom søge at fortrædige deres Kolleger og ligefrem bidrage til at trykke Lønnen ned for disse; om Indsenderen hører til den Slags „Kolleger" eller ikke, skal jeg lade staa hen, men hans seneste Optræden vidner ikke godt for ham.

Den 10. Oktober 1882.

Typothet.

„Lidt om Lærlingeuvæsenet".

Under denne Overskrift findes i „Typograf-Tidende" Nr. 19 et Angreb paa det Uvæsen, der drives med at holde altfor mange Lærlinge, et Uvæsen, som jeg er aldeles enig med Indsenderen i at fordømme; men da jeg nærmest maa betragte Artiklen som en Ramme omkring en Bekendtgørelse, jeg har ladet indrykke i „Jyllandsposten", og som man har behaget at betegne som hørende til „Smudskonkurrencen", saa nødes jeg til at anmode om at faa følgende Svar optaget.

At der i min Bekendtgørelse om en Lærling og deri, at jeg vilde foretrække en saadan, som i nogen Tid har været ved Faget, skulde ligge noget som helst „Smudsigt", maa jeg afvise som en uforskammet Insinuation. Dersom man skulde have mindste Berettigelse til at bruge den omtalte Betegnelse, maatte man i det mindste have — om ogsaa blot et eneste — Bevis for, at jeg havde søgt at lokke Lærlinge bort fra deres Lære, men man skal ikke kunne finde Skygge af Bevis i saa Henseende; tværtimod har jeg aldrig nogen Sinde tænkt paa at antage nogen Lærling, som ikke var lovlig løst fra sin Lære eller kunde blive det, og det tør dog maaske forudsættes som givet, at der kan tænkes adskillige lovlige Aarsager for et Lærlingeforholds Ophør. Af de Breve, jeg modtog som Svar paa min Bekendtgørelse, har jeg kun besvaret et eneste, nemlig det Brev, jeg fik fra den Dreng i Ringkøbing, som har sendt mit Brev til „Typograf-Tidende" *). Heller ikke hans Brev, som jeg til Redaktionens Efterretning vedlægger, men ønsker tilbagesendt og ikke offentliggjort, havde jeg besvaret, dersom ikke bemeldte Dreng udtrykkelig havde skrevet: *„jeg kan let faa min nuværende Principals Tilladelse til at flytte, da her er for megen Arbejdskraft for Tiden"*. Jeg havde som Følge af denne Bemærkning ikke mindste Betænkelighed ved at besvare bemeldte Lærlings Henvendelse til mig, men dersom jeg nu havde lokket ham med gyldne Løfter og glimrende Tilbud, saa kunde der endda have været nogen Grund til Klage; men mit Tilbud, som findes i en Note under den omtalte Artikel, er meget tarveligt, hvad vist Enhver vil indrømme, og som Bevis for, at jeg kun ønskede at antage en fra sin Lære paa lovlig Maade løst Lærling, turde dog det tjene, at jeg forlangte tilsendt Anbefaling, som selvfølgelig vilde være betydningsløs, hvis den ikke var udstedt af hans Principal.

Af nævnte Artikels øvrige Indhold kan man let faa den Anskuelse, at jeg særlig skulde høre til dem, der forbrød sig mod Lærlingevæsenet. Jeg skal derfor tillade mig at oplyse, at jeg indtil Slutningen af forrige Aar havde 4 Typografer og 1 Dreng (mindre kan det vel ikke godt være) i mit Trykkeri, og siden den Tid, da min Avis blev udvidet til at udkomme hver Dag, 4 Typografer og 2 Drenge. Kun en kort Tid i dette Efteraar har jeg kun havt 3 Typografer, men agter til Nytaar atter at holde ovennævnte Arbejdskraft. Jeg mener derfor at have stillet mig saaledes til Faget, at jeg kan forsvare det baade for Fagmænd og for de Lærlinge, der under en dygtig Faktors Ledelse blive uddannede i mit Trykkeri. — Jeg overlader derfor ganske til den typografiske Verden at bedømme, om jeg hører til „Smudskonkurrenterne" eller til „de mere humant tænkende Principaler".

Holstebro, den 5. Oktober 1882.

V. F. Welsch,
Bogtrykkeriejer, Redaktør og Dyrlæge.

*) Vi skulle hertil oplyse, at det ikke er en Dreng, der har skreven Artiklen eller indflettet Hr. Welsch's Svar i den, men en Typograf der med Interesse følger hele Bevægelsen i Faget. Hvis Hr. W.s Oplysninger om hans Arbejdskræfter ere rigtige, hvad der ikke er Grund til at tvivle om, vil „Typothet" naturligvis ikke undlade at indrømme, at Hr. W. som Bogtrykker i denne Henseende staar langt over mange af sine Kolleger baade i København og Provinserne. Red.

Forskelligt.

Uden videre at gaa ind paa en Artikel i „Berl. Tid." for Lørdag den 14. Oktober med Overskriften „Bogtrykkerkunstens 400-Aars Jubilæum i Norden", skal jeg gøre opmærksom paa, at det er en Fejltagelse, naar der anføres, at Johan Snel trykkede i Odense *42* Aar efter Bogtrykkerkunstens Opfindelse; efter alle nyere Oplysninger blev Bogtrykkerkunsten opfunden omtr. 1450, og *selv i 1840*, da man fejrede Bogtrykkerkunstens 400-Aars Jubilæum, var der Strid, om man havde Ret dertil i det Aar. I „Fyns Stiftst." for den 1. Oktober har Hr. Lærer Lauritzen vist det samme Ukendskab til Resultaterne af de nyere Forskninger. Hr. Lauritzen begynder endogsaa med en bestemt Udtalelse om, at 1440 er Opfindelsesaaret, uden dog at nævne, *hvor* Kunsten blev opfunden. — Denne lille Notits til Efterretning ved det paatænkte Jubilæum til Foraaret.

M. T.

— „Deutscher Buchdruckerverein" (Principalforening) holder sine aarlige Generalforsamlinger i forskellige Byer i Riget. I Aar er den saaledes bleven afholdt i Stuttgart, hvor de derværende Principaler havde indbudt deres Kolleger til en Banket og samtidig indbudt Gutenberg-Foreningens Sangerkor (Arbejdere) til at deltage for med deres Sang at oplive Festen, men dog udtrykkelig udtalt, at det ikke var for den musikalske Nydelses Skyld, men som et Bevis paa det gode Forhold mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. — Vi kunne ikke sige „eben so bei uns".

Brevkasse.

Hr. **Joh. Dein**, Mariebo. Deres Brev kunne vi ikke optage, da det — forekommer det os — er holdt i en altfor almindelig Konversationstone.

Hr. **F. Groth**, Kolding. Vi kunne ikke blive ved at ofre Pladsen paa Hr. Fabritius og maa derfor nægte Deres Artikel Optagelse. Dens Indhold er ogsaa nærmest af saa lokal Betydning, at den ikke kan have Interesse for Almenheden.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 22. | København, den 4. November 1882. | 9. Aargang.

☞ Opmærksomheden henledes paa, at Meddelelser om nye Medlemmer, der skulle optages i Bladet, maa være indsendte til Kassereren senest Onsdag Aften i den Uge, Bladet udkommer.

☞ Paa given Anledning meddeles det, at Redaktionen ikke paatager sig noget Ansvar for Manuskripter, der ikke benyttes, og at den i Reglen *ikke* besørger dem tilbagesendt.

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 18. November afholdes **Pølsegilde** i Foreningens Lokale (Salen), for saa vidt et tilstrækkeligt Antal tegner sig senest Onsdagen den 15. November.

Prisen for Kuverten er 1 Kr. 50 Øre med Øl og Brændevin. Der serveres med Gaasesteg og Pølser.

En Liste til Paategning er i Aften og næste Lørdag fremlagt i Lokalet.

Medlemmerne indbydes. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

Sophus Jensen, *Emil Hansen* [udlærte den 1. April 1881 hos Schultz] (Schultz).

O. V. L. Ekman [arbejdet sidst i Roskilde] (Nicol. Cohen).

Fred. Weis [udlært i Holbæk] (Rasmussen & Olsen).

V. F. Schäffer [sidst arbejdet i Kristiania] (L. A. Jørgensen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I afvigte Juli Kvartal har Medlemskontingentet udgjort 1439 Kr. 10 Øre; andre Indtægter (Indskud og tilbagebetalte Laan) 79 Kr. 90 Øre. I Sygdomsunderstøttelse er udbetalt: i Aalborg 33 Kr. 80 Øre, Aarhus 52 Kr. 80 Øre, Assens (under Faaborg Lokalforening) 30 Kr., Horsens 25 Kr. 40 Øre, Kolding 50 Kr., Middelfart 34 Kr. 20 Øre, Nykøbing paa Mors 58 Kr. 40 Øre, Odense 10 Kr., Rudkøbing 30 Kr., Viborg 14 Kr. samt fra Hovedkassen til Hr. William Abrahamson, der blev syg umiddelbart efter sin Ankomst til København, 87 Kr.; i alt 425 Kr. 60 Øre. Begravelseshjælp 150 Kr. I Rejseunderstøttelse er udbetalt i de forskellige Lokalforeninger 569 Kr. 20 Øre; andre Udgifter samme Sted er 28 Kr. 66 Øre. Til Hovedkassen er indbetalt fra Aalborg 42 Kr. 10 Øre, Aarhus 38 Kr. 20 Øre, Faaborg 6 Kr., Helsingør 15 Kr., Hillerød 59 Kr. 4 Øre, Hjørring 29 Kr. 60 Øre, Holbæk 25 Kr. 65 Øre, Horsens 15 Kr. 32 Øre, Kallundborg 13 Kr. 91 Øre, Kolding 58 Kr. 21 Øre, Middelfart 12 Kr. 79 Øre, Nakskov 25 Kr., Nestved 20 Kr. 42 Øre, Odense 80 Kr., Randers 70 Kr. 70 Øre, Ringkøbing 3 Kr. 20 Øre, Ringsted 22 Kr. 84 Øre, Roskilde 10 Kr., Skive 10 Kr., Slagelse 14 Kr. 62 Øre, Sorø 7 Kr. 46 Øre, Svendborg 37 Kr., Thisted 15 Kr. 28 Øre, Vejle 9 Kr., Viborg 14 Kr. 94 Øre, endvidere en Restance 3 Kr. 90 Øre samt fra H. P. Henrichsen i Mariebo (indmeldt i Foreningen fra 1. Juli) 7 Kr. 95 Øre — i alt 668 Kr. 13 Øre. De forskellige Lokalforeninger havde ved Kvartalets Slutning en Kassebeholdning stor 484 Kr. 37 Øre. I en herværende Sparekasse indestaar for Tiden 1325 Kr.

Aarhus den 28. Oktober 1882.

Joh. Lund,
Foreningens Hovedkasserer.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Til 11. December d. A. ere 2 Portioner af det Rolffske Understøttelseslegat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for „De forenede Hjælpekasser for Typografer", bedes sendte til Kassereren *N. Hansen*, Korsgade 24, 1. Sal, inden 1. December d. A.

København, den 15. Oktober 1882.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening

I Aften, **Lørdag,** Kl. 9, afholdes **Assemblé** i Restavratør Hansens Lokale, Skindergade 9, 1. Sal.

Betalingen er for Medlemmer 50 Øre, for besøgende Herrer, der indføres ved et Medlem, 75 Øre. I ovennævnte Betaling er Entré for en Dame medregnet.

Styrelsen.

Familietvist.

I „Den typografiske Forening“ herskede der i otte Aar et rigtig godt Familieliv mellem Sættere og Trykkere; Trykkerne havde Repræsentanter i Foreningens Repræsentantskab, og jeg mindes ikke nogen Klage over Tilsidesættelse eller Forurettelse. Men saa kom det mærkværdige Aar 1876, og Familietvisten opstod. Naar der kommer Splid i en Familie, er oftest Hjærtet eller Pengene Skyld deri; her var det Pengene — dette elendige Sølvtøj! — De typografiske Arbejdere vilde forsøge paa med Magt at forbedre deres Stilling; en saadan Kamp for Tilværelsen koster Penge! — Trykkerne samlede sig i en fortrolig Klynge og bleve enige om, at det ikke var *deres* Interesser, der kæmpedes for. Det var nu *deres* Tro, og naar saa mange ere enige om en Tro, skulde man tro, at det var en rigtig Tro! Og saa sagde de til hverandre: Have Sætterne Lyst til at føre Krig, saa lad dem ogsaa selv betale Omkostningerne; naar vi holde os udenfor, risikere vi hverken vore Pladser eller vore Penge“. Det var en let Sag at handle saaledes, derfor bleve Trykkerne ogsaa let enige om den.

Men det er en gammel Historie, som ikke er værd at dvæle ved. Sætterne tabte Slaget; men paa Trykkerierne færdedes de lige saa kammeratligt mellem Trykkerne som før; i Foreningslivet blev de fremmede. Trykkerne dannede selv en Forening.

Tiden gik. Det havde været klogt, om Sætterne og Trykkerne havde indset, at Skilsmissen var unaturlig, at Kløften burde jævnes, at de forskellige Kaldsfæller kammeratlig burde række hverandre Haanden til fælles Arbejde for fælles Interesser; hvem der gjorde Begyndelsen hertil, forekommer mig at være ligegyldigt.

Langt om længe kom der ogsaa en Forespørgsel i denne Retning fra Trykkerforeningens Kasserer til „Den typografiske Forening“s Formand, og efter en derpaa følgende Forhandling maatte man vente, at en Sammenslutning vilde finde Sted, saaledes at Trykkerne indmeldte sig i „Den typografiske Forening“, men vedblev selv at forvalte deres opsparede Kapital. Denne Ordning skulde man synes, at begge Parter kunde gaa ind paa. Men dog skete det Vidunderlige. Trykkerforeningen udsendte ny Love, som traadte i Kraft den 1. Oktober 1882. Formaalet var at understøtte trængende Medlemmer eller Enker efter saadanne, „at varetage og fremme Trykkernes Interesser“, afholde Diskussionsmøder samt „ved ugentlige Møder og selskabelige Sammenkomster at styrke Sammenholdet blandt Medlemmerne“. Alt dette er kun en Del af, hvad „Den typografiske Forening“ kan byde sine Medlemmer. Det er en Fejl, hvis Trykkerne tro, at de bedre kunne fremme deres Interesser ved at have en selvstændig Forening, end som Medlemmer af „Den typografiske Forening“; de raade ikke over et Fagblad og staa ikke i Forbindelse med udenlandske Foreninger til gensidig Rejseunderstøttelse; de have nok den pudsige § 9, som er omtalt i forrige Nr. af „Typograf-Tidende“; men den maa være skrevet med et Fremtidshaab for Øje, som næppe vil gaa i Opfyldelse. De unge Trykkere, som enten af Mangel paa Arbejde eller af Lyst til at se sig om i Udlandet og forsøge at lære noget der, ønske at rejse, men ikke ere velhavende, maa altsaa først være Medlemmer af „Den typografiske Forening“ et halvt Aar, eller ogsaa maa de styre deres Lyst og blive hjemme.

Naar man nu spørger Trykkerne, hvorfor de ikke sluttede sig sammen med Sætterne, lyder Svaret i Almindelighed: „Vi vilde kun blive betragtede som Fyldekalk!“ — Ja, hvad vil det sige? Man fristes til at spørge: Tror I da, I kun faa Lov til at betale Eders Kontingent, men er fri for at faa Arbejdsløsheds- og Rejseunderstøttelse; til at komme i Foreningen, men kun for at sidde stille og høre efter, naar Sager af faglig Interesse forhandles; til at læse „Typograf-Tidende“, men ikke til at skrive i den?

Naar efter en lille Strid gamle Venner mødes, er man i Begyndelsen lidt forsigtig, lidt mistroisk, man er blevet noget fremmed for hinanden; men det er ogsaa kun i Begyndelsen. Det samme vilde være Tilfældet her; det vilde ikke vare ret længe, før man slet ikke kunde mærke, at der en Gang havde været en Familietvist mellem Sætterne og Trykkerne. — Jeg véd med Vished, at mange Trykkere dele min Mening, at det var klogt, om alle hæderlige typografiske Arbejdere sluttede sig sammen under ét Tag, i Stedet for at dele sig i Partier. Men nu varer det vel noget, før der atter kan være Tale om en Sammensmeltning af de to Foreninger; det var jo Synd for Trykkernes ny Love, om de kun skulde gælde en kort Tid. *Pl. St.*

Et Par Alvorsord om vore Arbejderforhold.

Ved Næringsloven af 1857 er der givet Arbejderne Ret til i deres Fag at ernære sig ved *egne Hænders* Arbejde, dog uden anden Medhjælp.

Hvorledes bliver nu denne Lovbestemmelse overholdt? — Det vil kunne erindres, at Københavns Principalforening for længere Tid siden havde stævnet en Del Personer, om hvilke der ikke havdes tilstrækkelig Sikkerhed for, at de havde løst det fornødne Borgerbrev for at drive Forretningen *med Medhjælp.* Ud af denne Stævning kom der ikke noget fyldestgørende Resultat, og Forholdene have siden den Tid ikke forbedret sig, idet det ene „Fyrtøj“ efter det andet er opstaaet, som *med* eller *uden* Bevilling driver Bogtrykkernæring og ofte imod Lovens Bestemmelser om Medhjælp.

Et saadant „Fyrtøj“, som for kort siden er oprettet, skal jeg her omtale, nemlig paa Hjørnet af Dronningens Tværgade og Borgergade. Bogtrykkeren, Hr. Petersen, trykker et Blad „Yfing“, som skal modarbejde Drukkenskaben, hvortil han baade har Medhjælp af Sætter og Trykker — om med eller uden Ret, har jeg ikke Sikkerhed for, dog taler alt for, at han ikke har en saadan —; men hvad han i alt Fald ikke har Ret til, det er at forbeholde sine Arbejdere deres Løn, thi intet er farligere for et Samfund, end naar Arbejderne ikke kunne faa deres fortjente Løn udbetalt i rette Tid, da der derved absolut maa

skabes Forhold, hvor selv den ellers ordenlige og økonomiske Arbejder bliver ude af Stand til, af den allerede i Forhold til Livsfornødenhederne knap tilmaalte Løn at opfylde sine Forpligtelser og derfor ofte hjemfalder til et mindre humant Fattigvæsen.

Da disse Forhold ogsaa i vort Fag truer med at antage større og større Dimensioner, ligger heri en stærk Opfordring saa vel for Principaler som Arbejdere til at slutte sig sammen, og jeg opfordrer indstændig den ærede Bestyrelse for „Den typografiske Forening" snarest at forsøge et Skridt i denne Retning, for ad *Lovgivningens Vej* at sætte en Dæmning for det Skraaplan, som Næringsloven har skabt; thi glide vi længere og længere ned ad det, komme vi i en dyb Afgrund, ikke alene for vort Fags Vedkommende, men ogsaa for hele Samfundets.

Det synes mig naturligt, at naar de kommunale Myndigheder give en Mand Ret til borgerlig Næring, at de da ogsaa have Ret til at forlange Sikkerked for, at han kan opfylde sine naturlige Forpligtelser mod sine Arbejdere ved at give disse deres Løn. *E. Heinemann.*

Dansk typografisk Forening.

(Af en Lokalforeningsformand.)

„Hvorfor er Typograf-Tidende" ikke et 8-Dages Blad?" Dette Spørgsmaal hører man ofte mellem Kolleger, og det er vist med fuld Føje, der spørges; thi det er ikke let forstaaeligt, at to saa solide Foreninger, som de, der eje Bladet, ikke skulde kunne holde et Blad, der kunde udkomme en Gang om Ugen. Om det ogsaa blev noget mere bekosteligt, vilde der med det samme opnaas flere Goder derved, noget, som det vil være overflødigt her at udvikle. Jeg har ogsaa oftere hørt fremsat: „Hvorfor mon vor Hovedbestyrelse ikke gør Skridt til Underhandlinger i saa Henseende?" Ja, det er lige saa forunderligt, thi jeg tror, at hvis der kun blev stillet Forslag, da vilde den københavnske Forening ikke være utilbøjelig til at forhandle om den paagældende Sag.

I Følge Lovenes § 5 skal der af Formanden ved hvert Aars Slutning udarbejdes en Oversigt over de vigtigste Begivenheder paa Foreningens Omraader og samme offenliggøres i „Typograf-Tidende" samtidig med Medlemslisten. Jeg tror, at en saadan Oversigt vilde være kærkommen for mange, i Særdeleshed da Foreningen nu har været udstrakt over Øerne i over et Aar, og man endnu ikke har set noget til en saadan Oversigt.

Ligeledes vilde det vist glæde mange, om en Fortegnelse over de Foreninger, med hvilke Gensidighed er opnaaet, blev optaget i Bladet, eller hvad der endnu maaske var mere praktisk, hvert Medlem erholdt et Eksemplar, saaledes som det findes i Regnskabsbogen.

Dette er Æmner, som ofte ere blevne behandlede, og opfyldte vilde de glæde mange, ikke mindst deres ærbødige *A.*

* * *

Vi skulle hertil kun bemærke, at det er en temmelig dyr Historie at udgive et Blad; et Ugeblad vilde fordoble Udgifterne, og Trangen dertil er for Øjeblikket ikke saa stor, at denne Merudgift vilde være aldeles forsvarlig. Naar det en Gang viser sig nødvendigt at forandre Bladet til et Ugeblad, vil det vel ogsaa ske, men for Tiden finder „Den typografiske Forening", *som Eneejer* af Bladet, det heldigst at lade det blive som det er — og det gør Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening" vist ogsaa. *Red.*

Til

„Typograf-Tidende"s Redaktion.

Da det ikke er mig en aldeles ligegyldig Sag, i hvilket Lys jeg staar overfor tidligere gode Kolleger, men da jeg paa den anden Side ikke har Tid til at føre nogen vidtløftig Diskussion i „Typograf-Tidende", beder jeg Dem om Plads for følgende korte Bemærkninger i Anledning af Deres Omtale af Konkurrencen til det lolland-falsterske Brandforsikringsselskabs Medlemsliste:

Arbejdsprisen er ikke bleven det mindste trykket ved denne Konkurrence, idet der meget godt kan beregnes en Sætterløn af 26 Øre pr. Tusind Alfabet — Arbejdet selv er „Svinesteg" — til den Pris, som Hr. Larsen har erholdt det for. Saa vel „Stiftstidenden"s som „Folketidenden"s Overslag var baseret paa den nævnte Arbejdspris, hvad der vil kunne ses af de i sin Tid offentliggjorte Overslag, og *Arbejdsprisen var altsaa ens for disse to Trykkerier.* Naar „Stiftstidenden" ikke desto mindre var naaet 350 Kr. højere op med sit Tilbud, havde det dels sin Grund i et „Overslag", der var saa ravgalt, at enhver Fagmand maatte skamme sig ved at se det, og hvori kun Sætterlønnen og Bogbinderarbejdet var rigtig beregnet. Ved en rigtig Beregning vilde „Stiftstidenden" faa en Fortjeneste af *godt 200 pCt. af Arbejdslønnen,* medens jeg kun beregnede en Fortjeneste af ca. 75 pCt. af denne. Heri Forskellen. De vil altsaa se, at Arbejderne aldeles ikke have været gjort Uret og at man aldeles ikke har været betænkt paa at lade Konkurrencen gaa ud over dem.

Nykøbing p. F., den 23. Oktober 1882.

Aage Jordan.

* * *

Hermed er Diskussionen om denne Sag sluttet her i Bladet. *Red.*

Korrespondance.

Randers. Blandt andre gode Virkninger af den Bevægelse, som oprindelig er udgaaet fra Aarhus, og som har ført til Sammenslutningen af næsten alle Danmarks Typografer i Provinserne om en fælles Understøttelsesforening, er navnlig den den betydningsfuldeste, at Kollegialiteten paa Steder, hvor den tidligere lige som har slumret, er bleven vækket til Liv, idet Bevidstheden om, at vi ved villig Sammenslutning virkelig ere i Stand til at skabe noget frugtbringende, efter hvad der vides har ført til, at man hist og her har gjort Forsøg paa at samle de hidtil saa splittede

Kræfter til noget fælles. Ganske vist har en engere Sammenslutning paa enkelte Steder efter et Par anstrængte Livsytringer maattet opgives, men det vides dog ogsaa, at Forsøgene paa sine Steder er faldet smukt ud og er bleven baaret oppe med virkelig Interesse. Her i Byen dannedes der sidste Vinter en Forening under Navn af „Foreningen af Typografer i Randers", hvis Formaal er „ved hyppige Sammenkomster blandt dens Medlemmer at fremme Kollegialitet og Selskabelighed samt tillige at tilstræbe tidssvarende Forbedringer blandt Fagets Udøvere". Foreningens Virksomhed gaar dels ud paa ordinære maanedlige Sammenkomster, dels paa 2 festlige Sammenkomster aarlig, og dels anvendes der aarlig 20 Kr. til Anskaffelse af Blade, Tidsskrifter eller lignende af faglig Interesse. Det er indlysende, at det mest i Øjne faldende Resultat af Foreningens Virksomhed viser sig i dens Sammenkomster, og da navnlig de „festlige", der virkelig, hvad Stemningen angaar, have fortjent dette Navn. Den første afholdtes afvigte Vinter i Skydepavillonen paa Skovbakken, og den anden blev en Udflugt til Mariager ved Midsommers Tid. Det tør vel betragtes som Tegn paa god Livskraft for Foreningen, at adskillige af de maanedlige Sammenkomster ere givne Karakter af Fester ved Arrangeringen af Assembléer eller som en Mindefest for Trykningen af den første Bog i Danmark, som Svendegilder eller Afskedsgilder med bortrejsende Kolleger og lignende. I Foreningen bestaar en god Dobbeltkvartet, lige som det er en naturlig Selvfølge, at det aldrig har manglet paa kvikke og træffende Lejlighedssange, saa Foreningen allerede har en køn lille Samling, idet hver Sang trykkes med fortløbende Numer og i et bestemt Format, beregnet paa i Fremtiden at tjene som Sangbog for Foreningen. At alle herværende Typografer ere Medlemmer af Foreningen (med Undtagelse af et Par, som ikke en Gang ere i „D. t. F."), er jo en stor Betingelse for dens livskraftige Bestaaen, og det smukke Sammenhold fortjener saa meget mere at fremhæves, som man ellers ikke saa sjælden maa høre det gamle typografiske Ord citeret, at der er ingen saa indbyrdes uenige som Medlemmerne af vor Stand.

Dersom denne lille Meddelelse kunde give Anledning til Forsøg med noget lignende andet Steds, hvor det ikke allerede er sket, da er min Hensigt naaet, og jeg er overbevist om, at vedkommende vil faa megen Glæde deraf.

—*p.*

Til

Redaktionen af „Typograf-Tidende".

Som jeg til min store Forbavselse ser af dette Blads Nr. 21, blev min Artikel ikke optaget, da den led af en „lokal" Skavank.

Jeg skal villig indrømme, at Artiklens Indhold „nærmest var af lokal Interesse", men paa den anden Side kan jeg ikke se rettere, end at jeg var forpligtet til at tage til Genmæle overfor Hr. Fabritius's Forespørgsler i dette Blads Nr. 17, thi gaar jeg ud fra, at naar et Medlem offentlig faar Lov til at rette et, lad mig sige **„skjult"**, Angreb paa en Lokalformand, da maa denne ogsaa være *berettiget* til at faa optaget et **„aabent"** Forsvar.

Kolding, den 26. Oktober 1882.

F. Groth,
Lokalformand.

* * *

Hr. Groths „store" Forbavselse over en saa naturlig Ting som den, at hans Artikel ikke blev optagen, forundrer os. Det forekom os at være saa ligefrem, da der ellers i denne Strid mellem de to Herrer kunde være „spunden en Ende", som det kunde have lange Udsigter med at faa sluttet. For øvrigt kunne vi ikke se rettere, end at Hr. Fabritius af Hovedbestyrelsen har faaet tilstrækkeligt Svar paa sine „Forespørgsler". — Hermed er denne Diskussion sluttet. *Red.*

Forskelligt.

— Til Minde om Præsident Garfield have Borgerne i Jersey City ladet trykke en Bog, der efter amerikanske Blade skal være det skønneste Værk, der nogen Sinde er udgaaet fra et amerikansk Bogtrykkeri. Værdien af denne Bog er bleven forhøjet ved, at der kun er bleven trykt to Eksemplarer, som pragtfuldt indbundne skulle overrækkes Dronning Viktoria og Fru Garfield.

Brevkasse.

V. P., Wien. Vi ville selvfølgelig gerne have Korrespondancer om denne Sag, men vi kunne ikke forpligte os til at optage ordret, hvad De skriver. Naar det imidlertid kun handler om Wiener-Lønningsbevægelsen og er saa sammentrængt som mulig, vil der vel ikke være Anledning til at foretage Forkortelser.

Rettelse.

I sidste Nr. er A. Tverskou ved Kassererens Fejltagelse opført som nyt Medlem. Hr. T. har været Medlem i længere Tid, men er nylig permitteret fra Militærtjenesten, og derved er Fejltagelsen sket.

Kundgørelser.

I Midten af December vil paa eget Forlag udkomme:

Almanak
for
Bogtrykkere
1883.
Udgivet
af
M. Truelsen.

Almanaken vil blive meget elegant udstyret og foruden Kalender komme til at indeholde: „Johannes Gutenberg, en Skildring af Bogtrykkerkunstens Opfinders Liv og af Kunstens Fremkomst", „en kort Vejledning til Læsning og Sætning af det islandske Sprog" af en anset Videnskabsmand, „de nyeste og bedste Regler for Titelsætning", „nogle Betragtninger og Raad ved Sætterkassen", „et fuldstændigt Udskydningsskema", „den græske Kasse tilligemed græsk Alfabet", „om Behandlingen af Valser", „Smaating", Avertissementer.

Omtr. 1 Kr. 25 Øre.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 23. | København, den 18. November 1882. | 9. Aargang.

Som man vil se af omstaaende Notitser fra Wien er man der midt inde i en storartet Lønningskamp, og ingen kan vide, hvad Enden skal blive. Der nede fra lyde indtrængende Raab om Hjælp til dem, der allerede have maattet ligge under i Kampen.

Undertegnede ere villige til at modtage Bidrag.

L. D. Berg. *M. Truelsen.*

Den typografiske Forening.

Pølsegildet afholdes i **Aften, Kl. 9 pr.,** i Foreningens Lokale (Salen). Nogle faa Deltagere kunne endnu komme med.

De øvrige Lokaler ere som sædvanlig aabne for Medlemmerne. *Styrelsen.*

Lørdagen den 16. December afholdes en ekstraordinær Generalforsamling. Dagsordenen vil senere blive bekendtgjort. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

Alfred Eward Cortz [udlært 30. September 1882 hos Qvist & Ko.] (Sally B. Salomon).

Christian J. Rasmussen [sidst arbejdet i Brünn (Mähren)], *A. S. V. Wandrup* [sidst arbejdet hos Oettingers Eftflgr.] (Rasmussen & Olsen).

Ferd. Petersen (Schultz).

T. Hess [udlært 1866 hos Schultz] (Sally B. Salomon).

Anton Johan Martin Sørensen [udlært hos J. Cohen i Oktober 1882] (Cohen).

C. P. Hansen [udlært 1. Januar 1882 hos Kr. Erichsen] (Kr. Erichsen, Prins Jørgensgade Nr. 5).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udslettede Medlemmer:

F. P. Holmgreen (Oettinger).

C. C. T. Madsen.

Chr. Christensen (P. Petersen, Griffenfeldtsgade).

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsens Møde den 5. November vedtoges det, at C. V. Gjeruyx skulde have Sygeunderstøttelse i 9 Uger endnu (han har forhen for den samme Sygdom erholdt 17 Ugers Understøttelse) og derefter fremdeles at henholde sig til Lægens Attest. — En Forespørgsel fra Kolding Lokalforening om, hvorvidt en rejsende, som kom fra Fredericia dertil, kunde viseres derfra til Faaborg med Udbetaling af fuld Rejseunderstøttelse, naar Vedkommende ikke havde været i Vejle, Haderslev og Ribe, førstnævnte som *nærmeste* Lokalforening, besvaredes der hen, at Visering ad *direkte* Dampskibsvej *ikke kan forbydes*, uden at der foreligger ligefrem Misbrug. — Det vedtoges ved „De forenede Hjælpekasser"s første Generalforsamling at søge rettet en lille Misforstaaelse, Overenskomsten om Begravelseshjælp angaaende.

Fraværende: Odense.

Medlemsbog Nr. **159,** udstedt i Sorø til *Othar Alfred Nielsen,* **annulleres** herved. Bedes noteret et passende Sted i Regnskabsbogen. *Harald Jensen.*

De forenede Hjælpekasser for Typografer,

der har Gensidighed med „Dansk typografisk Forening", optager Medlemmer fra København indtil 35-Aars Alderen, Medlemmer af „Dansk typografisk Forening", som erholde Arbejde i København, uanset Alderen.

Kontingentet er fra 1 Kr. 84 Øre maanedlig. Sygehjælp 10 Kr. ugenlig og fri Læge, Begravelseshjælp fra 140—100 Kr., Pension 52 Kr. aarlig efter 58-Aars Alderen.

Attester til Optagelse udstedes uden Betaling af Foreningens Læge, Dr. med. Ravn, Højbroplads 4, 2. Sal.

Lovene og alle Oplysninger faas hos Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal, eller Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri, Klareboderne 3. *Bestyrelsen.*

Ved Indbetaling af Kontingent for November Maaned bedes Inkassatorerne paa de resp. Trykkerier at tilstille mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle.

N. Hansen.

Typografernes Sangforening

I Aften, Lørdag, fortsættes Sangøvelserne. — Talrigt og præcist Møde udbedes. *Bestyrelsen.*

Nogle Notitser om typografiske Forhold i Wien.

II.*)

Som forrige Gang meddelt, var man i Wien for en Maaneds Tid siden i livlig Bevægelse for at skaffe en Forandring i de slette Arbejdsforhold, men dog i Særdeleshed for at faa det forhadte Søndagsarbejde afskaffet. Höger havde i Spidsen for Arbejderne sendt et Cirkulære til Principalerne og deri opstillet Arbejdernes Fordringer, hvilke af Principalernes Lavsbestyrelse forlangtes skulde præciseres nærmere, inden man indkaldte til et almindeligt Møde af Bogtrykkere. En ny Skrivelse fulgte nu fra Höger som Formand under 23. Septbr., hvori udtaltes:

At Arbejderne ønskede i Forening med Principalerne og Bladejerne at raadslaa om en Reorganisation af den nu bestaaende Lønningstarif, og særlig ønskedes, at alle saadanne Punkter, som nu ere overladte til den „frie Overenskomst", bleve nøjagtigt og klart fremsatte, og at der fastsættes et Minimum af „visse Penge". — Endvidere, at man raadslog om en Indskrænkning af de nu saa almindelige Pladser til Hjælp for en kort Tid, og om at Prisen for Extraarbejde blev forhøjet. — Avissætterne, som tilstræbe Søndagsarbejdets Afskaffelse, ønskede en Lønningsforhøjelse, saaledes at det ved Mandag-Morgenavisernes Ophævelse opstaaede Lønningstab kunde blive dækket, og foresloge i den Anledning en Forhøjelse af Satsprisen samt desuden en Godtgørelse for den overhaandtagende Benyttelse af Arbejdskraften efter Midnat.

Dette var i alt væsentligt Indholdet af Skrivelsen. Deltagelsen for de nu følgende Begivenheder var paa Trykkerierne stor, og Spørgsmaalet var begyndt at blive brændende. „Oesterreichische Buckdrucker-Zeitg." (Principalorganet) og „Vorwärts" optraadte overfor hinanden med de mest voldsomme Udfald, og navnlig forbitredes Stemningen ved Udtryk i det først nævnte Blad som „Mob" (en engelsk Betegnelse for det „gemene" Folk, Pøbelen, Tyendet) og ved Forsøg paa at nedsætte Lederne af Bevægelsen i deres Kollegers Agtelse. Dette lykkkedes dog saa langt fra, idet der tværtimod ved Valgene paa Trykkerierne af 9 Tillidsmænd til den Tarifkommission, som forventedes nedsat, afgaves saa betydelige Stemmetal paa de Mænd, der bleve valgte, som mellem 1400 og 1200 Stemmer, og ved et Diskussionsmøde den 15. Oktober mødte der over 2000 Kolleger.

Faktorerne, hvis Stilling i Forvejen kan være meget besværlig, og som mange Gange have Udsigt til at støde an baade her og der, men hvis Pligt det netop derfor maa være at optræde med Ro, Besindighed og en vis Forsigtighed, i alt Fald aldrig overilet, hvis de ellers ere deres Pladser voksne, løb sig en Stage i Livet, idet de paa et Diskussionsmøde i deres Forening i Anledning af Bevægelsen gav deres Besyv med, uagtet ingen foreløbig havde spurgt om deres Mening, og udtalte at man ikke kunde kalde Forholdene saa slette (ganske vist vel ikke for Dhrr. selv?), som de bleve gjorte af Førerne, idet det var en flittig Sætter muligt at tjene mellem 10 og 16 Gylden, men ganske vist maatte man indrømme, at der i Wien gaves flere Trykkerier, hvor Tarifen ikke blev overholdt. Desuden maatte man misbillige den Lidenskabelighed, hvormed Agitationen blev ført.

Arbejderne synes denne Gang, stik imod hvad man ellers er vant til, uden for deres egen Kreds at møde en vis Sympati. En væsentlig moralsk Understøttelse havde saaledes Wiens Journalist- og Forfatterforening „Concordia" ydet dem, idet denne Forening vedtog en Revolution saalydende: „Concordias Bestyrelse og Udvalg udtaler det indtrængende Ønske, at alle Wiens Dagblades Medarbejdere, saavel de aandelige som de tekniske, ydes fuld Søndagsro og at Mandags-Morgenaviserne blive ophævede." Endelig faar man ogsaa den Efterretning, at Wiens Kardinal ved Aabningen af den næste Rigsdagssession agter at indbringe en Lov om Søndagens Helligholdelse, og med det nuværende Parlaments Sammensætning mener man, at der er megen Sandsynlighed for, at en saadan Lov vil have Udsigt til at blive vedtaget. Sidste Gang omtalte vi, at Bevægelsen i Prag var strandet paa en enkelt Modvilje; det er imidlertid nu lykkedes Journalisterne i Forening med Typograferne at gjennemføre deres Fordring.

En Del af Principalerne maa have fundet, i Modsætning til deres Faktorer, at der var nogen Berettigelse i Fordringerne, idet de indvilgede i at forhandle, om de end i deres senere følgende Skrivelse optraadte paa en vis diplomatisk, forsigtig og afvisende Maade.

Efter at Værkbogtrykkerne og Bladejerne hver for sig havde afholdt Møder, indløb der til den af Arbejderne nedsatte Kommision en Udtalelse fra de først nævnte, hvoraf her gives et Uddrag:

— — — I Betragtning af, at Fastsættelsen af et Lønningsminimum saa længe vil være uden Virkning, som der tilbyder sig Arbejdskræfter til enhver Pris, og kun stille de samvittighedsfulde Principaler endnu uheldigere over for de i denne Retning mindre samvittighedsfulde,

i Betragtning af, at den nuværende Forretningsgang ikke trænger til Ekstratimer og maa søge at indskrænke dem saa meget som muligt, og at en Godtgørelse af 20 pCt. ikke kan anses for ringe,

i Betragtning af, at nærmere Angivelse af Specialsatser for alle forekommende Tilfælde næsten vil være en Umulighed, og med tidligere Erfaringer for Øje kun vil blive en Kilde til Stridigheder,

i Betragtning af, at den tilstedeværende Forsamling af Principaler er af den Mening, at der i den samvittighedsfulde Overholdelse af den nu bestaaende Tarif er budt en Mulighed for flittige og dygtige Sættere at tjene en efter Forholdene passende Fortjeneste,

i Betragtning af, at Grunden til Arbejdernes Klager og Utilfredshed ligger i den slappe Overholdelse af den nu gældende Tarif i mange af Wiens Trykkerier,

i Betragtning af, at en paa Papiret staaende højere Lønningstarif, uden nogen Garanti for dens almindelige

*) Forsinket af Mangel paa Plads. Red.

Gennemførelse, ikke vil have nogen reel Værd for d'Hrr. Medhjælpere, men kun bringe de Principaler, der overholde den, i en endnu uheldigere Situation over for de andre,

erklærer Forsamlingen af de til Stede værende Bogtrykkeriejere sig villig til af sin Midte at vælge en Komite paa 9 Personer, som med et lignende Antal af Arbejdernes Rækker kan raadslaa om, hvilke lovlige Skridt, der ere at foretage til den nu bestaaende Tarifs strænge Gennemførelse i alle Wiens Trykkerier — — —"

Valget af de 9 Herrer fandt Sted paa samme Møde.

Disse Udtalelser kunne nu være meget gode for udenfor staaende, men tabe dog en hel Del af deres Betydning ved, at de kun bleve vedtagne af 42 af Wiens 196 Bogtrykkerieejere — Mødet var kun besøgt af i det hele 47, hvoraf 5 stemte for Arbejdernes Forslag og en Omordning af Tarifen af 1880 —, og end ydermere svækkedes de ved skarpe Udtalelser fra flere Sider med Tilkendegivelse af Foragt for deres Modpart og med Bemærkninger som: „Lad dem bare strejke!"

Bladudgiverne holdt ligeledes et Møde, paa hvilket det fremgik, at Flertallet af Ejerne af Mandags-Morgenaviserne vare villige til at lade dem gaa ind, men da enkelte erklærede paa ingen Maade at ville indlade sig herpaa, opgaves det. Uagtet Arbejdernes Fordringer til Bladudgiverne altsaa ikke kunde opfyldes, erklærede man sig dog villige til at deltage i den nedsatte Kommission med 4 af de 9 Komitémedlemmer.

Efter Modtagelsen af Principalernes Skrivelse holdtes der atter et Møde, der var besøgt af over 2000 Typografer. Paa dette udtalte man sig bestemt mod at modtage det oven nævnte Forslag og protesterede imod, at det store Flertal af Arbejderne skulde tilbyde sig for enhver Pris, som der var sagt; saadant kunde kun finde Sted for de Subjekters Vedkommende, der vare udgaaede fra Principalernes skammelige Lærlingetrykkerier. En højere Betaling for Ekstratimer var ubetinget at forlange, da Forholdene vare slette for Arbejderne under det forcerede Arbejde, men ingenlunde for Bogtrykkerierne, hvor man mente, at Forretningsgangen for Tiden var særdeles god. Fra alle Sider klagedes der over Vilkaarlighed og hensynsløs Udbytning af Arbejdskraften lige fra de mindste Forretninger til Hof- og Statstrykkeriet, hvor man ofte endogsaa havde ladet Lærlingene arbejde til Kl. 12—1 om Natten. Man mente ikke, at den „frie Overenskomst" bedre skulde være i Stand til at forebygge Stridigheder, end naar der var fastslaaet bestemte Regler. Man hævdede, at det var en Fabel, at flittige og dygtige Arbejdere kunde have en menneskelig Fortjeneste med den nu gældende Tarif. Man forbavsedes over, at Principalerne kunde fremkomme med en for dem selv saa nedsættende Udtalelse, som at en Lønningstarif ingen Garantier havde. — I Betragtning af, at Nedsættelsen af en saadan Kommission, som af Principalerne foreslaaet, intet vilde have at betyde, erklærede den til Stede værende Forsamling *Tarifen af 1880 for ugyldig.* Det blev overdraget Tarifkommissionen saa hurtig som muligt at udarbejde en ny Tarif, hvori Værk-, Stykke-, Vissepenge- og Avissætternes Fordringer opstilledes og inden to Uger at aflevere den til Principalerne. Forsamlingen erklærede sig solidarisk i alle de Skridt, som Tarifkommissionen maatte foretage i Arbejdernes Interesser, og man var bestemt paa at faa Søndagsarbejdet afskaffet. Tiden vil nu vise, hvad denne storartede Strid vil føre til. Den er sat i Scene med en saadan Kraft, som man ikke før har set Magen til. Men tillige har man en rigtig Forstaaelse af, at det ikke kan nytte at gøre Strejke. Paa det mest bestemte har man vist et saadant Skridt fra sig, og det vil være heldigt, om man magter at holde Ord. Et stort Antal Sættere have erklæret sig villige til at forlade Wien, i hvilket Øjemed der bliver udbetalt Rejsepenge. Ja Virksomheden har endog udvidet sig til, at der bestemt tales om Oprettelsen af et Dagblad til Kamp for Interesserne, da Publikum ikke af de andre Blade kan komme til Klarhed om Forholdene.

Uagtet man i Wien som sagt ikke tænker paa Strejke, har man dog udsendt Opraab til alle Kolleger ogsaa i Udlandet om at komme til Hjælp med Pengebidrag, og da der muligvis ogsaa her i Danmark, uagtet det jo ligger langt fra Krigsskuepladsen, findes nogle, som føle med de kæmpende og kunne ønske at yde dem en Haandsrækning, er „Den typografiske Forening"s Kasserer, Hr. *Berg*, St. Regnegade 17, villig til at modtage mulig indkommende Bidrag og at aflægge Regnskab derfor.

Siden ovenstaaende Artikel blev skreven, er Bevægelsen i Wien tiltaget. Der er bleven afholdt en stor almindelig Folkeforsamling, indkaldt af Formanden for Typograferne, Höger, ved hvilken man ønskede Udtalelser om Søndagsarbejdets Afskaffelse. 5000 Mennesker havde fyldt Salen og alle Udenomslejligheder. Under Mødet vistes stor Sympati for den rejste Bevægelse.

Dernæst har den af Arbejderne nedsatte Tarifkommission udarbejdet en ny Tarif og den 6. November tilsendt enhver af Wiens Principaler et Expl. med Anmodning om i Løbet af 14 Dage ved Svarskrivelse at udtale dem, om de ville antage den; hvis ingen Skrivelse skulde indløbe, betragtede man det som en Nægtelse. Et Firma antog den strax.

— Iøvrigt har Redaktionen modtaget følgende Meddelelse fra Wien af 12. ds.: „Strejken er udbrudt. Igaar Aftes Kl. 5 blev et Cirkulære omdelt til Wiens Typografer, indeholdende en Meddelelse fra Tarifkommissionen. Kl. 8 blev der overalt i Wien afholdt Officinsforsamlinger, hvori de Delegerede fra Tarifkommissionen opfordrede Wiens Typografer til at forlade deres Pladser; dog skulde dette kun være Tilfældet for de Kollegers Vedkommende, som havde lavere Lønninger. Ikke desto mindre have mange af de gifte tillige forladt deres Pladser. Alle unge Kolleger strejker. Grunden dertil er, at de fleste af Wiens Bogtrykkeriejere have bekendtgjort i Bladene, at de aldeles ikke ville indlade sig i Underhandlinger, men kun søge at faa Tarifen fra 1880 indført i alle Trykkerier. Meningsløsheden i dette er klar, naar man betænker, at de fleste

af de i Tarifkommissionen siddende Principaler have brudt deres i 1880 givne Æresord. Stemningen er god, Bladene ere gaaede ind paa de af Avissætterne opstillede Fordringer; i hvert Fald de fleste af Bladene. Kampen staar mellem Værksætterne og Principalerne".

Som Svar paa det af „en Lokalforeningsformand" i sidste Numer af Bladet indrykkede Stykke om „Typograf-Tidende"s Udvidelse, tror jeg nok at kunne sige, at naar det bliver *nødvendigt* at udvide Bladet til et 8-Dages Blad, er jeg sikker paa, at „Den typografiske Forening", som ejer Bladet, gærne foretager en saadan Udvidelse. Men den Tid, den Sorg! Det er slet ikke saa forunderligt, at Hovedbestyrelsen ikke har gjort, ja oprigtig talt ikke *tænkt* paa at gøre Skridt i den Retning, da den intet Mandat har faaet til at gøre noget i den Sag, og saadan uden videre søge at paalægge Foreningen en betydelig Merudgift, hvorom der for vort Vedkommende kan tvistes om Nødvendigheden, indlader den sig klogelig ikke paa, da den ellers let selv i Følge § 4 kunde komme til at betale Gildet. Hr. A. synes at tro, at vi ere „Medejere" af „Typograf-Tidende". Nej, vi ere kun en Slags faste Abonnenter paa Bladet og overlade med Glæde Ejendomsretten til anden Mand, da der slet ikke er nogen Grund for os til at ønske os Medejendomsret i en Forretning, som ikke giver pekuniær Gevinst, men fordrer Tilskud for at bestaa. Vi undgik jo netop ved Overenskomsten om Benyttelsen af Bladet at blive *Eneejere* af et Blad, hvad jeg betragter som heldig for mange Ting og særlig for vor pekuniære Udvikling.

Angaaende Oversigten, som jeg ved hvert Aars Slutning skal udarbejde, da er der visse Grunde, som jeg ikke skal berøre, der gør det nødvendigt eller rettere heldigst at vente, til den Tid kommer, da den *skal* komme, nemlig til Juli, da vore nuværende Love have virket i et Aar, men saa skal jeg ogsaa gærne lade den gaa helt tilbage til Foreningens Oprettelse. I denne vil ogsaa Fortegnelsen over de gensidige Foreninger have sin Plads; indtil da maa enhver, *som har Brug* for den, afskrive den efter Regnskabsbogen.

Aarhus, den 12. November 1882.

Harald Jensen.

Forskelligt.

Legat til „De forenede Hjælpekasser for Typografer". — Bogtrykker Eibeschütz, tidligere Udgiver af „Fredericia Avis", har i Anledning af den 7. November skænket 1000 Kr. til „De forenede Hjælpekasser for Typografer", hvoraf Renten hvert Aars 7. November uddeles til 2 ældre Typografer, der ere Medlemmer af nævnte Forening. Foreningen ejer for Tiden i Legater 21,000 Kr., hvoraf Renten hvert Aar uddeles i 16 Portioner à 40 Kr. og 2 à 20 Kr.

— Ejeren af „New-York Herald", Hr. Bennett, hvis Blad er det mest udbredte i de Forenede Stater, havde idømt en Korrektør, en Forelæser og en Sætter hver 2 Doll. i Mulkt paa Grund af en overset Fejl. De to første betalte uden videre, men Sætteren vægrede sig; Mr. Bennett holdt fast ved sin Fordring eller Afskedigelse, hvorefter samtlige Sættere i Bladet nedlagde Arbejdet. Efter at have betænkt sig i 25 Minutter ansaa Mr. Bennett det dog for raadeligst at lade Sagen falde for denne Gang, hvorefter Arbejdet atter gik sin uforstyrrede Gang.

— I et literært Selskab i Halifax blev der for nogen Tid siden holdt et Foredrag over det engelske „Punch"s Historie og bl. a. fremhævet, at den første Tid, Bladet udkom, fik Redaktøren Marc Lemon 28 Kr. ugentlig, men under Bladets 37aarige Bestaaen er dette Honorar nu steget til ca. 22,000 Kr. aarlig.

Rettelse.

I sidste Nr. staar fejlagtig under „Nye Medlemmer" Sofus Jensen (Schultz) i Stedet for **Sofus Severin.**

Brevkasse.

H. Jensen, Aarhus. Tak for det tilsendte. Skal nok blive omtalt. Alt vel.

S. Fabritius, Kolding. Deres Artikel bliver ikke optaget.

Kundgørelser.

I Midten af December vil paa eget Forlag udkomme:

Almanak

for

Bogtrykkere

1883.

Udgivet

af

M. Truelsen.

Omtr. 1 Kr. 25 Øre.

Efter Opfordring bekendtgøres, at jeg er villig til, for at lette Anskaffelsen af Almanaken, paa hver 5 Ekspl. at give et Frieksemplar til Trykkerier, hvor man kan blive enige om at subskribere. Til Provinserne ville de 6 Ekspl. blive sendte franko. *M. Truelsen.*

En Maskin-Trykker

kan faa en fast Plads i et større københavnsk Bogtrykkeri. Billet, mærket 101, bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

En dygtig Typograf

(Sætter-Trykker), som anbefales af sin nuværende Principal, ønsker fast Plads. Billet, mærket „Typograf H.", indlægges paa dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 24. | København, den 2. December 1882. | 9. Aargang.

Opfordring til Danmarks Typografer.

Bestyrelsen for „Den typografiske Forening" tillader sig herved at rette en indtrængende Opfordring til Danmarks Typografer, Sættere som Trykkere, om hurtigst muligt at yde en Skærv til de strejkende Wienerkolleger.

Foreningens Inkassatorer paa de forskellige Trykkerier i København anmodes om at modtage mulige Bidrag og snarest indsende dem til Kasserer *Berg*, ligesom de Provinskolleger, der ville yde Bidrag, anmodes om at indsende disse til samme Sted.

Regnskab for det indkomne bliver aflagt i „Typograf-Tidende".

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 9. December, Kl. 10, afholdes i Foreningens Lokale Avktion over en Del udskudte Bøger til Fordel for Biblioteket. Talrigt Møde udbedes.

Lørdagen den 16. December, Kl. 10 pr., afholdes en **ekstraordinær Generalforsamling** i Foreningens Lokale, Amagertorv 4, 1. Sal.

Dagsorden:

1. Forslag til Forandringer i Lovene.
   a. § 6. De to sidste Linjer forandres saaledes: „Udslettede Medlemmer, der paany ønske sig optagne, betale et Indskud af 3 Kroner".
   b. § 8. I Paragrafens 15. Linje forandres „1 Aar" til „½ Aar".
2. Forslag til Forandring i Arbejdsløshedskassens Regulativ. I Punkt 3, 1. Linje, forandres 4 Kr. til 6 Kr.
3. Generalforsamlingens Godkendelse af et ydet Tilskud paa 100 Kr. til Wienerkollegerne i Anledning af deres Arbejdsnedlæggelse.
4. Budgetttet.

Styrelsen.

Styrelsesmøde afholdtes den 26. November. Alle vare mødte. — Det vedtoges at yde et Bidrag af 100 Kr. af Foreningens Kasse til de strejkende Kolleger i Wien og at forelægge Bevillingen til Godkendelse paa den forestaaende Generalforsamling. — Det besluttedes at udsende en Opfordring om at støtte Wienerkollegerne ved frivillige Bidrag. — Nogle Lovforandringer og en Ændring i Regulativet for Arbejdsløshedskassen vedtoges det at fremsætte paa den ekstraordinære Generalforsamling den 16. December.

Nye Medlemmer:

Peter Johannes Gravesen [udlært hos Schultz 1875] (Dagbladet).

Anders Thorvald Jørgensen [sidst arbejdet i Odense] (Calberg).

G. A. E. Philipsen (Rigsdagen).

P. Valdemar Sørensen [udlært hos Qvist April 1882], *Bernhard Nielsen* [udl. hos samme Oktober 1882] (Qvist).

O. Hammann [sidst arbejdet i Nakskov] (A. E. Kihl).

Christian Christensen (P. Petersen, Griffenfeldtsgade).

Johan Keil (Fr. G. Knudtzon).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldte Medlemmer:

A. Tverskou [Trykker] (Schultz).

Typografernes Sangforening

I Aften, Lørdag, fortsættes Sangøvelserne. — Talrigt og præcist Møde udbedes. *Bestyrelsen.*

Indkomne Bidrag til Typograferne i Wien i Anledning af Lønningskampen.

Græbes Trykkeri (1. og 2. Bidrag) 6 Kr., Nielsen & Lydiches Tr. (1. og 2. B.) 9 Kr. 50 Øre, Nikolai Cohens Tr. 6 Kr. 50 Øre, „Dagens Nyheder"s og Lauritz Madsens Tr. 3 Kr. 65 Øre, Lokalforeningen i Kolding 19 Kr. 84 Øre, Elvius' Tr. 2 Kr. 25 Øre, „Dagbladet"s Tr. (1. B.) 2 Kr. 95 Øre, Salomons Tr. (1. B.) 2 Kr. 50 Øre, „Dags-Telegrafen"s Tr. 11 Kr. 50 Øre, Eltongs Tr. 2 Kr. 75 Øre, Jul. Behrends Tr. 1 Kr., Typografisk Forening 100 Kr., „Berl. Tid."s Tr. 5 Kr. 25 Øre, Lokalforeningen i Slagelse 5 Kr.

Afsendt til Wien den 28. ds.: 100 Kr.

Pligter og Rettigheder.

Af ovenstaaende Ord er det sidste i Almindelighed det, der først lægges Vægt paa og til hvilket der først tages Hensyn. Det er menneskeligt, om man end ikke kan sige, at det er fuldt korrekt. Egentlig burde vel Pligter og Rettigheder følge Haand i Haand med hinanden, og naar der fra én Side stilledes Fordringer om Pligternes Opfyldelse, burde der vel fra den anden med lige saa fuld Ret kunne gøres Krav paa at faa de Rettigheder, som ere rimelige og nødvendige, for at Tilværelsen kan blive nogenlunde udholdelig, og som et pligtopfyldende Menneske maa kunne fordre som Vederlag for sin Tjeneste.

Det gaar imidlertid ikke altid saaledes — desværre kunne vi sige —, hverken fra den ene eller den anden Side, og derfor er der ogsaa saa mange daarlige Forhold, saa mange Beklagelser og Jeremiader over de herskende Tilstande. — Et af disse Punkter, det om *Pligterne*, skulle vi her beskæftige os lidt med, dog selvfølgelig ikke i alle de Enkeltheder, hvori Ordet „Pligt" kan komme til Anvendelse, men kun med en Gren deraf.

Det er jo en bekendt Sag, at der paa mange Trykkerier findes Forhold, som der med Grund kan klages over. Snart er der et, snart et andet, som Arbejderne finde sig forurettede ved, og det er vel desværre sandt nok, at det ikke altid er, som det skulde være, men at der er mange Ting, som trænge til en radikal Forbedring. Alle disse Ulemper vil det forhaabentlig ogsaa Tid efter anden lykkes at faa afhjulpne, naar først Arbejdsgiverne lære at indse, at et Personale af Arbejdere, der ere tilfredse med deres Vilkaar, og som ikke have noget at klage over, er til langt mere Gavn for en Forretning, end et misfornøjet dito. Men ogsaa Arbejderne skulle forstaa, at de have *Pligter* til at arbejde henimod Opnaaelsen af de Goder, som de med Rette kunne gøre Krav paa, og gøre deres til, at Principalen faar Agtelse for sine Arbejdere, saaledes at han kun kan tale godt om dem. I saa Henseende er det heller ikke altid, som det skulde være. Der er navnlig én ubehagelig Vane ved nogle af de typografiske Arbejdere, en Vane, som ofte gør meget mere Skade end det ved første Øjekast synes. Vi sigte hermed til den ikke saa ualmindelige Skik: *at man forlader et Trykkeri med „Surkaal"*. Enhver vil kunne begribe, hvor forkasteligt det er, man vil kunne indse, at de Folk, der anvender denne Trafik, enten det nu er i mindre eller større Maalestok, skade ikke alene dem selv, men *hele Standen*, thi det er klart, at en Principal, der nogle Gange har været udsat for den Slags Behandling — og i den Retning har desværre vistnok de fleste større københavnske Bogtrykkere, for ikke at sige dem alle, gjort Erfaringer — kun kan faa daarlige Tanker om Fagets Arbejdere. At skære alle over én Kam er saa let og saa ligefrem, men det kan det store Flertal af hæderlige Arbejdere ikke være tjent med, og derfor maa vi paa disses Vegne, paa den Forenings Vegne, som har til Formaal at kæmpe for de typografiske Arbejderes Interesser, paa hele Standens og paa alles Vegne, som interesserer sig for denne, og som det ikke er ligegyldigt, hvorledes den bliver omtalt og vurderet, rette en alvorlig Opfordring til Enhver, som har og hidtil har havt for Skik at forlade et Trykkeri uden at afgøre sit Mellemværende, om at ophøre dermed, thi en saadan Handlemaade fortjener alvorlig Dadel, da Vedkommende derved kun river ned, hvad andre bygge op og forhindrer, hvad Enhver maa ønske: *at skaffe et godt Forhold mellem Principal og Arbejder*, og navnlig forhindrer man derved, *at Arbejderne blive betragtede med den Agtelse, som de fleste dog sætte Pris paa.* — Foreningen kan ikke være tjent med, at den paa denne Maade bliver modarbejdet, thi saa længe den virker for at faa en Samarbejden i Stand mellem begge Parter, maa den fordre, at alle, der slutter sig til den, ærlig og redelig virke for dens Fremme saa godt de formaa, at de efter bedste Evne opfylde deres Pligter og i hvert Fald skille dem fra et Arbejdssted paa rette Maade. Gør Enhver, hvad han formaar i disse Retninger, ville vi forhaabentlig ogsaa komme saa vidt, at vi kunne tale med om *Rettighederne*, og det paa en fredelig og venskabelig Maade, uden at der behøver at være Tale om Krig paa Kniven.

Bogsamlingen.

Foreningens Bogsamling har været benyttet særdeles flittigt, siden den først paa Aaret begyndte sin Virksomhed. Et trykt Katalog har længe været et „dybt følt Savn", som nu vil blive afhjulpet. Paa Grund af Lokaliteterne kan Typograferne ikke tænke paa at skaffe sig et stort Bibliotek, men maa være tilfredse med et lille og godt, hvori de mere fremragende Forfattere ere repræsenterede. For at give Plads til bedre Bøger er det nødvendigt at udskyde nogle, som dels have megen liden æsthetisk Værd, og dels paa Grund af deres Indhold ikke egner sig til at have Plads i Foreningens Bogskab. I en Privatmands Eje kan de være meget brugelige til at laane ud til gode Venner og Bekendte for at spare paa sine mere værdifulde Bøger. Der vil derfor Lørdagen den 9. ds. blive afholdt en Avktion over udskudte Bøger, og for de derved indkomne Penge anskaffes nye. — Tillige opfordres de ærede Medlemmer, som har en eller anden Bog, de vil ofre til det fælles Bedste, at aflevere den til Undertegnede. Alt modtages med Taknemlighed.

R. Th. Andersen.

Lidt om Holstebro.*)

I „Typ. Tid." Nr. 21 for 21. Oktober findes en Artikel fra Hr. „Bogtrykker og Dyrlæge" Welsch, som jeg skal tillade mig at kommentere med et Par Bemærkninger.

Hr. Welsch vil afvise som „en uforskammet Insinuation, at der skulde ligge noget som helst smudsigt" i hans Bekendtgørelse om en Dreng, som i nogen Tid havde været ved Faget. Med al Agtelse for Hr. Welsch kan jeg dog ikke dele hans Mening. I en Tid som vor, hvor Lærlinge-

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

forholdet er saa løst som vel tænkeligt, maa Hr. Welsch dog indrømme, at der i hans Annonce kan ligge en farlig Fristelse for en Ungdom, som har været nogen Tid ved Faget, og som af en eller anden Aarsag tror at have Grund til Misnøje (at saadanne Tilfælde ofte indtræffe, er en Erfaring, som vistnok de fleste af mine Kolleger have gjort), til at gøre et Forsøg paa Forandring af Opholdssted. Uden at fordømme Hr. Welsch, hans Annonce og hans Maade at betragte Sagen paa, tror jeg dog at kunne betegne hans hele Opfattelse af denne Sag som et Fejlgreb af en saadan Art, som „en mere humant tænkende Principal" burde betænke sig paa at gøre sig skyldig i. — Det minder altfor stærkt om Hr. Kleins i sin Tid saa berømte „unge Mennesker".

Hvor vidt den „helst lidt øvede Lærling" vilde finde sig tilfreds med Forandringen og hvor vidt han vilde „blive gammel" hos Hr. Welsch er et andet Spørgsmaal, som man, naar man har lært i Trykkeriet, senere arbejdet der som Typograf under „den dygtige Faktors" Ledelse og i øvrigt er fuldstændig kendt med Forholdene hos Hr. Welsch, kan have stærke Grunde til at drage i Tvivl kan besvares tilfredsstillende. Som det er en Del bekendt, er Arbejdstiden hos Hr. Welsch *gennemsnitlig* fra *7* Morgen til *11* Aften*) med den nødvendige Hviletid, det vil sige „spise Frokost ved Kassen", „sluge Middagsmaden" og saa „paa'en igen" til Kl. 11, med Undtagelse af Lørdagen, da der sluttes Kl. 9, „for de kunne jo tage det igen Søndag Formiddag".

At ikke ret mange „øvede Lærlinge" længe finde sig i dette, er en Selvfølge, og det forekommer i al Fald mig, at Hr. Welsch har begaaet en Fejl ved ikke i sit Svar til vedkommende Lærling at have gjort ham opmærksom paa dette, thi i saa Fald vilde denne rimeligvis have betænkt sig to Gange, før han var gaaet ind paa Hr. Welsch's Tilbud. Men mon ikke det var denne nærmere Overvejelse, som Hr. Welsch og hans dygtige Faktor vilde forhindre.

Jeg skal ikke trætte Læserne videre; kun endnu en lille kort Bemærkning. Hr. Welsch bemærker, at han til Nytaar vil holde samme Arbejdsstyrke som tidligere, NB. hvis han kan faa Folk, som ere villige til at finde sig i hans „dygtige Faktors" Nykker. Thi naar en Trykkeriejer som Hr. Welsch *i Løbet af et Aar* fuldstændig skifter Personale mindst 6 à 7 Gange, tyder det dog ikke paa — Hr. Welsch faar undskylde mig dette —, at han hører til „de mere humant tænkende Principaler". A.

Arbejdsnedlæggelsen i Wien.

Efterretningerne fra Wien ere foreløbig meget lovende. Omtrent 1000 Typografer strejke, men den nye Tarif er allerede bleven anerkendt af 28 Firmaer, deriblandt de fleste Blade. Som et glimrende Bevis paa den gode Aand og det Sammenhold, der vises, kan anføres, at Redaktionen af „Tribüne" straks gik ind paa Arbejdernes Fordringer, men at Avissætterne alligevel strejkede, fordi den tekniske Leder af Trykkeriet ikke vilde anerkende den ny Tarif for det øvrige Personales Vedkommende. „Tribüne" udkom altsaa ikke. Lørdagen den 18. blev der udbetalt Understøttelse til 950 Mand à 9 Gylden, og forrige Lørdag mente man at skulle udbetale lige saa meget. Hvis nogensinde en Strejke skal kunne gennemføres med Held, saa maa det være denne; aldrig har man set Mage til Organisation og Sammenhold, og sjælden har en Strejke saaledes havt Sympatien paa sin Side, saa at endog en Afsending fra den østerrigske Regering, som overværede Principalernes sidste Møde, har benyttet Lejligheden til at give disse en Lektion og beskyldt dem for at være Aarsag i, at den bedste Del af Arbejderne bleve drevne over i Socialisternes Arme. Fra alle Steder i Udlandet vises der den største Sympati og indsendes Pengehjælp, saaledes fra det lille Schweiz første Bidrag 750 Franks allerede nogle faa Dage efter at Strejken var udbrudt.

— I Følge Meddelelse til Berliner „Volkszeitung" af 25. November har Politiet i Wien under Trusel af Arrestation forlangt, at Sætterne skulle genoptage Arbejdet straks. Som Paaskud til denne Hensynsløshed angav man, at Sætterne havde forladt Arbejdet uden Opsigelse! En Del af disse have derfor genoptaget Arbejdet, men samtidig sagt deres Pladser op med 14 Dages Varsel.

*) Det maa bemærkes, at Hr. Faktor C. Nielsen, der just ikke udmærker sig ved nogen høj Grad af Kollegialitet, og som blandt andet er i Besiddelse af en højst prisværdig Evne til at forcere Arbejderne til at producere det mest mulige, for selv at kunne tage det „saa meget mere roligt", finder det at være fuldstændig i sin Orden, at han selv holder en betydelig kortere Arbejdstid.

Literatur.

I Aarhus have to Kolleger, Dhrr. Faktor *Bech* og *Harald Jensen*, udgivet en Almanak, der er af en anselig Størrelse. Bogen indeholder, foruden den sædvanlige Almanak, bl. a. Fortegnelse over Rigsdagens Medlemmer, Jærnbanetakster for Jylland m. m. og er i disse Henseender en meget nyttig Bog. Dens Indhold viser, at den er samlet med Omhu og Tænksomhed, og at Udgiverne have anvendt megen Flid og Energi paa at gøre den saa fuldkommen og saa vidt muligt svarende til Øjemedet. — Ogsaa i en anden Henseende viser Bogen, at der er arbejdet med Ihærdighed, nemlig den forholdsvis store Mængde Avertissementer, den indeholder, og som fra Trykkeriets Side have faaet den bedst mulige Udstyrelse; Bogen er paa 110 Kvartsider, og det er saaledes et smukt Stykke Arbejde, de to Herrer her have præsteret. Maatte nu det pekuniære Udbytte nogenlunde godtgøre dem deres Ulejlighed, saaledes at de en anden Gang kunde faa Lyst til at forsøge noget lignende; for den udgivne Almanak fortjene de al Anerkendelse.

Dødsfald. I forrige Uge døde *Frederik Carl Albøge*. Han var ikke nogen fremragende Personlighed, men dog kendt af største Delen af sine Kolleger, da han tidligere sjælden undlod at give Møde ved Typografernes alvorlige eller festlige Sammenkomster. Han var godmodig, beskeden, retsindig og trofast som Kollega, derfor har han nok fortjent at mindes med et Par Ord. —

Fr. Albøge blev nogle og halvtredsindstyve Aar. Han havde lært i Irgens Enkes Bogtrykkeri, hvor afd. Bogtrykker Elvius den Gang var Faktor. Som Sætter var Albøge samvittighedsfuld og proper, en Mand af den gamle Skole, men meget langsom, og det var vel Gruuden til, at han paa sine gamle Dage havde Vanskelighed med at faa Plads. — Han holdt, som sagt, meget af at komme sammen med sine Kolleger; men en vis forsigtig Tilbageholdenhed tillod ham ikke at slutte inderligere Venskab med nogen; dog er jeg overbevist om, at Albøge heller ikke havde en eneste Uven. Han var tjenstvillig, hjalp gærne, hvor han kunde, ofte over Evne; selv kunde han aldrig bede om noget, skønt jeg er sikker paa, at i de sidste Par Aar har han flere Gange været meget trængende; det saa' jeg paa ham, da jeg sidste Gang talte med ham. — Der var to Ting, som især karakteriserede Albøge: hans Ordenssans og hans Kollegialitet. Han kunde ikke se et Bogstav ligge henkastet paa Gulvet uden at tage det op og lægge det paa sin Plads, og det var hans Vane, naar han stod og talte med en Kollega paa dennes Plads, at oppille de uvedkommende Bogstaver, som havde forvildet sig i Kvadrat- eller Skydelinjefaget, og lægge dem, hvor de hørte hjemme. Naar Albøges Tid tillod ham det, var han altid med til enhver Kollegas Jordefærd, enten han kendte vedkommende personligt eller ej. — Den afdøde blev begravet i Gaar Middags fra Frelsers Kirke paa Kristianshavn. *Pl. St.*

Forskelligt.

Et smukt Eksempel paa Enighed ved en Licitation have Bogtrykkerne i Lausanne i Schweiz vist. I December 1881 udbød Kultusdepartementet i Kanton Waadt 45,000 indbundne Skolebøger à 100 Sider i Licitation. Bogtrykkerne i Lausanne forenede sig derpaa for at forebygge, at Prisen blev trykket ned til det latterlige, og modtog ogsaa Leveringen. Spørgsmaalet om Arbejdets Deling mellem de 11 Deltagere blev løst paa det bedste; de syv Ark bleve fordelte til 7 Principaler; den første, der ogsaa havde et stort Bogbinderi, fik en Del af Indbindingsarbejdet, den niende blev det overdraget at varetage Forsendelsen af Bøgerne til Kantonens 388 Kommuner og at forestaa Indkasseringen af Pengene. De to sidste undslog sig frivillig for at modtage nogen Andel. Indbindingen blev fordelt imellem 16 Bogbindere. Gevinsten for den enkelte var paa denne Maade ikke stor, men alle kunde dog deltage i Leveringen. Det interessanteste er imidlertid, at Renindtægten blev fordelt imellem samtlige elleve, saaledes at ogsaa de to, som ikke havde leveret noget Arbejde, modtog deres Andel.

— Efter en Opgørelse fra Staten Massachusets statistiske Bureau vare Arbejdslønningerne i Bogtrykkerier følgende: Aksidenssættere 61 Kr., Aksidenstrykkere 55 Kr., Maskinmestre for Værktryk 64 Kr., Paalæggere paa Maskine 43 Kr., Paalæggerpiger 31 Kr., Avissættere 78 Kr., Maskinmestre for Avistryk 61 Kr., Værksættere 50 Kr. og Sættersker 34 Kr. pr. Uge.

— Det franske Undervisningsministerium har til Hensigt at lade Skolebøgerne trykke med større Typer og paa blaat Papir paa Grund af den stedse tiltagende Nærsynethed.

— *Bogtrykkerkunstens 400-Aars Jubilæum i Sverig* vil til næste Aar blive fejret i Stockholm af den typografiske Forening, Bogtrykkersocietetet og Publicistkubben. I Forbindelse dermed vil der blive afholdt en Udstilling, der skal vise Bogtrykkerkunstens Udvikling i Sverig fra dens første Begyndelse til Nutiden. Denne Udstilling vil finde Sted i det kongelige Bibliotek, der desuden paatager sig at sørge for Repræsentationen for den ældre Tid. En Medaille vil blive præget til Minde om Festen.

Kundgørelser.

I Midten af December vil paa eget Forlag udkomme:

Almanak
for
Bogtrykkere
1883.
Udgivet
af
M. Truelsen.

Almanaken vil blive meget elegant udstyret og foruden Kalender komme til at indeholde: „Johannes Gutenberg, en Skildring af Bogtrykkerkunstens Opfinders Liv og af Kunstens Fremkomst", „en kort Vejledning til Læsning og Sætning af det islandske Sprog" af en anset Videnskabsmand, „de nyeste og bedste Regler for Titelsætning", „nogle Betragtninger og Raad ved Sætterkassen", „et fuldstændigt Udskydningsskema", „den græske Kasse tilligemed græsk Alfabet", „om Behandlingen af Valser", „Smaating", Avertissementer.

Omtr. 1 Kr. 25 Øre.

Efter Opfordring bekendtgøres, at jeg er villig til, for at lette Anskaffelsen af Almanaken, paa hver 5 Ekspl. at give et Frieksemplar til Trykkerier, hvor man kan blive enige om at subskribere. Til Provinserne ville de 6 Ekspl. blive sendte franko. *M. Truelsen.*
Griffenfeldtsgade 17, N.

En ung Maskintrykker

søger Plads, fortrinsvis i Provinserne. Han vil nøjes med en beskeden Løn og anbefales af den Principal, hos hvem han har staaet i Lære i fem Aar. Billet, mærket 112, modtager dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 25. | København, den 16. December 1882. | 9. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, Lørdagen den 16. December, Kl. 10 pr., afholdes en **ekstraordinær Generalforsamling** i Foreningens Lokale, Amagertorv 4, 1. Sal.

Dagsorden:

1. Forslag til Forandringer i Lovene.
   a. § 6. De to sidste Linjer forandres saaledes: „Udslettede Medlemmer, der paany ønske sig optagne, betale et Indskud af 3 Kroner".
   b. § 8. I Paragrafens 15. Linje forandres „1 Aar" til „½ Aar".
2. Forslag til Forandring i Arbejdsløshedskassens Regulativ.
   a. § 2 forandres saaledes: Understøttelsen udredes kun, naar et Medlem uafbrudt i 26 Uger har betalt Medlemsbidrag til Foreningen. Et Medlem, som i Følge Lovenes § 5 i Mellemtiden har været fritaget for at erlægge Bidrag paa Grund af Sygdom, Militærtjeneste eller Arbejdsløshed, kan saaledes ikke erholde Arbejdsløshedsunderstøttelse.
   b. I § 3, 1. Linje, forandres 4 Kr. til 6 Kr. I samme § forandres Slutningen saaledes fra 4. Linje: „— — — ved paany indtrædende Arbejdsløshed faa Restbeløbet af, hvad der mangler i 4 Uger, udbetalt, men Undertøttelsen maa i intet Tilfælde overstige 24 Kr., og naar et Medlem o. s. v. — — —."
   c. § 6 udgaar af Regulativet.
3. Generalforsamlingens Godkendelse af et ydet Tilskud paa 100 Kr. til Wienerkollegerne i Anledning af deres Arbejdsnedlæggelse.
4. Budgetttet.

Styrelsen.

Efter Generalforsamlingens Slutning i Aften bliver, hvis Tiden tillader det, den Avktion over udskudte Bøger afholdt, som var bestemt til den 9. ds.

Det bemærkes, at for Fremtiden er Foreningens Lokale hver Lørdag i **Salen** hos Restavratør **Christensen,** Amagertorv 4, 1. Sal. *Styrelsen.*

At **Foreningens Maskebal** vil blive afholdt *Lørdagen den 24. Februar 1883*, bekendtgøres herved foreløbig. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

K. Olsen [udlært hos Nielsen & Lydiche den 1. December 1882] (Nielsen og Lydiche).

Laursen (Jensen, Vestervold 11).

J. S. Hansen [arbejdet sidst i Næstved] (Aamodt).

Niels Andersen [sidst arbejdet i Skanderborg; Medlem af „Dansk typ. Forening"] (Philipsen & Co.).

Niels Peter Pehrson [udlært i November hos Chr. Birch] (Chr. Birch).

Martin Sørensen [udlært 1. Oktober hos Rasmussen & Olsen] (Rasmussen & Olsen).

Simon Jørgensen [udlært hos Eltong] (Eltong).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Halvaarligt Budget.

Indtægt.

	Kr.
Medlemsbidrag	1800
Abonnement paa „Typograf-Tidende"	30
Avertissementer	2
„Dansk typografisk Forening", ⅓ af Udgiften ved Udgivelsen af „Typograf-Tidende"	202
Renter	136
	2170

Udgift.

	Kr.
Faste Understøttelser	93
Rejsehjælp m. m.	300
Leje af Lokale	60
Administration	20
Tidsskrifter og Bladhold	35
Budeløn	50
Bogtrykkerarbejde	50
Trykning af „Typograf-Tidende"	450
Redaktions-Honorar	100
Udgift ved Bladets Forsendelse til Medlemmer af „Dansk typografisk Forening"	26
Formandens Honorar	50
Kassererens —	100
Forskellige Udgifter	25
Understøttelse til Arbejdsløse	150
Til Biblioteket	50
	1559
Paaregnet Indtægt	2170
— Udgift	1559
Overskud	611

Indkomne Bidrag til Typograferne i Wien i Anledning af Lønningskampen.

O. C. Olsen & Co.s Trykkeri 6 Kr. Lunos Tr. 5 Kr. 50 Ø. Schultz's Tr. 16 Kr. Elvius's Tr. (2det Bidrag) 6 Kr. 75 Ø. Chr. Christensen 50 Øre. Triers Tr. 3 Kr. Hvidbergs Tr. (1. og 2. B.) 2 Kr. Thieles Tr. 7 Kr. Erichsens Tr. 2 Kr. Græbes Tr. (3. B.) 3 Kr. 25 Ø. C. Müllers Tr. 3 Kr. Knudtzons Tr. 4 Kr. Rigsdagens Tr. 3 Kr. 75 Ø. „Dagbl."s Tr. (2. B.) 2 Kr. 55 Ø. Rasmussen & Olsens Tr. 1 Kr. 75 Ø. I. Cohens Tr. 5 Kr. 75 Ø. S. B. Solomons Tr. (2. B.) 1 Kr. 25 Ø. Lokalforeningen i Hillerød 5 Kr. Helsingør 5 Kr. Schjellerups Tr. 11 Kr. Græbes Tr. (4. B.) 2 Kr. 50 Ø. Nielsen & Lydiches Tr. (3. og 4. B.) 8 Kr. 85 Ø. Aalborg 3 Kr. 77 Ø. Holstebro 3 Kr. Ringkjøbing Lokalforening 5 Kr. Salomons Tr. (3. B.) 1 Kr. 75 Ø.

Afsendt til Wien den 5te ds. 100 Kr., den 14de ds. 100 Kr

Dansk typografisk Forening.

Til Lokalforeningsformændene i „Dansk typografisk Forening".

Lokalformændene bedes nøje paasé, at de rejsendes Legitimation er i Orden; navnlig bedes Formændene i Grænsebyerne at undersøge Legitimationen med Omhu. Ligeledes gøres opmærksom paa, at den gule Seddel, som udleveres Udlændinge, ikke har nogen som helst Gyldighed, men at kun Legitimationen kan give Ret til Understøttelse. Den 1. ds. blev her i Aarhus paa Foreningens Foranledning anholdt af Politiet en rejsende under Navn af C. G. Schubert. Vedkommende havde selv lavet sig nogle „Papirer", som, skønt deres Affattelse i et skrækkeligt Sprog, en Blanding af Dansk, Tysk og Hollandsk, dog vare tagne for gode Varer i Kolding, Vejle og Horsens, og hvori attesteredes, at han havde været Medlem af „Typorforeningen" i en By, som hedder *Lint*, men som vist ingen véd hvor ligger. Han blev genkendt her i Aarhus som en Person, der, saa vidt erindres, i Maj eller Juni bedrog den den Gang her bestaaende Rejsekasse, men slap i god Tid ud af Byen efter ogsaa at have hjemsøgt Stentrykkerne. Da hed han Grieben og var fra Maastricht. Han har den Gang vist nok hjemsøgt hele Jylland, maaske Øerne med.

Man vil heraf se, at det er meget nødvendigt at se de rejsendes Legitimation nøje efter, da ellers Foreningen let kan blive misbrugt af Vagabonder, der gøre Geschäft af at rejse. Denne var ved sin Arrestation i Besiddelse af ca. 30 Kr., saa Foreningen muligt erholder sine Penge tilbage.

Aarhus, den 11. December 1882. *Harald Jensen.*

Typografernes Sangforening

Foreningens Lokale er nu i **Pilestræde 32, 1. Sal** (Köhlerts Restavration).

I Aften, Lørdag, fortsættes Sangøvelserne, hvortil Sangerne bedes give talrigt og præcist Møde, da Tiden for Aarsfestens Afholdelse nærmer sig. *Bestyrelsen.*

Generalforsamlingen

angaaende nogle Ændringer i Lovene og i Arbejdsløshedskassens Regulativ afholdes, som man vil se af Bekendtgørelsen foran, i Aften. De Punkter, som foreslaas ændrede, have allerede været underkastede Drøftelse paa det i forrige Maaned afholdte Diskussionsmøde, og det var kun om Ændringen angaaende Indskuddet for udslettede Medlemmer, at der var lidt Meningsforskel. Dette er nu af Styrelsen foreslaaet affattet saaledes, at der fastsættes en bestemt Sum, hvad der maaske ogsaa kan være det heldigste. De øvrige Ændringer er der forhaabentlig ikke noget at bemærke til, da det jo maa være en Tilfredsstillelse, naar Foreningen ser sig i Stand til at byde sine Medlemmer flere Goder. Vi opfordre Medlemmerne til at møde talrigt i Aften og deltage i Diskussionen.

Strejken i Wien.

I Følge de sidst ankomne Efterretninger fra Wien er der endnu ikke indtraadt nogen væsenlig Forandring i Strejkens Gang. Den har nu varet i omtrent 5 Uger, og takket være Kollegernes virksomme pekuniære Understøttelse, har man set sig i Stand til hver Lørdag at kunne udbetale 9 Gylden til hver af de 1000 Kolleger, der har nedlagt Arbejdet. Aanden iblandt de Strejkende er fortrinlig, og de holder trofast sammen, saaledes at der hidtil kun er falden 3 à 4 Mand fra, hvilket er saa meget mere anerkendelsesværdigt, som Magistraten (der efter de østrigske Love er den højeste faglige Myndighed) opbyder alt muligt, for ved Hjælp af Advarsler, ja endog ved Arrestation, at gøre de strejkende vankelmodige og saaledes tvinge dem til at genoptage Arbejdet. — Den Notits, vi i forrige Nr. meddelte efter „Berl. Volksztg." om, at en stor Del af de Strejkende havde genoptaget Arbejdet, samtidig med at de havde opsagt deres Pladser med 14 Dages Varsel, synes efter foranstaaende at dømme mindre korrekt, og der er heller ikke nogen Bekræftelse derpaa i det sidstudkomne Nr. af „Vorwärts". En Meddeler fra Wien til „Correspondent" skriver bl. a. desangaaende: „Alle Forsøg paa at gøre de Strejkende vankelmodige, tilintetgøres ved disses Standhaftighed, og enhver af dem er besjælet af den Tanke: Denne Gang maa vi sejre! Derfor er det frem for alt nødvendigt, at der ikke indtræder nogen Afbrydelse i Understøttelserne, og man maa derfor opbyde alt muligt, for at vi i den næste Uge kan udbetale lige saa prompte som hidtil, hvorved vi gøre Regning paa de udenbys Kolleger og Foreninger. Wiener-Typograferne vil vistnok ikke være utaknemmelige og ikke glemme, at de væsentligt kan takke deres udenbys Kolleger for deres eventuelle Sejr."

Wiener-Principalerne har sendt store Plakater med Løfter om „Guld og grønne Skove" rundt omkring i de østrigske Byer, men Forsøget har ikke givet det ringeste Udbytte, hvorimod de har maattet tage til Takke med følgende Erklæring af vore Prager-Kolleger, som disse har indrykket i Dagbladet „Bohemia":

„Hr. R. v. Waldheim, Bogtrykkeri-Ejer i Wien.

Vi ansér det for vor Pligt, herved offentlig at afgive den Erklæring, at ingen af vor Midte under de nuværende Forhold vil tage Kondition hverken hos Dem eller hos nogen anden Wiener-Principal, der ikke har akcepteret sine Arbejderes berettigede Fordringer. En saadan ukollegial Handlemaade er ingen Prager-Typograf i Stand til at begaa, og vi protesterer paa det bestemteste imod en saadan Mening om os. Vi staar helt og holdent paa vore Wiener-Kollegers Side og føler os som ét med dem. Iblandt os vil ingen blive til Forræder overfor Wiener-Typografernes Kamp for deres retfærdige og billige Fordringer. Vil de, og ligeledes hine Herrer i Wien, der omgaas med lignende Planer, behage at tage Notits af dette.

Prag, den 24. November 1882.

„De forenede Prager-Typografer“.

Det er en god Støtte for vore Wiener-Kollegers, at den store Dagspresse i Østrig næsten udelukkende sympathiserer med dem, thi selv om den i Følge sin Natur ikke fuldt ud kan billige deres energiske Fremgangsmaade, saa maa den dog paa den anden Side indrømme, at Fordringerne ere fuldstændig berettigede.

For den, der er vant til at turde skrive og tale under temmelig fri politiske Forhold, er det harmeligt at se, med hvilken Kynisme det østrigske Presse-Politi forfølger ethvert Ord, som paa nogen Maade kan frembringe en skurrende Lyd i de „bedre situerede“ Modstanderes Øren. Medens Principalernes Organ, „Oesterr. Buchdrucker Ztg.“, i hvert Numer bringer Smæde-Artikler imod de strejkende og imod disses Førere, og saaledes udsaar „Had og Foragt“ imod en „anden Samfundsklasse“ — som det hedder i Præmisserne til Dommene — bliver alle de Steder i „Vorwärts“, som paa nogen Maade kan frembringe den samme Virkning, ubarmhjærtigt konfiskerede ɔ: strøget af Presse-Politiet. Ikke nok med, at Nr. 47 af „Vorwärts“ blev forbudt, fordi det indeholdt nogle Udtalelser, der vare mindre smigrende for Principalerne, har Rødkridtet ogsaa dygtigt arbejdet i det nye Dobbeltnumer 47 og 48. Saaledes er et Referat over et Møde, som vore Kolleger i Wien afholdt den 19. f. M., kun gengivet fragmentarisk, d. v. s. Politiet har forbudt Offentliggørelsen af flere Steder i Referatet. For at give „Typ. Tid.“s Læsere et lille Billede af det østrigske Politis Magtfylde, skal vi her gengive et „konfiskeret“ Stykke af Karl Högers Tale, og de vil deraf selv kunne se, hvor megen Sandhed nedenstaaende Udtalelse i Högers Brev til os indeholder; det forbudte Stykke lyder:

„Wiener-Typografernes meget angrebne Enighed har vist sig som fortrinlig og vist Principalerne, at de ikke saadan uden videre tør drive en fræk Leg med os. (Stormende Bifald.) Saa vel de unge Kolleger som de ældre har handlet samdrægtig og er solidariske i Kampen for vor gode Ret. Principalerne vil nu have lært at indse, at de ikke maa drive Spøg med os, og at den „søde Mob“ den 12. November har gjort sin Skyldighed, samt at vi er besluttet paa ærlig at forsvare det Lidet, som vi forlanger.“

Naar saadanne Ord ikke en Gang tør offentliggøres, da vil man kunne forstaa, hvor besværligt det maa være for vore Wiener-Kolleger at føre deres Kamp igennem, men des større vil ogsaa forhaabentlig Sejren blive.

Indtil 3. December er til Strejkekomiteen indkommen i frivillige Bidrag i alt 14,616 Gylden (omtrent 25,000 Kr.), deriblandt de første 100 Kr. fra Danmark samt 75 Kr. fra Kristiania.

Iblandt *Skriftstøberne* i Wien er der ligeledes udbrudt Strejke, dog har de største Støberier allerede underskrevet den nye Tarif, deriblandt ogsaa Hr. v. *Waldheim*, der ikke kan bringe det over sit Hjærte at anerkende *Typografernes* beskedne Fordringer.

Fra Strejkens Leder, Hr. *Karl Höger*, have vi efter Indsendelse af de første 100 Kr. herfra modtaget følgende Takskrivelse:

Ærede Kolleger!

Med den inderligste Glæde have vi modtaget de danske Kollegers Kærlighedsgave. Vi takke Eder paa det hjærteligste for Eders Anstrængelser og for den venlige Gave.

Vor Strejke gaar godt; mange Principaler have undertegnet Tarifen, men et større Antal af de første Wiener-Firmaer nægter endnu at anerkende vore Fordringer. — — — Desværre tør vi ikke skrive og tale, saaledes som vi ere berettigede til, og som vi gærne ønskede, thi Generalprokurør de Haate lader ikke nogen frisindet Tanke komme frem.

Dersom det var muligt for de danske Kolleger at sende os videre Hjælp, da vilde den være meget kærkommen og blive modtaget med stor Tak, thi vor Strejke kan endnu vare til henimod Julen.

Tillad mig endnu en Gang Forsikringen om vor inderligste Tak, og beder jeg Dem bringe denne i en passende Form til de danske Kollegers Kundskab som Udtryk for Wiener-Kollegernes Glæde, der vil have Eder i en stadig Erindring og velsigne Eders Højhjærtethed.

Med broderlig Hilsen.

Carl Höger,
Formand for Tarifkommissionen og
Viceformand for Wiener-Foreningen.

Idet vi hermed slutter vor Situationsberetning, skal vi endnu tillade os at rette en indtrængende Opfordring til de Kolleger, der have Raad dertil, om ogsaa fremdeles at give deres Skærv til Wiener-Strejken.

Til Hr. A.

Under Overskriften „Lidt om Holstebro“ har en Hr. A. i sidste Numer af „Typograf-Tidende“ givet en særdeles net og interessant Fremstilling af de herværende Trykkeriforhold, der efter hans Optegnelser se alt andet end lystelige ud; men da det lader til, at Hr. A.'s Hukommelse har svigtet ham en Del, skal jeg tillade mig at fremkomme med nogle Bemærkninger for at bøde lidt paa Hr. A.'s daarlige Hukommelse.

Ved at gennemlæse det ondskabsfulde og uforskammede Produkt ser man straks, hvilken Person man har for sig, nemlig en gammel Bekendt, der ved sin tidligere Optræden

ved forskellige Lejligheder har vist, at han har en *særegen Evne og vidunderlig god Vilje* til at forvanske og fordreje, saa jeg blev da heller ikke meget forbavset over, at han denne Gang viste sig som den samme *paalidelige* Meddeler.

Hr. A. har som Indledning til sin Artikel taget det omtvistede Lærlinge-Avertissement frem paany for med det samme at faa Lejlighed til at sige Hr. Welsch og mig nogle Komplimenter. Da Hr. Welsch allerede tidligere her i Tidenden har givet et fyldestgørende Svar paa dette Avertissement, skal jeg ikke trætte Læserne med at opholde mig herved. — Jeg skal kun her tillade mig at gendrive Hr. A.'s kun lidet sandhedskærlige Bidrag om de herværende Forhold, hvori han lige frem gør sig skyldig i en *forbavsende Uvederhæftighed.*

Idet De, min gode Hr. A., har „dikteret" deres „lejede Skriver" Arbejdstiden, har De gjort Dem skyldig i at *fare med Usandhed*, som jeg imidlertid faar tilgive Dem, thi nu til Dags kan Usandhedens fremadskridende Herredømme saa let gøre sig gældende hos os Mennesker. — Arbejdstiden i Hr. Welsch's Trykkeri er saaledes *ikke* „gennemsnitlig fra 7 Morgen til 11 Aften", men fra *Kl. 7 Morgen til Kl. 7 Aften om Sommeren* med 1 Times Middag, og fra *Kl. 8 Morgen til Kl. 7 Aften om Vinteren*, ligeledes med 1 Times Middag. — Der var ganske vist en Tid — da Avisens Trykning foregik paa Haandpresse —, at Arbejdstiden to Aftener om Ugen trak længe ud; men da Hurtigpressen for to Aar siden blev anskaffet, indtraadte den fornævnte Arbejdstid, hvilket De vist ogsaa vil kunne erindre, for saa vidt Deres Hukommelse ikke aldeles skulde have svigtet Dem. Deres Beretning om, at De „sluttede Lørdag Aften Kl. 9" er ligeledes greben ud af Luften. I de tre Aar, jeg har arbejdet i Trykkeriet, er der ikke en eneste Lørdag bleven arbejdet til Kl. 9 Aften; — Lørdag var jo ingen Avisdag. — Naar De husker Dem lidt om, maa De vist kunne erindre, at det var Onsdag og Fredag, at Arbejdstiden var drøj; men dette ligger jo to Aar tilbage i Tiden. — Søndag Formiddag bliver der ganske rigtig arbejdet et Par Timer — det vil sige „rømmet op". Dernæst kommer Hr. A.'s Bemærkninger om, at „Hr. Welsch i Løbet af et Aar fuldstændig skifter Personale mindst 6 à 7 Gange". — Hvorledes Hr. A. er kommet til dette Resultat, kan jeg ikke forklare mig paa anden Maade, end at han tænker sig, at alle „Kunstens" Udøvere ere udstyrede med samme *gode Egenskaber* og *sjældne Evner*, som han selv er i Besiddelse af — saa vidt er det heldigvis endnu ikke kommet, ja i saa Fald vilde Hr. A.'s Beregning maaske næppe slaa til. — Atter her gjør Hr. A. sig skyldig i Forvanskninger. Jeg skal her tillade mig, at henvise Dem til Kvartalsindberetningerne til „Dansk typografisk Forening", hvori De vil kunne indhente de aller paalideligste Oplysninger angaaende Personaleforandringerne, hvoraf der er foregaaet 3 i Løbet af det sidste Aar.

Det kan gærne være, Hr. A., at jeg lige over for *Dem* „ikke har udmærket mig ved nogen høj Grad af Kollegialitet", men heri maa Skylden tilskrives Deres Optræden. Deres Bemærkninger om, at jeg „forcerer Arbejderne for selv at kunne tage det saa meget mere roligt og holde en betydelig kortere Arbejdstid", vil jeg lade de Kolleger, med hvem jeg har — Dem undtagen naturligvis — og de, som jeg for Tiden arbejder sammen med, dømme om.

Holstebro, den 9. December 1882. *Chr. Nielsen.*

Tekniske Meddelelser.

Fra *Carl Allers Etablissement* have vi modtaget 1. Levering af „Træskærerkunstens Mesterværker", indeholdende 6 Billeder af forskellige Kunstnere. Disse, der ere bekendte fra „Illlustreret Familiejournal", ere i denne selvstændige Udgave særdeles nydeligt udførte og ere et godt Vidnesbyrd om den Omhu og Dygtighed, der fra Etablissementets Side anvendes paa alt, hvad der udgaar fra det. Billederne saa godt ud i Journalen, men det er dog først ved den Udførelse, de nu have faaet, i Forbindelse med det udmærkede Papir, hvorpaa de ere trykte, at de ere komne fuldstændig til deres Ret og gør Etablissementets Kræfter Ære. Hr. Aller fortjener Anerkendelse for den Vægt, han altid lægger paa at gøre ethvert Arbejde, der udgaaer fra hans Etablissement, saa fuldkomment som muligt. Han bidrager derved sit til, at den danske Bogtrykkerkunsts Navn vil blive mere anset og efterhaanden i sin Almindelighed arbejde sig op til at indtage en sideordnet Plads med Udlandets, særlig Tysklands, bedste Arbejder.

— *Nyt Raamateriale til Papirfabrikationen* har man efter „Hamb. Corresp." opdaget i Sverige. I Jönköping vil i den nærmeste Fremtid blive anlagt en stor Fabrik til Tilberedelsen af Papir af det hvide Mos, som i umiddelbar Nærhed af Jönköping, ved Tallahof, skal findes i stor Udstrækning. Det ny Stof har vist sig som fortrinligt til Tilberedelsen af Pap, og man haaber, at det ogsaa vil egne sig til Tilberedelsen af Tryk- og Skrivepapir.

Kundgørelser.

Almanak
for
Bogtrykkere
1883.
Udgivet
af
M. Truelsen.

☞ **Med dette Numer følger Subskriptionsplanen paa „Almanak for Bogtrykkere 1883", udgivet af M. Truelsen.**

☞ **De allerede bestilte Eksemplarer ville blive afsendte, saa snart Almanaken er udkommen.**

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 26. | København, den 30. December 1882. | 9. Aargang.

Da jeg af private Grunde i Morgen fratræder min Stilling som Formand for „Den typografiske Forening", bringer jeg herved min bedste Tak til alle dem, der i den forløbne Tid have vist mig Tillid og Velvilje.

København, den 30. December 1882.

Decher.

Den typografiske Forening.

Da Hr. Decher fratræder som Foreningens Formand, har Styrelsen konstitueret den hidtilværende Viceformand, Hr. *Rud. Böhm*, som Foreningens Formand.

Samtlige Foreningen vedkommende Skrivelser etc. bedes indtil videre adresserede til Hr. *Rud. Böhm*, hvis Adresse er: C. G. Schiellerups Bogtrykkeri, Pilestræde 36, K. Indsendelser, der vedkomme „Typograf-Tidende", adresseres som hidtil til Hr. *L. D. Berg*, St. Regnegade 17.

Styrelsen.

Foreningen har afsluttet Gensidighed med „Norsk Central-Rejsekasse" om Udbetaling af Rejse-Understøttelse paa samme Maade som „Dansk typografisk Forening" (se denne Forenings Bekendtgørelse). Samtidig ophæves Gensidigheden med Foreningerne i Kristiania og Bergen.

Styrelsen.

Nye Medlemmer:

Gustav Nyberg [udlært hos Laur. Madsen i December 1882] („Dagens Nyheder").

C. F. C. Nordlunde [har sidst arbejdet i Slagelse, hvor han var Medlem af „Dansk typografisk Forening"] („Dagbladet").

H. Larsen (Nik. Cohen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Bogsamlingen.

Nye Bøger.

Gave: Fra Forf.: Fru Marie Grubbe, af J. P. Jacobsen.

Indkøbt (dels for Bogsamlingens Midler, dels for indkomne Mulkter og Udbyttet af en Avktion): C. Hauch: Robert Fulton; H. Hertz: Tre Lystspil; H. P. Holst: Den lille Hornblæser; Hostrups Komedier, 3 Bind; Ingemann: Prinds Otto af Danmark; H. Ibsen: Brand; Jørgensen: Fortællinger af Fædrelandets Historie; Rosenkilde: Mellem Sæsonerne; Rumohr: Jacob Danefærd; Øhlenschlæger: Aladdin; Troels Lund: Skitser; Auerbach: Lorles Reinhardt; Cherbuliez: Prosper Randoce; Dickens: Oliver Twist; P. Heyse: Troubadournoveller; Fr. Reuter: Fra Napoleonstiden; Mark Twain: Skitser, 2 Bind; Jules Verne: Czarens Kurer; Spielhagen: Hvad Svalen sang; Turgénjew: Røg.

Det trykte Katalog faas kort efter Nyaar i Foreningens Lokale. Pris: 10 Øre.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdtes den 16. December. — *C. Hansen* stillede et Ændringsforslag til Punkt 1 om at udslettede Medlemmer skulde betale deres Restance, inden de paany kunde optages. Dette vedtoges, hvorved Styrelsens Forslag bortfaldt. — Punkt 2, a, b og c vedtoges med den Forandring, at Syge og Militære beholde deres Rettigheder til Arbejdsløshedskassen, selv naar de efter Lovene ere fritagne for Kontingent. — Punkt 3 godkendtes og Punkt 4 vedtoges. — Vi skulle i næste Nr. give et udførligere Referat af Forhandlingerne.

Dansk typografisk Forening.

For hurtigst muligt at faa Halvaars-Regnskabet afsluttet, tillader jeg mig at anmode Dhrr. Lokalformænd om at indsende Oktober Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer over havte Udgifter, snarest muligt — i Følge Lovene *senest* 14. Januar 1883 — til undertegnede Kasserer.

Indbetalingen omfatter denne Gang 13 Uger.

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne (se Lovenes § 20).

Aarhus, i December 1882.

Joh. Lund,
Østergade 27.

Med *„Unterstützungsverein für Buchdrucker und Schriftgiesser in Elsass-Lothringen"* er fra Nytaar 1883 indgaaet Gensidighed i Udbetaling af Rejse- og Sygeunderstøttelse. Forhandlingerne fortsættes om Gensidighed ved Optagelse af hinandens Medlemmer uden Indskud og med straks indtrædende fuld Medlemsret. Naar disse Underhandlinger ere sluttede, skal nærmere Bekendtgørelse finde Sted.

Med „*Norsk Centralrejsekasse for Bogtrykkere*“ er ligeledes fra 1. Januar indgaaet Gensidighed i Udbetaling af Rejseunderstøttelse. Fra samme Dato ophæves Gensidighedsforholdet med Foreningerne i Kristiania og Bergen. Understøttelsen er foreløbig, indtil Mile- eller Dagpenge kan blive indført, fastsat saaledes: I Kristiania 4 Kr., Drammen 1 Kr. 20 Øre, Tønsberg 1 Kr. 60 Øre, Kragerø 2 Kr., Kristianssand 3 eller 6 Kr., Stavanger 1 eller 6 Kr., Haugesund 1 Kr. eller 3 Kr. 50 Øre, Bergen 3 Kr. 50 Øre eller 12 Kr., Trondhjem 8 Kr. eller 12 Kr., Bodø 8 Kr., Hamar 2 Kr. 50 Øre eller 8 Kr. — Da vi imidlertid ikke endnu have modtaget Lovene for den ny norske Forening, forbeholde vi os at give nærmere Oplysning i næste Numer af Bladet, og Lokalforeningsformændene bedes opsætte at indføre disse Gensidighedsforbindelser indtil da.

I *Lemvig* er Redaktør *M. S. Hestbech* valgt til Formand i Stedet for *R. P. Petersen*, som er bortrejst.

Da der af og til indløber Forespørgsel til Hovedbestyrelsen fra Kolleger i København om at blive optagne som Medlemmer af „Dansk typografisk Forening“, gøres herved bekendt, at vi ikke, selv om Vedkommende tidligere have været Medlemmer, kunne optage Typografer, der arbejde i København, i Foreningen, da vi derved vilde tilsidesætte de Forpligtelser, vi have paadraget os ved Gensidighedsforholdet til de to københavnske Foreninger.

Aarhus, 26. December 1882.

P. H. B. V.
Harald Jensen.

Typografernes Sangforening

Foreningens Lokale er nu i **Pilestræde 32, 1. Sal** (Köhlerts Restavration).

I Aften, Lørdag, fortsættes Sangøvelserne, hvortil Sangerne bedes give talrigt og præcist Møde, da Tiden for Aarsfestens Afholdelse nærmer sig. *Bestyrelsen.*

Ved Aarskiftet.

En Lejlighedstale af Pl. St.

Mine Herrer Kolleger! Vi ere atter blevne færdige med et Kapitel af vort store Værk, Spidskolumnen er sat, vi er i Færd med Nedrykningen til det ny Kapitel, som hedder *Aar 1883*. Hvad Indholdet vil blive, véd vi ikke, og det er godt, at vi ikke véd det; vidste vi det, vilde Spændingen være borte, Kampen for Tilværelsen vilde tabe meget af sin Interesse. Haabet om at naa et Maal, vi alle, eller hver enkelt af os, har sat sig, Modet til at arbejde for at naa Maalet, og til at tage fat paa ny, om et Haab skulde briste, det maa vi ikke miste. En Tilværelse uden Haab, uden Tro paa sig selv, uden Virkelyst, uden Kamp — det er ingen Tilværelse. Derfor er det godt, vi ikke kender Manuskriptet til Kapitlet: Aar 1883.

Det Kapitel derimod, vi nu er færdige med, det kender vi alle, og naar vi nu sætter Finalestregen under, kan vi tænke over, hvad vi havde ventet os af det, og hvad det har bragt os. — Hvilket broget Indhold har dog et saadant Kapitel! Vaarluft og Graavejrsstemning, Livslyst og Modløshed, Jubel og Frygt! Vi er sjælden helt tilfredse med Indholdet, og vor Kritik lyder for det meste: Aa ja! ikke værre end de fleste andre Kapitler, vi nu har gennemgaaet!

Lad os dvæle et Par Minuter ved en enkelt Side i det nys afsluttede Kapitel, ved de typografiske Forhold hjemme og ude.

Forholdene her hjemme er vel ikke saa gode, som de kunde være — ja, jeg véd godt, at mange af Dem, mine Herrer Kolleger, vil paastaa, at Forholdene ere slette, og jeg indrømmer jo ogsaa, de kunde være bedre end de er, meget bedre; men et lille Fremskridt har vi dog vel gjort? Foreningens Medlemstal er vokset, Mødeaftenerne har været livlige, stundom meget livlige! Arbejdsløsheden har ikke været større, end at Styrelsen har turdet foreslaa Arbejdsløshedspengene forhøjede; „Typograf-Tidende“ har som Fællesorgan for „Dansk typografisk Forening“ faaet større Udbredelse. Der synes at være kommet et bedre Forhold mellem Principaler og Arbejdere; i hvert Fald har flere Bogtrykkere vist vor Forening Opmærksomheder, som bør paaskønnes. Det er vel sagt tidt, men det er sandt: Trofast Sammenhold mellem Arbejderne, god Forstaaelse mellem disse og Principalerne, gensidig Agtelse for hinandens Ret og Pligt — det er Midlet til at opnaa bedre gensidige Forhold. — Nogle større Bogtrykkere har formindsket deres Lærlingeantal; Typograferne maa være dem taknemlige derfor og ønske, at flere vilde følge Eksemplet; thi det er sørgeligt, men sandt, endnu findes ogsaa her i København Bogtrykkere, som har saa liden Agtelse for Standen, at de lader deres Faktorer eller Sættere gøre Forsøg paa at oplære Drenge, som efter deres forsømte Opdragelse og daarlige Skolekundskaber havde staaet sig langt bedre ved at blive henvist til et andet Haandværk. Desværre varer et saadant Forsøg oftest fem Aar! — Hvis enhver Bogtrykker vilde sætte en Ære i at oplære dygtige Typografer, lade sig raade af sin Faktor eller den Sætter, Lærlingenes Uddannelse er betroet, kun antage Lærlinge med et Par Maaneders Prøvetid, vilde det ikke være til Skade for Standen. — Der er ogsaa en anden Ting, som tynger paa mit Sind; tungt Sind kommer af tung Luft, og det er den tunge Luft, der trykker mig. Luften i mange af vore Arbejdslokaler er skrækkelig; osende Gasmotorer, trykkende Hede fra Gasblussene, daarlig Ventilation; meget kunde forbedres i denne Retning, megen Sygdom forebygges!

Ogsaa i det store Evropa har Trykkeriluften nok flere Steder været noget trykkende! I Bryssel fik Typograferne en ny Lønningstarif godkendt af 50 af 55 Bogtrykkere. I Rom nægtede Principalerne at gaa ind paa Sætternes Fordringer; Arbejdet blev nedlagt, men Tugthusfanger og Soldater, som vare oplærte i Faget, blev kommanderet til at indtage de ledige Pladser; 34 Typografer blev anklagede for Domstolene, 28 dømte til to Maaneders Fængsel; Forbundskassen var tom, Typograferne tabte Modet,

tabte Strejken! I Madrid, hvor Typograferne ogsaa nedlagde Arbejdet, nøjedes Politiet med at fængsle Formanden, fordi han opfordrede sine Kammerater til at staa fast i Kampen! I Juni Maaned fejrede Wienerne 400-Aarsdagen for Bogtrykkerkunstens Indførelse i deres By! Der var Festlighed og Jubel! Man manede de gamle Minder frem, man glemte Nuet! Der blev udbragt Skaaler, udtalt Ønsker og højtidelige Løfter om et godt Forhold mellem Principal og Arbejder; man mente det virkelig ærligt — det gør man altid, naar man er i den rette Feststemning! — Kort Tid efter brød Kampen løs, en fortvivlet, en kostbar Kamp, som ikke er endt i det Kapitel, vi kender — den fortsættes og sluttes i Kapitlet *Aar 1883*, det, vi ikke kender, og, som jeg sagde før, det er godt, vi ikke kender det! — Lad os kun se det i Møde med Haab, med Lyst til at virke, til at kæmpe for Tilværelsen i sluttet Række, med ærlig Stræben og Tro paa os selv!

Strejken i Wien.

I Wien vedvarer Strejken, og 1000 Mand gaa ledige. Aanden er fortrinlig. Man maa i høj Grad beundre den Enighed og Offerberedvillighed, som ved denne Lejlighed har lagt sig for Dagen i det typografiske Samfund i og udenfor Østerrig, og som har sat de strejkende i Stand til at holde ud nu paa ottende Uge. Gid de maa sejre! Vi maa her hjemme ikke stanse med Hjælpen, thi et Nederlag efter at have udvist et saa stort Heltemod vil give Anledning til, at de, som have Lyst til at trykke Arbejderne ned, ville faa endnu mere Mod dertil, og ligger Striden end fjærn, vil dens Følger dog ogsaa spores hos os som over hele den civiliserede Verden.

Ogsaa blandt Skriftstøberne i Wien er der udbrudt Strejke. Deres nye Tarif blev straks vedtaget af et Firma, medens de andre vægrede sig. 68 Mand ere ledige. En Mærkelighed er, at det Firma, der gik ind paa Skriftstøbernes Fordringer, har nægtet Sætterne i deres Bogtrykkeri det samme.

Bladsætterne og Konkurrencen.

Den 22. December meddelte „Dags-Avisen“ sine Læsere, at den for Fremtiden vilde udkomme *hver Dag* hele Aaret rundt uden Hensyn til Helligdage eller lignende, „og at det var lykkedes Redaktionen at formaa Udgiverne til at gaa ind herpaa.“ Endvidere fremhævedes de store Ofre, Bladet herved bragte af Tid og Arbejde *alene* for Publikums Skyld, og det er vel ogsaa rimeligt nok, at en saadan forøget Virksomhed vil medføre en hel Del mere Arbejde for Redaktionen, men vist nok endnu mere for *Sætterne* og Trykkerne. Denne Beslutning fra „Dags-Avisen“s Side har, som naturligt er, vakt en Del Røre rundt om, og det er ikke saa underligt. Den vilde Konkurrencekamp mellem Bladene for at overbyde hverandre maa vel snart have kulmineret, men det kan dog ventes, at ogsaa de andre Blade ved „Dags-Avisen“s sidste Skaktræk ville blive nødsagede til at følge efter, og der er derfor Anledning til at gøre saavel „Dags-Avisen“s som andre Blades Udgivere opmærksomme paa, at Typograferne naturligvis ikke kan have noget imod, at de byde Publikum saa meget, som de evne, men at dette ikke maa have til Følge, at Arbejdernes knapt tilmaalte Fritid indskrænkes, at de med andre Ord ikke kunne finde sig i at miste deres Søndagsfritid i højere Grad end det alt er Tilfældet. Der blev for nogle Aar siden arbejdet og kæmpet meget for Søndags-Arbejdets Afskaffelse, og om dette end ikke lykkedes fuldstændigt, blev det dog indskrænket til et Minimum. *De nuværende Forhold maa i denne Henseende opretholdes*, og det ville forhaabentlig *alle* Typografer være enige om. Bladsætterne ønske ikke paa ny at blive smedede i Slaveriets Lænke, og den korte Hviletid en Gang om Ugen maa de vedblive at have. Vi beklage „Dags-Avisen“s Beslutning. Den vil vist nok medføre mange Ubehageligheder, men saa meget maa staa fast, at skulde der fra den ene eller den anden Side blive gjort Forsøg paa atter at indføre Søndags-Arbejdet i Bladtrykkerierne, maa der gøres bestemt Modstand derimod, og vi haabe, at alle ville være enige med os deri, saaledes at vi Typografer kunne gøre den Anskuelse til Skamme, som vist nok nogle Bladudgivere nære, at vil ikke den ene, saa vil den anden gaa ind paa at arbejde om Søndagen. Vi ere et fredeligt Folkefærd, der ønske en rolig og sund Udvikling, ønske at arbejde hen til en Sammenslutning mellem Principal og Arbejder, og som i enhver Henseende ere villige til at vise Imødekommen, naar der vises os Imødekommen igen, men som ogsaa ville advare imod at spænde Buen højere med Hensyn til Søndagsarbejde, end den alt er, det er mere end tilstrækkeligt. Det vil ogsaa enhver human Bladudgiver selv indse, og de, der ikke kunne det, maa gøres opmærksomme paa, at Arbejderne i denne Sag ikke lade sig træde paa Tæerne, fordi man har Lyst til at dyrke en vild Konkurrence.

Literatur.

Som en nydelig lille Julepresent for Danmarks Typografer kom i rette Tid vor Kollega, Hr. M. Truelsens *„Almanak for Bogtrykkere, 1883“*. Vi sige ikke for meget, naar vi udtale, at dette Arbejde opfylder alle de Fordringer, der med Rette kan stilles til en saadan Almanak, thi foruden en særdeles smuk Udstyrelse indeholder den saa megen nyttig, belærende og underholdende Læsning, at vi ikke noksom kunne anbefale enhver Kollega at anskaffe sig den. D'Hrr. Genzsch & Heyses Skriftstøberi i Hamborg har med anerkendelsesværdig Beredvillighed overladt Hr. Truelsen en stor Del moderne Skrifter og Hovedornamenter. Maatte Hr. Truelsen ved et heldigt materielt Resultat se sig i Stand til at fortsætte den begyndte Virksomhed paa Fagliteraturens Omraade saaledes, at ogsaa Skandinavien kan blive noget mere fyldig repræsenteret i denne Retning, end det hidtil har været Tilfældet. Men dertil behøves, at Almanaken faar den størst mulige Afsætning.

r.+b.

Forskelligt.

I Tyskland er der lige som hos os en større Del af Typograferne, som have faaet Øjnene op for, hvad de skylde dem selv og deres Medmennesker, og som derfor have sluttet sig sammen i en stor Forening til gensidig Understøttelse, og en ringe Del Egoister og Trælle, der kun tænke paa dem selv. Bestyrelsen for de sidstes Forening, som har det velklingende Navn „Freien Vereinigung", eller som vi paa Dansk sige „Blankes Forening", har for kort Tid siden aflagt Beretning om Virksomheden og klager heri forskrækkeligt over Tilbagegangen. Bl. a. udtales: „Desværre maa vi konstatere, at Opbygningen og den videre Udvidelse af vor Organisation ikke har havt den Fremgang, som man med Tilbageblik paa tidligere Aar havde troet at turde vente. Om ogsaa de vor Sammenslutning tilhørende fast organiserede Foreninger og større lokale Kasser, som for det meste ere opbyggede paa et solidt Grundlag, der omfatter alle Understøttelsesvæsenets Grene og yde sine Medlemmer al nødvendig Hjælp, naar de ere i Trang, aldeles ikke fremvise nogen Tilbagegang, men kunne modstaa alle Angreb fra deres Modstanderes Side, saa har dog Overgangen af Foreningerne i Dresden og Halle til „Understøttelsesforeningen" (det forrige Forbund), saa vel som at flere mindre Bykasser ere gaaede ind, havt en om end ringe Formindskelse af vort Medlemstal til Følge — — —". Det ringe Tab af Medlemmer var dog, saa vidt vi huske rigtigt, for Dresdens Vedkommende over 100, som med hele Kassens Formue gik over i Understøttelsesforeningen. Efter at der i Beretningen er gjort nogle Udfald mod sidst nævnte Forening paa Grund af dens Virksomhed for at faa Medlemmer, og navnlig unge, opstilles der nogle ret betegnende Sammenligninger mellem, hvad de to Foreninger præstere, hvoraf vi skulle anføre den om Viatikumsunderstøttelsen. Understøttelsesforeningen udbetalte 1881 i *Rejseunderstøttelse 94,232 Reichsmark*, hvilket fordelt paa Medlemmerne var aarlig 13 Mark 50 Pf. eller 26 Pf. pr. Uge til hver; Bestyrelsen for „Freien Vereinigung" har skammet sig for at anføre hele den lille Sum, der er ydet i Rejseunderstøttelse, men har nøjedes med at angive, at dens Medlemmers Bidrag varierede mellem 5 og 10 Pf. pr. Uge.

— Den i Bern udkommende „Schweizerische Staatszeitung" vil indføre Antikva i Stedet for Fraktur, men har først vist den for schweiziske Forhold almindelige, men i Sandhed republikanske Hensynsfuldhed over for sine Læsere at forelægge dem et (Antikva-)Prøvenumer og lade det komme an paa en almindelig Afstemnings Resultat, om man skulde udføre Fremskridtet eller lade være. — Over alt vinder Antikva'en saaledes Terræn, og dens Fjender maa strække Vaaben, kun ikke Bismarck, der strængt holder paa, at det tyske Sprog bør sættes med Fraktur. „Haandbog for det tyske Rige", der tidligere fra Fraktur var gaaet over til Antikva, maa nu atter efter en Befaling fra Indenrigsministeriet sættes med Fraktur.

— *Et typografisk Vittighedsblad* udgaar under Karl Högers Redaktion hver 14de Dag i Wien. Bladet synes under de nuværende Forhold at gøre stor Nytte ved sit sunde Humør og ved en udmærket Satire.

— *En Forhøjelse af Tarifen* er som Følge af Principalernes humane Optræden bleven bragt i Stand i — *Melbourne* i Avstralien. 15 af de største Trykkerier have undertegnet den forhøjede Tarif.

Hr. Typograf Th. Philipsen synes rent at have glemt sine Venner i Horsens. Derfor tillade disse sig at sende ham en venskabelig Hilsen, idet de forvente snarest mulig at høre fra ham. De længes svarligen.

Indkomne Bidrag til Typograferne i Wien i Anledning af Lønningskampen.

Schiellerups Trykkeri (2. Bidrag) 50 Øre. Knudtzons Tr. (2. B.) 3 Kr. Nik. Cohens Tr. (2. B.) 8 Kr. D—r. 1 Kr. Græbes Tr. (5. B.) 2 Kr. 50 Øre. Rudkøbing 2 Kr. Nielsen & Lydiches Tr. (5. B.) 3 Kr. 45 Øre. Fra 10 Typografer i Horsens 10 Kr. Holbæk Lokalforening 5 Kr. Fra Aarhus-Kolleger 29 Kr. 38 Øre. Adresseavisens Tr. 5 Kr. 20 Øre. S. B. Salomons Tr. (4. B.) 1 Kr. 45 Øre. „Dagbladets" Tr. (3. B.) 3 Kr. 50 Øre; Nik. Cohens Tr. (3. B.) 7 Kr. 50 Øre. Lokalforeningen i Faaborg 2 Kr. Græbes Tr. (6 B.) 2 Kr. 25 Øre.

I Nr. 25 er ved en Fejltagelse Schiellerups Trykkeri opført med 11 Kr. i Stedet for 1 Kr.

Brevkasse.

M. A., Ringsted. Tak for det tilsendte. Det maa desværre vente til næste Gang.

Kundgørelser.

Paa Udgiverens Forlag er udkommet og faas gennem enhver Boglade:

ALMANAK
FOR
BOGTRYKKERE
1883.
Udgivet af M. Truelsen.

Smukt indb. (kartonn.) 1 Kr. 25 Øre.
Nogle enkelte Eksemplarer kunne faas i Pragtbind à 2 Kr.

Ved direkte Bestilling hos Udgiveren, Bopæl: Griffenfeldtsgade 17, N, gives paa hver 5 Eksemplarer pr. kontant et Frieksemplar. Enkelte Ekspl. kunne ogsaa faas hos Foreningens Bud, Andersen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 1. | København, den 13. Januar 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, Lørdag, Kl. $10^1/_2$, afholdes **Maanedsmøde** i Foreningens Lokale, Amagertorv 4, 1 Sal. — Dagsorden: 1) En Petition til Folketinget; 2) En Forespørgsel; 3) Prøvevalg paa Styrelse, Kasserer og Revisorer.

Styrelsen.

NB. Hr. Kasserer *L. D. Berg* vil være til Stede i Aften i Lokalet for at modtage Kontingentet.

Til de Medlemmer, der kunne ønske at deltage i den af Studentersamfundet projekterede Undervisning for Arbejdere, findes i Aften fremlagt en Liste til Paategning i Lokalet.

Styrelsesmøde holdtes den 6. Januar. Alle vare mødte. — Det vedtoges at holde Diskussionsmøde næste Lørdag, hvor en Petition fra Bygningssnedkernes og Møbelsnedkernes Fagforening skulde sættes under Forhandling. Et Par Administrationssager afgjordes.

Nye Medlemmer:

Valdemar Frederik Christensen [udlært hos Thiele til Nytaar] (Thiele).

C. T. C. Sylling [udlært i Rigsdagens Trykkeri den 1 Jan. 1882], *E. Stiedel* [udlært hos Villerup i Vordingborg den 1. Maj 1882] (Rigsdagen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Dr. Fr. G. Knudtzon: 34 Bind.

Bogfortegnelsen faas i Lokalet. Pris 10 Øre.

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsens Møde den 3. ds. gav Formanden nogle Meddelelser om Gensidighedsforbindelsen med Norge og Elsass-Lothringen. Et Andragende fra et Medlem i Rudkøbing om yderligere 4 Ugers Sygeunderstøttelse kunde ikke bevilges, da Vedkommende ikke var gift, hvilket udtrykkelig fordres i Lovenes § 49. Fra Holbæk forelaa Spørgsmaal om, hvorvidt en Typograf, der er udlært for 3 Aar siden, men kun i kort Tid har haft Arbejde ved Faget, kunde optages som ny udlært eller skulde efterbetale. Det vedtoges, at han kunde optages som nyt indtrædende Medlem (§§ 23 og 24), altsaa betale Indskud, 2 Kr., og først efter 13 Ugers Forløb have Ret til Understøttelse. En Forespørgsel fra Kolding besvaredes ved Henvisning til Lovene.

Fraværende: *Odense.* I Stedet for *K. Gunst*, som er bortrejst, tiltræder Suppleanten *S. Möller* Hovedbestyrelsen

---

Gensidighedsforbindelserne med Norge og Elsass-Lothringen bedes Formændene tilføre Regnskabsbogen paa det dertil indrettedo Skema.

For „*Norsk Centralrejsekasse for Bogtrykkere*"s Vedkommende angaar Overenskomsten kun Rejseunderstøttelse. Forbindelsen med Foreningerne i Bergen og Kristania er ophævet. Den norske Forenings Hovedsæde er *Kristiania.*

For „*Unterstützungsverein für Buchdrucker und Schriftgiesser in Elsass-Lothringen*"s Vedkommende angaaer Overenskomsten baade Rejse- og Sygeunderstøttelse; ved Optagelse i Foreningen betales intet Indskud, og fuld Medlemsret indtræder straks ved Betalingen af første Ugebidrag.

Aarhus, den 8. Januar 1883. F. H. B. V.:
Harald Jensen.

Typografernes Sangforening

festligholder **Søndag den 4. Februar** sin **syv og trediveaarige Stiftelsesdag** med **Koncert og Bal.**

Besøgende kunne, naar de tegnes ved et Medlem, deltage i Festen à 1 Kr. 50 for en Herre og 1 Kr. for en Dame. Billetter til Koncerten alene à 50 Øre.

Bestyrelsen.

Foreningens Lokale er nu i **Pilestræde 32, 1. Sal** (Köhlerts Restavration).

I Aften, Lørdag, fortsættes Sangøvelserne, hvortil Sangerne bedes give talrigt og præcist Møde, da Tiden for Aarsfestens Afholdelse nærmer sig. *Bestyrelsen.*

Maanedsmødet i Aften.

Som det vil ses af omstaaende Bekendtgørelse, afholdes i Aften det lovbefalede Maanedsmøde, hvortil Styrelsen venter sig et talrigt Besøg, tilmed da Dagsordenen lover at give Anledning til en ret livlig Diskussion. Styrelsen har nemlig faaet tilsendt et Udkast til en Petition til Folketinget om Indførelsen af en 8-Timers Normalarbejdsdag med dertil hørende Indskrænkning af Forbud mod Søndagsbejde. Endvidere vil der i Aften blive foretaget Prøvevalg paa den ny Styrelse, ved hvilket Medlemmerne ville faa Lejlighed til at paapege de Mænd, som de ønske at betro Tillidshvervene i Foreningen.

Generalforsamlingen den 16de December.

Til Dirigent valgtes *P. Christensen*, til Sekretær *Herm. Olsen*.

Punkt 1 a paa Dagsordenen: Forandring af Lovenes § 6. *Formanden* udtalte sig om Forslaget og anbefalede det til Vedtagelse. — *C. Hansen* ønskede at vide, hvorlænge et Medlem kunde restere. Efter Lovene skulde han udslettes, naar han resterede for 4 Uger. — *Lassen* oplyste, at efter hvad han vidste, udslettedes intet Medlem før efter 16 Ugers Restance. — *Formanden:* Det er nødvendigt at vise Overbærenhed overfor mange Medlemmer. I Regelen gaar der 12 Uger inden de bliver udslettede, og de opfordres gentagende skriftligt til at betale Restancen, inden det gaar saa vidt. En Sum af 3 Kr. vilde være et passende Indskud for med Restance udslettede Medlemmer. Han vilde dog fremhæve, at Grunden til Fastsættelsen af et bestemt Indskud for udslettede Medlemmer var, fordi der var Flertal for det i Styrelsen. For sit eget Vedkommende holdt han paa, hvad Stemningen nærmest var for paa Diskussionsmødet i forrige Maaned, at de udslettede skulde betale deres Restance. — *C. Hansen* undrede sig over at se Styrelsen komme med dette Forslag. Paa Diskussionsmødet i November var Stemningen aldeles overvejende for Restancens fulde Betaling. Paa Opfordring af Formanden stillede *Hansen* følgende *Ændringsforslag: Udslettede Medlemmer, som atter ville indtræde i Foreningen, betaler deres fulde Restance.* — *Louw* sluttede sig til Hansen. Hvis Hansens Forslag vedtoges, vilde det være et Baand paa adskillige Medlemmer. — *Böhm* anbefalede Styrelsens Forslag. — *C. Hansen:* Vedtoges Styrelsens Forslag, vilde Medlemmerne løbe ud og ind af Foreningen. Han anbefalede gentagende sit Forslag. Efter Bemærkninger af forskellige, udtalte *Ch. Thomsen* sig imod Forandring af denne Paragraf. Som et bedre Middel anbefalede Taleren hyppigere Meddelelser i Bladet om udslettede Medlemmer. — *Formanden:* Dette kunde ikke godt ske hyppigere. Inkassatorerne sendte ikke altid deres Lister ind i rette Tid. Efter en Bemærkning af *Böhm* forlangtes Afstemning. Ved denne vedtoges Hansens Ændringsforslag med 25 Stemmer mod 22.

b. Forandring af Lovenes § 8. Efter en lille Bemærkning af *Formanden* vedtoges Forandringen enstemmig.

Punkt 2 a. Forandring i Arbejdsløshedskassens Regulativ § 2. Formanden anbefalede i Korthed Forslaget. — *Bahnsen* udtalte sig imod Forslaget. Han stillede det *Ændringsforslag*, at „i Tilfælde af Sygdom eller Militærtjeneste hviler et Medlems Forpligtelser og Rettigheder saaledes, at den Tid, der gaar forud for Sygdommen eller Militærtjenesten, regnes sammen med den efterfølgende". — *Formanden* og *Weiss* vekslede nogle Repliker. — *Dirigenten* anbefalede Bahnsens Ændring. *Formanden* advarede mod at gaa for vidt. Han var bange for at stille for store Krav til Kassen. Det var bedre at gaa forsigtigt til Værks. — *Heinemann* anbefalede Styrelsens Forslag. Han haabede, at vi om et Aar kunde vedtage den af Bahnsen foreslaaede Forandring. Hertil sluttede sig *Formanden*, idet han udtalte, at Styrelsens Forslag ikke lagde det ringeste Baand paa Medlemmerne, hvad fremtidige Forandringer angik. Dog vilde han ikke modsætte sig en Ændring om, at Syge og Militære beholde deres Rettigheder til Kassen. — *Bahnsen* repliserede. — *Dirigenten* var en af dem, der i sin Tid havde virket for denne Kasses Oprettelse. I Begyndelsen var der en Mistillid til den, men senere havde den dog vist, at den havde sin store Betydning. Han troede ikke, at det vilde skade Kassen synderligt, om Bahnsens Ændring vedtoges. Derefter foretoges Afstemning, ved hvilken Bahnsens *Ændringsforslag* vedtoges enstemmig.

b. Forandring af Regulativets § 3. Styrelsens Forslag herom vedtoges enstemmig.

Punkt 3. Generalforsamlingens Godkendelse af et ydet Tilskud paa 100 Kr. til Wienerkollegerne.

Formanden. Da det var af Vigtighed, at Hjælpen til Wienerne kom saa hurtigt som muligt, kunde man ikke godt vente til en Generalforsamling var indkaldt og havde vedtaget Tilskuddet. Han vilde anbefale at godkende Styrelsens Handlemaade. — *Lassen* bebrejdede Styrelsen, at Bladet ikke havde bragt tilstrækkelig tydelige Efterretninger om Forholdene i Wien. Man burde have haft en Korrespondent der. *Formanden* oplyste, at man virkelig ogsaa havde en Korrespondent i Wien, men at dennes Beretninger i Regelen kom for sent. De Efterretninger, som havde staaet i Bladet, skrev sig fra tyske Blade. — *Böhm*: Meddelelsen om, at Politiet havde tvunget Wienerne til at genoptage Arbejdet, var vistnok en Fejltagelse. Taleren havde modtaget et trykt Opraab fra de strejkende, hvori anmodedes om yderligere Understøttelse. Strejken var altsaa ikke sluttet. Selv om et Trykkeri med 30 Mand genoptog Arbejdet, havde det ikke noget at betyde, hvor der er 1000, der strejker. Han anbefalede ivrigt, at vedblive med Indsamling paa Trykkerierne. — *Louw* stillede det Forslag, *at der skulde sendes endnu 100 Kr. af Foreningens Kasse.* — *C. Hansen* vilde betænke sig paa at stemme for dette nye Beløb. — *Formanden* kunde godt se det smukke i Louws Forslag, men vilde dog anbefale foreløbig at blive ved det Beløb, der var givet. — *Böhm:* Vi bør ikke blotte os. Med de Penge vi *har* sendt, har vi understøttet 20 Kolleger i *en* Uge, hvilket er meget respektabelt. — *Lassen* fandt, at de 100 Kr. var tilstrække-

lig som det officielle Bidrag. Resten maatte indsamles paa de forskellige Trykkerier. Efter nogle Bemærkninger af *Heinemann* og *Böhm* forlangtes Afstemning. Ved denne blev *Louws* Forslag forkastet med 22 Stemmer mod 14, medens Godkendelsen vedtoges enstemmig.

Punkt 4. Budgettet vedtoges enstemmig uden Forhandling.

Udenfor Dagsordenen afgjordes forskjellige „indre Anliggender", hvorefter Generalforsamlingen hævedes.

Herm. Olsen.

I Anledning af en Artikel i „Typograf-Tidende" for 30. December f. A., betitlet „Bladsætterne og Konkurrencen", hvori Dags-Avisen gøres til Genstand for Omtale i Anledning af Udgivernes Beslutning om at lade Bladet udgaa hele Aaret rundt, skal jeg bemærke følgende:

Beslutningen om at lade „Dags-Avisen" udgaa alle Helligdage har ikke havt nogen Indskrænkning af Bladsætternes Fridage til Følge, idet disse Helligdagsnumre bliver besørget af Sættere, der ellers ikke er beskæftiget i Bladsætteriet, ligesom Satsen til dem er leveret færdig før Helligdagene. At denne Ordning fremtidig vil bestaa, er der ingen Grund til at betvivle. Hvad det ordinære Søndagsarbejde angaar, skal jeg kun bemærke, at det finder Sted paa samme Maade som i de andre Blade, der udgaar Mandag Morgen, nemlig med formindsket Sætterpersonale.

København, den 8. Januar 1883. *F. F. Nielsen.*

Strejken i Wien.

Tilstanden nede hos Wienerne har ikke forandret sig meget siden vor sidste Meddelelse og omtrent 1000 Mand strejke stadig, uagtet Meddelelserne lyde paa, at nogle enkelte mindre Principaler have givet efter, men *alle de større Trykkeriejere holde ud med haardnakket, egoistisk Stædighed.* Reisser & Ethofer, et middelstort Firma, har dog bibragt Principals-Koalitionen et Knæk ved betingelsesløst at antage den nye Tarif fra Jul, da Arbejdet havde hobet sig op, og Firmaet var blevet afvist ved en Henvendelse til Principalforeningens Formand om, at han vilde anvise det Arbejdskraft eller selv lade det udføre i sit Trykkeri.

I øvrigt lader Strejken nok til at blive de gode Principaler noget langvarig, og de have begyndt at annoncere i tyske Blade om Sættere, bl. a. Steder i Leipzig og München, uden dog at have haft synderlig Held dermed. D'Hrr. have haft Følelsen af, at der maatte gøres noget *ekstra*, hvorfor de tilbyde *varig* Plads med *mindst 12 Gylden* om Ugen eller Beregning efter den bestaaende Tarif. Man kan tænke sig, hvor usle Tilstandene have været tidligere, naar man nu i Wien tilbyder 12 Gylden (!), som noget særlig godt, ti det er mindst 2 Gylden mere end der tidligere blev betalt.

Opfordring.

Undertegnede ere af den her værende Lokalforening bemyndigede til at rette en Opfordring til Kolleger om at yde et Bidrag til vor trængende Kollega *Chr. Vilh. Gjernyx*, der nu har været sengeliggende i 40 Uger, i hvilket Tidsrum „Dansk typografisk Forening" har ydet de lovbefalede 26 Ugers Sygeunderstøttelse og Lokalforeningen hersteds ydet Understøttelse privat i 14 Uger. — Gjernyx har stadig været Medlem af understøttende typografiske Foreninger her i Byen og beredvillig ydet Bidrag til Kolleger, hvor Opfordring desangaaende fremkom.

Idet vi stille denne Opfordring, ledsage vi den med vor bedste Anbefaling. — Gernyx er Familjefader for Kone og 2 Børn, hvoraf det ene er saa godt som Krøbling —, og specielt anmode vi Lokalforeningsformændene om at tage denne Sag i deres Haand for derved at bidrage til, at denne Familjefader, der er en brav Kollega, kunde fritages for at ty til Fattigvæsenets Understøttelse.

Eventuelle Bidrag bedes sendte til medundertegnede *F. Groth*, „Kolding Folkeblad"s Trykkeri, og vil Regnskab herfor blive aflagt i „Typograf-Tidende".

Kolding, den 6. Januar 1883.

F. Groth, *S. Fabritius.* *H. Raben.*
Lokalforeningens Formand.

H. F. Rasmussen.

For Københavns Vedkommende er Hr. *L. D. Berg* villig til at modtage Bidrag.

Vi have modtaget følgende, som vi dog kun i Følge udtrykkelig Opfordring om en ordret Gengivelse have optaget i „Typ.-Tid.":

Et Indlæg i Holstebrosagen.

Da Holstebros Trykkeris Forholde have været under Debatation i de sidste Nr. af „Typ. Tid." har jeg, skjønt jeg helst holder mig udenfor enhver af den Slags Sager, dog set mig *nødsaget* til at komme med et Par Bemærkninger angaaende denne Sag. „Enhver er sig selv nærmest" hedder det, derfor vil jeg først „takke" den ærede Hr. A., der har taget sig den Frihed, uden *mit Vidende*, at skrive fuldstændig i mit Navn, saa at Enhver, der læste Hr. A.'s Artikel, strax maatte tænke paa mig; dette skriver jeg ikke, for at jeg dermed vil sige, at Forholdene ere gode i Holstebro, eller paa anden Maade for at indsmigre mig.

Da jeg har lært i Hr. Welsch's Trykkeri, og senere har arbejdet der som Typograf, maatte jeg jo staa som et daarligt Menneske overfor Hr. Welsch naar jeg vilde skrive om ham, at han ikke hørte til de *mere humant tænkende Principaler*, da Hr. Welsch overfor mig aldrig har vist sig *mindre humant*. Hvad Bemærkningerne om den „dygtige Faktor", Hr. Nielsen, derimod angaar, skal jeg ikke gaa ind paa, men kun bemærke, at jeg i Et og Alt fuldstændig sympathisere med Hr. A., og kun i Hr. Nielsens Modbeviser atter ser et Bevis paa hans sædvanlige *store Frækhed.*

Kjøbenhavn, den 27de Decbr. 1882.

William Abrahamsen.

Forskelligt.

Kollega Truelsens fikse „*Almanak for Bogtrykkere*" gør i denne Tid en Del og fortjent Lykke, saa Udgiveren kan glæde sig ved en ret livlig Afsætning. Der er saaledes Haab om, at det lille Oplag vil blive udsolgt. Det

er navnlig til de større københavnske Trykkerier, hvor „Aanden“ er oppe, og til Provinserne, at den livlige Afsætning har fundet Sted.

— Det kejserl.-kongelige Statstrykkeri i Wien har til Nytaar efter et Dekret fra Indenrigsministeriet afskediget en Del gamle og svagelige Arbejdere. Denne Statsanstalt har affærdiget dem med 50 Gylden (ca. 87 Kr.) en Gang for alle; kun et Par lykkelige, der have arbejdet i Trykkeriet *30 Aar og derover*, ere blevne benaadede med en daglig Pension af $17^1/_2$ Kreuzer (ca. 29 Øre). Det er en mærkelig Hensynsfuldhed, man i Regelen viser mod Arbejderne. Naar de have udtjent, kunne de gaa paa Fattigvæsenet.

— I London har i Maanederne før Jul været udmærket god, saa Forbundets Understøttelse til arbejdsløse ikke har udgjort mere end en Tiendedel af, hvad den var i Fjor.

— En Xylograf angiver følgende Grunde, hvorfor han ikke vil beskæftige Kvinder: „Naar en ung Mand kommer til mig og begynder at arbejde, saa føler han, at det er hans Livsbeskæftigelse. Han skal udskære sin Lykke af de smaa Træstykker, som ligger foran ham; Kone, Familie, Huslighed og Lykke, alt maa udsnittes af hans egen Haand og han gør sig alvorlig Flid ved sit Arbejde, med den faste Beslutning, at søge at blive en Dygtighed. Han kan ikke gifte sig, før han grundig forstaar sin Haandtering. — Med en Pige er det lige omvendt. Hun kan gærne være lige saa fattig som Drengen og ligesom han være henvist til sig selv, men hun føler, at hun en Gang vil blive gift, og da vil hun opgive Xylografien; derfor hengiver hun sig uden Lyst til sit Værk, hun har ingen Ærgærrighed at fremvise og føler ikke, at hele hendes Lykke afhænger af hende selv. Hun vil giftes, og da vil hendes Mands Fortjeneste skaffe hende Udkommet. Det kan gærne være, at hun ikke *siger* det, men hun *tænker* det, og dette skader hendes Arbejdsdygtighed“. — Enkelte Bogtrykkerprincipaler kunne skrive sig dette bag Øret.

— I Cincinnati er nylig forekommet et Tilfælde, hvor Publikum har ydet en Strejke sin Understøttelse, saa den har havt et heldigt Udfald. Foreningen „Typografia Nr. 2“ var kommen i Strid med Bladet „Folkevennen“, i hvilken Kamp den blev understøttet af Byens samtlige Arbejderforeninger ikke blot materielt, men ogsaa paa den Maade, at Foreningernes Medlemmer forpligtede sig til fuldstændig at unddrage Bladet deres Understøttelse (Abonnement), og indirekte at bekæmpe det ved ikke at købe i nogen Forretning, som holdt eller averterede i Bladet. Paa denne Maade var allerede tidligere et Blad blevet tvunget til Eftergivenhed.

Af indkomne Bidrag til Enken efter afdøde Maskinmester R. Samuelsen har jeg modtaget fra: Berlingske Sætteri 7 Kr., Lunos Trykkeri 2 Kr. 80 Ø., Dagbladets Sætteri 1 Kr. 60 Ø., Fjeldsøes Tr. 8 Kr., Hoffensbergs Tr. 1 Kr. 95 Ø., Lunds Tr. 2 Kr. 50 Ø., Thieles Tr. 4 Kr. 5 Ø., Schultz's Tr. 6 Kr., O. C. Olsens Tr. 19 Kr. 50 Ø., Vekselerer Rubin 10 Kr., Maskinfabrikant Eichhoff 10 Kr., Mekanikus Stahr 2 Kr., under Mærket S. B. 2 Kr. Ialt 77 Kr. 40 Ø., hvorfor jeg herved bringer de ærede Bidragydere min hjærteligste Tak paa Enkens Vegne.

A. Samuelsen,
Maskinmester.

Indkomne Bidrag til Typograferne i Wien i Anledning af Lønningskampen.

Dagbladets Trykkeri (4. Bidrag) 3 Kr. 41 Øre; I. Cohens Tr. (2. B.) 3 Kr. 75 Øre; Nic. Cohens Tr. (4. B.) 4 Kr. 25 Øre; „Folketidende“s Personale i Ringsted 2 Kr. 50 Øre; Græbes Tr. (7. B.) 1 Kr. 75 Øre; Nielsen & Lydiches Tr. (6. B.) 2 Kr. 80 Øre; Salomons Tr. (5. B.) 75 Øre; Nic. Cohens Tr. (5. B.) 4 Kr. 25 Øre

Afsendt til Wien den 4. ds. 100 Kr.

I Nr. 26 er ved en Fejltagelse S. B. Salomons Trykkeri opført med 1 Kr. 45 Øre i Stedet for 1 Kr. 75.

Brevkasse.

Vald. Fred. Chr. Tak for det tilsendte; det skal blive benyttet, saa snart den indskrænkede Plads tillader det, men Rd. B. ønsker i de nærmeste Dage en Samtale med Dem. Diskretion er en Æressag for os.

V. H. i Paris. „Rejsebreve“ modtagne, men de maa desværre vente, indtil Pladsen tillader det.

J. Fischmann. Næste Gang.

Sidste Efterretning fra Wien.

Strejken er sandsynligvis ophørt! Herværende Blade bragte nemlig i Torsdags et Telegram fra Wien med Meddelelse om, at Strejken var ophørt. Vi telegraferede da til Höger for at faa nærmere Besked og fik følgende Svar tilbage: „Pengemangel, Tilgangen stor — intet!“

Kundgørelser.

Paa Udgiverens Forlag er udkommet og faas gennem enhver Boglade:

ALMANAK
FOR
BOGTRYKKERE
1883.

Udgivet af M. Truelsen.

Smukt indb. (kartonn.) 1 Kr. 25 Øre.

Nogle enkelte Eksemplarer kunne faas i Pragtbind à 2 Kr.

Ved direkte Bestilling hos Udgiveren, Bopæl: Griffenfeldtsgade 17, N, gives paa hver 5 Eksemplarer pr. kontant et Frieksemplar. Enkelte Ekspl. kunne ogsaa faas hos Foreningens Bud, Andersen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 2. | København, den 27. Januar 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I *Aften*, Lørdag d. 27. Januar, fortsættes **Prøve-Valg** paa Formand, Vice-Formand og Styrelse.

Generalforsamlingen afholdes *d. 17. Februar.*

Dagsorden: 1) Regnskabets Godkendelse;
2) Valg af Formand, Vice-Formand, Styrelse, Kasserer og Revisorer.

Foreningens **Maskerade** afholdes *Lørdagen d. 24. Februar* i Seekamps Lokale. — Programmet vil senere blive bekendtgjort.

De Inkassatorer, der endnu ikke have indleveret Listerne over Medlemsbidragene indtil 1. Januar d. A., maa gøre dette senest i Aften, da Regnskabet nu skal opgøres.

Styrelsen.

Nye Medlemmer:

J. P. C. Rasmussen [arb. sidst i Bogense] (Hoffensberg & Trap).

H. C. E. Hansen (Trier).

Carl Fischmann [udl. $^{30}/_{12}$ 82 hos Jørgensen & Ko.] (Jørgensen & Ko.).

Chr. Sonne (Schultz).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsens Møde den 10. ds. vedtoges det enstemmig, at forsøge oprettet en Arbejdsløshedskasse paa et saadant Grundlag, at den ikke kunde benyttes ved Arbejdsnedlæggelser, og at sætte denne i Forbindelse med Foreningens øvrige Formaal. Hovedbestyrelsen besluttede at udarbejde et Forslag til Love for en saadan Kasse, hvilket forhaabentlig vil naa at kunne blive optaget i næste Nummer af Bladet, til hvilken Tid Blanketter til Afstemning (§§ 9 og 10) vil blive omsendte.

Formanden meddelte, at Gensidighedsforbindelserne med Foreningerne i Norge og Elsass-Lothringen vare gaaede i Orden. — Ingen fraværende.

I Hovedbestyrelsens Møde den 19. ds. gav Formanden nogle Meddelelser, hvorefter Udkastet til Love for Arbejdsløshedskassen behandledes. — Fraværende: *Lind.*

Ved en Forglemmelse er det ikke medkommen i sidste Bekendtgørelse, at Hovedsædet for den gensidige Forening i Elsass-Lothringen er i *Strassburg.*

Typografernes Sangforening

festligholder **Søndag den 4. Februar** sin **syv og trediveaarige Stiftelsesdag** med **Koncert og Bal.**

Besøgende kunne, naar de tegnes ved et Medlem, deltage i Festen à 1 Kr. 50 for en Herre og 1 Kr. for en Dame. Billetter til Koncerten alene à 50 Øre.

Bestyrelsen.

Foreningens Lokale er nu i **Pilestræde 32, 1. Sal** (Köhlerts Restavration).

I Aften, Lørdag, fortsættes Sangøvelserne, hvortil Sangerne bedes give talrigt og præcist Møde, da Tiden for Aarsfestens Afholdelse nærmer sig. *Bestyrelsen.*

Maanedsmøde

afholdtes Lørdagen den 13. Januar i „Den typ. Forening". Der forelaa en Petition til Folketinget om Indførelsen af en Normalarbejdsdag paa 8 Timer. *Formanden* indledede Diskussionen, hvorefter *P. Christensen* stillede Forslag om Overgang til Dagsordenen. Efter et Ordskifte imellem *Emil Petersen*, *P. Christensen*, *Formanden* og *Louw* vedtoges Christensens Forslag. — Dernæst meddelte Formanden, at et Medlem af „Dansk typografisk Forening" privat havde forespurgt, om vi vilde være med til at afholde en Bogtrykkerfest til Pinse i København i Anledning af 400-Aars Jubilæet for Indførelsen af Bogtrykkerkunsten i Danmark. Styrelsen ansaa det for heldigst at høre Medlemmernes Mening om denne Sag. Efter en kort Diskussion erklærede Forsamlingen sig imod et saadant Arrangement. — Prøvevalget, som derefter afholdtes, gav kun et negativt Resultat. Som Formand foresloges *P. Christensen*, *Truelsen*, *Ewald* og *Böhm*; de 3 førstnævnte kunde ikke modtage et saadant Hverv, hvorimod *Böhm* maatte udbede sig en Betænknings-

tid, inden han vilde give sit Minde til sin Kandidatur, da det var nødvendigt for ham først at sé, hvorvidt han var i Stand til at udfylde denne Post, hvilket han nu som midlertidig Formand havde Lejlighed til at prøve. Som Medlemmer af Styrelsen foresloges d'Hrr. *Rosberg* og *Th. Andersen*, der begge erklærede sig villige til at modtage Genvalg. Under Forsamlingens almindelige Tilslutning foresloges Hr. *L. D. Berg* atter som Kasserer og d'Hrr. *Charl. Thomsen* og *Wm. Sørensen* som Revisorer. Da man ikke kunde komme til noget fyldestgørende Resultat, vedtoges det at afholde et nyt Prøvevalg Lørdagen den 27. Januar.

Dansk typografisk Forening.

Som det vil sés af omstaaende Referat af Hovedbestyrelsens Møde den 10. ds., har denne besluttet atter at rejse Spørgsmaalet om, hvorvidt Foreningen skal optage i sine Formaal, at kunne træde understøttende til i Tilfælde af uforskyldt Arbejdsmangel, og jeg vil indstændig anmode d'Hrr. Medlemmer at overveje denne Sag nøje og ikke at tage noget Parti, før Udkastet til Lovene foreligger, og før de af dette kan sé, hvorledes og i hvilket Omfang Kassen er tænkt at komme til at virke. Der kan rejses den Bebrejdelse mod Hovedbestyrelsen, at den ikke forsøgte at bringe Sagen frem ved sidste Repræsentantmøde, men dette vilde ikke have været klogt, saa længe Forholdet med Hjælpekasserne i København ikke var ordnet; ti kunde dette Forhold ikke blive ordnet ved en venskabelig Overenskomst, vilde det have kostet ikke lidt af Arbejde og Penge at faa vor Sygekasses Virksomhed udstrakt til København. Desforuden havde man, som det vil erindres, fuldt op at tage Vare paa ved Repræsentantmødet, hvor Tiden viste sig at være meget knapt tilmaalt.

Da Hovedbestyrelsen for to Aar siden stillede det samme Spørgsmaal til Afstemning, tror jeg, det kom bag paa en Del af Foreningens Medlemmer, saaledes at de fik det fejlagtige Indtryk, at det var Begyndelsen til at rejse en Kamp om Typografernes økonomiske Vilkaar, eller i hvert Fald noget, som kunde faa Betydning under slige Forhold. Men enhver, som er fulgt med Foreningen i den Maade, den er bleven ledet og har arbejdet paa, vil have sét, at Foreningens Program kun er ved Selvhjælp at sikre sine Medlemmer en Understøttelse, naar deres Arbejdskraft enten er uafsættelig eller for en Tid ubrugelig, men ikke paa nogen Maade at gribe direkte ind i Forholdet mellem Arbejder og Arbejdsgiver, hvor megen Anledning og hvor fuld Føje der end i mange Tilfælde kunde være dertil. Det er uden for al Tvivl, at en Forening, som „Dansk typografisk Forening", ved i paakommende Tilfælde at yde den typografiske Arbejder Hjælpen som en Ret, der tilkommer ham, og derved styrker hans *Selvstændigheds-* og *Uafhængighedsfølelse*, dog *alligevel* vil kunne bidrage meget til ad denne indirekte Vej at forbedre de Kaar, hvorunder han arbejder, og naar vi saa have besluttet kun at holde os til denne Side af Sagen, da maa vi ogsaa søge at gøre vor Virksomhed saa fyldig som muligt, gøre Skridtet fuldt ud, saaledes, at den Kollega, der uden egen Skyld mister sit Arbejde og intet andet kan faa i Øjeblikket, men som paa Grund af Familjeforhold eller andre Aarsager *ikke kan* tage Ranselen paa Nakken og hæve sin Understøttelse i Form af Rejsehjælp, paa anden Maade bliver understøttet, og *hertil* sigter Oprettelsen af Arbejdsløshedskassen.

Man er i Hovedbestyrelsen ved Fremlæggelsen af denne Sag gaaet ud fra, at Foreningen vil kunne bære den Udgift, som Oprettelsen af en saadan Kasse fordrer, i hvert Fald det første Aar, hvad ogsaa en nøjagtig Beregning af Foreningens aarlige Indtægter og Udgifter viser. Sés det da til den Tid, at Foreningen ikke kan taale denne forøgede Udgift, da vil det jo staa frit for at vælge imellem, atter at hæve Kassen, eller at forhøje Kontingentet med de faa Øre, som Merudgiften vil fordre. I første Tilfælde vil Forsøget vel næppe have kostet Foreningen over en 300 Kr., altsaa ikke stort mere end hvad sidste Repræsentantskabsmøde androg i Rejseudgifter. Foreningens Status lægger ingen Hindringer i Vejen for at vove Forsøget, den er efter Forholdene særdeles god og viser, at vi, efter de $2^1/_2$ Aar Foreningen har virket, har opsparet os en Kapital af over 2000 Kroner, skønt den begyndte at virke ved Hjælp af laante Penge. Men jeg tvivler ikke om, at Medlemmerne, ved at sé en saadan Kasse virke iblandt dem, vil erkende dens store Nytte, dens Overensstemmelse med vor Forenings øvrige kollegiale og humane Virkemaade og Principer, og da ikke saa let vil opgive den igen.

Med disse faa Ord vil jeg foreløbig anbefale Sagen til mine Kollegers venlige Overvejelse og kun bemærke, at Hovedbestyrelsen er bestemt paa at gennemføre denne Sag, uden Afholdelse af noget Repræsentantmøde, gennem almindelig Afstemning, da jo et Repræsentantmøde vilde koste næsten lige saa meget, som Kassen kunde leve af et helt Aar.

Harald Jensen.

Om Søndagsarbejdet i Bogtrykkerierne.

Det var i Midten af Halvfjerdserne, den Gang, da der i hele den københavnske Arbejderstand herskede den stærkeste Bevægelse, som den vist nogensinde har været grebet af, for at faa sine Forhold forbedrede, at Typograferne, særlig Bladsætterne, optoge og med Held gjennemførte Kampen for Søndagsarbejdets Afskaffelse. Aldeles afskaffet fik man det ganske vist ikke, men for Bladsætternes Vedkommende var det dog kun en forholdsvis ubetydelig Rest, der blev tilbage. Hr. Ferslew vilde ikke indlade sig paa at trække sine Mandagmorgen-Udgaver ind, og da han i dette Punkt viste sig urokkelig, erklærede Flertallet af de andre Bladudgivere sig nødte til ligeledes at lade Nummeret for Mandag Morgen vedblive at udgaa, og der afsluttedes da mellem Bladudgiverne og „Den typografiske Forening" en Overenskomst, i Følge hvilken Principalerne skulde have Ret til at disponere over en Sjettedel af deres Arbejdskraft i 4 Timer om Søndagen, lige meget paa hvilken Tid Arbejdet fordredes.

Denne Overenskomst er dog aldrig bleven nøjagtig overholdt, dels fordi der fra Typografernes Side ikke blev

vist den fornødne Bestemthed og enkelte svage Sjæle, der i al for høj Grad vare beherskede af Guldets Magt, ikke kunde lade være med at arbejde om Søndagen, naar de kunde faa noget at bestille, og dels fordi „Den typografiske Forening“ efter den mislykkede Skrue var bleven alt for rystet i sin Organisation, til at Sætterne vovede at modsætte sig en delvis Genoptagelse af Søndagsarbejdet. Der er derfor i de fleste af Bladsætterierne blevet arbejdet om Søndagen af flere end en Sjettedel af Personalet og længere end i fire Timer, uden at dog, saa vidt mig bekendt, Søndagsarbejdet endnu kan siges at være bleven optaget efter samme Maalestok som tidligere.

Vi glide imidlertid der henimod, og et langt Skridt i denne Retning har „Dagsavisen“ gjort, idet den fra Nytaar udgaar paa samtlige Aarets Søn- og Helligdage.

Nu har ganske vist Bladets Ombrækker, Hr. F. F. Nielsen, afgivet en Erklæring, i Følge hvilken Helligdagsnumrene blive satte om Hverdagen; der oplyses endog, at de sættes af Sættere, der ellers ikke ere sysselsatte i Bladsætteriet, hvilket dog, forudsat at Satsen virkelig bliver gjort færdig om Hverdagen, ikke har Spor af Betydning med Hensyn til det forliggende Spørgsmaal. Det, som det her drejer sig om at faa opklaret, er: arbejdes der paa samtlige Aarets Søn- og Helligdage i „Dagsavisen“s Sætteri og i hvilket Omfang? At der slet ikke arbejdes paa Helligdagene, hvilket man efter Hr. Nielsens Erklæring skulde antage, er aldeles usandsynligt, thi saa skulde Bladet jo ligge færdigtrykt eller i al Fald færdig til Trykning før Helligdagene, af hvilke man jo undertiden kan have trefire Stykker næsten lige efter hverandre, og det gør det selvfølgelig ikke, hvilket man kan overbevise sig om ved at se Numrene for Juledagene.

Hvor ubehagelig det nu end kan være at skulle arbejde paa Helligdagene, er det dog langt værre med det stadige Søndagsarbejde, og det, som det derfor gælder om og som Foreningen i fornødent Fald bør sætte hele sin Kraft ind paa at forhindre, er en Genoptagelse af dette. Typograferne maa søge at forskaffe den gamle Overenskomst fornyet Anerkendelse af samtlige Bladudgivere, ogsaa „Dagsavisen“s, og naar dette er sket, maa de energisk hævde det saaledes indtagne Standpunkt.

Søndagsarbejdets Afskaffelse er nemlig et Livsspørgsmaal for de københavnske Avissættere. Statistiske Undersøgelser have paavist, at Arbejdere, der har Søndagen fri, leve ikke saa ganske faa Aar længere og er i en ganske anderledes Grad i Stand til at bevare deres Arbejdsdygtighed end de, der ikke har en regelmæssig ugenlig Fridag. De typografiske Arbejdere bør ikke, for at tjene en hensynsløs Konkurrence, der snart vil tvinge de øvrige Bladudgivere ind paa samme Bane, lade sig berøve Friheden paa samtlige Aarets Søn- og Helligdage, ti derved miste de Lejligheden til at samles med deres Venner og Slægtninge af den øvrige Arbejderstand, som kun har fri paa disse Dage, der fratages dem tillige Glæden af en eneste Dag om Ugen, ja en eneste Dag om Aaret, undtagen i Ferierne, at have deres Børn omkring sig (ti om Hverdagene er jo Børnene i Skolen), at gøre en Udflugt med dem, ja de mister overhovedet alle de bedste og reneste Nydelser, en Arbejders fattige Liv har at frembyde. Dette bør ikke ske, for at et eller andet Blad, lige meget om det ejes af jødiske eller kristne Kapitalister, og selv om det synes nok saa arbejdervenligt, ved Hjælp af sine Helligdagsnumre kan komme et Hestehoved forud for sine Konkurrenter, vinde flere Holdere og skaffe sine rige Udgivere større Gevinst. Bladudgiverne have aldrig selv prøvet at staa fængslede ved en Sætterkasse Dag efter Dag, bevægende Armene med en Hurtighed, som er i Stand til i Løbet af nogle faa Timer at trætte selv den kraftigste Mand; de véd ikke, hvad det vil sige i de lange Vinteraftener at staa og stirre paa de i Regelen slet skrevne Manuskripter, til Øjnene ofte bliver saa trætte, at Øjelaagene tilsidt lukker sig til af sig selv; ej heller har de prøvet, hvorledes det virker i hele den 12—15 Timer lange Arbejdstid at indaande den forfærdelig usunde Luft, der findes i et saadant af Gasblus oplyst og ophedet Sætterlokale; ti havde de prøvet dette Liv et Stykke Tid og skulde de fremdeles selv være med ved Arbejdet, behøvede man vel næppe at frygte for, at de skulde være saa hidsige paa at hænge i ogsaa om Søndagen. Men som det nu en Gang er, maa Typograferne selv værge om deres Søndagsfrihed, hvis de vil beholde den.

Hvis der er nogen, der tror og trøster sig ved den Tanke, at naar han kommer til at arbejde paa alle Aarets Dage med Undtagelse af en enkelt hel eller halv Fridag en Gang imellem, der ofte af de flittige i misforstaaet Arbejdsiver overlades til andre eller undertiden helt slaas væk, — at han da faar større Fortjeneste, da siger jeg, det er en Fejltagelse. Den Gang, Søndagsarbejdet ophævedes paa Bladsætterierne, gik Lønnen saa meget i Vejret, at Sætterne tjente lige saa meget paa de seks Dage som tidligere paa de syv, men saa snart Søndagsarbejdet atter skulde blive *almindeligt*, vilde Lønnen atter synke, ti jo flere Tusend Bogstaver der kan præsteres gennemsnitlig af hver Mand, des mindre gives der pr. Tusend.

Af det her anførte tror jeg, det vil gaa op for alle Kolleger, der hidtil ikke ret have forstaaet denne Sags Vigtighed, at naar Bladsætterne kæmper for at bevare deres Søndag fri, da kæmpe de for selve Tilværelsen. Typograferne bør i hvert Fald være enige paa dette ene Punkt! En saakaldet Fridag, hvad enten den er hel eller halv, eller om den gives hyppig eller sjældnere, kan aldrig erstatte Søndagen, og man har ingen Garanti for, at den kommer alle til Gode.

Til Slutning et Par Ord om Søndagsarbejdet i Bogsætterierne, som for mange Trykkeriers Vedkommende aldrig er blevet fuldstændig afskaffet.

Det er de færreste, der virkelig bestiller noget om Søndagen; man kommer mere paa Trykkeriet af gammel Vane, for at spise Frokost og slaa en Sladder af, og — fordi „Manden“ holder saa meget af at se en om Søndagen. Men naar blot der var en almindelig Vilje i det Punkt til Stede, kunde Søndagsarbejdet i Bogsætterierne snart afskaffes. Alle de gode Arbejdere, alle dem, der baade *kan* og *vil* bestille noget, burde tage sig sammen og efter ihærdig og pligtopfyldende at have udført deres Hverv hele Ugen igennem blive borte fra Trykkeriet om Søndagen. *Dem* vil Principalen ikke afskedige. Naar han da ser, at der paa Trykkeriet kun kommer saadanne Folk, som intet har bestilt i Ugens Løb, eller som intet til Gavns kan bestille, naar han ser, at Sætteriet om Søndagen kun er som en eneste stor Skammekrog, hvor de dovne og uduelige af egen Drift giver Møde for at oprette, hvad de har forsømt om Hverdagen, da, men først da er der Udsigt til, at Bogsætterierne kan blive lukkede om Søndagen. *M. A.*

Strejken i Wien

er altsaa tabt. Man kunde desværre ane det forud. Strejker kunne i vore Dage ikke gennemføres, det maa vi slaa fast, Erfaringen lærer det den ene Gang efter den anden. De udmærkede Samfærselsmidler gør det muligt for en hel Del forsultne Mennesker, som den voldsomme Konkurrence har uddannet, hurtigt at komme Arbejdsgiverne til Hjælp, saa det mest paatrængende Arbejde kan udføres, og Aanden hos de strejkende kan, som i dette Tilfælde, være saa

god og kollegial, som den vil, de maa alligevel bukke under for Konkurrencen fra deres egne.

Denne langvarige og kostbare Strejke, der begyndtes den 13. November 1882 og varede til den 8. Januar d. A., som har kostet mindst 70,000 Gylden, er altsaa endt med følgende korte Skrivelse fra Arbejdernes Tarifkommission til Principalforeningens Bestyrelse: „Undertegnede Kommission gør herved den Meddelelse, at den har erklæret Strejken for endt." Denne korte Meddelelse skal have overrasket Principalerne lige saa meget som den hurtige og resolute Maade, hvorpaa Strejken begyndtes. De gode Herrer have i den lange Tid aldrig været rigtig sikre for, hvad der vilde komme, og dette i Forbindelse med, at Arbejdsnedlæggelsen skal have paaført dem et indirekte Tab af flere Hundrede Tusind Gylden, har gjort dem saa bøjelige, at der endogsaa nu i deres Kredse er stor Stemning for at søge Arbejdernes Hjælp til at gennemføre Tarifen af 1880 i dens fulde Udstrækning og til at modarbejde Lærlingeuvæsenet.

Grunden til, at Strejken hævedes, var først og fremmest den voldsomme Tilgang af Arbejdskræfter fra Udlandet og Provinserne, saa at omtrent en Tredjedel af de strejkendes Pladser bleve optagne, en Del af disse faldt ogsaa fra, saa de 45 Firmaer, hos hvem der strejkedes, i den sidste Uge raadede over omtrent 500 Mand, men dernæst var der heller ikke flere Penge til Raadighed. Saa vidt det foreløbig kan skønnes vil der i 3—4 Uger endnu være 300 Kolleger at understøtte og derefter ca. 100 i længere Tid.

Denne Strid har bragt Sorg i mangen Familje og vil længe føles tungt for de stakkels Værksættere; kun Bladsætterne have høstet Fordele, idet de straks have faaet deres Fordringer anerkendte.

„Vorwärts" ytrer i Anledning af Strejkens Ophør, at vel er Kampen indstillet, men Lønningsbevægelsen derfor ikke ophørt. Med al Ære er der blevet kapituleret, da man indsaa at Kampen vilde overstige Kræfterne, man har ærligt tilstaaet sin Svaghed, men kun forkyndt *Vaabenstilstand i den evige Lønningskamp.*

En Indsender, Hr. F. F. Nielsen, har i „Typ.-Tid." for d. 13. ds. gjort et Forsøg paa at mildne den Indignation, der har rejst sig over, at „Dags-Avisen" har gjort Begyndelsen til Genindførelsen af det saa ilde sete Søn- og Helligdagsarbejde. Enhver, der har læst denne hans Epistel, vil imidlertid hurtig være kommen paa det Rene med, at han i denne sin prisværdige Bestræbelse har været grumme uheldig. Som Bevis paa, at Helligdagsarbejdet ikke er indført i det nævnte Organ, anfører han nemlig det snurrige Argument, at Bladets *Sats* skaffes tilveje før Helligdagene og af et Personale, der staar udenfor Bladet. Dette kan nu være meget godt, men Hr. N. glemmer aldeles at omtale, naar Bladet bliver *trykt*, og heri bestaar netop hans Uheld. Bliver Bladet — foruden at det bliver sat — ogsaa trykt før Helligdagene, da er det jo aabenbart, at der intet Helligdagsarbejde finder Sted; bliver det derimod *trykt* i Helligdagene, da er det selvfølgelig ligesaa klart, at der maa blive arbejdet, forudsat at „D.-Av." ikke har det forud for sine „ærede Samtidige", at det trykker sig selv, uden Menneskehænder. Dette er imidlertid et Spørgsmaal, som jeg skal henstille til Hr. N. at besvare. Imidlertid har det vel ikke nogen absolut reel Betydning, om Bladet bliver sat eller trykt før eller efter Helligdagene, naar det er notorisk, at Bladet udkommer, og det *kan* derfor ikke og bør ikke overses, at „Dags-Avisen" i alt Fald i *Principet* har genindført Helligdagsarbejdet derved, at det udgaar paa saadanne Helligdage, hvor ingen andre Blade udkomme, og dette er et Faktum, der ikke kan afdisputeres, det er det „Fremskridt", som „Dags-Avisen"s Udgivere, tilsyneladende i fuld Overensstemmelse med deres Arbejdere, have den tvivlsomme Ære af at have begyndt det nye Aar med. *W. O. W—h.*

Undertegnede opfordre herved Medlemmerne af „Den typografiske Forening" til at samles med os i Foreningens Lokale Lørdag Aften den 27de Januar for ved en Bolle Punsch at bringe Hr. *Decher* en Tak for hans seksaarige Virksomhed som Formand.

R. Th. Andersen. O. Barnewitz. R. Böhm.
P. Christensen. Chr. Ewald. S. Kjeldskov.
Herm. Olsen. Emil Petersen. P. L. Petersen.
V. Rosberg. M. Truelsen.

Dødsfald. Efter c. 3 Maaneders Sygeleje døde Typograf *Chr. Magh* den 16de Januar. I 13 Aar arbejdede han i „Dagbladet", og herfra, saavelsom fra tidligere Steder, havde han de bedste Vidnesbyrd som en brav, tro og godhjærtet Kollega, der aldrig svigtede, naar Godgørenheden eller Foreningen paalagde ham Pligter. Han havde været Medlem af Foreningen siden dens Stiftelse og døjet ondt og godt med den uden at kny. I det daglige Liv var han beskeden og tjenstvillig, ligesom han var en flittig og stræbsom Familjefader. At han havde mange Venner og var en god Kollega, derom vidnede den store Menneskemængde, der i Søndags var mødt til hans Begravelse. Desværre efterlader han sig Enke og 5 uforsørgede Børn, og Enken venter hver Dag sin Nedkomst.

Indkomne Bidrag til Typograferne i Wien i Anledning af Lønningskampen.

Lokalforeningen i Roskilde 2 Kr.

Kundgørelser.

„Almanak for Bogtrykkere"
1883.
(Indb. 1 Kr. 25 Øre.)

Typograf.

For en flink og hurtig, helst yngre, **Avissætter** er straks en Plads ledig i **Morsø Folkeblads Bogtrykkeri.**

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 3. | København, den 10. Februar 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Ved Prøvevalget, som afholdtes henholdsvis den 13. og 27. Januar, opstilledes følgende Medlemmer:

Formand: **M. Truelsen** og **Rud. Böhm.**
Vice-Formand: **C. Hansen** (Nielsen & Lydiche).

Styrelse:

Th. Andersen (Knudtzon).
N. P. Nielsen (Jørgensen & Ko.).
V. Rosberg (Hvidberg).

Kasserer:

L. D. Berg.

Revisorer:

Wm. Sørensen og **Charl. Thomsen.**

Til Styrelsesvalget paa Lørdag anbefale en Del Medlemmer, der ønske Foreningens bedste, af *Kolleger* at stemme paa d'Hrr.

Böhm, Formand.
C. Hansen, Viceformand.
N. P. Nielsen, Styrelse.
R. Th. Andersen —
Rosberg —

Generalforsamlingen afholdes *d. 17. Februar, Aften Kl. 10½.*

Dagsorden: 1) Regnskabets Godkendelse;
2) Valg af Formand, Vice-Formand, Styrelse, Kasserer og Revisorer.

Stemmesedlerne maa afleveres enten til Hr. L. D. Berg, Store Regnegade Nr. 17, eller paa selve Generalforsamlings Aftenen, Lørdag den 17. Februar, *inden Kl. 10.*

Nye Medlemmer:

A. Jensen [sidst arbejdet i Kallundborg] (I. Cohen).
Chr. Guiteau [arbejdet sidst i Lyngby hos Herdahl] (Hvidberg).
Vald. Fred. Christensen [udlært hos Thiele] (Thiele).
A. M. V. Møller (Trier).
Chr. Friis, Anders Nielsen [arbejdet sidst i Nakskov, hvor han var Medlem af Lokalforeningen] (S. L. Møller).
Reusch (Hohlenberg).
Lauritz Georg Meier [udlært hos Luno 1. Februar 1883] (Luno).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Foreningens Maskebal

afholdes **Lørdag den 24. Februar** i Seekamps Lokaler, hvortil Medlemmerne med Damer indbydes.

Besøgende kunne deltage; dog kunne disse kun faa Billetter ved Rekvisition af et Medlem, der, hvis dette forlanges, maa opgive vedkommendes Navn.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre, 1 Kr. for en Dame, Tilskuerbilletter à 1 Kr., kunne hver Dag faas hos Styrelsens Medlemmer og hos Kasserer *Berg.* — Tilskuerne have Ret til at deltage i Ballet efter Kl. 12.

Der sælges kun et begrænset Antal Tilskuerbilletter.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Bestemmelser:

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Kouponen afleveres ved Indgangen, medens Billetten beholdes for at kunne tjene som Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl. 11½.
3. Kl. 8½ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Danse-Inspektør.
4. Kl. 11½ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuvert.
6. Kl. 5 Afslutning.

Nogle Løjer til Underholdning for Deltagerne vil blive arrangeret med Assistance af Hr. *Edv. Hansen.*

Ståhlgrens Maskeradegarderobe, Borgergade Nr. 60, Kæld., anbefales til Deltagerne; smukke Dragter til nedsatte Priser. Garderoben vil være til Stede i Seekamps Lokale den 24. ds. *Styrelsen.*

Bibliotheket er *lukket* den 24. Februar, hvorimod Lokalet er aabent for de Medlemmer, der ikke deltage i Maskeraden.

Dansk typografisk Forening.

Blanketter til almindelig Afstemning over det af Hovedbestyrelsen rejste Spørgsmaal: *Skal Foreningens Virksomhed udstrækkes til ogsaa at understøtte arbejdsløse?* ville blive tilsendte Lokalforeningsformændene, og skulle tilbagesendes i udfyldt Stand inden den 1ste Marts, hvorefter, saafremt Foreningens Medlemmer besvarer dette Spørgsmaal bejaende, en extraordinær lokal Generalforsamling vil være at indkalde til 1ste Behandling af omstaaende Forslag.

I Kallundborg er *Fred. Holte* valgt til Formand i Stedet for Anthon Chr. Jensen, der er bortrejst.

I Faaborg er *F. Petersen* valgt til Formand istedetfor N. J. Petersen, der er bortrejst.

Prøvevalget den 27. Januar.

Efter at Formanden havde aabnet Forhandlingerne, anbefalede *C. Nordlunde* Hr. *M. Truelsen* som Formand; *S. Kjeldskov* anbefalede gentagende den midlertidige Formand, Hr. *Rud. Böhm*, til denne Post. *Heinemann* foreslog Hr. *Emil Petersen*, og *N. P. Nielsen* foreslog Hr. *Carl Lassen*. De to sidst foreslaaede ønskede ikke Valg. Inden der foretoges Afstemning, spurgte *Decher* d'Hrr. *Truelsen* og *Böhm*, om de ønskede at modtage Valg. Førstnævnte udtalte, at han i det Tilfælde, at han kun fik en ringe Majoritet, ikke vilde modtage Valget, og *Böhm* erklærede, at efter at han nu som midlertidig Formand havde haft Lejlighed til at høste nogle Erfaringer, troede han nok at turde paatage sig dette Hværv, og vilde han altsaa stille sig til Valg. *Decher* var ikke rigtig tilfreds med *Truelsens* Udtalelse og ønskede et mere bestemt Svar af ham, hvorefter *Truelsen* erklærede at ville stille sig til Valg. Ved Afstemningen fik *Truelsen* 20 Stemmer og *Böhm* 8; en Del af Medlemmerne afholdt sig fra at stemme. — Som Vice-Formand foreslog *N. P. Nielsen* atter valgt Hr. *Böhm*, denne frabad sig imidlertid bestemt dette Hværv, hvorefter foresloges og opstilledes Hr. *Carl Hansen* som Viceformand. — Som det tredje Medlem af Styrelsen opstilledes Hr. *N. P. Nielsen*.

Efter at Prøvevalget var blevet tilendebragt, samledes mindst 100 Medlemmer til en lille Fest for den tidligere Formand, Hr. *A. F. Decher*. *Formanden* bød de forsamlede Velkommen, hvorefter en Sang „Til A. F. Decher" blev afsungen. *Th. Andersen* holdt et lille humoristisk Foredrag om Dechers Virksomhed, og derefter blev Sangen „Ved Punschegildet for A. F. Decher" afsungen. *Decher* tog nu Ordet for at takke for den Hyldest, Medlemmerne her bragte ham i Aften. Det var — ytrede han — kun med Modvilje, at han efter Nederlaget i 1876 havde overtaget Foreningens Ledelse, da han lige som mange andre Medlemmer havde været træt af Kampen. Det var navnlig en Mand, hvem Medlemmerne syntes at have glemt, nemlig Hr. *A. L. Mortensen*, som har haft den væsenligste Del i, at Foreningen atter var blevet dannet. Naar Taleren maatte give et Vink for Fremtiden, da var det det, at Typograferne maatte tage aktiv Del i det politiske Liv, at de maatte støtte sig til det Parti, der opstillede Arbejderkandidater til Rigsdagen, da man maatte erkende, at Arbejderne ikke kunde vente sig noget godt fra andre end netop Arbejdernes Repræsentanter. Han vilde til Slutning udbringe et Leve for Foreningen, hvilket besvaredes paa det kraftigste. — Herefter blev der af forskellige Medlemmer udbragt Skaaler dels for Digterne af de to Sange og dels for de ældre Medlemmer *Auener*, *Tømmerup* og *Heinemann*. — Under hele Gildet herskede en kollegial og gemytlig Stemning.

Typografernes Sangforening.

Søndagen den 4. Februar fejrede Foreningen sin syv og trediveaarige Stiftelsesfest i Thuns Lokale ved Koncert og Bal og havde samlet saa mange, som Lokalet nogenlunde kunde rumme (ca. 250 Personer). Allerede før Koncertens Begyndelse mærkede man en glad og livlig Stemning, der vedligeholdt sig lige til det sidste, og man følte sig mere som i en Familjekreds end som ved en, om jeg saa maa sige, offenlig Sammenkomst. Koncerten, hvorved assisterede d'Hrr. kgl. Kapelmusikus *Høyberg*, Kontrabasist *Ludvig Hegener* og fhv. kgl. Skuespiller *Adolf Jensen*, var særdeles vellykket og gik med Liv. Kl. $10^1/_2$ begyndte Dansen og varede til Kl. 5 Morgen. Kl. 12 gik man til Bords, hvorved 2 Sange blev afsungne; den første, „*Hilsen fra Paris*" af V. Hindsberg, der gjaldt Foreningen, vakte almindelig Munterhed ved sit Lune, den anden, betitlet „*Til vore Damer*", som var af A. (A. Auener), vandt ogsaa Bifald. Taler bleve holdte for Foreningen af *Auener sen.*, for Damerne af Organist *Nebelong*, for de assisterende af *A. Auener*, for hvilke Kontrabasist *Hegener* takkede, og hvortil Hr. *Høyberg* senere knyttede et humoristisk Supplement, for Bestyrelsen og specielt for Formand og Kasserer, Hr. Bogtrykker *Th. Nielsen*, som man beklagede ikke at se ved Festen, da han i længere Tid havde været syg og sengeliggende, af Hr. *Nebelong*. Efter ca. $1^1/_2$ Times Forløb hævedes Bordet, hvor der hele Tiden herskede den smukke Stemning, som altid udmærker Sangforeningens Fester, og alle tog vistnok Mindet med sig hjem om en behagelig tilbragt Fest. —*m*—.

Formandsvalget.

Tør jeg, Hr. Redaktør, bede Dem indrømme mig Plads for et Par Bemærkninger, som de nys afholdte Prøvevalg have givet mig Anledning til.

Naar vi nu paa Lørdag skulle afgøre Spørgsmaalet om, hvem der skal være Hr. Dechers Efterfølger som øverste Leder af vor Forening, da ere sikkert de fleste enige om at ønske, at det maa lykkes os at finde en Mand, der forener praktisk Kendskab til de med Formandsposten forbundne Forretninger med fremtrædende Virkelyst til at forsøge paa Løsningen af de Opgaver, der i hans Funktionstid kunne komme til at foreligge. Hvad denne sidste og ingenlunde mindst betydningsfulde Egenskab angaar, da forekommer det mig, at den Kandidat, der ved sidste Prøvevalg erholdt Flertallet af de afgivne Stemmer, kun i ringe Grad har vist sig i Besiddelse af den, og det var sikkert i rigtig Erkjendelse heraf, at han allerede paa det første Møde, da han opfordredes til at modtage et eventuelt Valg, paa det bestemteste vægrede sig herved, idet han udtrykkelig betonede, at han i sin Stilling som Principal „vilde komme i en skæv Stilling til disse sine Kolleger under kommende Tarif- og andre Spørgsmaal, der kunne blive Genstand for Forhandling mellem Principaler og Typografer". Ved det næste Møde viste han atter paa given Foranledning sin U l y s t til at modtage Formandspladsen, idet han udtalte: „Jeg kanditerer ikke". Det vakte derfor en vis Forundring, at han faa Øjeblikke efter betingelsesvis gik ind paa at stille sig, idet han dog atter med prisværdig Aabenhjærtighed bemærkede, at det vilde komme til at „gaa ud over" os selv, naar han under kritiske Forhold ikke var i Stand til at udrette for Typograferne, hvad han ønskede. Jeg har al mulig Agtelse for Hr. Truelsens Evner i forskellige Retninger og skal med Glæde se ham fremdeles indtage en Plads i Foreningens Bestyrelse, men det vilde unægtelig forekomme mig mest korrekt, om han, naar han ikke selv mener paa en tilfredsstillende og for Standen i det Hele gavnlig Maade at k u n n e udfylde en Plads som den omtalte, hellere frabad sig den Ære at modtage den. — Og ville vi endelig betragte Sagen fra et upersonligt Synspunkt, da synes det mig, at være det mest naturlige, om Typograferne, i Stedet for at søge deres Ledere blandt Principalerne, selv om disse ikke i Ø j e b l i k k e t kunne siges at være vore Modstandere, valgte en Kollega, en af deres egen Midte, til Formand.

R. V.

* * *

Da jeg, som det maaske er de fleste bekendt, staar i saa nær Berøring med Redaktionen af „Typograf-Tidende",

at jeg ikke kan undgaa at læse, hvad der indløber til Bladet, tror jeg ikke, at det vil kunne forundre eller mishage, naar jeg allerede her tillader mig at rette *nogle* af Urigtighederne i ovenstaaende Stykke af Hr. R. V., og jeg tror tillige ikke, at disse Linjer kunne opfattes som en Reklame for mit Valg, dertil har jeg, som ogsaa Hr. R. V. meget rigtig bemærker, udtalt mig for reserveret og helst ønsket, at man havde fundet en anden at stille op til Formandsposten. Men paa den anden Side kan jeg heller ikke ønske, at mine Udtalelser skulle forvanskes eller stilles paa Hovedet, hvad de næsten helt igennem ere blevne.

Jeg maa bestemt fralægge mig at have benyttet de citerede Ord „jeg kanditerer ikke". Jeg benyttede ganske vist spøgefuldt det ejendommelige Udtryk „kanditere", men det var først efter, at en anden Taler havde udkastet det, hvorpaa jeg ytrede: „Ja, saa kommer jeg altsaa ogsaa til at kanditere." Endelig maa jeg bestemt protestere imod at have benyttet Ordene „gaa ud over", saa taktløs er jeg ikke, og jeg véd slet ikke, hvor Hr. R. V. har det Udtryk fra.

Da der er meget lidt Plads i Tidenden, skal jeg til Slutning kun tilføje, at jeg ikke maatte interessere mig meget varmt for mine Kolleger og Foreningen, hvis jeg netop for Øjeblikket, da det synes at se vanskeligt ud, „frabad mig Æren" af eller bestemt nægtede at modtage Valget. *M. Truelsen.*

Forslag til Love for Arbejdsløshedskassen i „Dansk typografisk Forening".

„Dansk typografisk Forening" understøtter sine Medlemmer i Tilfælde af uforskyldt Arbejdsløshed, dog ikke hvor Arbejdsløsheden er foranlediget ved Stridigheder imellem Principal og Arbejder om Arbejdsvilkaarene, efter følgende Regler:

§ 1. Ingen er berettiget til Understøttelse, med mindre han i de sidste 26 Uger har betalt til Foreningen uden at have nydt Understøttelse og i mindst 52 Uger har været Medlem af denne eller en gensidig Forening og i den Tid arbejdet ved Faget. Understøttelsen udbetales ikke med kortere Mellemrum end et Aar; dog har det Medlem, som har erholdt Understøttelse i kortere Tid end i § 4 bestemt, Ret til ved atter indtrædende Arbejdsløshed at erholde Resten af Understøttelsen. Fristen, 1 Aar, regnes da fra den Tid, han har erholdt Understøttelsen fuldt udbetalt. I Sygdomstilfælde bortfalder Understøttelsen, medens Sygdommen varer.

§ 2. Understøttelsen, som fastsættes til 7 Kr. ugenlig (1 Kr. daglig), udbetales i 5 Uger til gifte og 2 Uger til ugifte Medlemmer. Et gift Medlem er det tilladt samtidig at oppebære Rejseunderstøttelse, hans Hustru erholder da Arbejdsløshedsunderstøttelsen udbetalt; saadant tilføres Medlemsbogen og Formanden i den Forening, hvor han mulig paa sin Rejse erholder Arbejde, har straks at sende Vedkommendes Medlemsbog tilbage til Hjemstedet, hvorefter Udbetalingen af Understøttelsen ophører, og Bogen returneres med behørig Paategning.

§ 3. For den første Uge eller Dele deraf udbetales ingen Understøttelse, heller ikke for kortere Tid end en Uge, regnet fra Lørdag Aften til Lørdag Aften. Understøttelsen udbetales kun i den By, hvor Vedkommende sidst har haft Arbejde, og hvor han hovedsagelig skal opholde sig for at have Krav paa Kassen. Dog undtages det i § 2 nævnte Forhold.

§ 4. Gifte Medlemmer, som efter Udløbet af de 5 Uger endnu ikke have erholdt Arbejde, kunne endnu i 3 Uger erholde 5 Kr. ugenlig, men dette betragtes som et Laan og bliver at tilbagebetale, naar Vedkommende atter træder i Arbejde, med mindst 50 Øre ugenlig. Ved Afrejse tilføres saadant Forhold Medlemsbogen, og der stræbes hen til, at Tilbagebetalingen ogsaa kan ske til en gensidig Forening.

§ 5. Enhver, der ønsker Understøttelse, maa for Lokalforeningens Formand godtgøre, at han er uden Arbejde, og Formanden paaligger det da nøjere at erkyndige sig om de nærmere Forhold. Har han selv opsagt sin Plads, eller ved egen Skyld er afskediget, kan han ingen Understøttelse erholde; dog kan han i begge Tilfælde indanke Sagen for en lokal Generalforsamling, som, naar Foreningen ikke mindst tæller 10 Medlemmer, har at indstille denne til Hovedbestyrelsens Afgørelse.

§ 6. Den arbejdsløse er pligtig at tage den første ledigblivende Plads, hvis denne efter en lokal Generalforsamlings Skøn er antagelig. I modsat Fald mister han alt Krav paa Foreningen i ½ Aar. I Fald han svigagtig modtager Arbejdsløshedsunderstøttelse, uden at være arbejdsløs, udslettes han af Foreningen og kan ikke senere optages uden med Hovedbestyrelsens Billigelse. Tager han fast Arbejde udenfor Faget, ophører Understøttelsen.

§ 7. Kassen begynder sin Virksomhed den 1. Juli 1883, og disse Love skulle revideres paa lovbefalet Maade, naar den har virket i et Aar.

Idet vi herved overgive dette Forslag til Diskussion i Lokalforeningerne, bede vi Medlemmerne at drøfte Sagen omhyggelig og først efter moden Overvejelse stille de Ændringsforslag dertil, som maatte synes dem nødvendige. Dog maa vi indstændig fraraade Ændringer, som kunne medføre større Udgifter for Kassen end her paaregnet, da vi, for at gøre Hjælpen saa fyldig som mulig, have i denne Retning strakt os saa langt, som vi tro at kunne forsvare. Dernæst bede vi Lokalforeningerne at holde sig saa vidt som muligt til nærværende Forslag som Grundlag for Diskussionen, og altsaa ikke at omskrive eller omredigere det, da dette vil besværliggøre vort Arbejde i høj Grad. Lovene ville komme til Behandling 3 Gange i Lokalforeningerne, ved 3. Behandling kan ingen nye Ændringer stilles.

At give nogen nærmere Motivering af de enkelte Paragrafer tro vi ikke er nødvendigt, da de forekomme os saa tydelig affattede, at man næppe kan være i Tvivl om Meningen; kun skal bemærkes, at Tidsbestemmelsen i § 6 er indsat, fordi det forekommer os at være en Fejl, at en saadan ikke ogsaa er bestemt i Lovenes § 41.

For øvrigt ville vi medgive Forslaget til Oprettelsen af en Arbejdsløshedskasse vor bedste Anbefaling og bede de yngre Kolleger, som kunde synes, at de gifte ved denne Kasse mulig ere noget favoriserede, betænke, at de selv i sin Tid kunde komme til at nyde fuld Fordel af Kassen, saafremt den faar Livskraft, og at de nu selv ere favoriserede med Hensyn til Rejsekassen, hvortil de gifte for de flestes Vedkommende kun yde, uden nogensinde at have Tanke om at komme til at nyde. Derfor haabe vi, at vore yngre Kolleger ville stille sig venligt til Sagen og lade Rettighederne og Pligterne blive saa ligelig fordelte som muligt, da alle ville vinde derved, medens det gode kollegiale Forhold vil styrkes, saa at Foreningen derved yderligere vil faa Betingelserne for at kunne blive os alle til Gavn og Glæde.

I Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening" den 2. Februar 1883:

Harald Jensen. *A. G. Weber.* *H. Lind.*
S. Möller. *Chr. G. Odense.*

En Protest!

I forrige Nr. af „Typ.-Tid." findes en Bekendtgørelse (eller Referat af Hovedbestyrelsesmøde) for „Dansk typ. Forening", i Følge hvilken der skal „forsøges oprettet en Arbejdsløshedskasse", og meddeles der videre, at „Blanketter til Afstemning ville blive omsendte"; længere hen hedder det, at „Formanden (i Hovedbestyrelsens Møde den 19. Jan.) gav nogle Meddelelser, hvorefter Udkast til Love for Arbejdsløshedskassen behandledes". Dernæst følger en Artikel, undertegnet af Hovedbestyrelsens Formand, hvori det hedder, „at Hovedbestyrelsen er bestemt paa at gennemføre denne Sag, uden Afholdelse af noget Repræsentantmøde, gennem almindelig Afstemning".

Jeg skal nu fatte mig i yderste Korthed, da jeg har Fornemmelsen af, at det først udkommende Nr. af „Typ.-Tid." er svært optaget, og nedlægger en Protest

imod denne Fremgangsmaade af Hovedbestyrelsen, der er rent og skært Lovbrud; det maa i aller højeste Grad forbavse at se en saadan Tilsidesættelse af Lovens Kærnepunkt, *§ 7:* „Den **lovgivende** Myndighed i Foreningen er Repræsentantmødet". Og det vover den Hovedbestyrelse, der „har at vaage over Lovenes Overholdelse i Foreningen", at byde Medlemmerne. — Fristes man ikke til at spørge Hovedbestyrelsen (eller vel rettere: Hr. *Harald Jensen*, thi det er nok egentlig den rigtige Adresse), hvad der bliver det næste Skridt paa Glidebanen.

Jeg skal foreløbig indskrænke mig til dette.

Kolding, den 4. Febr. 1883. *H. F. Rasmussen.*

Den af mig i „Typograf-Tidende" for 13. Januar indsendte Notits har givet en Indsender, Hr. M. A., Anledning til at rejse forskellige Indvendinger derimod, og jeg skal da bemærke følgende: Min Notits, „Dags-Avisen"s Søn- og Helligdagsarbejde vedrørende, var kun en simpel Redegørelse for, hvorledes dette Blads Personale var stillet dertil, og jeg hævdede da, at disse Helligdagsnumre ikke havde indskrænket Bladsætternes Fridage, men at disse f. Eks. i Juledagene havde deres to Fridage, paa samme Maade som tidligere har været Tilfældet, og at jeg ikke nærede nogen Tvivl om, at dette fremtidig vilde ske. Nu mener Hr. M. A., at dette ikke har Betydning med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal. Hvorledes Hr. M. A. kan komme til dette Resultat, kan jeg ikke fatte, da det er vitterligt, at Bladsætterne ikke have været beskæftigede ved de omtalte Numre, men har haft deres sædvanlige Fridage. Hr. M. A. synes for øvrigt ikke at tillægge dette Spørgsmaal saa stor Betydning og kommer derfor ind paa at omtale det ordinære Søndagsarbejde. Angaaende dette skal jeg ej heller afholde mig fra at give Hr. M. A. den ønskede Forklaring, og jeg skal da oplyse, at der om Søndagen i „Dags-Avisen" arbejdes med fire Sættere, ligesom at Arbejdstiden er betydelig mere end 4 Timer, men Hr. M. A. indrømmer jo selv, at den af ham omtalte Overenskomst, som i sin Tid, saa vidt jeg erindrer i 1873, afsluttedes mellem Bladudgiverne og „Den typografiske Forening", aldrig er bleven nøjagtig overholdt. Hr. M. A. mener rigtignok, at Overskridelserne ikke har været saa store, men naar først en Overenskomst er overskredet, er Grænsen vanskelig at træffe. Jeg skal her blot bemærke, at da „Fædrelandet" i sin Tid overgik til ny Udgivere og blev forandret til et Morgenblad, der udgik 7 Gange ugenlig, blev der, saa vidt mig bekendt, i dette arbejdet om Søndagen efter en temmelig stor Maalestok, uden at der rejste sig nogen Indsigelse derimod. At man søger at indskrænke Søndagsarbejdet saa meget som muligt, er en Selvfølge, men nogen bestemt Grænse kan jeg ikke indse, der kan sættes derfor, saa længe der ikke foreligger bestemte af Bladudgiverne og „Den typografiske Forening" anerkendte Regler, hvorefter dette skal foregaa, thi den af Hr. M. A. omtalte Overenskomst hører hjemme i Tiden før Strejken 1876 og tabte sin Betydning, efter at denne var mislykket.

København, den 6. Februar. *F. F. Nielsen.*

Rejsebreve

af

V. Hindsberg.

I.

Indledning. — Statistikens Vanskelighed. — Bogtrykkerier og Trædemøller. — Adresseavisen! — Reklamevæsen. — Restaurant-Lecture. — „Pardon, monsieur!" — Avisstatistik. — Spørgsmaal til Besvarelse.

„Rejsebreve"? — Ja, jeg kunde ganske vist have lavet en anden Overskrift, som f. Eks. „Typografien i Paris", „Franske typografiske Forhold" eller noget lignende, der klingede solidere, men jeg havde en Følelse af, at dette vilde være at slaa et større Brød op, end jeg maaske kunde bage, og jeg har derfor valgt denne, efter min Mening, mindre prætenderende og mere betegnende Rubrik, hvorunder jeg, maaske med et Par Sidespring, som jeg paa Forhaand beder Dem tilgive, kun vil beskæftige mig med Typografien „samt alt til Faget henhørende".

De af mine ærede Kolleger, der altsaa i dette og følgende Breve mener at kunne finde noget Grundlag til dybtgaaende statistiske Undersøgelser, vil derfor søge forgæves. Af fuldt ud paalidelige Kilder findes her nemlig saa at sige ingen, og den eneste, hvoraf der kan øses lidt, er den herværende typografiske Forenings Fagblad, *„La typographie française"*, og *den* kan endda regnes til de nyopdagede, da dens Udspring — mærkeligt nok — først daterer sig fra forrige Aar. Selviagttagelse og mundtlige Oplysninger af franske Kolleger er derfor det eneste, jeg har at byde paa, men med den Ukendskab for Øje, som hjemme hersker om parisiske Forhold, er det dog mit Haab, at disse smaa, spredte Bidrag ville blive læste med nogen Interesse.

Som man kan tænke sig, tæller Paris et umaadelig stort Antal Trykkerier. Jeg har liggende for mig en Fortegnelse over 92 af de største, der hver for sig beskæftiger et Antal Arbejdere, der varierer mellem 30 og 100. *„Imprimerie Nationale"*, der er det største, har ca. 300 Sættere. Af de nævnte „92" er de fleste Bladsætterier; nogle af dem besørger endogsaa Trykningen af indtil 10 forskellige Dage- eller Ugeblade. Men foruden disse er Byen lyksaliggjort med en Uendelighed af — lad mig sige: *Trædemøller.* De prange selvfølgelig allesammen med Navnet *„Imprimerie"*, skønt de snarere falde ind under Kategorien: Galanteri- og Papirhandel; de trykke udelukkende „Smaating", og alt udføres „paa Minutten".

Den uindviede har naturligvis lidt ondt ved at forstaa, hvad det er for store Ting, der nødvendiggør Tilstedeværelsen af *Myriader* af Trædemøller — blot for at frembringe „Smaating"! Det bliver den naturligste Ting af Verden, nærmere beset.

Det lykkelige København ejer nemlig en Journal, hvortil Paris ikke har Magen, — hvor højt det ellers staar i journalistisk Henseende. Det er — *Adresseavisen!*

Her i Paris har man kun to Udveje, naar man vil avertere, Scylla og Charybdis, alias *Dagbladene* eller *Trædemøllerne*, og da de første ere uforskammet kostbare, vælger man naturligvis de sidste. Man faar sit Avertissement trykt, forsyner det med et Frimærke efter en vis lovbefalet Takst, og saa klistrer man det op ved Siden af de store Plakater paa Husene. Der er altid Folk, der har Tid til at læse paa den Maner.

Nævnte Etablissementer støttes i det Hele betydelig af *Reklamevæsenet.* Dette Væsen er langt mere udbredt, end man skulde tro det muligt. For hver Skuffelse, der møder den fremmede i andre Retninger, møder der ham ti Overraskelser paa Reklamens Omraade. Hvis en Statistik var mulig, vilde den oplyse om ganske umaadelige Summer, der ligefrem ødes paa Tryksager, ligefra de mindste, ofte elegante, Farvetryks-Adressekort indtil hele fire—ottesidede Aviser, der stikkes Folk i Hænderne paa større Færdselssteder. Man tager ganske mekanisk imod dem og kaster dem lige saa mekanisk bort igen; undertiden sér man dog først, hvad de indeholder.

De, der yde det største Kontingent til denne „Litteratur", er maaske Restavranterne med deres uundgaaelige Spisesedler. Arbejderen spiser jo næsten udelukkende paa disse Steder, og naar man nu véd, at han holder meget af

Afveksling, spekuleres der naturligvis. „*Le patron*“ stiller en Mand eller to udenfor de større Arbejdssteder ved de respektive Spisetider, og han kan i Almindelighed gøre Regning paa, at der iblandt Tusinde findes en Snes, der følger Indbydelsen; og saa er jo Hensigten opnaaet — især naar han holder Vagt hver Dag!

Paa Vejen til sin „*Déjeuner*“ eller „*Diner*“ faar man Lommerne fyldte med Aviser, der skal nydes til Maden. Pariserne forene det nyttige med det behagelige, men det maa dog udtrykkelig bemærkes, at Arbejderen *som oftest* kun læser for at læse, ikke for at lære. Han svælger i Nydelsen af de skrækkeligste Røverhistorier, der evig og altid handler om det samme: Snigmord og Sønderlemmelse foranlediget ved „*la femme*“ og saa et Par Stykker til, der alle vade i Blod til op over Anklerne. (Sluttes.)

Almanak for Bogtrykkere.*)

Den frodige Opblomstring af vort Fag i Tyskland, som er sket i den sidste halve Snes Aar, har nu ogsaa kendelig strakt sig hertil; derom vidner den Mængde luksuriøst udstyrede Bøger, der mellem Aar og Dag udkomme herhjemme, ligesom Skriftarternes Antal er blevet betydelig forøget. Et Vidnesbyrd om den større Interesse, hvormed Bogtrykkerkunsten omfattes, er ogsaa den foreliggende Bog, hvorpaa der i typografisk Henseende er anvendt stor Omhu. Det er et Værk, man i høj Grad maa være Forfatteren taknemmelig for, thi den Flid og den Energi, hvormed dette Arbejde er fuldendt, er ikke almindelig.

Almanaken begynder som sig hør og bør med en Fremstilling af Gutenbergs Liv efter de nyeste Kilder. Det er ret interessant at sammenligne denne Afhandling med Justitsraad Chr. Bruuns Foredrag om samme Æmne; medens de faktiske Forhold stemme med hinanden, lægger Hr. Bruun ved Opfindelsen særlig Vægt paa, at Konstruktionen af „Instrumentet“, hvis Mekanisme endnu i Hovedsagen er den samme, i egentlig Forstand har været Bogtrykkerkunstens Opfindelse, og at det er hertil Gutenberg sigter, naar han i sin Efterskrift til „Catholicon“ taler om „den beundringsværdige Harmoni, rigtige Forhold og Maal af Patroner og Former“ (Patricer og Matricer); men det er og bliver dog overmaade lidt man véd om denne Kunsts Tilblivelse. Den lille Artikel om „Islandsk Sprog“ er hensigtmæssig ordnet; det var i høj Grad ønskeligt om vi havde lignende smaa Opsatser for det græske og hebraiske Sprogs Vedkommende. Under den løjerlige Titel: „En Sætters Betragtninger“, bliver Sætningens Grundregler klart og kort fremstillede; det er maaske det bedste i Bogen, og det var ikke for meget, om disse Regler blev slaaet op i ethvert Sætteri, thi der er desværre paa dette Punkt mange Synder at bekæmpe.

Det Afsnit, hvorimod de fleste Indvendinger ville blive gjorte, er uden Tvivl „Regler for Titelsætning“. Hertil kan Grundene være forskellige, der er jo altid dem, der bliver lidt pirrelige, naar en af deres lige optræder som Lærer for dem; men desuden tror jeg, at der kan gøres flere berettigede Indvendinger. Disse Regler ere oversatte fra Tysk, det ser man straks; det er saa tysk, næsten kinesisk, at gøre Smag og Behag til et Regnestykke, og jeg tror det er upraktisk. Man kan maaske dele Titler i to Hovedgrupper, de til videnskabelige Værker og de til Skønliteratur; i de første er Ro og Harmoni Hovedsagen, i de sidste det Ejendommelige; derfor kan Mellemslagsreglerne ikke komme til Anvendelse ved de sidste undtagen med saa mange Undtagelser, at det slet ikke mere er Regler. Det tyske viser sig ogsaa i den abstrakte Betegnelse af Titlen som et „fladt Ornament“; jeg kan ikke se andet end at det er en Tankeforbindelse, ligesom enhver anden Side af Bogen. Ser man saa paa de to Titler, der findes i Bogen, viser det sig ogsaa, at Forfatteren har syndet imod den 1ste Regel („en Titel skal kort og klart give Oplysning om Bogens Indhold, Forfatter og Forlægger“) til Fordel for den 6te (Linjeordning), idet Forfatterens Navn aldeles ikke falder i Øjnene, hvad der dog vel skulde være Meningen. 13de Regel lyder paa, at Skrifterne, saavel ved Frakturs- som Antikva-Titler skulle være af samme Skriftkarakter. Naar Hovedlinien f. Eks. er sat med Gothisk, skal saa maaske alle de øvrige Linier ogsaa være sat med Gothisk? Det vilde ganske vist gøre Sætningen ganske anderledes simpel, men jeg tror hverken at Forfatterne eller Skønhedssansen vilde være tjent dermed. 15de Regel om Anvendelsen af fede og magre Skrifter staar i al sin Taagethed i Modstrid med den 13de. Vi har paa Dansk en god gammel Regel, som er ganske anderledes oplysende: man maa ikke anvende to sorte Skrifter lige efter hinanden, men man bør veksle med lyse og mørke. „Titlens Sætning lettes ved planmæssigt Arbejde“, forsikres der i den 27de og sidste Regel. Til den Ende tager man et Stykke Papir og en Blyant, en Regnetabel og sit Manuskript, og saa tegner man Skitser og lægger sammen og trækker fra og multiplicerer og dividerer, derpaa skrider man til Sætning, men at den Tillavning letter Sætningen, er jeg desværre ikke i Stand til at fatte. At der naturligvis er flere Ting imellem disse Regler, som man kan have godt af at lægge sig paa Hjærte, skal jeg villig indrømme, og navnlig det ensartede Mellemslag paa Bogens Titler tager sig nydelig ud, men hvor man ikke har et fuldkomment Skriftudvalg og ubegrænset Tid, kan det vist ikke nytte at ville gennemføre disse Regler. — Endnu findes der et Par Smaating om Bogtrykvalser og Udskydning, hvor man imidlertid savner Skema for 36-sidige Forme. Som Bilag følger en græsk Kasseform med vedføjet Alfabet, hvori der dog findes et Par Forglemmelser ligesom Zeta staar paa Hovedet i Kasseformen. — Avertissementerne ere meget smagfuldt udstyrede og det samme gælder om hele Bogen; det er kun kedeligt, at man skal se disse generende Trykfejl. Men om man ogsaa kan finde noget at udsætte paa et eller andet, ét maa man beundre, det er den Kærlighed, Forfatteren har til sit Fag, det er den, der har sat ham i Stand til at overvinde alle Vanskeligheder, og man tør haabe, at han maa udvikles til større og større Fuldkommenhed.

J. Fischmann.

*) Forsinket af Mangel paa Plads. Red.

Lidt om „Almanak for Bogtrykkere“.*)

Det var sikkert med Glæde, man modtog Underretningen om Udgivelsen af „Almanak for Bogtrykkere“, det var ligesom en lille forfriskende Luftning, der bebudede én noget nyt Liv i den lille, snævre typografiske Verden; en Bog, der, foruden at tjene som Kalender for Aaret 1883, vilde indeholde lidt Vejledning eller Oplysning til Hjælp ved det daglige Arbejde, maatte altid blive modtagen med Taknemlighed og Interesse, og ikke mindst i dette Tilfælde, hvor det netop gælder det første Forsøg; og Hensigten synes ogsaa at være naaet, om man end her som i saa mange andre Tilfælde kunde have Lyst til at gøre nogle Bemærkninger. Jeg véd ikke, om man kalder det upassende at kritisere en saadan Bog; en nøjere indadgaaende Kritik vil maaske ikke være heldig, men en Smule overfladisk Betragtning synes mig aldeles ikke at kunne fortørne, men endog tvært imod

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

anspore Udgiveren til, naar han atter — hvad man da sikkert vil ønske og haabe — forbereder den følgende Udgave, at tage de enkelte Betragtninger, som maatte fremkomme, under Overvejelse. Udgivelsen af „Almanak for Bogtrykkere“ synes mig at være et Moment i vor periodiske Udvikling, som vi ikke maa gaa ganske uberørte hen over. Jeg kan ikke nægte, at da jeg aabnede „Almanak for Bogtrykkere“, bleve mine Forventninger om dens pragtfulde Udstyrelse overordenlig skuffede; rigtignok er Bogen i sin Helhed et vel udført Arbejde, men den hæver sig dog ikke i nogen Maade ud over, hvad man i Almindelighed ser af veltrykte Værker, ja eller hvad man endog nu til Dags ligefrem kan forlange af ethvert Arbejde, som udgaar fra et større Firma, og man mærker heller ikke, at der særlig er forsøgt nogen mere Omhu ved denne Bog end ved nogen anden. Egenlig havde jeg tænkt mig at se Bogen sammensat af nogle lette, smaa Sider, udstyrede med blaa-farvede Rammer og med do.-farvede Begyndelsesbogstaver, nogle sirlige Kolumnetitler og med i det hele taget alt, hvad der gør godt for Øjet; her, syntes jeg, der var Anledning til at vise lidt mere af Bogtrykkerkunstens Fremskridt i de forløbne 400 Aar. For Udgiverens Vedkommende har det vist været Arbejde nok, maaske lidt mere, end hvad man med Rimelighed kunde forlange, og ham maa man i alle Tilfælde være taknemlig derfor. Dog vil jeg benytte Lejligheden til at gøre denne opmærksom paa nogle Fejl i græsk Alfabet og tilhørende Kasse, som naturligvis ere oversete i Korrekturen, men som vist nok gør det nødvendigt, i en følgende Udgave af „Alm. f. Bogtr.“, at gentage dette for en Bogsætter mere interessante Afsnit af Bogen. I Kassen findes to smaa Tegn, som man ikke finder i det tilhørende Alfabet, jeg antager det ene som lille *s* (sigma), et stort Bogstav findes ligeledes i Kassen, men ikke i Alfabetet (stort *Xi*), et lille Bogstav (Zeta) staar paa Hovedet, et stort Bogstav (Ypsilon) er ikke af virkelig Form; dernæst findes et Bogstav (Beta), som, saa vidt mig bekendt, tilhører nyere Græsk, men i saa Tilfælde er der udeladt et ligeledes til nyere Græsk hørende Bogstav (Théta), af Form noget nær det, der alt findes i Kassen; i Alfabetet er et stort Bogstav fremstillet to Gange. Disse tilsyneladende Smaating kunne dog ofte virke vildledende for den, der just vil benytte dette Afsnit som Vejledning ved Kassen, og jeg kunde ønske den ærede Udgivers Mening i denne Henseende, eller om der foreligger en Misforstaaelse fra min Side. Nogle andre mindre væsenlige vistnok, tildels Korrekturfejl, behøver man naturligvis ikke at omtale, ihvorvel en af dem frister mig stærkt, fordi den egenlig er mere morsom end uheldig, der staar nemlig S. 29: „Gutenberg døde mellem den 24. Nov. 1467 og den 24. Febr. 1868“. *F.*

* * *

For de to ovenstaaende Kritikker af Almanaken er jeg d'Hrr. meget taknemmelig, fordi de bevise, at min Bog har deres Interesse og Sympati. De enkelte Trykfejl synes heldigvis at have paavirket mest, og jeg vil da først og fremmest bede om Undskyldning for dem; de ere desværre fremkomne ved, at Slutningen af Bogen blev lavet færdig over Hals og Hoved, for at den ikke skulde udkomme alt for sent. Ingen skal være villigere end jeg til at indrømme, at Bogen ikke er fuldkommen, men jeg har den Fortrøstning at have gjort min Pligt og at have budt mine Læsere alt, hvad jeg formaaede, og hvad de med Rimelighed kunde forlange under vore smaa Forhold. Jeg kan forsikre for, at selv om Bogen er lille, har der været mange Vanskeligheder forbundne med dens Udgivelse, og naar saa dertil kommer, at jeg hverken havde Udsigt til eller har haft noget Udbytte af at have skrevet den, tror jeg nok, vi i al Venlighed kunne blive enige om at lade de blaa Indfatninger vente til bedre Tider.

Hvad de øvrige Fag-Spørgsmaal angaar, og da navnlig om de efter min Mening ganske fortrinlige Titelregler, kræve de en længere Omtale, og det skal være mig en Fornøjelse at komme tilbage til dem, naar der en Gang bliver bedre Plads i „Typograf-Tidende“. *M. Truelsen.*

Forskelligt.

I Nr. 57 af „Ugens Nyheder“, et Folkeblad for Kristendom, Oplysning og Nyheder, findes en Artikel med Overskrift „Om Søndagsarbejde“, hvori det ærede Blad paa en „kristelig“ Maade drager til Felts mod Søndagsarbejdet. Vi kunne saa godt sympatisere med selve Artiklen; men det undrer os, at „Ugens Nyheder“ har villet bringe den til Torvs, og det forbavser os saa meget mere, som det lader til, at det er en Redaktionsartikel, eftersom der ikke er sat noget Mærke under den, og den staar i Spidsen af Bladet. I H. P. Hvidbergs Bogtrykkeri, hvor som bekendt den ene Udgiver af „Ugens Nyheder“, Hr. Folketingsmand og Lægprædikant *A. Holck* fra Nyaar 1883 er Medinteressent, er nemlig Søndagsarbejdet *paabudt* for den faste Sætters og Lærlingenes Vedkommende. Hvis den „kristelige“ Udgiver skulde faa lidt Tid til overs, kunde vi have Lyst til at anmode ham om til en Forandring at slaa op i det Ny Testamente Matt. Ev. 7. Kap. 5. Vers og læse det med Eftertanke, saa vil han kunne indse, hvad Kristus dømmer om den Slags „kristelige“ Mænd, der kun skriver smukt, men ikke handler derefter.

— Bogtrykker *H. P. Hvidberg* blev i den offenlige Politiret ikendt en Mulkt af 20 Kr. for i det sidste Aar jævnlig at have ladet sine to Lærlinge, der ere mellem 14 og 18 Aar, arbejde til Kl. 10, ja endog til Kl. 1—2 om Natten.

— *Jérôme Napoléon som Sætter.* Som bekendt bleve Pariserne meget overraskede ved Tirsdag Morgen d. 16. f. M. at finde Opslag paa alle Byens Mure og i alle Regnbuens Farver, forkyndende et Manifest „*A mes concitoyens*“ og undertegnet *NAPOLÉON.* Ikke et eneste af Morgenbladene — end ikke de bonapartistiske — bragte Antydning af, at de vidste noget, „*Le Figaro*“ derimod havde aftrykt hele Manifestet paa de to forreste Spalter, og uden anden Kommentar end en lakonisk Redaktionsbemærkning, der oplyste, „at nedenstaaende var Indholdet af nogle Plakater, der vare slaaede op i Nat, samtidig med at Bladet lagdes i Pressen“. Dagen efter havde selvfølgelig alle Aviserne aftrykt Manifestet efter „*Figaro*“, og for nogenlunde at undskylde deres *post-festums*-Referater, lavede de allehaande Historier om, at „*Figaros*“ „almindelige“ Sætterpersonale var blevet demitteret Kl. 12 (altsaa 2 Timer tidligere end sædvanlig), og at der da havde indfundet sig et „ganske ekstraordinært“, der med Haanden om Vinkelhagen højtidelig havde svoret den dybeste Tavshed. Dagen efter (den 18de) bragte „*Le Figaro*“ Opløsningen paa Gaaden. Man læste og skælvede:

„Det gør os inderlig ondt at maatte bedrøve vore ærede fantasirige Kolleger med den Oplysning, at de ere galt underrettede. For at undgaa selv den mindste Indiskretion indtraf nemlig *Prins Napoléon selv* og satte sit Manifest, da alle Sætterne havde forladt Officinet. Han har tillige selv besørget baade Ombrækning, Korrekturlæsning og Korrigering, — ja, han vilde endogsaa, til yderligere Sikkerhed, selv false Bladene og uddele dem til Forhandlerne i Avis-Kioskerne, og det var kun med det allerstørste Besvær, at vi fik ham til at overlade denne Del af Arbejdet til det sædvanlige Personale.“ *V. H.*

„Den typografiske Forening"s Regnskab for 2. Halvaar 1882.

Indtægt.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Kassebeholdning den 30. Juni 1882			7074	22
Medlemmernes Bidrag	1870	25		
Abonnement paa „Typograf-Tidende"	29	25		
Avertissementer i do.	2	20		
„Dansk typografisk Forening" betalt 1/3 af Udgift til „Typograf-Tidende"s Udgivelse m. m.	204	14		
5 Stkr. Kreditforenings-Obligationer, 4de Serie à 200 Kr.	1000	„		
Renten af 7400 Kr.	148	„		
Typograf Adrian betalt Gæld til Foreningen	28	75		
Do. Sønderkjær afbetalt paa Laan	10	„		
			3292	59
Summa Indtægt			10366	81

Udgift.

Faste Understøttelser.

	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Juli, August, September, Oktober, November, December	93	„		
			93	„

(Jensens Enke 3 Kr., Mine Kjøpping 1 Kr., Maxens Enke 3 Kr., Veickerts Enke 1 Kr., Juel 1 Kr., Neyes Enke 2 Kr. 50 Øre, Barnewitz's Enke 1 Kr., Corvinus 1 Kr., Risenberg 1 Kr., Bruns Enke 1 Kr.)

Andre Understøttelser.

Juli, August, September, Oktober, November, December	314	„		
			314	„

(Anderschou [R.] 6 Kr., F. Sollet [R.] 6 Kr., H. Hansen [R.] 6 Kr., Th. Bentzen [R.] 6 Kr., Emil Engelbrechtsen [R.] 6 Kr., P. A. Frantzens Kone [U.] 10 Kr., T. C. Philipsen [R.] 6 Kr., Viggo Hansen [R.] 6 Kr., A. A. Schultze [R.] 6 Kr., Louis Anders [R.] 6 Kr., O Alfr. Nielsen [R.] 5 Kr., Jens Bævre [R.] 6 R., Ernst Andersen [R.] 6 Kr., Sofus Christensen [R.] 6 Kr., Herman Schmidt [R.] 6 Kr., J. C. Jensen [R] 6 Kr., P. N. Lauritzen [R.] 6 Kr., Magnus H. Lempke [R.] 6 Kr., L. Brecher [R.] 6 Kr., Heuschkel [R.] 6 Kr., Gustav Stengele [R.] 6 Kr., Schweritz [R.] 6 Kr., Jul. Werber [R.] 6 Kr., Axel Jensen [R.] 6 Kr., Richard Hagenbücher [R.] 6 Kr., Nicolai Viditski [R.] 6 Kr., M. M. V. Røder [R.] 6 Kr., Otto Lindervald [R.] 6 K., Schreider [R.] 6 Kr., Kahnberg [R.] 6 Kr., Brosell [R.] 6 Kr., F. Geist [R.] 6 Kr., Michalski [R.] 6 Kr., Behrends [R.] 6 Kr., Theil [R.] 6 Kr., Schultz [R.] 6 Kr., P. Petersen Ræde [R.] 6 Kr., S. P. Leth [R.] 6 Kr., Königer [R.] 6 Kr., H. Wägele [R.] 6 Kr., Sjöberg [R.] 6 Kr., Svendsen [R.] 6 Kr., N. P. Andersen [R.] 6 Kr., Bollenbach [R.] 6 Kr., Max Kauffmann [R.] 6 Kr., Emil Lehmann [R.] 6 Kr., Max Westermeyer [R.] 6 Kr., R. M. Rasmussen [R.] 6 Kr., Ferd. Fred. Jensen [R] 6 Kr., J. P. Hansen [Laan] 2 Kr., Sønderkjær [Laan] 15 Kr.

Forskellige Udgifter.

Leje af Lokale	61	„		
Administration	13	„		
Tidskrifter og Bladhold	27	27		
Budeløn	49	„		
Bogtrykkerarbejde	18	50		
Trykning af „Typograf-Tidende"	454	„		
Redaktionshonorar for do.	100	„		
Udgift til Bladets Forsendelse til Medlemmer af „Dansk typografisk Forening"	28	42		
Formandens Honorar for 2det Halvaar	50	„		
Kassererens do. - 2det do.	100	„		
Forskjellige Udgifter (Fanens Assurrance 62 Øre, 12 Spil Kort 6 Kr., Leje for Obligationernes Opbevaring til 14. Oktober 1883 6 Kr. 90 Ø.)	13	52		
Bibliotheket	50	„		
Bidrag til Typograferne i Wien i Anledning af Lønningskampen	100	„		
Købt 2 Stkr. Østift. Krediforenings-Obligationer 4. Serie à 200 Kr. (Kurs 96 = 384 Kr., Rente 2,66 Kurtage 0,38)	387	4		
„ 2 „ do. do. do. 4. „ à 200 „ (do. 95½ = 382 „ , do. 6,18 do. 0,38)	388	56		
„ 1 „ do. do. do. 4. „ à 200 „ (do. 95 = 190 „ , do. 1,07 do. 0,19)	191	26		
			2031	57

Understøttelse til Arbejdsløse.

	Kr.	ø.
Harald Thorvald Petersen, 1 Uge à 4 Kr.	4	„
Carl Ferd. Andersen, 2 Uger à 4 Kr.	8	„
Carl Milne, 4 Uger à 4 Kr.	16	„
Adolf Theod. Jørgensen, 3 Uger à 4 Kr.	12	„
Fritz Wegener, 4 Uger à 4 Kr.	16	„
Carl Kirchheim, 2 Uger à 4 Kr.	8	„
Theodor Vilhelm Jensen, 2 Uger à 4 Kr.	8	„
At Overføre	72	„

	Kr.	ø.
Overført	72	„
Carl Aug. Rasmussen, 4 Uger à 4 Kr.	16	„
Eduard Leopold Andersen, 1 Uge à 4 Kr.	4	„
Fred. Chr. Møller, 3 Uger à 4 Kr.	12	„
Alfred Winkelmann, 1 Uge à 4 Kr.	4	„
Carl Fred. Christensen, 1 Uge à 4 Kr.	4	„
Anders Alexander Valdemar Hansen, 1 Uge à 4 Kr.	4	„
	116	„
Summa Udgift	2554	57

Kassens Status den 31. December 1882:

37 Stkr. Østifternes Kreditforenings-Obligationer, 4. Serie à 200 Kr.	7400	„		
Indestaaende i „Bikuben"	241	33		
Kontant	170	91		
			7812	24
Balance			10366	81

Regnskabet i Orden. Kassebeholdning eftersét og Bevis tilstede for Værdipapirernes Opbevarelse i Banken.

København, den 7. Februar 1883.

Wm. Sørensen. *Ch. Thomsen.*

Bibliothekets Regnskab.

Indtægt.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Kassebeholdning fra 1ste Halvaar 1882 . . .	64	4		
Bevilget paa Budgettet for 2det Halvaar 1882	50	„		
			114	4
Balance . . .			114	4

Udgift.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Til Indkøb af nye Bøger	30	„		
Bibliothekets Flytning til Vinterlokalet . . .	4	„		
Bogbinder Larsen (Indbinding af Bøger) . .	17	55		
Til Indkøb af Bøger	50	„		
R. Th. Andersen ifølge Anvisning.	8	„		
			109	55
Kassebeholdning den 31. December 1882			4	49
Balance . . .			114	4

Til- og Afgang i det forløbne Halvaar.

Nye Medlemmer.

Abrahamsen, Peter Villiam.
Adamsen, Jul.
Andersen, Carl.
Andersen, Lauritz Oskar.
Andersen, Johannes.
Andersen, Niels.
Andreasen, F.
Blomberg, C. M.
Carstensen, Jul.
Carlsen, V. V. A.
Carlsen, J. V.
Christensen, Chr.
Christensen, A. K.
Cortz, A. E.
Eisner.
Ekmann, O. V.
Ertberg.
Fischer, N.
Frandsen, P. A.
Færch.
Geist, F.
Gravesen, P. J.
Hansen, Viggo.
Hansen, Olaf Vald.
Hansen, Carl Johannes.
Hansen, Emil.
Hansen, J. S.
Hansen, C. P.
Hamann, O.
Hermansen, J. A.
Heuschkel, F. J. W.
Hess, F.
Holm, K. J. A.
Jacobsen, Th. Arendorf.
Jensen, Frants Holst.
Jensen, William.
Jørgensen, J. A.
Jørgensen, Simon.
Jørgensen, Anders Thorv.
Keil, Joh.
Larsen, E. V.
Larsen, H.
Laursen.
Lemich.
Lund, Joh.
Nielsen, C.
Nielsen, N. F.
Nielsen, A. C.
Nielsen, S. L.
Nielsen, Bernhard.
Nielsen, H.
Nordlunde, C. F. C.
Nyberg, Gustav.
Olsen, P. C.
Olsen, K.
Olsen, L.
Petersen, Olaf.
Petersen, N. C.
Petersen, Ferd.
Pehrson, Niels Peter.
Philipsen, G. A. E.
Philipsen, Laur. Th. Chr.
Rasmussen, Chr. J.
Røder, M. V.
Schween, E.
Schmidt, M. O.
Schønbech, Emil.
Schøtt, Chr.
Schäffer, V. F.
Severin, S.
Sedlazeck, A. E. P.
Spohr, C.
Sørensen, P. Vald.
Sørensen, M. A.
Sørensen, Martin.
Thomsen, Th.
Toborg, Oscar.
Walther, Gotfr.
Wandrup.
Weis, Fr.
Wendt, E.

Udslettede.

Adamsen, Jul.
Holmgreen, E. P.
Hermansen, J. A.
Thyregod, C. O.

Udmeldte.

Hansen, C. A.
Hasløv, H. C.

Bortrejste.

Andersen, Sør. Chr.
Andersen, N. P.
Andersen, Niels.
Barnewitz, Viggo.
Güttler, Carl.
Hansen, Olaf Vald.
Heuschkel, F. J. W.
Holm, H.
Hintze, R.
Jensen, A. Th.
Lauritzen, P.
Lempke, M. H.
Lund, Carl Fred.
Madsen, F. C.
Nielsen, C.
Nielsen, O. Alfred
Nielsen, N. F.
Petersen, Harald Th.
Spohr, C.
Weis, Fr.

Døde.

Albøge.
Preutz.

Medlemsantallet den 31. December 1882: **330.**

Til Typograf *C. V. Gjernyx* er indkommen følgende Bidrag: Fra Aarhus Lokalforening ved Hr. J. Gredsted 23 Kr., fra Horsens do. ved Hr. Daugaard 15 Kr. 20 Ø., fra Aalborg do. ved Hr. P. Hansen 11 Kr. 25 Ø., fra Randers do. ved Hr. A. Westermann 7 Kr. 50 Ø., fra Slagelse do. ved Hr. Melhede 9 Kr., fra Holstebro do. ved Hr. Chr. Nielsen 3 Kr., fra Ringsted do. ved Hr. Mortensen-Aaberg 2 Kr. 50 Ø. — i alt 71 Kroner 45 Øre.

Den 1ste ds. afgik C. V. Gjernyx ved Døden, efterladende sin Familie i smaa Kaar. Vi tillade os at rette vor Opfordring paa ny, da en og anden Lokalformand muligvis kunde have overset den.

Kolding, den 5. Februar 1883.

F. Groth, *S. Fabritius*. *H. Raben*. *H. F. Rasmussen*.
Lokalformand.

For Københavns Vedkommende: „Dagens Nyheder"s Tr. 2 Kr., Chr. Müllers Tr. 2 Kr.

Brevkasse.

Regnskabet fra „Dansk typografisk Forening" for sidste Halvaar 1882 er modtaget for sent til Optagelse i dette Nr., men vil komme i det paafølgende.

Kundgørelser.

„Almanak for Bogtrykkere" 1883.

(Indb. 1 Kr. 25 Øre.)

En duelig Maskintrykker ønsker Plads; om forlanges, kan der deltages i Sætning. Udmærkede Anbefalinger haves. Billet, mrk. J. 22, bedes snarest indlagt paa „Typ.-Tid." Kontor.

Maskinmester.

Som **Avis-** og **Akcidenstrykker** er Plads ledig i et større Provinstrykkeri. Nærmere erfares ved at indlægge Billet, mrkt. „P. J.", i „Typograf-Tidende"s Ekspedition.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 4. | København, den 24. Februar 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Formandens Adresse er: *Rud. Böhm*, C. G. Schiellerups Bogtrykkeri, Pilestræde 36, København K. Samtlige „Den typografiske Forening" vedrørende Breve etc. bedes sendte under denne Adresse. — Formanden træffes bedst i Tiden mellem Kl. 12—2 og 5—7 Eftermiddag.

„Typograf-Tidende"s Redaktion og Ekspedition er hos Hr. Kasserer *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, til hvem samtlige Bladet vedrørende Sager bedes sendte.

For at modtage Medlemsbidragene er Kassereren at træffe hver *Torsdag Aften fra Kl. 7—8* samt *hver 4de Lørdag* i Foreningslokalet. *Styrelsen.*

Styrelsesmødet holdtes den 20. Februar. Alle Medlemmerne af den nye Styrelse vare mødte. — Styrelsen konstituerede sig. *Böhm* valgtes til Redaktør, *Andersen* til Bibliothekar og *Rosberg* til Sekretær. Nogle Administrationssager afgjordes.

Nye Medlemmer:

Viggo Georg Bigum (Th. Nielsens Bogtrykkeri).

C. Thorsen [udlært i Aalborg hos Bogtrykker Oluf Olufsen 1863] (Chr. Birch).

F. J. Hansen (Qvist).

Carl Ludvig Kindahl [sidst arbejdet i Malmö], *Adolph Clausen* [udlært 1. Maj 81 hos Kejlgaard & Sørup] (K.s & S.s Bogtr.).

Carl Fischmann [udl. 30. Decbr. 82] (Jørgensen & Ko.).

Wilh. Jacobsen (Trier).

August Vilhelm Bang (Elvius).

Heinrich Friedrich Drenkar [udlært i Kiel] (Sally B. Salomon).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Hr. Boghandler *Andr. Schou*:

Karl Gjellerup: Germanernes Lærling. Chr. Hombro: Einar. F. W. Scholander: To Noveller. Sommerfugle. Fr. Coppée: Fortællinger og Skitser. Alphonse Daudet: Geniernes Hustruer. Paul Lindau: En Mesalliance. André Theuriet: Jean-Marie. Emile Zola: Mukkerten. Felix Dahn: En Kamp om Rom (Kat.-Nr. 386). Ludovic Halévy: Pariserfortællinger (Kat.-Nr. 428). Fritz Reuter: Landmandsliv (Kat.-Nr. 459). Jules Verne: Ved Amazonfloden (Kat.-Nr. 512).

De første 9 Bøger findes opførte i Foreningens Katalog, ved de 4 sidste er tilføjet Katalog-Nr.

Foreningens Maskebal

afholdes i Aften, **Lørdag den 24. Februar**, i Seekamps Lokaler, hvortil Medlemmerne med Damer indbydes.

Besøgende kunne deltage; dog kunne disse kun faa Billetter ved Rekvisition af et Medlem, der, hvis dette forlanges, maa opgive vedkommendes Navn.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre, 1 Kr. for en Dame, Tilskuerbilletter à 1 Kr., kunne hver Dag faas hos Styrelsens Medlemmer og hos Kasserer *Berg*. — Tilskuerne have Ret til at deltage i Ballet efter Kl. 12.

Der sælges kun et begrænset Antal Tilskuerbilletter.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Bestemmelser:

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Kouponen afleveres ved Indgangen, medens Billetten beholdes for at kunne tjene som Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl. $11^1/_2$.
3. Kl. $8^1/_2$ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Danse-Inspektør.
4. Kl. $11^1/_2$ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuvert.
6. Kl. 5 Afslutning.

Nogle Løjer til Underholdning for Deltagerne vil blive arrangeret med Assistance af Hr. *Ed. Hansen*.

Ståhlgrens Maskeradegarderobe, Borgergade Nr. 60' Kæld., anbefales til Deltagerne; smukke Dragter til nedsatte Priser. Garderoben vil være til Stede i Seekamps Lokale den 24. ds. *Styrelsen.*

Bibliotheket er *lukket* den 24. Februar, hvorimod Lokalet er aabent for de Medlemmer, der ikke deltage i Maskeraden.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Søndagen den 4. Marts, Formiddag Kl. 11, afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling i Skindergade Nr. 9, 1. Sal.

Dagsorden:

1) Meddelelse om Valgene til Bestyrer, Kasserer, Vicekasserer og Revisor.
2) Regnskabets Godkendelse for det forløbne Aar.
3) Meddelelse om det af Hr. Bogtrykker *Eibeschütz* stiftede Legat.
4) Skrivelse fra Hr. *Andresen* angaaende den af ham foretagne Beregning af Pensions- og Ligkassen.

5) Generalforsamlingens Godkendelse af en i Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening“ foretagen Ændring, vedrørende Begravelseshjælpen, samt et yderligere Forslag angaaende samme Sag.

København, den 20. Februar 1883.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere bedes give talrigt og præcist Møde i Aften, Lørdag.

Nye Medlemmer kunne blive indmeldte og prøvede, naar de paa Mødeaftenerne henvende sig i Foreningens Lokale, Pilestræde 32, 1. Sal. *Bestyrelsen.*

Generalforsamlingen den 17. Februar 1883.

Punkt 1: **Regnskabets Godkendelse.**

Til Dirigent valgtes *N. Hansen*, til Sekretær *N. C. A. Christensen.*

Böhm aabnede Generalforsamlingen og anbefalede Regnskabet til Medlemmernes Godkendelse, idet han belyste flere af Regnskabets Posters varierende Stigen og Dalen fra det ene Halvaar til det andet. Ligeledes berørte Taleren *„Dansk typ. Forening“s* Stilling til os, særlig med Hensyn til Bladet.

Charl. Thomsen (Revisor) udtalte sig om Statistikens langvarige Opgørelse. Der var ved den sidste halvaarlige Generalforsamling udtalt, at der vist ikke vilde indkomme saa ringe et Beløb, naar Regn skabet blev afsluttet. Endnu var der ikke fremkommet noget saadant. Endvidere ankede Taleren over Posten i Regnskabet angaaende Avertissementer, der havde været flere, end der var opført; de kom vel tilgode i næste Halvaar. En Bemærkning udtaltes ligeledes angaaende Laanebeviserne, saavelsom og 8 Kr. som fandtes opført paa Bibliotheks-Regnskabet ifølge Anvisning, men herom ventede Revisionen Hr. Th. Andersens Udtalelser.

M. Truelsen: For Udarbejdelsen af Statistiken havde han modtaget et Vederlag af 10 Kr., og han fandt ikke, at der kunde være Anledning til idelig at komme tilbage til det ubetydelige Underskud. 40 Expl. vare endnu ude, men Boghandlerne opgør ikke Regnskabet før i Marts.

Decher: De udlaante Summer ventedes at ville indkomme, og naar de endnu ikke vare indbetalte, var Grunden vel den, at Laantagerne ikke kunne. 6 Kr. var laant til en, som imidlertid ikke havde betalt dem senere, lige saa lidt som Vedkommende havde vist sig efter den Tid.

Th. Andersen (Bibliothekar) imødekom Revisionens Ønske ved at give en fyldestgørende Oplysning om de opførte 8 Kr. paa Bibliotheks-Regnskabet.

Wm. Sørensen (Revisor): Naar Statistiken var fremdraget, da var det fordi der fandtes at være beføjet Grund dertil, og *ikke* for at det skulde være et Pirringsmiddel. Havde Truelsen faaet for lidt for Udarbejdelsen af Statistiken, kunde han jo have forlangt hvad der tilkom ham.

Herefter sattes *Regnskabet* under Afstemning, hvilket *enstemmig blev vedtaget.*

Punkt 2: **Styrelsesvalg.** Til Styrelse valgtes:

Formand: Rud. Böhm	192	Stemmer.
Viceformand: C. Hansen	177	—
Bestyrelsesmedl.: Th. Andersen . .	231	—
— *N. P. Nielsen* . .	203	—
— *V. Rosberg* . . .	162	—
Kasserer: L. D. Berg	199	—
Revisorer: Wm. Sørensen	209	—
— *Charl. Thomsen* . . .	210	—

Truelsen opnaaede 45 Stemmer som Formand og 34 Stemmer som Styrelsesmedlem.

Der var afgivet ialt 252 Stemmer.

Efter Valgets Kundgørelse gaves Ordet til *Formanden, R. Böhm*, der takkede for den Velvilje, der var vist ham, idet Majoriteten havde valgt ham til Foreningens Formand, og det skulde være ham en Glæde at gaa i Spidsen for den. Maaske var der nogle, som havde haft Betænkeligheder ved at give ham deres Stemme, thi han var jo Udlænding. Men da vor Forening er baseret paa et demokratisk Grundlag, som forlanger Pligter af Medlemmerne og som Følge deraf ogsaa maa give dem Rettigheder, saa havde han netop med Hensyn til dette demokratiske Grundlag anset sig for berettiget til at stille sig til Valg. Han vilde holde sig Foreningens Love efterrettelig, og naar det skete, da gjorde han Ret og opfyldte sin Pligt. *„Med Loven vil jeg staa, med Loven vil jeg falde!“* udtalte han under Medlemmernes Bravoraab.

C. Hansen (Viceformand) ønskede af Böhm, at han vilde give Medlemmerne Oplysning, om han var Socialist.

Böhm: Javel, jeg er Socialist, men jeg forlanger ikke, at nogen derfor skal dele *mine* Anskuelser i den Retning. Enhver bør holde sig til *sin* Mening, jeg holder mig til *min*, og naar jeg har givet den Erklæring at være Socialist, da maa jeg tilføje, at dette ikke kan have nogen Indflydelse paa Foreningen, thi det bliver Majoriteten af Medlemmerne, der giver Foreningen sit Præg.

Schiöt rettede Bebrejdelser mod C. Hansen. Her var ingen Grund til at se skævt til Böhm, for hans Erklæring om at være Socialist, det var derimod en Tak værd, og man kunde prise ham for hans Aabenhjærtighed.

N. Hansen (Dirigent) sluttede sig ligeledes til Böhm, men fandt det dog rigtigt, naar C. Hansen havde ønsket at faa nærmere Oplysning hos Böhm angaaende Erklæringen.

Heinemann udtalte sig i forskellige Retninger.

Dirigenten udbragte et stærkt besvaret Hurra for den nye Bestyrelse og Foreningen.

Decher bad Forsamlingen, — efter at have henvendt nogle Ord til Böhm, om alt hvad han nu vilde faa at varetage, — at udbringe et Leve for den nye Formand, hvilket besvaredes med levende Bifald, for hvilket Böhm takkede.

Generalforsamlingen hævet.

N. C. A. Christensen,
Sekretær.

Dansk typografisk Forening.

I den herværende Lokalforening holdtes igaar ekstraordinær Generalforsamling for at stemme om det af Hovedbestyrelsen rejste Spørgsmaal: *„Skal Foreningens Virksomhed udstrækkes til ogsaa at understøtte arbejdsløse?“*

Efter nogen Diskussion vedtoges med 26 Stemmer Oprettelsen af en Arbejdsløshedskasse. 2 Stemmesedler vare blanke.

Ved den i Dag tilendebragte Afstemning blev Resultatet følgende: 39 Ja, 3 Nej. Mod Afholdelse af Repræsentantmøde stemte 40, for Afholdelse 4.

Aarhus, den 19. Februar 1883.

G.

Lidt fra Kolding.

Det er jo en bekendt Sag, at Tanken om at oprette en Arbejdsløshedskasse i Forbindelse med „Dansk typografisk Forening“s to andre Formaal ikke er saa ganske ny; jeg tror endog, saavidt jeg mindes, at Ønskeligheden

af en saadan alt blev fremsat af Hr. Harald Jensen paa Repræsentantmødet for Stiftelsen af Foreningen Pinsedag 1880. Ved Lovenes Revision i 1881 var den sat paa Programmet, og Udkast til Love tilsendt Lokalforeningerne til Behandling, men paa Repræsentantmødet faldt Forslaget, idet Kolding var den *eneste* By, der stemte for det. Grunden til, at Forsøget den Gang mislykkede, var, at en saadan Kasse muligvis af Principalerne vilde blive betragtet med mistænkelige Øjne. Nu da Tanken paany er fremsat, og Kassens Virken paa nogen strejkende Maade synes umuliggjort, skulde man tro, at den endelig maatte kunne komme i Stand, og man kan ikke noksom paaskønne den Ihærdethed, hvormed Hovedbestyrelsen søger at fremskynde denne i mine Øjne mod de gifte Medlemmer af Foreningen retfærdige Kasse, ti der kan næppe være Tvivl om, at de gifte Medlemmer for Rejsekassens Vedkommende hovedsagelig ere ydende og ikke nydende og det af den simple Grund, at den gifte Arbejder ikke saa let er tilbøjelig til at begive sig paa Rejse selv om Lønnen ikke altid staar i Forhold til hans Dygtighed som Arbejder; og efter mit Skøn er det ikke mere end billigt, at der i Arbejdsløshedskassen dannes en Slags Modvægt herimod. Det kan maaske ikke undgaas, at en og anden ugift vil ansé sig og sine Kolleger for stedmoderlige behandlede, saafremt at Udkastet til Love i det væsentligste skulde blive vedtaget, men jeg beder ham saa huske paa, at det er langt drøjere at rejse paa Landevejen for en gift Mand, der maa lade sin Familje tilbage som oftest med meget knappe Subsistentsmidler, end for en ugift, der ikke har andre end sig selv at tage Vare paa.

Igaar var Forslaget til Diskussion paa Generalforsamlingen her i Byen og Stemningen for det tilsyneladende god, dog kunde Flertallet paa Generalforsamlingen ikke ubetinget give Hovedbestyrelsen Ret i dens Lovfortolkning med Hensyn til, hvorledes Forslaget skulde gjøres til Lov, idet man formente, at § 4, som Hovedbestyrelsen jo væsentligt henholder sig til til Støtte for sin Paastand, *kun* giver denne den *administrerende* Myndighed, men ikke den *lovgivende*, som ifølge § 7 *kun* er tillagt Repræsentantmødet, men trods dette, ansaa dog Flertallet den af Hovedbestyrelsen foreslaaede Fremgangsmaade baade som den mest praktiske og fyldestgørende.

Ret skulde det glæde mig, og jeg haaber at kunne sige mange med mig, om dette Forsøg paa at oprette en Arbejdsløshedskasse maa vinde Indgang blandt *alle* Medlemmer.

Kolding, den 18. Februar 1883.

S. Fabritius.

Til Hr. Harald Jensen i Aarhus.

„En Protest" i forrige Nr. af nærv. Tidende har foranlediget Dem til at udsende et længere (4 Sider stort) Manifest til Foreningens Medlemmer. Jeg finder ingen som helst Anledning til at følge Deres Eksempel, eftersom De aldeles ikke har formaaet at rokke en Tøddel af, hvad jeg i sidste Nr. har skrevet, hvorimod De meget udførligt søger at vise, hvor fortrinlig den af Dem indslaaede Vej for Reformvæsenet er, — noget som jeg slet ikke skal komme nærmere ind paa. Jeg kunde næsten have Anledning til at beklage, om jeg ved de før nævnte Linjer skulde have forvoldt Foreningen nogen Udgift til den Sværte, De har anvendt paa mig.

Jeg skal til Imødegaaelse af Deres Manifest kun fremdrage to Punkter, da det ellers vil blive altfor vidtløftigt og ørkesløst. Som bekjendt, fastslog Repræsentantmødet sidste Januar en bestemt Grænse for *Administration* og *Lovgivning;* i Følge § 4 har De den *først nævnte*, men nu vil De fortolke § 4 saaledes, at De ogsaa kommer til at ligge inde med den *sidst nævnte;* der har De Lovens klare Ord *imod* Dem. Jeg behøver vel ikke atter at citere § 7 for Dem. I § 4 hedder det, at Hovedbestyrelsen kan i Tilfælde, hvor det maatte vise sig *nødvendigt*, eller hvor Repræsentantmødet fordrer det, lade foretage Afstemning over en *foreløbig Lovændring.* Nu findes det pludselig nødvendigt at en Arbejdsløshedskasse skal træde i Virksomhed — efter at denne Sag i flere Aar har været paa Tapetet (og en Gang med Afstemning paa Repræsentantmøde er **faldet** med en knusende Majoritet). Altsaa: *Optagelsen af et* **nyt Formaal** *i Foreningens Virksomhedsplan*, det skal sortere under den Paragraf, som omhandler de *nødvendige* Tilfælde, der kan indtræffe for Hovedbestyrelsen; og det kalder De siden en **Lovændring!** Hr. Jensen, skal vi ikke uden videre Omsvøb være enige om, at det er *en Udvidelse* af Loven.

Det faar være nok om dette Punkt; saafremt De vedblivende vil fremture paa den nu betraadte Vej, og De skulde faa Medhold deri, — ja, lad os saa hurtigst muligt faa § 7 slettet af Lovene, ti den er jo da kun et tomt Mundsvejr, tilsidesat af den, som først og fremmest skulde værge over dens Overholdelse.

Dernæst andet og sidste Punkt. De skriver i Deres Manifest, at jeg „synes at være meget forlegen for at faa Repræsentantmøder afholdte", og „som det vil erindres, var det væsentlig ham (mig), der sidste Gang fremtvang Mødet", hvorefter De bemærker, at jeg „den Gang, forresten ubevidst, gik Hovedbestyrelsens Ærinde". Hr. Jensen! Jeg har hidtil hørt om Dem, at De med Mund og Pen kun fremførte, hvad der var faktisk rigtigt. Det bedrøver mig, at jeg har taget fejl. Som bekendt indeholdt nærv. Tidende i forrige Aars Begyndelse en Artikel fra mig, væsentlig angaaende Bladets store Udbredelse, kort sagt, en Anmodning til Kolleger om at støtte det paa bedst mulig Maade. Denne Artikel fremkaldte et Par Artikler i Bladet, bl. a. ogsaa fra Hr. Harald Jensen, og atter en Artikel fra mig, hvori jeg fraraadede den Tanke, som da var oppe, om at „Dansk typ. Foren." selv skulde have et Organ, idet jeg haabede, at det eventuelle Repræsentantmøde om Sommeren vilde afgøre denne Sag til Tilfredshed. Pludselig overraskes jeg ved at Hr. Harald Jensen indleder en Brevveksling med mig ($^{30}/_{2}$ 82), og beder mig „om endelig ikke at vække Ønsker eller Forhaabninger om et Repræsentantmøde til Sommer". Jeg svarede herpaa at det vilde være en Skuffelse for Medlemmerne intet Repræsentantmøde at faa. Hr. Jensen svarede atter: „*Hovedbestyrelsen indkalder intet Møde*, og vil, hvis ingen Fordring om et saadant bliver fremsat, om en 14 Dage eller 3 Uger fremsende et motiveret Forslag til Ændringer i Loven." Saa snart dette Svar var indløbet fra Hr. Jensen, *forlangte* **Kolding og Fredericia Lokalforeninger** *et Repræsentantmødes Afholdelse*, idet man motiverede det med, at „overfor den Tilslutning, som har fundet Sted fra Øerne i det sidste Aar", fandt man det „ikke blot billigt og retfærdigt, at disse kom tll at øve deres Indflydelse paa Lovenes Revision, men tillige ansaa et Repræsentantmøde for i høj Grad nødvendigt". Dette skete den $^{23}/_{4}$ 82, og nu kommer De, Hr. Jensen, og fortæller, at jeg „gik Hovedbestyrelsens Ærinde"! Kolding og Fredericia Lokalforeninger forlanger Møde ved Medlemmernes egenhændige Underskrifter — og saa er det mig! Det er noget af det bedste, jeg endnu har set fra Dem.

De „buldrende Toner", De har fundet i „En Protest", forstaar jeg saa let, thi De er jo nu en Gang paa Stedet, hvor der føres buldrende Journalistik!

Kolding, den 18. Februar 1883.

H. F. Rasmussen

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter fra 1. Juli til 31. December 1882.

A. Lokalforeningerne.

Lokalforeningerne.	Indtægt. Medlemsbidraget. Juli Kvartal. Kr.	ø.	Oktober Kvartal. Kr.	ø.	Andre Indtægter. Kr.	ø.	Modtaget af Hovedkassen. Kr.	ø.	Kassebeholdning fra forrige Halvaar. Kr.	ø.	Tilsammen Indtægt i Halvaaret. Kr.	ø.	Udgift. Sygeunderstøttelse. Juli Kvart. Kr.	ø.	Oktbr. Kvart. Kr.	ø.	Begravelseshjælp. Kr.	ø.	Rejseunderstøttelse. Juli Kvart. Kr.	ø.	Oktbr. Kvart. Kr.	ø.	Andre Udgifter. Kr.	ø.	Indsendt til Hovedkassen. Kr.	ø.	Tilsammen Udgift i Halvaaret. Kr.	ø.	Kassebeholdning den 31. Decbr. 1882. Kr.	ø.
Aalborg	85	20	80	40	1	50	„	„	15	„	182	10	33	80	„	„	„	„	10	80	6	90	„	„	115	60	167	10	15	„
Aarhus	172	80	191	70	13	„	„	„	15	„	392	50	52	80	24	20	50	„	39	90	6	85	6	46	197	29	377	50	15	„
Faaborg	25	20	23	40	8	70	50	„	38	61	145	91	30	„	„	„	50	„	16	20	„	„	1	51	34	„	131	71	14	20
Fredericia	12	60	12	60	„	45	10	„	3	89	39	54	„	„	„	„	„	„	17	55	5	10	„	48	1	41	24	54	15	„
Helsingør	21	„	19	50	„	„	„	„	15	„	55	50	„	„	„	„	„	„	5	95	„	„	„	72	33	50	40	17	15	33
Hillerød	58	80	49	20	4	„	„	„	15	„	127	„	„	„	„	„	„	„	3	20	2	„	„	96	105	84	112	„	15	„
Hjørring	37	50	36	30	2	„	„	„	15	„	90	80	„	„	„	„	„	„	3	65	7	„	5	17	59	98	75	80	15	„
Holbæk	30	„	29	70	8	50	„	„	15	„	83	20	„	„	„	„	„	„	6	80	„	„	3	33	58	7	68	20	15	„
Holstebro	15	30	11	70	„	„	„	„	15	„	42	„	„	„	„	„	„	„	23	20	1	75	„	„	2	5	27	„	15	„
Horsens	64	20	60	60	4	85	50	„	15	„	194	65	25	40	60	„	„	„	27	75	2	70	„	78	63	2	179	65	15	„
Kallundborg	21	„	22	20	6	„	20	„	12	21	81	41	„	„	42	80	„	„	7	80	„	„	1	30	13	91	65	81	15	60
Køge *)	13	4	24	90	10	32	„	„	„	„	48	26	„	„	„	„	„	„	„	„	1	60	„	40	31	26	33	26	15	„
Kolding	100	80	95	10	2	„	„	„	48	40	246	30	50	„	80	„	„	„	24	95	3	60	2	45	70	30	231	30	15	„
Lemvig	14	70	13	5	2	„	„	„	2	33	32	8	„	„	„	„	„	„	6	„	„	„	12	36	„	„	18	36	13	72
Middelfart	13	50	20	70	2	„	50	„	15	„	101	20	34	20	„	„	„	„	15	95	7	85	„	80	27	40	86	20	15	„
Nakskov	29	70	24	60	3	90	„	„	13	78	71	98	„	„	„	„	„	„	8	„	6	„	1	„	45	„	60	„	11	98
Næstved	27	90	22	20	„	„	„	„	15	„	65	10	„	„	„	„	„	„	6	„	3	60	1	96	38	54	50	10	15	„
Nyborg	17	40	15	60	„	„	30	„	1	5	64	5	„	„	„	„	„	„	30	90	15	20	3	30	„	„	49	40	14	65
Nykøb. p. M.	20	70	21	„	„	„	30	„	15	50	87	20	58	40	„	„	„	„	4	80	„	„	„	64	8	36	72	20	15	„
Odense	133	70	127	10	14	„	„	„	9	51	284	31	10	„	37	„	„	„	36	30	19	10	1	48	170	„	273	88	10	43
Randers	102	60	90	„	3	„	„	„	15	„	210	60	„	„	„	„	„	„	33	80	8	50	1	82	151	48	195	60	15	„
Ribe	16	80	15	60	„	„	„	„	13	62	46	2	„	„	„	„	„	„	18	25	2	„	„	36	10	„	30	61	15	41
Ringkøbing	33	60	31	20	6	„	„	„	15	„	85	80	„	„	„	„	„	„	32	80	2	„	„	88	35	12	70	80	15	„
Ringsted	38	70	36	60	„	„	„	„	15	„	90	30	„	„	„	„	„	„	15	10	16	50	1	6	42	64	75	30	15	„
Roskilde	34	80	29	40	4	„	„	„	6	„	74	20	„	„	„	„	„	„	22	20	17	60	„	70	20	„	60	50	13	70
Rudkøbing	44	70	36	30	2	50	70	„	15	„	168	50	30	„	117	„	„	„	4	20	1	20	1	51	„	„	153	91	14	59
Skanderborg	16	50	13	80	4	„	„	„	„	„	34	30	„	„	„	„	„	„	9	15	5	10	„	50	4	55	19	30	15	„
Skive	29	40	27	30	2	70	„	„	9	70	69	10	„	„	„	„	„	„	16	40	„	„	„	54	37	„	53	94	15	16
Slagelse	34	20	34	20	12	„	„	„	15	„	95	40	„	„	„	„	„	„	27	90	12	40	6	36	33	74	80	40	15	„
Sorø	19	60	18	20	„	„	„	„	15	„	52	80	„	„	„	„	„	„	11	90	6	50	„	40	19	„	37	80	15	„
Stubbekøbing	11	40	18	„	5	„	„	„	„	„	34	40	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1	„	20	„	21	„	13	40
Svendborg	55	80	47	10	5	20	„	„	15	„	123	10	„	„	„	„	„	„	15	20	2	40	3	90	87	„	108	50	14	60
Thisted	21	60	27	30	„	„	„	„	15	„	63	90	„	„	15	40	„	„	6	„	„	„	„	80	26	70	48	90	15	„
Varde	16	80	19	50	2	„	„	„	11	76	50	6	„	„	„	„	„	„	22	„	1	25	„	48	11	33	35	6	15	„
Vejle	29	70	28	20	2	„	„	„	15	„	74	90	„	„	„	„	„	„	22	20	5	20	„	70	31	80	59	90	15	„
Viborg	26	10	23	40	„	„	70	„	15	„	134	50	14	„	„	„	50	„	16	40	1	75	1	4	36	31	119	50	15	„
	1447	34	1397	65	131	62	380	„	486	36	3842	97	338	60	376	40	150	„	569	20	171	65	67	15	1642	20	3315	20	527	77

*) Fra Lokalforeningen i Ringsted er for Køge, som tidligere har været underlagt Ringsted, men fra 1. Septbr. 1882 er bleven selvstændig Lokalforening, indbetalt 10 Kr. 56 Øre; heraf er 2 Kr. 32 Øre Restance for Juni Maaned 1882 opført under „andre Indtægter".

B. Hovedkassen.

Indtægt.	Kr.	ø.
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	1256	17
Bidrag fra Lokalforeningerne	1642	20
Typograf Henrichsen i Maribo indbetalt	7	95
En Restance fra Januar Kvartal 1882	3	90
Rente paa Sparekassebog fra $^{11}/_{12}$ 81 til $^{11}/_{12}$ 82	33	61
	2943	83

Udgift.	Kr.	ø.
Bidrag til Lokalforeningerne	380	„
$^1/_3$ Udgift til Trykning, Redaktion m. v. af „Typ.-Tid."	204	14
Sygeunderstøttelse til Typograf V. Abrahamsen, Kbhvn.	87	„
Tryksager	43	„
Bogbinderregning	31	60
Gage til Hovedkassereren	37	50
Andre Udgifter (Porto etc.)	30	37
Henlagt til Reservefond	218	51
Beholdning i Hovedkassen d. 31. Decbr. 1882	1911	71
	2943	83

Balance.

Indtægt.	Kr.	ø.
Lokalforeningerne	3842	97
Hovedkassen	2943	83
	6786	80

Udgift.	Kr.	ø.
Lokalforeningerne	3315	20
Hovedkassen	1032	12
Lokalforeningernes Kassebeholdning d. 31. Decbr. 1882	527	77
Hovedkassens Kassebeholdning d. 31. Decbr. 1882	1911	71
	6786	80

Aarhus, den 25. Januar 1883.

Joh. Lund,
Kasserer.

Ifølge ovenstaaende Regnskab er Kassebeholdningen i Hovedkassen tilstede.

Aarhus, den 26. Januar 1883.

Harald Jensen. *A. G. Weber.* *S. Møller.* *Chr. G. Odense.* *H. Lind.*

Ovenstaaende Regnskab er af os revideret og befundet fuldkommen rigtigt.

Odense, den 5. Februar 1883.

Dister. *J. Søfeldt.*

I vore bevægede Tider, hvor det ser ud, som om det kun kom an paa at vende op og ned paa alt, har man vel egenlig ikke Lov til at blive overrasket over noget; og dog kan jeg ikke nægte, at jeg blev meget overrasket ved at læse Hr. Dechers Udtalelse ved den lille Festlighed, som den 27. f. M. afholdtes i Foreningen til Ære for ham; thi, skønt den kun fremkom som et „Vink", maa man dog antage, at det var hans egen Anskuelse, som der kom frem. Uvilkaarlig saa jeg mig i Tankerne hensat paa hint berømmelige Møde i Holbergsgade, hvor Decher som Foreningens Formand paa en saa djærv Maade over for Louis Pio hævdede dens Stilling; og for hvad Decher den Dag virkede, bringer jeg ham her min oprigtige Tak, skønt det er noget sent; thi senere Tildragelser har jo til Fulde vist, hvilke Frugter vi havde høstet, om vi den Gang var kommet ind under Arbejderpartiet. Derfra førtes mine Tanker til et Bestyrelsesmøde for nogle Aar siden, paa hvilket Decher ved et Magtsprog forbød, at „Socialistmarschen" maatte høres i vor Forening, da det skadede Foreningens Renomé og havde givet Folk Anledning til at benævne os for Socialister, og som Trumf stillede sin Fratrædelse som Formand i Udsigt — og saa den Udtalelse hin Aften? Hvilken storartet Begivenhed kan have foraarsaget en saadan Foragt for Folks Mening, som man efter Dechers Optræden paa hint Bestyrelsesmøde maatte formode at være nødvendig for at foretage et saadant Skridt? Mon Foreningens (thi at der med „Typograferne" menes Foreningen, er jeg vist ikke ene om at have forstaaet) Renomé vilde lide mere ved at dens Medlemmer i en opløftet Stemning synger en Sang, hvoraf maaske ikke Fjerdeparten af de til Stede værende kan Teksten fuldstændig, end ved at slutte sig til „det Parti, der opstiller Arbejderkandidater til Rigsdagen"? Jeg fristes til at fremsætte det Spørgsmaal, om Decher, hvis han var fratraadt for tre Aar siden, da vilde have givet det samme Vink; hvis det var Tilfældet, kan jeg ikke noksom beundre hans Troskab mod sit Kald, da han ikke en eneste Gang har forsøgt at gøre sine Anskuelser i den Retning gældende. Naar jeg skal udtale mig om denne Sag, da er det min faste Overbevisning, at det vilde være den største Ulykke for en Forening som den typografiske, der kun ad Overenskomstens Vej vil søge at forbedre sine Medlemmers materielle Kaar, om den i saadanne Tider som vore, hvor selv det mindste Spørgsmaal eller den mindste Udtalelse bliver slaaet i Partimønt, vilde give sig af med Politik. Jeg nærer nemlig ingen Forhaabninger til, at det vil gavne os stort, enten Højre-, Venstre- eller Arbejderpartiet har Flertal i Rigsdagen, men at vi kun maa stole paa os selv. — Typograferne som Helhed gør ikke Fordring paa at blive betragtet som andet end Haandværkere, og vor Forening vil med Glæde tage Del i ethvert fornuftigt Spørgsmaal, som kan gavne Haandværksstanden, hvad den jo ogsaa har vist; thi var Fællesrepræsentationens Forslag i Fjor om Oprettelsen af Svendeherberger blevet støttet lige saa godt af andre Foreninger som af den typografiske, havde det vist faaet en bedre Skæbne end det fik. Men Foreningen kan og maa aldrig bære noget bestemt politisk Præg, hverken i den ene eller den anden Retning, „Socialistmarschen" maa være lige saa berettiget til at fremkomme i den som en hvilken som helst anden Sang indenfor Sømmelighedens og Velanstændighedens Grænser. Indlader Foreningen sig paa Politik, vil det efter min Mening være det samme som at rive den Bygning ned, vi, takket være Hr. Decher, efter seks Aars Forløb har faaet rejst, og dermed opgive vor Selvstændighed, og den Indsats vilde dog være temmelig høj i Forhold til den tvivlsomme Gevinst, vi kunde vente deraf.

C. Hansen.

For nedenstaaende Linjer udbedes en Plads i „Typograf-Tidende":

Da jeg nylig søgte en Typograf, fik jeg bl. a. Brev fra Hr. *Axel Risom*, f. T. i Frederits. Jeg skrev ham til og oplyste ham om, hvorledes Pladsen er her, og Søndag d. 23. Januar modtog jeg følgende Telegram fra ham:

„Modtager Pladsen. Beder om Tilladelse til at blive her til Ugens Slutning. Axel Risom."

Herpaa svarede jeg: „Jeg venter Dem altsaa Søndag," og et Par Dage efter sendte jeg paagældende et Brev angaaende Rejsen. Herpaa modtog jeg intet Svar. I Søndags ventede jeg forgæves paa Hr. Risom, men jeg slog mig til Ro med, at han vel ikke havde haft Lyst til at rejse fra Frederits om Natten, men vilde komme hertil Natten til Mandag og saa tage ind paa en Gjæstgivergaard til om Morgenen. Mandag Morgen ventede jeg til Kl. 10, men da han ikke var kommen endnu, forespurgte jeg pr. Telegraf Bogtrykkeriet i Frederits, om han var rejst, og naar han kunde ventes hertil, men fik til Svar: „Risom kommer ikke."

Den gode Hr. Risom satte mig derved i en ikke ringe Forlegenhed, som blev saa meget større ved, at en anden af Personalet blev syg. Der var afrejst en Typograf herfra i Søndags, og jeg har kun det for Bladet næsten nødvendige Personale. I et saadant mindre Dagbladstrykkeri har et pludseligt Afsavn af en Mand meget at sige, og det var kun ved særlig Imødekommeu fra de øvriges Side, at vi nogenlunde har kunnet klare os over disse Dage, til jeg i Dag har faaet en anden.

Den Forlegenhed, jeg blev sat i ved Hr. Risoms mindre honnette Optræden, var af den Natur, at jeg gærne vil fremstille Sagen for Kaldsfællers Dom, ti jeg er vis paa, at en saadan Optræden kun vil finde yderst faa Forsvarere mellem hæderlige Typografer.

Nykøbing, Mors, den 17. Februar 1883.

Henrik Fog,
Redaktør.

Hr. Redaktør!

I „Typ.-Tid." Nr. 3 under Rubrikken „Forskjelligt" findes et Angreb mod en af Udgiverne af „Ugens Nyheder", Hr. Folketingsmand A. Holck. Dette Angreb mod Hr. Holck er i højeste Grad uretfærdigt, og i Sandhedens Navn finde vi undertegnede Typografer os forpligtede til at nedlægge en bestemt Protest mod slig en Fremstilling af Hr. Holcks Forhold til Søndagsarbejde, som den der findes i „Typ.-Tid". Det er ikke alene undertegnede, men enhver af Trykkeriets Arbejdere bekendt, at Hr. Holck ikke én men flere Gange paa det bestemteste har udtalt sig imod alt Søndagsarbejde, endogsaa til en Yderlighed, som hverken kunde deles af Hr. Hvidberg eller os Arbejdere, Hr. Holck holdt ikke engang af, at man om Søndagen flyttede saa meget som en Kasse; det vil saaledes sés, at Hr. Holck er i god Overensstemmelse med Artiklen om Søndagsarbejde i „Ugens Nyheder", og at Fremstillingen i „Typ.-Tid." er mildest talt uforskammet. Hvad Hr. Holcks Forhold til Trykkeriet angaar, da finder vi det ret at bemærke, at han meget rigtig er Medinteressent i Hr. J. P. Hvidbergs Trykkeri; men som ikke værende Fagmand, overlader han Trykkeriets Ledelse aldeles til Hr. Hvidberg.

I det hele maa vi beklage den Maade, hvorpaa Hr. Hvidbergs Trykkeri er fremstillet, da baade Svendene og Drengene hvad Løn og Arbejdstid angaar i alle Maader blive behandlede humant, og en Fremstilling som den, der findes i vort Blad, skader i Virkeligheden kun os selv.

Vi opfordrer derfor Hr. Typograf Rosberg, der, efter hvad vi have erfaret, er Indsenderen af de omtalte Be-

mærkninger, til i Sandhedens Interesse at tilbagekalde sine ærekrænkende Udtalelser baade om Trykkeriet og Hr. Holck.

København, den 15. Februar 1883.

C. C. Gantzler. *Christian Guiteau.* *F. P. Jacobsen.*
D. Nielsen. *L. D. Petersen.*

* * *

Det forekommer os, at d'Hrr. tage temmelig haardt paa Veje, fordi „Typ.-Tidende" har tilladt sig at kritisere en meget stærkt fremtrædende Inkonsekvens, som Hr. Folketingsmand og Lægprædikant *Holck tilsyneladende* havde gjort sig skyldig i, idet han i sit Blad optog en Artikel *mod* Søndagsarbejdet, medens en Del af Personalet i det Trykkeri, som han er Medejer af, netop blev *tvungen til at arbejde om Søndagen.* Vi mene altsaa ikke at have været „mildest talt uforskammet", tværtimod have vi troet at befinde os i vor gode Ret, tilmed da vi anse det for at være vor Pligt at arbejde hen til at faa Søndagsarbejdet afskaffet. At d'Hrr. vil have Hr. *Rosberg* til at agere Syndebuk, er efter vor Opfattelse just intet glædeligt Tegn paa kollegial Samvirken imellem d'Hrr. Forøvrigt kunne vi ikke undgaa at gøre d'Hrr. opmærksom paa, at Arbejds-Inspektøren angaaende den „i alle Maader humane Behandling" af Lærlingene, har været af en modsat Anskuelse, ti ellers havde han vidst næppe gjort sig den Ulejlighed at anmelde for Politiet, at Lærlingene gentagende ere blevne benyttede til *Arbejde langt ud over den ved Lov fastsatte Arbejdstid.* — I efterfølgende give vi Hr. Rosberg Lejlighed til et Svar paa d'Hrr.'s Fordring.

Red. af „Typ.-Tid.".

* * *

Ovenstaaende vil jeg tillade mig at supplere med, at Søndagsarbejdet fra d. 10. Febr. er *forbudt* i d'Hrr. Hvidbergs og Holcks Officin. Selvfølgelig skal jeg yde d'Hrr. min største Anerkendelse for deres humane Fremgangsmaade. Med Hensyn til Spørgsmaalet til mig personlig vil jeg kun bemærke, at jeg ikke blander mig i Redaktionsanliggender.

Endnu en ganske kort Bemærkning. Udenforstaaende Kolleger kunde næsten komme med den Paastand, at det maa være nogle rædsom grove Mennesker, som findes i Hr. Hvidbergs Officin, eftersom den „mildeste" Betegnelse, de have kunnet finde for at udtrykke deres Indignation, er „uforskammet" (efter min Formening noget nær det værste, der kan siges om et Menneske). En saadan Paastand vilde jeg imidlertid i Sandhedens Interesse erklære for „uforskammet", da jeg af Erfaring kjender d'Hrr. som nogle ganske overordentlig høflige Mennesker.

Den 17. Februar 1883.

Rosberg.

Rejsebreve

af

V. Hindsberg.

(Sluttet.)

Det er saamæn intet Under, at der spekuleres i et Menneskes Læselyst, naar han altid læser. Om Morgenen læser Arbejderen sin *„Petit Journal"* paa Vejen til Arbejdsstedet. Vi andre *sidde* og læse, *ligge* og læse eller *staa* og læse; Pariseren læser tillige, hvad enten han gaar, kører eller rider, eller i hvilke som helst andre Situationer, denne Verden kan sætte ham i. Læsningen sagtner slet ikke hans Gangart, men med en vis somnambulistisk Sikkerhed krydser han imellem Folk, Heste og Vogne. Er han en enkelt Gang saa uheldig at komme til at skubbe en stakkels vejfarende i en Vandpyt, siger han blot: *„Pardon, monsieur!* Saasnart disse Trylleord ere udtalte, rejser Offeret sig op, brummer et vanvittigt „ingen Aarsag" — og gaar drivvaad videre.

I Restavranten bøjer man Avisen sammen og stiller den op imod en Vinflaske eller Vandkaraffe, og saa følges det aandelige og materielle ad; mellem hver Mundfuld Mad sex Linier Tekst. Kun paa Arbejdstedet læses der ikke. Naar Pariseren arbejder, slider han for to.

Til al denne Reklame- og Læselyst kommer der endnu ét, som er Vand paa de omtalte Møller — *Foreningsvæsenet.* Hjemme er man ganske godt med i denne Retning, men selv uden at tage de langt større Forholds naturlige Indflydelse med i Betragtning, er Franskmændene ganske anderledes selskabeligt anlagte end de gode Københavnere, og er der blot ti Parisere samlede en Aften i et gemytligt Lag, kan man næsten være sikker paa, at der bliver stiftet en Forening og valgt mindst 8 Individer ind i Bestyrelsen — Apparatet er stort her! En saadan Klub skal naturligvis straks have baade Love, Bekjendtgørelser, Programmer og Plakater trykt i en sand Mangfoldighed, og alt dette sætter Trædemøllerne i Bevægelse.

Som oftest finder man kun én Sætter i et saadant Officin, men han er da ogsaa til Gengæld baade her og der. Han har Kost paa Stedet og „lidt til Klæderne". Trædemølleren selv vegeterer tit i den sorteste Uvidenhed om Gutenbergs Kunst og dens praktiske Udøvelse. En Gang saa jeg én rette en Korrektur ved at skrive Rettelserne inde imellem de trykte Linjer eller ovenpaa Bogstaverne. Jeg forsøgte at gøre ham det begribeligt, at det var lettere for hans Sætter at finde Rettelserne, naar de bleve udskrevne i Marginen, hvad han ogsaa villigt indrømmede, dog med Tilføjende af, at han *egentlig* var Urmager, men at det var gaaet i Staa for ham, og saa var han bleven — Trædemøller!

I disse Smaaetablissementer fastsættes naturligvis Sætternes Betaling efter Overenskomst. I øvrigt er Satsprisen her ikke saa lidt højere end i København (65—85 cent. pr. 1000), hvor imidlertid Pengeværdien er større og Livskravene mindre end her — jeg tror, det ene vejer op mod det andet.

Som et lille Kuriosum maa det anføres, at næsten alle parisiske Dagblade bærer *den følgende Dags Datum* paa Forsiden. Man faar altid Avisen „for i Morgen". Den fra „i Dag" har man allerede læst „i Gaar". Dette kan ganske vist paa en Maade kaldes et Fremskridt, men jeg har forgæves brudt min Hjærne med at udfinde den dybere Grund til det!

Ikke skulde der være én og anden hjemme, der kan sige mig det? — *Her* er der ingen, der véd det.

Til Typograf *C. V. Gjernyx* er indkommen følgende Bidrag:
Schultz's Trykkeri 7 Kr.

Kundgørelser.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 5. | København, den 10. Marts 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Maanedsmøde afholdes *Lørdag den 17. Marts* med følgende Dagsorden:

1) Styrelsen giver den lovbefalede Oversigt over Tildragelserne i den forløbne Maaned.

2) En faglig Diskussion, indledes af C. Hansen.

Talrigt Møde udbedes. *Styrelsen.*

Styrelsesmøde holdtes den 3. Marts. Alle Medlemmerne af Styrelsen vare mødte. — Regnskabet for Maskeraden opgjordes og Resultatet agtes offentliggjort paa Maanedsmødet den 17. Marts. Efter Styrelsens Indsigelse havde Reusch taget sin Indmeldelse tilbage. Nogle Smaasager afgjordes. Der var indløbet Indsigelse mod Fr. Jul. Hansen (Quist), hvilken Indsigelse vil blive meddelt vedkommende.

Nye Medlemmer:

J. Chr. Nielsen (Hansons Stempelfabrik).

Christian Ludvig Sørensen [udlært som Trykker hos J. D. Qvist & Ko. den 22. April 1882] (Qvist & Ko.).

Henrik Ferdinand Sundstrøm (O. C. Olsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

D'hrr., der have tegnet sig for Bidrag til Typograf Chr. Maghs Enke, bedes venligst om at indbetale samme, da Regnskabet ønskes sluttet.

Emil Petersen,
„Dagbladet".

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Da der ved den ordinære Generalforsamling den 4. Marts kke blev afgivet et tilstrækkeligt Antal Stemmer for den 5. Sag paa Dagsordenen, angaaende Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening", vil en ekstraordinær Generalforsamling være at afholde, hvorom nærmere Meddelelse vil ske.

København, den 7. Marts 1883. *Bestyrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ved Afstemning over de af Hovedbestyrelsen stillede Spørgmaal *vedtoges Arbejdsløshedskassens* foreløbige Oprettelse med 237 St. mod 50, og med 265 St. mod 13 at de nødvendige Love skulde vedtages ved almindelig Afstemning. Afstemningen faldt for de enkelte Lokalforeninger saaledes (fra Nakskov er intet Svar indløbet):

Lokalforeningerne.	Første Spørgsmaal [1]).		Andet Spørgsmaal [2]).		Tredje Spørgsmaal [3]).		I alt afgivne Stemmer.
	Ja!	Nej!	Ja!	Nej!	Ja!	Nej!	
Aalborg	17	„	„	17	17	„	17
Aarhus	40	4	3	43	43	4	47
Faaborg	5	„	„	5	5	„	5
Fredericia	4	„	„	4	4	„	4
Helsingør	3	1	„	5	5	„	5
Hillerød	11	„	„	11	11	„	11
Hjørring	7	„	„	7	7	„	7
Holbæk	9	„	„	9	9	„	9
Holstebro	3	„	„	3	3	„	3
Horsens	12	„	„	12	12	„	12
Kallundborg	5	„	„	5	5	„	5
Køge	5	„	„	5	5	„	5
Kolding	20	1	„	20	20	„	21
Lemvig	2	„	„	2	2	„	2
Middelfart	5	„	„	5	5	„	5
Næstved	6	„	1	5	5	1	6
Nyborg	2	„	„	2	2	„	2
Nykøb. p. M.	3	„	1	3	3	1	4
Odense	19	1	„	19	19	„	20
Randers	1	15	1	15	15	1	16
Ribe	1	1	„	2	2	„	2
Ringkøbing	„	6	„	6	6	„	6
Ringsted	„	10	„	„	„	„	10
Roskilde	7	„	1	6	6	1	7
Rudkøbing	5	„	„	5	5	„	5
Skanderborg	2	„	„	2	2	„	2
Skive	4	1	„	4	4	„	5
Slagelse	8	1	„	8	8	„	9
Sorø	4	„	„	4	4	„	4
Stubbekøbing	3	„	„	3	3	„	3
Svendborg	10	„	„	10	10	„	10
Thisted	2	7	2	7	7	2	9
Varde	1	2	„	3	3	„	3
Vejle	5	„	3	2	2	3	5
Viborg	6	„	„	6	6	„	6
	237	50	12	265	265	13	292

1) Skal Foreningens Virksomhed foreløbig udstrækkes til ogsaa at omfatte en Arbejdsløshedskasse?

2) Skal der, hvis ovenstaaende Spørgsmaal besvares bejaende, til Vedtagelse af de nødvendige Love indkaldes et Repræsentantmøde?

3) Eller skal Vedtagelsen af de nødvendige Love ske paa den af Hovedbestyrelsen paatænkte Maade, almindelig Afstemning?

Lokalforeningsformændene bedes inden den 25. ds. at indkalde en ekstraordinær Generalforsamling til Drøftelse af det i „Typ.-Tid." Nr. 3 for 10. Febr. fremsatte Udkast

og indsende de af Generalforsamlingen vedtagne Ændringsforslag til mig *inden den 28. ds.*

Aarhus, den 4. Marts 1883. P. H.-B. V.
Harald Jensen.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere bedes give talrigt og præcist Møde i Aften, Lørdag.

Nye Medlemmer kunne blive indmeldte og prøvede, naar de paa Mødeaftenerne henvende sig i Foreningens Lokale, Pilestræde 32, 1. Sal. *Bestyrelsen.*

Maskeballet i „Den typografiske Forening".

Endskønt der alt er forløbet 14 Dage siden Afholdelsen af Maskeballet, saa er det dog vor Pligt at give et kortfattet Referat af dette. Det afholdtes den 24. Februar i Seekamps Lokaler og var i alle Maader vellykket saavel med Hensyn til de besøgendes udmærkede Stemning som ogsaa med Hensyn til det pekuniære Udbytte. Efter at Maskerne vare faldne, samledes ca. 200 Deltagere til Fællesspisningen, ved hvilken der herskede der livligste Stemning. Formanden bød de tilstedeværende Velkommen og bad dem om at afsynge Sangen „Til Foreningen". Dernæst holdt Formanden Bordtalen, hvori han kortelig fremhævede, at vi, endskønt Foreningen alt har udrettet meget betydeligt i de ca. 14 Aar, at den har bestaaet, dog endnu havde et besværligt Stykke Arbejde liggende for os, hvortil særlig hørte: Forbedringen af vore Arbejdsvilkaar og Sammenslutningen af samtlige i Danmark arbejdende Typografer under én Hat, og med Ønsket om, at det i en ikke fjærn Fremtid maatte lykkes os at faa disse Formaal realiserede, vilde han udbringe et „Leve!" for „Den typografiske Forening", hvilket besvaredes paa det kraftigste. Dernæst blev Sangen „Til Kvinderne" afsungen, hvortil Hr. *A. F. Decher* talte. Hr. *R. Th. Andersen* takkede paa Kvindernes Vegne for Sangen og Skaalen, hvorefter han udbragte et „Leve!" for Forfatteren af Sangene, Hr. *Barnewitz*, der tillige fungerede som Bal-Inspektør. Sidst nævnte takkede og udbragte et „Leve!" for *Povl Strange* alias *R. Th. Andersen.* Hr. *Fasmer* talte for den nye Formand og for Bestyrelsen, for hvilket Formanden takkede og bad Medlemmerne om at drikke en Skaal for de besøgende. Efter at Hr. Snedkermester *Andersen* endnu havde talt for Foreningen, hævedes Bordet, og Dansen tog nu atter sin Begyndelse. Kl. 5 afsluttedes Festen, som forhaabentlig vil mindes af samtlige Deltagere, saaledes at de, naar Foreningen atter gør Regning paa dem ved en lignende Lejlighed, vil indfinde sig i et lige saa stort Antal som denne Gang.

Under Forudsætning af, at Hr. C. Hansens mærkelige Artikel i sidste Nr. af dette Blad kun er et Udslag af hans Interesse og Omsorg for Foreningen og dens Anliggender — hvad i det mindste forskellige velvillige Udtalelser i samme vidner om —, og at Lyst til at genere mig personlig ikke har havt Del deri, skal jeg blot bemærke følgende:

Det er ikke ganske korrekt, hvad Hr. H. skriver om min Optræden overfor dem, der havde Lyst til at spille og synge den af ham omtalte Sang. Ganske vist satte jeg al Kraft paa for at forhindre det, men *ikke* fordi det kunde skade Foreningens gode Renomé, om jeg end ikke tør benægte, at jeg har fremsat det Argument, at den kunde give Anledning til *Misforstaaelse.* Hovedgrunden var imidlertid — det véd jeg ganske bestemt —, at den kunde give og virkelig gav Anledning til *Meningsforskel*, hvad der let kunde have udartet til Uenighed, og det var — syntes jeg — uheldigt, at denne Sang skulde kunne gøre *saa* meget. Personlig har jeg aldrig havt det ringeste imod den, hvad jeg ogsaa den Gang — som Hr H. maa kunne huske, ved at tænke sig om — fremhævede, men ikke desto mindre vilde jeg, hvis jeg endnu havde Ledelsen af Foreningen, gøre akkurat det samme den Dag i Dag ved denne som ved enhver anden Ubetydelighed, der kunde svække Enigheden.

Hvad det „Vink" angaar, jeg gav ved den smukke Fest, der blev holdt for mig den 27. Jan., og som glædede mig saa meget, da er Hr. H. fuldstændig paa Vildspor, hvad han havde undgaaet, hvis han havde været nærværende. Et Referat, navnlig et meget kortfattet, kan aldrig blive noget virkeligt Udtryk for det, der er sagt; men at den refererede Udtalelse: at *Typograferne* burde benytte deres statsborgerlige Rettigheder, skulde være det samme som at dermed mentes Foreningen, kan jeg ikke indse. Til Beroligelse for Hr. H. skal jeg imidlertid bemærke, at jeg med Hensyn til vor Virksomhed i *faglig* Henseende deler hans Anskuelser. Samtidig med, at vi ad venskabelig Vej søger at realisere vore materielle Formaal, har vi imidlertid en *Ret*, for ikke at sige en *Pligt*, til ogsaa at benytte Politiken, og det var denne, mit Vink galdt. At jeg raadede mine Kolleger til at støtte Arbejderkandidaterne, er sandt; Grundene dertil er det for vidtløftigt at udvikle her. Jeg vil blot bede Hr. H. om at kaste et Blik paa den politiske Udvikling her hjemme i de sidste Aar, saa vel paa Højre-, Venstre- og *Arbejderpartiet*, og han maa da sikkert — ligesom jeg — komme til det Resultat, at fra de to første Partier kan vi Arbejdere, for saa vidt vi skulle spekulere i Politiken, ikke vente noget. Hvor vidt dette kan blive Tilfældet med det sidste, er jeg ikke profetisk nok til at kunne sige, men hele Bevægelsens Udvikling i de senere Aar, den fornuftige Maade, hvorpaa den bliver ledet, den Energi og Dygtighed, hvormed dens Organ i Pressen bliver redigeret, har — det tilstaar jeg aabent — givet mig en Sympathi for Arbejderpartiet, som jeg tidligere ikke har havt, samtidig med, at jeg kun kan se med Uvilje paa de andre Partier for deres sørgelige Politik, der har skabt Stilstand i hele Lovgivningsmaskineriet. Vil nu Hr. H. kalde det en „Signalforandring"? Jeg skal i saa Fald ikke nægte, at det er det, men jeg hører heller ikke til dem, der egensindig holde fast ved en Mening, som maaske

er forkert. Opdager jeg, at der er noget i Udsigt, som kan være bedre, og som jeg kan drage mere Fordel af, saa slutter jeg mig til det. Dette kan ogsaa være Svar paa Hr. H.'s Spørgsmaal: om jeg vilde have sagt det samme for tre Aar siden, som jeg nu har sagt. Tre Aar er en lang Tid; i den kan meget forandre sig.

Jeg beder undskylde, at denne Smule *Politik* er kommen ind i Bladet. Hvis Hr. H. maatte være tilfredsstillet ved mit Svar, skulde det glæde mig. I hvert Fald vil jeg næppe oftere lægge Beslag paa Bladets Plads i dette Spørgsmaal, og jeg slutter med at takke Hr. H. for hans velvillige Udtalelser om mig i hans Artikel. Jeg kan til Gengæld forsikre ham, at Foreningens Vel nu ligger mig lige saa meget paa Hjærte som før, og at jeg aldrig skal være med til, hvilke Anskuelser jeg end privat maatte nære, udadtil at foretage noget Skridt, der kan rokke ved den Enighed, som bør være et Særkende for Foreningen og som er et Livsspørgsmaal for den. Gid alle Andre ville handle ligesaa!

5. Marts 1883. *Decher.*

Da Sagen, hvorom Hr. Rasmussen, Kolding, og jeg er kommen paa Kant med hinanden, nu er afgjort ved Medlemmernes Afstemning, skal jeg kun ganske kort forsvare mig imod, at *Hovedbestyrelsen* bliver kaldt *lovgivende*, fordi den fremlægger et *Udkast* til Love til Medlemmernes Vedtagelse eller Forkastelse. Hr. R. er bleven bedrøvet over mig. Det smerter mig ikke at kunne give anden Trøst end at bede ham læse sit Referat i sidste Nr. af Bladet igennem med Eftertanke, saa gaar Bedrøvelsen forhaabentlig over.

Aarhus, den 4. Marts 1883. *Harald Jensen.*

Et indfriet Løfte.

Af *Carl Darbo.*

Min Fætter Peter havde saa ofte bedet mig om Tilladelse til at aflægge mig et Besøg paa Trykkeriet, og jeg havde lige saa ofte lovet ham en Gang ved Lejlighed at tage ham med mig. Men Tiden gaar og jeg havde, rent ud sagt, glemt mit Løfte. Dette var nu en dobbelt Forseelse over for Peter, thi jeg vidste, at han nærede en „brændendes" Interesse for alt, hvad der vedrørte Typografi; han havde saaledes rettet de hundrede Spørgsmaal til mig, saa om det ene og saa om det andet, vor Fag vedrørende, og læste „Typograf-Tidende" hver Gang han besøgte mig. Desuden havde han et nøje Kendskab til de fleste tekniske Udtryk og spurgte saaledes stadig, naar han saa mig, om jeg havde haft noget „Svinesteg", om jeg havde „Surkaal" o. s. v., og var mit Svar saa tilfredsstillende, ja da gnistrede hans Øjne af Glæde — og det anser nu jeg for et tydeligt Tegn paa Kendskab og Interesse.

Men, hvad sker? — En Søndag Formiddag i Begyndelsen af Efteraaret staar jeg udenfor Posthuset for at regulere mit Kronometer, da jeg faar, som det hedder, et „mere velment end blidt" Slag paa Skulderen. Jeg vender mig om og det mig velbekendte Peter-Ansigt stirrer mig i Møde med et „uheldvarslende" Smil om den ikke saa lille Mund. „Saa, min Ven, nu skal Du ikke slippe!" raaber han, og saa var jeg „med paa den". Han *vilde* op og se Thieles Bogtrykkeri. Efter nogen Betænkning sagde jeg alvorligt: „Ja saa kom og lad os gaa derop." — „Jeg synes Du er treven, Fætter Gnavenper!" mente han og tilføjede: „Du skal vise mig det grundigt". — „Ja, saa grundigt, som jeg kender til det", var mit Svar og dermed drejede vi om Hjørnet.

Vi vare ikke saa snart komne ind i Gaarden, før hans Videbegærlighed skulde tilfredsstilles. „Hvad er der herunder?" spurgte han og hamrede med Hælen paa et af Jernlaagene over Kulkælderen. — „Kul", svarede jeg ligegyldigt. — „Naa og det er Lyshuller?" — „Ja, naar Laaget bliver løftet af!" — „Ja, naturligvis! — Vil Du være morsom?" tilføjede han med et Smil, der ikke var mindre vandet end min Vittighed. Lidt efter tilføjede han: „Man kunde jo for Resten gaa igennem de Huller — naar Laaget var taget af." — „Ja, det kan man godt, og det er ogsaa sket flere Gange." — „Og der er sket Ulykker?" — „Nej, ikke saa vidt jeg ved, men det er ikke Hullernes Skyld." — „Bliver der da ikke sat noget advarende op?" — „Nej, men Folk kan jo ogsaa se dem for." — „Tak, Du er altsaa ogsaa af den Slags Mennesker", udbrød min Fætter ærgerlig, „der, naar en Ulykke er sket, sige: Det er Folks egen Skyld; de gaa og sove indvendigt! Tænk hvor let det kan ske, naar én f. Eks. ser op paa Uret der. Hvem aner slige Huller, hvor de tro er fast Grund?" — „Aa, ja, men kom nu."

Da vi vare kommen til 1ste Stokværk udbryder han bestyrtet: „Pyh! hvad S . . . . er det for en Dosis? Er der Retirade her?" — „Ja, Closet, men kom nu bare. Skal vi blive ved paa den Maner, komme vi ikke langt." — „Hør," raaber han atter, da vi vare komne ovenfor Snegletrappen og stod i Sætteriet, „er der ogsaa Closet her?" — „Her? Nej, men Stanken hidrører fra at Closetrummene ere lige herunder, og ved at Døren gaar og Murene ere tynde eller Ventilerne, Du ser der, slet tillukkede, trænger den herop." — „Ja men, Du store Kineser, hvad er det da for Closetter? Det er da ikke Waterclosetter?" — „Waterclosetter, nej, det er det ikke; for var det dem, var der jo ingen Stank. Nej, disse ere gode, ikke af de bedste, men hvorfor skulde netop ogsaa det bedste findes her?" — „Hvad siger Sundhedspolitiet?" — „Hvor véd jeg det; de overvejer formodentlig". — „Har de da været her oppe i Sommer?" — „Nej. Den Dysenteri, der var paa Frederiksberg og i Lyngby, kommer da ikke Sætteriet ved. Lad den først komme hertil, saa skal den nok blive taget ved Vingebenet." — „Aa, det er Sarkasme!" udbrød Peter med et af sine fedtede Smil og kløede sig under Hagen. „Du er god nok." — „Nej, man kan da ogsaa forlange for meget. I Stedet for at være taknemmelig for alt det Arbejde og Besvær, Sundhedskommissionen har haft med Opmaaling af Beværtningerne,

hvor Arbejderne gaa ned og drikke en halv Bajer, og nogle maaske sidde et Par Timer, vil du nu ogsaa fordre, at den skal tage sig af Arbejdsstederne, af hvilke mange ere endnu mere elendige end Drikkestederne, og hvor der opholder sig Folk hele Dagen. — Du er virkelig utaknemmelig." — „Aa, du er udmærket! Sig mig blot: Bliver her ikke benyttet Karbol?" — „Jo, kære Fætter, *det* gør her. Et Par Gange i Løbet af Sommeren, naar Termometret viser 18° Reamur." (Fortsættes.)

Forskelligt.

Saa vidt vi have bragt i Erfaring, omgaas vore Stockholmer-Kolleger med den Plan at ville arbejde hen til at faa oprettet et *nordisk Typograf-Forbund.* Vi skulle senere, naar vi have faaet Meddelelse om Enkelthederne i denne Plan, komme tilbage til den.

— Skriftstøberne i Wien, som nogen Tid efter at Typograferne havde begyndt at strejke ogsaa nedlagde Arbejdet, have nu atter optaget Arbejdet efter at deres Fordringer ere blevne anerkendte hos Skriftstøberfirmaerne Brendler, Pollak, Waldheim og Poppelbaum. 2 Firmaer ere standhaftige blevne staaende ved deres Nægten, nemlig Rust & Comp. og Meyer & Schleicher, særlig hos den sidste skal der herske skandaløse Tilstande.

— I Wien er der endnu stadig en hel Del arbejdsløse Typografer, hvorfor det paa den sidste Generalforsamling blev vedtaget at forhøje Kontingentet med 15 Kreutzer, hvilket Ekstra-Bidrag ogsaa skulde tjene til at bringe Kassens Status paa Fode igen.

— I Berlin har der for nylig været afholdt en almindelig Typograf-Forsamling, paa hvilken det blev vedtaget at virke hen til, at den bestaaende Tarif blev overholdt i alle Berlins Bogtrykkerier. En Kommission blev nedsat i den Anledning, og det blev vedtaget at opkræve et Ekstrabidrag af 10 Pfenning af *alle* Kolleger i Berlin. — Vor kære Ven Blanke har trukket sin Krigsrustning paa og slaar og sparker i vild Bersærkergang til alle Sider.

— Fra London meddeles der en ret livlig Forretningsgang, saa at der paa Arbejdsløshedslisterne kun findes faa Navne og det kun saadanne, som paa Grund af middelmaadig Dygtighed ere staaende. De mange Nyheder paa Bogmarkedet tyde paa stor Virksomhed blandt Boghandlerne. Fra det øvrige England og fra Skotland lyde ligeledes gunstige Efterretniger, ja selv fra Irland.

— Professor Nordenskiöld har af sin Forlægger for Værket om Vegaekspeditionen modtaget 100,000 Kroner eller 1500 Kr. pr. Ark.

— Henimod Slutningen af forrige Aar delte Lokalforeningen af „Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker" i Leipzig sig i to Foreninger, én, der vedblev at være et Led af den store Forening og en anden, der fuldstændig uafhængig først og fremmest vilde arbejde paa forbedrede materielle Kaar. Denne sidste Forening, der ikke var tilfreds med Understøttelsesforeningens Organ „Correspondent", har fra Nytaar begyndt at udgive et selvstændigt Blad under Navn af „Reform".

— I Følge et Brev i „Corresp." er S. Schottlaender i Breslau vist nok den største Lærlingeopdrætter, der eksisterer; han er kongelig græsk Hofbogtrykker, Ejer af flere Medaljer, kommunal Embedsmand, Ejer af et Riddergods og ved Siden deraf Millionær, men han beskæftiger desuagtet kun **10** Typografer ved Siden af **44** Lærlinge. Dette ejendommelige Personale fordeler sig saaledes: 6 Sættere med 24 Lærlinge, 2 Trykkere med 11 Lærlinge. (Forretningen har 2 Augsburger Dobbeltmaskiner, 9 almindelige Hurtigpresser og 3 Digeltrykspresser) og 2 Skriftstøbere med 9 Lærlinge; en Del af disse sidste maa justere, rette til ved 3 Støbemaskiner, støbe og gøre færdigt, medens Resten er beskæftiget med Stereotypering. Foruden dette Regiment har den liberale Arbejdsgiver 8 Sættersker. Lærlingenes Uddannelse er selvfølgelig meget mangelfuld og Indsenderen spørger med Rette om det dog ikke skulde være muligt paa en eller anden Maade at komme en saadan Slyngel af en Arbejdsgiver til Livs.

— Universitetet i München har udsat en Pris af 3000 Mark for en historisk Afhandling om Træskærerkunsten (Xylografien) fra den ældste til den nyeste Tid.

Rettelse.

I sidste Nr. af Bladet er der i H. F. Rasmussens Artikel indløbet følgende Fejl. I 15—16. Linje: „Repræsentantmødet sidste Januar", læs: „sidste Sommer"; i 47. Linje: „har hidtil hørt om Dem", læs: „har hidtil troet om Dem; i 51. Linje: „Bladets store Udbredelse", læs: „Bladets større Udbredelse".

Brevkasse.

H. F. R. i Kolding. Tak for den mig viste Opmærksomhed.
Rd. Bm.

Kundgørelser.

Typograf.

En yngre, dygtig Maskinmester, der tillige kan assistere ved Kassen, kan straks faa en vellønnet Plads hos Bogtrykker Lauritz Bech i Aarhus.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 6. | København, den 24. Marts 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Lørdag den 7. April, Aften Kl. 10½, afholdes en **ekstraordinær Generalforsamling** i Foreningens Lokale, Amagertorv 4.

Dagsorden:

Et Andragende fra 29 Medlemmer om Oprettelsen af en Sygekasse indenfor „Den typografiske Forening".

Talrigt Møde udbedes. *Styrelsen.*

Styrelsesmøde holdtes den 11. Marts. Andersen fraværende. En Svarskrivelse til „Dansk typografisk Forening"s Styrelse vedtoges, hvorefter Ordningen med Hensyn til Fordelingen af Udgifterne til Bladet *foreløbig* bibeholdes. — Sagen om Sommerlokalet ordnedes, idet Foreningen faar „Sortedamslund" paa de samme Betingelser som forrige Aar. Et Par Laan ydedes.

Nye Medlemmer:

Jakob Drejer [arbejdet sidst i Stavanger] (Nielsen & Lydiche).

L. Hartvig [har tidligere været Medlem] (Rigsdagens Sætteri).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Dr. *Fr. Winkel Horn:* Quentin Durward. Roman af Walter Scott.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalforeningsformænd anmodes om at indsende Januar Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for hafte Udgifter, snarest muligt — ifølge Lovene senest den 14. April — til undertegnede Kasserer.

Indbetalingen omfatter denne Gang 13 Uger.

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne (se Lovenes § 20).

Aarhus, Østergade 27, i Marts 1883.

Joh. Lund.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Da der ved den ordinære halvaarlige Generalforsamling den 4. Marts ikke blev afgivet et tilstrækkeligt Antal Stemmer til Vedtagelsen af den sidste Sag paa Dagsordenen (Ændring i Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening"), afholdes en ekstraordinær Generalforsamling **Søndag den 1. April,** Formiddag Kl. 11, i Skindergade Nr. 9, 1. Sal.

Dagsorden:

1) Generalforsamlingens Godkendelse af en af Bestyrelsen foretagen Ændring i Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening", hvorved Begravelseshjælpen for Medlemmer af nævnte Forening mellem 35—40 Aar fastsættes til 80 Kr., samt Forslag om at forhøje Begravelseshjælpen for Medlemmer over 40 Aar til 80 Kr
2) Generalforsamlingens Fortolkning af Lovenes § 17.

Medlemmerne bedes møde talrigt og præcise.

København, den 20. Marts 1883.

Bestyrelsen.

Et Maanedsmøde

afholdtes den 17. Marts. *Formanden* udtalte, at i Følge Lovene skulde et Diskussionsmøde, paa hvilket Foreningens Anliggender og faglige Spørgsmaal drøftedes, afholdes i Midten af hver Maaned, og han vilde paa Styrelsens Vegne love, at den efter Evne vilde virke for denne Paragrafs Overholdelse. Han meddelte, at Maskeraden i Aar havde givet et Overskud af 80 Kr. 85 Øre, altsaa ca. 60 Kr. mere end i Fjor. Reusch havde paa Styrelsens Indstilling taget sin Indmeldelse tilbage, og der var sket Indsigelse mod F. J. Hansens Indmeldelse. Paa sidste Generalforsamling havde Styrelsen faaet det Hverv at søge Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening" angaaende Fordelingen af Udgifterne til „Typograf-Tidende"s Trykning forandret, da Udgifterne som Følge af Forandringen havde været ca. 40 Kr. større i 2. Halvaar end i 1. Halvaar. Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening" havde imidlertid ikke kunnet gaa ind paa en saadan Forandring, og da de Grunde, som den havde anført, dels at Overenskomsten havde bestaaet saa kort Tid, dels at deres Forening ydede rejsende indtil 70 Kr. i Understøttelse, medens vor Forening kun giver 6 Kr. m. fl. a., forekom Styrelsen at være af en saadan Natur, at den havde fundet, at det var heldigst foreløbig at stille Sagen i Bero, hvilket den

havde meddelt „Dansk typografisk Forening“. Med Hensyn til arbejdsløse og rejsende havde Foreningen i de 2 forløbne Maaneder haft en Udgift af tilsammen 30 Kr. (i Fjor 120 Kr.); dette tydede efter hans Formening paa en bedre Forretningsgang. Muligvis vilde Konjunkturerne bedre sig saa meget, at der snart kunde gøres indledende Skridt til en Lønningsforbedring. — *P. Christensen* spurgte, om Styrelsen havde tænkt paa at forelægge et Forslag om en almindelig Amnesti i Lighed med, hvad der var sket i Tyskland. — *Formanden* fandt det ikke betimeligt, men vilde som sin personlige Mening udtale, at vi rimeligvis ad Aare ville blive nødte dertil.

Derefter udspandt der sig en ret livlig Diskussion om nogle faglige Spørgsmaal, som Næstformanden *Carl Hansen* indledede. Han fandt det meget uheldigt, naar flere Sættere arbejdede paa et Værk, at der da fulgtes forskellige Maader at sætte Slutningsstregerne ved Noterne paa. Muligvis kunde en saadan Diskussion bevirke, at en større Ensartethed i Sætningen vilde finde Sted herefter, hvormed Faget selvfølgelig bedst var tjent. Der syntes at være mest Sympati for at sætte Noten lige efter Satsen paa en Spidskolumne, altsaa *førend* Slutningsstregen. *Heinemann* fandt, at den bedste Maade, hvorpaa man fik Ensartethed i et Værk, var at antage en Metteur; Sætteren opnaaede derved den Fordel, at han kun behøvede at rette sine egne Fejl. At faa Huskorrekturen indført, vilde være et stort Gode for os. — Et Spørgsmaal om de saakaldte franske Gaaseøjnes Stilling maatte erklæres for aabent, hvorefter Diskussionen sluttedes.

Det af 29 Medlemmer til Styrelsen indgivne Andragende om Oprettelsen af en Sygekasse lyder saaledes:

København, i Marts 1883.

„Undertegnede Medlemmer af „Den typografiske Forening“ anmode herved den ærede Bestyrelse om snarest muligt at virke hen til at faa oprettet en Syge- og Begravelseskasse for nævnte Forenings Medlemmer. Vi tro, at en saadan Kasse i Forbindelse med den alt bestaaende Arbejdsløshedskasse i høj Grad vil styrke Sammenholdet og Kollegialiteten blandt Foreningens Medlemmer, lige som den — ved en hensigtsmæssig Ordning af Lovene — vil blive en stor Hjælp for mange af disse, der ofte under de nuværende økonomiske Vilkaar kunne have ondt ved baade at være Medlemmer af „Den typografiske Forening“ og af en særskilt Sygekasse. Efter vor Mening bør Kontingentet til „Den typografiske Forening“ — Sygehjælp og en mindre Begravelseshjælp (omtrent 50 Kroner) indbefattet — ikke overstige 40 Øre ugenlig. De Medlemmer, der tillige ere og fremdeles ville vedblive at være Medlemmer af „De forenede Hjælpekasser“, — antage vi — kunne fritages for at yde højere Kontingent end det nuværende.“

Idet vi haabe, at Bestyrelsen varmt vil tage sig af dette vort Ønske, saaledes at det i en nær Fremtid maa blive til Virkelighed og i Forening med de alt bestaaende Foretagender virke til Trivsel for Foreningen og til Gavn og Glæde for dens Medlemmer, tegne vi os

med megen Agtelse

N. L. Christensen. *B. St. Weiss.* *Chr. Mathiesen.*
A. Sedlazeck. *Christian Krüger.* *K. O. P. Olsen.*
A. Kristensen. *L. Fack.* *Th. Jensen.* *F. Hansen.*
N. P. Nielsen. *H. A. Hansen.* *A. Rasmussen.*
J. P. Christensen. *F. C. Møller.* *A. Winblad.* *G. Walther.*
R. V. Kock. *H. Magnussen.* *A. C. Nielsen.*
Chr. Nielsen. *A. T. Jørgensen* *Anthon Chr. Jensen.*
Chr. J. Helmig. *Joh. C. Jensen.* *H. Mossberg.*
T. Mogensen. *P. L. Pedersen.* *Jens Petersen.*

Et „bedre“ Bogtrykkeri.

„Adresseavisen“ for i Tirsdags indeholdt følgende karakteristiske Avertissement:

„En Sætterforbunder

kan strax faae god Plads i et af Hovedstadens bedre og større Bogtrykkerier. Billet, mrkt. R. N. 999, bedes indlagt paa Adressekomptoiret.“

Vi kunde nok have Lyst til at lære dette „Hovedstadens **bedre** og større Bogtrykkeri“ at kende, som i den Grad sætter alle moralske Hensyn til Side, at det aabenlyst optræder som *Lovbryder;* vi kunde derved maaske faa Lejlighed til at tale et Alvorsord med den eller d'Hrr., der ikke undsé sig ved med en offenlig Opfordring at forlede Lærlinge til at begaa *Kontraktbrud*, thi anderledes kan man ikke betegne et saadant „Tilbud“.

Sandelig, vi ere komne lovlig langt ud paa Glidebanen, thi ikke nok med, at den ene Principal søger at kapre Arbejdet fra den anden, ikke nok med, at han skruer Prisen ned til det lavest mulige og umulige — generer man sig end ikke for at ville *fravende* sin Kollega de billigere Arbejdskræfter, som man jo har i Skikkelse af Lærlingene! En saadan Handling vil enhver retskaffen og ærbar Mand vide at betegne ved sit rette Navn; vi behøve derfor ikke her at producere det mest passende Udtryk for denne Handling. Naar vi før brugte Udtrykkene „Lovbryder“ og „Kontraktbrud“, da vil et simpelt Eksempel vise vor Berettigelse for disses Anvendelse: En stor Del københavnske Bogtrykkere ere Medlemmer af „Foreningen for Lærlinges Uddannelse i Haandværk og Industri“, og denne Forening forlanger af sine Medlemmer, at de oprette en af Foreningen udarbejdet Kontrakt imellem sig og deres Lærlinge. Denne Kontrakt faar en lovformelig Virkning i det Øjeblik, da Læremesteren og Drengens Værge underskriver den. En Dreng, for hvem der er oprettet en saadan Kontrakt, faar nu pludselig, efter at han maaske har været i Lære 3 à 4 Aar, i Sinde at reflektere paa oven meddelte Avertissement og forlader derfor det Bogtrykkeri, hvor man har haft Anstrængelse med at bibringe ham Bogtrykkerkunstens elementære Kundskaber. Enhver vil øjeblikkelig indrømme, at Drengen gør Uret i saaledes at bryde den Kontrakt, som paa hans Vegne er underskrevet af hans Værge. Man kunde maaske gøre gældende: Drengen har ikke været sig bevidst, at han ved sin Optræden har brudt de trufne Overenskomster, og dette ville vi foreløbig lade staa som et aabent

Spørgsmaal. Men værre er det, naar et Bogtrykkeri, som selv har den Dristighed at betegne sig som et af Hovedstadens „*bedre*“, ligefrem opfordrer Drengene til at begaa Kontraktbrud. Dér vil man ikke kunne sige, at det er en Følge af Uvidenhed, thi den Slags Uvidenhed tager Straffeloven ikke for gode Vare. Man véd tværtimod meget godt, at den Slags Midler ere umoralske — men hvad gjør det? Det gælder jo om at tjene Penge, og jo lettere man kan komme afsted dermed, des bedre. Man forlanger da vel ikke af et saadant „bedre“ Bogtrykkeri, at det skal befatte sig med at bibringe sine respektive Forbundere de fornødne Kundskaber til at de senere kunne blive dygtige Arbejdere i deres Fag? Nej, dette lader man rigtignok Lære-Principalerne om! Her kan der kun være Tale om at benytte disse halv-modne Sættere som — *Udbytnings-Objekter*, og dette gør Sagen ti Gange værre. Det er altsaa ikke af Interesse for Faget, at man søger Forbundere, det er tværtimod den rene og skære Egennytte — man lader de andre om at saa, medens man selv vil høste.

Efter vor Mening er det de *virkelig bedre* Bogtrykkeres Pligt at oprejse en Dæmning mod dette Uvæsen; dette kræver ikke alene deres egen, men hele Standens Interesse. Men desværre lader det til, som om d'Hrr. aldeles mangler Forstaaelsen for hvad vort Fag kræver!

Skriftstøberiet Genzsch & Heyse

fejrede den 28. forrige Maaned i Hamborg sit 50 Aars Jubilæum med megen Højtidelighed. Da dette Firma nyder en fortjent, sjelden stor Anseelse her i Landet, kunde det vel være paa sin Plads og ikke mere end billigt, om ogsaa „Typograf-Tidende“ aabnede sine Spalter for en Omtale af det i Anledning af Jubilæet.

Dette Skriftstøberi har desuden ikke blot Interesse ved at det forsyner Danmark med en Del af det skønneste Skriftmateriale, som vi arbejde med, men dets Navn er mere internationalt end som saa og vil uadskilleligt være knyttet til Bogtrykkerkunstens Historie i Forbindelse med den Smagsretning, som Udstyrelsen af Bøger i vor Tid har taget.

Grundlæggeren, *Johann August Genzsch*, fødtes i en Landsby i Nærheden af Leipzig og traadte 1814 i Lære hos Breitkopf & Härtel. Den unge Mand tilegnede sig ved sin Energi og Flid en betydelig Dygtighed, saa han allerede i 1827, da Skriftstøberiet Dresler & Rost-Fingerlin (nu Flinsch) blev oprettet, kunde overtage Pladsen som første Faktor, hvilken Stilling han beklædte indtil 1833, da han oprettede den nuværende Hamborger-Forretning. En Ven, Bogtrykkeren *Johann Georg Heyse*, indtraadte kort efter Oprettelsen som Kompagnon. Genzsch udfoldede nu i sin ny Stilling en saa stor Virksomhed, at Hamborgs patriotiske Selskab allerede Aaret efter hans Etablering tildelte ham Guldmedaljen for hans paa en Industri- og Kunstudstilling der i Byen fremlagte Sager. 1842 kunde Firmaet henflytte Forretningen i eget Hus, og da Aaret efter en Del af Hamborgs Bogtrykkerier brændte, var der nok at udrette. At der i 1846 opstilledes de 3 første Støbemaskiner med dertil hørende 3 Bogstav-Slibemaskiner er af særlig Interesse for os, idet de vare lavede af L. Brandt fra Svendborg (boende i New-York).

Efter Heyses pludselige Død 1849 fortsatte J. A. Genzsch Forretningen for egen Regning, men under det gamle Firmanavn, og ved uafbrudt at staa paa Højden af sin Tid ved Benyttelsen af de bedste Maskiner og ved en sjælden samvittighedsfuld Arbejdsmaade lykkedes det ham mere og mere at befæste sit Renomé, indtil han efter tiltagende Svaghed i 1866 overdrog sin 24aarige Søn, *Emil Julius Genzsch*, Forretningens Ledelse. Grundlæggeren døde 1869 efter en kirurgisk Operation.

Den energiske og kunstforstandige unge Genzsch hævede nu i Aarenes Løb Forretningen op til at faa Verdensbetydning, idet han i 1868 indførte engelske Mediaeval- og Elzevir- samt andre Skrifter af Renaissancens Karakter, hvilke hurtigt fik stor Udbredelse i Tyskland, Østerrig, Sverig, Italien og noget senere hos os. 1876 fremkommer den første Prøve af Schwabacker Skrifterne tegnede og skaarne i Forretningen af en Berliner *Albert Anklam*. Jeg behøver ikke nærmere at betegne Betydningen af dette Skriftstøberies Virksomhed, den var med et Ord — banebrydende.

1881 aabnedes en Filial i München under Firma E. J. Genzsch og to derværende Skriftstøberier købtes. En væsentlig Grund til denne fortsatte Fremgang maa ogsaa søges i de omhyggeligt, ja mønsterværdigt støbte Typer, der ere en Fryd for ethvert Øje, der har opfattet deres Skønhed; de blive lavede paa avtomatiske Støbemaskiner, de saakaldte Kompletmaskiner, som fabrikeres i Firmaets egne Værksteder. Den 41aarige Chef har forhaabentlig endnu en stor og glimrende Fremtid for sig og vil rimeligvis endnu ofte berede de fremadstræbende Bogtrykkere behagelige Overraskelser. *M. Truelsen.*

Forskelligt.

I Barcellona fandt for nogen Tid siden nogle Lønningsstridigheder Sted mellem Principalerne og Arbejderne og de først nævnte greb til den Udvej at forbyde deres Modstandere at slutte sig sammen i Foreninger, da man paa den Maade troede at kunne faa dem bedre i sin Magt, men dette havde kun til Følge, at saavel Forenings- som Ikke-Foreningsmedlemmerne nedlagde Arbejdet. En Del Arbejdsgivere havde ikke sluttet sig til den vanvittige Fremgangsmaade af deres Kolleger, de havde været fornuftige nok til at antage de rimelige Fordringer og udtalt deres Tilfredshed med, at Arbejderne sluttede sig sammen, da dette vilde have en heldig tilbagevirkende Indflydelse for dem selv, naar man kunde gennemføre ensartede heldigere Tilstande.

— I New-York udkommer iblandt *Fagblade* ogsaa et for Ligbærere.

— Bogbinderkunsten staar meget højt i Paris. I Spidsen for Bogbinderne staar David; han indbinder sandsynligvis ikke mere end 1000 Bind om Aaret, men han

har sin egen Prisliste og arbejder kun for en vis Klasse rige Folk, som ikke ville anbringe noget i deres Biblioteker, som ikke er fuldkomment. En anden Franskmand, som arbejder udmærket, er Lotic. En Amerikaner fortæller i „Printers Reg.“, at han for et Par Aar siden saa to Bind af Lafontaines Fabler, som hver havde kostet 4000 Kr. og desuden kun vare Oktavbind; hvert Bind repræsenterede mere end 1 Aars Arbejde for en Arbejder af første Rang. Udmærket Arbejde leverer ogsaa Zahndorf, en Østerriger, som har bosat sig i Paris.

— De store amerikanske Blade betale sig godt; saaledes indbragte „New-York-Herald“ forrige Aar ca. $3^1/_2$ Mill. Kr. og „New-York Sun“ betalte af sin Kapital paa noget over 2 Mill. Kr. 10 pCt. pr. Maaned i Udbytte. — *Robert Bonner*, Ejer af et belletristisk Ugeblad, arbejdede for 30 Aar siden som Sætter i New-York for en ugentlig Løn af 10 Dollars. For Øjeblikket har han alene anlagt en Kapital af 382,000 Dollars i Væddeløbsheste.

— Mark Twain, den berømte amerikansk Humorist og forhenværende Typograf, angiver Indtægten af sine Bøger til omtrent $^1/_2$ Mill. Kr., hvoraf den sidste, A Tramp Abroad, alene har indbragt 150,000 Kr., og ved sine Foredrag og Forelæsninger mener han at have tjent saa meget, at Millionen bliver fuld. Han tror dog, at han havde kunnet tjene mindst en halv Gang mere, hvis han (i Stedet for at følge det falske Princip at lade sig betale en Procenttakst af Boghandlerne for at skrive Bøgerne) selv havde forlagt sine Bøger og kun betalt Boghandlerne Procenter for Forretningerne ved Omsætningen.

Til Typograf Chr Maghs Enke have vi havt den Glæde at modtage: Sally B. Salomon 10 Kr.; Sally B. Salomons Trykkeri 11 Kr.; Ferslev & Ko., ved Stranden 18, 20 Kr. 25 Ø.; Do., St. Kongensgade, 1 Kr. 50 Ø.; Schultz's Trykkeri 13 Kr.; Valentin & Lunds Trykkeri 10 Kr.; I. Cohns Trykkeri 5 Kr. 50 Ø.; „Berlingske Tid.“s Trykkeri 9 Kr.; „Dagens Nyheder“s Trykkeri 4 Kr. 30 Ø.; „Adresseavisen“ (J. F. Henricksen 5 Kr., Personalet 4 Kr. 40 Ø.) 9 Kr. 40 Ø.; Nik. Cohns Trykkeri (Nik. Cohn 10 Kr., Personalet 9 Kr. 50 Ø.) 19 Kr. 50 Ø.; Aamodts Trykkeri 75 Ø.; Behrends Trykkeri 2 Kr.; Bordings Trykkeri (F. E. Bording 5 Kr., Personalet 4 Kr. 50 Ø.) 9 Kr. 50 Ø.; Elvius's Trykkeri 3 Kr. 50 Ø.; Græbes Trykkeri (J. Græbe 4 Kr., Personalet 4 Kr.) 8 Kr.; Hoffensberg & Traps Trykkeri 3 Kr. 80 Ø.; Hohlenbergs Trykkeri (C. Hohlenberg 4 Kr., Personalet 1 Kr.) 5 Kr.; Hvidbergs Trykkeri 2 Kr. 75 Ø.; Jørgensen & Ko.s Trykkeri 12 Kr. 35 Ø.; Kellers Trykkeri 3 Kr.; Knudtzons Trykkeri (Knudtzon 5 Kr., Personalet 3 Kr.) 8 Kr.; C. Lunds Trykkeri 7 Kr.; Lunos Trykkeri 8 Kr.; S. L. Møllers Trykkeri 1 Kr. 75 Ø.; Nielsen & Lydiches Trykkeri (Principalerne 5 Kr., Personalet 4 Kr. 55 Ø.) 9 Kr. 55 Ø.; O. C. Olsens Trykkeri (O. C. Olsen 3 Kr., Personalet 7 Kr.) 10 Kr.; Qvist & Ko.s Trykkeri 2 Kr. 50 Ø.; Triers Trykkeri 3 Kr. 50 Ø.; Sivertsens Trykkeri (Principalen 2 Kr., Personalet 1 Kr. 25 Ø.) 3 Kr. 25 Ø.; Thieles Trykkeri (H. H. Thiele 10 Kr., Personalet 11 Kr. 25 Ø.) 21 Kr. 25 Ø.; Do. (andet Bidrag) indkommet ved en Auktion over forsmaaede Fødselsdagsgaver 5 Kr. 67 Ø.; Rigsdagens Trykkeri 5 Kr.; Eriksens Trykkeri (Eriksen 2 Kr., Personalet 3 Kr.) 5 Kr.; Th. Nielsens Trykkeri (Th. Nielsen 2 Kr., Personalet 50 Ø.) 2 Kr. 50 Ø.; Ferd. Phillipsens Trykkeri (Principalen 3 Kr., Personalet 3 Kr.) 6 Kr.; Keilgaard & Sørups Trykkeri 1 Kr. 25 Ø.; Heyde-Hansen 50 Ø.; Arnold Schmidt og N. P. Pehrson 2 Kr.; M. Truelsen 1 Kr.; Ant. Jørgensen 1 Kr.; Rasmussen & Olsens Trykkeri 2 Kr.; Schiellerups Trykkeri 1 Kr.; Kihls Trykkeri 1 Kr. 50 Ø.; Eltongs Trykkeri (Eltong 1 Kr., Personalet 2 Kr. 50 Ø.) 3 Kr. 50 Ø.; fra „Dagbladet“: „Dagbladet“s Udgivere 100 Kr.; Prof. Goos 10 Kr.; Redaktør P. V. Grove 10 Kr.; Grosserer Meyer A. Levy 10 Kr.; Cand. mag. Galschiøt 5 Kr.; Henr. Hansen 3 Kr.; A. Bauer 3 Kr.; J. Olsen 3 Kr.; Jürgens 2 Kr.; v. Müller 2 Kr.; Christiansen 2 Kr.; R. Kornerup 2 Kr.; J. P. Olsen 3 Kr.; P. N. 2 Kr.; „Dagbladet“s Sættere og Trykkere 42 Kr. Ialt 475 Kr. 82 Ø.

København, den 16. Marts 1883.

P. Jensen. *E. Lindahl.*
Emil Petersen. *J. V. Winkelmann.*

Idet jeg herved kvitterer for Modtagelsen af ovenstaaende Beløb, bringer jeg d'Hrr., der saa beredvillig have understøttet mig, min hjerteligste Tak.

København, den 20. Marts 1883.

A. Magh.

Til Typograf C. V. Gjernyx's Enke er siden sidste Offentliggørelse endvidere indkommen: Fra Vejle Lokalforening ved Hr. Nees 3 Kr., Holbæk do. ved Hr. Chr. Klein 5 Kr., Odense do. ved Hr. P. L. Erichsen 23 Kr. 28 Ø., Thisted do. ved Hr. Jensen 13 Kr., Skive do. ved Hr. Nelson 7 Kr., Fredericia do. ved Hr. Th. van Laer 5 Kr., i alt 56 Kr. 28 Ø., fra København 11 Kr.; med de tidligere bekendtgjorte 71 Kr. 45 Øre tilsammen 138 Kr. 73 Øre.

Idet vi hermed slutte Indsamlingen, bringe vi samtidig en hjærtelig Tak fra Enken til samtlige Bidragydende.

Kolding, den 20. Marts 1883.

F. Groth *S. Fabritius.* *H. Raben.* *H. F. Rasmussen.*

Kundgørelser.

Maskin-Trykker.

En *dygtig* Trykker, som kan paatage sig alt Slags Arbejde, kan faa en fast Plads i et større københavnsk Bogtrykkeri. — Billet, mrkt. „Maskin-Trykker“, bedes indsendt til Wm. Larsens Annoncebureau, Peder Skramsgade 5. (L. 905.)

En rask Avissætter

kan faa Plads straks i „Fyens Morgenavis“, Odense.

En Maskinmester,

der med Dygtighed og forsynet med udelukkende de allerbedste Anbefalinger, har nøje Kendskab til Avistrykning og alle Slags akcidentelle Arbejder, kan straks med god Løn blive antaget hos Redaktør *Hertz* i Vejle.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 7. | København, den 7. April 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

De ærede Medlemmer, der ere eller muligvis ville blive arbejdsløse, anmodes om snarest muligt at anmelde deres Adresse til Formanden, da det ellers ofte er meget vanskeligt at opfylde Anmodningerne fra Bogtrykkeriernes Side, om at forskaffe dem Sættere, hvilket netop i den senere Tid gentagende har været Tilfældet.

Styrelsen.

I Aften, *Lørdag den 7. April, Kl. 10*, afholdes en

ekstraordinær Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Amagertorv 4.

Dagsorden:

Et Andragende fra 29 Medlemmer om Oprettelsen af en Sygekasse indenfor „Den typografiske Forening".

Talrigt Møde udbedes. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

Adolph Madsen [udlært 1. April 1882 hos Rud. Svendsen] (Sally B. Salomon).

Peter Alfred Nielsen [udlært den 24. Marts 1883 hos Th. Nielsen], *L. V. Hansen* (Th. Nielsen).

Lauritz Rask, N. P. Hansen [begge udlært til Paaske 1883 hos Thiele] (Thiele).

Joh. Fr. Kohl, Trykker [sidst arbejdet i Vejle] (Ludvig Jørgensen).

Henri Frederik August Rossing [udlært hos A. W. Henningsen den 24. Marts 1883] (A. W. Henningsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udslettede Medlemmer:

Jul. Adamsen (Chr. Müller).
Jul. Andersen (Behrendt).
Paris Gottschalck (Philipsen & Ko.).
Thorv. Vilh. Hansen, Edv. Hansen (Trier).
J. A. Hermansen.
Pehrson.
Sønderkjær (Elvius).

Dansk typografisk Forening.

Hovedbestyrelsen finder Anledning til at indskærpe d'Hrr. Lokalformænd Bestemmelsen i § 17 om, at de ej maa opkræve Kontingent hos et Medlem, som tiltræder Lokalforeningen fra en anden Lokalforening, *før de have modtaget hans Medlemsbog;* samt den dermed analoge § 42.

Det er en Selvfølge, at de Medlemmer, som i Følge § 24 ikke have Ret til Sygeunderstøttelse i vor Forening, heller ikke kunne gøre Fordring paa Sygehjælp af de gensidige Foreninger.

Bestemmelsen i § 31 om Kontingentfrihed omfatter kun hele Uger, dog saaledes at 3 Dage i Begyndelsen og 4 Dage i Slutningen af en Sygdom og omvendt betragtes som en hel Uge. Dog ere Lokalforeningsformændene berettigede til heri at tage de Forbehold, som Ret og Billighed kræve.

Af Aarhus Politi har jeg nu modtaget de Penge tilbage, som den d. 1. Decbr. f. A. anholdte *C. G. Schubert*, alias *Grieben*, havde bedraget Foreningen for. De Lokalformænd, som ikke have faaet deres Udbetaling af Rejseunderstøttelse til bemeldte Person godkendt af Generalforsamlingen, og som Følge deraf selv udlagt denne, bedes at afdrage det dem tilkommende Beløb i den første Indsendelse til Hovedkassen.

Aarhus, den 1. April 1883. *Harald Jensen.*

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

De ved Sygekassen ansatte Læger ere: For Byen indtil Søerne: *Ravn*, Højbroplads 4, 2. Sal, træffes 12—1. For Nørre- og Østerbro: *Møller*, Nørrebrogade 38, 1. Sal, træffes 11—12 Form. og 5—6 Efterm.; Søn- og Helligdage kun om Formiddagen. For Vesterbro: *Stibolt*, Vesterbrogade 74, 1. Sal, træffes 12—1 og i Reglen 8—9 Formiddag. *N. Hansen.*

Typografernes Sangforening

I Aften, Lørdag den 7. April, **intet Møde** paa Grund af Generalforsamlings Afholdelse i „Den typografiske Forening". Styrelsen.

De forenede Hjælpekasser for Typografer

afholdt Søndagen den 1. April en ekstraordinær Generalforsamling, der dirigeredes af Hr. M. Truelsen. Efter en kort Forhandling godkendte Forsamlingen den af Bestyrelsen foretagne Ændring i Overenskomsten med „Dansk typografisk Forening", lige som det vedtoges, at Medlemmer af nævnte Forening, der ved Indmeldelse i „De forenede Hjælpekasser" er over 40 Aar, erholde 80 Kr. i Begravelseshjælp.

Typografernes Sangforening

afholdt sin halvaarlige Generalforsamling Lørdagen den 31. Marts 1883.

Til Dirigent valgtes *Alb. Christensen*,
til Sekretær *Gust. Clausen*.

1. Kassereren aflagde Beretningen og omtalte Regnskabet, der blandt andet viste et Underskud af 22 Kr. 55 Øre og en Nedgang af Medlemstallet. Regnskabet godkjendtes enstemmig.
2. Valg af en Kasserer og Bestyrer i Stedet for d'Hrr. *Th. Nielsen* og *Osc. Larsen*. De frabad sig begge Genvalg, men efter flere Opfordringer og en kort Diskussion erklærede *Kassereren* sig villig til at modtage Genvalg, medens *Osc. Larsen* fastholdt, at han ikke atter vilde modtage Valg. I hans Sted valgtes *Alb. Auener*.

En kort Diskussion herefter afsluttede Generalforsamlingen.

Gust. Clausen,
Sekretær.

Oprettelsen af en Syge- og Begravelseskasse i „Den typografiske Forening".

Som man vil se i forrige Numer af „Typograf-Tidende", har 29 af Foreningens Medlemmer anmodet Styrelsen om at virke for Oprettelsen af en Syge- og Begravelseskasse i Foreningen. Idet Styrelsen har anset det for sin Pligt saa vidt muligt at opfylde alle de rimelige Krav, Medlemmerne stille til den, har den enstemmig besluttet at efterkomme dette Ønske, der, efter hvad den har bragt i Erfaring, næres af en stor Del Medlemmer. Vi indse imidlertid godt, at Gennemførelsen af denne Plan vil kræve ihærdigt Arbejde og muligvis vække Misfornøjelse hos dem, der tillige ere Medlemmer af „De forenede Hjælpekasser for Typografer"; men vi smigre os alligevel med det Haab, at det skal lykkes os at komme over disse Hindringer — ikke med Tab, men med Fordel og til Gavn for Foreningen.

Grunden, hvorfor Forslaget er fremkommet, er ene den almindelige Mening blandt vore Medlemmer, at det er dyrt at komme ind i „De forenede Hjælpekasser", især naar man ikke har havt den Gammelmandsklogskab at træde ind, saa snart man var udlært; i dette heldige Tilfælde slipper man med 184 Øre om Maaneden, men er man bleven over 37 Aar, stiger det maanedlige Bidrag til 2 Kr. 75 Øre. — Der kan derfor næppe indvendes ret meget mod Forslaget; thi ethvert Medlem, som har det rette Blik for, hvad Forholdene kræve, vil snart kunne blive enig med os i, at Foreningen har den uafviselige Pligt ved alle lovlige Midler at styrke Sammenholdet blandt de typografiske Arbejdere, og dertil hører, at den opstiller den gensidige kollegiale Understøttelse som ét af disse Formaal. Derved tabe vi aldeles ikke Foreningens Hovedformaal af Sigte: Forbedringen af Typografernes materielle Kaar; men vi tvinges netop under Henblik til dette Hovedformaal til at befatte os med Spørgsmaal, der — lad os være oprigtige at tilstaa det — ikke i egenlig Forstand vedkomme dette Hovedformaal. Det, der i sin Tid gjorde det tyske Forbund saa stærkt, var netop, at det forstod at binde Medlemmerne til sig ved de Fordele, som en kollegial Samvirken fører med sig: Understøttelsen i alle de Forhold, hvor det gælder om at bevare saavel Helheden som den enkelte fra at lide Nød, og naar vi stille os den Opgave, at forbedre Typografernes saa vel materielle som aandelige Vilkaar, da kunne vi heller ikke undslaa os for ligeledes at optage Formaal, som i og for sig synes at være af en underordnet Natur, men som i deres Helhed kunne udøve en betydelig Indflydelse paa Foreningens Velvære. Naar Foreningen som sagt tilbyder sine Medlemmer alle disse øjeblikkelige Fordele: Understøttelse til rejsende Kolleger, Understøttelse saavel i arbejdsløse Tider som i Sygdomstilfælde, da maa det efterhaanden gaa op for ethvert Medlem, at denne Forening er *uundværlig*, og at det er hver enkelts Pligt at værne om dens Bestaaen. Vi ønske derfor, at man ved Bedømmelsen af det fremkomne Forslag vilde gaa ud fra det her af os udviklede Synspunkt; thi naar man gør det, kan det ikke være tvivlsomt, om Forslaget bliver til Virkelighed eller ikke.

Meningen med Forslaget er efter Styrelsens Opfattelse den, at i den paatænkte Syge- og Begravelseskasse *skal* samtlige „Den typografiske Forening"s Medlemmer være, undtagen dem, der ere i Hjælpekasserne, eller som indtil Dato have erhvervet sig Rettigheder i andre Sygekasser, thi man kan naturligvis ikke forlange af nogen, at han skal svare Kontingent til to saadanne Kasser.

Vi kunne selvfølgelig ikke her indlade os paa at forklare, hvorledes Styrelsen har tænkt sig, Planen skulde iværksættes, og i hvilket Forhold Ydelserne ville komme til at staa over for Nydelserne, da det jo aabenbart maa blive Generalforsamlingens Pligt at bestemme dette. Imidlertid har et Par af Styrelsens Medlemmer og andre efter „De forenede Hjælpekasser"s og „Dansk typografisk Forening"s Regnskaber gjort nogle Beregninger, som i det væsenlige stemme overens, og love et ret gunstigt Resultat, naar de ugenlige Bidrag sættes til 15 eller 17 Øre, Sygepengene til 10 Kr. ugenlig i 13 Uger og Begraveshjælpen 50 Kr. — Efter Hr. Bergs Udsagn havde „Den typografiske Forening" i Aaret 1882 286 Medlemmer, som have betalt i fulde 52 Uger; som 15-Øres Bidrag til Sygekassen vilde der altsaa fra disse indkomme 2,130 Kr. 80 Øre. Der var i samme Tidsrum anmeldt 151 Syge-Uger; sætter man altsaa disse til 10 Kr. pr. Uge, vilde Udgiften blive 1,510 Kr.

og Overskudet 620 Kr. — Tager man nu i Betragtning, at en Del af Medlemmerne i „De forenede Hjælpekasser“ fragaar, bliver Resultatet ikke ganske det samme, men stor Forskel vil det næppe gøre.

Saafremt Forslaget vedtages, anse vi det for nødvendigt, at der nedsættes et Udvalg, hvis Opgave det vil blive at udarbejde de nærmere Regler for den paatænkte Kasse. Men i ethvert Tilfælde haaber Styrelsen, at Medlemmerne nøje vil overveje, hvorledes de vil stille sig til Sagen, hvorfor der da ogsaa forventes talrigt Møde i Aften.

Styrelsen.

De typografiske Foreningers Betydning for Fagets Medlemmer i Særdeleshed og Samfundet i Almindelighed.

Af *E. Heinemann.*

Af Overskriften vil vist enhver tænksom Læser bemærke, at jeg i efterstaaende, foruden at lægge stor Vægt paa de typografiske Foreningers Betydning for selve Fagets Dyrkere, tillige tillægger dem stor Betydning for Samfundet i Almindelighed, og jeg skal efter ringe Evne søge at vække Interesse for dem, ikke alene i Faget, men forhaabentlig ogsaa udenfor samme, da vi jo dog høre med til det hele store Samfund og maaske i andre Fag kunde give Stødet til at behandle de samme Spørgsmaal.

Skulde det lykkes mig at vinde nogen Interesse for Fagforeningers Betydning i Almindelighed og de typografiske Foreningers i Særdeleshed, er Hensigten med disse Linjer naaet.

Som bekendt for Fagets Medlemmer er der ikke mindre end *fire* forskellige typografiske Fereninger, hver med sine specielle Formaal, nemlig:

1) „De forenede Hjælpekasser for Typografer“,
2) „Stiftelsen for Typografer“,
3) „Den typografiske Forening“ og
4) Sangforeningen.

Jeg skal nu forsøge i foranførte Orden at omtale enhver af de fire nævnte Foreningers Betydning for sig.

Med Hensyn til „De forenede Hjælpekasser“ skal jeg da bemærke, at jeg betragter det for at være en *moralsk Pligt* for enhver ærekær Typograf, som tænker eller vil tænke paa sin egen Fordel, at være Medlem af den; thi forsømmer han *i Tide* at tænke paa sig selv, kommer der maaske altfor hurtig en Tid, da han kommer til at fortryde, at han ikke har været forsynlig nok før, og han kommer enten til at være Familjen eller „det offenlige“ til Byrde, og begge Dele kan ikke andet end svække Agtelsen for sig selv; i sidste Tilfælde mister han sine politiske Rettigheder og gøres til et Nul i Samfundet; slutter han sig derimod til sit Fags sunde og gode Institutioner, vil han vinde baade i Selvagtelse og Styrke, ikke alene for sig selv, men for hele Faget.

Det er virkelig ikke saa lidet, „De forenede Hjælpekasser“ raader over. De have Generation efter Generation opsparet en Grund- og Reservefond af . . . . 57,500 Kr.,
ejer i forskellige Legater . . . . . 20,000 —
det aarlige Kontingent udgør ca. . . . . 5,500 —
Renterne pro anno ca. . . . . 3,000 —
En løbende Kassebeholdning af mindst . . . . 2,000 —

I rund Sum . . . 88,000 Kr.,

hvilket saa nær stemmer med Regnskabet fra 1. Januar til 30. Decbr. 1882, som udviser en Balancesum af 88,244 Kr. 6 Øre, fordelte paa i Alt 370 Medlemmer, hvoraf dog kun 222 ere Interessanter i alle tre Afdelinger (tidligere fem, idet Rejsekassen og Understøttelsen har maattet udgaa). Af de 148 partielle Medlemmer i Lig- og Pensionskassen ere de 97 Kvinder og 51 Mænd, som for største Delen enten ere Principaler, overgaaede i andre Stillinger eller paa Grund af Inkurabilitet udslettede af Sygeafdelingen.

Det ses altsaa, at næppe *Halvdelen* af Københavns Typografer tænker alvorlig paa sig selv, og at det navnlig er den yngre Generation, som i denne Henseende forsømmer sin Pligt, kan bedst ses deraf, at medens Kontingentet til Pensionsafdelingen i Regnskabet kun udgør 1,905 Kr., er Udgiften til Pensionister 3,117 Kr.

Det er derfor min indstændige Opfordring især til de yngre Typografer, at indmelde sig i „De forenede Hjælpekasser“, thi der kommer saa let en Tid, hvor de komme til at fortryde, at de have forsømt denne Pligt imod sig selv

* * *

Den Forening, som i sit Formaal staar „De forenede Hjælpekasser“ nærmest, er Foreningen **„Stiftelsen for Typografer“.**

Denne Forening har nu i noget over 25 Aar ført en stille og beskeden Virksomhed, ja den har været saa stille og ubemærket, at en Kollega for kort Tid siden spurgte mig, om der var en Stiftelse for Typografer; men trods dens stille Virksomhed har den i de forløbne 25 Aar udrettet ikke saa ganske ubetydeligt, idet den af sine 20 Lejligheder indtil nu har gjort de 16 til Friboliger.

Foreningen ejede den 30. Juni 1882:

Ejendommen, vurderet til	42,000	Kr.	„ Øre.
Kreditkasseobligationer	29,200	—	„ —
Legater	8,000	—	„ —
Kontanter	804	—	50 —
Reservefonden	1,076	—	55 —
	81,081	Kr.	5 Øre.
Foreningens Gæld er første Prioritet	17,151	—	41 —
Reel Værdi . . .	63,929	Kr.	64 Øre.

Foreningen talte den 30. Juni 1882 222 Medlemmer foruden 26 Principaler og andre Bidragydende; af de 222 Medlemmer ere over Halvdelen tillige Medlemmer af „De forenede Hjælpekasser“. — Det aarlige Kontingent er meget ringe, nemlig kun **4 Kr. aarlig.**

Af ovenstaaende Resultat fremgaar det tydeligt, hvad der ved Udholdenhed kan udrettes med smaa Midler. I Avgust f. A. blev der nedsat en Komité for at træffe de

nødvendige Forarbejder til Udvidelsen af Foreningens Virksomhed.

Ingen vil kunne nægte, at dens Formaal er smukt og godt, og at den derfor bør støttes mere end hidtil ved en talrig Tilslutning. (Fortsættes.)

Forskelligt.

Hr. *M. Truelsen,* Udgiveren af „Almanak for Bogtrykkere", har af det Rejersenske Fond faaet bevilget et Rejsestipendium af 500 Kr.

— Som det fremgaar af nedenstaaende Avertissement, udgives der i Stockholm siden 1. April d. A. et Organ for de typografiske Arbejdere og bærer Titlen „*Nordisk Typograf-Tidning*, Organ for Sveriges og Finlands Typografer". I Anmeldelsen til os meddeles, at Bladet vil stille sig paa Arbejdernes Side og kæmpe for disses retfærdige Fordringers Opfyldelse. Det vil føre et skarpt Sprog, da det gælder den ren økonomiske Side af Sagen, lige som det ved sit Indhold vil søge at gøre sine Læsere bekendt med praktiske Erfaringer i den typografiske Virksomhed. — Vi hilse denne Meddelelse med ublandet Glæde og ønske Bladet Lykke og Held paa den Bane, det har slaaet ind paa, lige som vi ogsaa ville ønske det den størst mulige Udbredelse, da særlig de to Lande, for hvilke Bladet er bestemt, endnu staa langt tilbage i den typografiske Bevægelse.

— Kasseren for Bogtrykkernes Understøttelsesforening i Steyermark, der boede i Graz, har benyttet Foreningens Penge til Børsspil og derved tilføjet Foreningen et Tab af omtr. 11,000 Gylden. Paa Vejen til Arresten forsøgte han at skyde sig, men opnaaede kun at saare sig livsfarligt. Kassens Formue var i det hele omtr. 30,000 Gylden, og der hersker megen Modløshed blandt Medlemmerne.

— Sarah Bernhardt fik paa Teatret Underretning om Prins Napoleons Manifest og efter at have spillet „Fedora", skyndte hun sig midt om Natten til Bladet „Gaulois" Redaktionskontor for at høre noget nærmere. Ved denne Lejlighed blev hun af den til Stede værende Redaktør ført ind i Trykkeriet, hvor hun i Anledning af sit Visit skrev en lille Notits og satte den selv uden at begaa en eneste Fejl (?).

— Fra *London* skriver en Meddeler følgende til „Correspondent": „Hvad jeg i min forrige Beretning sagde angaaende den flotte Forretningsgang, gælder ogsaa for den siden da forløbne Periode og vil forhaabenlig ogsaa gælde for den næstfølgende. Et glædeligt Tegn, i hvert Tilfælde for London, er det, at der, naar saa vel Arbejdsgiverne som Arbejderne have fuldt op at bestille, forekommer langt færre Differencer imellem begge Parter, end ved daarlige Konjunkturer."

— „Deutsche Buchdrucker-Ztg." af 1. April indeholder en „Leder" med Overskriften „For mange Bogtrykkerier", i hvilken Bladet anbefaler de yngre Kolleger, der have en lille Kapital og dermed vil begynde en Bogtrykkervirksomhed, hellere at lade sig optage som Deltagere i alt bestaaende Forretninger, fremfor at oprette for mange Trædemøller. Der kan være noget i det!

Kundgørelser.

Maskintrykker.

En duelig, yngre Maskintrykker, der er meget øvet i Avistrykning saa vel som finere Akcidensarbejder, ønsker Plads snarest mulig i København eller Provinserne. De bedste Anbefalinger for Dygtighed, Akkuratesse og Ædruelighed præsteres. Man behage at indlægge Billet, mrkt. 112, paa dette Blads Kontor.

En Maskinmester,

der med Dygtighed og forsynet med udelukkende de allerbedste Anbefalinger, har nøje Kendskab til Avistrykning og alle Slags akcidentelle Arbejder, kan straks med god Løn blive antaget hos Redaktør *Hertz* i Vejle.

NORDISK

TYPOGRAF-TIDNING

utkommer i *Stockholm* från den 1. April detta år med ett nummer i veckan.

Prenumerationspris: helt år 5 Kronor, 3/4 år 4 Kronor, 1/2 år 2 Kr. 75 öre, 1/4 år 1 Kr. 50 öre.

Annonspris: 25 öre per petitrad. För längre tid och större annonser lemnas *rabatt.*

Denna tidning är hela Sveriges och Finlands **enda** typograforgan, och tillåta vi oss härpå fästa resp. annonsörers uppmärksamhet.

Redaktionen.

Abonnement paa „Typograf-Tidende",

som udgaar regelmæssig hver 14. Dag, modtages paa alle kongl. Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i enhver Boglade til en Pris af 75 Øre Kvartalet foruden Forsendelses-Omkostninger.

Avertissementer indrykkes til en Pris af 10 Øre pr. Linje; ved gentagen Indrykkelse Moderation.

Bladets Ekspedition er hos *L. D. Berg,* Store Regnegade 17, København K.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 8. | København, den 21. April 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Fra *Lørdagen den 5. Maj* er Foreningens Lokale i **„Sortedamslund“**, Sortedamsdosseringen. Bibliotheket flyttes til samme Sted og vil være tilgængeligt for Medlemmerne ogsaa i Sommermaanederne.

Sygekassekommissionen i „Den typografiske Forening“.

Ved Prøvevalget, som afholdtes Lørdagen den 14. April, bleve følgende Herrer foreslaaede:

Rud. Bøhm.
Emil Petersen („Dagbladet“).
L. P. Petersen (I. Cohen).
A. F. Decher.
N. L. Christensen (Nielsen & Lydiche).
S. Kjeldskov (Knudtzon).
Chr. Schiøtt, *Bernh. Weiss* (Nielsen & Lydiche).
P. Christensen, *N. Hansen* (Jørgensen & Ko).
Carl Foss (Lavr. Madsen).
Heinemann (O. C. Olsen & Ko).
Adolf Hansen (Nielsen & Lydiche).

Kommissionen skal bestaa af **9** Medlemmer. Stemmesedlerne, der følge med dette Nr. af „Typ.-Tid.“, bedes tilbageleverede i udfyldt Stand, *senest Torsdagen den 26. April*, enten til *Formanden* eller til Hr. Kasserer *L. D. Berg.*

Styrelsen.

Til Medlem af nævnte Udvalg tillade en Del Medlemmer sig at foreslaa:

H. Rasmussen (Hoffensberg).

Nye Medlemmer:

Ludv. Kristensen (Chr. Müllers Bogtrykkeri; tidligere „Møens Folkeblads“ Trykkeri).

Valdemar Lassen [udlært hos S. L. Møller] (Trier).

Olaf Rye Brandt [udlært 24. Marts 1883 i Schultz's Bogtrykkeri].

V. Jacobsen [udlært hos Erichsen 7. April 1883] (Erichsen).

Olaf Petersen (S. L. Møller).

Jørgen Hansen [udlært Nyaar 1882 hos Claudius Madsen, Middelfart], *Frederik Hjorth* [udlært hos Birch i April 1883] (Chr. Birch).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Ved en Fejltagelse er *Edv. Hansen* (Trier) i forrige Numer af Bladet blevet optagen blandt de udslettede Medlemmer.

Dansk typografisk Forening.

I *Nykøbing paa Falster* er der fra 1. April at regne oprettet en Lokalforening, for Øjeblikket bestaaende af 3 Medlemmer med *Joh. Pedersen* som Formand.

I *Sorø* er *V. Lindbo* paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste fratraadt Formandsposten, og *A. M. Faxholm* er tiltraadt den.

Aarhus, 17. April 1883. *Hovedbestyrelsen.*

Typografernes Sangforening

Lørdag den 21. April afholdes **Assemblé** i Restavratør Hansens Lokale, Skindergade 9. Betalingen er for Medlemmer 50 Øre; for besøgende, der ere proponerede ved et Medlem, 75 Øre. Denne Betaling giver Ret til at medtage en Dame. Liste er fremlagt i Foreningens Lokale.

Bestyrelsen.

Lørdag den 28. April gennemgaaes Sange til

Fodturen,

hvilken foretages **Søndag den 29. April.**

Der mødes i Trianglen Kl. 9 præcise.

Venner kunne medtages. *Bestyrelsen.*

Generalforsamlingen den 7. April.

Dagsordenen var: Oprettelse af en Syge- og Begravelseskasse indenfor „Den typografiske Forening“.

Til Dirigent valgtes *M. Truelsen* og til Sekretær *Chr. Christensen.*

Formanden indledede Diskussionen og anbefalede paa Styrelsens Vegne Oprettelsen af en saadan Kasse. Efter hans Beregning burde Kontingentet sættes til 25 Øre om Ugen, for hvilket Kassen da kunde yde 10 Kr. om Ugen i Sygehjælp og 50 Kr. i Begravelseshjælp. Endvidere vilde der være Udsigt til, at kunne tilbyde Medlemmerne fri Lægehjælp. En Sammenligning mellem „De forenede Hjælpekasser“ og „Dansk typografisk Forening“ havde vist, at medens førstnævnte Kasser i Gennemsnit i det sidst forløbne Regnskabsaar har havt $3^1/_2$ Syge hele Aaret rundt, havde sidstnævnte Forening kun havt $2^3/_4$ Syge. Naar vi saa ville søge Mellemvejen, da maatte vi gøre Regning paa at faa 3 Syge hele Aaret rundt. Til Slutning vilde han anbefale,

at Medlemmerne ved Drøftelsen af dette Spørgsmaal saa vidt muligt ville holde sig til Dagsordenen og ikke blande Sager ind, der ikke i egentlig Forstand vedkom „Den typografiske Forening".

Heinemann var af den Mening, at Oprettelsen af en Sygekasse indenfor „Den typografiske Forening" kun vilde sætte Splid imellem „Den typografiske Forening"s Medlemmer og muligvis hidføre, at Partier dannede sig i Foreningen, hvilket Taleren fandt at være mindre heldigt. Han fremhævede flere Erfaringer i den Retning andetsteds fra og nedlagde en bestemt Protest mod den paatænkte Sygekasse. „De forenede Hjælpekasser" for Typografer var det bedste.

P. Christensen ansaa Formandens udtalte Løfter for at være meget uheldige, idet han mente, det var en Umulighed at yde saa meget for et saa ringe Kontingent; det var altfor lavt, og for at kunne præstere saa meget i Hjælp, maatte Kontingentet forhøjes betydeligt. Der var meget, som savnedes for unge Menneskers Vedkommende. Den gamle Kasse raader over en betydelig Kapital og kunde derfor byde sine Medlemmer store Goder. — Han ansaa ikke Tidspunktet for kommen til at oprette en Sygekasse for Typografer i *Almindelighed.* Taleren, der saavel var Medlem af „Hjælpekasserne" som af „Den typografiske Forening", krævede som saadan Ret til at hævde sin Stilling lige over for disse. Han bebrejdede Styrelsen, at den havde befattet sig med denne Sag og ikke tilstrækkeligt motiveret Forslaget. — Foreningen kunde vist ikke taale en Splittelse, men det kunde meget let ske paa den her foreslaaede Maade. — Herefter anbefalede han følgende Resolution:

„Generalforsamlingen beslutter foreløbig at indstille Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Sygekasse i „Den typografiske Forening" indtil „De forenede Hjælpekasser for Typografer" har faaet sin Status ordnet, da man anser det for en Pligt, ikke at lægge nogen Hindring i Vejen for, at de nævnte Hjælpekasser sættes i Stand til ved Tilgang af nye Medlemmer at søge sit nuværende Underskud dækket, og da man haaber, at der, naar dette er sket, vil kunne ske en Adskillelse mellem Sygekassen og de øvrige Understøttelseskasser, hvorved Oprettelsen af en almindelig typografisk Sygekasse i København vil have langt større Udsigt til at kunne gjennemføres med et godt Resultat end for Øjeblikket."

N. Hansen rettede ligeledes Bebrejdelser mod Styrelsen, fordi den havde støttet Forslaget.

Formanden imødegik Heinemann og paastod, at det Kontingent, som kræves af en Typograf for at være Medlem saa vel af „Den typografiske Forening" som af „De forenede Hjælpekasser", var altfor højt. Taleren forsvarede den ny Sag og benægtede paa det bestemteste, at den vilde give Anledning til Splittelse i Foreningslivet. Det var ikke rigtigt, naar Sligt var udtalt, og Taleren ansaa det for ukollegialt at fremkomme med slige Trusler. Han hævdede, at det af ham foreslaaede Kontingent var tilstrækkeligt.

P. Christensen og *N. Hansen* rettede gentagende Bebrejdelser mod Formanden. „Dansk typografisk Forening" indgik vist ikke Forbindelse med os angaaende den ny Kasse.

Heinemann fremhævede sine gamle Erfaringer. Atter her udtalte han sin Frygt for Splittelse.

Weiss vandt de fleste af Forsamlingens Tilslutning ved at rette paa Heinemans Tale, hvilken han mente, ikke at være aldeles korrekt.

C. Hansen (Viceformand) forekom det, at flere tvivlsomme Spørgsmaal vare bragte paa Bane.

Emil Petersen var en bestemt Modstander af en Sygekasse i Foreningen, alene af den Grund, at det ikke var Foreningens Formaal, ligesom han heller aldrig havde hørt Tale om noget lignende før. Naar d'Hrr. Forslagsstillere sagde, at „De forenede Hjælpekasser" vare for dyre, mente Taleren, at d'Hrr. saa burde bruge deres Energi for at faa Foreningens Formaalsparagraf gennemført, da de saa nok vilde faa Raad til at blive Medlemmer af „De forenede Hjælpekasser". Efter Talerens Mening var „Den typografiske Forening" en Kampforening, der stadig maatte være parat, baade til Angreb og Forsvar; men ved Oprettelsen af en Sygekasse i Foreningen var han bange for, at der vilde blive Splid og Splittelse, da han saa, at d'Hrr. ikke havde taget noget Hensyn til Medlemmerne af „Kasserne", og det vilde jo være sørgeligt, om der skulde ske mange Udmeldelser. Han kunde ikke anbefale Forslaget. Om den foreslaaede Sygekasse vil kunne bære sig eller ikke, skulde han ikke komme nærmere ind paa nu; men saa meget kunde han imidlertid sige, at med det Kontingent, der var foreslaaet, kunde Kassen ikke bære sig, da man maatte huske paa, at den absolut skulde modtage Alle, uanset deres Alder.

H. Rasmussen fremhævede en absolut Fejl fra Hjælpekassernes Side, idet han anførte et Exempel, hvorved Kassen havde nægtet et Medlem Optagelse, uden at der havde været nogen egentlig Grund til Nægtelsen; Vedkommende havde nu ventet i ca. 12—13 Aar, hvorfor kunde han saa ikke optages? Taleren anbefalede den ny Kasse.

Heinemann anbefalede at slutte sig til P. Christensens fremsatte Forslag.

J. Petersen omtalte Hjælpekasserne og paaviste deres betydelige Underbalance.

S. Kjeldskov skulde, da Meningerne stod saa skarpe overfor hinanden, ikke indlade sig nærmere paa Realiteten af Forslaget, der aabenbart havde til Hensigt at gavne Sammenholdet og styrke Kollegialiteten blandt Medlemmerne. Han kunde imidlertid ikke sympatisere med Tanken om rent ud at slaa Forslaget ihjel, saa meget mere, som der, i hvert Fald efter hans Mening, intet vilde være tabt ved, om en Kommission blev nedsat til nærmere at overveje Spørgsmaalet; der vilde da blive givet en kommende Generalforsamling Lejlighed til, med denne Kommissions Betænkning for Øje, at afgøre, hvorvidt Oprettelsen af en Sygekasse var til Gavn for Foreningen eller ikke. — Taleren stillede derefter følgende Forslag:

„Generalforsamlingen vedtager, at nedsætte et Udvalg, til nærmere at overveje og eventuelt at fremsætte Forslag om Oprettelsen af en Sygekasse indenfor „Den typografiske Forening".

P. Christensen fandt Hjælpekasserne gode og ansaa det for heldigst, om ny Medlemmer traadte til; han mente, at Medlemmerne af „Den typografiske Forening" burde støtte Kassen. Enighed burde være til Stede blandt Københavns Typografer. Den Underbalance, som havde vist sig at være til Stede, burde netop hæves derved, at Typograferne i Almindelighed traadte sammen og lod sig indmelde.

Rosberg vilde kun ganske kort til Heinemann bemærke, at der i Lovens Formaalsparagraf staar, at Foreningen vil befordre sine Medlemmers aandelige og materielle Interesser; en Sygekasses Oprettelse turde efter hans Formening nok synes at fremme de sidste. Heinemanns Bemærkninger om at indsætte en ny Formaalsparagraf i Lovene vare formentlig derfor aldeles overflødige. Overfor P. Christensen maatte han udtale sig lidt udførligere. Det undrede ham en Del, at Christensen saa lidenskabeligt bekæmpede en Sygekasses Oprettelse. I 1876 paa Bogtrykkerdagen, hvor Christensen var til Stede som Medlem af Forbundsdagen, havde Spørgsmaalet om en Sygekasses Oprettelse for hele Forbundet

været paa Dagsordenen, men det var bleven fraraadet, fordi en saadan vilde blive et altfor kompliceret Maskineri. „De forenede Hjælpekasser“ eksisterede selvfølgelig den Gang. Efter den Tid var som bekendt „Dansk typografisk Forening“s Sygekasse oprettet, og Hindringerne ved det komplicerede Maskineri, som man for Provinsernes Vedkommende maatte antage var størst, havde ad Erfaringens Vej vist sig ikke at have været større, end at de kunde overvindes der; formentlig kunde de vel ogsaa overvindes for Københavns Vedkommende. Han troede, at en Sygekasse godt kunde oprettes ved Siden af „De forenede Hjælpekasser“; at en saadan vilde skade Tilgangen til denne var rimeligt, men Tilgangen havde alligevel i Forvejen ikke været ret stor, og det kunde da en Kasse, som først tænkes oprettet, ikke være Skyld i. Grunden til den ringe Tilgang laa, som oftere i Aften bemærket, ene deri, at Typograferne af deres smaa Indtægter ikke kunne udrede et saadant Kontingent, som der fordredes af Hjælpekasserne, og det var derfor et glædeligt Tegn, at Medlemmerne havde saa meget Syn for Selvhjælpens Betydning, at de søgte at faa oprettet en Sygekasse, til hvilken de ikke behøvede at svare et saa højt Bidrag. Derfor fandt han som Styrelsesmedlem (han var for Resten ogsaa Medlem af „De forenede Hjælpekasser“), at et saadant Andragende fra 29 Medlemmer nok fortjente at tages Hensyn til, og han var overbevist om, at med et Kontingent af 17 Øre om Ugen, vilde en Sygekasse, naar der kom virksomme Folk til at lede den, nok kunne stifte stor Nytte blandt Typograferne. Han vilde derfor anbefale Sagen til Medlemmernes rolige Overvejelse.

P. Christensen udbad sig atter Ordet og dadlede Bestyrelsen for den i Dag af dem kundgjorte Anbefaling, hvilken forekom ham, at trænge til en nærmere Motivering.

C. Hansen nærede den Tro, at det høje Kontingent var en væsenlig Grund til, at Hjælpekasserne fandt en saa ringe Tilslutning.

J. Petersen fandt at enhver burde støtte den ny Sag. „De forenede Hjælpekasser“ søgte at hverve Medlemmer ved at fremhæve Kassens *Fordele*, men det var simpelthen kun for at skjule Syndernes Mangfoldighed.

R. Th. Andersen maatte til en foregaaende Taler bemærke, at Oprettelsen af en Sygekasse i „Den typografiske Forening“ var fuldstændig overensstemmende med Lovenes § 1, og dersom ikke „De forenede Hjælpekasser“ eksisterede, vilde vist ingen modsætte sig en Sygekasses Oprettelse i Foreningen; det var altsaa den gamle Sygekasse, der forlangtes, man skulde tage Hensyn til; men Kontingentet til „De forenede Hjælpekasser“ oversteg de flestes Evne, derfor var Forslaget fremkommet. Der var bleven udtalt, at Styrelsens Motivering af Forslaget var uheldig, og at man havde søgt at skjule den Splid, der absolut maatte opstaa; dette maatte Taleren benægte; det var i Artiklen fremhævet, at man paa Forhaand vidste, Forslaget vilde møde Modstand hos Medlemmerne af „De forenede Hjælpekasser“. Udtrykket „Gammelmandsklogskab“ var bleven misforstaaet; det maatte ikke opfattes som en Haan mod dem, der i Tide tænkte paa at sikkre sig i Sygdomstilfælde. Hr. Heinemanns Frygt for „en Forening i Foreningen“ var uden Grund. „Den typografiske Forening“ vilde ikke derved glemme sit Hovedformaal og blive en slet og ret Understøttelsesforening. Hr. Emil Petersen havde udtalt noget om, at man ved Kraft og Energi kunde lette sig Adgangen til „De forenede Hjælpekasser“; hvis Taleren havde forstaaet ham rigtig, vilde han gærne have denne Mening tydeligere fremsat; kunde en saadan mindre kostbar Adgang skaffes, var det heldigst. Det var Talerens personlige Mening, at hvis Forslaget ikke vedtoges med stor Majoritet, maatte det hellere falde.

Schiøtt sympatiserede med de af Medlemmerne, som stillede sig velvillig for Oprettelsen af en Sygekasse indenfor „Den typografiske Forening“; han indsaa meget vel, at her stod to Partier med temmelig afvigende Meninger, og han fandt derfor, at Sagen burde underkastes en meget indgaaende Drøftelse, hvorfor han varmt anbefalede at vedtage Kjeldskovs Forslag.

Herefter havde endnu en hel Del Talere Ordet om den foreliggende Sag, saasom *P. Christensen*, *Weiss*, *Decher*, *J. Petersen*, *Calmar*, *Formanden*, *C. Christensen* og *Schiøtt*.

Ved Afstemningen *vedtoges* med stor Majoritet *Kjeldskovs* Forslag, medens *P. Christensens* Forslag blev *forkastet* med 65 St. mod 45. Det bestemtes endvidere, at Valget af Kommissionen, bestaaende af 9 Medlemmer, skulde foregaa paa Trykkerierne.

Generalforsamlingen hævet.

N. C. A. Christensen,
Sekretær.

Et indfriet Løfte.

Af *Carl Darbo*.
(Fortsat.)

„Men lad os gaa fra det. — Her skal Du se, her staar Sætterne,“ sagde jeg, idet jeg begyndte at blive veltalende. „Ja, naar de ere her“, faldt Peter ind, formodentlig for at være lige saa „morsom“ som jeg med Lyshullerne. — „Ja, naturligvis. Det er Reolen og her findes 7 Brædder, der er Sætterens Ejendom, saa længe han er her. Nu sæt—“ — „Det er da et stort Gode vel?“ — „Ja, Peter, undskyld mig, men her er Du nærsynet. Rigtignok skal Sætterne selv have opfundet den Ordning — som i alle Tilfælde ikke kan sættes ved Siden af Krudtet, — men det maa have været under andre og bedre Konjunkturer, hvor de har faaet Betaling for alt Arbejde; thi uden det, er den elendig.“ — „Faar I da ikke Betaling for alt Jeres Arbejde?“ — „Nej, min gode Peter, tro ikke det; men det skal jeg nok forklare. Ser Du, nu er Sætteren ene om et Værk — noget der i øvrigt meget sjældent gaar for sig, formodentlig begrundet i, at det vilde være til Fordel for Sætteren — og han fylder Brædderne med Sats.“ — „Allesammen?“ — „Allesammen, ja; ti Du maa vide, at det er meget sjeldent, at der bliver trykt paa et Værk, før det er udsat, naar det da ikke udgør mere end 18 Ark, eller der kommer til at mangle noget, der umuliggør det og man ikke kan „vende om“ paa det Hele. Naturligvis kan det ske, at der bliver trykt, naar der f. Eks. er sat en 6—7 Ark, men saa skal ogsaa „alle Jærn i Ilden“. Desuden er der én Ting til; mange Værker ere af et saa stort Format, at der skal to Brædder til hvert Ark, saa Du kan indse, at det er ikke saa stort et Gode med 7 Brædder.“ — „Nej, men hvor kan det være, at det kan vare saa længe, før der bliver trykt?“ — „Aa, det ligger i Luften, som Manden sa'e, da han vilde have sin Kone til at knejse, for at han kunde kilde hende paa Halsen. Der kan tænkes mange Tilfælde. Forfatteren kan beholde Korrekturen længe, der kan mangle Papir, Trykkerne „har ikke Tid,“ „noget andet er mere vigtig,“ jo der kan tænkes mange ikke forudsete Omstændigheder ved den Slags.“ — „Ja, det maa der være. Men hvorledes bliver der nu forholdt sig, naar det *er* trykt?“ — „Naar der sættes Noget af samme Slags med det samme, saa kan man maaske være saa heldig at faa det „lagt af“; men gør der ikke det, og Arbejdet er „skært“ — Du kjender jo Udtrykkene — saa bliver det „rømmet op“; — er det „Gnuf“ derimod, saa maa det lægges af, og ser Du — det er blandt andet for

disse to sidste Slags Arbejder Sætteren ingen Godtgørelse faar." — „Han maa altsaa gøre dobbelt Arbejde for at sætte? — „Akkurat, Peter!" — „Det maa s'gu være meget ubehageligt for Jer!" — „Ja, hvad er Behagelighed? — Men det mærkeligste er dog, at Huset ogsaa selv lider derved; — ti Du kan da nok forstaa, at der er ingen der rømmer op uden i den yderste Nød, og da er det for straks at bruge det igen, saa at der aldrig er noget synderligt til overs; men hvis det dog nu imellem er Tilfældet, at én har rømmet mere op end han i Øjeblikket har Brug for, saa er det første Kapitel i hans Lovbog dette: hvis Du giver til Du tigger, skal Du slaaes til Du ligger! som han hævder i sine yderste Konsekvenser, og forunderligt er det i Sandhed ikke. Men som sagt, Huset lider ogsaa derved, ti naar et Menneske faar Plads et andet Sted, saa efterlader han ved sin Bortgang en saa kollosal Masse af alt muligt, som det kan have sin Vanskelighed at finde Rede i, — men man kan ogsaa her finde en Undskyldning for Sætteren."

(Fortsættes.)

Hvis nogen Kollega skulde blive tilbudt en Plads hos Hr. **Bogbinder** Asmussen i Aalborg, da vil jeg paa det indstændigste fraraade vedkommende Kollega at tage mod denne. Jeg indlagde for kort Tid siden Billet paa et Avertissement i „Jyllp." af omtrent følgende Indhold: „En flink Typograf kan faa Plads i et Accidenstrykkeri i en af Jyllands største Købstæder. Billet bedes indlagt paa „Jyllp."s Kontor. Faa Dage efter fik jeg Brev fra Hr. Asmussen, hvori han tilbød mig ovennævnte Plads med en Løn af 9—10 Kr. ugentlig og fri Station. Jeg meddelte da Hr. Asmussen, at jeg modtog Pladsen paa de af ham lovede Vilkaar. Efter at have arbejdet hos Hr. Asmussen i en Uge, udbetalte han mig **5 Kr.** i Stedet for 9—10 Kr. Da tilmed Forholdene hos Hr. Asmussen ere meget usle med Hensyn til Materiale, vil vist enhver Kollega finde, at en saadan Plads ikke er til at tage imod. Dette meddeles, for at Ingen skal lade sig lokke af Hr. Asmussens glimrende Tilbud og mulig foretage en længere Rejse for at tiltræde denne Plads. *C. P.*

Aalborg, den 2. April 1883.

Forskelligt.

Fra *Wien* meddeles, at der nu endelig er kommen en Tarif i Stand. Endskøndt de Fordringer, der i sin Tid har givet Anledning til Strejken, ikke helt igennem ere blevne opfyldte, har denne ny Tarif dog en stor Del af saadanne Bestemmelser, at der der igennem kan blive indført ordnede Tilstande i det typografiske Fag i Wien, og saaledes har Strejken dog alligevel havt ét positivt Resultat at opvise. Særlig er Bestemmelsen om „Beregningen efter Overenskomst" forsvunden af den ny Tarif: Minimallønnen er 10 Gylden (17 Kr.) om Ugen; for Helligdagene, der falde midt i Ugen, fradrages intet. Tarifen blev vedtaget med stor Majoritet af Typograferne, og disse have samtidig oprettet en „Modstandskasse" for at forskaffe Tarifens enkelte Bestemmelser Hævd. Hvorledes Principalernes Afstemning over den ny Tarif har været, indeholder „Vorwärts" ingen Meddelelse om.

— Vi have nu modtaget Nr. 1 af „*Nordisk Typograf-Tidning*", Organ for Sverriges og Finlands Typografer. Som *typografisk* Fagblad betragtet, gør det i sin Udstyrelse et meget godt Indtryk. Dette Numer indeholder bl. a. en ledende Artikel om et *svensk Typografmøde*, som agtes afholdt i Dagene fra 5.—7. Juli d. A. i Stockholm (samtidig med den paatænkte typografiske Udstilling i Anledning af 400-Aars Jubilæet for Indførelsen af Bogtrykkerkunsten i Sverrig). Af Artiklen ses det, at Meningen oprindelig har været, at afholde et almindeligt skandinavisk Typografmøde, hvilket Forslag blev stillet af Norrköpings typografiske Forening; imidlertid kom Stockholmer-Foreningen til det Resultat, at de svenske Typografer først burde tænke paa at ordne deres egne Anliggender, forinden de udstrakte deres Virkekreds til andre Lande. — Angaaende Danmarks Typografer hedder det i Artiklen: „I flere Henseender, og særligt hvor det gælder om at klæde sine Tanker i Ord, staa upaatvivleligt t. Eks. Brødrene hinsides Sundet højt over Flertallet af de svenske Typografer, og gennem denne Magt skulde det sandeligt lykkes dem at blive de eneraadende ved Mødet og trykke deres Stempel derpaa; thi den klingende Veltalenhed, der flyder fra deres Læber, lyder alt for overbevisende og sand, til at den ikke skulde drage mange med sig". Som Redaktør af „Nordisk Typograf-Tidning" tegner vor Kollega *Axel Holmgren*. Vi ønske endnu en Gang Bladet til Lykke!

Brevkasse.

Hr. Ferdinand Koppel bedes snarest muligt sende den Foreningen tilhørende Bog til Th. Andersen, Knudtzons Trykkeri, Ny Tolbodgade 13. K.

Kundgørelser.

En Maskinmester,

der med Dygtighed og forsynet med udelukkende de allerbedste Anbefalinger, har nøje Kendskab til Avistrykning og alle Slags akcidentelle Arbejder, kan straks med god Løn blive antaget hos Redaktør *Hertz* i Vejle.

Bogtrykkeri.

En Typograf, der kan stille Sikkerhed for Opfyldelsen af sine Forpligtelser og som for egen Regning kan anlægge og drive et Bogtrykkeri i en større Provinsby, hvor der i Forvejen er to Trykkerier, kan fra 1ste Oktober 1883 faa Beskæftigelse med Trykning af et Dagblad, der for Tiden trykkes i en anden By og udgaar i lidt over 1000 Ekspl. Formatet vil blive som Bladet „Vort Forsvar"s. Nærmere Oplysninger erholdes, naar Billet, „N. T.", indsendes til „Typograf-Tidenden"s Kontor.

Efterlysning.

Ved den sidst afholdte Generalforsamling i „Den typografiske Forening" har et Medlem mistet en Stok. Den bedes godhedsfuldt afleveret til Hr. Kasserer *L. D. Berg*.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 9. | København, den 5. Maj 1883. | 10. Aargang.

Medlemmerne opfordres herved til ikke at tage Arbejde paa Triers Bogtrykkeri, Gothersgade, da 11 Foreenings-Medlemmer have opsagt deres Pladser, paa Grund af, at Ejeren (Bogtrykker Schou) ikke vil opfylde Personalets Fordring om en Indskrænkning af det tvungne Søndagsarbejde.

(Sé 4de Side.)

Den typografiske Forening.

I Aften, *Lørdag den 5. Maj*, er Foreningens Lokale i **„Sortedamslund“**, Sortedamsdosseringen. Bibliotheket flyttes til samme Sted og vil være tilgængeligt for Medlemmerne ogsaa i Sommermaanederne.

Ved den Torsdagen den 26. April foretagne Optælling af Stemmesedlerne til **Sygekasse-Kommissionen** viste der sig følgende Resultat:

S. Kjeldskov	havde	218	Stemmer,
R. Böhm	—	213	—
Chr. Schiøtt	—	208	—
P. L. Pedersen	—	177	—
N. L. Christensen	—	141	—
Emil Petersen	—	130	—
Weiss	—	128	—
Foss	—	125	—
Decher	—	120	—

Derefter havde P. Christensen 118, Adolf Hansen 106, Heinemann 100, N. Hansen 98, Rasmussen 93, Louw 36, J. Petersen 28, R. Th. Andersen 12, Carl Lassen 8, N. C. A. Christensen 6 Stemmer og 6 Stemmer vare spredte paa forskellige; 1 vare ugyldig.

Der var i alt afgivet 235 Stemmer.

R. Th. Andersen. L. D. Berg. Rud. Böhm.

Paa Grund af at *B. Weiss* har nægtet at modtage Valg, er *P. Christensen* indtraadt som Medlem af Kommissionen. Denne afholdt sit første Møde i Søndags og valgte som sin Formand *Böhm* og som Sekretær *S. Kjeldskov*. Samtlige Medlemmer yttrede Ønsket om, at Kommissionens Arbejde maatte blive til Gavn for „Den typografiske Forening“, og enhver især af dem erklærede, at være besjælet af en ærlig Vilje til at bidrage sit til, at dette Maal kunde naas.

Nye Medlemmer:

A. Schmidt [udlært i Dresden 1881] (Nielsen & Lydiche).

Carl Petersen [Trykker], *Ferd. V. Koppel* (Fr. G. Knudtzon).

Chr. Terkelsen [arb. sidst i Stubbekøbing], *M. Geertsen* [arb. sidst i Aarhus], *A. Nielsen* [arb. sidst i Køge], (Nielsen & Lydiche).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I afvigte *Januar* Kvartal har Indtægten ved Medlemskontingentet været 1449 Kr. 55 Øre; andre Indtægter (Indskud af nye Medlemmer, tilbagebetalte Laan o. s. v.) 77 Kr. 11 Ø. I Sygeunderstøttelser er udbetalt: i Aalborg 80 Kr. 80 Ø., i Aarhus 28 Kr. 40 Ø., i Horsens 40 Kr., i Kallundborg 40 Kr., i Kolding 10 Kr., i Lemvig 7 Kr., i Middelfart 80 Kr., i Nakskov 15 Kr. 40 Ø., i Odense 14 Kr. 20 Ø., i Ribe 10 Kr. og i Stubbekøbing 8 Kr. 40 Ø. — i alt 334 Kr. 20 Ø. Begravelseshjælp: Kolding 50 Kr., Rudkøbing 50 Kr. Rejseunderstøttelsen i de forskellige Lokalforeninger har udgjort 69 Kr.; Ekstraudgifter samme Steder 64 Kr. 8 Ø. (heri er indbefattet en Sygehjælp, stor 14 Kr., der ikke var hævet af Vedkommende i forrige Kvartal i Horsens). Til Hovedkassen er indbetalt fra Aalborg 51 Kr. 48 Ø., Aarhus 196 Kr. 51 Ø., Faaborg 28 Kr., Fredericia 13 Kr. 80 Ø., Helsingør 19 Kr. 55 Ø., Hillerød 50 Kr. 14 Ø., Hjørring 29 Kr., Holbæk 34 Kr. 76 Ø., Holstebro 17 Kr. 14 Ø., Kolding 71 Kr. 82 Ø., Køge 33 Kr. 34 Ø., Lemvig 5 Kr. 21 Ø., Nakskov 10 Kr., Næstved 22 Kr. 26 Ø., Nykøbing p. Mors 20 Kr, 56 Ø., Odense 150 Kr., Randers 85 Kr., Ribe 6 Kr., Ringkøbing 33 Kr. 50 Ø., Ringsted 36 Kr. 24 Ø., Roskilde 20 Kr., Rudkøbing 8 Kr. 71 Ø., Skanderborg 8 Kr. 90

Ø., Skive 25 Kr., Slagelse 29 Kr. 61 Ø., Sorø 17 Kr. 24 Ø., Svendborg 44 Kr., Tisted 41 Kr. 82 Ø., Varde 15 Kr. 36 Ø., Vejle 21 Kr., Viborg 25 Kr. 2 Ø. — I alt 1170 Kr. 97 Ø.

Kassebeholdningen i de forskellige Lokalforeninger udgjorde ved Kvartalets Slutning tils. 516 Kr. 48 Ø.

Aarhus, den 29. April 1883. *Joh. Lund,*
Foreningens Hovedkasserer.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Til den 11. Juni d. A. er en Portion af det Rolffske Legat, 40 Kr. aarlig, til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for de forenede Hjælpekasser for Typografer, bedes inden den 1. Juni sendte til Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal.

København, den 2. Maj 1883.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere bedes give talrigt og præcist Møde i Aften, Lørdag. *Bestyrelsen.*

Konflikten i Triers Bogtrykkeri.

Der har oftere lydt Klager fra Personalet i Triers Bogtrykkeri over den Behandling, som dette Trykkeris Ejer, Hr. *Schou*, behager at give sine Arbejdere, og som har bevirket, at Hr. *Schou* iblandt de københavnske Typografer just ikke nyder noget godt Ry som human Arbejdsgiver. Denne hans Optræden har da ogsaa bevirket, at hans Typografer ikke længere vil lade sig behandle som livegne Slaver, med hvem man kan skalte og valte efter Forgodtbefindende. Anledningen til Konflikten har været følgende. Det har i længere Tid været Skik og Brug, at Typograferne bleve kommanderede til at arbejde om Søndagen, og selv de, hvis Arbejdes Beskaffenhed ikke lod det synes nødvendigt, at tage Søndagen til Hjælp, for at faa dette fuldført, blev tvungen til at arbejde paa denne Dag. Det maa her bemærkes, at Typograferne ikke have faaet en Øre Ekstra-Betaling for dette tvungne Søndagsarbejde, hvilket vel ellers er Tilfældet paa de allerfleste Trykkerier. Sidste Søndag var der nu nogle Sættere, der af én eller anden Grund vare forhindrede i at komme, hvorfor de Dagen efter maatte høre Ubehageligheder med Tilføjelse af, at, saafremt de *ikke ville* arbejde om Søndagen, maatte de søge dem en anden Plads. Nu vare Typograferne endelig blevne kede af at ofre *deres* Fridag paa Hr. Schou's Lunes Alter, og de bleve enige om, at søge at hidføre en Forandring i dette Uvæsen, hvorfor to Afsendinge af dem henvendte sig til Formanden, der gav dem det Raad, at virke hen til at faa Sagen bragt i Orden i Mindelighed med Hr. Schou. De fulgte det givne Raad, og da de modtoge et bestemt Afslag fra nævnte Herre, overrakte de ham følgende, af 11 Arbejdere underskrevne, Memorandum:

„Hr. Bogtrykker Schou!
Undertegnede Sættere og Trykkere, der i længere Tid have følt sig for bundne ved det efterhaanden indførte tvungne Søndagsarbejde, tillade os herved at anmode Dem om at ophæve dette eller at indskrænke det til det mindst mulige (paa andre Trykkerier er det Kotume, at der ikke arbejdes om Søndagen), nemlig, at der for Eftertiden kun arbejdes om Søndagen, naar det er højst paatrængende nødvendigt, og haabe vi, at der derved vil blive lagt Vægt paa, at det *saavidt muligt* kan ske paa Omgang. Hvis De ikke kan gaa ind paa vort, efter vor Mening rimelige, Forlangende, se vi os nødsagede til, i Henhold til Deres egne Ord, at opsige vore Pladser med 14 Dages Varsel fra den 5. Maj d. A. at regne.
(Følger Underskrifterne.)"

Intet humant tænkende Menneske vil kunne paastaa, at de i denne Skrivelse indeholdte Fordringer ere ubillige, men ikke desto mindre kan Hr. *Schou* ikke bekvemme sig til at opfylde disse, han vil hellere lade omtrent hele sit Personale gaa, kun for at tilfredsstille sit Lune. Et gentagende Mæglingsforsøg, som Formanden anstillede hos Hr. *Schou*, har været uden andet Resultat, end at han erklærede: „Jeg *vil* ikke længere beskæftige det Personale, som har sat mig Stolen for Døren!"

Denne korte Redegørelse haabe vi vil være tilstrækkelig til at formaa Kollegerne til *ikke at tage Arbejde i Triers Bogtrykkeri, saa længe Styrelsen ikke har modtaget en tilfredsstillende Erklæring fra Hr. Bogtrykkeri-Ejer Schou.*

De typografiske Foreningers Betydning for Fagets Medlemmer i Særdeleshed og Samfundet i Almindelighed.

Af *E. Heinemann.*

(Fortsat.)

Den tredje Forening, „*Den typografiske Forening*", har i sit Hovedvæsen et fra de to forannævnte Foreninger forskjelligt *Hovedprogram*, nemlig at værne om Fagets sociale (ɔ: materielle) Interesser, uden derfor at tilsidesætte Understøttelsesformaalet.

Saaledes har Foreningen i Halvaaret Juli—December 1882 udredet i faste Understøttelser til 7 Enker og 3 gamle Typografer . . . . . 93 Kr.
samt til 48 Rejsende og 3 partielle Understøttelser 314 —
og til 13 arbejdsløse . . . . . 116 —

Tilsammen . . . 523 Kr.

Desuden ejer Foreningen nu et, om end lille, saa dog meget godt Bibliothek, hvortil Foreningen af sine Midler anvender 50 halvaarlig; det bliver godt benyttet af Medlemmerne og fortjener al den Understøttelse, der kan ydes det, især af d'Hr. Forlæggere af gode æsthetiske og videnskabelige Værker.

Foreningens Virksomhed og Formaal maa jo være bekendt for Foreningens Medlemmer, men desværre lægger dog altfor faa nøje Mærke til dets virkelige Betydning for det typografiske Samfund, og det er beklageligt, at der endnu staar ca. $^1/_3$ af Københavns Typografer udenfor Foreningen, eftersom der af disse (efter Statistiken: 532 Typografer) 422 Sættere og 110 Trykkere,*) den 31. Decbr. 1882 kun 330 vare Medlemmer af Foreningen.

*) Vel have Trykkerne nok en særskilt Forening, men om denne savner jeg enhver som helst Oplysning.

Da Hensigten med disse Linjer er, at give en sammentrængt Oversigt over *hele den typografiske Formue*, som paa „Selvhjælpsbasis“ findes i de typografiske Foreninger, og hvorom jeg til Slutning skal udtale mig mere, er jeg, trods Medlemmerne har faaet det specificerede Regnskab, nødsaget til ogsaa her at gengive i korte Træk Foreningens sidste Halvaars-Regnskab:

Foreningen ejede den 30. Juni 1882	7074 Kr. 22 Øre
Medlemmernes Kontingent fra 30. Juni til 31. Decbr. 1882	1870 — 25 —
Andre Indtægter	1422 — 34 —
	10,366 Kr. 81 Øre

hvilken Sum den 31. Decbr. 1882 udgjorde Foreningens Status.

Endnu har jeg at nævne „*Typografernes Sangforening*“; den er en af de ældste her i København, er vel renomeret og fortjener en større Tilslutning af yngre Kræfter. Dens Formaal er af mere selskabelig Natur, og den har ved adskillige Lejligheder med Held givet Aftenunderholdninger i forskellige Øjemed. Om dens Status har jeg heller intet Materiale, og da den næppe er ret stor og kun anvendes til Foreningens dannende og selskabelige Formaal, har den heller intet Fælles med disse Linjers Formaal.

Jeg skal nu kortelig sammenstille de tre førstnævnte Foreningers Kapital efter de sidste foreliggende Regnskaber, samt give en Oversigt over det omtrentlige Kontingent af Medlemmerne dertil.

„*De foren. Hjælpekasser*“ ejede den 1. Januar 1883	88,244 Kr. 6 Øre
Stiftelsen i Istedgade ejede efter Fradrag af Prioritetsgælden: 17,151 Kr. 41 Øre	63,929 — 64 —
„*Den typ. Forening*“ ejede den 1. Januar 1883	10,366 — 81 —
Tilsammen . . .	162,540 Kr. 51 Øre
Medlemmernes Bidrag til „*De foren. Hjælpekasser*“ (222 i samtlige Afdelinger, 148 partielle) har i det sidste Regnskabsaar udgjort . .	5,723 Kr. 75 Øre
Medlemmernes Bidrag til *Stiftelsen* fra 1. Juli 1881 til 30. Juni 1882 har udgjort	1,068 — „ —
Medlemmernes Bidrag til „*Den typografiske Forening*“ fra 1. Juli til 31. Decbr. 1882 (altsaa i *et halvt Aar*)	1,870 — 25 —
I alt . . .	8,662 Kr. „ Øre
lægges hertil et tilsvarende Halvaarskontingent, som snarere overstiger de	1,870 — „ —
	10,512 Kr. „ Øre

Det ses heraf, at 330 Medlemmer i „Den typ. Forening“,
248 — i „Stiftelsen f. Typografer“,
370 — i „De foren. Hjælpekasser“
udreder aarlig mindst **10,500 Kroner** til Selvhjælp, og hertil maa der bemærkes, at *mindst Halvdelen* af hver Forenings Medlemmer er Medlemmer af alle 3 Foreninger.

(Sluttes.)

Hr. Redaktør!

I Anledning af Referatet fra sidste Generalforsamling tør jeg maaske udbede mig Plads for den Erklæring, at jeg aldeles ikke kan erkende dets Rigtighed hvad mine Udtalelser angaar. Uden at indlade mig paa en gennemgaaende Rettelse skal jeg kun bestemt fralægge mig Meningsløsheder som f. Eks.: „Der var meget, som savnedes for unge Menneskers Vedkommende“ samt Bemærkningen om, at „Dansk typografisk Forening vist ikke indgik Forbindelse (Overenskomst om Gensidighed) med os angaaende den ny Kasse.“ Den førstnævnte Sætning forstaar jeg ikke, og hvad de sidste angaar, er det og har stedse været min Mening, at „Dansk typografisk Forening“ heller end gerne slutter en saadan Overenskomst.

Jeg indrømmer, at det ikke er noget let Arbejde at fungere som Sekretær ved et saa langvarigt Møde, og jeg vil langtfra paastaa — hvad man ved Læsningen af Referatet kunde formode — at den ærede Referent forsætlig har forvrænget sine Meningsmodstanderes Ytringer; jeg forudsætter tværtimod, at han har refereret saa godt han har kunnet, men det er da beklageligt, at hans Mangel paa Evne ikke er parret med saa megen Beskedenhed, at han derved hindres i at paatage sig et Hverv, som han er saare langt fra at kunne magte paa en tilfredsstillende Maade.

P. Christensen.

Et indfriet Løfte.

Af *Carl Darbo.*

(Fortsat.)

„Ja, det er ganske vist, men I har jo en Tarif, og deri staar vel hvor meget I skal have!“ — „Vi har et Udkast til en saadan, og der staar saa meget i, som heller ikke bliver overholdt!“ — „Jamen det er jo galt“. — „Ja, Gu'er'et galt. Nu skal Du høre: for Satsprisen, der varierer fra 24 til 28 Øre, skal der leveres: Aflægning, Sats, 2—3 Udskydninger i Pressen og saa „Slutning“. Desuden som meget almindeligt, da flere for det meste sætte paa et Værk, „Ombrækning“; man kommer til at mangle Skydelinjer (Mellemslaget mellem Linjerne) og man maa „skyde ud“ af noget andet, og saa desuden skulde man jo helst „rømme op“ og „binde ud“ — og alt det for 24 à 28 Øre Tusinde. Satsprisen er ogsaa paa flere af de stadigt gaaende Værker for lav efter Tarifen. — Aa, Peter, sig mig, kan Du indse, hvad det er at være Sætter, kan Du indse, at Forgyldningen paa St. Gertrud er slidt af?“ — „Ja, det skal Guderne vide,“ svarede Fætter Peter. Pludselig vedblev han, som vaagnende af dybe Tanker.

„Det er storartet! — Men gør I ikke Vrøvl?“ — „Vrøvl? — hvad kan det nytte. Man faar altid at vide, at saadan har det været før Gud skabte Jorden! — Men tag Du nu og træk en Kasse ud og sæt Dig ned, saa skal jeg hente en Bajer, for Du bliver vel tørstig af at høre paa alt dette.“

Jeg havde snart hentet Øllet og stod ved Siden af ham. „Men Du Altforbarmende,“ raabte han, „hvad er det for Kasser?“ — han stod ret op og pegede med slet dulgt Misfornøjelse ned paa et Par Kasser, han havde trukket ud. — „Hvad mener Du?“ spurgte jeg. — „Jeg mener s'gu det Grisseri, der er i dem; Papir, Propper, Æggeskaller og Gud véd hvad! — hvor kommer det fra?“ — „Ja, du behøver ikke at raabe saa højt. Det er Rotterne, der more sig om Natten.“ — „Rotter! — Er her ogsaa Rotter?“ — „Ja i Massevis.“ — „Men bliver der da intet gjort for at udrydde dette Kryb?“ spurgte han uden endnu at have overvundet sin halve Skræk. — „Jo, der er gjort alt muligt; Fælder, Sakse, Gift og Faldgruber ere skiftevis proberede og har ogsaa haft en Del Virkning, men ingen betydelig i Forhold til den Masse her er.“ — „Har her ogsaa været Kammerjægere?“ spurgte han og rodede op i Fagene. Pludseligt afbrydende: „Du, men dette er da ikke fra Rotterne?“ — „Nej, det er Støv, rent og regulert, ti det er forbundet med formegen Ulejlighed at rense Kasserne; ti saadan ere de omtrent alle.“ — „Det maa jo være forfærdeligt skadelig for Jer.“ — „Aa Gud, Du, det er man bleven saa vant til baade at føle og ta'e paa, at man ikke ændser det.“ — „Ja derfor er det dog ikke uden Virkning.“ — „Nej, det har Du Ret i,“ svarede jeg overfor denne sunde Anskuelse. „Men Skaal, Du! og lad os gaa videre, for jeg har ikke Lyst til at gaa meget længere her.“ — „Ja, hov, Du, vent lidt; hvad er det, der ligger i dette Fag til højre?“ — „Hvor?“ — „Her!“ — „Det er Zwiebelfisk, Du; det vil Du ogsaa finde næsten i enhver Kasse. — Hvor Tilstanden i det Hele er som her, kan det ikke undgaas. Drik nu dit Øl.“

(Fortsættes.)

Forskelligt.

Som Bevis for, at „Foreningen til Lærlingenes Uddannelse“ ogsaa gør sin heldbringende Indflydelse gældende i vort Fag, fortjener det at bemærkes, at en herværende Bogtrykker i ledige Øjeblikke benytter sin Lærling til at male Værelserne i sit Landsted. — Det er selvfølgelig kun, for at Lærlingens Uddannelse kan blive saa „mangesidig“ som mulig!

— For nogen Tid siden meddelte vi, at Typograferne i Berlin havde sat sig i Bevægelse, for at faa den tyske Normal-Tarif konsekvent gennemført der i Byen. Man nedsatte i dette Øjemed en Kommission, bestaaende af 11 Medlemmer, hvis Opgave det skulde være at undersøge, hvorledes Forholdene stillede sig i denne Retning omkring paa de forskellige Trykkerier. Den 15. April afholdtes der et af over 1000 Typografer besøgt Møde, hvor Kommissionen aflagte Beretning om sin Virksomhed. Det fremgaar deraf, at Berliner Typograferne ligeledes arbejde under sørgelige Lønningsvilkaar, og at ikke saa faa af de større Trykkerier ikke undse sig ved at tilbyde deres Sættere Betaling for Arbejdet *under* Tarifen; herhen hører bl. a. Bismarcks Livorgan „Norddeutsche Allgemeine Ztg.“. I en mindre Forretning erholde to Sættere hver 12 Rmrk. og en Sætter 8 Rmrk. om Ugen! — Som Følge af disse Forhold udnævnedes Kommmissionen som Tarif-Kommission og overdroges det Hverv, ad Overenskomstens Vej med Principalerne at søge Forholdene forbedrede. De Typografer, der arbejde paa Steder, hvor Tarifen ikke bliver respekteret, have faaet Tilladelse til, efter Overenskomst med Kommissionen at nedlægge Arbejdet. Understøttelsen til disse fastsættes, for saa vidt de have været med til at yde deres Kontingent til et i dette Øjemed oprettet Fond, til 1 Rmrk. pr. Dag, Bortrejsende faa 15 Rmrk.

— Typografernes Forening i Paris, som er en Sektion af det franske Forbund og tillige Sædet for dettes Centralkomité, har i 1872 haft en Indtægt af 96,842 Frks. 35 Cts. Alene til Syge-Understøttelser udbetaltes 40,000 Frks. Den samlede Udgift beløb sig til 73,159 Frks. 60 Cts. og der forbliver saaledes et Overskud af 23,683 Frks. 75 Cts.

— Bogtrykkervaabnet har i den senere Tid været under stærk Diskussion i de typografiske Kredse i Tyskland, og det tør nu næsten ansés for en Hypothese, at den romersk-tyske Kejser Friedrich III har „givet“ dette Vaaben.

En ekstraordinær Generalforsamling
afholdes **i Aften** Kl. 10 i **„Sortedamslund“** (Billardværelset) med Dagsorden: „Konflikten i Triers Bogtrykkeri“. *Styrelsen.*

Kundgørelser.

En ung, hurtig Sætter,
vel anbefalet, søger Plads straks i København eller Provindserne. Billet mrkt. „Sætter R.“ indlægges paa „Typograf-Tidende“s Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 10. | København, den 19. Maj 1883. | 10. Aargang.

Kollegerne anmodes paa det Indstændigste om ikke at søge Arbejde hos Hr. Bogtrykker Schou (Triers Trykkeri), saa længe denne ikke har afgivet en fyldestgørende Erklæring til Styrelsen for „Den typografiske Forening".

Den typografiske Forening.

Foreningens Sommerlokale er i **„Sortedamslund"**, Sortedamsdosseringen.

Nye Medlemmer:

Arnold Schmidt.

J. F. Jensen, V. Jantzen, C. F. Rasmussen (Nielsen & Lydiche).

P. W. Sønnichsen (Græbes Trykkeri).

H. T. Gren [lært i „Herning Folkeblad"s Trykkeri], *F. Vilh. Olsen* („Rigsdagens" Sætteri).

A. H. Jeppesen [udlært hos Herdahl den 1. April 1883] (S. L. Møller).

A. Jensen, Georg Villiam Jensen [udlært hos I. Cohen den 12. Maj 1883] (I. Cohen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Fra et ikke typografisk „Trekløver" have vi modtaget 1 Kr. 50 Øre til Understøttelse af de Medlemmer, der i Triers Bogtrykkeri have opsagt deres Pladser, hvilket Beløb vi imidlertid have givet tilbage med Tak for den imod os viste Opmærksomhed.

Sygekasse-Kommissionen.

Kommissionen har nu fremmet sit Arbejde saa meget, at den har kunnet indgaa til Bestyrelsen for „De forenede Hjælpekasser" med et Andragende om at faa disse Kasser adskilte, saaledes, at der gives samtlige Medlemmer af „Den typografiske Forening" — og kun saadanne — fri Adgang til én af disse Afdelinger. Endvidere anmodes nævnte Bestyrelse om at være behjælpelig med at faa nedsat et kombineret Udvalg til at fastsætte de nærmere Bestemmelser. „Hjælpekasserne" foreslaas adskilte ved dette Regnskabsaars Slutning, altsaa den 31. December d. A.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag, fortsættes Øvelserne paa Sangene til Sangfesten. Der bedes givet Møde præcist Kl. $9^1/_2$.

Indtil indeværende Maaneds Udgang kunne Foreningsmedlemmer tegnes som Deltagere i Sangfesten, imod at erlægge 4 Kr. til Garantifonden.

17. Maj 1883.

Bestyrelsen.

Generalforsamlingen

den 5. April, som afholdtes i Pavillonen i „Sortedamslund" i Anledning af Konflikten i Triers Bogtrykkeri, var særdeles talrig besøgt. Efter at *Chr. Schiøtt* var valgt til Dirigent og *Charl. Thomsen* til Sekretær, fik *Formanden* Ordet: Siden 1876 havde vi i Fred og Ro stræbt at forbedre vore materielle Vilkaar, saa kommer der pludselig og uventet som et Lyn paa en klar Himmel den Efterretning, at Personalet i Triers Bogtrykkeri vare blevne kede af at taale Ejerens, Hr. Schous Luner og hensynsløse Behandling; paa en høflig Anmodning om at blive fritagne for det *tvungne* Søndagsarbejde havde han givet et kort Nej, hvorfor Arbeiderne opsagde deres Pladser med 14 Dages Varsel. Denne Opsigelse paa saa lang Frist var ikke ganske efter Styrelsens Ønske; men da det nu en Gang var skeet, maatte Sagen gaa sin Gang. Taleren havde havt en Samtale med Hr. Schou og forsøgt at faa Sagen ordnet i Mindelighed; men Forsøget mislykkedes. I et Styrelsesmøde blev man enige om at sammenkalde en ekstra ordinær Generalforsamling. Der blev tillige skrevet til Formanden for „Foreningen af danske Bogtrykkere", Hr. Kancelliraad Schultz, med hvem Taleren senere havde en Samtale. Hr. Schou havde da i Forvejen været hos

Kancelliraad Schultz og erklæret, at Søndagsarbejdet herefter vilde blive afskaffet; men Taleren havde ikke kunnet erklære sig tilfredsstillet dermed, da han paa sin Forenings Vegne maatte fordre, at Hr. Schou ogsaa vilde beholde sit nuværende Personale, da disse Arbejdere havde optraadt kollegialt og kun hævdet deres aabenbare Ret, og han var sikker paa, at alle deres Kolleger i Foreningen vilde støtte dem. Kancelliraad Schultz lovede, at søge at ordne Sagen med Hr. Schou; men indtil nu var intet Svar indløbet. Taleren vilde nu gærne høre Medlemmernes Mening med Hensyn til denne Sag.

Decher udtalte, at det nu var Foreningens Pligt at støtte de strejkende Kolleger. Styrelsen havde ikke i denne Sag vist den fornødne Hurtighed og Energi. Taleren syntes godt om, at Foreningen stod i et venskabeligt Forhold til Principalerne; men naar Hr. Schou med sin sædvanlige Hensynsløshed havde svaret brutalt paa en høflig Anmodning, havde det været klogest, at nedlægge Arbejdet straks.

Formanden bemærkede atter, at det heller ikke var efter Styrelsens Ønske og Raad, at Hr. Schou havde faaet 14 Dages Opsigelse.

Jacobsen, der arbejdede hos Schou, havde været stemt for 8 Dages Opsigelse; men samtlige Arbejdere vare blevne enige om 14 Dage; det var deres Mening at gaa frem med Humanitet.

Marius Nielsen holdt ikke af Ordet „Strejke". Han vidste ikke hvor det stod, at Søndagsarbejdet var forbudt, og han frygtede for, at Principalerne vilde slutte sig sammen for at hjælpe deres Kollega. Taleren var ogsaa stemt for at støtte de Kolleger, der her blive arbejdsløse, men ønskede samtidigt, at der blev gjort Skridt til at faa en Tarif, hvori Søndagsarbejdet var forbudt.

H. Rasmussen bemærkede, at da Tarifen fastsatte 60 Arbejdstimer om Ugen, maatte Meningen vel være ti Timer daglig, og saa kunde der ikke være Tale om Søndagsarbejde.

Decher troede ikke, de øvrige Principaler vilde gøre Hr. Schous Sag til deres; Sagen var ikke af stor Betydning, og enhver maatte kunne indse, at Hr. Schou her havde aabenbar Uret.

Louw mente, at Medlemmerne sympatiserede med Styrelsens Handlemaade, og fandt Dechers Bebrejdelser uretfærdige. Naar Arbejderne i Triers Bogtrykkeri havde givet Hr. Schou en Frist paa 14 Dage, var det fordi man vilde have de faste Sættere med, og disse vare bundne ved skriftlig Kontrakt til 14 Dages Opsigelse. Han mente ogsaa, det var muligt, at Principalerne vilde hjælpe Hr. Schou, og naar denne gik ind paa Fordringen: intet Søndagsarbejde, var det vel unødvendigt, at tvinge ham til at beholde sit gamle Personale.

Formanden troede ikke, han vilde finde Medhold hos Medlemmerne, hvis han havde raadet Arbejderne i Triers Bogtrykkeri til øjeblikkelig Arbejdsnedlæggelse. Han maatte lige over for en tidligere Taler protestere mod at lade de strejkende Kolleger i Stikken; de havde kun paatalt deres Ret, og det var umoralsk at berøve Arbejderne deres Fridag: Søndagen. Det er en Selvfølge, at paa en ny Tarif vil der blive optaget en Bestemmelse om Søndagsarbejdet Afskaffelse, og overfor M. Nielsen maatte han hævde, at fordi Søndagsarbejdet ikke var omtalt i den gamle Tarif, derfor havde ingen Arbejdsgiver nogen som helst Ret til at tvinge sine Arbejdere til at arbejde paa denne deres Fridag.

Marius Nielsen savnede alligevel Grundlag for denne Strejke: en tarifmæssig Bestemmelse om Søndagsarbejdets Afskaffelse. Han troede ikke, Principalerne vilde undlade at hjælpe Hr. Schou og raadede til at vente med Strejken, til vi havde faaet en Tarif i Stand.

Til en Replik af Formanden og Styrelsesmedlem N. P. Nielsen bemærkede *Decher*, at da han var Formand, generede man sig ikke for at kritisere ham, ofte temmelig stærkt; den nuværende Styrelse maatte ogsaa finde sig i, at dens Handlinger bleve kritiserede.

Heinemann haabede, at intet Foreningsmedlem vilde tage Arbejde hos Hr. Schou, og fandt det rigtigt, at de Strejkende fik en passende Understøttelse.

Emil Petersen fandt ogsaa Fejl i denne Strejke; men hvordan Sagen nu end stod, maatte en Arbejdsnedlæggelse finde Sted, og han foreslog, at Arbejderne fik 15 Kr. ugentlig af den Kapital, Foreningen havde samlet siden 1876.

C. C. Jensen mente, at Foreningen burde understøtte de Strejkende, saa de kunne være tjente dermed. Det havde hidtil været Foreningens Princip at gaa frem ad Overenskomstens Vej, derfor fandt han Styrelsens Handlemaade rigtig.

Decher udtalte paa en Bemærkning af Emil Petersen og Formanden, at der er Forskel paa at strejke og at blokere et Trykkeri. Fra 1876 havde det været et Princip, at fremme vor Sag i Mindelighed; men lykkedes det ikke, og havde vi Valget mellem enten at taale, hvad der bødes os eller hævde vor Ret, saa maatte vi bruge vor opsparede Kapital til at føre vor Rettigheder igennem.

Heinemann foreslog, da de Strejkende endnu havde 14 Dage til at søge Arbejde i, at fastsætte Understøttelsen til 10 Kr. ugentlig.

Dirigenten oplæste en Resolution fra *H. C. Nielsen*, *C. C. Jensen* og *L. P. Pedersen*, saalydende: „Idet Generalforsamlingen beslutter, at de Kolleger i Triers Bogtrykkeri, der ved deres Optræden har hævdet Typografernes Rettigheder, understøttes af Foreningens Midler, indtil de atter have faaet Arbejde, tilkendegiver den samtidig sin Tilfredshed med Bestyrelsens besindige Optræden i denne Sag, der er i fuld Overensstemmelse med Foreningens tidligere Princip: Overenskomstens Vej." — Hertil foreslog *Decher* at tilføje: „Forsamlingen beslutter endvidere, at der for Fremtiden, forinden der foretages noget Skridt i lignende Tilfælde, indvarsles til en ekstra ordinær Generalforsamling, hvor Bestemmelse kan tages om Sagens Gang." Denne Resolution blev i sin Helhed sat under Afstemning og vedtaget.

Formanden anbefalede Styrelsens Forslag; det var ikke fordi, han ikke undte de Strejkende mere end 10 Kr., men det var med Hensyn til Fremtiden. Afsendingene fra

Triers Bogtrykkeri havde lige over for ham udtalt, at være tilfreds med 10 Kr.

C. C. Jensen vilde af samme Grund støtte Styrelsens Forslag; 10 Kr. for de ugifte og de gifte 1 Kr. mere for hvert Barn var den Norm, der blev sat 1876; han troede forøvrigt ikke, Foreningen vilde komme til at udrede nogen Understøttelse til de Strejkende. *A. Svendsen* vilde stemme for en større Understøttelse, *Heinemann* anbefalede Styrelsens Forslag, og *Emil Petersen* fastholdt sit; man kunde ikke gøre Sammenligning mellem 1876 og nu, mellem 200 Strejkende og 11.

Styrelsens Forslag blev derefter sat under Afstemning og forkastedes. *Emil Petersen* og *Louw* tog deres Forslag tilbage for et af *Willadsen* fremsat Forslag, der lød paa 12 Kr. for de ugifte og 15 Kr. for de gifte, uden Hensyn til flere eller færre Børn, hvilket Forslag derefter vedtoges.

Formanden vilde endnu gærne høre Forsamlingens Mening, om et Ikke-Medlem, der var blandt de Strejkende, skulde nyde samme Understøttelse. Desuden havde et Medlem underskrevet Kontrakt med Hr. Schou, der havde fortiet Forholdene for ham, og af denne Grund mente han sig ikke berettiget til at holde Kontrakten; vilde Foreningen i Tilfælde af en Sags Anlæggelse bære Følgerne.

Efter et Par Bemærkninger af H. C. Nielsen og Emil Petersen vedtog Forsamlingen, at den Typograf, der ikke er Medlem, skal nyde samme Understøttelse som de andre Strejkende, og at Foreningen i Tilfælde af en Sags Anlæggelse skulde bære Omkostningerne.

Udenfor Dagsordenen gjorde *Heinemann* en Bemærkning i Anledning af en i „Typograf-Tidende" optagen Notits om en Lærling, der benyttedes til at male en Villa. Nævnte Lærling var ikke indskreven i Lærlingeforeningen, han havde været tre Aar i Malerlære, og det var i et Par Helligdage, han med Fornøjelse havde paataget sig at male paa sin Principals Landsted, og havde saaledes tilbragt et Par behagelige Dage i den friske Luft. Taleren fandt ikke, det var noget at gøre Væsen af.

Efter Generalforsamlingens Slutning udbragtes et Leve for „Den typografiske Forening" og for Dirigenten, der paa en saa livlig og parlamentarisk Maade havde røgtet sit Hverv. *R. Th. A.*

Den 5te Juni.

Nogle Betragtninger af —*d* —*n*.

Det er nu snart en Del Aar siden, at denne Dag gav Anledning til en stormende Generalforsamling i vor Forening. Kampen var haard, og Forslaget om Fanens Deltagelse i Arbejdernes Grundlovsfest blev forkastet. — Det er vist enhver bekendt, at Diskussionen mellem Foreningens Medlemmer i den senere Tid ikke desto mindre drejer sig om intet andet end det gamle Spørgsmaal: Skal Fanen med eller ikke. Med den ærede Red.s Tilladelse vil jeg i al Korthed fremsætte min ringe Mening om Sagen.

Spørgsmaalet om, hvorvidt „Den typografiske Forening" har Lov til at disponere over Fanen ved slige Lejligheder, blev, som bekendt, fremsat ved et Maanedsmøde for ikke lang Tid siden, og, saavidt jeg husker, var det Hr. Decher, som udtalte en Tvivl om, at Foreningen virkelig var den rette Ejer. Denne Udtalelse blev dog imødegaaet af flere, som antog, at Fanen, juridisk taget, tilhørte Foreningen, som det eneste repræsentative Udtryk for Københavns Typografer, hvortil kom, at den i mange Aar havde betalt baade Leje og Assurance for Fanen, hvilket ingen anden havde tilbudt. Den Anskuelse kan jeg fuldkommen dele, og jeg tvivler ikke paa, at Sagen i Tilfælde af et eventuelt Søgsmaal vilde faa et heldigt Udfald for Foreningen.

Men for endelig at faa denne Sag ordnet, turde det jo ikke være forbundet med mange Besværligheder, om Foreningen i de nærmeste Dage indvarslede til et Møde, hvor samtlige Typografer kunde finde en passende Afgørelse.

Det er ret pudsigt at høre yngre Medlemmer spørge, hvorledes den omstridte Fane ser ud; og næppe har vel nogen anden Foreningsfane været underkastet en saa stedmoderlig Behandling som Gutenberg-Banneret. Det var kun ved national-liberale Grundlovsfester, den blev „luftet ud", og der er Folk, som mene, at denne Luft ikke har noget særligt forfriskende ved sig. Der mødte den da ogsaa trolig med sine halvanden Mand og blev set og beundret. Den seneste Fremkomst var ved Universitetsfesten paa Frue Plads, hvor den i Sangforeningens Midte forgæves søgte at rage op over de andre Haandværkerforeningers baldyrede Silkedito.

Men naar Talen har været om, hvorvidt Banneret maatte komme sammen med de social-demokratiske Foreningers Faner, har der altid hævet sig manende Røster mod, at Foreningen vilde bryde sin Loyalitet og beskæftige sig med Politik. Desværre har vi altid været besjælede af saa megen „Gammelmandsklogskab", der kun tillod at foretage Promenader paa „Overenskomstens Vej", saa at der ikke blev Raad til en Udflugt til de revolutionære Ulvedale. Det saa vi sidst, hvor mange Kolleger der forgæves paa St. Annæ Plads ledte efter det, de kunne støtte deres Hoved til, og det er maaske Grunden til, at Spørgsmaalet dukker frem i Aar. Naa, lad det kun komme. Min fuldeste Sympati har denne Sag, og en vis Betydning har den jo deri, at, kommer Gutenberg-Banneret med, er det et eklatant Bevis for, at Udviklingen har slaaet igjennem, samtidig med, at Kunsten er i Færd med at gaa fløjten til Fordel for *Haandværket.*

Vor Forening er, i det mindste nu, for selvstændig til at lade sig indrullere under Fagforeningerne, og store Indrømmelser maa gjøres paa begge Sider forinden; desuden tager Fagforeningerne sig det vist temmelig let, om *vi* tager med. Nej Sagen har kun Betydning for os, og særlig nu, da det lufter i vore Forhold, saa lad ogsaa den stakkels miskendte Fane faa rystet Sengefjerene af. Den har længe trængt til at være sammen med rigtige Svende, og kan det ské under Musik og dundrende Hurraraab, saa tror jeg, man stiltiende maa indrømme, at den 5te Juni, trods alle de kedelige Rygter, har vidst at kunne føre Frihed ind ogsaa hos os kunstneriske Haandværkere!

Konflikten i Triers Bogtrykkeri.

Som bekendt udløber i Dag den Opsigelsesfrist, som Personalet i nævnte Trykkeri har givet Hr. *Schou*, og endnu er Situationen den samme som for ca. 3 Uger siden, kun med den Forskel, at det nu maa vise sig, om Hr. Schou vedblivende vil fremture i sin Foragt for Arbejdernes Selvstændighed. De nærmeste Dage vil imidlertid give nævnte Herre Bevis i Hænde paa, at man ikke ustraffet tør vove at byde Arbejderne mere, end hvad de med en vis Taalmodighed kunne bære. Vi have haft Lejlighed til at tale med flere af Hr. Schous Kolleger, men ikke en eneste af disse har givet ham Medhold i at handle saaledes, som han har gjort. — At Hr. Schou for øvrigt ikke føler sig rigtig vel i disse Dage og ikke ganske tilfreds ser Fremtiden i Møde, fremgaar deraf, at han ikke har ladet det mangle paa Overtalelseskunster overfor nogle af sit Personale. Han har været saa elskværdig at sige til dem, at de gærne maatte blive, naar de blot vilde erkende at have handlet urigtigt; men en saadan umandig Handlemaade har selvfølgelig ingen dér arbejdende Kollega følt sig foranlediget til at begaa. I de senere Dage har han haft travlt med dels at avertere om „dygtige Sættere", dels med at bombardere en Kollega med Trusler om Sagsanlæggelse, samtidig med at han paa en usædvanlig høflig Maade har anmodet en anden om at se op til sig, for at Vedkommendes tidligere Principal kunde forklare ham Forholdene, hvilke denne — Sætteren — imidlertid allerede i $1^1/_2$ Dag havde haft Lejlighed til at studere paa et af Hr. Schous Loftskamre, der var indrettet som „Kunsttempel". — Saa vidt os bekendt, har Hr. Schous Anstrængelser for at hverve Sættere heldigvis været komplet frugtesløse.

Hr. Redaktør!

Naar Hr. P. Christensen i sidste Numer af „Typograf-Tidende" har følt sig foranlediget til at rette et saadant Angreb imod mig, som Tilfældet har været, da maa det forhaabentlig være mig tilladt at tage til Genmæle.

Som bekendt, støtter Hr. P. Christensen jo kun sin yderst strenge Kritik paa, at Referatet fra Generalforsamlingen den 7. April, navnlig hvad dennes Udtalelser angaar, ikke er overensstemmende med Sandheden, hvilket jeg imidlertid bestemt maa modsætte mig. Det vilde ikke paa nogen Maade kunde indfalde mig, at skrive andet, end hvad netop *er udtalt*, og naar Hr. Christensen desuagtet finder Anledning til at rette Bebrejdelser mod *mig* som Referent, da maa jeg i enhver Henseende fralægge mig saadanne Beskyldninger, som at det kunde ansés for et fordrejet Referat — hvilket jo dog altfor tydeligt viser sig at være Hr. C.s Mening. Jeg har gentagne Gange været betroet Posten som Sekretær i „Den typ. Foren.", uden at nogen tidligere har fundet sig beføjet til at dadle mig derfor, og naar nu det har været Tilfældet efter Generalforsamlingen den 7. April, af Hr. P. Christensen, da kan jeg kun antage, at Hr. Christensen uden sit Vidende har begaaet en Taktløshed, som jeg aldrig har havt Tanke om kunde begaaes af en Mand som Hr. P. Christensen.

For at gengive *et aldeles fyldestgørende Referat*, maa absolut udnævnes en Mand, som vides at være i Besiddelse af *Evner* der *kan* opfylde en saadan Plads, særlig af Hensyn til Hr. Christensen, og dertil kan umulig tænkes nogen bedre egnet, end en Stenograf. En, som ikke er i Besiddelse af saadanne Evner, kan lige saa lidt gengive Hr. Christensens Udtalelser ordret som nogen Andens; det synes mig næsten, Hr. Christensen maatte kunne give sig selv en saadan Oplysning og ikke have min Assistance behov.

Naar jeg i mit Referat har Udtalelser, som den ærede Kritiker nu ikke vil vedkende sig, da er det *hans Fejl* og *ikke min*.

Jeg haaber ikke, at Hr. Christensen ansér mig for at være saa partisk, at jeg skulde forvanske mine Meningsmodstanderes Udtalelser; skulde det være Tilfældet, at han nærer en saadan Tro, da forsikrer jeg ham, at den er uberettiget i højeste Grad.

Ærb.
Chr. Christensen.

Konkurs.

Bogtrykker og Forlagsboghandler *Carl Ludvig Emil Hansen*, Nørrevoldgade 15.

Brevkasse.

Valdemar L. i V. med fl.: For Øjeblikket findes ingen ledige Pladser her i Byen.

Kundgørelser.

En næsten ny Hurtigpresse

fra Ph. Swiderskis Fabrik i Leipzig er paa Grund af Anskaffelsen af en større til Salg. Den har en let og rolig Gang og leverer et smukt Tryk saavel i sorte som i kulørte Farver. Fundamentets Størrelse er $18^1/_2 \times 24$ Tommer. Jeg garanterer for Maskinen i enhver Henseende.

Fr. Thillerup,
Bogtrykker i Odense.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 11. | København, den 2 Juni 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Paa given Foranledning gøres d'Hrr. Inkassatorer opmærksom paa, at de *ufortøvet maa anmælde de Kolleger, der ønske sig optagne i Foreningen*, til Kassereren, Hr. *L. D. Berg.* Ny optagne Medlemmer kunne først udøve deres Rettigheder som saadanne 14 Dage efter at deres Navn har staaet i „Typograf-Tidende", og saafremt der ikke er fremkommen nogen Indsigelse mod deres Optagelse, ligesom de heller ikke betale Kontingent inden denne Tids Forløb.

Lørdag d. 16. Juni afholdes den første

Aftenunderholdning med Assemblée

i Foreningens Sommerlokale „Sortedamslund", hvortil Medlemmerne med Damer indbydes. Entré 50 Øre for en Herre, Damer have fri Adgang. Der sælges kun et begrændset Antal Billetter, og de, der muligvis endnu haves i Behold Koncertaftenen, faas for 75 Øre i Bibliotheksværelset. — Programmet vil blive meddelt i næste Nr.

Styrelsen.

Nye Medlemmer:

Christian Christiansen [sidst arbejdet i Ringsted] („Morgenbladet").

Jacob Dreyer [sidst arbejdet i Stavanger] (Nielsen & Lydiche).

J. V. Rasmussen [udlært som Trykker i 1883 hos Schultz], *T. M. Bentzen* [sidst arbejdet i Rudkøbing] (Trier).

Ludvig Blom [udlært hos C. L. E. Hansen d. 1. April 1883], *E. Køhlert* (Sally B. Salomon).

Jens Lønborg [Trykker] (J. D. Qvist & Co.).

Niels Carl Henriksen [udlært i Schultz Bogtrykkeri 24. Marts 1883] (Schultz).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldte Medlemmer:

V. G. Bigum (Th. Nielsen).

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Ved Indbetaling af Kontingent for Maj Maaned bedes Inkassatorerne tilstille mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæl.

København, den 1. Juni 1883.

N. Hansen,
Kasserer.

Dansk typografisk Forening.

Med „Bogtrykkerforeningens Syge- og Begravelseskasse i Bergen", Norge, er der afsluttet Overenskomst om Gensidighed i Udbetaling af Syge- og Begravelseshjælp i Henhold til denne Forenings Loves § 4:

„Medlemmerne erholde i Sygdomstilfælde 1 Kr. 35 Øre daglig, Søndage undtagne. Understøttelsen ydes i 36 Dage i Løbet af et Regnskabsaar, dog ikke for et kortere Tidsrum end 3 Dage. I Dødstilfælde erholder enhver, der har været Medlem 1 Aar, 80 Kr. . . . . ."

og § 9:

„Tilrejsende, der er Medlemmer af andre Foreninger, med hvilke den herværende Forening staar i Gensidighedsforhold med Hensyn til Syge- og Begravelseshjælp, er saavel i Sygdoms- som Dødstilfælde berettiget til den i Følge § 4 hjemlede Understøttelse. For saadannes Vedkommende har Bestyrelsen at ordne det nødvendige ved deres Sygdom og Begravelse. Denne Berettigelse bortfalder dog, dersom vedkommende Rejsende opholder sig her paa Stedet mere end 6 Dage efter Ankomsten uden vægtige Grunde derfor."

samt vore Loves § 50.

Formændene for Lokalforeningerne bedes at notere dette i Regnskabsbogen.

I *Hobro* er der oprettet en Lokalforening med *Th. Vollmann* som Formand.

Aarhus, den 28. Maj 1883.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, Lørdag, afholdes det sidste Møde i Vinterlokalet, Pilestræde 32. Der vil blive holdt Prøve paa

Sange til Sangfesten, hvorfor de tegnede Deltagere bedes give Møde præcist Kl. $9^1/_2$.

Fra Lørdag den 9. Juli er Mødet i Aahuset.

De aktive Deltagere i Sangfesten anmodes om ikke at forsømme nogen Mødeaften i Sølvgades Skoles Gymnastiksal. Se den udleverede Mødeseddel. *Styrelsen.*

Generalforsamlingen d. 27. Maj 1883.

Formanden valgtes til Dirigent og *Rosberg* til Sekretær.

Formanden oplæste følgende Andragende, som var underskrevet af 46 Medlemmer:

> „Undertegnede Medlemmer af „Den typografiske Forening" tillade sig herved i Følge Lovenes § 13 at opfordre den ærede Bestyrelse til snarest mulig at sammenkalde en Generalforsamling, hvor følgende Dagsorden ønskes sat til Forhandling:
>
> > Ved Grundlovsfesten d. 5. Juni i Aar stilles Foreningens Fane til Disposition for de af Foreningens Medlemmer, der agte at fejre Dagen i Selskab med de samlede Arbejderforeninger ved den slesvigske Sten."

Efter at have modtaget Andragendet, havde Styrelsen indkaldt Generalforsamlingen. — *Carl Hansen* maatte ansé denne sidste Udtalelse for mindre korrekt, da Styrelsen intet Andragende havde set og derfor ikke kunne sammenkalde Medlemmerne. Vi kunde godt have ventet til næste Lørdag med denne Generalforsamlings Afholdelse, og han vilde nedlægge en Protest imod, at denne Generalforsamling blev afholdt. — *Formanden* hævdede, at Carl Hansen havde været vidende om Andragendets Indhold, og at 46 Medlemmer i Følge Lovene havde Ret til at forlange en Generalforsamling indkaldt. Først i Fredags havde han modtaget Andragendet; Lokalet kunde ikke faas paa Lørdag, og derfor havde Styrelsesmedlem Th. Andersen bestilt Lokalet til i Dag. — *Heinemann* og *Decher* godkendte Formandens Handlemaade i denne Sag, og kunde ikke tillægge Carl Hansens Protest nogen Betydning. — Protesten blev derefter forkastet.

Kjeldskov begrundede kort Andragendet. Hovedgrunden var, at der var almindelig Stemning blandt Typograferne for at deltage i Arbejdernes Grundlovsfest. Stemningen var aldeles modsat den i 1876. Han vilde paa Forhaand imødegaa den Indvending, at Fanen ikke er Foreningens Ejendom, med den Paastand, at i det Øjeblik, at der allerede tidligere var bleven sammenkaldt til et almindeligt Møde af Typografer, hvor der var stillet det Spørgsmaal til Afgørelse, hvem Fanen skulde tilhøre, da var Fanen bleven Foreningens. I Realiteten havde den Indvending altsaa ingen Betydning. Da Sangforeningen havde faaet Fanen udleveret ved en tidligere Lejlighed, maatte Andragerne vel ogsaa kunne faa den udlaant nu. Hvis der om dette Spørgsmaal skulde opstaa Splid i Foreningen, da maatte den komme fra den konservative Del af Medlemmerne, og skulde den udarte til en Udmeldelse af Foreningen, da maatte han beklage dette, eftersom disse Medlemmer ikke vilde underkaste sig Flertallets Ønsker. For øvrigt viste Arbejderpartiet sig at være saa maadeholdent, at enhver kunde være bekendt at støtte det. — *Heinemann* anbefalede at vedtage Andragendet. — *R. Th. Andersen* respekterede enhvers Mening, enten den gik i socialistisk eller Venstreretning, og han kunde ikke andet end anerkende den ærlige og uforbeholdne Tone, hvori Kjeldskov havde holdt sit Foredrag. Han vilde kun fastslaa, at den Dag, da Typograferne sammen med Socialdemokraterne føre Gutenbergbanneret til de „revolutionære Ulvedale", vilde blive en Mindedag med et vist rødligt Skær, og den vilde ikke blive uden Betydning for Foreningen. Det vilde være Synd for Fanen og for Standen, hvis det blev vedtaget, at faa Fanen med til dette Tog. — *Oscar Larsen* sluttede sig hertil og vilde paa det indstændigste anmode Forsamlingen om at hævde Traditionen. — *Decher* havde ønsket, at Kjeldskovs Udtalelser havde været mere moderate. Der var en stor Forskel paa 1876 og 1883. Den Gang vilde Socialisterne med Magt gennemføre deres Fordringer, men nu vare de komne ind i et mere maadeholdent Spor og vilde kun ad Lovlighedens Vej søge at faa de Reformer udførte, hvortil Typograferne lige saa vel som de øvrige Arbejdere saa højlig trængte. Man kunde for øvrigt være overbevist om, at hvis Fanen ikke kom med, vilde der ogsaa ogstaa Splid i Foreningen. — *Schiøtt* troede, at Principalerne ikke vilde tillægge denne Sag en saa stor Betydning, som Modstanderne blandt Typograferne gjorde. Det vilde efter hans Formening ikke skade en eventuel Tarifforhandling. — *Kjeldskov* hævdede, at fordi vi den Dag var med Fanen i Arbejdernes Tog til Dyrehaven, derfor gik vi ikke med vajende Faner og klingende Spil over i Socialisternes Lejr. Det kunde maaske komme senere, men foreløbig vilde vi kun laane Fanen. — *O. Larsen* var sikker paa, at Bladene vilde udlægge vor Deltagelse i Toget som om vi sluttede os til Socialdemokraterne. — *R. Th. Andersen* holdt paa, at Socialdemokraterne aldeles ikke havde forandret Maal; Førerne vare som Følge af Tidsforholdene den Gang mere radikale. — *H. P. Lassen* fandt det stridende mod Foreningens Love, at et politisk Moment kom ind i Foreningen. At drage Sammenligninger mellem nu og 1854 var urigtigt, da der den Gang faktisk kun eksisterede ét politisk Parti her i Byen. — *Emil Petersen*: De typografiske Arbejderes naturlige Plads paa den Dag er imellem Arbejderne, men det burde ikke være nogen Foreningssag. Der kan ikke rejses nogen Indvending mod Fanens Udlevering den Dag til de Medlemmer, der ønskede at deltage i Arbejdernes Grundlovsfest, lige saa lidt som der vil blive gjort nogen Indvending, saafremt Sangforeningen til Sangfesten ønsker Fanen. Han mente nu som tidligere, at Foreningen bør holdes udenfor Politik. — *Schiøtt* fremhævede derimod, at Politiken netop skal være Løftestangen til at faa os om det sociale skarpe Hjørne. Tiderne have skiftet, den nationalliberale Hyrdetid er forbi. — *Decher* vilde til O. Larsen bemærke, at Bladene med Undtagelse af „Social-Demokraten" vist næppe vilde skænke denne Sag saa stor Opmærksomhed. At „Social-Demokraten" vilde glæde sig til, at de intelligenteste blandt Arbejderne ikke holdt dem for gode til at

fejre Dagen med Socialdemokraterne, er naturligt. Den beskedne Maade, hvorpaa Andragendet var affattet, havde tiltalt ham, og han vilde haabe, at der ikke vilde blive gjort noget stort Numer ud af denne Sag, tilmed da Foreningen slet ikke ejede Fanen. — *Heinemann* anbefalede atter Andragendet. — Efter korte Udtalelser af *Oscar Larsen, Fischmann, Kjeldskov, Schiøtt* og *Carl Hansen* blev Andragendet *vedtaget* med 67 Stemmer mod 35.

V. Rosberg.

Konflikten i Triers Bogtrykkeri

er altsaa endt til Fordel for Foreningen — takket være den Solidaritetsfølelse, som nu heldigvis igen besjæler de danske Kolleger. Som man vil erindre, forlod 12 Kolleger Lørdagen d. 19. Maj deres Pladser i nævnte Trykkeri, uden at der var Udsigt til, at den derved faktisk indtraadte Strejke skulde faa nogen hurtig Afgørelse. Imidlertid modtog Formanden allerede Mandagen d. 21. Maj følgende Skrivelse fra Hr. Schou:

København, d. 21. Maj 1883.

„Da jeg af „Typograf-Tidende" Nr. 10 ser, at Styrelsen for „Den typografiske Forening" som Betingelse for at ophøre med at forhindre Tilgang af Sættere til mit Bogtrykkeri i Stedet for de 12, der havde opsagt deres Pladser til Fratrædelse den 19. ds., ønsker en „fyldestgørende Erklæring", vil jeg ikke undlade at meddele, hvad jeg alt tidligere har udtalt for Formanden for „Foreningen af danske Bogtrykkere", Hr. Kancelliraad Schultz, og Formanden for „Den typografiske Forening", at jeg som Regel *ikke fordrer*, at de Sættere, der have Plads her i Trykkeriet, skulle arbejde om Søndagen, og tilføjer blot, at jeg villig til, naar Omstændighederne gøre det nødvendigt, at enkelte Sættere opfordres til at møde Søndag Formiddag, da at betale disse 50 Øre pr. Time.

Ærbødigst
Harald Schou.

Til
Styrelsen for „Den typografiske Forening"."

Herpaa svarede Formanden omtrent som følger:

„Hr. Bogtrykker Schou!

Jeg skal ikke undlade at meddele Dem, at der ikke er noget til Hinder for, at d'Hrr. (følger Navnene paa de 6 Sættere, der endnu ikke havde faaet Plads andet Steds) kunne genoptage Arbejdet, og kan jeg paa min Forenings Vegne erklære mig tilfreds med Deres Erklæring. Idet jeg haaber, at der for Fremtiden maa komme til at herske en bedre Forstaaelse imellem Dem og Deres Personale, forbliver jeg

Deres
Rud. Böhm."

At Strejken blev endt saa hurtig, skyldes, som ovenfor berørt, for største Delen den kollegiale Aand iblandt Typograferne samt den retfærdige Sag, som Foreningen kæmpede for. Lad os haabe, at det er det sidste Tilfælde, hvor vi tvinges til at anvende Magtmidler for at sikre os vore Rettigheder, thi det ligger saavel i vor egen som i Principalernes Interesse, at mulige Differencer jævnes i Mindelighed.

Vi skulle endnu kun bemærke, at Hr. Schou havde faaet en Sætter, der var villig til at arbejde imod sine Kolleger, nemlig en nylig udlært fra den nu fallerede Hansen, en ung Mand, der imidlertid ikke kan bestille ret meget; endvidere havde en Kollega fra Provinserne søgt Plads der til Trods for vor Advarsel. — De talrige Kolleger, hvem Hr. Schou ved Tilbud om gode Pladser forsøgte at formaa til at træde i de Strejkendes Sted, huskede heldigvis i rette Tid paa, at de havde Pligter imod deres Kolleger, hvorfor de nægtede at modtage de gode Tilbud.

Et indfriet Løfte.

Af *Carl Darbo.*
(Fortsat.)

Peter drak og som sædvanligt, naar han — og Hønsene — drikker, stirrende lige op i Vejret. Jeg saa paa ham og det undgik mig ikke, at hans Minespil, idet han satte Flasken fra sig, tydede paa et Spørgsmaal. „Hm!" rømmede han sig og tørrede sig om Munden, „det er da forfærdeligt gammelt dette Sted; sikke Revner Loftet har slaaet!" — „Ja, gammelt er det; men husk ogsaa paa, hvilken Vægt det bærer. Alle de Maskiner, der ere ovenpaa, repræsenterer hver især en ret anselig Vægt." — „Er Trykkeriet ovenpaa?" — „Ja." — „Er det Tilfældet alle Steder?" — „Nej, det er ikke; men oprindeligt blev det bygget saaledes, og har saa ogsaa, efter at Byggeloven kom i Stand, faaet Lov at staa. Skulde det nu bygges, fik det ikke Lov til at passere, man skulde i alt Fald ikke tro det." — „Det er jo ogsaa forkasteligt. I kan let risikere, at det Hele dumper ned i Hovedet paa Jer." — „Naa, det er solidt alligevel. Det hænder rigtignok somme Tider, at der falder lidt Kalk ned hist og her; men hvad siger man: Saa længe det knager, saa holder det!" — „Ja, Tak skal Du have; det kan I da ikke stole paa. Sæt nu alligevel, at det Hele en skønne Dag ramlede ned i Hovedet paa Jer!" — „Naa, hvad saa? — Det var jo kun nogle Sættere, der himlede, og dem kan der saamænd godt undværes nogle af. Og, hvorom Alting er, der bliver vist heller ikke lavet noget bedre før det sker; ti om ogsaa alle Arbejderne her gik omkring og tudede i Horn, saa vilde dog Kærligheden til det gamle vise sig stærkere end Jerikos Mure. Men vi skal vel ikke blive her hele Dagen."

„Nej, lad os gaa videre," svarede Peter langsomt og dybt tænkende. Ligesom vaagnende vedblev han: „Men fortæl mig nu noget godt om Trykkeriet. Du har en Gang omtalt, at her blev lavet saa mange smukke Ting i Henseende til Titler, Billeder og Streger —". — „Streger! — Du gode Gud! Peter, tænk dog før Du taler. Naa, det er sandt, det kan Du jo ikke vide. Nej, ser Du, her i denne Kasse kan man finde alt det, Trykkeriet ejer af Streger; dér ligger fine — det vil sige skal ligge, ti som

Du ser, er der Ingenting uden disse gamle Stumper, der hverken passer paa det ene eller det andet, — saa er der de Par Stykker af dobbeltfine, fede og halvfede, og det er det Hele." — „Ja, men Du har s'gu talt om, at der herfra er leveret smukt Arbejde i Retning af Streger; det kan jeg tydeligt huske". — „Ja, naar Du paastaar det, vil jeg ikke benægte det, og det kan ogsaa være sandt i mange Tilfælde, men Skyld deri har saa ene og alene dette Apparat, som kaldes en Høvl; paa den kan man kalfatre saa galt man vil, og uden den kunde intet Akcidens-Arbejde udføres, det kan Du stole paa." — „Ja, Kære, men den kan da ikke lave Streger, og naar der nu ingen er af disse „Fine", som Du kalder dem — hvordan saa?" — „Naa ja, jo der bliver købt Zinkstreger af nær 1 Alens Længde, og de bliver saa hugget og høvlet, til de passer og forsvinder, og saa — bliver der købt flere Længder." — „Er det billigere, end naar der var et System af Messing?" — „Billigere! Ja det véd jeg ikke saa ganske; men hvad jeg véd, det er, at det er meget mere tidsspildende for Sætteren. Vi har der henne en hel Kasse fuld af smaa Stumper Streger, der er forbeholdt de „gemene"; i den maa man rave saa længe man vil, „stykke" o. s. v. Intet passer. Saa afsted til Høvlen, den velsignede Høvl, den hjælper os ud af Forlegenheden. Se, kære Peter, det har man Altsammen i Stedet for at kunne gaa lige hen og tage, hvad man skal bruge; det er Manglen af et Stregesystem. Og som det er med Tabelstreger, er det med Finalestreger; her findes en 3—4 Stykker, og de har gemt sig i en Tændstikæske et eller andet Sted". — „Haha", lo Peter. „Men saa Titler og Billeder; er det lige saa galt?" — Billederne ere nærmest Trykkerens Sag, og de leveres meget smukt herfra; dog ikke smukkere end de fleste andre Steder. Titelskrifterne er der heller ikke noget ondt at sige om; der er et temmelig stort Udvalg; kun gælder til Dels det samme om flere af Kasserne til dem som til de andre Skrifter: de kunne være lidt renligere. — Men lad os nu gaa op paa Trykkeriet, at Du kan se Maskinerne, for jeg fryser."

Vi gik op ad den ene af de Trapper, der føre til Trykkeriet, men var ikke naaede midtvejs op, før Peter vendte sig og spurgte: „Hvad er det for Rør, der løbe langs med Loftet her?" — „Det er Varmerør." — „Varmerør i Loftet! Hvor har de Folk, der har lavet det, haft deres Tanker henne? — Varmerør i Loftet! — I maa jo blive bløde i „Nødden", som man siger." — „Ja, der kan jo tænkes Forhold, der har gjort det nødvendigt. Desuden er det kun i det Halve af Trykkeriet, de findes, den anden Halvdel er ved Gulvet. Men gaa nu; vi blive jo aldrig færdige!" — „Jeg kan nu ikke tænke mig nogen Grund til dette Anlæg af det imponderabile Legeme; det forekommer mig, at der helt igennem spores en upraktisk Haand."

(Sluttes.)

Forskelligt.

I Bladet „Tribün" i Wien udbrød for nogen Tid siden Differencer imellem Sætterne og Bladets tekniske Leder, og Sætterne truedes med Afskedigelse, dersom de apellerede til Voldgiftsretten. De henvendte sig desuagtet til nævnte Ret, hvis Dom faldt til Fordel for Sætterne, medens Voldgiftsretten samtidig udtalte en Dadel over Forretningsførerens Fremgangsmaade. Følgen deraf blev, at hele Personalet afskedigedes. (For øvrigt en nydelig Illustration til Sætningen: „Harmoni imellem Kapital og Arbejde"!)

— Det britiske Museum har for nylig faaet tilsendt en typografisk Kuriositet fra Peking, nemlig otte Bind med Brudstykker af to kinesiske Værker, som i det trettende Aarhundrede ere blevne trykte paa Træplader.

— I Amerika findes for Tiden 1051 Papirfabriker, af hvilke 1018 ere i Drift. Siden 1. Marts 1882 er der oprettet 68 nye Fabriker og 37 ere under Opførelse.

— Udgiveren af det i det bøhmiske Sprog udkommende Arbejderblad „Proletar", Typograf Ed. Mily i Wien, er bleven idømt 6 Maaneders Fængsel for „Forstyrrelse af den offentlige Fred".

Fra Fjeldsøes Bogtrykkeri har jeg med Glæde modtaget 2 Kroner *A. Magh.*

Brevkasse.

H. T. H. i K. Vi optage kun nødig den Slags Avertissementer, der blotter en Kollega for alle Landets Typografer. Imidlertid skulle vi skrive til Vedkommende, og hvis det da ikke hjælper, vil Avertissementet blive offenliggjort.

Kundgørelser.

En næsten ny Hurtigpresse

fra Ph. Swiderskis Fabrik i Leipzig er paa Grund af Anskaffelsen af en større til Salg. Den har en let og rolig Gang og leverer et smukt Tryk saavel i sorte som i kulørte Farver. Fundamentets Størrelse er $18^1/_2 \times 24$ Tommer. Jeg garanterer for Maskinen i enhver Henseende.

Fr. Thillerup,
Bogtrykker i Odense.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 12. | København, den 16. Juni 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, *Lørdag d. 16. Juni, Kl. 9 pr.:*

Aftenunderholdning og Assemblée

i Foreningens Sommerlokale „Sortedamslund", hvortil Medlemmerne med Damer indbydes. Besøgende kunne deltage. Entré 50 Øre for en Herre; Damer have fri Adgang. Der sælges kun et begrænset Antal Billetter, og de, der muligvis endnu haves i Behold Koncertaftenen, faas for 75 Øre i Bibliotheksværelset.

Billetter faas hos Styrelsesmedlemmerne samt hos Hr. Kasserer *L. D. Berg.* *Styrelsen.*

Program.

1. Leser: Leo Marsch.
2. a) J. H. Nebelong: Danmark. b) Kor af „Armida". } Sangforeningen „Gefion".
3. a) Rundrejsehatten. b) Høedt: Amors Vinger. } Fortælles af Hr. *Lehmann.*
4. a) Boulard: Sang af „Niniche". b) Offenbach: Sang af „Mad. Angots Datter". } Foredrages af Frk. *Rasmussen.*

5. Suppé: Boccaccio-Kvadrille.
6. a) Carl Mortensen: Fædrelandssang. b) Wassholm: Jägaresång. } Sangforeningen „Gefion".
7. G. Moynet: I Familiens Skød, fortælles af Hr. *Andersen.*

Slemme Vaner,
Vaudevillespøg af Povl Strange.

Peter Hermansen . . . . . Hr. *Lehmann.*
Hermine, hans Forlovede . . . . . Frk. *Rasmussen.*

Styrelsesmøde afholdtes d. 13. Juni. Alle vare mødte. Paa given Foranledning drøftedes Forholdene i S. L. Møllers Trykkeri, og det bifaldtes at optage en orienterende Artikel desangaaende. — Budgettet vedtoges og Maanedsmødet berammedes. — Da det oftere er sket, at flere Inkassatorer ikke i rette Tid have afleveret de af dem opkrævede Penge, anmodedes Kassereren om, hver Maaned at afgive til Styrelsen en Fortegnelse over Restancerne.

Maanedsmøde afholdes *Lørdag d. 23. Juni,* Kl. 10½, i „Sortedamslund" med følgende Dagsorden:

1) Budgettet;
2) Styrelsen giver den lovbefalede Oversigt.

Styrelsen.

Halvaarligt Budget.

Indtægt.

	Kr.
Medlemsbidrag	1800
Abonnement paa „Typograf-Tidenden"	29
Avertissementer	6
„Dansk typografisk Forening" 1/3 af Udgifterne ved Udgivelse af „Typograf-Tidende"	204
Renter	152
	2191

Udgift.

	Kr.
Faste Understøttelser	63
Rejsehjælp m. m.	300
Leje af Lokale	60
Administration	20
Tidsskrifter og Bladhold	30
Budeløn	65
Bogtrykkerarbejde	50
Trykning af „Typograf-Tidende"	460
Redaktions-Honorar	100
Udgift ved Bladets Forsendelse til Medlemmerne af „Dansk typografisk Forening"	30
Formandens Honorar	50
Kassererens do.	150
Forskellige Udgifter	25
Understøttelse til Arbejdsløse	150
Til Bibliotheket	50
	1603

Paaregnet Indtægt	2191
— Udgift	1603
Overskud	588

Nye Medlemmer:

Hans Hansen Brandt [udlært 1883 hos H. Andersen i Ærøeskøbing], *Hugo Høgsted* [lært i Aalborg, Medlem af „Dansk typografisk Forening"], *C. W. Petersson* [lært i Wexjø, sidst arbejdet i Berlings Bogtrykkeri i Lund] (Trier).

H. P. Kofoed [udlært hos Luno d. 1. Juni 1883] (Luno).

Th. J. M. Mortensen [udlært hos C. L. E. Hansen d. 28. Maj 1883] („Dagens Nyheder).

Hans Christian Walsteen Klein [sidst arbejdet i Holbæk] (I. Cohen).

Christian Peter Hansen [sidst arbejdet i Roskilde].

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Ved en Fejltagelse er *Jakob Dreyer* i sidste Nr. af „Typograf-Tidende" opført som nyt Medlem, men er allerede opført som saadan i Bladet d. 24. Marts, hvilket herved berigtiges.

Udmeldte Medlemmer:

R. V. Kock (I. Cohen).

B. Weiss (Nielsen & Lydiche).

Gaver til Bogsamlingen.

Dr. Fr. Winkel Horn: „Fra det høje Nord", 2. Bind.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Fra den af „Den typografiske Forening" nedsatte Kommission angaaende Oprettelsen af en Sygekasse i nævnte Forening, har Bestyrelsen for „De forenede Hjælpekasser for Typografer" modtaget følgende Skrivelse:

„Som det vil være den ærede Bestyrelse bekendt, er der i „Den typografiske Forening" nedsat en Kommission til nærmere at overveje og eventuelt fremsætte Forslag om Oprettelsen af en Sygekasse indenfor „Den typografiske Forening".

Da der imidlertid i nævnte Kommission er udelt Stemning for, fremfor at oprette en *ny* Sygekasse for Typografer, at søge et Kompromis opnaaet med „De forenede Hjælpekasser", hvorved Spørgsmaalet kunde faa en for begge Parter tilfredsstillende Løsning, tillader Kommissionen sig herved at fremkomme til den ærede Bestyrelse med Forespørgsel om, hvorvidt man skulde være tilbøjelig til:

1. Efter indeværende Regnskabsaars Slutning at adskille „De forenede Hjælpekasser" i tre af hinanden fuldstændig uafhængige Kasser (Syge-, Begravelses- og Pensionskasse), saaledes at det fra nævnte Tidspunkt staar Medlemmerne af „Den typografiske Forening" frit for at indmelde sig i hvilken af de tre nævnte Kasser, de maatte ønske, imod at der af Syge- og Begravelseskassens eventuelle Overskud fremdeles ydes Pensionskassen et aarligt Bidrag, svarende til Sygekassens nuværende Tilskud, indtil dens Status atter er ordnet;
2. at deltage i Nedsættelsen af et kombineret Udvalg til at foretage det fornødne i saa Henseende, bestaaende af lige mange Medlemmer af „Den typografiske Forening" og „De forenede Hjælpekasser", dog at disse sidste tillige skulle være Medlemmer af den førstnævnte Forening.

Idet Kommissionen forelægger nærværende til den ærede Bestyrelses behagelige Overvejelse, undlader den ikke at bemærke, at der efter ovennævnte Kompromis selvfølgelig ikke paaligger „De forenede Hjælpekasser"s nuværende Medlemmer nogen Tvang til at indmelde sig i „Den typografiske Forening", hvorhos den udtaler det Ønske, at det eventuelle Svar, for at Sagen kan nyde hurtig Fremme, snarest mulig kommer Kommissionen i Hænde.

København, d. 18. Maj 1883.

Paa Kommissionens Vegne:

Rud. Bøhm,
Formand.

I Anledning af ovenstaaende Skrivelse afholdes en ekstraordinær Generalforsamling **Søndag den 24. Juni,** Formiddag Kl. **10,** hos Restavratør *Hansen,* Skindergade 9, 1. Sal.

Dagsorden:

Forslag af Bestyrelsen:

Generalforsamlingens Svar til Kommissionen i „Den typografiske Forening".

Ved indeværende Regnskabsaars Slutning at adskille „De forenede Hjælpekasser" i tre selvstændige Afdelinger i Henhold til omstaaende Skrivelses Punkt 1 samt Nedsættelsen af et Udvalg i Henhold til Punkt 2.

København, d. 12. Juni 1883.

Bestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

Til Søndag den 24de Juni vil der, forsaavidt et tilstrækkeligt Antal Deltagere tegne sig, blive foranstaltet **en Udflugt til Lyngby og Sorgenfri.** Man samles paa Københavns Banestation Kl. 3 Eftermiddag, for at afgaa med Toget Kl. $3^1/_2$. Efter Ankomsten til Lyngby indtages en lille Forfriskning, hvorefter der spadseres i Omegnen til ca. Kl. 7, da Fællesmaaltid vil finde Sted. Der returneres til København med det sidst afgaaende Tog.

Betalingen vil blive 2 Kr. 75 Øre pro persona.

Besøgende kunne medtages mod en yderligere Betaling af 50 Øre for en Herre.

Tegning, der maa finde Sted senest Tirsdag den 19de Juni, kan ske hos Bestyrelsen samt i Foreningens Lokale („Aahuset") Lørdag den 16de ds. *Bestyrelsen.*

Dansk typografisk Forening.

Ved en i Gaar her i Lokalforeningen afholdt Generalforsamling foretoges Prøvevalg af Medlemmer til Hovedbestyrelsen for „Dansk typografisk Forening" fra 1. Juli. Valgte bleve Faktor *O. V. Hansen* med 38, *S. Møller* med 34 og *S. C. Andersen* med 28 Stemmer. Til Formand valgtes *H. Lind* med 36 og til Næstformand *A. Weber* med 35 Stemmer. Til Suppleanter valgtes Faktor *Meyer* med 31 og *M. Hansen* med 23 Stemmer. Der afgaves i Alt 39 Stemmesedler.

Harald Jensen fratræder efter eget Ønske fra 1. Juli Pladsen som Formand for Foreningen. En af de Tilstedeværende bragte paa samtlige Medlemmers Vegne Harald Jensen en Tak for den Nidkærhed og Dygtighed, hvormed han har røgtet sit Hverv som Formand. Medlemmerne sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Til Formand for Lokalforeningen genvalgtes med Akklamation *J. Grødsted*, og til Revisorer genvalgtes Faktor *Langmack* og *Harald Jensen*, ligeledes med Akklamation.

Aarhus, d. 4. Juni 1883. *G.*

Da jeg fra 1. Juli fratræder Formandspladsen i „Dansk typografisk Forening", bringer jeg herved Kollegerne en Tak for den Tillid, de i de forløbne Aar have vist mig.

Aarhus, d. 11. Juni 1883.

Harald Jensen.

Af Kolleger i Aarhus er udstedt en Opfordring til Indsamling af en Æresgave til Hr. Harald Jensen i Anledning af hans snarlige Fratræden fra Formandsposten i „Dansk typografisk Forening". Denne Opfordring er paa sin Plads. Harald Jensen har virket til Foreningens Fremme med utrættelig Energi og med ubestridelig Dygtighed, og det maa nærmest tilskrives ham, at den er bleven dannet og har faaet en saadan Betydning for Arbejderne i det typografiske Fag her i Landet som Tilfældet er. For sit Arbejde har han aldrig modtaget noget som helst Vederlag, men det har været aldeles uegennyttigt. Under den Forudsætning, at Indbyderne ikke indlade sig paa Indkøbet af nogen som helst Genstand for det indsamlede Beløb, men overrække Hr. Jensen dette som en Æresgave i *Kontanter*, opfordre vi Undertegnede samtlige Medlemmer i „Dansk typografisk Forening" til at give deres Erkendtlighed mod den hidtilværende Formand Udtryk ved alle som en at give efter en saadan Maalestok, at Æresgaven kan komme til at bestaa af lige saa mange Kroner, som der er Medlemmer i Foreningen.

Ringsted, d. 11. Juni 1883.

Mortensen Aaberg. *T. K. Johansen.*
F. K. Madsen. *N. C. Tobiesen.* *O. Jørgensen.*
L. Hansen. *H. Auener.*

Et indfriet Løfte.

Af *Carl Darbo.*

(Sluttet.)

Min Fætter fik saa set Maskinerne, og undrede sig ikke over, at Loftet slog Revner. Jeg glemte naturligvis heller ikke her at lade min Utilfredshed komme til Syne. „Ogsaa heroppe er det galt," sagde jeg. „Tænk Dig, Peter, naar vi skal revidere, saa skal vi besørge Forretningen i Maskinen. Der bliver aldrig lagt en Form paa Jernbordet i slig Anledning. Hvor der nu er meget i Revisionen, og Maskinen, som den der staar her, er daarlig at komme til, da er det jo atter Tidsspilde for Sætteren. Altsaa, ikke nok med, at han intet faar for at rette den, men saa tages der mere Hensyn til Trykkernes Magelighed end til det Tidsspilde, vi har deraf." — Peter rystede hertil kun paa Hovedet og spurgte mig dernæst om Trykkernes Lønningsforhold, men derom kunde jeg ingen anden Besked give, end at der, saa vidt jeg vidste, ingen var under 20, men de fleste nok havde 24—30 Kr., hvorfor Trykkeriet gik under Navn af „Asylet". — „Det er vel Misundelse, der har døbt det?" sagde Peter misbilligende. — „Nok mulig, Du, men det er ikke af Misundelse, at jeg siger det, thi naar en Arbejder er flink og dygtig, saa er det ikke for meget til at forsørge en Familje; men jeg finder det uretfærdigt, at det skal drages fra Sætterne, at der skal knibes saa nederdrægtig paa alt, hvorved en Sætter skal tjene Brødet, og lægges ham saa mange Hindringer i Vejen. — Naar en Sætter her er flink, saa skal han arbejde 12 Timer daglig og Søndag Formiddag for at tjene gennemsnitlig 20 Kr. om Ugen, fradraget de, hvori han mulig er arbejdsløs, og Du kan da nok begribe, Peter, hvor det maa virke sløvende og nedtrykkende paa et Menneske, og i Særdeleshed i et Lokale som dette." — „Ja, det indrømmer jeg; det maa være skrækkeligt!" — „Og naar der saa næres lidt Misundelse af Sættere, der gaa hjem med 12—16 Kr. om Ugen efter lige saa lang Arbejdstid og endnu strængere Arbejde, saa er det virkeligt tilgiveligt." — „Er alle Sætterne her saaledes situerede?" — „Nej, det er de dog ikke, men Flertallet. Undtagelse danner de Firhændede, dem med Drenge, og saa de Visse. Som jeg sagde Dig før, er der ikke faa Arbejder, der betales yderst slet; Grunden siges at være den, at nogle af de Firhændede har sat Pris derpaa, og begrundet i deres større Begunstigelse i andre Retninger er det jo let tænkeligt, at det er Tilfældet, at de gjør Arbejdet billigere." — „Ja, men det er jo uforsvarligt." — „Mere end det, Peter! — Jeg véd for mit Vedkommende ikke, hvilken Straf, der kunde være raffineret nok for den Slags Folk. — At der dog er flere, som jeg personlig véd ikke benytte slig skadelig Fremgangsmaade, maa jeg naturligvis tilføje." — „Men hvorfor søge I ikke at forbedre Kaarene ved en Henvendelse til Principalen, om en Gennemførelse af den Tarif, Du har omtalt? Er det en fornuftig Mand, saa vil det nok hjælpe." — „Jeg tror det ikke. Hvem mener Du, der vil gaa i Spidsen for sligt? — Og vilde Ejeren gøre noget, saa gjorde han det nok af sig selv, thi de forskellige Akkord-Arbejderes Regninger maa tale mere tydelig end noget menneskeligt Væsen formaar om den Slags, og hver Uge maa han spørge sig selv overfor hver af disse Regninger: hvor kan det Menneske leve, betale Husleje og ernære sin Familje. Ikke sandt, maa han ikke stille sig selv det Spørgsmaal?" — „Ja, men det kunde jo tænkes, han antager det for Ulyst og Dovenskab. I alle Tilfælde kan *jeg* indse, at hvis Lønnen er, som Du siger, saa maa I enten stjæle eller i Forvejen være Kapitalister, thi I maa jo stadig sætte Penge til, naar ikke Familjen skal leve af bart Brød." — „Ja, næstendels, Du! — Men har Du lagt Mærke til disse Gasskærme? Det er ogsaa et af Goderne, at de ere grønne. Grønt er

godt for Øjnene." — „Du er dog et Asen," lo Peter, „saa meget Du kan gøre Vrøvl over!" — „Ja, men er det ikke ogsaa storartet? — Ved et Haandværk, som er saa skadeligt for Øjnene, mødes der op med saadanne Papirskærme. Og se saa Gasarmene, — kun én for hver Reol og saa er det stive Arme til med. Se, naar jeg nu skal sætte af denne Kasse, saa skal absolut den Mand, der staar overfor mig, flytte sin hen paa anden Plads." — „Er her slet ingen knækkede Arme?" — „Jo, nogle faa. Det Hele er gammeldags og upraktisk. — Tag din Hat og lad os gaa!"

Peter tog sin Hat, og uden at have glemt at tage „Lugte-Apparaterne" i Øjesyn, stod vi snart paa Gaden. Han foreslog mig at gaa med hen og se paa en af de „opmaalte" Beværtninger, men jeg afslog det.

„Farvel, Du!" sagde han og tog mig i Haanden. „Nu har Du opfyldt dit Løfte og mit Ønske og jeg fik set H. H. Thieles Bogtrykkeri; men, jeg taler ærligt, det var ikke det bedste Indtryk, jeg fik deraf. Hils hjemme. Farvel!"

Dødsfald. I Gaar Middags jordfæstedes fra Garnisonskirkegaarden vor Kollega *Arnold Schmidt*, der forrige Fredag efter nogle Dages Sygeleje døde paa Kommunehospitalet af Lungebetændelse. Den Afdøde, der var bleven 32 Aar gammel, har udstaaet sin Lære i Holbæk, hvorfra han kom til København. I 1870 rejste han til Tyskland, uden dog at kunne finde Arbejde der, og efter i 9 Maaneder at have vandret omkring i dette Land, kom han tilbage til Danmark, hvor han bl. a. arbejdede i Nykøbing paa Falster. Senere tog han atter Arbejde her i Byen, og i 1875 var han en af de Sættere, der tillige med J. C. Henriksen, P. Frantzen, Emil Christensen o. fl. forlod deres Pladser i „Dags-Telegrafen". Før Strejken i 1876 beklædte han Posten som Tillidsmand hos Nielsen & Lydiche. Endskønt han efter den Tid trak sig tilbage fra Foreningslivet, har han dog forstaaet at bevare sig et godt Navn som en brav og hæderlig Kollega.

— Den 3. Juni døde Bogtrykker *Johan Christian Frederik Græbe* i en Alder af 78 Aar. Han efterlader sig et Minde som en ualmindelig arbejdsom Mand. For en halv Snes Aar siden afstod han Trykkeriet til sin Søn, Jacob Græbe, men vedblev desuagtet at arbejde som Sætter, indtil han paa Grund af sin høje Alder for et Aarstid siden lagde Vinkelhagen fra sig, og at dette næppe skete med et let Hjærte, vidner en Yttring, han lod falde til en af sine ældste Arbejdere, at naar han ikke længer kunde arbejde, vilde han heller „gaa hjem". — I gamle Dage, da det var mere almindeligt at arbejde efter Overenskomst, lavede han stundom nogle Beregninger, der ofte var til Fordel for Sætterne, ofte ikke. — De Typografer, der i de sidste Aar arbejdede sammen med den gamle Græbe, omtale ham med Venlighed og Agtelse, og et stort Følge var til Stede ved hans Jordefærd.

Forskelligt.

Vor Kollega *Harald Jensen* udgiver fra 1. Juli et Blad med Titlen „Socialistisk Ugeblad", hvilket nærmest er beregnet paa de øst-jyske Arbejdere.

— Calbergs Bogtrykkeri flyttes i den nærmeste Tid her fra Byen til *Nyborg*, for der at trykke et nyt „moderat Højreblad", „Nyborg Dagblad". Dette Blad skal ligeledes udgives fra 1. Juli.

— Det Schultziske Bogtrykkeri kan til førstkommende 1. Juli fejre sit 100-Aars-Jubilæum.

— Fra *Rom* klager en Meddeler til „Correspondent" over den daarlige Forretningsgang samt over den uheldige Tilstand, hvori den ulykkelige Strejke i Fjor har bragt det italienske typografiske Forbund, særlig Stedforeningen i Rom. Iblandt Kollegerne dernede hersker en fuldstændig Indifferentisme, der virker skadelig paa Helhedens Interesser. — I denne Retning have vi jo selv tilbunds maattet tømme den bittre Kalk!

— Typograf *Karl Belitz*, der i ca. 3 Aar har været Kasserer for den typografiske Forening i Bromberg, har i denne sin Egenskab efterhaanden forbrugt Foreningens rede Penge. Hver Gang Revisorerne mødte, fremlagte han Penge, som han midlertidig havde laant andet Steds fra, indtil endelig Medlemmerne forlangte, at disse Penge skulde anlægges rentebærende, hvorved Deficitet kom for Dagens Lys. For denne Forbrydelse blev han for nogle Uger siden arresteret, og i Retsmødet den 2. Juni dømtes han for Underslæb til Fængsel i 1 Aar og 6 Maaneder samt til Tab af sine borgerlige Rettigheder i 2 Aar.

Brevkasse.

Red. af „Typ. Meddel." i Kristiania. Fra 1. Juli skulle vi tillade os at tilsende Dem et Gratis-Eksemplar af „Typ.-Tid.", hvorfor vi imødese et Bytte-Eksemplar af Deres ærede Blad.

Hr. Bogtrykker **P. Petersen**, Gothersgade. Tak for det tilsendte.

Kundgørelser.

En Sætter

ønsker i Løbet af Sommeren en fast Plads, helst i en større Provins. Billet, mrkt. „C. J.", bedes tilsendt Annonce-Bureauet i Nykøbing p. F.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 13. | København, den 30. Juni 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

V. J. Christensen (Aamodts Trykkeri).

Skriftstøber *Theodor Obiora* fra Luschwitz (Posen); er Medlem af „Unterstützungs-Verein Deutscher Buchdrucker" (Simmelkjærs Skriftstøberi).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Ved Utydelighed i Manuskriptet fra Inkassatoren er *H. Press* (Rigsdagens Tr.) i Bladet Nr. 10 opført som H. T. Green.

Ved Fejlskrivning af Inkassatoren er i Nr. 11 *J. Løngaard* (Qvist & Ko.) opført som J. Lønborg.

Styrelsesmøde holdtes d. 25. Juni. Alle vare mødte. Et Laan nægtedes. Regnskabet for den første Assemblé opgjordes; Overskuddet er 18 Kr. 50 Øre.

Til Foreningens første Aftenunderholdning var „Alt udsolgt"! Bifaldet var rigeligt, skønt et Par af Præstationerne vare improviserede, paa Grund af, at to af de Assisterende vare bortrejste og sendte Undskyldning to Dage for sent. Stemningen var meget livlig fra først til sidst, og Dansen havde samlet maaske lidt for mange Deltagere, hvorfor der til næste Aftenunderholdning, der finder Sted *Lørdagen d. 14. Juli*, ikke vil blive solgt saa mange Billetter, og intet Billetsalg vil finde Sted i Foreningens Lokale den Aften, Aftenunderholdningen finder Sted. — Programmet vil findes i næste Nr. af „Typ.-Tid.". — Billetter faas hos Styrelsens Medlemmer og Kasserer Berg.

Paa Grund af Aftenunderholdningen er Bibliotheket lukket d. 14. Juli.

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsesmødet, som afholdtes d. 14. ds., foretoges Optællingen af Stemmerne over den endelige og sidste Afstemning over Lovene for Arbejdsløshedskassen og de til sidste Behandling stillede Ændringsforslag. Resultatet viste sig at være, at Lovene i deres Helhed *vedtoges* med *190 Stemmer mod 26*, samt at de stillede Ændringsforslag *alle forkastedes*.

Stemmerne afgaves saaledes:

Lokalforeningerne.	Lovene i deres Helhed.		Ændringsforslag: 1.		2.		3.		4.		5.	
	Ja.	Nej.	Ja.	Nej.	Ja.	Nej.	Ja.	Nej.	Ja.	Nej.	Ja.	Nej.
Aarhus	39		„	39	„	39	„	39	„	39	„	39
Næstved	6		2	7	3	6	3	6	3	6	2	7
Kolding	11		„	13	„	13	„	13	„	13	„	13
Nykøb. p. M.	4		4	„	4	„	2	2	„	4	„	4
Rudkøbing	5		5	„	5	„	5	„	5	„	„	„
Skive	5		„	5	„	5	„	5	„	5	„	5
Hjørring	6		3	3	6	„	1	5	1	5	1	5
Skanderborg	2		2	„	2	„	2	„	2	„	2	„
Stubbekøbing	3		„	3	„	3	„	3	„	3	„	3
Kallundborg	5		„	„	5	„	„	„	„	„	„	„
Hillerød	7		2	5	„	7	7	„	7	„	7	„
Faaborg	3		„	3	„	3	„	3	„	3	„	3
Roskilde	4		4	„	„	4	4	„	4	„	„	4
Vejle	6		5	1	6	„	6	„	6	„	6	„
Holbæk	8		6	2	8	„	8	„	8	„	6	2
Svendborg	8		„	8	8	„	„	8	„	8	„	8
Ribe	3		„	3	„	3	„	3	„	3	„	3
Odense	32		22	10	13	21	26	8	25	7	34	„
Ringsted	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slagelse	7		„	6	„	6	„	5	„	5	„	6
Randers	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Horsens	11		„	11	1	10	11	„	11	„	„	11
Køge	5		5	„	„	5	„	5	„	5	„	5
Aalborg	10		„	10	„	10	„	10	„	10	„	10
I alt	190	26	60	129	61	135	75	115	72	116	58	128

I *Ribe* er Hr. *J. M. Pagh* bortrejst og Hr. *Chr. Holst* valgt til Lokalforeningsformand i Stedet.

I *Holbæk* er Hr. *Chr. Klein* bortrejst og Hr. *Carl Lund* valgt til Formand i hans Sted.

I *Vejle* er Hr. *N. Jensen* valgt til Formand fra 1. Juli d. A.

Aarhus, 19. Juni 1883. *Hovedbestyrelsen.*

Ved Hovedbestyrelsesmødet i Dag foretoges Optællingen af de indkomne Stemmesedler over Medlemmer til Hovedbestyrelsen. Fra 20 Lokalforeninger var indkommet 192 Stemmesedler, hvoraf 4 vare blanke. Resultatet af Stemme-

givningen var: Til Formand valgtes *H. Lind* med 176 St. (5 St. afgaves paa L. som Næstformand), til Næstformand *A. G. Weber* med 175 St. (5 St. afgaves paa W. som Formand), til Medbestyrere *O. V. Hansen*, *L. Møller* og *S. Chr. Andersen*, hver med 179 St.; til Suppleanter valgtes *Meyer* med 179 St. og *M. Hansen* med 173 St., samt til Revisorer *V. de Lemos* og *J. Møller* med henholdsvis 175 og 173 St.

Aarhus, 25. Juni 1883. *Hovedbestyrelsen.*

For hurtigst muligt at faa Halvaars-Regnskabet afsluttet, tillader jeg mig at anmode d'Hrr. Lokalformænd om at indsende April Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer over havte Udgifter, snarest muligt — i Følge Foreningens Love senest 14de Juli — til undertegnede Kasserer.

Indbetalingen omfatter denne Gang 13 Uger.

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne (se Lovenes § 20).

Aarhus, i Juni 1883. *Joh. Lund,*
Østergade 27.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Da der ved Generalforsamlingen den 24de Juni ikke var mødt et tilstrækkeligt Antal Medlemmer, afholdes en extraordinær Generalforsamling **i Aften, Lørdag den 30. Juni, Kl. 10½,** hos Restavratør *Hansen*, Skindergade Nr. 9, 1ste Sal.

Dagsorden:

Forslag af *J. R. F. Jensen:*

Sidste Punktum af § 32: „Herfra undtages dog Forslag, der have Forandringer i Kassens Grundfond til Hensigt, hvilke ikke skulle anses for lovmedholdelig afgjorte, med mindre ²/₃ af hele Medlemsantallet skriftlig giver sit Samtykke dertil", udgaar.

Forslag af Bestyrelsen:

Generalforsamlingens Svar til Kommissionen i „Den typografiske Forening".

Ved indeværende Regnskabsaars Afslutning at adskille „De forenede Hjælpekasser" i tre selvstændige Afdelinger i Henhold til Punkt 1 i Skrivelsen fra „Den typografiske Forening" samt Nedsættelsen af et Udvalg i Henhold til Punkt 2. (Se forrige Bekendtgørelse).

København, den 30. Juni 1883. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lokalet er i „Aahuset".

Maanedsmøde

afholdtes Lørdagen d. 23. Juni i „Sortedamslund". Til Forhandling forelaa det halvaarlige Budget, paa hvilket der kun fandtes én Post, som særlig krævede Opmærksomhed, nemlig Forhøjelsen af Kassererens Løn fra 100 Kr. til 150 Kr. halvaarlig. Efter et kort Ordskifte vedtoges Budgettet uforandret. — Dernæst gav Formanden den lovbefalede Oversigt over Begivenhederne i den seneste Tid, idet han særlig fremhævede Konflikten hos Trier, som havde udøvet en velgørende Indflydelse paa Foreningen. — Udenfor Dagsordenen meddelte *Kjeldskov*, at flere Medlemmer agtede at fremkomme med en Opfordring i „Typograf-Tidende" om at støtte de strejkende Cigararbejdere i deres Kamp for at forbedre deres slette materielle Stilling. Flere Talere sympathiserede med denne Tanke og lovede at ville støtte en saadan Opfordring.

Et Hundredaars-Jubilæum.

I Følge Datidens Vejviser, kaldet „Handels-Spejl for 1774", laa der i Store Fiolstræde et Trykkeri, der ejedes af Firmaet J. Fr. Morthorst & Chr. Sander. Der fandtes den Gang tolv Bogtrykkerier i København, og Morthorst og Sanders Trykkeri har næppe ført nogen glimrende Tilværelse. 1776 har Sander faaet en ny Kompagnon, Schrøder. Sander har sandsynligvis fra først af ejet Trykkeriet, men af en eller anden Grund været uheldig med dets Drift, og har tilsidst opgivet Ævret. Faktum er, at d. 1ste Juli 1783 solgte han sit Trykkeri til *Johan Frederik Schultz* for 500 Rdl. Schultz viste sig snart at være en energisk og arbejdsom Mand; han hævede sit Trykkeri betydeligt og blev 1789 udnævnt til Hofbogtrykker. — Ved den store Ildebrand i København den 5te Juni 1795 blev Schultz's Trykkeri, der laa paa Hjørnet af Højbroplads og Læderstræde, et Rov for Luerne; men kort efter købte han Peter Markvard Høpffners Trykkeri i Skindergade for 30,000 Rdl.; ved dette Køb erhvervede han sig ogsaa Retten til at trykke og forhandle Almanaken, han blev samtidig Universitetsbogtrykker og fik Titel af Direktør for det kongelige Bogtrykkeri. Joh. Fr. Schultz lod Gaarden paa Højbroplads opbygge paa ny og flyttede atter sit Bogtrykkeri derhen. Hans Trykkeri blev nu det største i København. Paa en Fortegnelse fra 1806 over Københavns 21 Bogtrykkerier med 129 Bogtrykkere og Typografer staar han øverst med 21 Typografer. — 1792 ægtede Schultz Enkefru Hostrup, og fik ved denne Lejlighed Stifsønnen Jens Nicolai Hostrup, som senere antog Navnet Schultz.

I Aaret 1817 døde Joh. Fr. Schultz. Enken søgte om Tilladelse til at fortsætte Virksomheden, og den 9de Maj 1818 blev det tilladt „afgangne Hof- og Universitetsbogtrykker Schultz's Enke at fortsætte det Arbejde, som har været forestaaet af hendes Mand i Egenskab af Direktør for det kongelige Bogtrykkeri under Vilkaar, at Trykkeriet bestyres af en Faktor, som af Kancelliet findes kvalificeret, og som maa aflægge Troskabs- og Tavsheds Ed samt være forpligtet til, naar det i enkelte Tilfælde foreskrives ham, selv at forrette Arbejdet eller tage det saaledes under sit specielle Opsyn, at der haves Sikkerhed for, at den behørige Tavshed iagttages, samt at en saadan Faktor ej maa af hende afskediges, forinden en anden af hende foreslaaet paa lignende Maade er antagen."

Efter Moderens Død blev Direktør J. H. Schultz Eneejer af Trykkeriet paa Højbroplads, og hans Efterfølger var Sønnen, den endnu levende Kancelliraad Jens Hostrup Schultz. Sidstnævnte Ejer lod i 1872 i Niels Juelsgade opføre en ny Bygning til sit Trykkeri, særdeles hensigtsmæssigt indrettet, med lyse og rummelige Lokaler. I Kælderen findes en Dampmaskine paa 8 Hestes Kraft, Stereotypiværksted samt Papir- og Fugtekammer; Trykkeriet er i Stuen og Sætteriet paa første Sal. For Tiden raader Trykkeriet over 15 Hurtigpresser (Rigsdagens 2 medregnede), og sysselsætter 47 Sættere og 10 Trykkere.

Den 1ste Juli 1875 afstod Kancelliraad J. Hostrup Schultz Trykkeriet til sin ældste Søn, *Frederik Hostrup Schultz*, der havde lært Typografien, først som Sætter i Faderens Trykkeri, hvorfra han blev udlært den 3dje Juli 1858 — altsaa i næste Maaned for 25 Aar siden — og derefter endvidere havde uddannet sig som Trykker i Brunsvig, hvorfra han ogsaa hjemførte sin Brud. — Det viste sig snart, at det var den nye Ejers Maal, paa en værdig Maade at træde i sine Forfædres Fodspor, stadig at arbejde sit Trykkeri fremad, saa det kunde følge med Tiden, taale Tidens strængere Kritik og hævde sig en Plads i første Række. Han anskaffede en Mængde nye, moderne Skrifter, forsynede Trykkersalen med fem nye Hurtigpresser og to store Glittemaskiner; de lyse, rummelige Arbejdslokaler gjorde han endnu mere hyggelige ved at lade dem oliemale og udstyre med Statuetter af bekendte Videnskabsmænd og Digtere. Men den nye Ejer har ogsaa vist, at han forstod at gøre sig afholdt af sine Arbejdere, og at han satte Pris derpaa!

Ved Universitetets 400-aarige Jubilæum blev Fr. Hostrup Schultz udnævnt til Kancelliraad. For Tiden er han Kasserer for „Typografernes Stiftelse“ og beklæder tillige Posten som Formand for „Foreningen af danske Bogtrykkere“, hvilken Forening rimeligvis skylder hans Fader sin Tilblivelse. Det var nemlig den ældre Kancelliraad Schultz, der 1873 lovede Sætterne i Rigsdagen, at sætte sig i Forbindelse med nogle af sine Kolleger, for med dem at drøfte Tarifspørgsmaalet og muligvis sammen med dem at henvende sig til samtlige Bogtrykkere her i Staden. Kancelliraaden opfyldte ogsaa sit Løfte, og paa hans Foranstaltning blev der 1874 nedsat en Tarifkommission, bestaaende af 5 Principaler og 5 Typografer.

Det kan kun betragtes som et Held for Typograferne, at Formandsposten i Principalforeningen indtages af en human og retsindig Mand, og da den nuværende Formand flere Gange baade lige over for sine egne Arbejdere og andre har vist sig som saadan, kunne vi godt ved det Schultziske Bogtrykkeris Hundredaars-Jubilæum paa de danske Typografers Vegne ønske Kancelliraad Schultz til Lykke med den Tid, der gik, hvori han vidste at skabe sig et smukt Navn i den danske Bogtrykkerverden og Held og Lykke i kommende Tider! *Pl. St.*

Om et Par Dage fratræder Formanden for „Dansk typografisk Forening“, Hr. *Harald Jensen*, sin Stilling. Rundt omkring blandt Foreningens Medlemmer indsamles der nu Bidrag til en Hædersgave til ham. Det forekommer mig, at ogsaa vi københavnske Typografer skylde ham en Tak, og naar jeg tillader mig at give denne Tanke Udtryk ved at bringe ham en saadan gennem vort Blad, saa er det fordi jeg tror at have en Ret dertil paa Grund af det Samarbejde, der i længere Tid har fundet Sted imellem os, og ved hvilket jeg har lært Harald Jensen nøje at kende, samt fordi jeg er overbevist om, at de fleste af „Den typografiske Forening“s Medlemmer vil slutte sig dertil. Jeg behøver ikke at minde om den afgaaende Formands Fortjenester af Sammenslutningen mellem Provinskollegerne, hans Virksomhed er alle bekendt, og det er med Beundring og Agtelse for hans Dygtighed, Udholdenhed og Kraft, at jeg har fulgt hans ihærdige Arbejde, ligesom det er med Beklagelse, jeg ser ham træde tilbage fra en Stilling, han var selvskreven til at indtage, saa længe han selv vilde, en Beklagelse, der bliver saa meget større, fordi jeg havde haabet, at det inden for lang Tids Forløb skulde lykkes at samle begge Foreningerne under et, og til dette Formaals Opnaaelse havde — det tilstaar jeg nu ligefrem — sat min Lid til Harald Jensens klare Blik for, hvad der synes at maatte være det heldigste for Danmarks Typografer.

Idet jeg derfor paa egne og — som jeg tror — paa mange andre Kollegers Vegne bringer Harald Jensen en velment Tak for, hvad han har udrettet, vil jeg dertil føje et Ønske om Held og Lykke for ham i hans fremtidige Virksomhed, samt endvidere det: at „Dansk typografisk Forening“ maa finde ham en Efterfølger, der maa blive ham lig, og om hvem man en Gang med lige saa stor Ret vil kunne sige, at han efter bedste Evne har gjort sin Pligt som en brav Kollega.

København, d. 27. Juni 1883. *Decher.*

* * *

Idet vi med Fornøjelse optage ovenstaaende, skulle vi tilføje, at vi et og alt kunne slutte os til Hr. Dechers varmtfølte Tak, thi ogsaa vi miste i Hr. Harald Jensen en tro Medarbejder. *Red. af „Typ.-Tid.“.*

Opfordring.

Som det vil være vore Kolleger bekendt, udkæmpe Cigararbejderne paa forskellige større Fabriker her i Byen for Tiden en **Kamp for** en Forhøjelse af deres yderst slette Løn, idet denne ved gentagne Nedsættelser fra Fabrikanternes Side er bragt ned til 8—12 Kroner ugenlig. En stor Del Fagforeninger have tilsagt de Strejkende deres Støtte, og da der endvidere blandt de arbejdende Cigararbejdere er udskrevet et ekstraordinært Kontingent af 2 Kr. ugenlig, er der god Udsigt til, at deres berettigede Fordringer kunne gennemføres.

Vi føle os overbeviste om, at der kun behøves en Opfordring til Typograferne, for at ogsaa disse efter Evne

ville støtte de strejkende Cigararbejdere, og ere Undertegnede i saa Henseende villige til at modtage, hvad der maatte ydes, samt aflægge Regnskab for det Indkomne i „Typograf-Tidende“.

Vi anmode d'Hrr. Inkassatorer eller — hvor disse skulle være utilbøjelig dertil — en Kollega paa hvert Trykkeri om at foretage det Fornødne i denne Anledning og virke for, at Indsamlingen kan faa det bedst mulige Resultat. De indkomne Bidrag bedes uopholdelig indsendte til medundertegnede Rud. Böhm.

Rud. Böhm,	*Hamberg,*	*S. Kjeldskov,*
Schiellerups Tr.	Lunos Tr.	Fr. G. Knudtzons Tr.
P. L. Pedersen,	*V. Rosberg,*	*Chr. Schiött,*
I. Cohens Tr.	Hvidbergs Tr.	Nielsen & Lydiches Tr.
	Ch. Thomsen,	
	„Berl. Tid.“	

Forskelligt.

Firmaet Nielsen & Lydiche havde d. 16. ds. indbudt sine Arbejdere og nogle Forretningsvenner til en festlig Sammenkomst paa „Vodroflund“. Der var fra Indbydernes Side gjort alt for at gøre Festen saa vellykket som mulig. Taler af faglig og almen Interesse holdtes af d'Hrr. Jac. Nielsen, Fabrikant Eickhoff, Dr. Winkel Horn, Bogholder Simmelkjær og Typograf Schiøtt, lige som der ogsaa blev afsunget flere i Anledning af Festen forfattede Sange.

— Vi have atter af Hr. Bogtrykker *P. Petersen,* Gothersgade 131, modtaget en Samling Akcidensarbejder, hvoraf en Del ligefrem udmærke sig ved en smagfuld Sats, en harmonisk Sammenstilling af Farverne, en Akkuratesse og Elegance, med hvilken de fleste andre Akcidenstrykkerier her i Byen skulle have ondt ved at konkurrere, specielt hvad dette Fag angaar. Naar vi i Almindelighed skulle udtale vor Misfornøjelse med noget, da maa det være med Trykningen af Illustrationerne, hvis Tilretning og rigtige Nuancering viser en Del Mangler; men i denne Henseende tro vi nok, at Hr. P. Petersen med Tiden ogsaa vil se sig i Stand til at tilegne sig en større Fuldkommenhed. — Samlingen vil i Aften være fremlagt til Eftersyn i Foreningens Lokale.

— Hr. *Julius Klinkhardt's* Skriftstøberi i Leipzig og Wien har udsendt en tyk Bog, indeholdende en Fortegnelse over Firmaets fuldstændige Materiale. Naar noget formaar at skaffe Kunder til et Skriftstøberi, da maa det være denne Prøvebog; thi den er udstyret med en saadan Ødselhed af kulørte Farver og en saadan Smagfuldhed i Arrangementet, at man kun sjældent vil have Lejlighed til at se et mere for en Fagmand bestikkende Arbejde. Særligt fortjener Hovedtitlen, der er trykt i 9 Kulører, al den Ros, som kan tildeles en typografisk Præstation i denne Retning. Foruden denne Hovedtitel har Bogen en Smudstitel samt endvidere en Titel for hver af de 15 forskellige Afdelinger, og hver enkelt af disse er ved sin smukke Udførelse i Stand til at fængsle Opmærksomheden.

— I *Elgg* (Kanton Zürich) leverer en Bogtrykker 50 Dobbeltris „Brødbøger“ (16 Sider 8vo tabellarisk Sats, 150,000 Tryk) for 150 Frcs., altsaa et dobbelt Ris for 3 Frcs. = Kr. 2,10 Øre! — Leve den fri — — Smuds-Konkurrence! Ved Sætningen af disse „Brødbøger“ kan der da ikke være Tale om, at Sætterne kan tjene til det tørre Brød!

— Vi er blevne anmodede om at henlede Kollegernes Opmærksomhed paa, at „*Arbejdernes Læseselskab*“, der som bekendt tæller mange Typografer som Medlemmer, *i Morgen,* Søndag d. 1. Juli, afholder sin første store *offenlige Sommerfest* i „Sortedamslund“. Nærmere af „Fest-Avisen“, som sælges ved Indgangen for 5 Øre.

Dødsfald. Den 26de ds. døde Typograf *Johannes Lund* paa Frederiks Hospital af en Brystsygdom, han havde lidt af i længere Tid. Han var født i København, men havde lært Faget i Norge, hvor han ogsaa arbejdede i flere Aar. Lund var et godmodigt og fredsommeligt Menneske, om hvem man med Rette kunde sige, at „han var værst mod sig selv“. Da han gik ind paa Hospitalet, frygtede han for, at han ikke kom ud mere; hans Anelse blev snart til Virkelighed. Han blev kun 30 Aar gammel.

Kundgørelser.

Af et ældre Bogtrykkeri

kan erholdes til Etablering af 2 mindre Bogtrykkerier Skrifter til 8 à 12 Ark Oktav, Titelskrifter, Reoler, Akcidentsreoler og andet Inventarium til en Pris af 2500 Kr. og 1200 Kr. Man henvender sig til Skriftstøber *Simmelkjær,* Købmagergade, fra 11—2.

Bogtrykkeri til Salg.

Et i god Drift værende Bogtrykkeri, som giver en god Netto-Indtægt, er til Salg. Betalingsvilkaar 5—6000 Kr. kontant, Resten efter Overenskomst. Nærmere ved at indsende Billet mrk. X til „Typ.-Tid.“s Expedition.

En Sætter

ønsker i Løbet af Sommeren en fast Plads, helst i en større Provins. Billet, mrkt. „C. J.“, bedes tilsendt Annonce-Bureauet i Nykøbing p. F.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 14. | København, den 14. Juli 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, *Lørdag d. 14. Juli, Kl. 9 pr.:*

Aftenunderholdning og Assemblée

i Foreningens Sommerlokale „Sortedamslund", hvortil Medlemmerne med deres Damer indbydes. Billetter à 50 Øre for en Herre (Damerne have fri Entré) faas hos Styrelsens Medlemmer og Kasserer Berg. Samtlige deltagende Damer og Herrer blive forsynede med Balbaand. Der sælges kun et begrændset Antal Billetter; **intet Billetsalg finder Sted i Aften i Foreningslokalet.**

Program.

1. Chr. Jensen: Wiener-Udstillingsmarsch.
2. H. P. Holst: Skildvagten, fremsiges af Hr. Eiberg.
3. C. Langer: Lille Bedstemoder, Violinsolo, udf. af Hr. Humle.
4. a) Aug. Enna: Romance af Opt. „Areta".
   b) — Arie af Opt. „En Landsbyhistorie", synges af Frk. Smith.
5. Nu kommer det! foredrages af Hr. Edv. Hansen.
6. Suppé: Fatinitza-Kvadrille.
7. S. Neumann: En Skovtur til Vands, fortælles af Hr. Eiberg.
8. Aug. Enna: Romance for Violin, udf. af Komponisten.
9. P. Heise: Der var en Svend og hans Pigelil! synges af Frk. Smith.
10. En Dag i Paradis, udf. af Hr. Edv. Hansen.

Bibliotheket er paa Grund af Aftenunderholdningen lukket i Aften. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

Peter Chr. Andersen (Carl Andersen).

Martin Schmidt [udlært hos Calberg d. 21. April] (Calberg).

H. C. Erichsen (Trier).

H. P. Nielsen (Schultz).

C. F. Christensen (Nielsen & Lydiche).

F. Bagger [sidst arbejdet i Hørsholm], *P. Lauritzen* [sidst arb. i Horsens], *Niels Christian Nielsen* [sidst arb. i Aarhus] (I. Cohen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I den nyvalgte Hovedbestyrelses første Møde, som afholdtes den 8. ds., vare alle Medlemmer mødte. *Joh. Lund* genvalgtes som Foreningens Hovedkasserer, og som Sekretær ved Hovedbestyrelsens Møder valgtes *S. Chr. Andersen.*

I *Viborg* er *Th. Jensen* bortrejst, og i hans Sted er *J. H. Nielsen* valgt til Lokalformand.

I *Odense* er *P. L. Erichsen* fratraadt som Lokalformand, og i hans Sted er valgt *H. P. Warberg.*

I *Randers* er *A. Westermann* fratraadt som Lokalformand, og i hans Sted er valgt Faktor *Petersen.*

Breve og andet Hovedbestyrelsen vedrørende bedes herefter addresseret til *Typograf H. Lind*, Guldbergsgade 95, Aarhus.

Aarhus, 9. Juli 1883. *Hovedbestyrelsen.*

Stiftelsen for Typografer.

Da der til Oktober Flyttedag bliver en ny oprettet Fribolig at bortgive, kunne Ansøgninger om denne, ledsagede af Mand og Hustrus Døbeattest, indgives inden Udgangen af Juli Maaned til et af Bestyrelsens Medlemmer.

Tidligere Ansøgere behøve kun at anmelde, om de ønske at komme i Betragtning.

København, Juli 1883. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Lokalet er i „Aahuset". *Bestyrelsen.*

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

En ekstraordinær Generalforsamling holdtes den 30. Juni, til hvilken der var mødt 60—70 Medlemmer. — *A. Auener* valgtes til Dirigent. Forhandlingsprotokollen for forrige Møde oplæstes og godkendtes.

1. Forslag af *J. F. Jensen* om at lade sidste Del af § 32 udgaa. — *J. F. Jensen* begrundede Forslaget og hævdede, at hvis Kassernes Adskillelse gennemførtes, vilde dette om kortere eller længere Tid faa Indflydelse paa den finantsielle Status saaledes, at man maatte røre ved Grund-

fonden. For ham eksisterede ingen Grundfond, thi efter almindelig Betragtning maatte denne være noget, hvortil der ingen Ejer var. Naar man imidlertid dividerede Status med Medlemstallet, udkom 179 Kr. pr. Individ; men der var for Tiden over 100, der havde gennemsnitlig 300 Kr. indestaaende i Kassen, altsaa meget mere end Grundfonden ejede. Faktisk eksisterede altsaa ingen Grundfond. For at afskære senere Fortolkninger var det, at han fremkom med sit Forslag. Desuden var det aldeles umuligt at afstemme paa den i de nugældende Love paabudte Maade. — *Heinemann* vilde ikke modsætte sig Forslaget saa meget, naar blot der blev afstemt over det paa lovbefalet Vis; han vilde kun gøre opmærksom paa, at Grundfonden er fremkommen dels ved heldige Konjunkturer, dels ved Arv fra Forfædrene, og derfor burde vi holde Hævd over den. — *N. Hansen* forstod ikke ret dette Forslag. Styrelsen vilde ikke berøre Grundfonden ved det af den stillede Forslag; desuden havde vi jo først et Reservefond at bruge. — *J. F. Jensen* fastholdt, at den sidste Del af § 32 var meningsløs, og, faldt den bort, var der tilstrækkelig Garanti alligevel. Tilsyneladende var der paa nærværende Tidspunkt ikke Grund til at ophæve den, men det vilde nok komme. — *Calmer* fandt, at den sidste Pasus i § 32 netop var en Garanti mod en Overrumpling og vilde derfor anbefale, at den blev staaende. — *Reitzel* vilde ligeledes fastholde den. — Ved Afstemningen *forkastedes J. F. Jensens* Forslag med overvejende Flertal; kun 2 stemte for det.

2. *Styrelsens Svar til „Den typografiske Forening"s Kommission i Anledning af Hjælpekassernes Adskillelse.* — *Dirigenten* oplæste Svaret. — *Emil Petersen* mindede om, at „Den typografiske Forening" for nogen Tid siden havde nedsat en Kommission, for at drøfte Ønskeligheden af en Sygekasses Oprettelse i „Den typografiske Forening". I denne Kommission, som bestod af 9 Medlemmer, kom 2 af Hjælpekassernes Styrelsesmedlemmer ind. Efter en Del Forhandling opnaaedes Enighed i Kommissionen. Hvis den nye Sygekasse blev til Virkelighed, vilde al Tilgang til Hjælpekasserne være standset, Provindskollegerne vilde hæve Gensidigheden med Hjælpekasserne og slutte den med den Forening, de mest havde at gjøre med, og da Tilgangen af nye Medlemmer efter Beregnerens og vor Mening skal være vor bedste Indtægtskilde, mente de, at det var det hensigtsmæssigste at gaa med til Kassernes Adskillelse. Som man vil se, er der ikke paalagt de nuværende Medlemmer af Hjælpekasserne nogen Tvang til at gaa ind i „Den typografiske Forening", hvorimod denne havde troet at kunne paalægge sine Medlemmer en Forpligtelse til at gaa ind i Hjælpekasserne. I Kommissionen var man desuden bleven enig om at lade 600 Kr. tilflyde Pensionsfonden, indtil dennes Underballance var dækket, hvilket han ansaa for særdeles betryggende. Han vilde varmt anbefale at vedtage Styrelsens Svar, og skulde endnu kun gøre en lille Bemærkning m. H. t. Udvalgsmedlemmerne, da denne Passus muligvis kunde vække lidt Anstød. At samtlige det nye forestaaende Udvalgs Medlemmer skulde være tillige Medlemmer af „Den typografiske Forening", havde sin Grund i, at man ikke havde glemt 1876. — *Heinemann* fandt, at det var en stor Imødekommen fra „Den typografiske Forening"s Side. — *Stahrenberg* bebrejdede de unge, at de ikke gik ind i Hjælpekasserne, fordi de ikke havde Raad dertil; i hans unge Dage talte man ikke saaledes. — *Hansen* gjorde ham opmærksom paa, at for 20 Aar siden kunde man ikke som nu komme ind i hvilkensomhelst Kasse. Naar Konkurrencen var saa stor, var det vistnok heldigst, at vi søgte at drage de unge til vor Forening, og det skete ved Kassernes Adskillelse, thi da blev der ikke saa meget at udrede. — *Reitzel* og *Trolle* anbefalede Styrelsens Forslag. — *C. V. Thomsen* fandt, at Skrivelsen var saa klart og bestemt affattet som vel muligt, men han troede dog, at hvis f. Eks. der kom et Par Hundrede Medlemmer ind i Kasserne, vilde det være højst besynderligt, om der ikke skete Forandringer i disse Bestemmelser. — *Emil Petersen* syntes, at naar Skrivelsen var saa klart affattet, burde der ingen Forandringer finde Sted. — Den vedtoges derefter med 45 St. mod 3.

Dirigenten foreslog derpaa at vælge 5 Medlemmer til det kombinerede Udvalg. Efter at *J. F. Jensen* og *C. V. Thomsen* havde talt for at stryge Bestemmelsen om, at Medlemmerne til dette Udvalg udelukkende skulde være Medlemmer af „Den typografiske Forening" og *Emil Petersen* og *Truelsen* bestemt hævdede Kommissionens Forslag, sattes et Ændringsforslag af *J. F. Jensen* under Afstemning; det blev *forkastet* med 37 St. mod 11. Derefter *vedtoges* det af Styrelsen og Kommissionen fremsatte Forslag, og man enedes om, at lade Valget af disse foregaa skriftlig og at opstille 5 dertil.

Et 100-Aars Jubilæum.

Søndagen den 1. Juli fejredes en smuk Højtidelighed i Schultz's Trykkeri; samtlige Arbejdere havde nemlig indbudt Principalen, Kancelliraad *Fr. Hostrup Schultz*, med Familie til en festlig Sammenkomst, ved hvilken der overraktes ham en Mindegave i Anledning af Trykkeriets 100-aarige Bestaaen. Paa hver Side af Porten inde i Gaarden var plantet et mægtigt Dannebrogsflag, medens et Skjold over Indgangen ved sin Indskrift mindede om Dagens Betydning. Festlokalet, en stor Sal, som til daglig Brug benyttes til Optagnings- og Tørrestue, var dekoreret med Guirlander og Vimpler, Flag og Skjolde, blandt hvilke fremhæves et, som i Farver fremstillede Bogtrykkervaabnet; Væggen overfor de Indbudnes Pladser prydedes af en næsten legemsstor smukt udført Kultegning af vor Kunsts Fader Gutenberg. Efter at Hædersgæsterne Kl. $10^1/_2$ vare ankomne, modtagne med en Marsch af et tilstedeværende Orkester, og havde taget Sæde, blev en til Festen skreven Sang afsungen; derpaa fremtraadte Hr. Faktor *Fæster* og gjorde i en Tale paa alles Vegne Rede for Anledningen til Festen, hvorpaa han oplæste en Adresse, undertegnet af samtlige Arbejdere, hvori denne yderligere begrundedes som naturlig fremgaaet af det i Schultz's Trykkeri herskende smukke og hjærtelige Forhold mellem Principal og Arbejdere.

Herefter overrakte han Kancelliraaden Mindegaven, et af Guldsmed *Rasmussen* efter Tegning af *Brinckopf* kunstnerisk udført forgyldt Sølvdrikkehorn. Paa Laaget staar en Gutenbergfigur efter Thorvaldsen, og paa den opadbøjede med en Roset afsluttede Spids hviler en Amorin, holdende Tegnagel og Vinkelhage; paa Siderne findes graveret en Haandpresse og en Hurtigpresse, og fire Medailloner af mat Sølv bære Navnene paa Trykkeriets Besiddere; en Indskrift om Hornets Rand angiver, af hvem og ved hvilken Lejlighed det er skænket. Hornet bæres af to liggende Løver, som holde Bogtrykkervaabnet imellem sig; disse hvile paa en blank Sølvplade, som er fastgjort paa en udskaaren Ibentræesfod. Efter Overrækkelsen takkede Principalen synlig bevæget for den smukke Gave, som skulde være ham og Efterkommere en kær Erindring om denne Dag, mindedes de mange, der i Aarenes Løb havde været knyttede til Trykkeriet, men ved Døden vare bortkaldte, og afgav sluttelig et Løfte om at skænke en Sum af 1000 Kr. til den i Trykkeriet bestaaende Syge- og Begravelseskasse samt aarlig et Bidrag, lige saa stort som samtlige Medlemmers; 1000 Kr. som Grundfond til Oprettelsen af en Pensionskasse og ligeledes til denne et aarligt Bidrag, svarende til de eventuelle Medlemmers, og endelig til de kvindelige Arbejdere hvert Aar paa den 1. Juli 200 Kr., at raade over efter disses eget Tykke. En telegrafisk Hilsen blev under Festen afsendt til Kancelliraad *Schultz sen.*, som for Tiden er bortrejst, og efter at have tømt forskellige Skaaler skiltes man ad, medtagende et godt og hjærteligt Indtryk af denne smukke Festlighed. Kl. $12^1/_2$ mødte Bestyrelsen for Trykkerforeningen for at overbringe en Adresse; samtidig ankom Formanden og et Bestyrelsesmedlem af vor Forening for at udtale „Den typografiske Forening"s Lykønskning i Dagens Anledning. Om Eftermiddagen stod Trykkeriets Lokaler aabne for Besøgende, ligesom Festgaverne vare udstillede; til disse maa foruden en smagfuld Porcellænsopsats med Blomster, sendt af Trykkeriets mangeaarige Snedker, Hr. *Bau*, ogsaa regnes den oven omtalte Adresse fra Arbejderne, prydet med Akvareller af Knud Gamborg og smukt indbundet i blaat Fløjl med Sølvornamenter. *X.*

Lidt om Konkurrencen.

For en Tid siden indeholdt „Typ.-Tid." en Artikel om Smudskonkurrencen; saa vidt jeg erindrer, var det den Gang Lolland-Falster, det gjaldt. Nu er dette væmmelige Onde trængt her op i Nordjylland, og jeg skal i den Anledning tillade mig at bede den ærede Redaktion optage følgende:

„Danmarks Totalafholdsblad", der, i de 3—4 Aar, det har bestaaet, har haft forskellige Ejere og Redaktører, er nu ved sidste Kvartalsskifte overgaaet til d'Hrr. Gaardejer Gr. Andersen og Lærer Vestergaard af Brøndum pr. Aalborg. Fra 1. Jan. d. A. og til 1. Juli er Bladet blevet trykt hos V. de Lemos i Aalborg; men enten har Bladet ved sit hyppige Redaktions- og Ejerskifte tildraget sig en Del Opmærksomhed hos forskellige Bogtrykkere, eller ogsaa har det sidste driftige Firma, d'Hrr. Andersen & Vestergaard, forespurgt hos flere Bogtrykkere, hvad de vilde have for at trykke nævnte Blad, thi det er forbavsende, hvad „Konkurrencen" kan drive det til. Flere Tilbud ere indkomne, og da jeg har faaet paalidelige Oplysninger derom, vil jeg ikke være saa egoistisk at beholde min Visdom hos mig selv, men gøre mine Kolleger og andre Bogtrykkere bekendt med disse prægtige Tilbud.

Jeg maa først meddele, at Hr. V. de Lemos har trykt Bladet for den rimelige Pris af 50 Kr. pr. Nr., 1200 Eksemplarer. Bladet, der er 8-sidigt = 16 Spalter à 69 L., dels Korpus kompres, dels Petit skudt med $^1/_4$ Petit og paa en Spaltebrede af 19 Cicero (Didot) bliver trykt paa dobbelt Ordinært Nr. 1 og fordres selvfølgelig bestemt færdig den 1. og 15. i hver Maaned, ordenlig behandlet i et og alt samt falset. — Vil man regne ud, hvad et saadant Blad kan koste at trykke, saa vil Prisen jo overstige 50 Kr. pr. Nr., men i Betragtning af det faste Arbejde og den Fordel, der kan være ved staaende Bekendtgørelser, er Prisen afrundet til 50 Kr.

Af de nye Tilbud skal jeg nævne et fra Hr. Bogtrykker G. Eye af Aalborg, der nok er i Besiddelse af en Del af et Trykkeri. Denne Mand har flere Gange tilbudt Udgiverne af Bladet at trykke det for 32 Kr., Papir iberegnet. Hvorledes mon Hr. Eye kan tilbyde sligt? Man skulde dog tro, at han, der tidligere har forsøgt sin Lykke som Bogtrykker, ad Erfaringens Vej var kommen til det Resultat, at det ikke kan nytte noget at trykke for „en Dram og et Glas Øl", som en Kollega udtrykte sig, da han hørte Hr. E.s Tilbud. Han fik imidlertid ikke Bladet at trykke trods sit flere Gange gjorte mere end billige Tilbud, hvorimod Hr. Bogtrykker Mar. Jensen, Skive, anden Liebhaver til den „fede" Bid, fik Hammerslag paa *sit* Tilbud: 40 Kr. Man skulde ganske vist synes, at d'Hrr., der have spekuleret i enkelte Bogtrykkeres Konkurrencekamp, vilde have modtaget det billigste Tilbud, men da Hr. E. var dem aldeles ubekendt, have de formodenlig savnet den fornødne Tillid til ham, medens Hr. J., der er Totalafholdsmand, allerede af den Grund er kendt af Udgiverne, som maaske ogsaa have anset det for en Pligt at ofre den forholdsvis lille Difference mellem de to Tilbud paa Sagens Alter.

Jeg kan ikke forstaa, hvorledes saadanne Bogtrykkere lønne deres Personale, og det er der vist flere, der have ondt ved at fatte; men ét er sikkert, og det er, at skal Konkurrencen drives paa den Maade, bliver det til stor Skade baade for Bogtrykkere og Typografer, og lad os være enige om, at de sidstes Indtægter paa ingen Maade taale at beskæres. Hvad kan bevæge d'Hrr. Bogtrykkere til en saadan Konkurrence? Stole de paa, at de kunne faa deres Arbejde udrettet ved Hjælp af en Flok Læredrenge — der kan jo ikke blive Raad til at holde Typografer — saa vil det til Slutning komme til at se daarligt ud med Bogtrykkerarbejde og især med, hvad der præsteres i saadanne Anstalter. Det er dog at haabe, at slige Trykkerier lidt efter lidt fordufte af sig selv; thi det er

jo temmelig givet, at paa saadanne Steder vil Folk næppe i Længden være tjent med at faa trykt; Arbejdet skal udføres punktlig til Tiden, og det vil altid være Lærlingeanstalter for stor en Opgave.

Aalborg, d. 8. Juli 1883. *J. P. Hansen.*

Aarhus, den 10 Juli 1883.

I Anledning af, at Typograf Harald Jensen fra 1. Juli d. A. fratraadte sin Post som Formand for „Dansk typografisk Forening", overleveredes der ham i Søndags en Hædersgave, hvortil der var indsamlet blandt Medlemmer af Foreningen, som en Paaskønnelse af den Ihærdighed og Dygtighed, hvormed han har virket for sine Kollegers Interesser, først ved Dannelsen af nævnte Forening og derefter ved dennes videre Udvikling og Fremgang. Gaven bestod af et Dagligstuemøblement, og samtidig overraktes der Hr. Jensen følgende Skrivelse:

„Ærede Kollega! I Erkendelse af den dygtige og heldbringende Virksomhed, De har udfoldet for Typografernes Interesser, først ved Dannelsen af „Dansk typografisk Forening" og senere ved dennes Udvikling, hvorved er bevirket et saadant Gensidighedsforhold mellem de danske Provindstypografer, som kun kan være til Gavn for Faget, have vi undertegnede — da De nu er traadt tilbage fra denne Deres frugtbringende Virksomhed — udstedt en Opfordring til Medlemmerne i vor Forening om at yde Bidrag til en Hædersgave til Dem, hvilken Opfordring har vunden almindelig Genklang. Som Frugten heraf overlevere vi Dem i Dag paa samtlige Bidragydendes Vegne dette Møblement som en Hædersgave, hvilken vi bede Dem betragte som et synligt Tegn paa Deres Kollegers Anerkendelse og Sympati for Deres uegennyttige og fortjenstfulde Virken for den typografiske Stands Interesser.

Aarhus, den 8. Juli 1883.

J. Gredsted. O. V. Hansen. Emil Marott.
Chr. G. Odense. A. G. Weber."

Hr. Jensen takkede sine Kollegger for den Erkendtlighed, de herved viste ham, omtalte Foreningens Stilling i det hele taget og udtalte, at han som hidtil vilde vedblive at omfatte „Dansk typografisk Forening" med Interesse, om han end nu havde trukket sig tilbage fra Bestyrelsen, for at virke det han kunde ad den efter hans Mening rigtigste Vej til Opnaaelsen af en selvstændig og oplyst Arbejderstand.

Regnskab

over

indkomne Bidrag til Hædersgaven til Hr. *Harald Jensen.*

Aalborg	3 Kr.	32	Ø.
Aarhus	28 —	95	—
Faaborg	4 —	„	—
Frederiksborg	4 —	50	—
Hjørring	7 —	„	—
Holbæk	6 —	„	—
Holstebro	3 —	„	—
Horsens	10 Kr.	„	Ø.
Kallundborg	2 —	52	—
Køge	4 —	„	—
Kolding	13 —	„	—
Lemvig	3 —	„	—
Nykøbing p. M.	4 —	„	—
Næstved	1 —	80	—
Odder	2 —	„	—
6 Medlemmer i Odense	6 —	„	—
Ribe	2 —	„	—
Ringkøbing	8 —	„	—
Ringsted	9 —	„	—
Roskilde	4 —	„	—
Rudkøbing	3 —	„	—
Skive	1 —	„	—
Thisted	4 —	„	—
Varde	1 —	50	—
Viborg	3 —	„	—
	138 Kr.	59	Ø.
Fragaar til Tryksager og Porto	4 —	56	—
Rest	134 Kr.	3	Ø.,

hvorfor er indkøbt 1 Bord, 1 Sofa og 4 Stole samt 1 Blomsteropsats med Blomster. Møblerne ere af Nøddetræ med rødbrunt Granitbetræk.

Gaven overraktes i Søndags til Hr. Harald Jensen, som bad os bringe samtlige Bidragydere en hjærtelig Hilsen og Tak.

Komitéen finder sig ogsaa foranlediget til at takke samtlige de Kolleger, som saa beredvilligt have sluttet sig til vor Opfordring.

Aarhus, den 10. Juli 1883. P. K. V.
Chr. G. Odense.

Herved bringer jeg mine Kolleger en hjærtelig Tak for alle de Beviser paa Venskab, som de ved min Fratræden af Formandsposten have vist mig, og særligt for den smukke Gave, som altid skal være mig en kær Erindring om den Tid, da vi ved fælles Hjælp og Arbejde byggede vor Forening. Jeg vil ønske og haabe, at den vil vedblive at gaa fremad som hidindtil, til Lykke og Held for Faget. Endnu en Gang hjærtelig Tak.

Aarhus, den 9. Juli 1883. *Harald Jensen.*

De typografiske Foreningers Betydning for Fagets Medlemmer i Særdeleshed og Samfundet i Almindelighed.

Af *E. Heinemann.*

(Sluttet.)

Naar jeg nu har forudskikket disse statistiske Oplysninger om Selvhjælpsvirksomheden blandt de typografiske Arbejdere, gaar jeg over til Spørgsmaalet: *„Hvilken Betydning har en saadan Selvhjælp for Fagets Medlemmer i Særdeleshed?"*

Ja, mine ærede Medkolleger, for enhver Typograf, som *selv* vil gøre sig den ringe Ulejlighed at tænke lidt derover, vil Svaret falde ganske af sig selv, og for dem, som *ikke* gider at tænke derover, vil det være et ørkesløst og dertil næsten uoverkommeligt Arbejde, at forklare de store Fordele, som en Tilslutning til én eller alle de foran

nævnte Foreninger vilde have, ikke alene for hver enkelt Typograf, men for Faget i Særdeleshed.

Med Hensyn til „De forenede Hjælpekasser" maa det jo ansés for en *moralsk Pligt* for enhver Typograf at indtræde *i Tide*, og en *dobbelt Pligt* bør det være for ham, naar han indlader sig i Ægteskab og stifter Familje; thi ingen kan vide, *naar* Sygdommen indfinder sig eller hvor langvarig den kan blive, og er det en Familjefader den rammer, bliver det dobbelt føleligt for Familjen.

Skjønt jeg villig skal indrømme, at enhver Forening vinder i Styrke ved en *frivillig* Tilslutning, troer jeg paa den anden Side ikke, at det er en Fejl, om enhver gør sin moralske Indflydelse gældende for at formaa de mere ligegyldige til at opfylde en moralsk Pligt mod dem selv og deres Kolleger; thi det er dog en ikke glædelig Kendsgærning, at af Københavns 532 Typografer er kun 222, altsaa ikke en Gang Halvdelen, i „De forenede Hjælpekasser"s samtlige Afdelinger.

Med Hensyn til *Stiftelsen* er Kontingentet saa ringe, *1 Kr. Kvartalet*, og dens Virksomhed saa smuk, at den nok fortjente en større Tilslutning fra Typografernes Side, tilmed da man har tænkt paa i en nær Fremtid at udvide Virksomheden, idet der i August f. A. nedsattes et Udvalg til Anskaffelsen af en Bygning til.

Med Hensyn til *„Den typografiske Forening"* stiller Forholdet sig en hel Del gunstigere; thi naar der sés hen til, at Trykkerne endnu have en særlig Forening, og som Følge deraf kun ganske enkelte er i „Den typ. Forening", saa er der af Københavns 422 Sættere ca. 330 i Foreningen; dertil kommer, at der endnu er en lille Del, hvem Optagelse i Foreningen *er* nægtet, og endnu *nogle*, som den sandsynligvis vilde blive nægtet. Her er Forholdet, trods det ikke ganske ringe Kontingent — 13 Kr. aarlig — dog ret taalelig, idet der foruden Trykkernes Tilslutning (ca. 110), kun staa ca. 70—80 Sættere udenfor Foreningen.

Det er meget sandsynligt, at ikke saa faa, og da navnlig de yngre, afholde sig fra at træde ind i alle *tre* Foreninger paa Grund af det ikke ganske ringe Kontingent, som dertil udfordres, og der kan ligge *nogen* Undskyldning heri. Men skulde det være saa urimeligt at antage, at det, naar Erkendelsen om Opfyldelsen af denne moralske *Pligt* blev almindelig, kunde lægge Spiren til en moralsk *Fordring* til Forbedring i Arbejdsvilkaarene for at *kunne* opfylde den?

Det tør vel siges, at „Den typografiske Forening" med Held har løst og udøver de nærmere liggende Formaal, saasom Understøttelsen for gamle Typografer og Enker, Rejsekassen, Arbejdsløshedskassen og Bibliotheket; — og det er nu at haabe, at Foreningens væsentligste Hovedformaal: *Varetagelsen af det typografiske Fags materielle Interesser, saavel for Arbejdernes som Principalernes, ved fælles Overenskomst* maatte blive kronede med Held, Faget til Ære og dens Udøvere til Gavn.

* * *

Jeg har ved tidligere Lejlighed udtalt mig om, at til en gennemgribende Forbedring i det typografiske Fags Vilkaar bør vi have Myndighedernes Medvirkning, det være sig Kommunens eller Statens — eller maaske begges —.

Jeg har i det foregaaende, efter det sidste Aars Regnskaber godtgjort, at de tre typografiske Foreninger tilsammen ejer en Kapital af mindst 160,000 Kr.; at disse tre Foreningers Medlemmer — ca. 3 à 400 — udreder et aarligt Kontingent til *„Selvhjælp"* af mindst 10,000 Kr.; og troer herved at have bevist, at der i dette Fag alene bringes store Ofre, for at lette Kommunen og Staten den *moralske Pligt*, paa en nogenlunde anstændig Maade at støtte de Arbejdere, som ved egen Medvirkning i Tide tænke paa, at sikre sig saavel i Sygdomstilfælde, som naar Alderdom eller uforskyldt Uheld gøre dem arbejdsudygtige, et tarveligt Udkomme. Det er derfor min ufravigelige Mening, at saavel Stat som Kommune bør træde hjælpende til, hvorsomhelst der i de forskjellige Arbejderfag findes Formaal for og Kjendsgjerning af „Selvhjælp".

Denne moralske Medvirkning af Stat og Kommune vilde efter min Formening bedst kunne realiseres paa den Maade, at der ydes vedkommende Foreninger et bestemt Tilskud i Forhold til deres Kapital, og en bestemt Kvotadel af vedkommende Foreningsmedlemmers aarlige Kontingent. I en saadan Fremgangsmaade har saavel Stat som Kommune Garanti for, at ikke andre end de, som vil hjælpe sig selv, nyder Godt af deres Medvirkning, og der vil heri ligge en stærk Spore for de endnu Lunkne til i Tide at træde ind i Foreningen.

Det vil næppe kunne modbevises, at den ved Næringslovens Indførelse for mange Fags Vedkommende ophævede Tvang, at være i det respektive Fags Sygekasse, har bidraget til at forøge Arbejderproletariatet, idet der nu findes mange Arbejdere, som forsømme denne Pligt, endog efter at de har stiftet Familje. — Jeg er ganske sikkert ingen Ven af Laugstvang eller Tvang i Almindelighed, men derimod tror jeg, at det vil være i hele Samfundets Interesse, om Samfundets Styrende vilde komme til Erkendelse af, at de Forsynlige og sig selv hjælpende have saavel et moralsk som juridisk Krav paa at blive støttede i deres Bestræbelser for at frigøre sig for et uheldigt ordnet Fattigvæsens Forsorg enten paa Ladegaarden, eller i heldigste Tilfælde paa „Almindeligheden" eller et eller andet „Arbejdshus", hvor den uforskyldt Trængende er de samme Vilkaar underkastet som de, der næsten udelukkende have levet paa det Offentliges Bekostning.

Da vort Blad jo kun er et „Fagblad", skal jeg slutte her, bedende om Undskyldning, at jeg ikke har kunnet undgaa at berøre *almindelige* Samfundsinteresser, thi vi høre jo dog vel med til Samfundet, og i Følge vort Fags Natur burde vi ikke være de sidste i Kampen for en bedre Ordning af Arbejderforholdene. Jeg skal derfor afholde mig fra videre Udtalelser om kommunale Forhandlinger og slutte med den Bemærkning, at jeg anser det for en *Nødvendighed, at der tages et billigt og humant Hensyn til de Arbejdere, som bevise, at de ad Selvhjælpens Vej ville opfylde deres Pligter mod Samfundet og dem selv.*

Det første svenske Typografmøde.

Torsdagen d. 5. Juli samledes Deltagerne paa Børsen i Stockholm. Førend Forhandlingerne begyndte, uddeltes et Eksemplar af „Allehanda för Folket“, hvis hele første Side og et Par Spalter af anden omhandlede Bogtrykkerkunstens Opfindelse og Udvikling, desuden var Tidenden forsynet med Træsnit i samme Aand og med Digte.

I første Afdeling lededes Diskussionen af Hr. J. A. Hallberg, og man blev der færdig med de tre første af de seks opstillede Forhandlingsæmner, hvis Indhold var følgende:

1. Er Lærlingenes Uddannelse i Bogtrykkerierne i Almindelighed som den bør være? Hvis ikke, hvorledes skal denne Uddannelse ordnes, for at vække Sansen, hæve Smagen, være Individet, Standen og Samfundet til Gavn?

2. Hvad kan og bør gøres fra Bogtrykkeriejernes og er fra Arbejdernes Side noget at iagttage i Tilfælde af Arbejdsmangel i Bogtrykkerierne?

3. Bør ikke Søndagsarbejdet i Bogtrykkerierne søges indskrænket, og anses en mere bestemt og forkortet Arbejdstid at være nødvendig?

Der udspandt sig en livlig Diskussion paa et Par Timers Tid. Resolutionsforslaget for Spørgsmaal Nr. 1 blev følgende:

„Erfaringen har vist, at Lærlingenes Uddannelse i de fleste Bogtrykkerier ikke er, som den bør være, idet Lærlingen ikke gives den Undervisning, han bør have, for at blive en duelig og praktisk Typograf og god Medborger, men er saa at sige overladt til sig selv. — Mødet anser: at d'Hrr. Bogtrykkeriejere bør vise mere Opmærksomhed ved Antagelsen af Lærlinge, saasom at disse ere i Besiddelse af de nødvendige Skolekundskaber, stærk Legemsbygning og godt Helbred; at Forordningen om mindreaariges Anvendelse i Fabriker iagttages; at Lærlingen under sin første Læretid stilles under en dygtig og samvittighedsfuld Typografs Opsyn, for grundig at sættes ind i Faget; at Akkordarbejde for Lærlinge maatte ophøre; at Lærlingenes intellektuelle Uddannelse maatte anses at være Principalernes Pligt; at en gennemgaaende Fagskole bør oprettes, i det mindste i Hovedstaden, hvor Lærlingen kan faa Lejlighed til at indhente alle for Faget nødvendige teoretiske og praktiske Kundskaber. Mødet venter, at Bogtrykkeriforeningen gør det første Skridt til Oprettelsen af en saadan Skole.“

For det andet Spørgsmaal besluttede Mødet at give følgende Svar: „Mødet udtaler som sin Mening, at Arbejdsstandsning i Bogtrykkerierne i en væsenlig Grad kan forhindres ved, at indskrænke den i den senere Tid gængse Skik, ved tilfældige Hastværksarbejder at engagere flere Sættere, uden Udsigt til senere at kunne beskæftige dem, samt derved, at Arbejderne vise Paapasselighed og udføre deres Arbejde med Nøjagtighed og Akkuratesse, at Antallet af Lærlinge indskrænkes, saaledes, at et ikke uforholdsmæssigt Antal Lærlinge uddannes.“

For det tredje Forhandlingsæmne lød Resolutionsforslaget saaledes:

„Mødet anser, at Søndagsarbejdet i Bogtrykkerierne bør indskrænkes til det allernødvendigste, og at det frivillige Søndagsarbejde maa ophøre; at en bestemt Arbejdstid vedtages, og at som Følge deraf Ventepenge udbetales, naar Mangel paa Arbejde forekommer, samt at en forkortet Arbejdstid var ønskelig, for at Arbejderen kan faa Lejlighed til at tilegne sig Kundskaber, som ere af Vigtighed for Faget og det borgerlige Liv.“

— I anden Afdeling vedtoges kun to af Diskussionsæmnerne, nemlig Nr. 1 og 3, medens man udsatte Nr. 2 til den næste Dag. Det var saa at sige Typografernes Livsspørgsmaal, der forhandledes i anden Afdeling. Ogsaa her var Diskussionen oplysende og livlig.

Det første Spørgsmaal, som forhandledes, var følgende: „Anses vor nuværende Beregningsmaade at svare til Retfærdighedens Fordringer og Arbejdets virkelige Værd? Hvis ikke, paa hvilke Grunde bør en tidssvarende Tarif søges oprettet?“

Om Spørgsmaal Nr. 3 opstod der en lang Diskussion, da Meningerne herom vare delte. Spørgsmaalet var: „Anses de i nogle større Bogtrykkerier værende Sygekasser for at være betryggende for Arbejderne eller ere almindelige Syge- og Begravelseskasser at foretrække?“

Svaret paa det første Spørgsmaal blev: „Mødet udtaler som sin bestemte Mening, at Alfabetberegningen, der hidtil er erkendt som den rigtigste Beregningsmaade, bør bestemmes for al Tekstsætning, samt i øvrigt lægges til Grund for en tidssvarende Tarif, hvorhos man udtaler Nødvendigheden af, at Prisen for Alfabetberegning paa de forskellige Trykkerier sættes til mindst lige Beløb med, hvad Forholdet nu er ved Betalingen efter *n*-Beregning.“

Til Spørgsmaal Nr. 3 lød Svaret: „at de almindelige Syge- og Begravelseskassser som Følge af, at alle Medlemmerne heri ere lige berettigede, hvor de end opholde sig, ere mere betryggende og at foretrække fremfor de saakaldte Firmakasser. Dog kunne ogsaa disse være fordelagtige for Arbejderen, saalænge han arbejder i vedkommende Trykkeri, og i Særdeleshed, hvis de for Fremtiden kunne ordnes saaledes, at han vedblev at være Medlem, selv om han skiftede Plads, ved hvilken Ordning Kasserne ophørte at være kun stedlige. Endvidere anser Mødet det for ønskeligt, at Typograferne mere end det nu er almindeligt, traadte ind i „Konstförvandtskapets sjuk- och begrafningskassa“, som godt turde regnes blandt de liberaleste og mest betryggende“. (Fortsættes.)

Forskelligt.

Humanitet er en dejlig Ting. I denne varme Tid, da de bedst stillede søge Køligheden ved Øresundets Kyst og de fleste Mennesker i det hele taget ere i Stand til at nyde den friske Aftenluft ude, tilbringe Bladsætterne som sædvanlig deres Aften og en Del af Natten med i de lune Sætterier. Derfor gør det godt, naar man hører, at nogen har tænkt med Velvilje paa dem. Jeg har saaledes hørt,

at der oppe i „Berlingske Tidende“ for Husets Regning er bleven anskaffet to temmelig kostbare Filtrerapparater, et til Kontoret og et til Sætteriet, og disse forsynes daglig med Is. Hr. Ferslev har nok ogsaa anskaffet et saadant, men det maa kun benyttes af Redaktionen og Damerne, da det er *forbudt* Sætterne at tage Vand derfra. Jeg har i disse Dage læst et Avertissement i forskellige Blade, saalydende: „Giv Hunden Vand!“ Det hidrører naturligvis fra en Dyreven. Gid det ogsaa kunde blive moderne for flere af vore Bladudgivere at være Menneskevenner. *Ø.*

— Et smukt Bevis paa en ægte „kollegial“ Fremgangsmaade er der for nogle Dage siden bleven leveret af den her i Byen noksom bekendte *Sofus Løvgrén*, idet han, for at hævne sig for sin Afskedigelse, har tilstillet sin tidligere Principal, *Fjeldsøe sen.*, et omfangsrigt Anklageskrift paa 11 Sider imod sidstnævntes Søn og Personale, hvilken „kollegiale“ Handling har ført til, at en Del af Personalet er bleven afskediget. Det mest mærkværdige derved er dog, at Løvgrén selv har deltaget i det, han nu anklager sine Kolleger for, nemlig at de under den ældre Fjeldsøes Fraværelse i Fællesskab med Sønnen have gaaet paa Værtshus. Vi tillade os herved at advare vore Kolleger imod at søge Omgang med denne skikkelige Fyr! *—r—*

— Vi ere blevne anmodede om at meddele, at Sangforeningen „*Gefion*“, som assisterede ved „Den typografiske Forening“s Aftenunderholdning i forrige Maaned, næstkommende Lørdag, den 21. Juli, afholder Aftenunderholdning med Assemblée i „Sortedamslund“.

— „*Nordisk Typograf-Tidning*“ er fra 1. ds. overtaget af „Typografiska Föreningen“ og redigeres af en af samme udvalgt Redaktionskomité.

— „*Ved Bogtrykkerkunstens 400-Aars Jubilæum i Sverige*“ hedder et smukt og stemningsfuldt Digt af Sigge Sparre; det sælges til Fordel for „Typografiska Föreningen“s Byggefond.

I Bidrag til afdøde Typograf *Johs. Lunds* Begravelsesomkostninger har jeg modtaget følgende Summer:

Fr. G. Knudtzons Bogtr., Personalet 12 Kr. 75 Øre, Principalen 10 Kr.; Quist & Ko.s Bogtr. 2 Kr. 25 Øre; Carl Lunds Bogtr. 50 Øre; O. C. Olsen & Ko.s Bogtr. 4 Kr. 10 Øre; Nielsen & Lydiches Bogtr. 3 Kr. 85 Øre; „Dags Telegrafen“s Sætteri 3 Kr. 65 Øre; Hoffensberg & Traps Etabl. 3 Kr. 40 Øre; Jørgensen & Ko.s Bogtr. 2 Kr. 55 Øre; „Dagbladet“s Sætteri 1 Kr. 50 Øre; „Berlingske Tidende“s Sætteri 3 Kr. 60 Øre; Schultzs Bogtr. 2 Kr.; Valentin & Lunds Bogtr. 2 Kr.; Lunos Bogtr. 75 Øre; Schiellerups Bogtr. 1 Kr.; Thieles Bogtr. 2 Kr. 30 Øre. Ialt 56 Kr. 20 Øre.

Paa min Moders og egne Vegne siger jeg herved d'Hrr., der saa beredvillig have understøttet os ved min Broders Jordefærd, vor hjærteligste Tak for Bidragene.

Lyder Sagen Lund.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg indtil i Onsdags modtaget følgende Bidrag:

Triers Trykkeri Kr. 7.25, Schiellerups Tr. Kr. 2.50, Rasmussen & Olsens Tr. Kr. 3.25, Qvist & Ko.s Tr. Kr. 2.20, Nielsen & Lydiche's Tr. Kr. 2.60, I. Cohens Tr. Kr. 4.40, Knudtzons Tr. Kr. 8.75, Luno's Tr. Kr. 4.25, Græbe's Tr. Kr. 2.50, Olsen & Ko.s Tr. Kr. 2.50, Hvidbergs Tr. Kr. 1.25, Jørgensen & Ko.s Tr. Kr. 0.50, „Dagens Nyheder“s Sætteri Kr. 1.00, „Adresseavisen“s Sætteri Kr. 2.50, under Mærket „faa Arbejdere i Thiele's Bogtr.“ Kr. 3.50 — i alt Kr. 48.75.

Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Fortegnelse over „Dansk typografisk Forening“s Medlemmer den 6. Juli 1883.

P. betyder Principal, **M.** Vedkommende aftjener sin Værnepligt, **S.** at han er syg, **A.** at han er uden Arbejde, * Lokalforeningens Formand.)

Aalborg.

Andersen, A. W.
Andersen, N. P.
Bang, Aug.
Dein, J.
Eilersgaard, Jul.
Eye, G.
Firring, Carl.
Hansen, J. M.
* Hansen, J. P.
Jespersen, C. P.
Jørgensen, Jul.
Lange, Chr. (*S.*)
Larsen, Ant.
Larsen, Carl.
Lautherborn, A. F.
Lemos, V. de. *(P.)*
Madsen, Theodor.
Møller, Jens.
Olsen, Laur.
Olsen, Thorvald.
Petersen, Peter.
Staudt, Frants.

Aarhus.

Andersen.
Andersen, S. C.
Backhausen, S. *(P.)*
Barnewitz, V. T.
Beck, L. *(P.)*
Beck, O. C.
Becker, P.
Bjørnbak, A. *(P.)*
Christensen, P.
Christiansen, L.
Elmquist, *(P.)*
Eppler, J.
* Gredsted, J.
Hald, J.
Hansen, Chr.
Hansen, M.
Hansen, O. V.
Hey, A. L.
Holst, P. J.
Jensen, Harald.
Jensen, Michael.
Jørgensen, P.
Knudsen, C.
Knudsen, L.
Langmack, J.
Laursen, C.
Laursen, J. (Odder)
Laursen, R.
Lempke, M.
Lind, H.
Lund, Joh.
Lund, L. Lorentzen
Lyng, J. R.
Madsen, F. C.
Mammen, H.
Marott, E.
Meyer, C.
Mohn, W. Redaktør (Ebeltoft).
Møller, S.
Nielsen, Chr. *(P.)*
Nielsen, C. F. V.
Nielsen, N. Chr.
Nielsen, S. Leth.
Odense, Chr. G.
Olesen, O. Møller (Odder).
Olsen, Arnold.
Olsen, H. P.
Petersen, Joh.
Petersen, R. P.
Rasmussen, R.
Risom, Axel.
Robdrup, C. J.
Sandemand, T. R. *(M.)*
Schibye, S.
Stecker, J.
Svendsen, L. A.
Weber, A.

Faaborg.

Hansen, C.
* Petersen, F.
Rasmussen, J.
Spilcher, O.

Fredericia.

Christensen, Jac. *(P.)*
Rasmussen, Laurits.
* Laer, Th. van.

Helsingør.

* Bøttcher, F. V.
Donatsky, G. *(P.)*
Jensen, Victor E.
Larsen, Chr.
Petersen, P.

Hjørring.

Bæk, P. C.
Christensen C. P.
* Glotz, Carl.
Helmig, J.
Helmig, P.
Melberg, E.
Sørensen, Chr. P.

Hobro.

Stampe, R.
* Vallmann, Th.
Vang, S.

Holbæk.

Bønnelycke. *(P.)*
Hansen, N. S.
Krebs, Julius.
Larsen, Carl.
* Lund, Carl.
Nielsen, A. M.
Sørensen, Jacob.
Weiss, Fred.

Holstebro.

Frederiksen, A.
* Nielsen, Chr.
Rasmussen, R. P. C.
Welsch, V. F.

Horsens.

Backhausen, A.
Bergmann, P.
* Daugaard, R. P.
Fogh, H.
Hertz, Chr.
Jacobsen, R.
Jørgensen, Arn.
Jensen, C. V. H.
Larsen, L. P.
Lassen, Th.
Pødenphant, F. A.
Rosenstand, U.

Timm, C.
Walther, Theod.
Hansen, L. P. Winther

Kallundborg.

* Holte, Fred.
Jensen, O.
Karslund, Anth.
Sørensen, Peter.
Preuss, Eugenius.

Køge.

* Frantzen, Joh. P.
Jensen, V.
Larsen, A. Th.
Nielsen, M.
Opffer, F. *(P.)*
Rasmussen, O.
Sørensen, Svarre *(P.)*

Kolding.

Brehmer.
Fabritius, S.
Geist, F.
* Groth, F.
Gunst, N. C.
Hvidtfeldt, P.
Hygum, H. F.
Høgfeldt, H.
Jørgensen, K. *(P.)*
Knudsen, C.
Lund, P.
Løye, J. P.
Møller, B. *(P.)*
Nielsen, Th.
Petersen, U.
Petersen, Tork.
Petersen, C. E. R.
Raben, H. P.
Rasmussen, H. F.
Schjern, Martin.
Schmidt, S.
Sørensen, E. *(P.)*
Terkelsen, R.
Thuge, D.
Thuesen, Th.
Thomsen, Th.

Lemvig.

Güth, Christian.
* Hestbech, M. S. *(P.)*
Holm, D.
Kjærsgaard, Christian.

Middelfart.

* Madsen, Claud. Kaptejn.
Madsen, D. G. G. Lichtenb.
Jensen, Harald.
Johansen, S. Enevold.

Nykøbing p. Falster.

Hansen, P. H.
Jordan, Aage
Jensen, H. P.
Nielsen, Bernh.
* Pedersen, Joh.

Nykøbing p. Mors.

* Clausen, J.
Fogh, H. *(P.)*
Lumbye, Fr.
Nielsen, Andr. *(P.)*

Odense.

Anderschou, H.
Andersen, Jul.
Christensen, C. J. C.
Christiansen, N. *(S.)*
Dister, J. C.
Ditlefsen, Chr.
Dreyer, J. C. *(P.)*
Erichsen, P. L.
Erlandsen, J. A. M.
Hansen, L. F.
Hansen, L. P.
Hansen, L. V.
Hanssen, F. W.
Horstman, K. V.
Hunderup, J. *(A.)*
Ibsen, Jul.
Jensen, A. P.
Jensen, Fr. Frd.
Jensen, P.
Jeppesen, H.
Jørgensen, Chr. *(P.)*
Jørgensen, J.
Larsen, L. C.
Lindballe, Jørg.
Madsen, L.
Martens, E.
Milo, Chr. *(P.)*
Nielsen, Chr. *(M.)*
Nielsen, E. E.
Nielsen, G.
Nielsen, N. M.
Petersen, Anth.
Petersen, H. C.
Peterson, H. S. M.
Petersen, N. J.
Prøvensen, J.
Studt, P. C. *(M.)*
Rasmussen, Ferd.
Rasmussen, Hannibal.
Rasmussen, J. C. R.
Rydahl, C.
Schou, L.
Søfeldt, J. F.
Thillerup, Fr. *(P.)*
Tildje, Alfr.
* Warberg, H.

Randers.

Andersen, Chr.
Bang.
Bekker, H.
Berg, C.
Claussen, V.
Christensen, A.
Elmenhoff, S.
Enevoldsen, P.
Eye, J. Thd.
Hansen, H.
Hansen, M. L.
Jensen, C.
Jensen, N.
Jochumsen, A.
Kesler, A.
Petersen, V.
* Petersen.
Sørensen, A.
Ungermann, J.
Westermann, A.
Woldum, A.

Ribe.

Andersen, C. F. A.
Bigum, Jul. A.
Holst, Chr.
* Siiger, C. T.

Ringkøbing.

Andersen, Mads.
* Brændstrup, Valdemar.
Ceder, P. Pedersen.
Hansen, Rudolph.
Hansen, Søren.
Lind, Carl. *(P.)*
Pedersen, Carl.
Rasmussen, A. *(P.)*
Wittrog, Carl.

Ringsted.

Hansen, J. M. *(P.)*
Johansen, S. K.
Jensen, R. P. *(P.)*
Jørgensen, H.
* Mortensen, Aaberg.
Nielsen, O. A.
Hansen, L. L.
Tobiesen, N. C.
Madsen, Fr.
Auener, H.

Roskilde.

Christiansen, Jul. *(P.)*
Clerville, Ernst Sophus.
* Finken, Vald.
Nielsen, Knud.
Praëm, Carl.

Skanderborg.

Hansen, H. J.
Jørgensen, O. H.
* Jensen, C. J. R.

Skive.

Hansen, J.
Jensen, L.
Jensen, M.
* Nelson, G.
Pedersen, L.
Rolsted, N. P.
Sørensen, J.
Søndergaard, P.

Slagelse.

Bressendorf, C.
Cortz, A. Edv.
Louw, J.
* Melhede, H.
Nielsen, C.
Olsen, A. *(S.)*
Olsen, C.
Olsen, O. E.
Uhrbrand, C.
Uhrbrand, J.

Sorø.

* Faxholm, A. M.
Haüser, F.
Røder, Chr.
Rasmussen, H.

Stubbekøbing.

* Christensen, A. P.
Hansen, V.
Henriksen, H. P.
Madsen, V.
Slengerik, C.

Svendborg.

Andersen, *(P.)* Ærø.
Assam, Jens.
Assam, Maxim. *(P.)*
* Ditlefsen, H. P.
Hansen, Marius.
Jensen, Adolf.
Johansen, J. P.
Lassen, Vald. Ludv. Henr.
Madsen, H. C.
Poulsen, Ferd.
Thejll, O. O. C.

Thisted.

Andersen, F. E.
* Behr, Albert.
Dinsen, F.
Jensen, J. Chr.
Ludvigsen, J.
Møller, S. H. *(P.)*
Nielsen, A. Chr.
Rasmussen, Alfr.
Rasmussen, Henr. *(P.)*
Rasmussen, Joh.
Sørensen, Chr.

Varde.

Bølling, A. *(P.)*
Madsen, M. C.
Andersen, C. J.
* Hansen, H. P.

Vejle.

Hertz, W. *(P.)*
* Jensen, N.
Kofoed, P. C.
Neess, Vilh.
Nielsen, J.
Rasmussen, J. A.

Viborg.

Angelo, S. H.
Backhausen, F. V
Breinholt, Peter Chr.
Gottschalk, Chr. Carl.
Holst, J. Erichsen.
* Nielsen, Jens

Ved Redaktionens Slutning (Torsdag Aften) var Fortegnelsen fra **5** Lokalforeninger endnu ikke indsendt.

Kundgørelser.

Af et ældre Bogtrykkeri

kan erholdes til Etablering af 2 mindre Bogtrykkerier Skrifter til 8 à 12 Ark Oktav, Titelskrifter, Reoler, Akcidentsreoler og andet Inventarium til en Pris af 2500 Kr. og 1200 Kr. Man henvender sig til Skriftstøber *Simmelkjær*, Købmagergade, fra 11—2.

Bogtrykkeri til Salg.

Et i god Drift værende Bogtrykkeri, som giver en god Netto-Indtægt, er til Salg. Betalingsvilkaar 5—6000 Kr. kontant, Resten efter Overenskomst. Nærmere ved at indsende Billet mrk. X til „Typ.-Tid.“s Expedition.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 15. | København, den 28. Juli 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, **Lørdagen den 28. Juli,** Kl. $10^1/_2$ præcise, afholdes en

ekstraordinær Generalforsamling

hos Restavratør *Christensen,* **Amagertorv 4.**

Dagsorden:

1) Et Forslag fra Sygekasse-Kommissionen;

2) Eventuelt: Valg af 5 Medlemmer til et kombineret Udvalg.

Talrigt Møde udbedes.

Nye Medlemmer:

Chr. Christensen [Trykker], (Knudtzon).

V. E. Didrichsen [udlært i Triers Bogtrykkeri 1865] (Thiele).

Friedr. Geist fra Nürnberg [sidst arbejdet i Kolding] (Rasmussen & Olsen).

Johan Henrik Jansen (Valentin & Lund).

Carl Jensen og *Johan Alfons Steffensen* (Schultz).

Anton Nielsen (S. L. Møller).

Max Szczodrowski, Skriftstøber fra Danzig [har indtil April 1881 været Medlem af „Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker], (Simmelkiærs Skriftstøberi).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Foreningens anden Assemblée var lige som den første meget vellykket, endskøndt det financielle Resultat denne Gang var mindre tilfredsstillende, idet der nemlig viste sig et Deficit af 1 Kr. 21 Øre. — De Assisterendes Præstationerne bleve modtagne med Velvilje og navnlig gjorde Hr. Skuespiller *Edv. Hansen* stormende Lykke med sit Slutnings-Numer, „En Dag i Paradis", som af en Kollega var bleven forsynet med nogle til den senere Tids Begivenheder passende Vers. — Den tredje og sidste Assemblée vil blive afholdt *Lørdagen den 18. Avgust*, til hvilken Billetter vil kunne faas en Uges Tid i Forvejen saavel hos Styrelsesmedlemmerne som hos Hr. Kasserer Berg.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra „Typ.-Tid."s Redaktion: Jul. Klinkhardts Skriftprøver.

Dansk typografisk Forening.

I *Lemvig* er Redaktør *Hestbech* fratraadt Posten som Lokalformand, og i hans Sted er valgt Typograf *Chr. Kjersgaard.*

I *Thisted* er Bogtrykker *H. Rasmussen* fratraaadt som Lokalformand, og i hans Sted er valgt Typograf *Alb. Behr.*

I *Nestved* er Typograf *V. Petersen* fratraadt som Lokalformand, og i hans Sted er valgt Typograf *Anton Schwartz.* *Hovedbestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Medlemmerne bedes møde i Aften Kl. 10 paa Amagertorv 4, forinden Generalforsamlingen i „Den typografiske Forening" finder Sted, da flere Meddelelser angaaende Sangfesten ville blive givne.

Sidste Frist for Indbetaling af Kontingentet til Sangfesten (8 Kr.) er i Aften. *Bestyrelsen.*

Generalforsamlingen i Aften,

som i Følge Bekendtgørelsen afholdes hos Restavratør *Christensen*, *Amagertorv 4*, vil efter al Rimelighed faa en meget stor Indflydelse paa den typografiske Verden her i Byen, idet den i sin Tid nedsatte Sygekasse-Kommission vil aflægge Regnskab for sin Virksomhed og samtidig fremkomme med et Forslag til et Kompromis, som Kommissionen har iværksat med „De forenede Hjælpekasser for Typografer". Den Basis, paa hvilken Forslaget er opstillet, vil kunne sés af nedenfor aftrykte Aktstykker, hvorfor vi kunne nøjes med blot at henvise til disse. Det var ønskeligt, *om Besøget i Aften kunde blive saa talrigt som muligt,* for derved at fremme Sagen paa det kraftigste.

Aktstykker,

udvekslede mellem Sygekasse-Kommissionen i „Den typografiske Forening" og „De forenede Hjælpekasser for Typografer".

I.

„Som det vil være den ærede Bestyrelse bekendt, er der i „Den typografiske Forening" nedsat en Kommission til nær-

mere at overveje og eventuelt fremsætte Forslag om Oprettelsen af en Sygekasse indenfor „Den typografiske Forening".

Da der imidlertid i nævnte Kommission er udelt Stemning for, fremfor at oprette en *ny* Sygekasse for Typografer, at søge et Kompromis opnaaet med „De forenede Hjælpekasser", hvorved Spørgsmaalet kunde faa en for begge Parter tilfredsstillende Løsning, tillader Kommissionen sig herved at fremkomme til den ærede Bestyrelse med Forespørgsel om, hvorvidt man skulde være tilbøjelig til:

1. Efter indeværende Regnskabsaars Slutning at adskille „De forenede Hjælpekasser" i tre af hinanden fuldstændig uafhængige Kasser (Syge-, Begravelses- og Pensionskasse), saaledes at det fra nævnte Tidspunkt staar Medlemmerne af „Den typografiske Forening" frit for at indmelde sig i hvilken af de tre nævnte Kasser, de maatte ønske, imod at der af Syge- og Begravelseskassens eventuelle Overskud fremdeles ydes Pensionskassen et aarligt Bidrag, svarende til Sygekassens nuværende Tilskud, indtil dens Status atter er ordnet;
2. at deltage i Nedsættelsen af et kombineret Udvalg til at foretage det fornødne i saa Henseende, bestaaende af lige mange Medlemmer af „Den typografiske Forening" og „De forenede Hjælpekasser", dog at disse sidste tillige skulle være Medlemmer af den førstnævnte Forening.

Idet Kommissionen forelægger nærværende til den ærede Bestyrelses behagelige Overvejelse, undlader den ikke at bemærke, at der efter ovennævnte Kompromis selvfølgelig ikke paaligger „De forenede Hjælpekasser"s nuværende Medlemmer nogen Tvang til at indmelde sig i „Den typografiske Forening", hvorhos den udtaler det Ønske, at det eventuelle Svar, for at Sagen kan nyde hurtig Fremme, snarest mulig kommer Kommissionen i Hænde.

København, d. 18. Maj 1883.

Paa Kommissionens Vegne:
Rud. Bøhm,
Formand.

II.

Til
Kommissionen angaaende Oprettelsen af en Sygekasse i „Den typografiske Forening".

Som Svar paa den ærede Kommissions Skrivelse af 18. Maj skal Bestyrelsen herved meddele, at Generalforsamlingen i „De forenede Hjælpekasser for Typografer" den 30. Juni har vedtaget Følgende:

Generalforsamlingen beslutter i Henhold til den foreliggende Skrivelse fra „Den typografiske Forening", at „De forenede Hjælpekasser" fra 1. Januar 1884 adskilles i 3 Afdelinger (Syge-, Lig- og Pensionskasse), og at det fra det nævnte Tidspunkt staar „Den typografiske Forening"s Medlemmer frit for efter Ønske at indtræde i én eller flere af disse Afdelinger, under følgende Betingelser:

1. *at* der fra Sygekassen ydes et aarligt Tilskud af 600 Kr. til Pensionskassen, indtil denne ved en foretagen Beregning udviser Balance i sin Status, hvorefter et saadant Tilskud ophører,
2. *at* Sygekassens Formue stadig administreres for sig uden Forbindelse med Formuen i „Den typografiske Forening", og at den saaledes ikke kan benyttes til noget af sidstnævnte Forenings andre Øjemed,
3. *at* de af „De forenede Hjælpekasser"s Medlemmer, der ved indeværende Aars Udgang ere Medlemmer af Sygekassen, ikke nogensinde miste deres Medlemsrettigheder paa Grund af, at de ikke tillige ere Medlemmer af „Den typografiske Forening".

Ovenstaaende 3 Punkter maa ikke kunne forandres af nogen senere Generalforsamling.

Til det foreslaaede Udvalg vedtoges det at udskrive Valg, saasnart Sagen er tilstrækkelig fremmet dertil, og vedtog Forsamlingen, at henstille til „Den typografiske Forening", at dette Udvalg skulde bestaa af 5 Medlemmer fra hver Forening, ligesom den vedtog, at der i Henhold til Kommissionens Skrivelse kun skal vælges Medlemmer af „Den typografiske Forening" til Udvalget.

København, d. 3. Juli 1883.

Paa Bestyrelsens Vegne:
N. Hansen,
Kasserer.

Hos S. L. Møller.

Vi Typografer ere dog i Grunden heldigt stillede; ganske vist tjene vi ikke saa meget som mange andre Arbejdere, men til Gengæld „gaar" Professionen dog hele Aaret, og om Vinteren er det jo en Behagelighed at have sin Beskæftigelse inden Døre i et „lunt" og „godt" Lokale. — Disse opbyggelige Betragtninger anstillede *Hansen,* da han en Vintermorgen travede til Byen; han havde nemlig været saa heldig at faa Arbejde — det var rigtignok hos *S. L. Møller,* men det maatte jo dog være bedre end at gaa ledig. — — Hansen naaede op til „4de Loft" med hele Lemmer; en Samling Skarnbøtter tiltrak sig først hans Opmærksomhed, hvorefter han ved at beundre en omfangsrig Mødding, der laa opad Bræddevæggen, opdagede Indgangen til „Kunstens Tempel". — Han begyndte sin Virksomhed, og endskønt han ikke tidligere havde sat Islandsk, tænkte han dog ved sig selv, at det gik vel nok, særlig da han skulde staa alene i Værket; Kassen var ikke saa slem endda, ved det 2det eller 3dje Greb traf Hansen i Reglen det rigtige Bogstav, og naar frasés nogle Pund Skydelinjer, Streger, Blystege og Sættelinjer, der laa spredte omkring i Kassen, var der ikke ret meget Zwiebelfisk; kun var der lagt lidt Fraktur og Kursiv samt ganske enkelte Titelskrifter af i Kassen. Før Middag havde Hansen sat en Kolumne, og i Løbet af Eftermiddagen blev endnu én færdig. I Morgen skal der stikkes rigtig paa, tænkte han, da han med et sidste Blik paa de nydelige smaa Snedriver, der havde dannet sig omkring i Fagene, forlod Trykkeriet om Aftenen. — Den næste Dag fik han Manuskript til „Punch", 4 smaa Stykker, der skulde sættes af 4 forskellige Skrifter; samtlige Kasser vare i samme Tilstand som den allerede omtalte, og han maatte have Hjælp paa det sidste Stykke, for at blive færdig til Fyraften, da det skulde i Korrektur. Dagen efter maatte han slæbe de 4 Kasser op og ned igen for at faa Satsen korrigeret, og den Dag blev der kun sat 1 Kolumne Islandsk. — En kvælende Kulrøg fyldte Lokalet, og bedre blev det ikke, da Trykkeren begyndte at koge Valsemasse, et stort Petroleums-Kogeapparat udsendte mægtige sorte Røgskyer, der blandede sig med Kulrøgen og frembragte en aldeles ubeskrivelig Atmosfære; Hansen fik ondt, men holdt tappert ud, indtil alt dansede rundt for ham og syntes at opløse sig i en gulgrøn Fyrværkerisol. Det er vel kun i Dag, tænkte Hansen, men desværre, det gentog sig de følgende Dage: naar Kulrøgen var bleven tilstrækkelig tæt, tændtes „Apparatet"; man

skulde næsten tro, at højere Vedkommende fandt en Fornøjelse heri, ellers kunde det dog ikke være saa kostbart eller vanskeligt at faa Kakkelovnen renset eller „Kogeriet“ etableret udenfor det Lokale, hvor baade Sætning og Trykning foregaar. — Det blev Lørdag, Hansen skrev sin Regning: „8 Kr. 37 Øre“ (hvoraf en Del blev „strøget“), men han havde ogsaa ved at staa „alene“ i Værket stiftet Bekendtskab med de fleste Arbejder; hvor mange forskellige Gesponer han i den Tid havde haft, hvor mange Gange Trykkeren var bleven „sagt op“ eller hvor mange nye Folk der i det hele taget var gaaet deres Vej igen, alt dette stod uklart for ham; om Grunden hertil bør søges i de 4 Maskiners øredøvende Støj, „Principalens“ evindelige Skænden eller den febrilske, forcerede Arbejdsmaade, der uvilkaarlig mindede om et Galehus, hvor Patienterne legede Tagfat, er ikke oplyst, kun ét stod ham klart: vilde han bevare sit Helbred og tjene lidt mere end Sulteføde, da maatte han hellere anvende nogen Tid til at søge Arbejde, end begynde paa en ny Uge i denne herlige Arbejdsanstalt. — For sidste Gang slukkede Hansen sin Lampe, denne beundringsværdige Lysmaskine, der visnok med Held kunde konkurrere med et af de mindste Julelys, og som oven i Købet kunde eksplodere et Par Gange hver Aften uden at tage Skade (diverse Glas maatte Hansen betale); for sidste Gang tumlede han ned ad de livsfarlige Loftstrapper uden Rækværk, snublede over Skraabjælkerne og stod endelig velbeholden i Gaarden, hvor han snart fik at vide, at han ikke var den eneste, der ikke kom mere, ja, den „ældste“ paastod endog, at det var meget sjældent, at det Personale, der stillede om Mandagen, var det samme, der var gaaet fra Arbejde Lørdag Aften.

Hr. Møllers stadige Mundheld er: „Vil De ikke være her, kan De gaa Deres Vej, der er nok at faa!“ — Det vilde være ønskeligt og i Kollegernes egen saa vel materielle som fysiske Interesse, ikke at søge Arbejde hos ham.

—z—

Den ærede Redaktion bedes godhedsfuldt optage nedenstaaende Svar til Indsenderen af Artiklen i Nr. 14, mærket —r—.

For at den ærede Læser kan forstaa Situationen rigtig, maa jeg forudskikke den Bemærkning, at *hele Sætterpersonalet* ved min Bortgang fra Hr. Fjeldsøes Bogtrykkeri var en (1) fast Sætter (Hr. Kirchheiner) og fem (5) Lærlinge, hvortil endnu kommer en Sætter, som var laant for en ganske kort Tid, og som havde faaet en anden Plads til Lørdagen efter mit Ophør i Trykkeriet.

Naar den ærede Indsender, som altsaa er „en Del af Personalet“ *), finder Anledning til at beklage sig over min kollegiale Fremgangsmaade, maa jeg meget beklage, at han har maattet dele Skæbne med mig, idet jeg føler mig overbevist om, at det har faldet ham langt tungere at forlade dette Trykkeri, end det forekom mig; jeg kan imidlertid forsikre, at det aldrig har været min Tanke, langt mindre min Hensigt, blot i mindste Maade at skade nogen som helst af Personalet, idet jeg flere Gange i Skrivelsen udtrykkelig har taget Personalet i Forsvar og paavist, at det for den, der vilde holde paa sin Plads, ikke kunde være anderledes end som Hr. Fjeldsøe jun. ønskede det; naar det desuagtet har medført Opsigelser, kan jeg ikke andet end indrømme Sandheden af det gamle Ord: „Man ophænger de smaa og lader de store løbe“. — Naar Indsenderen omtaler, at Hovedmomentet i „Anklageskriftet“ var, at vi „under Hr. Fjeldsøe sen.'s Fraværelse i Fællesskab med Sønnen gik paa Værtshus“, da røber dette hans Ukendskab til Brevets Indhold*). Hovedindholdet af dette var, efter Hr. Fjeldsøe sen.'s egen Opfordring om en „nærmere Forklaring om Grunden til Typograf Hansens (som strax forlod sin Plads i Trykkeriet, grundet paa Hr. O. Fjeldsøes Optræden imod ham og mig) og min Udeblivelse fra Skovturen“, at redegøre for ham, hvorledes ovennævnte Hansen og jeg vare blevne tiltalte med grove Ukvemsord, Chikanerier o. lign. af Sønnen, samt i det Hele at paavise, hvorledes Hr. O. Fjeldsøes Optræden er i Trykkeriet, hvorledes denne gør Sætteren begribeligt (det er passeret mig personlig), at kan han ikke drikke med ham (hvorved forstaas som oftest at tilbringe en Del af Dagen paa et eller andet Værtshus i Nærheden), eller at deltage i de forskellige Spil, saasom Keglespil (der forefindes et rigtigt Keglespil, som øves langs ad Sætterigulvet), Kortspil el. lign., hvilket altid drejer sig om saa og saa mange Bajere, eller i de gemene og sjofle Talemaader, som føres fra Morgen til Aften (alt i de 5 unge vordende Typografers Paahør), da passer han ikke for Trykkeriet, da maa han helst pakke sammen og forsvinde, her til kommer de prima udvalgte Tiltæler og Tilnavne af en saa simpel og grov Toneart, at jeg ikke vil forsøge at gengive dem, hvilke rammer saavel Typografen som Lærlingen. Nu er det overensstemmende med Sandheden, at idet jeg for Hr. Fjeldsøe sen. har fremstillet de af Sønnen indførte, og i højeste Grad formastelige og uheldige Forhold, naturligvis har maattet paavise Eksempler, er givet, men her har jeg ogsaa paavist, *at naar en Arbejder i Trykkeriet vil holde paa sin Plads, da er den første Betingelse at følge Sønnen i et og alt* (om hans Fortjeneste strækker til eller ej, bliver hans private Sag). — Naar Indsenderen dernæst omtaler, at Brevet skulde være fremkommen af Harme over Opsigelsen, da er dette en ren Misforstaaelse; thi allerede 8 Dage før jeg fik Opsigelsen, havde jeg forhørt og faaet Tilsagn om en anden Plads, hvilket jeg skal forklare derved, at Lørdag Middag modtog jeg en 14-Dages Opsigelse, Lørdag Aften fik jeg Tilbud fra den søgte Plads, Mandag Morgen anmodede jeg Hr. Fjeldsøe sen., om at maatte ophøre samme Dags Aften, hvilket blev mig nægtet, hvorimod jeg efter Overenskomst ophørte Tirsdag Aften, for at tiltræde min Plads Onsdag Morgen. — Jeg skal hermed afslutte min Forklaring, idet jeg tilføjer, at jeg

*) Sé nedenfor.

*) Dette kunne vi ikke indrømme. Red.

ikke agter at indlade mig i nogen Bladpolemik, og vil ikke her i Bladet svare paa flere Artikler, om saadanne maatte fremkomme, men har jeg til Betryggelse for d'Hrr. Typografer, tilstillet Formanden for „Den typografiske Forening" et Kladeafskrift af Brevet med Anmodning om, at den ærede Bestyrelse vilde gøre sig bekendt med dets Indhold.

Ærb.
Sophus Løvgren.

* * *

Vi kunne ikke undgaa at gøre nogle faa Bemærkninger til foranstaaende. Først og fremmest maa vi da oplyse Hr. Løvgren om, at han tager fejl, naar han tror, at enten Kirchheiner eller en anden af Fjeldsøes Personale har skrevet det indsendte Stykke i forrige Nr. af vort Blad. — Vi have haft Lejlighed til at gøre os bekendt med Kopien af det Brev, som L. har sendt til Fjeldsøe sen., og vi maa tilstaa, at han deri tilsyneladende ikke paa nogen Maade har villet blotte Personalet, men at han udelukkende har villet Fjeldsøe jun. tillivs; imidlertid burde han ved Affattelsen af sit „Anklageskrift" have sagt sig selv, at de Eksempler, han har fremdraget for at begrunde sine Denunciationer imod Sønnen, absolut maatte føre til det Resultat, at vedkommende Typografer bleve afskedigede, thi at Hr. Fjeldsøe sen. ikke vilde afskedige sin Søn, maa være indlysende for alle og enhver. — Vi maa derfor udtale, at dette Brev helst ikke burde have været skrevet.

Red.

Korrespondance.

Kolding, den 22. Juli.

I den herværende Lokalforening har det længe været et Ønske at faa anskaffet en Fane, og paa en Generalforsamling i April Maaned, hvor Tanken bragtes frem og diskuteredes, vandt den en saadan Tilslutning, at en efterfølgende udstedt Opfordring til frivillig Bidragydelse blandt Principaler, Faktorer og Typografer indbragte et tilstrækkelig stort Beløb, ca. 200 Kr. Et Udvalg nedsattes til at arrangere det fornødne i saa Henseende og kunde allerede i Gaar afslutte sin Virksomhed, idet Fanens højtidelige Indvielse da fandt Sted paa Etablissementet „Alhambra". Kl. 7 Aften samledes Deltagerne, og efter en Tale for Gutenberg indslog Redaktør *E. Sørensen* det første Søm, Faktor *Løye* talte om Bogtrykkerkunsten i Almindelighed og indslog det andet Søm, og Typograf *Fabritius* talte om Koldings typografiske Forening og indslog det tredje Søm, hvorpaa han efter at have oplæst Fanebrevet overleverede Fanen til Foreningens Formand. Ved den derefter paafølgende Fællesspisning gav en udmærket kollegial Stemning sig til Kende. Taler og Sang fulgte Slag i Slag (NB. Der var til Festen skrevet seks Sange), og et Bal, der varede til højlys Dag, sluttede denne Sammenkomst. — Fanen er et Banner (Flyvefane) af dobbelt, hvidt Silketøj; paa Midten staar Gutenberg i Oljemaleri (ca. 1 Alen høj), oven over i en Bue med Guldbogstaver: „Typografisk Forening i Kolding" og paa Foden: „1883"; Bogtrykkervaabnet indtager Spydets Plads og er forgyldt, ligesom hvide Silkekvaster og Frynser i rigt Maal pryder Fanen; paa Fanestangen findes en Sølvplade med Indskriften: „Skjænket af Principaler, Faktorer og Typografer".

— Paa en ekstra Generalforsamling i næstforrige Uge blev et Spørgsmaal afgjort, som ofte her skulde have været paa Bane. En tilrejsende Kollega (Tysker) appellerede til Generalforsamlingen (§ 41 i „Dansk typografisk Forening"s Love), om han skulde arbejde for Hr. Heiman for 14 Kr. ugenlig, 11 Timers Arbejdstid og Søndag Formiddag. Generalforsamlingen sagde enstemmig: Fast Løn 18 Kr. ugenlig eller Beregning ikke under 25 Øre Alfabet; og efter denne Beslutning blev det paalagt Lokalformanden at rette sig overfor de tilrejsende Kolleger, naar lignende Tilfælde skulde indtræffe.

— Ved den aarlige Generalforsamling, hvor Valget af Lokalforeningens Formand foretoges, *genvalgtes* Hr. *F. Groth*, hvad der dog ikke skete uden en længere Forhandling, væsenligst imellem d'Hrr. H. F. Rasmussen og S. Fabritius; førstnævnte anbefalede Groth til Genvalg, sidtnævnte opstillede en ny Mand; efter en skarp Debat mellem de to nævnte afgjordes „Principet Rasmussen eller Fabritius" ved skriftlig Afstemning, idet Groth valgtes med Flertal.

—*n.*

* * *

Vi tage herved Anledning til at lykønske Foreningen i Kolding til, ikke alene at den har anskaffet sig et synligt Tegn for Samdrægtigheden, men ogsaa til, at den ikke glemmer at virke i sine Medlemmers materielle Interesse — vi sigte hermed til den betydningsfulde Beslutning om, at der ikke tillades en Arbejdsgiver at afspise sine Arbejdere med en ussel Betaling af 14 Kr. for mindst 70 Arbejdstimer. Vi kunde ønske, at de ærede Foreninger i de øvrige Provinsbyer ligeledes vilde have deres Opmærksomhed henvendt paa denne Beslutning.

Red.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget fra: „National-Tidende"s Sætteri Kr. 11.00, „Adresse-Avisen"s do. Kr. 2.50, „Berlingske Tidende"s do. Kr. 3.50, „Dagens Nyheder"s do. Kr. 1.50, Knudtzons Bogrykkeri Kr. 8.35, Qvist & Ko.s do. 2.10, Rasmussen & Olsens do. Kr. 3.35, I. Cohens do. Kr. 2.10, Græbes do. Kr. 2.25, Schiellerups do. Kr. 2.25, Hvidbergs do. Kr. 0.50 — i alt Kr. 39.40, med de tidligere udviste Kr. 48.75 tilsammen *Kr. 88.15.*

Eventuelle Reklamationer udbedes. — Bidrag modtages fremdeles.

Rud Böhm.

Brevkasse.

„Typograf-Tidning"s Red., Stockholm. Paa hvilken Maade kan man faa fat i Deres ærede Blad? Paa gentagende Anmodninger til Dem om at sende os Bladet, have vi ikke modtaget noget Svar, ligesom vi heller ikke igennem Postvæsnet have kunnet komme i Besiddelse af det. Vil De tegne os som Abonnent, saafremt De ikke vil tilstaa os et Bytte-Eksempl.

Fortegnelse over Medlemmerne i „Den typografiske Forening“

den 30. Juni 1883.

Aamodt.
Adrian.

Adresseavisen.
Fasmer.
Hansen, H.
Hansen, L. H.
Hansen, S. C.
Henningsen, A. E.
Holst, H. P.
Jensen, J. W.
Juul, J.
Jørgensen, S. H.
Kemph, J.
Nielsen, P. K.
Niss, A. T.
Truelsen, E. F.
Truelsen, P. V.

Carl Aller.
Hylsberg, V.

Jul. Behrend.
Christensen, Carl.
Rasmussen, C. C.

Berlingske.
Amtoft, T.
Auener, A.
Auener, C. V.
Borreby, H.
Calmer, A.
Christensen, C.
Christensen, P. A.
Erichsen, C.
Friis, V.
Grøndahl, V. E. E.
Hansen, A.
Hein, V.
Jensen, J. P. C.
Jeppesen, S. P.
Kielsen, O.
Larsen, A.
Madsen, P.
Nielsen, N. P.
Petersen, J. A.
Prægel, C. V.
Thomsen, Charl.

Chr. Birch.
Hjort.
Thorsen.

I. Cohen.
Bynch, C.
Christensen, J. P.
Christensen, P.
Christensen, Chr.
Fucks.
Hansen, Jørgen A.
Jensen, Anth.
Jensen, G. W.
Koppel, F.
Magnussen, P.
Mossberg, H.
Møller, F.
Nielsen, Chr.
Pedersen, P. L.
Petersen, Wm.
Rasmussen, Th. L.
Schmidt, Olaf.
Sørensen, M.
Walther, G.
Winblad, A.

N. Cohen.
Arvedsen, P.
Barnewitz.
Ekmann, V.
Hansen, Karl.
Hammann.
Jensen, W.
Kryger, Chr.
Larsen, H.
Milne, C. A.

Dagens Nyheder.
Borup, M.
Clausen, Chr.
Fremming.
Foss.
Mortensen, Th. D. M.
Petersen, A.
Scharnovsky.
Writh, W. O.

Eltong.
Nielsen, C. V.
Tverskou, V.

Elvius.
Andreassen, L. S.

Erichsen.
Friis, C.
Hansen, J. W.
Jakobsen, V. H.

Ferslew & Ko.
Andersen, Carl.
Andersen, Th.
Almind.
Birch, H. C.
Falkenberg.
Ferslew, C., & Ko.
Fjeldsøe.
Hansen, Thorv.
Hansen, W.
Hansen, V.
Hintz, R.
Hitz.
Hjorth, A. S.
Jacobsen, Emil.
Kolbe.
Larsen, Th.
Ludvigsen, F.
Lundstrøm.
Møller, J. F.
Nestler.
Nielsen, Rudolph.
Olavesen.
Petersen, P. O.
Reimers.
Smith, C.
Sørensen, Wm.
Østerberg.

Fjeldsøe.
Kirchheiner.
Hagen.

Græbe.
Behrens.
Bertelsen, A. H.
Hansen, L. V.
Olsen, Carl.
Olsen, Chr.
Olsen, Herm.
Olsen, Peter.
Petersen, Carl.
Sparvath, V.
Sønnichsen, P.
Sørensen, C. L.
Wehage, C. A.
Ystrøm, C.

Hansons Stempelfabrik.
Nielsen, J. Chr.

Henningsen.
Rossing, H. F. A.

Hoffensberg & Trap.
Andersen, C. F.
Fibecker, C.
Hagemann, V.
Hansen, A. L. V.
Hess, T.
Horn, L.
Olsen, A. T.
Olufsen, M.
Rasmussen, E. H.
Rasmussen, J. P. C.
Østrup.

Hvidberg.
Christiansen, J. C.
Guiteau, C.
Nielsen, D.
Petersen, L. D.
Rosberg, V.

Jørgensen & Ko.
Andersen, C. A.
Andersen, J.
Birck, F.
Christensen, P.
Decher, A. F.
Fischmann, J.
Fischmann, C.
Helmer, R.
Helmig, Chr. J.
Kruse, L.
Larsen, E. W.
Müller, H. V.
Nielsen, A. C.
Pfeiffer, E.
Schäffer, Otto,
Stuhr.

Lud. Jørgensen.
Kohl, Fred.

L. A. Jørgensen.
Rasmussen, Ludv. J.

Keilgaard & Sørup.
Kindahl.
Stahl, C.

Knudtzon.
Andersen, L. E.
Andersen, R. Th.
Ewald, Chr.
Hansen, Jørgen.
Holm, A.
Jacobsen, Ludv.
Jacobsen, N.
Jørgensen, V. M.
Kjeldskov, S.
Læssøe, J. B.
Petersen, Carl.
Schween, E.
Toborg, O.
Vegener, F.

Lazarus.
Lazarus.

Carl Lund.
Fortling.
Hansen, N.

Luno.
Andersen, C. F.
Carlsen, V. V.
Graeffe, P. C.
Hamberg.
Hansen-Pugh.
Humle.
Hylsberg, N.
Kofoed, H. A.
Lindberg.
Meier, L. G.
Mogensen, R. T.
Neye, P. V.
Nielsen, E. H.
Nielsen, Nic. H.
Nielsen, P.
Petersen, J. A.
Strøm, P.
Willert, E.

S. L. Møller.
Jeppesen, A. H.

Chr. Müller.
Erichsen, J. F.
Kristensen, L.
Utæcht.

Nielsen & Lydiche.
Christensen, A. K.
Christensen, L. A.
Dreyer, Jakob.
Fack, L.
Hansen, Carl.
Hansen, V.
Hansen, F.
Hansen, H. A.
Jantzen, V.
Jensen, A. Th.
Jensen, J. F.
Kryger, C.
Lassen, H. P.
Madsen, F. C.
Mathisen, Chr.
Nielsen, N. P.
Nielsen, H.
Nielsen, Th.
Nielsen, A. C.
Nielsen, A.
Rasmussen, F.
Schött, Chr.
Schmidt, A.
Sedlazeck, A.
Stiedl.
Sørensen, F.
Terkildsen, Chr.
Vermund.

Th. Nielsen.
Nielsen, Th.
Nielsen, P. A.
Tømmerup.

O. C. Olsen & Ko.
Andreasen, F.
Christensen, H. J.
Frølund.
Heinemann.
Jørgensen, C. L.
Madsen, Chr.
Madsen, N. C. V.
Nielsen, F. F.
Petersen, C. G.
Petersen, N.
Petersen, A.
Sundstrøm.
Tauber.
Willadsen.

Qvist & Ko.
Jensen, C.
Løngaard, J.
Nielsen, Bernh.
Nielsen, N. F.
Sørensen, Vald.

Rasmussen & Olsen.
Carstensen, Julius.
Møller.
Nilsson, C. L.
Sørensen, M.
Rasmussen.

Sally B. Salomon.
Andersen, H.
Blom.
Bryn, N. H.
Christensen, E
Dahlin.
Drencker, H. F.
Jensen, P.
Jørgensen, Fr.
Jørgensen, Jørgen Peter.
Jørgensen, A. Th.
Køhlert, E.
Lindahl.
Madsen, A.
Mogensen, M.
Nordlunde, P.
Nordlunde, C.
Petersen, D. M. E.
Prieme, L.
Schønbeck, E.
Stecher, E. H.
Svendsen, A.
Themann.
Wettersten, A. E.
Winkelmann, A.
Winkelmann, V. J.

Schiellerup.
Abrahamsen, V.
Böhm, R.
Petersen, Jens.

Schultz.
Agerbeck.
Bergenholtz, V.
Brandt, O.
Buch, L.
Buch, V. V.
Clausen, Fr.
Hansen, Emil
Henriksen, C.
Jacobsen, Kr.
Jensen, J.
Jensen, Olaf.
Jeppesen.
Jørgensen, A.
Langmack.
Larsen, O.
Nielsen, M.
Olsen, A.
Petersen, Joh. E.
Petersen, Ferd.
Press, H. T.
Rasmussen, J. C. O.
Schnell.
Severin.
Sonne.
Sylling.
Sørensen, Thorv.

Simmelkjær.
Obiora, Theodor.

Thiele.
Auener, V.
Bruun, S.
Christensen, Alb.
Clausen, Gustav.

Gjerløv.
Gravesen.
Hansen, N. P.
Jacobsen, V.
Jensen, Aug. Edv.
Lassen, C.
Nielsen, H. C.
Rask, L.
Wedege.

Trier.
Blumenthal, A.
Jensen, C. J.
Jensen, C. C.
Larsen, L.
Nielsen, J. H.
Olsen, P. C.
Olsen, F. Vilh.
Stammerjohan.

M. Truelsen.
Truelsen, M.

Valentin & Lund.
Christensen, Chr.

Volkersen.
Andersen, Johannes.

Hartvig, L.
Louw.

Berg, L. D.
Ewald, Vald.
Hansen, Heyde.

Militære.
Christensen, Vald. Fred.
Clausen, Adolph.
Nyborg, G.
Schmidt, G.
Sørensen, Chr. Ludv.
Westberg, Chr.

Medlemsantallet var den 30. Juni 1883: **347.**

Fortegnelse over „Dansk typografisk Forening"s Medlemmer den 6. Juli 1883.

(Sluttet.)

P. betyder Principal, **M.** Vedkommende aftjener sin Værnepligt, **S.** at han er syg, **A.** at han er uden Arbejde, * Lokalforeningens Formand.)

Hillerød.
Berg, Chr. *(P.)*
Hanson, Chr. *(P.)*
* Claudi, Chr.
Christophersen, R.
Güth, Carl.
Hansen, N.
Møller, Chr. Petersen.
Nielsen, Chr. Julius.
Nielsen, L. A.
Olsen, E. G.
Petersen, P. J.
Ruff, August.

Nakskov.
Kjeldskov, H.
Hansen, F. A.
Wandrup, A. P. W.
Rasmussen, C. A.
* Petersen, N. Th.

Næstved.
Andersen, N.
Dahlsen, Fr.
Gunnarson.
Jensen, J.
Olsen, Ludv.

Petersen, Regnar.
Petersen, Victor.
Sellberg, Kr.
* Schwartz, A.

Nyborg.
Christensen, Carl Fred.
Danielsen, Carl Michael L.
Fich, J.
* Fridling, Aug. Ludv.
Hansen, Jørgen A.
Kryger, F. C. C. J.
Jensen, Thorvald Gustav.

Nielsen, F. F. E. *(M.)*
Olsen, S. O O. *(M.)*

Rudkøbing.
Høgh. *(P.)*
Rosenstaad. *(P.)*
Damkier. *(P.)*
* Hintze.
Blomberg.
Weuge.
Christensen, C.
Gemynthe.
Petersen, Johan. *(A.)*

Rejsende Medlemmer.
Jensen, Jørgen.
Nielsen, Niels Christian.
Hansen, Hans.

Medlemsantallet er **393.** Under Hjørring var i forrige Nr. glemt at opføres: Lempke, L. *(M.)*.

Hovedbestyrelsen.

I Anledning af det af Hr. Bogtrykker Jul. Behrendt udsendte Cirkulære, som var anbefalet af d'Hrr. Bogtrykkere A. W. Henningsen og Nielsen & Lydiche, samt Typograferne C. W. Auener, A. Calmer og P. Hess, om en Indsamling til Typograf Paasche's Enke, har jeg modtaget Bidrag fra følgende Bogtrykkerier:

Bogtrykker Julius Behrend 10 Kr., Personalet hos samme 3 Kr., Axel E. Aamodt's Personale 1 Kr., Berlingske Tr. 16 Kr. 55 Ø., Sivertsens Tr. 2 Kr. 50 Ø., Eriksens Tr. 2 Kr. 50 Ø., N. Cohens Tr, 5 Kr. 75 Ø., „Dags-Telegrafen" 2 Kr. 70 Ø., Birchs Tr. 4 Kr. 50 Ø., Græbes Tr. 2 Kr. 50 Ø., Elvius Tr. 2 Kr. 50 Ø., Bogtr. Bording 2 Kr., Personalet hos samme 1 Kr., Bogtr. Calberg 2 Kr., „Adresse-Avisen"s Sætteri 2 Kr., Hohlenbergs Tr. 50 Ø., Pritz Møllers Tr. 1 Kr. 50 Ø., Fjeldsøes Tr. 2 Kr., Hoffensberg & Traps Etabl. 1 Kr. 75 Ø., P. M. Kellers Tr. 2 Kr. 75 Ø., I. Cohens Tr. 2 Kr. 50 Ø., Schultz's Tr. 20 Kr. 20 Ø., Carl Lunds Tr. 3 Kr. 50 Ø., Philipsens Tr. 2 Kr., Thieles Tr. 14 Kr. 45 Ø., Jørgensen & Co. Tr. 4 Kr. 40 Ø., Principalen 2 Kr., „Dagens Nyheder"s og Laur. Madsens Tr. 2 Kr. 20 Ø., Principalen 2 Kr., Qvist & Co. Tr. 2 Kr., Hvidbergs Tr. 1 Kr., Principalen 2 Kr., Schiellerups Tr. 75 Ø., O. C. Olsens Tr. 6 Kr., Kihls Tr. 1 Kr., Ludvig Jørgensens 1 Kr., Lunos Tr. 6 Kr. 25 Ø., Principalen 3 Kr., Nielsen & Lydiche 3 Kr., Personalet 3 Kr, 75 Ø., Simonsens Tr. 1 Kr., Valentin & Lunds Tr. 2 Kr., Wennstrøms Tr. 1 Kr. 50 Ø., Knudtzons Tr. 2 Kr., Principalen 2 Kr., Henningsen og Personale 3 Kr., Hornums Tr. 1 Kr. Tilsammen 164 Kr. 50 Øre.

Enken bringer Bidragyderne sin hjærteligste Tak for den store Hjælp.

C. W. Auener,
Typograf.

Kundgørelser.

2 dygtige Sættere
kunne straks faa Plads ved at henvende sig til *Rud. Böhm.*

En flink, yngre Sætter,
der tillige kan paatage sig Ombrydningen af et større Provinsblad, **kan straks antages i „Roskilde Tidende"s Bogtrykkeri.**

En Bogtrykker søges til et nyt Ugeblad af underholdende og belærende Indhold, beregnet paa Masseudbredelse blandt den store Mellemklasse og paatænkt udgivet fra den 1. Oktober. En saadan, som maatte være villig til at tiltræde som Medinteressent, vil blive foretrukken. Gode Redaktionskræfter haves forhaanden. Billet mrkt. „Ugeblad" bedes tilstillet nærværende Blads Kontor.

For Bogtrykkere.
Et Provinsbogtrykkeri ønskes til Købs eller i Forpagtning. I modsat Fald søger vedkommende Plads som **Bestyrer** af et Bogtrykkeri. Billet mrkt. V. L. bedes indlagt p. d. Bl.s Kontor.

Borgergade 26.
Mit Udsalg af Møbler, Klæder, Guld, Sølv og Porcellæn m. m. anbefales mine ærede Kolleger.
Møbler og Klæder købes. **L. N. B. Hartwich.**
Borgergade 26.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 16. | København, den 11. Avgust 1883. | 10. Aargang.

Den paa en Del Løbesedler udtalte Blokade over Nielsen & Lydiches Bogtrykkeri *ophæves herved.*

Den typografiske Forening.

Lørdag d. 18. August, Kl. 9, afholdes den 3dje og sidste

Aftenunderholdning og Assemblée

i Foreningens Sommerlokale „Sortedamslund", hvortil Medlemmerne med deres Damer indbydes. Billetter à 50 Øre for en Herre (Damer have fri Entré) faas hos Styrelsens Medlemmer og Kasserer Berg. Samtlige deltagende Damer og Herrer blive forsynede med Balbaand. Der sælges kun et begrændset Antal Billetter. *Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.*

Program.

1. Suppé: Boccaccio-Marsch.
2. a) N. W. Gade: Rytterens Morgensang. } Typografernes
   b) C. J. Hansen: Sang paa Havet. } Sangforening.
3. Hr. Sørensen morer sig! udføres af Hr. Edv. Hansen.
4. Aug. Enna: To Romancer, synges af Frk. Skov.

5. Leopold de Wenzel: Le petit bleu. Vals.
6. a) Kreutzer: Kapellet. } Typografernes
   b) O. Lindblad: Sång för armeens alla vapen. } Sangforening.
7. a) Robert Schumann: Drømmeri. } Violinsolo med Akkomp.
   b) August Enna: Polonaise. } af Strygekvartet.
8. „Med Damp!" (med nye Vers) foredrages af Hr. Edv. Hansen.

Lørdagen den 25. Avgust, Kl. 10, afholdes den

ordinære Generalforsamling

i „*Sortedamslund*" (Billardværelset).

Dagsorden:

1) Regnskabets Godkendelse.
2) Forskellige Meddelelser.
3) Bibliothekarens Beretning.

De Medlemmer, der ønske at stille Forslag til denne Generalforsamling, maa indsende disse til Styrelsen senest Onsdag den 22. Avgust.

Valg af et kombineret Udvalg.

I Følge Beslutning af den Generalforsamling, som afholdtes den 28 Juli, skal der vælges 5 Medlemmer til dette Udvalg, og ved Prøvevalget, som foretoges samme Aften, opstilledes følgende Medlemmer:

Rud. Bøhm,
Chr. Schiøtt,
P. L. Pedersen,
R. Th. Andersen,
Carl Hansen,
H. P. Lassen.

Hr. *Kjeldskov*, der ligeledes blev foreslaaet, har erklæret til os, ikke at kunne modtage Valg.

Stemmesedlerne maa i udfyldt Stand tilbageleveres senest Tirsdagen den 14. Avgust enten til Hr. Kasserer L. D. Berg eller til Formanden. *Styrelsen.*

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Hr. Boghandler Andr. Schou:

Hermann Heiberg: Formløse Breve til Hertuginden af Sjælland. — Carl Ewald: Lærebog i Verdenshistorie. II—III. — Joh. Sandel: Fortællinger fra Krigen 1848—50. — Henrik Pontoppidan: Sandinge Menighed. — Theodor Storm: Fire Noveller. — Karl Gjellerup: Romolus. — C. A. Wermuth: Familien fra Aalbæk. — Georg Ebers: Et Ord.

Dansk typografisk Forening.

I *Roskilde* er *Valdm. Finken* fratraadt som Lokalformand, og i hans Sted er valgt *K. Nielsen.*

I Medlemsfortegnelsen er under *Thisted* Lokalforening opført Chr. Nielsen, hvilket skal være *Anton Nielsen.* Under *Faaborg* Lokalforening er Redaktør *Engsig-Karup* i Assens ved en Forglemmelse ikke bleven opført.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere anmodes om at møde i Aften Kl. 9½ i „Aahuset" for at gennemgaa de Sange, der skulle afsynges ved Aftenunderholdningen i „Den typografiske Forening" Lørdag den 18. ds.

Deltagerne i Sangfesten bedes samme Aften aflevere de til denne benyttede Bøger. *Styrelsen.*

Konflikten hos Nielsen & Lydiche.

I Efterfølgende skulle vi gøre Forsøg paa at fremstille denne Sag saa objektivt som vel muligt, hvilket ikke er videre let for os, da vi selv er impliceret i Sagen.

Efter en Ytring af Hr. Bogtrykker *Nielsen* om at ville indføre Oprømnings-Systemet, afholdt Trykkeriets Personale et Møde, paa hvilket det blev enig om at sende en Deputation, bestaaende af 4 Mand, til ham for at faa Oplysning om, hvad Meningen var med denne Ytring. Han forklarede da, at der ikke tilsigtedes andet, end at skaffe Orden tilveje paa Trykkeriet, idet han ansaa sig for berettiget til at fordre det Materiale tilbage, som en Sætter havde faaet af Huset. Samtidigt med at ville indføre dette

System, havde han engageret en Oprømmer, saaledes at han bedre end hidtil saa sig i Stand til at forsyne Personalet med det nødvendige Materiale. Deputationen udtalte da et Ønske om at faa Betalingen for Aflægningen skilt fra Satsprisen, hvilket Hr. Nielsen dog ikke mente at kunne gaa ind paa, da det vilde kræve Anskaffelsen af et altfor kompliceret Apparat for at kontrollere denne Ordning, hvorimod han troede, at det System, han nu havde tænkt paa at indføre, vilde være til Fordel saavel for Personalet som for Huset. Afsendingene saa vel som senere Personalet erklærede sig da tilfreds med dette Arrangement. Imidlertid indtraf der nogle Dage senere et Tilfælde, som syntes fuldstændigt at kuldkaste den trufne Aftale, idet nemlig Huset forlangte af en Sætter, at han skulde rømme et Arbejde op, fordi den tidligere Faktor paastod, at vedkommende Sætter havde faaet det fornødne Materiale dertil af ham, hvilken Paastands absolute Rigtighed Sætteren dog bestemt benægtede, da han kun havde faaet en Del af Materialet af Huset, medens han selv har maattet skrabe Resten sammen. Som Følge deraf troede han sig ikke forpligtet til at efterkomme den til ham rettede Opfordring. Personalet stillede sig fuldstændigt paa vedkommende Kollegas Side, og nu var Konflikten i fuld Gang. Man ansaa nemlig denne Opfordring til ham, om at lægge det hele af, som et Brud paa den kort i Forvejen trufne Overenskomst. Personalet afholdt Dagen efter et Møde og henvendte sig samtidig dermed til Foreningens Formand, der paa Grundlag af den Fremstilling, Afsendingene fra Trykkeriet havde givet ham, paa Foreningens Vegne tilsagte dem al den Støtte, Foreningen kunde yde. Støttende sig paa dette Tilsagn erklærede de 28 af 33 Kolleger, at ville staa Last og Brast sammen.

Styrelsen, som samme Aften afholdt et Møde i denne Anledning, vedtog nu, for om muligt at forebygge videregaaende Eventualiteter, at Formanden og Viceformanden skulde henvende sig til Hr. Nielsen for at afæske ham en nærmere Forklaring. Disse 2 Afsendinge mødte ogsaa Søndag Formiddag og havde en længere indgaaende Samtale med Hr. Nielsen. Denne erklærede paa det bestemteste, at han ikke forlangte andet Arbejde af Sætteren, end hvad denne havde faaet Betaling for, og at han saaledes aldeles ikke forlangte, at denne skulde lægge af to Gange. Den hovedsagelige Mening var den, som han allerede havde erklæret til sit Personales Afsendinge, at han vilde indføre Orden paa Trykkeriet. Hvad det omtvistede Tilfælde angik, da maatte han selvfølgelig tro sin Faktor, der som ovenfor berørt, bestemt hævdede, at vedkommende Sætter havde faaet tilstrækkeligt Materiale; dog var han ikke uvillig til, efter Sætterens Skøn, at overtage en Del af Aflægningen paa Husets Regning. Fordringen om at holde sig Tarifens Bestemmelser efterrettelige, besvarede han under vor Forenings Afsendinges Protest med, at vi i Grunden ikke havde nogen Tarif. Den samme Forklaring afgav han Dagen efter til Personalet. Da Styrelsen nu kunde indse, at der for Øjeblikket ikke var tilstrækkelig Grund til en Arbejdsnedlæggelse, førend man havde prøvet Hr. Nielsens bestemte Løfter, anbefalede den paa Generalforsamlingen foreløbigt at lade Sagen hvile, hvorimod man burde henvende sin Opmærksomhed paa en Revision af den gamle Tarif. Denne Opfattelse fandt imidlertid ikke Majoritetens Billigelse, idet man med 66 Stemmer mod 57 vedtog at opfordre Medlemmerne i Nielsen & Lydiches Trykkeri til at holde sig Tarifen efterrettelig, i hvilket Øjemed man stillede dem Foreningens Hjælp i Udsigt. Den Tanke, som ledede Majoriteten, og imod hvilken der jo i og for sig ikke kan indvendes noget, var den, *at saa længe Tarifen af 1874 var den eneste gyldige Rettesnor, var det saavel Principalernes som Typografernes Pligt, at opfylde dens enkelte Bestemmelser*, hvortil hører Adskillelsen af Aflægningen fra Satsen. Herimod gjorde Styrelsen særlig gældende, at Sagen efter de fra Hr. Nielsen fremkomne Erklæringer havde tabt en stor Del i Værdi, og i Stedet for at fortabe sig i Skærmydsler, burde man hellere koncentrere hele Kraften paa vort Hovedformaal: at faa *bedre* Arbejdsvilkaar gennemførte over hele Linjen. Men som sagt, Majoriteten krævede nu en Gang, at man skaffer den nu bestaaende Tarif Hævd, og i denne Henseende maa Foreningen og Styrelsen jo altsaa bøje sig.

Idet vi nu have gjort Rede for Sagens Gang, er det vort Haab og inderlige Ønske, at den i Mandags tagne betydningsfulde Beslutning maa blive til Gavn for Foreningen.

Generalforsamlingen den 28. Juli.

Til Dirigent valgtes *Chr. Schiøtt*, til Sekretær *Thorvald Nielsen*.

Dagsorden: Et Forslag fra Sygekassekommissionen og eventuelt: Valg af 5 Medlemmer til et kombineret Udvalg.

Ordføreren (Emil Petersen): Som d'Hrr. vil se, er Kommissionens nærværende Kompromisforslag, som er vedtaget af „De forenede Hjælpekasser", en Del forskellig fra den Stemning, der gjorde sig gældende paa den i sin Tid i vor Forening afholdte Generalforsamling om Sygekassesagen. Kommissionens Medlemmer vare snart komne paa det Rene med, at Opnaaelsen af et Kompromis var mest formaalstjenligt; thi den paatænkte Sygekasse skulde virke i 3 Aar, inden der kunde være Tale om Moderation paa Hospitalerne, og saa var det endda et Spørgsmaal, da Kommunen forlanger en godt funderet Kasse og en betydelig Kapital som Garanti. Hjælpekasserne havde begge Dele. Man forlangte da, at Hjælpekasserne skulde adskille sig saaledes, at „Den typografiske Forening"s Medlemmer kunde blive optagne af en enkelt af de tre Afdelinger, og man tilbød for at dække Pensionskassens Underballance et vist Beløb af Sygekassens eventuelle Overskud, til denne var dækket. Vi havde Beregnerens Ord for, at Pensionskassen kunde bære sig; og Underballancen var fremkommet ved, at „De forenede Hjælpekasser" mange Aar havde betalt Viatikum til Rejsende, understøttet Medlemmer, der vare komne i Trang, og endelig udbetalt henimod 1,000 Kr. til Medlemmer, som strejkede i 1876. Disse Udgifter, der beløb sig til 34,000 Kr., har man overført som Gæld til Pensionskassen. Hjælpekasserne kavde bragt et stort Offer, og de fremtidige Medlemmer maatte ogsaa hjælpe til at dække det Beløb, som faktisk er kommet mange Kolleger til Gode. Han haabede, Generalforsamlingen vilde modtage Forslaget med Velvilje. De nærmere Bestemmelser, som Forandringen medførte, havde Kommissionen ikke noget at gøre med, men han antog ikke, at vi kunde gaa under det nuværende, 25 Øre ugenlig, for 26 Ugers Sygehjælp, 10 Kr. og fri Læge.

Heinemann takkede Kommissionen for dens Arbejde og anbefalede Forslaget uden særlig Diskussion. Dette maatte ikke være et tomt Slag i Luften. Nu bør man melde sig ind, hvis ikke Bevægelsen skulde skade os. Han vilde med Glæde hilse en tvungen Indmeldelse.

Ordføreren: Kommissionen kunde derom ikke forelægge noget bestemt.

N. Hansen: Rejse- og Understøttelseskassen var fra 1828. Efter først at have ydet 5 Daler om Ugen, slog man af til 1 Daler og saa 1 Kr. Disse to Kasser havde slugt Kapitalen. Det beror paa heldige Omstændigheder, at vi ikke ere komne længer tilbage. Sygekassen har i Gennemsnit et aarligt Overskud af 600 Kr. Med Tiden antog

han, at der kunde ske en Nedsættelse i Kontingentet til Pensionskassen.

Decher vilde anbefale Forslaget. Det var *ikke* de nye Medlemmer, der skulde betale de 600 Kr. Det var den heldigste og bedste Maade at faa den store Trang til en Sygekasse ordnet paa.

Efter Udtalelser af *H. P. Lassen*, som særlig betonede, at der i Kommissionens Skrivelse ikke var fremkommet noget bestemt om tvungen Indmeldelse, *Ordføreren* og *Heinemann*, fremhævede

C. Hansen, at det fra Begyndelsen var Meningen, at alle skulde være Medlemmer; i saa Tilfælde stillede han sig tvivlende over for Lægeeftersynet. Han mente, at vi maatte underkaste os Hjælpekassernes Love.

Heinemann: Nej, det ene maatte underkaste sig det andet; der maatte fremstaa noget helt nyt.

N. Hansen: Ethvert Medlem havde Lov til at benytte sin egen Læge, men saa maatte han selvfølgelig betale ham.

Andresen vilde spørge om, hvorledes Sygekassen vilde stille sig over for de Medlemmer, der allerede vare i andre Kasser.

Formanden vilde besvare denne Forespørgsel derhen, at det blev det paatænkte kombinerede Udvalgs Sag at træffe nærmere Bestemmelse i denne Retning. Han mente, at den kunde ordnes saaledes, at de Medlemmer af „Den typografiske Forening", der vare i andre Sygekasser, indtil et vist givet Tidspundt kunde indmelde sig i vor Sygekasse og straks blive fuldtberettige Medlemmer af denne. Endvidere vilde han udtale, at det med Tiden vilde blive nødvendigt, særligt med Hensyn til Gensidigheden med de udenlandske Foreninger, at paalægge vore Medlemmer en Tvang til at indmelde sig i Sygekassen.

Dirigenten udtalte, at det var de forkerte Forhold i Hjælpekasserne, som skyldte Tanken om Oprettelsen af en ny Sygekasse sin Oprindelse; thi Pensionskassen var en slem Ballast. Skønt han anbefalede Forslaget, thi andet havde han ikke at gøre, kunde han dog ikke se bort fra denne Pensionskasse. Han ønskede at vide noget om, naar Tidspunktet indtraf, da dette Kar kunde blive fyldt og holdt paa, at vi i Foreningens Interesse maatte have en Beregners Votum.

N. Hansen: Vi havde Beregnerens Ord for, at Pensionskassen kunde klare sig, som Sagen nu er ordnet. Var det nye Spørgsmaal ikke fremkommet, maatte „De forenede Hjælpekasser" jo ogsaa have ydet det omtalte Tilskud i nogen Tid.

P. Christensen: Det havde ikke forundret ham, at de 600 Kr. var bleven Genstand for en saadan Diskussion. Men der kunde nu engang ikke slaas af, der maatte stilles en saadan Fordring. Han gik ud fra, at de nuværende Medlemmer vedblivende vilde være i Kasserne. Tvangen burde undgaas, thi tvungne Medlemmer kunde vi ikke stole paa; de vilde knibe ud, naar deres Interesser ikke forenede sig med Kassens. Ogsaa af Hensyn til Trykkerne, som „De forenede Hjælpekasser" forholdsvis havde havt en rigelig Tilgang af, burde vi undgaa Tvang.

N. Hansen bemærkede til Schiøtt, at Taksterne i Pensionskassen var sat 10 Øre højere for hvert enkelt Medlem end Livsforsikringen kunde gøre, og det var dog den billigste Forsikring.

Dirigenten: Man kunde ikke sammenstille Livsforsikringen med vor, den havde et ganske universelt Øjemed. Han oplæste Beregnerens Beretning, der efter hans Mening gik i Favør af Kassen. Sagen drejer sig om noget, der siden kunde falde os haardt til Byrde. Gyldne Ord hjalp os ikke ud af Uføret.

P. Christensen troede, at vi ordret maatte holde os til Kommissionens Forslag.

Terkildsen: Sygekassen burde ikke give sit Overskud til Pensionskassen. Vi kunde forhøje Kontingentet til denne.

Rasmussen frygtede for, at de 600 Kr. vilde afskrække „Den typografiske Forening"s Medlemmer fra at slutte sig til det paatænkte Kompromisforslag.

Ordføreren: Hvis den samme Begejstring var til Stede for Sagen som tidligere, kom vi nok med Lethed ud af „Klemmen". Naar vi fik Gælden dækket, kunde vi altid nedsætte Kontingentet eller forhøje Sygehjælpen. Blev Forslaget ikke vedtaget, havde Hjælpekasserne andre Midler. Han beklagede Schiøtts Stilling, som var helt modsat den, de vare enige om i Udvalget. S. var traadt over Grænsen.

Decher: „Den typografiske Forening" havde aabnet sig en let Adgang til at opnaa Sygehjælp. Der var andre Ting at spekulere over end de 600 Kr., som de faktisk ikke fik noget at gøre med.

Heinemann: Schiøtt havde først villet bevise Beregnerens Ord, men siden rokkede han dem. Det var en Urbanitet, at indrømme to ligestillede Kasser Moderation. Han anbefalede Afslutning.

Dirigenten oplyste at der af d'Hrr. Decher, Hansen-Pugh, Calmer, A. Auener, Ch. Thomsen var forlangt Afslutning, som *vedtoges* med de indtegnede Talere.

Formanden havde med Glæde sluttet sig til Kompromis-Forslaget, skøndt han tidligere havde indtaget en anden Stilling. Ogsaa af Hensyn til Foreningen vilde han stemme for Forslaget, thi den fik et langt bedre Udtryk, trods sine halvfjerde Hundrede Medlemmer. Han bebrejdede Schiøtt, at han var gaaet udover, hvad de havde vedtaget i Udvalget. Pensionskassen blev nu betragtet som Syndebuk, og dette var urigtigt, thi man havde kun for en Nemheds Skyld væltet hele Underbalancen, der egentlig burde fordeles paa samtlige Afdelinger, over paa denne Kasse. Kontingentet til Pensionskassen var siden 1877 tilstrækkelig. Det var en moralsk Pligt at yde det forlangte Tilskud, og det var jo ikke „Den typografiske Forening", men Sygekassens Medlemmer, der dækkede det.

Rosberg udtalte, at vel var Kassernes Adskillelse en stor Lettelse, men efter hans Formening havde Kommissionen begaaet en stor Fejl ved ikke samtidig at foreslaa Kontingentet nedsat for Syge- og Ligkassens Vedkommende. Det var og blev Hovedfaktoren, naar der skal være Mening i at paalægge Medlemmerne en Forpligtelse til at indtræde, og han troede, at Kontingentet godt kunde nedsættes, eftersom Tilgangen i saa Fald vilde blive saa stor, at de 600 Kr. til Pensionskassen nemt kunde udredes. Naar derfor der allerede nu klagedes over den ringe Varme for Sagen, da maatte Kommissionen selv for en Del tilskrive sig Skylden derfor. Endnu vilde han gøre opmærksom paa nogle uheldige Bestemmelser i Skrivelsen fra Hjælpekassernes Bestyrelse, ved hvilke man lagde et unødvendigt Tryk paa senere Generalforsamlingers Afgørelser.

Kommissionens Forslag *vedtoges* derefter enstemmig.

Formanden haabede, at Foreningen vilde stille sig lige saa velvillig til det nye Udvalg, der nu valgtes, som til det tidligere. Kommissionen havde nu endt sit Hverv.

Emil Petersen vilde foreslaa skriftlig Afstemning paa Trykkerierne, hvilket skete i „De forenede Hjælpekasser", og for at „Den typografiske Forening" kunde blive fuldt repræsenteret, at de Valgte *ikke* maatte være Medlemmer af „De forenede Hjælpekasser".

Willadsen og *H. P. Lassen* kunde ikke slutte sig til denne Tanke.

Ved Afstemningen vedtoges *Emil Petersens* Forslag.

Ved det derefter foretagne Prøvevalg foresloges følgende:

Böhm, *Kjeldskov*, *H. P. Lassen*, *L. P. Pedersen*, *R. Th. Andersen*, *Schiøtt*, *C. Hansen*.

Generalforsamlingen hævedes $12^1/_2$. —*d* —*n*.

Generalforsamlingen den 6. Avgust 1883.

Til Dirigent valgtes *C. C. Jensen* og til Sekretær *Thorvald Nielsen*.

Dagsorden: Konflikten i Nielsen & Lydiches Trykkeri.

Formanden: Den nærmeste Foranledning til denne Generalforsamlings Indkaldelse var et Spørgsmaal, om hvorvidt en Kollega var pligtig til at rømme en Del af sit Arbejde op. Ved Møder, som Personalet i vedkommende Trykkeri havde afholdt, havde der hersket fuldstændig Enighed om, at Oprømningsspørgsmaalet ikke maatte indføres i Trykkeriet, hvad der var Grund til at frygte for ved et nyt Faktorskifte sammesteds. Da dette bestemte Tilfælde forelaa, havde Personalet ved to Afsendinge henvendt sig til ham og forklaret ham Sagen. Af denne Forklaring havde han faaet det Indtryk, at her var Tale om at præstere 2 Gange Aflægning, og var derfor paa det Rene med, at her maatte i Foreningens Interesse handles energisk. Der blev saa indvarslet til en Generalforsamling. Om Søndagen havde han paa Styrelsens Opfordring tilligemed Viceformanden en Samtale med Hr. Nielsen, som havde afgivet tilfredsstillende Erklæringer. Hr. Nielsen vilde kun tilvejeskaffe Orden i sit Trykkeri, men forlangte ikke 2 Gange Aflægning. Deputationen havde gjort Hr. Nielsen opmærksom paa Tarifens § 13, men den kunde han ikke udføre, da den vilde blive til Skade for ham. — Efter disse Udtalelser opfordrede Taleren d'Hrr. til at udtale sig. Som Sagen nu stod, var der ingen Grund til en Arbejdsnedlæggelse. — *Hansen-Pugh* forstod ikke Formanden. Skønt Hr. Nielsen ikke havde anerkendt nogen Tarif, var der dog ingen Grund til nu ikke at indføre Bestemmelsen om, at Sats og Aflægning skilles ad. Dette var jo indført i flere Trykkerier og havde vist sig heldigt. Han omtalte de uheldige Materialeforhold. Den Oprømmer, Hr. Nielsen havde udsét, kunde være nok saa rask, men dog ikke skaffe Materiale til over 30 Mand. — *Schiøtt:* Det var vanskeligt for udenforstaaende at danne sig en Mening om Sagen. Om vi kunde tvinge Principalen til at overholde § 13 vidste han ikke, han tvivlede derpaa. Dette Tilfælde var ikke heldigt; der skulde ikke indføres Oprømning, kun ordnede Tilstande. Der blev „syltet“ og gemt i Krogene. Naar man nu henvendte sig til Oprømmeren, fik man, hvad man skulde bruge. Han var en Ven af partielle Strejker, men man maatte ikke misbruge dem. — *Lassen:* Nu havde han hørt forskellige Meninger og vilde derfor komme frem med sin. Formanden havde sagt, vi maatte ikke bøje os, men nu var Bestyrelsen af en anden Mening. Det var ilde betænkt og 2 Dage for sent. Nu var Foreningen profaneret og stillet i Gabestokken, men det var ikke hans Skyld, det var særlig C. Hansens, som dog havde sagt: „Lægger Du dette af, har vi det ny Princip“. De Herrer, som før vare de ivrigste, søgte nu at trække sig tilbage. — *Schiøtt:* Det var en underlig Maade, Lassen tog Sagen paa. Da Deputationen, som Personalet havde valgt, forhandlede med Principalen, forelaa der ikke noget bestemt. Vi maatte derfor nu se Tiden an. — *C. Hansen:* Der var sket store Forandringer fra Lørdag til Mandag. Vi kunde ikke forbyde, at Hr. Nielsen vilde have Orden. Han forlangte kun, hvad Ret var. Det vilde blive forøget Regnskab, og han vilde lide pekuniære Tab, hvis Sats og Aflægning skulde skilles ad. — *Lassen:* hvad Regnskabet angaar, var dette vel ikke saa farligt; der var jo kommen en ny Mand paa Kontoret. Der var talt saa meget om Orden. Men var det Orden, at Sætterne skulde møjsommelig skrabe sit Materiale sammen og siden lægge det af; det var 2 Gange Aflægning. Vi havde aldrig klaget under den gamle Faktor, men været godt tjente med ham. — *R. Th. Andersen:* Hvad han vidste, kendte han kun fra Uinteresserede. Han havde glædet sig over Schiøtts Udtalelser. Han troede, Nielsen mente det godt. Oprømmeren maatte vi da i hvert Tilfælde ikke bebrejde ham. Skulde Adskillelse af Sats og Aflægning tvinges indført, burde det ske overalt. — *C. Hansen:* Enten var Lassen kommen herop for at more sig selv eller more andre. Hr. Nielsens Ord gik ud paa, at Sætterne ikke skulde forulempes. Have vi altid opfyldt vore Pligter? Vi havde hverken staaet os ved Hr. Bauers Humanitet, Venlighed eller hans opmuntrende Kniben i Siderne! — *Heinemann:* Af Hensyn til eventuel Tarifforhandling maatte vi gaa forsigtig til Værks. — *Formanden:* Den Fremstilling, Lassen og et andet Medlem havde givet ham, gik ud paa, at der skulde indføres noget nyt til Skade for Sætterne; derfor havde han støttet dem, men nu var der ikke tilstrækkelig Grund til at nedlægge Arbejdet. Dog havde han forklaret Hr. N. adskillige store Ulemper ved hans Trykkeri, saaledes at man ikke fik en Øres Godtgørelse for at skifte Kasse, hvilket ofte sker flere Gange om Dagen, og at mange Sættere krympede sig ved at tage Plads hos ham. Bauer havde været til Skade; han var for svag til at være Mellemmand. Mod Weiss var der en almindelig Antipati, men man maatte først afvente, hvorledes han vilde stille sig overfor Personalet. — *Hansen-Pugh* forsvarede Lassens Standpunkt. Vi har ventet paa en Tarif i en halv Snes Aar, derfor maatte vi saa meget mere holde paa Stumperne. Hos Luno kunde man faa Materiale til 10 Ark, uden nogen Forpligtigelse til at levere det tilbage igen. — Det forekom *Fischer*, at de øvrige Herrer lod Lassen staa alene, og at Formanden havde taget Sagen for principalvenlig. Han opfordrede de øvrige Herrer af Personalet til at udtale sig. — *Schiøtt:* Forholdene hos Nielsen & Lydiche vare ikke heldige; det vidste vi alle. Han var ogsaa solidarisk med de andre og gik, naar de andre gik; dog fordrede han Respekt for sin personlige Mening. Lassen og Weiss vare Dødsfjender, det var den egenlige Grund. Der maatte ikke rokkes ved vore smaa Rettigheder, men de havde heller ikke lidt noget Skaar. — Efter Bemærkninger af *Willadsen* og *Lassen* udtalte *Winkelmann*, at Formanden stadig talte om Energi, men hvor var den nu henne? Han fremhævede, at Styrelsen først havde blokeret Trykkeriet og siden ikke fandt Grund til en Strejke. I Lørdags var Schiøtt af en ganske anden Mening. Det kunde han skaffe Vidner paa. — *Heinemann* talte om Maadehold og mod overilede Skridt. — *C. Hansen* var ikke af en anden Mening end før. Som Bevis paa Weiss Faktoregenskab omtalte han, at Weiss havde forhøjet Prisen paa et Værk med 5%. — *Hansen-Pugh*: 27 Medlemmer vilde overholde Tarifen. Foreningen var til for at skærme den. Hr. Nielsen maatte give dem Medhold; havde han end ikke anerkendt Tarifen, var han dog gaaet ind paa at betale efter den. Nu burde Foreningen støtte de 27 Medlemmer. — *Terkildsen*: Lassen maatte ikke staa ene. Han forsvarede ham og anførte nogle Exempler paa Hr. Nielsens Tarifbetragtning. — *N. L. Christensen* frygtede for et komplet Virvar. Det kunde ikke kontrolleres, hvor meget vi havde lagt af. Han var derfor for Adskillelsen. — *Schiøtt* replicerede til Winkelmann. Vidneførsel behøvedes ikke. Han havde ganske rigtig været af Lassens Mening den Aften. Der kunde ikke være Tale om Masseoprømning. — *Thorvald Nielsen* undrede sig over den Uenighed, der herskede mellem Personalet. Her burde de ikke diskutere Oprømningsspørgsmaalet; det havde vi talt for meget om.

„Den typografiske Forening"s Regnskab for 1. Halvaar 1883.

Indtægt.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Kassebeholdning den 31. December 1882			7812	24
Medlemmernes Bidrag	2116	75		
Overskud fra Maskeraden	79	85		
Abonnement paa „Typograf-Tidende"	30	30		
Avertissementer	11	50		
„Dansk typografisk Forening" betalt 1/3 af Udgifterne til „Typograf-Tidende"s Udgivelse, med.	212	40		
Indtægt ved Salg af Statistiken	15	„		
Renter af 8600 Kr. i Obligationer	172	„		
6 Stkr. Kreditforenings-Obligationer à 200 Kr.	1200	„		
			3837	80
Summa Indtægt			11650	4

Udgift.

Faste Understøttelser.

	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Januar, Februar Marts, April, Maj, Juni	68	„		
			68	„

(Jensens Enke 3 Kr., Mine Kjøpping 1 Kr., Maxens Enke 3 Kr. i 2 Md, Veickerts Enke 1 Kr., Juel 1 Kr., Neyes Enke 2 Kr. 50 Øre, Barnewitz Enke 1 Kr. i 3 Md., Corvinus 1 Kr., Risenberg 1 Kr. i 2 Md.

Andre Understøttelser.

Januar, Februar, Marts, April, Maj, Juni	138	„		
			138	„

(Ferd. Koppel [R.] 6 Kr., Joseph Rieger [R.] 6 Kr., Bahnsen [R.] 6 Kr., Max Heinr. Baumann [R.] 6 Kr., A. Neumann [R.] 6 Kr., P. H. Hansen [R.] 6 Kr., Carl Spohr [R.] 6 Kr., Terkildsen [R.] 6 Kr., Malmberg [R.] 6 Kr., Friederich Neitzel [R.] 6 Kr., Th. A. Jacobsen [R.] 6 Kr., Gustav Gilbert [R.] 6 Kr., Heinr. Deutschmann [R.] 6 Kr., Hans Peter Nielsen [R.] 6 Kr., John Jönsson [R.] 6 Kr., Carl Håkansson [R.] 6 Kr., J. H. A. Hansen [R.] 6 Kr., F. Keil [R.] 6 Kr., Carl Adolf Müller [R.] 6 Kr., Theodor Obiora [R.] 6 Kr., Joh. Kuhn [R.] 6 Kr., G. Schwirkslys [R.] 6 Kr., Chr. Güth [R.] 6 Kr.).

Forskellige Udgifter.

Leje af Lokale	73	„		
Administration	24	63		
Tidsskrifter og Bladhold	25	96		
Budeløn	60	„		
Bogtrykkerarbejde	77	68		
Trykning af „Typograf-Tidende"	476	„		
Redaktionshonorar	100	„		
Udgift til Bladets Forsendelse til Medlemmer af „Dansk typografisk Forening"	31	20		
Formandens Honorar for 1ste Halvaar	50	„		
Kassererens do. - 2den do.	100	„		
Forskellige Udgifter	18	10		
Bibliotheket	50	„		
Købt 2 Stkr. Østift. Kreditforenings-Obligationer 4. Serie à 200 Kr. (Kurs 95 = 380 Kr., Rente 1,02, Kurtage 0,38)	381	40		
Købt 2 „ do. do. do. 4. „ à 200 „ („ 95½ = 382 Kr., „ 5,10, „ 0,38)	387	48		
Købt 2 „ do. do. do. 4. „ à 200 „ („ 95¾ = 383 Kr., „ 1,02, „ 0,38)	384	40		
			2239	85

Understøttelse til Arbejdsløse.

	Kr.	Ø.
Frederik Christian Møller, 1 Uge à 6 Kr.	6	„
Anders Alexander Valdemar Hansen, 2 Uger à 6 Kr.	12	„
Chr. Fred. Eisner, 4 Uger à 6 Kr.	24	„
Julius Alfred Petersen, 1 Uge à 6 Kr.	6	„
Ferd. Koppel, 1 Uge à 6 Kr.	6	„
At overføre	54	„

	Kr.	Ø.
Overført	54	„
Bernhard Kock, 2 Uger à 6 Kr.	12	„
Johannes Wettersteen, 2 Uger à 6 Kr.	12	„
Vilh. Carl Andr. Madsen, 1 Uge à 6 Kr.	6	„
Vilh. C. Aagaard, 2 Uger à 6 Kr.	12	„
Peter Vilh. Abrahamsen, 1 Uge à 6 Kr.	6	„
	102	„

Summa Udgift	2547	85

Kassens Status den 30. Juni 1883:

43 Stkr. Østifternes Kreditforenings-Obligationer à 200 Kr.	8600	„		
Indestaaende i Bikuben	202	71		
Kontant	299	48		
			9102	19
Balance			11650	4

Ved Regnskabet intet at bemærke. Bevis for Værdipapirernes Opbevaring tilstede og den kontante Beholdning efterset.

København, den 5. Avgust 1883.

Wm. Sørensen. *Ch. Thomsen.*

Bibliothekets Regnskab.

Indtægt.

	Kr.	Ø.
Kassebeholdning fra 2. Halvaar 1882	4	49
Bevilget paa Budgettet for 1. Halvaar 1883	50	„
For solgte Kataloger	8	40
Indkomne Mulkter	12	50
Kr.	75	39

Udgift.

	Kr.	Ø.
Assurancepræmie	1	25
Bogbinder Larsen (Indbinding af Bøger)	43	70
Trykning af 150 Ekspl. Kataloger	17	35
Flytning af Bibliotheket til Sommerlokalet	5	„
Kassebeholdning den 30. Juni 1883	8	9
Kr.	75	39

Han hævdede, at C. Hansen og Schiøtt havde skiftet Mening. Dette bestemte Tilfælde, som Lassen var stillet over for, stod ikke ganske klart for ham, men Lassens Ord maatte sættes lige saa højt som en andens, og vi havde *alle* været af den Mening, at her forelaa et Brud. Vi havde vist os som gode Medlemmer. Tarifen kunde have lange Udsigter. Han sympatiserede med Hansen-Pugh og Lassen. — *Formanden* replicerede til Nielsen og Fischer. Han var en Handlingens Mand, men vilde frigøre sig for Beskyldninger for Principalvenlighed. Principalen var villig til at tage en Del af Oprømningen paa sig. Foreningens Ære krænkedes ikke, men Sagen maatte ikke stilles paa Spidsen. Skøndt vi havde Penge nok, tvivlede han om, at han for sit Vedkommende kunde gennemføre en saadan Strejke, der efter hans Mening savnede tilstrækkelig Grund. — Paa Forslag af *Dirigenten*, vedtoges *Afslutning* med de indtegnede Talere. — *C. Hansen:* Hr. Nielsen kunde administrere sit Trykkeri paa en anden Maade. Vi vilde ikke opnaa noget ved, at han gav sine Sættere visse Penge. — *Winkelmann* bebrejdede Styrelsen, at den havde udstedt 2 forskellige Løbesedler. — *Hansen-Pugh* stillede følgende Forslag:

„I Anledning af de forskellige Meninger, der har gjort sig gældende i den foreliggende Sag, opfordrer Forsamlingen de respektive Foreningsmedlemmer i Nielsen og Lydiches Trykkeri til at fordre Tarifen efter dens Ordlyd gennemført."

Efter en Del Bemærkninger af forskellige Talere stillede *Heinemann* et Forslag til Dagsorden, men tog det tilbage for et af S. Kjeldskov stillet Forslag:

„Idet Generalforsamlingen anerkender Kollegernes med Foreningens Interesser stemmende Optræden, hævder den tillige, at for saa vidt Oprømningssagen i Fremtiden i nogen Henseende skulde vise sig at være til Sætternes Skade, vil Foreningen ved alle de til dens Raadighed staaende Midler værne om Sætternes Interesser."

Kjeldskov motiverede kort sit Forslag. Vi burde vente til det forelaa et mere bestemt Forsøg, men samtidig erklære Hr. Nielsen, at Foreningen maatte modsætte sig ethvert Overgreb. — Efter at *Formanden, Schiøtt* og *Heinemann* havde anbefalet Kjeldskovs Forslag, medens *A. Svendsen* anbefalede det af Hansen-Pugh stillede, skredes til Afstemning, hvorved dette sidste *forkastedes* med 44 mod 44, men paa Fleres Forlangende blev det ved Kontraafstemning *vedtaget* med 66 mod 57 St. Efter $2^1/_2$ Times Forhandling hævedes Generalforsamlingen Kl. 1. —*d* —*n.*

Hr. Redaktør!

Naar Hr. Rasmussen i sidste Nr. af „Typograf-Tidende" har givet et Slags Referat af den stedlige aarlige Generalforsamling, ved hvilken Valg af Formand fandt Sted, og i dette omtaler mig som Stiller af en anden Kandidat, maa det maaske være mig tilladt at fremsætte et Par Bemærkninger, ikke saa meget for de stedlige Typografers Skyld, der til Dels kendte Forholdet mellem Rasmussen og mig, som fordi jeg ikke ønsker at staa i noget vrangt Lys for mine Kolleger hele Landet over. Jeg skal da først her som ved nævnte Generalforsamling oplyse, at Grunden, hvorfor jeg med flere opstillede en ny Kandidat til Formandsposten, aldeles ikke var ledet af nogen personlig Uvilje eller direkte Misnøje med Hr. Groths Ledelse af Foreningen, men ene og alene var foranlediget ved hans egen Udtalelse om, at han ikke ønskede Genvalg, en Udtalelse, som Hr. Groth ganske vist forsøgte at omgaa og sno sig fra, men som desto eftertrykkeligere blev konstateret af flere af Medlemmerne. Efter at det var lykkedes os at overtale en Kollega til at paatage sig Hvervet, kunde det naturligvis ikke falde os ind at frafalde hans Kandidatur, fordi Hr. Groth i den ellevte Time faar andre Tanker, saa meget mere, fordi jeg med flere ansaa det for sandsynligt, at der ved et Formandsskifte kunde tilføres Generalforsamlingerne lidt mere god Tone, saaledes at de i ethvert Fald ikke, som en Gang sket, udarte til ligefrem Haandgribeligheder, hvilket, det vil vist enhver indrømme, ikke befordrer Fordrageligheden blandt Medlemmerne. Naar jeg maatte give Hr. Groth et godt Raad, da skulde det være dette: Optræd fremtidig lidt mere selvstændig og se ikke paa Sagerne og Personerne med Hr. Rasmussens Øjne, som sket er tidligere, vistnok i den bedste Hensigt, men til Skade for det gode Sammenhold i Foreningen.

Hvad iøvrigt „Principet Rasmussen eller Fabritius" angaar, da skal jeg tillade mig at oplyse, at det Flertal, hvormed Hr. Rasmussen *mener*, at „Principet Rasmussen" blev slaaet fast, beløber sig til i alt en (1) Stemme, idet der ved Valget blev afgivet i alt 17 Stemmer, hvoraf en imidlertid var blank, 1 kasseredes, 8 faldt paa Hr. Groth og 7 paa den af mig med flere opstillede Kandidat, et Resultat, jeg sandelig ikke synes, der er noget at brovte af, og vor Kandidat bemærkede ogsaa ganske træffende under Diskussionen, at han ikke ønskede Valg med en eller højst to Stemmers Majoritet, thi da havde han omtrent den halve Del af Foreningen imod sig, en alt andet end ønskelig Situation at være i.

Endnu kun: Naar Hr. Rasmussens Kollegialitet virkelig er alvorlig ment, og han ønsker Samdrægtighedens og Fordrageligheds Aand til Stede i Foreningen, maa han helst lade sine Referater*) holde sig udenfor det Personliges Omraade; thi han maa da kende det gamle Ord: „Som man raaber i Skoven, faar man Svar".

Kolding, den 31. Juli 1883. *S. Fabritius.*

Til Paasches Enke er endvidere indkommen:
Eltongs Bogtrykkeri 2 Kr. 25 Øre, Triers do. 4 Kr. 75 Øre, Rasmussen & Olsens do. 6 Kr., tilsammen 13 Kr. — Med det tidligere indkomne 164 Kr. 50 Øre i alt 177 Kr. 50 Øre, hvorfor takkes. *C. W. Auener.*

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:
Triers Bogtrykkeri Kr. 3.00, Rasmussen & Olsens do. Kr. 2.80, Quist & Kos do. Kr. 2.10, I. Cohens do. Kr. 5.90, Knudtzons do. Kr. 7.70, Græbes do. Kr. 2.00, Schiellerups do. Kr. 0.50, „Dagens Nyheder"s Sætteri Kr. 2.00 — i alt Kr. 26.00; med de tidligere kvitterede Kr. 88.15 tilsammen Kr. 114.15.
Eventuelle Reklamationer udbedes. — Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Brevkasse.

S. Fabritius, Kolding. Deres Korrespondance om Fane-Indvielsen kom desværre for sent til forrige Nr., hvorfor den ikke kunde optages, tilmed da vi allerede i Forvejen havde modtaget et Referat om denne Sag.

Træsnit, Clichés,

(Portræter, Genrebilleder o. s. v.) ønskes til Leje. Billet, med Opgivelse af billigste Leje, mrkt. 777, bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

En flink, yngre Sætter,

helst med lidt Kendskab til Trykning paa Haandpresse, kan faa Plads i „Ærø Folkeblad"s Bogtrykkeri i Ærøeskøbing.

*) Det bemærkes, at Hr. Rasmussen aldeles ikke var anmodet om at skrive Faneindvielsesreferatet, idet jeg i et Udvalgsmøde, hvor han med flere Medlemmer var til Stede, paa Forslag af Formanden opfordredes til som Udvalgsformand at indsende dette til „Typograf-Tidende". S. F.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 17. | København, den 25. Avgust 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, *Lørdagen den 25. Avgust, Kl. 10*, afholdes den

ordinære Generalforsamling

i „*Sortedamslund*“ (Billardværelset).

Dagsorden:

1) Regnskabets Godkendelse.
2) Forskellige Meddelelser.
3) Bibliothekarens Beretning.

Nye Medlemmer:

R. Jochumsen [har tidligere været Medlem], *J. P. Larsen*, *H. V. Nielsen* [udlært hos C. L. C. Hansen i Oktober 1882] (A. W. Henningsen).

Maskinmester *Herm. Randow* fra Berlin [sidst arbejdet i Stockholm] (Sally B. Salomon).

Carl Constantin Knudsen, *Marius Nikolaj Anton Nielsen*, *Hans Peter Jensen*, *Theodor Christian Frederik Wennerwald*, *Johan Carl Sørensen* (Valentin & Lund, „Morgenbladet“).

Lavrits Hansen [sidst arbejdet hos Birch] (Rasmussen & Olsen).

G. Lundeberg (Aller).

Peter Medor Larsen (Rigsdagen).

Hans Peter Isak Bergmann [sidst arb. i Horsens].

A. Bøttcher, *Carl Hammann*, *O. Markgraf* [Trykker], *Adolf Hansen* [udlært hos Cohen i August 1883] (Nic. Cohen).

A. Bornemann jun. [sidst arbejdet i Odense] (Oettinger).

P. A. Petersen (Nielsen & Lydiche).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Aftenunderholdningen i Lørdags havde det tilfælles med den i Juni Maaned afholdte, at der ogsaa denne Gang var „Alt udsolgt!“ „Typografernes Sangforening“, der velvillig ydede sin Assistance, skilte sig smukt fra sin Opgave og høstede almindeligt Bifald, ligesom ogsaa Hr. Skuespiller *Edv. Hansen* kunde glæde sig ved de Besøgendes udelte Applaus, særlig ved sit med nye Vers forsynede Slutningsnumer „Med Damp!“. Stemningen var livlig og kulminerede ved et til Ære for „Typografernes Sangforening“ arrangeret Punschebord, ved hvilket der udbragtes en Række Skaaler, bl. a. af *Formanden* for „Typografernes Sangforening“, af Hr. *A. Auener* for Enighed og Sammenhold blandt Typograferne, af Hr. *R. Th. Andersen* for Damerne, af Hr. *Schiøtt* for „Den typografiske Forening“ og af *C. W. Auener* for Styrelsen. Dansen, der havde ualmindelig mange Dyrkere, varede til den lyse Morgen.

Det kombinerede Udvalg.

Ved den Onsdagen den 15. Avgust af Undertegnede foretagne Optælling af Stemmesedlerne til det kombinerede Udvalg viste sig følgende Resultat:

Andersen, R. Th.	valgt med	132	Stemmer,
Böhm, Rud.	—	131	—
Pedersen, P. L.	—	116	—
Lassen, H. P.	—	93	—
Schiøtt, Chr.	—	85	—

Derefter havde *Carl Hansen* 73, *Rosberg* 8 og *N. L. Christensen* 7 Stemmer; Resten var spredt paa forskellige.

Der var i alt afgivet 134 Stemmesedler.

København, den 15. Avgust 1883.

R. Th. Andersen. *L. D. Berg.* *Rud. Böhm.*

Ved Valget i „De forenede Hjælpekasser“ til ovennævnte Udvalg blev afgivet 102 Stemmesedler, hvoraf 8 blanke. Valgte bleve:

Hansen, N.	med	93	Stemmer,
Petersen, Emil	—	91	—
Christensen, P.	—	76	—
Lassen, C.	—	50	—
Heinemann	—	36	—

Derefter havde *Ewald* 29, *Calmer* 14, *Alb. Auener* 14, *J. F. Jensen* 13, *Rosberg* 11, *Alb. Christensen* 10, *Jul. Mortensen* 5, *Lindberg* 5, *Wm. Sørensen* 4.

P. Christensen har ikke kunnet modtage Valget, hvorimod Ewald, som første Suppleant, skønt han paa Forespørgsel fra flere Steder forinden Stemmesedlernes Indsendelse har frabedt sig Valg, har han nu, for at undgaa Omvalg, modtaget det.

Dansk typografisk Forening.

I *Rudkøbing* er *Joh. Petersen* bortrejst, og i hans Sted er *Olaf Kr. Hintze* valgt til Lokalformand.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

Foreningens Lokale er fra *Lørdag den 1. September* hos Restavratør *Nielsen-Bahn*, **Østergade 15, Stuen tilhøjre.** *Bestyrelsen.*

Det første svenske Typografmøde.

(Sluttet.)

Deltagerne i Mødet samledes atter Fredag Formiddag. I første Afdeling kom følgende Spørgsmaal under Forhandling:

„Kan den blandt Typograferne herskende store Sygelighed paa nogen Maade indskrænkes, og hvad er at iagttage for at skaffe bedre Ventilation og større Renlighed i Arbejdslokalerne?"

Afdelingen besluttede at besvare Spørgsmaalet saaledes:

„Den blandt Typograferne herskende store Sygelighed turde kunne indskrænkes ved: at kun kraftig byggede og sunde Lærlinge antages; at Typografer, som have paadraget sig Sygdom og af Lægerne erklæres at være for svage til at beskæftige sig ved Faget, saa vidt muligt henvises til andre Forsørgelsesmidler; at Principalerne stræbe efter at faa passende og sunde Arbejdslokaler med den nødvendige Ventilation; at Maaltiderne, saa vidt muligt, paa en bestemt Tid indtages af alle Arbejderne, og at Lokalerne paa bedste Maade holdes frie for Støv og anden Urenlighed, samt at de skures saa ofte som muligt, men mindst én Gang hvert Fjerdingaar; at et passende Gymnastikkursus aarlig dannes af Arbejderne selv, og at disse gives Lejlighed til at kunne deltage deri; at Typograferne ved at indtræde som Medlemmer af Byggeforeninger skaffer sig sunde Boliger; at Typograferne, hvis Tilfældet skulde gives, ikke uden Grund hindres i en eller anden Uge af Sommeren at benytte sig af den friske Land- eller Søluft. Desuden mener Mødet at burde henstille til „Typografiska Föreningen" eller „Konstförvandtskapets Kasse", om at indgive et Andragende til det svenske Lægeselskab om Raad, hvad der paa Grund af Fagets ejendommelige Beskaffenhed er at iagttage fra Typografernes Side for at bevare Sundheden."

I Mødets anden Afdeling har man hele Formiddagen forhandlet følgende Spørgsmaal:

„Hvad kan og bør særligt gøres for Dannelsen af en Understøttelse for aldersstegne og arbejdsudygtige Typografer samt muligt for deres Enker og uforsørgede Børn?"

Afdelingen besluttede at besvare Spørgsmaalet saaledes, at det for ovennævnte Maals Iværksættelse var ønskeligt: at vælge en Komité af 7 Medlemmer, som skulle tage det fjerde Spørgsmaal (om Understøttelse) under Behandling og fremsætte Forslag, som senere forelægges først Konstförvandtskapet i Stockholm og derefter Provinsernes Typografer; at Komitéen, hvis det viste sig nødvendigt, havde Ret til at komplettere sig selv med sagkyndige Personer; at Komitéen i øvrigt ej var bunden af nogen Bestemmelse, men maatte handle efter bedste Skøn."

Samme Afdelings femte Spørgsmaal besvaredes saaledes:

„At der fortrinsvis ved Oprettelse af Fagforeninger maa kunne tilvejebringes en større Enighed og Sammenslutning mellem Arbejderne, hvorved der lettere kan gives Lejlighed til at virke for at hæve Dygtigheden i Faget samt for indbyrdes Oplysning og Forædling; at det lige saa lidt for Typografen som for andre Samfundsmedlemmer kan være uforeneligt med eller stridende mod Fagets Art at deltage i almindelige Anliggender, men at en saadan Deltagelse tværtimod er til hans Fordel, thi derved udvides hans Synskreds, hans Forstand uddannes, der gives ham Lejlighed til i Fællesskab med andre at søge at fremme det, der tilsigter det almindelige Bedste, ligesom der gives ham Lejlighed til at befordre en god Samfundsaand og medborgerlig Frihed og Ret."

Det sjette Spørgsmaal besvaredes ved følgende motiverede Resolutioner: „I Betragtning af, at de Herrer Forfatteres almindelige Praksis, først i Korrekturen at udføre deres egenlige Forfattervirksomhed, eller at vanskeliggøre Korrekturen bevirker Tryksagernes Fordyrelse, Tab for Bogtrykkeriejerne baade af Tid og Materiale, for hvilket tilstrækkelig Erstatning ikke kan erholdes af Forlæggere eller Bestillere; skadelig Indvirkning paa de dermed beskæftigede Arbejderes Sundhed; stort Tab for Arbejderen, idet Erstatningen for dette besværlige og sundhedsnedbrydende Arbejde ikke gives i Forhold til dets virkelige Værdi, men som oftest aldeles vilkaarligt, udtaler Forsamlingen: at Sverigs Bogtrykkeriejere, i Lighed med Tysklands, ved Modtagelsen af Bestillinger bør forbeholde sig, at der ingen vanskelige Korrekturer maa forekomme eller ogsaa tage en saa høj Betaling derfor, at d'Hrr. Forfattere bringes til at vænne sig af dermed; at d'Hrr. Forfattere for at unødvendig Korrigering kan undgaas, nøje bør gennemgaa deres Manuskripter, forinden de sendes til Trykning, hvorhos de bør være skrevne med Blæk, samt med en læselig Haandskrift, og at det vilde være særdeles ønskeligt, om d'Hrr. Forfattere m. fl. vilde foranstalte Afholdelse af Møder eller Kongresser, ved hvilken den størst mulige Enhed i Sprogbruget og Stavningsmaaden kan tilvejebringes."

Anden Afdelings andet og fjerde Spørgsmaal henvistes til en af 7 Medlemmer bestaaende Komité. Om samme Afdelings sjette Spørgsmaal udspandt der sig en livlig Diskussion, som sluttede med Vedtagelsen af følgende Beslutning:

„En Optagelse af Arbejderne som Medinteressenter i Forretningen, selv om dette kun finder Sted paa den Maade, at en Del af Aarets Nettoudbytte tilfalder dem i Fællesskab til et eller andet fælles Formaal, eller det tildeles de af Arbejderne, der har virket til størst Gavn og Hæder for Forretningen, er sikkert det første Skridt til en Udjævning af Striden mellem Kapital og Arbejde; men endnu mere vil det bevirke, at den ordenlige Arbejder saa at sige

bindes til Forretningen, i hvilken han føler sig at have nogen, om end aldrig saa ringe Andel; hans yderste Bestræbelser vil gaa ud paa at forøge sin Dygtighed i Faget, saaledes at Forretningen derved gavnes; Punktlighed, Akkuratesse og Omhyggelighed i Brugen af Materiellet vil blive en Følge for, at Forretningen kan give det størst mulige Nettooverskud; Agtelse for og Fortrolighed til den humane Principal, som paa denne Maade har gjort sit til at hæve Arbejdernes Selvfølelse og Menneskeværd, vil træde i Stedet for Misundelse og Mistro. Mødet tillader sig derfor at anbefale denne paa flere Steder i Udlandet praktisk gennemførte Idé til d'Hrr. Principalers nærmere Overvejelse."

Paa det femte Spørgsmaal, angaaende en bestemtere Beregning ved Prisansættelsen paa et Arbejde, samt Modvirkning af fremmede Elementers Indtrængen i Faget, svaredes: „Da dette Spørgsmaal er af en saadan Beskaffenhed, at intet derved kan foretages af Arbejderne, henstiller Forsamlingen at Bogtrykkersocietetet først og fremmest bør tage Sagen i sin Haand. Muligvis kan et ønskeligt og godt Resultat opnaas ved en mere enig Samvirken imellem Bogtrykkeriejerne."

Til Medlemmer af Komitéen valgtes d'Hrr. J. G. Nordin, R. B. Boström, K. L. Espelund, J. P. Lory, C. E. Vesterberg, Bogtrykker A. Gumælius og C. E. V. Broberg. Det besluttedes tillige, at Kommitéen kan supplere sig med andre, ogsaa udenfor Typografernes Kreds staaende Personer.

Typografernes Sangforening.

Den 1. September vil Sangforeningen kunne paabegynde sin 38. Vinter-Sæson; den har sikkert Æren af at være den ældste Haandværker-Sangforening her i Landet. Dens Historie har, efter de gamles Sigende, været smuk baade i Retning af kollegial Aand, Hjælpsomhed i kritiske Tilfælde over for Personer og Institutioner (hvorved Foreningen selv har lidt store Tab) og god kammeratlig Tone; man kunde derfor forbavses over, at en saa talrig Stand som vor sjælden har kunnet samle et større Kor end et Par Dusin Mænd, undtagen naar det ved enkelte Lejligheder, som f. Eks. Femogtyveaarsfesten, blev moderne at synge med. Den eneste gyldige Grund hertil kan være, at vi indenfor vort Fag (heldigvis) har saa mange Foreninger med alvorligere Opgaver, saa at en mindre Løn snart kan faa Besvær med at række til mere. Men en saa opmuntrende og vækkende Faktor, som Sangen ubestridelig er, kunde man paa den anden Side tiltro Evne til at samle flere paa Glædens nevtrale Grund, ligesom man kunde tro, at den havde fuldt saa godt Krav paa et lille Offer, som saa mange andre Forlystelser har — og Forlystelser benytte vi dog alle.

Muligvis har Sangforeningen i den senere Tid ført en lovlig stille Tilværelse, saa at der er mange, der kun kende den af Omtale; men da Omtale, som vi nok véd, ikke altid er lige retfærdig i denne Verden, vilde det have været bedre, hvis endnu flere havde reflekteret paa de Indbydelser, der aarlig ere udgaaede om at deltage i Øvelserne og Sangforeningslivet. Thi vel har Sangkoret hvert Aar faaet Anerkendelse for de udførte Sange ved Aarsfesten, men naar man kun er 20—30 Mand, bliver det saa meget til hver — vi skulde være nogle flere om at dele den!

Foreningen vil i Aar faa Lokale Østergade 15, Stuen til højre. Til Aarsfesten, der fejres Søndag den 3. Februar 1884, har man allerede tidlig paa Sommeren sikret sig Seekamps Lokale, da Thuns viste sig at være for lille sidste Gang.

Der er endvidere truffet Forberedelser til en lille Festlighed i dette Efteraar, som forhaabenlig vil mødes med Sympathi i en større Kreds. Da det ikke paa anden Maade er bleven til noget med at fejre Firehundredaars-Jubilæet for vort Fags Indførelse heri Landet, vil Sangforeningen efter ringe Evne mindes dette ved en Fest hos Seekamp Søndagen den 28. Oktober førstk. Der vil ved denne forventelig blive holdt et mindre Foredrag i Dagens Anledning, ligesom der bl. a. vil blive afsunget Sange for Typografien, og Aftenen afsluttes med en Dans. Repræsentanter for Fagets Foreninger ville blive indbudne hertil.

For at denne Tanke kunde sættes i Værk paa en saa smuk og fyldig Maade som mulig, saa at f. Eks. de større Kor kunde blive med Horn-Akkompagnement, tillader man sig at rette en varm Opfordring til Kolleger, om at deltage i Sangen, baade til de ældre Medlemmer, som tidligere vare stadige Gæster i Foreningen, og til den yngre Slægt, som uden Tvivl ogsaa tæller mange Musikvenner imellem sig.

Nye Medlemmer blive ansatte paa Stemme Lørdag Aften den 1. September Kl. 10.

Styrelsen for Typografernes Sangforening.

Hr. Redaktør!

Tillad mig, tvungen dertil af Hr. Fabritius's Inserat i dette Blads Nr. 16, at give et lille — om det end skulde strejfe lidt ind paa det personlige — Gensvar paa ovennævnte Inserat. Naar et saadant Gensvar fremkommer fra mig, da er det just ikke, fordi **jeg** lægger saa megen Vægt paa Hr. F.s Udtalelser **om** mig og **gode** Raad **til** mig, men der kunde muligvis være andre Kolleger, der kunde se med andre Øjne derpaa.

Naar Hr. F. siger, „at Grunden, hvorfor han med flere opstillede en ny Kandidat til Formandsposten, aldeles ikke var ledet af nogen *personlig Uvilje* eller *direkte Misnøje* med min Ledelse af Foreningen", da maa jeg paa det bestemteste protestere imod Rigtigheden af denne Udtalelse og tilføje: „Kast Masken!" Hr. F. Hvor mange Gange har De ikke i fleres Paahør omtalt mig og min Ledelse af Foreningen paa en for Dem mindre passende Maade? — Nogle Dage før Valg af Lokalformand skulde foregaa, har Hr. F. endog udtalt, at „det var en værre Formand, vi havde, men haabede ikke, at det skulde vare længe". Hr. F. bebrejdede mig ogsaa samme Aften, som Valget foregik, at jeg ledede Foreningen lige til Fingerspidserne (Hr. F. kan maaske ikke lide, at jeg som Regel hver fjerde Uge sender ham en Paamindelse om at betale Kontingent). — Hr. F. maa have en egen Maade at ytre sin Tilfredshed paa.

Hr. F. skriver endvidere, „at han med flere ansaa det for sandsynligt, at der ved et Formandsskifte kunde tilføres Generalforsamlingerne lidt mere god Tone, saaledes at det ikke, som en Gang sket, udartede til ligefrem Haandgribeligheder"; jeg vil kun dertil svare: Naar Hr. F. drister sig til at titulere en Kollega med Udtryk som: „*en grøn Dreng*", en Udtalelse, som enhver Kollega, der arbejder paa at faa „en god Tone" indført, aldrig vilde fremkomme med, maa Hr. F. ogsaa tage Følgerne af en saadan Tiltale. — „Som man raaber i Skoven, faar man Svar."

Hr. F.s *gode* Raad har jeg ingen Brug for. Hidtil har jeg heldigvis kunnet styre baade mine *egne* og Foreningens Sager til Tilfredshed (maaske ikke til Hr. F.s); det er ikke **alle,** der kunne sige det samme.

Endnu kun et: ingen formaar bedre at vedligeholde Striden her i Lokalforeningen end Hr. Fabritius.

Kolding, den 20. Avgust 1883. *F. Groth.*

Hr. Redaktør!

„En gammel Bekendt", Hr. S. Fabritius, p. t. Kolding, har i forrige Nr. af „Typ.-Tid." forsøgt at bøde lidt paa sin blandt Kollegerne i Kolding uheldige Stilling, ved overfor de øvrige Kolleger Landet rundt at meddele, hvilken forfulgt Uskyldighed han er. Et Referat i „Typ.-Tid." her fra Kolding, indeholdende en kort Omtale af forskellige Smaasager, har givet Hr. Fabritius Anledning til — ikke at imødegaa eller bestride Rigtigheden af det deri omtalte, men derimod for at forklare hans personlige Stilling her i Lokalforeningen; da Hr. Fabritius ved denne Lejlighed tillige fremsætter et Par Ting, om hvis Paalidelighed jeg maa yde ham fuld Anerkjendelse, vil jeg lade ham vederfares al den Ret, der tilkommer ham. Han taler saaledes om „*Haandgribelighed!*" Ja, Hr. Fabritius's Optræden overfor Lokalforeningens Formand har været af en saadan Beskaffenhed, at Formanden har set sig nødsaget til at tildele Hr. Fabritius en korporlig Revselse; det er selvfølgelig ingenlunde behageligt, naar en Formand skal gribe til den Slags Midler, men det er heller ikke behageligt, at Foreningens Tillidsmand tildænges med Insinuationer af den groveste Art. Hr. Fabritius's Optræden, navnlig overfor yngre Kolleger, har ofte været saadan, at han har gjort sig fortjent til en Haandsrækning; den blideste Behandling ved Møder og Generalforsamlinger er som Følge deraf jo heller ikke bleven Hr. Fabritius til Del.

Dernæst meddeler Hr. Fabritius, at jeg ikke var *opfordret* til at sende „Typ.-Tid." noget Referat om Faneindvielsen, og deri har han fuldstændig Ret; men naar jeg desuagtet har gjort det, da var det for at forhindre, at Hr. Fabritius skulde forvanske dette, *som han* **forvanskede** *en Del af Faneudvalgets Arbejde,* blot for at intet skulde være i Uoverensstemmelse med hans Forklaring i Politiretten, — thi Hr. Fabritius er den noble Herre, der har haft Proces for Mishandling af en Lærling i „Koldingpostens" Trykkeri; hvorledes han slap ud heraf, det meddeler han nok selv.

Hr. Fabritius „ønskede ikke at staa i noget *vrangt* Lys", og jeg har nu med en god Vilje staaet ham bi. Hr. Fabritius er overmaade behjælpsom med at forklare andre, hvad de maa gøre og ikke gøre; kunde han en Gang naa saa vidt, at han kunde styre sine egne Smule Sager, da vilde han vist have vundet overordentlig meget.

Kolding, i Avgust 1883. *H. F. Rasmussen.*

* * *

Det er en Selvfølge, at vi ikke kunne tillade en Fortsættelse af denne personlige Debat i „Typ.-Tid.", thi den gavner jo i Virkelighed Ingen. *Red.*

Forskelligt.

Bogtrykker *J. Thd. Eye* i Randers har solgt det ham tilhørende Bogtrykkeri til Faktor *Chr. Nielsen* af Holstebro for en Købesum af 6500 Kroner med 4300 Kr.s Udbetaling ved Overtagelsen, der sker den 1. September d. A.

— Efter Opfordring fra en Del Typografer giver vor Kollega, Hr. *Fasmer* en *Aftenunderholdning med Assemblée* paa „Sortedamslund" Lørdag den 15. September. Da vor Forening ikke agter at afholde flere Aftenunderholdninger i denne Sæson, vil vi anbefale Hr. Fasmers Foretagende paa det bedste. Billetter kan faas hos Styrelsen Medlemmer.

— Søndagen den 2. Septbr. giver Hr. *Edvard Hansen* en Aftenunderholdning i Forsamlingsbygningen i Rømersgade. Programmet bestaar af to Farcer: „Trine i Stuearrest" og „Vild paa Karethen" samt en Parodi i en Mis-Handling af *b* (en i den typografiske Verden ikke ubekendt Psevdonym). Da Edv. Hansen i adskillige Aar og ved flere Lejligheder har vist den typografiske Forening megen Interesse, er det os en Fornøjelse at henlede Opmærksomheden paa denne Aftenunderholdning, og vi haabe, at ret mange vil benytte denne Lejlighed til at takke ham for mangen morsom Time. Billetter faas hos „Den typografiske Forening"s Styrelse.

— Vi „Gutenbergs Sønner", skriver Kristiania „Typ. Meddel.", bliver nok nødt til at søge os en anden Stamfader for vor Kunst; hvis vi kan tro en Meddelelse fra den svenske Overbibliothekar G. E. Klemming til „Stockholms Dagblad". Hr. Klemming omtaler, at Prof. G. Stephens i København velvillig har udlaant til Udstillingen i det kgl. Bibliothek i Stockholm en Bog, paa hvis Bind er trykt „med ophøjede løse Bogstaver, d. v. s. Matriser", at Bogen er indbunden i *Aaret 1435.* Bogen er et latinsk Gudstjenesteritual med Musiknoder. Med dette uimodsigelige Dokument for Øje finder Hr. Klemming heller ikke at at kunne betvivle Ægtheden af det i Dibdins *Bibliotheca Spenceriana I, 4* omtalte ulykkeligvis forkomne Bind, der skal være trykt i 1420-Tallet. „Af disse Data følger," slutter Hr. Klemming, „hvad der ogsaa burde være selvsagt, at Opfindelsen af de bevægelige Typer ikke gjordes paa én Gang og af én Person, men er sket lidt efter lidt, gennem Udvikling fra det simple til det fuldstændige og *førend baade Gutenberg og Schøffer.*" Oplysningen stiger! — I en Anmærkning siger „T. M.", at man i Følge

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter fra 1. Januar til 30. Juni 1883.

A. Lokalforeningerne.

Lokalforeningerne.	Indtægt.										Udgift.											
	Medlemsbidraget.				Andre Indtægter.		Modtaget af Hovedkassen.		Kassebeholdning fra forrige Halvaar.		Tilsammen Indtægt i Halvaaret.		Sygeunderstøttelse.		Begravelseshjælp.		Rejseunderstøttelse.		Andre Udgifter.		Indsendt til Hovedkassen.		Tilsammen Udgift i Halvaaret.		Kassebeholdning den 30. Juni 1883.	
	Januar Kvartal.		April Kvartal.										Januar Kvart.				Januar Kvart.									
	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.	Kr.	ø.
Aalborg . . .	82	80	82	20	4	„	50	„	15	„	234	„	80	80	31	„	„	„	„	„	„	96	106	24	219	„	15	„
Aarhus . . .	205	20	209	40	27	8	„	„	15	„	456	68	28	40	44	„	„	„	„	7	20	12	93	349	15	441	68	15	„
Faaborg. . .	21	„	16	50	5	„	„	„	14	50	57	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	1	24	46	„	47	24	9	76
Fredericia .	15	30	12	30	2	„	„	„	15	„	44	60	„	„	„	„	„	„	3	20	2	75	„	75	22	90	29	60	15	„
Helsingør . .	19	50	19	50	6	60	„	„	15	33	60	93	„	„	„	„	„	„	„	„	3	„	„	56	42	37	45	93	15	„
Hillerød . . .	50	70	50	10	„	„	„	„	15	„	115	80	„	„	7	„	„	„	„	„	„	„	1	20	92	60	100	80	15	„
Hjørring. . .	30	„	28	50	2	„	„	„	15	„	75	50	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	2	8	58	42	60	50	15	„
Holbæk . . .	38	70	33	90	„	„	„	„	15	„	87	60	„	„	„	„	„	„	2	40	1	60	3	44	65	16	72	60	15	„
Holstebro . .	15	30	15	30	7	„	„	„	15	„	52	60	„	„	„	„	„	„	„	„	2	80	„	48	34	32	37	60	15	„
Horsens . . .	60	„	61	20	13	50	50	„	15	„	199	70	40	„	68	20	„	„	1	20	4	40	15	32	55	58	184	70	15	„
Kallundborg	20	10	19	50	„	„	20	„	15	60	75	20	40	„	10	„	„	„	„	„	2	40	1	22	6	58	60	20	15	„
Kolding . . .	93	30	92	40	19	„	40	„	15	„	259	70	10	„	„	„	50	„	2	80	2	„	14	13	165	77	244	70	15	„
Køge	28	80	28	20	4	70	„	„	15	„	76	70	„	„	„	„	„	„	„	„	5	60	„	56	55	54	61	70	15	„
Lemvig . . .	13	65	13	65	„	„	„	„	13	72	41	2	7	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	32	18	70	26	2	15	„
Middelfart .	14	70	11	70	„	„	60	„	15	„	101	40	80	„	„	„	„	„	3	60	5	45	„	80	„	„	89	85	11	55
Nakskov. . .	27	30	19	50	„	„	„	„	11	98	58	78	15	40	„	„	„	„	6	„	7	60	„	48	20	„	49	48	9	30
Nyborg . . .	13	50	12	30	„	„	„	„	14	65	40	45	„	„	„	„	„	„	4	80	5	„	1	40	9	25	20	45	20	„
Nykøb. p. F.	„	„	15	30	4	60	„	„	„	„	19	90	„	„	„	„	„	„	„	„	8	40	„	24	„	„	8	64	11	26
Nykøb. p. M.	22	80	17	40	„	„	„	„	15	„	55	20	„	„	„	„	„	„	1	60	„	„	1	36	37	24	40	20	15	„
Næstved . .	24	90	34	20	„	„	„	„	15	„	74	10	„	„	„	„	„	„	2	40	6	40	4	24	46	6	59	10	15	„
Odense . . .	152	90	169	70	22	25	„	„	10	43	355	28	14	20	2	80	„	„	10	80	9	30	2	8	300	„	339	18	16	10
Randers . . .	85	80	85	20	2	„	„	„	15	„	188	„	„	„	7	„	„	„	„	„	5	40	1	84	158	76	173	„	15	„
Ribe	15	30	14	70	„	„	„	„	15	41	45	41	10	„	„	„	„	„	„	„	3	„	„	60	17	„	30	60	14	81
Ringkøbing .	32	10	31	20	2	„	„	„	15	„	80	30	„	„	„	„	„	„	„	„	3	„	1	32	60	98	65	30	15	„
Ringsted . .	39	„	37	80	2	„	„	„	15	„	93	80	„	„	„	„	„	„	2	40	6	85	1	16	68	39	78	80	15	„
Roskilde . .	30	90	22	20	„	„	„	„	13	70	66	80	„	„	„	„	„	„	3	20	7	20	11	„	30	„	51	40	15	40
Rudkøbing .	32	70	39	„	10	„	30	„	14	59	126	29	„	„	„	„	50	„	3	20	5	20	„	94	51	95	111	29	15	„
Skanderborg	10	20	10	50	2	„	„	„	15	„	37	70	„	„	„	„	„	„	1	20	2	40	„	20	18	90	22	70	15	„
Skive	27	30	27	30	„	„	„	„	15	16	69	76	„	„	„	„	„	„	1	60	3	60	„	88	48	„	54	8	15	68
Slagelse . . .	35	10	35	70	2	„	„	„	15	„	87	80	„	„	30	„	„	„	4	80	4	70	1	90	29	61	71	1	16	79
Sorø	18	20	18	20	2	„	„	„	15	„	53	40	„	„	„	„	„	„	„	80	5	80	„	48	31	32	38	40	15	„
Stubbekøbing	19	50	19	50	5	„	„	„	13	40	57	40	8	40	„	„	„	„	3	„	6	„	11	53	15	„	43	93	13	47
Svendborg .	49	50	46	20	„	8	„	„	14	60	110	38	„	„	20	„	„	„	5	40	3	60	1	36	65	„	95	36	15	2
Thisted . . .	36	30	42	60	9	30	„	„	15	„	103	20	„	„	„	„	„	„	„	„	3	„	1	38	83	82	88	20	15	„
Varde	15	60	15	60	„	„	„	„	15	„	46	20	„	„	„	„	„	„	„	„	2	„	„	64	28	56	31	20	15	„
Vejle	26	10	21	60	„	„	„	„	15	„	62	70	„	„	„	„	„	„	4	60	3	20	1	50	38	40	47	70	15	„
Viborg. . . .	25	50	26	40	2	„	„	„	15	„	68	90	„	„	„	„	„	„	„	„	4	„	„	84	49	6	53	90	15	„
	1449	55	1456	45	156	11	250	„	528	7	3840	18	334	20	220	„	100	„	69	„	142	85	103	36	2326	63	3296	4	544	14

B. Hovedkassen.

Indtægt.	Kr.	ø.
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	1911	71
Reservefond ved Udløbet af do.	218	51
Bidrag fra Lokalforeningerne	2326	63
Af Aarhus Politi indbetalt for den anholdte C. G. Schubert, alias Gjelben, det Foreningen bedragerisk fravendte Beløb	3	5
	4459	90

Udgift.	Kr.	ø.
Bidrag til Lokalforeningerne	250	„
1/3 Udgift til Trykning, Redaktion m. v. af „Typ.-Tid."	212	40
Tryksager	63	60
2 Stempler	20	„
Gage til Hovedkassereren.	37	50
Andre Udgifter (Porto etc.)	28	55
Reservefond: Beholdning ifg. forrige Regnskab 218,51 Henlagt for Halvaaret til 30/6 83 429,41		
	647	92
Beholdning i Hovedkassen d. 30. Juni 1883. . . .	3199	93
	4459	90

Balance.

Indtægt.	Kr.	ø.
Lokalforeningerne	3840	18
Hovedkassen	4459	90
	8300	8

Udgift.	Kr.	ø.
Lokalforeningerne	3296	4
Hovedkasse	1259	97
Lokalforeningernes Kassebeholdning d. 30. Juni 1883	544	14
Hovedkasses do. do.	3199	93
	8300	8

Aarhus, den 5. Avgust 1883.

Joh. Lund,
Kasserer.

At Kassebeholdningen i Hovedkassen er tilstede bevidnes.
Aarhus, den 6. Avgust 1883.

H. Lind. *S. Møller.* *Harald Jensen.* *A. G. Weber.* *Chr. G. Odense.*

Ovenstaaende Regnskab er revideret og befundet at være i Orden.
Odense, den 15. Avgust 1883,

Dister. *J. Søfeldt.*

Prof. Faulmanns „Illustrirte Geschichte der Buchdruckerkunst“, Wien 1881, Hartlebens Forlag, ikke bør hæfte sig synderlig ved de paa Bøgerne trykte Aarstal. Som bekendt benyttede man i ældre Tider udelukkende Romertal. Hr. Faulmann beviser ved en Række Bøger, at man „uimodsigelig“ mange Gange har sat X foran C i Stedet for efter det o. s. v.

En hjærtelig Tak

bringes herved alle dem, som ved Afgivelsen af deres Stemme til Besættelsen af en Fribolig i Stiftelsen, afgav den til Gunst for Undertegnede; skønt deres gode Hensigt end ikke denne Gang opnaaedes, beder jeg paa egne og min gode Hustrus Vegne at bevare den samme Velvilje for os ved kommende Lejlighed.

Ærbødigst
E. Heinemann.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Rasmussen & Olsens Bogtr. Kr. 2.90, Quist & Ko.s do. Kr. 2.10, I. Cohens do. Kr. 1.90, Knudtzons do. Kr. 8.30, Græbes do. Kr. 2.40, Schiellerups do. Kr. 0.50, Hvidbergs do. Kr. 1.10, „National-Tidende“s Sætteri Kr. 4.65, „Adresse-Avisen“s do. Kr. 5.00, „Dagens Nyheder“s do. Kr. 1.70, i alt Kr. 30.55, med de tidligere modtagne Kr. 114.15 tilsammen Kr. 144.70.

Eventuelle Fejl bedes mig meddelt. — Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Brevkasse.

J. S. Der uddeles hvert Aar en Sum af Indenrigsministeriet i nævnte Øjemed, ligesom Typograferne naturligvis lige saa vel som andre Haandværkere ved Hjælp af gode Anbefalinger kunne vente at faa Rejsestipendier fra „Industriforeningen“ og det „Rejersenske Fond“.

Kundgørelser.

En flink og paalidelig Typograf, der er en dygtig Maskintrykker og som tillige kan deltage i Akcidentssætning, kan strax faa Plads i et Provindsbogtrykkeri. Billet, mrkt. „Trykker & Sætter Nr. 14“, indsendes til Typograf-Tidende“s Ekspedition.

Ca. 1500 Pd. brugt Avisskrift
og gode Titelskrifter sælges i større eller mindre Vægt til under halv Pris.

En god, stor, men ældre Beskæremaskine erholdes billig hos Bogtrykker *A. Backhausen* i Horsens. (C. 1933.)

Træsnit, Clichés,
(Portræter, Genrebilleder o. s. v.) ønskes til Leje. Billet, med Opgivelse af billigste Leje, mrkt. 777, bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Borgergade 26.

Mit Udsalg af Møbler, Klæder, Guld, Sølv og Porcellæn m. m. anbefales mine ærede Kolleger.

Møbler og Klæder købes. **L. N. B. Hartwig.**

Borgergade 26.

Til- og Afgang i det forløbne Halvaar i „Den typografiske Forening“.

Nye Medlemmer.

Christensen, Valdemar Fred.
Sylling, C. T. C.
Stiedel, E.
Rasmussen, J. P. T.
Hansen, H. C. E.
Fischmann, Carl.
Sonne. Chr.
Jensen, A.
Guiteau, Chr.
Møller, A. M. V.
Friis, Chr.
Nielsen, And.
Meier, Laur. Georg.
Bigum, Viggo Georg.
Thorsen, C.
Hansen, F. J.
Kindahl, Carl Ludvig.
Clausen, Adolph.
Jacobsen, Wilh.
Bang, Aug. Vilh.
Drencker, Heinrich Friedrich.
Nielsen, J. Chr.
Sørensen, Chr. Ludv.
Sundstrøm, Henrik Ferd.
Drejer, Jacob.
Hartvig, L.
Christensen, V. J.
Obiora, Theod.
Madsen, Adolph.
Nielsen, Peter Alfred.
Hansen, L. V.
Rask, Lauritz.
Hansen, N. P.
Kohl, Joh. Fr.
Rossing, Henri Fred. August.
Kristensen, Ludv.
Lassen, Valdemar.
Brandt, Olaf Rye.
Jacobsen, V.
Petersen, Olaf.
Hansen, Jørgen.
Hjort, Frederik.
Schmidt, A.
Petersen, Carl.
Koppel, V.
Terkelsen, Chr.
Geertsen.
Nielsen, A.
Schmidt, Arnold.
Jensen, J. F.
Jantzen, V.
Rasmussen, C. F.
Sønnichsen, P. W.
Press, H. T.
Olsen, F. Vilh.
Jeppesen, A. H.
Jensen, A.
Jensen, Georg Vilh.
Christensen, Chr.
Rasmussen, J. V.
Bentzen, T. M.
Blom, Ludvig
Køhlert, E.
Løngaard, Jens.
Henrichsen, Niels Carl.
Brandt, Hans Hansen.
Høgsted, Hugo.
Petersen, C. W.
Kofoed, H. P.
Mortensen, Th. J. M.
Klein, Hans Chr. Walsten.
Hansen, Christian Peter.

Udslettede.

Andersen, A. Sofus.
Andersen, Laur. Oskar.
Blomberg, E. M.
Bang, Aug. Vilh.
Frantzen, P. A.
Hansen, Fred. G.
Jensen, Frants Holst.
Keil, Joh.
Lemich-Færch.
Laurisen.
Lassen, Valdemar.
Paasche, P. C.
Petersen, G. A.
Ringsted.

Udmeldte.

Hartvig, L.
Keil, F.

Bortrejste

Bahnsen, C. F.
Ertberg.
Geertsen, V.
Hansen, Hans.
Hansen, S. L.
Madsen, V. K. A.
Nielsen, M. C.
Olsen, K.
Philipsen, L. T. C.
Petersen, Olaf.
Rasmussen, J. Albert.
Spohr, C.
Wendt, E.
Wettersteen.
Wandrup.

Døde.

Lund, Joh.
Magh, Chr.
Schmidt, Arnold.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 18. | København, den 8. September 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Formandens Adresse er: *Rudolf Böhm*, C. G. Schiellerups Bogtrykkeri, Pilestræde 36, K. Træffes bedst om Middagen fra 12—2 samt om Eftermiddagen fra 5—7. Alle Foreningen samt Styrelsen vedrørende Skrivelser sendes til denne Adresse.

Kassererens Adresse er: *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, 3. Sal. Træffes om Eftermiddagen Kl. $3^1/_2$—5 samt hver Torsdag Aften fra 7—8. Alt vedrørende „Typograf-Tidende" adresseres til Hr. Berg.

Nye Medlemmer:

Alex. Rasmussen [arb. sidst i Leipzig] (Knudtzon).

Bernh. Larsen [har tidligere været Medlem] (N. Cohen).

R. V. Kock [har tidligere været Medlem], *W. Klein* (I. Cohen).

Frants Oskar Olsson (O. C. Olsen).

Jørgen Jensen [arb. sidst hos Donnatzky i Helsingør], *Rudolph Olsen* [arb. sidst hos Fabritius i Kristiania] („Rigsdagens Sætteri").

Thor Koch [udlært 1880 hos Carl Lund], *J. Adamsen* (Nielsen & Lydiche).

Under „udmældte" Medlemmer var i sidste Nr. glemt at opføre: *V. Bigum*, *Bernh. Weiss*.

Fortegnelse over nye Bøger. I.

92. *Gjellerup, Karl.* Romolus. En Novelle.
99. *Grundtvig, Svend.* Danmarks Folkeviser.
226. *Sandel, Joh.* Fortællinger fra Krigen 1848—50.
296. *Topelius, Zach.* Fra det høje Nord. II.
316. *Wermuth, C. A.* Familien fra Aalbæk. Roman.
386. *Dahn, Felix.* En Kamp om Rom.
396. *Ebers, Georg.* Et Ord. Roman.
428. *Halévy, Ludovic.* Pariserfortællinger.
431. *Heiberg, Herman.* Formløse Breve til Hertuginden af Sjælland.
459. *Reuter, Fritz.* Landmandsliv. Fortælling.
472. *Scott, Walter.* Qventin Durward. Roman.
498. *Storm, Theodor.* Fire Noveller.
512. *Verne, Jules.* Ved Amazonfloden.
551. *Ewald, Carl.* Verdenshistorie.

Dansk typografisk Forening.

Paa given Foranledning meddeles, at de i § 40 nævnte Forhold over for „et Medlem, som rejser i Plads", ikke kunne komme i Betragtning, naar Vedkommende først senere kan erholde Plads, og han er derfor berettiget til Understøttelse, men som Følge deraf ogsaa pligtig til at modtage en Plads, hvis der tilbydes ham en saadan inden den anden er ledig (sé § 41).

Hovedbestyrelsen.

I *Holstebro* er *Chr. Nielsen* bortrejst, og i hans Sted er *A. Frederiksen* valgt som Lokalformand.

Typografernes Sangforening.

I Aften, *Lørdag den 8. ds., Kl. $9^1/_2$*, fortsættes **Sangøvelserne** under kgl. Kapelmusikus *Guldbrandsens* Ledelse i Foreningens Lokale, Østergade 15, St. o. G. — Nye Medlemmer sættes paa Stemme.

Lørdag den 15. ds. afholdes efter Sangøvelsernes Slutning

den halvaarlige Generalforsamling

Dagsorden:

1) *Kassereren* afgiver Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.
2) Valg af en Bestyrer i Stedet for Hr. *Bynch*, der afgaar efter Tur.
3) Valg af 2 Revisorer.

Søndag den 16. ds. foretages **en Fodtur,** om hvilken nærmere Aftale træffes efter Generalforsamlingens Afholdelse Aftenen forud.

5. September 1883.

Bestyrelsen.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdtes i Foreningens Sommerlokale i Sortedamslund den 25. Avgust. Til Dirigent valgtes *C. C. Jensen*, til Sekretær *E. Schween*.

Formanden gjorde en Undskyldning, fordi Generalforsamlingen var indvarslet saa sent; den hovedsagelige Grund var, at adskillige Inkassatorer indbetalte Medlemskontingentet saa sent, at Regnskabet ikke kunde blive færdigt i rette Tid. Derefter fremlagde han Regnskabet til Godkendelse; det stillede sig i Aar særdeles gunstigt, idet det viste et Overskud af 1300 Kr. — *Charl. Thomsen* udtalte paa Revisionens Vegne, at Regnskabet stemmede med de vedlagte Dokumenter, og at der i Stedet for en Del af den kontante Beholdning fandtes et Par Laanebeviser, men da de vare undertegnede med Kavtionisters Navne, mente Revisionen, at der var tilstrækkelig Garanti for, at Pengene vilde blive betalte. — *Formanden* bemærkede, at Styrelsen nok skulde sørge for, at faa de udlaante Penge, hvorefter Regnskabet enstemmig godkendtes.

Den næste Sag paa Dagsordenen var „Forskellige Meddelelser". *Formanden* mindede om Andragendet fra 29 Medlemmer, angaaende Oprettelsen af en Sygekasse i „Den typografiske Forening"; derefter omtalte han Sygekassekommissionens Dannelse og Virksomhed i denne Sag og berørte kort Konflikten i Triers Bogtrykkeri samt „Morgenbladet"s Sætteres Indmeldelse i Foreningen. Styrelsen havde indgivet til Formanden for „Foreningen af danske Bogtrykkere" et Andragende om et Samarbejde med vor Forenings Styrelse. Svaret herpaa lød, at Andragendet vilde blive forelagt en Generalforsamling af Bogtrykkere i September eller Oktober, og Styrelsen var efter Samraad bleven enig om, foreløbig at indtage en afventende Holdning. — *Charl. Thomsen* spurgte, om Styrelsen havde modtaget noget Svar fra Firmaet Nielsen & Lydiche i Anledning af den af forrige Generalforsamling vedtagne Resolution, hvorpaa *Formanden* svarede, at Styrelsen ikke havde modtaget nogen officiel Meddelelse om, hvorledes Medlemmerne i det nævnte Trykkeri havde røgtet det Hverv, der var paalagt dem af Generalforsamlingen. — *Svendsen* vilde vide, hvorledes Styrelsen stillede sig til denne Sag. — *Formanden* meddelte, at den samlede Styrelse tidligere havde tænkt paa at nedlægge sit Mandat, men var ved nærmere Overvejelse bleven enig om, at man godt kunde arbejde videre i Foreningens Interesse.

Under Punkt 3 gav *Bibliothekaren* en Beretning om Bibliothekets Virksomhed i det forløbne Halvaar. Der var udlaant 785 Bøger til 169 af Foreningens Medlemmer. Først paa Aaret, samtidig med, at der var trykt et Katalog, var Bogsamlingen bleven betydelig forøget, dels ved Gaver, dels ved Indkøb for den dertil bevilgede Sum, saa at nu de mest fremragende skandinaviske og fremmede Forfattere ere repræsenterede. Bogsamlingen har i de halvandet Aar, den har bestaaet, udvidet sig saaledes, at det har vist sig nødvendigt, til Oktober at anskaffe et Skab til. Det nuværende Mulktsystem er uheldigt, hvorfor Styrelsen er bleven enig om at ændre det saaledes, at der betales 10 Øre i Mulkt, naar Laantageren beholder Bogen i 3 Uger, og 5 Øre for hver af de følgende Uger. — *Emil Petersen* takkede Andersen for hans Virksomhed og Interesse for Bibliotheket og fremhævede navnlig hans Økonomi. *Thorvald Nielsen* klagede over en Del Forkortelser, „Typograf-Tidende"s Redaktion bavde foretaget i det Referat fra forrige Generalforsamling, man havde anmodet ham om at skrive til Bladet. *Formanden* forsvarede Redaktionens Ret til i Sagens Interesse at stryge i et Referat efter bedste Skøn. *Schiøtt* maatte give Formanden Ret heri; derimod fandt han det mindre heldigt, at Korrespondancen fra Kolding var optaget; personlige Kævlerier havde kun Interesse for en meget lille Kreds. *Decher* kunde have ønsket, at der var strøget endnu mere i det omtalte Referat, saa det havde været fri for de mange Personligheder; Bladet gaar Landet om, derfor bør man være forsigtig med, hvad man skriver deri. *Kryger* spurgte, om det var Styrelsens Pligt at sende Brev med den forrige Generalforsamlings Resolution til Firmaet Nielsen & Lydiche. *N. Hansen* mente, at Sekretæren godt kunde indføre sit fuldstændige Referat i Forhandlingsprotokollen, men Redaktionen maatte have Lov til at stryge, hvad den ikke fandt passende til Optagelse i Bladet. *Decher* fandt Styrelsens Handling uheldig i Affæren hos Nielsen & Lydiche, idet den havde udsendt Løbeseddel, før den personlig havde talt med begge Parter. Han mente ikke, at det var Styrelsens Pligt, at sende nogen Skrivelse til det nævnte Firma; det var ikke fordret i Resolutionen. *Formanden*: Man saa, Meningerne vare delte med Hensyn til Styrelsens Handlemaade i Sagen Nielsen & Lydiche. Styrelsen havde nøje fulgt Resolutionens Fordringer.

Følgende Dagsorden vedtoges: Diskussionen om Referaterne afsluttes, særlig med Hensyn til Affæren hos Nielsen & Lydiche, idet Generalforsamlingen vedtager, at Forhandlingsprotokollen oplæses og godkendes ved næste Generalforsamling."

Tilsidst tog *Svendsen* Ordet, ikke for at *„henstille"* til Styrelsen, men for at *„forlange"*, at Resolutionen fra forrige Generalforsamling optoges i „Typ.-Tid." efter sin Ordlyd*).

Stiftelsen for Typografer.

Søndag den 19. Avgust afholdtes den aarlige Generalforsamling. Til Dirigent valgtes *Emil Petersen*. Kassereren (Kancelliraad *Schultz*) fremlagde Regnskabet, som godkendtes.

Punkt 2 paa Dagsordenen, Forandring af Lovenes § 23, 2. Stykke, 2. og 3. Punktum (2. Gang fremsat), vedtoges ændret saaledes: „Friboligen bortgives ved skriftlig

*) I Hansen-Pughs Forslag til Resolutionen stod, at Generalforsamlingen „henstiller", senere forlangte han Ordet „henstiller" rettet til „forlanger"; denne Rettelse var ikke foretaget i Thorv. Nielsens Manuskript til „Typ.-Tid.", hvorfor Red. efter Hukommelse rettede „henstiller" til „opfordrer". Denne Hukommelsesfejl maa herved ansés for rettet.

Afstemning, der finder Sted 8 Dage efter Generalforsamlingens Afholdelse, paa hvilken de indkomne Andragender oplæses."

Punkt 3, Forandring af Lovenes § 8, kunde ikke endelig behandles, da der ikke var mødt det lovbefalede Antal Medlemmer.

Derefter foretoges Bortgivelsen af en Fribolig, der tildeltes *P. A. Holst.*

De to afgaaende Bestyrere, *Jul. Mortensen* og Kancelliraad *Fr. Hostrup Schultz*, samt Revisorerne *Lindberg* og *Schneider* genvalgtes enstemmig.

Bestyrelsesmedlem *Rud. Jacobsen* gav Meddelelse om de Bestræbelser, Byggeudvalget havde gjort for at løse sin Opgave. — Bestyrelsen havde formaaet *G. L. Lind* til at supplere Byggeudvalget.

Udenfor Dagsordenen modtog Bestyrelsen Bemyndigelse til som sædvanlig at uddele en Julegave til Fribeboerne i Stiftelsen à 10 Kr. til hver.

Hvad der er moderne.

Der kan ikke nævnes en Kunst eller et Haandværk, som bliver helt uberørt af den urolige, lunefulde Magt, man kalder *Moden*. Den veksler stadig; det vil sige, *det*, der var nyt for et, to eller flere Hundrede Aar siden, gaar igen, bliver fikset lidt op, og bliver saa atter moderne. Man bygger Nutidens Huse i gammel Stil, de oldnordiske Smykker bliver moderne, nye Møbler i gammel Stil er moderne, alt skifter Facon — Hat, Kjole, Sko (Hestesko maaske undtagne), og saaledes kan man blive ved i det uendelige.

Bogtrykkerkunsten maa ogsaa rette sig efter Modens Luner, og det er interessant at lægge Mærke til, at netop i de sidste Aar er *det* blevet moderne, der var nyt i Bogtrykkerkunstens Barndom. Den nu saa moderne Mediaval-Skrift med sine ulige høje Tal er i Snittet en tro Efterligning af den Antikva, de gamle benyttede, naturligvis mere regelret. Schwabakkeren, som igen er bleven moderne i den senere Tid, især i Tyskland, men som næppe vil holde sig længe hos os, er ogsaa en Genganger. I Bogtrykkerkunstens tidligste Tid, da det maatte ansés for store Ting, naar en Bogtrykker havde to eller tre Skrifter, holdt man af at pryde Værkerne med Snirkler og Sving, store Initialer og Finaler; i Reglen var disse Initialer røde, somme Tider flerfarvede; men dem lavede man paa den Maade, at man i Formen lod Plads være aaben, hvor Forsiringen skulde staa, og den tegnede man saa paa hvert Eksemplar, naar Arket var trykt, med Blæk, Farve eller hvad man vil kalde det. Den Gang var Oplagene ikke saa store, at det nok kunde lade sig gøre. Saa kom der en Tid, da man afskaffede alle Snirkler og Sving — da *det* var blevet gammeldags —, saa skulde alting være rent og følge den strænge, prunkløse Stil. Nu, som i Bogtrykkerkunstens første Tid, ere store, billedrige Initialer, Ornamenter, Friser og Finaler atter blevne moderne. I hin Tid var det ogsaa almindeligt, at trykke én eller flere Linier paa en Titel med rød Farve; det samme er atter bleven moderne nu, navnlig paa æsthetiske Værker.

For Tiden kan man ikke beskylde Bogtrykkerkunsten for at staa stille. Skriftstøbernes Prøvebøger viser i hvert Fald, hvilke smukke Ting der *kan* laves, og det kan heller ikke nægtes, at i København findes flere Trykkerier, især yngre, som ere komne ganske godt med, lige som man i nogle af vore Provindstrykkerier har vist en god Villie til at følge efter.

Men én Fejl har de fleste af vore moderne Trykkerier: der tages Hensyn nok til den ydre Udstyrelse af et Værk, men ikke altid til det indre, det saakaldte grovere Arbejde — det er ikke altid Sætterens Skyld, det er Modens — det er moderne, at al Ting skal være færdigt i en Hast, derfor sættes ofte tre, fire eller flere Sættere i ét Værk, og det er hverken til Held for Arbejdet eller for Arbejderen. En samvittighedsfuld Sætter sætter altid Pris paa at have et Værk for sig selv. Faar han flere Gesponer, om hvem han véd, at de ikke allesammen sætter paa samme Maade som han selv med Hensyn til Udslutning og Brydning o. s. v., saa kan ingen fortænke ham i, at han heller ikke holder sig saa strængt til de lærte Regler. Men dette uheldige System med mange Gesponer i ét Værk har ogsaa andre mere iøjnefaldende Ulemper, og jeg har netop flere Bøger fra den nyeste Tid liggende for mig, hvor dette System spores. Skillestregerne mellem Kapitlerne varierer i én Bog mellem 4, 5 og 6 Cicero; et Par af dem er endog blevne dobbeltfine; nogle af Gesponerne have benyttet Gaaseøjnene »saaledes«, andre «saaledes» i samme Værk. De fleste Forfattere ere nemlig ikke meget kritiske lige over for Sætningen, og Boghandleren kritiserer i Reglen kun Titlen. I en anden Bog er Noterne sat meget forskellige; dels er de omløbende Linier rykkede ind, dels kun den første Linie; nogle Steder i Slutningen af et Kapitel staar Notestregen

*) saaledes,

som de fleste Sættere vel finder rigtigst, medens en anden har sat Slutningsstregen først og saa ladet Noten hænge ved Foden af Spidskolumnen

*) saaledes.

Som sagt, Skylden for denne Uensartethed falder ikke udelukkende paa Sætteren, men paa Arbejdets uheldige Fordeling. Mener vor Tids Bogtrykkere det ærligt med Fremskridtet, saa bør de gøre det helt ud. Ethvert Værk bør helst udføres af én Sætter; er det nødvendigt, at flere end to sætter paa et Værk, bør det sættes i Stykkevis, og kun én være Ombrækker, for at Streger, Mellemslag og Overskrifter kan blive ens; Sætteren taber ikke derved og Værket vinder i Akkuratesse. Mange Gesponer i ét Værk skulde ikke gærne være moderne! *Pl. St.*

Korrespondance.

Kolding, den 4. September 1883.

Ved et Lørdag den 1. September afholdt Møde forhandledes den Stilling, Typograferne i *Kolding* burde indtage til de herfra i den senere Tid „Typograf-Tidende" tilsendte Artikler. Denne Forhandling sluttede med den enstemmige Vedtagelse af følgende Erklæring, som til Bekræftelse blev underskrevet af d'Hrr. *Rasmussen*. *Fabritius* og *Groth*.

„I Betragtning af, at Kolding Lokalforening er kommen ind i et uhyggeligt Spor ved de Skriverier, som d'Hrr. *Rasmussen*, *Fabritius* og *Groth* have indført i „Typ.-Tid.", men da Paagældende efter en Meningsudveksling have erklæret ikke ved deres forskellige Udtalelser at have havt til Hensigt at fornærme *nogen*, erklæres det herved, at alle de hidtil fremkomne Udtalelser kun have havt til Hensigt at belyse de virkelige Forhold paa bedste Maade, medens de derunder fremkomne uheldige personlige Udtalelser kun ere fremkomne i Stridens Hede og ikke bør optages som krænkende for nogen Person, idet dette ikke har været Meningen."

* * *

Vi skulle hertil føje den Anmodning til vore ærede Medarbejdere, saavel her i Byen som i Provinserne, at de for Fremtiden i de os leverede Artikler saa vidt muligt holde sig udenfor den *personlige* Diskussion, da vi ellers ville blive nødsagede til at nægte slige Indsendelser Optagelse i Bladet. *„Typ-Tid."s Red.*

Forskelligt.

Vi henlede gentagende Medlemmernes Opmærksomhed paa den Aftenunderholdning og Assemblée, som vor Kollega, Hr. *Fasmer*, afholder Lørdagen den 15. d. M. i „Sortedamslund". Billetter à 50 Øre for en Herre, med Ret til at medtage én Dame, og enkelte Damebilletter à 25 Øre faas hos Styrelsens Medlemmer. Der sælges kun et begrændset Antal Billeter. Programmet er følgende. 1. Suppé: Boccaccio-Marsch. 2. Henrik Ibsen: „Terje Vigen", Oplæsning af Hr. Hejlesen. 3. „Sabelslugeren", humoristisk Foredrag af Hr. Koefod. 4. „Det kommer! Det kommer!" humoristisk Foredrag af Hr. Edv. Hansen. 5. Ch. Placet: Patins et fourrores. 6. Leopold de Wenzel: Le petit bleu, Vals. 7. „Da Gothersgades Mølle brændte". Oplæsning af Hr. Hejlesen. 8. Gustave: „Ralf og Signe", Ballade, deklameres af Hr. Westenberg. 9. Povl Strange: „Slemme Vaner", Vaudevillebagatel i en Akt. 10. „Den gemytlige Skomager", komisk Foredrag af Hr. Edv. Hansen.

— Wiener Bog- og Stentrykkernes Gremium (Principalforeningen) har vedtaget, at udsende et Flyveblad for at belyse Lærlingeforholdene paa Bogtrykkerierne og for der igennem at hidføre en Forbedring i disse Forhold.

— I hele Italien udkommer omtrent 1378 Aviser og periodiske Tidsskrifter. De fleste offentliggøres i Lombardiet (217) og i Rom (210). Piemont, Campanien og Toscana have hver omtrent 150 Blade. De øvrige Provindser bevæge sig i Skalaer fra 100 nedefter; de færreste periodiske Publikationer har Basilicata med kun 5 Aviser. Af Provinsen Roms 210 Journaler offentliggøres alene 200 i Byen Rom, i Majland udgives 141 og i Neapel 120.

— „Würzburger Presse" bringer en Meddelelse om en af en Lærer Bauerschubert i Geroldswind gjort Opfindelse, som skal være bestemt til „at ombytte Sætningens tidsspildende Arbejde med Maskinarbejde". Meddelelsen er affattet i den Grad orakelagtig, at man næsten maa tro, det er en af de sædvanlige Avis-Ænder. Man kan selv dømme: „Uden det omtalte Tidsspilde kunne indtil 40 Skriftsorter finde Anvendelse, Vignetter og lignende Illustrationer turde i det mindste ikke kræve noget større Forbrug af Tid. Opfindelsen griber ind i Hurtigpressens Gebet og kan der her, i Særdeleshed med Hensyn til Farvetrykningen, sandsynligvis indtræde Simplificering. Det heles Princip er af den højeste Betydning, og det kan staa udenfor enhver Tvivl, at Opfindelsen allerede nu er egnet til at afhjælpe i Flertallet et længe følt Savn." Saafremt Opfindelsen imidlertid ikke er bedre end Stilen i forantaaende Notits, da duer den ikke ret meget.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Rasmussen & Olsens Trykkeri Kr. 2.80, Qvist & Ko.s do. Kr. 2.10, I. Cohens do. Kr. 6.00, Knudtzons do. Kr. 5.35, Lunos do. Kr. 1.70, Græbes do. Kr. 2.10, Hvidbergs do. Kr. 0.70, „Adresse-Avisen"s Sætteri Kr. 2.50, i alt Kr. 23.25, med de tidligere modtagne Kr. 144.70 tilsammen Kr. *167.95*.

Eventuelle Fejl bedes mig meddelt. — Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Brevkasse.

Nogle Kolleger i Provinserne. For Øjeblikket ingen Udsigt til ledige Pladser her i Byen.

Kundgørelser.

Abonnement paa „Typograf-Tidende",

som udgaar regelmæssig hver 14. Dag, modtages paa alle kongl. Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i enhver Boglade til en Pris af 75 Øre Kvartalet foruden Forsendelses-Omkostninger.

Avertissementer indrykkes til en Pris af 10 Øre pr. Linje; ved gentagen Indrykkelse Moderation.

Bladets Ekspedition er hos *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, København K.

Ca. 1500 Pd. brugt Avisskrift

og gode Titelskrifter sælges i større eller mindre Vægt til under halv Pris.

En god, stor, men ældre Beskæremaskine erholdes billig hos Bogtrykker *A. Backhausen* i Horsens. (C. 1933.)

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 19. | København, den 22. September 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Morgen, Søndag d. 23. September, Formiddag Kl. 10, afholdes en

ekstra-ordinær Generalforsamling

i „*Sortedamslund*“ (Havepavillonen).

Dagsorden:

Lønningsbevægelsen i Bladet „Social-Demokraten“.

Styrelsen holder Møde i Aften Kl. $10^1/_2$ i Sommerlokalet.

Nye Medlemmer:

C. Halvorsen [arbejdet sidst i Kristiania], *S. V. F. Fabritius* [arbejdet sidst i Kolding] (Nielsen & Lydiche).

Alfred Hoff [Trykker], *Julius L. Olsen* [Trykker], *Magnus Lempke* [sidst arbejdet i Ringkøbing] (I. Cohen).

F. F. J. Jensen [tidligere Medlem] (N. Cohen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Ved en Fejltagelse er *W. Klein*, der allerede er anmeldt som nyt Medlem i Nr. 12 af Bladet, atter opført i Nr. 18, hvilket bedes rettet.

Fra *Lørdag den 29. September* er Foreningens Lokale hos Restavratør *Christensen*, **Amagertorv 4.** — Samme Aften vil der blive afholdt *Auktion over udskudte Bøger*. — Det bringes herved til Medlemmernes Kundskab, at Styrelsen har truffet følgende nye Mulktbestemmelser for dem, der ikke aflevere de af Bibliotheket laante Bøger i rette Tid: „Tilbageleveres eller fornyes Laanet ikke i rette Tid, erlægges for den første overskydende Uge en Bøde af 10 Øre, for hver efterfølgende Uge 5 Øre“.

Styrelsen.

Styrelsesmøde holdtes d. 8. September. Der forelaa en Indsigelse fra Hr. Redaktør Aage Jordan imod Optagelse af *Carl Johan Sørensen*, da denne var en fra ham bortløben Lærling. Indsigelsen toges til Følge. — Styrelsen tog Stilling til de Fordringer, som Bladet „Social-Demokraten“s Sættere have indgivet til Hr. Bogtrykker N. Cohen.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalformænd anmodes om hurtigst efter indeværende Kvartals Slutning — *senest* 14. Oktober — at indsende Juli Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for havte Udgifter, til undertegnede Hovedkasserer for Foreningen. Indbetalingen omfatter denne Gang 13 Uger (8. Juli til 29. September inkl.).

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne.

Aarhus, 18. September 1883.

Joh. Lund,
Østergade Nr. 27.

I *Køge* er *Anthon Larsen* valgt til Lokalformand.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, *Lørdag den 8. ds., Kl.* $9^1/_2$, fortsættes **Sangøvelserne** under kgl. Kapelmusikus *Guldbrandsens* Ledelse i Foreningens Lokale, Østergade 15, St. o. G.

Lørdagen den 15. ds. afholdtes **den halvaarlige Generalforsamling,** paa hvilken Følgende foretoges:

1) *Kassereren* afgav Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.

2) Hr. *C. Bynch* genvalgtes med Akklamation til Bestyrer.

3) Til Revisorer valgtes d'Hrr. *Decher* og *Emil Sørensen.*

Den til i Søndags **paatænkte Fodtur** blev udsat til Søndag den 23. ds. — Der mødes Kl. 9 i „Triangelen“ ved Østerbro.

18. September 1883. *Bestyrelsen.*

Typografernes Bevægelse i København.

De forløbne Uger have frembudt Billedet af en usædvanlig livlig Bevægelse iblandt en Del af de københavnske Kolleger. Det, som har vakt mest Opmærksomhed, er de Anstrængelser, som Sætterne i Dagbladet „Social-Demokraten“ have gjort for at forbedre deres Lønnings- og Arbejdsvilkaar.

I dette Blad har man nemlig i en længere Aarrække arbejdet under ret uheldige Forhold, idet Betalingen for Satsprisen efterhaanden er gaaet ned fra 33 Øre pr. 1000 Bogstaver (i 1876—77 endog 34 Øre) til lidt over 30 Øre, samtidig med, at Arbejdstiden for Sætternes Vedkommende var aldeles uindskrænket, uden at de fik den mindste Godtgørelse for Nattearbejdet. At Betalingen efterhaanden er gaaet ned, skyldes nu ganske vist for en stor Del de Kolleger, der den Gang Reduktionen skete, arbejdede i Bladet og ganske rolig fandt sig i denne. Imidlertid forlangte det Personale, som nu er beskæftiget der, indført en bedre Arbejdsorden, og opstillede i dette Øjemed følgende Fordringer:

1. Betalingen pr. 1000 Bogstaver forhøjes med 3 Øre;
2. Sættetiden sluttes Kl. 9; for Overarbejdet efter den Tid betales 50 Øre ekstra pr. Time.

Disse Fordringer indleveredes til Bladets Kontrol-Komité. Paa et Møde, som denne Komité afholdt, og som overværedes af Hr. *N. Cohen*, der trykker „Social-Demokraten", samt vor Forenings Formand, kom man ikke til noget Resultat, idet Kontrol-Komitéen nemlig i Hovedsagen paastod, at Bladet umuligt kunde være tjent med, at Sættetiden allerede sluttedes Kl. 9, medens alle de andre større Blade sluttede Kl. 10, 10½ og 11. Herimod gjorde Formanden gældende, at det selvfølgelig aldeles ikke var Sætternes Mening, at ville nægte Bladet Optagelsen af de sidste Nyheder, men til Gengæld havde Sætterne Krav paa Godtgørelse, naar man forlangte dem til Overarbejdet, saa meget mere, som dette var Tilfældet i alle de andre Blade. Som sagt, Mødet sluttede uden Resultat. Søndagen den 9. September var Personalet samlet med Foreningens Styrelse og denne foreslog, dels for at undgaa en Konflikt og dels for ikke at gøre Uret imod Bladet, at lægge en Time til; dette erklærede Personalet sig villig til, men til Gengæld fordrede det da en højere Betaling for Overarbejdet, nemlig 75 Øre for Tiden fra 10—11, og 50 Øre for hver efterfølgende halve Time. Denne Forandring i Fordringerne meddeltes af Formanden saavel til Kontrol-Komitéen som til Hr. Bogtrykker N. Cohen. Som Svar herpaa indløb der følgende Brev fra Kontrol-Komitéen:

København, den 12. September 1883.

„Idet vi takke Dem for Deres Meddelelse af 10. ds. angaaende Typografernes Fordring paa Hr. N. Cohens Trykkeri, skal vi meddele, at Kontrolkomiteen ikke er det rette Forum for Afgørelsen af dette Spørgsmaal. Denne Afgørelse paahviler alene Hr. N. Cohen som Ejer af Trykkeriet og Arbejdsgiver. Vore Kontraktforhold til Hr. N. Cohen ere af en saadan Beskaffenhed, at vi ikke ere berettigede til at blande os i hans Forhold til sine Arbejdere, saa længe Forhandlingerne med *ham* ikke ere saa langt fremskredne, at *han* henvender sig til os. — — —

Med Højagtelse
Kontrolkomiteen.

Til
Hr. *R. Böhm*, Formand for „Den typografiske Forening"."

I en Samtale, som Formanden havde med Hr. Bogtrykker N. Cohen, erklærede denne, at han var villig til at give de forlangte 33 Øre, hvorimod han ikke kunde have noget at gøre med de to andre Punkter, da dette maatte blive Kontrol-Komiteens Sag. Det er en Selvfølge, at Formanden ikke kunde lade sig nøje med den Erklæring, og han forlangte da et aldeles bestemt Svar af Hr. N. Cohen til Torsdagen den 20. September; thi som Følge af saavel Kontrol-Komiteens Svar som ogsaa af den Kontrakt, han har med Bladets Ejere, var det ham, som Ansvaret for at Sagen gaar i Orden, paahvilede; desuden kunde vi ikke være tjente med at blive vist frem og tilbage.

Saaledes staar Sagen i det Øjeblik, vi slutte denne Artikel. Hvad der end vil ske, ansé vi os forpligtet til paa det bestemteste at anmode vore Kolleger, om under de nuværende Forhold ikke at reflektere paa Pladser hos Hr. N. Cohen.

Medens disse Forhandlinger stod paa, skete der pludselig en meget ubehagelig Historie hos Valentin & Lund („Morgenbladet"), idet Sætterne i dette Blad (saa vidt os bekendt 8 Mand) opsagte deres Pladser, fordi Principalerne ikke vilde opfylde Personalets Fordring om, at Avertissementerne sammen med „Svinestegen" skulde gaa paa Omgang. Endskøndt Personalet ikke krævede Foreningens Hjælp, kunde Styrelsen dog ikke se rolig til, at der paa Grund af en saadan Fordring blev sat en Konflikt i Scene. Den sendte derfor Formanden og et andet Medlem af Styrelsen til d'Hrr. Valentin og Lund for at undersøge Sagen nøjere og om muligt at bringe den i Orden igen. Dette sidste lykkedes da ogsaa, for saa vidt som Hr. Valentin efter nogen Forhandling erklærede saavel til sit Personale som til Formanden, at „Svinestegen" vilde blive behandlet ligesom andet Manuskript, d. v. s. den skulde fordeles uden Persons Anseelse, samtidig med at den Overarbejdstime, som den Sætter, der hidtil havde sat al Fordelsats, har maattet gøre uden Ekstragodtgørelse, skulde falde bort, hvorimod Firmaet ikke paa nogen Maade kunde gaa med til at lade Avertissementerne sætte paa Tur af hele Personalet. Da Personalet var fornøjet med denne Afgørelse, blev Opsigelsen altsaa taget tilbage.

Den tredje Sag, som ligeledes kan have Krav paa en kort Omtale, forekom paa Thieles Bogtrykkeri. Det er jo almindeligt bekendt, at Sætterne dér maatte arbejde under meget antike Forhold, idet det var deres Pligt at lægge Formatet om Formen, naar denne skulde trykkes, ligesom de ogsaa vare forpligtede til at „rømme op". Enhver Sætter, der har arbejdet paa dette Trykkeri, vil kunne synge en lille Vise om, hvilket Tab af Penge disse to Punkter have forvoldt ham. Personalet har nu for kort Tid siden gjort Skridt til at faa disse uheldige Forhold afskaffede; det sendte i den Anledning et høfligt affattet Andragende, som var underskrevet af samtlige Beregningssættere, paa d'Hrr. *Schneider* og *Mogensen* nær, til Hr. Thiele, og denne, der er bekendt som en human Mand, erklærede sig straks rede til at opfylde sit Personales Ønske. Gid vi altid kunde gøre Regning paa at faa en saadan Imødekommenhed paa vore berettigede Fordringer!

Vilhelm Tverskou.

En biografisk Skitse af *Povl Strange.*

Førstkommende Mikkelsdag er det et halvt Hundrede Aar siden *Vilhelm Tverskou* begyndte sin typografiske Virksomhed.

Naar Vandringsmanden paa sin Vej gennem Verden standser ved en Milepæl, den halvtresindstyvende for Eksempel, for at hvile et Øjeblik, kommer han uvilkaarlig til at tænke paa Vejen, han har tilbagelagt, og hvad der hændte ham undervejs, og ét efter ét dukke gamle, halvglemte Minder frem, der hører saa lidt til at fremmane dem, ubetydeligere Ting end en vissen Blomst, et falmet Silkebaand kan gøre det — de komme af sig selv, disse brogede Billeder, Illustrationerne til hans Livs Historie!

I Tidernes Løb har jeg af og til havt Lejlighed til at kigge lidt i Tverskous Livs Historie, og *det,* jeg saaledes i Ny og i Næ har sét eller hørt, vil jeg søge at samle til en lille Skitse i Anledning af hans Halvhundredaars-Jubilæum; det skal være *min* Tak til ham for mangt et venskabeligt og nyttigt Vink.

De fleste Billeder i Tverskous Livs Historie maa være Stillelivsstykker. Hans Liv syntes nemlig ikke at have været særdeles rigt paa Omskiftelser; han har saa godt som al sin Tid været bunden til én Plet — fem Aar har han arbejdet i Helsingør, fem og fyrretyve i København — uafbrudt! — han har ikke været arbejdsløs i to Dage! — Og det er maaske den egentlige Grund til, at han ikke i sin Ungdom rejste ud for at se sig om i det Fremmede; senere, da det blev for sent, da han fik Hjem, Hustru og Børn, har han tidt beklaget, at han ikke benyttede Tiden, da den var der. En Gang har han gjort Forsøg paa at blive Bogtrykker. Et Parti vilde stifte et Blad, som skulde trykkes i Frederiksborg, de havde overtalt Tverskou til at etablere et Bogtrykkeri der; men i sidste Øjeblik strandede det Hele. Han vedblev altsaa at staa ved Kassen. En flittig og udholdende Arbejder har han altid været; han sørgede først for sin Familie, sidst for sig selv; lykkedes dette ham helt, saa var han tilfreds. Somme Tider holdt det haardt nok, men han gav aldrig fortabt; utrættelig og uden at klage passede han sin Dont. Tverskou har aldrig kunnet trænge sig frem, og har han for det meste beklædt gode Pladser, som Faktor eller Bestyrer, er alene hans faglige Dygtighed og hans omgængelige Væsen Skyld deri. Hans Kolleger lærte tidligt at skatte ham, og kun faa har de betroet saa mange forskellige Tillidshverv som ham. I „Den typografiske Forening", hvoraf han var Medstifter, har han lige til Bogtrykkerdagen været et virksomt og nyttigt Medlem — det vilde være for vidtløftigt her at opregne alle de Kommiteer, Kommissioner og Udvalg, hvoraf han var Medlem —, efter Bogtrykkerdagen har han indtaget en mere passiv Holdning.

Tverskou har altid vist en levende Interesse for den Stand, hvortil han kom til at høre, og naar Lejlighed hertil gaves har han søgt at hæve den; derom vidnede de Taler, han holdt, naar han samledes med sine Kolleger til Alvor eller Munterhed; det var gærne Aanden i de smaa, fordringsløse Lejlighedssange, han skrev; det var Knudepunktet i de Artikler, han i sin Tid skrev til „Skandinavisk Bogtrykkertidende", og af hvilke navnlig „Sætterne og den nye Retskrivning" vakte en Del Opmærksomhed; det beviste hans Optræden over for hans Lærlinge: det var hans Maal, saa vidt det stod i hans Magt, at lære dem at benytte de Evner, der laa i dem, at faa dem til at forøge deres Skolekundskaber i Stedet for at glemme dem. I Selskabslivet har Tverskou altid været ansét for et oplivende Element; han er munter, veltalende, dannet og naturlig, aldrig støjende eller slaaende om sig med Vittigheder og Brandere. Fra en Generalforsamling mindes jeg en Ytring af Tverskou, der karakteriserer ham bedre, end en vidtløftig Beskrivelse: „Mine Herrer! skulle vi saa slutte denne Diskussion med et fedt Punktum!"

Vilhelm Tverskou er født i København den 14. Maj 1820. Faderen var Bud hos Grosserer D. B. Adler. Han holdt sin Søn i en god Skole. Af og til besøgte Vilhelm sin Fader paa Kontoret og traf saaledes ofte sammen med Firmaets Chef, der snart opdagede Drengens gode Evner, og mente, at han burde være Handelsmand. Vilhelm Tverskou kom da ogsaa paa et Handelsakademi et Aarstid; men derved blev det. Da han tilbragte en Sommerferie hos sin Familie i Bagsværd, førte Skæbnen — eller Tilfældet, hvad man vil kalde det — ham sammen med Bianco Luno, som ogsaa fandt Behag i den lille Tverskous livlige og opvakte Væsen, og spurgte, om han ikke havde Lyst til at se hans Trykkeri, naar han kom tilbage til København. Tverskou modtog Indbydelsen, og aflagde ogsaa et Besøg i Trykkeriet, saa snart han kom hjem. Luno viste ham selv omkring i det hyggelige, pyntelige Lokale og forklarede ham, hvorledes man satte „Stemplerne" sammen og bag efter trykkede dem paa Papiret, og han endte da med at spørge: „Kunde Du nu ikke have Lyst til at lære at blive Sætter?" — Jo, det kunde han da nok, og saa — saa blev Vilhelm Tverskou Bogtrykkerlærling! — Omtrent samtidig, en Ugestid før, engagerede Luno Typograf Schou, den lille Mand, der senere som Faktor i Trykkeriet hurtigt vandt et Ry blandt alle Typografer for sin Dygtighed, sin Ordenssands, sin Retfærdighedsfølelse, og endnu sytten Aar efter hans Død, lever blandt Typograferne Mindet om den strænge, men elskværdige, energiske og retfærdige lille Mand, der saa trofast hjalp Luno at hæve Trykkeriet. Naar man kender lidt til Lunos og Schous Karakterer, kan man saa godt forstaa, at Luno netop valgte ham til sin Faktor; disse to Mænd med Jernvillie maatte sympathisere i meget. Tverskou blev Schous Elev; han blev den eneste, Schou personlig udlærte. Tverskous første Arbejde var H. C. Andersens „Agnete og Havmanden", som han satte efter Æventyrdigterens egen Haandskrift. Da Schous Elev havde gode Evner og tilstrækkelige Skolekundskaber — noget, man i den Tid, til Held for Faget, lagde mere Vægt paa end nu —, blev han selvfølgelig en alsidig dygtig og hurtig Sætter, og endnu, saa gammel han er, kan Tverskou i Hurtighed tage

Kampen op med Flertallet af de Unge. Jeg mindes, at da Tverskou 1871 arbejdede hos I. Cohen, fik han fat paa et Værk, som alle de andre Sættere havde en sand Rædsel for; det var Hammerichs Kirkehistorie. Naar der var mere end en Halvgefirt mellem Ordene eller naar der stod en Gefirt i Enden af en Linie, skrev Forfatteren et Par Ord ind; saa fandt Tverskou paa at sætte hele Værket med Dritler — det hjalp lidt! — Det var Jernarbejde, men alligevel hørte Tværskous Ugeregning til de største i Trykkeriet.

Som sagt Flid, Udholdenhed, et mildt, forsonligt Sind, det er Hovedtrækkene i Tverskous Karakter. Jeg tror ikke, han vilde have bragt det vidt som Handelsmand, derfor var det maaske et Held for ham, at Tilfældet førte ham sammen med Luno. Nu har han et net og hyggeligt Hjem, hans tre Børn ere voksne; jeg har kun besøgt ham én Gang, men jeg har faaet Indtryk af, at der hersker et smukt Familieliv. Tverskou elsker sine Børn, de har arvet nogle af hans Egenskaber, det er han stolt af, og det er saa naturligt! For deres Skyld har han arbejdet saa trofast og støt, deres Kærlighed er nu den eneste Løn, han kan vente, deres Lykke er hans!

En af Tverskous ældste Elever skrev for nylig til mig: „Jeg bevarer altid min gamle „Anførergespon“ i et venligt Minde, og ønsker ham Sundhed, Held og Lykke i hans Livs Aften.“ — Dette Ønske vil jeg gøre til mit, dette Ønske vil deles af mange!

Typografernes Sangforening.

Den Opfordring til at deltage i Sangforeningens Øvelser, som for nylig var optaget her i Bladet, har frugtet meget godt; en Del ældre Medlemmer ere vendte tilbage paa deres Stemmer, og Foreningen har ogsaa havt en god Tilgang af yngre Sangere, saaledes at Koret nu er ca. 40 Mand stærkt. Under den nye Dirigent, Kapelmusikus *Guldbrandsens* energiske Ledelse arbejdes der med Iver paa Sangene til „Johan Snell-Festen“, den 28. Oktober. Denne Fest, til hvilken der vil udgaa Indbydelse til Deltagelse blandt alle vort Fags Udøvere og Venner, vil sikkert kunne gjøre Regning paa stor Tilslutning. Formændene for vort Fags trende sociale Foreninger: Principalforeningen, Typografisk Forening, og Typografisk Trykkerforening, ville blive indbudne. Med stor Beredvillighed er det blevet tilladt, at Foreningen paa Festaftenen kan smykke Seekamps Sal med flere af de Dekorationer, der fornylig benyttedes ved det Schultz'ske Bogtrykkeries Jubilæum. Der er ogsaa modtaget Tilbud om Komposition af en Gutenberg-Polonaise til at aabne Ballet med.

Forskelligt.

— I Følge en Meddelelse i „Printers Register“ har Fabriken „*Firm Web Printing and Folding-Machine*“ i New-York udgivet en Prospektus, i hvilken Opfinderen paastaar, at hans Maskine kan trykke 90,000 Eksemplarer i Timen af en 8 Siders Avis. Denne overordentlige Præstation skal opnaas ved Cylindernes forøgede Antal og ved deres forstørrede Diameter samt ved Anbringelsen af to eller flere Papirruller. Meget snildt foretages Falsningen af en saadan Maskine, idet nemlig Opskæringen af Bladet, for at kunne læses fortløbende fra Side til Side, bortfalder. De 8 Sider skydes ud i 2 Forme, saaledes, at 4 Sider bliver stillet i én Række, nemlig Siderne 6, 7, 8 og 1 samt Siderne 2, 3, 4 og 5. Arket kommer derefter ikke paa tværs, men paa langs ud af Maskinen og det falses imellem 4. og 5. og 7. og 8. Side. Efter denne Methode bliver det meget nemmere at opslaa Bladet, idet man ikke efter 1., 3., 5. og 7. Side behøver at foretage en ny Falsning.

— Et Mindesmærke for Opfinderen af Hurtigpressen, *Friedr. König*, agtes af en Komité rejst i hans Fødeby Eisleben i Tyskland. Der indsamles alle Vegne fra Penge til dette Øjemeds Opnaaelse. Afsløringen af Mindesmærket vil blive foretaget paa Opfinderens 112. Fødselsdag den 17. April 1886. Saafremt nogen af d'Hrr. danske Bogtrykkere skulde faa i Sinde at ville bidrage Sit til den geniale Opfinders Forherligelse, da er Boghandler *E. Graefenhahn* (Kuhntsche Buchhandlung) i Eisleben villig til at modtage Bidrag.

— I St. Petersborg udkommer nu et nyt socialistisk Blad „Den nye Ærа“; dets Tendens skal være af en forsonlig Karakter. Bladet vil udgaa hver 14. Dag, naturligvis uden Politiets Tilladelse. I Forbindelse med denne Meddelelse kan maaske bringes den Efterretning, at 22 Studenter ved Petersborgs Universitet paa Grund af Deltagelse i Offentliggørelsen af en revolutionært Journal ere blevne sendte til Siberien.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Triers Bogtrykkeri Kr. 2.75, Rasmussen og Olsens do. Kr. 2.30, Qvist & Ko.s do. Kr. 2.05, I. Cohens do. Kr. 3.70, Knudtzons do. Kr. 4.65, Græbes do. Kr. 2.60, Rigsdagens Sætteri Kr. 2.90, „Dagens Nyheder“s do. Kr. 3.20, „Adresse-Avisen“s do. Kr. 2.50, i alt Kr. 26.65, med de tidligere indkomne Kr. 167.95 tilsammen Kr. *194.60.*

Eventuelle Fejl bedes mig meddelt. — Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Brevkasse.

Thorv. N. Al for megen Allarm for en Pandekage! Red. skal gærne én Gang for alle erklære, at De er aldeles uskyldig i den tidt omtalte Rettelse, er De ikke tilfreds hermed, maa De henvende Dem til Styrelsen.

Chr. Louw. Næste Nr. Der var desværre ingen Plads denne Gang.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 20. | København, den 6. Oktober 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Foreningens Lokale er hos Restavratør *Christensen*, **Amagertorv 4.**

Obs. Paa Grund af Lokaleforhold er Bibliotheket **lukket Lørdagen den 13. Oktober,** men det vil til Gengæld staa aabent for Medlemmerne **Torsdagen den 11. Oktober,** Kl. 9—11 Aften. *Styrelsen.*

Den ekstra-ordinære Generalforsamling, som afholdtes Søndagen den 23. September, beskæftigede sig med de Fordringer, som Bladet „Social-Demokraten"s Sættere havde opstillet, nemlig: 1) Betalingen pr. 1000 Bogstaver sættes til 33 Øre; 2) Sættetiden varer til Kl. 10 Aften; 3) Overarbejdet betales for den første Time med 75 Øre, for hver efterfølgende halve Time med 50 Øre. — Efter en længere, af og til meget animeret Forhandling, som særlig drejede sig om det tredje Punkt, reduceredes Betalingen for den første Overarbejdstime til 66 Øre (i Lighed med, hvad Sætterne i „Dagbladet" faa). Hr. Forretningsfører *Hørdum*, der sammen med Hr. Redaktør *Winblad* af Generalforsamlingen havde faaet Tilladelse til at overvære denne, erklærede, at Kontrol-Komiteen for Bladet „Social-Demokraten" selvfølgelig var nødsaget til at gaa ind paa alle de Fordringer, som Arbejderne stillede, selv om Bladet derved i nogen Tid kom til at arbejde med en ringe Underballance; at man imidlertid ikke straks havde opfyldt Fordringerne, havde sin Grund i, at det allerede var bestemt, at Bladet skulde udvides, hvorfor det blev nødvendigt at foretage nye Beregninger. — Generalforsamlingen sluttede efter ca. 3 Timers Forhandling med et Leve for Enigheden iblandt de danske Arbejdere, samt med et saadant for Socialdemokratiet. — Dagen efter, altsaa den 24. September, meddelte Hr. Bogtrykker *N. Cohen* til sit Personale, *at Kontrol-Komiteen for Bladet „Social-Demokraten" havde bevilget de af Generalforsamlingen henholdsvis godkendte og modererede Fordringer.* Det er en Selvfølge, at vi paa Grund af disse Indrømmelser tilbagekalde vor Advarsel mod at søge Arbejde hos Hr. N. Cohen.

Nye Medlemmer:

A. Ruff, [sidst arbejdet i Frederiksborg, Medlem af „Dansk typografisk Forening"]. (Hoffensberg & Trap).

V. de Lemos [sidst arbejdet i Aalborg]. (Nielsen & Lydiche).

C. Petersen [sidst arbejdet i Frederiksborg]. (N. Cohen).

Alfred Nielsen [udlært hos Græbe 1. Oktober 1883]. (Græbes Bogtrykkeri).

N. C. Tobiesen, Hans Hansen, Chr. Bøhling [Medlemmer af „Dansk typografisk Forening"].

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften, *Lørdag den 6. ds., Kl.* $9^1/_2$, fortsættes **Sangøvelserne** under kgl. Kapelmusikus *Guldbrandsens* Ledelse i Foreningens Lokale, Sct. Gjertrudstræde 5, Stuen.

Festen til Minde om Johan Snell.

Søndagen den 28. Oktober, Kl. $7^1/_2$, afholdes i Seekamps Lokale paa Gammelholm, der i denne Anledning bliver dekoreret, en lille Festlighed til Minde om Bogtrykkerkunstens Indførelse i Danmark for 400 Aar siden ved *Johan Snell.*

Til denne Fest indbyder „Typografernes Sangforening" herved alle Kolleger, saavelsom enhver, der udøver eller føler Interesse for vort Fag.

PROGRAM:

1. Nordiske Nationalsange:
   a) *Weyse:* Hvor Bølgen larmer højt fra Sø.
   b) *Nordraak:* Norsk Fædrelandssang, af *Bjørnson.*
   c) *F. Pacius:* Vårt land, vårt land, vårt fosterland.
2. Prolog.
3. *C. J. Hansen:* 400 Aar efter Johan Snell.
4. Foredrag i Dagens Anledning.
5. *A. P. Berggreen:* Bogtrykkerkunsten, af *Milde.*
6. *J. Nebelong:* Gutenberg.

Derefter afholdes et Bal, som indledes med en ny komponeret „Gutenberg-Marche" og varer til Kl. 5.

Styrelsen.

†

Jørgen Rasmus Ferdinand Jensen.

Lørdagen den 22. September ophørte et Hjærte at slaa, der i mere end en Menneskealder har omfattet det typografiske Fag og dets Udøvere med varm Interesse.

J. F. Jensen blev født i Aaret 1827, 1842 kom han i Lære hos daværende Bogtrykker *Brill* her i Byen, hvor han udlærte 1847. Da der i 1848 udbrød Strejke i vort Fag, sluttede han sig med Ungdommens hele Fyrighed til Bevægelsen, og mindedes endnu paa sine gamle Dage med Afsky de Folk, der den Gang svigtede.

Allerede i en yngre Alder begyndte han at sysle med typografisk-statistiske Arbejder; fra hans Haand foreligger mange Tabeller, som have havt og ville faa Betydning for Udviklingen og Forbedringen af Typografernes materielle Velvære. Saaledes holdt han i 1871 paa et Møde, som „Den typografiske Forening"s Styrelse havde indkaldt, paa „Glacisholm" et Foredrag, i hvilket han, bevist ved Tallenes logiske Kendsgerninger, skildrede de daarlige Forhold, hvorunder Typograferne den Gang maatte arbejde. Hans Fremstilling af de faktiske Forhold tiltraadtes af saa godt som samtlige Talere, og Følgen af dette Foredrag blev, at der nedsattes et Udvalg, bestaaende af 15 Medlemmer (deraf 3 Trykkere), som skulde tage de paaklagede Forhold under nøjere Overvejelse og senere fremkomme med Forslag til en Forbedring af disse. Den Gang Udvalget blev færdig med sit Arbejde, indvarslede det samtlige Typografer og Principaler til et Møde den 21. November 1871, paa hvilket Udvalget modtog en Skrivelse fra 16 Principaler, hvori de erklærede, at de fra Nytaar 1872 vilde gennemføre forskellige Forbedringer i Typografernes Arbejdsforhold, hvilke Forbedringer den 24. November af Typograferne godkendtes.

Han havde i mange Aar grundet paa Afhjælpningen af de daarlige Forhold i Faget ved Dannelsen af en Fagforening; „Typografernes Sangforening" var det eneste Bindemiddel i den typografiske Verden, og dens Formaal var jo ikke Virken paa sociale Omraader; derfor fattede han Ideen til at danne en Fagforening. Af Sangforeningen var han, indtil „Den typografiske Forening" dannedes, et virksomt og nidkært Medlem. I 1868 indbød han da, sammen med en Del Kolleger, til Dannelsen af „Den typografiske Forening", som blev stiftet paa et Møde i Lille Kongensgade under storartet Deltagelse, adskilligt større, end han og Medindbyderne havde ventet.

I denne Forenings Bestyrelse fik han straks Sæde, men det varede ikke længe; han nedlagde sit Mandat, men blev dog ved at være Medlem af Foreningen, hvor han stod i stadig Opposition mod Bestyrelsen. I 1877 udmeldte han sig af personlige Grunde af Foreningen, af hvilken han dog atter blev Medlem kort før sin Død.

Ogsaa i „De forenede Hjælpekasser for Typografer" har han virket; han vil herfra mindes af de fleste Medlemmer, naar han med et stort Antal Tabeller foran sig opponerede snart mod dette, snart mod hint. Hans daarlige Talegaver gjorde hans dygtige oppositionelle Talent mindre betydeligt, og hans daarlige Udtryksmaade for sine gode og sunde Tanker har voldt ham mangen Sorg; han blev misforstaaet, man stemte som Følge heraf imod ham, om end man mangen Gang bagefter maatte indrømme, at han havde havt Ret.

I 1876, kort efter at Strejken var udbrudt, var han uden Arbejde, men endskønt han allerede var til Aars og meget trængende, lod han sig dog ikke friste af de mange gode ledige Pladser; han holdt ud og vilde have holdt ud længere end de Fleste.

For Arbejderbevægelsen og den nye Retning, der i den sidste halve Snes Aar er kommet op herhjemme, nærede han en dyb Interesse og beklagede ofte, at Flertallet af Typograferne ikke var enige med ham i denne Grundanskuelse.

Endnu skal vi bemærke, at han gjorde mangen Ung til Skamme ved sin Lyst til Oplysning. Man kunde hver Søndag se ham ved Studenternes Foredrag i Rømersgade, han deltog forrige Vinter i Studentersamfundets Aftenkursus for Arbejdere, og til denne Vinter havde han tegnet sig som Deltager for tre Aftener om Ugen.

Han jordfæstedes i Søndags paa Kirkegaarden ved Fasanvejen. En stor Del Kolleger med Typografernes Fane, mange Principaler og politiske Meningsfæller fulgte ham til Graven.

Ære over hans Minde!

—*r.*

Fra Trykkeriet i Tivoli.

Redaktionen har fra Typograf *Chr. P. Louw* modtaget en længere Skrivelse for at modsige et Rygte, der cirkulerer paa flere Trykkerier, at Louw af Hævntørst over en Opsigelse skulde have indfundet sig paa Volkersens Trykkeri i Tivoli og styrtet nogle Forme og Skriftkasser i „Fisk". Hr. Louw oplyser, at han ikke er bleven sagt op, men at han paa Grund af Sygdom selv har søgt sig en anden Plads, der var mindre anstrængende, og til Bevis paa, at han ingen skandaløs Handling har øvet i Trykkeriet i Tivoli, sender han følgende Erklæring fra Enkefru Volkersen:

„Da det Rygte har udbredt sig paa nogle københavnske Trykkerier, at Hr. Typograf Chr. Louw, som i længere Tid har arbejdet i mit Trykkeri, Torsdagen den 13. d. M. skulde have indfundet sig paa Tivoli og paa en skandaløs Maade forulempet Arbejdet og selve Trykkeriet, skal jeg herved attestere, at sligt Rygte er Usandhed og ondskabsfuld Bagvaskelse.

København, i Septbr. 1883.

M. W. Volkersens Enke."

Det er en kendt Sag, at en lille Fjær let bliver til en Høne, og for at berolige de Kolleger, der ligeledes tro, at Hr. Louw ikke har faaet sin fulde Løn udbetalt, ville vi give Hr. Louw selv Ordet, for at han i den rette Stil kan fortælle sin lille Stump Kulturhistorie:

„Aldrig har jeg forlangt mere i Løn i Tivoli, tvært-

imod fik jeg 2 Kr. mere kort Tid efter min Indtrædelse i Trykkeriet, og da jeg har lovet Principalinden at offenliggøre Sandheden i dette Punkt, skal jeg ogsaa strængt holde mig derefter og meddele, at den anden Grund i Virkeligheden var Pengespørgsmaalet, ikke saa meget for min egen Skyld, som mine Medarbejderes Skyld. I nogen Tid blev der arbejdet sent hen paa Natten, uden at der fra min eller nogens Side blev fordret Ekstrabetaling derfor, og da det nu en Gang i det Trykkeri er Kotume, at Over- eller rettere Natarbejdet ikke bliver betalt „kontant" (dermed menes, at der ikke, som andre Steder, naar Lønnen udbetales, bliver affordret, hvor mange Timer der har været arbejdet i om Natten, men derimod fik Sætterne af og til, naar der var gjort „god Forretning" en Søn- eller Festdag, 1 à 2 Kr. paa Slump; der blev aldrig sagt, at det var for den eller den Nat eller flere Nætter i Træk, men Sagen var, vi fik Pengene, og derfor kunde vi være glade. Der blev aldrig udbetalt paa den Maade over 2 Kr., og det kunde højst gjentage sig et Par Uger efter hinanden, og det kalder jeg ikke for „kontant" Udbetaling af Arbejdslønnen, men mere som „Naadsensgave"), saa troede jeg, for at faa Arbejdet udført, og for at forhindre, at den ene Sætter efter den anden skulde løbe sin Vej, (hvilket skete flere Gange), og for at tjene Huset paa bedste Maade, at det vilde være heldigst, om Natarbejde, som jeg regnede fra Kl. 9 Aften (fra 8 à 9 Morgen til 9 Aften, som oftest uden Middag), blev betalt med 50 Øre Timen. Da det nu en Gang ikke kunde være andet, end at der skulde arbejdes om Natten, og Sætternes stadige Knurren om den lange Arbejdstid for 20 Kr. om Ugen, saa forlangte vi Natarbejdet betalt. Der blev ogsaa med nogle mindre „Rivninger" udbetalt det forlangte Beløb, som første Uge kun beløb sig til et Par Kroner. Næste Uge kom Hovedslaget, da Natarbejdet beløb sig til 12 Timer for hver enkelt Mand. Pengene blev erlagt til os allesammen, men samtidig blev der mig paalagt at sige til den anden Sætter, at Principalinden helst saa, at han tog bort (jeg holdt nemlig paa ham af forskellige Grunde). Dagen efter bebudedes mig af vor Foresatte, at Betaling af Overarbejde havde hun aldrig kendt i sit Trykkeri osv. osv., og lod mig i en meget bestemt Tone vide, at der herefter paa ingen mulig Maade vilde blive betalt noget for Natarbejde. Der stod jeg! — Saa vilde den anden Sætter naturligvis slet ikke blive der længer, da vi bestemt vidste, at den øvrige Del af Sæsonen vilde trække helt hen ad Morgenstunden med Arbejdet, og saa kom jeg for min Part til følgende Resultat: Begynde med nye Folk for den korte Tid vilde blive endnu længere Arbejdstid, syg var jeg i Forvejen af overanstrængt Arbejde; jeg vilde ikke faa noget for Overarbejde herefter, hvad skulde jeg gøre? Arbejde mig ihjel havde jeg endnu ikke Lyst til, og saa lod jeg syv være lige og søgte mig en Dagplads, hvor jeg var saa heldig at kunde begynde, saa snart jeg var bleven nogenlunde rask, og hvor jeg naturligvis har det meget bedre, er fri for at høre Ubehageligheder, at trykke paa Haandpresse og er fri for, haaber jeg, at blive syg!"

Literatur.

P. Hansens „*Illustreret dansk Literaturhistorie*", hvoraf de to første Hæfter ere udkomne, indeholder nogle fotolitograferede Bilag, som ere særdeles interessante at studere for Typografer. I 1. Hæfte finder man saaledes Titelbladet til Kristian den tredjes danske Bibel, trykt i København 1550 af Ludvig Dietz. Denne Bibel er udførlig omtalt i „Typ.-Tid." for 1880, Nr. 19*). Gengivelsen er aldeles korrekt. I 2. Hæfte findes en fotolitograferet Side af Hr. Michaels: Jomfru Mariæ Rosenkrantz, trykt i København 1515 af Povl Ræff, der var den første danske Bogtrykker, samt Titelbladet og en Side af „Den danske Rimkrønike" trykt i København 1495 af Gotfred af Ghemen. Begge disse Bøger have været omtalte i „Typ.-Tid." for 1880 Nr. 14 og 16, og de fotolitograferede Sider giver meget interessante Prøver af Datidens Typer. Der findes ligeledes i de to udkomne Hæfter fortrinlige Gengivelser af Træsnit og Initialer fra det 15. og 16. Aarhundrede. Værket trykkes i Thieles Bogtrykkeri, Udstyrelsen er smagfuld, og der er ikke lagt Vind paa moderne Effektmidler.

* * *

Et andet Værk, som heller ikke kan undlade at vække Opmærksomhed i den typografiske Verden, er Ernst Bojesens *Jubeludgave af Ludvig Holbergs Komedier*. Man kan ikke lade være at beundre det harmoniske Samarbejde af Papirfabrikanten, Tegneren og Bogtrykkeren. Det blaa, ubeskaarne Bøttepapirs-Omslag, som skal ligne Omslaget paa den første Udgave af Holbergs Komedier, er et genialt Indfald. Den typografiske Udstyrelse gør Firmaet J. Jørgensen & Co. megen Ære. Der er nok et Par Smaating, man kunde gøre Ophævelser over. Arrangementet af Side 22 er lidt vildledende, især naar man ikke er vant til at læse „Ude og Hjemme". Overskærer et Træsnit Spalterne, bør Ombrydningen efter vor Mening være

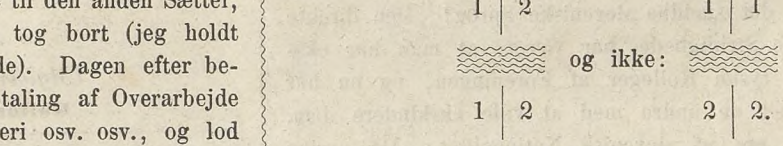

Den smalle gothiske Skrift, som er benyttet til „Ernst Bojesens Kunsthandel" paa 3dje Side af Omslaget, der ellers er holdt udmærket i gammel Stil, er lidt for ungdommelig. — Det er saa let at fremhæve Fejlene, hvor de ere saa faa!

* * *

I Anledning af Hundredaarsfesten i det Schultziske Bogtrykkeri er der udkommet en smagfuld udstyret lille Bog, der dog kun er uddelt som „*Mindeblade*" til Deltagerne i Festen. Bogen, der indeholder et vel udført Portræt af Trykkeriets nuværende Ejer, Kancelliraad Fr. Hostrup Schultz, indledes med Pl. St.'s Artikel i „Typ.-Tid." for 30. Juni 1883, derefter følger Festkomiteens Virksomhed, de forskellige Taler og Sangen i Dagens An-

*) Povl Strange: Gamle Bøger. III.

ledning, samt en Afbildning af Drikkehornet, Arbeidernes Gave til Principalen.

* * *

„Mindeblade“ samt de udkomne Hæfter af „Illustreret dansk Literaturhistorie“ og Jubeludgaven af Ludvig Holbergs Komedier ere i Aften fremlagte i Foreningens Lokale.

Forskelligt.

— Paa Mandag den 8. Oktober og eventuelt følgende Dage, hver Dags Formiddag Kl. 10, *bortsælges* fra Nørrevoldgade 15, Kælderen, et systematisk indrettet, saa godt som aldeles nyt Trykkeri-Inventarium, tilhørende Bogtrykker *C. L. E. Hansens Konkursbo*, hvoraf fremhæves et almindeligt stort og udsøgt Assortiment Titel- og Akcidensskrifter, en Numeratørmaskine med alt Tilbehør, en Del Papirbeholdninger, Kasser og Kassereoler m. m. Betalingen erlægges til Prokurator *E. Søeborg*, Løvstræde 8.

— Medens Typograferne i Kongeriget Bøhmen hidtil har bortødslet deres Tid med nationale Skænderier og saaledes frembudt Billedet af den mest beklagelige Adsplittelse, ere de nu endelig komne til Fornuft, idet de have indsét, at de ikke ville kunne opnaa det ringeste ved at løbe i Hælene enten paa de czechiske eller paa de tysknationale Rigsdagsmænd, men at de stod sig bedst ved at lade alle nationale Stridigheder blive det, de ere, og hellere søge oprettet et fælles typografisk Forbund, hvilken Tanke er bleven realiseret paa et Møde af de forskellige bøhmiske Foreninger, som i Søndags afholdtes i Prag. — Som Modsætning hertil skulle vi meddele, at netop disse samme nationale Stridigheder, som hidtil have adsplittet de bøhmiske Kolleger, ere blevne Grunden til den selvsamme Uenighed i Krain iblandt de sloveniske og tyske Kolleger, altsaa Folk, som arbejde under de samme Vilkaar; men de bekæmpe hinanden, fordi den ene Del har havt den „Ulykke“ at være bleven født af en tysk Moder, medens den anden Del har været saa „lykkelig“, at høre deres Moder synge Vuggesangen i det sjældne sloveniske Sprog! Den direkte Aarsag til disse Stridigheder har været, at man har ekskluderet nogle tyske Kolleger af Foreningen, og nu har man ogsaa truet de andre med at ville ekskludere dem, fordi de ikke ere af slovenisk Nationalitet. De øvrige østerrigske Foreninger (vi behøve vel egentlig ikke at bemærke, at saavel Bøhmen som Krain og Slovenien hører til Østerrig) agter som Følge af denne ukollegiale Fremgangsmaade at ophæve Gensidigheden med den „Krainiske Kronlandsforening“.

De mange ærede Kolleger, der dels personlig, dels skriftlig, dels ad telegrafisk Vej viste mig Deltagelse ved mit Jubilæum, modtage min hjærteligste Tak.

Tverskou.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Rasmussen & Olsens Bogtr. Kr. 1.05, Quist & Ko.s do. Kr. 2.00, I. Cohens do. Kr. 3.40, Knudtzons do. Kr. 3.10, Græbes do. Kr. 2.70, Hvidbergs do. Kr. 1.20, Rigsdagens Sætteri Kr. 3.00, „Adresse-Avisens“ do. Kr. 2.30, „Dagens Nyheders“ do. Kr. 1.60, „National-Tid.s“ do. Kr. 3.70, i alt Kr. 24.05, med de tidligere indkomne Kr. 194.60 tilsammen Kr. *218.65.*

Eventuelle Fejl bedes mig meddelt. — Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Efterlysning.

I Lørdags Aftes har en Herre ved en Fejltagelse fra Billardværelset i Foreningslokalet medtaget en Parapiy, som bedes tilbageleveret enten til Værten i Foreningslokalet eller til Formanden.

Kundgørelser.

Det bringes herved til almindelig Kundskab, at vi have overtaget Ene-Agentur for det **højt ansete Skriftstøberi Schelter & Giesecke** i Leipzig, hvis Frembringelser i mange Retninger staa som **uovertrufne.** Agenturet omfatter desuden alle **Rekvisitter og Hjælpeapparater for Bogtrykkere.**

Vor Repræsentant, Hr. **Martius Truelsen,** staar herefter fuldstændig til Disposition ved Bogtrykkeriers Oprettelser, ved Anskaffelser og ved alle tekniske Forespørgsler saavel herfra som fra Provinserne, hvilke sidste besvares uden Vederlag, hvis man maatte beære os med Tillid, og byder Hr. Truelsens mangeaarige og ihærdige grafiske Studier en Garanti for tilfredsstillende Betjening.

København, den 1. Oktober 1883.

Martius Truelsen & Co.
Kultorvet 10.

Paa Udgiverens Forlag udkommer:

Anden Aargang.

Almanak for Bogtrykkere,

1884.

Udgiven af **Martius Truelsen,**

Kultorvet 10. København K.

En **Sætter** søger Plads i Slutningen af Oktober eller senere. Billet, mrk. „A. B.“, modtager „Typ.-Tid.“s Ekspedition.

Trykker.

En yngre Trykker søger Plads snarest; han kan tillige deltage i Sætning. Billet mrkt. „Trykker“ bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Undertegnede har paabegyndt Udgivelsen af

Paul de Kocks

samlede Romaner. Der vil udkomme et Hefte ugentlig à 10 Øre. 1ste Hefte af **„Et godt Barn“** ligger til Eftersyn paa Kontoret, Gothersgade 46, 2. Sal, hvor Subskription modtages. I Provindserne paa Postkontoret.

Carl Andersen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 21. | København, den 20. Oktober 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

Fred. Ferd. Emil Nielsen fra Svendborg [Medlem af „Dansk typ. Forening"] (Brød. Hornum).

C. Fyrvald (Fjeldsøe).

Adolf Jensen [arbejdet sidst i Svendborg] („Morgenbladet").

C. A. Andresen [Trykker] (N. Cohn).

Rud. Jacobsen [tidligere Medlem] (Thiele)

A. E. Cortz [arbejdet sidst i Slagelse], *V. Stahl* [arbejdet sidst hos Keilgaard & Sørup], *O. E. Jensen* [udlært Septbr. 1883 hos M. Lazarus] (Nielsen & Lydiche).

M. Knutsen [lært i Kristiania] (S. L. Møller).

N. A. Abildgaard (A. W. Henningsen).

A. P. Jensen, *A. Karlslund* [Medlemmer af „Dansk typografisk Forening".] (Salomon).

Theodor Sørensen (Schultz).

Charles Wennstrøm [sidst arbejdet hos Wennstrøm] (J. Jørgensen & Co.).

Thyregod (O. C. Olsen).

Fr. Ringsted, *E. Krakau* (Carl Aller).

Jac. Gopledal [sidst arbejdet i Kristiania] (Rigsdagen).

C. Englund [sidst arbejdet i Kristiania] (I. Cohn).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Tarif-Udvalget.

Ved den i Aften af Undertegnede foretagne Optælling af Stemmesedlerne til Tarif-Udvalget viste det sig, at der var afgivet 305 Stemmer, som faldt saaledes:

1. **Emil Petersen** 299,
2. **Rud. Böhm** 297,
3. **N. Hansen** 292,
4. **P. Christensen** 182,
5. **Hansen-Pugh** 170,

derefter havde *Alb. Olsen* 115, *Carl Lassen* 99, *C. C. Jensen* 39; de øvige Stemmer vare spredte.

København, den 16. Oktober 1883.

L. D. Berg. Rud. Böhm. C. Hansen. V. Rosberg.

Da Hr. *P. Christensen* har nægtet at modtage Valg, indtræder den første Suppleant, Hr. **Albert Olsen**, i hans Sted. *Styrelsen.*

Gave til Bogsamlingen.

Fra et Medlem har Styrelsen modtaget en værdifuld Gave, bestaaende af 20 Pragtbind, dels „Archiv für Buchdruckerkunst", dels „Annalen der Typographie".

Dansk typografisk Forening.

I Stubbekøbing er *A. P. Christensen* bortrejst, og i hans Sted er *Vilhelm Madsen* valgt som Lokalformand.

Hovedbestyrelsen.

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Den 7. November bliver 2 Portioner à 20 Kr. for ældre trængende Typografer af Bogtrykker Eibeschütz' Legat til Uddeling. I Følge Testators Bestemmelse have Typografer Fortrinsret, der have lært i „Fredericia Avis" Bogtrykkeri eller ere af det mosaiske Trossamfund. Ansøgninger om dette Legat, der uddeles af Bestyrelsen for „De forenede Hjælpekasser" i Forening med Stifteren af Legatet, bedes sendte til Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal, inden den 28. Oktober.

København, den 14. Oktober 1883.

Styrelsen.

Festen til Minde om Johan Snell.

Søndagen den 28. Oktober, Kl. 7½, afholdes i Seekamps Lokale paa Gammelholm, der i denne Anledning bliver dekoreret, en lille Festlighed til Minde om Bogtrykkerkunstens Indførelse i Danmark for 400 Aar siden ved *Johan Snell.*

Til denne Fest indbyder „Typografernes Sangforening" herved alle Kolleger, saavel som enhver, der føler Interesse for vort Fag.

PROGRAM:

1. Nordiske Nationalsange:
   a) *Weyse:* Hvor Bølgen larmer højt fra Sø.
   b) *Nordraak:* Norsk Fædrelandssang, af *Bjørnson.*
   c) *F. Pacius:* Vårt land, vårt land, vårt fosterland.
2. *Vald. Hindsberg:* Prolog.
3. *C. J. Hansen:* 400 Aar efter Johan Snell.
4. Foredrag af Hr. Justitsraad, Bibliothekar *C. Bruun.*
5. *A. P. Berggreen:* Bogtrykkerkunsten, af *Milde.*
6. *J. Nebelong:* Gutenberg.

Derefter afholdes et Bal, som indledes med en ny komponeret „Gutenberg-Marche" og varer til Kl. 5.

Billetter til Festen à 50 Øre erholdes paa Trykkerierne, hos Sangforeningens Bestyrelse samt i „Den typografiske Forening"s Lokale hos Hr. *R. Th. Andersen.*

Balbaand à 1 Kr. for en Herre og 50 Øre for en Dame faaes Festaftenen i Lokalet.

NB. Billetter sælges **alene** til Fagets Medlemmer og deres Damer indtil *Tirsdag d. 23. ds.*, derefter tillige til Besøgende ved en Typograf. *Bestyrelsen.*

Typografernes Sangforening.

Alle Sangerne bedes møde i Aften, *Lørdag den 20. ds., Kl. 9½*, i Foreningens Lokale, Sct. Gjertrudstræde 5, Stuen, Hjørnet af Rosenborggade.

Generalforsamlingen den 11. October.

Til Dirigent valgtes *N. Hansen* og til Sekretær *Thorvald Nielsen:*

Dagsorden: 1. Svar fra „Foreningen af danske Bogtrykkere" samt et Andragende fra Styrelsen om Nedsættelsen af et Tarifudvalg paa 5 Medlemmer.

2. Et Andragende fra Aktieselskabet „Den alm. Forenings- og Forsamlingsbygning i Hovedstaden".

Formanden gennemgik historisk Forholdene siden 1874 og mindede om, at man den Gang kun havde vedtaget Tarifen, fordi man i det hele taget ønskede en Ordning; at den ikke var tilfredsstillende, viste Taleren derved, at ikke mere end 3 Maaneder efter Tarifens Indførelse havde Bestyrelsen forelagt Forslag til en ny Tarif, som imidlertid mere maatte betragtes som Program for det Forbund, man den Gang havde taget i Udsigt at oprette. Den 27. Novbr. 1875 havde Styrelsen henvendt sig til „Foreningen af danske Bogtrykkere" med Anmodning om Nedsættelsen af en Tarif-Kommision, som efter en Del Skriverier frem og tilbage ogsaa kom i Stand derved, at Hr. Bogtrykker O. C. Olsen blev delegeret til at deltage i en Forhandling med os. Frugten af denne Forhandling var et Tarif-Forslag, som i 1876 forelagtes Bogtrykkerdagen. Denne nedsatte da en Tarif-Kommission, bestaaende af Foreningens Styrelse, som i Fællesskab med Hr. O. C. Olsen den 2. Septbr. 1876 publiserede et „Forslag til almindelig dansk Sætter-Tarif". Ved den almindelige Afstemning iblandt Forbundets Medlemmer vedtoges Forslaget med 429 Ja mod 16 Nej, medens Bogtrykkerforeningen forkastede det *en bloc*, samtidig med at den fremkom med et nyt Forslag, hvortil Forbunds-Udvalget senere stillede en Del Ændringsforslag, som dog ligeledes forkastedes af Bogtrykkerforeningen. Nu opsagte Forbundspræsidiet Tarifen af 1. Septbr. 1874, og Følgen deraf blev, at Bogtrykkerforeningen forelagte for vore Medlemmer de bekendte to Erklæringer, hvorved Strejken kom til endelig Udbrud. Efter at denne var tabt, opløste Forbundet sig fuldstændigt, og da der imidlertid var kommen meget daarlige Konjunkturer ind i Faget, var Typografernes materielle Stilling bleven meget sørgelig. Medlemmerne havde ofte lagt deres Utaalmodighed for Dagen ved at opfordre Styrelsen til at søge en ny Tarif bragt i Stand, men først i Aar havde den fundet Konjunkturerne saaledes, at der med Udsigt til et godt Resultat kunde gøres Skridt i denne Retning, og den havde derfor afsendt følgende Skrivelse til Bestyrelsen for „Foreningen af danske Bogtrykkere":

København den 14. Avgust 1883.

Undertegnede Styrelse for „Den typografiske Forening" tillader sig herved at fremkomme med Forespørgsel om, hvorvidt den ærede Bestyrelse for „Forenigen af danske Bogtrykkere" maatte være villig til at træde i Underhandling med os angaaende en Revision af den nu gældende Tarif?

Grunden til denne vor Forespørgsel maa nærmest søges i den Omstændighed, at den store Majoritet af Byens Typografer i en lang Aarrække har været nødsaget til at arbejde under meget uheldige Lønningsvilkaar, som jo rigtignok for en væsentlig Del skyldes de nedadgaaende Konjunkturer siden 1876, men i Hovedsagen dog maa føres tilbage til den alt andet end tidssvarende Tarif af 1874, der saa vel efter Typografernes, som efter mange ærede Principalers Mening trænger til en grundig Revision, og i denne Henseende behøve vi blot at henvise til, at „Foreningen af danske Bogtrykkere" allerede i 1876 har udtalt, at „en Forbedring bør tilstræbes".

Idet vi derfor nære et sikkert Haab om at modtage et velvilligt Svar fra den ærede Bestyrelse, tegner

med Højagtelse
f. Styrelsen for „Den typ. Forening"
Rud. Böhm, Formand,
C. G. Schiellerups Bogtrykkeri.

Til
Bestyrelsen for „Foreningen
af danske Bogtrykkere".

Paa denne Skrivelse havde man modtaget det Svar, at Sagen vilde blive forelagt paa Generalforsamlingen i Oktbr. Maaned. Efter dennes Afholdelse havde vi modtaget følgende:

Paa den den 3. Oktober afholdte Generalforsamling i „Foreningen af danske Bogtrykkere" blev det overdraget undertegnede Styrelse som Svar paa Typografisk Forenings Skrivelse af 18. Avgust, at meddele, at vor Forening var rede til ved et Udvalg at forhandle med Typografisk Forening, men at man dog ønsker, at de mulige Forhandlinger komme til at omfatte alle paatrængende Spørgsmaal.

København, den 8. Oktober 1883.

Fr. Hostrup-Schultz. *F. Drejer.* *O. C. Olsen.* *Jacob Græbe.*
p. t. Formand.

Taleren mente, at det var en Selvfølge, at vi vilde være med til en Forhandling om *alle* paatrængende Spørgsmaal, men for vort Vedkommende maatte dog en ny Tarif være Hovedsagen, og vilde han til Slutning paa Styrelsens Vegne anmode om at nedsætte et af 5 Medl. bestaaende Tarif-Udvalg.

Heinemann ønkede, at Diskussionen i Aften ikke maatte blive altfor indgaaende og vilde derfor straks foreslaa 4 Medlemmer til Tarifudvalget; han haabede, naar de bleve valgte med Aklamation, vilde de ikke undslaa sig for at modtage Valg. Foruden *Formanden*, som det jo var en Selvfølge at vælge, vilde han bede Medlemmerne give deres Stemme til d'Hrr. *P. Christensen*, *Carl Lassen*, *N. Hansen* og *Emil Petersen.*

Fischmann ansaa det for heldigt, om der ogsaa blev stemt paa Suppleanter; da det f. Eks. var meget tvivlsomt, om P. Christensen kunde modtage Valg. — Efter nogle Repliker, vekslede mellem *Heinemann* og *Fischmann*, omtalte *H. C. Nielsen*, at efter hans Mening var det hovedsagelig Bogsætterne, der burde vælges, thi Bladsætterne havde ødelagt det for os sidste Gang, og det var ikke heldigt, at det skulde gaa ligesaa denne Gang. — *Oscar Larsen* maatte bestemt holde paa, at Stemmeafgivningen foregik paa Trykkerierne. — *Heinemann* replicerede til Nielsen. Emil Petersen vilde maaske ikke være Bladsætter i Morgen, det var i det hele taget lige saa usikkert som at være Bogsætter. Han hævdede bestemt C. Lassens Interesse for Foreningen og fastholdt sit Forslag, da det allerede var af stor Betydning, at vi vare enige. — *Barnewitz* sluttede sig til Heinemann. Det var nødvendigt, at begge Partier bleve repræsenterede. — *Hansen-Pugh* ligeledes til N. Det var en Sætter-Tarif. Ganske vist strandede den sidste Tarif paa, at Avissatsen var kommen med, men han antog dog, at Avissætterne lige saa fuldt som Beregningssætterne maatte repræsenteres. Anderledes forholdt det sig maaske med Sætterne paa fast Ugeløn. — *Nielsen* tvivlede paa, at ikke andre Medlemmer end netop de fire foreslaaede vare i Besiddelse af Sagkundskab. — *C. C. Jensen* anbefalede Emil Petersens Valg og sluttede sig forøvrigt til, at Valget foregik paa Trykkerierne. — *Schiøtt* syntes, at Diskussionen var lidt haartrukken. Vi skulde ikke her tale saa meget om den personlige Hæderlighed, thi det, som var det gældende, var at kunne plædere sin Mening i et Udvalg. Begge Parter skulde repræsenteres. Han foreslog som Medlemmer af Udvalget Hansen-Pugh og Tverskou. — *Heinemann* vilde ikke særlig insistere paa, at vi stemte i Aften, men vi vilde vinde Tid; 8 Dage gik hen uden Nytte. — *Emil Petersen* vilde først

og fremmest takke for de smigrende Udtalelser om ham og hans Virksomhed. Han kunde ikke forstaa, at Bladsætterne i 1876 vare Skyld i det uheldige Udfald, tvertimod. Forøvrigt henviste han til det tidligere Tarifudvalgs Betænkning. Han beklagede, at det var en Fremskridtsmand, der havde talt for, at Bladsætterne ikke skulde repræsenteres; thi de daarligste Forhold fandtes jo netop hos Dhrr. Olsen og Valentin. Vi maatte være varsom med at udelukke Repræsentanter for 100 Medlemmer. Hvem borger for, at den nærmeste Tid ikke bringer nye Bladforhold under Omtale, saa kunde det maaske mangle paa den fornødne Indsigt. Saa har vi Kamp paa Kamp. Taleren ansaa skriftlig Afstemning for det heldigste. — *Nielsen:* De Forhold, som Emil Petersen omtalte, kunde Bogsættere lettere forstaa, end Avissættere det modsatte. Han foreslog N. Hansen, Hansen-Pugh, C. C. Jensen og Schiøtt. — *Heinemann*: Naar der udsendtes Stemmelister, ønskede han ogsaa, at der stemtes paa Suppleanter. Han fastholdt at de af ham foreslaaede Herrer bleve valgte som Medlemmer af Udvalget. — *Formanden:* Det kunde ikke være hans Mening at agitere for den ene eller den anden. Bladsætterne havde Krav paa at blive hørt. Han vilde anmode de ærede Inkassatorer om at sørge for, at enhver afgav sin Stemme, da det var i høj Grad ønskeligt, at Valget kunde blive et saa bestemt Udtryk som muligt om Medlemmernes Interesse for Sagen. Dog anbefalede han, at vi i Aften afholdt et Prøvevalg. — *Svendsen* udtalte, at det var et ørkesløst Arbejde at diskutere om Medlemmerne vare Avis- eller Bogsættere. Sagen var, at man skulde vælge de dygtigste, men han syntes dog, at Billighedshensyn talte for, at idetmindste et af Medlemmerne var Avissætter. — *Schiøtt* ankede over, at vi ikke i Aften kunde foretage den endelige Afstemning. Enhver kunde komme, naar han ellers vilde, og vi kunde ikke tage Hensyn til de fraværende. — *Emil Petersen* fastholdt, at der burde sendes Stemmelister paa Trykkerierne. Endnu vare vi ikke enige, og der kunde maaske findes andre Medlemmer, som vare dygtigere end de i Aften foreslaaede. — *Hansen-Pugh* vilde stille det som et bestemt Ønske, at der idetmindste fandtes *en* Bladsætter i Udvalget. — Efterat *Nedsættelse af et Udvalg* var *vedtaget*, opnaaede følgende Medlemmer Majoritet ved Prøvevalget: Böhm, P. Christensen, N. Hansen, C. Lassen og Emil Petersen som Medlemmer af Udvalget, og følgende som Suppleanter til samme: Hansen-Pugh, Tverskou, C. C. Jensen. Punkt 2 sattes under Forhandling. *Formanden* oplæste en Skrivelse til Foreningen fra Bestyrelsen for „Den alm. Forenings- og Forsamlingsbygning", om at støtte dette Foretagende med maanedlige Pengebidrag. — *Barnewitz* ønskede ingen lang Diskussion, idet det kunde henstilles til Medlemmerne privat, om de vilde tage Aktier i dette Foretagende, som Foreningen efter hans Mening ikke burde spekulere i. Han stillede følgende Forslag: Sagen bortfalder som Foreningssag. Da ingen yderligere udtalte sig, *vedtoges* Barnewitz's Forslag enstemmigt. Efter at *Formanden* og *Schiøtt* havde havt Ordet udenfor Dagsordenen, hævedes den talrigt besøgte Generalforsamling.

—*d* —*n.*

Fra Johan Snells Tid.

Af *Povl Strange.*

Bogtrykkerkunsten var opfunden, Kunsten at trykke med sammensættelige Metaltyper!

„Det var umuligt længere at spærre Tanken inde i et særskilt Laug eller tilbageholde den løsslupne Forskning. Den gik gennem lukkede Døre. Der var vokset Vinger paa den unge Ørn, og den prøvede dem uafladelig og steg mod Solen" *).

Johan Gutenberg, Fust og Peter Schøffer vaagede skinsyge over den nye Opfindelse. I Begyndelsen arbejdede de sammen, senere skiltes de ad, hvorved der blev to Bogtrykkerier i Mainz. Arbejderne maatte love, ikke at røbe den kostbare Hemmelighed. Saa kom det for den unge Kunst og Byen Mainz saa skæbnesvangre Aar 1462. Biskoppen af Mainz, Dietrich af Isenburg, og Grev Adolf af Nassau stredes om Bispedømmet. Natten mellem den 27. og 28. Oktober stormede Adolf Byen, Hundreder af Borgere, som havde taget Dietrichs Parti, bleve dels dræbte, dels udplyndrede og fordrevne. Fust og Schøffers Trykkeri blev, lige som mange andre Huse, ødelagt. Endskønt Gutenbergs Trykkeri blev skaanet, da han som Adelsmand hørte til Grevens Parti, maatte han dog rømme Byen og flyttede med sit Trykkeri til Eltwyl, Grev Adolfs Residents.

Nu gik da Kunsten paa Vandring! De typografiske Arbejdere følte sig ved Mainz' Plyndring løste fra deres Løfte. Det var lærde Mænd, der tidligere havde tjent deres Brød som Afskrivere. Det var ikke saa vanskeligt for dem at skære Forme og støbe Typer, som de havde set deres Mestre gøre; de behøvede ikke megen Skrift, kun saa meget, at der kunde sættes to Sider; mere kunde der ikke trykkes ad Gangen. Pressen var heller ikke hverken særdeles sindrig eller kostbar, den var hel og holden af Træ. Der var Stæder nok, hvor disse vandrende Bogtrykkere bleve modtagne med aabne Arme. Lysten til Lærdom og boglige Sysler var vaagnet. Var der saa ikke mere Arbejde i én By, pakkede Bogtrykkeren sit Trykkeri paa en Vogn og drog videre. Naar en saadan vandrende Bogtrykker kom til en By, hvis Sprog tildels var ham fremmed, var det naturligt, at han søgte sig Medhjælpere blandt Byens Indbyggere, og da fornemmelig blandt de skriftkloge, Skriverne eller Munkene, som han altsaa maatte oplære i Faget. Disse lod naturligvis ikke de saaledes erhvervede Kundskaber ubenyttede, og paa denne Maade udbredte Bogtrykkerkunsten sig hurtigt til alle civiliserede Lande.

Af et Træsnit, som findes i „Svensk Boktryckeri-Historia 1483—1883", kan man danne sig et Begreb om, hvorledes Datidens Trykkerier saa ud. I Baggrunden ved et stort trefags Vindue med en Masse smaa Ruder har to Skriftkasser deres Plads; foran Kasserne sidder Arbejderne og sætter. I Forgrunden staar Pressen; medens Trykkeren hæfter Arket paa de to i Dækkelen anbragte Punkturer, kommer Lærlingen Farve paa Formen. Farven bliver først reven paa Farvebordet med to Baller, forfærdigede af Hunde- eller Faareskind og udstoppede med Uld, og derefter paaført Formen. Baade Fundamentet og Digelen er af Træ. Trykket frembringes ved en stor Træskrue, som drejes op og ned ved Hjælp af en paa Midten anbragt Træstang (Bængelen), som ender med et kugleformigt Haandtag. Da Trykevnen ikke er begrændset, maa Trykkeren have paa Følelsen, hvor megen Kraft han kan lægge til.

Den Hurtighed, hvormed de første Trykkere kunde arbejde, anslaas til 275—300 Ark daglig*). Farven, som Bogtrykkeren selv tilberedte, dannedes af Linolie, Terpentin, Harpix, Beg, som rimeligvis forbrændtes til Sod, Cinober, Fernis, Galæbler, Vitriol og Schellak. —

En af disse rejsende Bogtrykkere, *Johan Snell*, kom til Danmark 1482. Efter al Sandsynlighed havde han hjemme i Byen Guada i Holland. Han tog Ophold i

*) Esaias Tegnér.
**) Denne og nogle af de følgende Notitser ere tagne fra C. E. Klemming og J. G. Nordin: Svensk Boktryckeri-Historia 1483—1883. I.

Odense, hvor han trykkede en latinsk Beskrivelse af Rhodus' Belejring af Tyrkerne 1480: Descriptio obsidionis urbis Rhodiæ. Hele Værket var kun 14 Kvartsider.

Johan Snell blev saaledes Danmarks første Bogtrykker. 1483 bosatte han sig i Stockholm, hvor han trykkede et Værk paa 312 Sider med 123 Træsnit, som han sandsynligvis selv har skaaren. Det synes, at han er død kort Tid efter, og at hans Trykkeri i 27 Aar stod ubenyttet i Sverrig.

Det er kun liden Kendskab man har til Johan Snells Historie. Han var rimeligvis, som de fleste af Datidens Bogtrykkere, selv Skriftstøber, og man faar det Indtryk af hans Arbejder, at han var en kundskabsrig Mand, der havde Kærlighed til den Kunst, han førte ud i Verden.

Den ærede Redaktion bedes godhedsfuld at modtage og lade indrykke i „Typograf-Tidende" et Svar paa den af Typograf *Chr. Louw* til Redaktionen indleverede Skrivelse, som findes indrykket i Bladet Nr. 20 af d. 6. Oktbr. 1883, og jeg tør derved antage, at han vil komme til at staa i det rette Lys og at det, han vistnok tilsigter, vil blive dødt og magtesløst.

Med Hensyn til den indrykkede Erklæring, da forholder det sig saaledes: Hr. Chr. Louw kom til mig og beklagede sig over, at han var bleven beskyldt for at have indfundet sig paa mit Trykkeri den 13. Septbr. og gjort Skandale m. m. og om jeg tillod, at han skrev en Erklæring, som kunde afkræfte Beskyldningen. Herimod havde jeg Intet at erindre, da saavidt bekendt var, havde han ikke været paa mit Trykkeri paa den omhandlede Tid; men jeg gjorde det til en udtrykkelig Betingelse, at han i denne skulde anføre, at jeg Intet var ham skyldig og at jeg fik Erklæringen at sé forinden han gjorde Brug af den. Jeg har aldrig sét Erklæringen og i den Form og af det Indhold, som den foreligger, havde jeg aldrig underskrevet den, da jeg ikke kan akseptere, at Rygtet skulde være ondskabsfuld Bagvaskelse. Jeg tør derimod med Sandhed sige, at Hr. Chr. Louw tager stærkt Tilløb til at ville bagvaske mig og skade min Bedrift; men Falsk slaar sin egen Herre. Hr. Chr. Louw arbejdede forrige Aar i mit Trykkeri for en Løn som de andre Sættere, for 20 Kr. ugentlig, og det var min Agt ikke at tage ham i mit Arbejde i indeværende Aar, men hans Ufortrødenhed i at komme til mig paa min Bopæl, endskøndt jeg sagde til ham, at Pladsen var optaget, og beklage sig over, at han havde Kone og 3 Børn at ernære, bevægede mig til at tage ham i Arbejde, ja endogsaa at give ham 2 Kr. mere om Ugen, end de andre Sættere i mit Trykkeri fik. Hr. Chr. Louw vidste altsaa godt, at Lønnen var 20 Kr. om Ugen og at der aldrig var bleven betalt hvad han kalder for Overarbejde, thi det var en fast Bestemmelse, at for den akkorderede Løn skulde arbejdes, naar det forlangtes, og det stod enhver frit for ikke at indgaa paa denne Akkord; men Hr. Chr. Louw véd jo saa godt, at Arbejdet i meget lang Tid er ophørt Kl. 7 à $7^1/_2$ om Aftenen og at han ofte er kommet til Arbejdet Kl. 10 om Formiddagen; det lettere Arbejde skulde følge det mere anstrængende. At jeg som oftest til Trykkerne har givet en Ekstrabetaling, kan ikke have Indflydelse paa den akkorderede Løn for Sætterne, og naar jeg har givet disse nogle Kroner mere, da var det en Paaskønnelse, for hvilken jeg aldrig har ventet mig Utak; men det var ingen Forpligtelse, og jeg har heller aldrig i Aar indgaaet paa at betale Overarbejde; vel har jeg i Løbet af 2 Uger betalt Sætterne ialt 20 Kr., som de forlangte, men det var udelukkende for at undgaa Ubehageligheder, og da Hr. Chr. Louw beklagede sig over det meget Arbejde, var jeg straks villig til at antage en Sætter til til 20 Kr. om Ugen, og Hr. Chr. Louw paatog sig at skaffe en saadan, hvad han ogsaa gjorde; thi den næste Morgen mødte en Sætter paa Trykkeriet, og som blev i Arbejdet. Nu troede jeg, at Alt var godt, men nej; Hr. Chr. Louw havde andre Planer, han vilde volde mig flere Ubehageligheder. Den næstpaafølgende Dag mødte han paa Trykkeriet, og da han sagde, at han var syg, lod jeg ham gaa hjem. Den paafølgende Morgen kom han ikke, og da der absolut den Dags Eftermiddag skulde udgaa et Program, henvendte jeg mig til ham paa hans Bopæl og spurgte ham, om han kunde arbejde og skaffe mig Programmet sat, da jeg i modsat Fald maatte antage en anden, udtalte han, at jeg kunde være ganske rolig, han skulde nok gøre Arbejdet færdigt; men jeg hørte aldeles Intet fra ham, og dette voldte mig Ubehageligheder, hvad han, der er nøje kendt med min Forretnings Gang og Forpligtelser, meget godt vidste, og jeg er berettiget til at antage, at hans Handlemaade var baseret paa at skade mig; thi han burde i ethvert Tilfælde have sendt Afbud. Da jeg nu antog ham for at være meget syg og ikke kunde komme til mig, antog jeg en anden i hans Sted; men jeg skal ikke nægte at jeg blev meget forbavset ved at blive gjort bekendt med, at han tre Dage efter var i Arbejde andetsteds. Hr. Chr. Louw har efter mit Skøn og efter det passerede haft til Hensigt, af Grunde som jeg ikke kender, at fortrædige og skade mig, men jeg trøster mig med at sige, at enhver, der har haft Beskæftigelse i mit Trykkeri og har opført sig saaledes, som jeg med Billighed kan forlange, ogsaa har fundet sig tilfreds og haaber jeg, som altid, med saadanne Folk at kunne samvirke i en god Forstaaelse og til fælles Tarv.

Hermed betragter jeg Sagen for mit Vedkommende som sluttet.

København, den 14. Oktober 1883.

Med megen Agtelse ærb.

M. W. Volkersens Enke.

For al udvist Deltagelse ved Typograf J. F. Jensens Jordefærd bringes herved en hjærtelig Tak.

De Efterladte.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Triers Bogtr. Kr. 2.25, Quist & Ko.s do. Kr. 2.10, Knudtzons do. Kr. 1.70, Salomons do. Kr. 5.15, Græbes do. Kr. 2.70, Rigsdagens Sætteri Kr. 2.60, „Dagens Nyheder"s do. Kr. 1.60, „Adresse-Avisen"s do. Kr. 2.25, N. N. Kr. 0.25 — ialt Kr. 20.60, med de tidligere indkomne Kr. 218.65 tilsammen Kr. *239.25.*

Eventuelle Fejl bedes mig meddelt. — Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Brevkasse.

A. H. i N. Svar paa Deres Spørgsmaal findes i Nr. 17 af „T.-T." under Brevkasse.

Typograf.

En Maskintrykker der har beskæftiget sig meget med Accidenstrykning, søger Plads straks, enten i København eller i en Provindsby; det bemærkes, at han nylig er hjempermitteret fra Militærtjenesten. Billet mrk. **20** bedes tilsendt dette Blads Kontor snarest mulig.

En ung, rask Sætter

søger Plads til 1. November. Billet mrkt. „M. D." bedes tilsendt „Typograf-Tidende"s Ekspedition.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 22. | København, den 3. November 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

Vilh. Møller, *Wm. Reitzel* [begge tidligere Medlemmer] („Berl. Tid.").

Monrad Gundersen Ranthe [udlært i Korsør 1874] (A. W. Henningsen).

L. A. Nielsen [har været Medlem af „Dansk typ. Forening"] (N. Cohen).

C. H. Christensen [udlært i Holbæk 1. Oktbr. 1882], *H. P. Rasmussen* [udlært 1881 hos H. E. Jensen] (Luno).

A. Hallengren, *Emil Sørensen*, *V. Collin* [Trykker, udlært hos Nielsen & Lydiche Nytaar 1882], *O. A. Nielsen* og *J. A. Hansen* [begge arbejdet sidst i Nyborg] (Nielsen & Lydiche).

Eye (Schultz).

J. Philipsen [udlært hos Herdahl jun. til Nytaar].

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldte Medlemmer:

M. Stuhr (J. Jørgensen & Co.).

Den af Undertegnede foretagne Optælling af Stemmesedlerne til Suppleringsvalget til Tarif-Kommiteen udviste følgende Resultat:

C. C. Jensen valgt med 184 Stemmer,

Wm. Sørensen som Suppleant valgt med 160 St.

Derefter havde *Tverskou* 56, *P. L. Pedersen* 18 St., Resten var spredt paa 13 forskellige Navne.

Der var ialt afgivet 252 Stemmer.

København, d. 25. Oktbr. 1883.

L. D. Berg. *Rud. Böhm.*

„Foreningen af danske Bogtrykkere" har valgt d'Hrr. *Levison*, *Madsen*, *Jac. Nielsen*, *O. C. Olsen* og *Valentin* til Medlemmer af Tarif-Kommiteen. *Styrelsen.*

De forenede Hjælpekasser for Typografer

og

Den typografiske Forening.

Søndag den 11. November, *Formiddag Kl. 10½*, afholdes en **ekstraordinær Generalforsamling** hos Restavratør *Balling*, Studiestræde 32, 1. Sal over Gaarden.

Dagsorden:

Det af begge Foreninger nedsatte Udvalg forelægger „Forslag til Love for Typografernes Hjælpekasser".

København, den 2. November 1883. *Styrelserne.*

Til Udvalgets Forslag er af Hr. *C. Th. Thomsen*, Medlem af „De forenede Hjælpekasser", stillet følgende Ændringsforslag:

Af § 2 udgaar: „forsaavidt de ere Medlemmer af den typografiske Forening".

Af § 17 udgaar første Punkt.

Af § 32 udgaar: „og Foreningens Love kunne ikke gøres til Genstand for retslig Forfølgelse".

Efter Ordet Grundfond tilføjes: „og § 33".

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsens Møde den 24. Oktober forelaa Meddelelse om, at den ene af de for indeværende Regnskabsaar valgte Revisorer, Bogtrykker V. de Lemos i Aalborg, var bortrejst. — Det besluttedes at lade foretage Valg af en Revisor i hans Sted og at anmode Aalborg Lokalforening om at indstille et Medlem til Valg.

Ifølge given Anledning besluttedes det at indskærpe Bestemmelsen om, at Udlændinge og Danske, som rejse paa fremmed (udenlandsk) Bog eller Legitimation, *altid skulle medgives den paa gult Konceptpapir trykte Seddel.*

Fra Lemvig meddeltes, at den derværende Lokalforening *ophører* fra den 15. November d. A., fra hvilken Tid rejsende Typografer altsaa *ikke kunne viseres dertil.*

Hovedbestyrelsen.

I et Møde den 28. Oktober fremlagdes fra Hr. F. Rasmussen, Kolding, følgende Forespørgsler:

1. Er det tilladt en rejsende Kollega at blive viseret fra Slagelse til Kolding med højeste Understøttelse, 3 Kr., og saaledes aldeles at overspringe flere mellemliggende Lokalforeninger, hvor Arbejde muligvis kunde erholdes?
2. Er det tilladt et Medlem, som er gift (bosiddende) og arbejder i en By, hvor der findes en Lokalforening, at vrage denne og være Medlem af en anden Byes Lokalforening?

Med Hensyn til den første Forespørgsel besluttede Hovedbestyrelsen at henvise til en tidligere Besvarelse paa

en lignende Forespørgsel fra et andet Medlem af Kolding Lokalforening. Denne Besvarelse findes i „Typ.-Tid.“ Nr. 18 af 9. September 1882 og er saalydende:

„I Følge Lovene og som Regel kan den Rejsende kun viseres til den nærmeste Lokalforening (saaledes at han ikke paa sin Rejse overspringer nogle), men i enkelte særlige Tilfælde kan Lokalforeningens Formand af egen Konduite og paa eget Ansvar gøre en Undtagelse naar Omstændighederne tale derfor. Over Bælterne fra Søstad til Søstad kan den Rejsende altid fordre sig viseret, naar Bestemmelsesstedet er en Lokalforening.“

Paa den anden Forespørgsel besluttedes det at svare: I den By, hvor et Medlem arbejder, er han pligtig at være Medlem af Lokalforeningen, og det kan ikke tillades Vedkommende at slutte sig til Lokalforeningen i en anden By.

Hovedbestyrelsen.

Fra Aalborg er modtaget Meddelse om, at den derværende Lokalforening indstiller Hr. Faktor *A. F. Lautherborn*, „Aalborg Stiftstidende“, til Valg som Revisor i Stedet for Hr. de Lemos. — Stemmesedler ville ikke blive udsendte, men bedes d'Hr. Lokalforeningsformænd at lade foretage Afstemning, og derefter give Undertegnede Meddelelse senest inden den 14. November.

H. Lind,
Guldbergsgade Nr. 95, Aarhus.

Aarhus, 31. Oktbr. 1883.

Typografernes Sangforening

bringer herved en Tak til Enhver, der har bidraget til, at Festen for Johan Snell fik et saa smukt Udfald.

— Tekst-Programmer, indeholdende Prologen, kunne faaes hos Kassereren, Bogtrykker *Th. Nielsen*, St. Regnegade 26, à 10 Øre pr. Ekspl. eller mod Indsendelse af 16 Øre i Frimærker.

I Aften begynder Øvelserne paa de nye Sange, der skulle benyttes ved Aarsfesten, med et større Musiknumer: „*Tonerne*“. De Typografer, som have bestemt sig til Optagelse i Koret, bedes at møde i Foreningens Lokale, Sct. Gjertrudstræde 5, Stuen, Hjørnet af Rosenborggade, i Aften Kl. 10.

Styrelsen.

Johan Snell-Festen.

Den af „Typografernes Sangforening“ i Søndags afholdte Fest til Minde om *Johan Snell*, Danmarks første Bogtrykker, var i alle Henseender vellykket, og særligt gælder dette om Udførelsen af de forskellige Sangnumere, hvoraf navnlig *Alb. Aueners* Sang „400 Aar efter Johan Snell“ høstede stormende Bifald, saaledes at dette Nr. maatte gives *da capo*. Naar man sammenligner de Koncerter, som Sangforeningen i de senere Aar har givet, med den i Søndags afholdte, vil man straks komme paa det Rene med, at Sangerne under den nye Dirigent, Hr. Kapelmusikus *Guldbrandsens* Ledelse har gjort betydelige Fremskridt i Retning af Sammensang.

Festen aabnedes med Udførelsen af de tre nordiske Fædrelandssange: „Hvor Bølgen larmer højt fra Sø“, „Vårt land, vårt land, vårt fosterland“ og „Ja, vi elsker dette Landet“, hvorefter Hr. *Kr. Jacobsen* fremsagte en af Hr. Typograf *Vald. Hindsberg* i Paris forfattet Prolog. Efter at den allerede omtalte Sang „400 Aar efter Johan Snell“ var afsungen, besteg Hr. Justitsraad, Bibliothekar *C. Bruun* Talerstolen, for at holde et Foredrag, som vi ikke skulle omtale nærmere her, da vi give et særskilt Referat af dette. Den officielle Fest afsluttedes med Afsyngelsen af de to Sange: „Bogtrykkerkunsten“ af *Milde*, samt „Gutenberg“, digtet af Hr. *Alb. Auener* og komponeret af Foreningens tidligere Dirigent, Hr. *Nebelong*. Disse to Sange høstede ligeledes et rigeligt og velfortjent Bifald.

Efter et kort Ophold tog man fat paa Dansen, som aabnedes med en livlig, i Dagens Anledning komponeret Marsch. Henved Kl. 12 afholdtes der et Festmaaltid, ved hvilket der herskede en rigtig kollegial og utvungen Stemning. Hr. Bogtrykker *Th. Nielsen*, Foreningens mangeaarige Kasserer, bød de Forsamlede „Velkommen!“ Efter Sangen af *Vilh. T.* „For vor Kunst“, havde Hr. *P. Christensen* Ordet. Da det lille improviserede Foredrag maaske ogsaa vil kunne interessere vore Læsere, give vi her et kort Referat deraf:

Hr. *P. Christensen* udtalte bl. A., at der hos Bogtrykkerkunstens Udøvere, baade Principaler og Arbejdere, fandtes en levende Interesse for og Kærlighed til vort Fag, og paaviste, at disse Følelser paa forskellige Maader havde sat sig mange betydningsfulde Spor indenfor Fagets egne Enemærker; han fremhævede, at naar de typografiske Arbejdere netop nu for Tiden traadte i Underhandling med Principalerne, da rørte der sig, ved Siden af Ønsket om en Forbedring af deres tarvelige materielle Kaar, tillige hos mange af dem et levende Ønske om, at Fordringerne til en nøjagtig og samvittighedsfuld Udførelse af Arbejdet maatte blive skærpede, saa at det Forfald, der i visse Retninger gjorde sig gældende i vort Fag, atter maatte hæves. Taleren sluttede med et Ønske om, at alle Bogtrykkerkunstens Udøvere, overordnede og underordnede, baade naar de arbejdede sammen i fuldstændig Enighed og naar der var Meningsforskelligheder imellem dem, aldrig maatte glemme Kærligheden til deres Fag, men stedse lægge sig dets Tarv og dets Udvikling paa Sinde; skete dette, var der lige saalidt Tvivl om, at Bogtrykkerkunsten ogsaa i faglig Henseende vilde holde sig paa Højde med de vekslende Tiders Krav, som der var Tvivl om, at den endnu i en lang Fremtid vilde beholde den Betydning som et af de vigtigste Hjælpemidler i Kulturens og Oplysningens Tjeneste, den i de forløbne fire Aarhundreder har havt.

Nu gik det Slag i Slag med Afsyngelsen af Sange og med „Afleveringen“ af Skaaltaler. Først en Sang „For Æresgjæsterne“ af *C. L.* med Hr. *Alb. Auener* som Taler, derefter en „For Kvinden“ af *Vilh. T.*, hvortil Hr. Bogtrykker *Ludv. Jørgensen* talte, og til Slut en Sang af *Povl Strange* „Til Typografernes Sangforening“, hvorefter Hr. *R. Th. Andersen* havde Ordet. Ligeledes blev der udbragt

Skaaler af Formanden for „Foreningen af danske Bogtrykkere“, Hr. Kancelliraad *Schultz*, for Sangforeningen, af Formanden for „Den typografiske Forening“, Hr. *Böhm*, for Hr. Justitsraad *Bruun*, af Formanden for „Den typografiske Trykkerforening“, Hr. *Dahlquist*, for Sangforeningens Styrelse, af Hr. Justitsraad *Bruun* for Harmonien, ikke alene i Sangen, men ogsaa i vort Arbejde og i vort Hjem; Hr. Bogtrykker *Th. Nielsen* talte for Æresmedlemmerne, for Digterne af Sangene, samt for Dirigenten, hvorefter denne i et humoristisk Foredrag talte for Publikum.

Følgende Telegram indløb under Festen fra Redaktør *S. Hansen*, Herning:

„Sender de i Dagens Anledning forsamlede Bogtrykkere og Typografer min hjærteligste Hilsen. Mine bedste Ønsker for Bogtrykkerkunstens Udøvere. Leve Gutenbergs, leve Snells Minde.“

Da Bordets Glæder, som havde varet langt over en Time, vare endte, samledes Deltagerne atter i Festsalen for at fortsætte Ballet, der først sluttedes Kl. 5.

Vi kunne her kun gentage, at Sangforeningen har Ære af sin i alle Henseender smukke Fest. *r. + b.*

Bogtrykkerkunstens Opfindelse og Indførelse i Danmark.

Hr. Justitsraad, Bibliothekar *C. Bruuns* Foredrag ved Snell-Festen den 28. Oktober lød i al Korthed omtrent saaledes:

Naar jeg ser en Bog, hvis Udstyrelse jeg synes godt om, siger jeg, Bogtrykkeren har gode Typer, og det kan jeg sige, enten jeg ser en Bog fra 1483 eller fra 1883, og naar jeg skal rose en Bog fra 1483 gælder det, at Bogtrykkeren den Gang selv skabte Typerne. Visse Lande har sit ejendommelige Snit paa Typerne. Man har i den senere Tid interesseret sig meget for at studere de gamle Bogtrykkeres Typer, det er det, man kalder Typologi; man bryder sig ikke saa meget om, hvad der staar i Bøgerne, man studerer kun Typerne.

Spørgsmaalet, hvad var det Gutenberg opfandt? er meget vanskeligt at besvare, det maa blive: „Vi véd det ikke!“ Man vil vide hvorledes det skete, og saa tænker man sig noget, som man ikke er sikker paa er rigtigt. Videnskaben siger: saa langt, og ikke længer! — For at trykke en Bog, er der fire Parter, der kommer i Betragtning: Presse, Papir, Farve og Typerne. Gutenberg opfandt hverken Pressen, Papiret eller Farven, det var noget, man kendte længe før hans Tid. Det var altsaa Typerne, han opfandt, eller rettere Kunsten at støbe Typerne; det var en stor, genial Opfindelse, og derfor maa Gutenberg betragtes som et af de største mekaniske Talenter, Tiden har frembragt. Et Dokument fra 1464 omtaler det Stykke Værktøj, som Skriftstøberne endnu den Dag i Dag kalder „Instrumentet“, og hvori Typerne støbes. 1460 er der trykt en Bog i Mainz; Bogtrykkerens Navn findes ikke derpaa, men alt taler for, at Gutenberg har trykt den.

Om Johan Snell véd man kun, at han 1482 har trykt en Bog i Odense og Aaret efter en Bog i Stockholm. Jeg har her et Eksemplar af den lille Bog, som Snell trykkede i Odense; det er en Beskrivelse paa Latin om Tyrkernes Erobring af Øen Rhodus. Bogen er kun 14 Sider stor, og der findes aaben Plads til at paategne Initialerne. De Typer, som her er benyttet, findes i flere Lande. Bogen angiver paa Latin, at være trykt af velærværdige Herre Johan Snell, Mester i Bogtrykkerkunsten. Man kender kun to Eksemplarer af denne Bog; det ene findes i Upsala, det andet i København. Snells anden Bog, som jeg ogsaa her har et Eksemplar af, er større, og indeholder en Række moralske Æventyr. Ved Studiet af de Typer, der er benyttet til dette Værk, faar man det Indtryk, at de hører hjemme i Holland, ved saa at forske videre, opdager man, at Bogen har været trykt i et tidligere Oplag 1480 i den hollandske By Gauda, og man ser, at Snell har kalkeret Træsnittene i denne til Udgaven i Stockholm, men saaledes, at Billederne staa modsat den første Udgave. Man faar altsaa det Indtryk, at Holland er det Sted, Johan Snell har havt hjemme og at han selv har skaaret sine Træsnit; men de ere plumpt udførte, saa han har ikke været nogen stor Mester. Man maa endvidere tænke sig, at det var hans Hensigt at rejse fra Holland til Sverig, men er standset i Danmark, for at vise sin Kunst der, eller er bleven opfordret dertil af Biskoppen i Odense.

Man kan egenlig ikke tilskrive Johan Snell Æren af Bogtrykkerkunstens Indførelse i Danmark, da Bogtrykkerkunsten ikke kan siges at have slaaet Rod her hjemme den Gang; det var først nogle Aar senere, da Hollænderen Gotfred af Ghemen bosatte sig i København.

Naar vi nu gaa fire Hundrede Aar tilbage i Tiden, vil vi se, at Typernes Støbning, Sætterens og Trykkerens Arbejde i alt Væsenligt foregik paa samme Maade som nu, og det er et Vidnesbyrd om, at Opfinderen var en stor Kunstner og en dyb Tænker. Typograferne fejrer i Dag Mindet om Johan Snell; denne Dag er ogsaa paa en anden Maade en Mærkedag for Johan Snell, idet det ved denne Lejlighed er første Gang, hans to Bøger ere fremviste for en større Tilhørerkreds, og jeg bringer Dem herved en Tak, fordi De i disse Dage mindes gamle Johan Snell!

Typografernes Fortjeneste i København.

Enhver af os véd vistnok meget godt, at der ude iblandt Folk ofte hersker meget vrange Anskuelser om vor Fortjeneste, saaledes at man tror, at vi tjene Guld og grønne Skove. Københavns statistiske Tabelværk, som redigeres af Hr. Kand. *Rubin*, har nok gjort sig Umage med, endydermere at bestyrke denne vrange Anskuelse, idet Tabelværket paastaar, at Typograferne tjene *4 Kr. om Dagen i Gennemsnit.* „National-Tidende“ har nu i forrige Uge gengivet et Uddrag af Værket og saaledes bragt disse Anskuelser for det store Publikum. Da vi imidlertid ikke kunne være tjente med, at man fremstiller vor Fortjeneste paa en saadan Maade, har Formanden tilstillet nævnte Blad følgende Skrivelse:

København, d. 31. Oktober 1883.

Til

Redaktionen af „National-Tidende“.

I Deres ærede Blad for Lørdag den 20. Oktober findes optaget en Artikel, i hvilket De efter Københavns statistiske Tabelværk giver en Del Meddelelser om Arbejdernes Fortjeneste her i Byen. Hvorvidt disse Meddelelser i deres Helhed svarer til de faktiske Forhold, er jeg selvfølgelig ikke kompetent til at afgøre, men naar „Bogtrykkernes“, ɔ: *Typografernes*, Gennemsnitsfortjeneste er angivet til 4 Kr. daglig, tør jeg dog sige, at denne Angivelse er egnet til at tillade at drage Slutninger, som ikke have det fjærneste med de virkelige Forhold at gjøre. Thi en saadan Gennemsnitsfortjeneste har været og vil vedblive at være et opnaaelsesværdigt Maal. Faktisk har kun en *meget forsvindende ringe* Del af Københavns Typografer en saadan Gennemsnitsfortjeneste, medens den store Masse, og da navnlig Bogsætterne, næppe kan gøre Regning paa mere end højst *2 Kr. 50 Øre* i Gennemsnit. Det er i det hele taget meget vanskeligt i vort Fag at opstille en Gennemsnitsfortjeneste for alle Fagets Arbejdere, thi for det første ere Lønningerne hos os i en meget høj Grad forskellige, idet t. Eks. en *Faktor* paa et Trykkeri maa lade sig nøje med 20 à 22 Kr. om Ugen, medens en favoriseret *Svend* paa et andet Trykkeri kan faa 28 à 30 Kr.; for det andet findes der i vort Fag en ikke ubetydelig Del Svende, der arbejde med Lærlinge, d. v. s. en Svend faar en Lærling, som han skal „undervise“ i Arbejdet, og for denne Ulejlighed beregner han sig da det Beløb, som Lærlingens Arbejde andrager. At denne for vedkommende Svend ikke ubetydelig forøgede Indtægt ikke kan paalignes alle Fagets Arbejdere som Gennemsnitsfortjeneste, turde vel være en Selvfølge. Et lignende Misforhold finder Sted i de københavnske Blade, idet t. Eks. „Morgenbladets“ Sættere næppe kan regne deres Gennemsnitsfortjeneste højere end til 16 Kr., medens andre Blades Sættere maaske kan drive den op til 22 Kr. Men saa meget er nu i ethvert Tilfælde vist, at 24 Kr. om Ugen som Gennemsnitsfortjeneste for Typografer vistnok aldrig har eksisteret her i Byen. Det er netop en Ulykke for vort Fag, at Typografernes Fortjeneste altid bliver fremstillet i et saadant glimrende Lys, thi dette har bevirket, at vort Fag er bleven oversvømmet med en stor Del Børn af fattige Forældre, der i Typografien have troet at finde et Eldorado, og hvilke Børn ofte savne de selv allernødvendigste Skolekundskaber, for at kunne præstere et nogenlunde ordenligt Arbejde.

Idet jeg maaske tør udbede mig Plads for foranstaaende, tegner jeg mig med Højagtelse

Rud. Böhm,
Formand for
„Den typografiske Forening“ i København.

I „Typograf-Tidende“s sidste Nr. havde der indsneget sig en Fejl, som ellers aldrig burde findes i et typografisk Fagblad; denne Fejl betegnes efter den typografiske Terminologi med et Udtryk, som vi ikke vil gengive her, kun skal vi sige saa meget, at den 2. Spalte paa 2. Kol. begyndte med en — Udgangslinje. Fejlen er opstaaet ved, at 1. Kol. har maattet brydes om ikke mindre end *tre* Gange, paa Grund af at der i sidste Øjeblik bliver indleveret Ting, som ikke godt taale at vente 14 Dage, saasom Anmeldelse af nye Medlemmer etc. Da Bladet skulde skydes ud i Maskinen Fredag Formiddag, modtoges en Meddelelse fra „Dansk typ. Forening“, som maatte brydes ind, og ved det derved foraarsagede Hastværk er Fejlen bleven begaaet og oversét. — Vi anmode gentagende d'Hrr. Inkassatorer og Andre om at indlevere deres Meddelelser til Red. senest Onsdag Aften i den Uge Bladet udgaar, for at man kan undgaa saadanne Ubehageligheder i Fremtiden. *Red.*

Forskelligt.

Som det fremgaar af omstaaende Bekjendtgørelse, afholder „De forenede Hjælpekasser for Typografer“ og „Den typografiske Forening“ den 11. November en *fælles* Generalforsamling, paa hvilken det i sin Tid af begge Foreninger nedsatte kombinerede Udvalg vil forelægge Forslag til Love for „Typografernes Hjælpekasser“. Saafremt Nogen ikke skulde være kommen i Besiddelse af dette Forslag, kan trykte Eksemplarer af samme afhentes hos Hr. Kasserer *N. Hansen*, Carl Lunds Bogtrykkeri, store Købmagergade Nr. 46.

— Forhenv. Bogtrykker *C. L. E. Hansens* Bogtrykkeri-Inventarium blev ved Avktionen, som afholdtes Mandagen den 8. Oktober, solgt til Firmaet *Nielsen & Lydiche* for en Købesum af 8000 Kr. Vurderingssummen var ligeledes 8000 Kr. — Det danner nu en Afdeling af Firmaets Trykkeri i Industriudstillingsbygningen og bestyres af Hr. *Wm. Sørensen**).

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Kvitteringen over indkomne Bidrag til Cigararbejdernes Strejke vil følge i næste Nr.

Brevkasse.

O. M. O., Silkeborg. Sér mig desværre for Øjeblikket ikke i Stand til at opfylde Deres Ønske, da vi her just ikke kunne klage over Sættermangel. **Rd. Bm.**

En Avissætter,

der leverer god Korrektur, kan straks faa stadig Plads hos Bogtrykker L. Larsen, Nakskov. Ugeløn 17 Kr.

En flink Sætter

kan straks faa Plads i Ribe ved at henvende sig til Redaktør *Stegemann*, Ribe. Rejsepenge godtgøres.

En Aftrækker,

der tillige kan deltage i Sætningen, ønsker en Plads snarest muligt, helst her i Byen. Billet mrkt. „Aftrækker“ modtager dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 23. | København, den 17. November 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

E. L. Lie [Medlem af „Norsk Centralrejsekasse"]. (A. W. Henningsen).

Peter Christian Breinholdt [Medlem af „Dansk typ. Forening; arbejdet sidst i Korsør], *Elias Wendt* [tidligere Medlem; arbejdet sidst paa Island] (Fr. G. Knudtzon).

Th. Wollmann [sidst arbejdet i Hobro].

Peter Hansen [lært hos Herdahl jun.] (Valentin & Lund).

Paris Gottschalk, *Valdemar Nielsen* (Ferd. Philipsen & Co.).

E. F. Andersen [arbejdet sidst i Nyborg] (Nielsen & Lydiche).

H. Peter Hansen [udlært som Sætter hos F. V. Backhausen i Viborg 1880; tidligere Medlem] (A. E. Kihl).

Sophus Andersen [tidligere Medlem] (Rigsdagen).

P. Chr. Jensen (Jensen, Vestervold).

Peter Barthel (Rasmussen & Olsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

I Hovedbestyrelsens Møde den 13. ds. gav Formanden nogle Meddelelser, hvorefter behandledes et Par Forespørgsler, som vare indkomne.

Den første Forespørgsel angaar, hvorvidt et Medlem, som overgaar til anden Livsstilling, kan vedblive at være Medlem af Foreningen og i Sygdomstilfælde nyde Understøttelse i Lighed med andre Medlemmer.

Den anden Forespørgsel: Hvorvidt et udtraadt Medlem kan genoptages i Foreningen efter at have fyldt 45 Aar?

Til den første Forespørgsel besluttedes det at svare: Overgang til anden Livsstilling har ikke til Følge, at Vedkommende ikke kan vedblive at være Medlem af Foreningen, og han har i saa Tilfælde Ret til at nyde Sygeunderstøttelse og Begravelseshjælp, men derimod ikke Rejse- og Arbejdsløsheds-Understøttelse.

Den anden Forespørgsel besvaredes saaledes: I Foreningen kan Ingen optages eller genoptages, som er over 35 Aar. *Hovedbestyrelsen.*

I *Holstebro* er *A. Frederiksen*, paa Grund af Indkaldelse til Militærtjeneste, fratraadt Posten som Lokalformand, og i hans Sted er valgt *Rasmussen.*

Da der fra Hovedkassereren er modtagen Meddelelse om, at den sene Fremkomst af Kvartals-Oversigten skyldes, at flere af d'Hrr. Lokalforeningsformænd, trods hans gentagne Paamindelser, først i de sidste Dage have indsendt Regnskab og Penge, og én Lokalforening (*Hobro*) endogsaa mangler endnu, saa indskærpes herved Lovenes § 21 til nøje Overholdelse.

Aarhus, 13. Novbr. 1883. *Hovedbestyrelsen.*

I afvigte *Juli* Kvartal har Medlemsbidraget udgjort 1469 Kr. 5 Øre; andre Indtægter (Indskud, tilbagebetalte Laan og Restance) 60 Kr. 57 Ø. I Sygeunderstøttelse er udbetalt: i Aalborg 58 Kr. 40 Ø., i Hjørring 15 Kr. 60 Ø., i Holbæk 2 Kr. 80 Ø., i Horsens 10 Kr., i Køge 7 Kr., i Middelfart 34 Kr. 20 Ø., i Næstved 15 Kr. 80 Ø., i Odense 96 Kr. 80 Ø., i Randers 24 Kr. 20 Ø., i Rudkøbing 14 Kr. 20 Ø., i Slagelse 64 Kr. 50 Ø. — Ialt 343 Kr. 50 Ø. I Begravelseshjælp: i Aalborg 50 Kr. Arbejdsløshedskassen: i Aalborg 14 Kr., i Rudkøbing 7 Kr. — Ialt 21 Kr. I Rejseunderssøttelse er udbetalt i de forskellige Lokalforeninger 262 Kr. 83 Ø. Andre Udgifter samme Steder 40 Kr. 79 Ø. Til Hovedkassen er eller forventes indbetalt — ved denne Opgørelse mangler jeg kun én Indbetaling —: Aalborg 46 Kr. 2 Ø., Aarhus 220 Kr. 78 Ø., Faaborg 25 Kr., Fredericia 2 Kr. 15 Ø., Helsingør 16 Kr., Hillerød 42 Kr. 29 Ø., Hjørring 6 Kr., Holbæk 19 Kr. 68 Ø., Holstebro 12 Kr. 63 Ø., Kallundborg 14 Kr. 60 Ø., Kolding 67 Kr. 35 Ø., Køge 15 Kr. 62 Ø., Lemvig 16 Kr. 39 Ø., Middelfart 3 Kr. 29 Ø., Nakskov 16 Kr., Nyborg 9 Kr., Nykøbing p. Falster 15 Kr., Nykøbing p. Mors 14 Kr. 60 Ø., Næstved 28 Kr. 66 Ø., Odense 50 Kr., Randers 56 Kr., Ribe 14 Kr., Ringkøbing 32 Kr. 58 Ø., Ringsted 25 Kr. 15 Ø., Roskilde 10 Kr., Rudkøbing 24 Kr. 82 Ø., Skanderborg 5 Kr., Skive 33 Kr., Sorø 7 Kr. 60 Ø., Stubbekøbing 10 Kr., Svendborg 35 Kr., Thisted 39 Kr. 60 Ø., Varde 12 Kr. 6 Ø., Vejle 14 Kr. 60 Ø., Viborg 23 Kr. 44 Ø. — Ialt 977 Kr. 91 Ø. De forskellige Lokalforeninger havde ved Kvartalets Slut-

ning en Kassebeholdning stor 577 Kr. 43 Ø. Fra Hobro har jeg ikke modtaget Regnskab, uagtet gentagen Paamindelse. De til Hovedkassen indsendte Beløb blive efterhaanden indsatte i herværende forskellige Pengeinstituter til Forrentning.

Aarhus, 11. Novbr. 1883. *Joh. Lund*,
Foreningens Hovedkasserer.

Typografernes Sangforening.

Alle Sangerne bedes møde i Aften til Sammensang af „Tonerne".

Nye Medlemmer ville endnu kunne naa at lære Sangene til Aarsfesten, og ansættes paa Stemme i Aften Kl. $9^1/_2$ i Lokalet, Sct. Gertrudstræde 5, Stuen. *Styrelsen.*

Generalforsamlingen d. 11. November 1883,

som var indvarslet af „De forenede Hjælpekasser"s og „Den typografiske Forening"s Styrelser, og som afholdtes i Restavratør Ballings Lokale, var, som man kunde vente, meget talrig. Dagsordenen var: Det af begge Foreninger nedsatte Udvalg forelægger „Forslag til Love for Typografernes Hjælpekasser". *P. Christensen* valgtes énstemmig til Dirigent. Efter en Optælling af de Tilstedeværende havde vist, at hver af de to Foreninger var repræsenteret tilstrækkeligt, til at være beslutningsdygtig, og efter at have oplæst en Skrivelse til Hjælpekassernes Styrelse fra C. Th. Thomsen, hvori denne tog sine indsendte tre Ændringsforslag tilbage, hvoraf de to atter optoges af Dahlquist, gav Dirigenten Ordet til *Udvalgets Ordfører (Emil Petersen)*, som udtalte, at Udvalget havde fundet det heldigst, at Lovforslaget blev drøftet og vedtaget paa en fælles Generalforsamling, da begge Foreningers Medlemmer der bedre vilde blive kendte med de forskellige Meninger, der vilde fremkomme, og Forhandlingerne vilde hurtigere blive tilendebragte, da der var sørget for, at begge Parter samtidig og selvstændig kunde afgive deres Stemmer. Da det imidlertid var kommen Udvalget for Øre, at der vilde blive nedlagt Indsigelse mod Generalforsamlingens Lovlighed, vilde han opfordre Dirigenten til først at sætte under Afstemning, om Generalforsamlingen skulde ansés for lovlig. — *C. Th. Thomsen* fandt det uheldigt, at den foreliggende Sag afgjordes i Fællesskab, og opfordrede indstændig Medlemmerne af Hjælpekasserne til at stemme for, at hver Forening afholdt sin selvstændige Generalforsamling. — *Ordføreren* vilde i Modsætning til Thomsen bede Hjælpekassernes Medlemmer om at stemme for denne Generalforsamlings Lovlighed. Der viser sig for Tiden i hele Standen en Trang til Sammenslutning, som ogsaa har faaet Udtryk i de foreliggende Lovforslag; derfor burde paa en Generalforsamling af Typografer enhver kunne udtale sin frie og selvstændige Mening. — *Dahlquist* var ogsaa imod en fælles Generalforsamling, og mente, at kun Hjælpekassernes Medlemmer havde Ret til at forhandle og vedtage deres Love. — *P. L. Petersen* og *N. P. Nielsen* opfordrede til at stemme for Generalforsamlingens Gyldighed. — *Dahlquist* ønskede, at hver Forenings Medlemmer for sig afgav Stemme om Generalforsamlingens Lovlighed, og *C. Th. Thomsen* udtalte, at der kun kunde være Tale om Hjælpekassernes Generalforsamlings Lovlighed. Dette indrømmede Dirigenten, og ved en skriftlig Afstemning med Navneopraab stemte 51 Medlemmer af Hjælpekasserne for Forsamlingens Lovlighed, 14 stemte imod.

Herefter fik *Udvalgets Ordfører* atter Ordet. Hvad selve Forslaget angik var der kun lidet at bemærke, idet Udvalgets Medlemmer havde undersøgt de forskellige Ændringer paa en saa betryggende Maade, at Medlemmerne godt kunde gaa ind derpaa. Enkelte Ændringer kunde nok synes lidt vidtdrevne; men de vare nødvendige, hvis man ikke vilde skabe en Konkurrence-Sygekasse. Angaaende Forandringen af Navnet „De forenede Hjælpekasser" til „Typografernes Hjælpekasser" havde Kassereren forespurgt hos Borgmesteren, og der var Intet til Hinder derfor. Udvalget var bleven enig om at lægge lidt Tvang i de nye Love, idet man derved har kunnet gøre det lettere for de typografiske Arbejdere at sikkre sig i Sygdomstilfælde, hvor de end kom hen i Danmark eller Udlandet, ved Hjælp af den Gensidighed, der hersker mellem den danske og de fremmede typografiske Foreninger. Sætningen i § 2: „for saa vidt de ere Medlemmer af „Den typografiske Forening"" var af nogle bleven misforstaaet saaledes, at de kun behøvede at være Medlemmer af „Den typografiske Forening" ved Indmeldelsen i Sygekassen, men kunde senere melde sig ud af den førstnævnte og blive i Sygekassen; det var naturligvis ikke Meningen. Man havde sat Aldersgrænsen for Indtrædelsen til 25 Aars Alderen, for derved at hindre, at Typograferne ventede med at melde sig ind, til de bleve gamle. Hjælpekassernes ældre Medlemmers Rettigheder vare dem sikkrede i fuldt Maal. Taleren motiverede dernæst Ændringerne af de forskellige Paragrafer, og bemærkede blandt andet, at der var givet Medlemmerne af „Den typografiske Forening" hele Januar Maaned 1884 til at indmelde sig i Sygekassen, for saa vidt de ere under 45 Aar; efter den Tid optages kun Medlemmer til 25 Aars Alderen. Kærnepunktet i Lovforslaget var naturligvis § 2, som bandt de to Foreninger saa fast sammen; men det var Udvalgets Overbevisning, at det var i Alles Interesse, at den blev vedtaget saaledes, og det vilde han derfor sluttelig anmode Forsamlingen om. — *Kassereren* forklarede, hvad man efter den foreslaaede Ærdring i § 17 skulde forstaa ved „et løbende Aar", hvilket nemlig regnedes fra en hvilken som helst Dag i Aaret til den samme Dag næste Aar. — *Dahlquist* havde optaget Thomsens Ændringsforslag, fordi Lovenes § 2 spærrer Trykkerne Adgangen til Sygekassen, og fraraadede derfor at vedtage denne Paragraf. For Øjeblikket arbejdede „Den typografiske Forening" i Alles Interesse, men der kunde komme Tider, da ikke Alle kunde følge den; og de vare da maaske for gamle til at kunne komme ind i andre Sygekasser. — *Therkildsen* anbefalede at stemme for § 2. Overalt i Tyskland er Fagforening og Sygekasse sluttet sammen saaledes, som man her har foreslaaet det. — *Böhm* var naturligvis uenig med Dahlquist.

Der var stillet Forslag i „Den typografiske Forening“ om Oprettelsen af en Sygekasse i denne, da Flertallet ikke ønskede at slutte sig til Hjælpekasserne, saa længe disse vare samlede; men da det derefter havde vist sig, at et Kompromis var muligt, havde man foretrukket dette. At en lille Afdeling af Fagets Arbejdere havde indtaget en Særstilling var meget beklageligt, og man kunde intet Hensyn tage hertil. „Dansk typografisk Forening“ havde samlet baade Sættere og Trykkere, og naar en Trykker fra en af Provindserne kom hertil, og Trykkerne opfordrede ham til at træde ind i deres Forening, og han var uklog nok til at gaa ud paa den Glatis, saa mistede han derved alle sine Rettigheder. Ved at vedtage den foreslaaede § 2, sikkrer man sig, hvor man kommer hen. — *Ordføreren* kunde ikke indse, hvorledes Vejen var spærret for Trykkerne. Vi vare jo alle typografiske Arbejdere, og naar Trykkerne havde Lyst til at have en særlig Forening, maatte det blive deres private Fornøjelse; det var beklageligt, at det lille Antal Typografer, Hr. Dahlquist repræsenterede, ikke kunde være med til at deltage i det fælles Samarbejde. Det var mærkeligt, at Hr. Dahlquist var saa lidt fremsynet, at han ikke kunde indse den Nytte, § 2 vilde gøre. Taleren gad nok vide, hvorledes Hr. Dahlquist vilde stille sig, hvis han f. Eks. nylig var udlært og maatte begive sig paa Rejse; intet Sted vilde han faa nogen Understøttelse, hvis han ikke var Medlem af „Den typografiske Forening“. — *Dahlquist* mente, at det ikke var Trykkerne, der var Skyld i den nu eksisterende Splittelse; derfor burde „Den typografiske Forening“ komme Trykkerne i Møde. — *C. Th. Thomsen* delte Ønsket om, ikke at vedtage § 2. Han mente, at Sygekassen selv kunde søge Gensidighed med de forskellige fremmede Foreninger. Taleren syntes heller ikke om den nye Ændring, der tillader Hjælpekassernes Styrelse at anbringe Kassens Midler i „solide, rentebærende Papirer“ i Stedet for som nu i kongelige Obligationer; der burde i det mindste angives hvilke. — *Böhm* gjorde Thomsen opmærksom paa, at i de Kontrakter, der ere afsluttede med „Den typografiske Forening“ og de fremmede Foreninger, staar det udtrykkeligt, at ingen Kontrakt kan sluttes med en anden Forening i samme By. — *N. Hansen* svarede til Thomsens Anke, at Beregner Andresen i sin Tid var bleven forbavset over, at Hjælpekasserne havde anbragt sine Penge i kongelige Obligationer, da der fandtes andre lige saa solide Papirer, som gav højere Rente. Typografernes Stiftelse f. Eks. havde sine Penge i Østifternes Kreditforenings-Obligationer. — *Therkildsen:* Ingen anden typografisk Forening i Tyskland kendte noget til en Adskillelse af Sættere og Trykkere, og der betalte Typograferne samtidig til Sygekassen; de danske Typografer vare ikke uheldigere stillede end deres tyske Kolleger, saa de maatte nok kunne afse et ugenligt Bidrag af 50 Øre i Stedet for 25.

Fra 18 Medlemmer indgaves Begæring om Afslutning af Diskussionen, hvilken vedtoges med 64 St. mod 14.

Efter nogle mindre Replikker af *H. P. Lassen, Heinemann, C. Nordlunde* og *Dirigenten* sattes Ændringsforslagene under Afstemning. Ændringsforslaget til § 2 forkastedes af Hjælpekassernes Medlemmer med 47 St. mod 16, og til § 32 ligeledes med 41 St. mod 16. „Den typografiske Forening“s Medlemmer forkastede enstemmig begge Ændringsforslagene. Ved skriftlig Afstemning vedtoges derefter Udvalgets Lovforslag *en bloc* af Hjælpekassernes Medlemmer med 45 St. mod 14; af „Den typografiske Forening“s Medlemmer med 81 St. mod 3.

Dahlquist vilde bede Lovudvalget udtale sig om den midlertidige Bestemmelse om de gamle Medlemmers Rettigheder; han haabede den gjaldt saa længe, til alle de gamle Medlemmer vare døde. — *C. Th. Thomsen* vilde, næst efter at takke Udvalget for de betryggende Udsigter, det havde stillet Medlemmerne, spørge, hvor vidt Bestemmelsen om, at Kassernes Formue ingen sinde maatte røres til fremmede Øjemed, skulde gælde saalænge Kassen bestod. Det laa i Sagens Natur, at Generalforsamlingen, der efter Loven er den højeste Myndighed, ogsaa kunde omstøde denne Bestemmelse; men naar Generalforsamlingen havde en saadan Magt, var Styrelsens Løfter ikke meget betryggende. — *H. P. Lassen* oplyste, at der i Udvalget havde været Tale om at søge kongelig Stadfæstelse paa denne Paragraf. — *Kassereren:* Paa den førstkommende Generalforsamling vil der fra Styrelsen fremkomme Forslag i den antydede Retning. — *Böhm* opfordrede sluttelig Medlemmerne af „Den typografiske Forening“ at benytte Lejligheden til at melde sig ind i Sygekassen. Efter et af *Heinemann* for *Dirigenten* udbragt Leve hævedes Mødet.

R. Th. A.

Redaktionen af „Typ.-Tid.“ bedes optage følgende Svarskrivelse til *M. W. Volkersens Enke:*

Paa Grund af den ringe Plads, som Bladet tillader mig, skal jeg kun berøre et Par af de Punkter, som Volkersens Enke søger at løbe let hen over, men som for mig ere de vigtigste til at blive berørt lidt nærmere. At Erklæringen bliver gjort til falsk, beviser netop, hvad det er for en Principalinde, Sætterne har at gøre med, da jeg overensstemmende med Sandheden kan oplyse, at jeg har havt Tilladelse af rette Vedkommende til at benytte Navnet i den Form, som er gjort. Er det falskeligt brugt af mig, vil jeg raade Fruen til andre Steder at gøre sin Ret gældende. Efter hvad jeg kan forstaa af Skrivelsen, er det nok Vedkommende selv, som har udbredt denne „ondskabsfulde Bagvaskelse“. Jeg skal meddele ærede Læsere, at Ordene: „ . . . at Arbejdet i meget lang Tid er ophørt Kl. 7 à $7^1/_2$ om Aftenen og at han ofte er kommen til Arbejdet Kl. 10 om Formiddagen“ — skal forstaas saaledes, at det var *Søndag Aften* der var Fyraften Kl. 7 à $7^1/_2$, men det skete ogsaa *flere Gange*, at vi først blev fri Kl. 10 à 11 Søndag Aften (uden Betaling; forlangte vi Noget, blev der altid Skænderi). Naar vi kom paa Arbejde Kl. 10 om Formiddagen, skete det kun fordi der Natten forud var blevet arbejdet til Kl. 4 à 5 om Morgenen, hvilket i Sommerens Løb naturligvis skete mange Gange, da der var Arbejde, som absolut skulde være færdigt, f. Eks. Tivoliplakater o. lign. At Fruen gærne havde set, at vi efter en saa lang Arbejdstid var bleven der med det samme, véd jeg meget godt, men det fandt vi os ikke beføjede til; det gjorde vi kun én Gang, og da blev der i ét væk arbejdet

fra Lørdag Morgen Kl. 8 til Søndag Aften Kl. 10, og derfor vilde hun kun give den ene Sætter 4 Kr., men det slap Fruen ikke med. Saadanne Eksempler kan jeg meddele mange derinde fra Tivoli. — Hvad angaar Antagelsen af mig, husker Fruen ikke rigtig godt. Hun fortalte mig nemlig, at „Sætterne i Sommerens Løb ikke behøvede at arbejde efter Kl. 8 Aften, og blev det nødvendigt en Gang imellem, skulde hun nok betale os for det;“ paa Grundlag af disse Løfter tog jeg Pladsen. At jeg tiggede og bad om Pladsen, samt „beklagede mig over, at jeg havde 3 Børn“ (det skal være „4“), benægter jeg. De øvrige af Fru Volkersens Fremsættelser skal jeg ikke denne Gang komme nærmere ind paa, men til Slutning kun sige, at de gyldne Ord i Fruens Skrivelse: „at jeg trøster mig med etc.“, lyder lidt morsomt, da der hidtil ikke har været en eneste Sætter, der har arbejdet i det Trykkeri og under de Forhold, som har opført sig saaledes, „*som hun med Billighed kunde forlange*,“ skønt jeg véd, at der har været mange dygtige Typografer derimellem, og jeg véd ogsaa, at, dersom hun ikke af sig selv vil forbedre Forholdene lidt efter Nutidens Fordringer, vil det vist falde hende meget vanskeligt at faa Sættere for 20 Kr. om Ugen til at udføre det Arbejde, som hun med „Billighed forlanger“, for indtil det sker, vil Alle komme til at sande Ordsproget: „Af Skade bliver man klog, men sjælden rig“.

I November 1883. *Chr. Louw.*

Forskelligt.

— Vore Kolleger hinsides Sundet synes nu efterhaanden at faa Øjnene op for, at det er nødvendigt for dem, at slutte sig sammen i Fagforeninger, for derved at fremme deres kollegiale Interesser; saaledes er der i den senere Tid bleven oprettet typografiske Foreninger i Lund og Jønkøping, den sidstnævnte med noget over 20 Medlemmer. „Nordisk Typ-Tid.“ meddeler dette med følgende Udbrud: „Med Glæde ønske vi de to Foreninger velkommen og haabe, at hver af dem vil virke for Enighed og Sammenhold iblandt Sverrigs Typografer — et Maal, vist nok stort, men dog ikke uopnaaeligt.“ Vi kunne ganske slutte os til dette Ønske.

— *Hvad skal Enden blive?* Under denne Overskrift meddeler „Typografiske Meddelelser“, Kristiania, følgende: „I Centraltrykkeriet, Norges største Bogtrykkeri, hvor, som bekendt, det arbejdervenlige og i Humanisme gørende Blad „Verdens Gang“ trykkes, beskæftiges nu **18** Lærlinge, 5 Sættersker og 7 Svende, hvoraf 2 Maskinmestre. Til Trods for den „billige“ Arbejdskraft skal Bogtrykkeriet sælges. Mon ikke dette er et Bevis for, at billig Arbejdskraft kan blive for dyr? — Hvad skal man for Resten med saa mange Lærlinge, naar man beskæftiger Sættersker? Med saa mange Drenge kunde det være passende om Navnet Centraltrykkeri ombyttedes med f. Eks. „Typografisk — Akademi“.

En Efterligner af Centraltrykkeriet hvad Lærlinge angaar synes det Mallingske Bogtrykkeri at skulle blive, idet dette nu har **11** Lærlinge, hvoraf 3 er antagne i de sidste Dage, til Trods for, at de fleste af Personalet ikke har fuld Beskæftigelse. Dettes Bestyrer har udtalt, at han vilde støtte Den typografiske Forening efter Evne, men kan dette kaldes at støtte, at være med paa at overfylde Markedet, da betakke vi os.“

— Et amerikansk Skriftstøberi, Benton, Waldo & Ko. i Milwaukee, Wisconsin, agter i Følge „Nord. Typ.-Tidning“ at give Skriftstøbningen et helt nyt Grundlag; det støber nemlig samtlige Bogstaver, deri medberegnet Udslutningerne, paa bestemte Enheder i Tykkelsen; naar saaledes *i* er Enheden, faar *a* en Tykkelse af to, *m* en saadan af tre *i*; de runde Bogstaver (*e*, *v* etc.) erholde halvanden Enhed o. s. v. Typernes Form skal derved ikke lide nogen Forandring, og i Følge Beregninger skal en Sætter i $7^1/_2$ Timer med disse Bogstaver kunne levere lige saa meget, som med de sædvanlige Typer i 10 Timer. I Tyskland gjordes saadanne Forslag alt for mange Aar tilbage, kun med den Forskel, at man der i Stedet for Tykkelsen vilde tage Kegle-Enheden som Grundlag, men naturligvis uden Resultat. Ligeledes gjorde en Svensker, Hr. Arenander, for nogle Aar siden Forslag i denne Retning til Handelskollegiet, men Ideen vandt ikke Anerkendelse hos de daværende svenske Fagmænd.

Dødsfald. I Tirsdags Aftes afgik ved Døden, efter kun $^1/_2$ Dags Sygeleje paa Frederiks Hospital, vort Medlem, Faktor i „Dagbladet“s Sætteri, *J. H. Theemann.* Den Afdøde, der i Aftes skulde have fyldt sit 62de Aar, var født i en lille By ved Slesvig. Han har beklædt Pladsen som Faktor i nævnte Sætteri i nogle og tyve Aar, og Sætterne rose ham som en human Foresat. Næsten uden Afbrydelse har han været Medlem af „Den typografiske Forening“, for hvilken han altid nærede en stor Interesse. — Han vil blive begravet Søndag d. 18. ds., Kl. 1, fra Kapellet paa Skibskirkegaarden.

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

I. Cohens Bogtr. Kr. 6.50, Hvidbergs do. Kr. 0.75, Græbes do. Kr. 4.65, Chr. Müllers do. under Mærket „fra en Bornholmer“ Kr. 2.25, „Dagens Nyheder“s Sætteri Kr. 3.60, „Adresse-Avisen“s do. Kr. 3.30, Rigsdagens do. Kr. 1.60. i alt Kr. 22.65, med de tidligere indkomne Kr. 239.25 tilsammen Kr. 261.90.

Eventuelle Fejl bedes mig meddelt. — Bidrag modtages fremdeles. *Rud. Böhm.*

Kundgørelser.

Paa Udgiverens Forlag udkommer:

Anden Aargang.

Almanak for Bogtrykkere, 1884.

Udgiven af **Martius Truelsen,**

Kultorvet 10. København K.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 24. | København, den 1. December 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Lørdagen den 15. December, Aften Kl. $10^1/_2$, afholdes en

ekstra-ordinær Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Amagertorv 4.

Dagsorden: Supplementsbestemmelser til Foreningens Love. *Styrelsen.*

De af Styrelsen foreslaaede Supplementsbestemmelser lyde saaledes:

Supplement
til
„Den typografiske Forening"s Love.

§ 18. Efter 1. Januar 1884 skal Enhver, der mælder sig til Optagelse i „Den typografiske Forening", bibringe Bevis for, at han samtidig har mældt sig til Optagelse i en af de tre Afdelinger af „Typografernes Hjælpekasser". Saafremt Nogen paa Grund af enten at han har overskredet den i nævnte Kassers Love fastsatte Aldersgrænse (indtil 1. Februar 1884 45 Aar, efter den Tid 25 Aar) eller at han paa Grund af sin Helbredstilstand ikke kan blive Medlem af disse Kasser, er dette ingen Hinder for hans Optagelse i „Den typografiske Forening".

§ 19. Enhver, der efter 1. Januar 1884 er bleven optaget i „Typografernes Hjælpekasser" og i „Den typografiske Forening" og af en eller anden lovmedholdelig Grund mister sine Rettigheder i en af de nævnte Foreninger, paadrager sig derved Udelukkelse *af begge Foreninger*. Det samme gælder ved frivillig Udmældelse af en af de nævnte Foreninger.

§ 20. Styrelsen for „Den typografiske Forening" afslutter Gensidighed med „Dansk typografisk Forening" samt med de udenlandske typografiske Foreninger paa Grundlag af Foreningens Institutioner, nemlig Rejsehjælp og Arbejdsløshedshjælp. I Tilfælde af, at én eller anden af de fremmede kontraherende Foreninger tillige har en Syge- og Begravelseskasse, skal Gensidighedskontrakten for disse Institutioners Vedkommende afsluttes i Fællesskab med Styrelsen for „Typografernes Hjælpekasser".

Nye Medlemmer:

Peter Medor Larsen [tidligere Medlem, arbejdet sidst i Rigsdagen, Medlem af „Dansk typografisk Forening"], *Anders Alexander Valdemar Hansen* [Medlem af „Dansk typografisk Forening", arbejdet sidst i Stubbekøbing] (Fr. G. Knudtzon).

Carl V. Petersen [Trykker, udlært d. 29. Sept. 1883] (Sally B. Salomon).

Jens C. Jørgensen [sidst arb. hos F. Møller], *T. M. Sørensen* [udlært d. 1. Maj d. A. hos Willerup i Vordingborg] (Hoffensberg & Trap).

C. A. Rasmussen [har været Medl. af „Dansk typ. Forening] (Trier).

Vilh. Hansen (Jørgensen & Co.).

F. Keil, Hasløv (O. C. Olsen & Co.).

Wm. Mohn (Bording).

Christian Kjærsgaard [sidst arb. i Lemvig] (Schultz).

V. T. Barnewitz [sidst arb. i Aarhus], *Paul Lettenbauer* (Chr. Birch).

Charles P. Christian Schrøder [udlært d. 1. Januar 1875 hos I. Cohen] (Ludv. Jørgensen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Bogsamlingen.

De ærede Laantagere mindes om den nye Bestemmelse, der fastsætter en Mulkt af 10 Øre, naar en Bog beholdes en Uge længere end 14 Dage og 5 Øre for hver af de paafølgende Uger. — D'Hrr., som har Foreningens Bøger i deres Værge fra gammel Dato, bedes tilbagelevere disse snarest muligt.

Gave til Bogsamlingen.

Fra Oversætteren:

Victor Hugo: Notre Dame Kirken i Paris. Historisk Roman, oversat af Fr. Winkel Horn.

Dansk typografisk Forening.

Til Valget af en Hovedrevisor for Hr. Bogtrykker V. de Lemos er fra 10 Lokalforeninger modtaget Afstemning, som viser det Resultat, at Hr. Faktor *A. F. Lautherborn* er valgt med 120 Stemmer.

Aarhus, 27. November 1883. *Hovedbestyrelsen.*

I *Varde* er H. P. Hansen bortrejst, og i hans Sted er *M. C. Madsen* valgt til Lokalformand.

I *Ringsted* er Mortensen-Aaberg bortrejst, og *S. K. Johansen* er valgt til Formand i den derværende Lokalforening.

I *Hobro* har *Stampe* overtaget Lokalformandsposten efter Vollmann.

Til Besvarelsen i sidste Nr. af Tidenden maa føjes, at det er en Selvfølge, at Typografer, som komme fra en Forening, hvormed vi have Gensidighed, kunne optages, selv om de ere over 35 Aar. *Hovedbestyrelsen.*

De forenede Hjælpekasser for Typografer.

Ved Indbetaling af Kontingent for November Maaned bedes Inkassatorerne tilstille mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle.

København, 26. November 1883.

N. Hansen,
Kasserer.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere bedes give talrigt og præcist Møde i Aften Kl. $9^1/_2$ i Lokalet, Sct. Gertrudstræde 5, Stuen.

Styrelsen.

Typografien og den nuværende danske Retskrivning.

Blandt de mange Ulemper, som Sætterne have at beklage sig over, er ogsaa den babelske Forvirring, der nu for Tiden findes i den danske Retskrivning. I Fyrrerne og Halvtredserne kendte man kun *én* Retskrivning, nemlig *Chr. Molbechs*, og den holdt man sig til, det var Datidens eneste Avtor; nu derimod har man tre, fire à fem forskellige Skrivemaader, som foraarsager et Virvar, der næsten ikke er til at finde Rede i. Hvor Manuskripter ikke ere holdte korrekte og skrevne af én Haand, der faar Sætteren et forøget Arbejde, som af Vedkommende ikke regnes for noget, men dog stjæler ikke saa lidt af Sætterens Tid. Man har saaledes Tidsskrifter og Blade, som har forskellige Medarbejdere, der hver har sin Skrivemaade, hvilket det da overlades Sætteren selv at rette til Udgiverens eller Hovedredaktørens Orthografi, saafremt han ikke vil risikere at faa en altfor slem Korrektur, thi at gennemse og rette Manuskriptet, før det afleveres til Sætning, har nu til alle Tider hos Størsteparten af d'Hrr. været betragtet som et overflødigt Arbejde, som er til for megen Ulejlighed for *dem;* man beregner slet ikke hvor tidsspildende det er, naar Sætteren under sit Arbejde skal passe herpaa, ikke at tale om, at i mange Tilfælde, paa Trykkerier, hvor Personalet ofte skifter, kender vedkommende Sætter ikke en Gang Værkets Retskrivningsbrug, og sætter da som Manuskriptet udviser, enten det saa et rigtigt eller fejlt; Skrivemaaderne er jo som sagt forskellige, og det er vanskeligt for en Sætter at vide, naar han lige kommer ind i et Arbejde, hvilken der er den brugelige.

Men naar vil man komme til endeligt Resultat om at bruge en énsartet Retskrivning i Journalistiken og Literaturen? Vort Sprog, som allerede af Naturen er haardt og uskønt, bliver endnu mere grelt ved denne Vaklen i Skrivemaaden, og selv de Folk, der befatte sig med at give Undervisning i det danske Sprog, føle Trykket af denne Mangel paa Stabilitet i Retskrivningen, da de ere i Tvivl om, til hvilken de skal holde sig.

Chr. Dorph giver et Eksempel herpaa i Forordet til sin „Kortfattet dansk Sproglære", 4de, 5te og 6te Udgave, idet han siger:

> „Fra 3dje Udgave (1872) fremtræder min Sproglære med Hensyn til Retskrivning i en noget anden Skikkelse end tidligere, idet jeg *i Overensstemmelse med de af Ministeriet for Kirke- og Skolevæsenet godkendte Regler for Skolernes Retskrivning* har forandret adskillige Regler, der vel i og for sig maa ansés for de rigtigste, men af Ministeriet ikke antages for skikkede til *endnu* at føres ind i Skolerne, da de ikke have nogen almindelig Udbredelse i Literaturen. Saaledes har jeg igen optaget Tegnet **x** for **ks**, indskudt **j** imellem **g** eller **k** og **e**, **æ** eller **ø**, samt opført en særegen Flertalsform for Udsagnsordenes Nutid, altsaa: *vi tro, ere, vide, fange* o. s. v., for *vi tror, er, véd, fanger* o. s. v. Ligeledes har jeg anført Regler for den sædvanlige Stavelsedeling, der vel ingen Hensyn tager til Udtale eller Oprindelse, men endnu er den almindeligste."

Her er altsaa i de tre sidste Udgaver afveget fra Noget, der tidligere er lært, og tillige fra det, man egenlig ansér for rigtigst, og det man skulde arbejde hen til.

Hvorledes er det nu muligt, at komme til noget endeligt Resultat i Retning af en énsartet Retskrivning, naar man sér, at den ene Generation lærer at skrive saa, den anden saa og den tredje igen en hél anden Retskrivning; man véd jo, at de fleste Mennesker i Reglen holde fast ved det de én Gang har lært, og der maa en Krise eller Omvæltning til, for at faa en Ordning i Forhold som det, der her foreligger.

Det var ønskeligt, om d'Hrr. Forfattere, Journalister, Oversættere og Videnskabsmænd kunde blive enige om at indføre en fast og bestemt Skrivemaade, som kunde faa Hævd ved Undervisningen i Skolerne, og naar dette skér, er der vist ingen, der vil være dem mere taknemmelig derfor end Typograferne.

Den nedsatte Tarif-Komités Opmærksomhed henledes paa denne Sag, om der muligvis fra dens Side var noget at virke paa dette Omraade. *—m —p.*

Konflikt i Knudtzons Trykkeri.

I den forløbne Uge ere 6 Sættere i Knudtzons Bogtrykkeri blevne opsagte til at forlade deres Pladser næste Lørdag under følgende Omstændigheder: For 14 Dage siden havde 2 Sættere paabegyndt et tabellarisk Arbejde og beregnet det efter almindelig gældende Regler; Prisen blev derefter 4 Kr. pr. Kolumne, men da de om Lørdagen fik deres Ugeløn udbetalt, blev det dem betydet, at man havde taget den Reservation at forhøre, hvor det paagældende Arbejde tidligere var trykt, og at man vilde rette Prisen efter hvad der dér var betalt. Saa beroede Sagen til i

Lørdags, men saa begyndte Situationen ogsaa for Alvor at blive kritisk. I Ugens Løb havde Principalen engageret sig med 5 af Sætterne om at de i Søndags skulde arbejde paa det samme Værk mod en Ekstragodtgørelse for Søndagsarbejdet. De 5 Sættere var gaaet ind paa Hr. Knudtzons Forslag uden at tænke over, om det egenlig var tilstrækkelig Vederlag de fik for Søndagsarbejdet, og de var derfor efter nøjere Overvejelse kommen overens om at forlange et højere Vederlag. Nu kom imidlertid Lørdag Aften, og de Sættere, der hidtil havde været sysselsatte i Værket, fik da den Besked, at Prisen var nedsat til *3 Kr.* pr. Kolumne, med tilbagevirkende Kraft paa foregaaende Uges Regning, idet man fortalte, at det var leveret til denne Pris af det Lunoske Bogtrykkeri og at man ikke ansaa sig forpligtet til at give mere end andre Steder (!). En saadan Reduktion kunde Sætterne naturligvis ikke uimodsagt finde sig i, og da de erklærede, at alt Arbejde hos Luno blev betalt fuldt ud tarifmæssig, blev der præsenteret et tabellarisk Arbejde, som Husets Storvizir, Hr. *Ewald*, i sin Tid — „ganske vist," blev der senere bemærket, „en billig Tid" — havde sat for 2 Kr. 25 Øre Kolumnen. Om nu mulig Hr. Ewalds Hukommelse skulde være blevet svækket, saa at han mener han har *sat* disse Kolumner, medens han muligvis kun har *rettet* dem for denne Betaling, vide vi ikke, men det vide vi, at Sagens videre Udfald, ligesom adskillige forkvaklede Forhold i det Knudtzonske Bogtrykkeri, *ene* skyldes denne Herres ofte inhumane Optræden over for Kollegerne. — De 5 til om Søndagen engagerede Sættere nedlagde nu Paastand paa en forhøjet Betaling for deres Arbejde, og en længere Forhandling mellem Sætterne og Principalen endte med, at disse i Betragtning af det af dem givne Løvte om Arbejdets Udførelse om Søndagen vedtog at holde deres Ord, men erklærede, at der ikke kunde være Tale om, at de efter Søndag vilde udføre Arbejdet til den af Principalen fastsatte Pris. — Hr. Knudtzon tog mod Sætternes Tilbud, idet han bemærkede: „Lad hver Dag have nok i sin Plage; paa Mandag taler vi om Resten" og lagde yderligere 50 Øre paa hver Kolumne for Søndagens Vedkommende. Man troede nu hermed Sagen bilagt i det Væsentligste, men man havde sikkert gjort Regning uden — Ewald. — Tirsdag Morgen blev samtlige 6*) i Værket engagerede Sættere stedte til en Konference med Dr. Knudtzon, der betydede dem, at saafremt de ikke gik ind paa hans Fordringer, vilde de faa deres Afsked. Denne Erklæring kom dog næppe Nogen aldeleles uventet, da det jo er en almindelig Kotume, at Arbejderne vises Døren, naar de ikke ville „lystre". Men hvad der kom mere uventet var Hr. Doktorens Erklæring, at han slet ikke anerkendte nogen Tarif, og at han herefter ikke tillod nogen af Sætterne selv at beregne sit Arbejde; Prisen skulde dirigeres fra Kontoret, hvor det altsaa atter vilde blive Hr. Ewald, der kunde gøre sit „jomfruelige" Fidtesystem gældende. Denne sidste Erklæring var dog Sætterne for meget, og man enedes om at underkaste sig alle Eventualiteter, men holde fast ved de en Gang forlangte berettigede Fordringer, og Underhandlingerne var dermed endte, idet der samtidig blev betydet de 6 Sættere, at de maatte forlade Trykkeriet den næste Lørdag. — At Striden ikke drejer sig om Penge-, men om Principspørgsmaal, har Sætterne gentagende faaet at vide, idet Dr. Knudtzon allerede tilbød Sætterne at drikke nogle Flasker Vin for de Penge, der blev dem afkortet (en original Maade at udbetale Arbejdsløn paa!), men ogsaa i Onsdags har erklæret det Samme til en af Husets andre Sættere, med Tilføjelse af, at han nu var villig til at tage sin Opsigelse tilbage, naar man vilde give ham en skriftlig Erklæring for, at Konflikten ene var opstaaet ved en Formfejl fra Sætternes Side, idet disse ikke havde søgt Underhandling. Heller ikke herpaa kunde Sætterne naturligvis indlade sig, idet den eneste Fejl, de har begaaet, netop er at de har tilbudt at sætte Værket 25 pCt. under Prisen, for derved at faa Sagen ordnet. — Saaledes staar Sagen for Øjeblikket; de 6 Sættere ville altsaa paa Lørdag (de 4 af dem ere ved tidligere indgaaet Kontrakt pligtige at blive saa længe) forlade deres Pladser, og vi anmode derfor vore ærede Kolleger om ikke at tage Plads i Knudtzons Bogtrykkeri, før de ere forvissede om, ikke at blive beskaarne i den Ret de har til selv at beregne Prisen paa deres Arbejde. *6*

*) En syvende havde allerede taget Afsked om Søndagen, efterladende sin Ugeløn, der ved Reduktionen var bleven formindsket med **8 Kroner.**

Beskyttelsesforanstaltninger i Chaix & Ko.s Trykkeri i Paris.

Det verdensberømte, og paa Grund af sine fortrinlige Indretninger i mange Henseender med Rette som Mønsteranstalt betegnede Bogtrykkeri, som ledes af Chaix & Ko., og som kalder sig „Imprimerie centrale des chemins de fer" (Central-Jernbane-Bogtrykkeri), og udfører omtrent samtlige Tryksager for Jernbanerne, beskæftiger ca. 700 Arbejdere. Forretningen, som tilhører et Aktieselskab, er indrettet paa det bedste; det ejer en umaadelig stor Sal, som er forsynet med Glastag og omgivet af Gallerier, paa hvilke Stentrykkerne, Bogbinderne og øvrige dertil hørende Arbejdere ere placerede; i Midten af 3 lange Rækker Reoler befinder sig to Rækker Slutteborde med Marmorplader. Trykkeriet ejer en udstrakt elektrisk Ledning, som fra 16 Steder muliggør en øjeblikkelig Standsning af Transmissionsledningen, naar der er indtruffet et eller andet Uheld, saaledes at Ulykkestilfælde i rette Tid enten kunne afværges eller formindskes. Endvidere ere her, som det jo er Tilfældet i ethvert bedre Bogtrykkeri, alle faretruende Maskindele omgivet saa godt som muligt af Beskyttelsesblik, Traadfletninger o. s. v.

Desuden er der opslaaet en stor Del Forskrifter til Advarsel og Belæring for Personalet, saaledes at der ved enhver faretruende Maskine tydeligt kan læses de fornødne Forsigtighedsforanstaltninger. Eksempelvis ere efter disse Forskrifter kun Maskinmestrene berettigede til at sætte Maskinerne i Gang. De maa hver Morgen overbevise sig om den rette Tilstand af de trufne Sikkerhedsforanstaltninger, samt om, at Ingen kan komme til Skade, naar Maskinerne

sættes i Gang, hvorfor de med høj Røst skal raabe: „Giv Agt! Tag Hænderne i Agt!“ Saadanne Foranstaltninger, som ved trykte Instruktioner bringes til Personalets Kundskab, ere af stor Vigtighed til Forebyggelse af Ulykkestilfælde og burde anvendes hyppigere navnlig paa Bogtrykkerierne, der jo ellers altid med Hensyn til slige Indretninger overfor andre Forretninger vil gaa foran med et godt Eksempel!

I Følge Instruktionen tillades Rensningen af Maskinerne kun, naar disse samt de dertil hørende Transmissioner staa fuldstændig stille. Det er forbudt at sætte Stiger til Transmissionerne, naar disse ere i Gang; at aftage Drivremmene maa kun ske indirekte, d. v. s. ved Hjælp af en Stang. Endvidere er det forbudt at lege ved eller at løbe omkring Maskinerne. Ved ethvert Ulykkestilfælde eller ved en eller anden Handling, som strider imod Forskrifterne, maa Maskinmesteren eller Fyrbøderen øjeblikkelig sætte Faktoren i Kundskab derom. Enhver Tilsidesættelse af disse Bestemmelser straffes med en Pengebøde; naar en saadan Tilsidesættelse har et Ulykkestilfælde til Følge, straffes den med øjeblikkelig Afskedigelse. Endelig gøres Maskinmestrene endnu særlig ansvarlige ved at man indprenter dem de Paragrafer af „*Code penal*“ (Straffeloven), som handler om Ulykkestilfælde foranledigede ved Uagtsomhed. Desuden er det udtrykkeligt forbudt, at arbejde ved Maskinerne med Blouser eller med Frakker, som ikke ere knappede, eller med flagrende Klædningsstykker paa. — Hvad dette sidste angaar, vilde det være særligt anbefalelsesværdigt, at Maskinpigerne ogsaa ved den nedre Dél af deres Forklæder vilde anbringe Bændler, formedelst hvilke deres Klædningsstykker blive holdte sammen og forhindrede i at flagre.

For at bekæmpe *Blykoliken* har Dr. Magnin udarbejdet en Instruktion for Sætterne hos Chaix & Ko., som vi her skal meddele til flittig Efterlevelse for vore Kolleger:

1. Hver Dag skal en Sætter drikke 3 Glas Svovl-Limonade;
2. Før hvert Maaltid skal Ansigtet og Hænderne vaskes;
3. Mad maa helst nydes udenfor Sætterilokalerne;
4. Mindst én Gang om Ugen bør man tage et Svovlbad;
5. Imod Forstoppelse skal der bruges Sedlitzvand som Afføringsmiddel;
6. Sætterilokalerne skal luftes godt ud.

Til hvilken Nation hørte Johan Snell?

Da *Johan Snell* nu én Gang er kommen paa Dagsordenen i disse Dage, saa synes mig, at det kunde være interessant endnu at dvæle lidt ved ham og ikke lade Mindet om denne Skandinaviens første Bogtrykker være afsluttet med den Fest Typografernes Sangforening fornylig afholdt.

Ifølge Hr. Justitsraad *Bruuns* Foredrag ved Snell-Festen, har Forskningen slaaet fast, at Snell maatte stamme fra Nederlandene; men mon dette ogsaa kan være korrekt? Man har jo ingen anden Støtte for denne Formodning, end at de Typers Snit, som han benyttede, var det samme man paa den Tid benyttede i Holland, og at Indholdet af den Bog han trykte i Stockholm 1483 var det samme, som en Bog, der tidligere var trykt i Holland.

Enhver Nation vil som bekendt gærne beholde, hvad der hører den til af ædelt og stort, enten det saa er paa det ene eller paa det andet Omraade, og skønt vi her hjemme ikke kan gøre nogen Ejendomsret gældende lige overfor Snell, saa kunde der dog være Tanke om, at vore Stamfrænder hin Sides Sundet kunde have Ret dertil. Bestemt kan det vel ikke paavises, men muligvis kan fortsatte Undersøgelser og Forskninger føre til et Resultat i den Retning; Tanken herom er opstaaet hos mig og bliver mere og mere levende, jo længere jeg grunder derover.

Mon Johan Snell ikke var en Svensker? Der er et Par Grunde, om end kun svage, der taler for denne Formodning.

Vi antage jo, at de Mænd, der i Kunstens første Dage bleve oplærte i denne, vare dels Skriftlærte, dels Videnskabsmænd; kan man nu ikke tænke, at Johan Snell ogsaa har været en saadan, der paa en Udenlandsrejse er kommen til Holland og der sét den nyfødte Kunst og sat sig ind i dens Enkeltheder, for derefter at bringe denne vigtige Opfindelse hjem med sig til sit Fædreland, hvor den var aldeles ukendt. Der er intet der taler for, at en Fremmed i den Periode skulde drage til Stockholm, saa højt oppe i det kolde Nord, for at vise denne Opfindelse. Nej, han maatte have havt hjemme der.

Havde Snell været en af de almindelige vandrende Bogtrykkere, som *Povl Strange* omtaler i sin lille interessante Artikel i Nr. 20 af „Typograf-Tidende“, betitlet „*Fra Johan Snells Tid*“, hvorfor blev han da ikke længere i Odense, da han én Gang havde slaaet sig ned der, og udført den større Bog der, som han senere udførte i Stockholm? Hans Higen maa absolut have været mod Sverig, eftersom han opholdt sig saa kort Tid i Danmark og derefter for bestandig havnede i Stockholm.

Dette er nu min første Støtte til den Antagelse, at Snell skulle have været en Svensker. Et andet Punkt, som jeg ogsaa støtter mig til, er selve Navnet *Snell*. Er der noget der taler for, at dette kan have sin Rod i Holland? Jeg tror det ikke; det synes tvært imod at have saa god en svensk Klang, som noget Navn kan have, der er bogstaveret paa denne Maade. (Som vi vide, betyder jo Ordet „*snell*“ i det svenske Sprog det samme som „god“ eller „rar“.) I det Tilfælde, at det havde været hollandsk eller tysk, havde man uden Tvivl opdaget et „*ch*“ efter *S*'et.

Spørgsmaalet om *Johan Snells Nationalitet* er ikke aldeles uvigtigt i den skandinaviske Bogtrykkerkunsts Historie, og det er ikke uden Interesse, om man kunde komme paa det Rene hermed. *Vilh. T.*

Til Cigararbejdernes Strejke har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Rigsdagens Sætteri Kr. 2.45, I. Cohens Bogtr. Kr. 3.90, i alt Kr. 6.35, med de tidligere indkomne Kr. 261.90 tilsammen **Kr. 268.25.**

Hermed sluttes Indsamlingen. Saavel paa Komiteens som Cigararbejdernes Vegne bringer jeg herved de ærede Bigragydere en hjærtelig Tak for den betydelige Hjælp, de have ydet Cigararbejderne i deres langvarige og besværlige Kamp for Eksistensen. *Rud. Böhm.*

Brevkasse.

Typograf Guiteau, som sidst har været paa Lolland, bedes opgive sin nuværende Adresse til Ekspedient Faber, Aviskontoret, København K.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 25. | København, den 15. December 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

I Aften, Lørdagen den 15. December, Kl. 10½, afholdes en

ekstra-ordinær Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Amagertorv 4.

Dagsorden:

1. Supplementsbestemmelser til Foreningens Love.
2. Budgettet.
3. Formanden stiller Andragende om *at udstede Amnesti for de Typografer, der i 1876 har svigtet deres Kolleger i Lønningskampen.*

Talrigt Møde udbedes. *Styrelsen.*

Halvaarligt Budget.

Indtægt.

	Kr.
Medlemsbidrag	2000
Abonnement paa „Typograf-Tidende“	30
Avertissementer	12
„Dansk typografisk Forening“, ⅓ af Udgiften ved Udgivelsen af „Typograf-Tidende“	230
Renter	180
	2452

Udgift.

	Kr.
Faste Understøttelser	68
Rejsehjælp m. m.	200
Leje af Lokale	72
Administration	30
Tidskrifter og Bladhold	30
Budeløn	70
Bogtrykkerarbejde	70
Trykning af „Typograf-Tidende“	525
Redaktions-Honorar	100
Udgift ved Bladets Forsendelse til Medlemmer af „Dansk typografisk Forening“	35
Formandens Honorar	50
Kassererens —	150
Forskellige Udgifter	150
Understøttelse til Arbejdsløse	150
Til Bibliotheket	50
	1750
Paaregnet Indtægt	2452
— Udgift	1750
Overskud	702

Nye Medlemmer:

Niels Hansen [Trykker, Mdl. af „Dansk typ. Forening“, sidst arb. i Frederiksborg], *H. C. Jacobsen* (Hornum).

Vilh. August Bang [har tidligere været Medlem] (Ludv. Jørgensen).

J. P. Jacobsen [sidst arb. i Næstved], *Gerhard Steen* [sidst arb. i Leipzig] (Nielsen & Lydiche).

Th. Saurbrey [Trykker] (Hoffensberg & Trap).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere bedes give talrigt og præcist Møde i Aften Kl. 9½ i Lokalet, Sct. Gertrudstræde 5, Stuen.

Styrelsen.

Johan Snell var en Hollænder.

Det tyske Ord *schnell* skrives kun saaledes paa Højtysk, paa Plattysk og Hollandsk skrives det *snell* — paa Dansk *snel* og Svensk *snäll* (af Islandsk *snialr*); Ordet betyder: hurtig, kraftig, tapper.

Navnet *Snel* eller *Snell* findes først brugt i Tyskland i 18. og 19. Aarhundrede. Derimod hører det fra gammel Tid hjemme i *Nederlandene*. I S. Walborgs Kirke i Antwerpen findes en Ligsten over en Dame Mechteld *Snelle*, som døde 1248. I Domkirken i Antwerpen ligger begravet Cornelis *Snel* fra Amsterdam, som døde 1670. I det 16. og 17. Aarhundrede levede der i Lejden to Professorer, Fader og Søn, med Navnet *Snell*, Rudolph og Willebrod. Navnet *Snell* forekommer i England i 17. og 18. Aarh.

Vigtigst maaske er at nævne *Jan Snel* eller *Jan Snell*, en Maler, der nævnes 1493 som Medlem af Lukas-Gildet i Antwerpen og døde 1504, — altsaa en Samtidig med den dansk-svenske Bogtrykker.

G. E. Klemming og J. G. Nordin, Svensk Boktrykkeri-Historia 1483—1883, I, Stockholm 1883, S. 147, antage, at *Snell* var en Hollænder og kom fra Gouda; de anerkende altsaa ikke Navnet som værende svensk, sml. mine Aarsberetninger

og Meddelelser fra det st. kgl. Bibliothek, I, Kbh. 1870, S. 13.

Navnet *Snell* bruges som første Stavelse i en Række Navne, som alle ere hollandske: Snellaert, Snellaers, Snellen, Snellerst, Snellinck, Snellinckx, Snellinx. Snelling og Snellinge forekomme i England.

I mit Foredrag om Johan Snell, hvor jeg var nødsaget til i kort Tid at sammentrænge hvad jeg kunde fortælle saa meget som muligt, kom jeg ikke ind paa at tale om Navnet. Ovenstaaende Notits bedes betragtet som et Tillæg til Foredraget. *Chr. Bruun.*

Vor egen Sag.

Hr. Bogtrykker *Thillerup* i Odense har tilsendt os en lille Epistel, fordi vi „har optaget saadanne Artikler i Bladet, som paa Grund af et énsidigt Indhold ikke have Spor af Interesse for Læserne", og som Bevis herpaa anfører han den Artikel i vor sidste Nr., der omhandler en Konflikt i Knudtzons Trykkeri, „hvor nogle Sættere ikke have kunnet komme overens med Principalen om Prisen for Sætningen af et Arbejde, og af hvilken man ikke kan komme paa det Rene med, om det er Sætterne, der forlange for meget, eller Principalen, der er for kneben." Endvidere anker Hr. Thillerup over, at vi optage den Slags Artikler uden Navns Underskrift.

Imod disse Anker skulle vi tillade os at fremføre følgende:

At redigere et typografisk *Fagblad* er ingenlunde noget behageligt, langt mindre taknemmeligt Arbejde, thi lige saa mange Læsere, lige saa mange Kritici, og da det ligger i den menneskelige Natur, at Meningsforskellen ytrer sig i lige saa høj en Grad, som der er tænkende Læsere til, saa vil man deraf kunne sé, at det er ligefrem uoverkommeligt, at gøre det Alle tilpas. De københavnske *Typografer* t. Eks. klage af og til over, at Bladet ikke bringer flere af den Slags Artikler, som Hr. Th. anker over, medens man godt kan forstaa, at den Stand, hvortil Hr. Th. hører, ikke holder af, at Arbejderne taler deres Sag for højt, naar de tro sig forurettede. Saafremt nu Redaktionen skulde indlade sig paa denne tvedelte Anskuelse, vilde det snart vise sig, at al Konsekvens og al Logik var gaaet fløjten. Thi man kan kun være ét: *enten er* man Forsvarer af den Sætning, som findes i Bladets Titel, *eller* man er det *ikke;* men da vi nu en Gang have faaet det Hverv at træde i Skranken for vore Kollegers, ɔ: Typografernes, Interesser, saa mene vi, at det er vor Pligt at optage Artikler, der kriticerer utilladelige Forhold omkring paa Trykkerierne. Naar *vi* skulde beklage os over Noget, da var det det, at de typografiske Arbejdere hidtil ikke i en højere Grad have gjort Brug af denne deres Ret; thi Hr. Th. kan være aldeles overbevist om, at der paa en stor Del Trykkerier er mange Skavanker, som kunde trænge til at komme under Behandling.

Hr. Thillerup tager Forargelse af Artiklen om Konflikten hos Knudtzon — men efter vor Mening aldeles med Urette. Dér have vi netop et Bevis paa, hvorledes Arbejderne behandles — endskønt der her i Byen eksisterer en Tarif, kommer snart den ene, snart den anden Principal og erklærer Tarifen som ikke eksisterende for *ham* (vel at mærke, naar dette er i Typografernes Disfavør); kan Principalen derimod sé, at en eller anden Bestemmelse i denne forsvarer ham imod sine Arbejderes „Overgreb", ja da er Tarifen ganske fortrinlig og bør overholdes. Hvad Forunderligt er der nu i, at de bevisligt forurettede Arbejdere hos Knudtzon benytter deres Organ til at fremstille Sagen for deres Kolleger? Saafremt denne Sag virkelig er uden Interesse for Hr. Th., da tro vi nok at turde paastaa, at Typograferne omfatter den med desto større Interesse; den nærmeste Tid vil give os Ret heri; thi endskønt Trykkeriet fra Foreningens Side ikke er bleven blokkeret, vil det dog vise sig, *at Typograferne ikke vil søge Arbejde dér, førend Hr. Dr. Knudtzon har afgivet den Erklæring* til „Den typografiske Forening"s Styrelse, *at han loyalt vil overholde den Tarif*, man her i København for Tiden arbejder efter. Den paaklagede Artikel har saaledes givet Impulsen til, at Typografernes Solidaritetsfølelse viser sig i et nyt smukt Lys.

Hvad nu endelig angaar Hr. Th.s Anke over, at slige Artikler ikke ere forsynede med Navns Underskrift, da er dette aldeles ikke fordi Vedkommende ikke kunne være bekendt, hvad de have skrevet, men fordi de derved vilde risikere at blive udelukkede fra Arbejdet paa andre Trykkerier, men denne Eventualitet er det vor Pligt, saa vidt muligt at undgaa, thi *vi* have ingen Interesse af at vide én eller flere Kolleger stedt i Arbejdsløshed, fordi de have vovet at kritisere utilladelige Forhold paa de Trykkerier, som de arbejdede i. Man har desværre sét Eksempler paa, at Kolleger for lignende Tilfældes Skyld har maattet gaa ledig i flere Maaneder.

Konflikten i Knudtzons Bogtrykkeri.

Vi have modtaget følgende to Skrivelser:

I.

I forrige Nummer af „Typ.-Tid." har Hr. Barnewitz som Ordfører for de 6 opsagte Typografer i Knudtzons Bogtrykkeri paa en usand og uforskammet Maade udtalt sig om mig, som nøder mig til at tage til Genmæle. Hvad altsaa angaar Prisen paa Kolonnerne af Trydes Katalog, da kan jeg **nu** sige, efter selv at have baade sat og aflagt adskillige Kol., at mere end 3 Kr. vil der ikke blive givet noget Sted her i Byen, og en nogenlunde *ordenlig* Sætter vil da have en Ugeløn af 27 Kr., naar han sætter paa det omstridte Værk, iøvrigt mener jeg at have mere Forstand paa at bedømme et Arbejde, end den forhenv. Ombrækker i „Fædrelandet" og „Socialdemokraten". Hvad angaar at min Hukommelse skulde være svækket, saa jeg ikke véd, om jeg har sat eller korrigeret et tabellarisk Værk, da maa jeg ligeledes bestemt udtale, at jeg har *sat* det, min Hukommelse fejler intet. Hvad angaar Floskelen „forkvaklede Forhold" skyldes mig, da glemmer Hr. Barnewitz at anføre: hvad det er! Hr. Barnewitz taler saa meget om Kollegialitet, jeg troer imidlertid at være i Besiddelse af mine Kollegers Agtelse, siden de altid har vist

mig den store Ære at overdrage mig at varetage deres Interesser ved at vælge mig til alle Tillidsposter, saa der skal mere end Hr. Barnewitz anonyme Insinuationer til at nedsætte mig i mine Kollegers Agtelse. *Chr. Ewald.*

II.

Hr. Redaktør!

Da jeg ønsker at meddele „Typograf-Tidende"s Læsere de nærmere Omstændigheder, der hænge sammen med den for faa Uger siden i Fr. G. Knudtzons Trykkeri stedfundne Konflikt, er jeg saa fri at bede Dem optage Følgende:

I Ugen 11.—17. Novbr. blev et Arbejde givet op til Sætning, der bestod af tabellariske Kolumner, for hvilke jeg mente, at Prisen kunde sættes til 3 Kr. pr. Stk. Lørdagen derefter førte de to Sættere, der havde havt dette Arbejde, uden forudgaaende Forhandling 4 Kr. i Regning derfor, og jeg vedføjede i de to Regningsbøger et „à Conto", idet jeg inden jeg definitivt protesterede mod den i Regningen førte Pris, ønskede at søge Oplysninger om, hvorledes de samme Sider tidligere vare betalte andet Steds. — Jeg kom efter indhentede Oplysninger til det Resultat, at den tidligere Pris maatte have været som af mig tænkt. — I Ugens Løb kom flere til at sætte derpaa, og det blev imidlertid bekendt, at min Efterforskning havde ført til Bekræftelse for min, men ikke for den af Sætterne forlangte Pris. Ikke destomindre blev der af disse den næste Lørdag atter ført 4 Kr. i Regning. Disse 4 Kr. reducerede jeg til 3 Kr.

Der var nu imidlertid foregaaet Følgende. For at faa Hast paa dette Arbejde, havde Dr. Knudtzon om Torsdagen foreslaaet 5 Sættere at komme den paafølgende Søndag ($^{24}/_{11}$) og arbejde paa nævnte Værk mod for Sats og Aflægning at modtage 4 Kr. 50 Øre pr. Kol. Disse 5 Herrer vare gaaede ind herpaa, men ikke destomindre kom Lørdag Aften en af dem ned i Kontoret og meddelte, at de vel vare villige til, som Betaling for deres Søndagsarbejde at modtage Kr. 4,50 pr. Kol., men at det skulde forstaas eksklusive Aflægning. Dr. K. kaldte nu den af de Herrer, han havde talt udtrykkeligst med herom, ned, erindrede ham om det givne Løfte og spurgte, om de vilde holde hvad de havde lovet. Den Paagældende *kunde ikke straks besvare dette Spørgsmaal;* men forbeholdt sig at konferere med sine Kolleger. Lidt efter kom han tilbage med det Svar, at efterdi de netop havde *lovet* det, vilde de som Løn for Søndagsarbejdet modtage Kr. 4,50 for Sats og Aflægning, *men fra paa Manday kostede disse Kol. Kr. 4,00.* Dr. K. svarede: „Vil De m. H. t. det første Punkt sige Deres Kolleger, at jeg respekterer, at de ere rede at holde, hvad de have lovet og at jeg er villig til at betale Kol. med Kr. 5,00 (i Stedet for 4,50). Vil De m. H. t. det sidste Punkt svare: — „Hver Dag har nok i sin Plage.*)"".

Søndagen kom, og der blev arbejdet — meget godt som det synes; thi da jeg om Mandagen søgte at gøre mig klart, hvorledes det hele i Spørgsmaal værende Arbejde stod i Forhold til *den enkelte Sætters Arbejdsevne*, fandt jeg atter den fuldstændigste *og for mig mest afgørende* Bekræftelse paa min Pris Rigtighed. De mindre dygtige af de Sættere, der vare beskæftigede dermed, præsterede i kortere Tid end 7 Timer Satsen af en Kolumne ÷ en Pille Løbenummer, som blev sat til i Korrekturen. Dette Resultat — taget som Hverdagsarbejde — svarede til *20 % mere* end vedkommende Sætteres *Gennemsnitsfortjeneste for de 3 sidste Maaneder.* Jeg fandt altsaa ingen Grund til at forandre min Mening.

Om Mandagen foreslog jeg atter nogle af d'Hrr. at tage fat paa Arbejdet, og da de fastholdt deres Pris, opfordrede jeg Dr. K. til at sige dem op, hvilket han gjorde. Min Mening var ikke den, at mit Syn paa Sagen var absolut rigtigt, fordi det var mit, men jeg fandt mig ikke foranlediget til uden foregaaende Forhandling at lade Sætterne diktere Prisen.

Om Tirsdagen fremkom et Forsøg til en Mægling af særdeles venskabelig Art —, men Dr. K.s Svar var ganske naturligt dette: „Vi kunne godt blive enige om Pengespørgsmaalet, blot maa d'Hrr. først erkende, at de have begaaet en Fejl ved, i Stedet for at *forhandle*, at have *foreskrevet* Prisen.

Dette er Sagens faktiske Sammenhæng. M. H. t. Tonen i den skrevne Artikel, lader jeg hver god Kollega dømme, som han synes. Ingen, som har arbejdet her i Trykkeriet, *vil tro*, at Dr. K. har budt Sætterne Vin *som Betaling*; der er her vendt op og ned paa en Yttring, som præciserede, at Spørgsmaalet var ophørt at være et Pengespørgsmaal og var blevet et Principspørgsmaal. Hvad jeg imidlertid mest maa beklage, det er, at Artiklens Forfatter, som det synes, har sat sig som sin væsenligste Opgave, at komme Hr. Chr. Ewald til Livs og med dette Formaal for Øje øver sig i en Skældsordslyrik af den simpleste Slags. Ved Opsigelsen til d'Hrr. udtalte de en Uvilje mod Hr. Ewald, der gav mig Anledning til tydelig og uforbeholdent at erklære, at Hr. E. slet Intet havde at gøre med denne hele Sag, men at det ene og alene var mig, fra hvem den var udgaaet og af hvem den forfægtedes. — Naar d'Hrr. efter dette dog har inddraget Hr. Ewald saaledes, som de have gjort, da er dette lige saa lidt kollegialt som det er ærligt. *G. L. Lind.*

* * *

Idet vi i alt væsenligt henholder os til vor omstaaende Artikel, maa det dog være os tilladt at gøre nogle faa Bemærkninger til Hr. *Linds* Skrivelse. Det synes os, som om Hr. L. i Hovedsagen *ikke* afkræfter det af „6" i forrige Nr. fremførte, idet Pointen i dette jo netop var, at Sætterne skulde akceptere den af Huset dikterede Pris og da de ikke vilde det, fik de deres — Afskedigelse. Angaaende selve det omstridte Arbejde, da vil enhver Sætter forlange 100 % for det, og naar de 6 Sættere have slaaet 25 % af deres Fordringer, da er det soleklart, at de have fyldestgjort § 6 i den nugældende Tarif, som taler om „Overenskomst" eller en Dagløn af indtil 3 Kr. 50 Øre, medens Huset aldeles har tilsidesat Tarifens Aand og Bogstav. Men for at enhver Læser kan komme paa det Rene med, hvad Striden egenlig drejer sig om, skulle vi her give en lille Forklaring. Prisen pr. kompres Bourgeois-Kolumne er 1 Kr. 98 = 2 Kr.; paa Kolumnens tre Sider findes en dobbelt Rammestreg; derefter kommer en Kolonne „Løbe-Nr."; én Pille (Indmaden) er sat paa ca. 14 Cicero og falder ind under Bestemmelsen „fremmede Sprog"; herefter findes to Piller paa 5 Cicero hver og som efter Tarifen fordrer en Godtgørelse à 5 Øre pr. 1000 Bogstaver; til syvende og sidst er der 4 Talpiller med en stor Del Brøktal i; altaaa i alt 8 Piller, af hvilke de 5 ere fyldte med Tal. Hertil kommer, at Manuskriptet bestaar af 3 Dele, som

*) Ordret citeret her. — Et lille perfidt anbragt „jo" (Hver Dag har jo o. s. v.) bringer let Læseren paa den Formodning, at vi hver Dag her i Trykkeriet føre Skændsmaal om Priser, hvilket dog ikke er Tilfældet. Sætningen blev udtalt med en vis frejdig Aabenhed og betød letforstaaelig dette: Vi blive nok enige om det Spørgsmaal, naar vi tage det for paa Mandag.

befinder sig paa forskellige Hænder, saaledes at enhver Sætter nødsages til hvert Øjeblik at forlade sin Plads for at faa fat i den Linje eller de Tal, som han skal sætte; for dette vilde § 11 komme i Anvendelse. Alt i alt vilde 100 % være en passende Godtgørelse for dette Arbejde, men vilde dog til Nød kunne leveres for 75 %; — 50 % er i ethvert Tilfælde for lidt. Naar Hr. Lind tvivler om, at man noget Sted her i Byen vilde kunne faa 100 %, da kunne vi give den Oplysning, at denne Godtgørelse netop vil blive givet de fleste Stæder. — Hr. *Ewalds* Skrivelse have *vi* ikke noget at sige til. *Red.*

Forskelligt.

Som det fremgaar af omstaaende Bekendtgørelse, afholdes i Aften en Generalforsamling, som i flere Henseender er af en meget stor Vigtighed, idet ikke alene Sammenslutningen med „Typografernes Hjælpekasser" ved de foreslaaede Supplementsbestemmelser faar et for vor Forenings Vedkommende synligt Udtryk, men ogsaa det 3dje Punkt vil give Anledning til en grundig Eftertanke. Vi forvente derfor, at Medlemmerne vil give talrigt Møde.

— Efter Forlydende har „Stiftelsen for Typografer" for nogle Dage siden købt Ejendommen Nr. 23 i Viktoriagade for en Sum af 51,000 Kroner foruden Omkostninger. Saa vidt vi have kunnet bringe i Erfaring, skal Ejendommen overtages fra Nytaar 1884. Stiftelsen ejer altsaa nu to Steder, nemlig det omtalte samt et i Istedgade beliggende.

— I Nr. 45 af „Vorwärts" bekendtgør vor Kollega, Hr. *Carl Höger*, at han vil nedlægge sine Poster som Leder af Wiener-Foreningen og som Redaktør af „Vorwärts". I en længere Afskedsartikel gør han Rede for de Grunde, der have foranlediget ham til dette Skridt. Han siger, at han med Hensyn til sin mangeaarige uegennyttige og opofrende Virksomhed i Foreningen ansér det for at være under sin Værdighed at slaas med „Kolleger", der under Venskabets Maske optræde som Intriganter og stadig bagvasker og fortrædiger ham. — Man kan beskytte sig imod sine Fjender, men ikke imod sine „Venner"!

— Wiener Principalernes Organ, „Oesterr. Buchdr.-Ztg.", har i sit Nr. 44 maattet dele Skæbne med andre østerrigske „revolutionære" Blade, idet nævnte Nr. er *beslaglagt* af Statsprokurøren, fordi det har indeholdt en Artikel imod den østerrigske Regering, der flere Gange har gjort Forsøg paa at unddrage de private Bogtrykkere Statens Tryksager og at lade disse besørge af Statstrykkeriet i Wien.

— I Schweiz eksisterer for Tiden 294 Bogtrykkerier; af disse findes i Kanton Zürich 38, i Bern 44, i Luzern 9, i Uri 2, i Schwyz 7, i Unterwalden 2, i Glarus 3, i Zug 4, i Freiburg 9, i Solothurn 8, i Basel 20, i Schaffhausen 18, i Appenzell 7, i St. Gallen 26, i Graubünden 9, i Aargau 29, i Thurgau 9, i Tessin 7, i Waadt 22, i Wallis 2, i Neuenburg 13 og i Kanton Genf 18. I hele Schweiz kommer gennemsnitlig 1 Bogtrykkeri paa 9687 Indbyggere. Endvidere findes i Schweiz 450 Hurtigpresser, 157 Trædepresser, 201 Haandpresser, 124 Faktorer, 1527 Sættere og 365 Trykkere.

— I Byen New York er i de sidste Dage af Oktober af de derværende engelske Typografer bleven gennemført en stor Strejke, som i Hovedsagen kun har varet $^3/_4$ Dag, og som gik ud paa en Tarifforhøjelse fra 30 Cents pr. 1000 m til 40 Cents. I Strejken deltog ca. 2000 Typografer, deriblandt saa godt som samtlige Maskinsættere og kvindelige Sættere. Medens den engelske Typograf-Union sidste Foraar knapt talte 1000 Medlemmer, fik den ved at udstede Amnesti for dem, der ved den forrige Strejke havde svigtet, i kort Tid en Tilvækst af over 2000 nye Medlemmer. — Det vil sandsynligvis ikke vare ret længe, inden den tyske Typograf-Union i New York ligeledes gør Skridt til en lignende Lønningsbevægelse, og man maa altsaa være belavet paa, snart at høre noget mere derovre fra. — Efter at vi havde skrevet dette, kom den Efterretning fra Amerika, at der i Begyndelsen af denne Maaned var udbrudt en stor Strejke i New York og Boston; det synes saaledes, som om det er den *tyske* Typograf-Union, der har sat denne sidste Bevægelse i Scene. At dømme efter de sparsomme Efterretninger, der lyde derovre fra, har denne Strejke ligeledes faaet et glimrende Udfald.

Kundgørelser.

Abonnement paa „Typograf-Tidende",

som udgaar regelmæssig hver 14. Dag, modtages paa alle kongl. Postkontorer og Brevsamlingssteder samt i enhver Boglade til en Pris af 75 Øre Kvartalet foruden Forsendelses-Omkostninger.

Avertissementer indrykkes til en Pris af 10 Øre pr. Linje; ved gentagen Indrykkelse Moderation.

Bladets Ekspedition er hos *L. D. Berg*, Store Regnegade 17, København K.

Paa Udgiverens Forlag udkommer:

Anden Aargang.

Almanak for Bogtrykkere, 1884.

Udgiven af **Martius Truelsen,**
Kultorvet 10. København K.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening".

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 26. | København, den 29. December 1883. | 10. Aargang.

Den typografiske Forening.

Konflikten i Knudtzons Bogtrykkeri har fundet sin Afslutning ved, at Hr. Dr. Knudtzon overfor Formanden samt et andet Medlem af Styrelsen har afgivet tilfredsstillende Erklæringer med Hensyn til den fremtidige Overholdelse af Tarifen.

Lørdagen den 26. Januar 1884 afholdes Foreningens

Maskebal

i Seekamps Lokaler paa Gammelholm.

Medlemmerne anmodes om at agitere for en talrig Tilslutning. *Styrelsen.*

Nye Medlemmer:

Victor Carlo Nicolavs Rasmussen [har tidligere været Medlem] (S. B. Salomon).

Thorvald N. Lund og *Fr. Jul. Hansen* (Qvist & Ko.).

N. D. Andersen (Jul. Behrend).

F. S. Løvgreen (Trier).

Daniel Meyer [har tidligere været Medlem] (Fr. G. Knudtzon).

H. F. Hygum [Medl. af „Dansk typ. Foren."] (Aller).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

For saa tidligt som muligt at kunne aflægge indeværende Halvaars Regnskab anmodes d'Hr. Lokalformænd om at indsende Oktober Kvartals Regnskab — ledsaget af Kvitteringer over hafte Udgifter — til undertegnede Hovedkasserer for Foreningen, **senest 14. Januar.** Indbetalingen omfatter denne Gang 13 Uger (6. Sptbr.—29. Decbr. inkl.).

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne.

Aarhus, 25. Decbr. 1883. *Joh. Lund,*
Østergade Nr. 27.

I *Nykøbing paa Sjælland* oprettes fra 1. Januar 1884 en Lokalforening (3 Medlemmer) med *A. Clausen* som Formand.

I Fredericia er *Th. van Laer* bortrejst, og i hans Sted er *Th. Thomsen* valgt til Lokalformand.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere bedes give talrigt og præcist Møde i Aften Kl. 9½ i Lokalet, Sct. Gertrudstræde 5, Stuen.

Da Aarsfesten nærmer sig, anmodes d'Hrr. Sangere om ikke at svigte nogen af de resterende Mødeaftener.

Styrelsen.

Den ekstraordinære Generalforsamling den 15. December 1883.

Dirigent: *N. Hansen,* Sekretær: *Rosberg.*

1. Supplementsbestemmelser til Foreningens Love. — *Form.* oplæste det af Styrelsen til Generalforsamlingens Godkendelse fremsendte Forslag, der er meddelt i Nr. 24. Han formente, at det ikke trængte til lang Forklaring, da det var en naturlig Selvfølge af Overenskomsten med „Hjælpekasserne for Typografer", i Følge hvilken ingen kan optages efter 1. Januar 1884 i Kasserne, med mindre han kan bevise at være Medlem af „Den typografiske Forening". Ligesaa naturligt fandt han det, at den, som ikke opfylder sine Forpligtelser i den ene Forening, mister sine Rettigheder i begge. § 20 er ligeledes fremkommen som Konsekvens af, at kun „Den typografiske Forening" er i Stand til at slutte Overenskomst med andre Foreninger. — *H. P. Lassen* fandt, at i § 18 burde der staa, at det var kun i Sygekassen, man skulde indmelde sig, thi med Hensyn til de andre Kasser havde Sygekasse-Kommissionen anset det for rigtigst, at lade det være en frivillig Sag, om Medlemmerne vilde træde ind i dem eller ikke. I Tilfælde af, at et Medlem blev inkurabel, fandt han, at dette ikke burde have Indflydelse paa hans Stilling i den anden Forening. — *Form.* og *Emil Petersen* gav denne Betragtning ubetinget Medhold; den sidste benyttede tillige Lejligheden til at rette en indtrængende Opfordring til de unge om at træde ind i Kasserne, nærmest fordi han saa dem saa talrig repræsenterede i Aften. — *Form.* indbragte en Ændring til § 19, der gik ud paa:

„at fra 1. Januar 1884 skal enhver melde sig til Optagelse i Sygeafdelingen".

Supplementsbestemmelserne *vedtoges* enstemmig.

2. Budgettet. — *Form.* udtalte sig om forskellige Poster og gennemgik kort Budgettet. — *Schiøtt* ankede over, at Medlemmerne af og til blev stuvet sammen i et lille Værelse; vor Forening maatte stadig kunne gøre Fordring paa den store Sal. — *Emil Petersen* oplyste, at fra 1. April 1884 skal Lokalet ikke mere benyttes til Restavration.

Budgettet *vedtoges* derefter.

3. *Form.* stiller Andragende om at udstede Amnesti for de Typografer, der i 1876 har svigtet deres Kolleger i Lønningskampen. — *Form.* ansaa det som en Selvfølge, at man ikke vilde tro om ham, at han følte Sympathi for de Folk, der svigtede os den Gang, og derfor havde fremsat denne Sag; nej, dertil havde han kun taktiske Grunde, thi han var overbevist om, at denne Amnesti vilde i høj Grad gavne Tarifunderhandlingerne. Uden at være indiskret, troede han nok at turde sige, at der var grundet Haab om at opnaa Overenskomst med Principalforeningens Medlemmer, om at disse kun vilde beskæftige Medlemmer af „Den typografiske Forening"; men i saa Tilfælde burde enhver optages. — *H. P. Lassen* fandt dog, at der var enkelte, som aldrig burde optages i Foreningen. Den store Mængde, som forud havde nægtet at deltage i Kampen, kunde han være med til at amnestere, men de, som havde underskrevet og dog svigtet deres Ord, burde aldrig faa Lov til at indtræde. — *Dirigenten* syntes, at man ikke godt kunde udelukke ét Medlem, thi det Resultat kunde der saa komme, at Foreningen blev tvunget til at optage vedkommende. — *C. C. Jensen*, *Emil Petersen* og *Hansen-Pugh* kunde slutte sig til Lassen. — *Heinemann* fandt, at Foreningen ikke skulde tvinge Principalen til at bringe en Mand til Bettelstaven. — *Hansen-Pugh* syntes, at i det Tilfælde burde Manden søge til de Trykkerier, der stod uden for Principalforeningen. — *Form.* udtalte, at i New-York havde Typograferne ligesom vi tabt deres Strejke med Glans; men derefter havde de udstedt Amnesti og vundet den sidste Strejke. — *Louw* syntes, at 8 Aars Udelukkelse havde været Straf nok og kunde stemme for almindelig Amnesti. — Sluttelig *vedtoges* enstemmigt et Forslag af *Böhm*, saalydende:

„Indtil 1. Marts 1884 kunne de Typografer, der i 1876 svigtede deres Kolleger i Lønningskampen, optages som Medlemmer i „Den typografiske Forening", naar de melde sig til dette Tidspunkt; dog saaledes, at enhver Generalforsamling kan nægte *enkelte* af dem Optagelse".

Udenfor Dagsordenen rettede *Louw* en Forespørgsel til Styrelsen, angaaende Konflikten i Knudtzons Trykkeri, hvilken besvaredes af *Form.* Med et Leve for Foreningen hævede *Dirigenten* derefter Generalforsamlingen.

Rosberg,
Sekretær.

Konflikten i Knudtzons Bogtrykkeri.

I „Typograf-Tidende"s forrige Nr. har Hr. „Faktor" Chr. Ewald i et elegant og tanketungt Brev betegnet mig som Ordfører for de 6 hos Hr. Knudtzon opsagte Sættere og som Forfatter til den i „Typograf-Tidende" Nr. 24 indrykkede Artikel undertegnet „6". Min Beskedenhed tillader mig ikke at modtage dette Prædikat; hvem af de „6" der har konciperet Skrivelsen er Sagen uvedkommende, vi vare alle som én ansvarlige for dens Ordlyd. — Hr. Ewald mener, at han har mere Forstand paa at bedømme et Arbejde end jeg, fordi jeg har været Ombrækker i et Par Dagblade; nuvel! men de andre 5 Herrer da? — Nævner Hr. Ewald kun mig, fordi han dog tillægger mig lidt Mening, men de andre 5 Herrer slet ingen? Her protesterer min Beskedenhed atter. Jeg kan dog nok for mit personlige Vedkommende tillægge Hr. Ewald nogle Fortrin. Han er saaledes et Par Aar ældre end jeg og har været stadigere sysselsat med Værksats end jeg, men det udelukker jo dog ikke, at jeg nok kan bedømme mit Arbejdes Værdi. Saa har Hr. Ewald ogsaa et andet Fortrin fremfor mig: han har sét sig om i Verden, været paa Rejse, og selv om onde Tunger skumle over at han paa sin Udflugt ikke naade det Endemaal, han i et maaske overstadigt Lune sigtede efter, saa skyldes dette nok mere hans Rejsefælles Ulyst. Men, som sagt, han har Fortrin. — Hr. Ewalds Fablen om at han *nu* véd, hvad de omstridte „Kolonner" kan sættes for, efter at han selv har sat og aflagt adskillige af dem, skal jeg ikke komme videre ind paa, men kun anføre, at *Maaden*, hvorpaa Hr. Ewald i de Dage arbejdede, vakte almindelig Beundring blandt det øvrige Personale. — Og nu de „forkvaklede Forhold". Ogsaa paa dette Omraade skal jeg vise Hr. Ewald, at jeg ikke er ham saa slem som han mener, men skal være til Tjeneste straks med et Par Oplysninger. — Hr. Ewald er „Magasinsforvalter" og skal som saadan udlevere eller anvise Materiale til Sætterne; men han har den Skødesynd at puge det sammen og — ja nu kommer jeg igen til at berøre hans Hukommelse — formodenlig glemme at det eksisterer. Henvender en Sætter sig til ham om Materiale, har han en stereotyp Frase, som der stadig slides paa og næsten altid anvendes: „Jeg har Ingenting — men der er nok — træk alle Brædderne ud" — og naar man saa vil kigge hans Plads efter medens han er fraværende, kan man finde hele Bunker Materiale, som ligger „syltet". Da Hr. Ewald saaledes sidste Sommer var paa Ferierejse, og Mangelen paa Materiale som sædvanlig var stor, fandt Sætterne paa et næsten utænkeligt Sted ved Ewalds Plads tre store Pakker Kvadrater, der ikke gjorde mindste Indvending mod at blive omfavnede af „almindelige" Sætterfingre. — Hr. Ewalds Knibesystem i andre Retninger overfor Sætterne er bekendt nok; spørg blot enhver Sætter, — og det er mange! — der har arbejdet hos Dr. Knudtzon. Naar jeg dertil nævner en bevislig jævnlig Rapporteren til Dr. K. af alt hvad Sætterne sige eller gøre, saa tror jeg at have opfyldt Hr. Ewalds Ønske m. H. t. de „forkvaklede Forhold". — Hr. Ewalds Popularitet blandt hans Kolleger benægter jeg ikke; men Tiderne skifte; det maa dog staa Hr. Ewald i frisk Minde, at da der blev foreslaaet Medlemmer til den nuværende Tarifkommission blev ogsaa hans Navn nævnet, men blev modtaget med lydelige „Nej, Nej!" og Hyssen. — Heller ikke en Erklæring for altid at have opført sig bravt og kollegialt, som Hr. Ewald for ca. 3 Uger siden vilde afæske Sætterne, opnaade at faa nogen Underskrift. Rigtignok blev den kun præsenteret for to af Sætterne, men da disse svarede bestemt Nej, blev Eksperimentet opgivet.

Hermed tror jeg at have svaret tilstrækkeligt paa Hr. Ewalds personlige Angreb paa mig som en af de „6". Hans Yttringer i Begyndelsen af Brevet: *usand* og *uforskammet* falder tilbage paa ham selv. — Nu fra Nytaar bliver Hr. Ewald løst fra sin besværlige Stilling som „Faktor". Naar han saa vil indskrænke sig til at passe sit Arbejde og ikke blande sig i Forhold paa Trykkeriet, der ikke vedkommer ham, eller optræde som Mellemmand paa Sætternes Bekostning, saa kan det maaske blive godt en Gang endnu, og saa kan „den forhenværende Faktor" hos Dr. Knudtzon maaske endnu en Gang komme til at indtage „alle" Tillidsposter i Foreningen. *Otto Barnewitz.*

Vi have modtaget følgende:

Hr. Redaktør!

Tør jeg, som Følge af Deres Artikel som Svar paa min private Henvendelse til Dem, bede Dem optage efterstaaende Linjer.

Jeg kan ikke — som den ærede Redaktion — indsé, at det kan være ubehageligt og utaknemmeligt at redigere et typografisk Fagblad. At varetage en Stands Interesser

er netop en kær Pligt, som kun kan blive ubehagelig, forsaavidt man ikke tager Sagen paa rette Maade. Og det gør man næppe ved at lade enhver Indsender boltre sig i Bladet efter eget Forgodtbefindende. Der burde fra Redaktionens Side holdes lidt igen, saa at ingen Indsender fik Lov at gaa udenfor Sømmelighedens Grændser. Dette vilde nærmest kunde opnaas ved, at det paalagdes enhver Indsender at vedkende sig sin Artikel ved sit Navns Underskrift. Er den Sag, man forfægter, ærlig og den Maade, man skriver paa, sømmelig, saa kan man ogsaa være den bekendt, og den vil i ethvert Tilfælde snarere vinde Sympathi og derved gavne Typograferne langt mere end saadanne Artikler, der, netop fordi de ere anonyme, ere gennemsyrede af Gift og Galde.

Den ærede Redaktion mener, at den Stand, hvortil jeg hører, ikke holder af, at Arbejderne taler deres Sag for højt. Hvorfor ikke? Jeg kan ikke have noget imod, at Typograferne forfægter deres Interesser paa en ærlig Maade; men jeg tror ganske vist, at der ogsaa i denne Retning skér Overdrivelser. Det er ikke værd straks at raabe Vagt i Gevær for saadanne smaa Stridigheder, som let kan fremkomme og lige saa let bilægges ved en Smule god Vilje fra begge Sider.

Jeg skal gærne indrømme, at den Artikel, jeg fremdrog, langt fra er den værste, jeg har læst i „Typograf-Tidende“, men den var slem nok til at fortjene at paatales, og jeg tror, at den, uden at skade det gode Forhold mellem Arbejder og Arbejdsgiver, havde kunnet være skrevet i et noget mere sømmeligt Sprog.

Odense, den 20. December 1883.

Fr. Thillerup,
Bogtrykker.

* * *

I Stedet for yderligere Svar paa foranstaaende henholde vi os blot til vor Artikel i forrige Nr. *Red.*

Om Titler og Titelsætning.

Foredrag af *C. F. Bernstrøm.*)*

Sætning af en Titel er en lige saa svær som vigtig Sag. Paa dette Omraade indenfor Typografien er de medfødte Anlæg af Følelse for det Skønne parret med Opfindsomhed og Snarraadighed de bedste Støtter. Men ogsaa om disse misundelsesværdige Egenskaber ej findes nedlagte, kan dog Sætteren ved Øvelse og ved flittig at studere Titler, hvorved Boghandlervinduerne tilbyder de bedste Ekspositioner, uddanne sine Evner og stuttelig finde Fasthed i sin Smag. Dog kan det ogsaa hænde for den, som tror sig i Stand til at faa noget ud af en svær Titel, at Vanskeligheder kunne opstaa. Herpaa findes mange Eksempler, det maa de bekende, som er sysselsat med Titelsætning.

Naar Sætteren faar en Titel til Sætning og han et Øjeblik har betragtet Manuskriptet, ser han allerede i Tankerne, hvorledes den kunde komme til at se ud, naar han bare til den eller den Linie havde den eller den Skrift — just de Skrifter, som ikke findes paa det Trykkeri, han arbejder. Ved saadanne Tilfælde, og de ere mange, stilles endnu større Fordringer til hans Opfindsomhed og Dygtighed. Han er bunden af visse Forhold, hans Smag begrænses af de Resurser, Trykkeriet ejer, og Produktionen af hans Arbejde bliver ikke altid saaledes, som han ønskede det skulde være. Det skal heller ikke nægtes, at der gives Titler, som er umulige, som med den bedste Vilje ikke kunne gøres smukke, da Tektens Beskaffenhed er saaledes, at det er umuligt at skabe noget harmonisk, t. Ek. Disputatstitler med sit sædvanligvis lange Hovedindhold og sin slendrianmæssige Holdning. Dertil kommer, at Forfatteren eller Forlæggeren vil have et Ord med i Laget, og det har de jo Ret til; men ofte er deres ethiske Syn ikke af bedste Sort, og derfor har mangen Gang hverken Sætteren eller Trykkeriet Skyld i de vanvittige Indfald, man under Tiden faar at se paa Titel- og Omslagssætningens Omraade. Titlen er f. Eks. smagfuld anordnet med taget Hensyn til Trykkeriets Resurser, alle Skriftsorter harmonerer med hverandre saa vel hvad Størrelse som Snit angaar, Øjet hviler med Velbehag derpaa, og alt synes godt. Da kommer Forfatteren eller Forlæggeren og siger: „Dette maa være en større Skrift, dette vil jeg have mere fremhævet!“ Sætteren maa adlyde; men samtidig med at han sætter den paapegede Linie med en større Skrift, er Sammenholdet forstyrret, alle Skrifterne maa nu omsættes i Harmoni med den ændrede Linie; men hertil mangler Trykkeriet passende Skrifter, og Titlen er uhjælpelig forfusket. Det bryder Bestilleren sig ikke om; han er fornøjet blot den vækker Opsigt. Der findes ogsaa Trykkerier, som hylde den Slags Sætning, det véd vi nok; men denne Jagen efter at fremstille noget med „Slag“ eller „Fut“ i, fordærver den rene Smag og baader Kunsten ilde. Og man skal ogsaa give Agt paa, at i mere end ét Tilfælde tjener en saadan Titel eller Omslag kun til at indhylle et daarligt Indhold. Meningen er at Typernes bisare Sammensætning skal gøre Anretningen appetitlig for den overfladiske Betragter; men for den mere grundige Tilskuer tager det sig ud, som naar den med Sminke oppussede offenlige Dame udraaber sit: „Er jeg ikke yndig? . . . Køb mig!“ Bort derfor, saa vidt muligt, med alle Unaturligheder hvad Titler og Omslag angaar. „I det Simple ligger det Skønne“ er en god gammel Sætning, som aldrig burde glemmes. Lad Titlen fremtræde ren og aaben, og den vil sikkert vække mere Tillid i den jomfruelige Renheds Dragt, end som en udpyntet Modedukke.

Men Ordet „Renhed“ maa her ikke tages i den Betydning, at alt, hvad der hedder forsiret Skrift og Indfatning, skal banlyses. Tvært imod, der gives jo Titler og Bøger, hvis Indhold just kræver Skrifter, hvis lette Schatteringer eller yppige Bøjninger ligesom giver Læseren en Anelse om, i hvilken Genre Indholdet er. Og Anvendelsen af passende Rammer paa Omslag samt flere Farver i harmonisk Sammensætning er jo en berettiget Udsmykning. Nej, det er det meningsløse Paahæng; den bagvendte Maade at anbringe Hovedordet paa skraa over Titlen eller i andre Krumspring og Bugtninger; det fordærvelige Nyhedsmageri, fornemlig at anvende det sidst fra Skriftstøberen ankomne, om det end passer nok saa lidt, tilsidesættende alt gammelt; visse Ordgruppers Omslutning af Linier, ikke uligt hvad man kan se paa gammeldags Rullegardiner, og mere af samme Sort, som maa anses for forkasteligt. Sligt er ikke smukt, og Sætteren bør derfor, saavidt det beror paa ham, søge at lede Smagens Retning ind paa en bedre og klarere Vej. Men for at kunne gøre dette, forudsættes, at han selv har en jevn og ren Smag, som ikke er bleven forvildet af al den Stads, al den Overlæsning og Humbug, som mere giver Titlen eller Omslaget Udseende af en Rebus, end hvad det skal være — en klart udtrykt Tanke.

Men, hører man nogen sige, Materialet skal dog en Gang imellem anvendes, den døde Kapital maa gøres frugtbringende! Ja vel, men hvad bliver Resultatet? At selv den bedste Typograf bliver forvirret og narres i sin Angst til at „begaa“ Sager, som han ikke selv kan forsvare. Det sér jo nu ud, som det mindre var Spørgsmaalet at frem-

---

*) Efter Nordisk Typograf-Tidning. Foredraget blev holdt ved en Fest, Bogtrykker K. L. Beckmann afholdt for sine Arbejdere. Ved denne Fest var tillige forbuuden en Prisopgave: Sætning af en opgiven Titel. Der blev uddelt 5 Præmier, henholdsvis 30 Kr., 20 Kr., 10 Kr., „Handbok i Boktryckerkonsten“ og endelig „Svenska Boktryckerihistoria“.

bringe noget smukt end at hitte paa noget nyt. Og hvortil skal det føre? Hvilken Slaphed vil ikke opstaa, naar Skriftstøberen ikke længere kan tilfredsstille det glubske Begær efter Nyheder! Ja, han kan visselig fortsætte i det Uendelige; men man maa komme i Hu, at Almenheden ogsaa har et Ord at sige. Almenheden gør nemlig Fordring paa at kunne kende Grundformen igen i de Typer, hvormed Bogtrykkeren trykker sine Bøger. Naar saaledes Skritstøberens Fantasirigdom er udtømt, naar han ikke længer kan række et reddende Halmstraa til den synkende typografiske Smag — og efter visse Tegn at dømme ser det ud, som han allerede nu lider af en betænkelig Træthed, af en af Overproduktionen avlet Afmægtighed — er da alt tabt? Nej, da endelig skulle de gamle, rene, sande Typeformer atter komme til Hæder, ligesom i den højere Kunst de antike Mesterværker — Dagens Smag maa veksle som den vil — altid skulde blive de højeste Mønstre.

Da jeg nys sagde, at Sætteren bør blive Banebryder for at frembringe en renere Smag paa Titel- og Omslagssætningens Omraade, forekom denne Ytring maaske en og anden for djærv. Men hvem bør kende Materialet bedre end han, hvem bør være mere fortrolig med de Finesser, til hvilke han indenfor sin snævre Ramme er henvist, hvem bør bedre end han kende den Effekt, som matte og lyse Partiers rette Anbringelse gør, og hvem bør bedre end han kende til den gode Virkning, som vel afpasset Afstand giver? Kort sagt, Idealet er, at Titlen eller Omslaget bør komme saa harmonisk helstøbt, saa naturlig sandt fra Sætterens Haand, at det i Følge det gode Indtryk det gør, kuldkaster enhver Tanke paa urimelige annonceagtige Tilsætninger. Det bør gøres saaledes at Bestilleren ligesom tvinges til at indrømme, at hvis det skulde gøres paa anden Maade, vilde det mislykkes. Det er kun paa den Maade, at Sætteren kan lede den nu i visse Retninger vildfarne Smag paa en bedre og renere Vej.

I et af de sidste Nr. af „Nordisk Typograf-Tidning“ (Nr. 11 for 1883) findes en i mange Henseender fortrinlig Artikel: „Typografisk Udstilling, seet gennem en Typografs Briller“, hvori Forfatteren blandt andet rigtig fremhæver, at vor Typografi ikke hviler paa national Grund, at vi ikke er selvstændige, at vi for meget efterligne de tyske Mønstre; men siger tilsidst: „maaske med Undtagelse af en Del Bogtitler“. Se, det var et Ord at give Agt paa! Det var et Forhaabningens, et Trøstens Ord, som varmt taler til vor Fædrelandsfølelse, at vi dog i vor Kunst eje et nationalt Træk, som viser den svenske Typografi. At vi, skønt vi som Følge af en Mangel paa Driftighed i vore hjemlige Skriftstøberier, se os nødsagede til at tage næsten alt vort Materiale ude fra, dog forstaa at behandle dette Materiale saaledes, at det saa at sige formes om efter vor egen Smag, at vi lige som trykke vort Præg paa de Sager, vi derved frembringe. Men, spørger man, hvori bestaar dette Træk, hvor kan man spore dette karakteristiske Kendemærke paa den svenske Typografi? Sikkert ikke i de kunstlede Buer og Krumninger; thi dette strider mod vor i Grunden alvorlige Natur og Karaktértrækket hos Nordboen at ville se Tingen klart og tydeligt, og sikkert heller ikke i den ødsle Overlæsselse, som vist skal forestille Rigdom, men som tidt i Stedet for ikke er andet end indholdsløst, tomt Praleri, der ganske vist forudsætter en rigelig Tilgang af Materiale, men en daarlig Anvendelse deraf. Heri ønske vi ej at se vort National-Temperament afspejlet; her er for vist Nordboen kommen ind paa farlige Afveje, vovet sig ind i en Labyrint, hvorfra han, om han gaar for langt, maaske ikke hitter hjem igen. Nej, lad os haabe, at vor Styrke ligger i Liniernes Renhed, i Kompositionens Klarhed, i Afstandens rette Afmaaling, med et Ord, lad vort Arbejde fremtræde uden Tant, uden Fattigdom og Rigdom, uden ødselt Flitter og Stads. Dette er et værdigt Maal for enhver Typograf, værdigt for enhver Udøver af et Fag, der er saa nøje forbunden med den skandinaviske Kultur, enten den virker i Industriens eller i Aandens Tjeneste.

Vel véd jeg, at i den daglige Færden er der meget, der lægger Beslag paa Arbejderens Tanker; mine egne Tanker gaa med Fornøjelse en Lysttur til de ny anlagde Blomsterhaver. Men det var uheldigt, om saadanne Passioner skulde køle Kærligheden til Faget. Er det ikke mere naturligt at Arbejderen, alt efter som Livet synes at tilsmile ham med større Venlighed, knytter sig fastere til det Fag, som skaffer ham og hans Dagens Nødtørft. Jeg siger med Villie Nødtørft; thi ofte nok er Brødet knapt, og mange Forbedringer bær vel Tiden i sit Skød ogsaa i den Retning. Men — og det ligger der stor Vægt paa — skænker Livet mig nogle Nydelser, nogle Bekvemmeligheder, saa er det ogsaa min Pligt at give noget igen. Livet er en Bytte-handel, og i al dets Vekslen hedder det: noget for noget. Jeg faar ingen Ting for intet. Vil jeg vinde mig en Ven, har han til Gengæld Fordring paa mit Venskab. Vil jeg have mere for mit Arbejde, gør man paa samme Tid større Fordringer til det Arbejde, jeg har udført. For at faa noget, maa jeg give noget. Og store Fonds har Arbejderen at give af, rige Kilder har han at øse af, god Høst kan han bjerge just paa det Fælt, som dagligdags rundt omkring ham ligger aabent for hans Blik, nemlig hans Fag. Men hertil fordres, at han elsker det, at han alvorligt stræber at blive noget mere end en simpel Udøver af Fagets A-b-c. Men om han endog staar paa sit Fags laveste Trappetrin eller kanske noget højere, men dog ikke er kommet saa højt, at han har naaet at faa et Indblik i Fagets mere interessante Sider, bør han alligevel tænke, at intet Arbejde er saa ubetydeligt, ingen Opgave saa ringe, at den ikke fordrer hans alvorlige Opmærksomhed, men i hvert Fald fordrer sin Mands Omsorg. Han bør mindes, at han arbejder for Fremtiden, at det gælder meget, meget mere end i en Hast at faa sammenskrabet de nødvendige Ugepenge, at det gælder Agtelsen for ham selv og sluttelig det, som bør agtes højst af alt — hans Selvstændighed. Men hvor skal Arbejderen opnaa denne Selvstændighed, dette høje, rene Begreb af den sande Frihed, uden at være en dygtig Arbejder. Hvor kan Arbejderen være en god Medborger, uden at han med Varme eller Alvor omfatter og udvikler sig i det Fag, som Skæbnen eller Omstændighederne har sat ham til? Det er svært at tænke sig disse to Begreber adskilte.

Hvortil jeg sigter med disse Ord har I nok for længe siden anet. De gælde naturligvis vort eget Fag. At leve for dette Fags Røgt og Pleje maa være enhver Typografs Stræben. Paa samme Tid, som jeg hædrer mit Fag, hædrer jeg mig selv. Kunde vi saa faa lidt mere Selvstændighed i vort Fag, var det ingen Skade. Dette er noget, som især de Unge burde tænke paa, uden derfor at forsømme Studiet af de udenlandske Mønstre.

Til Slutning opfordrede Foredragsholderen de svenske Skriftstøbere til ved Udarbejdelsen af en Ornamentgarniture af et oldnordisk Motiv at række en hjælpsom Haand.

En god Maskintrykker
søger Plads snarest muligt. Billet mrkt. M. T. bedes indlagt i Ekspeditionen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, St. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: „Den typografiske Forening“.

Trykt hos Th. Nielsen, København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 1. | København, den 12. Januar 1884. | 11. Aargang.

1883.

Det forløbne Aar har aldeles imod Sædvane inden for den typografiske Stand frembudt Billedet af en ret livlig Bevægelse, som ikke har haft noget Sidestykke siden 1876. Aaret begyndte for vor Forenings Vedkommende med et Personskifte i Ledelsen, idet A. DECHER, der i et Tidsrum af 6 Aar har bestyret Foreningens Anliggender, af aldeles private Grunde saa sig nødsaget til at nedlægge sin Post, hvorefter denne overtoges af den daværende Viceformand RUD. BÖHM, der ved det i Februar Maaned afholdte Nyvalg definitivt fik overdraget Hvervet som Foreningens Formand. Kort efter Styrelsesvalget fremkom 29 Medlemmer med et Andragende om at faa oprettet en Syge- og Begravelseskasse indenfor Foreningen, og i hvor vel dette Andragende ikke opnaaede at blive ophøjet til Beslutning, blev det dog den direkte Anledning til at realisere den Tanke, som i mange Aar har behersket de mere klartseende Kolleger, nemlig at adskille »De forenede Hjælpekasser for Typografer« saaledes, at ingen af de ny Indtrædende samtidig behøver at være Medlem af alle 3 Afdelinger; der blev samtidig dermed fastsat den rosværdige Bestemmelse, at der efter 1. Januar kun kan optages Medlemmer af »Den typografiske Forening«, ligesom sidstnævnte Forening traf et tilsvarende Arrangement overfor nævnte Kasser. At denne Overenskomst kun kan blive til Gavn for begge Foreninger, behøver vi vist næppe at omtale nærmere.

I Foraaret 1883 indtraf en Begivenhed, som fuldstændig syntes at skulle kuldkaste den siden 1876 under Navn af »mindelig Overenskomst« fulgte Politik, idet der i det Trier'ske Bogtrykkeri efter alle Kunstens Regler arrangeredes en Strejke med det Formaal for Øje, i nævnte Trykkeri at faa afskaffet det tvungne Søndagsarbejde. Samme Dag, som Strejken skulde tage sin egenlige Begyndelse, erklærede Trykkeriets Ejer at ville opfylde de af Sætterne stillede — for øvrigt meget rimelige — Fordringer. Den næste Sag, som ligeledes lagde stærkt Beslag paa Medlemmernes Opmærksomhed og som ligeledes antog en truende Karakter, indtraf hos Nielsen & Lydiche, idet det ulyksalige Oprømningsspørgsmaal nær kunde have givet Anledning til en Strejke, der efter al Rimelighed vilde have omfattet ca. 30 Kolleger. Styrelsen troede derfor at handle i Foreningens Interesse, naar den saa vidt muligt søgte at bilægge Sagen i Mindelighed, hvilket ogsaa lykkedes for den, idet Hr. Nielsen overfor to af Styrelsens Medlemmer udtrykkelig erklærede, at han ikke havde forlangt af Sætterne, at de skulde lægge af *to* Gange, naar de kun havde faaet Betaling for *én* Gang Aflægning. Et bestemt Tilfælde, som havde været den direkte Aarsag til Striden, ordnedes til begge Parters Tilfredshed.

Medens disse Underhandlinger stod paa, fik »Morgenbladets« Personale pludseligt i Sinde at opsige deres Pladser, idet Utilfredsheden med deres Arbejdsvilkaar endelig havde faaet Overhaand over deres hidtil viste mærkværdige Taalmodighed, men da de Grunde, som Personalet angav for Opsigelsen, ikke syntes tilstrækkelige for en Arbejdsnedlæggelse, skyndte Styrelsen sig med at formaa saavel Personalet som Principalerne til at ordne Sagen i Mindelighed, og dette saa meget mere, som Styrelsen kort i Forvejen havde indleveret Andragende til »Foreningen for danske Bogtrykkere« om en Revision af Tarifen af 1874. Dette Andragende blev af nævnte Forening paa sin den 8. Oktober afholdte

Generalforsamling taget til Følge, og omtrent en Maaned efter denne Generalforsamlings Afholdelse traadte Delegerede fra begge Foreninger sammen for at udarbejde en ny Tarif. Det Haab, som Typograferne nærede om at faa en bedre og mere retfærdig Arbejdsorden indført allerede med 1. Januar 1884, er des værre bleven skuffet — maaske dette lykkes ved samme Tidspunkt 1885!

En lille Konflikt i Knudtzons Bogtrykkeri skal vi her kun omtale aldeles refererende, idet dens Oprindelse og Forløb vil være i vore Læseres friske Erindring.

En betydningsfuld Beslutning vedtog den d. 15. December afholdte Generalforsamling, idet den udstedte Amnesti for de Typografer, der i 1876 svigtede os i Lønningskampen; denne Beslutning er os en Borgen for en Forsoning og Sammenslutning af de typografiske Arbejdere i København. At nogen har udregnet, at denne Beslutning skulde kunne udøve en Pression paa Tarif-Udvalgets Arbejde, er os fuldstændig uforstaaelig; men denne Udtalelse er vel heller ikke fremkommen for Alvor. —

Vor Broderforening i Provinserne, »*Dansk typografisk Forening*«, kan ligeledes optegne et Personskifte i Ledelsen, idet den fortjenstfulde HARALD JENSEN den 1. Juli nedlagde sin Post som Foreningens Formand for bedre at kunne faa Tid til sin Raadighed som Redaktør af »Socialdemokratisk Ugeblad« i Aarhus. En stor Del Medlemmer af Foreningen viste deres Erkendtlighed til deres fratrædende Forkæmper ved at forære ham et Møblement. — Formandsposten overtoges derefter af Hr. H. LIND. — Som en ny Institution oprettede »Dansk typografisk Forening« i Fjor en »Arbejdsløshedskasse«.

Ligeledes imod Sædvane begyndte det forløbne Aar med rigeligt Arbejde, hvilket denne Gang endog gjorde »Agurketiden« til Skamme, thi Efterspørgslen efter Sættere var til sine Tider saa stor, at det ofte var meget vanskeligt at opfylde de mange Anmodninger om vor Forenings Assistance i denne Retning. Denne Travlhed holdt sig lige til henimod Julen, til hvilken Tid den imidlertid færdigblevne Jule-Literatur naturligvis gjorde en Dél Arbejdskraft overflødig. Imidlertid er Arbejdsløsheden dog ikke saa udbredt, som vi har været vant til at sé det i de senere Aar.

Naar vi skal kaste et lille Blik til Udlandet, da er det først og fremmest *Sverrige* med sit i forrige Sommer afholdte store Typograf-Møde, som fængsler vor Opmærksomhed, men des værre synes det, som om det omtalte Møde ikke skal give andet positivt Udbytte end at Sveriges typografiske Arbejdere en Gang har haft Lejlighed til at udtale sig om deres sociale og øvrige Faganliggender. thi endskønt man et Par Steder har givet sig til at oprette typografiske »Klubber«, er der dog endnu lange Udsigter med at faa Sverrige draget med ind i den almindelige kontinentale typografiske Arbejderbevægelse.

Anderledes forholder det sig i *Norge*, hvor Typograferne ved deres Central-Rejsekasse, dels ved deres store Foreninger i Christiania og Bergen og dels ved deres Organ, »Typografiske Meddelelser«, gør sig al Umage for at følge med Tiden.

I *Tyskland* har man haft nok at gøre med at forskaffe den i 1876 mellem Principalerne og Typograferne vedtagne Normal-Tarif Hævd i de forskellige Byer. Et større Deficit i Central-Sygekassen har i en betydelig Grad krævet vore tyske Kollegers Interesse.

Det *svejtsiske* typografiske Forbund fejrede sidste Sommer 25 Aars Jubilæet for sin Eksistens og ved Aarets Slutning oprettede det ved en almindelig Afstemning en Arbejdsløshedskasse for hele Forbundet.

For *Østrigs* Vedkommende er det særligt den mislykkede store Strejke i Wien, der i Slutningen af 1872 og i Begyndelsen af 1873 vakte almindelig Røre iblandt de organiserede Typografer i Evropa. Strejken oprullede et fortrinligt Billede af det Sammenhold og den Opofrelse, der er et Særkende for vore Kolleger.

Ogsaa de *amerikanske* Kolleger, navnlig de i New-York, har sidste Efteraar gjort betydelige Anstrængelser for Forbedringen af deres materielle Stilling, hvilke Anstrængelser er bleven kronet med et afgjort Held.

Idet vi nu afslutter vor Oversigt over de betydeligste Begivenheder indenfor det typografiske Fag, skal vi samtidig dermed tillade os at ønske, at det nu begyndte nye Aar maa bringe os saadanne Goder, at vi ved Hjælp af disse kan sé en betrygget Fremtid i Møde, og navnlig at det maa lykkes Tarif-Udvalget at skaffe saadanne Foranstaltninger, der er i Stand til at opfylde de københavnske Typografers inderligste Ønske: *bedre Arbejdsvilkaar!* Idet vi slutter os til dette Ønske, bringe vi, ganske vist post festum, Ønsket om et »glædeligt Nytaar!« til enhver brav Kollega.

Kvinden som Sætter.

Det har vakt en Del Bevægelse i forskellige københavnske Bogtrykkerier, at jeg har paataget mig at gøre Forsøg paa at lære to unge Damer at sætte Noder. Grunden er denne. Trods al Søgen har det ikke været muligt at faa en eller flere danske Nodesættere eller Typografer med saa mange musikalske teoretiske Kundskaber, at de kunde oplæres til Nodesætning. Det er nemlig min fuldstændige Overbevisning, som deles af alle de Komponister jeg har talt med, at en Nodesætter maa have Kendskab til Musikens Teori. Jeg havde hverken Taalmodighed eller Evner til at lære en umusikalsk

Typograf at sætte Noder. Da en Komponist, som i flere Aar har kunnet sysselsætte to Nodesættere, for længe siden havde omtalt to unge musikalske Damer, som gærne vilde lære at sætte Noder, gik vi, da der ikke var andet at gøre, ind paa hans Forslag. Skulde der imidlertid melde sig en eller anden Sætter, som *virkelig kan* sætte Noder, saa antager jeg slet ikke at han vil gaa forgæves, hvis han søger Plads hos Hr. Knudtzon. Mine to Elever staar for Øjeblikket ingen Typograf i Vejen og vil aldrig komme til at gøre det, og skulde de blive kede af at staa ved Kassen, vil ingen Evadatter indtage deres Plads. Jeg kan ganske vist ikke dele den Mening, at fordi et Menneske er saa uheldig at blive født til at bære Skørter, maa hun ikke ernære sig ved alt, hvad hendes Evner og Kræfter tillader. Kvindens Kald, siger man, er at være Hustru og Moder; hun skal passe Huset enten som Husmoder, Kokke-, Kammer- eller anden Pige; hun kan sy og tjene mellem 3 og 8 Kr. om Ugen eller ernære sig ved andre Ting, som det er under Mandens Værdighed at pusle med; men hun maa ikke tage Brødet ud af Munden paa Manden ved at udføre noget af »*hans*« Arbejde, saa maa hun hellere sælge sig selv en Gang imellem, hvis hun ikke kan faa Hjælp af sin Familje. Men hvis det er Meningen — hvad jeg gærne vil tro — at Kvinden er skabt til at være Hustru og Moder, og ikke til at være Haandværker, saa er vor Herre ingen god Mand, at han lader der fødes saa mange Kvinder, at hvis hver Mand i København giftede sig, blev der endda 20,000 Kvinder tilbage, som i hvert Tilfælde maatte give Afkald paa Hustruværdigheden. Alligevel vilde jeg være egoistisk nok til at fraraade, at Kvinden arbejdede som Sætter: jeg synes ogsaa det er Synd, hun skal sysselsættes med et Arbejde, der maaske er lige saa sundhedsnedbrydende som Maskinsyning, Strygning, Cigararbejde o. s. v., og fordi Kvinden, hvor flittig og udholdende hun end er, ikke kan være saa stadig som en Mand paa Grund af flere Tilfælde, som stundom indtræder, f. Eks. Giftermaal, Moderpligter o. s. v. Men det har heller ingen Fare. Ingen Bogtrykker staar sig ved at foretrække kvindelig Arbejdskraft for mandlig, fordi der, som jeg er overbevist om, i vor Tid ikke findes nogen Bogtrykker, der vil være saa inhuman at byde den kvindelige Sætter ringere Betaling for sit Arbejde end den mandlige.

Foreløbig vil jeg bede Typograferne, ikke at lade Solen gaa ned over deres Vrede — der er ingen Skade skét! Først i Februar bliver der afholdt Maanedsmøde i Foreningen, dér tænker jeg, vi i al Venskabelighed kan blive enige om Sagen. R. Th. Andersen.

Literatur.

Carl B. Lorck: *Handbuch der Buchdruckerkunst.* 2. Bind. J. J. Webers Forlag, Leipzig 1883.

(Se »Typograf-Tidende«, Aargang 1882, Nr. 8).

Af dette overmaade interessante og lærerige Værk er nu udkommet 2det og sidste Bind. Da det ikke kan forudsættes, at Læserne kan huske de biografiske Notitser, som Anmelderen af 1. Bind har givet i dette Blad om Forfatteren af »Haandbogen«, skal vi her tillade os at give et kort Uddrag deraf. Dansk Generalkonsul Carl B. Lorck er født i København og Søn af en Kaptejn i Flaaden Lorentz Lorck. Efter at han ved det herværende Universitet havde taget de to første Studentereksaminer, traadte han i Lære i Bianco Lunos Bogtrykkeri, og blev Typograf. Ved Hjælp af det Rejersenske Fond fik han Lejlighed til at udvide sine Kundskaber i Typografien og arbejdede bl. a. i Breitkopf & Härtels berømte Bogtrykkeri i Leipzig. Senere blev han selv Bogtrykker og Boghandler i Leipzig. Som Redaktør af »Annalen der Typographie« erhvervede han sig et ansét Navn som typografisk Forfatter. Fra hans Haand foreligger nu, som sagt, det 2. Bind af »Handbuch der Buchdruckerkunst«.

Naar Anmelderen af 1. Bind beklagede, at dette Bind var skrevet fra et specifik tysk Standpunkt, da gælder dette aldeles ikke det foreliggende 2. Bind, thi her behandler Forfatteren saavel Bogtrykkerkunsten som de dermed beslægtede grafiske Kunster fra et aldeles internationalt Standpunkt. Efter først at have omtalt »Lyset og Kemien som Befordrer af Typografien« gaar han over til at behandle Bogtrykkerkunsten samt alle dertil hørende Maskiner, Reproduktionsmethoder og beslægtede Fag i tre Grupper. Den første Gruppe, *den anglo-amerikanske*, omfatter 4 Kapitler, den anden, *den romanske*, Gruppe 4 Kapitler, og endelig den tredje, *den germaniske*, Gruppe, 8 Kapitler. Til denne sidste Gruppe regner han bl. a. Danmark, Island, Grønland, Norge, Sverrige og Finland. Blandt de danske Bogtrykkere, der har gjort sig fortjent af Fremskridtet i Typografien, nævnes Bianco Luno, Just og Andreas Thiele, J. H. Schultz o. a. Om Brødrene Thiele, af hvilke den ene som bekendt døde i 1876, siger Forfatteren, at deres Illustrationstryk kan maale sig med de bedste tyske, og Luno faar følgende Omtale: »Den egenlige Skaber af den gode Smag og Typografien i den nye Tids Forstand var Bianco Luno, der efter forskellige Vandringer i Italien, Ungarn og Tyskland i 1831 etablerede sig i København. Hans Trykkeris Udstyrelse og Orden var noget nyt i Danmark og vilde selv i Udlandet ansés som mønsterværdig. Navnlig i Værk- og tabellarisk Tryk leverede han et fortrinligt Arbejde. Trykkeriet arbejder nu med 9 af Eickhoff i København byggede Hurtigpresser«. I det hele og store maa det siges, at Forfatteren har givet et meget anskueligt og korrekt Billede af Trykkeriforholdene i Danmark, endskønt der jo nok kunde have været noget mere Plads for den nyere Tids Bogtrykkere, af hvilke en Dél gør betydelige Anstrængelser for at komme paa Højden med Udlandets bedste Præstationer, ligesom ogsaa Skriftstøberiet kunde have faaet en noget fyldigere Omtale; der siges saaledes kun: »Godt Arbejde leverer H. A. F. Fries i København«, medens Landets største Skriftstøberi, Wm. Simmelkiær, ikke er omtalt med en Stavelse. Imidlertid hverken vil eller kan vi bebrejde Forfatteren denne tilsyneladende Ignorering, thi som bekendt er den typografiske Fagliteratur, som selvfølgelig danner Forfatterens væsenligste Kilder. kun meget sparsomt repræsenteret i Danmark, og saaledes ser vi da ogsaa, at Antallet af hans Kilder indskrænker sig til 8, af kvilke da igen M. Truelsen: »Statistisk Oversigt over Typografien i Danmark. Kbhvn.

1881« og CAM. NYROP: »Bianco Luno og den danske Bogtrykkerkunst. Kbhvn. 1881« er af den nyeste Oprindelse, medens alle de andre bevæger sig i Tiden fra 1801—1870.

Til Slutning skal vi tillade os at anbefale enhver Fagmand, der forstaar tysk og som interesserer sig for sit Fags tekniske Udvikling, at anskaffe sig dette Værk; vi er temmelig overbevist om, at ingen vil fortryde de dermed forbundne Udgifter. Bogen kan selvfølgelig bestilles i enhver Boghandel. r + b.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER:

FR. G. KNUDTZON.

CARL PETERSEN, (udlært 1. Januar 1884 hos Sally B. Salomon).

P. FREMMING, H. KELPIEN, A. SVENDSEN (»Dagens Nyheder«, Lavr. Madsen).

GEORG KØHN (udlært hos Fjeldsøe den 1. Januar 1884, I. Cohen).

STEFAN EYJALLSSON (udlært i S. L. Møllers Bogtrykkeri den 29. December 1883).

M. C. NIELSEN (sidst arbejdet i Reykjavik; har været Medlem af typ. Forening. Græbes Bogtrykkeri).

CARL KRONSTRØM (udlært hos Luno 1855. Medlem før 1876).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Obs. I Referatet fra sidste Generalforsamling var glemt at meddele, at Amnestien for de Typografer, der i 1876 svigtede os, kun gælder *indtil 1. Februar d. A.*, hvorefter man bedes at rette sig. STYRELSEN.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Dr. FR. WINKEL HORN: Præsidenten. Roman af Karl Emil Franzos.

Dansk typografisk Forening.

I *Varde* har P. J. HOLST overtaget Formandsposten for den derværende Lokalforening.

Typograf M. C. Madsen, som 19. Novbr. f. A. overtog Formandsposten i Varde Lokalforening, men som, efter at have bestridt denne i en Maanedstid, er bortrejst, opfordres til inden 8 Dage fra Dato at tilbagesende bemeldte Forenings Kassebeholdning, Bøger og Papirer, da i modsat Fald Sagen vil blive overgivet til Politiet.

Aarhus, 12. Januar 1884. HOVEDBESTYRELSEN.

Dansk typografisk Forenings Medlemsbøger Nr. 308, udstedt i Nykjøbing p. M. og Nr. 418, tilhørende Varde Lokalforening, har foreløbig ingen Gyldighed, og vil det blive meddelt, dersom de paany bliver gyldige.

HOVEDBESTYRELSEN.

Typografernes Hjælpekasser.

Blanketter til Optagelse i ovennævnte Kasser bedes afhentede hos Kassereren, N. HANSEN, Carl Lunds Bogtrykkeri, Købmagergade 46 eller Korsgade 24, 1. Sal. Attesten udstedes gratis af Dr. med. Ravn, Højbroplads 4, 2. Sal, træffes fra Kl. 12—1.

Foreningsmeddelelser.

FORENINGENS MASKEBAL

afholdes **Lørdagen den 26. Januar** i Seekamps Lokaler, Gammelholm, hvortil forventes talrig Tilslutning af Medlemmerne med deres Damer.

Flere komiske Masker vil i Aftenens Løb underholde Deltagerne og Kl. $10^1/_2$ vil et komisk Optog finde Sted.

Besøgende kan deltage; dog kan disse kun faa Billetter ved Rekvisition af et Medlem, der, hvis dette forlanges, maa opgive vedkommendes Navn.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre, 1 Kr. for en Dame, Tilskuerbilletter, af hvilke kun sælges et begrænset Antal ligeledes 1 Kr., kan hver Dag faas hos Styrelsens Medlemmer samt hos Hr. Kasserer L. D. BERG, store Regnegade 17. — Tilskuerne har Ret til at deltage i Ballet efter Kl 12.

Bestemmelser.

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Entré-Billetten forevises og Kontrol-Mærket afleveres ved Indgangen til Balsalen; selve Billetten beholdes for at kunne tjene som Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl $11^1/_2$.
3. Kl. $8^1/_2$ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Balinspektør.
4. Kl. $11^1/_2$ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuvert.
6. Kl. 5 Afslutning.

Der sker intet Billetsalg ved Indgangen.

O. Toborgs Maskeradegarderobe, Aabenraa 20.

anbefales til Deltagerne med smukke Dragter til meget moderate Priser. Garderoben vil være til Stede i Seekamps Lokale d 26. ds.

STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Søndagen den 27. Januar 1884, Kl. $7^1/_2$, afholder „Typografernes Sangforening" i Hr. SEEKAMPS Lokale sin *otte og tredivte Aarsfest* med **Koncert** under Ledelse af Kapelmusikus A. GULDBRANDSEN, samt **Bal.**

Billetter til Koncerten à 50 Øre faaes hos Medlemmerne paa Bogtrykkerierne og hos Bestyrelsen. Baltegn à 1 Kr. for en Herre og 50 Øre for en Dame, faas i Salen selve Festaftenen. BESTYRELSEN.

(Af Mangel paa Plads vil det udførlige Program først blive bekendtgjort i næste Numer).

KUNDGØRELSER.

Typografer, der tegner sig som Subskribenter paa

„Et godt Barn"

af Paul de Kock, som udgives af Undertegnede til 10 Øre pr. Hæfte, erholder de 6 første Hæfter gratis. (Udk. 15 H.). Carl Andersen, Gothersgade 46.

Maskintrykker.

En Maskintrykker, der er godt øvet i Akcidenstrykning, søger Plads snarest mulig enten i København eller Provinserne. Billet, mærket T. 1, bedes tilsendt dette Blads Kontor.

En flink, akkurat Beregningssætter

kan straks erholde Plads i »Roskilde Tidendes« Bogtrykkeri.

En Hat

er forbyttet i Foreningens Lokale sidste Lørdag. Fejltagelsen kan berigtiges hos N. Hansen, Carl Lunds Bogtrykkeri.

A. C. SYRIG,

Skrædermester,

Gothersgade Nr. 77,

anbefaler sig med Udlejning af Herrekjoler m. m. samt

Maskerade- og Karnevalsdragter.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 2. Sal. Udgiver: «Den typografiske Forening».

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 2. | København, den 26. Januar 1884. | II. Aargang.

Hjælpekasserne for Typografer.

Endskønt man burde kunne forudsætte, at vore Medlemmer maatte være fuldstændig paa det Rene med, hvorledes de har at forholde sig overfor »Hjælpekasserne for Typografer«, møder man dog ofte en absolut Ukendskab i denne Retning. Vi skal derfor i Efterfølgende tillade os at give nogle Vink, for at ingen, der har Interesse af at blive Medlem af Sygekassen, kan undskylde sig med, at han ikke har vidst, hvorledes han skulde bære sig ad for at komme ind i denne Kasse.

Det kombinerede Udvalg, som i Fjor blev nedsat af »Den typografiske Forening« og »De forenede Hjælpekasser for Typografer«, foreslog som bekendt, at det maatte tillades Medlemmerne af førstnævnte Forening indtil en Alder af 45 Aar at indmælde sig enten i Sygekassen alene eller i alle tre Afdelinger af »Hjælpekasserne«, naar denne Indmældelse skete inden 1. Februar 1884; efter denne Tid skulde kun *den* kunne blive Medlem, der endnu ikke havde naaet 25 Aars Alderen. Ved at foreslaa dette gik Udvalget ud fra, at man ikke burde hjælpe de for deres Velfærd ligegyldige Kolleger mere end nødvendigt, og naar der var givet dem en hel Maaneds Frist, saa mente man, det maatte være tilstrækkeligt. Udvalget foreslog endvidere, at der fra 1. Januar dette Aar kun skulde optages Medlemmer af »Den typografiske Forening« i »Hjælpekasserne«. Fælles-Generalforsamlingen, som afholdtes i November Maaned, vedtog som bekendt Udvalgets Indstilling, ligesom »Den typografiske Forening« paa sin i December Maaned i Fjor afholdte Generalforsamling godkendte den af Styrelsen foreslaaede Bestemmelse om, at der efter 1. Januar kun maatte optages saadanne Typografer, der tillige indmælder sig i »Typografernes Hjælpekasser«. Ved disse Beslutninger blev det altsaa slaaet fast, at begge de nævnte Foreninger er traadt i en saa nøje Forbindelse, som det efter Omstændighederne lader sig gøre.

Man vil erindre, at den første Generalforsamling i »Den typografiske Forening«, som beskæftigede sig med Spørgsmaalet om Sygekassen, havde en meget animeret Karaktér, og det saa ud til, at en eventuel ny Kasse vilde faa mange Medlemmer. Da nu denne Tanke er bleven realiseret — om end under en anden Skikkelse, — maa man jo antage, at dette nu virkelig ogsaa vilde blive Tilfældet. Imidlertid har Tilgangen af nye Medlemmer til »Hjælpekassernes« Syge-Afdeling efter hvad vi har bragt i Erfaring ikke vist et saa stort Antal, som det efter den i Fjor Foraar rejste Bevægelse var at vente. Vi skal derfor herved tillade os at rette den indtrængende Anmodning til »Den typografiske Forenings Medlemmer, der ikke hører til nogen anden Sygekasse og ikke har naaet 45 Aars Alderen, om snarest mulig at søge Optagelse i »Hjælpekasserne«; thi efter 1. Februar er det jo, som vi før bemærkede, for sent for dem, der er over 25 Aar. Enhver Arbejder har den uafviselige Pligt at sikre sig imod Nød i Sygdomstilfælde, og naar dette kan ske ved en 25 Øre om Ugen, er Ligegyldigheden saa meget mere forkastelig, som man ikke kan undskylde sig med, at Kontingentet var for højt.

De Fordele, vore Medlemmer har af at indmælde sig i Sygekassen, er fremhævede saa tidt og ligger desuden saa klart for Dagen, at man skulde synes, det var unødvendigt at gentage dem oftere.

Enhver Arbejder, som er Familiefader, og som ikke — hvad der er uhyre sjældent — har en lille

Kapital liggende paa Kistebunden »för tillfället«, véd, hvor meget man kan blive sat tilbage bare naar én eller to Ugers Sygdom binder En til Sengen, hvor meget mere da ikke længere Tid? han véd, hvilke Savn og Anstrængelser det koster at genvinde det Tabte — og saa er det desværre mangen Gang for sent at fortryde, at man ikke i Tide sikrede sig. Ingen kan jo lukke sin Dør for Sygdommen — og hos Arbejderne kommer den gærne i Ledtog med sin tro Følgesvend: Savn.

Man hører ogsaa tidt, især unge Mennesker, ræsonere saaledes: »I den lange Tid (den lange Tid er ofte kun en fire—fem Aar!) har jeg ikke været en eneste Gang syg, følgelig har jeg sparet alle de Penge«. De unge Mennesker er tidt saa elskværdig letsindige; de taler om at spare netop de Par Ører, de allermindst skulde fortryde at give ud »til ingen Nytte«. Det er lige saa letsindigt, som naar man tidligere ræsonerede: Jeg kan komme ind i Kassen til jeg er saa og saa gammel, der er Tid nok endnu — og saa blev man ved at udsætte og udsætte til man ikke havde Raad til at betale det forhøjede Kontingent, den ungdommelige Forsømmelighed medførte. Det er tidt i Følge et sligt Ræsonnement man senere er bleven nødt til at gaa en tung Gang med et stort Ark Papir, hvorpaa der i Spidsen gærne stod: »Ærede Kolleger! Paa Grund af Sygdom osv. osv.«

Heldigvis er det nu anderledes, heldigvis har vi gamle og unge Typografer endelig en Gang været enige om at være fornuftige og indrømme, at mange af os har været for forsømmelige før, at det var klogt at følge vore sydligere Kollegers Eksempel, og i Steden for at sige: Du *bør* sikre Dig i Sygdomstilfælde, sige: Du *skal!* — eller helt blive udenfor den gensidige Selvhjælp!

Men der er nogle af vore Kolleger, som kun har en liden Frist tilbage at betænke sig i, det er dem, vi alvorligt maa lægge paa Sinde, at benytte Tiden, medens den er der, til at yde saa vel sig selv som sine Medkolleger den Støtte, man kan vente af enhver, der bærer Omsorg for sin sociale Velfærd.

Bogtrykkerfamilien Aldus.

Et Blad af Bogtrykkerkunstens Historie i det 15. og 16. Aarhundrede.

Efter **Carl B. Lorch** ved **N. J.**

Det første Land udenfor de tyske Stater, hvor Bogtrykkerkunsten fandt Dyrkere, var Italien. CONRAD SWEYNHEIM fra Mainz og ARNOLD PANNARTZ fra Prag, begge sandsynligvis Elever af Gutenberg, blev indkaldte af Kardinal Johannes a Turrecremata og oprettede i Aaret 1464 det første italienske Bogtrykkeri i Klosteret Subiaco. Allerede i Aaret 1480 havde 40 Byer Bogtrykkerier, til Dels endog betydelige, der hovedsagelig var beskæftigede med Udgivelsen af Klassikerne.

Til Venedig kom Bogtrykkerkunsten først 1469; men her i den mægtige Stabelplads for Handelen, hvor tillige Kunst og Videnskab blomstrede, tog den hurtig et saadant Opsving, at Venedig snart hævede sig over alle andre italienske Byer. Ved Slutningen af det 15. Aarhundrede fremtraadte her ALDUS PIUS MANUTIUS, hvis Bogtrykkeri skulde komme til at indtage den mest fremragende Plads blandt alle Italiens Bogtrykkerier i det følgende Aarhundrede; og dog fandtes der paa denne Tid (1494) alene i Venedig henimod 150 i Drift værende Bogtrykkerier. Over 3000 Værker var indtil da udkomne her; regner man saa gennemsnitlig hvert Værk paa 2 Bind og et Oplag af 300 Eksemplarer, naar man det betydelige Tal henved 2 Mill. Bind.

ALDUS MANUTIUS blev født i Tiden mellem 1447 og 1449 i den lille By Bassiano i Nærheden af de pontinske Sumpe. Naar Aldus fra Aar 1500 kalder sig ROMANUS, var det grundet paa at denne Betegnelse gav mere Værd i Publikums Øjne. Hans Døbenavn Aldo er blevet det typografiske Familjenavn; Manuzio forekommer sjældent; derimod kaldte Aldus sig sædvanlig Aldo Pio, hvilket Navn hans Elev, Aberto Pio, Fyrste af Capri, havde tildelt ham som et særligt Tegn paa sin Agtelse. Fra Aaret 1503 skrives al Tid: ALDO PIO MANUZIO eller ALDUS PIUS MANUTIUS ROMANUS.

Aldus havde faaet en lærd, men ingenlunde god Opdragelse. Han var falden i Hænderne paa en Pedant, og fik først senere i Rom sin virkelige Uddannelse. Om hans alvorlige Stræben, Flid og Ihærdighed giver hans mange Kommentarer til Datidens græske Lærebøger og hans udmærkede græske Grammatik tilstrækkelige Vidnesbyrd.

Under den venskabelige Omgang med Albertus Pius' fyrstelige Paarørende, i Særdeleshed med den lærde Johannes Pius, er rimeligvis den første Plan bleven fattet om Oprettelsen af et »lærd Bogtrykkeri«, og det er ogsaa mest sandsynligt, at de fornødne Midler dertil er komne herfra.

Venedig, hvor Kunst og Videnskab stod saa højt, syntes med god Grund at være det heldigste Sted for et saadant Etablissement. Aldus rejste dertil enten 1488 eller 89. Hans første daterede Værk er Constantin Lascaris' græske Grammatik, som blev fuldendt 1495. Formodentlig er dog to smaa Værker uden Datum, nemlig Musæus' Digt Hero og Leander, græsk og latinsk, samt *Galeomyamachia,* et græsk Digt af Theod. Prodromos, om end paabegyndte senere end Lascaris', saa dog fremkommet før.

Med rastløs Iver tog Aldus fat paa det store Værk, at fremstille en Udgave af Aristoteles, hvilken endnu ikke eksisterede. For at kunne danne sig et Begreb om dette Foretagendes Omfang og de Vanskeligheder, det gjaldt at overvinde, er det nødvendigt at erindre, at fem Foliobinds Indhold maatte sammenstilles efter en Mængde forskellige, næsten ulæselige eller ved Kopisternes Uvidenhed forvanskede Manuskripter, uden at Udgiveren havde en tidligere Udgave ved Siden som Ledetraad, saa at han selv ved sin egen Skarpsindighed maatte løse de hvert Øjeblik opstaaende Tvivlsspørgsmaal. Be-

tænker man saa tillige, at dette Arbejde ikke var nødvendigt ved Aristoteles alene, men at Aldus ogsaa har besørget et stort Antal andre Udgaver paa samme Maade, saa maa man beundre hans store Arbejdsdygtighed, og har da ingen Grund til strængt at dømme enkelte typografiske eller kritiske Fejl. Det omtalte Værk, der skulde hæve Aldus til en Bogtrykker og Udgiver af første Rang, blev paabegyndt 1495 og 1498 var det fuldendt. Samtidig befordrede han flere mindre, men dog vigtige Udgivelser, og han traf stedse sit Valg med Indsigt og Smag. Medens hans Kolleger endnu for største Delen indskrænkede sig til mystiske, skolastiske og i det højeste juridiske Værker, var det forbeholdt Aldus at anvise en ny Retning, og Intet har bidraget mere til Udbredelsen af klassiske Studier, end hans billige, korrekte og let behandlelige Udgaver, der næsten gjorde det muligt for alle at anskaffe disse Værker.

Den Anskuelse, at Aldus var den første, der trykte hele Bøger med græsk Skrift, beroer paa en Fejltagelse. Rigtignok blev endnu for det meste Pladsen for græske Citater staaende aaben, for at disse senere kunde skrives ind; men man har dog ogsaa tidligere græske, endogsaa større Værker, f. Eks. fra Mailand: Lascaris' Grammatik af 1476; fra Florenz: Homer af 1488. Men Antallet af dem var ikke stort og der var lang Tid mellem disse Udgaver, hvorimod Aldus' Udgaver af græske Værker var saa talrige og frembragte i saa kort Tid, at det endogsaa vilde have været overraskende, selv om det kun havde været almindelige Værker.

Efter at Aldus havde trykt en stor Del af de græske Mesterværker, tog han fat paa de gamle romerske. Ogsaa her begyndte han med en Grammatik, denne Gang et af hans egne Arbejder. For at skaffe sine Bøger almindelig Udbredelse, besluttede han at udgive en Samling i smaat Oktav *(enchiridii forma)*, hvoraf dog hvert Bind skulde indeholde omtrent lige saa meget, som ellers et Kvartbind, og han lod da hos FRANZ AF BOLOGNA, den samme, der havde skaaret de fleste af hans andre Skrifter, sin berømte skraatliggende Skrift skære i Stil med den sædvanlige *Cancellaresca Romana Cursiva*. Som nærmeste Forbillede skal Laura's berømte Sanger Patrarcas Haandskrift have tjent. Da Flertallet af Bøger endnu var skrevne, saa tiltalte denne nye Skrift, der syntes at være skreven med en Pen, Læserne i høj Grad, og hele Bøger, først Virgil, bleve ogsaa trykte med den. Snart fik dog den hensigtsmæssigere og kraftigere Antiqua Overvægt, og Cursiven blev da hovedsagelig kun brugt til Indledninger, Noter og som Fremhæveskrift til Antiqua, indtil i den nyere Tid fede, halvfede, Ægyptienne, Sten- og andre Skrifter i denne Retning har gjort den Rangen stridig. I Tyskland beholdt Skriften Navnet *Cursiv;* i Frankrig kaldtes den *Italique* (ogsaa *Penche*) og i England *Italic*.

Man kan tænke sig med hvilken Begejstring Aldus' smukke og bekvemme Udgaver blev modtagne. Springet fra de svære Folianter og Kvartbind til disse smukke smaa Bøger, som man kunde have med sig overalt, var ikke synderligt mindre, end i det Hele taget det fra Manuskripter til trykte Værker. Den 13. November 1502 fik Aldus af Senatet et tiaarigt Privilegium paa sin Cursiv, og den 17. December fik han et lignende af Pave Alexander VI, hvilket blev forlænget af Julius II og Leo X. Ogsaa tidligere havde han havt Privilegier, der imidlertid kun var blevne lidet agtede. Allerede 1502 begyndte man i Lyon, tilskyndede af en af Aldus' Samtidige i Venedig, Boghandler, senere Bogtrykker, LUC. ANTONIUS GIUNTA, at eftertrykke Aldinen. Aldus besværede sig i en trykt Beretning, som han sandsynligvis uddelte, over den Skade, der herved tilføjedes ham, idet han navnlig følte sin Ære krænket ved de mangelfulde Lyoner-Udgaver, og paaviste de Fejl, hvorpaa disse var kendelige. Lyonerne berigtigede da disse Fejl, saa at Køberne fremtidig kunde være sikre paa at faa korrekte Udgaver. (Sluttes.)

Korrespondance.

Aarhus, den 14. Januar 1884.

Paa et Møde d. 30. Decbr. f. A., hvortil samtlige Typografer vare indbudne, stiftedes en Forening under Navnet »*Typografernes Fagforening*«, hvori straks ca. Halvdelen af de her i Byen arbejdende Typografer indmældte sig. — Foreningens første Generalforsamling afholdtes d. 6. Januar d. A., hvor Lovene vedtoges og Bestyrelsen valgtes. Bestyrelsens Medlemmer er: R. W. LAURSEN, Formand, CHR. LAURSEN, Viceformand, R. P. PETERSEN, Sekretær, ARNOLD V. OLSEN, Kasserer, og J. HALD. — Foreningens Formaal er saa vidt muligt at samle alle Typografer i Aarhus til fælles Samarbejde i Fagets Interesse og i det Hele taget til en Forbedring af Typografernes Stilling i Samfundet. Særlig fremhæves, at Foreningen vil slutte sig til og støtte Bevægelser til Arbejderforholdenes Forbedring og hævde de en Gang vundne Fordele. Endvidere vil Foreningen ved Diskussionsmøder o. lign. forhandle Æmner, som er af Vigtighed for Faget baade i teknisk og social Henseende; ligeledes vil der søges tilvejebragt et godt kollegialt Forhold imellem Typograferne. — Foreningen afholder sit første Diskussionsmøde Lørdag d. 19. Januar med Æmne: »Forholdet mellem Sætter og Trykker«, indledes af HARALD JENSEN.

Den typografiske Forening.

Lørdagen d. 9. Februar, Aften Kl. 10, afholdes den

ordinære Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Amagertorv 4.

Dagsorden:

1) Godkendelse af Regnskabet for 2. Halvaar 1883.
2) En Henvendelse fra Udvalget til Oprettelsen af en Understøttelsesforening for rejsende Haandværkssvende.
3) Nyvalg af Formand, Næstformand, 3 Styrelsesmedlemmer, Kasserer samt 2 Revisorer.

Et Maanedsmøde

afholdes *Lørdagen d. 2. Februar* med følgende Dagsorden:

Prøvevalg paa Styrelse, Kassserer og Revisorerne.

D'Hrr. Inkassatorer, der endnu ikke har gjort Afregning med Kassereren, bedes gøre dette *snarest muligt.*

STYRELSEN.

Nye Medlemmer:

V. Jørgensen (udlært hos Thiele. S. L. Møller).

Th. Philipsen (arbejdet sidst i Reykjavik; Medlem før 1876. Julius Behrend).

Ludvig Wermund (udlært hos C. Ferslew & Co. som Trykker, 1. November 1883).

Niels Christian Lavrits Bech (udlært d. 19. Januar d. A. i »Vejle Amtsavis«. Carl Andersen).

Victor Petersen (sidst arbejdet i Paris; har tidligere været Medlem).

F. Kreiner (udlært hos Luno Nytaar 1884).

A. J. Johansen og L. H. V. Schrøder (har tidligere været Medlem. Qvist & Ko).

Carl Oskar Frederik Nielsen (Elvius).

J. Løngaard (Trykker; har tidl. været Medlem. M. Truelsen).

Adolph v. Reis (Medlem før 1876. Thiele).

L. N. B. Hartwich (tidl. Medlem. I. Cohen).

A. W. Henningsen.

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Dr. phil. Fr. Winkel Horn: Topelius: Fra det høje Nord. III.

Bogsamlingen er paa Grund af Maskeraden **lukket** i Aften.

Nye Bøger.

5. Bang, Herman. Fædra.
23. Brandes, Edv. Et Besøg. Skuespil.
62. Drachmann, Holger. Skyggebilleder fra Rejser i Indland og Udland.
72. Etlar, Carit. En Balnat. Fortælling.
90. Gerson, Jul. Chr. For eller imod. Fortælling.
101. Gyllembourg-Ehrensværd. Samlede Skrifter 1—2.
144. Illustreret Tidende 1882—83.
164. Arnesen-Kall, Benedicte. Den spanske Trilogi.
184. Nansen, Peter. Unge Mennesker.
186. Nielsen, Zacharias. Gamle Vaner. Fortælling. (Forts.)

Foreningsmeddelelser.

Foreningens Maskebal

afholdes **i Aften, Lørdagen den 26. Januar** i Seekamps Lokaler, Gammelholm, hvortil forventes talrig Tilslutning af Medlemmerne med deres Damer.

Flere komiske Masker vil i Aftenens Løb underholde Deltagerne og Kl. $10^1/_2$ vil et komisk Optog finde Sted, bestaaende af Repræsentanter for Københavns Lotterier.

Besøgende kan deltage; dog kan disse kun faa Billetter ved Rekvisition af et Medlem, der, hvis dette forlanges, maa opgive vedkommendes Navn.

Billetter à 1 Kr. 50 Øre for en Herre, 1 Kr. for en Dame, Tilskuerbilletter, af hvilke kun sælges et begrænset Antal, ligeledes 1 Kr., kan hver Dag faas hos Styrelsens Medlemmer samt hos Hr. Kasserer L. D. Berg, store Regnegade 17. — Tilskuerne har Ret til at deltage i Ballet efter Kl 12.

Bestemmelser.

1. Indgangen aabnes Kl. 8. Entré-Billetten forevises og Kontrol-Mærket afleveres ved Indgangen til Balsalen; selve Billetten beholdes for at kunne tjene som Legitimation.
2. Enhver Deltager maa være maskeret indtil Kl $11^1/_2$.
3. Kl. $8^1/_2$ tager Dansen sin Begyndelse under Ledelse af en Balinspektør.
4. Kl. $11^1/_2$ finder Demaskeringen Sted.
5. Kl. 12 Fællesspisning à la carte til 1 Kr. pr. Kuvert.
6. Kl. 5 Afslutning.

Der sker intet Billetsalg ved Indgangen.

O. Toborgs Maskeradegarderobe, Aabenraa 20,

anbefales til Deltagerne med smukke Dragter til meget moderate Priser. Garderoben vil være til Stede i Seekamps Lokale d 26. ds.

Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Sondagen den 27. Januar 1884, Kl. $7^1/_2$,

afholder „Typografernes Sangforening" i Hr. Seekamps Lokale sin

otte og tredivte Aarsfest

med

KONCERT

under Ledelse af Kapelmusikus A. Guldbrandsen,

samt

BAL.

Program:

1. Weyse: Sang for Danske.
2. F. Pacius: Vårt Land.
3. Nordraak: Norsk Fædrelandssang.
4. Adam Krygel: Menuetto for Klarinet. Hr. Kapelmusikus **Mathiasen.**
5. Chr. Winther: **Murad.** Deklamation af Hr. **Emil Møller.**
6. J. Glæser: Heden.
7. Mendelssohn-Bartholdy: Drikkesang.
8. Wennerberg: Fanmarche.
9. A. Sødermann: Og jeg vil ha'e mig en Hjærtenskær.
10. Bellini: Thema og Variation for Klarinet. Hr. Kapelmusikus **Mathiasen.**
11. **„I Skjorteærmer",** dramatisk Situation. Hr. **Emil Møller.**
12. A. P. Berggreen: Jægersang.
13. C. J. Hansen: Tonerne. (For Kor og Orkester).

Vore Kolleger saavelsom Sangforeningens Venner, indførte ved et Medlem, indbydes herved til at deltage i denne Fest.

Billetter til Koncerten à 50 Øre faas hos Medlemmerne paa Bogtrykkerierne og hos Bestyrelsen. Baltegn à 1 Kr. for en Herre og 50 Øre for en Dame, faas i Salen selve Festaftenen. Bestyrelsen.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Typograf Hans Nielsens Enke.

Man bedes godhedsfuldt paaskynde Cirkulærets Fremsendelse.

Marius Nielsen. Jul. Agerbeck.

Kundgørelser.

Typografer, der tegner sig som Subskribenter paa

„Et godt Barn"

af Paul de Kock, som udgives af Undertegnede til 10 Øre pr. Hæfte, erholder de **6 første Hæfter gratis.** (Udk. 15 H.). Carl Andersen,
Gothersgade 46.

Fast Plads

kan en flink yngre Sætter, der er vant til at arbejde i et mindre Provinsbogtrykkeri, erholde fra 1. Februar. Han maa være øvet i Ombrækning. Billet mkt. »Sætter 195«, ledsaget af Anbefalinger, Oplysning om Fordringerne m. m. og helst med Fotografi, indsendes til Aug. I. Wolff & Co.s Annonce-Bureau, Skindergade Nr. 2, København K.

En yngre Avissætter

ønsker Plads snarest mulig. Billet, mkt. »A. B.«, bedes indlagt i Ekspeditionen.

En velanbefalet Typograf (Sætter),

som tillige er vant til Korrekturlæsning, søger Plads. Billet, mkt. S. 2, bedes indlagt paa »Typ. Tid.«s Kontor.

A. C. SYRIG,

Skrædermester,

Gothersgade Nr. 77,

anbefaler sig med Udlejning af Herrekjoler m. m. samt

Maskerade- og Karnevalsdragter.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 3. | København, den 9. Februar 1884. | 11. Aargang.

En Brandforsikringsforening for Typografer.

Ved et Møde i den herværende Lokalforenig fremsatte undertegnede for nogen Tid siden Tanken om Oprettelsen af en saadan Forening, og da den vandt Bifald hos samtlige Tilstedeværende, skal jeg herved offenlig fremstille Spørgsmaalet til Diskussion, idet jeg beder de ærede Kolleger, der har noget at sige for eller imod Sagen, at fremkomme med dette, for at den kan blive saa grundig belyst som mulig. —

Hvad der særlig har henledt min Opmærksomhed paa dette Spørgsmaal er, at Lærerstanden den 1. Juli 1880 oprettede en Brandforsikringsforening, omfattende samtlige i Danmark værende Skolelærere, idet man gik ud fra, at det Kontingent, som disse ellers betalte til andre Foreninger, uden at Overskudet kom Lærerne til Gode, lige saa godt kunde udbetales i en faglig Forening, der saa anvendte sit Overskud til Gavn for Lærerne eller disses Enker.

Hvis man nu gaar ud fra, at samtlige Typografer i Danmark har deres Ejendele brandforsikrede — de burde vel i alt Fald have det —, saa vil man kunne indse, at det er ikke saa ganske ringe en Sum, der aarlig udredes af Typograferne paa denne Maade, og da det er en bekendt Sag, at Assuranceselskaberne Aar for Aar opdynger større Summer i deres Reservefond, turde det maaske være betimeligt at fremdrage Spørgsmaalet om Oprettelsen af en saadan typografisk Brandforsikringsforening, hvis Overskud kunde komme Medlemmerne til Gode, naar disse i en senere Alder bliver mindre skikkede til Arbejde. — Som noget, der særlig maa tale for Oprettelsen af en saadan Branforsikringsforening, skal jeg anføre, at Interessenterne bliver spredte over samtlige Landets Købstæder, hvad der vil have til Følge, at ved en opstaaende Ildebrand vil i Reglen kun *et* Medlem blive brandlidt; hidtil har som oftest de lokale Assuranceselskaber været de billigste, men dette Forhold vil let kunne forrykkes ved en indtrædende større Ildebrand, og at være Medlemmer af et saadant lokalt Assuranceselskab medfører ogsaa, at man ved Bortrejse maa opgive dette og indmelde sig i et nyt, hvorved der i Reglen fordres Indskudspræmie; dette kunde undgaas ved Oprettelsen af vor Forening, hvor en almindelig Anmeldelse af Flytning vilde være tilstrækkelig. Endvidere vilde Administrationen af vor Forening kunne være særdeles billig, idet alt Agentur kunde undværes; man behøver blot — i Lighed med Lærerstandens Brf. — at have en Formand, der tillige er Kasserer, og som varetager alt Foreningen vedrørende sammen med en Bestyrelse paa 5 Medlemmer. Forsikringssummerne beregnes der efter Portioner à 100 Kr., og af hver Portion svares en aarlig Præmie af 8 Øre, hvoraf Formanden for sit Arbejde oppebærer $^4/_5$ Øre af hver Portion.

Jeg er ikke blind for den Risiko, der er forbunden med at indmelde sig i en saadan Forening, som intet Reservefond ejer — selvfølgelig maa jo Medlemmerne være solidarisk forpligtede overfor hinanden — men indtil et passende Reservefond er skaffet tilveje, kunde Foreningen jo reassurere hos et andet Selskab, hvorved ganske vist en Del af Fortjenesten gik i det andet Selskabs Lomme, men Risikoen formindskedes ogsaa. For at faa saa mange Medlemmer som muligt straks satte Lærerstandens Brf. Indskudet af de saakaldte »stiftende Medlemmer« (det er saadanne, som indmeldte sig i Løbet af det første Forsikringsaar og betalte Kontingent for dette) til 5 Øre af hver Portion, hvorimod det for senere indtrædende Medlemmer er 10 Øre af hver Portion, og noget lignende kunde vel ogsaa benyttes her. — Lærerstandens Brf.

begyndte med et Medlemsantal af ca. 200 — og et mindre Antal turde vi vel heller ikke begynde med —; nu efter 3 Aars Forløb tæller den henimod 1200 og har, trods det at der har været flere temmelig store Brandskader at udrede, opsparet en Kapital af mellem 4 og 5000 Kr. og allerede begyndt at uddele Understøttelse.

Jeg skal med disse faa Bemærkninger henstille Spørgsmaalet til alvorlig Overvejelse, idet jeg, som sagt, haaber, at ærede Kolleger vil give deres Bidrag med til Belysningen af Sagen. Jeg har i alt taget Lærestandens Brandforsikringsforening til Model for en vordende typografisk Brf. og skal med Glæde meddele enhver Oplysning om, paa hvad Maade denne er gaaet frem. Skulde det vise sig, at Ideen lader sig realisere, maa det jo være en kommende Bestyrelses Sag at fremlægge Forslag til Love m. v., her er det blot min Mening at fremsætte Forslaget i al Almindelighed.

Odense, den 2. Februar 1884. P. L. ERICHSEN.

Maanedsmødet i Lørdags

syntes at være præget af en sjælden Oppositionslyst, maaske mere end tilstrækkelig, maaske mere end man kunde ønske; men navnlig i ét Punkt turde det dog overvejes, inden man tager Bestemmelse desangaaende, og det er Valget af Bestyrelsesmedlemmer.

Alle vi, der var til Stede, véd, hvorledes der blev foreslaaet i det uendelige; nogle mente, de var for unge, nogle for gamle, andre havde ikke Tid og atter andre erklærede rent ud, at de ikke vilde være i Bestyrelsen, og ovenpaa alt dette gav vi et Par tidligere Bestyrelsesmedlemmer et uomstødeligt Bevis paa, at de ikke oftere vilde blive valgt. Hvad det ene Medlem angaar, nemlig Hr. ROSBERG, da véd jeg ikke, hvormed han har *forbrudt* sig, siden Majoriteten var imod ham, men det var vel ogsaa et Udslag af Forsamlingens Oppositionsiver.

Hvad det andet Styrelsesmedlem, Hr. ANDERSEN, angaar, da fortjener hans Sag at undersøges noget nøjere. Det skal ikke nægtes, at Hr. ANDERSEN har fejlet, ikke just fordi han har paataget sig at oplære to unge Damer til Nodesættersker — det er jo netop et af Socialismens Kærnepunkter, at Kvinden skal stilles lige med Manden, — men deri, at Hr. ANDERSEN saa bag efter forsvarer sig med, at der var ingen musikalske Typografer at faa fat i, som vilde lære at sætte Noder. Deri ligger efter min Mening hele Hr. ANDERSENS Fejl, og den kunde dog vel nok tilgives. Vi maa vel erindre, at Hr. ANDERSEN har bragt store Ofre for vor Forening, han har *gratis været vor Bibliotekar*, og jeg tror ikke, at der har været nogen Lejlighed, hvor Hr. ANDERSEN ikke har vist sin Beredvillighed overfor Foreningen; bør vi saa fordi han begaar *én* Fejl, straks slaa Haanden af ham? Nej, det bør vi ikke! Hr. ANDERSEN havde ikke, hvis han vidste dermed at fortørne sine Kolleger i den Grad, paataget sig at oplære de to saa meget omtvistede unge Damer til at sætte Noder, men han har den store Fejl kun at være et skrøbeligt Menneske ligesom alle vi andre, og derfor har hans Blik ikke kunnet se ind i Fremtiden med alle dens vrede Typografer. Lad det være nok, at vi gav Hr. ANDERSEN et Mistillidsvotum i Lørdags; dermed har vi jo tydeligt vist, at vi misbilliger hans Handling i den Sag, men vi kan vel ogsaa nok tilgive ham en eneste Fejl. Hr. ANDERSEN vil da herefter af al Evne søge at gøre Bod, derom tror jeg ikke nogen Typograf kan være i Tvivl. Han har gjort Foreningen saa store Tjenester, at det er vor *Pligt* at være medgørlige over for ham og give ham vore Stemmer ved nærværende Generalforsamling. Vi vil vist ikke saa ganske let finde, hvad vi taber i Hr. ANDERSEN! Derfor Kolleger giv ham Eders Stemme, læg hans gode og daarlige Handlinger i Vægtskaalen, og I vil se, at de første veje de sidste op!

H. P. RASMUSSEN.

Skønt det er en Trøst for den Domfældte, naar han skal hænges, at blive fulgt til Retterstedet af det størst mulige Antal Venner, vil jeg dog bede disse, ikke gøre Forsøg paa at redde mig. Jeg har før været stolt af al den Tillid, Typograferne har vist mig, derfor kan det kun bedrøve mig nu, at saa mange har misforstaaet mig, og derfor maa jeg lige over for dem, der muligvis ved Hr. Rasmussens Forbøn kunde lade sig forlede til at lade »Naade gaa for Ret« bestemt erklære, at jeg paa ingen Maade kan indtage min gamle Plads i Foreningen.

R. TH. ANDERSEN.

Den typografiske Forening,

Lørdagen d. 9. Februar, Aften Kl. 10, afholdes den

ordinære Generalforsamling

i Foreningens Lokale, Amagertorv, 4.

Dagsorden:

1) Godkendelse af Regnskabet for 2. Halvaar 1883.
2) En Henvendelse fra Udvalget til Oprettelsen af en Understøttelsesforening for rejsende Haandværkssvende.
3) Nyvalg af Formand, Næstformand, 3 Styrelsesmedlemmer, Kasserer samt 2 Revisorer.

Ved Prøvevalget, som afholdtes Lørdagen den 2. Februar, blev opstillet følgende Herrer:

Formand: **Rud. Bøhm.** Viceformand: **Emil Petersen.** Styrelse: **Otto Barnewitz, C. C. Jensen, P. L. Pedersen.** (Endvidere havde **R. Th. Andersen** 14 og **V. Rosberg** 17 Stemmer). Kasserer: **L. D. Berg.** Revisorer: **Charl. Thomsen** og **William Sørensen.**

Stemmesedlerne bedes udfyldt og tilbagesendt til Hr. BERG eller afleveret ved Generalforsamlingen den 9. ds. inden Kl. $10^1/_2$ Aften.

STYRELSEN.

NYE MEDLEMMER:

FRED. CARL CHR. RASMUSSEN og MORTEN PETERSEN (C Hansen).

JENS CHR. HØYER (Jul. Behrend).

VIKTOR RASMUSSEN og V. H. HOLM (Trykker. Sally B. Salomon).

BARTHEL (Rasmussen & Olsen).

R. PETER CHR. RASMUSSEN (sidst arb. i Rudkøbing. Chr. Birch).

B. WEISS (tidligere Medlem. Nielsen & Lydiche).

AUG. MUCH E. P. J. MOGENSEN og L. NIELSEN (Medlem 1876), (Thiele).

C. J. CHRISTENSEN (tidligere Medlem. Hoffensberg & Trap).

JUL. BOLVINKEL (sidst arbejdet i Svendborg. Luno).

H. V. GLIS, C. S. HAMMERICH (1876), H. P. PETERSEN, C. C. MØLLER og VIKTOR RABE (O. C. Olsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

„Den typografiske Forenings“ Regnskab for 2. Halvaar 1883.

Indtægt.

	Kr.	Øre.	Kr.	Øre.
Kassebeholdning den 30. Juni 1883			9102	19
Medlemmernes Bidrag	2267	»		
Abonnement paa Typograf-Tidende	26	90		
Avertissementer	11	85		
Dansk typografisk Forening betalt $^1/_3$ af Udgiften til Typograf-Tidendes Udgivelse med	232	97		
Renten af 9600 Kr. i Obligationer	192	»		
5 Stk. Østift. Kreditforenings Obligationer à 200 Kr.	1000	»		
Typograf I. A. Hansen afbetalt paa Gæld til Foreningen	25	»		
Tilbagebetalt Rejsehjælp	10	»		
			3765	72
Summa **Indtægt**			12867	91

Udgift.

Faste Understøttelser.

	Kr.	Øre.	Kr.	Øre.
Juli, Avgust, September, Oktober, November og December	74	»	74	»

(Jensens Enke 3 Kr., Mine Kjøpping 1 Kr., Veickerts Enke 1 Kr., Juel 1 Kr., Neyes Enke 2 Kr. 50 Øre, Corvinus 1 Kr., Hansens Enke 1 Kr. i 5 Maaneder, Bruuns Enke 1 Kr. for Januar til December).

Andre Understøttelser.

Juli, Avgust, September, Oktober, November og December	366	»	366	»

(N. C. Nielsen [R.] 6 Kr., Otto Wallin [R.] 6 Kr., I. Girschitzek [R.] 6 Kr., Hans Hansen [R.] 6 Kr., C. Frommhold [R.] 6 Kr., G. Bøsmann [R] 6 Kr., I. Hüber [R.] 6 Kr., V. Gappisch [R.] 6 Kr., P. Barthel [R.] 6 Kr., Wilh. Hildebrandt [R.] 6 Kr., A. C. L. Christensen [R.] 6 Kr., J. C. O. Rasmussen [R.] 6 Kr., N. Petersen [R.] 6 Kr., C. Schrader [R.] 6 Kr., P. Lehnsten [R.] 6 Kr., H. Werner [R.] 6 Kr., Max Behrendt [R.] 6 Kr., R. Dithmann [R.] 6 Kr., Alb. Tronnier [R.] 6 Kr., Haberjahn [R.] 6 Kr., Jørgen Jensen [R.] 6 Kr., Korn. Nielsen [R.] 6 Kr., Max Frister [R.] 6 Kr., Rud. O. Olsen [R.] 6 Kr., Aug. Schrøder [R.] 6 Kr., Adolf Hille [R.] 6 Kr., Carl Feller [R.] 6 Kr., Fr. E. Uhlmann [R.] 6 Kr., K. A. Søderblom [R.] 6 Kr., Chr. Stahl [R.] 6 Kr., Taubel [R.] 6 Kr., Halvorsen [R.] 6 Kr., A. Grütter [R.] 6 Kr., J. Mangelsen [R.] 6 Kr., E. Heise [R.] 6 Kr., O. Schimpf [R.] 6 Kr., W. Weiss [R.] 6 Kr., R. Gnauck [R.] 6 Kr., E. Hegenbarth [R.] 6 Kr., Karl Marx [R.] 6 Kr. Akerfeldt [R.] 6 Kr., Englund [R.] 6 Kr., Iversen [R.] 6 Kr., Studt [R.] 6 Kr., Fr. Weiss [R.] 6 Kr., Kabitsch [R.] 6 Kr., Kleemeyer [R.] 6 Kr., Dressler [R.] 6 Kr., Ad. Jensen [R.] 6 Kr, F. C. C. Hansen [R.] 6 Kr., E. Klaar [R.] 6 Kr., O. Dähnel [R.] 6 Kr., F. Schleif [R.] 6 Kr., Heinr. Penther [R.] 6 Kr., Lettenbauer [R.] 6 Kr., V. T. Barnewitz [R.] 6 Kr., I. A. Hansen [R.] 6 Kr., J. Rieger [R.] 6 Kr., A. K. Kristensen [R.] 6 Kr., A. Schwägel [R.] 6 Kr., Julius Schaal [R.] 6 Kr.)

Forskellige Udgifter.

Leje af Lokalet	61	»		
Administration	26	25		
Tidsskrifter og Bladhold	22	8		
Budeløn	70	»		
Bogtrykkerarbejde	32	50		
Trykning af Typograf-Tidende	539	»		
Redaktionshonorar	100	»		
Udgift til Bladets Forsendelse til Medlemmerne af Dansk typografisk Forening	29	90		
Formandens Honorar for 2. Halvaar	50	»		
Kassererens do. do.	150	»		
Forskellige Udgifter	20	7		
Bibliotheket	50	»		
Købt 3 Stk. Østift. Kreditf. Obligationer 4. Serie à 200 Kr., Kours $94^1/_2$ = 567 Kr. Rente 3 Kr. 96 Ø.. Kourt. 57 Ø.	571	43		
Købt 2 Stk. Østift. Kreditf. Obligationer 4. Serie à 200 Kr., Kours 95 = 380 Kr., Rente 1 Kr. 52 Ø., Kourt. 38 Ø.	381	90		
			2098	23

Understøttelse af Arbejdsløse.

	Kr.	Øre.
Vilhelm C. Aagaard, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
C. Kirchheiner, 4 Uger à 6 Kr.	24	»
C. F. Andersen, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
N. C. A. Christensen, 4 Uger à 6 Kr.	24	»
A. F. Jørgensen, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
Vilh. Hagemann, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
Emil Pfeiffer, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
At overføre	108	»

Overført	108	»		
H. F. Drenckar, 2 Uger à 6 Kr.	12	»		
J. C. Jensen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
Adolf Madsen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
Vilh. Jantzen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
G. Nyberg, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
Chr. Schjøtt, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
			150	»
Summa **Udgift**			2688	23

	Kr.	Øre.	Kr.	Øre.
Overført			2688	23
Kassens Status den 31. Decbr. 1883:				
48 Stk. Østifternes Kreditforenings Obligationer à 200 Kr.	9600	»		
I »Bikuben«	230	95		
Kontant	348	73		
			10179	41
Balance			12867	91

Ved Regnskabet intet at bemærke. Bevis for Værdipapirernes Opbevaring tilstede og den kontante Beholdning efterset.

København, den 7. Februar 1884.

Wm. Sørensen. **Ch. Thomsen.**

Bibliothekets Regnskab.

1883	Indtægt.	Kr.	Øre.
1/7	Kassebeholdning for 1. Halvaar	8	9
	Bevilget paa Budgettet for 2. Halvaar 1883 . . .	50	»
	Solgte Kataloger	3	90
	Indkomne Mulkter	16	70
	Overskud fra Sommerassembleerne	13	69
	Indkommet ved Auktion 16/10	5	6
		97	44

1883	Udgift.	Kr.	Øre.
1/10	Bogbinder Larsen	7	15
	Assurancepræmie	1	25
	Regning af 31/12 over indkøbte Bøger	23	70
	Regning af 31/12 over do. do.	32	50
	Bogbinder Larsen	24	5
	Kassebeholdning den 31/12 83	8	79
		97	44

Fortegnelse over Til- og Afgang af Medlemmer i „Den typografiske Forening".

Nye Medlemmer

V. I. Christensen.
Theodor Obiora.
Peter Chr. Andersen.
Martin Schmidt.
H. C. Erichsen.
H. P. Nielsen.
C. F. Christensen.
F. Bagger.
P. Lauritzen.
Niels Chr. Nielsen.
Chr. Christensen.
V. E. Didrichsen.
Fried. Geist.
Johan Henrik Jansen.
Carl Jensen.
Alfons Steffensen.
Anton Nielsen.
Max Szczodrowski.
R. Jochumsen.
J. P. Larsen.
H. V. Nielsen.
C. L. C. Hansen.
Herm. Randow.
Carl Const. Knudsen.
Marius N. A. Nielsen.
Hans Peter Jensen.
Th. Chr. F. Wennerwald.
Joh. Carl Sørensen.
Laurits Hansen.
G. Lundeborg.
Peter Medor Larsen.
H. P. J. Bergmann.
A. Böttcher.
Carl Hammann.
O. Markgraf.
Adolf Hansen.
A. Bornemann.
P. A. Petersen.
Alex. Rasmussen.
Bernh. Larsen.
R. V. Kock.
Frants Oskar Olsson.
Jørgen Jensen.
Rudolph Olsen.
Thor Koch.
J. Adamsen.
C. Halvorsen.
S. V. Fabritius.
Alfred Hoff.
Julius L. Olsen.
Magnus Lempke.
P. F. J. Jensen.
A. Ruff.
V. de Lemos.
C. Petersen.
Alfred Nielsen.
N. C. Tobiesen.
Hans Hansen.
Chr. Bøhling.
Fred. Ferd. E. Nielsen.
C. Fyrvald.
Aldolf Jensen.
C. A. Andresen.
Rud. Jacobsen.
A. E. Cortz.
V. Stahl.
O. E. Jensen.
M. Knudsen.
N. A. Abildgaard.
A. P. Jensen.
A. Karlslund.
Theodor Sørensen.
Charl. Wennstrøm.
Thyregod.
Fr. Ringsted.
E. Krakau.
Jac. Gopledal.
C. Englund.
Vilh. Møller.
Wm. Reitzel.
M. Gundersen Ranthe.
L. A. Nielsen.
C. H. Christensen.
H. P. Rasmussen.
H. E. Jensen.
A. Hallengreen.
Emil Sørensen.
V. Collin.
O. A. Nielsen.
I. A. Hansen.
Eye.
J. Philipsen.
E. L. Lie.
P. Chr. Breinholdt.
Elias Wendt.
Th. Vollmann.
Peter Hansen.
Paris Gottschalk.
Valdemar Nielsen.
E. E. Andersen.
H. Peter Hansen.
Sofus Andersen.
P. Chr. Jensen.
Peter Barthel.
Andr. A. Vald. Hansen.
Carl. V. Petersen.
Jens C. Jørgensen.
T. M. Sørensen.
C. A. Rasmussen.
Vilh. Hansen.
F. Keil.
Hasløv.
Wm. Mohn.
Christian Kjærsgaard.
V. T. Barnewitz.

Udslettede.

T. M. Bentzen.
Ludv. Blom.
Guiteau.
Rud. E. Johansen.
J. P. Jørgensen.
Carl Petersen.
C. Rasmussen.

Udmældt.

L. V. Hansen.
L. Hartvig.
R. V. Koch.
Stuhr.

Bortrejste.

Johannes Andersen.
P. V. Abrahamsen.
Peter Barthel.
A. E. Cortz.
Jacob Dreyer.
Geist.
Geertsen.
Gopledal.
H. C. E. Hansen.
Viggo Hansen.
Hans Hansen.
C. Halvorsen.
F. Kohl.
F. Koppel.
A. Karlslund.
Jens Løngaard.
Peter Medor Larsen.
Lettenbauer.
O. Markgraf.
Bernhard Nielsen.
Niels Chr. Nielsen.
J. P. L. Philipsen.
J. P. C. Rasmussen.
J. C. O. Rasmussen.
J. Albert Rasmussen.
Chr. Staul.
Chr. Schiøtt.
N. C. Tobiasen.

Døde.

J. F. Jensen.
Th. Arendorff Jacobsen.
H. P. Nielsen.
Themann.

Medlemsantal den 31. Decbr. 1883: **451.**

Undertegnede foreslaar ærede Kolleger at stemme paa nedenstaaende Herrer til det forestaaende Valg af Bestyrelsen:

Formand: **Rud. Bøhm.** Viceformand: **Emil Petersen.** (Dagbladet). Styrelsesmedlemmer: **Otto Barnewitz, Carl Chr. Jensen** (Trier), **H. C. Nielsen** (Thiele). Revisorer: **Wiliam Sørensen** og **Charles Thomsen.** Kasserer: **L. D. Berg.** *Nogle Medlemmer.*

Brevkasse.

Referaterne fra Maskeraden og Sangforeningens Stiftelsesfest følger i næste Nummer.

Nogle flinke Sættere
antages. Tordenskjoldsgade 16.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 4. | København, den 23. Februar 1884. | II. Aargang.

Bogtrykkerfamilien Aldus.

Et Blad af Bogtrykkerkunstens Historie i det 15. og 16. Aarhundrede. Efter **Carl B. Lorck** ved **N. J.** (Fortsat.)

I Aarene 1501—1505 udviklede Aldus en storartet Virksomhed, og der hengik ikke en Maaned uden at han i det mindste udgav ét klassisk Værk. Disse Bøger var i enhver Henseende godt udførte; Sætningen var besørget med Forstand og Akkuratesse, Trykket rent, paa godt, limet Papir, med en udmærket Farve, der endnu den Dag i Dag har beholdt sin Dybde og Glans.

Aldus var selvfølgelig ikke i Stand til alene at udføre den Kæmpeopgave, han havde stillet sig. Men han forstod at samle om sig en Kreds af lærde Mænd, der var besjælede af den samme Tanke: at gøre Literaturens Skatte tilgængelige for alle. Af disse Mænd levede flere i hans Hus fuldstændig paa hans Bekostning, medens andre arbejdede for Honorar eller ogsaa alene for Ærens Skyld. Dette saakaldte *Aldi Neacademia*, der blev stiftet omtrent 1500, samlede sig paa bestemte Dage hos ham og bestod af henved 30 Medlemmer. Ved Dødsfald og Bortrejse udtyndedes imidlertid deres Rækker og Akademiet blev derfor efter nogle Aars Forløb ophævet. Foruden med disse Mænd stod Aldus naturligvis ogsaa i Forbindelse med mange andre Lærde, blandt andre ogsaa med Erasmus, med hvem han først levede i et inderligt Venskab, der senere næsten gik over til Fjendskab.

Aldus, der selv forstod de orientalske Sprog, navnlig Hebræisk, tog ogsaa fat paa Trykningen af hebræiske Værker. Man har fra Slutningen af det 15. Aarhundrede et Prøveblad paa en Bibel i Folio, latinsk, græsk og hebræisk, trykt med smukke Typer; denne er imidlertid ikke kommen til Udførelse, og Aldus opnaaede saaledes ikke at fremstille den første Polyglott-Bibel. At hverken Aldus eller hans Efterfølgere har trykt en mindre Udgave af det nye Testamente, har rimeligvis sin Grund i Forholdene i Rom.

Henimod Aaret 1500 ægtede Aldus Maria Asola († 1520), en Datter af Andreas Torresanus fra Asola, som 1479 havde købt Jensons Trykkeri i Venedig.

1506 maatte Aldus forlade Venedig og nedlægge sit Trykkeri, efter at han under Krigen, som den Gang rasede i Italien, havde mistet Størstedelen af sin Formue. 1507 begyndte han under trykkende Forhold igen at arbejde, indtil et Kompagniskab med hans rige og driftige Svigerfader, Andreas Asolanus, fra 1508 satte ham i Stand til atter at drive Forretningen med Kraft. I Aarene 1510—11 stod Trykkeriet endnu en Gang stille og blev først aabnet igen 1512, samme Aar som hans tredje senere saa berømte Søn, Paul Manutius, blev født.

1513—14 udfoldede Aldus paa ny en storartet Driftighed og beredte sig til en endnu større, da Døden overraskede ham i hans 66. Aar den 7. Februar 1515. Han havde ønsket, at hans Lig skulde føres til Carpi*), men om dette er sket vides ikke. Abbé Zenier lod 1828 en smuk Mindetavle anbringe paa Huset Nr. 2013 i Nærheden af *Campo di S. Agostino*, hvor utvivlsomt Aldus' Trykkeri har været.

Aldus' bekendte Trykkerimærke forestiller et af en Delfin omslynget Anker, og skal symbolsk betegne den

*) I forrige Nr. stod *Capri*, skal være Carpi.

med Fasthed forbundne Bevægelighed og Hurtighed. Som det gik med hans Typer, saaledes gik det ogsaa med hans Mærke; det er blevet efterlignet af Andre, selv af Giunta, og er ogsaa senere blevet optaget af nyere Trykkerier.

Efter Aldus' Død blev Trykkeriet fortsat af hans Svigerfader, ANDREAS TORRESANUS fra ASOLA i Forening med dennes Sønner FRANZ og FRIEDRICH. Andreas var en dygtig Mand, om han end ikke som Aldus forstod at samle de bedste Kræfter for sine Foretagender om sig. Aldus' Børn boede først med deres Moder i Asola, men vendte dog snart igen tilbage til Venedig, hvor PAUL MANUTIUS fik en omhyggelig Opdragelse; ved aandelige Anstrængelser led hans Helbred saa meget, at han i flere Aar helt maatte forlade Studierne. Snart skulde han ogsaa paa anden Maade lære Livets Alvor at kende, idet Forretningen paa Grund af Familjestridigheder var lukket i 4 Aar (1529—33). 1533 overtog Paul, kun 21 Aar gammel, Bogtrykkeriet, først i Fællesskab med sine Søskende og Asolas Familje.

Trods sin Ungdom viste han straks en overlegen Begavelse og traadte med stor Energi i sin Faders Fodspor. Da denne omtrent havde skabt hele den græske Literatur, lagde Paul sig navnlig efter Udgivelsen af latinske Klassikere, og vandt til dette Foretagende de dygtigste Lærde for sig. 1535 lod han sig rigtignok ved falske Forestillinger lokke til at rejse til Rom, hvor hans egenlige Maal snart viste sig at være forfejlet; men de Forbindelser, han der knyttede med en Mængde videnskabelige Notabiliteter, kom ham senere til Nytte.

Efter at Trykkeriet i Venedig 1541 endnu en Gang paa Grund af Familjestridigheder havde staaet stille, overtog Paul det endelig 1542 helt for sin egen og sine Søskendes Regning, og ægtede 1546 Katharina Odoni, der skænkede ham fire Børn, af hvilke den ældste, Aldus, blev født den 13. Februar 1547.

Angreben af en haard Sygdom rejste Paul 1555 til Bologna, hvor man, som ogsaa i Spanien, søgte at overtale ham til at fæste Bo; men hans Yndlingstanke, at grundlægge et Bogtrykkeri i Rom, bragte ham til at afslaa alle fordelagtige Tilbud. Imidlertid havde Senator Badoano i Venedig 1556 fattet Planen til et storartet *Academia Veneziana*, med hvilket et lærd Bogtrykkeri skulde staa i Forbindelse. Man havde til Hensigt at gøre Paul Manutius til Lærer i Veltalenhed og at overdrage ham Styrelsen af Bogtrykkeriet. Betydelige Forberedelser blev trufne, men Akademiet fik en hurtig og beklagelig Ende.

Da gjorde Kardinal Seripandi i Pave Pius IV's Navn Paul ligesaa fordelagtige som ærefulde Tilbud, saafremt han vilde komme til Rom, for der at udgive en Samling hellige Bøger, Kirkefædre osv. For 12 Aar blev der tilsikret ham aarlig 500 Dukater i Guld, desuden 300 Dukater i Flytningsgodtgørelse; hans Søn blev der stillet en Pension paa 150 Dukater i Udsigt. Trykkeriet skulde indrettes paa Pavens Bekostning, og denne skulde ligeledes bære alle løbende Udgifter; Fortjenesten skulde derimod deles mellem den pavelige Stol og Paul. Disse med hans egne Ønsker stemmende Tilbud kunde Paul ikke modstaa.

I Rom blev han modtaget med stor Opmærksomhed. Typerne blev leverede ved Thomas Giuntas Hjælp; thi Aldus' berømte Cursiv-Matriser, der var kommen i Torresanis Besiddelse, vilde denne ikke udlevere, medens de græske Matriser, der var blevne betroede til Pauls Broder, Antonius, som en kort Tid var etableret i Bologna, var gaaede tabte ved dennes ryggesløse Levevis.

Men de gode Udsigter varede ikke længe for Aldus. Den ene Halvdel af Trykkeriet gik som Ejendom over til Roms Magistrat, medens det af Pave Sixtus V. i Vatikanet oprettede Trykkeri udfyldte hele den Plads, der oprindelig var tiltænkt Pauls. De fordelagtige Arbejder blev ham berøvede; Magistraten bortforpagtede endog sin Del til Andre, og efter Pius IV's Død lod man i Aaret 1566 Paul affordre Nøglerne. Rigtignok blev denne haarde Bestemmelse paa Pius V's Befaling taget tilbage, men for Paul var der ikke mere nogen Glæde ved hans Stilling.

Træt af de mange Chikanerier opgav han sin Stilling i Rom 1570 for at vende tilbage til Venedig, hvor det heller ikke gik synderlig glimrende med det af Dom. Basa forpagtede Aldiniske Bogtrykkeri. Først vilde han dog styrke sin Sundhed ved en Rejse. Hele Vinteren 1571 tilbragte han i Majland. Først i Maj 1572 kom han til Venedig, hvor han nu ikke mere var Herre i sit eget Hus; men allerede i Juni vendte han tilbage til Rom for at hente sin Datter, som han havde ladet blive der i et Kloster. I Rom blev han saa godt modtagen af sine Venner, at han forandrede sin Bestemmelse og blev der. Den nye Pave, Gregor XIII., var ham meget bevaagen, og han fik af ham en Pension, der vel ikke var stor, men dog tilstrækkelig for hans Fornødenheder. Hans Datter ægtede 1573 Alexander Honorio. Paul havde nu Haab om rolig at kunne leve for sine Venner og sine Yndlingsinteresser; men en saa lys Afslutning paa hans sorgfulde og møjsommelige Virksomhed blev ham ikke forundt. Allerede 1574 døde han i Sønnen Aldus' Arme, almindelig agtet og savnet. Han blev begravet i Kirken *Sancta Maria sopra Minervam*, hvor endnu en Navneindskrift paa en Sten betegner hans Grav. (Sluttes.)

Generalforsamlingen den 9. Februar.

Dirigent N. HANSEN. Sekretær V. LASSEN. FORMANDEN gav et Overblik over det forløbne 2det Halvaar og omtalte i korte Træk de vigtigste Begivenheder indenfor Foreningens Omraade. Af Regnskabet fremgik det, at Overskudet for det forløbne 2. Halvaar havde været 1077 Kr. 44 Øre, hvilket i Forbindelse med Overskudet fra første Halvaar gav et Overskud for Regnskabsaaret 1883—1884 af 2369 Kr. 14 Øre. I samme Tidsrum var tilkommet 187 ny Medlemmer, 72 i første og 115 i andet Halvaar. Taleren gennemgik de enkelte Poster, og beklagede, at der var fremkommet nogle Fejl i Regnskabet; disse var dog rene Korrekturfejl, CH. THOMSEN havde i Forbindelse med den anden Revisor gennemgaaet og sammenlignet Regnskabet og befunden alt i Orden; dog skulde han bemærke, at der fandtes nogle Laanebeviser i Kassen, hvortil FORMANDEN oplyste, at de Penge, der var udlaant til et Par trængende Medlemmer, var sikret ved Kavtionister. DIRIGENTEN satte Regnskabet under Afstemning. Det vedtoges enstemmigt.

Derpaa gik man over til den anden Sag paa Dagsordenen: et Bidrag til en fælles Rejsekasse for Haandværkssvende i København. FORMANDEN gav en kort Redegørelse over denne Forenings Formaal. Det var Meningen dels at yde Rejsehjælp og dels at oprette et Rejsehjem. Han vilde tilraade et Tilskud fra »Den typografiske Forening« til Rejsekassen, da man aldrig kan hjælpe rejsende Kolleger for meget. Tilskudet vilde andrage ca. 400 Kr. aarlig. THERKILDSEN mente, »Den typografiske Forening« var saa godt organiseret, bedre end noget andet Sted. Han vilde dog tiltræde Formandens Forslag om et aarligt Tilskud, saafremt der blev oprettet gode Herberger. H. P. LASSEN: Vi kan ikke være med; Foreningens Penge maa ikke røres. DIRIGENTEN havde været med til et Møde, som af Udvalget for den paatænkte Forening var bleven sammenkaldt. Der er Ting i de forelagte Vedtægter, man ikke kan være med til, men han vilde dog slutte sig til Formandens Forslag. H. P. LASSEN: Enhver vil gærne være med til at støtte sine rejsende Kolleger, men det er Spørgsmaalet, hvem der skal betale Understøttelsen. I øvrigt fastholdt Taleren sine tidligere Udtalelser. THERKILDSEN foreslog en Forhøjelse af 2 Øre om Ugen. LOUW anbefalede Therkildsens og Formandens Forslag. A. RASMUSSEN omtalte Forholdene i Danmark, der var særdeles gunstige lige overfor Udlandets. Taleren stillede Forslag om at søge Tilskudet tilvejebragt ad privat Vej. HEINEMANN anbefalede Formandens Forslag og forlangte Afslutning af Sagen. EMIL PETERSEN foreslog Sagen henlagt $^1/_2$ Aar. Vi har altfor store Interesser for Øjeblikket til at kunne indlade os videre paa Sagen. Efter et kort Ordskifte mellem FORMANDEN, H. P. LASSEN, THERKILDSEN og EMIL PETERSEN tog Formanden sit Forslag tilbage, som atter optoges af THERKILDSEN. Ved Afstemningen forkastedes dette, hvorefter vedtoges H. P. LASSENS Forslag, der lyder saaledes:

»Idet Generalforsamlingen fuldt ud anerkender den gode Hensigt, som har frembragt nærværende Forslag, maa den dog gøre gældende, at den i fuldere Maal end noget andet Fag her til Lands arbejder for vort Fags Rejsendes Underhold, og kan af denne Grund ikke for Øjeblikket gaa ind derpaa.

Resultatet af Valgene var følgende: Der var afgivet i alt 290 Stemmer, som faldt saaledes:

Formand: **Rud. Böhm**, 275 St.
Viceformand: **Emil Petersen**, 286 St.
Styrelse: **Otto Barnewitz**, 220 St.
P. L. Pedersen, 148 St.
C. C. Jensen, 225 St.
Kasserer: **L. D. Berg**, 287 St.
Revisorer: **Charl. Thomsen** 284 St.
Wm. Sørensen, 290 St.

C. C. JENSEN ønskede ikke at modtage Valg, hvorefter **H. C. Nielsen**, for hvem der var optalt 91 St., traadte i hans Sted.

Derefter havde R. Th. ANDERSEN 77 og ROSBERG 42 Stemmer; Resten var spredt.

FORMANDEN takkede for Valget og udbragte et Leve for Foreningen. Derefter takkede EMIL PETERSEN og udbragte et Leve for de danske Typografers kollegiale Sammenhold.

Udenfor Dagsordenen rettede CALMER en Forespørgsel til Bestyrelsen om Grunden til, at »Typograf-Tidende« var frataget Th. Nielsen, der besvaredes med, at sidstnævnte holdt for mange Lærlinge i Forhold til Typograferne; der var nemlig 3 Lærlinge og kun 1 Typograf. Hr. Nielsen havde allerede for 1 Aar siden faaet Advarsel af Bestyrelsen .

Efter et kort Replikskifte mellem forskellige Talere takkede O. BARNEWITZ for Valget, idet han tillige i faa Ord rettede en Tak til R. TH. ANDERSEN, der besvaredes med et Hurra.

Derefter hævedes Mødet omtr. Kl. 1.

V. LASSEN,
Sekretær.

Maskeraden i „Den typografiske Forening“,

som afholdtes Lørdagen den 26. Januar, var i alle Maader vellykket. Den sædvanlige hjærtelige og utvungne kollegiale Stemning, som er herskende ved alle vore Fornøjelser, svigtede heller ikke denne Gang. Foruden en Del ret morsomme Karaktermasker viste sig ogsaa mange meget smukke Damemasker. Kl. 11 arrangeredes et lille Optog, forestillende de 8 københavnske Lotterier, som ved deres i en storslaaet Stil anlagte Reklamer gjorde betydelig Effekt. I Fællesspisningen, der afholdtes Kl. 12, deltog ca. 180 Personer, og der herskede ligeledes her en munter Stemning. FORMANDEN bød de Tilstedeværende Velkommen, og efter at Sangen »For Foreningen« (af —*v*) var afsunget, udbragte han en Skaal for Foreningen, idet han udtalte, at den Kendsgerning, at der var mødt saa Mange, maatte opfattes som et Bevis paa, at de Tilstedeværende var kommen ikke alene for Morskabens Skyld, men ogsaa for at bevidne Foreningen deres Sympathi. Til en Sang, »Kor af Mandsstemmer« af *b.*, talte BARNEWITZ, og R. TH. ANDERSEN holdt en humoristisk Tale for Digterne af Sangene, for hvilke S. KJELDSKOV takkede; FASMER udbragte en Skaal for Styrelsen, for hvilken ROSBERG takkede. Snedkermester ANDERSEN, der stadig fandt en Glæde i at deltage i vore

Maskerader, udbragte en Skaal for Enigheden blandt de typografiske Arbejdere. — Ballet sluttede Kl. 5 om Morgenen*).

Sangforeningens 38. Aars Fest,

der fandt Sted d. 27. Januar, gav et nyt Bevis for det Fremskridt, Sangen er undergaaet i denne Vinter under Kapelmusikus GULDBRANDSENS Ledelse, dels som Følge af at Koret, saavidt vi kunne skønne, var dobbelt saa stort som sædvanligt, dels ved en bedre Sangdisciplin. J. Glæsers nydelige Sang »Heden«, fik en tiltalende Udførelse, skønt den stiller temmelig store Fordringer til Foredraget. I Mendelsohn-Bartholdys Drikkesang og Södermanns »Hjærtenskær« lagde Koret baade Kraft og Lune, og den sidste maatte gives *da capo*. Slutningsnummeret, C. I. Hansens »Tonerne«, som udførtes under Ledsagelse af Blæseinstrumenter, vandt ogsaa Bifald, der navnlig var fortjent for første og sidste Afsnits Vedkommende. En ung Skuespiller fra Nationaltheatret, Hr. EMIL MØLLER, deklamerede »Murad« tænksomt og følelsesfuldt; han vandt ogsaa livligt Bifald efter den dramatiske Bagatel »I Skjorteærmer«. Kapelmusikus MATHIASEN blæste først en ny Menuet af Organist Krygell og senere et Musikstykke af Bellini; hans Behandling af Klarinetten bragte ham stærk Applaus.

Ballet var meget livligt. Ved Bordet blev først afsunget et Digt »Sangen«, af VILH. T., hvorefter ALBERT AUENER talte for Foreningen, idet han mindede om, at Foreningen og Folkesangen begge var fødte i Fyrrerne, Frihedens Aarti, og hvorfor Sangen ogsaa havde hævet Friheds- og Nationalfølelsen. Han bragte en Tak til den temmelig store Kreds af yngre Sangere, der har sluttet sig til Foreningen. Derefter talte JUL. ANDERSEN for Æresmedlemmerne, paa hvis Vegne C. V. AUENER takkede, VILH. MØLLER for Dirigenten og LIND for de Assisterende. En Vise af A.: »Naar Fatter kommer hjem fra Sangforeningen« blev derpaa sunget, hvorefter Kapelmusikus GULDBRANDSEN med Humør udbragte Damernes Skaal*).

Korrespondance.

Rudkøbing, d. 1. Februar 1884.

Forholdene her i Byen er saaledes, at de sikkert vil vække Forbavselse hos mange Kolleger. Paa to af de herværende Trykkerier kan det gaa an, men paa det tredje, hos AXEL DAMKJÆR, er Forholdene næsten utaalelige. Typograferne faar en Løn, der langtfra svarer til det Arbejde, der for denne skal præsteres. »Faktoren« har en Løn af 800 Kr. aarlig, og for denne skal han arbejde fra Kl. 7 à 8 Morgen til Kl. 7 à 8 Aften (dog bliver Klokken i Reglen 10 til 11 Aften), Trykkeren faar 16 Kr. om Ugen for en Arbejdstid fra Kl. 6—6; Sætterne erholder 14 Kr. om Ugen og for dette skal der daglig leveres 240 à 250 Linier paa 17 Cicero. Lærlingene *skal* levere: Kl. 6 Morgen Ild i Kakkelovnen, ekspedere Posten, derefter sætte til Kl. 8, bringe Avisen i Byen og om Aftenen, naar de har drejet Maskinen til Trykningen af Avisen og har leveret Sats og Aflægning af 240 Linier, har de deres Frihed, hvad enten Kl. er 8 eller 12 og 1.

De ærede Ardejdsinspektører, der ellers plejer at se nøje efter Smaating, har vist ikke hørt noget om disse Forhold, saa man næsten maa antage, at Rudkøbing ligger udenfor Lov og Ret. P. RASMUSSEN.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Typograf FORTLING fylder den 24. ds. 70 Aar og er den ældste arbejdende Typograf her i Staden, hvor han stadig har opholdt sig og været sysselsat ved Typografien. I mange Aar har han været beskæftiget med Bladet »Den Conservative«, og da Bladet gik fra Ferslew til Carl Lund, fulgte Fortling med. Fortling kom i Lære hos Firmaet Popp, men udlærte hos J. G. Salomon, der købte Popps Officin. Salomon var Nodesætter og bibragte sin Elev, der havde gode musikalske Evner, Interessen for Nodesats, hvilken han ogsaa af og til har syslet med hos Ferslew. — Fortling har været et stadigt Medlem af »Den typografiske Forening«; han er en intelligent, underholdende og elskværdig Kollega. Et hjærteligt Ønske om en blid og sorgfri Alderdom bringer vi ham herved i Anledning af hans Jubelaar.

λ

Hr. Redaktør! De bedes optage følgende:

Efter den mig tilstillede Oplysning, i Følge hvilken Omvalg af et Styrelsesmedlem er nødvendig, tillader jeg mig at underrette mine ærede Kolleger om, at jeg uanset Stemmernes Antal ikke ser mig i Stand til for Tiden at kunne modtage Valg.

Derimod vil jeg — trods et tidligere Afslag — bede dem om, at afgive deres Stemme for Hr. H. P. LASSEN, (Jørgensen & Co.), som jeg er overbevist om at Medlemmerne kan være godt tjent med.

Med Agtelse, Deres
H. C. NIELSEN.

Den typografiske Forening.

Lørdagen d. 1. Marts, Aften Kl. 10½, afholdes et

Maanedsmøde

i Foreningens Lokale, Amagertorv 4, 1. Sal.

Dagsorden: 1. Skal Foreningen leje et Sommerlokale? 2. Resultatet af Supplementsvalget til Styrelsen.

Da det ved en Revision af Stemmesedlerne har vist sig, at det tredje Styrelsesmedlem, Hr. H. C. NIELSEN, ikke har faaet et tilstrækkeligt Stemmeantal for at være valgt, udskrives herved et **Supplementsvalg** til Lørdagen d. 1. Marts. De omdelte Stemmesedler maa være indleveret samme Dags Aften Kl. 10 i Foreningslokalet.

STYRELSEN.

Til det forestaaende Supplementsvalg tillader en Del Kolleger sig herved at foreslaa Hr. **R. Th. Andersen.**

NYE MEDLEMMER:

MAR. NIELSEN (sidst arbejdet i Odense. Bircks Bogtrykkeri).

CARL HARALD NIELSEN (Rud. Svendsen).

Skriftstøber JOHANNES JAC. COLLIN (Simmelkjær).

C. JENSEN (udlært den 1. Oktb. 1883 hos Engsig-Karup i Assens. I. Cohen).

C. A. HANSEN (tidligere Medlem) og KARL LAURITZ HANSEN (udlært 1878 hos Schultz. Schultz).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter

fra 1. Juli til 31. December 1883.

A. Lokalforeningerne.

Lokalforeninger.	Indtægt.												Udgift.															
	Medlemsbidrag.				Andre Indtægter.		Modtaget af Hovedkassen.		Kassebeholdning fra forr. Halvaar.		Tilsammen Indtægt i Halvaaret.		Sygeunderstøttelse.				Begravelseshjælp.		Arbejdsunderstøttelser.		Rejseunderstøttelse.				Andre Udgifter.		Indsendt til Hovedkassen.		Tilsammen Udgift i Halvaaret.		Kassebeholdning.	
	Juli Kvartal.		Oktober Kvartal.										Juli Kvartal.		Oktober Kvartal.						Juli Kvartal.		Oktober Kvartal.							
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aalborg . . .	74	10	76	80	»	»	100	»	15	»	265	90	58	40	»	»	50	»	14	»	5	»	»	»	1	04	122	46	250	90	15	»
Aarhus	222	»	228	60	30	37	»	»	15	»	495	97	»	»	»	»	»	»	»	»	18	95	10	40	10	80	440	82	480	97	15	»
Faaborg . . .	17	10	27	30	15	»	»	»	9	76	69	16	»	»	»	»	»	»	»	»	4	60	1	60	»	90	50	»	57	10	12	06
Fredericia . .	11	70	11	70	»	»	60	»	15	»	98	40	«	»	70	»	»	»	»	»	9	35	4	05	4	70	2	15	90	25	8	15
Helsingør . .	18	60	19	50	»	»	»	»	15	»	53	10	»	»	»	»	»	»	»	»	1	95	»	»	»	68	35	27	37	90	15	20
Hillerød . . .	48	60	40	20	4	»	»	»	15	»	107	80	»	»	»	»	»	»	»	»	5	75	3	25	1	08	82	72	92	80	15	»
Hjørring . . .	27	30	29	40	»	»	»	»	15	»	71	70	15	60	12	86	»	»	»	»	5	50	»	»	1	20	21	54	56	70	15	»
*Hobro	11	70	10	50	21	30	»	»	»	»	43	50	»	»	»	»	»	»	»	»	1	75	3	»	»	36	24	39	29	50	14	»
Holbæk . . .	30	90	39	»	4	»	»	»	15	»	88	90	2	80	»	»	»	»	»	»	6	10	1	50	2	80	60	70	73	90	15	»
Holstebro. . .	14	70	25	30	»	»	»	»	15	»	55	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	75	4	80	»	72	28	73	36	»	19	»
Horsens . . .	57	»	56	10	»	»	»	»	15	»	128	10	10	»	50	»	»	»	»	»	7	50	4	»	»	62	40	98	113	10	15	»
Kallundborg .	19	50	19	50	2	»	»	»	15	»	56	»	»	»	»	»	»	»	»	»	4	40	2	»	1	»	33	60	41	»	15	»
Kjøge	29	70	30	90	»	»	»	»	15	»	75	60	7	»	8	40	»	»	»	»	6	40	6	»	»	84	15	62	44	26	31	34
Kolding . . .	96	»	99	60	4	»	»	»	15	»	214	60	»	»	»	»	»	»	»	»	20	20	1	20	21	23	156	97	199	60	15	»
**Lemvig . .	17	55	8	55	»	»	»	»	15	»	41	10	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	»	»	4	16	35	94	41	10	»	»
Middelfart . .	16	50	15	60	2	»	30	»	11	55	75	65	34	20	»	»	»	»	»	»	7	20	6	55	»	52	12	18	60	65	15	»
Nakskov . . .	18	30	13	80	»	»	15	»	9	50	56	40	»	»	30	»	»	»	»	»	6	»	3	»	»	48	10	»	49	48	6	92
Nyborg	21	»	15	90	4	»	»	»	20	»	60	90	»	»	»	»	»	»	»	»	15	40	12	80	1	20	16	50	45	90	15	»
Nykøbing p.F.	19	50	19	50	»	»	»	»	11	26	50	26	»	»	11	20	»	»	»	»	4	20	5	60	»	60	15	»	36	60	13	66
Nykøbing p.M.	15	»	19	50	4	»	»	»	15	»	53	50	»	»	»	»	»	»	»	»		»	1	60	»	60	36	30	38	50	15	»
Næstved . . .	36	30	31	50	»	»	20	»	15	»	102	80	15	80	10	»	»	»	»	»	8	40	6	90	4	10	41	66	86	86	15	94
Odense	163	70	163	40	8	70	»	»	16	10	351	90	96	80	80	»	»	»	14	»	16	20	13	10	1	80	50	»	271	90	80	»
Randers . . .	85	20	89	70	2	»	»	»	15	»	191	90	24	20	»	»	»	»	»	»	4	63	4	40	»	92	143	»	177	15	14	75
Ribe	15	60	15	30	»	»	»	»	14	81	45	71	»	»	»	»	»	»	»	»	1	25	»	»	»	32	29	»	30	57	15	14
Ringkøbing .	35	10	31	80	»	»	»	»	15	»	81	90	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	3	»	»	72	61	18	66	90	15	»
Ringsted . . .	36	60	41	40	4	»	»	»	15	»	97	»	»	»	»	»	»	»	»	»	12	80	11	65	1	21	58	15	83	81	13	19
Roskilde . . .	19	50	15	90	»	»	»	»	15	40	50	80	»	»	»	»	»	»	»	»	14	40	15	20	»	70	10	»	40	30	10	50
Rudkøbing . .	30	»	24	60	»	»	20	»	15	»	89	60	14	20	»	»	»	»	7	»	3	»	4	20	1	60	44	60	74	60	15	»
Skanderborg .	11	70	11	70	»	»	»	»	15	»	38	40	1	»	»	»	»	»	»	»	6	60	1	20	»	20	15	40	23	40	15	»
Skive	31	20	30	90	2	»	»	»	15	68	79	78	»	»	»	»	»	»	»	»		»	3	60	»	64	63	»	67	24	12	54
Slagelse . . .	42	90	45	30	12	»	30	»	16	79	146	99	64	50	10	»	»	»	»	»	17	20	11	95	1	94	»	»	105	59	41	40
Sorø	18	20	18	20	»	»	»	»	15	»	51	40	»	»	»	»	»	»	»	»	10	20	3	90	»	56	21	74	36	40	15	»
Stubbekøbing.	19	50	13	80	»	»	»	»	13	47	46	77	»	«	»	»	»	»	»	»	6	»	4	20	2	08	20	»	32	28	14	49
Svendborg . .	46	80	54	30	1	20	»	»	15	02	117	32	»	»	30	»	»	»	»	»	11	»	10	80	1	04	49	48	102	32	15	»
Thisted	39	60	32	70	»	»	»	»	15	»	87	30	»	»	»	»	»	»	7	»		»	»	»	»	84	64	46	72	30	15	»
***Varde . . .	15	30	»	»	2	»	»	»	15	»	32	30	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	»	»	»	24	12	06	17	30	15	»
Vejle	25	50	30	90	3	»	»	»	15	»	74	40	»	»	4	20	»	»	»	»	11	40	3	20	»	78	39	82	59	40	15	»
Viborg	25	50	26	70	»	»	»	»	15	»	67	20	»	»	»	»	»	»	»	»	1	50	5	40	»	76	44	54	52	20	15	»
	1484	95	1485	35	125	57	275	»	544	14	3915	01	343	50	316	66	50	»	42	»	264	58	174	05	75	98	2009	96	3276	73	638	28

*Hobro. Andre Indtægter hidrører fra Restancer, tilbagebetalt Laan og Indskud.. **Lemvig. Lokalforeningen hævet 17. Novb. 1883; derefter underlagt Holstebro. ***Varde. Herfra foreligger intet Regnskab for Oktober Kvartal, da den hidtilværende Lokalformand (M. C. Madsen) i Slutningen af Kvartalet er bortrejst og har medtaget Bøger og Kassebeholdningen.

B. Hovedkassen.

Indtægt.	Kr.	Øre.
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	3199	93
Reservefond ved Udløbet af do.	647	92
Bidrag fra Lokalforeningerne	2009	96
Renter paa Sparekassebog:		
af Kassebeholdningen fra $^{11}/_{12}$ 82 til $^{11}/_{12}$ 83	91	5
af Reservefonden i 1883	11	15
	5960	01

Udgift.	Kr.	Øre.
Bidrag fra Lokalforeningerne	275	»
$^1/_3$ Udgift til Trykning, Redaktion m. v. af »Typ.-Tid.«	232	97
Tryksager	11	50
Gage til Hovedkassereren	37	50
Andre Udgifter (Porto etc.)	10	94
Reservefond: Beholdning ifølge forrige Regnskab 647,92 Henlagt for Halvaaret til $^{31}/_{12}$ . . . 386.06	1033	98
Beholdning i Hovedkassen d. 31. Decbr 1883	4358	12
	5960	01

Balance.

Indtægt.	Kr.	Øre.
Lokalforeningerne	3915	01
Hovedkassen	5960	01
	9875	02

Udgift.	Kr.	Øre.
Lokalforeningerne	3276	73
Hovedkassen	1601	89
Lokalforeningernes Kassebeholdning d. 31. Decbr. 1883	638	28
Hovedkassens do. do.	4358	12
	9875	02

Aarhus, den 5. Februar 1884.

Joh. Lund,
Kasserer.

At Kassebeholdningen er til Stede bevidnes.
Aarhus, den 6. Februar 1884.

H. Lind. Chr. Andersen. O. V. Hansen. S. Møller. A. E. Weber.

Gennemset og befundet rigtigt af undertegnede Revisorer.
Aalborg, den 11. Februar 1884.

A. F. Lautherborn. J. Møller.

Dansk typografisk Forening.

Til et Repræsentantmøde, som i Begyndelsen af Sommeren vil blive afholdt, bedes Forslag til Forandringer i Lovene indsendte til Formanden senest inden 1. April. Til samme Tid indkaldes Skemaerne for Arbejdsløshedskassen i udfyldt Stand.

D'Hrr. Lokalformænd vil til Brug ved Indsendelsen af Forslag til Lovændringer herfra modtage opklæbede Eksemplarer af Lovene.

Aarhus, 18. Februar 1884. HOVEDBESTYRELSEN.

Medlemsbog Nr. 308, som nu er kommen tilstede, har atter Gyldighed, hvorimod Nr. 418 fremdeles er ugyldig. HOVEDBESTYRELSEN.

I Hobro er R. STAMPE bortrejst og CHR. AD. RASMUSSEN er valgt til Lokalformand i Stedet.

Typografernes Hjælpekasser.

Søndagen d. 24. Februar, Formiddag Kl 11, afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling hos Restavratør HANSEN, Skindergade Nr. 9, 1. Sal.

Dagsorden:

1) Regnskabets Godkendelse for det forløbne Aar.
2) Meddelelse om Udfaldet af Valgene til Bestyrer og Revisor.
3) Generalforsamlingens Afgørelse om Optagelse af et udslettet Medlem.

København, den 14. Februar 1884. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Da Aarsfesten nu er fra Haanden, vil der i Foreningen blive indøvet en ny Række Sange, væsenlig Marcher og Skovsange til de tre Sommerudflugter, ligesom der vil blive arbejdet hen til, at senere tiltrædende Medlemmer efterhaanden lærer det ældre Repertoire.

Alle Sangere bedes møde i Aften til Indøvelsen af Studenterserenaden.

Nye Medlemmer ansættes paa Stemme i Aften Kl. 10 i Lokalet Tvedegaard, Sct. Gjertrudstræde. STYRELSEN.

Fra Chr. Müllers Bogtrykkeri har jeg modtaget Kr. 2,50 til Vævernes Strejke, hvorfor kvitteres RUD. BØHM.

Brevkasse.

Til H. S—m. Forslaget er antageligt. Send Bøgerne til Hr. BARNEWITZ. L. i Aarhus. Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

Typografernes Stiftelse.

Til April Flyttedag er nogle 2 Værelses Lejligheder, passende for enlige Folk, tilleje i Victoriagade 23. Lejen er fra 84 til 96 Kr. halvaarlig. Endvidere til 16. Marts en Kvistlejlighed paa 2 Værelser og Køkken til 10 Kr. mdl. Anvises af Skræder Jørgensen paa 2. Sal.

Gustave af Paul de Kock, udkommer med en Mængde fortrinlige Illustrationer hos Undertegnede, i ugenlige Hæfter à 10 Øre. 1. Hæfte ligger til Eftersyn.

Carl Andersen,
Gothersgade 46.

Sætter.

En øvet paalidelig Sætter ønsker Plads. Dette Blads Kontor anviser eller modtager Billet, mrkt. »Sætter«.

Typograf.

En Trykker-Sætter ønsker Plads snarest. Billet, mrkt. 12 A modtager »Typ.-Tid.«s Kontor.

En Typograf, der til Fuldkommenhed kan paatage sig Avertissementssætning og Avisombrækning m. m., kan fra 28. Marts faa Plads i Svendborg Avis (»Sydfyns Tidende«s) Trykkeri. Ugeløn 18 Kr.

En Lithograf

kan faa en Del Arbejde for et Jernstøberi imod at tage Kakkelovne, Komfurer eller lign. for Beløbet. Billet, mrkt. Nr. 17 indlægges paa »Typ.-Tid.s« Kontor.

Kursus i Tysk.

Grundig Undervisning i Tysk (indbefattende Grammatik, Læsning, Konversation og Korrespondance) meddeles i Aften og Søndagstimer à 75 Øre Timen. Et særskilt Kursus for Kolleger agtes oprettet, saafremt et tilstrækkeligt Antal tegner sig i Løbet af 14 Dage. Prisen vil blive: i Partier paa 3—4 Elever 35 Øre Timen, for 2 Elever 50 Øre Timen for hver.

Th. Wennerwald,
Translatør og Tolk,
Frederiksberggade 27, St.

Om nogle Dage udkommer og faas i enhver Boglade:

ALMANAK
FOR
BOGTRYKKERE
1884.

UDGIVET AF **M. TRUELSEN.**

Pris 1 Kr. 25 Øre.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 5. | København, den 8. Marts 1884. | II. Aargang.

Bogtrykkerfamilien Aldus.

Et Blad af Bogtrykkerkunstens Historie i det 15. og 16. Aarhundrede. Efter **Carl B. Lorck** ved **N. J.** (Sluttet).

Pauls Søn, ALDUS II., den ældste af fire Søskende, blev, som før nævnt, født 1547, og viste som Barn allerede Tegn til, at han vilde komme til at ligne sin Fader og Bedstefader i Begavelse, maaske endogsaa naa endnu videre. Allerede i sit 10. Aar var han behjælpelig med en Udgave af Ciceros Breve og i sit 14. Aar udgav han sin *Orthographiæ ratio*. I Aaret 1562 kom han til sin Fader i Rom, hvor han blev til 1565, beskæftiget med literære Arbejder.

Da han var kommen tilbage til Venedig, gjorde hans Fættere, Bernh. og Hieron. Torresanus ham det Forslag, at de i Fællesskab skulde drive et Bogtrykkeri, hvilket han dog afslog. 1572 ægtede han en Datter af den berømte Bogtrykker-Familie Giunta, Franzisca Lucretia, hvorved en Forretningsforbindelse kom i Stand med denne rivaliserende Familie, sandsynligvis i Forbindelse med Basa, det Aldiniske Bogtrykkeris Forpagter, hvis eneste Ejer Aldus blev ved Faderens Død.

1576 udnævntes Aldus til Professor i Æsthetik, og kort efter fik han en fordelagtig Kaldelse til Pisa fra Franz af Medici. Næppe havde han modtaget denne, førend der blev gjort ham et endnu mere ærefuldt Tilbud fra Rom, og hans Anseelse var saa stor, at hans Navn, endskønt han nu maatte afslaa denne Stilling, dog blev optaget paa Professorernes Liste, og Pladsen blev staaende ubesat. Henimod Aarets Slutning kunde han endelig følge denne Kaldelse og sin egen Tilbøjelighed og rejse til Rom, hvor Pave Clemens VIII. ogsaa betroede ham Tilsynet med Bogtrykkeriet i Vatikanet.

Det gamle berømte Aldiniske Bogtrykkeri ophævede han helt i 1585; i det Hele taget var han mere som Følge af Forholdene end af egen Lyst bleven Bogtrykker. Hans tidlige aandelige Udvikling og den literære Berømmelse, der saa hurtig blev ham tildelt, havde sløvet hans Interesse for Bogtrykkeriet. Den Erstatning, han havde ved at skrive Bøger, satte han over det lønnende materielle Arbejde at befordre Bogtrykkeriet.

Aldus døde den 28. Oktober 1597 i sit 51. Aar, efter at hans fire Børn allerede var blevne ham berøvede ved Døden. Han var den sidste berømte Ætling af en Familie, der har gjort Videnskaben og Typografien den største Ære, og hvis Berømmelse ikke vil udslukkes, saa længe der eksisterer et af de Bind, der i Løbet af et Aarhundrede udgik fra deres Presser. A. A. Renouard har i sine *Annales de l'imprimerie des Alde* en Fortegnelse over 153 Udgaver af Aldus Manutius, 109 af Asola, 592 af Paul Manutius og 215 af den yngre Aldus, og desuden endnu 36 ikke daterede Værker fra det Aldiniske Trykkeri, tilsammen 1105 Udgaver af 780 Forfattere. Af Eftertryk opregner han 64.

Vi har modtaget følgende:

Til »Den typogr. Forenings« Medlemmer.

I Følge »Typograf-Tidendes« Referat af den sidst afholdte Generalforsamling i »Den typografiske Forening« har Formanden besvaret Hr. CALMERS Forespørgsel om, hvorfor »Typograf-Tidende« ikke mere blev trykt hos Undertegnede, saaledes: »At Sidstnævnte holdt for mange Lærlinge i Forhold til Typograferne; der var nemlig 3 Lærlinge og kun 1 Typograf. Hr. Nielsen havde allerede for 1 Aar siden faaet Advarsel af Bestyrelsen.«

Jeg skal, for at Sagen kan komme til at staa i sin rette Belysning, tillade mig at meddele følgende Fakta:

For ca. 1 Aar siden averterede jeg om Antagelse af en Lærling. I denne Anledning henvendte den daværende Formand, Hr. DECHER, sig til mig med Forespørgsel, om det var min Hensigt at forøge Antallet af mine Lærlinge — jeg havde da, ligesom nu, 2 Typografer og 3 Lærlinge i mit Arbejde —. Mit Svar herpaa var, at jeg ikke vilde antage nogen ny Lærling før til Paaske, der ifjor indtraf i Marts Maaned, da min ældste Lærling saa havde udlært. Hr. Decher erklærede sig tilfreds med dette Svar, og senere har jeg ikke hørt Nogetsomhelst mere angaaende denne Sag. Da Paasken kom antog jeg en ny Lærling; min ældste Lærling blev udlært som Sætter og arbejdede som saadan hos mig indtil Udgangen af September Maaned, da han, der ønskede nu at komme til at arbejde i et større københavnsk Trykkeri, tog fra mig efter at jeg havde skaffet ham Plads i det Trykkeri, jeg selv i sin Tid havde lært i. Hvorvidt jeg efter Foranstaaende har modtaget nogen »Advarsel«, som Hr. BØHM mindre smagfuldt udtrykte sig paa Generalforsamlingen, skal jeg overlade til Medlemmerne at bedømme.

Den 17. Decbr. f. A. modtog jeg fra Hr. Bøhm en Skrivelse, hvori han paa Bestyrelsens Vegne meddelte mig, at »Typ.-Tid.« med det nye Aars Begyndelse skulde trykkes i et andet herværende Bogtrykkeri. Da der i denne Skrivelse ikke var meddelt noget Motiv til denne Forandring, udbad jeg mig en Samtale med Hr. Bøhm, og en saadan fandt Sted samme Dag, som jeg modtog Skrivelsen. Hr. Bøhm meddelte mig da, at en af Grundene til Forandringen var, at jeg ikke havde holdt mig min ovenfor nævnte Udtalelse, angaaende Antallet af mine Lærlinge, til Hr. Decher efterrettelig. Da jeg bestemt protesterede mod denne Beskyldning og paaviste, at jeg endog i det halve Aar af den Tid, der var forløben siden jeg havde talt med Hr. Decher om denne Sag, havde havt i stadigt Arbejde 3 Typografer foruden forskellige Hjælpesættere, samt at Forholdene i mit Trykkeri jo nu var akkurat de samme som for 1 Aar siden, idet jeg, ligesom den Gang, nu havde i mit Arbejde 2 Typografer og 3 Lærlinge, hvoraf ligeledes den ældste har udlært til forestaaende Paaske, svarede Hr. Bøhm, at det var i Virkeligheden heller ikke dette, der saa meget var Anledning til Forandringen, men at *den vigtigste Grund* var, at Hr. M. TRUELSEN havde *tilbudt* at trykke »Typ.-Tid.« mere smagfuldt og moderne end det hidtil havde været Tilfældet og uden Forhøjelse i Prisen. Da jeg hertil bemærkede, at »Typ.-Tid.«s Udstyrelse var saaledes, som Bestyrelsen i sin Tid havde forlangt den, og at, naar Bestyrelsen nu maatte have ønsket en mere tidssvarende Udstyrelse af »Typ.-Tid.«, da burde den have forespurgt sig hos mig, om jeg var villig til at foretage en saadan, forinden den tog imod Kunst- og Bogtrykker Truelsens Tilbud, og endvidere tilføjede, at dersom det kunde ske, at »Typ.-Tid.« vedblivende kunde trykkes hos mig, hvilket jeg meget maatte ønske, da *vilde anskaffe Alt, hvad Bestyrelsen i saa Henseende maatte forlange*, svarede Hr. Bøhm, at Bestyrelsen havde været i den Formening, at jeg ikke vilde anskaffe det til Forandringen nødvendige Materiale, og at han med Hensyn til mit Ønske om vedblivende at maatte trykke »Typ.-Tid.«, straks skulde konferere med de øvrige Bestyrelsesmedlemmer derom. Hermed sluttede vor Samtale.

Jeg havde naturligvis ventet endelig Besked i Løbet af en eller 2 Dage, da saa alt, hvad der udfordredes til den paatænkte Forandring, dersom denne blev overladt til mig, kunde være bleven bestilt og effektueret, da Nr. 1 af »Typ.-Tid.« i sin nye Skikkelse jo først skulde udkomme den 12. Januar; men først den 22. Decbr. fik jeg som Svar paa en skriftlig Forespørgsel den Besked fra Hr. Bøhm, at det desværre maatte have sit Forblivende ved hvad Bestyrelsen en Gang havde bestemt, da Hr. Truelsen til Trykning af »Typ.-Tid.« allerede havde bestilt sig en Maskine.

Ærbødigst
TH. NIELSEN.

* * *

Maa det være os tilladt at gøre *nogle faa* Bemærkninger, der formentlig vil gøre det overflødigt at gendrive Hr. NIELSENS detaillerede Fremstilling. Vi skal da først henvise til, at Hr. Nielsen paa ingen Maade afkræfter de Udtalelser, Formanden kom med paa Generalforsamlingen, tværtimod synes det os, som om Hr. N.s Artikel tilfulde bekræfter den Paastand, at han holder for mange Lærlinge i Forhold til de hos ham beskæftigede Typografer. Ganske vist har han tilsyneladende Ret i Realiteten, naar han fremstiller Lærlingeforholdet som 3:2, men naar vi oplyser, at han har **3 Sætterlærlinge**

og **kun 1 Sætter** (samt 1 Trykker), faar Sagen vistnok et andet Udseende. Og selv om vi vilde give ham Ret i hans Regnestykke, bliver Forholdet galt nok endda paa et Bogtrykkeri, som trykker et Blad, der *bekæmper det store Lærlingehold.* Hr. N. kan maaske endnu erindre, at »Typograf-Tidende« i sin Tid rettede de hæftigste Angreb paa Bladet »Social-Demokraten«, fordi dette Blad den Gang ligeledes næsten udelukkende blev sat af Lærlinge — men hvorledes kan *vi* kaste med Sten paa Andre, naar vi selv sidder i et Glashus?

Naar man af Hr. Nielsens Artikel faar det Indtryk, som om det var den Styrelse, der i Fjor ledede Foreningens Anliggender, som saa hensynsløst var gaaet frem imod ham, da vil det formodentlig være af Interesse at vi oplyser om, at den i 1882 af væsenlig andre Personer sammensatte Styrelse *allerede tænkte paa at tage Bladet fra Hr. Nielsen*, og i denne Hensigt havde man *allerede sat sig i Forbindelse med en anden Bogtrykker* — og dette ene og alene for Hr. N.s mange Lærlinges Skyld!

Kan Hr. N. ikke opfatte den tidligere Formands Sendelse til ham som en »Advarsel«, er der naturligvis intet ved den Sag at gøre.

Vi kunde egenlig hermed afslutte vore Bemærkninger, men skal dog endnu tilføje, at Styrelsen selvfølgelig paa ingen Maade kunde falde paa den Tanke, at »Typograf-Tidende« er en saadan *Guldgrube*, at en Bogtrykker udelukkende for dennes Skyld ved Anskaffelsen af et fuldstændigt nyt Materiale vilde sætte sig i Bekostning for flere Tusinde Kroner. Iøvrigt har Styrelsens Handlemaade været aldeles i Overensstemmelse med Lovene, som siger, at »Alt, vedrørende »Typograf-Tidende«, ordnes af Styrelsen«, og denne Handlemaade, mener vi, vil den afgaaede Styrelse til enhver Tid kunne forsvare. RED.

Maanedsmøde

afholdtes Lørdagen den 1. Maj. Punkt 1 af Dagsordenen: Skal Foreningen leje et Sommerlokale? indlededes af FORMANDEN, der meddelte, at Foreningen var opsagt til Flytning fra sit nuværende Lokale den 1. April, og Styrelsen havde nu taget under Overvejelse, om det ikke var heldigst at leje et fast Lokale i Byen frem for hvert Halvaar at foretage en Flytning. Styrelsen var da kommen til det Resultat, at man burde undlade at leje et Sommerlokale, og i denne Henseende ønskede den at høre Medlemmernes Mening. Det var saa meget mere nødvendigt at vi fik et fast Lokale, som Bibliotheket, der nu ejer to store Bogskabe, vilde komme til at lide under den stadige Flytning. Til eventuelle Assembleers Afholdelse i Løbet af Sommeren vilde man sagtens kunne faa et Lokale udenfor Byen. Under den paafølgende Diskussion talte FISCHER imod Styrelsens Forslag, medens dette støttedes af EMIL PETERSEN, JACOBSEN og H. P. LASSEN. Ved en foretagen Afstemning sluttede det langt overvejende Flertal sig til Styrelsens Forslag om ikke at leje Sommerlokale. —

Punkt 2 var: Resultatet af Supplementsvalget til Styrelsen. Der var afgivet 192 Stemmer, af hvilke H. P. LASSEN fik 135, R. TH. ANDERSEN 31, C. NIELSEN 14 og ROSBERG 12 Stemmer. H. P. LASSEN er saaledes valgt til Medlem af Styrelsen.

Korrespondancer.

Aarhus, den 18. Februar 1884.

»*Typografernes Fagforening*« afholdt Lørdagen den 17. Februar sit Møde i Lokalet i Forsamlingsbygningen, hvor det vedtoges at holde 2 tyske Fagblade, »Der Correspondent« og »Journal für Buchdruckerkunst«, samt Oprettelsen af et Kursus i Sprog, særlig Tysk og Begyndelsesgrundene i Fransk. De øvrige paa Dagsordenen staaende Sager fik ligesom ovennævnte en udførlig Drøftelse, der vidnede om, at man omfatter Foreningen med Interesse, idet næsten ethvert af de mødte Medlemmer havde Ordet, hvilket man ellers ikke er vant til at se ved Typografernes Møder her i Byen, der i Reglen har et Præg af Kedsommelighed*).

København, d. 5. Marts 1884.

Af en Anmeldelse i »Berl. Tid.« i Tirsdags om Fernanda og Robert Henriques' Koncert i Hotel de Rome i Berlin saa jeg, at denne var tagen efter »Börsen-Courier«, og at dette er *det eneste berlinske Blad, der udkommer om Mandagen.* Det er ikke uden Skamfølelse, at man derefter ser paa Forholdene i København, hvor, paa et Par Undtagelser nær, alle Blade udkommer Mandag Morgen. Man skammer sig over, at vore Bladudgivere er saa hjærteløse, at de, for flere Blades Vedkommende i hvert Fald, fordrer et stedse tiltagende Søndagsarbejde, og det af Mænd, der Ugen igennem har arbejdet til Midnat, — og man skammer sig ogsaa over, at vore Typografer lader sig byde det. Men hvor længe?

A.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Den typografiske Forening.

Styrelsesmøde

afholdtes d. 1. Marts. Alle var mødte. Som Redaktør af »Typograf-Tidende« genvalgtes RUD. BØHM, som Bibliothekar og Sekretær valgtes O. BARNEWITZ. Nogle Sager vedr. Foreningen og »Typograf-Tidende« afgjordes.

Nye Medlemmer:

Georg Rydstrøm (Aller).
Edvard Theobald Gliess (Frits Møllers Enkes Bogtrykkeri).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Bogsamlingen.

De Medlemmer, der er i Besiddelse af nedennævnte til Bogsamlingen hørende Bøger, bedes for at undgaa deres Navns Offentliggørelse i Bladet at aflevere dem til Bibliothekaren senest Lørdag d. 8. Marts:

Nr. 12, 17, 31, 32, 100, 127, 128, 138, 142, 180, 187, 217, 226, 238, 258, 281, 300, 307, 335, 339, 340, 353, 363, 375, 429, 440, 485, 502, 511, 512, 514, samt gl. Katolog Nr. 62, 69, 73, 166.

Opmærksomheden henledes paa, at Bøgerne kun maa beholdes i 14 Dage, og at der for den første Uge derover erlægges en Mulkt af 10 Øre og for hver efterfølgende Uge 5 Øre. Dog kan Fristen for Laanet forlænges, naar Anmeldelse derom sker til Bibliothekaren.

Gaver til Bibliotheket.

Fra Hr. Boghandler Andr. Schou:

Nicolaj Bøgh: Mellem Siljan og Sorrent. Rejsebilleder. — Karl Gjellerup: G-Dur. En Kammernovelle. — Chr. Hambro: Under Scepter. Fortælling. — Joh. Palludan-Müller: Margrete Thorsen. Nutidsfortæll. — Cezare Cantú: Margherita Pusterla. Fortælling. — Alex. Dumas fils: Kameliadamen. Roman. — Lud. Halevy: Familien Cardinal. Pariserskildringer. — Gottfried Keller: Folkene i Seldwyla. Fortællinger. — George Ohnet: Grevinde Sahra. — Fr. Spielhagen: Hammer og Ambolt. — Jules Verne: Fem Uger i Ballon. — Do.: Hector Servelac. — Thorvald Buchholtz: Om Folks og Slægters Tilbagegang. — Gerh. Uhlhorn: De kristne Kærlighedsgærninger i Oldkirken.

Typografernes Sangforening.

I Aften bedes *alle Sangere* at møde til Indstudering af: »Vi her for sidste Gang«, »Hundeglammet« og »Studentserenaden«.

Nye Medlemmer ansættes paa Stemme i Aften Kl. 10 i Lokalet Tvedegaard, Sct. Gjertrudstræde.

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes Lørdagen d. 22. Marts.

Styrelsen.

I Anledning af det udsendte Cirkulære om en Indsamling til Typograf Hans Nielsens Enke har undertegnede modtaget:

Dagbls. Trykkeri 7 Kr., Sally B. Salomons Tr. 3 Kr. 75 Ø., Aamodts Tr. 2 Kr., Berlingske Tr. 15 Kr., Eltongs Tr. 2 Kr., N. Cohns Tr. 11 Kr. 25 Ø., Elvius Tr. 1 Kr., Dagstelegr. Tr. 8 Kr., Bogtr. Fjeldsø 4 Kr., Personalet 1 Kr., Græbes Tr. 2 Kr., Lunos Tr. 5 Kr. 50 Ø., S. L. Møller 1 Kr. 50 Ø., Thieles Tr. 7 Kr. 90 Ø., Nielsen & Lydiches Tr. 6 Kr. 40 Ø., Hoffensbergs Tr. 5 Kr., Carl Lunds Tr. 2 Kr. 50 Ø., O. C. Olsens Tr. 7 Kr. 60 Ø., Dag. Nyheders Tr. 4 Kr. 50 Ø., Jørgensen & Cos. Tr. 4 Kr. 70 Ø., Adresseavisens Tr. 4 Kr., Schiellerups Tr. 1 Kr., Schous Tr. 6 Kr. 25 Ø., Knudtzons Tr. 2 Kr. 75 Ø., I. Cohens Tr. 6 Kr. 10 Ø., Morgenbl. Tr. 1 Kr. 40 Ø., Kellers Tr. 1 Kr., Møllers Enkes Tr. 1 Kr., Hohlenbergs Tr. 50 Ø., Joh. Lud. Sivertsens Tr. 2 Kr., Hvidbergs Tr. 1 Kr. 50 Ø., »Avisens« Tr. 2 Kr. 50 Ø., Chr. Müllers Tr. 3 Kr. —

Ialt **135 Kr. 60 Ø.**, hvorfor kvitteres.

Marius Nielsen. Jul. Agerbeck.

For ovennævnte Beløb, som jeg har modtaget, takker jeg paa det hjærteligste.

$^{16}/_{2}84$. Ida Nielsen.

Kundgørelser.

Udkommen er og faas gennem alle Boglader samt hos Udgiveren:

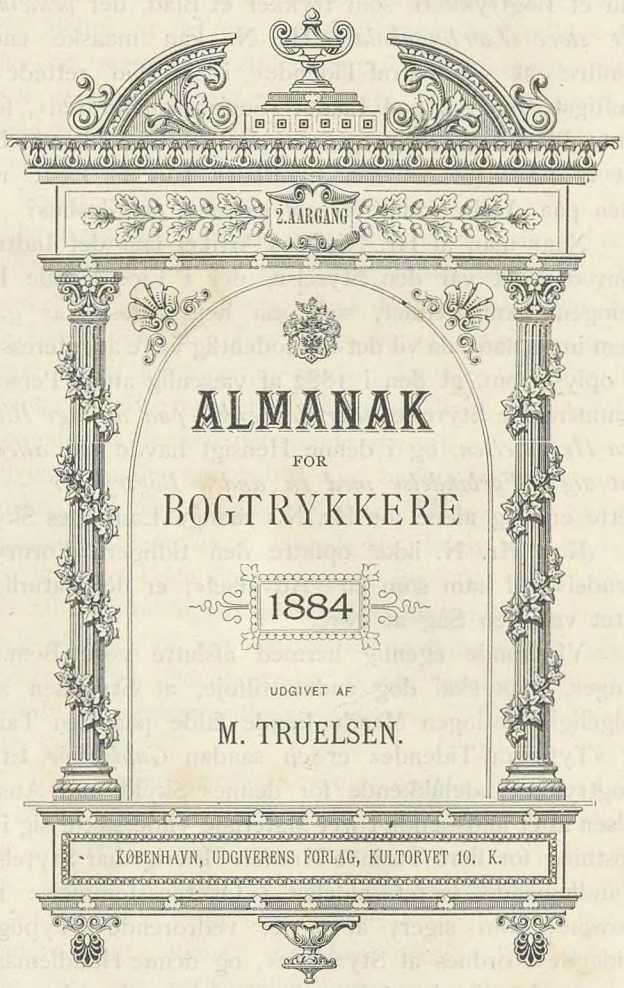

Pris 1 Kr. 25 Øre.

Indhold: »Friedrich König«, »Latinsk Sprog«, »Det gyldne Snit«, »Bøjning af Kredse«, »Farver og Fernis«, »Mønt, Maal og Vægt« og Avertissementer.

Ved direkte Bestilling fra **Trykkerier** gives et Frieksemplar paa hver 5 Stk.

En flink Akcidenssætter,

som interesserer sig for sit Arbejde, og som kan læse Korrektur, kan faa Plads hos MARTIUS TRUELSEN. Begyndelseslønnen er 18 Kr., men kan stige betydeligt.

En flink Sætter.

I »Nyborg Dagblad«s Bogtrykkeri ønskes en flink Sætter (nærmest til Avissats) straks. Ugeløn 14 à 15 Kr. Man behage at henvende sig til Redaktør J. Jørgensen, Nyborg.

Bogtrykkeri-Bestyrer.

En dygtig og energisk Akcidenssætter, der er i Stand til i enhver Retning at lede og drive et mindre Trykkeri, kan faa en varig, selvstændig og indbringende Plads. Sikkerhed ønskes. Billet, under Mrkt. M. 37, modtager dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 6. | København, den 22. Marts 1884. | II. Aargang.

Lidt om „Imprimerie Nationale“ i Paris.

Af **Vald. Hindsberg.**

Naar vi tænker os promenerende i rue de Rivoli i Paris, i Retning af Bastillepladsen, kommer vi, efter at have passeret det prægtige Hôtel de Ville, til en Tværgade, der bærer Navnet rue Vieille-du-Temple og som er en af de ældste, smudsigste og mest befærdede Gader i dette gamle Kvarter. Den er paa sine Steder smallere end Springgade (om Forladelse: *Pilestræde*) i København, og jeg gad nok høre det Ramaskrig, der vilde komme til at lyde fra Beboerne i sidstnævnte Gade, om Nogen faldt paa at lægge 3—4 Sporvognslinjer igennem den! I denne Gade, paa dens bredeste Sted, findes Hovedindgangen til den lille Stat i Staten, som vi straks skal til at besøge. Lad os tage en Omnibus, bestige Imperialen og køre lige til Indgangen, og lad os fra dette ophøjede Stade, som Husene, i al Fald paa den ene Side af Gaden, beskytter os mod at falde ned fra, betragte de ulykkelige Fodgængere paa »Fortogene«, mens de allerhøfligst gør Front imod os og danner Espalier efterhaanden som vi rykker frem, hvis de da ikke vil i Karambolage med de Hjul, der er dem nærmest og som naturligvis maa køre i Rendestenen eller paa Fortoget, som det bedst kan træffe sig, da det jo ikke kan gaa an helt at stanse Færdselen fra den modsatte Side.

Vi gør Holdt udenfor Statstrykkeriet, stiger ned og søger at orientere os lidt; det første Indtryk vi faar, er at Bygningen er godt garderet baade i Ildebrands- og i andre Tilfælde, idet den har Brandvagt paa den ene og Politivagt paa den anden Side af Indgangen, ikke at tale om det vagthavende Personale indenfor i det Allerhelligste. Det er nemlig et Allerhelligste, hvortil Uvedkommende kun tilstedes Adgang om Torsdagen efter indhentet skriftlig Tilladelse; søger man En eller Anden, henvises man til det saakaldte »Parloir» til Højre i Gaarden, hvorfra man kun ved en Tjeners Hjælp kan faa Husets Folk i Tale.

Omtalte Gaard er prydet med en smuk Broncestatue af Gutenberg, og gennem Bygningerne til begge Sider naar man ind i andre Gaarde, der overalt, ligesom den første, begrænses af Arbejdslokaler af alle Slags: Sætterlokalerne er anbragte i to bag hinanden liggende Sidelænger tilvenstre for Hovedindgangen, medens den modsatte Længe er forbeholdt Maskinerne. Bygningens Midtparti optages næsten ganske af Administrationen, Direktøren Hr. DONIOLS Privatværelser og Kontorer, Samlingslokaler for de Bøgende o. s. v. I Etagerne har Bogbinderiet sine umaadelige Ateliers, hvor navnlig Kvindebestanden er fremherskende; i Annekser, nærmere Jorden, finder vi Skriftstøberi, Jærnstøberi, Snedkerværksted, Snedkere, Tømrere etc., idet alt Trykkerimaterialet forfærdiges indenfor Bygningens Mure. Officinet, der strækker sig over et Fladerum af ca. 10,000 Kvadratmetre og for Tiden beskæftiger henved 1,300 Personer, hvoraf omtrent 450 Kvinder, er stillet direkte under Justitsministeriet, der har fastsat saavel Tarifen som de i Trykkeriet gældende Love, i Følge hvilke, bl. A., enhver i Officinet virkende Funktionær — fra Chefen til Gaardskarlen — er underkastet et regelmæssigt Afdrag af 5 eller 3 pCt. af det ugenlige Salær, hvilke Beløb tilfalder en Pensions- og Sygekasse. De saaledes opsparede Penge udbetales efter 30 Aars Tjeneste i Trykkeriet. *Imprimerie Nationale* faar ingen som helst Under-

støttelse fra Statens Side, og udfører intet som helst Arbejde paa Privatmands Regning, *med mindre Værkets Beskaffenhed fordrer Anvendelse af Skrifter* (orientalske f. Eks.), *der ikke findes i Handelen.* I kgl. Resolution af 23. Juli 1823 blev det nemlig Nationaltrykkeriet overdraget at trykke »*Bulletin des lois*« samt Arbejder til den almene Oplysnings, Kunstens og Videnskabens Fremme; dette skér selvfølgelig paa Statens Bekostning, idet hver enkelt Administration af sit budgetterede Beløb til Tryksager lader Arbejdet udføre for sin Regning og efter en Tarif, der aarlig revideres af Delegerede fra Ministerierne og stadfæstes af Republikens Præsident. Prisansættelsen, der da finder Sted, er ene baseret paa at dække Udgifterne, men skulde *desuagtet* et aarligt Overskud vise sig, vil Beløbene komme Skatkammeret til Gode.

Den øverste Administration repræsenteres af ovennævnte Direktør, Hr. DONIOL, og en Vicedirektør.

Under disse rangerer 4—5 Chefer for hver af Hovedbrancherne: Typografi*), Litografi, Skriftstøberi, Bogbinderi o. s. v. Hver af disse Hovedchefer har 2 Vice-Chefer under sig, ikke at tale om en halv Snes Assistenter og Skrivere. Afdelingen for Typografi, der selvfølgelig er den, jeg her særlig skal omtale, er delt i 5 Afdelinger: Det »arabiske Atelier«, det »orientalske«, »Administrationen« samt »Annekserne Nr. 1 & 2«. Hver af disse Underafdelinger holder Bureau med det aldeles uundværlige Tilbehør: Chef, Vice-Chefer og »*contremaître*« eller Faktor; vi maa finde os i en ordenlig Dukkert i Rangforordningen, inden vi naar ned til den menigmandige Sætter.

Korrekturlæserne, hvis Antal varierer mellem 15 og 20 (der er ca. 300 Sættere), er inddelte i 3—4 Klasser efter Korrekturerne, de læser og af og til ogsaa efter, *hvorledes* de læser dem; det sidste er der nemlig mange Meninger om, *saa* mange endogsaa, at der for nogen Tid siden er taget ekstraordinære Forholdsregler, idet Korrektørerne af 1. Klasse har faaet Ordre til at passe nøje paa Korrekturlæserne af de lavere Klasser; disse sidste skal, efter den sidst tagne Bestemmelse, hver fjortende Dag samles med en ældre Korrektør, der da gør sine Udsættelser i Alles Paahør uden dog at nævne Synderen, der skal udstødes af Samfundet; det faar man nemlig tidsnok at vide, naar man nogle Dage efter finder den forhenværende Korrekturlæser med Vinkelhagen i Haanden, hvis han da ikke har foretrukket at forlade Trykkeriet, hvad han naturligvis nødigt gør, da han jo i saa Fald gaar glip af sin Pension og af sine indskudte Penge. Da ovenanførte Bestemmelse traadte i Kraft (d. 1. Septbr. 1883), gav enkelte Korrekturlæsere straks Afkald paa deres tidligere, i Sandhed ikke misundelsesværdige Stilling og de finder dem nu i høj Grad tilfredse med Forandringen. En Korrektør i Nationaltrykkeriet har nemlig saa godt som ingen Frihed, men maa være paa Pletten baade Søndag og Hverdag, og som oftest tillige baade Nat og Dag. Rigtignok er han saa til Gengæld godt lønnet for sit Arbejde (jeg har set enkelte opnaa over 200 Frs. i en Uge); men hvilket Arbejde er der saa ikke præsteret, i hvilken Tilstand befinder vel Individet sig, og kan han holde det ud i Længden? Er det til at undres over at Arbejdet kommer til at lide af Mangler, naar den, der skal udføre det, er overanstrængt?

Af en i disse Dage fra Paris indløben Meddelelse sér jeg nu, at Misfornøjelsen med Korrektørarbejdet er i Tiltagende og Korrektørerne selv i Aftagende, idet der er indbudt til en Konkurrence, der skal finde Sted den 12. Februar i Nationaltrykkeriets Lokaler.

(Fortsættes.)

*) Hr. ROUSSEAU, Ridd. af Æresleg, er Chef for »les travaux typographiques,« d'Hrr. PIHAN og JOUVIN er Vicechefer.

Literatur.

Anden Aargang af M. TRUELSEN's »*Almanak for Bogtrykkere*« er udkommen; den kom noget sent; men det er jo fint at komme sent, og ventet Gæst er vel sét. Jeg haaber dette vil blive Tilfældet, at de skandinaviske Typografer ikke vil undlade at anskaffe sig denne typografiske Aarbog, saa Udgiveren ikke maa tabe Lysten til at fortsætte.

Den lille Bog gør ligesom sin Forgænger et godt Indtryk. Titelbladet er smagfuldt trykt i fire Farver; de foran hver Artikel anbragte Friser er *satte* — rimeligvis af Udgiveren selv. Det er en Selvfølge, at naar man af slige Indfatninger skal komponere syv forskellige Friser, kan de ikke allesammen blive udmærkede; dog er de fleste nette og smagfuldt komponerede, hvorimod Frisen paa Side 30, som Frise betragtet, tager sig lidt uheldig ud. Samtlige Nedrykninger synes mig ogsaa at være lidt vel »flotte«.

Medens 1ste Aargang bragte en Biografi af Gutenberg, Bogtrykkerkunstens Opfinder, findes i den foreliggende Aargang en kortfattet Levnedsbeskrivelse af Hurtigpressens Opfinder, Friedrich König. Derefter følger »Latinsk Sprog«, en Artikel, som ikke er uden Interesse, især for Værksættere, der ofte er i Tvivl om, hvorledes flere i det danske Sprog forekommende latinske Ord skal brydes. At der i denne Artikel er benyttet en *smal* Jonisk til at fremhæve med i den brede Mediaval forekommer mig mindre heldigt. Artiklen »Det gyldne

Snit« vil vist nok ingen Typograf spekulere længe over. Det er en efter det Tyske bearbejdet Afhandling om Titelsætning, I 1ste Aargang fandtes ogsaa en Artikel om det samme Æmne, men Methoden i disse to Afhandlinger er saa forskellig, at den ene saa at sige kuldkaster den anden. Principet i »Det gyldne Snit« er at sætte Titlen i en vis Lighed med det menneskelige Legeme; men hvis man vil tegne en menneskelig Figur efter Afhandlingens Forskrift, vil det blive en pudsig Vanskabning, og Navlen vil t. Eks. komme til at sidde paa Brystet. Efter tre mindre Artikler, »Bøjning af Kredse«, »Farver og Fernis«, »Mønt, Maal og Vægt«, følger Avertissementerne. Ogsaa her maa man beundre Udgiverens Opfindsomhed og Evne til at benytte sit Materiale, og navnlig Variationen af Rammerne. Naar jeg har fremhævet alt det anerkendelsesværdige, der er ved Bogen, kan jeg ikke helt forbigaa en svag Side: Farvefabrikanten i Celle, Chr. Hostmanns elegante sorte Farve er ikke gennemgaaende benyttet paa bedste Maade, og man savner flere Steder en omhyggelig Tilretning.

Men M. Truelsens Arbejde bør alligevel modtages med Taknemlighed. — Det er ved Studiet af Andres Arbejder, man faar Ideer til at benytte det Materiale, man selv raader over, og netop i den Retning kan man godt lære noget af »Almanak for Bogtrykkere«. Udgiveren har ved flere Leiligheder vist sin Interesse for Faget, og skønt ung Bogtrykker har han allerede erhvervet sig et smukt Navn i den typografiske Verden. Jeg maa derfor sluttelig anbefale M. Truelsens Almanak til enhver Typograf, der har Interesse for sit Fag.

PL. ST.

Korrespondancer.

Slagelse, d. 16. Marts 1884.

Jeg skal tillade mig at meddele »Typ.-Tids.« Læsere lidt om hvorledes Lærlinge-Uvæsenet udvikler sig hernede i Højrebladet »Slagelse-Postens« Bogtrykkeri, som ejes af Cand. jur. C. BRAMMER og bestyres af Hr. LOUW fra Bornholm. Forretningen drives ved Hjælp af en Sætter, 1 Sætter-Trykker og 4 Lærlinge; for nogen Tid siden bestod Personalet af 1 Typograf og 5—6 Lærlinge, men saa kommer det for Hr. Brammer mindre heldige Resultat, at naar en Dreng har været længere Tid i Lære og altsaa kan stable op, saa forsvinder han for ikke mere at vende tilbage; i saadanne Tilfælde bliver der antaget en Sætter, som saa bliver furet igen, naar det lykkes Hr. Brammer at faa fat i en Dreng, som har Lyst til at uddannes i »Kunsten«; disse Tilfælde er ikke sjældne. Jeg har hørt denne Maade at drive Bogtrykker-Forretning paa blive betegnet det »bornholmske System«. Der blev fortalt forleden (om for Spøg eller Alvor skal jeg ikke kunne afgøre), at nu skulde der spares paa Kraft i Hr. Brammers Trykkeri, eftersom den nuværende Faktor eller Bestyrer skulde afskediges og den ældste Lærling overtage hans Forretninger.

A.—Ø.

Wien, d. 14. Marts.

Det turde maaske ikke være Dem ubekendt, at vor brave Kollega CARL HØGER for nogle Uger siden maatte spadsere i Fængsel, fordi han i Fjor i »Vorwärts« offentliggjorte en Artikel, der paa en ret drastisk Maade skildrede Forholdene paa et herværende Bogtrykkeri, men da Høger ikke vilde opgive sin Hjemmelsmand og saaledes ikke kunde bevise Alt, hvad der havde staaet i Artiklen, blev han idømt en Straf af 4 Maaneders Fængsel. Kollegerne her i Wien forstaar fuldstændig at vurdere de Tjenester, Høger har ydet os i de senere Aar, og den Indsamling, der er bleven sat i Gang for hans Familie, har da ogsaa hidtil givet et ret smukt Resultat, idet der indtil Dato er indkommet over 950 Gylden. Familien behøver altsaa ikke at lide Nød, medens han for vor Sags Skyld gæster Fængslet. Ret betegnende er det, at en vis Klasse Mennesker, der altid tror at være os overlegne saavel i Magt som i Forstand, ikke have undset sig ved at overdænge den fængslede paa alle Maader, saaledes har f. Ex. »Østerr. Buchdrucker-Zeitung« (Organ for »den typografiske Klub«) i sine senere Numre bragt en Mængde Usandheder om ham, hvorfor hans Kone saa sig nødsaget til at kræve Rettens Hjælp for at sætte en Stopper for disse professionelle Bagvaskere.

Ifølge den nye østerrigske Næringslov skal ethvert Fags Principaler og Arbejdere nedsætte et Udvalg til Drøftelsen af de faglige Spørgsmaal. Som Formand for vort Udvalg valgte vi én af vore dygtigste og mest intelligente Kolleger, JOSEF SCHWARZINGER. Da denne ikke arbejder som simpel Typograf, derimod som en Slags Trykkeri-Bestyrer, benyttede vore Herrer Principaler dette som Akilleshæl og udvirkede, at hans Valg blev kasseret. Da vi imidlertid er altfor godt vant til slige Kampmidler, var vi forberedt paa at møde med en fuldlødig Erstatningsmand i Josef Schwarzingers Broder, JOHANN SCHWARZINGER, der i alle Maader besidder de Egenskaber, som udkræves til en saadan Post. Hele Udbyttet af vore Modstanderes Anstrængelser var altsaa kun en Ombytning af to Navne! — y.

Forskelligt.

Med dette Nr. følger det af »Bogtrykkerforeningen« og »Den typografiske Forening« nedsatte Tarif-Udvalgs *Udkast til en Sætter-Tarif.* Dette gaar ud paa at sætte Satsprisen for Fraktur til 29 Øre og for Antikva til 31 Øre, ligesom der ogsaa findes en Del Bestemmelser om saavel Typografernes som Principalernes Rettigheder og Pligter. Vi opfordrer herved ethvert Medlem til at gøre sig nøje bekendt med Tarifens enkelte Bestemmelser, for ved Generalforsamlingen at være paa det rene med, hvorledes man bør stemme. Ifølge Udkastets Slutningsbestemmelse skal dette enten vedtages eller forkastes *en bloc* paa en af begge Foreninger til samme Tid afholdt Generalforsamling; der kan altsaa ikke være Tale om at stille Ændringsforslag til Tarifen. »Den typografiske Forening«s Generalforsamling afholdes i Følge nedenstaaende Bekendtgørelse Søndagen den 30. Marts i »Aftenstjærnen«, lille Regnegade 7.

— Det sidst ankomne Nr. af »Nordisk Typograf-Tidning« meddeler Lovene til en »*Svensk Rejsekasse for Typografer og Skriftstøbere*«. Kassen er bleven oprettet den 22. Decbr. 1883 paa et Møde i »Den typografiske Forening« i Stockholm og Indbetalingen til denne skal begynde den 1. April d. A. Lovenes § 15 siger, at »berettiget til Rejsehjælp er Enhver, der har været Medlem af og betalt til Kassen eller til en anden med denne i Gensidighed staaende Forening mindst i 26 Uger i Løbet af et Aar.« Som Formand for Hovedbestyrelsen valgtes Hr. J. A. HALLBERG.

Da der i næste Uge vil udgaa et Ekstra-Numer af „Typograf-Tidende", anmodes man om at indsende mulige Artikler angaaende Tarifen til Redaktionen senest Ondag.

Den typografiske Forening.

Søndagen den 30. Marts, Kl. 10, afholdes en

ekstraordinær Generalforsamling

i »Aftenstjærnen«, lille Regnegade Nr. 7.

Dagsorden:

Forelæggelse af det af Tarif-Udvalget udarbejdede Tarif-Forslag.

Talrigt Møde forventes. STYRELSEN.

Ved et i Dag paa Formandens Opfordring af Undertegnede foretaget Kasseeftersyn fandtes alt at være i fuldstændig Orden: saavel Bevis for Værdipapirernes (Kr. 9,400) Opbevaring i Banken som 6 Obligationer à 200 Kr. og den kontante Beholdning i Kassererens Værge.

København, den 21. Marts 1884.

WM. SØRENSEN. Ch. THOMSEN.
Revisorer.

NYE MEDLEMMER:

C. A. H. SCHOUBECH (sidst arb. i Holstebro. Eltong).
LAURITZ POULSEN (Trykker, udlært i Jan. 1884 hos Hornum. Hornum).
BERNHARD NIELSEN (tidligere Medl., sidst arbejdet i Nakskov. Trier).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDMÆLDT:

A. MART. SØRENSEN.

Gaver til Bibliotheket.

Fra *Oversætteren:* Melpomene. Novelle af Karl Emil Franzos. Oversat af FR. WINKEL HORN.

Bogsamlingen.

De i »Typ.-Tids.« forrige Nr. indkaldte Bøger, der endnu ikke er indkomne, bedes afleverede senest næste Lørdag, da i modsat Fald Ihændehavernes Navne vil blive offentliggjorte.

Typografernes Sangforening

afholder *Generalforsamling* **Lørdag den 22. Marts, Kl. 10,** i Foreningens Lokale, Hjørnet af Sct. Gertrudstræde og Rosenborggade Nr. 5.

Dagsorden:

1) Kasseréren aflægger Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar samt indstiller Regnskabet til Godkendelse.
2) Forslag af Bestyrelsen: »Det Efterkrav — stort 22 Kr. 67 Øre —, som af Centralbestyrelsen for de samlede Sangforeninger er paalignet Foreningens Deltagere i Sangfesten 1883, betales af Foreningens Kasse«.
3) Valg paa en Bestyrer og en Kasserer i Stedet for d'Hrr. ALB. AUENER og TH. NIELSEN, der fratræder efter Tur.

Bilagene til Regnskabet og Festerne henligger i Lokalet under Generalforsamlingen. STYRELSEN.

Indkommen til Maskintrykker C. Birchs Enke:

O. C. Olsens Trykkeri 10 Kr. 35 Øre, Schultz's Tr. 5 Kr. 85 Ø., Kellers Tr. 1 Kr., I. Cohens Tr. 2 Kr. 30 Øre, Jørgensen & Co. 1 Kr. 40 Øre, Triers Tr. 1 Kr. 75 Øre, Lunds Tr. 1 Kr., Bianco Lunos Tr. 1 Kr., Sally B. Salomons og Dagbladets Tr. 3 Kr. 20 Øre, Hartvigsens Tr. 1 Kr.. Nielsen & Lydiches Tr. 2 Kr. 25 Ø., N. Cohens Tr. 6 Kr.

Tilsammen **37 Kr. 10 Øre.**

Idet jeg herved aflægger Regnskab for de indkomne Beløb, takker jeg samtlige Bidragydende paa Enkens Vegne. Med Agtelse

J. W. H. BIRCH.

KUNDGØRELSER.

Ærede Kollegers Opmærksomhed henledes paa de strejkende Hvidgarvere. Bidrag modtages paa Aviskontoret, Rømersgade 22, Stuen.

Flere Kolleger.

Efterlysning.

Typograf **Christianus Octavius Thyregod,** der i nogle Aar har arbejdet i O. C. Olsen & Co.s Bogtrykkeri, er for ca. 3 Uger siden aldeles forsvunden uden at det senere har været muligt at finde hans Spor. Saafremt nogen Kollega skulde kunne give Oplysninger om ham, bedes disse indsendte hurtigst muligt til ovennævnte Trykkeri.

En paalidelig Sætter

kan faa Plads straks i »Faaborg Folketidende«s Bogtrykkeri i Faaborg.

En flink, yngre Maskintrykker

kan straks faa Plads i Chr. Nielsens Bogtrykkeri, Randers.

En Sætter (Rekonvalescent) søger lidt Beskæftigelse. Billet, mrkt. 12, modtager Expeditionen.

3 à 4 store

Fraktursætterkasser, kun lidet brugte og saa gode som nye, kan købes straks à 7 Kr. pr. Stk. Billet, mrkt. »A. G.«, bedes indlagt paa Bladets Kontor.

Med dette Nr. følger en Subskriptionsindbydelse paa „Almanak for Bogtrykkere", hvilken bedes videst muligt udbredt.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 7. | København, den 29. Marts 1884. | 11. Aargang.

Den typografiske Forening.

Søndagen den 30. Marts, Kl. 10 Form., afholdes en

ekstraordinær Generalforsamling

i »Aftenstjernen«, lille Regnegade Nr. 7.

Dagsorden:

Forelæggelse af det af Tarif-Udvalget udarbejdede Forslag.

Talrigt Møde forventes.

STYRELSEN.

TARIFEN.

Forinden Afholdelsen af Generalforsamlingerne i de to Foreninger, der særlig er interesseret i det forelagte Udkasts Tilblivelse, vil det formentlig være paa sin Plads, at undersøge Forslagets forskellige Punkter lidt nøjere, for at man ved denne Undersøgelse kan danne sig et Billede af de Fordele, den nye Tarif tilbyder. Vi skal da først og fremmest bemærke, at det Tarif-Forslag, som Forbundet i 1876 benyttede som Program for den mislykkede Strejke, atter denne Gang dannede Grundlaget for Forhandlingerne imellem de to Foreningers Delegerede. Vort Tarif-Udvalg var sig naturligvis i Forvejen bevidst, at dets Forslag ikke helt igennem vilde blive akcepteret af Modparten, men søgte dog i hvert Tilfælde at frelse saa meget som muligt deraf, for at man for Offenligheden kunde møde med et nogenlunde akceptabelt Forslag, og i denne Henseende haaber man, at det foreliggende Forslag, om det just ikke kan betegnes som i alle Maader fyldestgørende, dog af begge de interesserede Parter vil blive ansét for et brugbart Grundlag for en fremtidig Arbejdsordning paa de københavnske Bogsætterier.

Vi gaar nu over til Undersøgelsen af de enkelte Punkter i Forslaget og skal derved særligt tage Hensyn til Forholdene, som de er efter Tarifen af 1874.

§ 1 adskiller sig fra den nugældende Tarif derved, at den har faaet Tilføjelsen: »eller pr. 10 Stkr. à 50 Linjer«; denne Tilføjelse er begrundet i det Faktum, at den moderne Arbejdsdeling ikke altid tillader Sætterne selv at bryde deres Sats om, men at de maa levere den i Stykker til en af »Huset« antaget Ombrækker. Medens den nugældende Tarif bestemmer, at »et *halvt Tusind* Bogstaver eller derover regnes for et fuldt Tusind, men under et halvt Tusind bortfalder«, kender det foreliggende Forslag kun til et *halvt Hundrede* Bogstaver, hvorved man kommer Retfærdigheden saa nær som muligt.

§ 2 — Kardinalpunktet i hele Tarifen — fastsætter en Satspris (inkl. Aflægning) af 29 Øre for Fraktur og 31 Øre for Antikva. Typograf-Udvalgets Fordring gik ud paa henholdsvis 32 og 34 Øre, subsidiært 30 og 32 Øre, men begge disse Fordringer forkastedes af Bogtrykkerforeningens Delegerede, hvorefter hele Udvalget efter en Del Forhandlinger vedtog at indsætte de ovennævnte Tal. Det maa her bemærkes, at den uheldige Bestemmelse i Tarifen af 1874 om at der fradrages 2 Øre for trykt Manuskript, *ikke* findes i det foreliggende Udkast. Naar man hidtil paa en Del Trykkerier har adskilt Prisen for Sats og Aflægning og for dette sidstnævnte Arbejde i Følge Tarifen betalt $^1/_5$ af Satsprisen, saa har

det vist sig, at denne Godtgørelse har været for ringe, hvorfor Forslaget fastsætter $^1/_4$. Det er gjort til en *frivillig* Sag at skille Prisen for Sats og Aflægning ad. Betalingen for fremmede Sprog er, i hvert Tilfælde for det græske, islandske, franske og latinske Sprogs Vedkommende over for den nu gældende Pris bleven forhøjet, førstnævnte Sprog med 8 Øre og de andre Sprog med 5 pCt. — Fastsættelsen af en bestemt Sum for Timebetaling, Dag- og Ugeløn har Udvalget ikke kunnet blive enig om, men foreslaar, at dette sker efter vedkommende Sætteres Gennemsnitsfortjeneste. At denne Bestemmelse vil vise sig praktisk i alle Tilfælde, turde være tvivlsomt.

§ 3 om *blandet Sats* har faaet en saadan Affattelse, at den ubetinget mere end hidtil beskytter Sætteren imod at levere *gratis* Arbejde, endskønt den paa sine Steder *maaske* bringer en ringe Reduktion i Betalingen for denne Art Arbejde.

§ 4 opviser absolut en Reduktion imod, hvad der paa mange Steder er blevet betalt for ren Talsats, thi medens man hidtil har kunnet gøre Regning paa at faa 100 pCt. for ren Talsats, beløber denne Godtgørelse sig efter Forslaget kun til 64 pCt.; dog skal det indrømmes, at Paragrafens specificerede Bestemmelser yder Sætteren en langt større Betryggelse, end den tilsvarende Paragraf i Tarifen af 1874, der overlader Talsats til Overenskomsten.

§§ 5 og 6 er uforandrede, dog har sidstnævnte Paragraf faaet den Tilføjelse, at »Under 10 Linjer beregnes ikke«.

§ 7. Da det er yderst vanskeligt, om ikke helt umuligt, at fastsætte fuldstændig præcise og klare Bestemmelser om, hvorledes *tabellarisk, mathematisk* og *kemisk Sats* bør betales, har man ment at Prisen for den Slags Arbejde bør ske efter Overenskomst, og hvor denne ikke kan opnaas, efter Timebetaling.

§ 8 er ny, men saa vidt os bekendt bærer Forbundet Skylden for dens Oprindelse.

§ 9 er uforandret, hvorimod § 10 (Underlægningen) har faaet en mere koncis Affattelse, der efter vor Mening vil være aldeles tilfredsstillende.

§ 11 omhandler Godtgørelsen for smalle Formater og er overfor de nu gældende Bestemmelser utvivlsomt af en mere retfærdig Natur.

§ 12 præciserer paa en klar og tydelig Maade det Arbejde, der tilkommer Sætteren ved Korrekturen, og fritager ham saaledes for alt det brødløse Arbejde, han hidtil har maattet udrette, saasom Formatilægning, Slutning, Revisionslæsning og Korrekturaftrækning, medens den uagtsomme Sætter har faaet sine Forpligtelser skærpede, idet han ved daarligt udført Arbejde eller ved fejl Udskydning skal godtgøre det Tidstab, han derved forvolder Bogtrykkeren.

§ 13 er undergaaet en Forandring, idet dens første Del er bleven bortkastet, men Motiverne til Paragrafen giver den nødvendige Forklaring og Rettesnor.

»Svinestegsparagrafen« — § 14 — fandtes ikke i det af Typograferne forelagte Udkast, men sattes først ind i Tarifen efter at Parterne ikke havde kunnet blive enige om en højere Satspris.

§ 15 omhandler *Ombrækningen,* og ihvorvel dens Satser maaske er ansat noget for lave, er den dog et betydeligt Fremskridt imod, hvad der hidtil har været Kotume, nemlig saa godt som slet ingen Godtgørelse for dette Arbejde,

Et Punkt, som har givet Anledning til mangfoldige Rivninger imellem Typograferne og Bogtrykkerne: *Oprømningen,* har ved § 16 faaet en saadan Afgørelse, at det for Fremtiden med en nogenlunde god Vilje ikke oftere vil vække Anstød, ligesom ogsaa den i § 17 omtalte Godtgørelse for *medhjælpsvis Arbejde* vil vise sin gode Nytte, idet Sætteren bliver beskyttet saavel imod Tidstab ved oftere at blive revet ud af sit Arbejde, som ved den oftere Skiften af Kasser og Skriftkegle.

§ 18 er et af Tarifens vigtigste Punkter, idet den giver klare Bestemmelser om de gensidige Pligter og Rettigheder, navnlig ved Fastsættelsen af den daglige Arbejdstid, af Betalingen for Over- og Søndagsarbejde, af Principalernes Pligt til fuldtud at beskæftige den hos ham arbejdende Sætter, af Typografernes Pligt til at overholde Arbejdstiden samt at levere ordenlig og regelret Arbejde. Slutningsbestemmelsen i Paragrafen har, saa vidt vi har bragt i Erfaring, vakt en ikke ringe Forargelse iblandt Typograferne paa Grund af dens Mulktsystem. Vi skal dog hertil bemærke, at Bogtrykkerforeningens Delegerede ligefrem gjorde Tarifens Tilblivelse afhængig af de Garantier, der findes i denne Paragraf; desuden udtalte i 1876 en stor Del af Bogtrykkerdagens Delegerede sig for Udredelsen af en saadan Mulkt, fordi man gik ud fra den Forudsætning, at man ikke kan forlange Rettigheder, naar man ikke samtidig vil paatage sig Pligter, og til disse Pligter hører da i hvert Tilfælde (i Særdeleshed, naar man af Principalen forlanger fuld Beskæftigelse hele Dagen), at man paa sin Side ogsaa overholder den sædvanlige og ved Tarif fastsatte Arbejdstid samt endvidere, at man under normale Forhold præsterer det Kvantum Arbejde, som af en middelmaadig Sætter kan forlanges. En pligtopfyldende Sætter vil aldrig blive ramt af denne Mulktbestemmelse; det er altsaa kun de absolut daarlige Kræfter, der desværre ikke hæver vort Fag, som virkelig vil føle de skarpe Bestemmelser. Denne Be-

tragtningsmaade gjorde sig, som sagt, gældende i 1876 ved Affattelsen af Tarif-Forslaget, og den bevirkede ogsaa, at Typografernes Tarif-Udvalg indlod sig paa at sanktionere Paragrafen i sin foreliggende Skikkelse.

For at komme ud over de løse Forhold, der hidtil har hersket med Hensyn til Afskedigelsen og Opsigelsen, har man i § 19 fastsat en Opsigelsesfrist af 8 Dage.

I Afsnittet »Almindelige Bestemmelser« findes de to Foreningers gensidige Forpligtelse til at gennemføre Tarifen, der skal træde i Kraft den 1. Juli d. A. og have Gyldighed i $1^1/_2$ Aar, hvorefter den efter denne Termins Udløb først kan opsiges med $^1/_2$ Aars Varsel.

Som bekendt har der allerede før Strejken i 1876 eksisteret en Voldgiftsret, og da denne Institution tilsyneladende har vist sig praktisk, er man kommen overens om atter at indføre en saadan, for ved denne at bilægge eventuelle Stridigheder, der enten staar i Forbindelse med Tarifen eller med den i samme Afsnit omtalte »Husordning«.

Slutningsbestemmelsen tilstaar vor Forening en Frist af 1 Maaned til Gennemførelsen af Tarifen for vore Medlemmer og fastsætter endvidere, at Tarifen skal vedtages *en bloc*, da det formentlig vilde være uigennemførligt at tage Hensyn til de Ændringsforslag, der muligen vilde komme fra de to Foreninger.

En Tilføjelse til Tarifen oplyser om, at Udvalget paa Grund af de i de forskellige Avissætterier herskende højst forskellige Arbejds-Vilkaar ikke »for Tiden« har villet eller kunnet tage nogen som helst Bestemmelse om Avisarbejdet, i Særdeleshed da man mente, at Avissætterne, naar først Bogsætterne havde faaet bedre Arbejdsvilkaar, lettere vilde være i Stand til at ordne deres Forhold.

* * *

Idet vi nu har gennemgaaet det Forslag til en Sætter-Tarif, som Principalernes og Typografernes Delegerede har forelagt til Vedtagelse, skal vi tillade os at drage et Facit af vore Undersøgelser, og vi finder da, *at Forslaget bør vedtages af Typograferne*, fordi det bringer en ikke ubetydelig Forbedring i deres Arbejdsvilkaar, men *heller ikke Principalerne bør undlade at vedtage det*, da det i fuldt Maal er egnet til at tilvejebringe ordnede Tilstande, som vi nu har savnet i saa mange Aar, og dette Savn har længe nok gjort sine skadelige Virkninger gældende. Vi kan altsaa ikke andet *end anbefale Forslaget til Vedtagelse!*

Om „Udkastet".

Et Udkast.

Hvor skøn er ikke Pæonen,
lugtede den kun ikke saa ilde.

Naar jeg skal være ganske ærlig, var det ikke uden en vis Interesse, jeg forleden Dag aabnede det hemmelighedsfulde Udkast for at erfare, om jeg var købt eller solgt. Rygtet fortalte jo saa meget, og skønt det ikke altid klæder sig i Sandhedens Toga, saa var i hvert Fald min Nysgerrighed overordenlig spændt. Men ved den fortsatte Læsning veg det første Indtryk for en stadig mere bevæget Interesse. Jeg blev tvunget til at tage Hatten af i dybeste Beundring for det Parti, som vi forhandlede med om en Sætter-Tarif og som gav os en Principal-Tarif, og saa for ikke at forringe Værdien oven i Købet skænkede os den Fornøjelse at have Æren af at gennemføre den! Det var altsaa de Frugter, vi høstede efter 7 Aars fortsatte Gødning paa Overenskomstens Vej. — Jeg trak min Gespons »Træben«, som stadig har ventet paa den nye Tarif for selv at blive fornyet, frem, satte mig ned og gav mig *saa* til at læse. Beundringen steg stadig; hvem havde ventet paa et saadant Overmaal af Goder! Da jeg saa kom til § 8, kunde jeg ikke mere, men maatte ta' Hul paa en frisk Bajer, og Illusionen nærmede sig i den Grad Virkeligheden, at jeg i Øjeblikket saa mig om for at opdage, om et lynende Øje havde overrasket mig i Nydelsen af den forbudne Frugt. Det var disse famøse 10 pCt., hvis poetiske Flugt forbavsede mig; jeg, som altid har glædet mig til hvert lille Petitvers, som man kunde hugge en ekstra Godtgørelse paa, — og saa disse velsignede Løsøreindretninger! Jeg kunde ikke Andet end udmale mig de nydelsesrige Øjeblikke, jeg nu paa en »billig« Maade vilde forskaffe mig ved saadan ud paa Natten henad Kl. 9 at fordybe mig i det Interiør, som et Løsørekatalog alene kan fremstille. Det var rigtignok et »Ukas«, som havde vasket sig! Jeg læste det igennem og begyndte igen forfra. Ned skulde det min Sandten, enten det saa kriblede eller krablede; og dog havde jeg nær faaet Notestregen i den gale Hals. Først da jeg saa, at den hørte til Teksten og »beregnes« som saadan, gik den ned med det øvrige. Det allerbedste er dog Oprømningsspørgsmaalet; nu er den Sorg slukket og man behøver ikke at frygte for, at Styrelsen en Gang til skal nedlægge sit Mandat for den Slags Historier! Og saa de 60,000, som man vinder i Lotteriet; de er ikke til at putte i Næsen! At sige, det er ikke Meningen, at der ikke *maa* leveres mere! Gudbevares! det forbyder Husordenen ikke, det skulde da være de rigtig gamle Svende, som i deres ihærdige Iver maaske havde Lyst til at sætte 70,000, der skulde sættes en Stopper for. Ikke en Gang, naar man faar 3—4 Ark Korrektur og Udskydning, behøver man at staa ved de 60; det er slet ikke Meningen.

Stakkels Surkaal! din Tid er forbi; med Dig forsvinder den sidste Tradition, den, som mange har været tilbøjelig til at holde længst paa. Men at Du skulde fordufte under Dampfløjternes moderne Toner, det havde Du ikke ventet. Du »redder« ikke mere nogen Regning, end sige 500 Bogstaver, som maatte mangle i de 60,000.

— -- Og alt dette for 3 Øre; naar man saa fradrager Maskinens Stansning, Talsats, poetiske Løsørekataloger, Notestreger og Mulkter og hele Gøgeguanoet! -- Strø Sand paa, Folk, op med Stemmerne; endnu har vi Lov til at more os. Men den 1ste Juli skal vi stille paa Værftet Kl. 9, fri for spirituel Omtaagen.

Stakkels »Udkast«, Du er kommen for sent, Karnevalsglæderne er forbi og Foreningen har holdt Maskerade. Skulde Du blive Tarif, en Lykke, Du ikke selv tør ane, saa vil Du ikke blive hilset med glimrende Toaster, hvis stadige Omkvæd er den gamle, evig gemytlige:

Bravo, bravo, bravo bravissimo!

—d —n.

En Oplysning.

Den lille Notits i forrige Nr. af »Typograf-Tidende« angaaende en Revision af Foreningens Kasse, har vakt en ikke ringe Opmærksomhed og har givet Anledning til de mest forskellige Gisninger; da imidlertid ingen af disse er kommen Virkeligheden nær, anser jeg det for at være nødvendigt at give følgende Oplysning. Jeg fulgtes en Morgenstund i forrige Uge med en Bogtrykker, der har været Medlem af Tarif-Udvalget, og som for ramme Alvor fortalte mig, at der var et Rygte i Omløb, hvorefter vor Kasserer skulde have forgrebet sig paa vor Forenings Ejendom, hvilket Rygtes Sandfærdighed jeg naturligvis benægtede. Men da jeg tillige indsaa, at naar dette Rygte fik Lov til at passere, vilde der iblandt Medlemmerne kunne opstaa en Mistro, som ikke havde Spor af Berettigelse, gav jeg øjeblikkelig Revisorerne Ordre til hurtigst muligt at foretage et uventet Kasseeftersyn, og Udfaldet deraf viste jo, at Rygtet savnede al Grund. Det vil selvfølgelig være vanskelig at komme paa Spor efter hine Rygtesmede, der ikke undser sig for at sætte en ærlig Mands gode Navn og Rygte paa Spil; thi min Hjemmelsmand er vel næppe den, der har opfundet det, dertil er han altfor retskaffen, og man maa tværtimod takke ham for hans Meddelelse. Maaske vil der paa et senere Tidspunkt findes Anledning til at knytte nogle Reflektioner til denne Sag — for i Dag maa det være nok at give foranstaaende Oplysning.

RUD. BØHM.

Forskelligt.

Vi skal ikke undlade at opfordre Medlemmerne til at give talrigt Møde til den ekstraordinære Generalforsamling som afholdes førstk. Søndag Formiddag Kl. 10 i »Aftenstjærnen«, i Særdeleshed da det gælder Typografernes »Livssag«, der har staaet paa Dagsordenen lige siden den nu gældende Tarif blev indført.

— »Foreningen af danske Bogtrykkere« afholder ligeledes sin »Tarif-Generalforsamling« Søndag Formiddag Kl. 10 i Seekamps Lokale. Nævnte Forenings Styrelse har tilsendt de Principaler, der hidtil har staaet udenfor, en Opfordring til at indmælde sig i Foreningen.

Den typografiske Forening.

Da det foreløbig har vist sig at være umuligt at faa et fast Lokale i den indre By, flytter Foreningen den **5. April** til sit tidligere Sommerlokale i **„Sortedamslund“**, hvor ligeledes Bogudlaan vil finde Sted.

Bibliotheket er paa 1. Sal, medens Foreningslokalet er i Stuen.

STYRELSEN.

NYE MEDLEMMER:

E. A. H. SCHØNBECK (sidst arb. i Holstebro. Eltong).

P. H. HANSEN (Medlem af »Dansk typografisk Forening«, sidst arb. i Nykøbing p. F. Valentin & Lund).

C. RASMUSSEN (Rasmussen & Olsen).

Nye Bøger.

39. BØGH, NICOLAI. Mellem Sillian og Sorrent. Rejsebilleder.
93. GJELLERUP, KARL. G-Dur. En Kammernovelle.
106. HAMBROE, CHR. Under Scepter. Fortælling.
183. MÜLLER, JOH. PAL. Margrete Thorsen. Nutidsfortælling.
232. SCHANDORPH, S. Et Aar i Embede. Fortælling.
271. SØRENSEN, PETER. Trykt og Utrykt.
297. TOPELIUS: Fra det høje Nord. III.
309. Ude og Hjemme 1882—83.
366. CESARE CANTU. Magherita Pusterla. Fortælling.
392. DUMAS, A., fils. Kameliadamen. Roman.
409. VERNE, JULES. Fem Uger i Ballon.
410. do. Hector Servadas.
411. FRANZOS, KARL EMIL. Præsidenten. Fortælling.
426. HALÉVY, LUD. Familien Cardinal. Pariserskildringer.
432. HUGO, VICTOR. Notre Damekirken i Paris.
434. KELLER, GOTTFRIED. Folkene i Seldwyla. Fortælling.
441. MAUPASSANT, GUY de. Et Menneskeliv. Roman.
446. OHNET, GEORGES. Grevinde Sarah.
460. RICHEPIN, JEAN de. Fuglelim. Fortælling.
481-82. SPIELHAGEN, FR. Hammer og Ambolt.
542. BUCHHOLTZ, TH. B. Om Folks og Slægters Tilbagegang.
575. UHLHORN, GERH. De kristne Kærlighedsgærninger i Oldkirken.
608. Typograf-Tidende 1883.

Typografernes Sangforening.

Sangøvelse i Aften (Lørdag) Kl. 10 præcis.

Paa indtrængende Opfordring om at afholde et *Assemblée*, henligger i Lokalet en Liste til Paategning. Saafremt et tilstrækkeligt Antal tegner sig i Aften, afholdes det sandsynligvis 2. Paaskedag i Gamle Frimurerloge.

Brevkasse.

ARVID VIKSTRÖM, Stockholm. Deres Ønske vil blive opfyldt. Til Lykke med Løsningen af Deres »brännande fråga«!

KUNDGØRELSER.

Udkommen er og faas gennem alle Boglader samt hos Udgiveren:

ALMANAK FOR BOGTRYKKERE.
1884.

Udgivet af **M. Truelsen.**

Pris 1 Kr. 25 Øre. Elegant indbundet med Guldsnit 2 Kr. 50 Øre.

Indhold: »Friedrich König«, »Latinsk Sprog«, »Det gyldne Snit«, »Bøjning af Kredse«, »Farver og Fernis«, »Mønt, Maal og Vægt« og Avertissementer.

Ved direkte Bestilling **fra Trykkerier** gives et Frieksemplar paa hver 5 Stk.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 8. | København, den 5. April 1884. | 11. Aargang.

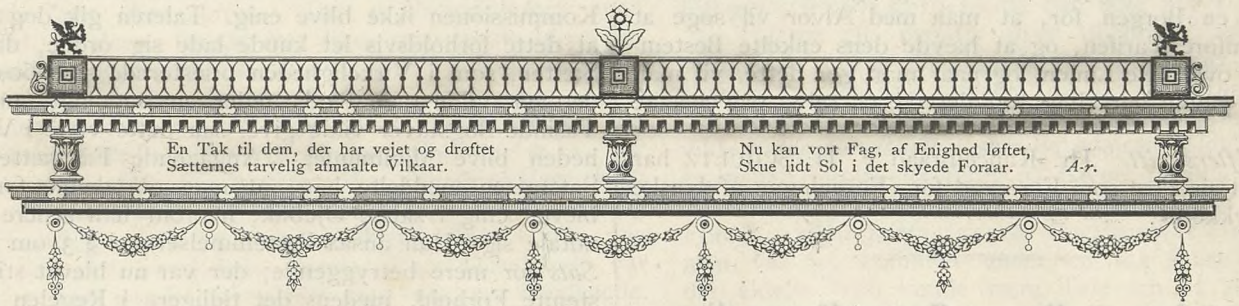

TARIFEN.

Det af Fælles-Udvalget forelagte Tarif-Forslag er altsaa blevet *vedtaget* af »Den typografiske Forening« og »Foreningen af danske Bogtrykkere«, af førstnævnte Forening med overvejende Majoritet (med 234 Stemmer mod 84) og af sidstnævnte Forening ligeledes med overvejende Majoritet. Tarifen skal saaledes træde i Kraft den 1. Juli d. A. paa samtlige københavnske Bogsætterier, hvor der findes Medlemmer af »Den typografiske Forening« — og disse findes overalt, hvor der overhovedet bliver beskæftiget Typografer. Vi behøver vel ikke at gentage her, at det fornuftigste, de to Foreninger kunde gøre, var at vedtage Tarif-Forslaget; thi omendskønt der findes nogle mørke Pletter paa dette (hvortil de fleste Talere i vor Forening regnede Mulkt-Systemet), opfylder Tarifen dog i det væsenlige det, som man med Billighed kan forlange af den. Det er jo naturligt, at man søger at opnaa de *bedste* Arbejdsvilkaar, men naar man ikke kan gøre dette, nøjes man med de næstbedste, for efterhaanden at foretage de nødvendige Forandringer og Forbedringer.

Den Vej, Typograferne har betraadt efter det i 1876 tabte Slag, har nu vist sig at være den heldigste for vort Fag: *Overenskomstens Vej!* Vi vil hermed selvfølgelig ikke paastaa, at det altid vil lykkes os at gaa denne Vej, men naar begge Parter viser hinanden den fornødne Imødekommenhed, turde denne ogsaa for Fremtiden være let at passere, i hvert Tilfælde lettere end den ujævne Vej, der fører over tabte Eksistenser og tabte Pengemidler: *Strejken!* Det er aldeles ikke vor Mening her at ville filosofere over Strejkers Berettigelse eller Ikke-Berettigelse, men saa meget turde dog være vist, at en Strejke, selv om den føres heldigt igennem, sjældent gavner saa meget, som man i Forhold til de anvendte Ofre forlanger af den. Vi kan derfor foreløbig erklære os tilfreds med det, vi nu har opnaaet.

Vi talte ovenfor om nogle mørke Punkter i den nu vedtagne Tarif — Mulktbestemmelserne. Ganske vist kan vi ikke frigøre os for en trykkende Følelse af, at den Frihed, vi i saa mange Aar har kendt med Hensyn til Inddelingen af vor Arbejdstid, nu med et Pennestrøg er bleven ophævet; men var det ikke muligt at antage, at netop denne Frihed har været én af Grundene til mange af vore Kollegers beklagelsesværdige sociale Vilkaar? Vi for vort Vedkommende tror det. Forholdene har i mange Aar været i den Grad løse, at ingen af Parterne har ment at have Pligter, kun Rettigheder: Principalerne paa deres Side har ikke følt sig forpligtet til stadig at beskæftige de hos dem arbejdende Typografer; var der Arbejde til dem, saa var det godt, var der intet, maatte de selv vide at klare sig — og Typograferne paa deres Side følte som Følge deraf heller ingen Forpligtelse til at møde præcis; det var altsaa ligefrem en Vekselvirkning af de bestaaende uheldige Forhold. Nu vil det imidlertid blive anderledes. Principalerne har paataget sig den for øvrigt meget naturlige Forpligtelse, saa længe en Typograf staar i deres Arbejde, at beskæftige ham fuldt ud, thi en Arbejders Tid er hans Ejendom, som man ikke kan rutte med til Skade for ham; men heraf følger for os den ganske naturlige Forpligtelse, at vi overholder den af os i Forening med Principalerne fastsatte Arbejdstid; thi naar en Principal »køber« vor Arbejdskraft, saa er det i den Tid, der af begge Parter bliver fastsat, hverken kortere eller længere. Det eneste, vi saaledes kan beklage os over, er altsaa kun, at det overhovedet har været nødvendigt at fastsætte *Mulkt*, men i denne Henseende kan man vel nok trøste sig med, at en paapasselig og pligt-

opfyldende Sætter aldrig vil komme til at berige nogen ved denne Mulkt, selv om han en Gang har været saa uheldig, i Løbet af en Uge at forsømme »$^1/_2$ Time og derover«.

Forinden vi slutter, skal vi endnu med et Par Ord omtale vor Generalforsamling i Søndags. Den var overordenlig talrigt besøgt (ca. 350 Medlemmer), og dette i Forbindelse med den livlige Diskussion, som blev ført, betragter vi som et Vidnesbyrd om, at Typograferne omfatter *deres* »Livssag« med den største Interesse. Forhandlingerne viste, at man fuldt ud forstod Betydningen af det forelagte Tarif-Forslag, og denne Forstaaelse er os en Borgen for, at man med Alvor vil søge at gennemføre Tarifen, og at hævde dens enkelte Bestemmelser over hele Linjen, og naar man gør dette, vil man kunne gavne vort Fag, og derved os selv, paa bedste Maade.

Efterskrift. Hr. Kancelliraad F. H. SCHULTZ har nedlagt sin Post som Formand for »Foreningen af danske Bogtrykkere«.

Den ekstraordinære Generalforsamling,

som afholdtes i Søndags i »Aftenstjærnen«, var saa udmærket besøgt som næppe nogen tidligere Generalforsamling, idet ca. 350 Medlemmer var mødte.

FORMANDEN aabnede Mødet med at udtale, at Styrelsen af forskellige Grunde og nærmest for at undgaa ufornøden Tidsspilde vilde foreslaa Hr. P. CHRISTENSEN til Dirigent og til Sekretærer d'Hrr. CHARL. THOMSEN og THORV. NIELSEN. Da Forsamlingen enstemmig billigede dette, overtog de Valgte de forskellige Poster.

Dagsordenen var: Forelæggelse af det af Tarif-Udvalget udarbejdede Forslag.

DIRIGENTEN takkede for Valget og haabede, at det maatte blive ham et let Hverv. Han forbeholdt sig dog inden Mødets Slutning, selv om Afslutning var blevet forlangt, at udtale sig om det foreliggende Forslag.

UDVALGETS ORDFØRER (Bøhm) gennemgik udførligt Udkastets forskellige Paragrafer. Skønt han vidste, at Forslaget ikke var, som man havde ventet det, haabede han dog, at det var af en saadan Beskaffenhed, at man kunde modtage det (Nej! Ja!). Da Tarif-Kommissionen gik til sit Arbejde, nærede den ikke store Forventninger, men den havde dog haabet ad Forhandlingens Vej at komme til et bedre Resultat. Vi havde foreslaaet det af Forbundet i 1876 udarbejdede Tarif-Forslag som Grundlag for Forhandlingen, endskønt vi kendte Principalerne og nok kunde vide, til hvilken Grænse de vilde gaa. Vi var dog ikke sangvinske og vidste, at vi ikke kunde opnaa Alt; men vi var besjælede af en ærlig Vilje. Principalerne havde en anden Anskuelse. De kom paa Købmandsvis for at købslaa og mente, at da vi havde tabt Slaget i 1876, kunde vi selvfølgelig ikke vente at faa samtlige vore Fordringer opfyldt. — Angaaende § 1 bemærkede Taleren, at man var bleven enig om at holde paa Alfabetsystemet, da det havde vundet almindelig Hævd. Man vilde indføre saa vel Paketsats som Sats pr. Ark. Bestemmelsen i den nu gældende Tarif om »at et halvt Tusind Bogstaver eller derover regnes for et helt Tusind, medens under 500 Bogstaver ikke regnes«, var bortfalden, saaledes at man nu, som ogsaa i Tarifen af 1876, kun regnede med halve Hundreder. Han ansaa denne Ordning for at komme Retfærdigheden nærmest. — § 2. *Satsprisen* var sat til 29 Øre pr. Tusind for Fraktur og 31 Øre for Antikva, og der var opnaaet samme Betaling for trykt som for skrevet Manuskript. Fransk, Latin, Engelsk og Islandsk var forhøjet med 5 pCt., idet man med Billighed kunde fordre en saadan Forhøjelse, da disse Sprog ikke var saa godt kendte. Med Hensyn til *Timebetaling* havde vi foreslaaet et fast Minimum, men herom kunde Kommissionen ikke blive enig. Taleren gik dog ud fra, at dette forholdsvis let kunde lade sig ordne, da ingen Sætter, som i Virkeligheden præsterede sine 60,000 og derover, vilde tage Plads under en Betaling, som disse Tusinde Bogstaver vilde give, saa dette vilde i Virkeligheden blive Minimumet. Angaaende Fastsættelsen af Satsprisen meddelte han, at man om denne først var bleven enig i sidste Øjeblik, hvorom han senere skulde udtale sig. Han ansaa Bestemmelserne i § 3 om *blandet Sats* for mere betryggende; der var nu blevet stillet bestemte Forhold, medens det tidligere i Regelen afhang af et Skøn. *Talsatsen,* som omhandledes i § 4, var blevet betydeligere nedsat end vi havde foreslaaet, idet vi fordrede dobbelt Betaling for ren Talsats, medens det foreliggende Forslag kun vilde give 64 pCt. Vi værgede os paa bedste Maade og fremførte alle de Grunde, som vi kunde, uden dog at opnaa noget bedre. Samtidig med, at han maatte indrømme, at dette Forslag indeholdt en Formindskelse, maatte han dog hævde, at der nu ogsaa her fandtes en bedre Betryggelse for Talsats end i tidligere Tid. Der kunde nævnes Trykkerier, hvor der blev sagt, at Talsats var »Svinesteg«, paa Grund af de mange Halvgevierter, som Principalen mente maatte fylde saa rart i Linjen. Med Hensyn til *spatieret Sats* (§ 5) havde man ligeledes maattet gøre Principalerne en lille Indrømmelse, idet $^1/_{32}$ Ark kun godtgjordes, naar det forekom samlet. At 10 Linjer Noter paa et Ark (§ 6) ikke beregnedes, kunde han ikke give nogen Betydning; over dette Antal Linjer beregnedes naturligvis efter den særlige Satspris. — § 7. *Tabellarisk, kemisk* og *mathematisk Sats* havde man ikke stillet nogle Bestemmelser op for, da der i saa Fald vilde blive altfor mange Eksempler. Han antog dog, at Spørgsmaalet kunde løses ved Overenskomst. Taleren omtalte derefter § 8. Det var en af de væsenligste Indrømmelser, vi havde gjort; men da den fandtes i Tarifen af 1876, kunde vi ikke undlade at tage den med. Principalerne havde nemlig ment, at Sætteren ikke kunde fordre Betaling for det Arbejde, han ikke gjorde, og Linjer, hvori der forekom 1 eller 2 Kvadrater, indeholdt i Virkeligheden ikke de Bogstaver, der gaves Betaling for. I § 9 var der tilføjet den Bestemmelse, at *Linjetællere* regnes som Marginaler. § 10 angik Underlægningen, der skulde godtgøres med 1 Øre pr. Stk. samt Godtgørelse for Underlægning af enkelte Bogstaver. Efter en længere Diskussion var denne Form bleven vedtaget, og han antog, at ogsaa Forsamlingen kunde være tilfreds dermed. § 11. *Smalle Formater.* Her havde man heller ikke faaet den Godtgørelse, man ønskede, idet vort Forslag

gik meget videre, hvilket Taleren beviste ved at anstille Sammenligninger mellem Paragrafen i det foreliggende Forslag og den tilsvarende af 1876. — § 12. Spørgsmaalet om *Korrektur* var ligeledes undergaaet væsenlige Forandringer. Bestemmelserne om *Mulkterne* skyldtes Principalerne. (Voldsom Hyssen. Dirigenten ringer.) En Principal havde saaledes oplyst, at hos ham var en Maskine bleven forsinket i 11 Timer, fordi en Sætter havde aflagt Bourgeois i Korpus Antikva, hvilket Forfatteren ikke havde opdaget. Vi gik kun nødig ind paa denne Bestemmelse, men vi maatte indrømme, at der fandtes mange ikke agtpaagivende Sættere. Der udlærtes flere, som hverken kunde læse eller skrive. (Det er Principalernes egen Skyld!) Taleren troede dog ikke, man burde blive forskrækket for denne Bestemmelse; den vilde ikke komme til at gaa ud over de gode Sættere. Det vigtigste ved denne Paragraf var, at man blev fritaget for alt det brødløse Arbejde, idet Aftrækning, Slutning m. v. var bortfaldet. Om Godtgørelsen for *daarligt Manuskript* (§ 13) havde der i Kommissionen været en vidtløftig Forhandling, da Principalerne aldeles ikke kunde gaa ind paa den foreslaaede Form. Vore Delegerede var derfor ikke ganske fornøjede med det nu foreslaaede. Der gaves Tilfælde, hvor en Sætter kunde læse Manuskriptet, naar Faktoren ikke kunde, og omvendt. Principalerne var dog ofte akademisk dannede, men saa befattede Faktorerne sig ligesaa tidt udelukkende med Akcidenssats. Taleren havde foreslaaet, at Manuskriptet skulde godtgøres, naar hverken Principal eller Faktor kunde læse det *flydende*; denne Form blev dog ikke antaget. *Svinestegsparagrafen* (§ 14) var bleven indsat i det sidste Møde, idet vi bestemt forlangte det, da vi ikke for en Forhøjelse af 3 Øre kunde ofre Svinestegen. Taleren gennemgik derefter § 15, for hvilken ligeledes Tarifen af 1876 var lagt til Grund. Forhandlingen i Kommissionen havde givet Anledning til stærke Rivninger mellem de to Fraktioner; Mødet var endog blevet afbrudt og det saa næsten ud til, at Forhandlingerne skulde strande paa dette Spørgsmaal. Vor Modpart gik ud fra, at den forhøjede Satspris burde være tilstrækkelig til at dække dette Arbejde. Først efter en hidsig Forhandling havde Paragrafen faaet sin nuværende Form. Vi kunde dog have ønsket, at denne var bleven bedre, men i hvert Fald indeholdt den dog stabile Bestemmelser om Noget, som ikke altid havde været Koutume paa Trykkerierne. Et Forslag om Godtgørelse for *Mangel paa Materiale* havde Principalerne forkastet. Taleren haabede, at Foreningens Medlemmer energisk vilde gennemføre § 16, om *Oprømning*. — § 17. For *medhjælpsvis Arbejde* har vi faaet en særlig Godtgørelse af 50 Øre, naar Prisen for vedkommende Arbejde ikke beløber sig til mindst 3 Kr. I Udvalget havde vi foreslaaet 4 Kr. Denne Paragraf havde ikke liden Betydning, da man nu fik Betaling for alt det Tidsspilde, som Skiften af Kasse, Forandring af Skriftkegle og desl. foraarsagede. — Det vigtigste Punkt kom vi nu til, nemlig § 18. (Voldsom Hyssen og Afbrydelse; Dirigenten anmodede Forsamlingen om ikke at gøre ham Posten saa besværlig, at han maatte nedlægge den). *Arbejdstiden* havde i Udvalget undergaaet en Del Forandringer. Natarbejde skulde efter Forslaget betales dobbelt, vi havde oprindelig foreslaaet tredobbelt. Sætteren skulde nu præstere 60,000 Bogstaver, vi foreslog 40,000. Mulktsystemet var en styg Bestemmelse, men den fandtes i Tarifen af 1876; den Gang havde man rigtignok tænkt sig en højere Bogstavbetaling. Han vilde indrømme, at Fordringen om de 60,000 var høj, men han troede dog, at selv en middelmaadig Sætter kunde levere dette, naar han stadig stod med regelmæssig Arbejde ved Kassen. Da Principalen samtidig forpligtede sig til, at beskæftige Sætteren fuldt ud, kunde denne gøre Regning paa at fortjene 18 Kr. 60 Øre om Ugen, og det var knapt nok, at en Familie kunde leve deraf. *Opsigelsesfristen* § 19 havde han ikke noget imod.

Taleren gik derefter over til de *almindelige* Bestemmelser. § 1 vilde gavne os i høj Grad, den vilde hæmme Smudskonkurrencen, da Principalerne jo vilde komme til at betale lige meget for Arbejdet. Ligeledes vilde *Voldgiftsretten* faa stor Betydning. Tidligere havde en saadan ogsaa eksisteret og havde da afgjort en halv Snes Sager, der for Størstedelen faldt ud til Sætterens Fordel. »*Husordningen*« var foreslaaet af Principalerne, men var fremkommen under en saa skarp Form, at der aldeles ikke kunde være Tale om at antage den. Vi vil ikke degradere vore Medlemmer til Slaver! En Principal havde endog yttret: »En saadan Husordning skal følges uvægerlig!« Om den Tid, hvori Tarifen skulde gælde, var der delte Meninger, idet vi har foreslaaet 3 Aar, men man var dog bleven enig om $1^1/_2$ Aar. Forslaget skulde vedtages *en bloc*, da Bogtrykkerforeningens Delegerede ikke vilde strække sig længere end til det der her var foreslaaet, og senere Forhandlinger vilde ikke kunne forandre deres Mening. I Løbet af 1 Maaned skulde Tarifen gennemføres over alt, hvor der arbejder Foreningsmedlemmer; skete dette ikke, ansaa Principalerne sig løste fra deres Forpligtelser. Ethvert Medlem var herefter forpligtet til at holde sig Tarifens Bestemmelser efterrettelig. Angaaende *Bladsats* var der Intet bestemt. Vi opstillede Bestemmelsen fra 1876, men herpaa vilde Principalerne aldeles ikke indlade sig. De stillede følgende Forslag:

> Satsprisen er den samme som i § 2 anført, ligesom alle de ovenfor fastsatte Bestemmelser komme til Anvendelse, dog med følgende Ændringer:
>
> a. Den normale Arbejdstid er 10 reelle Timer daglig, som kan forlægges fra Kl. 10 Morgen til Kl. 10 Aften. Arbejde udover denne Tid betales ekstra med 35 Øre pr. Time for Tiden fra Kl. 10 til 12 og med 25 Øre for hver halve Time efter Kl. 12; 15 Minutter udover 1 eller $^1/_2$ Time beregnes ikke.
> b. For Leveringer paa under 10 Linjer, hvorpaa der skal passes Linje, tilkommer der Sætteren én Linjes Godtgørelse.
> c. Betaling for Ventetid, Korrektur o. s. v. er 35 Øre pr. Time. En Ventetid af 15 Minutter betales ikke, med mindre Sætteren i Løbet af samme Dag flere Gange har været uden Beskæftigelse, saaledes at den samlede Tid udgør en Time. Til Korrekturen beregnes højst 1 Time.

Dette Forslag blev vedtaget, idet et af vore Medlemmer mente at gavne Sagen bedst ved at undlade at stemme. Taleren meddelte dernæst med Hensyn til Satsprisen, at i det Udkast, som var bleven Medlemmerne af Kommissionen tilsendt, havde denne staaet *in blanco*, men ved det sidste Møde var man bleven enig om, mod igen at borttage Bladsætterbetalingsspørgsmaalet og indsætte Svinestegsparagrafen, at sætte Prisen til henholdsvis

29 og 31 Øre. Bladkollegerne vilde ulige lettere kunne organisere sig og næppe indlade sig paa en Formindskelse af den nu gældende Betaling. — Om Tarifen var et Fremskridt, vilde han overlade Forsamlingen at bedømme. Saavel Tarif-Udvalget som Styrelsen paa to Medlemmer nær anbefalede Tarifen til Vedtagelse.

LOUW skulde ikke trætte Forsamlingen længe; han vilde kun give Forslaget et Par Ord med paa Vejen, hvad enten det skulde begraves eller ikke. Han kunde have ønsket en længere Betænkning fra Kommissionen; thi i dette Udkast var Lyssiderne for stærkt fremhævede. Han fandt i Særdeleshed ikke § 8 heldig; fordi der var en Smule »Svinesteg«, skulde der straks trækkes af. Det var det første Bevis paa, hvorledes Principalerne vilde behandle os! Han omtalte derpaa § 12, særlig Slutningen. Det forekom ham, at det gik svært tilbage for os. Han saa over alt Mulkter for Sætteren, men ikke for Principalen. Var det et Grundlag, at én Mand havde forsinket Maskinen i 11 Timer? Vedkommende havde altsaa taget Middagen med. (Munterhed.) Mulktbestemmelsen betegnede Taleren som komisk; thi enhver Sætter kunde skyde forkert ud, trods al Agtpaagivenhed, og han havde hellere set, at vore Delegerede havde gjort opmærksom paa, hvori Fejlen stak. Det var bevisligt, at der kom mange Provinskolleger hertil, som aldrig havde skudt en Form ud! Det kunde være rart, at Arbejdstiden var bestemt, men Spisetiden var uheldig; han vilde ikke gærne spise sin Mad, naar han ikke var sulten. Det var ham umuligt at gaa ind paa en saadan Slaveordning, som denne Paragraf indeholdt. (Stærkt Bifald.) Principalerne gav ikke andet end Overenskomst (han oplyste, hvor dette særlig fandtes, f. Eks. Tabelsats); men hvad var Overenskomst? Vel næppe andet end Konflikt! Hvad var en passende Godtgørelse? Jeg fordrede 50 Øre, men Principalen vilde kun give 10, saa kan jeg gaa — til Voldgiftsretten, og paa den Maade kunde denne jo faa nok at bestille. Han tvivlede stærkt paa, om Typograferne fik Ret der. Han sympatiserede med Væverne. Det forekom ham, at Formanden altfor meget havde fremhævet de smaa Fordele, som Tarifen frembød. Vi var ansete for at gaa i Spidsen for Haandværkerne, men gik vi ind paa denne Husordning, denne Slaveordning, vilde vi blive haanet af de andre Arbejdere. (Aah!). Vi skulde ikke bide paa den Krog; det var kun Madding, der var kastet ud for os, eller Limpinde, vi vilde hænge fast ved Med Hensyn til Manuskriptet udtalte han, at man vidste jo nok, at Principal og Faktor var ét, og efter hans Mening var det rigtigst, at der i hvert Trykkeri var en Del Typografer, som skulde afgøre Spørgsmaalet. Han havde hørt, at de fleste Bogsættere var imod Tarifen og de fleste Bladsættere for den. (Nej! Nej!). Saa meget desto bedre. De 3 Øre, Principalerne giver os, tager de igen i Mulkter. (Stærke Hør!). Deri stikker Humlen! Han haabede, Enhver vilde stemme mod denne Slaveordning. (Langvarigt Bifald).

DIRIGENTEN anmodede de følgende Talere om ikke at tage Sagen saa humoristisk, og ikke bruge saa hasarderede Udtryk.

OSCAR LARSEN: Jeg skal ikke trætte Dem ret længe. Den sidste Taler var vel haard imod Tarif-Kommissionen; vi skyldte denne en Tak; det var ikke deres Skyld, at Udkastet var blevet et saadan, men Principalernes. Den ny Ordning vilde gøre os til Slaver. Han huede ikke en Slaveordning. (Hør!). Spørgsmaalet her var, om vi kunne indlade os paa en saadan ny Ordning for de 3 Øre. For Schultz' Sætteres Vedkommende vilde den ikke gavne, da de fleste Arbejdere allerede havde den Pris. (Fra Galleriet: Det gælder ikke Særinteresser!). Ja, han kunde jo ogsaa komme til at arbejde et andet Sted. Det eneste, som vi vilde opnaa hos Schultz, var, at vi kom til at møde ved Fløjten! Han anbefalede at forkaste Tarif-Forslaget.

TERKILDSEN: Hvad vi i Dag var kommen sammen for, det var at vedtage Reglementer for de følgende to Aar. Det var et Fremskridt af 2 Kr. om Ugen. Lad os tage dem med! Saa faar vi nogle flere Penge, og saa kan vi bedre end nu faa noget bedre indført. Skønt han var bestemt imod Udkastet, anbefalede han dog at vedtage det, som det forelaa. Lad os komme præcis i disse to Aar. (Munterhed). Ja, det var ikke for hans Skyld! — og lad os saa sige, naar de er gaaede: nu opsiger vi Tarifen! Han foreslog Vedtagelse i Dag paa Grundlag af Forkastelse om 2 Aar. (Bifald.)

ALEX. RASMUSSEN vilde heller ikke trætte Forsamlingen længe, men den foregaaende Taler var ikke »med paa Noderne!« Han ansaa Mulkt for fejl Udskydning for at være paa sin Plads, derimod kunde han ikke være med til at give 1 Kr. for Maskinens Stansning i en Time; det var meget vippende. Det var enestaaende med Mulktsystemet, hvilket man ikke kendte noget til hverken her eller i Udlandet. Det var vanskeligt at afgøre, om det var Sætteren eller Trykkeren, der ofte var Skyld i Maskinens Stansning. Han havde sørgelige Eksempler paa, at de saakaldte »Maskinmestre« ikke var andet end Lærlinge, naar man saa, paa hvilken Maade de behandlede Formene. Taleren syntes ikke om § 18, hvilken han karakteriserede som Begyndelsen til Tugthus. (DIRIGENTEN kunde ikke tillade denne Ytring). Han anbefalede at stemme imod Tarif-Forslaget, hvis denne Paragraf blev staaende.

DIRIGENTEN oplyste, at her var ikke Tale om enkelte Paragrafers Forkastelse eller Vedtagelse. Tarifen skulde vedtages *en bloc* uden nogen Ændring, hvis den ikke forkastedes.

THEODOR SØRENSEN var imod Tarifen. Han fremhævede det uheldige ved forskellige Paragrafer. Betalingen for at underlægge enkelte Bogstaver var sat for lavt, en saadan Underlægning kunde være mere tidsspildende end andre Underlægninger. § 18 var en fuldstændig Tilbagegang. Han vilde dog takke Kommissionen, da han var overbevist om, at den havde gjort alt, hvad der stod i dens Magt for at komme til et godt Resultat. Sluttelig anbefalede han at stemme imod Tarifen.

EMIL PETERSEN: Mine Herrer! Jeg skal for mit Vedkommende ikke tale om de enkelte Punkter. Jeg skal her ogsaa gaa over til Spørgsmaalet om Forkastelse eller Vedtagelse. Det var godt nok, at der blev sagt, vi skulde forkaste Tarifen; men Ingen havde paavist, hvad vi skulde sætte i Stedet. Hvem borgede for, at Principalerne, naar vi nu forkastede Tarifen, ikke tvang os til Strejke. De kunde sige: Vi kender ingen Tarif

mere; vi kender ikke Tarifen af 1874; den er faktisk ikke blevet underskrevet og Typograferne har ikke noget Ord (Fra Galleriet: Vi har vort eget Ord). Har vi ikke andet at stille op, maa vi vedtage dette Forslag; det vilde dog give en Forhøjelse af 16 pCt. I Kommissionen havde man gjort alt for at undgaa de uheldige Bestemmelser, som fandtes i Forslaget. Han var heller ikke tilfreds med det, som blev kaldet Husordning; men han troede dog ikke, at det vilde gaa ud over de ærekære Sættere. Han vidste ikke, om Foreningen vilde dekretere Strejke, men han vidste, at »Strejke« var et Ord, som mange næsten besvimede ved at høre. Han havde Erfaringen fra 1876. Da sagde vi Nej til en Tarif, som var meget bedre end den foreliggende, og da havde vi Forbundet, og vi troede, vi var en Magt. (Hør!) Med de Erfaringer, Taleren havde for Øje, indlod han sig ikke paa den første den bedste Historie; vi burde ikke gentage en Dumhed. Han tvivlede stærkt paa, at Sætterne, naar de fik denne Forhøjelse, vilde taale i en kommende Tid, at den blev nedsat; thi hvad man var vant til at arbejde for, ønskede man ikke forringet. Af den Grund anbefalede han Forslaget til Vedtagelse.

THORVALD NIELSEN vilde ikke blande Politik ind i Forhandlingen, men han kunde ikke forstaa, at vi vilde indføre saadanne Bestemmelser, medens andre Fag, uansét en Lønningsforhøjelse, ikke vilde optage Arbejdet, før slige Forhold var afskaffede; medens der kæmpedes for Indførelsen af en Normalarbejdsdag, indførte vi en uforholdsmæssig Arbejdstid hos os. Han anbefalede at forkaste Forslaget og at drive en energisk Agitation for Foreningslivet blandt Medlemmerne.

O. BARNEWITZ: Jeg skal ikke indlade mig paa en vidtløftig Gennemgaaen af Paragraferne. Skønt vi ikke kunne foretage Ændringer, havde han ikke noget tilovers for § 18. Hvad var Meningen med § 13, om Manuskriptet? Den var en Umulighed; den maatte indeholde noget mere præciserende; thi det kunde ikke forlanges, at Sætteren skal kunne tyde enhver Rune. Taleren kunde ikke stemme for Forslaget.

H. P. LASSEN kunde godt indrømme dette sidste, men han anbefalede dog at stemme for Forslaget af Klogskabshensyn, idet han mente, at den Varme og Indignation, som disse Bestemmelser affødte, vilde være den bedste Agitation og skaffe os Penge i Kassen.

HANSEN-PUGH vilde anbefale Tarifen til Vedtagelse. Vi fik det Formaal, at arbejde paa Grundlag af Tarifen af 1876. Det er ikke vor Skyld, at der ikke er opnaaet noget bedre. Det var gaaet saa vidt, at vi 3 Gange har været ved at skilles ad. Hele vort Arbejde blev betragtet som en Udpresning. Mulkterne var vort eget Forslag fra 1876; vi kan ikke forlange Rettigheder uden Pligter. Taleren mente, at ved at vedtage dette Forslag fik vi bestemte Forhold og bl. a. en Godtgørelse af 21 pCt. for trykt Manuskript. Vilde vi gøre Strejke, var det hans Mening, at det ikke vilde gaa os bedre end i 1876, og at vi ikke fik en Fjerdedel af Medlemmerne med.

C. HANSEN havde ventet at se Lærlingespørgsmaalet omtalt; thi det var efter hans Mening et af de fornemste. Hvorledes kunde Principalerne uden at hentyde dertil samtidig opstille Fordringen om regelret Arbejde? (Hør!) Hvad var Meningen med skaffe stadigt Arbejde? Naar de havde noget, antog de Folk *en masse*, havde de ikke noget, fik de Lov at gaa igen. Han kunde ikke forstaa, at dette Forslag var et Fremskridt, og kritiserede skarpt, at der ikke fandtes mere bestemte Forhold med Hensyn til Bladsætterne, og vilde stemme imod Udkastet.

DECHER sluttede sig til de 3 Talere, der havde anbefalet Sagen. Forkastede man Forslaget, afskar man enhver Forhandling for Fremtiden. Han kunde ikke give sin Stemme til, at man strejkede foreløbig; vi maatte hellere vente de to Aar, for at samle yderligere Kræfter og større Kapital. Det vilde være til Gavn for Typograferne. Forhaabenlig vilde den ny Tarif bringe større Fordele. Han bemærkede til en tidligere Taler, at vore Forhold ikke kunne sammenlignes med Smedenes og Hvidgarvernes. Tidligere havde Taleren havt en stor Avtoritet i Foreningen; hvis denne Tillid ikke var aldeles svækket, vilde han bede Forsamlingen om med ham at stemme for Tarifen.

N. HANSEN betonede skarpt, at man i Udvalget havde gjort alt for at opnaa bedre Resultater. En Sætter vilde ikke lade sig nøje med, at hans Faktor læste nogle enkelte Ord for ham; nej, han skulde læse Manuskriptet flydende; kunde han ikke det, vilde Sætteren fordre Godtgørelse. Han mente, at Principalerne var ikke dygtigere end os, anbefalede ikke at omtale Smaaligheder som Notestreger o. desl. Vedtog vi Tarifen, var det et Fornuftstandpunkt, der gjorde sig gældende. Om to Aar kunde vi maaske forandre det, som nu vakte saa stort Anstød.

H. C. NIELSEN var ved at gennemgaa Forslaget kommen til det Resultat, at der var 7 Paragrafer, der var til Skade for os. Lyssiderne var kun faa. Navnlig var Taleren utilfreds med § 18. Halvdelen af vore Kolleger kunde ikke præstere 60,000, saa han kunde ikke billige, at det var de mindre hurtige Sættere, det gik ud over. Han anbefalede at forkaste Tarifen.

HANSEN-PUGH rettede med en faktisk Bemærkning den forrige Taler og omtalte nærmere den eventuelle Forhøjelse af Satsprisen.

L. A. NIELSEN vilde stemme for Tarifen, men anbefalede at indkalde hurtigst muligt en ekstraordinær Generalforsamling, for at vedtage en Forhøjelse af Kontingentet.

A. SVENDSEN var ingen Ven af opskruede Stemninger. Han gjorde opmærksom paa, at Paketsats var indført, og derved faldt Svinestegen bort. Naar man tog Hensyn dertil, var 60,000 Bogstaver en stor Fordring, som mange ikke kan opfylde. Det var en Selvfølge, at han ikke kan stemme for en Fabriksorden, naar andre Fag kæmpede for en Normalarbejdsdag. Han havde hellere sét, at Tarifkommissionen havde undladt at anbefale Forslaget.

FORMANDEN replicerede til Svendsen. Hvorfor havde d'Hrr., og deriblandt Svendsen, ikke opponeret i 1876 mod de Bestemmelser, som fandtes i Tarifen fra den Tid? (Satsprisen var højere!). Forbundet og dem, der ikke havde opponeret, bar Skylden for, at de samme Bestemmelser fandtes i det foreliggende Forslag. Hvis dette blev vedtaget, opfordrede han Enhver til at søge Tarifen gennemført.

THEODOR SØRENSEN replicerede til Emil Petersen,

idet han navnlig hævdede, at Kommissionen havde gjort alt for at opnaa et heldigt Resultat. Han udbragte i den Anledning et »Leve« for Kommissionen, der besvaredes af den talrige Forsamling med et nifoldigt Hurra.

N. HANSEN takkede.

EMIL PETERSEN udbragte et kraftigt Leve for Foreningen med det Haab, at vi om to Aar kunne opnaa endnu bedre Resultater.

CALMER udbragte et Leve for Dirigenten, som paa en saa upartisk Maade havde ledet Generalforsamlingen.

DIRIGENTEN takkede og oplæste derefter under Forsamlingens Tavshed Resultatet af den skriftlige Afstemning. Tarifen var bleven **vedtaget** med 234 Ja mod 86 Nej og 13 Stemmesedler var blanke. Der var altsaa i alt afgivet 333 Stemmer. (Stærkt Bifald og Hyssen). Idet Forsamlingen med stor Majoritet havde vedtaget Forslaget, vilde Taleren kun bemærke, at han i Modsætning til flere Talere netop fandt, at de skærpende Bestemmelser var nødvendig for Manges Vedkommende. Han haabede, at de vilde skabe en Forening af pligtopfyldende Medlemmer. Han vilde haabe, at Medlemmerne nu enten gennemførte denne Tarif eller opsagde deres Pladser. Foreningen havde maaske ikke havt tilstrækkelig Agtelse, men det vilde den erhverve sig, naar de 2 Aar var gaaede. For en saadan Forening udbragte han et Leve, idet han udtalte Haabet om, at Principalerne i Dag maatte komme til et lige saa heldigt Resultat som Forsamlingen.

HANSEN-PUGH gjorde opmærksom paa, at der blandt Kommissionens Medlemmer var én, som havde opofret sig mere, end man med Billighed kunde forlange. De øvrige Medlemmer havde dog ikke lidt noget pekuniært Tab, men det havde denne, idet Vedkommende i 13 Aftener havde spildt 3 Timer af sin Arbejdstid. Dette kunde Forsamlingen ikke tage imod, og han foreslog, at Foreningen i det mindste skulde erstatte ham, hvad han havde tabt ved at deltage i Møderne.

EMIL PETERSEN takkede Hansen-Pugh for hans gode Vilje, men kunde ikke modtage noget af Foreningen. »Er den tilfreds, er jeg det ogsaa. Jeg har betragtet det som en Pligt for mig og en Æressag«. Han vilde udbringe et Leve for Hansen-Pugh, der som Kommissionens Sekretær havde udført et ganske betydeligt Arbejde, idet han havde skrevet over 200 tætte Sider i Forhandlingsprotokollen.

HANSEN-PUGH takkede Forsamlingen. Han beklagede, at Emil Petersen ikke vilde have nogen Erstatning, men han haabede, at Forsamlingen vilde takke den Mand, som havde været med fra Foreningens første Tid, siddet i Forbundsudvalget og havde altid næret usvækket Interesse for Foreningen. Forsamlingen sluttede sig hertil med et kraftigt besvaret Hurra!

Mødet hævet.

CHARL. THOMSEN, THORV. NIELSEN,
Sekretærer.

Den typografiske Forening.

Foreningslokalet er i **„Sortedamslund"**; Udlaan af Bøger samme Steds. STYRELSEN.

NYE MEDLEMMER:

CHRISTEN JENSEN (tidl. Medlem af »Dansk typografisk Forening«. Knudtzon).

CHR. GÜTH (Medlem af »Dansk typ. Forening«. Valentin & Lund).

VALDEMAR HASS (udl. hos Lazarus den 1. Januar 1884. Lazarus).

VIGGO HANSEN (Medlem af »Dansk typ. Forening«. I. Cohen.)

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Ethvert Regnskab til Hovedkassen skal have Paategning om at være godkendt af Revisorerne. — I sidste Halvaars-Regnskab var der en Trykfejl, idet der under Skanderborg staar opført 1 Kr. som ydet Sygehjælp; da jeg fra vedk. Lokalforening er gjort opmærksom derpaa, tillader jeg mig at berigtige Fejlen. JOH. LUND,
Aarhus, 1. April 1884. Østergade 27.

Ifølge given Foranledning meddeles, at et Medlem, som tiltræder »Dansk typografisk Forening« fra en med denne gensidig Forening, har Ret til, naar han i 13 Uger har betalt til vor Forening, at forlange sig en af vore Bøger udleveret; men den fremmede Bog skal da tilbageholdes og sendes tilbage til den Forening, som har udstedt den.

Lokalformandsposten i Holstebro er siden Nytaar overtaget af A. P. CHRISTENSEN, hvilket ved en Fejltagelse ikke tidligere er meddelt.

I Nykøbing p. M. er J. Clausen bortrejst, og i hans Sted er P. M. KOUSTRUP PETERSEN valgt til Lokalformand.

Lokalforeningen i Stubbekøbing er ophørt fra 1. April, da der efter den Tid ikke er det lovbefalede Antal Medlemmer for Foreningens Bestaaen som selvstændig Afdeling.

D'Hrr. Lokalforeningsformænd, som endnu ikke have indsendt Skemaet for Arbejdsløshedskassen, anmodes om snarlig Indsendelse deraf. HOVEDBESTYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Fodturen finder Sted 1ste Paaskedag. Mødested ved »Trianglen« Kl. 9 Form. Enhver Kollega indbydes.

Et **Assemblée** afholdes 2den Paaskedags Aften Kl. 9 i »5te Juni«s Lokale, forhen Tekniske Institut i Læderstræde. Betalingen er for et Medlem 50 Øre, Besøgende 75 Øre. Damer 25 Øre. Listen er fremlagt i Aften i Lokalet, »Tvedegaard«. STYRELSEN.

Brevkasse.

LOUW, Slagelse. Desværre kniber det med Plads i dette Nr., men Deres Korresp. vil sikkert komme i næste Gang. — HELMIG: Ligeledes.

Paa Grund af omst. udførlige Referat er Udgivelsen af dette Nr. bleven forsinket, hvilket bedes undskyldt.

KUNDGØRELSER.

Tirsdagen den 8. April aabnes

G. Clausens Traad- og Garn-Forretning,

Rørholmsgade Nr. 7,

og anbefales med **alt muligt til Sy- og Strikkeartikler henhørende** samt færdigsyede og strikkede Varer, Forklæder, Kapper, Pibestrimler, Blonder, Lærredskraver, Sløjfer m. m.

Bogtrykkeri.

En ung Mand, der er kendt med Bogtrykkeriforhold og er kyndig i Bogføring, Korrespondance, Korrekturlæsning, Sprog etc., ønsker Ansættelse ved et Blad, Bogtrykkeri eller lign. Udmærkede Anbefalinger haves. Billet, mrkt. J. G., modtager »Typograf-Tidende«s Ekspedition.

Undervisning i Tysk.

I mine Kursus for Typografer kunne endnu optages nogle Elever à 35, 50 og 75 Øre Timen med henholdsvis 3, 2 og 1 Elev paa Partiet. Træffes Laxegade 23, 1. Sal, efter Kl. 7 Eftm.

TH. WENNERWALD, Translatør.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 9. | København, den 19. April 1884. | 11. Aargang.

Arbejdsnedlæggelsen i „Jyllandsposten“.

Der har længe, ja i flere Aar, stadig været Tale om en Lønningsforhøjelse i »Jyllandsposten«; altid har man kunnet være enig om, at en Forhøjelse vilde være fuldt ud berettiget, men først nu har man kunnet opnaa Enighed om at stille Anmodning i saa Henseende, og Enighed maa der til, naar en saadan Sag skal gennemføres. Det vil vist heller ikke forundre vore ærede Kolleger, som er kendte med Forholdene i »Jyllp.« at nævnte Blads Beregningssættere har stillet Anmodning om en højere Satspris, naar det erfares, at der kun gives 28 Øre pr. Tusinde Bogstaver, at Arbejdstiden, lavest anslaaet, er 13—14 Timer i Døgnet, at Arbejdet sjældent er sluttet før Kl. 2—3 om Natten og at der ikke gives Ventepenge eller lign. De fleste af vore Kolleger vil vist indrømme, at den Anmodning, der den 7. ds. tilstilledes Redaktøren af »Jyllp.«, om en Forhøjelse af 2 Øre pr. Tusinde, maa kaldes meget beskeden. Ikke desto mindre gav Redaktøren paa denne vor høflige Anmodning et bestemt afslaaende Svar; vi erklærede derfor, at for saa vidt Redaktøren ikke gik ind paa vort Forlangende, vilde vi nedlægge Arbejdet. Derefter paafulgte en kort Debat med Redaktøren, hvori denne lod os vide, at han under ingen Omstændigheder vilde gaa ind paa vort Forlangende; før vilde han standse Bladet end forhandle »med Kniven paa Struben«. Men det var selvfølgelig saa langt fra vor Mening at sætte Redaktøren Kniven paa Struben, tvært imod var det netop vort kæreste Ønske at forhandle, og nu blev vi enige om at sætte en Frist paa 6 Dage, hvilken Tid skulde anvendes til Forhandling; kom vi ikke til nogen Overenskomst, betragtede vi vore Pladser som opsagte med nævnte Frist. Paa en et Par Dage efter sket Henvendelse til Redaktøren om at paabegynde Forhandlingerne, lod denne svare, at han ikke havde Tid. Vi indkaldte derfor en ekstraordinær Generalforsamling i Lokalforeningen for at høre vore Kollegers Mening om Sagen og for eventuelt at faa konstateret, at Pladserne i »Jyllp.« var uantagelige med den nuværende Beregning. Efter at Pladserne *enstemmig* var erklærede for uantagelige af den meget talrigt besøgte Generalforsamling, foresloges at hæve Generalforsamlingen og umiddelbart derpaa at aabne et nyt Møde af Typografer, idet man gik ud fra, at Lokalforeningen i Følge Lovene ikke godt kunde indlade sig paa at drøfte Arbejdsnedlæggelser og lign. Altsaa aabnedes et nyt Møde af Typografer, og en meget livlig Forhandling paafulgte. Forsamlingen ansaa imidlertid den forlangte Forhøjelse for altfor moderat i Forhold til hvad der betales ved andre Morgenblade, og det foresloges fra flere Sider at fordre 4 Øres Forhøjelse og 25 Øre Ekstrapenge pr. halve Time efter Kl. 11, men ved Afstemning vedtoges det at stille Fordringen saaledes, at der blev forlangt en Forhøjelse af 2 Øre pr. Tusinde foruden 15 Øre pr. halve Time i Ekstrapenge for Tiden efter Kl. 11 Aften — altsaa et Forlangende, som vist enhver Kollega vil indrømme ikke kan kaldes for stort, og idet Forsamlingen udtalte sin varmeste Sympathi for Sagen, vedtoges følgende Resolution: »Forsamlingen vedtager af al Evne at støtte Kollegerne i »Jyllandsposten« i Gennemførelsen af en Lønningsforhøjelse paa dette Trykkeri og beslutter at opfordre deres Kolleger i Danmark og andre Steder, hvor det maatte være nødvendigt, ikke at tage Arbejde dersteds, saa længe Forholdene ikke er ordnede.« Efter

den fastsatte Frists Udløb henvendte vi os atter til Redaktøren for mulig at komme til en Overenskomst, men denne erklærede fremdeles ikke at ville forhandle, ja at han end ikke vilde høre vort Forslag, og da vi tillod os at bemærke, at samtlige vore Kolleger paa Mødet havde fundet vore Fordringer altfor moderate, men i det Hele taget billiget vor Optræden, svarede Redaktør Nielsen, at det var ham ligegyldigt og, saa vidt vi erindrer, »det rager ikke mig«, ligesom han til Slutning *opsagde os vore Pladser med 14 Dage!!* Hvor naivt, efter at vi alt med 6 Dages Varsel havde opsagt dem! Men Redaktøren tilføjede ganske vist, at han var forberedt paa, at vi straks gik. Derefter forlod vi Trykkeriet. Men desværre ikke alle, idet en af vore Kolleger, som med sit Navns Underskrift havde forpligtiget sig til at følge os, blev tilbage. Og denne Mand, som nu har brudt sit i Overværelse af omtrent alle Aarhus' Typografer givne Ord, denne Mand, som har svigtet sine Kolleger i sidste Øjeblik, han indtager en Tillidspost i Foreningen — han er Aarhus Lokalforenings Formand **Jens Gredsted!** Foruden ham arbejder endvidere i »Jyllandsposten« kun en Typograf, nemlig en Herr **Dreyer**, Søn af Herr Kancelliraad, Hofbogtrykker Dreyer, desuden en Lærling, og en af de første Dage forventes et Par kvindelige Sættere fra Præstø eller Køge. Vi tror ikke, at Hr. Kancelliraad Dreyer, der almindeligvis betragtes som en human Mand, der nærer Interesse for Faget, vil eller kan tillade, at hans Søn ved denne sin Optræden modarbejder Typograferne og ødelægger sit eget Renomé som Kollega. — Det er en Selvfølge, at Arbejdet ikke vil blive genoptaget førend »Schusterne« har forladt Trykkeriet og de øvrige Fordringer er indrømmede.

Aarhus' Typografer indkaldte derefter atter til et Møde, der ligesom de foregaaende var særdeles talrigt besøgt. Det blev enstemmig udtalt, at det nu ikke længere var »Jyllp.«s Typografer alene, der førte Krigen med det nævnte Blads Udgiver — det var Aarhus' Typografer, for hvem det var en Æressag at sætte de moderate Fordringer igennem; det var ikke »Jyllp.«s Sættere alene, der i Tilfælde af en eventuel Forhandling med nævnte Blads Udgiver, vilde forhandle om Forhøjelse — det var et Udvalg af Aarhus' Typografer, som paa dette Møde blev dannet. Til Medlemmer af nævnte Udvalg valgtes 1 Typograf fra hvert Bladsætteri og for »Jyllp.s« Vedkommende 2, og det blev endvidere paalagt det nævnte Udvalg at foretage de nødvendige Skridt til en Indsamling af Bidrag til Understøttelse af de Typografer i »Jyllandsposten«, som nu foreløbig maa gaa ledige.

Med Hensyn til den i »Jyllp.« for 13. ds. under Overskriften »En Strike« skrevne Artikel, da skal til Slutning kun bemærkes, at den omtrent i sin Helhed er usandfærdig fremstillet, men at nærværende er holdt nøjagtig efter Sandheden. En Imødegaaelse af »Jyllp.«s Artikel vil rimeligvis finde Sted i et af de lokale Blade.

Fremdeles anmodes ærede Kolleger om ikke at søge Arbejde i „Jyllandsposten".

Aarhus, d. 13. April 1884.

Typografernes Sangforening*)

afholdt sin halvaarlige Generalforsamling den 22. Marts. Dirigent: ALB. CHRISTENSEN, Sekretær: HELMIG.

1. *Kassereren* (TH. NIELSEN) gennemgik i Korthed det forløbne Halvaars Regnskab. Snell-Festen havde ikke været god i pekuniær Henseende, men havde et smukt Præg og havde bevirket, at en stor Del nye Medlemmer blev indmeldt, og Taleren antog, at dersom det nuværende Medlemstal — 87 — vilde holde sig, kunde Foreningen balancere. — Regnskabet godkendtes enstemmig.

2) Forslag af Bestyrelsen: »Det Efterkrav — stort 22 Kr. 67 Ø. — som af Centralbestyrelsen for de samlede Sangforeninger er paalignet Foreningens Deltagere i Sangfesten 1883, betales af Foreningens Kasse«, blev efter en Motivering af BYNCK og ALBERT AUENER vedtaget med 14 St. imod 2.

3) Valg paa en Bestyrer og en Kasserer i Stedet for ALB. AUENER og TH. NIELSEN, der fratraadte efter Tur. Som Bestyrer genvalgtes ALB. AUENER med Akklamation. Til Kasserer foresloges TH. NIELSEN genvalgt; denne takkede for den Tillid, der blev vist, men maatte bestemt undslaa sig at modtage Valg. Ved den derpaa foretagne Afstemning valgtes V. CARLSEN med Majoritet.

ALB. CHRISTENSEN bragte derefter Th. Nielsen en Tak for den Interesse, hvormed han i en Række af Aar har fulgt Foreningen, hvortil Forsamlingen sluttede sig ved at rejse sig. CHR. J. HELMIG.

Korrespondancer.

Slagelse, d. 25. Marts 1884.*)

I Anledning af en *Korrespondance fra Slagelse*, som findes optaget i »Typograf-Tidende for 22. Marts, maa det være mig tilladt at fremkomme med et Par Bemærkninger i den Anledning. Trods den vedkommende Indsenders Anonymitet er det dog let at se, hvem han er, og det Hele er ogsaa kun en ussel Hævn fra hans Side. Hvad Forholdene her i Hr. Brammers Bogtrykkeri — hvoraf jeg er Bestyrer — angaar, saa er de maaske

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

ikke med Hensyn til Lærlingenes Antal saa gode, som de burde være; for Øjeblikket er her rigtignok 4 Lærlinge, en Sætter, en Sætter-Trykker og Undertegnede, der ved Siden af at være Trykkeriets Bestyrer tillige udfylder min Plads ved Kassen; her har ofte arbejdet 3 Typografer foruden mig, men forskellige Forhold, *hvorover jeg ikke er Herre,* har bevirket, at her for Øjeblikket er 4 Drenge. Med Hensyn til de antagne Lærlinge, da sker det her, som vistnok i mange andre Trykkerier, ligesaavel i Provinsen som i Hovedstaden, at en Dreng kan blive ked af »Kunsten« paa Halvvejen; det er ogsaa sket her et Par Gange i de 3 Aar, jeg har været ved »Slagelse-Posten«; den ene Gang var det endog en Lærling, som havde været her i 4 Aar, og som jeg gjorde alt muligt for at beholde, til han havde udlært, men da hans Helbred led under Trykkeriluften og Lægen bestemt raadede ham til at forlade Faget, saa var der ikke andet at gøre end at lade ham rejse, og noget lignende var Tilfældet i Fjor med en anden Lærling, som havde været her i kort Tid; en tredje Lærling kom herfra ligeledes efter kort Tids Forløb, fordi han ikke egnede sig til Faget, og saadanne Forhold er der jo Ingen, som er Herre over, ikke en Gang den anonyme Indsender, som vistnok i mange andre Henseender er saare »fornuftig«, men som i dette Tilfælde har forsét sig altfor meget paa min *Person,* idet han taler om det »bornholmske System«; dette System eksisterer kun i Indsenderens Fantasi, og jeg tror ikke, at nogen anden af mine Kolleger her i Slagelse end Indsenderen har hørt Tale om »bornholmsk System« i Typografien. I det Trykkeri i Rønne, hvor jeg har arbejdet, har Forholdet, medens jeg var der, været saaledes, at der var 2 Typografer og 2 Lærlinge; senere var der endog paa samme Trykkeri i en længere Periode 6—7 Typografer og 2—3 Lærlinge; hvorledes Forholdene nu er paa Bornholm, véd jeg ikke, da det er adskillige Aar siden, jeg har arbejdet der. Indsenderen taler endvidere til Slutning om, at han »har hørt«, at jeg skulde afskediges fra min nuværende Plads, og den ældste Lærling overtage mine Forretninger; dette er naturligvis ogsaa kun et Foster af hans mange Gange altfor livlige Fantasi; og det er maaske ogsaa under et saadant »livligt« Anfald — som ikke er saa sjældne hos ham —, at han har nedskrevet sin Korrespondance. Jeg vilde kun ønske, at han ved en eller anden Lejlighed maatte komme til at indtage en Faktors som oftest alt andet end misundelsesværdige Stilling; maaske han da kunde komme til at se paa Forholdene, baade her i Trykkeriet og andre Steder, med andre Øjne.

T. J. LOUW.

København, d. 11. April 1884.

Hr. Redaktør!

I Nr. 8 af »Typograf-Tidende« findes i Referatet af vor Generalforsamling en Fejl, der nemt kunde skaffe mig en Del Uvenner, hvorfor jeg beder Dem at rette denne i næstfølgende Nummer.

Jeg har aldrig sagt: »*Jeg* har sørgelige Eksempler paa, at de *saakaldte* »Maskinmestre« ikke var andet end *Lærlinge«;* men jeg har sagt: »*Man* har sørgelige Eksempler paa, at der gives mange saakaldte Maskinmestre, bag hvilke man i Paranthes kunde sætte »Lærlinge«.

ALEX. RASMUSSEN.

Aarhus, d. 15. April 1884.

Paa en i Aften afholdt ekstraordinær Generalforsamling valgtes til Formand i Aarhus Lokalforening ARNOLD V. OLSEN, »Aarhus Amtstidendes« Bogtrykkeri, hvor enhver tilrejsende Typograf bedes henvende sig. Da den tidligere Formand i Lokalforeningen, JENS GREDSTED, trods Blokaden arbejder i »Jyllandsposten«, har han selvfølgelig gjort sig umulig som Tillidsmand i Foreningen.

Forskelligt.

Strejken i „Jyllandsposten". De Efterretninger, vi indtil i Aften (Torsdag) har modtaget fra Aarhus, lyder meget gunstige for en heldig Gennemførelse af Lønningsbevægelsen i »Jyllandsposten», og det viser sig saaledes, at alle de sensationelle Ænder, nævnte Blad og dets Troesfæller har sendt ud i Verden, ikke er andet end Fantasikunststykker. Der arbejder ikke flere end tre Schustere i nævnte Blad, medens de 6—8 Sættere, hvis Ankomst »Jyllandsposten« i sit Søndags-Numer glædestraalende fortalte sine andægtige Læsere, forgæves har ladet vente paa sig, ligesom ogsaa de kvindelige »Kolleger« har vist sig at være en *fata morgana* (et Luftsyn). Hr. Redaktør CHR NIELSEN har i et Par Dage opholdt sig her i Byen for ved Engageringen af mulige Overløbere at skyde en Bresche i de danske Kollegers Enighed, dog har hans Anstrængelser, saa vidt os bekendt, været komplet frugtesløse. En Journalist HJALMAR COLLIN, boende paa Gammelholm, havde forleden den — Dristighed at henvende sig til vor Formand med Anmodning om at give ham Anvisning paa nogle Sættere til »Jyllandsposten«, men denne Ulejlighed havde vedkommende Agent naturligvis godt kunnet spare sig, ligesom ogsaa de Penge, han har udgivet for Avertissementer i samme Øjemed. Vi rennoncerer paa at svare paa alle de rene og skære

Sandheder, der findes i oven omtalte Artikel og som er gaaet over i flere andre Blade, t. Eks. »Berl. Tid.« og »Dagbladet«, thi enhver har med Lethed kunnet tage paa dem — saa *tykke* var disse Sandheder, kun skal vi tillade os den Bemærkning, at alle de dejlige Penge, »Jyllandspostens« Sættere skal have faaet udbetalt i de sidste 13 Uger, har været Frugten af et *mindst 80 Timers Arbejde om Ugen* (efter normal Arbejdstid altsaa *mindst 8 reelle Arbejdsdage om Ugen).* Vi forudsætter som en Selvfølge, at ingen ærekær Kollega vil reflektere paa de *fede* Pladser i »Jyllandsposten«, saa længe vore Kollegers Fordringer ikke er bleven opfyldt.

— Den 22de April 1839 kom VILH. GRABY i Lære i »Triers Bogtrykkeri« og har siden denne Dag uafbrudt virket i dette Firmas Tjeneste, altsaa i samfulde 45 Aar. En stor Del Kolleger vil mindes den gamle elskværdige Svend, der trods sine alt andet end glimrende Kaar har bevaret et sjældent Humør.

— Ved Gavebrev af Frøken BAASTRUP, Datter af forlængst afdøde Bogtrykkersvend NIELS TERKELSEN BAASTRUP, har Typografernes Stiftelse i disse Dage modtaget et Legat, stort 400 Kr., hvis Renter hvert Aars 7de Februar skal tildeles den Fribeboer i Stiftelsen, som Bestyrelsen anser mest trængende dertil.

— Liget af Typograf THYREGOD, der for længere Tid siden blev efterlyst i nærværende Blad, blev i Tirsdags Morges fundet drivende i Vandet ved Gammel Strand. Den Forulykkede vil blive begravet Mandag Middag Kl. 1 fra Kapellet paa Vestre Kirkegaard.

Opraab.

Da der vil behøves en Del Penge til Understøttelse af de arbejdsløse Kolleger i »Jyllandsposten«, anmodes d'Hrr. Kolleger i København og Provinserne om foreløbig at understøtte os ved Indsamling af Pengebidrag, som bedes tilsendt Udvalgets Kasserer, Typograf J. LUND, Mejlgade 66.

Aarhus, den 13. April 1884.

Det nedsatte Udvalg:

A. Weber. Jens Lund. E. Marott.
J. Hald. M. Jensen.

* * *

For Københavns Vedkommende modtager Hr. Kasserer L. D. BERG Bidrag til Kollegerne i »Jyllandsposten«.

STYRELSEN.

Den typografiske Forening.

Foreningslokalet er i **„Sortedamslund"**; Udlaan af Bøger samme Steds.

STYRELSEN.

NYE MEDLEMMER:

EMIL STADE (udlært i Nielsen & Lydiches Bogtrykkeri d. 29de Marts 1884. Nielsen & Lydiche).

OTTO CARL CHRISTIAN PETERSEN (udlært Paaske 1884 i Th. Nielsens Bogtrykkeri. Th. Nielsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Iaften bedes alle Sangerne møde til Indøvelsen af »Mitt svärd fort ur skedan« og »Klara stjerna«.

Nye Medlemmer sættes paa Stemme i Aften Kl. 10 i Lokalet, »Tvedegaard«, Sct. Gjertrudstræde.

STYRELSEN.

Rettelse.

I Generalforsamlings-Referatet i sidste Nr. bedes følgende rettet: I H. P. LASSENS Foredrag Ordet *Varme* til *Harme*, og hele Talen rykket op mellem THORV. NIELSENS og O. BARNEWITZ's Udtalelser. I HANSEN-PUGHS Foredrag, næstsidste Spalte »*13 Møder*« til »*17 Møder*«. Endvidere paa Tidendes første Spalte, 6. L. f. o. »*84*« til «*86*«.

Brevkasse.

Flere Forespørgere i Provinserne: Eksemplarer af den københavnske Sætter-Tarif vil kunne faas ved direkte Henvendelse til Hr. Kasserer L. D. BERG, store Regnegade 17, 3. Sal.

KUNDGØRELSER.

I enhver Boglade og hos Udgiveren, Kultorvet 10, faas:

ALMANAK
FOR
BOGTRYKKERE
1884.
UDGIVET AF **M. TRUELSEN.**

Pris 1 Kr. 25 Øre.

Ved direkte Bestilling fra **Trykkerier** gives et Frieksemplar paa hver 5 Stk.

Typograf.

En Typograf ønsker Plads straks. Billet, mrkt. O. J. S. 416, bedes indlagt paa »Typograf-Tid.«s Kontor.

En velanbefalet **Typograf** søger Plads helst i København. Billet, mrkt. M. C., bedes indlagt i Ekspeditionen.

En Maskinmester (Tysker),

aldeles uddannet i Illustrations-, Farve- og Stereotypplade-Tryk, som indtil nu var beskæftiget i flere større Trykkerier i Tyskland, søger Beskæftigelse som saadan. Reflekterende behage at indsende Billet, mrkt. R. W., til Ekspeditionen af dette Blad.

En ung Sætter, helst en, der har lært i et Provinsbogtrykkeri og som har Kendskab til Maskintrykning, kan straks faa en fast Plads. Billet, mrkt. F. F., indlægges paa Bladets Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 10. | København, den 3. Maj 1884. | II. Aargang.

Lidt om „Imprimerie Nationale“ i Paris.

Af **Vald. Hindsberg.** (Forts.)

Hvad den menigmandige Sætter angaar, da kan han, efterhaanden som han virker i Officinet — og selvfølgelig tillige efter *Maaden,* han virker paa — opnaa de højeste Grader, hvor dog Ancienneteten naturligvis ogsaa spiller en vis Rolle. Hvad enten han er avanceret til Ombrækker *(metteur en pages),* eller til Korrekturlæser *(lecteur d'épreuves),* hvilken sidste Værdighed er den førstnævnte underordnet, er han godt paa Vej til at blive Faktor *(prote;* i Nationaltr.: *contremaître)* og derefter *souschef* eller *chef.* Saavel Chefen for »de typografiske Arbejder« som Officinets Vicedirektør har begyndt deres Carrière som Lærlinge af Huset. Kun Direktøren udnævnes af Staten.

Arbejdstiden er fra 7 Morgen til 7 Aften med 2 Timers Ophold mellem 12 og 2, hvorimod alle andre Trykkerier i Paris og Frankrig kun tilsteder én Times Middagstid. *Overarbejde* godtgøres med 30 cent. pr. Time og beregnes fra Kl. 7 Aften, ved hvilken Tid der i Overarbejdstilfælde tolereres 15 à 20 Minuters Pusterum til at indtage en staaende Diner. For *Natarbejde* ydes samme Betaling pr. Time som ovenfor anført, beregnet fra den Tid, da Ordre om Kasseskiftning modtages (i Regelen Kl. 6 Eftmd.), hvorved dog maa bemærkes, at Tiden fra 7 til 9 *ikke* betales ekstra; disse to Timer kan man, om man vil, benytte til at styrke sig til den natlige Dyst, der vedvarer til Kl. 7 Morgen, hvorefter man har Lov til at samle fornyede Kræfter i tre Timer; møder man efter Kl. 10, maa man erlægge 2 Frcs. i Bøde. *Søndagsarbejde* godtgøres med 2 Frcs.; Arbejdstiden er Søn- og Helligdagene *den samme som paa Søgnedagene,* men Passereseddel gives dog ofte henad Kl. 5. Mandag og Lørdag er der i Regelen hverken Overarbejde eller Nattearbejde uden for en enkelt Afdelings (Administrationens) Vedkommende, der stadig er i Virksomhed, Dag og Nat.

Korrekturgodtgørelsen er 65 cent. pr. Time — naar den betales, hvilket er sjældnere. Statstrykkeriet har nemlig *sin* specielle Retskrivning, som uheldigvis ikke lader til at være de Forfattere bekendt, der indsender Manuskripter til det, og alle d'Hrr. Videnskabsmænd (de franske ikke undtagne) har som bekendt *deres* ligesaa specielle Maade at skrive Manuskripter paa, — og disse to Specialiteter slaar sig naturligvis sammen til uendelig Kval for den ulykkelige Sætter, der ikke har gjort Hieroglyferne til *sin* Specialitet. Det er meget hyppigt Tilfældet, at Korrektøren — selvfølgelig efter Ordre — helt omarbejder Forfatterens Arbejde (i *Korrekturen,* notabene!), og Sætteren maa saa gratis rette det — *nolens volens!* Forhører man sig nærmere, og kender man Korrektøren personlig, kan man undertiden faa Lov til at kigge i et Brev fra Forfatteren, hvori denne i de mest hjærteskærende Udtryk »i Sandhed i højeste Grad beklager, at forskellige Omstændigheder desværre har hindret ham i at gennemsé Manuskriptets sidste 800 Sider«; naar man har læst *saa* meget, stikker man

i Regelen Næsen til sig i en Fart og spørger Korrektøren, hvad i al Verden den ærede Forfatters »Omstændigheder« har med Sætterens Ansvarlighed at gøre? Saa faar man til Svar, at naar Forf. forlanger sit Arbejde gennemsét af Statstrykkeriet, kan man ikke nægte det — men man kan heller ikke betale det.

Nationaltrykkeriet besidder, foruden den alt citerede kgl. Resolution, endnu et Dekret af 22. Marts 1813, til hvilket sidste det støtter sin Virksomhed i *orientalsk Typografi*. Af Aarstallet sér vi, at denne Virksomhed nu allerede er af gammel Dato; Opdagelserne af de gammel-civilisatoriske Levninger i Ægypten, Indien og Assyrien i indeværende Aarhundredes Begyndelse og de deraf resulterende, i større og større Maalestok udvidede orientalske Studier, har imidlertid medført, at Trykkeriet efterhaanden har maattet dels fornye, dels betydeligt forøge sin fremmede Skriftsamling, der omfatter ca. 150 Sprogarter (Angelsaksisk, Græsk, Hebraisk, Arabisk, Tyrkisk, Sanskrift, Hieroglyfer, Ninivitisk, Palmyrensk, Persepolitansk, Fønicisk, Samaritansk, Siamesisk, Singhalesisk, Syrisk, Tamoulsprog, Tibetansk, Telugu, Javanesisk, Japanesisk, Kinesisk, Libysk etc. etc.

Hvert især af disse Sprog haves for det meste paa forskellig Kegel, og som Bevis paa Kompletteringens Fuldkommenhed er det værdt at lægge Mærke til, at Hieroglyferne f. Eks., af hvilket Sprog der kun findes ét System, er fordelt i 35 Kasser, af hvilke hver enkelt indeholder et langt større Antal Fag end en almindelig Skriftkasse.

Sagnet fortæller, at man en Gang i sin Tid, under en eller anden Paves Visit i Trykkeriet, satte og trykte »Fadervor« i alle de østerlandske Sprog, som tænkes kunde. Hvem der har forestaaet Arrangementet og læst Korrekturen paa »Fadervor« meldes der intet om, og det er næppe sandsynligt, at almindelige Mennesker har kunnet finde Rede i en saa babelsk Sprogforvirring; saa meget mindre som den »*gamle Pihan*«, senere Trykkeriets Direktør, og bekendt for sine store Kundskaber i østerlandske Sprog, ikke endnu eksisterede; nævnte gamle Hædersmand, der var almindelig afholdt af Personalet, havde virkelig med Iver fordybet sig i Sprogstudier — Praksis var det eneste, han manglede. Arabisk var hans Yndlingssprog; han korresponderede med Videnskabsmænd paa Arabisk, og blev endog i Aarenes Løb til en hel Avtoritet, der fra de Studerendes Side blev overlæsset med Spørgsmaal og anmodet om Oplysninger, stadig i Kraft af sin arabiske Specialitet. Saa kom en skøn Dag en navnkundig arabisk Magnat til Paris og lagde sit Kort i »Imprimerie Nationale«. Han skulde naturligvis modtages med behørig Aplomb, og der var selvfølgelig Ingen, der tvivlede om, hvem der skulde have Æren. Pihan var som selvskrevet dertil: han var jo Direktør og talte desuden Arabisk som en Indfødt. Dag og Tid blev berammet, og Magnaten, der ikke forstod et Muk Fransk, men kunde fremstamme nogle enkelte Ord, gav Møde. Pihan ankom samtidig i Spidsen for sine nærmeste Underordnede, der gjorde allehaande Tegn og underlige Gærninger for at lade forstaa, at de var aldeles henrykte — Herregud! Vi kan jo ikke alle sammen Arabisk, men *det* kunde Pihan! Han bød Magnaten Velkommen i de mest velvalgte Udtryk, og da han havde talt sig varm paa Arabisk i samfulde ti Minuter, holdt han op — til sine Underordnedes store Tilfredshed og Araberens ligesaa store Beundring; *han* havde nemlig ikke forstaaet et Kvæk, men fandt det dog passende at fremstamme en Undskyldning paa daarligt Fransk:

»Hr. Direktør! Jeg forstaar ikke Fransk — taler De *Engelsk*, med Forlov?«

Direktøren talte *ikke* Engelsk.

Tableau! (Sluttes.)

Arbejdsnedlæggelsen i „Jyllandsposten".

Som alt ved Løbeseddel meddelt, gør Hr. Redaktør Nielsen alle mulige Anstrængelser for at holde Bladet gaaende, men det vil være ham umulig ret længe at klare det med en saa lille Arbejdskraft som den, han nu er i Besiddelse af, og at han skulde faa flere Skruebrækkere vilde næsten være utænkeligt; naar han fra den 7. ds. til Dato endnu kun har kunnet opdrive 7 saadanne Individer, er det vist umulig at han nu, efter at de uhyggelige Tilstande i »Jyllandsposten« er blevne afslørede, kan faa flere. Desuden kan det vel ogsaa betragtes som givet, at de 7 Schustere, hvis de ikke vil styrte af Overanstrængelse, en skøn Dag maa opgive Ævret; der er ikke en Gang Tale om at holde Søndagen fri, selv da arbejdes til langt ud paa Natten; ja endog en Lærling, som forleden Søndag blev konfirmeret, maa døje denne Arbejdstid, og det til Trods for, at Anmeldelse til Politiet om Drengens lange Arbejdstid forlængst er skét. Hr. Nielsen har imidlertid maattet erlægge en Bøde af 20 Kr. for denne Misbrug af Drengene, og da i ethvert Tilfælde den ene af dem, som sagt, atter i Søndags arbejdede til ud paa Natten, er Sagen igen anmeldt for Politiet, og det er nu at haabe, at en endnu klækkeligere Mulkt vil blive Følgen af denne uhørte Misbrug.

Hr. Chr. Nielsen mødte »efter Opfordring fra flere Kolleger« (!!!) forleden i »Jyllpst.« med en Liste over de Typografer, som ikke længere har villet arbejde nævnte Sted under saa elendige Lønningsforhold som

tidligere, og Redaktøren har sandsynligvis derved tænkt sig Muligheden af, at han ved en saadan Offenliggørelse vilde kunne bevæge nogle af sine tidligere Sættere til atter at optage Arbejdet paa de sædvanlige Betingelser; i ethvert Tilfælde har han i den sidste Tid jævnlig haft Bud hos et Par af de Typografer, hvis Navne er offenliggjorte, om at genoptage Arbejdet, og skønt der i den ovenfor omtalte Offenliggørelse udtrykkelig var fremhævet, at ingen af de strejkende Typografer atter vilde faa Plads i »Jyllpst.«, saa indfandt der sig allerede Aftenen efter Offenliggørelsen hos en af de Arbejdsløse en Mand fra »Jyllpst.« (Skruebrækkeren Jens Gredsted) for at bevæge ham til at optage Arbejdet, men der blev selvfølgelig givet et afslaaende Svar. Naar Redaktør Nielsen derfor saa flot skriver, at han ingen af de strejkende Typografer atter vil have i sit Trykkeri, da tager det sig unægtelig lidt komisk ud, naar man véd, at der arbejder 2 Schustere — Jens Gredsted fra Aarhus og Waldemar Sørensen fra Sønderborg —, som har brudt det deres Kolleger givne Ord, og at Redaktør Nielsen om den førstnævnte af disse 2 Individer har udtalt, »at *han* skulde under ingen Omstændigheder komme til at indtage sin tidligere Plads i Trykkeriet, saa længe jeg har den Ære at være Chef for »Jyllandsposten««. Denne **Gredsted** har ikke alene svigtet sine Kolleger og brudt sit Æresord, han agiterer af al Kraft for at faa Trykkeriet kompletteret med flere Schustere; det samme kan i øvrigt siges om **W. Sørensen,** og det er saa meget mere skammeligt, som han fra Begyndelsen har været meget ivrig for at afhjælpe de skandaløse Forhold, hvorunder »Jyllpst.«s Typografer nu i aarevis har maattet arbejde; men denne Sørensen maa ogsaa være et Menneske uden selvstændig Vilje; han begyndte umiddelbart efter at Blokaden var erklæret at »græde« over, at hans Fader nu vist for Alvor vilde blive vred paa ham, og skrev hjem for at høre »Papas« Mening om Sagen, og »paa dennes telegrafiske Ordre genoptog han saa pligtskyldigst Arbejdet«. Der staar endvidere i Schusternes Række en Hr. **F. Hansen,** men da han nok skal have været Sandmand i København og i den sidste Tid ikke har været ved Faget, gør han ingen Skade; hans Arbejde er omtrent lig Nul, og det samme kan siges om et Par tyske Typografer, som efter Sigende skulle være engagerede af Sekretæren ved det danske Generalkonsulat i Hamburg, Hr. Greibe; da Tyskerne er aldeles ukendte med det danske Sprog, er det klart, at deres Hjælp ikke kan være stort bevendt. Endvidere findes en vordende Skuespiller, Hr. **Bernhard Koch,** som til den kommende Sæson skal optræde paa Kasino, og som af Direktør Aug. Rasmussen har faaet Paalæg om at skulle hjælpe Hr. Chr. Nielsen over denne Krise. Skønt Hr. Rasmussen af Hr. Koch er bleven gjort opmærksom paa det mislige i under de nuværende Forhold at arbejde i »Jyllpst.«, har Direktøren dog ikke villet tage sin Befaling tilbage. Det forekommer os dog at være et stivt Stykke, at en Theaterdirektør i Odense vil blande sig i Arbejderbevægelser i Aarhus, og vi haaber, at de københavnske Arbejdere vil vide at vurdere Hr. Aug. Rasmussen efter Fortjeneste. Der findes endvidere i »Jyllpst.« den tidligere omtalte **Dreyer** fra København; men hans Hjælp er heller ikke stort bevendt, hvilket vist ogsaa vil være en Del af vore Kolleger bekendt. Endnu skal vi omtale, at Hr. Dyrlæge, Redaktør Welsch's Søn, **Johan Welsch,** en Sætterdreng, som har været ca. 1 Aar i Lære paa sin Faders Bogtrykkeri, ogsaa har ment at skulle række Hr. Nielsen en hjælpende Haand under de nuværende fortvivlede Forhold; det maa imidlertid antages, at den unge Mand ikke længere har kunnet døje den lange Arbejdstid og Luften i de elendige Lokaler; thi forleden er han forsvunden fra Trykkeriet, og for hans egen Sundheds Skyld vilde det ogsaa være at haabe, at han ikke igen vender tilbage. Men ikke nok dermed, Redaktør Welsch skal efter Sigende have paataget sig at kapre Sættere til Redaktør Nielsen og nok ogsaa have skaffet en af de nu i »Jyllpst.« arbejdende Schustere. Vi kan imidlertid saa godt forstaa, at Hr. Dyrlægen gaar i den Tro, at Pladserne i »Jyllp.« er glimrende, da det er en bekendt Sag, at Pladserne i hans Trykkeri er alt andet end misundelsesværdige, og maaske har Hr. Welsch ogsaa tænkt, at han ved nu at hjælpe Hr. Nielsen, kunde gøre Regning paa denne sin Vens Assistance i Tilfælde af en Blokade i sit Trykkeri? Skønt Hr. Nielsen har gjort alle mulige Anstrængelser for at skaffe sig et nogenlunde antageligt Personale, saa er dette dog til Dato mislykket; han har blandt flere Steder ogsaa selv personlig været i København for at fiske Sættere, men var dér saa uheldig kun at faa fat i den omtalte Sandmand; han har ogsaa gennem Officerer ladet spørge her i Byen liggende Typografer, som aftjener deres Værnepligt, om de ikke ville arbejde i »Jyllpst.« i denne Tid, de skulde saa nok faa Nattegn efter Kl. 10; men heller ikke her har nogen villet bide paa Krogen; Hr. Nielsen har endvidere henvendt sig paa Politistationen for at faa en arresteret Typograf til Laans, men har selvfølgelig ogsaa her faaet Afslag.

Den Maade, hvorpaa Hr. Redaktør Nielsen nu optræder overfor Aarhus' Typografer, er i øvrigt ret betegnende. Han har saaledes ladet sine forhenværende Typografer stævne, fordi, som han fremhævede i Klagen, de havde begaaet *Kontraktbrud,* og han fordrede foruden en halv Maaneds Gage tillige en Skadeserstatning! Vi

kan imidlertid under ingen Omstændigheder indrømme, at »Jyllpst.«s Typografer har været antagne paa nogen som helst Opsigelsesfrist, og mener ogsaa, at de har stillet sig meget velvillige overfor Redaktør Nielsen ved 6 Dage forud at give ham Underretning om, at for saa vidt ingen Overenskomst fandt Sted, betragtede de deres Pladser som opsagte, og vi maa tilføje, at de gennem Faktoren var blevne enige om at forhandle med Redaktøren i den omtalte Tid. For øvrigt har Hr. Nielsen ladet de fleste af Aarhus' Typografer tilsige til Møde paa Politistationen, fordi de efter hans Mening skulde have truet en Skruebrækker ved at sige, at han skulde trækkes om bag Byen og skydes o. s. v., hvis han ikke gik fra »Jyllpst.«, og ligeledes har han ladet nogle møde, fordi de havde henvendt sig paa Sætteriet for at bede om en Samtale med en Typograf.

Vi skal til Slutning bemærke, **at Blokaden i „Jyllandsposten" fremdeles vedvarer og vil ikke blive hævet, før Redaktør Nielsen har indrømmet os de stillede Fordringer.**

Aarhus, den 29. April 1884.

Udvalget for Aarhus Typografer.

Skruebrækkerne i „Jyllandsposten".

Naar et Fags Arbejdere efter at have forsøgt ved fredelig Underhandling at forbedre deres Kaar maa ty til det mere radikale Middel: Strejke, og en og anden af Tvivl eller Frygt holder sig tilbage, men dog i Forvejen tør udtale sine Grunde, hvorfor han ikke deltager i Kampen, saa maa man beklage, at han foretrækker at skade sine Kammerater ved at modarbejde dem, i Steden for at ofre sin Overbevisning, der muligvis kunde være fejl; det er dog sjældent Tilfælde, at en enkelt eller et lille Mindretal har Ret og alle de andre Uret. Men naar en Arbejder lover at følge sine Kammerater, lover det med sit Navns Underskrift, og saa bag efter bryder sit Ord, saa maa man synes, at det maa have været galt fat med ham, enten da han skrev sit Navn under eller da han brød sit Ord og gjorde den Tillid til Skamme, Kammeraterne nærede til ham.

Saaledes er det jo JENS GREDSTED har baaret sig ad. Jeg har ikke tidligere haft den Fornøjelse at kende ham, nu giver jeg med Fornøjelse Afkald paa et nærmere Bekendtskab, nu er hans Navn bekendt nok — ikke *godt* bekendt, bare bekendt! — Han har til han svigtede sine Kammerater været Formand for Lokalforeningen i Aarhus, af den Grund tænker jeg han har kunnet tale godt for sig og har sagtens mange Gange talt i Lokalforeningen om Kollegialitet og Sammenhold, og man troede paa ham; nu viser det sig, at han havde en vis Lighed med de tomme Tønder, der buldrer saa fælt. Han maa nu være belavet paa, at baade de Kolleger, han svigtede, og andre, ikke vil nøjes med at bede ham gaa om i en anden Gade og spise sin Frokost.

Om BIANCO DREYER véd jeg kun, at han i flere Henseender ligner den Runebergske Helt Svend Due, og det er derfor ikke saa underligt, at han lige som denne gør akkurat modsat af sine Kammerater og paa Kommandoordet »Tilbage!« bliver staaende, medens de andre gaar. Han er mere stolt end Svend Due og mindre godhjærtet. Da han en Gang var i Leipzig for at lære at blive Akcidenssætter, var han ikke at bevæge til hverken at træde ind i den typografiske Forening eller til nogensinde at hjælpe en rejsende Kollega. Han er heller ikke saa udholdende som den omtalte enfoldige Helt; Dreyer er allerede bleven træt — af den lange Arbejdstid, har forladt Kamppladsen og begivet sig til København.

Den tredje Skruebrækker, BERNHARD KOCK, kender jeg personlig. Den unge Mand vil med Vold og Magt være Skuespiller, nu tror han allerede, at han har faaet den ene Fod ind i Thalias Tempel, da han har faaet Lov til at vise Kasinos vordende Direktør en Prøve paa sit dramatiske Talent, at han nu godt kan blæse alle sine forhenværende Kolleger et Stykke; er man først kommen til Theatret, saa skal Pokker vende tilbage til Bogtrykkerværkstedet! Han véd allerede godt, at det er en Skuespillers første Pligt at lystre sin Direktør, og da hans Direktør til en Begyndelse har tildelt ham en Rolle som Skruebrækker i »Jyllandsposten«s Sætteri, saa er han nødt til at udføre den, han var ellers i Stand til at ødelægge hele den dramatiske Løbebane, han nu ser i glimrende Solbelysning. — Stakkels unge Mand! Den eneste Betingelse, han har for Scenen, er hans glatte Ansigt. I Provinserne vil han ikke komme til at spille nogen fremtrædende Rolle, paa et københavnsk Theater vil han altid blive en Umulighed, det vil jeg give ham Attest paa. Jeg vil dog berolige ham, hvis han skulde nære Frygt for, at hans forhenværende Kolleger skulde faa i Sinde at pibe ham ud, hvis han viser sig paa Brædderne i Kasino — det vil de slet ikke; man piber nemlig ikke ad en livréklædt Statist, som flytter en Stol eller bringer et Brev.

Jeg synes naturligvis godt om det smukke Forhold, der maa bestaa mellem Dyrlæge, Redaktør p. p. WELSCH og hans Søn. Chresten Nielsen er i Knibe, saa laaner Welsch ham sin Søn. Men den unge Welsch er allerede ligesom Dreyer segnet i Kampen og vendt hjem for atter at komme til Kræfter. Der er altsaa kun syv Skruebrækkere tilbage; Chr. Nielsen fortæller selv, at han har elleve Sættere og kun mangler en — »Under-

faktor«; men det Fif kender man. HJALMAR COLLIN er vedblivende i København paa Jagt efter Sættere; Redaktør Nielsen giver ham tyve Kroner for hver Sjæl han fanger; det er ikke den letteste Maade at tjene Penge paa!

At de to tyske Skruebrækkere ikke kan skade de strejkende Typografer er des værre ikke sandt; der sættes vist, og især i denne Tid, efter en betydelig Del trykt Manuskript i »Jyllandspostens« Sætteri, og selv om de to tyske Sættere er af samme Slags som dem, der i 1876 ligesom en lille giftig Græshoppesværm kom til København og hurtig forsvandt igen, saa kan de vel nok stable lidt op efter Udklip af andre Blade.

Vi faar vel nok Navnene paa de andre Skruebrækkere at vide; de har da ogsaa fortjent at blive navnkundige. A.

En Forespørgsel.

Der er i den seneste Tid indtruffet saa mange Begivenheder i den typografiske Verden, at det store Publikums Opmærksomhed i mer end sædvanlig Grad er bleven henledt paa den og Forholdene i den. — Hvad der senest har taget Opmærksomheden fangen, er den i »Avisen« af 23. April optagne Leder og det paa denne følgende Svar i »Social-Demokraten.« Det er dog hverken nogen at disse Artikler eller deres forskellige Anskuelser, der her skal omtales, men derimod et Forhold, der har gjort sig gældende ved denne Svarskrivelse og i øvrigt ved flere andre Lejligheder, et Forhold, der har forbavset mig og aabenbart mange med mig.

Hvorledes forholder det sig, at den typografiske Forenings Formand dels bringer Meddelelser om Strejker og nu senest svarer paa en »Avis«-Artikel i »Social-Demokraten«?

Det er jo ofte i den typografiske Forening bleven præciseret, at Foreningen i sin Helhed ikke ønskede en Tilslutning til det social-demokratiske Forbund, og saavidt mig bekendt er dette *endnu* heller ikke skét; men da man ved den sidst afholdte Grundlovsfest tillod at lade Foreningens Fane deltage i Optoget af social-demokratiske Fagforeninger og da man nu flere Gange senere finder typografisk Forenings Formand dels meddelende og dels svarende i Social-Demokraternes Organ, saa maa det *nu* — i det mindste for det *store* Publikum — være blevet aldeles utvivlsomt, at Typograferne endelig er havnede i den kaotiske Lejr af Fagforeninger, der med et fælles Navn kalder sig »Socialdemokratisk Forbund.« — Af hvilken Grund skulde ellers typografisk Forenings Formand under fulde Navn og Embedsstilling afgive Erklæringer i »Social-Demokraten«?

Denne, for det store Publikum saa utvilsomme Sammenslutning, bør der dog tages behørigt Forbehold overfor, og i den Anledning er det jeg tillader mig følgende Spørgsmaal: »*Er* den typografiske Forening blevet en social-demokratisk Fagforening«? og »I hvilken Egenskab meddeler og svarer Hr. RUD. BØHM i »Social-Demokraten« — som Privatmand eller Foreningsformand?« G—e.

* * *

Hr. G—e's to Spørgsmaal til mig skal jeg besvare saaledes: ad 1) Generalforsamlingen, der er den højeste Myndighed i Foreningen, har ikke vedtaget noget saadant. ad 2) Jeg har skrevet mine Artikler i »Social-Demokraten« som *Privatmand*, hvilket efter min Mening tilstrækkelig tydeligt fremgaar af Artiklernes Indhold; naar jeg har benyttet mig af mit Prædikat, saa var det ene og alene for at vise, at jeg var kompetent til at skrive om de forskellige Forhold.

Det var efter min Mening nødvendigt at holde Offenligheden à jour med Strejkens Gang i »Jyllpst.«, og da »Typograf-Tidende« kun udgaar hver anden Uge, medens der dog omtrent hver Dag fremkom mere eller mindre ukorrekte Meddelelser om Strejken, var det naturligt, at jeg benyttede *Arbejdernes* Organ til Klarlæggelsen af Stillingen, saa meget mere, som alle de andre Hovedstadsblade, saa vidt mig bekendt, har omtalt Strejken i Typografernes Disfavør. — Angaaende den af »Avisen« fremdragne Sag var det lige saa naturligt, at jeg benyttede et offenligt Blad til at give en korrekt Fremstilling af det faktiske Forhold, thi det kunde vel ikke have hjulpet noget, at vente til »Typograf-Tidende« udkom, hvilket Blad dog kun undtagelsesvis kan komme i Berøring med det store Publikum. De Slutningsbemærkninger i min Artikel imod »Avisen«, som har vakt en Del Misfornøjelse iblandt de Kolleger, der ikke fuldtud deler min politiske Anskuelse, var aldeles subjektive og i Følge min Opfattelse ikke i Stand til at vildlede nogen som helst blandt det store Publikum. RUD. BØHM.

Korrespondancer.

Slagelse, den 27. April 1884.

I Anledning af »Faktor« Louws Gensvar paa Korrespondancen fra Slagelse tillader jeg mig at udbede Plads til nogle Modbemærkninger. Naar L. siger, at Korrespondancen er fremkommen mod *ham* som en »ussel Hævn«, da maa dette benægtes; en saadan Antagelse røber en ond Samvittighed hos ham. »Hævnen« overlades til L., som jo besidder en stor Rutine i at bruge forkastelige Midler i nævnte Øjemed, og med en »god« Vilje kan der som bekendt udrettes meget i den Retning. Det glæder mig at se, at L. indrømmer de i »Typograf Tidende« under 22. Marts anførte Anker; ja, han gaar endog et Skridt videre, idet han omtrent siger, at han er uden Indflydelse paa Personalets Sammensætning, altsaa han opgiver sin Selvstændighed som »Bestyrer« og staar som en Mand, der ikke har Ævne til at sætte sin Mening igennem i Spørgsmaal, hvor denne overfor en Ikke-Fagmands bør være den afgørende. Det er ogsaa besynderligt, at endskønt L. beklager de daarlige Forhold i Hr. Branners Trykkeri, er de dog blevne forværrede siden L. i 1881 overtog Pladsen som »Bestyrer«. Jeg skal tillade mig at belyse dette ved et Par Eksempler. Først i Oktober 1881 forskrev L. fra København en Sætter, som sad med Kone og 2—3 Børn, med den udtrykkelige Bemærkning, at det var **fast Plads**, og selvfølgelig havde Vedkommende kun Grund til at antage, at den var det, i modsat Fald havde han ikke forladt sin Plads i København for at tage herned; men Tiden skulde snart vise, hvilken Fejltagelse, han havde gjort sig skyldig i ved at stole for meget paa det af L. givne skriftlige Løfte, idet han $^1/_2$

Aar efter i Følge Opsigelse fra Branner gennem L. maatte forlade sin Plads her og flytte tilbage til København, og han blev altsaa ved et upaalideligt Løfte fra Louws Side bebyrdet med 2 store Udgifter til Flytning m. m., som blev saa meget desto beklageligere som Manden daarligt kunde taale det og blev sat meget tilbage herved. — Samtidig med denne Opsigelse arriverede den **6te Lærling** til »Slagelse-Postens« Trykkeri, og der er ikke andet end Grund til at antage, at nævnte Sætter med Familje faldt som Offer for Lærlingeuvæsenet; han havde tidligere arbejdet i »Slagelse-Postens« Trykkeri sammen med L., der altsaa maatte kende Vedkommendes Egenskab, saa deri kan der ikke søges nogen rimelig Grund til hans Afskedigelse. Det overlades til Kolleger selv at give denne Hr. Branners + Louws Fremgangsmaade overfor en Arbejder et passende Navn. Nu bestod »Slagelse-Postens« Personale en Tid lang foruden af »Bestyreren« af 6 Lærlinge og 1 Typograf (et smukt Forhold for Resten); efter nogen Tids Forløb blev den ene Lærling udlært og et Par andre forduftede; men da der ikke kunde skaffes Drenge nok til at udfylde de ledige Pladser med, maatte B. + L. finde sig i den Nødvendighed at holde 2 (somme Tider 3) Typografer; til Gengæld blev sidstnævntes Ugeløn nedsat fra 18 til 16 Kr. ugenlig; da en Mand jo ikke kan føde en Familje ordenligt for en saadan Løn, maatte den ene Typograf tage sin Afsked; det hjalp ikke, at L. ved Løfter søgte at holde ham tilbage, eftersom der havdes Erfaring for, hvor uholdbart et Løfte i den Retning er fra den Side. De her omtalte Tilfælde kan bevises, hvis fornødent gøres. Hvis Hr. Branner havde kunnet opdrive andre Drenge i Stedet for dem, som gik deres Vej, vilde Forholdet sikkert være nu som i 81—82: 6 Drenge og 1 Typograf.

Naar L. antager, at jeg har forsét mig for meget paa *hans* Person, saa vil enhver vist kunne se, at selve Kendsgerningerne indeholder Stof nok uden at det er nødvendigt at drage personlig Strid altfor meget ind i Debatten, men da Louw har Æren af at have stillet denne i første Række, maa han finde sig i, at jeg ikke tager de Hensyn til ham, som jeg i modsat Tilfælde vilde have gjort. Med Hensyn til det omtalte Rygte om L.s Afskedigelse o. s. v., er jeg overbevist om, at den Mand, som har meddelt det, er villig til at give L. nærmere Oplysninger. Da L. beklager sin lidet misundelsesværdige Stilling i en Faktors Plads, som han ikke synes at være voksen, vil jeg give ham det Raad, at han forlader den; han har hidtil brovtet af, at han har ladet en Dør staa paa Klem i Tilfælde af et Tilbagetog; det synes nu paa Tiden, at han smutter ind af den.

Da jeg antager, hermed at have belyst de paaankede Forhold tilstrækkeligt, finder jeg ikke Anledning til at indlade mig i videre Diskussion med Hr. L., og skal hermed tage Afsked med ham. **A—Ø.**

Erklæring.

Begrundet paa et udspredt Rygte, som i Dag er kommet til min Kundskab, ifølge hvilke jeg skulde være bleven afskediget fra min Plads, og derefter som Skruebrækker skulde have taget Plads i »Jyllandsposten« finder jeg mig herved foranlediget til at stemple det som en *gemen Løgn*, og tillige erklærer jeg den eller de, der er dette famøse Rygtes Ophav for nedrige Æreskændere, da det efter min Mening, at tage Arbejde paa ovennævnte Sted, under de nuværende Forhold, maa betragtes som en lav, ukollegial Slyngelstreg. H. C. JACOBSEN,

D. 1. Maj 1884. »Avisens« Sætteri.

Forskelligt.

Kuriosum. Overgivne Mennesker, rimeligvis Typografer, har indbildt det ganske lille bitte arbejderfjendtlige Blad »Avisen«, at ved Sammensmeltningen af »Den typografiske Forening« og »De forenede Hjælpekasser« er Hjælpekassernes Medlemmer bleven lumskelig overlistede og at man nu kan bruge deres sammensparede Penge til en Strejke, hvorfor den lille bitte Avis naturligvis raader Magistraten til at tilbagetage sin engang givne Indrømmelse af Moderation i Betalingen for Hospital. Enhver københavnsk Typograf har naturligvis læst denne overraskende Nyhed med samme Fornøjelse som naar han læser om lystige Skælmer, der driver Gæk med en frygtsom Mand, saa vi behøver ikke her i Bladet at spilde flere Ord paa denne Røverhistorie. —n.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER:

THEOBALD WEEL (udlært den 12te April 1884 hos Hvidberg. Hvidberg).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDSLETTET MEDLEM:

Udslettet for at have optaget Arbejdet i »Jyllandsposten«s blokerede Trykkeri samt paa Grund af Restance: BERNHARD KOCK fra København.

Paa given Foranledning gøres d'Hrr. Inkassatorer opmærksom paa, at de ved Anmældelsen af nye Medlemmer, der endnu ikke har fyldt 25 Aars Alderen, maa medbringe Bevis til Kassereren for, at Vedkommende samtidigt har mældt sig til Optagelse i „Hjælpekasserne". Uden dette Bevis kan Ingen blive fuldtgyldigt Medlem af „Den typografiske Forening."

Afsendt til Aarhus d. 18. April 100 Kr. og d. 28. 100 Kr.

Fortegnelsen over de indkomne Bidrag følger i næste Nr.

Dansk typografisk Forening.

Repræsentantmøde

afholdes Søndagen den 1. Juni Kl. 11 præcis, i Borgerforeningens Festlokaler paa Klinkenberg *i Odense.*

Aarhus, den 29. April 1884.

Lokalforeningen i Hobro er ophævet fra 1ste April, da der ikke findes det lovbestemte Antal Medlemmer.

I Rudkøbing er HINTZE fratraadt Posten som Lokalforeningsformand og Hr. GEMYNTHE er valgt i Stedet.

Lokalforeningsformanden i Ribe er CHR. HOLST.

En ung, paalidelig Typograf

som hidtil har besørget Ombrækningen og for en Del ledet Arbejdet paa et af de største Provinsbogtrykkerier, søger Plads. Billet, mrkt. A. B. bedes tilsendt »Typograf-Tidende«s Ekspedition.

Ca. 30 Pd. halvfed Petit Grotesk

almindelig Højde, anvises til Salgs meget billig hos **Falk S. Simonsen**, Krystalgade 17. NB. Skriften er aldeles ny.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 11. | København, den 17. Maj 1884. | 11. Aargang.

Før Repræsentantmødet.

Den 1. Juni afholder »Dansk typografisk Forening« sit Repræsentantmøde i Odense. Den vigtigste Forhandlingsgenstand er Lovenes Revision, i hvilken Anledning der af de forskellige Lokalforeninger er opstillet ikke færre end 123 Ændringsforslag. Af disse er selvfølgelig en stor Del kun Redaktionsændringer, medens en anden Del gaar ud paa at udvikle Foreningens Virksomhed paa forskellig Maade, særlig ved at gøre Understøttelserne fyldigere og mere tilgængelige under forskellige Forhold. Et enkelt af Ændringsforslagene tilsigter dog at udvide Foreningens Virksomhed til et Omraade, som de hidtidige Hovedbestyrelser til — det tør jeg nok paastaa — det store Flertal af Medlemmernes Tilfredshed har søgt at holde Foreningen udenfor. Ændringsforslag 2, indkommet fra Hillerød Lokalforening, vil nemlig ogsaa have *Arbejdsvilkaarenes Forbedring* optaget blandt Foreningens Formaal. Skønt jeg selvfølgelig anser det for et meget godt Formaal og ogsaa anser en Virksomhed for det at være paa sin Plads i og for sig, saa vil det efter min Mening fuldstændig forandre vor Forenings Karakter og føre den ud i Tilstande, som vil gøre dens fremtidige Bestaaen usikker.

Det Spor, hvori Foreningen hidtil har været ledet, har ført til en Fremgang i økonomisk Henseende, som *maaske* vil kunne muliggøre de til Understøttelsernes Forhøjelse sigtende Ændringsforslags Vedtagelse; men jeg holder mig for fuldstændig overbevist om, at hvis Ændringsforslag 2 vedtages, da vil Foreningen om kortere eller længere Tid blive ude af Stand til at svare til de Forpligtelser, den har overtaget lige over for sine enkelte Medlemmer. De gamle Formaal vil absolut blive trængt tilbage for det nye — det fremgaar ubetinget deraf, at en Forbedring af Arbejdsvilkaarene desværre kan siges at tiltrænges over saa godt som hele Linjen. Vi vilde faa Konflikt paa Konflikt, maaske Strejke paa Strejke og Arbejdsløshedsunderstøttelser i det uendelige. Resultatet kan ikke forudses med Bestemthed, men vel tænkes! Et Par mislykkede Strejker af et lidt større Omfang, og Foreningen vil sprænges eller salig hensove af Mangel paa Midler.

Vedtages Forslaget, saa er der jo ikke mere noget, som skiller »Dansk typografisk Forening« fra »Den typografiske Forening« i København, og der var da blot at foretage en Sammensmeltning — saa havde vi det gamle Forbund fiks og færdigt! — Men hvorledes gik det da det gamle Forbund? Har vi da allerede glemt 1876?

Hermed være Intet sagt mod Københavnerne — langt fra! De har under den sidste Historie i »Jyllandsposten« bevist deres Solidaritet med Provinskollegerne i den Slags Spørgsmaal og belagt den med klingende Mønt; men saalænge Foreningerne er baserede paa et forskelligt Grundlag, — og jeg vilde helst, at »D. t. F.« blev staaende paa sit gamle Fundament — kan der jo ikke være Tale om Sammensmeltning af de to Foreninger.

Det omtalte Ændringsforslag har faaet en vistnok aldeles uventet Forbundsfælle i — skulde man tro det?! — Hr. HARALD JENSEN! Foreningens tidligere Formand! Han, som i sin Virksomhedsperiode som Foreningens

Stifter og Formand med Flid har holdt Foreningen udenfor alt, hvad der kunde sætte dens Eksistens paa Spil, han vil nu som Aarhusforeningens valgte Repræsentant virke for dette Ændringsforslags Vedtagelse. Det staar for mig som en ubegribelig Inkonsekvens, at han nu vil være med til at undergrave den Bygning, som han med Rette kan være stolt af at have lagt Grunden til!

Naar man betænker, hvilket Arbejde det har kostet at faa den nu bestaaende Organisation tilvejebragt — det kender Hr. Harald Jensen selv bedst! — betænker, at et Par mislykkede Strejker (og af Strejker i det hele taget mislykkes de fleste — om det modsatte skal Ingen overbevise mig) kunne gøre Resultatet af vore fleraarige Bestræbelser lig Nul eller maaske endog negativt, saa staar det klart for mig og mange besindige Medlemmer, **at Ændringsforslag 2 ubetinget bør forkastes!**

Vel lægger Aarhusforeningens Repræsentant et stort Lod i Vægtskaalen, men forhaabentlig vil det ikke være vægtigere, end at det kan opvejes af Foreninger, hvor Sindene er roligere end de for Tiden er og kunne være i Aarhus i Anledning af Stejken i »Jyllandsposten«. Skal de danske Provinstypografer i Fællig virke for Forbedringer i Arbejdsvilkaarene, saa lad der hellere blive dannet særlige Foreninger med dette og *kun* dette Formaal, med Forbindelse indbyrdes og med den københavnske Forening; men lad vor Understøttelsesforening blive udenfor den Sag, det er baade den og dens enkelte Medlemmer bedst tjente med.

Odense, d. 13. Maj 1884.

WARBERG,
Odense Lokalforenings Formand.

Arbejdsnedlæggelsen i „Jyllandsposten".

Situationen i nævnte Blads Trykkeri er omtrent den samme som for fjorten Dage siden; Hr. Chr. Nielsen er fremdeles ivrig for at faa sit Trykkeri kompletteret, og skønt han vel ogsaa nu har opnaaet at faa lige saa mange Personer skrabet sammen, som der tidligere var Typografer i »Jyllpst.«, saa er disse Personers Dygtighed dog af en saadan Beskaffenhed, at han maa have mindst 20 Skruebrækkere for blot nogenlunde at kunne klare sig, og saa mange Individer er der ikke Plads til i Chr. Nielsens Trykkeri. Han har derfor ogsaa gjort de nødvendige Skridt til at faa Trykkeriet udvidet, idet han har ladet lave nogle Kasser, som er opsatte i et Papirsoplagsskur; her er det nok Meningen, at en **Dame** skal have Plads, thi Chr. Nielsen har nu endelig været saa lykkelig at faa en saadan til at tage Plads i »Posten«; hendes Hjemstavn vides endnu ikke, men vi haaber i næste Nr. af »Typograf-Tidende« at kunne give nærmere Oplysning desangaaende, for saa vidt Damen da ikke til den Tid har fundet Tilstanden utaalelig og er forsvunden; flere af Skruebrækkerne har udtalt, at de er umaadelig kede af at være i »Posten«, da Arbejdstiden selvfølgelig er uudholdelig, ja en af disse har endog sagt, at han med det første vil forsvinde, trods Kontrakten med Chr. Nielsen, og hellere tage et Par Dages Vand og Brød end blive den lovede Tid i Trykkeriet. I »Jyllandsposten«, hvor Arbejdskraften for Tiden baade er norsk, tysk og dansk, hersker just ikke synderlig Enighed mellem »Kollegerne«. Et Par Skruebrækkere kom nemlig forleden op at slaas, og i Stridens Hede greb »Sandmanden« (Skruebrækkeren F. Hansen) en Flaske, som han slog sin ædle Modstander og »Kollega« i Synet, saa Flasken gik i Stykker, og den sølle Skruebrækker maa nu gaa med et Ansigt i alle Regnbuens Farver; den arme Mand meldte da til Chr. Nielsen, at han ikke længere vilde blive i Trykkeriet, og hellere vilde paatage sig de eventuelle Følger af Kontraktbrud end taale en saadan Medfart; men han lod sig dog overtale til endnu at blive en kort Tid i Trykkeriet. At Enighed dog ogsaa somme Tider kan være til Stede, afgiver følgende lille Notits et Bevis for: En Typograf, som af Chr. Nielsen havde ladet sig bevæge til at tage Arbejde i »Jyllpst.«, indsaa straks efter at have underskrevet Kontrakten, at han havde begaaet en stor Dumhed, hvorfor han endnu forinden han tiltraadte Pladsen opsagde samme med den i Kontrakten bestemte Varsel; han søger nu saa ofte som mulig at indprente Skruebrækkerne det ærelose i at arbejde ved den blokerede »Jyllpst.«, og af den Grund har samtlige Skruebrækkere sendt ham et Cirkulære, hvori de opfordrede ham til straks at forlade Trykkeriet; dette var ham selvfølgelig en Fornøjelse, for saa vidt han kunde blive fri for at betale de 200 Kr., han i Tilfælde af Kontraktbrud skulde udrede; men Chr. Nielsen tog naturligvis ikke saa meget Hensyn til Schusternes enstemmig udtalte Ønske, at han vilde give vedkommende Typograf Tilladelse til at rejse. En æret Indsender i sidste Nr. af »Typograf-Tidende« ønskede at faa Navnene at vide paa Skruebrækkerne, og vi skal derfor herved meddele Navnene paa de fleste af disse, med Tilføjende, at 3, som mangler mulig senere vil blive meddelt. Der arbejder altsaa den tidligere omtalte **Jens Gredsted, W. Sørensen, Bernhard Koch, F. Hansen** (Sandmanden), **Dreyer** samt de to Tyskere **Kine** og **Klein** fra Hamburg; endvidere **Johan Frandsen** fra Hjørring og **Mads Aagaard** samt den foran omtalte Dame. JOHAN FRANDSEN vil vist være de fleste Kolleger bekendt fra den Stæhrske Pengeindsamling. Han udtalte forleden til nogle aarhusianske Typografer, at han egenlig af Hr. Redaktør WINTHER i Hjørring var bleven tvungen til at tage Arbejde i »Jyllpst.«; havde han ikke kommen var der bleven sendt nogle Drenge osv., men at han nu ikke vilde blive i »Jyllpst.« længere, han kunde hvilken Dag det skulde være faa sin gamle Plads igen, i hvilken han fik 28 Øre pr. Tusinde Bogstaver og havde Manuskript nok. Det, at Hr. Redaktør Winther skal have paalagt ham at tage Arbejde i »Jyllpst.«, er efter de Oplysninger vi har indhentet *usand;* tvært imod har Hr. Winther beklaget, at han saaledes uden videre vilde rejse, da der var meget travlt i Trykkeriet; man er saaledes berettiget til at antage, at Frandsen med fuld Overlæg har forladt sin Plads i

Hjørring, der var *bedre* lønnet end den han har faaet i »Jyllpst.«, for at modarbejde sine tidligere Kolleger, og det forekommer os at være noget af det ubegribeligste, der endnu er opvist paa dette Omraade. MADS AAGAARD har de sidste 3—4 Aar arbejdet som *Tjenestekarl* paa en Gaard i Nørre Snede; men aldrig saa snart hørte han der var Strejke i »Jyllpst.« før han søgte Plads der og *selvfølgelig* fik Engagement, ja endog saaledes, at han ikke kan opsige sin Plads det første Aar; den i det af os udgivne Blad for i Torsdags udtalte Tanke, »at naar Chr. Nielsen af sit *gode* Hjærtes Indskydelse laaner en sølle Skruebrækker 50 Kr. og giver denne en saa lempelig Afbetaling som 1 Kr. ugenlig, bindes han et helt Aar i Slaveriet«, kan vel her passende finde Anvendelse, for det er næppe sandsynlig, at Mads Aagaard her — som da han var Tjenestekarl — slet og ret er bleven *fæstet* paa et Aar. Iøvrigt skal Mads Aagaard være en af de langsomste Sættere, Typografien kan opvise, da han nok ikke skal kunne sætte 20 Linjer paa »Jyllandsposten«s Format i Timen eksklusive Aflægning. At han maa være under al Kritik, ses deraf, at han efter sin egen Udtalelse »har rejst Danmark og Tyskland igennem to Gange uden noget Steds at kunne faa Arbejde«, hvilket han har anført som Grund til at han nu havde benyttet Lejligheden i »Posten«.

Med Hensyn til, at Drengene arbejdede ud over den lovbestemte Tid, da er Chr. Nielsen nu bleven ked af dette; Mulkterne skal nok ogsaa kunne stige temmelig betydelig, og der er alt *3 Gange* gjort Anmeldelse om, at Drengene arbejdede efter Kl. 9, saa det maa antages, at Chr. Nielsen foruden den tidligere omtalte Mulkt paa 20 Kr. yderligere maa faa et Par Stykker. Desuden ligger den ene af Lærlingene syg, og man er vel berettiget til at antage, at Sygdommen hidrører fra Overanstrængelse. Det er rart, at have en *Fabriklov*, men det vilde unægtelig ogsaa være rart, om den blev hævdet lige saa strængt som f. Eks. den § i Straffeloven, der omhandler Trusler eller Vold mod en Skruebrækker.

Blokaden i „Jyllandsposten" vedvarer fremdeles, og anmoder vi vore ærede Kolleger om, paa det mest energiske at virke for, at Chr. Nielsen ikke faar nogen Typograf til at tage Plads i hans Trykkeri.

Aarhus, den 15de Maj 1884.

UDVALGET FOR AARHUS TYPOGRAFER.

Tarifen i »Vorwärts«.

I vort Broderorgan »Vorwärts« stod der for nogen Tid siden en Kritik af vor ny Tarif, som ganske vist var alt andet end skaanende, men ikke desto mindre fuldt berettiget. Man læse:

. . . . »Efter hvad vor Meddeler skriver, har man for nogle Uger siden nedsat en Tarifkommission, som i Forening med Principalerne i 18 Møder udarbejdede en Vælling — *pardon*, en Tarif, hvis Vedtagelse eller Forkastelse nu skal afgøres i en af de nærmest stedfindende Forsamlinger. Tarifen erindrer levende om vor nuværende Tarifs Forgænger, om et Minimum er der slet ikke Tale; alt overlades til den fri Overenskomst, og ikke nok med det; Sætterne maa endogsaa forpligte sig til at betale en Mængde »Skadeserstatninger« til d'Hrr. Arbejdsgivere . . . .« Efter at have meddelt, at Fagfællerne i København for Øjeblikket ikke besidder det ringeste Middel for at kunne føre en bedre Tarif igennem, slutter Meddelelsen: . . . . »Det er netop som overalt, Typograferne i Danmark er endnu ikke trods Sultelønningerne komne til fuld Bevidsthed om deres Stilling, har endnu ikke begrebet Kampen mellem Arbejde og Kapital og har søgt deres Tilflugt til fælles Raadslagninger. Nu vil de se, at Arbejderen altid ved saadanne er den bedragne. Forhaabentlig vil de ogsaa paa samme Tid indse, hvor den bedre Fremtid er«.

Hertil har dette Blads Redaktør følt sig foranlediget til at fremkomme med en lang Erklæring (heldigvis er den noget løse Omgang med de possessive Pronominer undgaaet), som først giver en lang historisk Udvikling til Bedste og derpaa ender i et Halleluja for den ny Tarif. Hr. Bøhm mener, at man for største Delen har faaet den fri Konkurrences Princip »fri Overenskomst« bragt ud af Verden. Hr. Bøhm har virkelig ikke saa ganske Uret; Skade, at det kun er lykkedes paa de Steder, hvor det er i Typografernes Disfavør. Overalt, hvor det drejede sig om Godtgørelser, Mulkter, Levering af et bestemt Antal Bogstaver, har man stipuleret faste Betingelser, medens man ikke en Gang har anset det for Umagen værd at fastslaa et Minimum!! Vor wienske Meningsfælle har derfor Ret, naar han siger, at »Arbejderen ved slige Overenskomster altid er den bedragne«. Kærnen i enhver faglig Bevægelse er først og fremmest Fastsættelsen af et Minimum, om dette grupperer alle de øvrige Bestemmelser sig; overalt hvor Proletariatet ikke har været saa omsigtsfuldt at affatte disse Bestemmelser saa tydelige og klare som vel muligt — er alt andet Arbejde frugtesløst. Det gælder for den arbejdende Klasse at sætte visse Normer for Produktionen, det gælder om at spænde den ind saaledes, at den besiddende Klasse ikke fuldstændig vilkaarligt kan diktere Prisen. Derom er alle enige. At det kun daarligt lykkes under de nuværende Forhold, hvor den producerende Klasse omtrent staar hjælpeløs, og hvor Fagforeningernes skrøbelige Organisation kun i ringe Grad formaar at holde den stadig voksende Produktion Stangen, er ikke Arbejdernes Skyld. Men det skal siges, at man vanskelig kan finde Eksempler paa, at det mislykkes saaledes som her. — Grunden skal vi senere søge.

Om et Minimum er der som sagt ikke Tale. Man har i mange Aar talt om Smudskonkurrencen. Nuvel, her var en Lejlighed, hvor denne Smudskonkurrence kunde rammes, og det var i Arbejdernes som i Arbejdsgivernes Interesse. I denne Henseende er Tarifen af 1884 et Unikum; man gengemlæse den tyske, østerrigske, franske og engelske Tarif — overalt vil man finde et Minimum. Ikke desto mindre skriver Hr. B. flot væk: . . . . »thi faktisk har vi søgt at tage Livet af det fri System*), som raadede her indtil nu; og det er ogsaa for største Delen lykkedes os.«

Hr. B. mener endvidere, at Tarifen af 1884 er den samme som man i 1876 erklærede Strejken for. Hr. B.

*) Den fri Overenskomst.

tager fejl — meget fejl. Den af Typograferne i 1876 udarbejdede Tarif indeholdt 1) en højere Satspris og 2) fandtes ikke disse Skoledrengeparagrafer, som Hr. B. betegner som Pletter*). Enhver, som hører disse Paragrafer vil med »Vorwärts« udbryde: »Hvor i al Verden findes en Tarif, som paabyder saadanne Godtgørelser?« Det nytter ikke, at Hr. B. slaar sig for Brystet og udraaber: »til Gengæld har Principalerne maattet forpligte sig til at beskæftige os altid«, thi Betydningen heraf er illusorisk. Paa de store Trykkerier vil man faa Masseopsigelser og paa de mindre vil man altid kunne beregne et saadant Tilfælde.

Hr. B. synes at undre sig over, at den danske Meddeler afgav sin Stemme for Tarifen trods alle dens Mangler; men han handlede fuldkommen konsekvent, idet han jo udtrykkelig fremhævede, at der intet andet var at gøre under de for Haanden værende Forhold. Det er rimeligvis denne noget uudviklede Logik, der faar Hr. B. til at betegne de givne Meddelelser som tendentiøse. Vi finder snarere noget tendentiøst i følgende Passus: »Saavel jeg som en stor Del af mine danske Kolleger har meget godt forstaaet Kampen mellem Kapital og Arbejde lige som vi gerne træde i Skranken for Socialdemokratiet, men . . . .« At den ærede Formand er beredt hertil, tvivler vi ikke om, men hvor den »store Del af de danske Typografer« er — véd vi ikke. I den Retning var Tarifforsamlingen et eklatant Vidnesbyrd saavel om det nedsatte Tarifudvalgs som den lange Række af Taleres Syn paa det sociale Spørgsmaal. Ikke én eneste af Talerne — ikke en Gang Hr. B. — fandt Anledning til at betragte den foreliggende Sag som en *Arbejdersag*, som et enkelt Led i den Række af Spørgsmaal, som danner det store Arbejderspørgsmaal; man behandlede det som en Slags Foreningssag ret *con amore*. Det maatte skurre i éns Øren, da en Taler med Pathos meddelte, at de typografiske Arbejdere dannede den københavnske Arbejderstands Avantgarde. Er der nogen Stand, der staar tilbage i Henseende til Forstaaelse af de økonomiske Spørgsmaal, er det den typografiske, er det noget Sted, de gør det, er det i Danmark.

Og deraf kommer det, at man ikke en Gang kan sætte en nogenlunde passabel Tarif igennem. Paa »Typograf-Tidende« staar der »Organ for de typografiske Arbejderes Interesser«. De københavnske Typografer har altid troet, at de havde Særinteresser; de har bevaret en Del af den gammeldags »Künstlerstolz«. De har aldrig mént at tilhøre den hele store Arbejderstand; de har svævet i den ulyksalige Vildfarelse, at det typografiske Lønningsspørgsmaal var et Spørgsmaal for sig. Naar Smedene, Bødkerne o. s. v. gør Strejke, staar alle andre Fags Arbejdere bag dem; de véd, det gælder en fælles Sag. Men Typograferne foretager en Marsch paa Stedet; de staar altid alene. Hr. B. skulde virke for, at den typografiske Arbejderstand erklærede sig for solidariske med alle Arbejdere; men ikke for vore udenlandske Fagfæller fremstille dem bedre — eller værre, lige som man vil — end de er. Det økonomiske Spørgsmaal løses ikke ved at tage Skovture til Ulvedalene. Man fremmer heller ikke Arbejdernes Sag ved at synge Jubelarier over Tilstande, som man dog som Arbejder maa fordømme. Hr. B. vil nok benægte, at han svinger Røgelsekarret. Men det gør han alligevel; man læse Artiklen om »Tarifen«. Saa længe de københavnske Typografer endnu ikke har forstaaet Betydningen af Karl Marx' Ord: Proletarier aller Länder, vereinigt Euch,« — vil Udlandets Fagfæller dømme om dem, som vort wienske Broderorgan har gjort — og det med Rette.

V. P.

*) Med Hensyn til Skadeserstatningerne er vor Meningsfælle i Wien i Vildfarelse; han har faaet Tal, som er os ubegribelige.

Korrespondance.

Slagelse, den 12. Maj 1884.

Lige over for en anonym Indsender, som vil gøre Forsøg paa at sværte nævnt Mand og hans Færd sort ved forskellige Angreb mod ham, burde det, nøje eftertænkt, være tilladt i Gensvar til Vedkommende ikke alene at *forsvare* sig over for hans Angreb, men tillige, naar Indsenderen er godt kendt, at have *samme Ret* som Angriberen, netop ved ogsaa at kunne angribe, da Forskellen mellem de to Parter er den, at den Anonyme kun staar til Ansvar lige over for Redaktionen, medens den, der sætter sit Navn under, tillige staar til Ansvar lige over for Offenligheden.

Undertegnede kunde saaledes over for Indsenderen A. Ø. i »Typograf-Tidende« fremdrage et og andet, som tilstrækkelig kunde karakterisere den Person, der skjuler sig bag et Par Bogstaver, og derved gøre det klart for enhver med det daglige kollegiale Samliv hersteds ukendt Kollega, i hvad Kurs hans Aktier staar her paa Pladsen, og vilde det da særlig have Interesse at fremdrage, at i Virkeligheden har hans tidligere Anskuelser angaaende det omdebatterede Spørgsmaal — Lærlingespørgsmaalet — bl. a. under Typograf-Strejken i 1876, været aldeles modstridende med saavel min som den nu pludselig opdukkende A. Ø.s Mening om denne Sag — gemt er nemlig ikke glemt —, og jeg har *en i alle Henseender paalidelig Kollegas* Ord herfor. Inds. burde saaledes holde sig den gamle Sætning lidt mere for Øje: »Man skal ikke kaste Sten paa andre, naar man selv bor i et Glashus.« — Da den ærede Redaktion af vort Fællesorgan imidlertid næppe indlader sig paa Optagelsen af altfor nærgaaende Udtalelser lige over for en »Anonym«, kan jeg altsaa kun indskrænke mig til Defensiven, og skal da, saa kort som det efter Omstændighederne er mig muligt, gendrive Hr. A. Ø.s »Kendsgerninger« med til en Begyndelse at meddele, at disse saa at sige fra Ende til anden er Usandheder, hvad han for Resten selv meget godt véd; men, som jeg allerede omtalte i min forrige Korresp., tror han ved at udskyde en Giftpil, og samtidig dække sig bag et Træ, at kunne tage en sød »Hævn«, som dog maaske alligevel er »ussel«.

Indsenderens Bemærkninger ang. »Bestyreren«, der staar som en Mand, der ikke har Evne til at sætte sin Mening igennem i Spørgsmaal, hvor denne overfor en Ikke-Fagmand bør være den afgørende, slaar sig allerede selv til Jorden derved, at Hr. A. Ø. næppe kan opvise mig et eneste Tilfælde, hvor Bestyreren, hvad enten det er af et Bogtrykkeri eller enhver anden Virksomhed, kan være saa aldeles eneherskende, at han kan sige: »Det vil jeg og det lader jeg være med, hvad enten det passer Dem (Ejeren) eller ej!« — Jeg forsikrer Inds. om, at derfor kan Bestyrerens »Evne« og gode »Mening« til at ville et og andet, som er modsat Principalens Vilje, være lige god.

Det Nr. Inds. derefter giver til Bedste angaaende en Typograf, der skulde have været Martyr her i »Slagelse-Postens« Bogtrykkeri for Lærlingeuvæsenet og af mig skulde være antaget »med den udtrykkelige Bemærkning, at det var fast Plads«, forholder sig for saa vidt rigtigt, som kun denne lille citerede Bemærkning er Sandhed; men dette forhindrer ingenlunde Bestyreren i, naar den vedkommende Typograf opfører sig stridbar — hvad Tilfældet netop var her og som A. Ø. for Resten godt véd — at have Lov til at afskedige ham. Denne hans Anke er altsaa Usandhed.

Det næste Nr. lyder: »Samtidig med denne Opsigelse arriverede den *6te* Lærling.« Jeg skylder ingenlunde Inds. Oplysning om, hvor mange Lærlinge der var; men i alt Fald kan jeg berolige ham med, at der hverken var 4, 5 eller 6, men derunder. Denne hans Bemærkning er altsaa ligeledes Usandhed.

Angaaende den af A. Ø. fra en »Rygtesmed« hafte Oplysning om,

at jeg skulde afskediges fra min Plads, er Indsenderen overbevist om, at »Smeden« kan give mig nærmere Oplysninger om. Jeg opfordrer ham da hertil! Men for atter her at berolige Inds. og for, at han ikke en anden Gang skal komme saa uheldig afsted at publicere løse Rygter, vil jeg meddele ham, at dette ligeledes er Usandhed.

Til Slutning skal jeg kun bemærke, at hvis A. Ø. har opfattet min sidste Udtalelse i »Typogr.-Tid.« saaledes, som om jeg beklagede min Stilling, vil jeg oplyse ham om, at denne hans Opfattelse er forkert; kun er det i al Almindelighed ingen misundelsesværdig Stilling at være Faktor, og Inds., som er saa rask til at kritisere andre, vil jeg kun ønske en lignende Plads — hvad han dog (i Parenthes sagt) næppe faar —, han vil da først kunne dømme rigtig, saavel i dette som i andre Spørgsmaal.

Hvorvidt jeg er min Plads voksen eller ej vil jeg selvfølgelig ikke have nogen Mening om; men naar Indsenderen siger, at jeg ikke er det, maa jeg vel her bøje mig for hans altid uhildede og upersonlige Kenderblik og betragte dette som en af *hans* »Kendsgerninger«.

Da han til Slutning jo giver mig det Raad, at jeg skulde tage min Afsked (dog vel ikke for at give Plads for ham?), saa vil jeg kun minde ham om, at det var bedre han fejede for sin egen Dør, førend han tog sig af mine eller »Slagelse-Postens« Forhold. P. J. Louw.

* * *

Redaktionens Efterskrift. Da denne Polemik desværre er gaaet ikke saa lidt udenfor Objektiviteten, er det en Selvfølge, at vi afslutter den. I øvrigt gentager vi her vor Anmodning til vore ærede Korrespondenter om, saa vidt muligt at holde sig til Sagen og ikke for meget til Personligheder; i det førstnævnte Tilfælde vil »Typograf-Tidende«s Spalter altid med Glæde blive stillet til Raadighed, da det kun kan gavne vor Stand, at formentlig ikke tilladelige Forhold bliver draget frem for Offenligheden.

Dødsfald.

I Søndags forulykkede i Tivoli, hvor han var ansat som Konduktør ved Damp- Karousellen, vort Medlem **Martin Schmidt** og i Mandags Morges afgik han under de største Lidelser ved Døden paa Kommunehospitalet. Den Forulykkede, der var bleven 20 Aar gammel, har lært i Calbergs Bogtrykkeri og sidst arbejdet hos S. L. Møller. Han vil blive begravet i Morgen, Søndag, Middag Kl. $12^1/_2$ fra Kapellet paa Vestre Kirkegaard. Styrelsen har vedtaget, at Fanen skal følge den Afdøde til hans sidste Hvilested, og opfordrer vi Medlemmerne til at møde talrig ved Begravelsen.

Israel Meier Eibeschütz var født i København 1813. Han kom i Lære i Schlesingers Bogtrykkeri, som den Gang laa i Pilestræde, og efter at have udlært arbejdede han som Typograf i Bianco Lunos Bogtrykkeri, hvorfra han deltog i den bekendte Strejke 1848. — 1849 rejste han til Fredericia, hvor han etablerede sig som Bogtrykker og udgav her samme Aar det første Nummer af »Fredericia Avis«, hvis Udgiver og Redaktør han vedblev at være, indtil han 1880 solgte Trykkeriet og Bladet og rejste til København, hvor han saa har været bosat indtil sin Død, den 10de denne Maaned. Eibeschütz var efter de gamles Udsagn almindelig afholdt som Typograf. I Fredericia har han indtaget flere Tillidsposter, navnlig som Medlem af Byraadet og Styrelsesmedlem i forskellige Foreninger, og af disse nærede han især varm Interesse for Haandværkerforeningen. Ved »Fredericia Avis's« 25 Aars Jubilæum skænkede han et Legat paa 1000 Kr. til Typografernes Hjælpekasser.

Liste

over indkomne Bidrag til de strejkende Typografer i Aarhus.

Fra den typografiske Forening i København, ved L. D. Berg: 100 Kr., 1. Bidrag fra kbh. Kolleger, ved L. D. Berg: 100 Kr., 2 B. 100 Kr. *Aarhus:* Amtstidendens Trykkeri, 1. B. 31 Kr., 2. B. 28 Kr., 3. B. 23 Kr., 4. B. 18 Kr. Stiftstidendens Tr.: 1. B. 10 Kr., 2. B. 9 Kr., 3. B. 8 Kr., 4. B. 5 Kr. Folkebladets Tr.: 1. B. 9 Kr., 2. B. 9 Kr., 3. B. 7 Kr. Thrues Tr.: 1. B. 4 Kr., 2. B. 3 Kr., 3. B. 4 Kr., 4. B. 3 Kr. Backhausens Tr.: 1. B. 4 Kr., 2. B. 4 Kr., 3. B. 6 Kr., 4. B. 5 Kr. Laur. Becks Tr.: 1. B. 2 Kr., 2. B. 2 Kr. Typograf Mammen: 2 Kr. A. K. Jensen: 1. B. 1 Kr., 2. B. 1 Kr. Ringkøbing, ved V. Brendstrup: 12 Kr. Slagelse, ved Melhede: 1. B. 13 Kr. 50 Ø., 2. B. 12 Kr., 3. B. 11 Kr., 4. B. 6 Kr. Horsens, ved P. Daugaard: 1. B. 14 Kr., 2. B. 6 Kr., 3. B. 7 Kr., 4. B. 6 Kr. 50 Ø. Kolding, ved F. Groth: 1. B. 8 Kr., 2. B. 9 Kr. 50 Ø., 3. B. 10 Kr. Holbæk, ved Carl Lund: 1. B. 7 Kr.. 2. B. 6 Kr. Randers, ved Westermann: 1. B. 13 Kr., 2. B. 12 Kr. 50 Ø., 3. B. 14 Kr. Ringsted ved Johansen: 10 Kr. Ærøskøbing ved Redaktør Andersen: 3 Kr. Nykøbing p. Sj. ved A. Clausen: 4 Kr. Rudkøbing ved H. Høgsted: 2 Kr. 50 Ø. Vejle ved N. Jensen: 4 Kr. Hillerød ved Petersen: 1. B. 2 Kr. 67 Ø., 2. B. 2 Kr. 67 Ø., 3. B. 2 Kr. 42 Ø. Nykøbing i Jyll. ved K. Petersen: 8 Kr. Næstved ved A. Schwartz: 1. B. 4 Kr., 2 B. 3 Kr. 50 Ø., 3. B. 3 Kr. 50 Ø., Middelfart ved Radaktør Madsen: 4 Kr. Ribe ved C. Holst: 1. B. 4 Kr., 2. B. 3 Kr., 3. B. 2 Kr. Fredericia ved T. Thomsen: 1. Kr. Hjørring ved C. Glotz: 1. B. 3 Kr. 50 Ø., 2. B. 4 Kr. 50 Ø., 3. B. 4 Kr. Viborg ved J. Nielsen: 1. B. 2 Kr. 25 Ø., 2. B. 2 Kr. 25 Ø., 3. B. 3 Kr. 25 Ø. Thisted ved A. Behr: 6 Kr. Køge ved A. Larsen: 4 Kr. Skive ved G. Nielson: 3 Kr. Nyborg ved A. Findling: 1. B. 4 Kr. 50 Ø., 2. B. 2 Kr. 50 Ø. Varde ved P. J. Holst: 3 Kr. Aalborg ved J. P. Hansen: 7 Kr. 17 Ø. Svendborg ved Ditlefsen: 3 Kr. 50 Ø. Silkeborg ved Søndergaard: 1. B. 4 Kr., 2. B. 2 Kr. Odder ved M. Nielsen: 6 Kr. Kalundborg ved F. Holte: 5 Kr. Odense ved Warberg: 4 Kr. 80 Ø.

For disse til Dato indkomne Bidrag bringer vi vore ærede Kolleger vor hjærteligste Tak.

Aarhus, den 12. Maj 1884.

Udvalget for Aarhus Typografer.

Den typografiske Forening.

Foreningslokalet er i **„Sortedamslund"**; Udlaan af Bøger samme Steds. Styrelsen.

Nye Medlemmer:

Laurits Christian Larsen (udlært den 1. Maj hos Chr. Birck. Chr. Birck).

Victor Hogrefe (udlært hos Siegfried Olsen i Storeheddinge d. 1. Maj 1884. O. C. Olsen & Co.).

V. Brendstrup (sidst arb. i Ringkøbing). Barthel (sidst arb. i Odense). Henrik Hansen (udlært hos Kejlgaard & Sørup 30 April). C. Rohwer (sidst arb. i Kolding. Nielsen & Lydiche).

H. Jensen (Sivertsen).

A. R. L. Jensen (udlært Pinse 1883. S. L. Møller).

Albert Madsen (udlært hos Thiele d. 3. Maj 1884. Thiele).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Paa given Foranledning gøres d'Hrr. Inkassatorer opmærksom paa, at de ved Anmældelsen af nye Medlemmer, der endnu ikke har fyldt 25 Aars Alderen, maa medbringe Bevis til Kassereren for, at Vedkommende samtidigt har mældt sig til Optagelse i „Hjælpekasserne". Uden dette Bevis kan Ingen blive fuldtgyldigt Medlem af „Den typografiske Forening."

Bortrejsende Medlemmer anmodes om, førend de rejser her fra Byen at bringe deres Foreningsbog i Orden, hvilket i modsat Tilfælde volder Ulejlighed og Pengetab for Foreningen.

Til de strejkende Typografer har Undertegnede modtaget følgende Bidrag fra København:

Elvius 1,50 Kr., Luno 6 Kr., O. C. Olsen (1) 5,35 Kr., »Dagstelegrafen« 11 Kr. »Dag. Nyh.« 2,50, S. B. Salomon (1) 1,75, N. Cohen (1) 5,75, Typog. A. Boesen 0,50, Hoffensberg 3,25, Nielsen & Lydiche (1) 4,50, »Avisen« 1,35, Aller 2,50, »Dagbl.« (1) 4,85, »Berl. Tid«. (1) 8 Kr., E. 1 Kr. Jørgensen & Co. (1) 2,45, Knudtzon 3,75, Simmelkjærs Skriftstøberi 2 Kr., »Adresseavisen« 3,10, Aamodt (1 og 2) 2,75, Schultz (1) 4,50, Hvidberg 1 Kr., Nielsen & Lydiche (2) 5,80, N. Cohen (2) 5,50; Fjeldsøe (1—2) 1 Kr. Luno (2) 4,80; S. B. Salomon (2) 1,75, Rigsdagen 6,50; O. C. Olsen (2) 4,30; Jørgensen & Co. (2) 3,20,

Berlingske (2) 8; Dagbladet (2) 4,85; *b* 2 Kr.; I. Cohn 6,15; Græbe (1) 3,05; Schjellerup 1,00; Dagens Nyheder (2) 2,50; Truelsen 0,50 Ø. Carl Aller (2) 2,50; Simmelkjær 1,25; Aamodt (3) 1,50; Dagstelegrafen (2) 11,75; Thiele (1) 5,05; Hvidberg (2) 1,00; Fjeldsøe (3) 0,75; Luno (3) 4,50; Carl Aller (3) 2,50; Schultz (2) 4,40; Avisen (2—3) 1,55; Jørgensen & Co. (3) 3,05; Hoffensberg & Trap (2) 2,85; »Dag. Nyh«. (3) 2,50; S. B. Salomon (3) 1,75; Nic. Cohen (3) 6,00; Dagbladet (3) 4,85; Sivertsen (1) 1,75 »Flere Trykkere« 4,50; Tapetserer Larsen hos Rorup 0,50; Knudtzon (2—3) 8,00; I. Cohen 5,15; Berlingske (3 og 4) 16,00; Thiele (2) 2,80; Schultz (3) 4,40; Aamodt (4) 1,50 Elvius (2) 1,50; Rigsdagen (2) 7,00; O. C. Olsen (3 og 4) 7,80; Avisen (4) 1,20; S. B. Salomon (4) 1,75; Nielsen & Lydiche (3—4) 11,10; Nic. Cohen (4) 5,25; Fjeldsøe (4) 0,75; Sivertsen (2) 1,75; Adresseavisen (2) 3,00; Jørgensen & Co. (4) 2,05; Luno (4) 4,80; S. L. Møller 3,00; Græbe (2 og 3) 5,05; Dagbladet (4) 5,10; Schjellerup (2) 1,00; *b* 1,00; Rasmus Jochumsen 0,50. Truelsen (2) 1,50.

Mulige Fejl bedes mig meddelt.

København, d. 15. Maj 1884. L. D. Berg,
Kasserer.

Typografernes Hjælpekasser.

Til 11. Juni bliver en Portion af det Rolffske Legat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for »Typografernes Hjælpekasser«, bedes sendte til Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal, inden 4. Juni.

København, d. 14. Maj 1884. Styrelsen.

Ved Indbetaling af Kontingent i Juni Maaned bedes Inkassatorerne tilstille mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle.

Medlemmer af Sygekassen, der bor paa Nørrebro, underrettes om, at Dr. Møller er flyttet til **Nørrebrogade 15, 2. Sal,** og træffes fra **11—12** Formiddag og **5—6** Eftermiddag. Søn- og Helligdage dog kun om Formiddagen. N. Hansen,
Kasserer.

Dansk typografisk Forening.

Til det indvarslede **Repræsentantmøde i Odense** 1ste Pinsedag bedes de Delegerede medbringe de herfra udsendte i de forskellige Lokalforeninger vedtagne Ændringer til Lovene med de af deres Lokalforening dertil stillede Underændringer.

De Lokalforeninger, som hertil har indsendt Underændringer, vil faa disse udleverede ved Mødet.

Forslag, foruden de i Ændringerne indeholdte, som ønskes behandlede ved Mødet, skal i Følge Lovenes § 7 være indsendte hertil inden 8 Dage før 1. Juni.

Repræsentanternes Rejseudgifter betales af Hovedkassen efter Statsbanernes Dobbeltbilletters Pris til 3. Klasse, hvor det er muligt at benytte saadanne samt for 2. Plads pr. Dampskib.

Dagsordenen for Mødet vil senere blive udsendt.

Aarhus, d. 12. Maj 1884.

Hovedbestyrelsen.

I Varde er P. J. Holst bortrejst og V. Petersen har overtaget Posten som Lokalforeningsformand.

I Ringkøbing er Vald. Brendstrup bortrejst og i hans Sted er Redaktør S. Hansen valgt som Lokalforeningsformand.

Hovedbestyrelsen.

Typografernes Sangforening.

I Aften bedes d'Hrr. Sangere paa Grund af indtrufne Omstændigheder at møde talrig og præcis.

Næste Lørdag afholdes det sidste Møde i Vinterlokalet; Kl. 10 præcis: Sammensang af de siden Aarsfesten lærte Sange, hvilken Medlemmerne indbydes til at overvære.

Styrelsen.

Program
for
„Dansk typografisk Forening"s Repræsentantmøde
i Odense 1ste Pinsedag.

Kl. 12½ Nat, 4½ og 6,15 Morgen: Repræsentanterne modtages paa Banegaarden. Kendingstegn udleveres.

Kl. 9 præcis: Frokost i Borgerforeningens Lokaler paa Klingenberg, hvortil Odense Lokalforening indbyder Hovedbestyrelsen og samtlige Repræsentanter.

Efter Frokosten Besøg i Læseforeningens Have.

Kl. 11 præcis begynder Forhandlingerne i Borgerforeningens Festlokaler.

Hvis Tiden efter Forhandlingerne tillader det, beses Byens Seværdigheder, eventuelt Besøg i »Fruens Bøge«.

Kl. 8 Aften: Festmaaltid i Borgerforeningens Lokaler à 2 Kr. pr. Kuvert. D'Hrr., som ønsker at deltage, maa inden 28. Maj tegne sig hos Lokalforeningens Formand, Typograf Warberg, Stiftsbogtrykkeriet.

Adgang til at overvære Forhandlingerne og deltage i Festlighederne *staar aaben for ethvert Medlem af »Dansk typografisk Forening«.* Anmeldelse om Deltagelse i Frokosten eller Festmaaltidet bedes inden 28. Maj afgivet til Warberg, Fyns Stiftsbogtrykkeri.

Festudvalget.

Obs. **Paa Grund af Repræsentant-Mødet i Odense vil det næste Nr. af „Typograf-Tidende" blive udgivet Fredag den 31. Maj, hvorfor Artikler, der skal optages i dette Nr., maa være indleveret til Redaktionen senest Tirsdag den 27. Maj.**

KUNDGØRELSER.

Martius Truelsen
Nørrevoldgade 21. København K.
Agentur for
Skriftstøberiet *Schelter & Giesecke,* Leipzig.
Farvefabriken *Kast & Ehinger,* Stuttgart.
Træskriftfabriken *Sachs & Schumacher,* Mannheim.

Hos Udgiveren og gennem enhver Boglade faas:

ALMANAK
FOR
BOGTRYKKERE
1884.
UDGIVET AF **M. TRUELSEN.**
Pris 1 Kr. 25 Øre.

Paa given Foranledning meddeles, at Almanaken ikke udkommer mere.

Uldtrøjer, Bluser og Blusestoffer,
Strømper og Sokker,
Kraver, Flipper og Manschetter,
Humbug og Slips m. m.
anbefales fra
G. Clausen,
Rørholmsgade Nr. 7.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 12. | København, den 31. Maj 1884. | 11. Aargang.

Lidt om „Imprimerie Nationale“ i Paris.

Af **Vald. Hindsberg.** (Sluttet.)

Endnu blot en kort Bemærkning, inden nærværende Brev afsluttes.

Et gammelt Mundheld siger, at det er for Intet at regne at have været i Rom, naar man ikke har set Paven. *Variatio delectat:* Vi har ikke set *Imprimerie Nationale,* naar vi ikke har været .... *là-bas!**)

Là-bas er Midtpunktet, *là-bas* er Grundakkorden, om man vil: Nerveknuden, hvorfra alle Fibrene udgaar; *là-bas* er endelig Verdens ottende Underværk, hvis der er syv i Forvejen.

Là-bas er Officinets Diskussions- og Røgekabinet (hvad der ellers foretages dernede, siger jeg ikke; hver har sine Hemmeligheder — jeg har mine!) men saa meget er vist, at dersom højsalig Kong Volmer havde haft Valget mellem Himmerige, Gurre og ... *là-bas,* véd jeg nok, hvad han vilde have foretrukket!

Om Sommeren, naar Solvarmen gjorde Trykkeriets Lokaler til et Sudatorium og om Vinteren, naar Gasudstrømningen gjorde dem til et sandt Helvede, eksisterede der kun *én* Trøst: *là-bas!* Man rullede sig en Cigaret eller stoppede sig en Pibe Tobak, og saa gik man ned i Røgesalonen. Kom man om Morgenen, var der i Almindelighed Tavshed over hele Linjen. Side om Side sad man »paa Hug« (typisk for vore franske Kolleger) og læste sin »Petit Journal«. Om Middagen derimod var der mere livligt; saa diskuteredes der Politik. I saadanne Middagstimer kunde der ofte være 70—80 Mennesker forsamlede *là-bas,* stuvede som Sild i en Tønde og hylende i Munden paa hverandre med en saadan Ivrighed og med saadanne Gestus, at man skulde synes, at den rimelige Konsekvens maatte blive Slagsmaal — men *saa* vidt kom det aldrig!

»*Là-bas*« havde imidlertid, ligesom saa meget Andet, ogsaa *sin* Agurkeperiode. Naar »Visnepolitiken« begyndte at kede (hvad der ogsaa kan hænde for Politikere) og naar Samtalestoffet truede med at blive for ensformigt, maatte der bringes Afveksling ind i Lejren, og til dette Øjemed fandt man da paa Løjer og Spilopper af forskellig Art, og de realiseredes saa meget lettere som alle Franskmænd er store Børn — og til at fornøje Børn kræves der, som bekendt, ikke overordenlige Anstrængelser.

Et lille Eksempel til Tjeneste.

En Dag var der mere end almindeligt Røre *là-bas.* Gaardskarlen, *Pierre,* en inderlig skikkelig og retskaffen Fyr, blot lidt smaatosset af og til, havde nemlig opslaaet en Plakat, der i nogenlunde korrekt dansk Gengivelse omtrent vilde tage sig ud som følger:

»En notes-Bog er erlig aa rejelig bleen funden — fordring paa Ujleverelse ingleveres hos PIERRE Gaarskal.«

Dette Aktstykke afgav straks Æmne til et Par Dages vedholdende Diskussion, men da man havde lært det udenad, var man lige nær; man tørstede efter noget nyt; om det, der nu paafulgte, var en Følge af gensidig Overenskomst eller det var rene Tilfældigheder, skal jeg ikke kunne sige med Bestemthed, men saa meget er vist, at der i de følgende Dage blev tabt en utrolig Mængde Genstande, der alle blev fundne af Pierre, og da Ingen spurgte sig for, var det øjensynligt, at man afventede en officiel Bekendtgørelse. Efterhaanden som Samlingen forøgedes, optoges naturligvis Størstedelen af stakkels Pierres Tid med skriftlige Arbejder til langt ud paa Aftenen. Med hver Dag, der gik, fremkom der nye Udgaver af Pierres samlede Værker, der tilsidst udgjorde et helt lille Galleri, uovertræffeligt i sin Specialitet.

Nu var der Æmne!

Saalænge »Udstillingen« varede, skulde Alverden *là-bas.* Chefer, Souschefer og *contremaîtres,* der ellers aldrig satte deres Fødder her, kom *là-bas* og beundrede Pierre Gaardskarls uforlignelige Avtografer.

*) „*Là-bas*“ o: Neden under.

Pierre blev, kort sagt, Dagens Helt for et langt Tidsrum, og *hans* Ortografi blev lagt til Grund for et helt Retskrivningssystem, der blev holdt i Hævd fulde tre Maaneder efter.

Større Ære er aldrig, hverken før eller siden, opnaaet — — *là-bas!*

Nizza i Marts 1884.

Før Repræsentantmødet.

Ogsaa et Ord før Repræsentantmødet.

Formanden for Odense Lokalforening, WARBERG, der tillige er Formand for det Festudvalg, som Odensianerne har nedsat for paa en værdig Maade at modtage Repræsentanterne, men som det synes i blind Skræk for Københavnerne og deres mulige Indflydelse paa Ændringsforslag 2, diktatorisk bestemmer, hvem der maa overvære *Forhandlingerne,* har i sidste Nummer af Bladet raabt Vagt i Gevær for en sig nærmende Fare for »D. t. F.«. Det lyder underligt at høre Hr. W. bebrejde mig, at jeg sætter Foreningens Eksistens paa Spil. Naar man vil se tilbage paa min Virksomhed for Foreningen faar man vist ogsaa det Indtryk, at sligt næppe kan have nogen Rimelighed. Dette Stikord, om Foreningens Splittelse, og at dens Eksistens er truet, fordi dens Formaal bliver udvidet, er ikke noget nyt for mig, jeg har hørt det hver Gang jeg har bestræbt mig for at udvikle og fremadbringe Foreningen til det den nu er, og det vil sandsynligvis stedse lyde fra frygtsomme Sjæle, hver Gang der skal tages et Skridt frem. Det skræmmer mig ikke og faar mig ikke til at fravige at virke for hvad jeg anser til Typografernes Tarv. Da Sygekassen i sin Tid blev føjet til Rejsekassen, gjaldt det Foreningens Eksistens! Da Arbejdsløshedskassen blev føjet dertil forsikrede man, at Foreningen vilde sprænges! Tomt Mundsvejr. Naar hver Mand gør sin Pligt, gaar der intet itu. Det har vist sig, at begge disse Udvidelser af Formaalet har gjort Foreningen stærkere paa alle Omraader. Men Folk har somme Tider saa travlt med at spaa ilde, at de glemme at tage i Betragtning, hvad de *selv bør* gøre. Folk er somme Tider saa ængstelige for andre, at de *selv* bliver bange. Somme Folk vil altid spørge deres egen Fordel til Raads før de gør noget til fælles Bedste; de ser saa længe paa deres egne snevre Forhold, at de maaler hele Standens Interesser derefter. Der hører ganske vist et mere omfattende Syn paa Forholdene end jeg tror Hr. W. er i Besiddelse af, for at løfte sig op over sine egne og faa Syn over Fagets Interesser. Odensianerne er ikke bekendte for stort andet end deres Forsigtighed og Flegma. De har vist os disse Egenskaber i 1876 og har siden heller ikke svigtet Traditionen. Men de kan stole paa, at de, som har faaet Syn paa Rigtigheden af den Retning, som dette Ændringsforslag leder Foreningen ind i til Værn om deres Livsvilkaar, nok skal fastholde deres Overbevisning i denne Retning og føre den igennem, om ogsaa *nu* de skulde vise sig at være de faa.

Hr. Warberg, der, da han undertegner sig som Odense Lokalforenings Formand, maa tale i dennes Navn (vi her i Aarhus har ikke faaet Referat om, hvad der er forhandlet i Odense, Odense er tydeligt nok favoriseret paa højere Steder), mener, 1) at Vedtagelsen af Ændringsforslag 2 vil væsenligt forandre vor Forenings Karakter, 2) bringe os til at nærme os den københavnske Forening saaledes, at en Sammensmeltning var ønskelig, og stiller saa det gamle Forbund op som Skræmmebillede. Dette er det væsenligste i hans Artikel, og jeg skal derfor paavise, hvad der maa sés samtidig. Muligt det kunde forjage noget af den unyttige Frygt. For det første skal jeg oplyse om, at den Forening, der har tjent og stadig bør tjene som Mønster for »D. t. F.«, »Unterstützungsverein deutscher Buchdrucker«, i mange Aar har arbejdet og endnu med Held arbejder med et Formaal, der omfatter Rejsehjælp, Syge- og Arbejdsløshedsunderstøttelse, Invalide- og Pensionskasse, samt *at skaffe bedre Arbejdsvilkaar og opretholde de vedtagne Lønningstarifer.* Her kunde samtidig paavises en Mængde, den langt overvejende Del, af andre udenlandske typografiske Foreninger med samme blandede Formaal, men her ser man en større Forening arbejde aldeles sikkert paa det Grundlag, som Ændringsforslaget sigter til at lade »D. t. F.« virke paa, og gør dette uden at nogen tror det skader de øvrige Formaal, og uden at disse er »trængt tilbage«. Vor Forenings Karakter vil i disse Retninger blive den samme som hidtil, og Faren for økonomisk Tilbagegang vil paa Grund af vor Forenings Bygning, der sikrer os Tilgang fra de Unge, kun være ringe, naar man ikke medbringer den i sig selv og ikke har Hjærte til at bringe personlige Ofre. Foreningen vil faktisk blive en Magt, som, naar den tager slige Sager i sin Haand, vil være den eneste, der uden Konflikt, uden Magtanvendelse kan løse Lønningsspørgsmaalene regulerende i Provinserne. At en Forbedring af Arbejdsvilkaarene tiltrænges over saa godt som hele Linjen, glæder det mig Hr. W. indrømmer, men han kommer ogsaa til at indrømme, at det Middel, særlige Foreninger, kun med dette til Formaal, er for *svagt* til at udrette noget, og ingen Avtoritet vilde have til at gennemføre Sagen med den fornødne Alvor og Kraft.

At Forslaget vil bringe os et Skridt nærmere hen til en Sammenslutning med den københavnske Forening betragter jeg som et Gode. Jeg vil med Glæde se den Dag i Møde, da de danske Typografer atter er samlede under én Forening. Vel husker ogsaa jeg det gamle Forbund, og vel har jeg ikke glemt 1876, men netop de Erfaringer, som dette Aar bragte Typograferne, viser hvad man skal tage sig i Agt for, hvad man *kan* gøre og hvad man *skal* gøre. Fordi et Forsøg, en første Begyndelse mislykkes, skal man ikke straks tabe Modet, men af det mislykkede Forsøg bør man høste Erfaring og Mod til et nyt. Og allermindst har de Ret til Kritik over Forbundet, som løb fra Slaget før dette endnu var begyndt. *Det* giver kun Ret til ved Selvkritik at komme til den Erkendelse, at Forholdet kunde have været et andet, naar hver Mand havde gjort sin Pligt som brav Kollega. Jeg sigter ikke til nogen bestemt, men Hr. W., som den Gang var i Svendborg, erindrer maaske, at Odensianerne i 1876 glemte at bevise deres Solidaritet og belægge den med klingende

Mønt. De beundrer nu i 1884 Københavnerne i denne Henseende og det med Rette; thi de store Ofre paa Kollegialitetens Alter, Odensianerne har bragt under Affæren med »Jyllandsposten«, — c. 40 Kolleger har ydet 4 Kr. 80 Øre, — maa forekomme dem smaa ved en Sammenligning. 2 Skruebrækkere er komne fra denne By, men Gud bevar' os! jeg tvivler naturligvis ikke om, at der er gjort alt muligt for at holde dem borte fra Aarhus, skønt der siges det modsatte. Havde Forbundet faaet Lov til at udvikle sig, er jeg sikker paa, at det i alle Retninger vilde have været Danmarks Typografer til langt større Gavn, end nu begge vore Foreninger tilsammen. Forbundet var godt i sin Helhed, og har netop, trods de Fejl, der den Gang blev begaaet, men som nu kan undgaas, bevist, at en Sammenslutning af *alle* de danske Typografer vilde være til Gavn for Standen.

Jeg har hidindtil holdt alt, hvad der vedrørte Arbejdsforholdene, udenfor Foreningen. De øvrige Udvidelser af Formaalet har jeg foreslaaet og gennemført, men dette vilde jeg vente med til at det udefra fremkom. Dette er nu sket, der har vist sig Tegn til, at Typograferne i Provinserne føler Trang til en Sammenslutning til Værn om deres Arbejdsforhold og fordrer Foreningens Beskyttelse af deres Livsvilkaar. Dette staar og har staaet for mig som et blot og bart Tidsspørgsmaal, og mit Sind er lige saa roligt som før Affæren med »Jyllandsposten«. Denne har overtydet mig om én Ting, nemlig at der blandt Provinstypograferne findes en Ring til gensidig Støtte for deres Bestræbelser at holde Lønnen paa det nuværende Minimum. Er Principalerne bevæbnede *mod* os, da bør *vi* ikke være værgeløse. Det vil forhaabenlig være indlysende for flere end mig, om end ikke for de Typografer, der i pekuniær Henseende er bedre stillede end andre, og derfor i flegmatisk Egoisme og Konservatisme ser ligegyldig eller med Uvillie paa deres Kollegers Kamp for at hæve Standen som Helhed. Jeg vil opfordre Kollegerne til at stemme for Ændringsforslaget fra Hillerød, men man skal finde mig fuldstændig rolig for, at det nok skal gaa igennem en Gang, selv om det *nu* falder.

HARALD JENSEN.

Gensvar.

I »Typograf-Tidende«s sidste Numer findes en Artikel med Overskriften »Før Repræsentantmødet« og undertegnet af Odense Lokalforeningsformand, Hr. Warberg, i hvilken Artikel han drager stærkt til Felts imod et Forslag om »Arbejdsvilkaarenes Forbedring« — en Tilføjelse til »Dansk typografisk Forening«s Formaal, — der er indsendt af Hillerød Lokalforening. Hr. Warberg synes at nære store Betænkeligheder ved et saadant Forslags Vedtagelse og ser allerede i Aanden en Splittelse, ja maaske endog en fuldstændig Sprængning af hele Foreningen, kort sagt, han ser en revolutionær Tanke lagt til Grund for Forslagets Fremkomst. Jeg kan imidlertid forsikre Hr. W., at det aldrig har været *min* Mening i mindste Maade at ville Foreningen til Livs, saa meget mere som jeg tror derigennem at afhjælpe en væsenlig Mangel ved den, saaledes at den kan blive — hvad den jo ikke er — en Forening, der omfatter alle typografiske Interesser. Foreningen har optaget næsten alle mulige Formaal og mangler kun dette Forslags Gennemførelse for at den kan faa sin rette Betydning.

Siden 1876 og lige til den allersidste Tid har vi følt, hvorledes man de fleste Steder i Provinserne er sunken ned til yderst slette Lønningsforhold, ligesom ogsaa Lærlingeuvæsenet i den Tid har taget stærkt Overhaand, idet man stadig ser, at den ene Typograf efter den anden maa vige Pladsen for — Lærlinge, og Følgerne heraf vil sandsynligvis blive, at Markedet inden ret mange Aar oversvømmes af »billig Arbejdskraft« og derved aldeles ruinerer vort Fag, hvad det allerede er paa gode Veje til at blive. Det staar i ethvert Tilfælde klart for mig, at der ikke vil ske nogen Forbedring heri, saa længe vi ikke vil tage Haand i Hanke med!

Hr. Warberg er enig med mig i, at Forholdene er slette og at der tiltrænges en Forbedring over »hele Linjen,« men at være med til at faa disse Forhold forbedrede, det synes at ligge saa fjærnt fra Hr. W. som han i sin Artikel med fremhævet Skrift bestemt fraraader Forslagets Vedtagelse.

Jeg skal ikke her komme nærmere ind paa Forslagets Enkeltheder eller en yderligere Motivering heraf, men kun anbefale det saaledes som det foreligger. Vel sandt, der er flere Maader at fremme denne Sag paa, men det er min faste Overbevisning, at denne fører os bedst og sikrest til vort tilsigtede Maal!

Hillerød i Maj 1884. P. J. PETERSEN,
Repræsentant for Hillerød.

»*Jeg vilde helst, at »Dansk typografisk Forening« blev staaende paa sit gamle Fundament*«, — hedder det i en Artikel fra Hr. WARBERG i forrige Nr. af »Typ.-Tid.«, idet han kortelig behandler det som Nr. 2 indsendte Ændringsforslag fra Hillerød Lokalforening. Den Ængstelse, Hr. Warberg synes at have for nævnte Ændringsforslag, er vistnok en hel Del ugrundet, og Tiden vil forhaabenlig ogsaa nok vise, at nævnte Forslag er en for tidlig Fødsel. Men at vi inden ret mange Aar vil naa til, at ogsaa Typografernes *Arbejdsvilkaar* vil komme til at udgøre et af »D. t. F.« Formaal, det tror jeg. *En Spire* til det nævnte Formaal har vi jo for Resten allerede i de nugældende Love (§ 41), i Følge hvilken et Medlem har Ret til at indanke Spørgsmaalet om, hvorvidt han (naar han er paa Rejse) skal modtage en ham tilbudt Plads eller ej, for de stedlige Typografers Skøn. Ændringsforslaget Nr. 2 er altsaa i Virkeligheden *kun* en Fuldstændiggørelse af Tanken, der ligger til Grund for § 41, — men en saadan Fuldstændiggørelse kommer noget ubetimelig.

Derimod maa det undre at se, at ingen af Lokalforeningerne har som ny Formaal optaget *Understøttelse til arbejdsudygtige, gamle Typografer,* hvilket dog — synes mig — burde gaa forud for Understøttelse til de gifte Typografers Hustruer under Sygdom og ved Begravelse. Som gift Typograf kan jeg ikke tilbageholde at udtale, at jeg helst ønskede, at vor Forening *slet ikke fik noget med Kvinderne at gøre*, hvad enten det saa sker i

Egenskab af Typografers Hustruer eller — kvindelige Sættere!

Kolding, d. 18. Maj 1884. H. F. RASMUSSEN.

Et Par Ord til Repræsentantmødet.

I Anledning af Hr. Warbergs Artikel i sidste Nr., hvori han tydelig udtaler sin Skræk for, at »Dansk typografisk Forening« skal have noget med Lønningsspørgsmaalet at gøre, og som forøvrigt danner en mærkelig Illustration til Hr. V. P.s Artikel i samme Nr., hvori denne saa indtrængende opfordrer Typograferne til at følge Karl Marx's berømte Ord: »Proletarer i alle Lande forener Eder!«, — tager jeg mig den Frihed at fremsætte *min* Anskuelse om det vigtige Spørgsmaal, som er bragt frem af Hillerød Lokalforening til Behandling paa Repræsentantmødet paa Søndag. At jeg i ingen Henseende kan være enig med Hr. Warberg, vil enhver forstaa, som kender min Interesse for en Sammenslutning mellem Københavnerne og Provinskollegerne. Det var med stor Beklagelse, at jeg i sin Tid erfarede Harald Jensens Fratræden, fordi netop han havde saa store Chancer for at føre denne Sag igennem, men forhaabentlig kan han endnu gøre Regning paa Tilslutning fra den overvejende Dels Side. — Hr. Warbergs Skræk for at faa dette Spørgsmaal med paa Foreningens Program forstaar jeg saa godt. Det er de samme Betragtninger, der dels igennem Bladet og dels privat til mig i sin Tid har lydt fra Odense, men de er fejlagtige. Det maa dog snart staa klart for enhver, at Lønspørgsmaalet er den Løftestang, der maa til for at holde en saadan Forening oppe, eller i hvert Fald for at holde den Interesse og det Liv vedlige, uden hvilket den kun vil vegetere. (Selvfølgelig skal det ikke fremsættes alene for Foreningens Skyld, men navnlig for at forbedre de usle Vilkaar, under hvilke de fleste Typografer i Provinserne arbejder.) Man behøver blot at se hen til de mange Forslag, der er anmeldte til dette Repræsentantmøde; trods den gode Organisation, trods alle de Udtalelser, der er fremkomne om Foreningens udmærkede Ordning, har den allerede Brug for *123* Ændringsforslag! og det vil nok blive bedre endnu næste Gang. De fleste Ændringer er vel uden indgribende Betydning, men de er dog et Bevis paa, at der mangler noget, som *alle* kan slutte sig om. Dette »Noget« er de materielle Vilkaars Forbedring? Sæt det paa Programmet, og der vil komme en kraftigere Aand ind i Foreningen. Hr. Warberg indrømmer jo selv, »at det er et meget godt Formaal« — det er for Resten mere end det, det er et Livsspørgsmaal —, og det maa og skal en Gang trænge igennem ogsaa i »Dansk typografisk Forening«, saa vist som det er det eneste, der i vore Dage har Hovedinteressen for alle Arbejdere, fordi det drejer sig om deres materielle Velvære og fordi det er paatrængende nødvendigt. Hr. W.s Frygt for, at eventuelle Strejker skal mislykkes og sprænge Foreningen, er det unødvendigt at imødegaa endnu — det er ikke værd at male Fanden paa Væggen. Jeg har den Tro, at det store Flertal af Provinskolleger, der staar med en lille Løn, ser med et noget andet Blik paa dette Spørgsmaal end Hr. W. Han udraaber saa forskrækket, at vedtages dette Forslag, saa »har vi jo Forbundet fiks og færdigt!« — men om saa var? Er det saa forskrækkelig en Tanke? »Har vi da allerede glemt 1876?« spørger han — et overflødigt Spørgsmaal, synes det mig, det Aar glemmer Ingen, som var med, og dem, der ikke var med, har ikke noget at glemme. Forbundet gik i Stykker, ikke fordi det var daarligt, men fordi der blev lagt for stor en Vægt paa dets unge Skuldre. Naar alle Erfaringerne fra den Tid blev brugte som Grundlag for et nyt Forbund, vilde det sikkert fremstaa som en anden Fugl Føniks i en forynget og kraftigere Skikkelse. — Mit Raad til det ærede Repræsentantmøde i Odense paa Søndag er derfor dette: Tag denne Sag under nøje Overvejelse, forkast den ikke, men følg Foreningens tidligere Formand, hvis han giver vægtige Grunde for sin Tilslutning til Forslaget — og det vil han, det er jeg overbevist om —; det vil dog alligevel en Gang blive det brændende Spørgsmaal ogsaa i »Dansk typografisk Forening«; hvorfor saa ikke tage fat jo før jo heller?

Sluttelig fremsætter jeg en Undskyldning, fordi jeg har blandet mig ind i denne Sag; det er min Interesse for Sagen, der har forledet mig dertil, og jeg haaber, at det maa blive forstaaet saaledes.

København, d. 26. Maj 1884. DECHER.

Til Oplysning angaaende den i »Typ.-Tidende«s forr. Nr. under Overskriften »Før Repræsentantmødet« af Lokalforeningens Formand i Odense, Hr. WARBERG, forfattede Artikel, sendes her et Par Linjer.

De københavnske Kolleger er vistnok bleven i højeste Grad forbavsede over et saadant Angstraab, som ovennævnte Artikel; thi de fleste har tænkt, at Provins-Typograferne dog vist nu var komne til Erkendelse af, at det snart er paa Tiden at komme ud af den Sløvheds-Tilstand, hvori vi i Provinserne i flere Aar har været hensunkne, og derfor med Tilfredshed havde sét hen til Ændringsforslag 2 paa forestaaende Repræsentantmøde. Største Delen af »Dansk typografisk Forenings« Medlemmer er vistnok ogsaa enige om, at det er paa Tiden, at vi tillige med vore øvrige gode Foreningsformaal, søger at forbedre vore materielle Arbejdsvilkaar, som i en stor Del Provinsbyer er ligefrem sørgelige. — Uden at ville gaa nærmere ind paa det nyttige og tidssvarende ved Ændringsforslaget, skal jeg kun oplyse, at Artiklen sikkert er fremkommen paa Grundlag af en i Aarhus værende meget lille Klikes, Meddelelse til Odense; men for det langt overvejende Antal af besindige Medlemmer i Aarhus staar det klart, at de Medlemmer i Aarhus, som ikke ønsker at arbejde hen til en Forbedring af Arbejdsvilkaarene, er (paa en enkelt Undtagelse nær) saadanne, som *mener,* at de staar saa godt og sikrede, at der for deres Vedkommende ingen Anledning er til at faa Forholdene forbedrede, og derfor ikke har Lyst til at ofre hverken Tid eller Penge for at støtte deres Kolleger i Bestræbelsen for en bedre Tilværelse, og de frygter for, hvis et saadant Tillæg til Lovene bliver vedtaget, at der da skal blive brugt noget af deres ugenlige Bidrag til et saadant Øjemed, og ofre ret meget (ja enkelte endog slet intet) i den Retning, har d'Hrr. i den senere Tid vist, at de ikke vil.

Hvorvidt det samme Princip i Realiteten gør sig gældende i Odense, véd jeg selvfølgelig ikke, men det

kan nok se ud dertil. — I hvert Fald staar det klart for mig og de fleste Medlemmer af »Dansk typografisk Forening« i Aarhus, at *Ændringsforslag 2 ubetinget bør vedtages*.

Ved en Generalforsamling i Mandags Aftes vedtoges det naturligvis, at Repræsentanten for Aarhus af al Evne burde støtte Forslaget, endskønt hele den lille ængstelige Flok var trommet sammen for at forkaste det, og uagtet Generalforsamlingen ellers var meget svagt besøgt.

Aarhus, d. 21. Maj 1884. N. N.

Til Overvejelse.

I »Typograf-Tidende« Nr. 11 for Lørdag den 17de Maj har Odense Lokalforenings Formand, Hr. Warberg, skrevet en Artikel, der meget tiltaler mig, og som — forekommer det mig — fortjener at skænkes den alvorligste Eftertanke af enhver Ven og ethvert Medlem af »Dansk typografisk Forening«. Anledningen til Hr. Warbergs Artikel er, som det vil være bekendt, den, at der til Drøftelse paa det 1ste Pinsedag i Odense stedfindende Repræsentantmøde af Delegerede for »Dansk typografisk Forening« fra Hillerød Lokalforening er stillet Forslag om, at Foreningen (D. t. F.) fremtidig skal optage blandt sine Formaal *Arbejdsvilkaarenes Forbedring*, og det er dette Forslag, der foranlediger mig til at fremkomme med disse faa Linjer; skønt jeg for saa vidt kun bliver en Eftersnakker af Hr. Warberg, tager jeg dog ikke i Betænkning at fremsætte ogsaa mine Bemærkninger.

Jeg er fuldt ud enig med Hr. Warberg i at betragte Hillerød-Forslaget som »i og for sig godt«, men lige saa enig er jeg ogsaa med ham i, at det nævnte Forslags Vedtagelse fuldstændig vil forandre vor Forenings Karakter og paa det mest alvorlige true Foreningens fremtidige Bestaaen.

Med de Formaal (Rejseunderstøttelse, Syge- og Begravelseshjælp), som Foreningen hidtil har havt, har den været til megen Nytte og Velsignelse, Hjælp og Støtte. Er det ikke en Fornøjelse for saavel den ydende som den nydende (den rejsende Kollega), at han i hver By kan hæve sit Viatikum, ikke som en Gave, ikke som en Almisse, men *som en Ret?* — Den rejsende Kollega er ikke nu, som saa ofte tidligere, udsat for at blive knappet af med en 8-Skilling, 1 Mark eller et lignende Beløb paa et Trykkeri; heller ikke fristes nogen arbejdende Kollega til ved den rejsende do.s Ankomst at forsvinde ad en Side- eller Bagdør og saa derefter lade Lærlingene fortælle, at »Typograferne er til Middag«, »ikke til Stede for Øjeblikket« eller noget lignende. Takket være vor gode Forening er der nu raadet Bod paa saadanne Ulemper. Uden at føre nogen lang Snak derom skal jeg blot tillade mig endnu en Gang som et — eller rettere sagt to — af »Dansk typografisk Forening«s Goder at nævne Syge- og Begravelseshjælpen. Den dybere gaaende Betydning heraf behøver jeg ikke nærmere at udvikle.

Det vil sikkert saaledes kunne indrømmes af enhver, at »Dansk typografisk Forening«, som den *nu* er, er en *god* Forening, en Forening, der ubetinget fortjener at bevares for Fremtiden, men skulde — mod Forventning — Hillerød-Forslaget gaa igennem, vil vi komme ud paa en Glidebane, hvor det ikke vil blive let at faa Fodfæste. Det oftnævnte Forslags Vedtagelse *vil* — jeg *kan* ikke skønne rettere — drage skæbnesvangre Følger efter sig.

Af den Grund, at der — som Hr. Warberg ganske rigtig bemærker — »paa hele Linjen« trænges til en Lønningsforbedring, vil det være en ren Umulighed, at »Dansk typografisk Forening« *kan* bestaa, dersom Hillerød-Forslaget gaar igennem, thi det vil vistnok ingen protestere mod, at d'Hrr. misfornøjede Kolleger, naar de véd, at de i saadant Tilfælde faar Understøttelse *af Foreningen*, er langt mere tilbøjelige til at arrangere Konflikter og Strejker, end de under andre (de nuværende) Forhold er. Endnu ét. Hvorledes vil monstro d'Hrr. Principaler stille sig til Foreningen, dersom Hillerød-Forslaget bliver vedtaget? Det er vist ikke vanskeligt at forstaa, at de i saa Tilfælde *straks vil melde sig ud*, og »Dansk typografisk Forening« derved blive berøvet en ikke ringe Indtægt, medens Hillerød-Forslagets Vedtagelse ganske bestemt vil paaføre Foreningen større og større Udgifter, *saa* store, at den Bygning (»D. t. F.«), hvoraf den typografiske Stand — med Rette — er saa stolt, snart fuldstændig vil ramle sammen. Skulde et eller andet Trykkeris Personale arbejde under *saa* ugunstige Vilkaar, at en Arbejdsnedlæggelse blev billiget af Kollegerne rundt om i Landet, er jeg — med Strejken i »Jyllandsposten« for Øje — forvisset om, at de Strejkende *ad frivillig Vej* vilde blive hjulpne og støttede. »Den typografiske Forening« i København og »Dansk typografisk Forening« har overfor Aarhus-Kollegerne givet et saa godt Bevis paa Kollegialitet, Solidaritet og Sammenhold, at det maa kunne give en Garanti for, hvorledes de danske Typografer fremtidig vil stille sig i lignende Tilfælde.

At Hr. *Harald Jensen* slutter sig til Hillerød-Forslaget, vil sikkert overraske flere end Hr. Warberg og mig, men ogsaa *det* vil — selvfølgelig — komme frem paa Delegeretmødet i Odense. Jeg skal derfor ikke fortabe mig i Gisninger over dette Spørgsmaal, men interessant vil det blive at høre Hr. Harald Jensen begrunde denne Alliance med d'Hrr. i Hillerød.

Som jeg ovenfor har bemærket, skal jeg gentage, at »Dansk typografisk Forening«, som den *nu* er, er en *god* Forening, som vi hver især bør gøre alt for at bevare, og jeg vil derfor haabe, at Hillerød-Forslaget maa blive forkastet; sker det ikke, vil »Dansk typografisk Forening« snart ophøre at bestaa. Foreningen vil da med det samme være slaaet i Stykker, men at den skulde aflives paa en *saadan* Maade, har vist ingen tænkt sig. Men, Kolleger, det *maa* ej heller ske.

Ringkøbing, den 22de Maj 1884.

S. Hansen,
Ringkøbing Lokalforenings Formand.

Til Repræsentanterne ved Mødet i Odense.

Da Hr. Warberg i sidste Nr. af »Typograf-Tidende« stærkt har fraraadet at vedtage Ændringsforslag 2, indkommet fra Hillerød, idet dette efter hans Mening vilde have til Følge, at Foreningen sprænges eller salig hen-

sover af Mangel paa Midler, skal jeg tillade mig at komme med et Par korte Bemærkninger. Hr. Warberg er bange for at Forbundet skal blive genoprettet — hvilket han anser for et Spøgelse — og spørger, »om vi har glemt 1876«. Nej, det har vi ikke, og allermindst, at Odense-Typograferne var de første til at forlade deres Kolleger i Kampen ved at udtræde af Forbundet.

Har Hr. Warberg blot nogenlunde fulgt med Udviklingen af de typografiske Forhold, saavel i København som i Provinserne, da vil han have set, at Stemningen overalt gaar i Retning af at slutte sig sammen til en fælles Optræden for at faa Arbejdslønnen reguleret, hvilket jo ogsaa efter Hr. Warbergs Mening tiltrænges »over saa godt som hele Linjen«.

Ved en almindelig Afstemning over et Regulativ for Arbejdsløshedskassen blev der, saa vidt jeg mindes, i Fjor vedtaget et Ændringsforslag, som gik ud paa, at Foreningen skal »understøtte sine Medlemmer i Tilfælde af Arbejdsløshed, dog ikke under en almindelig Arbejdsnedlæggelse«. Altsaa Begyndelsen blev den Gang gjort, Typograferne i Provinserne indsaa, at de ogsaa havde andre Interesser med at slutte sig sammen end netop at hjælpe de rejsende Kolleger og ved at yde Syge- og Begravelseshjælp, thi ved denne Lovændring er Vejen aabnet for Lønningsspørgsmaalet, og det har jo ogsaa vist sig, at »Dansk typografisk Forening« allerede har optaget dette Spørgsmaal, idet Lokalforeningen i Kolding har erklæret en Plads i Kolding uantagelig, uden at det derfor er kommet til en Strejke, og det vilde jo ogsaa være absurd at tro, at fordi man søger at regulere Lønnen i Trykkerierne i Provinserne, saa skulde det straks gaa saa vidt. Det kan bevises, at i den Tid Forbundet eksisterede steg Lønnen i Provinserne med 12—20 pCt.; efter 1876 er den derimod dalet ned til et sørgeligt Minimum, naturligvis ikke alle Steder, men man kan vist nok være enige om, at det er sket i de fleste Trykkerier i Provinserne, og i Erkendelsen af, at dette maa forandres, har Hillerød-Lokalforening stillet det nævnte Ændringsforslag. Det er jo ikke Meningen, at saa snart dette Forslag er vedtaget, skal der være »Strejke paa Strejke«. Nej, heldigvis er der en Del Principaler i Provinserne, som selv indser, at Lønnen trænger til at forbedres, og som ved en Henvendelse herom vistnok ogsaa er beredvillige til at forhøje den, naar »Dansk typografisk Forening« staar bagved.

Derfor vil jeg anmode enhver Repræsentant, der har et klart Blik for sine Kollegers materielle Interesser, at **stemme for Ændringsforslag 2,** thi det vil ogsaa bidrage til at sætte Liv i Foreningen.

København, den 25de Maj 1884.

L. A. NIELSEN.

Den ekstraordinære Generalforsamling

i Sortedamslund den 24de Maj.

Til Dirigent valgtes HANSEN-PUGH, til Sekretær R. TH. ANDERSEN.

FORMANDEN motiverede Dagsordenen: 1) Styrelsen stiller Forslag om at bevilge en Sum til Foreningens Repræsentation ved »Dansk typografisk Forening«s Møde i Odense den 1. Juni, og 2) Styrelsen søger Efterbevilling for 100 Kr., som den af Foreningens Kasse har sendt til de strejkende Kolleger i Aarhus. — Da Strejken var udbrudt i »Jyllandsposten« og Kollegerne i Aarhus havde paakaldt »Den typ. Forening«s Bistand, var det nødvendigt at sende Penge straks, og samtidig med at Styrelsen sendte de 100 Kr. af Foreningens Kasse, blev der afsendt en Skrivelse, hvori Styrelsen opfordrede Kollegerne i Jylland til at søge at reorganisere »Dansk typ. Forening« saaledes, at den ogsaa kunde optage Lønningsspørgsmaalet paa sit Program. For Øjeblikket stod den aldeles magtesløs overfor enhver Arbejderbevægelse; »Dansk typ. Forening« kunde ikke en Gang — som vor Forening — ekskludere sine Skruebrækkere, og da »Den typ. Forening« i mange Punkter stod i Gensidighedsforhold med »Dansk typ. Forening« kunde dens Medlemmer i kritiske Tilfælde skade de københavnske Typografer. Da nu Lokalforeningen i Hillerød til Repræsentantmødet i Odense har indsendt et Forslag, om ogsaa i »Dansk typ. Forenings« Program at optage Bestemmelser om Forbedringen af Arbejdsvilkaarene, finder Styrelsen for »Den typ. Forening« det magtpaaliggende, at der til Mødet i Odense sendes Delegerede, som kunde virke for dette Forslags Vedtagelse. Paa en Forespørgsel fra vor Forenings Styrelse sendte »Dsk. t. F.« Hovedbestyrelse et Svar, der var at betragte som et Afslag. Da Tarifen snart træder i Kraft, er det nødvendigt, at »Dansk typ. Forening« kommer ind i et nyt Spor; derfor bedes Medlemmerne udtale sig om de deler Styrelsens Mening, at der bør sendes Repræsentanter til Mødet i Odense, og eventuelt bevilge en Sum hertil. LOUW anbefalede at sende Delegerede til Odense og at bevilge den Sum, Styrelsen havde sendt de strejkende Kolleger, men vilde fraraade at sende flere Penge af Foreningens Kasse, før man fik nærmere Underretning om Sagens Gang. — EMIL PETERSEN svarede hertil, at der ikke vilde blive sendt flere Penge af Foreningens Kasse, Blokaden vilde vedblive, og han haabede, at de frivillige Bidrag ligeledes vilde vedblive. »Den typ. Forening« staar i Forbindelse med »Dansk typ. Forening« i flere Retninger, f. Eks. Syge- og Rejsekasse, fælles Organ osv., derfor kan den fordre, at der tages Hensyn til den paa det forestaaende Repræsentantmøde, og derfor er Svaret fra Hovedbestyrelsen mindre heldigt. Taleren anbefalede Medlemmerne at stemme for Styrelsens Forslag. LOUW ønskede, at der fra »Den typ. Forening« blev stillet den Fordring, at der paa Mødet i Odense straks blev sat under Afstemning, hvorvidt de københavnske Delegerede maatte deltage i Forhandlingen eller ej, hvortil H. P. LASSEN bemærkede, at »Den typ. Forening« ikke kunde stille nogen bestemt Fordring, da et Afslag herpaa maatte have et Brud til Følge. — C. HANSEN syntes, »Dansk typ. Forening« maatte have Lov til at ordne sine Sager som den selv vilde. Det forekom ham unyttigt at sende Repræsentanter til Mødet. Et Forslag som Hillerød-Foreningens maatte absolut paa flere Steder finde Modstand. Taleren ønskede nærmere Oplysninger om Blokaden i »Jyllandsposten«. — FORMANDEN ventede

en Skrivelse herom fra Aarhus. Fire*) af de strejkende Typografer er endnu ledige. Til en Ytring af C. Hansen bemærkede Formanden, at Meningen med Udtalelsen paa Tarif-Generalforsamlingen om, at naar vi nægtede at vedtage Tarifen, vilde vi faa Strejke over hele Linjen, nu vil dette muligvis ske paa de Trykkerier, der ikke vil modtage Tarifen. — DECHER udtalte, at det var aldeles nødvendigt, at Provinskollegerne og de københavnske Typografer traadte i Forbindelse med hinanden. Nu virker »Dansk typ. Forening« kun med Arbejdsløsheds-, Syge- og Rejsekasse; men Lønningsspørgsmaalet maa ikke udelukkes. Det var heldigt, at Hillerød Lokalforening bragte Spørgsmaalet frem; det vilde sikkert møde en Del Modstand, navnlig paa det Sted, hvor Mødet skulde afholdes; men det var at haabe, at alle danske Typografer vilde slutte sig sammen i et større og stærkere Forbund end sidst. Der hersker i flere Provinser daarlige Lønningsforhold, som kun kan afhjælpes, naar Lønningsspørgsmaalet tages med paa Programmet.

Efter nogen Diskussion om at sende én eller tre Repræsentanter, og efter at Afslutning var begæret og vedtaget, motiverede L. A. NIELSEN et Forslag, han tillige med syv andre Medlemmer havde stillet: »Generalforsamlingen beslutter i Henhold til Styrelsens Forslag at sende tre Repræsentanter til »Dansk typ. Forenings« Repræsentantmøde i Odense og bevilger i den Anledning 150 Kr. dertil. Til Repræsentanter foreslaas d'Hrr. Decher, Emil Petersen og H. P. Lassen«. Decher og Emil Petersen var foreslaaet, fordi de var bedst kendt af Provinskollegerne. — FORMANDEN fandt den i Forslaget ansatte Sum for flot. — HEINEMANN og LOUW anbefalede at stemme paa Formanden, Emil Petersen og Decher.

Styrelsens Forslag, at sende 3 Repræsentanter til Mødet i Odense, blev derefter vedtaget med 86 St. mod 4.

Efter en længere Diskussion, hvori H. P. LASSEN bl. a. udtalte, at Styrelsen vel nok maatte have saa megen Tillid blandt Medlemmerne, at det kunde overlades den selv af sin Midte at sende Repræsentanter, medens HEINEMANN paany anbefalede Decher, skredes til Afstemning ved Haandsoprækning, hvorved følgende blev valgt til Delegerede:

BØHM 66 St. for, 16 imod.
DECHER med stor Majoritet; 1 stemte imod.
EMIL PETERSEN enstemmig.

Efter Behandlingen af forskellige Bevillings-Forslag, der varierede mellem 100 Kr., 150 Kr. eller Efterbetaling af Repræsentanternes hafte Udgifter, vedtoges det med stor Majoritet at bevilge 150 Kr. til Foreningens Repræsentation ved Mødet i Odense.

Punkt 2. Afsendelsen af 100 Kr. til de strejkende Kolleger i Aarhus bevilgedes sluttelig enstemmig.

Erklæring.

Da det Rygte vercerer i Byen, at ogsaa jeg skulde have svigtet mine Kammerater i Kampen i »Jyllpst.«, og stillet mig i de troløses Rækker, vil jeg gøre de Herrer, hvem Rygtet er kommet for Øre, opmærksom paa, at jeg fremdeles arbejder i Rigsdagens Sætteri og at jeg altid har talt *imod* Skruebrækkerne samt at jeg hellere vilde gaa uden Arbejde, end at begaa en saadan Lumpenhed. RUDOLPH O. OLSEN.

*) Dette Tal er senere reduceret til to.

Forskelligt.

Vort Medlem MARTIN SCHMIDTS Ligbegængelse forrige Søndag foregik under en talrig Deltagelse fra hans Kollegers og Venners Side. Ved Kisten talte Pastor SCHMALZ, Præst ved den tyske St. Petri Menighed, og i Kapellet afsang Sangforeningen »Baldur« et Par Sange, medens en Kvartet af »Liedertafel« gav den Afdøde en Afskedshilsen ved Graven.

— I »Aarhus Folkeblad« har vore Kolleger i Mindelighed opnaaet én Øres Forhøjelse pr. 1000 Bogstaver samt den Bestemmelse, at skudt Sats betales efter Højde, ligesom ogsaa Redaktionen har forpligtet sig til ikke at lade Sætterne mangle Manuskript.

Dødsfald.

Den 9. Maj (Store Bededag) døde i Vejle vor Kollega, Maskinmester JAKOB LEOPOLD BRESSENDORF i en Alder af 62 Aar. Den Afdøde, der har lært i det Brillske Bogtrykkeri, vil sikkert med Velvilje mindes af alle de Kolleger, der saa vel i som udenfor København har arbejdet sammen med ham. Paa Grund af hans tiltagende Svaghed (Typografernes Svøbe: Brystsyge) har han i de sidste 5 Aar ikke kunnet arbejde ved Faget. Den 14. Maj begravedes han paa Vejle Kirkegaard, og blandt de talrige Kranse, der bedækkede den afdødes Kiste, kan særlig nævnes en kostbar Lavbærkrans med Paaskrift: »Fra Typograferne i Vejle«.

Blokaden i „Jyllandsposten" vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen,* Sønderborg (dito), *Koch* (»Skuespiller«), *Frandsen,* Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen,* Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine,* Hamborg (dito), *Klein,* Hamborg (dito), *Dreyer,* København (Søn af Hofbogtrykker D.), *Martinsen,* Frederikstad, *Christiansen,* Odense, *Nielsen,* Aalborg, *Hansen,* København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard,* Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

Foreningslokalet er i **„Sortedamslund"**; Udlaan af Bøger samme Steds. STYRELSEN.

NYE MEDLEMMER:

JOH. KEIL (Nielsen & Lydiche).
VILHELM GRABY (Trier).
CHARLES AUENER (udlært 1. Maj 1884 hos P. Petersen. Petersen).
GEORG BURGHARD (har ikke været ved Faget i de sidste 2 Aar; C. G. Schiellerup).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Under Formandens og Viceformandens Fraværelse i Pinsedagene vil de øvrige Herrer Styrelsesmedlemmer varetage Foreningens løbende Forretninger.

Da der i Løbet af Juni Maaned skal vælges 3 Medlemmer samt 1 Suppleant til Voldgiftsretten, anmodes Medlemmerne om at tænke over, hvem de ønsker at faa valgt til dette ansvarsfulde Hverv.

Paa given Foranledning gøres d'Hrr. Inkassatorer opmærksom paa, at de ved Anmældelsen af nye Medlemmer, der endnu ikke har fyldt 25 Aars Alderen, maa medbringe Bevis til Kassereren for, at Vedkommende samtidigt har mældt sig til Optagelse i „Hjælpekasserne". Uden dette Bevis kan Ingen blive fuldtgyldigt Medlem af „Den typografiske Forening."

Bortrejsende Medlemmer anmodes om, førend de rejser her fra Byen at bringe deres Foreningsbog i Orden, hvilket i modsat Tilfælde volder Ulejlighed og Pengetab for Foreningen.

I Lighed med tidligere Aar vil der ogsaa i Aar i Løbet af Sommeren blive afholdt 3 Assembléer, hvoraf det første finder Sted **Lørdagen den 14. Juni** i »**Sortedamslund**«. Det nærmere desangaaende vil blive meddelt i næste Nr. STYRELSEN.

Til de strejkende Typografer har Undertegnede modtaget følgende Bidrag fra København:

Dagens Nyh. (4) 2,50; I. Cohen (3) 1,50; Dagstelegrafen (3) 12,00; Aller (4 og 5) 5,05; Avisen (3 og 5) 2,50; Hvidberg (3) 1,00; Fr. Bagger (1) 1,75; Sivertsen (1) 1,75; Schultz (4) 4,40; Jørgensen & Co. (5) 1,80; Eltong 2,00; Dagens Nyh. (5) 2,50; Berlingske (5) 8,00; Lunos (5 og 6) 8,55; Trier (1 og 2) 4,95; Avisen (5) 1,20; O. C. Olsen (5) 4,55; Jørgensen & Co. (6) 1,30; Nielsen & Lydiche (5) 11,00; 6 Sættere i Morgenbladet og 1 do. i Hillerød 1,80; I. Cohen (4—5) 9,05; Fjeldsøe (5 og 6) 1,50; Nic. Cohen (5) 5,25; Dag. Nyh. (5) 2,25; Knudtzon (4, 5 og 6) 10.35; Rigsdagen (2) 7,25; Sivertsen (2) 1,75; Thieles (3—4) 3,60; Dagbladet (5 og 6) 10,10; Aamodt (5) 1,50. Adresseavisen (3) 2 Kr. 80 Ø.

Mulige Fejl bedes mig meddelt.

København, d. 27. Maj 1884. L. D. BERG, Kasserer.

Typografernes Hjælpekasser.

Til 11. Juni bliver en Portion af det Rolffske Legat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for »Typografernes Hjælpekasser«, bedes sendte til Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal, inden 4. Juni.

København, d. 14. Maj 1884. STYRELSEN.

Ved Indbetaling af Kontingent i Juni Maaned bedes Inkassatorerne tilstille mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle.

Medlemmer af Sygekassen, der bor paa Nørrebro, underrettes om, at Dr. Møller er flyttet til **Nørrebrogade 15, 2. Sal,** og træffes fra **11—12** Formiddag og **5—6** Eftermiddag. Søn- og Helligdage dog kun om Formiddagen. N. HANSEN, Kasserer.

Dansk typografisk Forening.

I afvigte Januar Kvartal har Medlemsbidraget udgjort 1511 Kr. 65 Øre; andre Indtægter (Indskud, tilbagebetalte Laan og Restancer) 93 Kr. 40 Ø. — I Sygeunderstøttelser er udbetalt i Aarhus 89 Kr. 60 Ø., i Fredericia 60 Kr., i Holbæk 30 Kr., i Kallundborg 5 Kr. 60 Ø., i Køge 22 Kr. 40 Ø., i Odense 145 Kr. 60 Ø., i Randers 5 Kr. 60 Ø., i Ringsted 10 Kr., i Roskilde 100 Kr., i Slagelse 203 Kr. 50 Ø., i Vejle 10 Kr. og Viborg 2 Kr. 80 Ø. — ialt 685 Kr. 10 Ø. I Begravelseshjælp i Odense 100 Kr. I Rejseunderstøttelser er i de forskellige Lokalforeninger udbetalt 160 Kr. 30 Ø. Andre Udgifter samme Steder 50 Kr. 90 Ø. Til Hovedkassen er eller forventes indbetalt — en enkelt mangler endnu — i Aalborg 67 Kr. 36 Ø., Aarhus 176 Kr. 52 Ø., Faaborg 25 Kr., Helsingør 19 Kr., Hillerød 57 Kr. 28 Ø., Hjørring 27 Kr. 58 Ø., Holbæk 18 Kr. 14 Ø., Hobro 17 Kr. 30, Ø. Holstebro 15 Kr. 7 Ø., Horsens 53 Kr. 92 Ø., Kallundborg 18 Kr. 10 Ø., Kolding 95 Kr. 42 Ø., Køge 14 Kr. 54 Ø., Middelfart 15 Kr. 4 Ø., Nyborg 10 Kr. 30 Ø., Nykøbing p. Mors 17 Kr. 20 Ø., Næstved 23 Kr., Odense 40 Kr., Randers 40 Kr., Ribe 11 Kr., Ringkøbing 25 Kr. 12 Ø., Ringsted 16 Kr. 9 Ø., Rudkøbing 22 Kr. 14 Ø., Skanderborg 10 Kr. 40 Ø., Skive 23 Kr., Sorø 16 Kr. 24 Ø., Stubbekøbing 23 Kr., 72 Ø., Svendborg 45 Kr. 42 Ø., Thisted 30 Kr., Varde 2 Kr. 10 Ø., Vejle 17 Kr. 72 Ø. og Viborg 27 Kr. 78 Ø. — ialt 1021 Kr. 51 Ø. De forskellige Lokalforeninger havde ved Kvartalets Slutning 597 Kr. 88 Ø.

Aarhus, d. 26. Maj 1884. JOH. LUND Foreningens Hovedkasserer.

Typografernes Sangforening.

Pinselørdag intet Møde.

Mødested i Sommermaanederne: *Aahuset* i Falkoneralléen.

STYRELSEN.

Program
for
„Dansk typografisk Forening"s Repræsentantmøde
i Odense 1ste Pinsedag.

Kl. $12^1/_2$ Nat, $4^1/_2$ og $6_{,15}$ Morgen: Repræsentanterne modtages paa Banegaarden. Kendingstegn udleveres.

Kl. 9 præcis: Frokost i Borgerforeningens Lokaler paa Klingenberg, hvortil Odense Lokalforening indbyder Hovedbestyrelsen og samtlige Repræsentanter.

Efter Frokosten Besøg i Læseforeningens Have.

Kl. 11 præcis begynder Forhandlingerne i Borgerforeningens Festlokaler.

Hvis Tiden efter Forhandlingerne tillader det, beses Byens Seværdigheder, eventuelt Besøg i »Fruens Bøge«.

Kl. 8 Aften: Festmaaltid i Borgerforeningens Lokaler à 2 Kr. pr. Kuvert. D'Hrr., som ønsker at deltage, maa inden 28. Maj tegne sig hos Lokalforeningens Formand, Typograf Warberg, Stiftsbogtrykkeriet.

Kolleger fra fjern og nær indbydes til at overvære Forhandlingerne og deltage i de med Mødet forbundne Festligheder.

Anmeldelser om Deltagelse i Frokosten (der for Ikke-Repræsentanter koster Kr. 1,50) eller Festmaaltidet om Aftenen bedes afgivne til Warberg Fyns Stiftsbogtrykkeri saa betids, at de kan være i Odense *senest Lørdag Middag d. 31. Maj.**) FESTUDVALGET.

*) Ved en Fejltagelse fra Festudvalgets Formands Side var sidste Stykke fejlagtig indrykket i forrige Nummer.

KUNDGØRELSER.

At Typograf **Peter Thorvald Rasmussen** af København, der i flere Aar har arbejdet hos mig, i Gaar Aftes er afgaaet ved Døden, 40 Aar gl., rammet af et Hjærneslag, meddeles herved hans Slægt og Venner.

Kristianssand, d. 13. Maj 1884. S. A. STEEN.

Typografer.

2 Avissættere kan fra Midten af Juni Maaned faa stadigt Arbejde i Nakskov Dagblads Trykkeri i Nakskov. Ugeløn 15 à 16 Kr.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 13. | København, den 14. Juni 1884. | 11. Aargang.

Efter Repræsentantmødet.

Saa blev Repræsentantmødet da overstaaet og det vil vistnok ikke være afvejen, her at kaste Blikket paa den Del af dets Arbejde, som har havt Interesse for samtlige Landets typografiske Arbejdere. Forkastelsen af det af Hillerød Lokalforening stillede og saa meget omdebatterede Forslag om, at »Dansk typ. Foren.« skal »virke hen til en Forbedring af Typografernes Arbejdsvilkaar«, har — vi tilstaar dette aabent — ikke vundet vor Sympathi, thi ihvorvel vi kan indrømme, at Forslagets Vedtagelse *muligvis* vilde have havt en Afgang af Principalmedlemmer til Følge (det derved foraarsagede ringe materielle Tab havde Foreningen vel nok kunnet bære), kan vi paa den anden Side dog ikke frigøre os for den Anskuelse, at den eneste i Provinsbyerne bestaaende typografiske Organisation som saadan har den uafviselige Pligt at virke hen til, at dens enkelte Medlemmer kan komme til at arbejde under saadanne Lønningsforhold, der sikrer den en nogenlunde menneskeværdig Tilværelse. »Dansk typografisk Forening« kan ikke lukke sine Øjne for, at Tilstanden, som den nu er, i Længden er uholdbar, thi helt afset fra, at den Betaling, vore Provinskolleger paa mange Steder modtager for deres Arbejde, staar i en skærende Modsætning til Fornødenhederne, findes der et andet Spørgsmaal, som med en knusende Logik paatrænger sig saavel vor Forening som »Dansk typografisk Forening« — vi mener *Lærlingespørgsmaalet.* Ved Masse-Antagelsen af Lærlinge skabes der med Tiden en Reservearmé af Konkurrenter imod os, en Reservearmé, som under en økonomisk Krise truer med at sprænge vore Kasser og ødelægge vor Eksistens, og dersom vi ikke i Tide sikrer os imod denne Eventualitet, maa vi selv bære Følgerne af vor Mangel paa Indsigt. Som bekendt, stiller Provinserne det langt overvejende Kontingent til denne Hærskare, og det vilde derfor være ganske naturligt, om Provinskollegerne forenede sig til Bekæmpelsen af en deres Eksistens og deres Kasser truende Fare. Men ikke desto mindre sér vi, at det endnu ikke er gaaet op for dem, at de bør tage virksom Haand i Hanke med os imod Lærlinge-Uvæsenet, ligesom de heller ikke har kunnet indse, at de kun ved Sammenslutning i en stærk Organisation kan opnaa heldigere Arbejdsvilkaar. Naar man paa Mødet i Odense (og sagtens vel ogsaa i de forskellige Lokalforeninger) var saa meget imod, at »D. t. F.« skulde befatte sig med en Forbedring af Arbejdsforholdene, da skyldes dette selvfølgelig ikke Tilfredshed med Arbejdsvilkaarene — dette vilde være en Naivitet at antage — nej, Grunden laa i Følge vor Opfattelse i en vis Frygt for, at Principalerne vilde sé med skæve Øjne paa en saadan Frontforandring og for Eftertiden stille sig i Opposition til Foreningen. Denne Frygt ansér vi imidlertid for overdreven, thi som det meget rigtig blev bemærket af PETERSEN, Hillerød, er det jo ikke Meningen, fordi man vedtager Forslaget i Dag, at man straks i Morgen skulde slaa løs med Strejker. De indsigtsfulde Principaler — og saadanne findes vel lige saa godt i Provinsbyerne som i Hovedstaden — vil ikke sætte sig paa Bagbenene, fordi deres Typografer anmoder dem om en Lønningsforhøjelse, blot de har en Garanti for, at de ikke kommer til at betale betydeligt mere end deres Konkurrenter — og denne Garanti vilde de just have havt i Vedtagelsen af Hillerød-Forslaget i den af HARALD JENSEN omarbejdede Skikkelse. Det maa derfor haabes, at det ret snart maa gaa op for Medlemmerne af »Dansk typ. Forening«, hvor nødvendigt det er, at deres Forening befatter sig med et Spørgsmaal, som er mindst lige saa vigtigt — om ikke i en endnu højere Grad! — end Spørgsmaalet om Sygehjælp etc. Skulde den Eventualitet virkelig indtræffe, at Foreningen paa Grund af den ønskede Frontforandring paa et eller andet Punkt blev drevet til en Strejke, da vilde den københavnske For-

ening og de københavnske Kolleger sandelig ikke være de sidste til at yde en tilstrækkelig kollegial Hjælp!

Vi vender os nu til den Indrømmelse, som Repræsentantmødet har gjort »Den typografiske Forening« i København, idet Mødet efter nævnte Forenings Delegeredes Ønske har vedtaget en Tilføjelse til Lovenes § 28, hvorefter *enhver, der modarbejder enten »Dansk typografisk Forening« eller en med denne gensidig Forening, straks vil blive udelukket.* Denne Tilføjelse er, hvad enten man vil tilstaa det eller ej, et Skridt paa den Bane, som man saa nødig vilde ind paa. Ganske vist har »Dsk. typ. F.« endnu ikke udvidet sit Formaal og ganske vist vil den ikke befatte sig med Strejker, men den kan alligevel af denne Grund komme til at udelukke et eller andet Medlem, thi naar t. Eks. Medlemmerne i en hvilken som helst Provinsby for Opnaaelsen af bedre Arbejdsvilkaar er nødte til at gribe til Arbejdernes *ultimo ratio* — til Strejken, og naar denne erklæres i Overensstemmelse med »Den typografiske Forening« i København (hvilken Forening ganske vist med Naturnødvendighed vil komme til at udøve en større Indflydelse end hidtil paa Forholdene i Provinserne), maa ethvert Medlem af »Dsk. typ. F.«, som under en saadan Affære optager Arbejdet, ekskluderes, paa samme Maade som Skruebrækker BERNH. KOCH ved sin Debut i »Jyllandsposten« er bleven ekskluderet af »Den typ. F.« i København. Det er for øvrigt lige saa naturligt, at der for Fremtiden ikke kan optages nogen Skruebrækker, der kommer fra en gensidig Forenings Omraade, i »Dsk. typ. F.« Man vil altsaa sé af dette korte Omrids, at den foretagne Tilføjelse er af en ikke ringe Betydning, i Særdeleshed da man i Følge en ligeledes vedtagen Bestemmelse om, at Lokalforeningsformændene skal offenliggøre Navnene paa de nye Medlemmer i »Typograf-Tidende«, kan holde Kontrol med Skruebrækkerne.

Endskønt vi altsaa ikke fuldt ud kan føle os tilfredse med de Afgørelser, Repræsentantmødet i Odense har truffet, er vi dog foreløbig bleven nogenlunde betryggede ved Tilføjelsen til § 28, og naar saa det Ønske snart kunde blive opfyldt, at det maatte gaa op for vore ærede Provinskolleger, hvilken alvorlig og for dem som for alle typografiske Arbejdere betydningsfuld Sag, det her drejer sig om, vil vi foreløbig nøjes med det vundne Resultat. Udtalelserne fra de fleste Repræsentanter, der havde Ordet om denne vigtige Ændring gik jo ogsaa ud paa at anerkende Berettigelsen af dens Fremkomst, og naar man ikke kunde slutte sig dertil *endnu*, var det dels fordi Forslaget var fremkommet uden at nogen var forberedt derpaa, dels fordi Foreningen endnu var for ung o. s. v. — Indvendinger, som vi naturligvis ikke kan godkende, men som vi dog bøje os for — kun sendende det Ønske med de ærede Repræsentanter hjem, at disse Skær, som Sagen for Øjeblikket er strandet paa, snart maatte klares til Held for Fagets Udøvere.

Efter Repræsentantmødet.

> Hvad er vor Fremtidsopgave? En yderligere Sammenslutning, og jeg skal tilføje: en forsigtig og forsvarlig Sammenslutning af alle danske Typografer i én Forening paa et ganske andet solidt Grundlag end Forbundet i sin Tid var bygget paa; thi skulde vi rejse vor Fremtidsbygning paa dette Grundlag, da ville vi efter min Mening tidligt eller sent se det hele atter ramle sammen *), kun efterladende bitre Minder paa Tomten, og atter vilde en med meget Arbejde og Opofrelse dannet Forening være splittet, til Skade for alle og særligt for dem, over for hvem den har paadraget sig Forpligtelser. Derfor maa vi tage den nøgterne kolde Beregning til Hjælp ved enhver Lejlighed, hvor vi forsøge et Fremskridt; og al den Erfaring, som vi kunne uddrage af Begivenhederne i 1876, bør staa os klart og advarende for Øje. Den vigtigste Lære, vi heraf kunne drage os til Nytte (og holde vi os den efterrettelig, kunne vi ikke træde meget fejl), er, at Foreningen aldrig maa sætte sig som Formaal at virke direkte for Forhøjelsen af Arbejdslønnen, aldrig maa eller tør blive Part i en Strejke. Det vilde være det samme som atter at sætte hele dens Eksistens paa ét Kort*). Lad os alle samles i Enighed om Løsningen af de Opgaver, vi alle kunne være med til. De stedlige Typografer maa lades ene om, gennem Pres paa Principalerne at søge at hæve deres Arbejdsløn. Dog ikke ene! Lad os Arbejdere altid være rede til personligt at støtte hverandre i den Kamp, som vi alle ere nødte til at føre for Tilværelsen.
>
> HARALD JENSEN 29/7 82.

Da jeg skrev min Artikel »Før Repræsentantmødet«, ventede jeg selvfølgelig at blive imødegaaet, men jeg havde dog ikke ventet et Stykke saa fuldt af nærgaaende Bebrejdelser som Hr. Harald Jensens. Kortsynethed i Spørgsmaal om Standsinteresser, ængstelig Forsigtighed, Flegma, Snæverhjærtethed og Mangel paa Offerberedvillighed forekaster han mig og mine Meningsfæller, der ikke har fundet det raadeligt at følge ham paa det Spring, han nu har gjort over det Dyb, der er imellem hans tidligere og hans nuværende Anskuelser. Naar Hr. H. J. blot ved sin tidligere Optræden havde erhvervet sig Skygge af Ret til at udtale sig saaledes imod mig og Meningsfæller, som han har gjort, saa skulde jeg have tiet stille og taget min Overhaling uden at kny, men dette er nu slet ikke Tilfældet. Man behage blot at gennemlæse ovenstaaende, som jeg har taget til Motto for mit Forsvar. *Man sammenligne dette Stykke med min Artikel og se, om man kan finde Spor af Forskel paa Hr. H. J.s Anskuelser i 1882 og dem jeg har vedkendt mig.*

Jeg skal endvidere tillade mig at optrykke et andet Stykke af Artiklens Fortsættelse i det følgende Nr. af Bladet med Hensyn til Arbejdsløshedskassen:

»En Arbejdsløshedskasse maa en Gang sættes i Forbindelse med de to andre Kasser, vi have. Vor Forening er ikke noget fuldstøbt uden den. Er den uigennemførlig? Nej, ikke mere end de andre to! Er den farlig for Principalerne? Nej, ikke heller det kan den blive, *da den naturligvis ikke maa gribe ind ved Arbejdsnedlæggelser*«.*)

Jeg spørger: Er der ikke fuld Overensstemmelse mellem denne Betragtning og Odenseforeningens nu vedtagne Ændringsforslag til Indledningsparagrafen i Arbejdsløshedskassens Love?

*) Udhævet af mig.

Hr. H. J.s Syn paa Forholdet med Hensyn til Muligheden af en Sammensmeltning af vor Forening med den københavnske udtrykkes tydeligt og klart i følgende Linjer af samme Stykke:

Ved en Arbejdsløshedskasses Oprettelse i vor Forening vilde der ogsaa være tilvejebragt et nyt Tilknytningspunkt til den københavnske Forening, som gjorde en yderligere Samvirken, maaske en fuldstændig Sammensmeltning, ønskelig for begge. Denne er absolut ønskelig, ja retfærdig paa Understøttelseskassernes Omraader, og vilde vel alt være sket, *hvis ikke endnu noget skilte os, som vore københavnske Kolleger i saa Tilfælde komme til at udskille i en særlig Institution. Det er deres Stræben efter at forbedre deres Arbejdsvilkaar enten paa den ene eller anden Maade, som vi ikke, i Følge Arbejdsforholdenes forskelligartede Natur her i Danmark, kunne tage med ind under vore Formaal.*)* Saa forskellige ere Arbejdsforholdene, at det vist næppe mere af noget fornuftigt Menneske vil *igen* blive forsøgt at sætte en ensartet Tarif igennem for hele Landet, da, hvis dette lykkedes, mangent Provinstrykkeri vilde se sig nødt til at lukke Butikken, hvad der ikke vilde være Typograferne til Gavn, idet derved en stor Del Arbejdskraft, næsten paa en Gang, vilde blive kastet ud paa Markedet, hvilket sikkert vilde bringe de nyligt vundne Resultater til at vakle og delvis forsvinde. *Derfor kunde de danske Typografer ikke enes om at samles i en fælles Forening under dette Formaal nu, maaske sent, maaske aldrig.*)* Jeg véd meget vel, at disse mine Udtalelser ville frembringe Skuffelse hos mangen, som drømmer sig Forbundets Guldalder, hvor Typograferne tildels havde Overtaget, tilbage, og venter, at vor Forening skal udvikle sig til noget Lignende, *men en slig Risiko tør vi ej lade vor Forening løbe,*)* tvertimod maa vi lade den arbejde paa et saadant Grundlag, at Principalerne, de bedre Principaler, have al Grund til at ønske dens Bestaaen og søge Samvirken med den. Sker dette, da ere vi naaet et godt Stykke frem, og Resultaterne vil snart vise sig.

Vi ser her Hr. H. J. stille sig paa det Standpunkt, at han, for at en Sammensmeltning af de to Foreninger skal kunne finde Sted, fordrer, at den københavnske Forening skal udskille sit Formaal »Arbejdsvilkaarenes Forbedring« i en særlig Institution!

Vi ser ham endvidere i Linjerne »De stedlige Typografer maa lades ene o. s. v.« forfægte den selv samme Anskuelse, som jeg har udtalt i min Artikel.

Nu spørger jeg: *er Hr. H. J.s Optræden nu overensstemmende med de Principer han i 1882 offenlig har vedkendt sig, eller er den ikke?* Svaret kan ikke blive tvivlsomt, og jeg vil altsaa bestemt hævde, *at jeg og mine Meningsfæller staa fast paa de solide Principer, Hr. H. J. i 1882 anbefalede os at følge,* medens han har tilsidesat al sin tidligere Forsigtighed og er gaaet med dem, der (for at bruge hans egne Ord) drømmer sig Forbundets Guldalder tilbage.

Jeg hævder ligesaa bestemt vor Ret til at blive staaende paa disse Principer, og at Hr. H. J. intet har at forekaste os i den Anledning. *Vi har fulgt ham med Glæde hidtil; men vi har ikke forpligtet os til at følge ham i tykt og tyndt, og vi følger ham ikke, naar han i Dag har én Mening og i Morgen den modsatte!*

Dette maa være nok om Principspørgsmaalene. Hr. H. J. har været saa venlig allerede i 1882 at klare Grundene, hvorfor vi den Dag i Dag staar saaledes som han den Gang. Jeg vil da gaa over til nærmere at omtale nogle Enkeltheder i Artiklerne i sidste Nr. af Bladet.

Først maa jeg oplyse om, at jeg skrev i eget Navn og ikke paa Odense Foreningens Vegne, skønt jeg vel vidste, at dens store Flertal delte mine Anskuelser; dernæst at jeg aldeles ikke har næret nogen Skræk for d'Hrr. københavnske Delegerede eller deres mulige Indflydelse paa Afgørelsen af Ændringsforslag 2.s Skæbne, vel vidende, at Repræsentanterne saa godt som alle møder med bundet Mandat, og at Udfaldet af Forhandlingen altsaa forud var afgjort, om end ikke bekendt. D'Hrr. fra København har faaet, hvad de havde en utvivlsom Ret til at fordre, og dermed maa de foreløbig være tilfreds. At Indbydelsen til Mødet kom til at staa i den Form, den havde ved første Indrykkelse, skyldes den uheldige Forveksling af en Klade med det af Festkomitéen vedtagne Manuskript — her er altsaa ikke Tale om diktatoriske Bestemmelser.

»Naar hver Mand gør sin Pligt, gaar der intet itu«. Nej, ganske vist! Men Erfaringen lærer os, at der altid er Folk, som *ikke* gør deres Pligt, idet Menneskene nu en Gang ikke er som de burde være, og hvad bliver saa Følgen?

Det viser sig ogsaa bedst, naar man betragter den tyske Forening, som Hr. H. J. opstiller som Mønster for os. Det er mig fuldstændig bekendt, at den arbejder med et saadant blandet Formaal som det Hr. H. J. nu virker for hos os. Men han glemmer at tilføje, hvad der dog ogsaa maa være ham bekendt, at dette Forhold har affødt en »Schuster«forening, der tæller Tusinder af Medlemmer, og som modarbejder hin; en saadan Udvikling vilde jeg meget betakke mig for at se hidført her i Danmark. Jeg antager ikke, at hvad der passerer i de forskellige Lokalforeninger skal holdes hemmeligt, og naar jeg har holdt mig à jour med, hvad der foregik i Aarhus, kan Hr. H. J. vel næppe have noget derimod. Han har jo ogsaa haft sine velvillige Meddelere herfra — de har imidlertid bragt ham falske Efterretninger, medens min Meddeler har vist sig paalidelig. Skulde Hr. H. J. en anden Gang ønske Oplysninger herfra, da er jeg ganske til hans Tjeneste; de skal da ikke komme til at lide af Mangel paa Sandhed.

Odenseforeningens Optræden i 1876 er det ikke min Sag at gøre Rede for; jeg stod den Gang paa en anden Post og gjorde min Pligt indtil alle Efterretninger udeblev. Faa har i sin Tid været saa begejstrede for Forbundets Sag som jeg, det kan jeg forsikre d'Hrr. om, som nu laster min Forsigtighed. Man vil paastaa, at jeg den Gang mistede en fordelagtig Plads paa Grund af min Virksomhed for denne Sag. Men Enden paa den Historie tør jeg vel nok sige kan retfærdiggøre min Forsigtighed *nu*. Den Behandling, Københavnerne den Gang lod Provinskollegerne blive til Del, synes jeg nok kunde være skikket til at skræmme os fra at foretage et Forsøg nu igen.

Med Hensyn til Strejkebidraget herfra undrer det mig, at det kan være Hr. H. J. ubekendt, at det af ham omtalte Bidrag Kr. 4,80 *var betegnet som første Bidrag,* og at der senere hver Uge er sendt en lille Sum. Foretager man en almindelig Beregning over, hvad enhver havde at yde, »naar hver Mand gør sin Pligt«, saa vil man finde, at et Uge-Bidrag paa 15 Øre fra hver af Danmarks 800 à 900 Typografer udgør 120—135 Kr. ugenlig, hvilken Sum vel maa siges at være tilstrækkelig, især naar man véd, at Arbejdsløshedskassen tillige er bleven angreben (hvilket nu ved den sidst vedtagne Ændring er umuliggjort i Fremtiden). Det har jo ogsaa vist sig, at der er Overflødighed af Penge i Strejke-

*) Udhævet af mig.

kassen. At to Skruebrækkere er komne herfra, er mig bekendt; Hr. H. J. synes ikke at være langt fra at mene, at Odenseforeningen ligefrem har sendt dem til Aarhus! Det undrer mig, at han vil tro paa, hvad Folk, der ikke har mere Ære i Livet end at de indlader sig paa den Slags Affærer, siger til deres Undskyldning. Den første — som jeg ikke vil navngive — forsvandt herfra uden at berigtige sin Bog og uden at nogen vidste, hvor han var bleven af, før jeg fik hans skriftlige Udmeldelse dateret fra Horsens. Hans Bog og Udmeldelse blev øjeblikkelig afsendt til Hovedbestyrelsen og jeg gjorde ikke videre ved Sagen, idet jeg antog, at en Meddelelse herom til Udvalget for Aarhus Typografer vilde komme for sent. Den anden, Nicolaj Christiansen, har, da jeg ved hans Afrejse sagde ham, at jeg meget ugærne viserede ham vest paa, for at han ikke skulde falde i Fristelse, givet mig Haandslag paa, at han ikke vilde tage Plads i »Jyllandsposten«. Mere kan man dog ikke gøre.

Idet jeg nu foreløbig tager Afsked med Hr. Harald Jensen og mine øvrige Angribere, haaber jeg at have udtalt mig saa udførligt, at jeg ikke behøver at trætte Læserne ved nye Artikler, som dog i det væsenlige maa blive Gentagelser. Endnu skal jeg tilføje, at Hr. H. J. for den store Agtelses Skyld, hvormed vi hidtil har set op til ham i hans Virksomhed for Foreningen, ligefrem skylder sig selv at gøre Rede her i Bladet for den Signalforandring som han vist ikke vil nægte, at han har foretaget, siden han i 1882 skrev sine Fremtidsbetragtninger.

Odense, den 8de Juni 1884. WARBERG.

„Dansk typografisk Forening"s Repræsentantmøde i Odense.

Den 1. Juni 1884.

Kl. $11^1/_2$ aabnede Foreningens Formand, Hr. LIND, Mødet, og det viste sig da, at der foruden Hovedbestyrelsen var mødt Delegerede fra 28 forskellige Byer, nemlig: Aalborg, Aarhus, Faaborg, Fredericia, Hillerød, Hjørring, Holbæk, Horsens, Kallundborg, Kolding, Køge, Nakskov, Nyborg, Nykøbing p. M., Næstved, Odense, Randers, Ringkøbing, Ringsted, Roskilde, Rudkøbing, Skive, Slagelse, Sorø, Svendborg, Thisted, Vejle og Viborg samt 3 Delegerede fra »Den typografiske Forening« i København. — Efter at Forsamlingen havde valgt WEBER (Aarhus) til Dirigent og Redaktør HANSEN (Ringkøbing) til Sekretær, gav FORMANDEN en kort Oversigt over Foreningens Virksomhed siden sidste Repræsentantmøde (1882), hvoraf det fremgik, at Kassebeholdningen, som den Gang var 1509 Kr., nu var ca. 6500 Kr. I Sygeunderstøttelse er der i de to forløbne Aar udbetalt 3039 Kr. 86 Øre, til Rejsende 1887 Kr. 38 Øre og i Begravelseshjælp 450 Kr. foruden mindre Beløb til Arbejdsløse. Foreningen staar i Gensidighed med 20 forskellige andre typografiske Foreninger. Den 1. Juli 1883 var den Mand traadt tilbage fra Formandspladsen, som har haft en saa væsenlig Del i Foreningens Tilblivelse.

— Der var fremkommet ikke mindre end 127 Ændringsforslag; en stor Del af disse var dog kun at betragte som Redaktionsændringer. — Til Punkt 2 paa Dagsordenen (Foreningen virker tillige hen til en Forbedring af Typografernes Arbejdsvilkaar), som var indsendt fra Hillerød, stillede Aarhus-Repræsentanten, HARALD JENSEN, straks en Underændring, der lød saaledes: »Tillige søger den (Foreningen), hvor Forholdene nødvendiggør og tillader det, at virke hen til en Forbedring af Medlemmernes Arbejdsvilkaar nærmest ved at stille sig mæglende imellem Parterne; ligesom den ogsaa stræber at benytte sin Avtoritet til at optræde hæmmende lige over for Lærlingeuvæsenet og Kvindearbejdet i Faget.«

Efter at PETERSEN (Hillerød) havde taget sit Forslag tilbage til Fordel for sidst nævnte, udviklede HARALD JENSEN i et udførligt Foredrag Nødvendigheden af, at Foreningen ogsaa optog Spørgsmaalet om Arbejdsvilkaarene paa sit Program. Taleren dvælede især ved det stedse mere og mere om sig gribende Lærlingeuvæsen og betonede stærkt, at det var en fredelig Overenskomstens Vej, der maatte tilstræbes, men kunde dog samtidig ikke nægte, at man ikke burde vige tilbage for Benyttelsen af mere presserende og tvingende Midler, som f. Eks. Strejken, naar andet ikke kunde være. Han vilde opfordre Forsamlingen til at give d'Hrr. Repræsentanter for den københavnske Forening Lejlighed til at udtale sig saavel om dette Punkt, som om det Maal, sidstnævnte Forening tilstræber, da det var af overordenlig Betydning ikke alene for »Dsk. t. F.«s Medlemmer, men for den typografiske Stand i sin Helhed. Endnu en Gang anbefalede Taleren indtrængende sit Forslag til Vedtagelse.

P. L. ERICHSEN (Odense), WESTERMANN (Randers), FRANTZEN (Køge), GROTH (Kolding) m. fl. talte imod Forslaget, idet de fremhævede det forkastelige i, at Foreningen paa sit en Gang ypperligt dannede Grundlag nu vilde optage dette Spørgsmaal, som kun vilde medføre Splittelse. De fleste af Forslagets Modstandere fremhævede dog, at de godt forstod Spørgsmaalets Vigtighed, og at det ogsaa en Gang maatte komme dertil, at det blev taget med paa Programmet, men det var for tidligt, mente man; Foreningen var for ung. Om en tre à fire Aar kunde der maaske være Tale om at tage det for igen.

Efter at Forsamlingen havde vedtaget, at én af de københavnske Delegerede skulde have Lov til at udtale sig, tog DECHER paa sine Medkollegers Vegne Ordet. Han sluttede sig til Harald Jensen og anbefalede en snarlig Sammensmeltning af de to Foreninger. Taleren udviklede i et længere Foredrag de typografiske Forhold i København som de er for Tiden og fremhævede navnlig de Udtalelser, der var fremkomne paa Generalforsamlingen d. 24. Maj. Den Aand, der gik igennem disse Udtalelser, viste, at de københavnske Kolleger vilde forlange, at »Dsk. t. F.« maatte stille sig imødekommende og hjælpende over for Københavnerforeningen med Hensyn til de Formaal, denne havde at gennemføre, hvis der for Fremtiden ønskedes Hjælp fra disse i lignende Tilfælde, som det i »Jyllp.« I modsat Fald vilde en saadan ganske sikkert udeblive. Den nye Tarif skal nu snart træde i Kraft, og her stod Københavnerne

ogsaa magtesløse over for Provinsianerne, hvis ikke der blev taget Forholdsregler derimod. Taleren vilde derfor varmt anbefale Harald Jensens Ændring til § 28.

Endelig efter en $2^1/_2$ Time lang Diskussion om dette Punkt *forkastedes* det med 259 Nej imod 93 Ja. — *For Forslaget stemte:* Harald Jensen (Aarhus) med 65 St., Johansen (Ringsted) med 9 St., Christensen (Nykøbing p. M.) med 4 St., Lund (Holbæk) med 5 St. og Petersen (Hillerød) med 10 St.

Blandt de Ændringer, der *vedtoges* og som vil faa mer eller mindre væsenlig Betydning, skal her nævnes:

1) de Lokalforeninger, som har 20 Medlemmer og derover, vælger fremtidig to Repræsentanter.

2) I § 28 (om Medlemmernes Pligter osv.) indsættes en Pasus gaaende ud paa, at ethvert Medlem, der ikke overholder Foreningens Love i alle deres Bestemmelser eller gør Forsøg paa Omgaaelse af Lovene, der har Besvigelse *eller Modarbejdelse* af Foreningen *eller en med denne gensidig Forening* til Hensigt — straks udelukkes af Foreningen og ikke mere optages.

3) Rejseunderstøttelsen forhøjedes fra 3 til 5 Kr.

4) Sygehjælpen, som nu er 10 Kr. ugenlig, forhøjedes til 1 Kr. 75 Øre pr. Dag, som udbetales hver 7de Dag, men den Syge fritages ikke mere som hidtil for at yde Kontingent.

5) Begravelseshjælpen forhøjedes fra 50 til 60 Kr.

6) Foreningen understøtter sine Medlemmer i Tilfælde af uforskyldt Arbejdsløshed, *der ikke er foraarsaget ved Stridigheder om Arbejdsvilkaarene.*

7) Repræsentantmødet henstillede til Hovedbestyrelsen at træffe en Overenskomst angaaende Organets ugenlige Udgivelse.

8) Forskellige Forslag om Kvinders Optagelse i Foreningen forkastedes.

Der bevilgedes saavel den tidligere som den nuværende Formand som Anerkendelse af deres Virksomhed for Foreningen 100 Kr. hver.

Efter at Forhandlingen var bleven tilendebragt henimod Kl. 7, blev de Delegerede indbudt til at tage Odense Raadhus med Taarn i Øjesyn, og efter en kort Spaseretur i »Læseforeningens Have« tog Fællesmaaltidet sin Begyndelse. Under dette herskede en rigtig kollegial og munter Stemning, som kulminerede ved Afsyngelsen af 3 af Kollegerne i Odense forfattede Sange. Det vilde tage for megen Plads at opregne alle de Skaaler, der blev udbragt, men som alle vidnede om den kollegiale Følelse, der beherskede Repræsentanterne.

Strejken i »Jyllandsposten«.

Noget egenligt nyt er der ikke at melde angaaende Arbejdsnedlæggelsen i dette Blads Trykkeri. Følgerne af Blokaden er stadig at se paa Bladet, der vrimler af Bogstavfejl og er ligefrem svinsk trykt, thi Chr. Nielsen kan ikke faa fat paa nogen Trykker, som vil arbejde i en Forretning, der drives med Skruebrækkere. For en 14 Dages Tid siden, da Skruebrækker-Ombrækkeren skulde brække en ledende Artikel om, stillede han Stykkerne saaledes sammen, at intet Menneske hverken kunde finde ud eller ind i den, hvorfor den maatte trykkes om i næste Nr. Samtidig stillede han en Notits om »Mennesker med Hale« ind under »Told- og Skibsintrader« og fik da sin Afsked fra Bestillingen som Ombrækker og Faktoren, der under de gamle Forhold var fri om Natten, maa nu brække om, da der ikke *blandt Skruebrækkerne findes en eneste, som kan paatage sig dette.* Sammenstød mellem »Personalet« foranlediget ved, at de fleste af dem er ualmindelig hengivne til Drik, hører saa at sige til Dagens Orden deroppe, og der vanker ofte braadne Pander. Samme Nat, som den ovennævnte Ombrækningsfejl indtraf, var der nok stor Ballade deroppe, nærmest foranlediget ved, at Skruebrækker Alfred Christian Nielsen fra Aalborg producerede sig med en ualmindelig »Bjørn« for sine værdige Kolleger, og i Fredags Aftes var der atter Slagsmaal imellem dem. Saaledes er Forholdene paa Chr. Nielsens Trykkeri, skønt han har indført en ny »Husordning«, der lader til at have gjort den stik modsatte Virkning af, hvad den har tilsigtet. Slagsmaal og andre Optrin i »Jyllp.«s Trykkeri hører snart til et staaende Samtale-Æmne blandt Publikum i Aarhus. Typograferne har foreløbig intet andet at gøre, end at lade Forholdene udvikle sig deroppe saaledes som det hidtil er sket og rolig afvente den Dag, da Chr. Nielsen bliver nødt til at sparke de i alle Henseender derangerede Personer ud af sit Trykkeri. »**Jyllandsposten«s Blokade bedes derfor fremdeles overholdt paa det strængeste.**

Aarhus, d. 10. Juni 1884.

Korrespondance.

Aarhus, d. 7. Juni 1884.

Hr. Redaktør! Maa jeg bede Dem om at optage følgende Berigtigelse til den Meddelelse, der stod at læse i det sidste Nr. af »Typograf-Tidende«, om en ved mindelig Overenskomst opnaaet Forhøjelse af Arbejdslønnen i »Aarhus Folkeblad«s Trykkeri. Lønnen er forhøjet fra 26 *til* 27 Øre pr. Tusinde Bogstaver, og skudt Sats i Teksten med Undtagelse af Føljetonen beregnes efter Højde. Derimod har Redaktionen ikke *forpligtet* sig til at skaffe alle Typograferne Manuskript til enhver Tid og kan selvfølgelig ikke overtage en saadan Forpligtelse, særlig over for de ustadige Typografer, der ikke passer Arbejdet tilfredsstillende, hvorimod Redaktionen som hidtil vil drage Omsorg for at skaffe de pligtopfyldende Typografer tilstrækkeligt Arbejde.

Ærbødigst
N. Johan Laursen,
Redaktør af »Aarhus Folkeblad«.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

J. H. Bornemann (sidst arbejdet hos Bordings Efterfølger. Valentin og Lund).

C. J. Nielsen (sidst arbejdet i Holbæk. Valentin og Lund.)

Peter Marius Dabelsteen (udlært 1. Juni 1884. Fjeldsøe.)

Julius Jørgensen (Trykker, tidligere Medlem af »Dansk typografisk Forening«. Fjeldsøe.)

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Til de strejkende Typografer har Undertegnede modtaget følgende Bidrag fra København:

Berlingske (6) 7 Kr.; I. Cohen (3) 5,40, ved en Trykfejl i sidste Nr. stod 1,50. Ialt modtaget 454 Kr. 10 Øre.

Afsendt	452 Kr. 50 Øre.
Porto.....	1 — 60 —
	454 Kr. 10 Øre.

København, d. 12. Juni 1884. L. D. Berg,
Kasserer.

Lørdagen den 14. Juni, Aften Kl. 10, afholdes i »**Sortedamslund**« *(Havepavillonen)* en

ekstraordinær Generalforsamling

med følgende Dagsorden:

1. De Delegerede til Mødet i Odense vil aflægge Beretning om deres Virksomhed.
2. Forslag fra »Dansk typografisk Forening« om at udgive »Typograf-Tidende« som Ugeblad.
3. Budgettet for 2det Halvaar.
4. Opstilling af Kandidater til Voldgiftsretten.

Talrigt Møde udbedes.

Den til førstk. Lørdag averterede **Assemblée** udsættes herved til **Lørdagen den 28de Juni.** STYRELSEN.

Halvaarligt Budget.

Indtægt.

Medlemsbidrag	2200 Kr.
Abonnement paa »Typograf-Tidende«	25 —
Avertissementer	14 —
»Dansk typografisk Forening«, 1/3 af Udgiften ved Udgivelsen af »Typograf-Tidende«	375 —
Renter	204 —
	2818 Kr.

Udgift.

Faste Understøttelser	87 Kr.
Rejsehjælp	300 —
Leje af Lokale	100 —
Administration	30 —
Tidsskrifter og Bladhold	30 —
Budeløn	90 —
Bogtrykkerarbejde	70 —
Trykning af »Typograf-Tidende«	850 —
Redaktions-Honorar	200 —
Udgift til Bladets Forsendelse til Medl. af »Dansk typ. Foren.«	70 —
Formandens Honorar	50 —
Kassererens do.	175 —
Forskellige Udgifter	100 —
Understøttelse til Arbejdsløse	300 —
Til Bibliotheket	50 —
	2502 Kr.
Paaregnet Indtægt	2818 Kr.
Do. Udgift	2502 —
Overskud	316 Kr.

Obs. Vi tillader os herved at anmode d'Hrr. Lokalforeningsformænd om til Stadighed at meddele os Kollegers dødelige Afgang, og da særligt Vedkommendes fulde Navn, Alder, Fødeby og Dødsaarsag. Red. af »Typ.-Tid.«

Typografernes Hjælpekasser.

Fra 1. Juli fratræder Hr. STIBOLT som Læge for Medlemmerne af Sygekassen, der bor paa Vesterbro. Fra samme Tid er i hans Sted antaget Hr. **Køster, Vesterbrogade 128, 1. Sal,** der træffes fra 12—1 Formiddag. Lægekortet bedes forevist ved Konsultation.

København, d. 10. Juni 1884. STYRELSEN.

Undertegnede træffes i sin Bopæl, Korsgade 24, 1. Sal, hver Søgnedag fra Kl. 1½—2½ og Søndag Formiddag fra 9—12. Udbetaling af Penge samt Udstedelse af Blanketter til Indlæggelse paa Hospitalerne finder kun Sted i mit Hjem.

N. HANSEN,
Kasserer.

Lørdag d. 28. Juni Kl. 9 afholder »Den typografiske Forening« i Lokalet paa Sortedamslund sin første *Aftenunderholdning og Assemblé* i Sommer med Assistance af *Typografernes Sangforening og Hr. Skuespiller Edw. Hansen.*

Program:

1) **Fahrbach**: Ungarsk Marsch.
2) Deklamation.
3) a. **Nordraak**: Norsk Fædrelandssang.
   b. **Rung**: Hundeglammet.
   c. **Wennerberg**: Fanmarsche.
   } Typ. Sangf.
4) **Vekslende Themaer**: Sangmonolog af *b.*, foredrages af Hr. *Edw. Hansen.*

---

5) **Strauss**: Wo man singt.
6) a. **J. Glæser**: Heden.
   b. **Mendelssohn**: Drikkesang.
   c. **A. Södermann**: Og jeg vil ha' mig en Hjærtenskær.
   } Typ. Sangf.
7) Humoristisk Foredrag af Hr. *Edw. Hansen.*

Derefter Assemblée til Kl. 3.

Billetter à 50 Øre for en Herre faas fra Lørdagen d. 21 Juni hos Styrelsens Medlemmer. Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.

Typografernes Sangforening.

I Aften: Intet Møde i Aahuset paa Grund af Generalforsamlingen i Typografisk Forening. *Næste Løverdag:* bedes alle Sangerne møde i Aahuset Kl. 9 for at gennemgaa Sangene til Aftenunderholdningen i Sortedamslund; der efter afholdes et lille Sct. Hans Sold.

STYRELSEN.

Sommertur

med Damer finder Sted Søndagen den 6te Juli. Kl. 8 Morgen køres til Nyholte Kro, hvor Fællesmaaltid finder Sted; Turen gaar derfra over Søllerød og Ørholm, hvor Forfriskninger nydes, til Sorgenfri og Lyngby, hvor der er Fællesspisning (Middag), og hvorfra man haaber at kunne returnere med Ekstratog Kl. 12 Nat. STYRELSEN.

Brevkasse.

Typograf J. R. LYNG, Bogense, bedes at opgive sin Adresse til Lokalforeningsformanden i *Aarhus*, ARNOLD V. OLSEN, »Aarh. Amtstid.«

KUNDGØRELSER.

En flink, yngre Maskintrykker,

der er særlig øvet som Akcidenstrykker, kan straks faa Plads. — Billet, mrkt. »Trykker 14«, indlægges paa »Typograf-Tid.« Ekspedition.

Pladsen som Maskinmester paa »Aarhus Amtstidende«s Bogtrykkeri er besat.

Nogle næsten nye Skriftreoler sælges meget billigt.

L. HARTWICH.
26, Borgergade 26.

Uldtrøjer, Bluser og Blusestoffer,
Strømper og Sokker,
Kraver, Flipper og Manschetter,
Humbug og Slips m. m.

anbefales fra

G. Clausen,
Rørholmsgade Nr. 7.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 14. | København, den 28. Juni 1884. | II. Aargang.

TARIFEN.

Paa Tirsdag skal altsaa den nye Tarif træde i Kraft, og i hvor vel det maa antages, at enhver, der er Medlem af »Den typografiske Forening«, er paa det Rene med, hvorledes han har at stille sig over for Tarifen, vil det maaske alligevel ikke være af Vejen at give nogle Vink desangaaende.

Som bekendt skal Tarifen indføres paa alle de Bogsætterier, hvis Ejere er Medlemmer af »Foreningen af danske Bogtrykkere«, ligesom ogsaa ethvert Medlem af »Den typografiske Forening« er forpligtet til, paa de Bogsætterier, hvis Ejere *ikke* er Medlem af førstnævnte Forening, at forlange den gennemført. Dette sidste vil bedst kunne ske derved, at de forskellige Personaler vælger et Par Medlemmer til at forhandle med deres respektive Principaler om Indførelsen af Tarifen. Saafremt vedkommende Principal erklærer sig rede dertil, forelægges der ham et Eksemplar til Underskrift, hvorefter dette underskrevne Eksemplar overleveres til Formanden. Skulde nogen Principal imod Forventning henholdsvis nægte at underskrive eller at indføre Tarifen paa sit Trykkeri, maa der ligeledes uopholdelig gøres Meddelelse derom til Formanden. De Afsendinge, der skal underhandle med deres Principaler, maa selvfølgelig handle efter Konduite, dog maa de i hvert Tilfælde holde fast ved, at der ikke maa rokkes ved Tarifens enkelte Bestemmelser, der fastsætter Principalernes og Typografernes gensidige Pligter og Rettigheder.

I det Tilfælde, hvor Tarifen formentlig er bleven krænket enten af den ene Part eller af den anden, henvender den formentlig forurettede Part sig til Voldgiftsrettens Formand (hvis Navn senere vil blive bekendtgjort) med en skriftlig motiveret Klage, og er det en Selvfølge, at vedkommende Parter i Medfør af Tarifens »almindelige Bestemmelser« § 2, er forpligtet til at underkaste sig Voldgiftsrettens Dom. Det samme gælder med Hensyn til den Husorden, der af Bogtrykkerforeningen er opstillet til Indførelse paa de Bogsætterier, hvis Ejere er Medlemmer af nævnte Forening. Finder Typograferne, at der i denne er fastsat Bestemmelser, der formentlig er et Indgreb i deres personlige Frihed, har de ligeledes saavel en Ret som en Pligt til at indanke denne Husorden for Voldgiftsretten. Vi benytter her Lejligheden til at bemærke, at da Bladsætternes Forhold ikke er ordnet ved denne Tarif, kan der vel fornuftigvis heller ikke være Tale om, at deres Forhold falder ind under Voldgiftsrettens Omraade; Bladsætterne har det altsaa i deres Haand at ordne deres Sager uden Hensyn til den nye Tarif. Imidlertid er det givet, at ingen af dem vil arbejde under Vilkaar, der er daarligere end dem, Bogsætterne nu vil komme til at arbejde under.

Angaaende Overholdelsen af Tarifens enkelte Punkter kan vi ikke noksom paalægge vore Kolleger, at vise en besindig, men fast Optræden; i Særdeleshed venter vi af dem, at de loyalt vil overholde den Tarif, som med stor Majoritet er vedtagen af begge Foreninger. Vi har alt tidligere udtalt, at Tarifen indeholder flere for vore Kolleger ubehagelige Punkter, men ikke desto mindre er det deres Pligt at bøje sig for Majoritetsbeslutningen, der har sanktioneret disse Punkter.

I det Haab, at Typograferne maa faa Gavn af den nye Arbejdsorden, skal vi endnu kun udtale det Ønske, at ingen Bogtrykker her i Byen maa give os Anledning til repressive Foranstaltninger.

Den ekstraordinære Generalforsamling

i Sortedamslund den 14de Juni.

Til Dirigent valgtes N. HANSEN, til Sekretær R. TH. ANDERSEN.

FORMANDEN beklagede, at Medlemmerne sædvanligvis mødte saa sent, at det hver Gang blev nødvendigt at udsætte Generalforsamlingen en Timestid eller mere, og gav derefter en Beretning om de københavnske Delegeredes Virksomhed ved Repræsentantmødet i Odense. Allerede paa Rejsen fra København til Odense var de ved Samtale med medrejsende Repræsentanter for de sjællandske Lokalforeninger snart blevne overtydede om, at Provinskollegerne stemte imod Hillerødforslaget. Paa Mødet blev der paa Forslag af Harald Jensen vedtaget, at en af de københavnske Delegerede maatte tage Ordet (se Referatet fra Mødet i forr. Nr. af »Typ. Tid«). Da det ikke lykkedes at gennemføre Hillerødforslaget, fik vore Delegerede ved Harald Jensens Hjælp § 28 ændret saaledes, at vi kan udelukke tilrejsende Provinskolleger, som har forsét sig mod Foreningen. Ligeledes blev det vedtaget, at Navnene paa de nye Medlemmer i »Dansk typ. Forening« herefter optages i »Typ. Tid«, saa der kan gøres Indsigelse ogsaa fra København. — Med Hensyn til Valg til Medlemmer af Voldgiftsretten, anmodede Taleren om at foreslaa saadanne Kolleger, som havde Mod til at staa fast paa deres Ret. Principalerne havde valgt d'Hrr. LEVISON, L. MADSEN og JACOB NIELSEN og som Supleant LUDV. JØRGENSEN.

Flere Medlemmer blev foreslaaet til Voldgiftsretten, deriblandt de tre Delegerede fra Odensemødet, hvortil H. P. LASSEN bemærkede, at det var urigtigt hertil at stemme paa én Bogsætter og to Bladsættere, da Tarifen var skreven for Bogsættere. — C. C. JENSEN vilde foreslaa tre af de fem Medlemmer, der havde siddet i Tarifkommissionen, da de var bedst kendte med dens Enkeltheder, og vilde, da det var en Bogsætter-Tarif, stemme for Hansen-Pugh, Bøhm og N. Hansen. — H. P. LASSEN indsaa ikke, hvorfor Jensen kun vilde stemme for Medlemmer af Tarifkommissionen. Principalerne havde ikke til Voldgiftsretten valgt noget Medlem af deres Styrelse; det var heller ikke nødvendigt at bebyrde vor Formand med mere Arbejde. — HEINEMANN ønskede Formanden valgt og foreslog desuden P. Christensen og P. L. Petersen. — FORMANDENS Tid var meget optaget, derfor vilde han helst bede sig fritaget for Valg. Det var klogest at stemme paa Medlemmer af Tarifkommissionen; han saa gærne P. Christensen valgt, men frygtede for, at han af Mangel paa Tid ikke vilde modtage Valg. — EMIL PETERSEN, som ogsaa var foreslaaet, vilde helst bede sig fritaget. Han ønskede dog gærne at se én Bladsætter i Voldgiftsretten; man kan være Bladsætter den ene Dag, Værksætter den anden og omvendt. I forekommende Tilfælde kunde man jo søge de nødvendige Oplysninger. Han fandt det ogsaa heldigt, at man valgte tre Medlemmer af Tarifkommissionen. —

Efter at forskellige Medlemmer var foreslaaede, gav Afstemningen følgende Resultat: Bøhm 64, Emil Petersen 46, P. Christensen 34, H. P. Lassen og Decher hver 31, C. C. Jensen og Hansen-Pugh hver 17 Stemmer. N. Hansen og P. L. Petersen nægtede at modtage Valg.

Med Hensyn til den næste Sag paa Dagsordenen: Forslag fra »Dansk typ. Forening«s Styrelse om at udgive »Typograf-Tidende« som Ugeblad, udtalte FORMANDEN, at der paa Repræsentantmødet i Odense forelaa det Forslag, at »Dansk typ. Forening« selv skulde udgive et Fagblad, hvilket Forslag der slet intet Hensyn blev taget til, hvorimod Harald Jensen foreslog, at »Dansk typ. Forening«s Styrelse skulde forhandle med »Den typ. Forening«s Styrelse om at lade »Typograf-Tidende« udgaa som Ugeblad, og Styrelsen havde nu fra »Dansk typ. Forening«s Hovedbestyrelse modtaget en Skrivelse desangaaende. »Den typ. Forening«s Styrelse haaber, at Medlemmerne vil slutte sig til dette Forslag. Ved Vedtagelsen af dette vil man undgaa Udgifter til en Del Løbesedler, som hver Gang mindst koster 5 Kr., og Forholdene gør det ogsaa mere og mere nødvendigt, at Bladet udgaar tiere. Styrelsen havde foreslaaet, at »Dansk typ. Forening« betaler $^2/_5$ og vor Forening $^3/_5$. — DIRIGENTEN sluttede sig til Forslaget. Merudgiften vilde formindskes dels ved, at »Dansk typ. Forening« maaske vilde betale mere, og dels sparedes en Del, naar der ikke behøvede at udgaa Løbesedler, Dobbelt-Numer eller Tillæg. — Efter nogle Repliker mellem N. P. NIELSEN, H. C. NIELSEN, DIRIGENTEN og HEINEMANN om Fastsættelsen af den Sum, »Dansk typ. Forening« skulde betale til »Typ. Tid.«, udtalte FORMANDEN, at fik vi $^2/_5$ i Stedet for $^1/_3$ og selv beholdt Ret til at redigere Bladet, kunde vi være tilfreds. Fordrede vi for meget, kunde vi let risikere, at »Typ. Tid.« kun blev Organ for de københavnske Typografer. — CHARLES THOMSEN fraraadede Forslaget og vilde heller se »Typ.-Tid.« indskrænket. Forholdene i denne Tid har medført, at Bladet maatte udgaa i forstørret Skikkelse, men dette vil næppe behøves efter 1ste Juli. — H. P. LASSEN var af modsat Mening og anbefalede at stemme for Forslaget. — V. PETERSEN vilde ligeledes stemme for Forslaget. Det var urigtig at tro, at de københavnske Delegerede intet havde udrettet ved Odense-Mødet. Var det tidligere vedtaget, at Bladet skulde udgaa tiere, havde det nu været til Gavn for de typografiske Arbejdere. Man skulde ikke

smaalig forlange, at »Dansk typ. Forening« skulde bære Halvdelen af Udgiften til Bladet. Hovedsagen var, at det blev et virkeligt Organ for de typografiske Arbejdere. Der var ved det Møde, paa hvilket Tarifen blev vedtaget, bleven sagt, at Typograferne gik i Spidsen for de danske Arbejdere; men dette var ikke Tilfældet. Han vilde ønske, at Redaktionen vilde optage mere og skarpere Kritik over den almindelige Arbejderbevægelse. — H. P. LASSEN vilde lige overfor V. Petersen absolut holde paa, at »Typ.-Tid.« vedblev at være kun et Fagblad. — FORMANDEN var enig med V. Petersen; men han var nødt til at redigere Bladet i den Aand, som Medlemmerne ønskede det. — ALEX. RASMUSSEN holdt paa, at »Typ.-Tid.« som Fagblad ikke befattede sig med Storpolitik; han benægtede, at de tyske Fagblade behandlede almene sociale Forhold. — FORMANDEN beviste ved Eksempler, at dette netop var Tilfælde; selv Principalsorganerne kunde ikke undgaa at befatte sig med det sociale Spørgsmaal. — H. P. LASSEN: Alt, hvad der vedrører vore Forhold, kan godt optages, men intet vort Fag uvedkommende. — HEINEMANN mente, at man ikke burde udelukke Politik. Hvad der vedrører Arbejderne i Almindelighed, altsaa ogsaa de typografiske Arbejdere, kan godt behandles i »Typ.-Tid.« — V. PETERSEN: Man har sagt, at Indførelsen af Politik i Foreningens Organ vilde medføre Splittelse og Splid i Foreningen; men det var vist kun Skræmmebilleder; tværtimod troede han, at det vilde vække mere Liv blandt Typograferne.

Et Forslag af HEINEMANN: »Bestyrelsen for »Den typ. Forening« bemyndiges til at forhandle med »Dansk typ. Forening«s Hovedbestyrelse om en heldig Ordning til en Forandring af Foreningens Blad til Ugeblad« — vedtoges med 62 Stemmer, hvorimod et Forslag af H. C. Nielsen, P. Nielsen Friis, V. A. Pedersen og Sønnichsen: »Den typ. Forening« stiller som en absolut Betingelse for at Bladet udvides til Ugeblad, at »Dansk typ. Forening« udreder Halvdelen, efter som begge Foreninger har lige stor Nytte deraf. Dog at Redaktionen forbliver i København« — forkastedes (7 stemte for).

FORMANDEN foreslog paa Grund af den Bemyndigelse, Styrelsen havde modtaget, at udsætte Behandlingen af Budgettet til denne Sag var ordnet.

Herved beder jeg venligst Hr. Warberg undskylde, at jeg paa Grund af forskellige lokale Forhold, der fuldstændig har optaget min Tid saa godt som baade Nat og Dag, ikke ser mig i Stand til nærmere at belyse hans Artikel i dette Nummer af Bladet, men maa bede ham tilgive, at jeg venter til næste Gang.

Aarhus, den 22de Juni 1884. HARALD JENSEN.

Dødsfald.

Onsdag Eftermiddag Kl. 3 afgik ved Døden efter en langvarig Brystsygdom Bogtrykker N. C. LARSEN (Firma Jørgensen & Ko.). Den Afdøde var bleven ca. 41 Aar gammel; han har været bekendt som en meget human Arbejdsgiver.

Forskelligt.

Smuds-Konkurrance. Efterfølgende »billige« Tilbud trænger ikke til nogen som helst Kommentar:

> Undertegnede ønsker gerne at overtage Trykningen af det averterede Ugeblad. De vil ikke nogen Steder kunne faa det trykt billigere, idet jeg vil trykke det uden nogen Fortjeneste — *kun Udgiften til Sætterløn*, nemlig 27 à 28 Øre pr. 1000 Bogstaver.
>
> Med megen Agtelse
>
> CARL ANDERSEN,
> Bogtrykker.
> Gothersgade 46.

Blokaden i „Jyllandsposten" vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen*, Sønderborg (dito), *Koch* (»Skuespiller«), *Frandsen*, Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen*, Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine*, Hamborg (dito), *Klein*, Hamborg (dito), *Dreyer*, København, *Martinsen*, Frederikstad, *Christiansen*, Odense, *Nielsen*, Aalborg, *Hansen*, København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard*, Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER:

CH. WARBERG (F. C. Bordings Bogtrykkeri).
H. V. NIELSEN (udlært 1. Oktbr. 1882 hos C. L. Hansen, arbejdsløs).
CHR. RASMUSSEN (Rasmussen & Olsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDSLETTET:

DANIEL MEYER (Knudtzon).

Valget til Voldgiftsretten.

Ved Valget til Voldgiftsretten, som afholdtes henholdsvis den 21. og 26. Juni, blev følgende Medlemmer valgte:

Rud. Bøhm,	277	Stemmer,
P. Christensen,	218	do.
Hansen-Pugh	129	do.

som Suppleant:

C. C. Jensen,	113	Stemmer.

Voldgiftsretten bestaar altsaa af d'Hrr. Principaler LEVISON, LAVR. MADSEN og JAC. NIELSEN samt ovennævnte Typografer.

Tirsdagen den 1. Juli, Aften Kl. 9½, afholdes i **St. Regnegade 26** en

ekstraordinær Generalforsamling

med følgende Dagsorden:

1. Forslag om at udgive »Typograf-Tidende« som Ugeblad.
2. Budgettet for 2det Halvaar.

Talrigt Møde er aldeles nødvendigt! STYRELSEN.

Gaver til Bogsamlingen.

Fra *Oversætteren*: Zacharias Topelius: Fra det høje Nord, 4. Bind. Oversat af FR. W. HORN. — De tre Musketerer Historisk Roman af Alex. Dumas. Oversat af FR. W. HORN. 1. Levering.

I Aften Lørdag d. 28. Juni Kl. 9 afholder »Den typografiske Forening« i Lokalet paa Sortedamslund sin første *Aftenunderholdning og Assemblé* i Sommer med Assistance af *Typografernes Sangforening og Hr. Skuespiller Edw. Hansen.*

Program:

1) **Fahrbach**: Ungarsk Marsch.
2) Deklamation.
3) a. **Nordraak**: Norsk Fædrelandssang. } Typ. Sangf.
   b. **Rung**: Hundeglammet. }
   c. **Wennerberg**: Fanmarsche. }
4) **Vekslende Themaer**: Sangmonolog af *b.*, foredrages af Hr. *Edw. Hansen.*
5) **Strauss**: Wo man singt.
6) a. **J. Glæser**: Heden.
   b. **Mendelssohn**: Drikkesang. } Typ. Sangf.
   c. **A. Södermann**: Og jeg vil ha' mig en Hjærtenskær. }
7) Humoristisk Foredrag af Hr. *Edw. Hansen.*

Derefter Assemblée til Kl. 3.

Billetter à 50 Øre for en Herre faas fra Lørdagen d. 21 Juni hos Styrelsens Medlemmer. Intet Billetsalg finder Sted ved Indgangen.

I Aften er Bibliotheket lukket.

Typografernes Hjælpekasser.

Fra 1. Juli fratræder Hr. STIBOLT som Læge for Medlemmerne af Sygekassen, der bor paa Vesterbro. Fra samme Tid er i hans Sted antaget Hr. **Køster, Vesterbrogade 128, 1. Sal,** der træffes fra 8—9 Fmd. og 12—1 Eftmd. Lægekortet bedes forevist ved Konsultation.

København, d. 10. Juni 1884. STYRELSEN.

Undertegnede træffes i sin Bopæl, Korsgade 24, 1. Sal, hver Søgnedag fra Kl. 1½—2½ og Søndag Formiddag fra 9—12. Udbetaling af Penge samt Udstedelse af Blanketter til Indlæggelse paa Hospitalerne finder kun Sted i mit Hjem.

N. HANSEN,
Kasserer.

Typografernes Stiftelse.

Da der til Oktober Flyttetid vil blive en nyoprettet Fribolig at bortgive, kan Ansøgninger om denne, ledsagede af Mand og Hustrus Døbeattest, indgives til Bestyrelsen indtil Udgangen af Juli Maaned.

Tidligere Ansøgere behøver kun at anmelde, hvorvidt de ønsker at komme i Betragtning.

D'Hrr. Inkassatorer anmodes af Hensyn til Aarsregnskabet, som afsluttes med denne Maaned, at indsende Bidraget for April Kvartal saa betids som muligt.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Da jeg fra 1ste Juli fratræder Stillingen som Formand for »Dansk typografisk Forening«, bringer jeg en venlig Tak til Medlemmerne for den mig under denne min Virksomhed viste Tillid og særlig takker jeg d'Hrr. Lokalforeningsformænd for godt og venskabeligt Samarbejden.

Aarhus, den 23de Juni 1884. H. LIND.

For saa tidlig som muligt at kunne aflægge indeværende Halvaars Regnskab anmodes d'Hrr. Lokalformænd om at indsende April Kvartals Regnskab — ledsaget af Kvitteringer over hafte Udgifter — til undertegnede Hovedkasserer for Foreningen *senest 18. Juli.*

Aarhus, d. 23. Juni 1884. JOH. LUND,
Østergade 27.

Typografernes Sangforening.

Sommertur med Damer

finder Sted Søndag den 6. Juli. Mødetid Kl. 9¼ Form. ved den store Station. Turen gaar til Nyholte, hvor der i Kroen er Fællesspisning. Derefter spadseres over *Søllerød, Orholm* (i hvis Kro Forfriskninger indtages) *Ravnholmene* og *Brede* til *Lyngby*, hvor der i »Hotel Lyngby« afholdes Fællesmaaltid og om mulig en lille Dans. Man venter at kunne returnere med Ekstratog fra Lyngby Kl. 12 Nat.

Betalingen er for Medlemmerne 4 Kr. 50 Øre, besøgende Herrer 4 Kr. 75 Øre, og for Damer 4 Kr. 50 Øre. — Tegningen sker i Aften i Sortedamslund samt hos Styrelsen: A. AUENER, »Berl. Tid.«, BYNCK, Græbes Tr., og CARLSEN, Lunos Tr. *indtil Onsdag den 2. Juli, Aften.* Medlemmerne bedes tegne sig førend denne Frist, for at Værterne kunne faa Antallet opgivet.

Brevkasse.

Korrespondancerne fra *Slagelse* og *Viborg* maa desværre vente til næste Nr.

KUNDGØRELSER.

Bogtrykker-Farve.

For en velrenomeret og prisbelønnet prima fransk Bogtrykfarvefabrik, søges en dygtig energisk Repræsentant. En Fagmand vil blive foretrukken. Billet mrkt. H. 04224, tilstilles **Haasenstein & Vogler, Hamburg.**

Et lille Bogtrykkeri

med en Hurtigpresse, næsten nyt, er billigt til Salg, og paa favorable Vilkaar. Man henvender sig Løvstræde 8, 2den Sal.

Prokurator **Søborg.**

Typograf.

En yngre flink Avis- og Accidenssætter (fri for Militærtjeneste) søger Plads — helst fast — at tiltræde i Slutningen af næste Maaned. Den Søgende kan tillige paatage sig Avisombrydning. Billet, mrkt. »Typograf«, indlægges paa »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

En yngre flink Sætter

kan straks faa Plads i »Skanderborg Amts Avis«s Bogtrykkeri.

MARTIUS TRUELSENS BOGTRYKKERI

Nørrevoldgade 21

anbefales med Udførelsen af alle Slags mere komplicerede Arbejder, navnlig Farvetryk. Da Forretningen ganske særlig er anlagt med den Slags Arbejder for Øje, kan der loves baade hurtig Besørgelse og billigst mulige Priser.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 15. | København, den 5. Juli 1884. | 11. Aargang.

„Typograf-Tidende".

Efter at der nu er truffet en Overenskomst imellem »Den typografiske Forening« i København og Hovedbestyrelsen for »Dansk typografisk Forening« om Udgivelsen af »Typograf-Tidende« hver 8de Dag, fremtræder nærværende Numer som Begyndelse til den nye Ordning. Dette er efter vor Mening et meget betydningsfuldt Skridt, som varsler godt for Fremtiden. De ærede Kolleger, der kender til den Periode, som ligger umiddelbart efter vor ulykkelige Strejke i 1876, kan vistnok meget godt erindre, med hvilken Beklagelse man den Gang saa sig nødsaget til at indskrænke de typografiske Arbejderes Organ til det, det nu i en længere Aarrække har været — et Fjortendagsblad. Og selv dette syntes ofte at være for meget, idet Interessen iblandt vore Kolleger for deres sociale Vilkaar og disses Forbedring var slappet i en betydelig Grad, hvorfor der udfordredes den største Taalmodighed hos de Mænd, der ledede Bladets Redaktion, ved til Stadighed at forsyne det med Stof, som Læserne kunde have Interesse af at gøre sig bekendt med. De sidste Par Aar har heldigvis vist en ikke uvæsenlig Forandring til det bedre, idet Kredsen af frivillige Medarbejdere har udvidet sig, saaledes at »Typograf-Tidende« nu atter kan fremtræde som et synligt og bestemt Udtryk for, hvilke Anskuelser og Interesser der rører sig iblandt de typografiske Arbejdere. Man har spurgt, om Trangen nu var bleven saa stor, at Foreningen skulde paatage sig den ikke ringe Mer-Udgift, som er forbunden med Bladets Udgivelse hver Uge. Hertil kan der simpelthen svares, at denne Trang allerede viser sig deri, at der overhovedet blev fremsat Forslag i denne Retning, og at det netop var Følelsen af at Bladet som Fjortendagsblad langtfra var fyldestgørende, der dikterede Forslagets Fremkomst.

Idet vi nu fremsender dette første Numer efter den trufne Overenskomst, skal vi udtale det Ønske, at ret mange af vore ærede Kolleger vilde benytte deres Organ til at fremdrage Forhold, der trænger til en Forbedring og Belysning; dette Ønske angaar saavel Kollegerne i København som i Provinserne; Opfyldelsen af dette Ønske vilde bevirke, at »Typograf-Tidende« i Virkeligheden vilde blive det, som staar i Spidsen af Bladet: et *Organ for de typografiske Arbejderes Interesser*. Vi for vort Vedkommende skal beflitte os efter bedste Evne for at gøre os den Tillid værdig, som man har vist os ved at vælge os i

REDAKTIONEN

Den ekstraordinære Generalforsamling

den 1ste Juli.

Til Dirigent valgtes C. C. JENSEN, til Sekretær R. Th. ANDERSEN.

FORMANDEN aabnede Forhandlingerne, idet han mindede om, at det paa forrige Generalforsamling var paalagt Styrelsen at underhandle med »Dansk typografisk Forening«s Hovedbestyrelse angaaende Udgivelsen af »Typograf-Tidende« som Ugeblad. Hovedbestyrelsen var gaaet ind paa at udrede $^2/_5$ af Udgifterne til Bladet, dog med det Forbehold, at »Dansk typografisk Forening« fik $^2/_5$ af Indtægten for Kundgørelser etc. i Bladet; dette havde »Den typografiske Forening«s Styrelse ment at kunne gaa ind paa; hele Indtægten var forrige Halvaar 30 Kr., »Dansk typografisk Forening«s Andel vilde deraf blive ca. 12 Kr. Han anbefalede Forslagets Vedtagelse. — CHARL. THOMSEN var ligesom forrige Gang imod Udvidelsen af Bladet, nærmest af pekuniære Grunde; han troede ikke Foreningens Kasse for Tiden vilde kunne taale denne Merudgift. De i Budgettet opgivne Summer troede han heller ikke var aldeles korrekte og beviste dette ved Eksempler. — HEINEMANN: Det syntes efter Revisoren, Hr. Thomsens Udsagn at være lidt betænkeligt at udvide Bladet nu; men han troede dog Thomsen lagde for megen Vægt paa de nævnte Talstørrelser og vilde raade til at gøre et Forsøg ved at lade »Typ.-Tid.« udgaa som Ugeblad foreløbig et halvt Aar. — FORMANDEN bemærkede, at det havde ikke stort at sige, at Thomsen opregnede en Del Tal fra Tider, hvor Bladet blev trykt i et mindre Oplag og kun var Organ for den københavnske Forening. Truelsens Opgivelse af Prisen var rigtig. Vi burde ikke tage i Betænkning at udvide Bladet; de kommende Dage vilde lægge stærkt Beslag paa det, hvis ikke den ene Løbeseddel skulde afløse den anden. Hele Merudgiften til Bladets Trykning vilde næppe overstige 200 Kr. — CHARL. THOMSEN vilde bede Formanden om Oplysning om, hvor mange Eksemplarer af Bladet, der vilde blive trykt for 32 Kr.

— FORMANDEN: 1000 Ekspl. — TRUELSEN bemærkede, at forskellige Omstændigheder gjorde ham det muligt at trykke et Ugeblad forholdsvis billigere end et 14 Dages-Blad, og at han desuden gærne saa »Typ.-Tid.« udgaa som Ugeblad, hvorfor han havde taget saa meget Hensyn til Prisen som muligt. — FORMANDEN oplæste yderligere Truelsens specificerede Pris for Trykningen af Bladet. — EMIL PETERSEN opfordrede flere Medlemmer til at udtale sig om, hvorvidt de mente, der for Øjeblikket var Trang til at udgive »Typ.-Tid.« som Ugeblad; det maatte mindes, at flere Poster: Redaktionshonorar, Budløn osv. ligeledes vilde blive fordoblede; Taleren selv troede nok, en Udvidelse var nødvendig, men han ønskede dog, at flere vilde udtale sig om denne vigtige Sag. — H. P. LASSEN fandt, der var absolut Trang til en Udvidelse. I det sidste Halvaar har Bladet været nødt til næsten stadig at udgaa med et helt eller halvt Tillæg, og dog havde vi ikke kunnet skænke vort Livsspørgsmaal nogen Omtale, fordi Tarifen ikke havde været færdig. Han vilde indtrængende anbefale at vedtage Forslaget. — HEINEMANN sluttede sig til de to foregaaende Talere. Den forestaaende Tid vil fordre store Udgifter, som enhver let vil kunne indse; men skulde det vise sig nødvendigt, for at støtte hinanden, vil vist ingen modsætte sig en Kontingentforhøjelse af 5 Øre om Ugen. — CHARL. THOMSEN troede ikke, det vilde være heldigt at lægge 5 Øre paa Kontingentet. — EMIL PETERSEN mente, at tre Maaneder vilde være tilstrækkelig til at prøve »Typ.-Tid.« som Ugeblad. Han synes ikke det var saa uheldigt, om der blev lagt 5 Øre paa det ugenlige Kontingent, naar Forholdene fordrede det; andre Fag har for ikke lang Tiden siden bragt langt større Ofre. — LOUW fandt det nødvendigt at udvide Bladet, især under den kommende kritiske Tid, for at man ikke skulde behøve at ty til Løbesedler eller politiske Dagblade, hvad ogsaa mange misbilligede. Han troede, ingen vilde undslaa sig for et med 5 Øre forhøjet Kontingent, naar det var nødvendigt. — HANSEN-PUGH: Om Udvidelsen af »Typ.-Tid.« er nødvendig kan enhver bedst se ved at tælle efter, hvor mange Gange det i det sidste Halvaar har været nødvendigt at lade Bladet udgaa i forstørret Skikkelse; men han vilde dog henstille til Bestyrelsen, om det ikke kunde være heldigere at sætte Bladet med kompres Petit. — FORMANDEN: Dette vilde blive betydelig dyrere, og »Typ.-Tid.« burde ogsaa vise sig som et værdigt Fagblad. — HANSEN-PUGH havde ikke ment Bladet skulde være simplere, men Pladsen kunde maaske udnyttes bedre.

Efter at endnu H. P. LASSEN og BARNEWITZ havde talt for »Typ.-Tid.«s Udvidelse, motiverede FORMANDEN følgende af ham fremsat Resolution:

> »Generalforsamlingen vedtager, at »Typograf-Tidende« skal udgaa hver Uge, samt at »Dansk typografisk Forening« deltager med $^2/_5$ i Udgifterne og Indtægterne ved Udgivelsen af Bladet«,

hvilken Resolution vedtoges med 58 St. (19 St. imod).

Derefter oplæste og motiverede FORMANDEN Budgettet, hvorpaa der var sket et Par Forandringer af Hensyn til Bladets Udvidelse. — CHARL. THOMSEN gjorde et Par Bemærkninger hertil. Abonnementsprisen maatte maaske fordobles, Indtægten for Avertissementer ligeledes. Han vilde foreslaa at lønne Bibliothekaren med de indkomne Mulkter. — BARNEWITZ takkede for Forslaget, men kunde intet pekuniært Vederlag modtage. — CHARL. THOMSEN tog sit Forslag tilbage og takkede Barnewitz for hans Virksomhed i Foreningen.

Budgettet i sin Helhed sattes under Afstemning og vedtoges med 57 St.; ingen stemte imod.

FORMANDEN opfordrede Medlemmerne til at udtale sig om Tarifspørgsmaalet. — HANSEN-PUGH havde allerede fra fire Sætterier hørt, at der var sagt til Sætterne, at de kunde faa det Arbejde, der var, men de maatte dog betragte sig som opsagte. Den »Husorden«, der var forelagt og forkastet i Taritkommissionen, var betydelig mildere end den, han nu havde set fra flere Trykkerier; en saadan »Husorden« mente han ikke Sætterne burde vedtage. Ingen Principal maatte kunne sige til sine Sættere: I skal faa, hvad der er; men han maa sige dem op paa otte Dage. — R. TH. ANDERSEN: Da det har vakt en Del Forundring og Røre rundt om, at Sætterne hos Schultz selv har lavet sig en Tarif, og da Dr. Knudtzon heller ikke sympathiserede med den vedtagne Tarif og navnlig ikke vilde vide noget af det saa kaldte »Slavereglement« at sige, hvorimod han vilde indføre Schultz's Tarif i sit Trykkeri, saa var Sætterne i Knudtzons Trykkeri noget tvivlraadige, hvorledes de skulde forholde sig. Paa given Foranledning skulde Taleren bemærke, at de to kvindelige Nodesættere allerede for fem Maaneder siden var opgivne, efter kun at have været en Maaned i Trykkeriet. — FORMANDEN: Sætterne bør absolut holde paa, at Tarifens Bestemmelser overholdes; en Principal kan godt være tjent med at have en Del af sit Personale gaaende paa tilfældigt Arbejde, og paa en Maade være opsagte; men en Arbejders Tid er Penge. Sætterne hos Schultz har tilladt sig et Skridt, som absolut maa findes forkasteligt; de har lavet en ny Tarif af den gamle, uden at tage mindste Hensyn til »Den typ. Forening« eller dens Styrelse, og i Mandags er denne Tarif vedtaget af Personalet. Kancelliraad Schultz havde meldt sig ud af »Foren. af danske Bogtrykkere«; det var naturligvis af Hensyn til Rigsdagens Sættere, Schultz havde stillet sig i Opposition, da han ikke stadig kunde beskæftige dem. Af Sætterne hos Dr. Knudtzon ventede Taleren mere Fasthed. Bogtrykker Birch havde underskrevet Tarifen, men erklærede forleden Dag, at han gav de 3 Øre mere, men de andre Punkter vilde han ikke vide noget af. Henningsen har budt en af sine Sættere 10 Kr. ugenlig og en anden 25 Øre pr. Time; dette vilde de to Sættere naturligvis ikke gaa ind paa, men Taleren havde bedt dem foreløbig afvente Styrelsens Besked. Rimeligvis vilde dette Trykkeri ogsaa blive blokeret. — HANSEN-PUGH ønskede at vide, hvorledes den schultziske Tarif var bleven til. Der havde været Sættere fra Schultz tilstede paa Generalforsamlingen, da Tarifen var bleven vedtaget, derfor var det besynderligt, at de nu havde været saa ukollegiale at lave en ny Tarif, uden at lade deres andre Kolleger vide noget derom. Der var heller ikke bleven taget Hensyn til de paa Slottet arbejdende Sættere. Det forundrede ham, at Schultz' Sættere kunde underskrive en Tarif, der kun gav én Øre mere end den, vi havde vedtaget, og for Resten indeholdt lutter Paragrafer om Overens-

komster. Taleren vilde bede en Typograf fra Schultz udtale sig desangaaende. — Der var kun mødt to af Schultz's Sættere. BERGENHOLTZ var den eneste, der ikke havde underskrevet det schultziske Tarifforslag, da han ikke fandt det overensstemmende med »Den typ. Forening«s Interesser. Han vilde ønske, Styrelsen ad mindelig Vej vilde underhandle med Schultz's Sættere, før de indkaldte en Generalforsamling desangaaende. — EMIL PETERSEN maatte straks udtale, at han misbilligede Schultz's Sætteres Handlemaade; men han maatte dog raade til at gaa frem med Varsomhed; det var jo muligt, Sagen kunde ordnes i Mindelighed. — ANTHON JØRGENSEN havde underskrevet den schultziske Tarif, da der var bleven sagt ham, at den ikke tilsidesatte »Den typ. Forening«s Interesser. — A. SVENDSEN raadede ogsaa til at gaa varsomt frem. Holder Styrelsen paa, at intet Medlem maa tage Arbejde uden en betinget Opsigelsesfrist af 8 Dage og ikke indlade sig paa faa Arbejde, saa længe der er noget, altsaa uden egenlig Opsigelsesfrist, vil det koste Foreningen mange Penge. — HANSEN-PUGH: Det var godt nok, at vi maatte gaa varsomt frem; men dersom vi ikke i Løbet af en Maaned havde faaet Tarifen indført hos Schultz, vilde vi komme paa Kant med Principalforeningen; han vilde foreslaa Styrelsen, at forhandle med Schultz's Sættere og faa dem til at vedtage vor Tarif. — FORMANDEN bemærkede til Svendsen, at det ikke kunde tillades noget Medlem at modtage en Plads uden fast Opsigelsesfrist af 8 Dage, og der maatte sørges for, at Sætteren i de sidste 8 Dage var fuldt beskæftiget. Angaaende den schultziske Affære mente Taleren ogsaa, at der maatte gaas frem med Varsomhed, men han tvivlede paa et heldigt Udfald. — ARVEDSEN omtalte Forholdene i Trykkeriet i Tivoli. Ejerinden havde udtalt, at hun ikke kunde gaa ind paa at betale efter den ny Tarif og havde sluttet Kontrakt med en af sine Sættere; denne fik rigtignok fast Løn og han erklærede sig tilfreds med den; men denne var dog langt under den, Tarifen bød, og Arbejdsdagen meget længere end almindelig, i enkelte Tilfælde endog 23 Timer i Døgnet.

Idet DIRIGENTEN sluttede Generalforsamlingen, udtalte han en Tak for den Orden, der havde hersket, men beklagede, at Medlemmerne mødte saa sent, at det atter i Aften havde været nødvendigt at begynde Forhandlingerne halvanden Time senere end fastsat.

Korrespondancer.*)

Viborg, d. 11. Juni 1884.

I Nr. 12 af »Typ. Tid.« ses det, at der til »Jyllp.« nu ogsaa er kommen en Typograf Nielsen fra Aalborg; da Undertegnede kender ham nøjere, tror jeg ikke, det kan skade, at den typografiske Verden bliver bekendt med ham og de af ham brugte Benævnelser mod Skruebrækkerne, inden han selv blev det. Jeg har arbejdet sammen med ham i Ringkøbing, og har hidtil antaget ham for at være en god Kollega, og naar vi der talte om Strejken i »Jyllandsposten« var vi altid enige om, at det var en Slyngelstreg at tage Arbejde der under de nuværende Forhold, og da vi indsamlede til de Strejkende, gav han, skønt ikke Foreningsmedlem, ligesom vi andre, 2 Kr. Man skulde jo tro, at han var en brav Kollega, men nu har han deraf vist, at han i Virkeligheden er langt slettere end de øvrige Skruebrækkere. Jeg behøver kun at minde om de af ham, om Skruebrækkere brugte Udtryk, som »Æsler« og »Labaner« og som han gentagende Gange sagde, at hvis det havde været i Amerika, havde de ikke været Skruebrækkere mere end én Dag, thi første Aften, de gik fra Arbejdet, vilde deres Lemmer være blevne slaaede i Stykker af deres Kolleger. Naar man nu hører saadanne Udtalelser af en Typograf, maa man forbavses, at han saa selv kan optage Arbejdet paa et saadant Sted som »Jyllpst.«. Jeg tror — og som jeg antager, enhver brav Kollega med mig —, at man i saa Fald kan sige om denne Nielsen, at han fortjener mindst de samme Prædikater, som dem, han har brugt om sine nuværende Kolleger Skruebrækkere — alene af den Grund, at han er sig fuld bevidst, at han derved modarbejder sine tidligere Kollegers Kamp for Eksistensen, og derfor kan han, naar han til Foraaret stikker tilbage til Amerika, rejse med Bevidstheden om, at han her hjemme har gjort sig fortjent til enhver god Kollegas Foragt.

H. P. RASMUSSEN.

*) Forsinkede af Mangel paa Plads.

Slagelse, d. 27. Maj 1884.

Endskønt den ærede Redaktion har afsluttet Diskussionen*) om Forholdene i »Slagelse-Posten«s Trykkeri, nærer jeg dog det Haab, at nærværende Linjer maa finde Plads i Bladet, da Louws Indlæg i Nr. 11 gaar saa vidt i Benægtelser, at det ligefrem er mig en Pligt at bevise de paaankede Forhold. Louws personlige Insinuationer skal jeg lade ligge, de falder tilbage paa ham selv. — Naar L. siger, at den paagældende Typograf blev afskediget paa Grund af »stridbart« Forhold, saa skal jeg oplyse, at det »stridbare« bestod i, at han den 19. Februar 1882 om Morgenen smækkede med en Dør, *da der ikke var Varme i Sætteriet.* At L. vilde bruge dette saakaldte »heftige« Sind som Paaskud, var ikke mere end hvad man kunde vente; men det er nu saa uheldigt for L., at denne Paastand ikke kan tages for god Vare, eftersom den paagældende Typograf blev opsagt først i April (han rejste herfra den 15. April), samtidig med den 6te Lærlings Ankomst. At L. kan benægte, at der paa denne Tid fandtes 6 Lærlinge, er noget af det Værste, han endnu har præsteret i den Retning. For at hjælpe lidt paa L.s Hukommelse, skal jeg opgive Navnene paa de 6 Lærlinge, som i April 1882 fandtes i Hr. Branners Trykkeri, nemlig: 1) Oluf Olsen, 2) Povl Larsen, 3) Johan Lindstrøm, 4) Ferdinand Hansen, 5) Viktor Christensen, 6) Christian Petersen. Af disse 6 er Nr. 1 udlært, 2 og 4 forduftet, ligesom flere af deres Forgængere der i Trykkeriet, og Resten findes der endnu; Nr. 6 holdt sit Indtog de sidste Dage, den afskedigede Typograf var der; *han var den Gang endnu ikke fyldt 13 Aar.* Til Bekræftelse for det Anførte henviser jeg til nedenstaaende Erklæring fra den afskedigede Typograf, og er L. ikke tilfreds hermed, tilbyder

*) Selvfølgelig kun den ren personlige Diskussion. RED.

jeg ham at føre en Del af de paa nævnte Tid her i Byen arbejdende Typografer som Vidner for Rigtigheden af de paaankede Forhold. A.—Ø.

* * *

Undertegnede erklærer herved paa Anledning, at da jeg den 15. April forlod Hr. Branners Trykkeri, var der i samme beskæftiget, foruden mig, 1 Typograf og 6 (seks) Lærlinge, af disse den ældste som Trykkerlærling. Ved min Ankomst dertil den 11te Oktober 1881 var der en Typograf og 4 Lærlinge, kort Tid efter kom den 5te og om Torsdagen, før jeg tog derfra, kom den 6te Lærling. Hvad min »Stridbarhed« angaar, da bestaar den vel næppe i andet, end at jeg den 19de Feb. 1882 smældede med en Dør, grundet paa, at der hverken den Dag eller de nærmest foregaaende Dage var Varme i Sætteriet før henad Middag. Samme Dag, Hr. Louw sagde mig op, bemærkede han endnu aldeles af sig selv, at han personlig ikke havde noget imod mig, og har der da heller aldrig hverken før eller efter den 19. Feb. 1882 været det ringeste Mellemværende mellem ham og mig i Retning af »Stridbarhed«. — Jeg har aldrig havt eller faar nogensinde andre Tanker angaaende min sidste Opsigelse i »Slagelse-Posten«s Trykkeri, end at jeg var et Offer for et forøget Lærlingehold.

Jeg kan endnu tilføje, at jeg var fast besluttet paa kort efter min Ankomst her til Byen i »Typ.-Tid.« at fremhæve Forholdet, men undlod det af den Grund, at jeg den 23. April 1882 fik at høre, at Hr. L. havde ytret sig med, at min Afsked var begrundet i foranberørte »Stridbarhed«, og jeg saaledes kunde indse, at det vilde føre til yderligere Skriveri, hvortil jeg den Gang ikke var oplagt.

København, d. 26. Maj 1884. H. Hagen.

Forskelligt.

Tarifens Indførelse paa de forskellige Trykkerier skrider langsomt fremad, og ihvorvel der endnu mangler Meddelelser fra en Del Steder, er der dog Udsigt til at Anvendelsen af skarpere Midler kun i en ringe Udstrækning vil vise sig nødvendig. Det Punkt i Tarifen, som tilsikrer vore Kolleger fuld Beskæftigelse, har givet Anledning til en Del Foranstaltninger fra Bogtrykkernes Side. Saasnart vi er kommen i Besiddelse af et fyldigere Materiale skal vi ikke undlade at meddele dette.

— Efter hvad vi har erfaret, er »Dags-Avisen«s Satspris bleven forhøjet med 5 Øre pr. 1000 Bogstaver nemlig fra 26 Øre til 31 Øre. For Overarbejde efter Kl. 9 faar Sætterne ekstra 50 Øre Timen og for Søndagsarbejdet en Ekstragodtgørelse af 50 %. Dette er for nævnte Blads vedkommende et ganske betydeligt Fremskridt.

— Mulkt-Systemet, som har vakt saa stor Forbitrelse iblandt vore Kolleger, vil sandsynligvis kun blive anvendt paa nogle ganske enkelte Sætterier, ligesom ogsaa det af Bogtrykkerforeningen udarbejdede Forslag til en Husordning saa vidt os bekendt egenlig kun er bleven indført i I. Cohens Sætteri; det kan være, at Faktoren har villet lægge sin Iver for Dagen ved i den fuldeste Udstrækning at gøre sig til »Herre« ved Hjælp af nævnte Husordning — at de to Principaler, hvoraf særlig den ene er bekendt som en meget human Mand, skulde have givet Impulsen til dette Skridt, er aldeles utænkelig.

— Olsen & Ko.s Bogtrykkeri har anskaffet sig 2 Sættemaskiner samt 3 Aflægge-Apparater til Brug ved »Dags-Avisen«. I Modsætning til Ferslew, der benytter Kvinder til sine Maskiner, har man her været saa fornuftig at anvende mandlig Arbejdskraft.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen*, Sønderborg (dito), *Koch* (»Skuespiller«), *Frandsen*, Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen*, Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine*, Hamborg (dito), *Klein*, Hamborg (dito), *Dreyer*, København, *Martinsen*, Frederikstad, *Christiansen*, Odense, *Nielsen*, Aalborg, *Hansen*, København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard*, Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer:

N. Jensen (sidst arbejdet hos L. A. Jørgensen, Chr. Birch).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

For Meddelelser angaaende Tarifen træffes Formanden bedst i sit Hjem, Nansensgade 17 D 3dje Sal, fra Kl. 3½—4½ Efterm. og fra 7½—8½ Aften. Styrelsen.

Af Hensyn til Tarifens Indførelse frabedes al Tilgang til København.

Typografernes Sangforening.

Sommertur

til Nyholte, Ørholm og Lyngby finder Sted *i Morgen* Kl. 9¼.

Enkelte Medlemmer vil endnu kunne deltage.

Styrelsen.

Undertegnede aflægger herved min hjærteligste Tak til de ærede Typografer i det Schultziske Bogtrykkeri for den ugenlige Understøttelse, de siden min Mands Død har ydet mig, til Beløb ialt 188 Kr. 32 Ø., ligesom min varmeste Tak aflægges til Hr. Kancelliraad Schultz for den betydelige Gave, han skænkede mig til Jul af 25 Kr. — ialt 213 Kr. 32 Øre, for hvilke jeg herved samtidig kvitterer.

København, den 1ste Juli 1884. Ida Nielsen,
Enke efter Typ. Hans Nielsen.

KUNDGØRELSER.

Typograf.

En yngre flink Avis- og Akcidenssætter (fri for Militærtjeneste) søger Plads — helst fast — at tiltræde i Slutningen af næste Maaned. Den Søgende kan tillige paatage sig Avisombrydning. Billet, mrkt. »Typograf«, indlægges paa »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

En **Papirstereotypør**, der tillige kan fungere som **Maskinmester**, søger Plads, helst i en Provinsby. Billet mrk. »Stereotypør« bedes i Løbet af 8 Dage indlagt paa dette Blads Kontor.

MARTIUS TRUELSENS BOGTRYKKERI
Nørrevoldgade 21

anbefales ærede Kolleger med Udførelse af kompliceret Bogtryk-Arbejde.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 16. | København, den 12. Juli 1884. | 11. Aargang.

Efter Repræsentantmødet.

Der er vel næppe noget, som er mere kedeligt og ørkesløst end at debattere en Sag om igen, efter den er endelig afgjort for et kortere eller længere Tidsrum. Jeg skulde derfor meget gærne have overladt Hr. WARBERG Valpladsen, saafremt Hr. Warberg ikke saa indstændig havde opfordret mig til at svare; det er dog ikke for at beholde den »store Agtelse«, som Hr. W. taler om, men for at ikke mine Kolleger alt for villigt for en anden Gangs Skyld skal tro paa en »Signalforandring« i denne Sag fra min Side.

Artiklerne, hvoraf Hr. W. fremdrager nogle Citater, var skreven med nogle bestemte Formaal for Øje, som man maa tage med i Betragtning, naar man nu efter 2 Aars Forløb graver dem op igen: nemlig for det første, at standse en Insender, der under Mærket —b— og som det syntes i den københavnske Bestyrelses Navn, løb vel løbsk med nogle Følgeslutninger i Anledning af at »Typ.-Tid.« var bleven Organ for alle danske typografiske Arbejdere, dernæst at sige et beroligende Ord til dem, som enten vilde skræmmes derved eller løbe med ham, hvad Tiden og Forholdene ikke paa nogen Maade tillod, dernæst at lægge et Pres paa de københavnske Hjælpekasser, med hvem vi i næsten et helt Aar uden Resultat havde ligget i Underhandlinger om Gensidighed, dernæst at agitere for Arbejdsløshedskassen. Disse Formaal tror jeg nok at Artiklerne tilfulde opfyldte, og dermed kunde de vel egenlig godt have udtjent. At man ved saadanne Lejligheder somme Tider maa krydse lidt for at komme frem, er let forstaaeligt, men dog er der ikke meget udtalt i disse Artikler, som jeg ikke den Dag i Dag fuldt ud vedkender mig. Kun i én Ting har jeg forandret min Anskuelse fuldstændig, eller rettere, Forholdene og Erfaringen har tvunget mig til at forandre den, og det er, at det er urigtigt og uforsvarligt at lade de stedlige Typografer i en retfærdig Sag staa ene over for en hensynsløs Principal. Jeg har sét netop ved Historien i »Jyllandsposten«, at det er ikke nok med, at Foreningens *Medlemmer* støtter deres Kolleger ved frivillige Bidrag og paa anden Maade, *Foreningen* maa have Myndighed til *direkte* at forbyde baade sine og andre Foreningers Medlemmer at tage Arbejde under slige Forhold, og maa ogsaa have Myndighed til at søge tilvejebragt en Forstaaelse. Naar Forholdenes Udvikling saaledes viser, at man har taget fejl i sin Antagelse, mener jeg at man er berettiget at søge noget bedre. Dette mener jeg aldeles bestemt at have fundet i det af mig i Odense fremsatte Ændringsforslag, som et Forslag, der baade ydede Foreningen og dens enkelte Medlemmer Betryggelse.

Da Hr. W., som det sér ud til, synes saa godt om mine Artikler fra 1882, skal jeg ogsaa citere et lille Stykke deraf. Der staar nemlig:

> Naar jeg taler om, at en eventuel Forening, fremkaldt ved Sammensmeltning af de to danske Foreninger (den tredje, de københavnske Hjælpekasser, kan ikke komme med i Beregningen), ikke *direkte**) kan bidrage til, at Typografernes mange Steder højst usle Kaar og gennemgaaende for lille Løn forbedres, er det dog ikke min Mening, at den slet ingen Indflydelse har eller kan faa, skønt jeg ikke tror, at Principalerne af pur Agtelse for »saadanne Mænd som os«**) skulde gaa hen og give os Forhøjelse. Nej, men vi have og ville i endnu højere Grad ved en Sammensmeltning faa en ikke ringe indirekte Indflydelse derpaa gennem Hjælpekasserne og den derigennem fremkomne Samvirken med Principalerne; thi de samme Fjender, de have, skade ogsaa os, og ere vi først vante til at samvirke i det store i faglige Henseender, ville vi snarere kunne komme overens med dem om i Fællesskab at bekæmpe vore fælles Fjender. Af saadanne Ting, som vi kunne faa enhver ordentlig Principal med til at modvirke, naar det først er blevet dem ganske klart at de ikke behøve at frygte for Overgreb***) fra vor Forenings Side, skal jeg her kun nævne *Lærlingevæsenet* og den deraf følgende *Smudskonkurrence*, to Ting, der trykke Principalerne næsten lige saa haardt, som de skade de typografiske Arbejdere. Her er et Gebet, hvor Foreningerne *kan faa* en stor Indflydelse paa vore materielle Kaar foruden den, de alt have gennem Understøttelseskasserne.

Man sammenligne hermed den Ændring, jeg stillede i Odense:

> Tillige søger den (Foreningen), hvor Forholdene nødvendiggør og tillader det, at virke hen til en Forbedring af Medlemmernes Arbejdsvilkaar nærmest ved at stille sig mæglende imellem Parterne,

*) Altsaa med den Antagelse, at de stedlige Typografer selv, uden Støtte fra Foreningen som saadan, kunde frembringe bedre Arbejdsvilkaar.

**) Citat af —b—s Artikel.

***) Umotiverede Fordringer, gennemførte ved Tvang.

ligesom den ogsaa stræber at benytte sin Avtoritet til at optræde hæmmende lige over for Lærlingeuvæsenet og Kvindearbejdet i Faget.

Og man vil sé, at Signalforandringen ikke er saa stor som Hr. W. vil gøre den. Den er bygget paa den Erfaring, at de stedlige Typografer, selv om Arbejdsforholdene er nok saa skandaløse og den pekuniære Støtte nok saa stærk, dog næsten ikke kan føre deres Sag igennem, uden at Foreningen yder sin Medvirkning. Den i Odense stillede Ændring er saaledes, at vi meget godt kunde have arbejdet med den i god Forstaaelse med enhver fornuftig Principal. Foreningen er derved afskaaren fra *selv* at lave Strejke, og er nærmest anvist en mæglende Holdning, hvor en saadan er udbrudt eller i Færd med at udbryde; og med Bibeholdelsen af denne mæglende Stilling kunde den paa flere Maader gribe ind ved en saadan Lejlighed, og vel i de fleste Tilfælde ordne Forholdet i Mindelighed, uden at det kom til *absolut* Sejr eller Ydmygelse for nogen af Parterne.

Med Hensyn til Forholdet til Forbundet skal jeg ganske kort henvise Hr. W. til en Udtalelse af mig ved Festmaaltidet i Odense, hvor jeg udtalte: at naar det kom til en Sammenslutning imellem den københavnske og vor Forening, da skulde Københavnerne ikke finde en mere kritisk Modstander end mig, fordi at en af Hovedgrundene i 1876 for Forbundets Ødelæggelse var den uheldige Magtfordeling, at Magten laa næsten helt i Københavnernes Hænder, og der blev ikke taget tilbørligt Hensyn til Provinserne. Denne Udtalelse af mig, som ikke gik ubemærket hen, idet der meget ivrigt blev sagt »Hør« til den, synes jeg nok maatte forklare Hr. W. en hel Del. Men jeg skal dog endnu føje dertil, at jeg endnu betragter det som forkert, at Forbundet gjorde Lønningsforholdenes Forbedring til sin *Hovedopgave* og skød de øvrige Opgaver tilside eller helt ignorerede dem. Jeg tror, at den noget tilbagetrukne Stilling, som mit Ændringsforslag anviste dette Formaal iblandt de øvrige, absolut er den rigtigste. W. skulde blot ikke have raabt saa højt i sin Artikel før Mødet, saa var vi kommen til en mere fri Forhandling om denne Sag, ikke en Forhandling med mer eller mindre bundne Mandater, og saa tror jeg, vi var kommet bedre overens. Dermed skal jeg for mit Vedkommende slutte denne »Bagefter-Diskussion« foreløbig, indtil vi forhaabenlig atter samles for at drøfte denne Sag. De øvrige Punkter i Hr. W.s Artikel skal jeg ikke indlade mig paa, det vilde kun være Tidsspild.

Aarhus, den 7de Juli 1884.

HARALD JENSEN.

Strejken i „Jyllandsposten"

fortsættes vedblivende eller rettere Blokaden opretholdes. Af egenlig nyt er der intet at melde om Forholdene i dette Trykkeri. Jo dog, thi Chr. Nielsen har for en Tid siden atter været saa heldig at faa fat i en Skabning til sit Slaveri, Menageri eller hvad man nu vil kalde hele hans Kramkiste for. Denne nye »Skabning« fører nok Navnet WILHJELM eller WILHJELMSEN og skal være importeret hertil Byen fra Nykøbing (om det er Nykøbing p. Sj., paa Falster eller i Jylland vides ikke) og der er mumlet lidt om, at han vistnok ikke havde udlært endnu. Dette sidste Spørgsmaal haaber jeg dog at ærede Kolleger, som mulig efter ovenstaaende Oplysninger skulde kende lidt til denne »Skabning«, venligst her i Bladet vil meddele Svaret paa tilligemed andre Oplysninger, som det kunde være af Interesse at erholde om ham. — En Normand er forleden bleven afskediget af Chr. Nielsen; Vedkommende holdt nok lidt vel meget af »vaade Varer« og var som en Følge deraf ofte uskikket til at opfylde sine ved »Slavekontrakten« paatagne Forpligtelser.

Jens Gredsted — sørgelig Ihukommelse! — er kommet i fint Selskab i den sidste Tid, idet han nemlig er bleven Bestyrelsesmedlem i »Højres Vælgerforening« her i Byen. Det synes mig ikke at være nogen Ære — i hvert Fald maa det være en omtvistet Ære — for nævnte Forenings øvrige Bestyrelsesmedlemmer at have en Mand i deres Midte, som har brudt sit til sine Kolleger givne Ord. — Naa, Smag og Behag kan jo være forskellig!

Nogle af Chr. Nielsens »Skabninger« har i den sidste Tid gjort store Anstrængelser for at »slaa sig *fra* Flasken«, skønt de sølle B . . . . . saamænd nok i denne Varme kan trænge til at væde Ganen lidt mere end sædvanlig, i Særdeleshed da de skal staa og slide i »Jyllandsposten«s over al Maade usle Lokaler. Deres Iver med at »vænne sig fra« er endogsaa gaaet saa vidt, at de søger Optagelse i den herværende »Good Templar Loge«. Da dette rygtedes blandt Typograferne her i Byen, satte nogle sig i Bevægelse for at forhindre »Skruebrækkernes« Optagelse i det gode Selskab, og til den Ende blev der affattet en Henvendelse til »Good Templar Logen«, hvori det bl. a. blev fremhævet, at Logen ved Optagelsen af saadanne Folk afskar Typograferne fuldstændig fra at kunne slutte sig til Totalafholdsforeningerne, da disse naturligvis ikke vilde udsætte sig for at skulle have noget som helst med »Skruebrækkerne« at gøre. (For saa vidt der haves en Afskrift af Skrivelsen skal jeg søge at erholde denne til Offenliggørelse i »Typ.-Tid.«) — Saa vidt jeg har erfaret, er der nok endnu intet Svar indløbet paa denne Henvendelse, der var forsynet med ca. 30 Underskrifter.

PLUTO.

Forskelligt.

Hr. Bogtrykker HENRICHSEN som i ca. 40 Aar har været knyttet til »Adresseavisen«, har forrige Lørdag taget Afsked med Personalet, og i hans Sted er d'Hrr. TRUELSEN og KEMPH blevne antagne som Bestyrere, hvilket er blevet hilset med Tilfredshed af hele Personalet, idet begge d'Hrr.s Kollegialitet borger for et godt Arbejdsforhold.

— *Et Eksempel til Efterfølgelse.* I denne varme Sommertid, hvor Varmen paa Trykkerierne næsten er uudholdelig, fortjener det at fremhæves, at Bogtrykker NICOLAI COHEN, Raadhusstræde 6, har ladet opsætte et Styrtebads-Apparat i sit Bogtrykkeri til Afbenyttelse for sine Arbejdere, ligesom ogsaa alle de Lokaler, der hører til Hr. Cohens Bogtrykkeri, daglig bliver desinficerede. Det vilde være ønskelig, om dette smukke Eksempel vilde vinde Indgang i mange Bogtrykkerier.

Liste

over indkomne Bidrag til de strejkende Typografer i Aarhus.

2. Bidrag af københavnske Kolleger ved L. D. Berg 100 Kr., 3. B. 100 Kr., 4. B. 52 Kr. 50 Ø.; — *Odense*: 2. B. 4 Kr. 20 Ø., 3. B. 3 Kr. 95 Ø., 4. B. 3 Kr. 85 Ø., 5. B. 3 Kr. 80 Ø.; — *Aarhus*: Amtstidendes Trykkeri 18 Kr. — Thrues Tr. 5. B. 4 Kr. — Backhausens Tr. 5. B. 5 Kr., 6. B. 2 Kr. — *Kolding:* ved Groth 4. B. 9 Kr., 5. B. 9 Kr. 50 Ø., 6. B. 8 Kr. 50 Ø., 7. B. 10 Kr.; *Vejle:* ved N. Jensen 2. B. 4 Kr.; — *Ringkøbing*: ved S. Hansen 2. B. 8 Kr.; — *Ribe:* ved C. Holst 4. B. 2 Kr., 5. B. 2 Kr., 6. B. 1 Kr. 50 Ø., 7. B. 1 Kr. 50 Ø.; — *Hjørring:* ved C. Glotz 4. B. 4 Kr., 5. B. 4 Kr., 6. B. 4 Kr.; — *Viborg:* ved J. Nielsen 4. B. 3 Kr. 25 Ø., 5. B. 2 Kr. 25 Ø.; — *Randers:* ved Westermann 4. B. 5 Kr. 50 Ø.; — *Hillerød:* ved Petersen 4. B 2 Kr. 17 Ø., 5. B. 2 Kr. 17 Ø.; — *Næstved*: ved A. Schwartz 4. B. 4 Kr.; — *Thisted*: ved A. Behr 2. B. 4 Kr.; — *Køge:* ved A. Larsen 2. B. 12 Kr.; *Skive:* ved G. Nelson 2 B. 2 Kr.; — *Varde:* ved V. Petersen 2. B. 2 Kr., 3. B. 2 Kr.; — *Aalborg:* ved J. P. Hansen 2. B. 10 Kr. 50 Ø., 3. B. 6 Kr. 50 Ø.; — *Silkeborg:* ved P. Søndergaard 3. B. 2 Kr., 4. B 2 Kr.; — *Faaborg:* ved S. Petersen 5 Kr.; — *Assens:* ved O. Spilker 2 Kr. 50 Ø.; — *Roskilde* ved Knud Nielsen 9 Kr. 90 Ø.; — *Nykøbing p. Falster*: ved Johan Petersen 4 Kr.

Mulig indløbne Fejl bedes meddelte undertegnede Kasserer.

JENS LUND,
Mejlgade 93, Aarhus.

Idet Udvalget hermed betragter Indsamlingen for sluttet, bringer det en hjærtelig Tak til vore københavnske Kolleger og Kollegerne i Provinsbyerne for de indkomne Bidrag og skal senere offenlig gøre Rede for de mulig tiloversblevne Penges Anvendelse.

Strejken er endnu ikke endt, men vi nærer det Haab, at den i en ikke saa fjærn Fremtid vil blive bragt til en for vort Fag heldig Afslutning. »Jyllandsposten«s Trykkeri holdes vedblivende blokeret, og vi opfordrer atter enhver ærekær Kollega til ikke at tage Plads paa nævnte Trykkeri, saa længe Forholdene ikke er ordnede.

Aarhus, d. 9. Juli 1884.

UDVALGET FOR AARHUS TYPOGRAFER.

Blokaden i „Jyllandsposten" vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen,* Sønderborg (dito), *Koch* (»Skuespiller«), *Frandsen,* Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen,* Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine*, Hamborg (dito), *Klein*, Hamborg (dito), *Dreyer,* København, *Martinsen,* Frederikstad, *Christiansen,* Odense, *Nielsen,* Aalborg, *Hansen*, København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard*, Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER:

N. C. HANSEN (Valentin og Lunds Bogtrykkeri).

VIGGO HANSEN (sidst arbejdet i Aalborg, Medl. af »Dansk typ. Forening«; arbejdsløs).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDSLETTET:

TH. PHILIPSEN.

Generalforsamlingen

i Onsdags Aftes har vedtaget følgende:

1. At § 2, 1ste Sætning, i Regulativ for Arbejdsløshedskassen indtil videre *sættes ud af Kraft* samt at denne Foranstaltning *gælder fra Mandagen den 7de Juli.*

2. Understøttelsen til Arbejdsløse fastsættes indtil videre til *10 Kr. om Ugen.*

3. Saafremt Medlemmerne paa et Trykkeri maa nedlægge Arbejdet, fordi Principalen nægter at indføre Tarifen, udredes en Strejke-Understøttelse, der for de ugifte Medlemmer beløber sig til 12 Kr. om Ugen og for de gifte til 14 Kr.

4. Kontingentet forhøjes indtil videre fra 25 Øre til *35* Øre om Ugen.

5. Generalforsamlingen meddeler Styrelsen i enhver Henseende carte blanche til at træffe saadanne Foranstaltninger, der sigter til at faa Tarifen indført inden den 1. Avgust.

6. Saadanne Medlemmer, der efter 1. Avgust arbejder efter en anden Tarif end den, der er vedtaget af »Den typografiske Forening« og »Foreningen af danske Bogtrykkere«, vil blive udelukket af Foreningen (dette angaar selvfølgelig ikke Avissætterne).

(Referatet af Generalforsamlingen vil komme i næste Nr.)

For Meddelelser angaaende Tarifen træffes Formanden bedst i sit Hjem, Nansensgade 17 D 3dje Sal, fra Kl. $3^1/_2$—$4^1/_2$ Efterm. og fra $7^1/_2$—$8^1/_2$ Aften. STYRELSEN.

Af Hensyn til Tarifens Indførelse frabedes al Tilgang til København.

Da der endnu mangler en Del Oplysninger fra flere Trykkerier, angaaende Tarifens Indførelse paa disse Steder, opfordres Medlemmerne herved til snarest at give Styrelsen Underretning derom.

Til Trods for gentagne Opfordringer til d'Hrr. Inkassatorer om at paasé, at de ny indmældte Medlemmer samtidig bliver indmældt i „Hjælpekassernes" Syge-Afdeling, skér dette dog ikke, hvorfor det herved meddeles, at der for Fremtiden kun vil blive offenliggjort saadanne nye Medlemmer til Optagelse, der præsterer Bevis for at de har bevirket deres Anmældelse i nævnte Kasser.

STYRELSEN.

Bortrejsende Medlemmer anmodes om, førend de rejser her fra Byen at bringe deres Foreningsbog i Orden, hvilket i modsat Tilfælde volder Ulejlighed og Pengetab for Foreningen.

Gaver til Bibliotheket.

Fra Hr. Boghandler ANDR. SCHOU: *Hermann Bang:* Haabløse Slægter. — *Em. Henningsen:* Fra Laaland. — *Peter Sommer:* Fut. — *G. H. Mellin:* Karl Knutzons Bryllup. — *Jules Verne:* Jorden rundt i 80 Dage. — *H. Rasmussen:* Grev Reventlow og Bondens Frigørelse. — *H. G. Saaby:* Om Sekterne i Danmark. — *Johannes Paludan-Müller:* Studier over Goethes Dramaer. — *Carl Ewald:* Lærebog i Verdenshistorien.

Typografernes Hjælpekasser.

Fra 1. Juli fratræder Hr. STIBOLT som Læge for Medlemmerne af Sygekassen, der bor paa Vesterbro. Fra samme Tid er i hans Sted antaget Hr. **Køster, Vesterbrogade 128, 1. Sal,** der træffes fra 8—9 Fmd. og 12—1 Eftmd. Lægekortet bedes forevist ved Konsultation.

København, d. 10. Juni 1884. STYRELSEN.

Undertegnede træffes i sin Bopæl, Korsgade 24, 1. Sal, hver Søgnedag fra Kl. $1^1/_2$—$2^1/_2$ og Søndag Formiddag fra 9—12. Udbetaling af Penge samt Udstedelse af Blanketter til Indlæggelse paa Hospitalerne finder kun Sted i mit Hjem.

N. HANSEN,
Kasserer.

Typografernes Stiftelse.

Da der til Oktober Flyttetid vil blive en nyoprettet Fribolig at bortgive, kan Ansøgninger om denne, ledsagede af Mand og Hustrus Døbeattest, indgives til Bestyrelsen indtil Udgangen af Juli Maaned.

Tidligere Ansøgere behøver kun at anmelde, hvorvidt de ønsker at komme i Betragtning.

D'Hrr. Inkassatorer anmodes af Hensyn til Aarsregnskabet, som afsluttes med denne Maaned, at indsende Bidraget for April Kvartal saa betids som muligt.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Til Valget af Formand, Næstformand, et Styrelsesmedlem, Revisorer og Suppleanter var fra 28 Lokalforeninger indsendt 253 Stemmesedler. Til Formand valgtes A. G. WEBER med 145 St., til Næstformand S. MØLLER med 182 St. og til Bestyrelsesmedlem JENS LUND med 197 St. Til Suppleanter valgtes CHR. ODENSE med 220 St. og NICOLAI NIELSEN med 204 St. Revisorerne, som iaar skulde vælges blandt Slagelse Lokalforenings Medlemmer, og hvortil derfra var indstillet d'Hrr. C. UHRBRAND og A. OLSEN, valgtes med henholdsvis 217 og 214 St. og som Suppleant for Revisorerne CHR. NIELSEN med 219 St.

Til Formandsvalget var afgivet 92 St. paa Harald Jensen og til Næstformandsvalget 48 St. paa A. G. Weber. En Del Stemmer vare spredte.

NB. Man bedes undskylde, at ovenstaaende ikke fandtes i forrige Nr. af »Typ.-Tid.«, man vidste nemlig ikke her, at Bladet vilde udkomme allerede den 5te.

Breve til Hovedbestyrelsen bedes sendte til Typograf A. G. WEBER, Guldbergsgade Nr. 47, Aarhus, hvorimod alt, som angaar Foreningens Regnskabsvæsen, som hidtil sendes til Typograf JOH. LUND, Østergade Nr. 27.

I *Horsens* er CHR. HERTZ valgt til Lokalformand i Stedet for R. DAUGAARD, i *Vejle* P. C. KOFOED i Stedet for N. JENSEN, i *Holstebro* CHR. F. KJÆRSGAARD i Stedet for A. P. CHRISTENSEN og i *Slagelse* A. OLSEN i Stedet for H. MELHEDE.

I Hovedbestyrelsens Møde den 7de ds. genvalgtes til Hovedkasserer Hr. JOH. LUND.

D'Hrr. Lokalforeningsformænds Opmærksomhed henledes paa, at Typograf MARTINSEN som rejser paa en norsk Bog, ikke er berettiget til Understøttelse, da han har arbejdet i Aarhus uden at være Medlem af Lokalforeningen der. Tillige har Hovedbestyrelsen modtaget privat Meddelelse om, at hans Bog er annulleret i Norge.

HOVEDBESTYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Møde i Aften i Aahuset

I Generalforsamlingsreferatet i forrige Nr. staar, at Bergenholtz ikke havde *underskrevet* den schultziske Tarif, hvilket bedes rettet til, at han ikke havde *stemt* for den; Arbejdernes Underskrift er nemlig slet ikke fordret.

Brevkasse.

V. T. B. Da De blander fulstændig uvedkommende Ting, der oven i Købet har en altfor personlig Bismag, i Deres Artikel, ansér vi Optagelsen af denne for overflødig. *A. Jensen.* Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

Typograf.

En yngre flink Avis- og Akcidenssætter (fri for Militærtjeneste) søger Plads — helst fast — at tiltræde i Slutningen af denne Maaned. Den Søgende kan tillige paatage sig Avisombrydning. Billet, mrkt. »Typograf«, indlægges paa »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

En **Papirstereotypør,** der tillige kan fungere som **Maskinmester,** søger Plads, helst i en Provinsby. Billet mrk. »Stereotypør« bedes i Løbet af 8 Dage indlagt paa dette Blads Kontor.

MARTIUS TRUELSENS BOGTRYKKERI
Nørrevoldgade 21
anbefales ærede Kolleger med Udførelse af kompliceret Bogtryk-Arbejde.

Bogtrykkerfarve.

For en velrenomeret og prisbelønnet prima fransk Bogtrykfarvefabrik, søges en dygtig energisk Repræsentant. En Fagmand vil blive foretrukken. Billet mrkt. H. 04224, tilstilles **Haasenstejn & Vogler, Hamburg.**

Uldtrøjer, Bluser og Blusestoffer,
Strømper og Sokker,
Kraver, Flipper og Manschetter,
Humbug og Slips m. m.
anbefales fra
G. Clausen,
Rørholmsgade Nr. 7.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 17. | København, den 19. Juli 1884. | 11. Aargang.

De Schultziske Sætteres Forhold til Tarifen.

Den Misstemning mod de Schultziske Sættere, som for Tiden hersker blandt en Del af »Den typ. Forening«s Medlemmer og som fik sit Udtryk i Vedtagelsen af det 6. Punkt paa Dagsordenen for Generalforsamlingen den 9. Juli, synes at være grundet paa et unøjagtigt Kendskab til Sagens Sammenhæng, og jeg skal derfor her tillade mig at belyse Stillingen.

Allerede paa Generalforsamlingen den '30. Marts, hvor Tarifen blev vedtaget med stort Flertal, blev det af Schultziske Sættere udtalt, at den var uantagelig for det Schultziske Bogtrykkeris Vedkommende, eftersom Sætterne her, ved at følge dens Bestemmelser, vilde faa en ringere Betaling end hidtil for flere større, aarlig tilbagevendende Arbejder. At en saadan »Forbedring« af Sætternes Kaar maatte vække deres Uvillie mod Tarifen og at de vilde modarbejde deres egne Interesser, saafremt de søgte den gennemført, er indlysende. Da nu Hr. Kancelliraad Schultz erklærede, at han ikke kunde indføre Tarifen i sit Trykkeri, blandt Andet fordi han ikke ønskede sig betragtet som Fabrikant og Sætterne som Fabrikarbejdere (»fagre Ord fryde mangt et Hjærte!« Red.) men vel ogsaa paa Grund af Fuldbeskæftigelses-Paragrafen, (deri stikker vistnok Humlen! Red.), der saavel fra hans som fra Sætternes Side ansaas for uheldig, — var det derfor ganske naturligt, at Arbejdsgiver og Arbejdere enedes om en Tarif med de særlige Forhold i det Schultziske Trykkeri for Øje. En saadan kom i Stand ved Samvirken mellem et af Sætterne nedsat Udvalg og Principalen.

En Støtte for Berettigelsen af vor Handlemaade fandt vi i Tarifens »Almindelige Bestemmelser« § 1, der lyder saaledes:

> »Den typografiske Forening« og »Foreningen af danske Bogtrykkere« forpligter gensidigt ethvert af deres Medlemmer til at holde sig alle foranstaaende Tarifs Bestemmelser efterrettelige, og navnlig maa intet af den typografiske Forenings Medlemmer arbejde paa ringere Vilkaar end i Tarifen fastsat, selv i Trykkerier, hvis Indehavere ikke ere Medlemmer af Foreningen af danske Bogtrykkere.

Vi lagde Hovedvægten paa den sidste Halvdel af denne Paragraf, der temmelig tydelig tillader en Omgaaelse af forskellige af Tarifens Bestemmelser, medens den bestemt holder paa, at intet Medlem af »Den typ. Forening« arbejder paa ringere Vilkaar end de i Tarifen fastsatte. Det er uomtvisteligt, at man hermed har villet ramme Smudskonkurrencen, men at vi ikke har rakt denne Haanden ved Vedtagelsen af vor særlige Tarif, er vel hævet over al Tvivl. Naar man har paastaaet, at vor Tarif skulde være ringere end «Den typ. Forening«s, saa er dette saa langt fra at være rigtigt, at den tvertimod paa flere Punkter overbyder denne — og det ikke mindst i Overenskomstpunkterne, som i det Schultziske Trykkeri indeholder Priser for Arbejder, der for Sætterne er fuldt tilfredsstillende; men selv om vor Tarif kun stod jævnsides »Den typ. Forening«s, vilde den dog bestandig have et stort Fortrin for denne: den indeholder nemlig ikke en Tøddel om de gyselige Fabriks-Bestemmelser, og at være dem kvit er adskillige Øre værd.

Hvad Fuldbeskæftigelses-Spørgsmaalet angaar, har jo Praksis allerede vist dets Uholdbarhed (hvor? Red.), saa vi rolig kan glide let hen over dette.

At vi ikke kunde henvende os til Bestyrelsen for »Den typ. Forening« for at formaa den til at varetage vore »Særinteresser« (som Stikordet lyder), er da ganske naturligt; den var jo bunden ved den én Gang vedtagne Tarif og kunde ikke optræde som Vogter for nogen Slags Særinteresser. Anderledes forholdt det sig med os; vi kunde umulig forsvare for en »usympathetisk« Tarifs Skyld at lade et af Københavns største Trykkerier, hvor man arbejdede under de frieste og bedste Forhold, i Stikken. Vi søgte at bevare det for *hele* den typografiske Stand ved at handle, som vi gjorde, og vedblive at være Medlemmer af »Den typ. Forening«. Generalforsamlingen den 9de Juli mente at gøre rettest i at udelukke de Schultziske Sættere af Foreningen fra 1ste Avgust, efter hvilken Tid altsaa intet Medlem af »Den typ. Forening« maa arbejde i det Schultziske Trykkeri. Det er ubestrideligt en Fejl her er begaaet, men den kan vel ændres endnu, og den *bør* ændres, da denne skarpe Foranstaltning er aldeles unødvendig for Tarifens Gennemførelse i de øvrige Trykkerier. Foreningen af danske Bogtrykkere og den typ. Forening har jo gensidig forpligtet sig til at indføre Tarifen overalt. Men da ingen af Parterne vil kunne indføre den i

det Schultziske Trykkeri, vil man gensidig komme til at indrømme hinanden, at man har forpligtet sig ud over Evne og selvfølgelig lade Sagen gaa sin jævne Gang, og dette er da ogsaa den klogeste Politik, der kan følges; thi naar Arbejdsgiver og Arbejdere ere indbyrdes enige, findes der her til Lands, saavidt mig bekendt, ingen Myndighed, der kan tvinge dem til at blive uenige. THORVALD SØRENSEN.

* * *

Endskønt vi har tilladt os at gøre nogle Strøbemærkninger ved de mest markante Punkter i foranstaaende Artikel, kan vi dog ikke undlade at rette nogle af de værste Misforstaaelser i denne. Det er saaledes aldeles fejlagtigt, naar d'Hrr. hos Schultz tror, af den ovenfor citerede Paragraf at kunne udlede en Ret for dem til fuldstændigt at sætte sig udenfor den almindelige Sætter-Tarif; for kun at nævne ét Eksempel, hvorfor den omtalte Bestemmelse findes i Tarifen, skal vi gøre opmærksom paa, at der paa saa godt som samtlige Trykkerier findes faste Sættere, hvis Løn normeres efter en vilkaarlig Skala, og for nu at undgaa, at disses Løn sættes lavere end Værdien af det Arbejde, de præsterer (hvorved en Del — navnlig *mindre* — Principaler jo vilde have et udmærket Middel til paa deres Arbejderes og de bedre betalende Principalers Bekostning at drive Smudskonkurrence) blev denne Bestemmelse optaget. For det Schultziske saa lidt som for ethvert andet Personale kan deraf altsaa udledes nogen som helst Ret til at kuldkaste Tarifen — *selv* om de faar 1 à 2 Øre mere i Bogstavbetalingen. Nu har der lige siden 1875 hersket Misfornøjelse blandt Typograferne med den gamle Tarif; man har sat en stor Strejke i Scene, for at faa en Tarif, der var bedre end den fra Septbr. 1874; i mange Aar efter 1876 har man trængt Foreningens Styrelse til at søge gennemført en ny Tarif — og nu endelig, da dette er lykkedes (om end ikke til vor fuldstændige Tilfredshed), finder det Schultziske Personale paa at *akceptere den gamle kasserede Tarif* kun med den Forandring, at der gives 1 — siger én — Øre mere end den nye almindelige Tarif tilbyder! Altsaa for 60 Øre om Ugen (naar vi lægger en Præstation af 60,000 Bogstaver om Ugen som Norm) sætter det Schultziske Personale sig i Opposition til den Forening, der med langt overvejende Majoritet har vedtaget Overenskomsten med »Foreningen af danske Bogtrykkere«! Hr. Kancelliraad Schultz siges at være en human Mand — men kan det forsvares med sand Humanitet, at han ved sin Handlemaade bringer sine Sættere i et højst ubehageligt Dilemma? Har han hidtil kunnet give en meget højere Betaling, end saavel den gamle som den nye Tarif hjemler, er der heller ingen hverken Principal eller Sætter, der vil *tvinge* ham til at give mindre end han hidtil har givet. Havde Hr. Kancelliraad Schultz ikke Lyst til i sit Sætteri at gennemføre de »*gyselige* Fabriks-Bestemmelser« var der heller ingen, der kunde eller vilde tvinge ham dertil, da dette for enhver Principal er en fuldstændig frivillig Sag. De Schultziske Sættere vilde efter vor Mening handle aldeles loyal, dersom de vilde opgive deres Særstilling og underkaste sig den Overenskomst, deres Forening har truffet med »Foren. af danske Bogtr.« RED.

Fra Generalforsamlingen

den 9de Juli.

Det anvendte Fif, paa den omsendte Løbeseddel at hemmeligholde Dagsordenen, var lykkedes, Lokalet var til den fastsatte Tid fuldt af Folk, som nok vilde vide, hvad det var for Sager, der skulde forhandles »for lukkede Døre«. De seks Punkter, der stod paa Dagsordenen, og som findes i forrige Nummer af »Typ.-Tid.«, handlede udelukkende om vor »Forsvarssag«, og med Begejstring blev de seks Punkter derom vedtagne af den talrige Forsamling: at understøtte Arbejdsløse, selv om de ikke har været 26 Uger i Foreningen, for at ingen saa let, naar Nøden banker paa, skal smutte ud af den sluttede Række; indtil videre at forhøje Understøttelsen til Arbejdsløse fra 6 til 10 Kr. i 4 Uger, og i Tilfælde af Strejke betale 12 Kr. ugenlig til ugifte Medlemmer og 14 Kr. til gifte; at forhøje Kontingentet med 10 Øre ugenlig; at give Styrelsen frie Hænder til at arbejde for Tarifens Indførelse inden 1ste Avgust og endelig at udelukke de Medlemmer af Foreningen, der efter den 1ste Avgust ikke arbejder efter den vedtagne Tarif. Alle seks Punkter blev vedtaget enten enstemmig eller med 2—3 Stemmer imod; dog havde Forslaget om Kontingentforhøjelsen 7 Modstandere, og 6 stemte imod Udelukkelsen af de tarifstridige Medlemmer.

Hele Dagsordenen blev sat under Forhandling paa en Gang, og Diskussionen var meget livlig. HEINEMANN spurgte, om man ikke for at formindske Arbejdskraften her i Byen kunde tilbyde arbejdsløse Provinskolleger og Udlændinge en passende Rejseunderstøttelse. — FORMANDEN lovede, at Styrelsen skulde gøre alt for for Tiden at formindske Arbejdskraften her i Byen. — LOUW nærede Frygt for, at Principalerne, da de ikke altid fuldt ud kunde beskæftige Typografer, vilde antage flere Lærlinge; han mente, Tarifen var Skyld i den nu herskende Arbejdsløshed, og fremsatte det Spørgsmaal, om den Forhøjelse, den ny Tarif bragte, opvejede de Summer, vi maatte ofre for dens Indførelse, og om det ikke vilde være retfærdigt, at ogsaa Principalforeningen be-

talte en Del af Krigsomkostningerne, i Stedet for kun at nyde Goderne deraf i Form af Mulkter og ved at splitte vor Forening. Taleren troede heller ikke det var en Tilfældighed, at Tarifens Indførelse var sat til Juli Maaned, der var Aarets mest arbejdsløse Tid. I en Notits i »Typ.-Tid.« Nr. 15 havde der staaet, at Bogtrykker O. C. Olsen havde anskaffet sig to Sættemaskiner og i Modsætning til Ferslew ikke benyttede kvindelig Arbejdskraft hertil; nu saas det imidlertid af en Annonce i »Berl. Tid.«, at »unge Piger søgtes til pænt Arbejde i Olsens Bogtrykkeri«. Det synes, at man gør alt muligt for at skade Typograferne og splitte deres Forening, hvad naturligvis ogsaa er i Principalforeningens Interesse. Taleren mente ogsaa, at da Prisen paa Bogtrykkerarbejde var bleven højere, vilde Produktionen deraf blive mindre. — FORMANDEN var enig med Louwi, at Tarifens Indførelse havde medført en øjeblikkelig større Arbejdsløshed; men dette vilde vi senere indvinde; mange, der før kun havde tjent 15 Kr., vilde efter Tarifen faa 18 Kr. Vi bør ikke modtage pekuniær Hjælp fra Principalforeningen. Taleren troede ikke, Produktionen vilde blive ringere. Typograferne i Tarifkommissionen havde forlangt Tarifen indført 1ste April; men man var snart bleven enig om, at dette ikke lod sig gøre i saa kort Tid. At O. C. Olsen saa hurtig vilde skifte Sind og lade Kvinden fortrænge Manden ved Sættemaskinen, kunde Redaktionen ikke vide; da Notitsen stod i »Typ.-Tid.« var den korrekt. Imod Maskiners Indførelse kan ingen arbejde, dette gælder i alle Fag, og en ny Maskines Fremkomst vil altid kræve sine øjeblikkelige Ofre; her var Ulykken dog næppe saa stor. — Paa en Forespørgsel af H. C. NIELSEN, hvor stort Tallet var paa de Arbejdsløse, svarede FORMANDEN, at der indtil da havde meldt sig 4—5 Mand; der vilde maaske komme 16—20; flere, som var blevne arbejdsløse ved Tarifens Indførelse, var bortrejste. — LOUW troede, der vilde komme flere Arbejdsløse; hos O. C. Olsen var der allerede opsagt 9 paa Basis af Sættemaskinens Indførelse. — HEINEMANN mente ogsaa, at Louw nærede for stor Frygt for »d'Hrr. Kastenbeinere«; det var kun et Forsøg, de vilde næppe komme til at spille nogen synderlig Rolle. THEODOR SØRENSEN ønskede at vide, paa hvilke Trykkerier Tarifen vilde blive indført og paa hvilke ikke. Det var rigtigt at sørge for, at ingen arbejdede under Tarifen; men det var urimeligt at ekskludere Medlemmer, som arbejdede paa gunstigere Vilkaar. — Med Hensyn til Tarifens Vedtagelse udtalte VIKTOR PETERSEN bl. a.: Det var nødvendigt under de nuværende Forhold at opkøbe den ledige Arbejdskraft, som naturligvis ikke er skudfri. Det gælder nu at staa fast og ikke tage halve Forholdsregler, Tarifen er i nogle Punkter ikke favorabel for Typograferne; men vi har for Øjeblikket ikke nogen bedre, derfor er det nødvendigt at sætte al Kraft paa at faa den gennemført; senere kan vi maaske gaa videre. Produktionen vil selvfølgelig stige, og Tarifen vil ikke bringe større Arbejdsløshed. Til Th. Sørensen bemærkede Taleren, at en Tarif vel kunde indeholde ét Punkt, der fastsatte en højere Satspris; men dette ene Punkt kunde ikke opveje alle de andre tvivlsomme. Vi maa staa fast og værne om den nuværende. — EMIL PETERSEN udtalte sig i samme Retning. For nogle Aar siden hed det altid, at vi ingen Tarif havde — en Tarif var Maalet; nu har vi faaet en Tarif — og nu er der Misfornøjelse. Principalerne havde den Gang Lov til at have Arbejdere gaaende, der ofte tjente tre—fire Kroner om Ugen; nu har vi fordret i Tarifen, at dette ikke maa finde Sted. Taleren vidste ikke, i hvor mange Trykkerier Tarifen ikke vilde blive indført; men saa længe han sad i Styrelsen, vilde han af al Magt arbejde for, at den blev indført i alle Trykkerier, og der, hvor man nægtede at modtage den, vilde der blive gjort Strejke. — H. P. LASSEN: Den ny Tarif vilde ikke bringe mere Arbejdsløshed end den gamle; før gik vi paa Trykkerierne og drev, nu kom vi til at gaa uden for og kunde søge en anden Plads. C. C. JENSEN: Vi er et mærkværdigt Folkefærd; vi vil nok hæve vor Stand, men vi vil ikke ofre noget. Den Tarif, vi nu havde faaet vedtaget og maatte gennemføre, var saa god, som det havde været Tarifkommissionen mulig at skaffe den; den var ikke fyldestgørende, men den bringer faktisk Sætterne 2—3 Kr. Merfortjeneste; derfor kan enhver nok afse 10 Øre mere om Ugen. Vi holder os stadig uden for den almindelige Arbejderbevægelse, derfor staar vi ene og maa hjælpe os selv, og derfor maa vi vedtage Kontingentforhøjelsen. Taleren forstod ikke, at Schultz's Sættere ikke kunde indse, at de efter den schultziske Tarif i Virkeligheden arbejdede paa ringere Vilkaar. — ANTHON SVENDSEN: Naar Schultz's Sættere mener, de er bedst tjent med deres egen Tarif, vil han raade til at lade Principalforeningen klare Sagen, fremfor at splitte vor Forening. — — OSCAR LARSEN: Schultz's Sættere har Principalens skriftlige Løfte, at de i ingen Punkter vil komme til at arbejde under den ny Tarif. — FORMANDEN udbad sig blandt Medlemmerne Udtalelser om, hvorvidt Tarifen vilde blive indført paa forskellige Trykkerier, han endnu ikke havde faaet Meddelelse fra. — Efter at forskellige Udtalelser desangaaende var fremkomne, vilde Dirigenten, P. CHRISTENSEN, inden han sluttede Forhandlingerne, benytte Lejligheden til at udtale, at han ikke ansaa det for rimeligt, at Produktionen paa Grund af den ny Tarif blev mindre; en Del af den nuværende Arbejds-

løshed var fremkaldt ved, at flere Værker netop paa Grund af Tarifens Indførelse var bleven gjort færdige i en Fart. Saa længe vi kan trykke lige saa billigt her som i Udlandet, kan ingen Tarif standse Produktionen.

Korrespondance.

København, den 14. Juli 1884.

Hr. Redaktør!

Den fri Diskussion er et udmærket Middel til at klargøre Begreberne og avle Forstaaelse, men det forekommer mig, at en Del af Diskussionen paa den sidste Generalforsamling ikke var egnet til at øve denne gode Virkning. Der var f. Eks. et Trekløver, hvis diskuterende Virksomhed var højst uheldig, saa at det nok turde være et Forsøg værd at bræmse for den. Den *Ene* var imod den foreslaaede 10 Øre-Forhøjelse af den Grund, at »vi er rige nok; vi ejer 10,000 Kr.« osv. Han burde som gammel Praktikus vide, at en social Arbejderforening aldrig kan siges at være rig nok, selv ikke, om den kan tælle sine Kroner i hundredetusinder; han burde vide, at »Penge« og »Aand« er to uundværlige Grundstene for en saadan Forening, ja at *Pengene* somme Tider kan spille en større Rolle end *Aanden,* forsaavidt som de ofte kan bidrage til, at Aanden vedligeholdes; og han burde vide, at Foreningen giver udmærkede Renter til sine Medlemmer. — Den *Anden* var ogsaa imod Forhøjelsen, og han kastede den Bussemand ud, at »en stor Del Medlemmer« vilde udtræde af Foreningen, hvis Forhøjelsen vedtoges. Han har aabenbart ikke spurgt sig selv, om *han* vilde udmælde sig, thi saa havde han faaet Svar »Nej!« men hvem er det da, der vil udtræde? Ja, derpaa kan han ikke svare! Han nøjes med og generer sig ikke for at stille Bussemanden frem, den Bussemand, der er lige saa gammel, som den er vammel, men som heldigvis ikke forskrækker en Eneste! — Den *Tredje* var dog den bedste; han talte om det skammelige i, at Foreningen nu vilde »pumpe« 10 Øre ugenlig ud af de stakkels Typografer, som i Følge den ny Tarif kun fik et Par Kroner mere i Løn om Ugen, og saa fantaserede han om unyttige Udgifter til Repræsentation ved sidste Repræsentantmøde; men det ærgerligste er, at han ikke blev flov paa sine egne Vegne.

Skulde disse Par Ord kunne bidrage lidt til at vække Selvkritiken, er Hensigten med dem naaet. P.

Aarhus, den 3. Juli 1884.

I Forgaars, Tirsdag den 1ste Juli, afholdtes der her i Lokalforeningen en ekstra ordinær Generalforsamling under meget mærkelige Omstændigheder, ja saa mærkelige, at dersom det skulde vise sig, at denne Generalforsamlingsmethode skulde blive almindelig, saa kunde »Dansk typ. Forening« godt spare alle de mange Penge, Repræsentantmøderne koster, thi saa var det ikke nødvendigt at forbedre Lovene, — ja, det var maaske endog slet ikke nødvendigt at have nogle Love. — Jeg skal i de efterfølgende Linjer tillade mig at give en Fremstilling af, hvorledes man i Aarhus arrangerer Generalforsamlinger og fortolker Lovene.

Om Middagen, eller i Løbet af Eftermiddagen modtoges omkring paa Trykkerierne en Løbeseddel fra Lokalformanden, som meddelte, at Foreningen samme Dags Aften afholdt en ekstraordinær Generalforsamling. — Heri ligger nu foreløbig fra Hr. Formandens Side en Afvigelse fra, hvad der hidtil har været Skik og Brug her, nemlig et Varsel af mindst 2 à 8 Dage. Dernæst meddelte denne Løbeseddel kun, at der var vigtige Ting at forhandle, men ingen Dagsorden, hvilket atter er en Tilsidesættelse af gammel Regel. Hr. Olsen fortalte paa »Generalforsamlingen«, at dette var en Følge af, at de Medlemmer, som havde forlangt denne afholdt, havde forbudt ham at offenliggøre Forhandlingsgenstanden. Dette er jo vel kun Smaating, som Formanden kan skubbe sig fra ved at sige, at derom staar der intet i Lovene, men jeg mener, at ethvert Samfund, enhver Forening, ved Siden af sine egenlige Love, som aldrig rummer alt, har noget, hvorom man plejer at sige: dette er Kutume, dette er gammel Skik og Brug, enkelte mere eller mindre betydende Omstændigheder med Hensyn til selve Forretningsgangen, som det vilde være altfor minutiøst at opregne i Lovene, og hvor de ledende derfor har en moralsk Forpligtelse til at benytte de sædvanlige Maader og Midler, som en Gang er kendte af Medlemmerne og som er bleven en Slags utrykt Lov, og jeg spørger, er en Fremgangsmaade som den foran fremstillede ærlig og hæderlig?

Nu kommer imidlertid de egenlige Lovovertrædelser, som, hvis de faar Lov at gaa upaatalte hen, vil have til Følge, at en hvilken som helst større eller mindre Klike, som kan associere sig med Formanden eller dupere ham, i en Haandevending kan tilsidesætte al Lov og Ret og ødelægge Foreningen. Sluttes.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende, *W. Sørensen,* Sønderborg (dito), *Koch* (»Skuespiller«), *Frandsen,* Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen,* Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine,* Hamborg (dito), *Klein,* Hamborg (dito), *Dreyer,* København, *Wilhjelmsen,* Nykøbing. *Christiansen,* Odense, *Nielsen,* Aalborg, *Hansen,* København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard,* Silkeborg fhv. Tjenestekarl), og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER:

TEODOR PETERSEN (Trykker. Elvius).
JULIUS R. LYNG (sidst arbejdet i Aarhus. Nielsen & Lydiche).
Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDMELDT:

PETER JEPPESEN (Møllers Enke).

For Meddelelser angaaende Tarifen træffes Formanden bedst i sit Hjem, Nansensgade 17 D 3dje Sal, fra Kl. $3^1/_2$—$4^1/_2$ Efterm. og fra $7^1/_2$—$8^1/_2$ Aften. STYRELSEN.

Af Hensyn til Tarifens Indførelse frabedes al Tilgang til København.

Da der endnu mangler en Del Oplysninger fra flere Trykkerier, angaaende Tarifens Indførelse paa disse Steder, opfordres Medlemmerne herved til snarest at give Styrelsen Underretning derom.

Endvidere gøres Medlemmerne opmærksom paa, at det i Følge Generalforsamlingsbeslutning ej er tilladt fra 1. Avgust at arbejde efter en anden Tarif end den almindelige. STYRELSEN.

Til Trods for gentagne Opfordringer til d'Hrr. Inkassatorer om at paasé, at de ny indmældte Medlemmer samtidig bliver indmældt i „Hjælpekassernes" Syge-Afdeling, skér dette dog ikke, hvorfor det herved meddeles, at der for Fremtiden kun vil blive offenliggjort saadanne nye Medlemmer til Optagelse, der præsterer Bevis for, at de har bevirket deres Anmældelse i nævnte Kasser. STYRELSEN.

Foreningens 2den Assemblée

afholdes **Lørdagen den 26de Juli i** *»Sortedamslund«*.

Program:

1. **Ph. Fahrbach**: Standartenträger-Marsch.
2. **»Den smukke Avgust«**: foredrages af Hr. Skuespiller *Sofus Møller*.
3. **A. P. Berggreen**: Jægersang. } Typografernes Sangforening.
4. **Pacius**: Vårt land. } Typografernes Sangforening.
5. **Abt**: Tre Skaaler. } Typografernes Sangforening.
6. **Emile Waldteufel**: Estudientina-Vals.
7. **Skrups Kærlighedsfataliteter.** Monolog med Sange af *b.*, foredrages af Hr. *Sofus Møller*.
8. **C. J. Hansen**: Sang paa Havet. } Typ. Sangforening.
9. — Sång för armeens alla wapen. } Typ. Sangforening.
10. **Wennerberg**: Studentserenad. } Typ. Sangforening.
11. **Povl Strange**: »Fluen«. Fortælles af Hr. *Andersen*.

Derefter Bal til Kl. 3.

Billetter à 50 Øre kan i Aften og fremdeles hver Dag faas hos Styrelsens Medlemmer samt hos Hr. Kasserer *L. D. Berg*.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalforeningsformænds Opmærksomhed henledes paa, at de nye*Medlemsbøger, som er omsendte i disse Dage, skal tages i Brug efterhaanden som Medlemmer bortrejser, og de ældre Medlemsbøger skal da indsendes til Hovedbestyrelsen.

A. G. WEBER
p. t. Formand.

Typografernes Sangforening.

Sangerne anmodes om, i Aften Alle at give Møde i Aahuset, dels for at holde Prøve paa Sangene til Koncerten paa næste Lørdag, dels for at forhandle om en mindre Tur.

Fortegnelse over „Dansk typografisk Forening"s Medlemmer den 9de Juli 1884.

P. betyder Principal. M. Vedkommende aftjener sin Værnepligt. S. at han er syg. A. at han er uden Arbejde. * Lokalforenings Formand.

Aalborg.
Andersen, A. W.
Andersen, N. P.
Bang, Aug.
Dein, J.
Eilersgaard, Jul.
Eye, Georg.
Firring, Carl.
Hansen, J. M.
*Hansen, J. P. *(P.)*
Jespersen, C. P.
Larsen, A. C.
Larsen, C.
Lautherborn, A. F.
Madsen, Theodor.
Møller, Jens.
Olsen, Laur.
Olsen, Th.
Staudt, Frants.

Aarhus.
Andersen.
Andersen, S. C.
Backhausen, S. *(P.)*
Bech, L. *(P.)*
Bech, O. C.
Bjørnbak, A. *(P.)*
Christensen, Chr.
Christensen, P. *(M.)*
Christensen, Aug.
Christiansen, L. N.
Elmquist *(P.)*
Eppler, J.
Gertsen, M.
Hald, Jørgen.
Hansen, Mads.
Hansen, O. V.
Hansen, L. H.
Hey, A. L.
Hygum, H. F.
Jacobsen, Rud.
Jensen, A. K.
Jensen, Harald.
Jensen, Jørgen.
Jessen, Hans.
Jørgensen, P.
Knudsen, Chr.
Knudsen, L.
Langmack, J.
Laursen, Chr.
Lind, H.
Lorentzen, L.
Lund, Joh.
Lund, N. Lorentzen.
Lund, Martin, Silkeborg.
Mammen, H.
Marott, Emil.
Meyer, C. A.
Møller, S.
Nielsen, M., Odder.
Nielsen, N. Chr.
Nielsen, S. Leth.
Nielsen, H. N.
Odense, Chr. G.
Olsen, H. P.
Olsen, O. Møller, Odder.
Olsen, O. Marcus.
*Olsen, Arnold V.
Petersen, Joh.
Petersen, R. P.
Rasmussen, P., Silkeborg.
Risom, A.
Schibye, S. *(P.)* *(S.)*
Schibye, P.
Stecker, J.
Svendsen, L. A.
Søndergaard, P., Silkebrg.
Taubel, Georg.
Thrue, Th. *(P.)*
Timm, Carl.
Weber, A. G.

Faaborg.
Andersen, J. C.
Engsig-Krarup *(P.)* Assens
Fich, F.
*Petersen, F.
Petersen, N. J.
Rasmussen, J.
Spilcher, O., Assens.

Fredericia.
Bigum, J. A. *(M.)*
Christensen, J. *(P.)*
*Thomsen, Th. N.
Weiss, Fr.

Helsingør.
Bünner, Heinrich.
*Böttcher, F. V.
Donatzky, G. G. J.
Jensen, Viktor, E.
Larsen, Chr.

Hillerød.
Andersen, Joh.
Berg, C. *(P.)*
Christensen, C. F., Hørsholm.
Christophersen, R.
*Claudi, Chr.
Dinsen, F.
Güth, Carl.
Hansen, L.
Hansen, N.
Hanson, Chr. *(P.)*
Lund, H.
Olsen, E. G. *(M.)*
Petersen, P. J.

Hjørring.
Bæk, P. C.
Christensen, C. P.
*Glotz, Carl.
Helmig, J.
Helmig, P. *(S.)*
Lempke, L.
Nielsen, N. Jørg.
Olsen, Andr. C.
Sørensen, Chr. P.

Holbæk.
Bønnelycke. (*P.*)
Hansen, N. S.
Jakobsen, Chr.
Larsen, Carl.
*Lund, Carl.
Rasmussen, Kr.
Sørensen, J.

Holstebro.
Frederiksen, A. (*M.*)
Hestbech, M. S. (*P.*)
Lemvig.
Holm, David, Lemvig.
Jensen, C. V. H.
*Kjærsgaard, C. F.
Schrögle, Gotthold.
Welsch, V. F. (*P.*)

Horsens.
Backhausen, A. (*P.*)
Daugaard, P.
Fogh, H. (*P.*)
Hansen, Rudolph.
*Hertz, Chr.
Holst, P. Jensen.
Hjorth, N.
Jensen, H. P.
Jørgensen, Arnold. (*P.*)
Langkjær, H.
Larsen, L. P.
Lassen, Th.
Nielsen, Mikkel.
Pødenphant, F. A.
Rosenstand, U.
Thomsen, Sandemand Fr.
Walther, Theodor.
Winther-Hansen, L. P.

Kallundborg.
Carlslund, A. J. P.
Hansen, C. P.
*Holte, Fr.
Jensen, Oluf.
Sørensen, Peter.

Kolding.
Brehmer, H.
*Groth, F.
Gunst, K.
Hansen, Chr.
Hansen, Hans.
Hansen, L. V.
Hvidtfeldt, P.
Iversen, P.
Jørgensen, K. (*P.*)
Kabisch, H.
Knudsen, C.
Laer, Th. v.
Lindballe, J.
Lund, P.
Løye, P.
Møller, B. (*P.*)
Petersen, E.
Petersen, Tork.
Petersen, U.
Raben, H. P.
Rasmussen, H. F.
Rasmussen, L.
Schjern, M.
Schmidt, S.
Sjodt, H.
Sørensen, E. (*P.*)
Sørensen, K. H.
Thuge, D.
Thuesen, Th.

Køge.
Frantzen, Joh. P.
Jensen, Valdemar.
Jensen, Louis.
Kjærsgaard, Joh.
*Larsen, H. Th. A.
Opffer, Frederik. (*P.*)
Sørensen, Svarre (*P.*)

Middelfart.
Johansen, S. Enevold.
Lassen, Valdemar.
*Madsen, Claudius. (*P.*)
Madsen, D. G. G.
Lichtenberg.

Nakskov.
Hansen, J. A.
Kjeldskov, Hakon.
*Petersen, N. Th. (*P.*)
Rasmussen, A.

Nestved.
Christiansen, Carl.
Hansen, Ulrik.
Hansen, Otto.
Jensen, Jacob.
Jørgensen, Fr. Ferd.
Matzen, Lauritz.
Meier, L. G.
Olsen, L.
Petersen, Regnar.
Petersen, V. (*M.*)
Preuss, E. (*M.*)
*Schwartz, A.
Wendt, N. J. N.

Nyborg.
Beck, N. C. L.
*Findling, Aug.
Kryger, Carl.
Lumby, Fr.

Nykøbing p. F.
Frandsen, Th.
Jensen, H. P.
Jordan, Aage. (*P.*)
Nielsen, Bernhard. (*M.*)
*Pedersen, Johan.

Nykøbing i Jylland.
Fog, H. (*P.*)
*Kristensen, A. K.
Nielsen, A. (*P.*)
Nielsen, Carl.
Petersen, P. M. K.

Nykøbing p. Sjælland.
*Clausen, Aug.
Cüger, C.
Krebs, Julius.

Odense.
Anderschou, H.
Andersen, Jul.
Christensen, C. J. C.
Dister, J. C.
Ditlefsen, Chr.
Dreyer, J. C. (*P.*)
Erichsen, P. L.
Erlandsen, J. A. M.
Hansen, L. F.
Hansen, F. W. (*S.*)
Hermansen, F. A. (*A.*)
Horstmann, K. V. (*S.*)
Hunderup, Ivan.
Høgfeldt, Harald. (*M.*)
Ibsen, Jul.
Jensen, P.
Jeppesen, H.
Jørgensen, J.
Madsen, L.
Martens, E.
Milo, Chr. (*P.*)
Nielsen, A. E.
Nielsen, Chr.
Nielsen, E. E.
Nielsen, G.
*Petersen, Anth.
Petersen, H. C.
Petersen, H. S. M.
Prøvensen, J.
Rasmussen, Chr.
Rasmussen, Ferd.
Rasmussen, Hannibal.
Rasmussen, J. C. O.
Rydahl, Chr. (*A.*)
Schou, L.
Søfeldt, J. F.
Sørensen, Chr. (*M.*)
Thillerup, Fr. (*P.*)
Tidje, Alfred.
Warberg, H.

Randers.
Andersen, C.
Auener, Holger.
Bang.
Becker.
Berg, Chr.
Christensen, A.
Clausen, W.
Elmenhoff, S. (*P.*)
Enevoldsen, P. (*M.*)
Hansen, Henry.
Hansen, M. L.
Hansen, H.
Jensen, Rye C. (*P.*)
Jensen, N.
Jensen, F. F.
Jochumsen, A.
Kessler, A.
Nielsen, C. (*P.*)
Petersen, Chr.
Petersen, J.
Rasmussen, R. (*A.*)
Rollsted, N. P.
Sørensen, A.
Ungermann, J.
*Westermann, A.
Woldum, A.

Medlemsantallet **401.**

Ribe.
Andersen, C. F. A.
Bolvinkel, H. J.
*Holst, Chr.

Ringkøbing.
Andersen, M. (*M.*)
Christensen, A. P.
*Hansen, S.
Lind, Carl. (*P.*)
Petersen, Carl.
Rasmussen, A. (*P.*)
Tobiesen, N. C.
Wittroy, A. H.

Ringsted.
Hansen, H. P.
Hansen, M. J. (*P.*)
Jensen, R. P. (*P.*)
*Johansen, S. K.
Jørgensen, H.
Laursen, C. J. J.
Madsen, Fr. Ch.
Nielsen, H. Chr.
Terkelsen, R.

Roskilde.
Christiansen, P.
Christjansen, Julius. (*P.*)
Claville, E.
Danielsen, M.
Finken, Vald.
Hansen, Hans.
Hansen, Marius.
Nielsen, L. C.
*Nielsen, Knud.

Rudkøbing.
Damkier, A. (*P.*)
*Gemynthe, J. H.
Hintze, O. R.
Høeg, F. J. (*P.*)
Høgsted, H.
Lohmann, G.
Wenge, A. L. C.

Skanderborg.
Hansen, H. J.
*Jensen, C. J. R.
Jørgensen, O. H. (P.)

Skive.
Hansen, J.
Hansen, Rud.
Jensen, L. (P.)
Jensen, M. (P.)
Nelson, G.
*Pedersen, L.
Sørensen, J.

Slagelse.
Andersen, F. E.
Abrahamsen, W.
Bressendorf, C.
Jensen, Thorv. Gust.
Louw, J.
Melberg, Em. Gerhard.
Melhede, H.
Nielsen, Anton Marius.
Nielsen, C.
*Olsen, Anthon.
Olsen, Carl.
Olsen, Olaf E. (*S.*)
Uhrbrand, Carl.
Uhrbrand, Johannes.

Sorø.
Røder, Chr.
*Faxholm, A. M.
Haüser, F. (P.)
Rasmussen, H.

Svendborg.
Andersen, (P.) Ærø.
Assam (P.)
Assam, J.
*Ditlefsen, H. P.
Gunnarsen, Adolf Bengt.
Hansen, Marius.
Jensen, C. F. V.
Johansen, J. T.
Lange, H. Chr. H., Ærø.
Madsen, H. C. (*M.*).
Petersen, G.
Petersen, Joh.
Poulsen, Ferdinand.
Thejll, O. O. C.

Thisted.
Aaberg, M. (P.)
*Behr, Alb.
Jensen, J. Chr.
Ludvigsen, Jul. G. (*M.*)
Madsen, F. K.
Møller, S. H. (P.)
Rasmussen, Henr. (P.)
Rasmussen, Alfr.
Rasmussen, Joh. P.
Studt, P. C.

Varde.
Bølling, A. (P.)
Petersen, C. A.
*Petersen, V.
Stampe, R.

Vejle.
Frederiksen, M.
Hansen, E.
Hertz, W. (P.)
Jensen, N.
*Kofoed, P. C.
Neess, Wilh.
Nielsen, Jens.
Rasmussen, J. A.

Viborg.
Backhausen, F. V. (P.)
Gottschalk, C. C.
*Nielsen, J.
Nielsen, Th. J. H.
Nielsen, V.
Rasmussen, H. P.

Rejsende Medlemmer.
Jensen, Michael.
Laursen, B. W.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 18. | København, den 26. Juli 1884. | 11. Aargang.

De schultziske Sættere og deres Tarif.

At »Foreningen af danske Bogtrykkere« og »Den typ. Forening« i sin Tid blev enige om at vælge Delegerede til en Tarifkommission; at en Tarif blev udarbejdet og vedtaget af begge Foreninger — af »Den typ. Foren.« med 234 St. mod 86 —, det er to Ting, som umuligt lader sig nægte. Tarifen eksisterer og de to Foreninger har hver især forpligtet sine Medlemmer til at arbejde efter den — *det* lader sig heller ikke bestride. Ganske vist er dens § 1 i »Alm. Bestemmelser« affattet meget uheldigt; naar man kommer til det overflødige: »og navnlig maa intet af »Den typ. Forening«s Medlemmer« osv., saa bliver man konfus; men naar man faar *den* Mening ud deraf og bliver ved at beholde den, at Typograferne i et eller andet Trykkeri gærne maa lave sig en anden Tarif, saa er man mere end konfus. Naar saaledes et stort Trykkeris Sættere kommer og siger: »Vi troede ikke, det kunde gøre noget, vi lavede os en anden Tarif«, saa er det ikke andet end et Forsøg paa ved et Prokuratorkneb (at gøre sig mindre klog end man er), at knibe ud og unddrage sig en med stor Majoritet vedtagen gensidig Overenskomst og bag efter tilraabe de to Foreninger: »I kan lige saa godt lade os være i Fred, for I faar dog ikke Bugt med os!«

Det er meget muligt, at Sætterne hos Schultz er godt tjente med at arbejde efter den af dem udarbejdede Tarif med de mange Paragrafer om Overenskomst; men naar nu en halv Snes andre Bogtrykkere ogsaa vilde indføre en Tarif med mange Paragrafer om Overenskomst, saa saa' det galt ud for Typograferne. Alle Mennesker er nemlig ikke lige gode og alle Principaler ikke lige arbejdervenlige, derfor er det ogsaa ubestrideligt, at den Tarif med Overenskomstparagrafer, som er til Gavn for Arbejderne paa ét Trykkeri, er til Skade for dem paa et andet. Derfor kan der kun eksistere én Sættertarif. Hr. Kancelliraad Schultz kunde alligevel godt som en arbejdervenlig Principal ved at indføre den af de to Foreninger vedtagne Tarif have sørget for, at den ikke ødelagde den mageløse »Svinesteg«, hans Arbejdere nu selv fortæller ham de svælger i, og de københavnske Typografer vilde have været ham taknemlig derfor.

Med Hensyn til Generalforsamlingsbeslutningen, at udelukke de schultziske Sættere af »Den typ. Forening« udtaler deres Ordfører i »Typ.-Tid.«, at dette »ubestridelig er en Fejl«, men mener, at »den vel kan ændres« og tilføjer saa bestemt, at »den *bør* ændres«. Med Forlov at spørge: Hvorledes skal det gaa til? er der en eneste af Schultz' Sættere, der kan finde en Udvej? Hvis de Herrer vilde gaa til Principalforeningen og sige: »Vi er Hr. Kancelliraad Schultz' Sættere, vi har selv lavet os en Tarif med mange Overenskomstsparagrafer; *den* kan det ikke nytte, De vil tage fra os; det kan hverken De eller »Den typ. Forening«; men vi vilde gærne vedblive at være Medlemmer af »Den typ. Forening«, saa vil Principalforeningen maaske forekommende svare: »Med største Fornøjelse! »Den typ. Forening« skal ikke bryde sig om vore gensidige Forpligtelser; I maa gærne overskride dem, naar det er til Jeres Fordel, saa kan vi gøre det samme, naar det er til vor Fordel, og saa har vi maaske inden lang Tid nogle og tredive Tarifer med mange Paragrafer om Overenskomst og en hel Del skriftlige Løfter hængende paa Papirkrogen i Kontoret.« — Men det kan de københavnske Typografer ikke gaa ind paa, og derfor ser jeg ikke rettere, end at »Den typ. Forening« bliver nødt til at ekskludere de Sættere, der vedbliver at arbejde efter den schultziske Tarif, og samtidig blokere Trykkeriet. De schultziske Sætteres Handlemaade vil komme til at koste de københavnske Typografer mange Penge og have andre sørgeligere Følger: Trykkeriet vil absolut i kommende Tider faa Mangel paa Arbejdskraft, og saa hjælper man sig ud af Kniben saa godt man kan; der behøves ingen Sættere til at sætte paa en »Kastenbejner« — det kan en lille Pige godt gøre!

Nej, jeg holder med Thorvald Sørensen, naar han i »Typ.-Tid.« Nr. 17, 1. Side 2. Sp. 7. L. f. n. siger:

»Det er en ubestridelig Fejl her er begaaet, men den kan vel ændres endnu, og den *bør* ændres.«

Amon.

Kontingentforhøjelsen.

I forrige Nr. af »Typ.-Tid.« er optaget en Artikel, undertegnet *P,* hvoraf det fremgaar, at paa Generalforsamlingen, hvor ovennævnte Forslag behandledes, den »Ene«, »Anden« og »Tredje« var imod Forhøjelsen. Umiddelbart foran findes et Referat af Generalforsamlingen; i dette findes der ikke et Ord om, at nogen har udtalt sig imod Forslaget; her burde det dog være antydet og ikke aldeles ignoreret. Til den ærede Redaktion skal jeg bemærke, at en saadan Maade at referere paa forekommer mig at være uheldig — skal kun én Side af Sagen belyses, bliver Referatet ikke, hvad det skal være, nemlig en *saavidt mulig* korrekt Gengivelse af, hvad der er blevet udtalt og forhandlet.

Hr. *P.* skal jeg gøre opmærksom paa, at naar der foreligger et Forslag til Forhandling, og det kan *bevises,* at dets Vedtagelse ikke er nogen Nødvendighed; naar jeg derhos *véd*, at dets Vedtagelse vil bringe Splittelse i Foreningen — saa ansér jeg det for min Pligt og i Foreningens Interesse at fremsætte denne min Mening. Naar dertil kommer, at jeg i en Diskussion stedse véd at holde mig indenfor den rette Grænse, saa kan jeg ikke indse Berettigelsen af Hr. P.s, som det forekommer mig, lidt haanlige Antydninger om det heldige i ved en anden Lejlighed at sætte en Laas for Munden af mig! Jeg *véd* meget godt, at Penge i en Foreningskasse er en god Ting; men jeg *véd* ogsaa, at den Maade, hvorpaa vi hidtil har vidst at samle os en Kapital, er en god Maade. Den Udgift, Foreningen vil faa i Anledning af Tarifindførelsen, vil næppe komme til at overstige, hvad vi i 1876 gav ud i *én Uge,* og med Foreningens nuværende Medlemsantal vilde en saadan Udgift med det gamle Kontingent kunne dækkes i Løbet af et Aarstid.

CH. THOMSEN.

Korrespondance.

Slagelse, den 17. Juli 1884.

Endnu en Gang nødsages jeg til lige over for Indsenderen A. Ø. at fremkomme med en lille Bemærkning til hans sidste Korrespondance, som da er grundig uddebatteret, nemlig: at den ene af dem, han kalder en »Lærling«, Christian Pedersen, var, som A. Ø. for Resten selv bemærker, kun 13 Aar gl., hvoraf han altsaa *alene deraf* selv vil se, at han ikke var Lærling; han blev antaget til at gaa Byærinder til han blev konfirmeret, og, som Drengens Fader ved Antagelsen tilføjede: »hvis han mulig i den Tid kunde se ét og andet i Trykkeriet, hvorved han kunde lære lidt Stil, var det ingen Skade til«. Drengen kom i Skomagerlære, da han blev konfirmeret. — Med en anden »Lærling«, som ogsaa blev nævnt ved Navn, nemlig Olaf Olsen, forholder det sig saaledes, at han kom i Lære under daværende Faktor, senere afdøde Løjtnant Nielsen, og, da der intet Bevis eksisterede paa nogen af Siderne, naar han skulde være udlært, paastod Red. Branner, at han skulde staa i 5 Aar i Lære (til 1. Sept. 1882), hvorimod O. O. paa det bestemteste mente at være udlært 1. Sept. 1881. Han fik da i det omtvistede Aar betydelig mere i Løn end nogen Lærling ellers plejer at faa, saa Afgørelsen: Lærling eller Ikke-Lærling, maa Hr. Branner og O. Olsen afgøre som de er Venner til.

Endnu skal jeg, karakteristisk nok, kun bemærke, hvorfor Hr. A. Ø. ikke først paatalte Lærlingeforholdene i det Trykkeri, hvori han selv arbejder, da der for nogle faa Aar siden samtidig var fire Lærlinge? Det maatte jo ligge nærmest for ham, skulde man tro. Grunden ligger nær, hvorfor han netop begyndte med »Slag.-Post.« og *mig;* den er allerede omtalt i min tidligere Korrespondance.

T. J. LOUW.

Aarhus, den 15de Juli 1884.

Rotterne begynder at forlade Skibet. Efter at Skruebrækkeren, Normanden Martinsen, har forladt Anstalten paa Rosensgade for andet Steds at gøre mere Lykke, meldte sig i Lørdags et af Medlemmerne fra »Posten« paa »Aarhus Amtstidende« for dels at søge Emploi, dels for at faa Forskud paa Gagen og dels for at faa en overordnet Stilling. Vedkommende er nemlig ikke født til at staa i Række med almindelige Typografer; nej, han er født til noget højere. Denne Æventyrer, Skruebrækker Dreyer fra København, meldte sig som sagt til Hr. Bjørnbak nævnte Dag og udtalte bl. a., at Kollegerne aldeles ikke kunde ødelægge hans Navn, hvilket Redaktør A. Bjørnbak bekræftede med, at det behøvedes ikke, da han selv havde besørget dette. Han vilde naturligvis gærne arbejde hos Hr. Bjørnbak, og han havde aldeles ikke noget med Kollegerne at gøre, da han var hævet over disse som Følge af, at han var Søn af sin Fader, og han kunde sagtens komme til at arbejde i et Trykkeri (hans Faders). At han var meget venlig stemt mod Principalerne pointerede han stærkt, ligesom han kunde paatage sig enhver som helst Plads, da hans Fader havde betalt en temmelig stor Sum for at faa ham uddannet til en første Klasses(?) Typograf. Han havde kun villet gøre sin *Ven,* Christen Nielsen, en Tjeneste og kunde gaa, naar han vilde; men nu var han ked af at være der længere, og af en anden Ven, Skruebrækker Frandsen, bekendt fra Indsamlingen til Stæhr, var han bleven henvist til Hr. Bjørnbak som en god Mand, og vilde saa gærne arbejde og have et *Forskud.* Redaktør A.

Bjørnbak smilte af ham og svarede, at han nok kunde tænke, han ikke vilde have ham, da han vidste, at hans Folk ikke vilde arbejde sammen med ham, og desuden var han selv Medlem af »Dansk typografisk Forening«, og som saadan hverken kunde eller vilde han have noget med ham at gøre, og at han (Skruebrækkeren) enten maatte være meget naiv eller ualmindelig dum, naar han troede, at han kunde introducere sig paa »Amtst.«s Trykkeri, og Bjørnbak forsikrede ham, at paa ethvert andet Trykkeri vilde han være bleven kastet ned ad Trapperne, hvis han viste sig for nogen Typograf.

Samme Hr. Skruebrækker Dreyer søgte for nogen Tid siden ved sin Svigermoder — *in spe* — en Faktorplads paa »Aarhus Amtstidende«; men det lykkedes ham ikke. Jeg antager, at han hos Christen Nielsen har taget Forskud saa længe, at selv Nielsen er bleven ked af den ophøjede Skruebrækker. Denne lod sig hos Bjørnbak forlyde med, at han ikke brød sig om Kontrakten, da han ingen Penge havde, og saa kunde Chr. Nielsen jo heller ikke faa noget. Dette er en sammentrængt Fremstilling af denne ædle Karakter, og som Finale paa denne udtalte Hr. D., »at hvad der i Aften er talt imellem os (Bjørnbak og Dreyer) *maa naturligvis ikke komme videre,* hvortil Bjørnbak svarede: »Jo, det ved Gud det gør; jeg gaar med det samme op og fortæller mine Typografer det hele!« — og dette skete.

Aarhus, den 3. Juli 1884. (Sluttet.)

Det hedder nemlig i Lovene, at ekstraordinære Generalforsamlinger kan indkaldes, naar Hovedbestyrelsen, Lokalforeningsformanden eller $^1/_3$ af Foreningens Medlemmer forlanger dette; paa Løbesedlen stod der, at Generalforsamlingen indkaldtes i Henhold til Forlangende af det lovbefalede Antal Medlemmer. Jeg vil nu imidlertid trods det, at Formanden erklærede Generalforsamlingen for gyldig, bestemt hævde, at der manglede mindst to Medlemmer i, at det lovbefalede Antal havde henvendt sig til Formanden, og at Generalforsamlingen, som Følge deraf, nødvendigvis maa være ulovlig, og de paa denne ulovligt sammenkaldte og ulovligt godkendte Generalforsamling tagne Beslutninger ulovlige og ugyldige — det Hele, kort sagt, et Overgreb.

Dernæst havde de udenbys Medlemmer af Lokalforeningen ikke erholdt den ringeste Meddelelse om Generalforsamlingens Afholdelse; om en saadan ikke hidtil har været givet dem, véd jeg ikke, men det véd jeg imidlertid, at dette er et temmelig uheldigt og ulovligt Forhold, idet disse Medlemmer jo derved fuldstændig afskæres fra at tilkendegive deres Mening om Foreningens Forhold og Anliggender, og kan dette lade sig opføre, saa vil Resultatet vistnok til sidst blive, at en eller anden Klike regere hele Kodillen uden at tage Hensyn til alle andre, ved ganske simpelt at lade, som om de ikke eksisterer. Formanden svarede paa Forespørgsel om, hvorfor de udenbys Medlemmer ikke var bleven averterede om Generalforsamlingen, at det havde han ikke havt Tid til, fordi de, som havde ønsket denne, havde forlangt den afholdt samme Aften. Har man nogensinde kendt Mage til Undskyldning; som om der ikke al Tid nødvendigvis skal og maa være »Tid« til at meddele en Forenings Medlemmer om dens Anliggender.

Endelig tror jeg ikke, at den Handling, som skulde have staaet paa Dagsordenen, og som man havde et saadant Hastværk med at faa indført, var fuldstændig overensstemmende med Lovens Aand og Bogstav.

Der er, som Følge af disse forskellige formentlige Misligheder, indgivet en med mange Underskrifter forsynet Klage til Hovedbestyrelsen, og det er at haabe, at denne, som tildels bestaar af rolige og besindige Mænd, der ikke lader sig blinde af en øjeblikkelig Stemning, og ej heller lade sig binde eller forbløffe af en hensynsløs Opposition, indgaaende vil undersøge Sagen og eventuelt give den eller de skyldige en alvorlig Tilrettevisning; thi dersom Forestillinger, som den, der i Tirsdags opførtes her, skulde vinde Hævd, saa vil ingen herefter kunne vide sig sikker indenfor Foreningen, idet der ikke vil være noget til Hinder for, at et hvilket som helst Mindretal, eller blot en Lokalforeningsformand, som faar et Horn i Siden paa en eller anden, i Huj og Hast faar lavet en Generalforsamling, hvorom man selvfølgelig kun underretter de Folk, som man mener at kunne faa med paa Balladen, og saa vedtager og beslutter man, at Vedkommende »heldes ud.«

Ja, ikke sandt, dette er et smukt Fremtidsbillede, og dog er dette Konsekvensen af »Generalforsamlingen« i Tirsdags, og man har saa meget lettere ved at naa dertil, som der, trods de mange Repræsentantmøder og Lovrevisioner intet Steds i Lovene findes noget om det Varsel, der skal gives før en Generalforsamling, og lige saa lidt om det Antal Medlemmer, der skal møde for at gøre denne beslutningsdygtig; der kan derfor godt indvarsles til Generalforsamlingen $^1/_2$ Time før dens Afholdelse, saa stiller Kliken, der kun behøver at bestaa af et Par Mand, præcise, og saa kan der vedtages og besluttes paa en saadan Generalforsamling i en Uendelighed de mest opskure Ting.

A. JENSEN.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER:

J. J. JENSEN, udlært i Aalborg i 1876 (S. L. Møller).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Af Hensyn til Tarifens Indførelse frabedes al Tilgang til København.

D'Hrr. Inkassatorer, som endnu ikke har opgjort deres Regnskab indtil 26de Uge inkl., opfordres til at opgøre dette snarest, for at Kassereren i rette Tid kan forelægge Halvaars-Regnskabet for Revisorerne.

STYRELSEN.

For Meddelelser angaaende Tarifen træffes Formanden bedst i sit Hjem, Nansensgade 17 D 3dje Sal, fra Kl. $3^1/_2$—$4^1/_2$ Efterm. og fra $7^1/_2$—$8^1/_2$ Aften. STYRELSEN.

Fortegnelse

over

de Trykkerier, hvori Tarifen er indført.

(De med * betegnede Principaler er Medlemmer af »Foreningen af danske Bogtrykkere«.)

*Aamodts	Bogtrykkeri.	*Carl Lunds	Bogtrykkeri.
Carl Allers	—	*Lavr. Madsens	—
Chr. Birchs	—	S. L. Møllers	—
Bagges	—	*Nielsen & Lydiches	—
*I. Cohens	—	*Th. Nielsens	—
Eltongs	—	*O. C. Olsen & Ko.s	—
*Fjeldsøes	—	P. Petersens	—
*Græbes	—	*Quist & Ko.s	—
A. W. Henningsens	—	Rasmussen & Olsens	—
*J. C. Henriksens	—	*C. G. Schiellerups	—
*Ludv. Jørgensens	—	*Thieles	—
*Jørgensen & Ko.s	—	*Triers	—
Knudtzons	—	*M. Truelsens	—
*Bianco Lunos	—	*Valentin & Lunds	—

Følgende Trykkerier har dels endnu ikke anerkendt Tarifen og dels endnu ikke meddelt Styrelsen, om saadant er sket:

Schultz, Ferslew & Ko., Chr. Müller, Jul. Behrend, L. A. Jørgensen, S. B. Salomon, Hoffensberg & Trap, Elvius, Sivertsen, Carl Andersen, Eriksen, N. Cohen, Volkersen, Bording, Ferd. Philipsen & Ko., Lazarus, Kejlgaard & Sørup, Fritz Møller, Henrik Jensen, Hornum, Wennström, Hvidberg.

Herved gøres Medlemmerne opmærksom paa, at det i Følge Generalforsamlingsbeslutning ej er tilladt fra 1. Avgust at arbejde efter en anden Tarif end den almindelige. STYRELSEN.

Voldgiffsretten

har i sit konstituerende Møde den 23. Juli valgt Hr. Bogtrykker LAVR. MADSEN som Formand samt Hr. Bogtrykker JAC. NIELSEN som Næstformand.

Klagerne indsendes skriftligt *in duplo* og helst saa kortfattet som muligt til ovennævnte Formand, hvis Adresse er: Østergade 38, Bgbn. 3. Sal.

Foreningens 2den Assemblée

afholdes i Aften, **Lørdag den 26de Juli** i »*Sortedamslund*«.

Program:

1. Ph. Fahrbach: Standartenträger-Marsch.
2. »Den smukke Avgust«: foredrages af Hr. Skuespiller *Sofus Møller*.
3. A. P. Berggreen: Jægersang. } Typografernes Sangforening.
4. Pacius: Vårt land. } Typografernes Sangforening.
5. Abt: Tre Skaaler. } Typografernes Sangforening.
6. Emile Waldteufel: Estudientina-Vals.
7. Skrups Kærlighedsfataliteter. Monolog med Sange af *b.*, foredrages af Hr. *Sofus Møller*.
8. C. J. Hansen: Sang paa Havet. } Typ. Sangforening.
9. — Sång för armeens alla wapen. } Typ. Sangforening.
10. Wennerberg: Studentserenad. } Typ. Sangforening.
11. Povl Strange: »Fluen«. Fortælles af Hr. *Andersen*.

Derefter Bal til Kl. 3.

Billetter à 50 Øre kan i Aften og fremdeles hver Dag faas hos Styrelsens Medlemmer samt hos Hr. Kasserer *L. D. Berg*.

Bibliotheket er lukket i Aften.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Fredericia, F. A. O. MØLLER, i Fredericia Adressekontors Bogtrykkeri den 19. Juli 1884.

Slagelse, F. PAUL IRMSCHER, Medlem af Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker. Udlært i Chemnitz 1881.

Indvendinger mod deres Optagelse maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Nestved, H. P. J. BERGMANN, sidst arbejdet i København.

Holbæk, CARL FREDERIK CHRISTENSEN, sidst arbejdet i Hørsholm.

Bortrejste Medlemmer:

Aarhus, P. RASMUSSEN, R. W. LAURSEN, CHR. CHRISTENSEN, MIKKEL NIELSEN, *Odder*.

Nestved, JAKOB JENSEN.

Slagelse, THORVALD GUSTAV JENSEN.

Viborg, VALDEMAR NIELSEN.

Kolding, CHR. HANSEN (rejst til Haderslev). JØRGEN LINDBALLE (rejst til Ribe).

Brevkasse.

Pluto. Kom desværre for sent til dette Nr.; men De kan jo behandle det samme Thema i Deres næste Korrespondance. De har vel faaet at vide, at Skruebrækker etc. *Koch* er kommen til København?

V. P. Næste Nr.

KUNDGØRELSER.

En Maskintrykker,

der har arbejdet saavel i København som i flere Aar i et af Landets største Provinsbogtrykkerier, søger i Løbet af 3 Maaneder Plads, helst i en større Provinsby. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrk. Maskintrykker, bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 19. | København, den 2. Avgust 1884. | 11. Aargang.

Udstilling af Bogtryksager.

Den Udstilling, som fandt Sted samtidigt med Boghandlermødet, kan ikke siges at være af nogen som helst Interesse i typografisk Henseende. Vi er her hjemme ganske vist ikke forvænt med luksuriøse typografiske Arbejder, men man skulde dog synes, at vore Arbejdsgivere maatte kunne ofre noget paa en saadan Udstilling, *naar* de endelig en Gang udstiller. Nok sandt, man kan ikke vente sig meget af dem, som i Følge Forholdenes Natur og den nuværende økonomiske Produktionsmaade maa søge at arbejde saa billigt som muligt, men det er en ejendommelig Træghed, der i Almindelighed gør sig gældende hos det danske Folk, en Træghed, som ytrer sig bl. a. ved at man fuldstændig staar i Stampe paa Omraader, hvor andre Nationer marcherer fremad. Hvis »Foreningen af danske Bogtrykkere« virkelig havde været til anden Gavn end den at varetage sine Medlemmers Pengepunges Interesser, hvis man paa dette Samlingssted for ærværdige, graahaarede Gentlemen havde beskæftiget sig mere med at varetage den typografiske Stands faglige Interesser — et Felt, som endnu ligger fuldstændig uopdyrket herhjemme — end ved en Toddy og Cigar at smaasnakke om Dagens Begivenheder, da havde maaske denne Udstilling ogsaa kunnet opvise andre Resultater. I andre Lande opretter man Fagskoler, og selv om Arbejdsgivernes Apathi paa den ene Side og Anarkien i Produktionsmaaden og de økonomiske Grundlove paa den anden Side umuliggør gode Resultater, er det dog en af de Ting — for øvrigt meget faatallige — som det fremtidige Arbejdets Organisation skal søge sin Støtte i.

Vore Principaler har imidlertid allerede sørget saa godt for at Lærlingeuvæsenet har kunnet fæstne saadanne Rødder, at der vil behøves de typografiske Arbejderes hele Energi til at holde Faget paa dets nuværende Niveau. Og det skal siges, at naar man ved saadanne Lejligheder som den oven nævnte møder frem for Offentligheden, dokumenterer man til Overflod hele sin tekniske Fattigdom og man godtgør, at Ansvaret for Bogtrykker-Industriens ringe Fremskridt her hjemme falder paa dem, som ikke formaar at skaffe den arbejdende Klasse blot nogenlunde taalelige Livsbetingelser, og at man som Repræsentanter for det nuværende Produktionssystem, er en Hindring for Udviklingen.

Af de udstillede danske Arbejder fortjener kun Hr. J. JØRGENSEN & CO.'S fortræffelige Illustrationstryk og Hr. BAGGE'S smagfulde Prøvebog at nævnes. Den førstes Udførelse af Jubel-Udgaven af Holbergs Komedier kan maale sig med Udlandets Arbejder i lignende Retning; der er en Omhyggelighed og en Finhed i alle Detailler, som man maa skatte saa meget højere som man kun sjældent træffer det. Hr. Bagges Prøvebog gør navnlig den paagældende Sætter al Ære; her ligger et virkeligt Studium og ikke flad Rutine til Grund; Enkeltheder som den mindre heldige Sammensætning af Krebs' »Classiske Ornamenter« i Frisen paa Titelen og det under Tiden i Teksten forekommende Valg af Ord, som virker i høj Grad skæmmende, hvor det gælder om at faa Versalierne til at staa lige under hinanden, burde være undgaaede, lige som ogsaa Titelen kunde have virket ganske anderledes ved mere decente Farver.

Hr. NORSTEDT & SØNNERS (Stockholm) Samling gør alle de danske Bogtrykkere til Skamme. Hr. Norstedt dokumenterer, hvad for øvrigt alle har vidst, at man i Sverrig er kommen langt ud over Begyndelsesgrundene og at man fuldstændigt distancerer sine danske Kolleger.

V. P.

Efterslæt til Schultzer-Striden.

Tillad mig, Hr. Redaktør, i Anledning af »Amons« Artikel at fremsætte et Par Bemærkninger.

Først maa jeg da yde »Amon« min Anerkendelse, fordi han, efter at have betegnet de schultziske Sættere som »mere end konfuse«, saa beredvillig 4 Linjer senere har givet dem Oprejsning ved at udtale, at de »gør sig mindre kloge end de er«. Ganske vist skulde det synes utænkeligt, at man kunde gøre sig mindre klog end man er, naar man i Forvejen har faaet Attest for, at man er mere end konfus; men, som sagt, jeg opfatter Udtalelsen som en Slags Oprejsning, og bringer herfor »Amon« min uskrømtede Tak, — man maa jo være nøjsom i disse Tider.

Jeg glæder mig ved at kunne være enig med »Amon« i, at »alle Principaler er ikke lige arbejdervenlige«, og af den Grund burde man heller aldrig vedtage en saa ydmygende, for enhver fri Mand uantagelig Tarif som den, der vedtoges den 30. Marts; thi i en mod Arbejderne mindre velvillig stemt Principals Haand kan den saare let blive en Svøbe.

Med en vis Flothed rider »Amon« den i Frihed dresserede Kæphest, hvis Kunststykke bestaar i at underrette Hr. Kancelliraad Schultz om, at han gærne maa betale mere end Tarifen byder; men han stejler — eller fejler, om man vil — i det Øjeblik han tror at have opdaget, at de schultziske Sættere fortæller deres Principal om al den mageløse Svinesteg, de svælger i. Han overser, at der i ethvert større eller mindre Trykkeri findes noget, der kaldes Regnskabsbøger, og af disse Kilder kan Principalen øse al den Viden, han ønsker, med Hensyn til Sætternes Fortjeneste, saa disse ikke i den Retning behøver at fortælle ham noget.

Hvad Eksklusionsspørgsmaalet angaar tænker jeg, at »Amon« og jeg vilde kunde blive enige, naar han blot bestandig vil have *in mente,* at det ikke er »Den typ. Forening« *alene,* som skal sørge for Tarifens Indførelse i Trykkerierne. Naar »Den typ. Forening« rolig havde afventet, hvad »Foreningen af danske Bogtrykkere« vilde foretage med Hensyn til det schultziske Trykkeri, kan der næppe være nogen Tvivl om, at der kunde være opnaaet et for begge Parter heldigere Resultat end det foreliggende. Da imidlertid de schultziske Sætteres Udelukkelse af »Den typ. Forening« nu er en fuldbyrdet Kendsgerning, er det ikke til stor Nytte at diskutere dette Æmne. Foreningen har vundet en Sejr over en Del af sine Medlemmer, men det er en Pyrrhus-Sejr: vinder den flere saadanne Sejre, er det ude med den.

Naar »Amon« til Slutning med sit mørke Seerblik skuer ud i Fremtiden og profetisk udbryder: »De schultziske Sætteres Handlemaade vil komme til at koste de københavnske Typografer mange Penge og have andre sørgeligere Følger: Trykkeriet vil absolut i kommende Tider faa Mangel paa Arbejdskraft, og saa hjælper man sig ud af Kniben saa godt man kan; der behøves ingen Sættere til at sætte paa en »Kastenbejner« — det kan en lille Pige godt gøre!« — saa maa han være forberedt paa at dele Skæbne med alle andre Profeter, der, som bekendt, ikke er meget agtede i deres Fædreland. Det er nemlig Tarifen — ikke de schultziske Sætteres Handlemaade —, der allerede nu foraarsager mange Udgifter for de københavnske Typografer; og det er Tarifen, der *samtidig* med »Kastenbejnerne« holdt sit Indtog i et herværende større Bog- og Avistrykkeri, vi kan takke for den Tvedragtens Aand, der har sneget sig ind i Foreningen. Enhver uhildet maatte kunne indse, at en Tarif som den nugældende ikke egnede sig til at opflamme nogen til Kamp for dens Gennemførelse; den havde kun Evne til at sprede — ikke til at samle.

Til Slutning skal jeg henstille til de mest iltre blandt vore Kolleger, om det ikke var bedst, de slog koldt Vand i Blodet, naar de berørte den schultziske Affære. De bør dog mindes, at vi har en Fortid at pege hen paa, hvad der maaske ikke altid kan siges om de vredeste Herrer. Mange blandt os gjorde Togtet med i 76, men vore Kolleger har ingensomhelst Grund til at blive fortrydelige, fordi vi ikke vil »gaa i Vandet« i 84.

THORVALD SØRENSEN.

»Jyllandspostaffæren«.*)

Den nu i den typografiske Verden saa velbekendte Redaktør af »Jyllandsposten«, CHRESTEN NIELSEN, har i forrige Uge atter maattet friste en tung Skæbne, til hvilken hans »Bussemænd«, de slemme Typografer, har været en — om end paa en Maade uskyldig — Aarsag. Kort efter Strejkens Udbrud i »Jyllp.« viste Chresten Nielsen nemlig sit over for Typograferne saa venlige Sindelag ved at anlægge Sag mod 6 af sine tidligere Typografer for »*Kontraktsbrud*«, hvorhos han nedlagde Paastand paa, at Typograferne skulde dømmes i Henhold til eller i Analogi med Tyendeloven til at betale ham en halv Maaneds Løn i Skadeserstatning samt en større Mulkt, saaledes at Beløbet for nogle af Typografernes Vedkommende vilde løbe op til omtrent 100 Kr. De omtalte 6 Typografer var H. P. Olsen, Michael Jensen, P. Schibye, H. Hansen, Chr. Hansen, Jens Lund, hvorimod A. Risom og Maskinmester Jørgensen undgik den dem tiltænkte Stævning, den første paa Grund af, at Stævningsmændene ikke kunde finde ham, den anden paa Grund af, at han var bortrejst; mærkeligt nok var der ikke udstedt Stævning mod M. Hansen og N. Christiansen, der dog vel lige saa meget maatte have gjort sig skyldig i det paastaaede »Kontraktsbrud« som alle de andre; onde Tunger hviskede imidlertid om, at Chresten Nielsen vidste nok, hvorfor han ikke havde stævnet disse to. — Alle 6 Typografer mødte altsaa til Forlig for Retten (Chresten Nielsen lod møde ved den her i Byen under Navnet »*Madam Opfers Søn fra Køge*« bekendte ungdommelige Referent ved »Jyllp.«; rimeligvis har han selv undsét sig ved at staa Ansigt til Ansigt med sine tidligere Arbejdere), men da der naturligvis ikke fra Typografernes Side kunde være Tale om Forlig, saa overgav de Sagen til en Sagfører, og denne

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

bragte det da efter kort Tids Forløb til, at Sagen blev afvist for Olsens, Jensens og Schibyes Vedkommende paa Grund af Umyndighed, men med en Udgift for Chresten Nielsen af 10 Kr. til hver i Kost og Tæring. Saa gik der en længere Tid, hvori Chresten Nielsens Sagførere med det ene Indlæg efter det andet forhalede Sagen mod de 3 myndige Typografer, som dog i forrige Uge, trods alle Forsøg paa at faa dem indlemmet under Tyendeloven, *frifandtes* for Chresten Nielsens Tiltale og denne dømtes til at betale Sagsomkostningerne. Saaledes havde Chresten Nielsen kun Ærgrelse og Pengeudgift for sin »Velvilje« imod sine tidligere Arbejdere. — Efter herværende Blades Meddelelser har han ogsaa for Overretten faaet stadfæstet sin Dom for at have ladet sine Lærlinge arbejde om Natten. — Der er endnu en Sag paa Tapetet mellem Chresten Nielsen og Typograf Harald Jensen, som endnu ikke (saa vidt mig bekendt) har faaet sin Afslutning, men som jeg nærer fast Haab om maa faa samme glædelige Udfald for Typograferne, som ovenomtalte 7 forskellige Sager har faaet.

PLUTO.

Korrespondance.

Aarhus, den 30. Juli 1884.

Listen over »Jyllandspostens« Skruebrækkere er fra i Dag bleven forøget med Navnet J. BOLVINKEL; denne ædle Mand kom forleden hertil fra Ribe og har straks søgt Plads paa nævnte Blads Trykkeri, ja det skulde egenlig ikke forundre mig, om »Skruebrækker« J. Bolvinkel, som gammel svendborgsk Fæstemand, alt før han forlod Ribe havde ladet sig »fæste« til Chresten Nielsen og saa ganske »mir nichs, dir nichs« har ladet »Dansk typ. Forening« betale sin Rejse her til Aarhus. Han har i Dag udmeldt sig af vor Forening i et ganske karakteristisk Brev, som jeg haaber bliver offenliggjort her i Bladet.

— Skønt det aldeles ikke kan falde mig ind at ville indlade mig paa noget som helst Gensvar eller lignende paa Hr. A. K. Jensens i »Typ-Tid.«s to sidste Numre optagne Artikel, der efter min Mening, lige som nogle Artikler for en Tid siden fra en anden Haand, kun gaar ud paa at gøre sig selv bemærket, skal jeg dog tillade mig at berigtige en meget væsenlig Fejl i Hr. A. K. Jensens Artikel; det hedder nemlig i denne, at der er *»indgivet en* **med mange Underskrifter** *forsynet Klage til Hovedbestyrelsen«;* dette maa sikkert være et Puds, som Hr. Jensens Fantasi har spillet ham, thi den saakaldte »Klage« var kun underskrevet af *9* — siger og skriver *ni* — Medlemmer, og da vor herværende Lokalforening tæller ca. 60 Medlemmer, saa skal der dog lidt vild Fantasi til for at kalde 9 Underskrifter *mange.*

A. K.

Forskelligt.

Doré: Bibelen i Billeder. Af dette Pragtværk, der er udkommen i de fleste evropæiske Lande og har vundet et vel fortjent Ry for sine smukke og elegante Tegninger, har Hr. Boghandler V. Pio for c. $1^1/_2$ Aar siden paabegyndt en ny Udgave for Danmark og Norge. Det udgives i Hæfter à 50 Øre og vil i den nærmeste Fremtid foreligge fuldt færdigt. Det trykkes hos SALLY B. SALOMON, hvor det faar en Udførelse, der fuldstændig svarer til Tegningerne i Skønhed og Elegance. Der er ingen Tvivl om, at den danske Udgave i saa Henseende fuldt ud kan staa ved Siden af de i Udlandet fremkomne. Hr. Salomon, hvis Trykkeri iøvrigt ikke er indrettet til den Art Arbejde, har ved dette Værk vist, at han kan optage Konkurrencen med hvilket som helst af vore større Bogtrykkerier. Naturligvis har han kun kunnet naa dette Resultat ved, at han har haft særdeles dygtig Arbejdskraft til sin Raadighed. Dette viser sig ogsaa deri, at uagtet Clichéerne flere Gange i Forvejen har været benyttede, har vedkommende Kollega gennem en ny Tilretningsmethode vist at afhjælpe denne Mangel, saa at Udførelsen ikke har lidt noget derunder. Vi vil anbefale alle de blandt vore Kolleger, der interesserer sig for Udviklingen af vor Kunst, at gøre sig bekendt med dette Arbejde, thi det fortjener Opmærksomhed. Forlæggeren vil sikkert høste Fordel af dette Værk, men Æren for det tilkommer den Kollega, der har udført det i Trykken. — Det er for øvrigt kedeligt, at der er kommen Tekst neden under Billederne (Bibelsteder), thi da Citaterne er af forskellig Længde, som Sætteren ikke har kunnet bøde paa ved Anvendelsen af en større eller mindre Skrift, har Siderne faaet et noget skævt Udseende. I den svenske Udgave fremtræder denne Mangel ikke, idet man der kun har nøjedes med at anbringe Underskriften samt Henvisningen til, hvilket Sted i Bibelen Billedet refererer sig.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:
Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen,* Sønderborg (dito), *Bolvinkel* (Svendborg), *Frandsen,* Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen,* Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine,* Hamborg (dito), *Klein,* Hamborg (dito), *Dreyer,* København, *Wilhjelmsen,* Nykøbing, *Christiansen,* Odense, *Nielsen,* Aalborg, *Hansen,* København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard,* Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

UDMELDTE MEDLEMMER.

H. C. NIELSEN og REITZEL (Berl. Tid.).
V. BERGENHOLTZ (Schultz).

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes **Lørdagen den 16. Avgust**, Aften Kl. 10, i »Sortedamslund«.

Foreløbig Dagsorden:

1. Godkendelse af Halvaarsregnskabet.
2. Beretningen om det forløbne Halvaar.

Eventuelle Forslag fra Medlemmerne maa indsendes senest den 11. Avgust til Formanden.

Fortegnelse
over
de Trykkerier, hvori Tarifen er indført.

(De med * betegnede Principaler er Medlemmer af »Foreningen af danske Bogtrykkere«.)

**Aamodts*	Bogtrykkeri.	*Kihls*	Bogtrykkeri.
Carl Allers	—	*Knudtzons*	—
Bagges	—	*Lazarus's*	—
Chr. Birchs	—	**Bianco Lunos*	—
Bordings	—	**Carl Lunds*	—
**I. Cohens*	—	**Lavr. Madsens*	—
N. Cohens	—	*S. L. Møllers*	—
Eltongs	—	*Chr. Müllers*	—
Elvius's	—	**Nielsen & Lydiches*	—
Eriksens	—	**Th. Nielsens*	—
**Fjeldsøes*	—	**O. C. Olsen & Ko.s*	—
**Græbes*	—	*P. Petersens*	—
A. W. Henningsens	—	**Quist & Ko.s*	—
**J. Henriksens*	—	*Rasmussen & Olsens*	—
**Hohlenbergs*	—	*S. B. Salomons*	—
Hornums	—	**C. G. Schiellerups*	—
Hoffensberg & Traps	—	**Rud. Svendsens*	—
Hvidbergs	—	**Simonsens, Falk S.*	—
**Jørgensen & Ko.s*	—	**Thieles*	—
L. A. Jørgensens	—	**Triers*	—
**Ludv. Jørgensens*	—	**M. Truelsens*	—
**Kellers*	—	**Valentin & Lunds*	—
Kjelgaard & Sørups	—		

Ved Afslutningen af denne Fortegnelse Torsdag Morgen manglede endnu:

Carl Andersen, Ferslew & Ko., Ferd. Philipsen & Ko., Volkersen.

Da Styrelsen til den angivne Tid paa sin Forespørgsel til nævnte Trykkerier om Tarifens Indførelse ej har modtaget Svar, **er disse Trykkerier herved blokeret for vore Medlemmer.**

Jul. Behrend og ***Schultz** har erklæret **ikke** at ville indføre Tarifen, **hvorfor disse Trykkerier ligeledes blokeres.**

Enhver, som tager Arbejde paa de nævnte Steder, vil blive udelukket af »Den typ. Forening« og forsaavidt nogen af Blokadebryderne efter 1. Januar 1884 er bleven Medlem af »Hjælpekasserne« ligeledes af disse Kasser.

De Trykkerier, som ikke er nævnt i ovenstaaende Fortegnelse, beskæftiger for Øjeblikket enten slet ingen Typografer eller ingen Foreningsmedlemmer, *hvorfor vore Medlemmer, forinden de tager Arbejde paa saadanne Steder, maa forvisse sig om, at der arbejdes efter Tarifen.*

STYRELSEN.

Voldgiftsretten

har i sit konstituerende Møde den 23. Juli valgt Hr. Bogtrykker LAVR. MADSEN som Formand samt Hr. Bogtrykker JAC. NIELSEN som Næstformand.

Klagerne indsendes skriftligt *in duplo* og helst saa kortfattet som muligt til ovennævnte Formand, hvis Adresse er: Østergade 38, Bgbn. 3. Sal.

Under min Fraværelse fra 2—11. ds. inkl. bedes event. Sager, vedrørende Voldgiftsretten, indsendte til Næstformanden, Hr. Bogtrykker *J. Nielsen*, Udstillingsbygningen.

Den 1. August 1884. LAUR. MADSEN.

Dansk typografisk Forening.

I *Stubbekøbing* er der fra 20. Juli oprettet en Lokalforening med Hr. J. JENSEN som Formand.

I *Rudkøbing* er Hr. H. GEMYNTHE fratraadt Formandsposten og denne overtagen af Hr. H. HØGSTED. HOVEDBESTYRELSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Hillerød, CHR. JUL. RASMUSSEN (Medlem af den typ. Forening).

Kolding, N. DAVIDSEN (udlært hos Jørgensen i Ringkøbing d. 1. Juli 1878. Sidst arbejdet i Haderslev).

Indvendinger mod deres Optagelse maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Hillerød, TH. VOLLMANN (sidst arbejdet i København).
Slagelse, ADOLF JENSEN (sidst arbejdet i København).
Nestved, VALDEMAR L. NIELSEN (sidst arbejdet i Viborg).

Bortrejste Medlemmer:

Nestved, H. P. J. Bergmann.

Opfordring.

Som bekendt har Bødkersvendene allerede i længere Tid været uden Arbejde, fremkaldt ved en Lock-out fra Mestrenes Side. Da denne Strid yderligere ved d'Hrr. Mesteres sidste Skrivelse er stillet paa Spidsen, har vi undertegnede Typografer, som i fuldeste Maal anerkender Berettigelsen af Svendenes Fordringer, tilladt os at anmode om vore Kollegers Hjælp til at føre denne Strid igennem. I Haab om, at denne Opfordring ikke er forgæves, bede vi enhver Kollega, som sympathiserer med os heri, at bidrage efter Evne til Gennemførelsen af denne Strid. Enhver af os er villige til at modtage Bidrag, hvilke ved medundertegnede Bøhm vil blive tilstillede Bødkernes Strejkefond.

O. BARNEWITZ, Wilh. Hansens Tr.
RUD. BØHM, Schiellerups Tr.
C. C. JENSEN, Triers Tr.
H. P. LASSEN, Jørgensen & Ko.s Tr.
J. F. MØLLER, »Nationaltidende«.
L. A. NIELSEN, N. Cohens Tr.
THORVALD NIELSEN, »Dagbladet«.
HERMAN OLSEN, Græbes Tr.
EMIL PETERSEN, »Dagbladet«.
P. L. PEDERSEN, I. Cohens Tr.
ALEX. RASMUSSEN, Nielsen & Lydiche.

Brevkasse.

A. J., Aarhus. Grunden til, at vi har beklippet Deres Artikel, ligger deri, at vi officielt var bleven anmodet om, foreløbig ikke at omtale Chr. N.'s Udelukkelse; har De Lyst til at søge Slutningen optaget i »Jyllandsposten«, skal vi med Fornøjelse tilstille Dem denne, derved vilde Deres foregivne Sympathi for Strejken i nævnte Blad ganske vist komme til at staa i en ligefrem bengalsk Belysning. RED.

Redaktionen sluttede Torsdag Morgen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 20. | København, den 9. Avgust 1884. | 11. Aargang.

Kolleger!

Den Arbejdsordning, vi efter mange og haarde Kampe har opnaaet, er nu indført i de københavnske Bogtrykkerier. Derved er den Opgave, Foreningen i sine Love satte som Hovedformaal, rykket et stort Skridt frem; thi er den nye Tarif end ikke fyldestgørende hverken i den ene eller den anden Retning, saa er den dog i enhver Henseende et stort Fremskridt, idet den bestemtere end nogen tidligere Ordning præciserer Typografernes Pligter og deres Rettigheder. Tarifen er under alle Omstændigheder et Grundlag, paa hvilket vi ad Aare kan enes med Arbejdsgiverne om at bygge videre.

Den Mangel paa Sammenhold, som i 1876 bragte os Nederlaget, har desværre ogsaa ved denne Lejlighed vist sig, idet et større Trykkeris Personale har foretrukket ved private Underhandlinger med deres Principal at svække Foreningen og dennes Arbejdsordning. At en saadan Optræden ikke kunde tillades, er givet — vor Forening har mistet Indtægten af ca. 30 Medlemmer, men til Gengæld forhaabenlig vundet den Avtoritet over for sine Medlemmer, uden hvilken ingen faglig Forening, der har et bestemt Maal for Øje, kan virke med Held!

Men er end denne Tarif nu med forholdsvis store Bekostninger nogenlunde heldig gennemført, saa anmoder vi dog vore Medlemmer om ikke derfor at lægge Hænderne i Skødet; thi vort Hverv er nu at hævde Tarifen over for Angreb, hvad enten disse kommer fra enkelte eller fra hele Samfund, under alle Omstændigheder og alle Forhold — det koste, hvad det end vil — at bevare vor Arbejdsordning, — bevare den saaledes, at vi ad Aare kan forlange den revideret!

Vi stoler sikkert paa, at Foreningens Medlemmer til enhver Tid vil staa Bestyrelsen bi i denne enten skjulte eller mere aabenlyse Kamp, at de Ofre, som udkræves — hvad enten disse er rent financielle eller af mere personlig Art — vil blive bragte med Glæde af ethvert Medlem; thi vor Stilling er nu saaledes, at kun Typograferne selv kan sprænge vor Forening.

Kolleger! Støt vor Organisation i alle dens Enkeltheder, hvad enten det er vor faglige Forening og Rejsekasse eller vor Sygekasse; husk, at alle Afdelinger er Led i den Kæde, der skal bygge Bro for os til en lysere Fremtid, og at, naar vi svækker det ene Led, svækker vi Helheden. Styrelsen er overbevist om, at ingen ærekær Typograf har Lyst eller Vilje til at arbejde imod vor Organisation, imod sine egne Interesser!

København, 1ste Avgust 1884.

I Styrelsen for »Den typografiske Forening«.

O. Barnewitz. **Rud. Bøhm.** **H. P. Lassen.**

Emil Petersen. **P. L. Pedersen.**

De fandt ikke Stenen.

Det fornøjede mig at se Thorvald Sørensens Artikel i »Typ.-Tid.«s forr. Nr., men jeg følte mig skuffet, da jeg havde læst den til Ende. Hr. Sørensens Udtalelse i hans første Artikel: det kan vel ændres, det *bør* ændres, vakte det Haab hos mig, at de schultziske Sættere havde en Trumf i Baghaanden, som de vilde spille ud i sidste Øjeblik, at de havde opdaget en Udvej til at slippe ud af Klemmen, at de vidste, hvor de skulde finde de Vises Sten; men des værre! da jeg havde læst Thorv. Sørensens Artikel, maatte jeg mismodig sige til mig selv: de fandt ikke Stenen! — Derimod fik jeg et Bevis paa Thorv. Sørensens ejendommelige Færdighed i at læse andet, end hvad der staar skrevet. Jeg havde skrevet: *hvis* de schultziske Sættere troede, Tarifen gav dem Lov til at lave en anden Tarif, saa var de mere end konfuse, men jeg tilføjede straks, at *jeg* troede ikke, de var konfuse, jeg troede tvertimod de var fiffige, og deres Fif var netop det, som var benyttet af mange andre store Diplomater for at naa deres Maal, at gøre sig mindre kloge end de er, enfoldige, og sige, at de troede ikke, det kunde gøre noget. — Mine Udtalelser, at der absolut kun kan eksistere én Tarif, og at den schultziske Tarif med sine mange Overenskomstsparagrafer ved at benyttes af andre Principaler kunde blive til Skade for Typograferne, kan Thorv. Sørensen ikke benægte, derfor svarer han ikke paa dem, men fortæller mig, at den vedtagne Tarif kan blive en Svøbe i en mindre velvillig stemt Principals Haand. Det *kan* ske, men det er mindre sandsynligt; den humane, velvillige Principal har altid et flinkt, udsøgt Personale; *den Principal, der gaar med Svøben i Haanden, udsætter sig let for at hans Trykkeri faar en vis Lighed med et Dueslag;* derhen søger kun de, der er ledige paa Torvet, til de kan faa en bedre Plads. Men enhver Principal véd godt, at det er hans Fordel at samle sig et Personale, han kan holde fast paa, og som kender Trykkeriet, og derfor vil de Principaler, Thorv. Sørensen taler om, snart være talte. Jeg er ikke forelsket i Tarifen, tvertimod er der en Paragraf deri, jeg ikke kan læse uden at blive i daarligt Humør; men det har ikke været vore Delegerede i Udvalget muligt at fremtvinge nogen bedre, altsaa er det den bedste vi har, den er langt bedre end Schultz's Sætteres Tarif, og — den er vedtaget.

Naar Thorv. Sørensen mener, at Sagen kunde have været ordnet, hvis »Den typ. Forening« havde afventet, hvad »Foreningen af danske Bogtrykkere« vilde gøre, saa skulde man tro, han i de sidste Dage var kommen hjem fra en lang Rejse. Enhver, der har opholdt sig nogen Tid i Danmark, véd jo, hvad begge Foreninger maa og skal gøre, »Den typ. Forening« har forpligtet sig til, at intet af dens Medlemmer maa arbejde i et Trykkeri, hvor Tarifen ikke er indført, og den vilde skade sine Medlemmers Interesser, ved ikke at opfylde sin Pligt; da »Foreningen af danske Bogtrykkere« ikke kan udelukke Kancelliraad Schultz af hans Trykkeri, maa den nøjes med at lade ham betale den Mulkt, Lovene fastsætter. Det kan ikke nægtes, det er en mærkelig Kamp. »Den typ. Forening« og Principalforeningen staar nok paa samme Side og kæmper for en fælles Sag, men medens Principalforeningen *vinder* Pengene, *taber* vi en Del af vore Soldater.

Vittigheden om den dresserede Kæphest kan jeg ikke svare paa, fordi jeg ikke kan forstaa den. Hovedspørgsmaalet i min Artikel, hvorledes »Den typ. Forening« kan lade være at opfylde en Pligt, den har paataget sig, hvorledes de schultziske Sættere kan arbejde efter en anden Tarif end den vedtagne og dog vedblive at være Medlemmer af Foreningen, det kan Thorv. Sørensen slet ikke svare paa, og det var netop Svaret herpaa, jeg glædede mig til. De fandt ikke de Vises Sten, den eneste, der kunde hjælpe dem ud af Klemmen. Jeg tror jeg véd, hvor den ligger, og jeg skal gærne sige dem det, endskønt jeg frygter for, de ikke kan løfte den. Dersom de schultziske Sættere vilde sende en Forespørgsel til enhver Principal, der har underskrevet Tarifen, omtrent saa lydende: »Da vi foretrækker at arbejde efter en af os selv udarbejdet Tarif, tillader vi os at forespørge, om De, hvis vi ikke bliver udelukkede af »Den typ. Forening«, alligevel vil staa ved Deres Underskrift paa Tarifen« — kom saa alle disse Forespørgsler tilbage med lutter gunstige Svar, saa kan jeg ikke indse, at denne tilladte Undtagelse kan være til Skade for de københavnske Sættere, og saa maatte de schultziske Typografer kunne blive i Foreningen; det kan være, jeg har Uret, men jeg kan ikke indse andet, end at Sagen maatte kunne ordnes saaledes, *hvis* Stenen kan løftes; men som sagt, jeg frygter, den er for svær.

Idet Thorv. Sørensen nægter, at de schultziske Sætteres Handlemaade vil have beklagelige Følger for de københavnske Typografer, giver han Tarifens Indførelse Skyld for de Ulykker, der vil komme over deres Hoveder og henpeger (uden Navns Nævnelse) paa O. C. Olsens Sættemaskiner. Det vilde blive for vidtløftig at drøfte dette Thema nu, det vil jeg heller gøre i en selvstændig Artikel, som forhaabenlig vil findes i næste Nummer af »Typ.-Tid.«

Det er ganske sikkert en Fejl, naar Thorv. Sørensen betegner Foreningens Medlemmer som iltre og vrede; det er ikke de rette Ord. De københavnske Typografer glemmer ikke dem, der 1876 trofast fulgte med i Kampen, og de véd alle godt, at Thorv. Sørensen var en

af dem, der har Ret til at tale et Ord med derom; men de københavnske Typografer *beklager*, at de schultziske Sættere ikke ævnede at ordne deres Sager saaledes, at de kunde have vedblevet at være sammen med dem, der dog gærne saa dem i sin Midte. Der er mange, der lige som jeg havde ventet og haabet, at de dog tilsidst vilde finde paa Raad, og som nu lige som jeg mismodig maa udbryde: De fandt ikke Stenen!

Amon.

Korrespondancer.

Aarhus, den 4. Avgust 1884.

Med Hensyn til den under Korrespondance i forrige Nr. af »Typ.-Tid.« af Hr. »A. K.« komponerede Fantasi over Begrebet »mange«, da skal jeg gøre bemeldte Herre (eller hvad han nu er, hvilket jeg jo ikke kan se) opmærksom paa, at jeg som Regel ikke indlader mig med Indsendere, som skjuler sig bag Anonymitetens Plankeværk og ikke tør være deres Produktioner bekendte, thi der skal jo ikke stort Mod til at kaste med Sten, naar man selv sidder i Mørke, saa ingen kan finde En. Jeg kan dog ikke nægte mig selv og andre den Fornøjelse at gøre Hr. A. K. opmærksom paa, at hans Iver for at faa de »mange« bragt ud af Verden har faaet ham til at gaa i Vandet; han fortæller nemlig, at Foreningen talte 60 Medlemmer og konstaterer altsaa klart derved, at man har gjort sig skyldig i Lovbrud, idet $^1/_3$ af 60 (de udenbys er vel ikke medregnede?!) kan vel aldrig, selv efter den mest forskruede Regnemaade, blive 17. — Hvor vidt de »mange« er mange kommer i Grunden ikke Sagen ved, det maa bero paa den enkeltes Opfattelse; jeg mener nu, at 9 Underskrifter af 60 Medlemmer (hvoraf 7 er Bestyrelse), er mange paa en Klage, da Folk som Regel ikke har Lyst til offenligt at stille sig frem med deres Klager. — Dermed er jeg færdig med Hr. A. K., saa længe til han viser sig selv. A. Jensen.

Køge, den 5te Avgust 1884.

Hr. Redaktør!

En Indsender i »Typ.-Tid.« har benævnet en af »Jyllandsposten«s Referenter som »Madam Opffers Søn fra Køge.« Da jeg ogsaa har den Ære at være en af Madam Opfers Sønner, og da jeg antager, at min Broder i Aarhus ikke har Adgang til at læse »Typ.-Tid.«, tager jeg mig den Frihed at spørge den paagældende, med hvad Ret han drager min Moder ind i en Sag, som er hende aldeles uvedkommende. Man kan vel med Sikkerhed gaa ud fra, at ogsaa han vilde føle sig ilde berørt, hvis man uden Grund krænkede hans Moder. At »Aarhus Amtstidende« tillader en saadan Utilbørlighed, finder jeg det under min Værdighed at paatale, men naar et upolitisk Fagskrift optager sligt saa gør det sig skyldig i en Inhumanitet, som ikke udelukkende kan tilskrives bemeldte Indsenders Usømmelighed.*) Man tør vel antage, at denne i fuld Maal er i Besiddelse af den Ungdommelighed, som han tilskriver min Broder, men dette undskylder ingenlunde, at Bladet overskrider Grænsen for det passende ved at optage saadanne utidige Forsøg paa at være vittig paa andres Bekostning. For ramme Alvor kan jeg heller ikke tro, at slige personlige Udfald i det hele taget skulde kunne gavne »Typ.-Tid.«s Anseelse eller medvirke til Løsningen af de saglige Opgaver, som Bladet er Tolk for. Frederik Opffer,

Redaktør af »Køge Avis«.

*) Vi vil ikke nægte, at der er begaaet en lille Fejl ved at lade det omtalte Prædikat passere, og beklager, at dette er sket.

Red.

København, den 7. Avgust 1884.

Hr. Redaktør!

Tillad mig i Anledning af Deres Bemærkninger om Trykningen af Billedbiblen at fremkomme med en lille Notits. Den deri omtalte Tilretningsmethode er nemlig ikke saa aldeles ny. Den bestaar i, i Modsætning til at trykke med haardt Underlag at trykke med blødt, d. v. s. med Fils, og blev første Gang anvendt her i Byen af Nielsen & Lydiches Trykkerfaktor, Hr. Olaf Jensen, og senere har andre Trykkere optaget den efter ham. Trykning med Fils (Klæde) har bl. a. den store Fordel, at Skrift og Træsnit lider forholdsvis ubetydeligt.

R—n.

Forskelligt.

Fra 1ste Avgust er Sættetiden i »Dagbladet« fra Kl. 2 Middag til 10 Aften i Stedet for som hidtil fra Kl. 3 til 11. Da der var 3 Blade, som indførte den nye Tarif med Arbejdstid fra Kl. 9 Morgen til 9 Aften, mente »Dagbladet«s Sætterpersonale sig forpligtet til ikke at kunne vedblive længere at arbejde til Kl. 11. Efter nogen Forhandling med Udgiverne enedes man om, at ovenstaaende Forandring skulde indtræde, dog saaledes, at Ventepengene nedsattes fra 66 Øre til 50 Øre pr. Time til Kl. 12; efter den Tid bibeholdes den hidtidige Betaling (50 Øre pr. halve Time).

Da »Dagbladet«s Udgivere for ca. 3 Aar siden forlængede Arbejdstiden til Kl. 11, fulgte Hr. Ferslew øjeblikkelig dette Eksempel for sit Personales Vedkommende; vi vil nu haabe, at Hr. Ferslew viser sig lige saa flink til at forandre Arbejdstiden, da der jo selvfølgelig ikke godt kan være Tale om, at *den* Forretning skal have mere Ret end alle andre; men skulde han ikke føle Lyst dertil, haaber vi, at Personalet, der ved flere Lejligheder har ladet sig trække af og negligere, vil vide hvad *deres Pligt* er over for Foreningen og deres Kolleger. I ethvert Tilfælde *maa* og *kan* der i den Forretning, der skader den mandlige Arbejdskraft saa meget, ikke arbejdes til Kl. 11.

— Formanden for Typografernes Forening i Berlin, Eifler, tillige med 2 andre Kolleger fra Berlin opholder sig i disse Dage her i Byen. De vil i Aften besøge Sommerlokalet i »Sortedamslund«.

Den typografiske Forening.

Udelukkede Medlemmer.

I Henhold til Generalforsamlingen af 9. Juli er følgende Medlemmer bleven udelukkede:

Jul. Agerbeck, L. Buch, W. W. Buch, Fred. Clausen, Eye, C. A. Hansen, Emil Hansen, Carl Hansen, Chr. Jacobsen, C. Jensen, J. Jensen, O. Jensen, A. Jørgensen, Oskar Larsen, Langmack, M. Nielsen, Alb. Olsen, Emanuel Petersen, Fernando Petersen, Schnell, Sofus Severin, Sonne, A. Steffensen, Sylling, Thorv. Sørensen, Theodor Sørensen, — samtlige arbejdende hos Schultz.

Viggo T. Barnewitz (Volkersen).

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes **Lørdagen den 16. Avgust,** Aften Kl. 10, i »Sortedamslund«.

Foreløbig Dagsorden:

1. Godkendelse af Halvaarsregnskabet.
2. Beretningen om det forløbne Halvaar.

Eventuelle Forslag fra Medlemmerne maa indsendes senest den 11. Avgust til Formanden.

Som det vil ses af nedenstaaende Fortegnelse har d'Hrr. **Ferslew & Ko.** samt **Ferd. Philipsen & Ko.** *anerkendt* Tarifen; den i forrige Nr. erklærede Blokade **ophæves** herved.

Arbejdet er nedlagt hos Jul. Behrend, Rosenborggade, og hos **Volkersen** (Tivoli). Begge disse Tykkerier ligesom det **Schultziske** og **Carl Andersens** Trykkeri er **blokeret.**

Vi advarer herved paa det strængeste imod at tage Arbejde paa de nævnte Steder.

Fortegnelse
over
de Trykkerier, hvori Tarifen er indført.

(De med * betegnede Principaler er Medlemmer af »Foreningen af danske Bogtrykkere«.)

**Aamodts*	Bogtrykkeri.	*Kihls*	Bogtrykkeri.
Carl Allers	—	*Knudtzons*	—
Bagges	—	*Lazarus's*	—
Chr. Birchs	—	**Bianco Lunos*	—
Bordings	—	**Carl Lunds*	—
**I. Cohens*	—	**Lavr. Madsens*	—
N. Cohens	—	*S. L. Møllers*	—
Eltongs	—	*Chr. Müllers*	—
Elvius's	—	**Nielsen & Lydiches*	—
Eriksens	—	**Th. Nielsens*	—
Ferslew & Ko.s	—	**O. C. Olsen & Ko.s*	—
**Fjeldsøes*	—	*P. Petersens*	—
**Græbes*	—	*Ferd. Philipsen & Ko.s*	—
A. W. Henningsens	—	**Quist & Ko.s*	—
**J. Henriksens*	—	*Rasmussen & Olsens*	—
**Hohlenbergs*	—	*S. B. Salomons*	—
Hornums	—	**C. G. Schiellerups*	—
Hoffensberg & Traps	—	**Rud. Svendsens*	—
Hvidbergs	—	**Simonsens, Falk S.*	—
**Jørgensen & Ko.s*	—	**Thieles*	—
L. A. Jørgensens	—	**Triers*	—
**Ludv. Jørgensens*	—	**M. Truelsens*	—
**Kellers*	—	**Valentin & Lunds*	—
Kejlgaard & Sørups	—		

Foreningens tredje og sidste Assemblée

afholdes *Lørdagen den 23. Avgust* i »Sortedamslund«.

Der er truffet den Bestemmelse, at enhver Herre kan indføre **en Dame gratis,** hvorimod *enhver Ekstra-Dame maa betale 25 Øre Entrée.*

Voldgiftsretten

Under min Fraværelse fra 2—11. ds. inkl. bedes event. Sager, vedrørende Voldgiftsretten, indsendte til Næstformanden, Hr. Bogtrykker *J. Nielsen,* Udstillingsbygningen.

Den 1. August 1884. Laur. Madsen.

Til de Bødkersvende, der ved Mestrenes Lock-out er blevne arbejdsløse har jeg indtil Tirsdag Aften modtaget følgende Bidrag:

Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri 1,50, Triers 1,30, W. Hansens 0,25, Bordings 4,00, I. Cohens 1,75, Græbes 2,00, Schultzs (19. Bidr.) 2,45, Nielsen & Lydiches 3,85, Sally B. Salomons 1,25, Schiellerups 0,50, O. C. Olsens 2,85, Chr. Birchs 1,25, Truelsens 0,25, »Dagbladet«s Sætteri 1,70, »Avisen«s do. 1,00, — i alt 26 Kr. 40 Øre.

Mulige Fejl bedes mig meddelt. Rudolf Bøhm.

Typografernes Sangforening.

I Morgen Søndag foretages en Familietur. Mødested: Bellevue Krohave (ved Siden af Anlægsbroen) mellem 2 og 3. Herfra spadseres til Ulvedalene. Der spises til Aften i Ordrup Krohave, hvorefter Punschebord og en Dands improviseres i Havehuset. Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Nyborg, Niels Christian Adolf Christensen (sidst arbejdet i Aarhus).

Nestved, Olaf Petersen (sidst arbejdet i København).

Bortrejste Medlemmer:

Nykøbing p. Mors, Nicolai Carl Nielsen.

Udmeldte:

Roskilde, Ernst Sophus Claville (overgaaet til fast Militærtjeneste).

Slagelse, Tøndes Janus Louw (forhen Faktor ved »Slagelsesposten«). Har taget Arbejde paa »Jyllandsposten«.

Rudkøbing, Damkiær.

Brevkasse.

Hovedbestyrelsen, Aarhus. Vi konstaterer gærne, at det ikke skyldes Dem, at Slutningen i A. J.'s Korrespondance er bleven strøget.

A. J., Aarhus. Deres Buket af udsøgte Ukvemsord imod Deres Kolleger og imod os, har vi ingen Brug for til Bladet, hvorfor vi — undtagelsesvis — retournerer »Artiklen«.

KUNDGØRELSER.

Advarsel.

Undertegnede advarer herved vore Kolleger imod at betro Hr. Faktor(?) V. T. Barnewitz Inkassation af Bidrag til Foreningen, Sygekassen eller i andre Øjemed, da han muligvis kunde forglemme at indbetale Summen til rette Vedkommende. — Samtidig anmode vi Hr. Faktoren (?) om snarest at indbetale til Kassereren for Sygekassen vort Kontingent for *Februar Maaned d. A.,* som han forduftede med fra Triers Bogtrykkeri og som han — trods flere Anmodninger — endnu ikke har set sig beføjet til at indbetale.

København, den 6. Avgust 1884.

C. A. Rasmussen. A. Blumenthal. J. H. Nielsen.

En Maskintrykker,

der har arbejdet saavel i København som i flere Aar i et af Landets største Provinsbogtrykkerier, søger i Løbet af 3 Maaneder Plads, helst i en større Provinsby. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrk. Maskintrykker, bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 21. | København, den 16. Avgust 1884. | 11. Aargang.

Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«.

En forh. Skruebrækker i »Jyllandsposten« har tilsendt os en omfangsrig Artikel til Optagelse i »Typ.-Tid.«. Brevskriveren siger deri, at Materialet og Tilstandene i nævnte Blad er af en aldeles utrolig Karakter. Der er næsten Slagsmaal om at faa fat i ca. 100 Linjer Aflægning; Skriften skal nemlig blive staaende til en saakaldt »Amerikaner«, d. v. s. en Avis, som uden Hovede og Avertissementsside leveres til en anden By for dér at udgaa som *Byens Avis;* denne Avis udkommer én Gang om Ugen. Mindst ét Nr. af »Jyllandsposten« ligger i Fisk. Naar Skruebrækkerne kommer om Morgenen, er Aflægningen uddelt, og i det hele taget er det kun »Udlandet« i Morgen-Avisen, der maa lægges af. Hvor meget dette giver til hver især af de 16 Mand, kalder Brevskriveren et kritisk Spørgsmaal. — Kl. 11 forlanger man Manuskript, men faar til Svar: »Det kommer straks!« Imidlertid bliver Kl. $11^1/_2$ og 12, saa bliver Skruebrækkerne vrede i Hu og de *vil* have Manuskript. Nu bliver Jens Gredsted jaget ned til Redaktøren og kommer kort efter tilbage med en Vinkelhage Manuskript pr. Mand. Efter at man har delikateret sig til Middag (som for Frandsens og fleres Vedkommende for det meste bestaar i Kaffe og Brød), kommer Gredsted Kl. 2 atter med lidt Manuskript, men først skal der undersøges, hvem der har ventet længst. Saaledes gaar det Dag ud og Dag ind. En lille Undtagelse fra denne Regel danner imidlertid Morgen-Avisen. Naar Chr. Nielsen skal skrive ledende Artikler, da begynder han paa dette Arbejde sent ud paa Aftenen, saaledes at Skruebrækkerne pludselig faar Manuskript i Massevis. Den, der kan tromme stærkest i Bordet og kan bruge de sjofleste Ukvemsord, kan vente at komme først i Betragtning ved Uddelingen af Manuskriptet. Der sørges omhyggelig for, at Skruebrækkerne ikke faar nogen Svinesteg; kan dette en enkelt Gang ikke undgaaes, har den stærkeste Fortrinsret — thi »paa Jyllandsposten gaar *Magten* for Retten«. Selv om en Skruebrækker kan præstere 4 à 5 Vinkelhager Sats i Timen, faar han dog højst 2 Vinkelhager at sætte. »Det er saaledes indrettet, at Sætterne ikke maa have mere end en Ugeløn af 16 à 20 Kr. i en Arbejdstid fra Kl. 9—10 om Morgenen til næste Dags Morgen, i Reglen Kl. $3^1/_2$ à 4 — fraregnet en Time Middag og en Time om Aftenen.« Ventetiden godtgøres der intet for, »skønt Sætterne vel gennemgaaende, efter de ovenfor beskrevne Forhold, gaar og driver en halv Uge«. Nattepenge gives der 12 Kr. om Ugen fordelte paa alle Mand, med Undtagelse af Avertissementssætteren.

Brevskriveren gaar nu over til at karakterisere Skruebrækkernes Karakter, Tænkemaade og usle Tilværelse. Men endskønt vi nødig vil unddrage vore Læsere denne interessante Lekture, maa vi dog indskrænke os til at fremhæve nogle af de mest i Øjne faldende Træk i Skruebrækkernes Liv. Forhenværende Sømand JOHAN FRANDSEN, der gærne kalder sig »Danmarks første Opstikker«, figurerer i denne Forestilling som Hovedperson. En anden drabelig Skruebrækker, CHR. MARIUS NIELSEN, har opholdt sig i Amerika og derfra efter hans eget Udsagn hentet sig umaadelige Kræfter, som han dog ikke synes at have Brug for ved Arbejdet. Han var bleven engageret som Natfaktor, hvilken Stilling han imidlertid hurtigt maatte give Afkald paa. Saa snart der kommer det ringeste i Vejen paa Trykkeriet, pakker han sine »sieben Sachen« sammen og lover at ville rejse til Amerika. Naar han saa har slukket sin Sorg i forskellige Beværtninger i Aarhus, kommer han om et Par Dage atter tilbage og beder om godt Vejr. Omtalte Skruebrækker skal have forhørt sig hos en Advokat angaaende Gyldigheden af den Kontrakt, som han har afsluttet med Chr. Nielsen, idet han gjorde gældende, at han var bleven engageret som Natfaktor, medens han nu skal arbejde som simpel Svend; Advokaten skal have givet ham Medhold heri. — En af de ynkeligste Skabninger blandt Skruebrækkerne er efter Brevskriverens Mening VALDEMAR SØRENSEN. Denne unge Mand har fra de Overordnedes Side ladet sig byde følgende Tilrettevisning: »De kan rejse Deres Vej med det samme, vi har ikke sendt Bud efter Dem. Saadan en Fyr skulde F..... g... m.. kastes paa Hovedet ned ad Trapperne o. s. v.« Ynglingen staar da som en virkelig Synder og tør ikke mæle et Muk af Frygt for, at Truslen skal iværksættes. Han er bleven

Totalafholdsmand, hvilket dog ikke anfægter ham det ringeste, thi naar han faar en gratis Bayer, viser han sig ikke som Kostforagter.

Dette er i det væsentlige de Karaktertræk, som Brevskriveren meddeler os; ihvorvel en Del deraf alt har været omtalt her i Bladet, kan det dog være af Interesse at faa en Bekræftelse herpaa af en af Chr. Nielsens egne frelsende Engle.

Forskelligt.

Medlemmerne gøres herved opmærksom paa den ordinære Generalforsamling, som i Aften Kl. 10 afholdes i »Sortedamslund«. Det var ønskeligt, om de ærede Medlemmer for en enkelt Gangs Skyld vilde møde talrig og præcis.

— I den senere Tid har nogle Udenforstaaende sat sig til Hovedformaal at mistænkeliggøre enkelte af vore Medlemmer ved at fortælle om dem, at disse har søgt Arbejde i de blokerede Bogtrykkerier. Vi advarer imod at tro paa saadanne Historier, saa længe man ikke har absolut gyldige Beviser for Sandheden af disse Fortællinger.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

G. F. V. Holtzschwartz (Trykker. Udlært hos Qvist & Ko. den 17. Maj 1884. Qvist & Ko.)

Anton Peter Christensen (Trykker. Medlem af »Dansk typ. Forening«, sidst arbejdet i Ringkøbing. Lazarus).

R. W. Laursen (Nielsen & Lydiche).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldt.

Joh. Keil (arbejdsløs, sidst arbejdet hos Nielsen & Lydiche).

Den halvaarlige Generalforsamling afholdes i Aften **Lørdag den 16. Avgust,** Kl. 10, i »Sortedamslund«.

Dagsorden:

1. Godkendelse af Halvaarsregnskabet.
2. Beretningen om det forløbne Halvaar.

Talrigt Møde udbedes.

Arbejdet er nedlagt hos Jul. Behrend, Rosenborggade, og hos **Volkersen** (Tivoli). Begge disse Tykkerier ligesom det **Schultziske** og **Carl Andersens** Trykkeri er **blokeret.**

Vi advarer herved paa det strængeste imod at tage Arbejde paa de nævnte Steder.

Foreningens tredje og sidste Assemblée

afholdes *Lørdagen den 23. Avgust* i »Sortedamslund«.

Der er truffet den Bestemmelse, at enhver Herre kan indføre **en Dame gratis,** hvorimod *enhver Ekstra-Dame maa betale 25 Øre Entrée.*

Typografernes Sangforening.

Foreningen er anmodet om at assistere ved typografisk Forenings 3. Assemblé. Sangerne bedes derfor møde *i Aften* til en Prøve i *Aahuset,* hvor Dirigenten er til Stede. Styrelsen.

Typografernes Stiftelser.

Søndag den 24de Avgust, Fm. Kl. 11, afholdes den aarlige Generalforsamling i Lokalet Skindergade 9, 1ste Sal, paa hvilken følgende Sager bliver at foretage:

1. Regnskabet forlægges til Godkendelse.
2. Forslag fra Bestyrelsen til Forandring af Lovenes § 8: Ethvert Medlem eller hans Enke, som modtager Fribolig i Stiftelsen, maa skriftlig forpligte sig til, saafremt de ved deres Død maatte efterlade sig nogen Kapital, at der af deres Bo udredes en Leje, svarende til Lejlighedens Værdi for den Tid, de har beboet samme, samt de Pengeunderstøttelser, de har oppebaaret af Stiftelsen.

   Iøvrigt er enhver Beboer i Stiftelsen forpligtet til at efterkomme de i Stiftelsens Reglement fastsatte Forskrifter. (2den Gang fremsat).
3. Forslag fra Bestyrelsen til Forandring af Lovenes § 3: Naar Bestyrelsen skønner, at Foreningen kan undvære Indtægten af en Lejlighed, oprettes en ny Fribolig. (Reservefondet ophæves herved).
4. Fremlæggelse af de indkomne Andragender om den nyoprettede Fribolig. (Efter den paa forrige Generalforsamling vedtagne Bestemmelse indsendes Stemmesedler om Friboligen til Bestyrelsen i Ugen efter Generalforsamlingen senest Lørdagen den 30te Avgust.

   Ansøgninger er indkomne fra:

   Heinemann, E., 64 Aar, har betalt 14 Aar 3 Md.
   Th. Niss's Enke, 58 Aar, har betalt 18 Aar 2 Md.
   C. Rasmussens Enke, 57 Aar, har betalt 14 Aar 4 Md.
   Trolle, C., 64 Aar, har betalt 26 Aar 9 Md.
   Witzansky, 60 Aar, har betalt 17 Aar 1 Md.
5. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. Alb. Christensen, N. Hylsberg og R. Jacobsen, som fratræder efter Tur.
6. Valg af 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. Lindberg og Schneider.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Ringkøbing, Johannes Jensen (udlært hos Th. Nielsen i Herning den 1. Maj 1884).

Indvendinger mod deres Optagelse maa ske inden 14 Dage fra vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Næstved, Maskinmester Julius Olsen (sidst arbejdet i København).
Viborg, H. P. J. Bergmann (sidst arbejdet i Næstved).

Bortrejste Medlemmer:

Næstved, Sætter Ulrik Hansen.
Ringkøbing, Anton P. Christensen (rejst i Plads hos Lazarus, Frederiksberg).
Viborg, H. P. Rasmussen.
Aarhus, Michael Jensen.
Aarhus, Mads Hansen.

Udslettede:

Aarhus, Red. Chr. Nielsen.

Brevkasse.

Faktor *S.* i N. Vi antager, at det vilde være heldigst, om Hovedbestyrelsen vilde give vedkommnnde Kolleger en Tilrettevisning fremfor at bringe Sagen frem for Offenligheden, fordi dette sidste ikke vil gavne noget.

„Den typografiske Forenings“ Regnskab for 1. Halvaar 1884.

Indtægt.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Kassebeholdning den 31. December 1883			10179	68
Medlemmernes Bidrag	2858	»		
Overskud fra Maskeraden	32	25		
Abonnement paa »Typograf-Tidende«	35	40		
Avertissementer	22	36		
Dansk typografisk Forening betalt 1/3 af Udgiften til »Typograf-Tidende«s Udgivelse med	280	17		
Renter af 10,000 Kr.	200	»		
3 Stk. Østift. Kreditforeningsobligationer à 200 Kr.	600	»		
Tilbagebetalt Rejsehjælp	14	»		
Solgt en Obligation af Kassebeholdningen	193	09		
			4235	27
Summa **Indtægt**			14414	95

Udgift.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Faste Understøttelser.				
Januar, Februar, Marts, April, Maj og Juni	87	»		
			87	»
(Jensens Enke 3 Kr., Mine Køpping 1 Kr., Veickerts Enke 1 Kr., Juel 1 Kr., Neyes Enke 2 Kr. 50 Øre, Corvinus 1 Kr., Hansens Enke 1 Kr., Maghs Enke 3 Kr., Bruuns Enke 1 Kr.)		-		
Andre Understøttelser.				
Januar, Februar, Marts, April, Maj og Juni	216	»		
			216	»
(Rejseunderstøttelse à 6 Kr.: C. O. Roos; C. V. Andersen; Arthur Schmidt; Nic. Christensen; Chr. Schiødt; Skriftstøber Szczodrowsky; Chr. Kjærsgaard; Peter Chr. Breinholdt; Ad. Johansen; G. Hildemann; Sperling; C. A. Abrahams; Joh. Kjærsgaard; Julius Fischmann; P. H. Hansen; Otto Reddehase; Hunderup; Alvin Heyer; Guttormsen; Rohwer; Lindberg; Ferd. Hansen; Chr. Olsen Forsell; J. F. Petersen; Julius Lyng; Frantz Geye; Aug. Schmucker; L. V. Hansen; Georg Keuser, Carl Ad. Müller; P. Baumann; Rejpert; Andersen; Hygum; Olaf Petersen; N. C. A. Christensen).				
Forskellige Udgifter.				
Leje af Lokale	46	»		
Administration	26	92		
Tidsskrifter og Bladhold	22	08		
Budeløn	91	»		
Bogtrykkerarbejde	35	15		
Trykning af »Typograf-Tidende«	674	10		
Redaktionshonorar	100	»		
Udgift til Bladets Forsendelse til Medlemmerne af »Dansk typografisk Forening«	36	40		
Formandens Honorar for 1. Halvaar	50	»		
Kassererens do. do.	150	»		
Foreningens Bidrag til Strejken i »Jyllandsposten«	100	82		
Udgift til de Delegerede til Odensemødet	150	»		
Forskellige Udgifter	53	80		
Bibliotheket	50	»		
Købt 2 Stk. Østift. Kreditf. Obligationer 4. Serie à 200 Kr., Kours 95 1/2 = 382 Kr. Rente 2 Kr. 70 Ø. Kourt. 38 Ø.	385	08		
Købt 1 Stk. Østift. Kreditf. Obligation 4. Serie à 200 Kr. Kours 95 1/2 = 191 Kr. Rt. 2 Kr. 10 Ø. Kourt. 19 Ø.	193	29		
Udtaget 1 Obligation af Kassebeholdningen	200	»		
			2374	64

Understøttelse til Arbejdsløse.

	Kr.	Øre
Hagemann, 1 Uge à 6 Kr.	6	»
H. F. Drenckar, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
J. C. Jensen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»
Adolf Madsen, 3 Uger à 6 Kr.	18	»
Wilh. Jantzen, 3 Uger à 6 Kr.	18	»
G. Nyberg, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
Chr. Schiødt, 1 Uge à 6 Kr.	6	»
G. Walther. 2 Uger à 6 Kr.	12	»
Chr. Nielsen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»
A. M. W. Møller, 2 Uger à 6 Kr.	12	»
O. R. Brandt, 1 Uge à 6 Kr.	6	»
Th. Mortensen, 4 Uger à 6 Kr.	24	»
Schween, 1 Uge à 6 Kr.	6	»
M. Borup, 1 Uge à 6 Kr.	6	»
At overføre	150	»

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Overført	150	»		
P. C. Olsen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
P. V. Auener, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
J. V. Hansen, 2 Uger à 6 Kr.	12	»		
O. Toborg. 2 Uger à 6 Kr.	12	»		
Carl Andersen, 4 Uger à 6 Kr.	24	»		
M. Lempcke, 3 Uger à 6 Kr.	18	»		
Carl Henrichsen, 4 Uger à 6 Kr.	24	»		
Østerberg, 2 Uger à 6 Kr.	12	»		
J. L. Olsen, 2 Uger à 6 Kr.	12	»		
Chr. Fred. Christensen, 2 Uger à 6 Kr.	12	»		
Rudolf Olsen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
Carl Henrich Christensen, 1 Uge à 6 Kr.	6	»		
Vollmann, 1 Uge à 10 Kr.	10	»		
			310	»
Summa **Udgift**			2987	64

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Overført			2987	64
Kassens Status den 30. Juni 1884:				
50 Stk. Østifternes Kreditforeningsobligationer 4. Serie à 200 Kr.	10000	»		
Kontant	1427	31		
			11427	31
Balance			14414	95

Da Udgifterne til »Typ-Tid.«s Trykning i dette Halvaar er betydelig større end forrige Halvaar, idet der dertil er medgaaet 135 Kr. mere i Trykning, skal Revisionen bemærke, at dette ikke alene hidrører fra, at der er trykt flere Numre (2) og at Oplaget er blevet større (75 Eksemplarer mere), men ogsaa har sin Grund i, at Bladet nu bliver trykt med en større Skrift og har et mindre Antal Linjer end tidligere. Da Bladets Hovedpris desuagtet er bibeholdt, og de forekommende Godtgørelser for Petit og kompres Sats 78 Kr. 10 Ø. som Følge deraf ikke forekommer Revisionen at staa i det rette Forhold, tror vi ikke at kunne indstille Posten »Typ-Tid.«s Trykning til Godkendelse. Vi maa bestemt fastholde, at det Antal Bogstaver, som Bladet tidligere har indeholdt uden Godtgørelse, ogsaa nu præsteres forinden Godtgørelse kan fordres.

Iøvrigt intet at bemærke til Regnskabet. Kassebeholdning og Værdipapirer tilstede.

København den 13. Avgust 1884.

W. Sørensen. **Ch. Thomsen.**

Bibliothekets Regnskab.

1884	Indtægt.	Kr.	Øre
1/1	Kassebeholdning fra 2det Halvaar 1883	8	79
	Bevilget paa Budgettet for 1ste Halvaar 1884 . .	50	»
5/7	Indkomne Mulkter	32	38
	Solgte Kataloger	»	90
		92	07

1884	Udgift	Kr.	Øre
3/1	Leveret et nyt Bogskab	50	»
1/4	Bogbinder Larsen	10	40
	Bibliothekets Flytning til Sortedamslund	8	»
1/5	Boghandler Topp for indkøbte Bøger	21	10
	Kassebeholdning den 30. Juni 1884	2	57
		92	07

Fortegnelse over Til- og Afgang af Medlemmer i „Den typografiske Forening".

Nye Medlemmer.

Fr. G. Knudtzon.
Carl Petersen.
P. Fremming.
H. Kelpien.
A. Svendsen.
Georg Köhn.
Stefan Eyjolfson.
M. C. Nielsen.
Carl Kronström.
V. Jørgensen.
Th. Philipsen.
Ludvig Vermund.
Niels Chr. Lauritz Bech.
Viktor Petersen.
F. Kreiner.
A. J. Johansen.
L. H. V. Schrøder.
Carl Oskar Fr. Nielsen.
J. Longaard.
Adolph Reis.
L. N. B. Hartvig.
A. W. Henningsen.
Fred. Carl Chr. Rasmussen.
Morten Petersen.
Jens Chr. Høyer.
Viktor Rasmussen.
Barthel.
R. Peter Chr. Rasmussen.
B. Weiss.
Aug. Much.
E. P. J. Mogensen.
L. Nielsen.
C. J. Christensen.
Jul. Bolvinkel.
H. V. Gliess.
C. S. Hammerich.
H. P. Petersen.
C. C. Møller.
Viktor Rabe.
Marius Nielsen.
Carl Harald Nielsen.
Johannes Jacob Collin (Skriftstøber).
C. Jensen.
C. A. Hansen.
Carl Lauritz Hansen.
Georg Rydstrøm.
Edvard Theobald Gliess.
C. A. H. Schønbech.
Lauritz Poulsen.
Bernhard Nielsen.
P. H. Hansen.
C. Rasmussen.
Christian Jensen.
Chr. Güth.
Valdemar Hass.
Viggo Hansen.
Emil Stade.
Otto Carl Chr. Petersen.
Theobald Weel.
Lauritz Chr. Larsen.
Viktor Hogrefe.
V. Brendstrup.
Henrik Hansen.
H. Jensen.
A. R. L. Jensen.
Albert Madsen.
Joh. Keil.
Vilhelm Graby.
Charles Auener.
Georg Burghard.
J. H. Bornemann.
C. J. Nielsen.
Peter Marius Dabelsteen.
Julius Jørgensen.
Chr. Warberg.
H. V. Nielsen.
Chr. Rasmussen.

Udslettede.

Abildgaard.
Felix Birch.
Fyrvald.
Lauritz Hansen.
Alf. Hoff.
P. Chr. Jensen.
Kirchheiner.
Fritz Bernhard Kock.
M. Knudsen.
Daniel Meyer.
Anthon Nielsen.
Th. Philipsen.
Joh. Carl Sørensen.
M. A. Sørensen.

Udmeldte.

A. Martin Sørensen.
M. G. Ranthe.
T. C. Wennervald.

Bortrejste.

E. F. Andersen.
Chr. Bøhling.
Breinholdt.
N. C. Bech.
Bolvinkel.
N. C. A. Christensen.
Englund.
Jul. Fischmann.
Hans Hansen.
Henrik Hansen.
Joh. Chr. Høyer.
Jørgen Jensen.
Adolph Jensen.
Kjærsgaard.
P. M. Larsen.
E. L. Lie.
Peter Alfred Nielsen.
H. P. Rasmussen.
P. Chr. Rasmussen.
Arthur Schmidt.
J. Saurbrey.

Døde.

Niss.
Thyregod.

Medlemsantal den 30te Juni 1884: **482.**

Til de Bødkersvende, der ved Mestrenes Lock-out er blevne arbejdsløse har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri 1,30, Triers*) 2,30, W. Hansens 0,25, Bordings 3,00, I. Cohens 2,25, Græbes 2,00, Schultzs (20. Bidr.) 2,30, Nielsen & Lydiches 4,15, Sally B. Salomons 1,25, Schiellerups 0,50, O. C. Olsens 2,95, Rasmussen & Olsens 0,50, N. Cohens 2,75, do. 2,20, »Dagbladet«s Sætteri 2,15, »Avisen«s 1,00, »National-Tidende«s (1. Bidr.) 2,80, T. K. A. J. 1,00, — i alt 34 Kr. 65 Øre, med det tidligere indkomne **61 Kr. 55 Øre.**

Mulige Fejl bedes mig meddelt. RUDOLF BØHM.

*) Bidraget fra dette Trykkeri var i sidste Nr. angivet med 1,30 i Stedet for 2,30.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 22. | København, den 23. Avgust 1884. | 11. Aargang.

Haandværkere og Maskiner.

Naar der i et eller andet Fag opfindes en Maskine, som gør en Del Haandkraft overflødig, ser det nævnte Fags Arbejdere altid med en vis Ængstelse paa Maskinens Udbredelse; den kræver jo altid sine øjeblikkelige Ofre, og et større eller mindre Antal Arbejdere ser deres Eksistens sat paa Spil. De fleste Opfindelser paa Maskinvæsnets Omraade kan ogsaa i sin Historie melde om Voldsomheder og Demonstrationer fra Haandværkernes Side. Da Jacquart i Lyon havde faaet sin Vævemaskine færdig, ødelagde Væverne Maskinen, og for at Opfinderen ikke skulde lave en ny, slæbte de ham ned til Floden for at drukne ham, hvilket dog i sidste Øjeblik blev forhindret. I Paris stormede Skræderne et Etablissement, hvor Symaskinen blev benyttet, og kastede Maskinerne ud af Vinduerne. Saaledes kunde der nævnes mange Eksempler.

Trykkerne saa i sin Tid heller ikke mildt til, at Hurtigpressens Indførelse gjorde de mange Haandpresser overflødige. Her i København gjorde Trykkerne da ogsaa Modstand. Den første Hurtigpresse kom her til 1825, det var »Adresseavisen«, der anskaffede den; saa varede det hele ti Aar inden Bladet »Dagen« indførte den næste. Paa dette Tidsrum var det de københavnske Trykkere offenliggjorte en Bladartikel, som rimeligvis var forfattet af Bogtrykker Jacob Berendt*) og hvori de opfordrede Regeringen til at lægge en klækkelig Told paa Indførelsen af Hurtigpressen, »for at forhindre dette skadelige Misbrug«. I Begyndelsen af Maj 1835 udsendte Jakob Berendt en Indbydelse til Københavns Typografer om at samles Søndagen den 17de Maj paa »Enighedsværn«, for at diskutere de fornødne Punkter for et Bønskrift til Kong Frederik den sjette. Det var Hensigten at søge Kongens Beskyttelse »mod de især for Bogtrykkersvendene skadelige Følger af Maskiners Indførelse og søge Misbrug udryddede, som virker skadeligt paa Bogtrykkerkunstens Dyrkere«. Mødet blev afholdt den fastsatte Dag, Berendt var Hovedtaleren, og paa »96 Suplikanters Vegne« indgav han under 1. Juni »allerunderdanigst som Bestyrer for de københavnske Bogtrykkersvendes Nutidsforehavender« et Bønskrift til Frederik den sjette. Der blev fra Regeringens Side indhentet en Del Betænkninger og Erklæringer, og saa blev Sagen 1838 — henlagt.

Nu til Dags er Haandværkerne mere fredsommelige; de kaster ikke Maskinerne ud af Vinduerne, de gaar heller ikke til Kongen og beder ham om at forhindre deres Indførelse, de taler med hverandre om, hvad de skal gribe til, naar Maskinen har gjort dem overflødige.

Ingen Arbejder kan standse en Maskines Fremkomst; og viser den sig praktisk, kan man være sikker paa, den vil komme til at indtage sin Plads. Kan en saadan Maskine fritage vedkommende Haandværker fra Arbejde, der er sundhedsnedbrydende og trættende, saa er Ulykken ikke større, end at den ved sin pludselige Fremkomst kaster en Del Haandværkere ud af deres Stilling og tvinger dem til at søge andet Erhverv. Indførelsen af Kastenbeins Sættemaskine vil derimod aldrig blive nogen Lettelse for Typograferne. Enhver som helst, som aldrig har været i et Bogtrykkeri, kan hurtig lære at arbejde paa den, og dette Arbejde er lige saa trættende og aandsfortærende, som at staa og sætte Bogstav ved Bogstav i Vinkelhagen. Erfaringen her hjemme har vist, at for at en saadan Sættemaskine med tilhørende langsomt arbejdende Aflægnings-Apparat skal kunne betale sig, maa man søge sin Arbejdskraft hvor den er billigst, nemlig blandt Kvinderne; dem har man nu en Gang faaet vænnet til at arbejde for en Krones Penge om Dagen eller mindre, de kan godt benyttes til at holde Priserne saa lavt nede som muligt for Fagets mandlige Arbejdere; om Arbejdets Udførelse lider derved, det er en Biting!

At O. C. Olsen i den senere Tid har anskaffet to Sættemaskiner vakte næsten mere Opmærksomhed, end da Ferslew for ca. 6 Aar siden tog 6 i Arbejde. Nu vidste Rygtet flere Steder, der vilde følge Eksemplet. O. C. Olsen er Formand for Principalforeningen, han holder meget strængt paa, at »Den typ. Forening« opfylder de Pligter, den har paataget sig ved Tarifens Indførelse; da han saa samtidig mødte med sine to Sættemaskiner, syntes Typograferne det var saadan noget

*) C. Nyrop: Meddelelser fra Industriens Omraade. Kbhvn. 1876.

underlig drilagtigt noget; de saa betænkelige paa hverandre, mindedes flere andre Smaating, som ikke var til Gavn for Typograferne, f. Eks. at han lod »Dags-Avisen« gaa ud 365 Gange aarlig, og tænkte som tidligere: O. C. Olsen mener os det vist ikke rigtig godt! — Begge Steder er der kvindelige Arbejdere ved Sættemaskinerne, men medens Ferslews Damer, der arbejder paa Akkord, forholdsvis ikke tjener saa daarligt, naar man tager Hensyn til, hvilken ussel Løn Kvinden i Almindelighed faar for sit Arbejde, faar O. C. Olsens Damer en uanselig lille fast Ugeløn; om ogsaa disse stakkels Pigebørn, hvis de er meget udholdende, med Tiden kan tjene lidt mere, saa er det dog lige som O. C. Olsen fandt Fornøjelse i at sige til sine Typografer: I kan godt faa mere for jeres Arbejde; det skal jeg nok indvinde paa en anden Maade! — og saa køber han noget af den billigste Arbejdskraft, han kan faa. — O. C. Olsen er vist nok endnu Medlem af Lærlingeforeningens Styrelse; det er den Forening, der siges at virke for at skabe en intelligent og dygtig Haandværksstand; men hvorledes kan en Stand blive intelligent og dygtig, naar man først udlærer Lærlinge i massevis og siden formindsker Arbejdet ved at lade det udføre til Fabrikspris af Kvinder? Kan man sige, at man paa den Maade bedre kan pille Blomsterne ud af Buketten og kaste Ukrudtet bort? — Nej, det kan man ikke; thi hvis der er meget Ukrudt, hvem har da størst Skyld deri?

Der er mange Ting, det er saa umaadelig svært at faa til at rime sammen!

Amon.

Trykning med Fils.

I Anledning af den lille Notits, som Hr. R—n. har faaet optaget her i Bladet for den 9. Avgust til Anmeldelsen af Billedværket »Bibelen i Billeder« i det foregaaende Nr., at det er Hr. Olaf Jensen hos Nielsen & Lydiche, der først her hjemme har indført den nye Tilretningsmethode med blødt Underlag, tør jeg maaske tillade mig at oplyse, at dette ikke er ganske korrekt. Denne Methode er allerede brugt i Nicolai Cohens Trykkeri i 1880 og indført der af Hr. Halberg, der endnu stadig anvender den. Forøvrigt er Methoden meget gammel og har været anvendt i Frankrig i mange Aar. — Endvidere kan jeg tilføje, at Fordelen ved at anvende denne Methode kun kan gælde Træsnittene, da Skriften lider mere ved at trykkes med Fils end med haardt Underlag, ligesom det er givet, at den kommer til at staa klarere og renere ved Anvendelsen af det sidste.

—r.

Endvidere skriver vor tekniske Medarbejder:

Vi kan ikke være enige med Hr. R—n i at tilkende Hr. Olaf Jensen Æren for at have indført Trykning med Fils her i Byen. Thi det har han ikke. Trykningen af Billedbibelen, der helt igennem er sket med Fils, begyndte i Januar Maaned 1883, medens Hr. Jensen først kom hertil for ca. 1 Aar siden; altsaa $^1/_2$ Aar efter at vedkommende, der trykker Bibelen, havde bragt Metoden i Anvendelse. For øvrigt kan vi ikke, da Indsenderen nu en Gang har bragt Hr. Olaf Jensen paa Omtale, undlade at gøre opmærksom paa, at denne ikke synes — i alt Fald at dømme efter »Illustreret Tidende«, der trykkes i Nielsens & Lydiches Bogtrykkeri under hans Avspicier — at have opdaget, at Trykning med Fils giver særlig gunstige Betingelser for smukt Billedtryk. Vi tør vel nok uden at gaa Hr. Jensen for nær sige, at »Illustreret Tidende« ikke har vundet ved at være bleven flyttet fra Thieles til Nielsen & Lydiches Trykkeri. Vi vil maaske senere skænke Trykningen af »Illustreret Tidende« en udførligere Omtale.

Forskelligt.

Generalforsamlingen i »Den typografiske Forening« kunde ikke blive afholdt i Lørdags, fordi der manglede 6 à 8 Medlemmer i det lovbefalede Antal; den afholdtes derfor i Onsdags, hvor Regnskabet godkendtes med alle Stemmer mod én. Referatet vil følge i næste Nr.

— Medlemmerne i Stiftelsen for Typografer gøres herved opmærksom paa, at Stemmesedlerne angaaende Bortgivelsen af en Fribolig skal indleveres senest den 30 Avgust. Der har meldt sig en Del Ansøgere, af hvilke vort gamle og trofaste Medlem E. Heinemann synes at have udelt Stemning for sig, da han vistnok er den, der er mest trængende, thi afset fra, at han i dette Aar atter har været hjemsøgt af Apopleksi, har han paa Grund af Tarifens Indførelse oven i Købet været arbejdsløs i 4 Uger.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Theodor Berthelsen (udlært hos Luno den 16. Avgust 1884; arbejdsløs).

Christian Schiøtt (Medlem af »Norsk Central-Rejsekasse«, sidst arbejdet i Christiania; arbejdsløs).

Hans Peter Rasmussen (Medlem af »Dansk typ. Forening«, sidst arbejdet i Viborg; arbejdsløs).

Mads Hansen (Medl. af »Dsk. typ. Foren.« Nielsen & Lydiche). Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldt.

Rasmussen, V. (Schultz).

C. Hansen (Rigsdagen).

Arbejdet er nedlagt hos Jul. Behrend, Rosenborggade, og hos **Volkersen** (Tivoli). Begge disse Trykkerier ligesom det **Schultziske** og **Carl Andersens** Trykkeri er **blokeret.**

Vi advarer herved paa det strængeste imod at tage Arbejde paa de nævnte Steder.

Typografernes Hjælpekasser.

Søndag den 31te Avgust, Formiddag Kl. 11, afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling hos Restavratør Hansen, Skindergade Nr. 9, 1ste Sal.

Dagsorden:

1) Kassereren giver en Oversigt over Indtægter og Udgifter i det forløbne Halvaar.
2) Efter Opfordring af Medlemmer paa en tidligere Generalforsamling fremsætter Bestyrelsen Forslag om at søge kongelig Stadfæstelse paa Lovenes §§ 1 og 33 samt 1ste og 4de Stykke af »Midlertidige Bestemmelser«.

København, den 21de Avgust 1884. BESTYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Nykøbing p. F., PETER CHRISTENSEN (udlært hos H. J. Jacobsen).

Indvendinger mod deres Optagelse maa ske inden 14 Dage fra vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Randers, C. A. RASMUSSEN, Hobro.

Randers, NICOLAI CARL NIELSEN i Hobro (sidst arbejdet i Nykøbing p. Mors).

Ringkøbing, RUDOLF HANSEN (sidst arbejdet i Skive).

Ringsted, JOHAN EVALD EPPLER (sidst arbejdet i Aarhus).

Ringsted, MICHAEL JENSEN (sidst arbejdet i Aarhus).

Skive, N. CHR. L. BECH (sidst arbejdet i Nyborg).

Bortrejste Medlemmer:

Ringsted, Faktor HANS PETER HANSEN; FRITS CHARLES MADSEN; C. J. J. LAURSEN.

Skive, RUD. HANSEN til Ringkøbing.

Nyborg, NILS CHRISTEN LAURITZ BECK.

Foreningens tredje Assemblée

afholdes i Aften i »Sortedamslund«.

Til de Bødkersvende, der ved Mestrenes Lock-out er blevne arbejdsløse har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri 1,00, Triers 2,30, W. Hansens 0,25, Bordings 3,00, Græbes 2,00, Schultzs (21. Bidr.) 2,50,Nielsen & Lydiches 4,00, Schiellerups 0,25, O. C. Olsens 2,60, Rasmussen & Olsens 0,40, N. Cohens 2,20, »Dagbladet«s Sætteri 2,00, »Avisen«s 1,00, »National-Tidende«s (2. Bidr.) 2,40, »Dagens Nyheder« 1,20, I. Cohens 1,90 — i alt 29 Kr. 10 Øre, med det tidligere indkomne 90 Kr. 55 Øre.

Mulige Fejl bedes mig meddelt. RUDOLF BØHM.

Rettelse.

I «Dansk typ. Forening»s Medlemsliste var under *Ringkøbing* glemt at opføre: P. CEDER (M.), og under *Randers*: C. A. RASMUSSEN (Hobro).

KUNDGØRELSER.

Agenturet for Skriftstøberiet **Bauer & Comp.,** Stuttgart, anbefaler smukke og moderne *Skrifter, Indfatninger, Skibe, Vinkelhager* m. m. — Komplet Bogtrykkeri-Inventar leveres hurtigt. Bedste Materiale.

A. RASMUSSEN,
Niels Hemmingsensgade 19
(mellem Gl. Amagertorv og Skindergade).
København K.

En Maskintrykker,

der har arbejdet saavel i København som i flere Aar i et af Landets største Provinsbogtrykkerier, søger i Løbet af 3 Maaneder Plads, helst i en større Provinsby. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrk. Maskintrykker, bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

Haandbog i Bogtrykkerkunsten

ønskes **til Købs.** Billet, mrkt. »Haandbog« indleveres til »Typ-Tids.« Ekspedition.

Fortegnelse over Medlemmerne i „Den typografiske Forening" den 16. Avgust 1884.

Aamodt.
Christensen, J. W.
Rossing, H. F. A.

Adresseavisen.
Andersen, Jul.
Fasmer.
Hansen, H.
Hansen, L. H.
Hansen, S. H.
Henningsen, A. E.
Holst, H. P.
Jensen, J. W.
Juul, J.
Jørgensen, S. H.
Kemph, J.
Nielsen, P. K.
Truelsen, E. F.
Truelsen, P. V.

Avisen.
Alsberg, E.
Andersen, E. L.
Fremming, V.
Jacobsen, H. C.
Jensen, J. C.
Nielsen, D.
Nielsen, F.
Poulsen, L.
Sørensen, C. L.
Thorsen, A. C.

Carl Aller.
Hylsberg, V.

Fr. Bagge.
Jacobsen, Wilh.
Lemos, V. de.
Nielsen, Hermann.
Nielsen, M. C.
Rêné-Lassen.
Sørensen, Emil.
Vermund, C.
Wendt, E.

Jul. Behrend.
Andersen.

Berling.
Amtoft, T.
Auener, A.
Auener, C. V.
Borreby, H.
Calmer, A.
Christensen, C.
Christensen, P. A.
Cordtz.
Erichsen, C.
Friis, V.
Grøndahl, V. E. E.
Hansen, A.
Hein, V.
Hjorth, A. S.
Jensen, J. P. C.
Jeppesen, S. P.
Kielsen, O.
Larsen, A.
Madsen, P.
Møller, Vilh.
Nielsen, N. P.
Petersen, J. A.
Prægel, C. V.
Press.
Sparvath, V.
Stecher, E. H.
Thomsen, Charl.

Chr. Birch.
Friis, Chr.
Hjort.
Jensen, N.
Lauritzen.

Bording.
Petersen, V.
Warberg.

I. Cohen.
Andersen, C. F.
Burghard, G.
Brandt, H. H.
Christensen, J. P.
Erichsen, F.
Fuchs, L.
Hansen, F.
Jansen, W.
Jensen, Ant. Chr.
Knudsen, C.
Kock, R. V.
Koppel, F.
Magnussen, H. P.
Møller, F.
Nielsen, A.
Nielsen, N. L.
Petersen, Wm.
Pedersen, P. L.
Rasmussen, T.
Rasmussen, Chr.
Winblad.
Østerberg.

N. Cohen.
Bøttcher, A.
Christensen, P.
Decher, F. A.
Ekmann, V.
Hammann, C.
Hammann, O.
Hansen, A.
Hansen, C.
Jensen, F.
Jensen, W.
Kryger, Chr.
Larsen, B.
Larsen, H.
Milne, C. A.
Nielsen, J. H.
Nielsen, L. A.
Petersen, C.

Dagens Nyheder.
Clausen, Chr.
Fremming, P.
Foss.
Jensen, H. P.
Petersen, A.
Petersen, C. C. P.
Kelpien.
Svensen, A.
Scharnowsky.
Writh, W. O.

Eltong.
Jørgensen, S.
Nielsen, C. V.
Tverskou, V.

Elvius.
Andreassen, L. S.

Erichsen.
Friis, C.

Ferslew & Ko.
Andersen, Th.
Almind.
Birch, H. C.
Falkenberg.
Ferslew, C., & Ko.
Fjeldsøe.
Hansen, J. V.
Hansen, Thorv.
Hansen, W.
Hansen, V.
Hitz.
Jacobsen, Emil.
Kolbe.
Larsen, Th.
Lundstrøm.
Mortensen.
Møller, J. F.
Nestler.
Nielsen, Rudolph.
Olavesen.
Petersen, P. O.
Reimers.
Rasmussen.
Smith, C.
Vegner.
Wermund, L.
Westberg.

Fich.
Adamsen, J.

Fjeldsøe.
Hagen, H. F. D.
Jørgensen, J.

Græbe.
Behrens, V.
Bynck, C.
Hansen, H. A.
Olsen, Carl.
Olsen, Chr.
Olsen, H.
Olsen, P.
Sønnichsen, P. W.
Wandrup.
Wehage, C. A.
Ystrøm, C.

Hansons Stempelfabr.
Lefébre.
Nielsen, J. Chr.
Nielsen, Mar.

Henningsen.
Adrian, F.
Henningsen, A. W.

Hoffensberg & Trap.
Christensen, C. J.
Fibecker, C.
Hagemann, V.
Hansen, A. L. V.
Hess, T.
Horn, L.
Jørgensen, J. C.
Olsen, A. T.
Olufsen, M.
Rasmussen, E. H.
Rasmussen, J. P. C.
Ruff, A.
Østrup.

Hohlenberg.
Schmidt.

Hvidberg.
Christiansen, J. C.
Petersen, L. D.
Rosberg, V.
Weel, Th.

Jørgensen & Ko.
Andersen, C. A.
Bertelsen, A. H.
Christensen, P.
Fischmann. C.
Hansen, V.
Helmer, R.
Helmig, Chr. J.
Kruse, L.
Larsen, E. W.
Lassen, H. P.
Müller, H. V.
Nielsen, A. C.
Petersen, C. C.
Pfeiffer, E.
Schäffer, Otto.

L. A. Jørgensen.
Rasmussen, Ludv. J.

Keilgaard & Sørup.
Kindahl.

Knudtzon.
Andersen, R. Th.
Christensen, Chr.
Ewald, Chr.
Ewald, Vald.
Jacobsen, N.
Jørgensen, V. M.
Knudtzon, Fr. G.
Læssøe, J. B.
Mosberg, H.
Møller, A. H. V.
Utæcht.

Krigsministeriet.
Petersen, M.
Rasmussen, F. C. C.

Lazarus.
Lazarus.

Carl Lund.
Fortling.
Hansen, N.

Luno.
Andersen, C. F.
Carlsen, V. V.
Clausen, C. G. J.
Graeffe, P. C.
Hamberg.
Hansen-Pugh.
Humle.
Hylsberg, N.
Jørgensen, A. T.
Kofoed, H. A.
Lindberg.
Neye, P. V.
Nielsen, E. H.
Nielsen, Nic. H.
Nielsen, P.
Petersen, C. H.
Petersen, J. A.
Steen.
Strøm, P.
Willert, E.

S. L. Møller.
Jeppesen, A. H.

Chr. Müller.
Kristensen, L.
Toborg, V.

Carl Mønster.
Spohr, C.

Nielsen & Lydiche.
Barthel.
Brendstrup, V.
Borup, M.
Collin, V.
Drenckar, H. F.
Fabritius, S. V.
Fack, L.
Hallengreen, G. A.
Hansen, Jørgen C.
Hass.
Jacobsen, V. H.
Jacobsen, J. P.
Jensen, J. C.
Jensen, O. E.
Køhlert, E.
Köhn, G.
Lempke, M.
Lyng.
Madsen, P. C.
Mathiesen, Chr.
Mogensen, Th.
Nielsen, A. C.
Nielsen, N. P.
Petersen, A. C.
Rasmussen, Alex.
Rasmussen, C. F.
Rohwer.
Schmidt, M.
Stade, E.
Stahl, V.
Schønbeck, E.
Sørensen, C. F.
Sørensen, W.
Walther, G.
Weiss, B.
Wettersten, Johannes.

Th. Nielsen.
Nielsen, Th.
Petersen, O. C. C.
Tømmerup.

O. C. Olsen & Ko.
Andreasen, F.
Christensen, H. J.
Frølund.
Glies, V.
Hammerich.
Hasløv.
Heinemann.
Jørgensen, C. L.
Keil, P.
Madsen, Chr.
Nielsen, A.
Nielsen, F. F.
Nielsen, M.
Olsson.
Petersen, H. P.
Petersen, C. G.
Petersen, N.
Petersen, A.
Sundstrøm.
Willadsen.

P. Petersen.
Auener, Ch.

Ferd. Philipsen.
Gottschalch.

Qvist & Ko.
Hansen, F. Jul.
Johansen, A. J.
Lund, Thorvald N.
Møller, C. C.
Schrøder, L. H. V.
Schrøder, Chr. Lud.
Tauber.

Rasmussen & Olsen.
Aagaard, V.
Carstensen, Jul.
Kirckheiner, H.
Nilsson, L.
Sørensen, M.

Rigsdagen.
Hansen, C.
Holm, A.
Jacobsen, L.
Larsen, P. M.
Louw, Chr.
Krüger, Chr.
Nielsen.

Sally B. Salomon.
Andersen, H.
Bryn, N. H.
Christensen, E.
Christensen, N. L.
Dahlin.
Holm, Viggo.
Jensen, P.
Jørgensen, Fr.
Lindahl.
Ludvigsen, F.
Mogensen, M.
Nielsen, Th.
Nordlunde, P.
Nordlunde, C.
Petersen, D. M. E.
Petersen, Carl.
Prieme, L.
Randow.
Svendsen, A.
Wettersten, A. E.
Winkelmann, A.
Winkelmann, V. J.

Schiellerup.
Bøhm, R.
Petersen, Jens.

Simmelkjær.
Collin.
Obiora, Theodor.

Sivertsen.
Jensen, H.
Løngaard, Jens.

Thiele.
Christensen, Alb.
Christensen, W.
Didrichsen, V. E.
Fischer, N.
Gjerløv, Fr.
Gravesen, J.
Hansen, N. P.
Jacobsen, R.
Jensen, Aug. E.
Kronstrøm, C.
Lassen, C.
Madsen, A.
Mogensen, C. P. J.
Much, Aug.
Nielsen, L.
Rask, L.
Reis, Adolf V.
Wedege, C.

Trier.
Arvedsen, P.
Blumenthal.
Erichsen, H. Chr.
Eyjolfsen.
Graby, Vilh.
Jensen, C. C.
Jensen, Th.
Klein, H. C. V.
Lassen, L.
Løvgreen, S.
Rasmussen, C. A.
Stammerjohann.
Therkildsen, Chr.

Truelsen.
Andresen, C. A.
Sedlazeck, A.
Truelsen, M.

Valentin & Lund.
Bornemann, J. H.
Hansen, J. P.
Hansen, P. H.
Jansen, Joh.
Nielsen, Jul.

Arbejdsløse.
Andreasen, C. F.
Andersen, Carl.
Brandt, O. E.
Bornemann, A.
Christensen, C. F.
Hansen, Jørgen.
Hansen, V. V. W.
Hansen Heyde.
Larsen, J. P.
Meyer, Lud. G.
Nielsen, O. A.
Nielsen, H. V.
Nielsen, N. Chr.
Nielsen, N. Fr.
Nielsen, M. C. A.
Olsen, P.
Olsen, Vilh.
Rasmussen, C. C.
Schween.

Militære.
Bruhn, S. C. E.
Christensen, Chr.
Clausen, Adolf.
Jensen, A. P.
Nielsen, Vald.
Stiedel, E.
Hansen, Jørgen A.

Bortrejste.
Auener, V.
Andersen, A. S.
Dabelsteen, P. M.
Henrichsen, Carl.
Jochumsen, H. P.
Madsen, Adolf.
Nielsen, Bernh.
Petersen, C. Vilh.
Rabe, Viktor.
Sørensen, Th. M.
Vollmann.

Mulige Fejl bedes meddelt Styrelsen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 23. | København, den 30. Avgust 1884. | II. Aargang.

Hjælpekasserne og den kgl. Stadfæstelse.

I Morgen, Søndag, Formiddag Kl. 11, afholder »Typografernes Hjælpekasser« Generalforsamling! Vi tror, at denne Generalforsamling bedre end de foregaaende vil samle Kassernes Medlemmer. For eller imod den kgl. Stadfæstelse -- that is the question; enhver fatter, at denne Sag er af overordenlig Vigtighed, ikke alene for Hjælpekasserne, men ogsaa for disses fremtidige Samarbejden med »Den typografiske Forening«.

At søge kongelig Stadfæstelse paa de foreslaaede Bestemmelser vil sige: at Generalforsamlingen fralægger sig den Myndighed, den hidtil uanfægtet har haft, og overgiver denne i udenforstaaende og uangribelige Hænder, der rimeligvis vil holde saa godt fast paa den, at vi maaske næppe — i alle Tilfælde ikke uden store Ofre — kan tage den tilbage igen, om vi end gærne vilde! Det er ikke blot Paragraferne om Midlernes Anvendelse, men endog Formaalsparagrafen, samt Bestemmelserne om de ældre Medlemmers Rettigheder og om — de overskydende 600 Kr. til Pensionskassen. Det er ikke Smaating, der forlanges; thi med Undtagelse af det løbende Regnskab kan Generalforsamlingen næsten ikke raade over noget som helst andet, uden at den støder an mod Stadfæstelsen. Dette er i Korthed Sagen!

Vi forstaar, at Hjælpekasserne er forsigtige; men alt med Maade! altfor megen Forsigtighed er baade fremstaaet af og fremkalder ogsaa Mistænksomhed, og mon denne dog ikke helst burde holdes udenfor Hjælpekasserne, der jo dog er bleven standset i sin Udvikling netop af denne falske Mistænksomhed! Skal Overenskomsten mellem Hjælpekasserne og »Den typ. Foren.« være til Gavn og Glæde for begge Parter, mon den da ikke skal have Lov til at udfolde sig i Frihed, uden at den støder imod — Politikniplen?

For os stiller Sagen sig saaledes, at vi ikke kan anbefale en Sag, der i ringeste Maade beskærer Generalforsamlingens Ret til at »være Herre i sit eget Hus!«

En Opsigelse.

Hos et herværende større Firma fik en Kollega for nogen Tid siden en Opsigelse; man vilde ikke paa hans Forespørgsel angive nogen Grund, man vilde blot af med Manden. Kollegerne paa Sætteriet fandt det besynderligt, at Principalen saadan mir nichts dir nichts opsagde en Mand, der dog havde arbejdet der i længere Tid uden at der, i det mindste tilsyneladende, havde været noget at udsætte paa Vedkommende, men fandt, at der maatte være noget raaddent ved det Hele, og ved et Tilfælde fik man da omsider Lys i Sagen. Et Par Kolleger (Ikke-Foreningsmedlemmer) havde nemlig været saa ukollegiale at bagtale ham ganske grundig til Principalen; denne var svag nok til at lytte efter disse Bagvaskere, og saa skulde der statueres et Eksempel. Den ene af disse Øjentjenere er »hellig«, og da vedkommende Kollega ikke kunde dele hans Anskuelser, fandt den hellige Mand ham »raa«, benyttede sig af Jesuiternes Lære: »Øjemeddet helliger Midlet« og talte ilde om sin Næste. Hvad Grund de andre to har haft er en uopklaret Gaade for alle. En medvirkende Grund til Opsigelsen var formodentlig denne, — jeg siger formodentlig, men forskellige Omstændigheder *tyder* derpaa: Man fik jo den længe ventede Tarif og med den en *Husordning*. Jeg stemte selv for Tarifen uden at gøre mig den Tanke, at Husordningen skulde blive en *tyranisk Slaveordning*, men det blev den, i det mindste hos dette Firma. Principalen talte en hel Del om at ville indføre Humanitet og ordnede Tilstande i sit Trykkeri og saa indførte man i det Herrens Aar 1884, omtrent 100 Aar efter Stavnsbaandets Løsning, noget lignende som Træhesten og Hundepisken, nemlig Husordningen, og enhver, der forbrød sig mod denne, kunde vente at blive jaget paa Porten. I denne Husorden hed det bl. a.: 1. Tobaksrygning forbydes undtagen i *Overarbejdstiden*; man havde nemlig et aabent Øje for *sin egen* Fordel, og saa maatte man naturligvis gøre en lille Indrømmelse; 2. selskabelige Sammenkomster og Drikkeri paa Trykkeriet forbydes, og dette Punkt blev holdt saa strængt, at man forbød Sætterne at drikke Bayersk Øl til Vesperkost; vilde man have noget, saa kunde man faa Mælk eller Vand. Herover følte Sætterne sig generede, og den Kollega, der nu har faaet sin Opsigelse, stillede sig i Spidsen for at faa affattet et Cirkulære til Principalen, hvori man anmodede ham om at det maatte være tilladt, i det mindste i den

varme Sommertid, ligesom tidligere at faa hentet Øl til Vesper, et Cirkulære, som blev underskrevet af omtrent samtlige Sættere, men Hr. Principalen værdigede ikke sine Arbejdere et Svar og Ophavsmanden til dette skulde straffes med en Opsigelse. Da den opsagte Sætter imidlertid var godt lidt af sine Kolleger og disse ingen Grund kunde finde til hans Opsigelse, sendte de en Deputation til Principalen med Anmodning om at beholde ham i Arbejde og opnaaede da ogsaa efter *to* Timers Forhandling, at Manden blev i sin Plads, men det var kun en stakket Tid; thi en Maaned efter fik han atter en Opsigelse, denne Gang formodentlig fordi han havde stillet sig i Spidsen for en Indsamling til Bødkerne; men man angav heller ikke denne Gang nogen Grund; man var særdeles høflig og spurgte kun: »De har vel ikke noget imod at faa en Opsigelse?« — »Aa nej, er min Regning maaske for lille?« spurgte han, »er det af *den* Grund, jeg faar en Opsigelse?« — »Nej — De kan jo godt blive til Lørdag —, det er ikke af den Grund,« og derved blev det, og Grunden, ja den har den ærede Læser vel *funden* i det foregaaende, Faktoren skal nok ogsaa have været *væsenlig* Aarsag i denne umotiverede Opsigelse; jeg skal dog ikke i Øjeblikket opholde mig over denne Herre, men i en senere Artikel *grundig* belyse hans Person og hans Færd.

Efterskrift: Det glæder mig naturligvis at kunne meddele, at det omtalte inhumane Forbud, der forbød Sætterne at slukke deres Tørst med en Bayer i den brændende Sommervarme, nu endelig er bleven hævet, desværre noget sent, »men bedre sent, end aldrig«. Samtlige Sættere følte naturligvis en dyb Harme over dette Forbud, og med Rette betegnede man det som ligefrem tyranisk, skønt Firmaet stadig førte store Ord i Munden om Humanitet og ordnede Tilstande, og det kom derfor til et Sammenstød mellem Principalen og en Del af Sætterne, hvor disse kraftig protesterede mod denne Ordning, og som endte med et heldigt Udfald for de sidste. Her haves atter et lille Bevis for, hvad Sammenhold og energisk Optræden formaar at udrette, og navnlig vil jeg lægge Sætterne hos dette Firma paa Sinde, at vise en solidarisk Optræden i den kommende Tid, da der efter adskilligt at dømme vil opstaa Tvistspørgsmaal, der vil gøre en saadan Optræden nødvendig.

En forhenværende fra Gæstehjemmet.

Den halvaarlige Generalforsamling

afholdtes i »Kafé Vildmanden« den 20de Avgust. Til Dirigent valgtes N. HANSEN, til Sekretær R. TH. ANDERSEN.

FORMANDEN bemærkede, da han fremlagde Regnskabet til Godkendelse, at Medlemsbidraget havde været 800 Kr. mere end budgetteret og Overskuddet i det Hele 1,248 Kr.; dog var her medregnet en Del Restancer, som hidrørte fra, at enkelte Inkassatorer var noget sendrægtige med at indbetale de indkasserede Penge til Kassereren. Regnskabet viste i det Hele, at medens man havde maattet overskride enkelte Poster, havde man sparet paa andre. — CHARL. THOMSEN bemærkede som Revisor, at den til »Typograf-Tidende«s Trykning bevilgede Sum var overskreden, og Revisorerne havde ment, ikke at kunne indstille denne Post til Godkendelse. — FORMANDEN og Bogtrykker TRUELSEN beviste, at skønt »Typograf-Tid.«s Format var blevet lidt bredere, da Bladet havde skiftet Bogtrykker, var Prisen dog ikke bleven højere. Efter at FORMANDEN havde besvaret LØVGREENS Spørgsmaal, hvad der faldt ind under Posterne »Forskelligt« og »Administration«, sattes Regnskabets Godkendelse under Afstemning, og vedtoges med alle Stemmer mod én.

Derefter gav FORMANDEN en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar: Sammensmæltningen af »De forenede Hjælpekasser« og »Den typ. Forening«, Tarifudvalget, Strejken i »Jyllandsposten«, Deltagelsen ved Tillidsmænd ved »Dansk typografisk Forening«s Repræsentantmøde i Odense. — Der havde i de sidste 6 Uger gennemsnitlig været 16 Arbejdsløse pr. Uge og Udgiften hertil havde været 940 Kr., samt to Strejkende, som havde faaet henholdsvis 12 og 14 Kr. Styrelsen havde fundet sig forpligtet til at nægte Understøttelse til enkelte.

THERKILDSEN vilde gærne vide, om Styrelsen kendte noget til Forholdene paa adskillige Trykkerier. Hos Nielsen & Lydiche var Administrationen saaledes, at det selv for dygtige Sættere var vanskeligt at tjene 18 Kr. ugenlig; man sagde, at Chr. Birch ikke betalte Ventepenge; hos Joh. Henriksen var heller ikke alt, som det skulde være. — FORMANDEN svarede herpaa, at der for Tiden for Voldgiftsretten verserer en Sag fra Nielsen & Lydiches Trykkeri; Styrelsen havde ingen Klage hørt fra Birchs Sættere, og Henriksen, som var Medlem af Principalforeningen, skulde man nok faa til at opfylde sine Forpligtelser.

HANSEN-HEYDE beklagede sig over, at Styrelsen havde nægtet ham Arbejdsløshedspenge. EMIL PETERSEN svarede paa Styrelsens Vegne, at da Hansen-Heyde ikke siden 1876 havde arbejdet regelmæssigt ved Faget, kunde han ikke betragtes som arbejdende Typograf; da Hansen-Heyde imidlertid nu havde faaet Arbejde paa et Bogtrykkeri, vilde Styrelsen ikke nægte ham Understøttelse, naar han derfra blev arbejdsløs. — Efter en længere, ofte ret underholdende Debat mellem Hansen-Heyde og nogle Medlemmer, som ikke delte hans Opfattelse, godkendtes Styrelsens Fremgangsmaade med stor Majoritet (to stemte imod).

FORMANDEN meddelte, at en Typograf, som paa Grund af en ham overgaaet vanærende Straf tidligere var nægtet Optagelse i Foreningen og som endnu ikke kunde søge Æresoprejsning, atter havde udtalt Ønske om at blive Medlem af Foreningen, og Taleren vilde nu gærne høre Udtalelser fra Forsamlingen om denne Sag. De som Svar herpaa faldne Udtalelser gik hovedsagelig ud paa, at det var klogest, at Vedkommende

ikke søgte at blive Medlem af »Den typ. Forening« før han havde faaet Æresoprejsning.

Typografernes Stiftelser.

Søndagen den 24. Avgust afholdtes den ordinære Generalforsamling, som dirigeredes af NIC. NIELSEN. Regnskabet godkendtes enstemmig. Punkt 2 paa Dagsordenen, Forslag til Forandring af Lovenes § 8, vedtoges saaledes ændret: »Ethvert Medlem eller hans Enke, som modtager Fribolig i Stiftelserne, maa skriftlig forpligte sig til, saafremt de ved deres Død maatte efterlade sig en saadan Kapital, at en Generalforsamling anser Vedkommende for ikke at have været trængende til at nyde Fribolig, at der af deres Bo udredes en Leje, svarende til Lejlighedens Værdi for den Tid, de har beboet samme, samt de Pengeunderstøttelser, de har oppebaaret af Stiftelserne. I øvrigt er enhver Beboer forpligtet til at efterkomme de i Stiftelsernes Reglement fastsatte Forskrifter.« Punkt 3, Forslag til Forandring af Lovenes § 3, kunde ikke endelig behandles paa Grund af at der ikke var mødt et tilstrækkeligt Antal Medlemmer. Derefter oplæstes de indkomne Ansøgninger om den nyoprettede Fribolig og foretoges Valg af 3 Styrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. Alb. Christensen, M. Hylsberg og R. Jacobsen samt 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. Lindberg og Schneider, hvilke alle genvalgtes med Akklamation.

D'Hrr. Medlemmer erindres om, at Stemmesedler om Friboligen maa indsendes til Styrelsen senest i Dag Lørdag.

Typografernes Sangforening

vil paa næste Lørdag begynde sin 39te Aarssæson under væsenlig bedre ydre Forhold end forrige Vinter, idet Foreningen har lejet Køhlers store og hyggelige Lokaler, 4 Værelser, saa at man foruden den store Syngesal vil have Værelser, hvor man i Ro kan læse Bladene eller spille Dam og Skak.

Øvelserne vil, ligesom sidste Vinter, blive ledede af Kapelmusikus GULDBRANDSEN, som ved sin Energi og livlige Læremaade allerede har bragt Sangen et godt Stykke frem og desuden forøget Sangernes Antal.

Af nye Sange vil i Sæsonens Løb blive indøvet Pacius's Drikkesang, Robert Allens »Løft dit Hoved, du raske Gut« og et større Musikstykke med Orkester, »Landkending« af Grieg; af ældre Sange vil foruden Hartmanns »Danmarks Kæmpehøje« med Akkompagnement blive lært flere Bellmannske Sange, »Hr. von Rococo« m. fl.

Der vil i November blive afholdt en Efteraarskoncert i Thuns Lokale, medens Aarsfesten i Januar afholdes hos Seekamp.

Vi tillader os herved at rette en venlig Opfordring til Typograferne om at støtte Foreningens Bestræbelser for at danne et dygtigt og talrigt Sangkor inden for vort Fag. Ganske vist modtog Sangforeningen forrige Vinter en god Tilgang af yngre Kræfter, som omfattede Sangen med Interesse og snart følte sig hjemme, men der er ingen Tvivl om, at der trindt omkring er mange udmærkede, baade ældre og yngre Stemmer, som fuldstændig hviler. Det er til disse vi retter en Henstilling om at slutte sig til Typografernes Sangkor. Saa talrig vor Stand er her i Byen, burde vi kunne samle et Kor paa henved 100 Mand, saa at vi ikke alene blev den ældste og billigste, men ogsaa den bedste Fagsangforening.

Nye Medlemmer indmeldes hos Styrelsen, og Sangerne ansættes paa Stemme den første Mødeaften, Lørdag den 6te, Kl. 10 Aften, i Køhlers Lokale, Pilestræde 32. STYRELSEN.

Forskelligt.

I Lørdags holdtes Foreningens 3dje og sidste Assemblée i »Sortedamslund« under stor Tilslutning. »Typografernes Sangforening« sang sine Numre saa smukt og livligt, at flere maatte synges da capo, ligesom Hr. Skuespiller MØLLER ved sin Optræden gjorde fortjent Lykke. Under en af Pavserne i Dansen blev der drukket Punsch, hvor Taler holdtes af Formanden for de Assisterende, med særlig Tak til Sangforeningen for dens Velvilje ved til alle 3 Fornøjelser i Sommer at have glædet Foreningen med sin Sang; herfor takkede Hr. Alb. Auener med at udbringe en særdeles smuk Skaal for »Den typ. Forening« og dens Styrelse; endnu udbragtes et Leve for Kvinden. Imellem Talerne afsang Sangforeningen nogle Sange, ligesom en Kollega foredrog en humoristisk Sang, hvorfor den høstede stærkt Bifald. Derefter fortsattes Dansen med Liv og Lyst til Kl. 4.

— *Efter hvad vi har bragt i Erfaring, har Styrelsen for Trykkerforeningen udsendt en Opfordring til sine Medlemmer om, at møde til Generalforsamlingen i Hjælpekasserne i Morgen og stemme for den kongelige Stadfæstelse.*

— Som det vil ses af Avertissementerne har Skriftstøberiet Bauer & Ko. i Stuttgart oprettet et Agentur her i Byen i Niels Hemmingsensgade Nr. 19. Nævnte Støberi har til Trods for sin korte Bestaaen allerede forstaaet at erhverve sig et anset Navn, væsenligst ved den Eksaksitet, som udmærker alle dets Skrifter og Indfatninger. Grundlæggeren af Firmaet, den nu afdøde Bauer, har været bekendt som en af Tysklands mest fremragende Stempelskærere, og vistnok er mange af vore Skrifter fremgaaet fra hans Haand. Firmaets Agent her paa Pladsen er en Fagmand, nemlig Typograf A. RASMUSSEN fra Holbæk. Endnu skal vi tillade os at henlede vore Kollegers Opmærksomhed paa Reinhardts patenterede Vinkelhager af Nysølv, som er særdeles praktiske og akkurat justerede, og som føres paa Lager af nævnte Agent. —f—

Blokaden i „Jyllandsposten" vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen,* Sønderborg (dito), *Bolvinkel* (Svendborg), *Frandsen,* Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen,* Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine,* Hamborg (dito), *Klein,* Hamborg (dito), *Dreyer,* København, *Wilhjelmsen,* Nykøbing, *Christiansen,* Odense, *Nielsen,* Aalborg, *Hansen,* København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard,* Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), *T. J. Louw,* Slagelse, og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

W. HALLBERG (Trykker. N. Cohens Trykkeri).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Arbejdet er nedlagt hos Jul. Behrend, Rosenborggade, og hos **Volkersen** (Tivoli). Begge disse Trykkerier ligesom det **Schultziske** og **Carl Andersens** Trykkeri er **blokeret.**

Vi advarer herved paa det strængeste imod at tage Arbejde paa de nævnte Steder.

Da Fortegnelsen over Medlemmer i forrige Nr. var noget ufuldstændig, vil der i næste Nr. blive offenliggjort en Suplementsfortegnelse, og bedes eventuelle Rettelser til denne tilsendt Styrelsen eller Kassereren inden førstk. Onsdag. STYRELSEN.

Til de Bødkersvende, der ved Mestrenes Lock-out er blevne arbejdsløse har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri 1,00, Triers 2,10, W. Hansens 0,25, Bordings 4,00, Græbes 2,00, Schultzs (22. Bidr.) 2,30, Nielsen & Lydiches 3,95, Schiellerups 0,25, O. C. Olsens 2,50, Rasmussen & Olsens 0,50, I. Cohens 2.60, N. Cohens 2,20, Hvidbergs 0,50, Birchs 1,25, »Dagbladet«s Sætteri 1,70, »Avisen«s 1,00, »National-Tidende«s (3. Bidr.) 2,40, T. K. A. T. 1,00 — i alt 31 Kr. 50 Øre, med det tidligere indkomne **122 Kr. 05 Øre.**

Mulige Fejl bedes mig meddelt. RUDOLF BØHM.

Typografernes Hjælpekasser.

Søndag den 31te Avgust, Formiddag Kl. 11, afholdes den ordinære halvaarlige Generalforsamling hos Restavratør Hansen, Skindergade Nr. 9, 1ste Sal.

Dagsorden:

1) Kassereren giver en Oversigt over Indtægter og Udgifter i det forløbne Halvaar.
2) Efter Opfordring af Medlemmer paa en tidligere Generalforsamling fremsætter Bestyrelsen Forslag om at søge kongelig Stadfæstelse paa Lovenes §§ 1 og 33 samt 1ste og 4de Stykke af »Midlertidige Bestemmelser«.

København, den 21de Avgust 1884. BESTYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

I Aften afholdes Slutningsmødet for Sommersæsonen i Aahuset, til hvilket alle Sangerne forventes at give Møde.

Sangbøgerne maa afleveres i Dag i Aahuset eller til STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Paa given Foranledning meddeles:

Naar der af et tilstrækkeligt Antal Medlemmer (§ 20) forlanges afholdt en ekstraordinær Generalforsamling, skal Lokalforeningsformanden afholde samme senest inden 8 Dage efter at den er forlangt. Med Hensyn til Stedet, hvor Generalforsamlingerne skal afholdes, da bliver det Lokalforeningsformandens Sag at bestemme samme, for saa vidt der ikke paa en Generalforsamling er vedtaget noget bestemt Sted. Naar en ekstraordinær Generalforsamling forlanges, skal vedkommende opgive Dagsordenen. Generalforsamling kan kun afholdes for saa vidt den opgivne Sag vedkommer selve Foreningen.

Private Forhold — Forholdene paa Trykkerierne osv. — er Foreningen uvedkommende.

Naar et Medlem har faaet sin Bog udleveret, har han ikke Stemmeret i vedk. Lokalforenings Anliggender.

D'Hrr. Lokalforeningsformænds Opmærksomhed henledes paa, at Typograf M. BRODERSEN, der er i Besiddelse af en Medlemsbog — Nr. 109 — fra »Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker«, udstedt i Slesvig-Holsten, *ikke* er berettiget til Understøttelse, da han har udmeldt sig af »Dansk typografisk Forening«; han har nægtet at aflevere sin Bog.

Der er afsluttet Gensidighed med »Unterstützungs«-Verein für Buchdrucker in Krain, med Hovedsæde i Laibach«, hvilket bedes tilføjet Fortegnelsen over de gensidige Foreninger. Gensidigheden gælder Viatikum og Sygeunderstøttelse.

Breve til Hovedbestyrelsen bedes sendt til A. G. WEBER, Ryesgade 10, 1. S., Aarhus. HOVEDBESTYRELSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Rudkøbing, HANS MARIUS HANSEN (sidst arbejdet i Roskilde).
Viborg, T. M. SØRENSEN (sidst arbejdet i København).

Bortrejste Medlemmer:

Odense, Sætter JENS CARL OLE RASMUSSEN, do. TH. A. HERMANSEN.
Roskilde, HANS MARIUS HANSEN til Rudkøbing.
Nyborg, NIELS CHRISTIAN ADOLF CHRISTENSEN.

Brevkasse.

Vi er bleven anmodet om at oplyse, at den af Pluto i Nr. 19 omtalte N. Christiansen ikke hedder *L. N.* Chr. og at han ikke er identisk med Skruebrækkeren *N.* Chr.

Frhv. Bogtrykker og Redaktør af »Fredericia Dagblad«, *Thorv. Jensens* Adresse bedes meddelt Red.

l—n. Anonyme Artikler kan vi ikke reflektere paa; meddel os altsaa Deres Navn, og Artiklen vil da blive optaget.

Til Typograf *N. C. A. Christensen*, der sidst har arbejdet i Nyborg og hvis Opholdssted ikke kendes, ligger et Brev hos Formanden i Københavh.

Red. A. VIKSTRÖM, Stockholm. Kataloget for Tiden udsolgt. Et nyt vil foreligge om kort Tid.

KUNDGØRELSER.

Erklæring.

Ved Assembléen i Lørdags har vi Undertegnede i beskænket Tilstand tilladt os at bruge ærekrænkende Udtryk imod »Den typografiske Forening«s Formand og Næstformand, hvilke Udtryk vi herved, da de savner ethvert som helst Spor af Grund, frivillig erklærer for døde og magtesløse, ligesom vi ogsaa udtaler vor dybeste Beklagelse over den af os iøvrigt udviste upassende Opførsel ved Foreningens Assemblée.

København, den 25de Avgust 1884.

CHR. NIELSEN. A. H. JEPPESEN.

Undertegnede Medlemmer af Typografernes Stiftelser foreslaa herved d'Hrr. Medlemmer at stemme paa Hr. WITZANSKY til den ledige Fribolig, da det er os bekendt, at her virkelig er Trang til Stede, idet Konen maa ernære hele Familjen paa Grund af Mandens incurable Sygdom.

C. E. BYNCK. CARL OLSEN. HERMAN OLSEN.
P. OLSEN. F. PETERSEN. P. W. SØNNICHSEN.
B. WEHAGE. C. YSTRØM.

En sort Silkeparaply er bortkommen ved sidste Assemblée i Lørdags paa Sortedamslund. Den bedes afleveret paa »Dagbladet«s Sætteri.

Agenturet for Skriftstøberiet **Bauer & Comp.,** Stuttgart, anbefaler smukke og moderne *Skrifter, Indfatninger, Skibe, Vinkelhager* m. m. — Komplet Bogtrykkeri-Inventar leveres hurtigt. Bedste Materiale.

A. RASMUSSEN,
Niels Hemmingsensgade 19
(mellem Gl. Amagertorv og Skindergade).
København K.

En Redaktørplads

ved et frisindet Provinsblad *søges* til 1. Oktober. Billet. mrkt. V. L. Nr. 10 modtager »Typ-Tid«s Kontor.

En yngre Mand, der i længere Tid har haft Plads som **Faktor** i et Provinstrykkeri, søger en lignende Plads. Den søgende er tillige grundig øvet i Kontorforretningen. — Billet, mrkt. Nr. 573, bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 24. | København, den 6. September 1884. | II. Aargang.

Hjælpekasserne og den kgl. Stadfæstelse.

Det meget omtalte Spørgsmaal, som endelig fik sin Afgørelse i Søndags, havde kun samlet faa Modstandere, men det fortjener at noteres, at disse saa til Gengæld var mødte ualmindelig præcis, ja endog før Tiden.

Til Dirigent valgtes enstemmig ANTON SVENDSEN, der først gav Ordet til EMIL PETERSEN, som udtalte, at da han her i Forsamlingen saa flere, som ved deres Udelukkelse af Foreningen tillige havde paadraget sig Udelukkelse af Hjælpekasserne, vilde han bede dem om, skønt de ikke havde Ret til at være her, at afholde sig fra enhver Deltagelse i Diskussion og Stemmegivning. — Forhandlingsprotokollen oplæstes og godkendtes. Efter at Kassereren (N. HANSEN) havde givet den lovbefalede Oversigt over Regnskabet, og Ingen udtalte sig derom, gik man over til den næste Sag paa Dagsordenen, Konfirmationen.

KASSEREREN: Enhver vidste hvilke Bestemmelser i Lovene, der efter Opfordring af flere Medlemmer skulde stadfæstes ved kgl. Konfirmation. Der var dog ikke om denne Sag fuld Enighed mellem Styrelsens Medlemmer.

EMIL PETERSEN havde ventet, at andre havde taget Ordet før ham, men idet han benyttede Lejligheden, vilde han opfordre indstændigt til at stemme mod Konfirmationen. Det var det røde Spøgelse, der atter viste sig, det vidste han; men den Mistænksomhed, d'Hrr. gjorde sig skyldige i, ved at forlange Stadfæstelsen, var der aldeles ingen Grund til. Forøvrigt tvivlede han om, hvorvidt en saadan Konfirmation kunde erholdes. En indenrigsministeriel Embedsmand havde udtalt til ham, at den Stadfæstelse, som var forbunden med Loven af 1810, var tildels bortfaldet ved Foreningsfriheden, som Grundloven gav, og endelig i 1861 aldeles ophævet.

C. TH. THOMSEN opfordrede til at stemme for »Styrelsens« Forslag. Han vilde give den foregaaende Taler Ret i, at ingen tænkte paa at fortrædige Medlemmerne, men Stemninger forandrede sig let; ogsaa han havde talt med en Embedsmand (i Justitsministeriet), og desuden med en meget højtstaaende Embedsmand, men var ikke kommet til samme Resultat som Emil Petersen. Omkostningerne ved at faa en saadan Stadfæstelse var altfor ringe i Forhold til den Garanti, de vilde yde.

EMIL PETERSEN imødegik Thomsen; hvis denne ikke i 1876 havde slaaet Laas for sin Pengepung, men i Stedet for var kommen sammen med sine Kolleger, vilde han have kendt Stemningen langt bedre.

VALD. BERGENHOLTZ anbefalede varmt at stemme mod Konfirmationen af Agtelse og Moralitetsgrunde, thi hvis den blev vedtaget, vilde vi ikke alene nedbryde Agtelsen for os selv, men ogsaa for vore Love (stærke Hør og Hyssen). De, der stemte for Konfirmationen, antog en usand og tilløjet Beskyldning, som ikke gjorde nogen Kollega Ære. Vi skulde arbejde med Rolighed og uden Nag. Den, der troede, at en æreløs Handling skulde foregaa, han vilde stemme for, men den, som troede paa Kollegernes Ord, han vilde stemme imod (Bravo!).

C. TH. THOMSEN forekom det, at man her havde Uret i, at fremdrage andre Forhold, og Tiden i 1876 var vi ikke kommen for at diskutere. Vi vilde kun have Garanti for, at Lovenes Mening ikke skulde forandres. Han nærede fremdeles ikke Mistænksomhed.

DIRIGENTEN mente, at naar forskellige Forhold her var fremkomne, saa var det med hans Tilladelse, havde Forsamlingen en anden Anskuelse, vilde han nedlægge sit Mandat.

LOUW beklagede, at man afbrød Talerne. Vi handlede ikke som Mænd ved at vedtage Konfirmationen. Det var ikke logisk at tage Konfirmation paa midlertidige Bestemmelser, som efterhaanden skulde gaa ud af Lovene. Denne Sygekasse var skønt faglig ikke tidssvarende, derfor var det heldigt, at vi ogsaa kunde vedtage Reformer, og ikke blive tvungne til at stagnere. Vi burde følge med de andre Sygekasser, som nu i Løbet af kort Tid vilde afholde en Kongres, for at drøfte deres Anliggender, men vedtog vi Konfirmationen, udelukkede vi os selv.

KASSEREREN: Louw har aabenbart misforstaaet Forslaget. Naar en midlertidig Bestemmelse faldt bort af sig selv, faldt Konfirmationen selvfølgelig ogsaa bort.

O. BARNEWITZ: De tre Punkter, et lille Mindretal nu vilde have konfirmerede, vilde vist ingen forandre.

Skulde vi ikke være Herre over vor egen Ejendom? D'Hrr. var ligesom Totalafholdsmændene, som ogsaa skulde have en Formynder for at kunne opføre sig ordenligt (Bravo!). Han vilde betakke sig for, at tilføje sig selv et saadant Slag i Ansigtet.

C. TH. THOMSEN udtalte, at hvis alle Lovens §'er skulde konfirmeres, vilde han have stemt imod. Han spurgte Styrelsen om, hvor længe en saadan Stadfæstelse gjaldt. Vedtog vi Forslaget, havde vi Garanti og kunde i Fremtiden bygge roligt og sikkert.

KASSEREREN: Kgl. Konfirmation kunde ikke faas uden videre; man skulde have gode Grunde og Beviser.

EMIL PETERSEN troede, at netop paa den Maade, vi gik frem, byggede vi bedst op. Han sluttede sig forøvrigt til Barnewitz.

BARNEWITZ imødegik Kassereren.

EMIL PETERSEN bemærkede til Thomsen, at nogle mener, at kgl. Konfirmation kun gælder, saa længe den Konge lever, der har givet den; andre mener til evig Tid; men ét kunde han forsikre om, at en saadan ikke kan vedtages i Dag og hæves i Morgen.

LOUW talte atter mod Forslaget. Det var et fast og et tungt Baand, der derved lagdes paa Sygekassen. Vi burde beholde vor Frihed, og ikke forhindres i at gøre Gavn for Medlemmerne.

Efter at KASSEREREN havde skarpt imødegaaet forskellige Talere, og Forsamlingen var i Opbrud, betvivlede THOMSEN, at Medlemmer f. Eks. af Sygekassen alene kunde stemme for eller imod Forslaget. Hertil bemærkede Kassereren, at naar Sygekassen og altsaa dens Medlemmer havde forpligtet sig til at give 600 Kr. aarlig til Pensionskassen, maatte de vel ogsaa have Ret til at stemme med de andre Medlemmer.

Ved den skriftlige Afstemning blev der ialt afgivet 134 Stemmer. For Konfirmationen 61, imod 73. Forslaget var saaledes forkastet, og fra den Ære har de Medlemmer udelukket sig selv, som nok har Tid til at diskutere Sagen paa Trykkerierne, men ikke Tid til at møde ved Generalforsamlingerne.

Udenfor Dagsordenen var OSKAR LARSEN mødt med en Skrivelse, men da han ikke var Medlem af Sygekassen, kunde han ikke faa Lov til at udtale sig. Til Slutning takkede HEINEMANN meget bevæget de Medlemmer, der havde bidraget til at han fik den ledige Fribolig i Stiftelsen, og anmodede, især de unge om at støtte det smukke Foretagende, Stiftelsen arbejdede for.

—d —n.

En Opsigelse.

Under denne Overskrift findes i nærværende Blads sidst udkomne Numer en anonym Artikel, der just ikke er venlig stemt mod et herværende større Firma.

Jeg mener ikke at tage Fejl, naar jeg i den anonyme Forfatter tror at genkende Hr. ALEX. RASMUSSEN; skulde det imidlertid ikke være rigtig, beder jeg ham paa Forhaand om Undskyldning; han maa da som den, der har Skinnet imod sig, undgælde for den anonyme Forfatter, der ikke *tør* være sit Navn bekendt.

Er min Formodning derimod rigtig, da er det sigtede Trykkeri ogsaa snart fundet, thi det er jo ikke saa længe siden, at Hr. R. maatte forlade Trykkeriet.

Den Maade, hvorpaa Hr. R. (undskyld, jeg bliver ved min Formodning) omtaler det nævnte Firma og den der gældende Husordning, er det, at jeg vil nedlægge en bestemt Protest imod, thi den *gavner* ingen, og skræmmer kun ordenlige og dygtige Sættere fra at tage Arbejde der; samtidig med, at den er et Slag i Ansigtet paa de Kolleger, der arbejder i det nævnte Trykkeri, og altsaa under Husordningen.

»Jeg stemte selv for Tarifen« (?), siger den anonyme Forfatter, men har han gjort det, saa maa han ogsaa *vide,* at han har *samtykket* i, at Principalen fastsætter Husordningen for sit Trykkeri, og han maa da saaledes bøje sig for, hvad han selv har stemt for.

Hvad nu imidlertid Øldrikningsspørgsmaalet, som synes at være den Kæphest, Forf. helst rider, angaar, da maa det maaske ogsaa være mig tilladt at sige min Mening, da Sagen nu en Gang er kommen offenlig frem.

At Hr. Nielsen ved Fastsættelse af den ny Husordning har søgt at ramme det »Supperi«, der i Efteraaret og ved Juletid fandt Sted paa Trykkeriet blandt *enkelte* af Typograferne, er fuldstændig i sin Orden; thi et Trykkeri *skal* ikke være noget Værtshus, hvor man kan faa sig den ene Bayer efter den anden, og uhindret sætte sig, hvor man vil, for at nyde den i det Selskab, der behager én bedst. Paa den anden Side skal jeg villig indrømme, at en Bayer til Vesper ikke kan genere nogen, og ogsaa er et berettiget Forlangende fra Arbejderens Side; men det er, tror jeg, heller ikke det, Hr. Nielsen har havt noget imod; han har kun frygtet for en Gentagelse af Drikkeriet fra Efteraaret og har saa ikke troet at kunne forhindre det paa anden Maade end ved det omtalte Paabud. *Nu* er jo imidlertid Paabudet *hævet.* Hvad iøvrigt Husordningen i sin Helhed angaar, da kan den jo, saafremt Personalet ikke er tilfreds med den, lige saa godt som ethvert andet Spørgsmaal, underkastes Voldgiftsrettens Paakendelse, hvilken Vej, tror jeg, er den naturligste og mest passende for Typograferne selv, i Stedet for at føre den offenlig frem. Hermed skal jeg for denne Gang slutte med »En Opsigelse«. Endnu kun en lille Bemærkning til Hr. TERKILDSEN, der i Følge det foreliggende Referat fra Generalforsamlingen har fremsat Formodning om, at Administrationen hos Nielsen & Lydiche var saaledes, at selv en *dygtig* Sætter havde Vanskelighed ved at tjene 18 Kr. ugenlig. Hvor har Hr. T. sin Visdom fra? En dygtig og paapasselig Sætter *kan* med den nuværende Tarif tjene de 18 Kr. og mere til. Og det véd Hr. T.

ogsaa meget godt. Han har jo selv i den Tid, han arbejdede hos Nielsen & Lydiche, holdt en gennemsnitlig Løn af mindst 20—22 Kr.. under den gamle Tarif, men — maaske Hr. T. er *mere* end dygtig. Administrationen er den samme nu, som den Gang Hr. T. var her. Her skal *kun arbejdes*, men — Arbejdet skal ogsaa passes. S. FABRITIUS.

Efterskrift. Skulde én og anden mene, at denne Artikel er fremkommen for at indsmigre mig hos Huset, da skal jeg paa Forhaand bemærke, at Grunden til, at jeg har sat mit Navn under, *kun* er den, at jeg ikke vil angribe nogen, uden at staa til Ansvar for mine Udtalelser. D. S.

En Skruebrækker paa Fiskeri.*)

Som man maaske vil have set af en lille Notits i »Typograf-Tidende«, er »Slagelse-Posten«s hidtilværende Bestyrer, T. J. LOUW, forduftet fra Slagelse for at gaa i Spænd sammen med Jens Gredsted og de andre Skruebrækkere ved »Jyllandsposten« i Aarhus, han har nemlig ladet sig »fæste« som »Nat-Mand« eller »Nat-Faktor« ved det nævnte Blad. Ikke nok med, at dette Individ, efter at være bleven afskediget i Slagelse af Grunde, som ikke her skal nævnes, selv svigter sine Kolleger i en Kamp, som han har ydet sin pekuniære Understøttelse ved at give ugenlige Bidrag, men han søger ogsaa at lokke Andre til at følge hans eget Eksempel, idet han har tilskrevet en Typograf i Slagelse følgende Brev, hvis gyldne Løfter vist næppe svarer til Virkeligheden:

Aarhus, den 14. Avgust 1884.

Disse Linjer fremkommer i Anledning af, at, — da en Typograf paa »Jyllandsposten« en af de første Dage bliver opsagt, og jeg kender Dem som en flittig og stræbsom Arbejder — De kan faa en god Plads hersteds, ved hvilken De vil kunne tjene nogle og tyve Kroner ugenlig. — Her er daglig en og anden, som tilbyder sig, saa det er ikke, fordi jeg ikke kan faa nogen (hvad De mulig saa langt borte fra kunde tro), at jeg tilbyder Dem Pladsen, men det er fordi vi altid stod paa en god Fod med hinanden, da jeg var paa »Posten«, at jeg kunde unde Dem en god Plads. — Strejken er faktisk hævet her for lang Tid siden, da her, som sagt, er rigelig Arbejdskraft, og, som De vil have set af sidste »Typograf-Tidende«, omtales »Jyllandsposten« deri ikke med et Ord. — Er De flink her, kan De have indtil 25 à 30 Kr. ugenlig, og jeg véd, De kan bestille noget.

Svar mig straks, da jeg tager en Sætter i den andens Sted om 14 Dage.

Hvorledes gaar det paa »Posten«? Jeg er uhyre glad for, at jeg er kommet derfra. Her gaar alting med Liv og Lyst og min overordnede er et »virkeligt Menneske«!!

Med Hilsen fra
T. J. LOUW.

Naar man sammenholder dette Brev med Artiklen i »Typograf-Tidende« Nr. 21 om »Skruebrækkerne i »Jyllandsposten« og hvad der iøvrigt er fremkommet om Strejken i Aarhus, vil man straks kunne spore Louws store Sandhedskærlighed. Heldigvis vil han næppe faa noget Udbytte af denne »Fisketur«, eftersom der ikke er fremkommen nogen Meddelelse om, at Blokaden i »Jyllandsposten« er hævet, og saa længe en saadan Meddelelse ikke foreligger, er der næppe nogen ærekær Kollega, som søger Plads i den Christen Nielsenske »Arbejdsanstalt« i Aarhus. X.

*) Forsinket af Mangel paa Plads. Red.

Et Bidrag til Lærlingespørgsmaalet.

Dette Spørgsmaal, der i den senere Tid temmelig ofte er kommen paa Bane i vort Organ, og sidst har faaet saa brat en Ende med Louw (Skruebrækkeren), kan vist næppe illustreres nok; særlig kan vor By give et interessant Billede af hvad der kan præsteres i Bogtrykkerkunsten. »Ølandenes Dagblad«, der lige som de andre Godsejerorganer forfægter Arbejdernes »Ve og Vel«, sysselsætter et Personale, der bestaar af 1 Faktor, 1 Typograf og 4 Drenge (fornylig har der været 5). Principalen er ikke Fagmand, men mener at være ligesaa klog som en saadan; han har fornylig meldt sig ud af Foreningen paa Grund af — o Skræk! — Affæren hos Schultz. I Arbejdstiden, der egenlig er længere end tilladt, forlanges af Drengene sat henved 300 Linjer (4 St.), Løben med Aviser, at dreje Maskine pr. Dag, og saa — det Bedste af det Hele — at skændes med de to Typografer. Det er ikke med milde Ord det gaar løs! Drengene ryger deres Pibe i Trykkeriet, medens Typograferne saa omtrent maa gøre, hvad Drengene ikke finder for godt. Selve Trykkeriet er i en skrækkelig Tilstand, Svibelfisk det Hele, og som Følge deraf kan der aldrig præsteres noget ordenligt Arbejde. Nu vil nogle maaske sige, at det maa være en mærkværdig Faktor, der finder sig i dette. Men han kan i Virkeligheden ikke faa det anderledes paa Grund af — Principalens Stædighed! Klager han over Drengene, holder Principalen en Moralprædiken for dem; slaa dem tør han ikke, thi saa løber de deres Vej, og »saa skal det være godt«, og alt gaar saa i den gamle Gænge. Fornylig fandt en pudsig Scene Sted. Drengene var nemlig bleven revset af de to Typografer, de mente sig forurettet og klagede til Principalen, der gjorde Typograferne opmærksom paa, at de ved at slaa havde tabt deres Ret. Men hvad bliver det til med Drenge, som oplæres paa denne Maade? — Det var det ene Trykkeri. Der er to til. Disse er heldigvis ikke saa slemme at være i, men Lærlingeantallet er noget lignende. Der er 3 Drenge og 1 Typograf paa hvert Trykkeri, tilsammen altsaa 10 Drenge og 4 Typografer. Et smukt Resultat! Dersom nogen kan sige mig, hvad der kan gøres for at ændre saadanne Forhold, vilde ingen være mere taknemmelig end HUGO HÖGSTED,

Rudkøbing, den 24 Avgust 1884. Lokalforeningsformand.

Illustreret Familie-Journal.

Det er ingenlunde nogen behagelig Opgave at anmelde dette Blad. Der er nok at sige om det, men fra et typografisk Standpunkt meget lidt eller rettere sagt slet intet godt. Det er næppe for meget sagt, at man ikke blot her i Landet men i hele Skandinavien skal lede efter et illustreret Blad, hvis Billedtryk er saa slet som dette. Ganske vist er det Papir, som benyttes, ikke af den bedste Sort til denne Art Arbejde, men der er ingen Tvivl om, at det ved en kyndig Behandling — ved Fugtningen, Omslagningen og Satineringen — kan blive tilskrækkelig godt, saa at der kan leveres respektabelt Billedtryk derpaa, saa meget mere som

Clichéerne, hvorpaa der trykkes, gennemgaaende er ny. Som Eksempel paa hvad Billedtryk Bladet leverer, skal vi henvise til Billedet i Nr. 29 af denne Aargang: »Othello og Desdemona«. Denne smukke Tegning er her bleven til en stor Klat. Der er ikke et eneste Sted paa hele Billedet, som er kommen blot nogenlunde til sin Ret. Othello-Figuren, der gennem Xylograferingen er gennemarbejdet saaledes, at den skal træde kraftig frem, er ved Trykningen bleven omtrent udvisket, saa at den løber ud i ét med Tæppet, der hænger ned foran Sengen. Hovedet paa Figuren er bleven til en utydelig Klat. Det hvide Lagen, hvorpaa Desdemona hviler, og som med bløde Folder hænger ned over Sengen, sér ud som grovt Sækkelærred og ikke — som det ved en nøjagtig Kontuering vilde have kommet til at se ud — som fint Linned. Alle kraftige og sorte Konturer, Lys og Mellempartier har faaet Udtryk i en eneste Farve, der giver Billedet et grimt monotont Udseende. Tegnerens og Xylografens møjsommelige Arbejde er fuldstændig spildt.

Billedet paa 1ste Side i Nr. 30 af denne Aargang »Skal vi dele?« ligner mere Korrekturaftryk end Rentryk. Gravyren er aldeles forsvunden og Figurerne ser ikke ud som de var trykt, men nærmest som de var smurt paa Papiret. Stregerne omkring og Teksten under Billedet er ved Opstigning og Nedbankning kommen til at se ud som det var sat op af »Svibelfisk«. Billedet paa 4de og 5te Side i samme Nr. er som Illustrationstryk saa skandaløst, at det ligger under al Kritik. Naar man ikke vidste bedre, maatte man nærmest antage det for Fotolithografi.

»Illustreret Familie-Journal« leverer gennemgaaende smukke Tegninger, men de opfylder ikke deres Øjemed og er ikke egnede til at udbrede Sansen for smukt Billedtryk hos den store jævne Befolkning, blandt hvilke Bladet utvivlsomt har sine fleste Abonnenter. Vi behøver selvfølgelig ikke at gøre opmærksom paa, at vi ikke ved denne vor Kritik vil nogen enkelt Person til Livs. Vor Opgave er kun at vække Sansen for vor Kunst og bidrage vort til, at den ikke synker ned til blot og bar Fabriksarbejde, til Skade for den og for de dygtige Arbejdere i vort Fag. †

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Kirchheiner (Rasmussen & Olsen).

P. M. Dabelsteen (Fjeldsøe).

J. C. O. Rasmussen (Medlem af »Dansk typ. Forening«, sidst arbejdet i Odense, Trier).

Adolf Gunnarsen (Medlem af »Dansk typ. Forening«, sidst arbejdet i Svendborg. O. C. Olsen).

A. L. Weuge (Medlem af »Dansk typ. Forening«, sidst arbejdet i Rudkøbing, arbejdsløs).

Rasmus Jochumsen (arbejdsløs).

Lauritz Georg Meyer (sidst arbejdet i Nestved, arbejdsløs).

Sønderkjær (Avisen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldt.

Theodor Nielsen.

Supplements-Fortegnelse over Medlemmer i »Den typografiske Forening«.

Aller.

Krakau, E.
Lundeberg, G.
Ringsted, F.
Rydstrøm, G.

I. Cohen.

Hartvig.

Elvius.

Nielsen, C.
Petersen, Th.

Wm. Hansen.

Barnewitz, Otto.

Henningsen.

Hogrefe.

Kiehl.

Hansen, H. P.

Frits Møller.

Gliess, H. V.

S. L. Møller.

Jensen, H. F.
Jensen, K. C. V.
Jørgensen, V.
Nielsen, Chr.

Chr. Müller.

Mohn, Wm.

O. C. Olsen.

Madsen, N. C. V.

Quist & Co.

Johansen, A. P.
Sørensen, Chr. Ludv.
Sørensen, P. Vald.

Wennerstrøm.

Wennerstrøm, Charl.

Vallentin & Lund.

Güth.
Hansen, N. C.

Kjeldskov, S.
Berg, L. D.

Døde.

Schmidt, Martin.

Typografernes Stiftelser.

Den i Dag foretagne Optælling af de afgivne Stemmesedler har givet det Resultat, at Hr. Heinemann har faaet Friboligen. Der blev afgivet 235 Stemmer, fordelt saaledes: Heinemann 132; Niss's Enke 5; Rasmussens Enke 7; Trolle 51; Witzansky 40.

København, den 30te Avgust 1884. Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Randers, Ferdinand Nielsen (udlært hos Chr. Nielsen i Randers d. 1. September 1884).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Nestved, Ivan Hunderup (sidst arbejdet i Odense).
Odense, Sætter Thorvald Gustav Jensen (sidst arbejdet i Slagelse).
Nykøbing p. Mors, Sofus Andersen (sidst arbejdet i København).

Bortrejste Medlemmer:

Køge, Joh. Kjærsgaard til Nyborg.
Rudkøbing, Typograf A. Weuge til København.
Odense, Sætter Ivan Hunderup.
Viborg, H. P. J. Bergmann til Horsens.
Nestved, Lauritz Georg Meyer.

Brevkasse.

Vi er bleven anmodet om at meddele, at Styrelsen for Trykkerforeningen ikke har udsendt nogen Opfordring til sine Medlemmer om at give Møde til Hjælpekassernes Generalforsamling i Søndags.

Regnskabet for »Dansk typ. Forening« er modtaget for sent til dette Nr. Fortegnelsen over indkomne Bidrag til Bødkerne følger i næste Numer.

KUNDGØRELSER.

En hjærtelig Tak

bringer jeg herved paa min Hustrus og egne Vegne de ærede Medlemmer i Typografernes Stiftelser, som ved deres Stemmeafgivning har bevirket, at jeg har faaet Friboligen. Maatte ret mange af de yngre Kolleger huske paa deres Alderdom og søge at blive optaget som Medlemmer i Stiftelsen! E. Heinemann.

En øvet og særdeles nøjagtig **Korrekturlæser** ønsker stadig Beskæftigelse. Man bedes henvende sig til Literat Møller, Haveselskabets Vej 5 B. V.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 25. | København, den 13. September 1884. | 11. Aargang.

Hjælpekasserne og den kgl. Stadfæstelse.

I »Typograf-Tidende«s Nr. 24 har en Indsender under Mærket —d —n leveret et Referat af Forhandlingerne paa den sidst afholdte Generalforsamling i »Typ. Hjælpekasser«, hvilket han slutter med følgende gaadefulde Bemærkninger:

»Forslaget var saaledes forkastet, og fra den Ære har de Medlemmer udelukket sig selv, som nok har Tid til at diskutere Sagen paa Trykkerierne, men ikke Tid til at møde ved Generalforsamlingerne«.

Jeg antager, at den ærede Indsender med disse Slutningsbemærkninger vil sige, at hvis alle d'Herrer Medlemmer havde opfyldt deres Pligt at møde paa Generalforsamlingen og der varetaget deres Interesser, saa havde Afstemningen faaet et andet Resultat, end det som nu foreligger.

I Erkendelse af det rigtige i denne Tanke er det, at en Del Medlemmer har sluttet sig sammen for at bringe Sagen frem igen for en ekstraordinær Generalforsamling, i det Haab, at det skulde lykkes at vække ikke faa Medlemmer af deres Dvale og formaa dem til at møde, saa at det klart kunde ses paa hvilken Side Majoriteten staar i denne temmelig alvorlige Sag; thi den ringe Stemmeforskel mellem de to Parter paa den ordinære Generalforsamling viser en Mulighed for, at »den lille Minoritet« maaske i Virkeligheden er en Majoritet. Desuden tror jeg, at mange Medlemmer ikke har klart Blik paa Betydningen af Spørgsmaalet om Konfirmation eller ikke Konfirmation og for Konsekvenserne heraf, ligesom man skulde synes, at de ældre Medlemmer maatte have Krav paa at faa Rettigheder sikrede, som er erhvervede, før adskillige Modstandere af Konfirmationen endnu var fødte.

Det er Frygten for, at disse Rettigheder ikke skal blive opfyldte i Tidernes Løb, der har bevæget ældre Medlemmer til at søge en Sikring ved kgl. Konfirmation; man kalde nu denne Frygt »fornærmelig Mistænksomhed« eller hvad man vil, faktisk er det, at Frygten er tilstede, og at den er berettiget, det viste det taktløse Bifald, der lød ved Bekendtgørelsen af Afstemningens Resultat; det talte temmelig stærkt imod de fredsommelige og indignerede Udtalelser, der var faldne under Forhandlingerne og gav Formodning om, at Sejren havde en dybere Betydning end de 12 Stemmers Majoritet.

Indsenderen heraf tror ingenlunde, at man nogensinde vil beslutte at bruge Kassernes Midler i andre Øjemed end de lovbestemte; men jeg frygter for, at man i de Kampe, der utvivlsomt forestaar tidligere eller sildigere for vort fælles Maal, at tilvejebringe bedre materielle Kaar, skal benytte ældre Medlemmers Forhold til Kasserne som et Tvangsmiddel for at tvinge dem i ind Kampen, lægge et Baand paa dem af samme Art som det, der alt er lagt paa de unge, og som vi alt i Affæren med Schultz's Trykkeri har set en Prøve paa, hvorledes det kan bruges. Man indvender vel, at det er der ingen, der tænker paa, og at de ældre Medlemmers Ret er tilstrækkelig sikret ved Foreningslovenes Bestemmelser; men saa lidt som nogen kender den Dag i Morgen, saa lidt tør nogen indestaa for, at en Generalforsamling ikke i Kampens Hede forandrer Lovens Bogstav, fra hvilken der som bekendt ikke gives nogen Appel til højere Ret. Man kan ikke være blind for, hvilket mægtigt Vaaben en saadan Lovforandring vilde være i »Den typografiske Forening«s Haand og derfor fristende at eftertragte; men paa den anden Side er der derfor al Anledning for de ældre Medlemmer til at værge sig mod et saadant Baand paa den personlige Frihed.

Det er i disse Dage ofte blevet gentaget, at de unge Medlemmer og navnlig de, der kun er Medlemmer af Sygekassen, naturligvis stemmer imod Konfirmationen, da den er imod deres Interesse. Jeg forstaar ikke dette »naturligvis«; ligger de unge Medlemmer da blot paa Lur efter en Lejlighed til at forandre Foreningens Formaal og at frigøre Sygekassen for den Forpligtelse, den har paataget sig overfor Pensionskassen? nej, jeg kan ikke tro, at Agtelsen for paatagne Forpligtelser og andres Rettigheder skulde være saa svag hos den opvoksende Slægt. Jeg vil tværtimod tro, at de unge Medlemmer lige saa fuldt som de ældre vil vise Retfærdighed og bidrage deres til at sikre de ældre deres Rettigheder, uanset tidligere Afstemning eller Løfter i modsat Retning.

I det hele taget er det temmelig vanskeligt at forstaa de høje Raab, der rettes mod Konfirmations-

Forslaget. Hensigten med dette er jo kun at sikre de ældre Medlemmer de Rettigheder, de har erhvervet sig maaske for en lang Aarrække tilbage, og saa vist som »de forenede Kasser« er en *Forsikringsforening*, saa vist plejer man ogsaa overfor Kasser af den Natur at anvende de Midler, der bedst kan betrygge Medlemmernes Rettigheder — hvis man da overhovedet mener det alvorligt med disse.

Maatte disse Bemærkninger have bidraget til at klare Blikket for hvad Spørgsmaalet drejer sig om, da er Hensigten naaet.

København, den 9. September 1884. RUDOLF JACOBSEN.

En Opsigelse.

De er paa Vildspor, Hr. Fabritius, naar De i den anonyme Forfatter, der ikke »tør« være sit Navn bekendt, tror at genkende Hr. Alex. Rasmussen. Naar det er sin egen Sag, man paataler offenlig, eller man mener sig personlig forurettet, saa er det naturligt, at man sætter sit Navn under Artiklen; men paatager en enkelt sig at belyse uheldige Forhold, hvorunder Flertallet af Sætteriets Arbejdere maa lide, saa gør han det i samtlige Arbejderes Interesse, og det er da aldeles ligegyldigt, hvem af dem, der skriver Artiklen; finder den paagældende Principal, at der er noget usandt deri, har han jo Lov til selv at svare i samme Blad eller lade sin Kontorist gøre det. Vil man derimod gøre sig bemærket eller »fortjent« af sine overordnede, saa gør man, ligesom Hr. Fabritius, klogt i at navngive sig; De har jo desuden faaet baade en Forbunder og en Lærling til Uddannelse, saa De kan jo nok af Taknemmelighed bryde en Lanse for Deres Herre! Og dog er jeg sikker paa, havde han i Forvejen anet, at De vilde hjælpe de andre »Oppositionsmænd« at rode op i Bunken, vilde han skynde sig at bede Dem forskaane sig for en slig Bjørnetjeneste. Naar De tillige giver Dem til at vaske smudsigt Linned i Gudernes Paasyn ved at fortælle, at Deres Herre i Efteraaret havde saa mange Drukkenboldte i sit Arbejde, saa vil jeg bare spørge Dem, om De ikke tror, at det er de der paa Trykkeriet herskende daarlige Arbejdsforhold, der er Skyld i, at ikke alle hans Sættere kan være af »første Sort«? At min Omtale af Firmaet og dets Husordning efter Deres Mening ingen gavner, tror jeg at være en Fejltagelse; at den er et Slag i Ansigtet paa de Sættere, der arbejder i nævnte Trykkeri, og altsaa under Husordningen, maa De forklare lidt nærmere. De husker maaske ikke, at omtrent samtlige Sættere var imod Husordningen og gennem et Cirkulære til Principalen forlangte eller anmodede om at faa denne forandret; men man værdigede dem ikke Svar.

En forhenværende fra Gæstehjemmet.

Den ærede Redaktion bedes optage nedenstaaende Linjer:

I Nr. 23 af dette Blad findes en Artikel med Overskrift »En Opsigelse«, til hvilken jeg af Hr. Fabritius er bleven stemplet som Forfatter; men jeg skal herved tillade mig at meddele nævnte Herre følgende: 1. Jeg har *aldeles intet at gøre med Affattelsen eller Forfatterskabet af nævnte Artikel*, 2. at Hr. F. er løbet med Limstangen, naar han troede det, 3. at hans lille Efterskrift røber en ond Samvittighed, 4. at jeg *stemte mod* Tarifen — fordi jeg ikke er nogen Ven af Tugthusreglementer, 5. at hvad det angaar med »at skræmme ordenlige og dygtige Sættere«, da kan Hr. F. rolig overlade dette til Hr. Nielsen selv, han har i den Retning vist sig meget duelig, 6. at »sætte sig, hvor man vil« i Spisetiden forbyder man ikke en Gang Skoledrenge og endelig 7. ønsker jeg min gamle »Ven« og forhv. Gadegespon til Lykke, hvis han skulde faa en »Dreng« til paa Værkstedet som Løn for sin ædle Optræden. ALEX. RASMUSSEN.

Under Overskriften »En Opsigelse« har Hr. Fabritius forsøgt at strø Virak over Forholdene paa et herværende større Trykkeri -- Nielsen & Lydiches —, men han har derved trods »Efterskriften« kun opnaaet at gøre sig selv bekendt blandt sine Kolleger paa en Maade, som kun kan gavne ham hos de Principaler, der gærne hører ufortjent Smiger. Jeg vil overlade til den, til hvem den første Del af Artiklen er rettet, at svare derpaa og begynde med Hr. F.s Ord — at jeg skulde have »fremsat Formodning om, at Administrationen hos Nielsen & Lydiche var saaledes, at selv en dygtig Sætter havde Vanskelighed ved at tjene 18 Kr. om Ugen«, — og kan kun beklage, at Hr. F. ikke var til Stede ved Generalforsamlingen, da vi i saa Tilfælde maatte være kommen til en Forstaaelse uden at aabne »Typograf-Tidende«s Spalter for en Polemik.

Paa Generalforsamlingen fremkom jeg med en *Forespørgsel* angaaende Forholdene hos N. & L. og rettede den bestemte Opfordring til enhver tilstedeværende der arbejdende Sætter, om at svare enten bekræftende eller benægtende; men *ingen* traadte frem. Af Hr. F.s Belysning bliver man lige saa klog, som man var i Forvejen; men jeg har erholdt saa paalidelige Efterretninger fra N. & L.s Trykkeri angaaende Gennemsnitsfortjenesten i den første Maaned efter at Tarifen

var traadt i Kraft, at jeg ikke tager i Betænkning at meddele samme. De lyder saaledes: 1 Sætter med 34 Øre; 3 med 31; 1 med 30, Resten havde ikke 30 Øre i Gennemsnitsløn pr. Time. Her fragaar de faste Sættere og de Sættere med Dreng. Der var altsaa den 1ste Avgust c. 20 Sættere, som ikke var naaet op til 18 Kr., hvilket vist bedst karakteriserer Tilstanden hos N. & L. Naar Hr. F. siger, at jeg jo selv har tjent 20—22 Kr. om Ugen, da laa det udelukkende i at jeg *arbejdede* og *havde Arbejde*, hvorved jeg kunde tjene det, hvilket jeg med Bestemthed véd at de fleste Sættere, som *den Gang* arbejdede der, ikke havde. Det hørte ikke til Sjældenheder, at der blev sat 5—6 Mand i et Værk i Dag for at tage fat paa et andet i Morgen.

Jeg kan kun beklage, at Hr. FABRITIUS er gaaet op i Kompagniet LUND etc. Jeg tror ikke, det vil gavne ham blandt hans Kolleger.

CHR. TERKILDSEN.

Illustreret Familie-Journal.

(Svar til Hr †).

At Sandheden er ilde hørt, er en Indvending, der sædvanligvis benyttes mod enhver, som opbragt over et eller andet Angreb giver sin Vrede Luft. At det under Tiden dog ikke saa meget er Sandheden, som den Maade, hvorpaa Sandheden fremsættes, der irriterer den angrebne, er »Sandsigeren« ikke altid Mand for at forstaa. Den, der under Paaskud af at ville sige Folk Sandheden, benytter Lejligheden til paa en plump, brutal Maade at give en Del Ondskab fra sig, er gærne for tykhudet til at forstaa den egenlige Aarsag til den Fornærmedes Vrede.

Hvis Forf. til »Kritiken« over »Familie-Journalen«s Billedtryk muligvis vil benytte samme Indvending, nemlig at Sandheden er ilde hørt, imod mit Svar, vil jeg kun sige ham, at jeg vilde have ignoreret hans Kritik, dersom han ikke, enten af Dumhed eller af Lyst til at stifte Fortræd, let ved den kunde have udsat Kolleger for ubehagelige Eventualiteter. Det utilbørlige heri vilde jeg dog foreholde ham og samtidig kan jeg jo gærne vise ham, hvorledes han har snakket hen i Vejret uden at kende Forhold, der ligger til Grund for de Sager, han har haft »det ingenlunde behagelige Hverv« at omtale.

At Hr. † har været grov kan han sikkert faa Attest for af enhver Læser af »Typ.-Tid.« Naar han saa endda talte sandt! men hans latterlige Paastand, at »Familie-Journalen«s Billedtryk staar under alt, hvad der udkommer i Skandinavien af illustrerede Blade, viser tydeligt, at det for ham ikke kommer an paa Fakta, naar han blot kan komme til at rakke ned. At han i ethvert Tilfælde ikke kender de Ting, han taler om, er tydeligt nok; han kan umuligt have synderlig Forstand paa Illustrationstryk, ellers vilde han let kunne se, at netop de Billeder, han henviser til, er udførte med Klicheer, som er fældede over Træsnit, hvis Gravyre er meget udvisket ved Trykningen, noget hverken Huset eller Trykkeren er Herre over, da slige Klicheer modtages saaledes fra Udlandet, og det endda ikke saa faa Gange i Aarets Løb; de kan desværre ikke tilbagesendes og betales akkurat i lige saa dyre Domme som de gode. Hvorledes Hr. † ved Tilretningen paa en saadan Kliché vilde gengive f. Eks. de bløde Folder af fint Linned, kunde jeg nok ønske at se; at de skulde blive bedre ved det *store Oplag* (ca. 80,000), vi trykker paa dem, tør Hr. † vel ikke paastaa.

Hr. † mener, at vi er aldeles ukyndige i Fugtning og Satinering af Papiret. Vi har rigtignok givet os af med den Ting i adskillige Aar og tror derfor dog at have lidt Erfaring; men det store Oplag er ikke gunstig for denne Proces. Papiret fugtes og satineres under Tiden 8—10 Dage før det benyttes til Trykning; det er der intet at gøre ved. Hr. † kan ellers gærne komme ud og belære os og vise os, hvorledes han tumler med de 79 × 119 Centimeter store Ark — blot han ikke forsvinder mellem Hobene. Et Satinerværk med 129 Centimeter lange Valser staar ligeledes til hans Disposition.

At Tekst og Rammer om Illustrationer under Tiden stiger og derfor maa bankes ned, hører til den Slags Fataliteter, Fagskrifterne kan belære ham om, ikke er ukendt i Trykkerierne.

Hvorledes »Typ.-Tid.«, — der tidligere har bragt meget velvillige Anmeldelser af Billedtryk, udført af de samme Arbejdere, hvis Virksomhed nu saa hensynsløst angribes, — har kunnet optage hans uforskammede Angreb, er ikke saa let at forstaa*); det samme kunde have været sagt i al Venlighed. Det er nærgaaende, navnlig mod Hr. †'s Kolleger. For »Familie-Journalen«s Skyld kan det være lige meget. Hr. †'s Artikel har lige saa lidt Indflydelse paa Bladets Udbredelse som paa dets Udseende. Hans Bessermachen trænger vi i det Hele taget slet ikke til — vi har tilstrækkelig Interesse for »Journalen«s Fremskridt til, uden at »oppes« af ham, at gøre, hvad vi kan i den

*) Dette lille Hip til os kan vi ikke tage imod. Vor ærede Medarbejder maa selvfølgelig selv kunne forsvare den omtalte Kritik, som vi har ansét og endnu ansér for at gavne Faget; desuden har Kritikeren leveret os de kritiserede Billeder som et haandgribeligt Bevis for Rigtigheden af Ankerne imod deres Udførelse.

RED.

Henseende. For øvrigt kunde det, som sagt, interessere mig at se »Kritikens« virkelige Ophavsmand her ude paa Trykkeriet en Dag; muligvis vilde jeg kende ham fra tidligere Tid, og derved bedre kunne forstaa de sande Motiver til hans Angreb. Han røber selv med den Udtalelse, at han *selvfølgelig* ikke har villet nogen enkelt Person til Livs, at der er noget muggent ved hans Kritik.

Og hermed ønsker jeg for mit Vedkommende at afslutte denne Sag. L. BRUUN,

Bestyrer af Familie-Journalens Trykkeri.

Filstrykningen.

Tillad mig at give min Mening tilkende angaaende den Strid, som er opkommen i Anledning af Trykning med Fils. Da Deres tekniske Meddeler omtaler Billed-Bibelen som et af de Værker, der gennemgaaende (altsaa fra 1ste Hæfte) er trykt med Fils, er dette en fuldstændig Fejltagelse, thi dette har *faktisk* først fundet Sted for ca. $^3/_4$ Aar siden og Billed-Bibelens 1. Hæfte blev trykt for omtrent $1^1/_2$ Aar tilbage, saa indser De altsaa heraf, at Deres tekniske Meddelers Fremstilling ikke er korrekt.

Naar De altsaa hæver denne Trykker saa højt, forekommer det mig, at De gør Dem skyldig i en Fejltagelse, thi han har tilegnet sig Methoden efter en anden Trykker paa samme Trykkeri. — Æres den, som æres bør. 1— n.

* * *

Hertil svarer vor tekniske Medarbejder:

Vi kan ikke give Hr. 1— n. Ret i, at Filsens Anvendelse ved Trykningen af »Bibelen i Billeder« først har fundet Sted for $^3/_4$ Aar siden, og at den Trykker, som trykker Værket, skulde have tilegnet sig Methoden efter en anden i samme Trykkeri arbejdende Kollega; thi det er *ikke* korrekt. Bibelen er helt igennem trykt med Fils som »Overlag«, og den Tilretningsmethode, som anvendes nu, har været anvendt fra Begyndelsen; men for ca. 1 Aar siden foretog vedkommende Trykker den Forandring, at han ombyttede Guttaperkafilsen, som han hidtil havde anvendt, med Klædesfilsen, fordi sidstnævnte er langt holdbarere end førstnævnte; men at Tilretningsmethoden er akkurat den samme ved begge to Filse, det begriber Hr. 1— n. naturligvis slet ikke, og for at komme paa det rene med det, skal vi anbefale ham at henvende sig til vedkommende Trykker, saa vil han sikkert faa den rette Oplysning.

Hermed betragter vi Debatten om Filstrykning som afsluttet for vort Vedkommende.

Forskelligt.

Fra Chikago skrives til det amerikanske skandinaviske Blad »Den nye Tid« følgende, som vi optager uforandret paa et Par Kraftudtryk nær:

Den skandinaviske Typograf-Forening har i den senere Tid gaaet frem paa en rosværdig Maade, idet den for en Tid siden besluttede at samle alle herværende skandinaviske Typografer under dens Banner. Ved at sende en Deligat til alle Trykkerier lykkedes ogsaa dette og med Tilfredshed kunde Foreningen sige, at den var godt organiseret. Ved et derpaa følgende Møde besluttedes at fordre en lige Pris paa alle Sætterier, nemlig 37 Cts. pr. 1,000 m's eller ikke under 12 Dollar pr. Uge. De eneste Trykkerier, som ikke betalte denne Pris var »Den kristelige Talsmand« og Forretningsmanden Christian Rasmussen, 44 S. Clark St., Udgiveren af »Illustreret Ugeblad«. Enstemmig vedtoges, at der den 1. Juli skulde stilles Fordring for højere Løn paa nævnte Steder eller optages en Strejke. Da Fordringen stilledes, erklærede »Den kristelige Talsmand« sig øjeblikkelig villig, medens Christian Rasmussen sagde: Nej, han kunde ikke betale mere end 4 à 5 Dollars til Nykommere og fra 7 til 9 Dollars for andre Mænd. Desuden kendte han ikke en saadan Forening og kunde faa sit Arbejde udført uden Forenings-Medlemmer. Typograferne forlod derfor efter denne Udtalelse øjeblikkelig Trykkeriet. Af andre Trykkerier, hvor Foreningens Regler ikke er indført, er det kristelige Blad »Folkevennen«, hvis Udgivere er saa samvittighedsfulde, at de ikke tør tage enhver Forretningsmands Avertissement, men dog ikke føler nogen Skrupel over at beskæftige ene og alene smaa Drenge i Trykkeriet. I »Norden« skal endnu være en Del Smuds at udfeje, da efter Forlydende kun en Mand dersteds har Foreningspris, tiltrods for at der siges det modsatte. Tillige haves flere Lærlinge end Foreningsreglerne tillader. Vilde det ikke være paa Plads, at d'Herrer Relling & Ko. opfordrer Hr. Tønsberg til at efterkomme Foreningens Fordringer, da Firmaet har bevilget ham saa meget, at intet kan hindre ham deri.

— »Socialdemokratisk Ugeblad«, i Aarhus, som redigeres af vor Kollega Harald Jensen, ejer nu sit eget Bogtrykkeri. Dette har tidligere tilhørt den i Forbundets Dage saa bekendte Jernstøber i Faaborg. Trykkeriet købtes for 1450 Kr. (Maskinen iberegnet), medens det nu af uvillige Mænd er bleven vurderet til ca. 4000 Kr.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Regnskab over „Dansk typografisk Forening"s Indtægter og Udgifter

fra 1. Januar til 30. Juni 1884.

A. Lokalforeningerne.

Lokalforeningerne.	Indtægt.												Udgift.															
	Medlemsbidraget.				Andre Indtægter.		Modtaget af Hovedkassen.		Kassebeholdning fra forr. Halvaar.		Tilsammen Indtægt i Halvaaret.		Sygeunderstøttelse.				Begravelseshjælp.		Arbejdsløshedsunderstøttelser.		Rejseunderstøttelse.				Andre Udgifter.		Indbetalt til Hovedkassen.		Tilsammen Udgift i Halvaaret.		Kassebeholdning den 30. Juni 1884.	
	Januar Kvartal.		April Kvartal.										Januar Kvartal.		April Kvartal.						Januar Kvartal.		April Kvartal.									
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Aalborg . . .	70	20	71	10	»	»	»	»	15	»	156	30	»	»	»	»	»	»	»	»	2	40	10	35	»	94	127	61	141	30	15	»
Aarhus	244	20	215	70	49	20	350	»	15	»	874	10	89	60	332	»	»	»	173	»	5	»	21	20	21	10	217	20	859	10	15	»
Faaborg . . .	25	20	22	50	5	»	30	»	12	06	94	76	»	»	30	»	»	»	»	»	2	»	»	»	»	98	45	»	77	98	16	78
Fredericia . .	11	70	11	70	»	»	60	»	8	15	91	55	60	»	»	»	»	»	»	»	5	95	5	99	1	10	3	51	76	55	15	»
Helsingør . .	19	50	18	60	»	»	»	»	15	20	53	30	»	»	»	»	»	»	»	»	»	40	3	45	»	78	33	67	28	30	15	»
Hillerød . . .	53	10	48	60	6	90	»	»	15	»	123	60	»	»	14	»	»	»	»	»	2	»	5	»	1	28	86	28	108	56	15	4
Hjørring . . .	29	70	34	20	4	»	»	»	15	»	82	90	»	»	30	»	»	»	»	»	3	»	8	75	2	12	27	58	71	45	11	45
Hobro	8	10	»	»	»	»	»	»	14	»	22	10	»	»	»	»	»	»	»	»	4	20	»	»	»	60	17	30	22	10	»	»
Holbæk . . .	28	50	24	»	2	»	20	»	15	»	89	50	30	»	»	»	»	»	»	»	»	»	2	40	»	72	41	38	74	50	15	»
Holstebro . .	30	45	25	35	»	»	»	»	19	»	74	80	»	»	»	»	»	»	»	»	5	80	4	80	14	06	35	14	59	80	15	»
Horsens . . .	55	50	62	10	4	»	»	»	15	»	136	60	»	»	»	»	»	»	»	»	1	20	5	90	»	96	113	54	121	60	15	»
Kallundborg .	19	20	19	50	15	»	»	»	15	»	68	70	5	60	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	1	»	44	10	53	70	15	»
Kolding . . .	102	90	104	70	4	»	»	»	15	»	226	60	»	»	17	»	»	»	»	»	8	80	4	95	2	31	178	54	211	60	15	»
Køge	28	20	26	10	2	»	»	»	31	34	87	64	22	40	»	»	»	»	»	»	7	20	3	40	»	80	38	84	72	64	15	»
Middelfart . .	15	60	15	60	»	»	»	»	15	»	46	20	»	»	»	»	»	»	»	»	»	40	4	70	»	40	25	70	31	20	15	»
Nakskov . . .	15	30	15	90	»	»	30	»	6	92	68	12	»	»	51	80	»	»	»	»	7	»	2	80	»	24	»	»	61	84	6	28
Nyborg	17	40	17	70	»	»	»	»	15	»	50	10	»	»	»	»	»	»	»	»	6	60	7	10	4	70	16	70	35	10	15	»
Nykøbing p.F.	18	30	18	30	»	»	»	»	13	66	50	26	»	»	»	»	»	»	»	»	14	40	»	»	»	40	20	46	35	26	15	»
Nykøbing p.M.	17	70	18	60	»	»	»	»	15	»	51	30	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	10	35	20	36	30	15	»
Nykøbing p.S.	11	70	11	70	4	40	»	»	»	»	27	80	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	60	12	20	12	80	15	»
Næstved . . .	34	80	36	30	6	»	20	»	15	94	113	04	»	»	17	»	»	»	»	»	10	40	3	»	6	82	60	»	97	22	15	82
Odense	156	80	155	60	7	»	70	»	80	»	469	40	145	60	132	»	100	»	»	»	5	75	11	40	9	53	40	»	444	28	25	12
Randers . . .	92	70	92	40	»	»	»	»	14	75	199	85	5	60	47	»	»	»	»	»	7	40	8	65	1	»	115	»	184	65	15	20
Ribe	15	60	13	50	»	»	»	»	15	30	44	40	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	2	»	»	40	22	»	29	40	15	»
Ringkøbing .	31	20	28	80	»	»	»	»	15	»	75	»	»	»	»	»	»	»	»	»	5	80	5	80	»	76	47	64	60	»	15	»
Ringsted . . .	36	90	34	20	10	»	»	»	13	19	94	29	10	»	»	»	»	»	»	»	5	»	4	75	15	16	44	38	79	29	15	»
Roskilde . . .	20	70	35	10	28	60	90	»	10	50	184	90	100	»	24	20	»	»	»	»	5	20	5	80	1	59	33	11	169	90	15	»
Rudkøbing . .	26	10	25	20	10	»	»	»	15	»	76	30	»	»	»	»	»	»	7	»	3	60	2	»	»	60	48	10	61	30	15	»
Skanderborg .	11	70	11	70	»	»	»	»	15	»	38	40	»	»	»	»	»	»	»	»	1	20	6	30	»	28	15	62	23	40	15	»
Skive	27	30	25	50	»	»	»	»	12	54	65	34	»	»	»	»	»	»	»	»	2	»	3	60	»	72	44	»	50	32	15	2
Slagelse . . .	43	80	42	60	2	»	160	»	41	40	289	80	203	50	50	»	»	»	»	»	7	80	9	30	2	86	»	»	273	46	16	34
Sorø	18	20	18	20	»	»	»	»	15	»	51	40	»	»	»	»	»	»	»	»	1	80	4	50	»	32	29	78	36	40	15	»
Stubbekøbing.	11	70	»	»	»	»	»	»	14	49	26	19	»	»	»	»	»	»	»	»	1	20	»	»	1	26	23	73	26	19	»	»
Svendborg . .	54	90	50	10	»	»	»	»	15	»	120	»	»	»	»	»	»	»	»	»	9	»	1	20	1	»	93	80	105	»	15	»
Thisted	33	60	35	10	2	»	»	»	15	»	85	70	»	»	»	»	»	»	»	»	3	»	»	»	1	10	66	60	70	70	15	»
Varde	15	30	15	90	2	»	»	»	7	20	40	40	»	»	»	»	»	»	»	»	5	»	3	»	»	60	16	80	25	40	15	»
Vejle	31	20	31	20	»	»	»	»	15	»	77	40	10	»	»	»	»	»	»	»	3	20	6	80	»	78	41	62	62	40	15	»
Viborg	26	70	22	50	8	»	»	»	15	»	72	20	2	80	»	»	»	»	»	»	1	60	1	60	»	88	50	32	57	20	15	»
	1511	65	1455	85	172	10	830	»	630	64	4600	24	685	10	745	»	100	»	180	»	160	30	173	49	101	85	1912	45	4058	19	542	05

B. Hovedkassen.

Indtægt	Kr.	Øre.
Kassebeholdning fra forrige Halvaar	4358	12
Reservefond ved Udløbet af do.	1033	98
Bidrag fra Lokalforeningerne	1912	45
H. P. Henriksen, Maribo, indbetalt Medlemsbidrag direkte til Hovedkassen	4	80
Af Ringkøbing Politi indbetalt for fhv. Lokalformand i Varde, M. C. Madsen	2	30
	7311	65

Udgift	Kr.	Øre.
Bidrag til Lokalforeningerne	830	»
1/3 Udgift til Trykning, Redaktion m. v. af »Typ.-Tid.«	280	17
Tryksager og Bogbinderregning	266	15
Rejsegodtgørelse til Repræsentantmødet i Odense	250	5
Gratiale til d'Hrr. Harald Jensen og H. Lind hver 100 Kr.	200	»
Gage til Hovedkassereren	37	50
Andre Udgifter (Porto etc.)	20	4
Reservefond: Beholdning ifølge forrige Regnskab 1033,98 Henlagt for Halvaaret til 30/6 . . . 8,91	1042	89
Beholdning i Hovedkassen d. 30. Juni 1884	4384	85
	7311	65

Balance.

Indtægt.	Kr.	Øre.
Lokalforeningerne	4600	24
Hovedkassen	7311	65
	11911	89

Udgift.	Kr.	Øre.
Lokalforeningerne	4058	19
Hovedkassen	2926	80
Lokalforeningernes Kassebeholdning d. 30. Juni 1884.	542	05
Hovedkassens do. do.	4384	85
	11911	89

Aarhus, den 18. Avgust 1884. **Joh. Lund,** Kasserer.

At Kassebeholdningen — 5427 Kr. 74 Øre — er til Stede bevidnes.

Aarhus, den 18. Avgust 1884.

A. G. Weber. **O. V. Hansen.** **Chr. Andersen.** **S. Møller.** **H. Lind.**

Regnskabet revideret uden at have fundet noget at bemærke.

Aalborg, den 24. Avgust 1884.

A. F. Lautherborn. **J. Møller.**

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

Johan Nielsen, udlært den 1. Septbr. 1884 hos J. Jørgensen & Ko. (Jørgensen & Ko.).

E. Avgustinus Hjortsvang (Medlem af »Dansk typ. Forening« sidst arbejdet i Stubbekøbing; arbejdsløs).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldt.

G. Steen.
E. T. Glies.

Lørdagen den 27de Septbr. flytter Foreningen i sit nye Lokale, **Ole Suhrsgade 12.** Bibliotheksværelset er i Kælderen. Styrelsen.

Arbejdet er nedlagt hos Jul. Behrend, Rosenborggade, og hos **Volkersen** (Tivoli). Begge disse Trykkerier ligesom det **Schultziske** og **Carl Andersens** Trykkeri er **blokeret.**

Vi advarer herved paa det strængeste imod at tage Arbejde paa de nævnte Steder.

Til de Bødkersvende, der ved Mestrenes Lock-out er blevne arbejdsløse, har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Triers 3.40, W. Hansens 0.50, Bordings 3.00, I. Cohens 4.45, N. Cohens 4.40, Schiellerups 1.00, Græbes 4.00, Schultzs (23. og 24. Bidr.) 4.10, S. B. Salomons 2.10, Hansons Stempelfabrik 2.00, O. C. Olsens (5. Bidr.) 2.80, Nielsen & Lydiches 4.31, Hvidbergs 0.80, fra Typografer hos O. C. Olsen (6. Bidr.) 2.25, »Dagbladet«s Sætteri 3.00, »Avisen«s 2.00, »National-Tidende«s (4. og 5. Bidr.) 5.20, »Dagens Nyheder«s 1,10 — i alt 50 Kr. 41 Øre, med det tidligere indkomne **172 Kr. 46 Øre.**

Mulige Fejl bedes mig meddelt. Rudolf Bøhm.

Typografernes Sangforening.

I Aften *Sangøvelse* i Vinterlokalet, Køhlers Restavration, Pilestræde 32. *Nye Medlemmer* sættes paa Stemme Kl. 10. De Kolleger, der have tænkt at ville deltage i Sangen i Vinter, bedes melde sig hurtigt, for at naa med ved Indøvelsen af otte nye Sange til Efteraars-Koncerten.

Lørdag den 20. ds.: *Generalforsamling.*

Søndag den 28. ds.: *Nøddetur.* Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Middelfart, Hans P. Hansen (sidst arbejdet i Ringsted).

Bortrejste Medlemmer:

Slagelse, F. Paul Irmscher.
Stubbekøbing, E. Avgustinus Hjortsvang til København.

KUNDGØRELSER.

Maskintrykker.

En duelig og vel anbefalet Trykker, der kender til Maskinernes Konstruktion og forstaar at behandle Gasmotor som Drivkraft, kan i den nærmeste Tid faa en god Plads i et større Provinsbogtrykkeri. Billet, mrkt. »**Maskintrykker**«, med Afskrift af Anbefalinger og øvrige Oplysninger, bedes snarest indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

Maskintrykker.

En Maskintrykker (24 Aar), som for Tiden aftjener sin Værnepligt, søger en Plads som saadan paa et Bogtrykkeri i København først i Oktober. Gode Anbefalinger kunne leveres. Billet, mrkt. »Maskintrykker«, bedes indlagt paa Bladets Kontor i Løbet af 8 Dage.

Træsnit.

Ca. 300 brugte, men gode Træsnit, større og mindre, indeholdende Afbildninger af Dyr, Planter osv., Silhoutter, Rebusfigurer osv., er billige til Salgs. Passer navnlig til et illustreret Ugeblad. Om ønskes, kan en Del Manuskripter til Billederne medfølge. Billet, mrkt. »J. F. 23« modtager »Typ.-Tid.«

Bogtrykkeri-Inventarium.

Af det Bogtrykker Gjørup tidligere tilhørende Bogtrykkeri kan **meget billigt** købes ca. 40 forskellige Sorter Brød-, Titel- og Zir-Skrifter, samt Rammer, Røskner, Forziringer etc., Messingstreger, Skriftkasser og Reoler m. m., naar man henvender sig til Bogtrykker F. V. Backhausen i Viborg.

Det bemærkes, at de fleste Skrifter m. m. er saa gode som nye. Det Hele ønskes solgt **samlet** og egner det sig særlig for et mindre Akcidenstrykkeri. Betalingsvilkaarerne kan blive meget favorable for en solid Køber.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 26. | København, den 20. September 1884. | II. Aargang.

Hjælpekasserne og den kgl. Stadfæstelse.

I sidste Nr. af »Typograf-Tidende« har Hr. Rudolf Jacobsen i et Par Spalter forklaret, hvorfor Sagen om den kongelige Stadfæstelse nu igen bliver rejst og anbefalet denne. Dette glæder mig; thi for det første skriver Hr. Jacobsen kønt, og for det andet frygtede jeg for, at Konfirmationen ikke skulde faa andet Forsvar end det, d'Hrr. »Konfirmations«-Kolportører havde leveret — og dette skal efter Sigende dog være for smudsigt.

Allerførst maa jeg dog udtale min Forundring over, at Hr. Jacobsen, der paa sidste Generalforsamling i Hjælpekasserne rev sin Stemmeseddel itu med den Bemærkning, at han slet ikke vilde stemme, nu saa afgjort har taget Parti. Er det »det taktløse Bifald, der lød ved Bekendtgørelsen af Afstemningens Resultat«, der har lokket ham ud af hans Passivitet og kastet ham lige ind i Bevægelsen? I saa Fald er han bleven meget — altfor meget nervøs. Jeg vil indrømme, at det var heldigst, om al Ting gik af i fuldstændig Ro ved disse Generalforsamlinger, men jeg foretrækker dog dette vel stærkt pulserende Liv frem for den Dødsens Ro, der tidligere herskede. Snarere er det vel det skarpe Sprog, som særlig enkelte Talere førte, der har opirret ham; naar man imidlertid ser hen til, af hvem Sagen forsvaredes, saa er det underligt at tage sig det saa nær.

Lad os være enige om et: den meget omtalte Mistænksomhed — eller, da Hr. Jacobsen ynder at kalde den saaledes, Frygten — er ikke opstaaet hos de Medlemmer, der over alt har gjort deres Pligt, men hos dem, der i en tidligere Periode har sveget den Tillid, Kollegerne satte til dem, og som nu frygter at disse skulle hævne sig paa dem ved at fratage dem de Rettigheder, de her har erhvervet; — at dette ligger langt fra vort Maal maa staa klart for enhver, der til Bunds kender vor Forening, — at de Herrer vedblivende frygter os, er dog ogsaa klart — Samvittigheden er jo slem at slaas med! Vi har imidlertid andet at gøre end at trøste d'Hrr.; de maa for vor Skyld tænke og tro, hvad de vil — deres komiske Angst for, at andre skulle svigte Tro og Love paa samme Maade som de selv har gjort, maa være deres Straf. Som de har saaet, saaledes maa de høste!

En anden Sag er det, naar en Mand som Hr. Jacobsen udtaler en Frygt for, »at man skal benytte ældre Medlemmers Forhold til Kasserne som et Tvangsmiddel for at tvinge dem ind i Kampen«, som efter hans Mening tidligere eller sildigere forestaar for vort fælles Maal. Hr. Jacobsen har ganske rigtig ment, at naar man fremsætter saadant, maatte man ogsaa have en Grund at støtte sig til, her brister det imidlertid. Hr. Jacobsen siger nemlig, at man alt i Affæren med Schultz' Sættere har set, hvorledes dette Baand kan bruges; men er det dog ikke latterligt at bruge den Begivenhed: at en Del yngre Medlemmer, *der har brudt Hjælpekassernes Love*, er bleven udslettede af denne — som en Grund til Frygt for de ældre Medlemmer, der aldeles ikke i dette Stykke kan rammes af Loven? Ingen véd, hvad der sker i Morgen — Hr. Jacobsen saa lidt som nogen anden — undtagen for saa vidt man er nærmest henvist til at tro, at der da hverken vil ske andet eller værre, end hvad der skete i Gaar. Jeg tror ikke den Dag i Morgen vil se anden »Tvang« overfor Medlemmerne end den, Loven hjemler overfor de fra Nytaar indtraadte Medlemmer.

Hr. Jacobsens næste Udfald gælder den ganske uskyldige Sandhed, at de unge Medlemmer naturligvis stemmer mod den kgl. Stadfæstelse, da den strider imod deres Interesser. Skal dette »naturligvis« maaske betyde, at de unge allerede ligger paa Lur efter en Lejlighed til at forandre Foreningens Formaal og skulke sig fra deres Pligter overfor Pensionskassen? spørger Hr. Jacobsen. Kunde det nu ikke være det nærmeste at tro, at de unge naturligvis mente, at Følelsen af Ansvar overfor paatagne Forpligtelser var ligesaa udviklet hos dem som hos de ældre? Kunde det ikke være muligt, at »de unge« — maaske endda noget bedre en de nu saakaldte ældre i sin Tid gjorde mod deres gamle Medlemmer — kunde vise »Retfærdighed«, uden at det derfor var nødvendigt at tvinge dem ind under den kgl. Stadfæstelses Politiknippel? Nej, med Mistænkeliggørelse kommer man ingen Vej! Hr. Jacobsen kan ganske trøstig overlade denne til de kgl. Stadfæstelses-Agitatorer; de har, saa-

vidt man fortæller, vist sig at være bedre »*med*« paa dette Felt.

Jeg forstaar saa godt, at kun Hensynet til de ældre Medlemmer har bragt Hr. Jacobsen ind paa Konfirmationstanken; men man kan ogsaa slaas med Skygger! Har Hr. Jacobsen fra nogen Side hørt fremsætte Meninger, der kunde lede ham paa den Tro, at disse Rettigheder var i Fare? Har han i Tiden fra 76 til Dato set en eneste Handling, der kan begrunde Mistilliden til Flertallet — i saa Fald burde han have fremført den; men har han ikke det, saa véd han som fornuftig Mand meget godt, at hans Mening — den være nok saa alvorlig ment og nok saa godt fremsat — ikke har nogen Vægt. I det virkelige Liv har en Tro uden noget som helst Støttepunkt slet ingen Gyldighed — i alt Fald ikke overfor anden Mand.

København, d. 18. September 1884. H. P. LASSEN.

Syv Numre om Ugen.

Da »Dags-Avisen« i Slutningen af 1882 bekendtgjorde, at den vilde udgaa *hver* Dag hele Aaret rundt, uden Afbrydelse ved Søn- og Helligdage, fremkom der vel her i Bladet nogle misbilligende Udtalelser derimod, ligesom der ogsaa i den typografiske Verden — særlig blandt Bladsætterne — ytrede sig adskillig Betænkelighed overfor dette Arrangement, men man var sig dog næppe fuldt bevist, hvilke Konsekvenser det vilde drage efter sig. Først nu er man kommen ret til Klarhed over Følgerne, idet det har vist sig, at samtlige Hovedstadsblade, paa en enkelt Undtagelse nær, har fulgt det slette Eksempel. Det var ikke at undres over, at »Avisen«, der nærmest fremtraadte som Konkurrent til det først nævnte Blad, straks begyndte med at udsende syv Numre om Ugen, men det kunde naturligvis ikke blive staaende herved. Kort efter mødte »Dagbladet« ligeledes med et syvende Numer, og til Oktober Kvartal har Hr. Hørup anmeldt sit ny Blad »Politiken« med den samme Lokkemad. Dette har atter tvunget »Morgenbladet« til at følge efter, ligesom ogsaa »Dagens Nyheder«, der hidtil har sendt et halvt Mandagsnumer ud, fremtidig vil sende et helt foruden de seks andre ugenlige Numre. Og det er ikke blot i Hovedstaden, at denne Smitte har bredet sig. Foruden »Jyllandsposten«, der allerede i flere Aar er udgaaet hver Dag, har i disse Dage ogsaa »Holbæk Amts Avis« anmeldt at ville udgaa syv Gange ugenlig fra 1. Oktober. Da der i Holbæk som bekendt findes flere Blade, vil de andre rimeligvis snart tvinges til at følge Eksemplet, og det er i det hele ikke muligt at forudse, hvor vidt denne Uskik vil brede sig over Landet.

Bør Typograferne nu se roligt til, at dette aabenbare Attentat paa deres Frihed fremdeles udvikler sig i saa overordenlig Grad? Det har altid i vort Fag som i de fleste andre været fremhævet, at det maa være nok med seks Arbejdsdage om Ugen, og at Arbejdslønnen derfor ogsaa bør være en saadan, at vi ikke skulde behøve at tage den syvende Dags Slid til Hjælp for at kunne tjene en passende Ugeløn. Og naar dette er Tilfældet, bør der da ikke allerede nu gøres et energisk Forsøg paa ikke blot at stoppe op for den usunde Strøm, men ogsaa at bringe det hele Bladforhold tilbage i sit normale Spor igen.

Det er muligt, at der blandt Typograferne raader en ikke ringe Tvivl om, hvorvidt »Den typografiske Forening« er i Stand til at gennemføre en saa betydelig Opgave, men for det første maa denne Tvivl vige for Erkendelsen af, at det er *absolut nødvendig,* at Reformen sættes igennem, og for det andet er Sagen næppe saa vanskelig som mange tror. Man maa nemlig vel erindre, at en saadan Fordring næppe vil støde paa nogen *principiel* Modstand hos d'Hrr. Bladudgivere. Det er den almindelige Konkurrence, der har tvunget dem ind paa den uheldige Bane, som kun medfører betydelig forøgede Udgifter for dem, uden at bringe dem nogen Gevinst, og største Delen af dem vilde sikkert være os inderlig taknemmelige, om vi kunde hjælpe dem til lidt mindre Arbejde og lidt færre Udgifter ved at ramme en Pæl gennem det syvende Numer.

Naar jeg sluttelig skulde angive en Vej, ad hvilken dette kunde ske, da vilde jeg i første Instans anbefale en Henvendelse til den bestaaende Journalistforening med Anmodning om dens Medvirkning. Da det samme Spørgsmaal for nogle Aar siden stod paa Dagsordenen i Wien, lykkedes det netop ved Samarbejden af Journalister og Typografer at bringe Sagen i Orden. Sammenligningen er vel ikke ganske analog, idet det kun er de i et enkelt Partis (Højres) Tjeneste arbejdende Journalister, der her hjemme har associeret sig, men man vil dog sikkert alligevel kunne faa en god Støtte fra disse.

Skulde det imidlertid ikke lykkes at afgøre Spørgsmaalet paa saa fredelig Vis, da er der næppe anden Udvej tilbage, end at »Den typografiske Forening« ved en Generalforsamling beslutter, at intet Medlem maa arbejde ved et Blad, der udgaar syv Gange om Ugen. Hvis man nøjedes med at sætte en Stopper for Søndagsarbejdet, da vilde man kun opnaa, at Udgiverne lod Mandagsnumeret sætte af Kvinder eller paa Sættemaskiner, medens det, det gælder om, netop er ved en fuldstændig Udrydning af Systemet at umuliggøre, at vi igen kommer ind paa en Skraaplan, der fører tilbage til den gamle Slendrian.

Vi kan sikkert alle være enige om, at det er af stor Betydning for den typografiske Stand, at vi faar en tilfredsstillende og afgørende Løsning paa det Spørgsmaal, jeg her har tilladt mig at drage frem. Det gælder nu om at handle hurtigt og bestemt, med al den Energi, som Opfyldelsen af et af vore Grundprinciper kan kalde til Live. —v.

Illustreret Familie-Journal.

Hr. Bestyrer L. Bruun har i det sidste Nr. af »Typ.-Tid.« »begaaet« et Tilsvar til vor Artikel om nævnte Journal. Han giver sig der Udseendet af at være en forfulgt Uskyldighed. Det er sikkert en meget taknemlig Rolle over for et medlidende Publikum, men desværre for Hr. B. er der i foreliggende Tilfælde slet ingen Plads for den, thi vi har nemlig ikke angrebet ham, men kun Journalens daarlige Billedtryk. Sin fingerede Stilling som »angreben« benytter han saa til at vælte en Del injurierende Grovheder ud over os, noget, han synes at have en vis Øvelse i.

Som dette Blads Læsere vil vide, har vi med Hensyn til »Fam.-Journ.« kun udtalt en blandt Fagmænd almindelig anerkendt Sandhed usminket og uden Omsvøb og ikke indladt os paa personlige Angreb. Det er dette, Hr. B. kalder »at benytte Lejligheden til paa en plump, brutal Maade at give en Del Ondskab fra sig«, og i Anledning af hvilket samme Herre insinuerer noget om vore »sande« Motiver, Insinuationer, som vi anmoder ham om at stikke til sig igen. Vi agter vedblivende at skrive, som om vi forhandlede med et nogenlunde dannet Menneske, der kan diskutere en Sag uden Skældsord og »slaaende« Argumenter.

Hvad Realiteten af Sagen selv angaar, saa viser det Højtryk af Arrigskab, som Hr. B. synes at være besat af, hvor godt vor Kritik har ramt. I sit Tilsvar har Hr. B. heller ikke turdet paastaa, at »Fam.-Journ.«s Billeder er godt eller blot nogenlunde godt trykte, han har maattet indskrænke sig til at fremkomme med nogle undskyldende Grunde for, at de er saa slette, som de er. Men han har ikke været heldig, og det kan heller ikke forundre nogen, da han vel næppe forstaar sig bedre paa vor Kunst end Bonden paa Agurkesalat. Hr. B. er nemlig ikke Typograf, men Stentrykker, der efter Sigende har beskæftiget sig med Bogtryk nogle faa Aar.

Naar Hr. B. bemærker, at Billederne er udførte med Klichéer, der er fældede over Træsnit, hvis Gravyre er meget udvisket ved Trykningen, saa tager han fejl. Noget andet er at Klichéerne bliver ødelagte ved den Tilretningsmetode, som man anvender ved »Fam.-Journ.« efter at man har trykt en mindre Del af Oplaget. Sagen er nemlig den, at man ikke ved bemeldte Blad benytter den Tilretningsmetode, som skal benyttes ved store Oplag, og som netop anvendes ved flere udenlandske illustrerede Blade. Vi skal som Bevis for, at det store Oplag aldeles ikke behøver at skade Billedtrykket, og at »Fam.-Journ.« er slet trykt i Sammenligning med andre lignende illustrerede Blade henvise til, at »Über Land und Meer« indtil 1876 blev trykt i over 150,000 Eksemplarer paa Komplet-Maskiner, »Gartenlaube« blev indtil forrige Aar trykt i et Oplag paa over 200,000 paa König & Bauers Maskiner, og »Svenska Familie-Journalen« havde i Aarene 1878—80 et Oplag paa 80,000, og Hr. B. vil ikke af disse Blade kunne paavise et eneste Eksemplar, der er saa slet trykt som noget af »Fam.-Journ.«s, og det til Trods for, at nævnte Blade benytter samme Slags Klichéer som »Fam.-Journ.«. Fugtning og Satinering har Hr. B. naturligvis ingen Forstand paa, thi hertil fordres en meget dygtig Fagmand, og det er som oven for bemærket Hr. B. jo ikke, hvilket sidste ogsaa ses af, at han fugter og satinerer Papiret 8—10 Dage før det benyttes til Trykning. Det er meget rigtigt, at Tekst og Rammer kan stige, men Forskellen mellem »Fam.-Journalens« Trykkeri og Trykkerier, hvor man forstaar sine Sager, er den, at medens man paa førstnævnte Sted banker ned, slutter man i disse sidste Formen op og finder Fejlen, som man saa afhjælper*).

Hr. B. er sikkert paa Vildspor, naar han tror at kende os. Sikkert er det i alt Fald, at vi ikke anede hans Tilværelse, før vi saa hans her omtalte Opsats. Uagtet hans Indbydelse føler vi os ikke særlig fristede til at stifte hans nærmere Bekendtskab. †

*) Vi føler os opfordrede til at meddele vore Kolleger, at dersom de maatte ønske Oplysninger i tekniske Spørgsmaal i Trykkerfaget, anmodes de om at benytte »Typograf-Tidende«s Spalter dertil, og vi er da villige til at give de ønskede Oplysninger ligeledes gennem dette Blad. †

Forskelligt.

Vi undlader ikke at henlede d'Hr. Bladsætteres Opmærksomhed paa det Møde, som i Morgen Formiddag Kl. 10 afholdes i Ole Suhrsgade 12, og hvor det er Meningen at drøfte det overhaandtagende Søndagsarbejde i de politiske Dagblade. Vi haaber, at enhver Bladsætter vil anse sig forpligtet til at overvære dette Møde.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

H. C. JACOBSEN (sidst arbejdet i Hillerød; Rasmussen & Olsen). Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Lørdagen den 27de Septbr. flytter Foreningen til sit nye Lokale, **Ole Suhrsgade 12.** Bibliotheksværelset er i Kælderen. STYRELSEN.

Arbejdet er nedlagt hos Jul. Behrend, Rosenborggade, og hos **Volkersen** (Tivoli). Begge disse Trykkerier ligesom det **Schultziske** og **Carl Andersens** Trykkeri er **blokeret.**

Vi advarer herved paa det strængeste imod at tage Arbejde paa de nævnte Steder.

Typografernes Hjælpekasser.

Efter Opfordring af 77 Medlemmer afholdes en ekstraordinær Generalforsamling **Søndagen den 28de September, Formiddag Kl. 11,** hos Restavratør Jensen, **Store Ravnsborg** (Indgang i Ravnsborggade).

Dagsorden:

Styrelsen bemyndiges til at søge kongelig Stadfæstelse paa Lovenes §§ 1 og 33 samt 1ste og 4de Stykke af »Midlertidige Bestemmelser«.

Forslag af Styrelsen:

§ 2 tilføjes: »Enhver, der efter 1. Januar 1884 er bleven optaget i »Typografernes Hjælpekasser« og i »Den typografiske Forening« og af en eller anden lovmedholdelig Grund mister sine Rettigheder i en af de nævnte Foreninger, paadrager sig derved Udelukkelse *af begge Foreninger*. Det samme gælder ved frivillig Udmeldelse af en af de nævnte Foreninger«.

København, den 15de September 1884. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Aalborg, RUD. OLSEN (udlært hos Hawcke i Kristiania 1881, tidligere Medlem af »Den typ. Forening« i Københavnn).

Nestved, FRANTZ SCHIÖTT (udlært hos Larsen i Nakskov d. 1. Avgust 1884).

Indvendinger mod deres Optagelse maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Fredericia, CHR. HOLST (sidst arbejdet i Ribe).
Køge, OLE RASMUSSEN (sidst arbejdet i Nakskov).
Viborg, F. A. O. MØLLER (sidst arbejdet i Fredericia).

Bortrejste Medlemmer:

Fredericia, F. A. O. MØLLER.
Aalborg, CARL F. FIRRING.

Døde:

Nestved, OLAF PETERSEN, Hillerød, død $^{13}/_{9}$ 1884.

Opfordring.

Undertegnede tillade sig at indbyde d'Hrr. Bladsættere til et Møde **Søndag Form. Kl. 10** i Foreningens nye Lokale, *Ole Suhrs Gade Nr. 12*, for at drøfte og eventuelt vedtage en Henstilling til Bladudgiverne om at faa Søndagsarbejdet bedre ordnet. Vi haaber, at d'Hrr. Kolleger vil møde saa talrige som muligt.

København, den 17. Septbr. 1884.

ALBERT AUENER, »Berl.-Tid.«	CHR. CLAUSEN, »Dagens Nyheder.	CHR. GÜTH, »Morgenbladet«.
H. C. JACOBSEN, »Avisen«.	F. MOGENSEN, »Politiken«.	C. F. MØLLER, »Nationaltidende«.
L. A. NIELSEN, »Social-Demokraten«.	EM. PETERSEN, »Dagbladet«.	WILLADSEN, »Dags-Avisen«.

Typografernes Sangforening.

I Aften fortsættes Sangøvelserne i Vinterlokalet, Køhlers Restavration, Pilestræde 32.

Nye Medlemmer sættes paa Stemme Kl. 10.

Halvaarlig Generalforsamling

afholdes *i Aften* efter Sangøvelsens Slutning.

Dagsorden:

1. Kassereren aflægger Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar.
2. Valg af en Bestyrer i Stedet for Hr. BYNCH, som fratræder efter Tur.
3. Valg af 2 Revisorer i Stedet for d'Hrr. DECHER og EMIL SØRENSEN.

Efter Generalforsamlingen vil der blive taget Beslutnig om *Nøddeturen.*

STYRELSEN.

Brevkasse.

Kvitteringen over indkomne Bidrag til Bødkersvendene vil følge i næste Nr. *Lohmann,* Rudkøbing. Deres Artikel maa desværre vente til næste Gang.

KUNDGØRELSER.

Bogtrykkeri-Inventarium.

Af det Bogtrykker Gjørup tidligere tilhørende Bogtrykkeri kan **meget billigt** købes ca. 40 forskellige Sorter Brød-, Titel- og Zir-Skrifter, samt Rammer, Røskner, Forziringer etc., Messingstreger, Skriftkasser og Reoler m. m., naar man henvender sig til Bogtrykker F. V. Backhausen i Viborg.

Det bemærkes, at de fleste Skrifter m. m. er saa gode som nye. Det Hele ønskes solgt **samlet** og egner det sig særlig for et mindre Akcidenstrykkeri. Betalingsvilkaarerne kan blive meget favorable for en solid Køber.

En Typograf (Sætter)
søger Plads i Begyndelsen af Oktober, helst i København. Vedkommende bliver permitteret den 3. Oktober fra 7de Bataillon, Nyborg. Billet, mrkt. »O. O« bedes indlagt i »Typograf-Tidendes« Ekspedition.

Maskintrykker.

En dygtig Trykker kan straks faa Plads i et større Bogtrykkeri her i København. Billet, mrkt. C 106, bedes indlagt paa »Typograf-Tidende«s Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 27. | København, den 27. September 1884. | 11. Aargang.

Hjælpekasserne og den kgl. Stadfæstelse.

Med min første Artikel i »Typ.-Tid.« Nr. 25 har jeg egenlig sagt alt, hvad jeg har at sige om det foreliggende Spørgsmaal. Rigtigheden af det af mig fremsatte afhænger efter min Formening ene af, hvilken Vægt man tillægger et eneste Ord, nemlig »Kollegialiteten«.

Naar jeg nu desuagtet med Redaktionens Tilladelse tager til Genmæle imod Hr. H. P. Lassens Indlæg i sidste Nr. af Bladet, da er det dels for at belyse mit eget Forhold paa sidste Generalforsamling, dels for at imødegaa nogle af Hr. Lassens Udtalelser som formentlig mindre holdbare.*)

Først kunde jeg dog ønske at benytte Lejligheden til i Anledning af Hr. Lassens (maaske lidt ironiske) Bemærkning om, at jeg skriver kønt, at udtale, at det vilde være ønskeligt om adskillige af d'Hrr., som jævnlig benytter Bladets Spalter, maatte beflitte sig paa at gøre sig værdige til en lignende Udmærkelse, hvorved saavel de selv som Bladet og Standen vilde være bedst tjente.

Jeg mødte paa Generalforsamlingen med den forudfattede Beslutning at stemme for Konfirmationen; men da jeg saa gærne vil tro godt om mine Kolleger, lod jeg mig — jeg tilstaar det — dupere af den megen Tale om Mistænksomhed; den stærke Uro og Larm af Konfirmationsmodstanderne gjorde det desuden meget sandsynligt, at det vilde være forgæves Ulejlighed at stemme for Konfirmationen; derfor holdt jeg mig passiv. Den ringe Forskel i Stemmeantal, det taktløse Bifald og det hovererende Referat i Forbindelse med Samtaler med Typografer, paa hvis Mening jeg sætter Pris, oplyste mig imidlertid om, at jeg og flere med mig havde gjort os skyldige i en Fejl, som jeg derfor nu for mit Vedkommende efter bedste Ævne har søgt at bøde paa.

Med Hensyn til Hr. Lassens Udtalelser om hos hvem Frygten er opstaaet, da kan jeg til Dels være enig med ham; men jeg kan forsikre ham om, at den deles af særdeles mange af dem, »der over alt har gjort deres Pligt«. Dog tror jeg, at vi helst burde lade 1876 ligge paa sine Gerninger; vi har jo dog udstedt Amnesti, og blandt Modstanderne af Konfirmationen var der saamænd ogsaa Folk af dem, der i 1876 »satte Laas for deres Portemonnæ«; Begivenhederne i 1876 staar nu for mange som en stor Dumhed, og naar alt kommer til alt var de nævnte Herrer maaske de fornuftigste af os alle.

Hr. Lassen finder det latterligt at henvise til Affæren med Schultz's Sættere; jeg formaar ikke at se det latterlige; jeg har kun anført den som et Eksempel paa, i hvilken Stilling de ældre Medlemmer kunde komme, hvis den Bestemmelse, hvorefter man har behandlet de unge Medlemmer hos Schultz, blev udvidet til ogsaa at gælde de ældre. Men Hr. Lassen fremfører her tillige noget ligefrem urigtigt, idet han stærkt pointerer, at de nævnte unge Medlemmer hos Schultz har *brudt Hjælpekassernes Love*. Jeg har forgæves søgt Oplysning om, imod hvilke Paragrafer de har forbrudt sig; det kan dog vel næppe være imod den Tilføjelse til § 2, som det er Bestyrelsens Agt at fremsætte Forslag til i Morgen (!). Lad os være enige om, at det ikke er Hjælpekassernes Love, men derimod »Den typografiske Forening«s Love, imod hvilke de har syndet; men det maa d'Hrr. om, de har indmeldt dem paa Grundlag af denne Sammenkobling af de to Foreningers Love og maa derfor tage Konsekvenserne deraf.

Hr. Lassen fremfører endvidere i Sammenhæng hermed, at der aldeles ikke er nogen Grund til Frygt for de ældre Medlemmer, der ikke i dette Stykke kan rammes af Loven; her kommer vi netop til Knudepunktet, som ogsaa var Hovedsummen af min første Artikel: man frygter ikke for, at Kollegerne skal »svigte Tro og Love«, men man frygter *en Lovforandring*.

Hr. Lassen peger et Sted i sin Artikel hen paa »vor Forening« og spørger mig et andet Sted, om jeg kan paavise en eneste Handling siden 1876, som kan begrunde Mistilliden til Flertallet. Jeg antager, at Hr. Lassen her nærmest tænker paa »Den typografiske Forening«. Jeg skal da villig indrømme, at Typograferne siden 1876 trofast har arbejdet henimod et meget hæderligt Maal, men meget er foregaaet og vedtaget

*) Vi har tilladt d'Hrr. H. P. Lassen og Thorv. Nielsen allerede i dette Nr. at svare, fordi d'Hrr.s Svar i næste Nr. vilde være aldeles betydningsløst.

og Midler er anvendte, som ikke alle har kunnet billige; Mænd, hvis Mening tidligere stod højt i Anseelse, er blevne udhyssede, Besindigheden har maattet vige for Radikalismen, og Foreningens hele Udvikling har ganske naturlig trængt det Spørgsmaal frem hos de besindige: Vil vi i Længden kunne følge med?

Kommer det dertil en Dag, at Medlemmer, som tidligere kæmpede trofast med for det fælles Maal, føler, at de ikke længere kan gaa med paa Grund af Midlernes Beskaffenhed, vil de yderliggaaende da kunne forstaa en saadan Følelse; er der da ikke snarere en Fare for, at et saadant Tvangsmiddel, som det af mig paapegede, kunde blive anvendt; Fristelsen dertil vil være saa meget større, som Maalet er hæderligt, og Øjemedet helliger som bekendt Midlerne.

Kommer det i Kampens Hede dertil, hvem vil da være i Stand til at dæmme op for Strømmen? de Herrer, som nu leder den, vil maaske da være trængte til Side for mere yderliggaaende; men Ansvaret vil blive deres, som ikke i Tide sørgede for, at en saadan Dæmning var tilstede!

Hr. Lassens Tro paa, at der ikke vil ske noget værre i Morgen end hvad der skete i Gaar, mangler fuldt saa meget Støttepunkt som min Tro og Frygt i modsat Retning. Men giv os den kgl. Konfirmation, saa bortfalder al Mistænksomhed og Tro — saa faar vi Viden.

København, d. 23. Septbr. 1884.

RUDOLF JACOBSEN.

* * *

Redaktionen har velvillig tilladt mig at gøre et Par Bemærkninger til Hr. Jacobsens ovenstaaende Artikel, da denne Sags Behandling afsluttes med dette Nr.

Jeg maa da først bemærke, at jeg vedblivende finder Hr. Jacobsens forandrede Optræden paa og efter Generalforsamlingen meget forunderlig; før og under selve Generalforsamlingen stolede han paa sine Kollegers Loyalitet — nu efter Generalforsamlingen tror han det værste, det allerværste om dem. I alle de mange Aar, Hr. Jacobsen har været Medlem af eller jo endog Tillidsmand i det typ. Samfund, har han haft Tillid til og Tro paa det; men et »taktløst« Bifald paa en Generalforsamling og en uforstandig og til Dels uforstaaelig Bemærkning i Slutningen af et Referat fra samme har fuldstændig endevendt begge Dele. Hr. Jacobsen er meget, meget ømfindtlig! Jeg vil dog for begge Parters Skyld haabe, at Hr. Jacobsen snart vil vende tilbage til sin gamle Mening og Tro paa sine Værkfæller, det er jo dog det naturligste for en typografisk Tillidsmand!

Hr. Jacobsen indrømmer »til Dels« Rigtigheden af min fremsatte Anskuelse om, hvem der har rejst dette Konfirmations-Spørgsmaal, men han burde da ogsaa være saa konsekvent at indrømme, at d'Hrr.s Formaal ved denne hidsige og usande Agitation paa dette Spørgsmaal var i sin inderste Kærne noget andet og mere end selve Konfirmationen; d'Hrr. har sandelig ikke glemt os, selv om vi maaske skulde have glemt dem; kan de føre et Slag imod os, som vi kan mærke, saa tror jeg, at de vil gøre det, og jeg tror, at deres Mening netop er at slaa et Slag mod »Sammenkoblingen«, som Hr. Jacobsen saa »kønt« kalder Overenskomsten mellem Hjælpekasserne og »Den typ. Forening« — og derved imod Foreningen og Organisationen i sin Helhed. Det er dette jeg beklager i denne Sag: at Folk, der hidtil har staaet som ubetinget Venner af Foreningen, ved denne Lejlighed gør fælles Sag med og til Dels rager Kastanierne af Ilden for dens farligste Modstandere — med Folk, der ikke vilde noget hellere end om de naaede at se Foreningen sprængt.

Hr. J. bebrejder mig, at jeg ved Omtalen af »Affæren Schultz« har fremført »noget ligefrem urigtigt«. Jeg vil ikke selv svare derpaa, men lade enhver uhildet dømme os imellem. I Hjælpekassernes Love staar, at enhver i København arbejdende Typograf kan blive Medlem, *for saa vidt han er Medlem af »Den typografiske Forening«*. Paa den Generalforsamling, der vedtog disse Love, udtalte Ordføreren for Lovudvalget, at Meningen med denne Bestemmelse var »at den, der med eller mod sin Vilje mistede sin Ret i »Den typ. Forening« samtidig vilde være at betragte som udslettet af Hjælpekasserne«. Maaske kan en spidsfindig juridisk Fortolkning finde dette utilstrækkeligt — Tiden vil jo snart vise det; men jeg tror ikke, mine Udtryk berettiger Hr. Jacobsen til en saa nærgaaende Beskyldning.

Hr. Jacobsen skriver, »man frygter ikke for at Kollegerne skal svigte Tro og Love, men man frygter en *Lovforandring*«. Højstærede! er da en »Lovforandring« — i dette Tilfælde en Annulering af den første midlertidige Bestemmelse i Hjælpekassernes Love — ikke et eklatant Brud paa »Tro og Love«. Jeg forstaar ikke andet!

Jeg kunde fristes til at spørge Hr. Jacobsen, om det ikke er Pligt for enhver, der fremsætter nedsættende Meninger om Foreningen, at bevise disse? Hr. Jacobsens Skrivelse har imidlertid belært mig om det modsatte — stadigvæk de samme ubevislige Paastande! Hvad er det for Midler, Foreningen har brugt, »som mange ikke kunde billige«, — hvem er de Medlemmer, »hvis Ord i sin Tid havde megen Vægt i Foreningen«, der er blevne udhyssede*), — hvad er det for en »Radikal-

*) Hr. Jacobsen tænker da vel aldrig paa den *Udpibning*, hans egne Meningsfæller i Konfirmationssagen efter Forlydende har ladet

isme«, der er trængt ind i Foreningen i Stedet for den tidligere »Besindighed« (vide 1876), — hvad er det, der berettiger Hr. Jacobsen til at fremføre som vor Forenings Motto hin berygtede Jesuitermoral: »Øjemedet helliger Midlerne«? Ord, Ord, Ord! Jeg bad Hr. Jacobsen om klare og bestemte Grunde, og han giver et nyt Tillæg til sit tidligere Mistænkeliggørelses-Kapitel! Men naar man saa fuldstændig har bevist sin Brist paa Grunde, saa maa man ikke korse sig, naar Medlemmerne ikke følger en, især naar det — som her — drejer sig om en Indskrænkning i de Rettigheder, de som frie Mænd har Ret til at fordre i vore Foreninger som i alle andre Samfund.

Jeg slutter som jeg begyndte: Kom med *Grunde*, Hr. Jacobsen! Jeg skal da med Fornøjelse begynde at forhandle Sagens Realitet med Dem! Hvis jeg endnu turde give Dem et Raad, skulde det være dette: Mød, ligesom i 1876 i Foreningen, baade til dens Generalforsamlinger og paa dens Mødeaftener; De vil da meget snart lære at indse, hvilken fejlagtig Dom De i disse to Artikler har fældet om Foreningen og dennes Ledelse.

Ærede Meningsfæller anmoder jeg om i Morgen at møde alle og præcise for at undgaa en Overrumpling!

København, den 25. Septbr. H. P. LASSEN.

Naar man taler med en Modstander af Konfirmationsforslaget, kan man være sikker paa at høre meget indignerede Udbrud over den blodige Fornærmelse, som Forslaget formenes at indeholde mod dets Modstandere, i Forbindelse med de højtideligste Forsikringer om, at Mistanken om, at man kunde falde paa at bruge Hjælpekassernes Midler til Ting, der ligger uden for Kassernes nuværende Formaal, er fuldstændig ubegrundet.

Imidlertid er det jo dog klart, at man ikke kan have nogen som helst begrundet Mening om, hvad de Mennesker kunne faa i Sinde, der kommer ind i Kasserne om 10 eller 20 Aar, og naar man vil være fuldkommen oprigtig, bliver man vist nok ogsaa nødt til at indrømme, at man i den Henseende ikke en Gang kan svare for sig selv; vi ser i al Fald daglig Eksempler paa, at forandrede Forhold og Paavirkning saare let kan bringe den, der i Dag har én Opfattelse af en Sag, til i Morgen at have en hel anden.

Men naar nu Forslagets ærede Modstandere er fuldstændig enige med os i, at Hjælpekassernes Midler ikke *bør* bruges til Ting, som ikke har Hjemmel i Kassernes Love, og naar de ikke omgaas med den ringeste Bagtanke i den Henseende, hvorfor slutter de sig da ikke til os i vore Bestræbelser for at sikre Kasserne mod mulige Overgreb i Fremtiden? Hvorfor sætter de sig med Hænder og Fødder imod, at der tilvejebringes den ringeste Garanti mod slige Eventualiteter? Meningen heri er ikke let ar fatte. Det kan ikke nægtes, at en saadan Adfærd er godt skikket til at vække Mistanke, *og Mistanken er heller ikke ganske ubegrundet.*

Det vilde være utilbørligt at fremsætte denne Paastand, naar man ikke kunde støtte den i det mindste paa gode Grunde, men jeg er da ogsaa saa heldig at kunne bevise dens Rigtighed.

I »Typograf-Tidende«s Nr. 24 har Hr. —d —n (d. e. Thorvald Nielsen, »Dagbladet«) givet et Referat af Generalforsamlingen i Hjælpekasserne den 31. Avgust, hvor Forslaget om at søge kgl. Konfirmation blev forkastet, og har dertil føjet en Bemærkning, der klart viser, at han er en Modstander af Konfirmationen; yderligere Bekræftelse herpaa giver den Omstændighed, at han med paaskønnelsesværdig Iver har virket for en Liste, der har til Formaal at samle saa mange Modstandere af Konfirmationen som muligt paa den forestaaende Generalforsamling. Dette anføres kun for at vise, at vi i Hr. Nielsen har en Modstander, der ikke skyer nogen Anstrængelse for at faa Forslaget om Stadfæstelsen forkastet. Og se saa en Gang, hvad vi kunne vente os af ham i Fremtiden, hvis vi ikke faar den kgl. Stadfæstelse. Med en Aabenhjærtethed, der fortjener al Anerkendelse, har Hr. Nielsen i min og fleres Overværelse erklæret, at *naar under en Strejke »Den typografiske Forening«s Midler er opbrugte og de Strejkende er i Stand til at beherske en Generalforsamling i Hjælpekasserne, da vil han ikke tage i Betænkning at stemme for, at der af Sygekassens Midler laanes Penge til Strejkens Gennemførelse**).

Det er rene Ord for Pengene. Denne Bekendelse danner en træffende Illustration til andre ærede Modstanderes dybe Indignation og velklingende Forsikringer om Fred og ingen Fare.

Der er sikkert mange, som hidtil ikke har set klart i denne Sag, men det tør vel ventes, at ovenstaaende vil være tilstrækkeligt til at aabne deres Øjne og bringe dem til at gøre deres Pligt: at møde paa Generalforsamlingen og stemme for den kgl. Stadfæstelse.

Kbhvn., »Adresseavisen«s Sætteri, 17. Septbr. 1884.

J. W. JENSEN.

* * *

Naar Hr. Jensen i ovenstaaende Linjer søger at hjælpe lidt paa den svage Konfirmations-Idé ved at be-

overgaa den Mand, der for Øjeblikket er Medlem af Styrelsen i *begge* Foreninger?

*) Det kunde synes, som om jeg her gør mig skyldig i en Indiskretion. Jeg skal i den Henseende bemærke, at naar jeg for Medlemmerne fremdrager denne Udtalelse, der er falden privat, saa sker det med Hr. Nielsens Billigelse og vilde ikke være sket uden denne.

nytte Udtalelser, som til Dels skyldes mig, saa vil han sikkert ikke blive fortrydelig over, at jeg minder ham om de Forudsætninger, som bar hele Samtalen. Dette har nemlig Hr. J. ikke haft Brug for i sin paaskønnelsesværdige Iver for at klare Ærterne. — Det var Hr. J. selv, som fremsatte den Formodning, at en Lønningskamp kunde indtræde, og hvem borgede saa for, at man f. Eks. om halvtresindstyve Aar ikke *tog* Hjælpekassernes Midler til en Strejke. *Jeg* indrømmede, at en Strejke nok kunde tænkes i den angivne Tid, men at vi da sikkert havde en saa rigelig Kassebeholdning i »Den typ. Forening«, og at vi rimeligvis ikke vilde være uden Støtte fra det store Arbejderparti, da vi selv støtter Partiets berettigede Strejker. Naar vor Kamp, imod al Forventning, ikke kunde gennemføres, men stod paa det Standpunkt, at med et Par Tusinde Kroner af Sygekassens Midler kunde Strejken *vindes*, *saa* vilde jeg finde det berettiget, at vi laante disse Penge; men dertil udkrævedes selvfølgelig, at de samme, som var Medlemmer af »Den typ. Forening«, ogsaa var det af Sygekassen; om de andre Afdelinger har jeg ikke udtalt mig. Naar Hr. Jensen vil benytte slige Tankeeksperimenter, hvad jeg ikke har villet hindre ham i, saa maa man kunne forlange, at han ikke alene citerer, hvad jeg har udtalt, men at han ogsaa anfører Grundene; jeg kan dog godt forstaa, at havde han gjort dette, kunde han ikke som nu faa Ros og god Karakter for at have benyttet Agitationsfif, som ikke var noble. Et maa Hr. J. til Slutning indrømme, at det passer kun daarligt, det ene Øjeblik at tage mod Sigtelser for, at Medlemmer af hans Parti har brugt en mindre heldig Agitation, uden at modbevise det, og i det andet staa frem med foldede Hænder for at forsikre, at Ærligheden, Hæderligheden og Kollegialiteten vil gaa Kødets Gang ved Nægtelsen af den kgl. Stadfæstelse.

THORVALD NIELSEN.

Vi har ikke villet nægte Optagelsen af Hr. J.s Artikel samt Hr. N.s Svar dertil, endskønt vi ikke kan indsé, hvilken Indflydelse en gemytlig Værtshus-Passiar kan have paa Afgørelsen af det Spørgsmaal, som nu alt i længere Tid har været et »brændende« Spørgsmaal, men som forhaabenlig i Morgen faar sin endelige Afslutning.

RED.

Bladsætteren.

Der er en Arbejder, hvis Virksomhed kun er kendt i en lille Kreds. Det er Bladsætteren. De, der kender ham bedst, er hans Lidelsesfæller: Journalisterne. Læserne kender ham ikke. De tænker ikke et Øjeblik paa, at det er meget lettere og morsommere at læse Morgenbladene end at lave dem.

I denne Tid, da Bladsætteren forhandler om Søndagsfrihed i Lighed med saa godt som alle andre Fag, kunde det maaske have sin Interesse at se lidt nærmere efter, om han ikke fordrer for meget.

Idet jeg vil gøre et Forsøg paa at skildre hans Hverdagsgerning, tager jeg paa Forhaand den Reservation, at det selvfølgelig ikke i alle Blade eller hele Aaret igennem gaar éns til.

Jeg tager det bedste først: Han møder ikke tidlig om Morgenen, i Reglen Kl. 8—9. Naar ikke man sover, medens det er mørkt, maa man nemlig sove naar det er lyst. Efter sit Formiddagsarbejde har han 1—1½ Time Middag. Da mange Sættere for Huslejens Skyld bor temmelig fjærnt fra de i Byens Centrum beliggende Avistrykkerier, kan man vide, at han, navnlig naar han er paa et Trykkeri, der tillige udgiver Aftenblad, ofte maa ile hjem, sluge sin Mad og gaa igen, tyggende paa den sidste Mundfuld, og for Resten trøstende sig med, at der paa Søndag kan blive en Middagspibe eller Middagslur.

Naar saa andre Mennesker har nær ved Fyraften, begynder han paa sin anden og værre Halvdel af Dagen.

De, som har følt de strænge Aftener eller Nætter i et Avissætteri, er glade for hver én, der *er gaaet,* og tænker med resigneret Bedrøvelse paa de mange, der vil komme. Naar alle Gasblussene bringer Varmen op i Tyverne og Klokken er 10, begynder allerede Kampen mod Søvnen. Har man haft »Tur« den forrige Nat, kræver Øjnene allerede deres Ret. Men de har ikke anden Ret, end at de skal skaffe Bladet udsat. Og i Bladet skal der staa Nyt om de Generalforsamlinger, Møder, Foredrag, Theaterforestillinger og andre Misgerninger, der er begaaede den Aften. Naar saa de »tidlige« slipper, rykker Venteturen frem til Korrektur og Telegramsætning. Hvem af os har ikke siddet og spist sin Aftensmad i det sovende Hjem, naar det Sommermorgen var saa lyst, at vi gærne kunde slukke den eneste tændte Lampe i Kvarteret? Vi har gjort det Uge efter Uge. Ingen har vel misundt os, men der er heller ingen, der har haft Medfølelse med os, undtagen dem, der savnede os i Hjemmet.

Jeg sagde udtrykkelig, at saa strængt var det ikke hver Aften, men Bladsætteren maa i flere Maaneder i Træk nyde sin Aftensmad ved Midnat eller efter Midnat og har ingen anden Afveksling, end naar han efter Venteturen spiser den om Morgenen.

Under disse Omstændigheder var det vel ikke underligt, om Bladsætteren glædede sig til Søndagen — naar han var fri. Øjnene kunde blive raske, Fødderne

kunde blive hele, og han kunde faa friske Kræfter til at begynde en ny, maaske stræng Uge med. Men naar man undtager tre Blade her i Byen, der har hjulpet sig med to Søndagssættere, véd vi jo, at flere Blade har benyttet adskillige Gange to, og at Forholdet kunde blive værre, naar til Oktober Kvartal flere Blade tvinger hinanden til at udgive et syvende Numer — noget, som Publikum aldrig har forlangt, og hvorom jeg kun har hørt den Mening, at det for alle Parter var overflødigt.

Derfor venter man sig ogsaa nu, da der appelleres til Bladudgivernes og Redaktørernes Humanitet, en Imødekommen med Hensyn til Søndagsarbejdet. Jeg har kun hørt én ond Bemærkning om denne Sag, nemlig at »Bladsætternes Konjunkturer maatte være gode, siden de kunde afsé en Dags Fortjeneste«; men jeg siger, at det Blad, der ikke kan betale en Sætter saaledes for seks Dages og til Dels Nætters Arbejde, at han kan leve den syvende med, det skulde hellere gaa ind. Alle andre Arbejdere holder jo Søndag — der er nogle, der holder Mandag med. —t.

Bladsættermødet

i Søndags var godt besøgt, idet næsten alle i de politiske Dagblade arbejdende Sættere havde givet Møde.

Paa Indbydernes Vegne aabnede EM. PETERSEN Mødet og som Dirigent valgtes ALB. AUENER, der gav Ordet til

EM. PETERSEN, som forklarede Anledningen til Mødet. Den Overenskomst angaaende Søndagsarbejde i Aviserne, der i 1875 blev indgaaet mellem »Den typografiske Forening« og de københavnske Bladudgivere, kunde for Tiden kun siges at blive overholdt i 3 Blade, nemlig »Berlingske Tidende«, »Dagbladet« og »Dagens Nyheder«, og da der nu til 1. Oktober vilde foregaa store Forandringer i Bladverdenen, havde Indbyderne fundet det formaalstjenlig at foranstalte en Sammenkomst for Avissættere, for at man kunde drøfte, paa hvad Maade man bedst modarbejdede det overhaandtagende Søndagsarbejde. Det var maaske rigtigst ved »Den typografiske Forening«s Styrelse at henvende sig til Journalistforeningen og formaa denne til at interessere sig for Sagen. Han vilde nu bede ærede tilstedeværende give deres Bidrag til Belysning af Forholdet.

GÜTH (»Morgenbladet«) oplyste, at Bogtrykker Valentin havde fordret 2 à 3 Mand til hver Søndag at arbejde paa »Morgenbladet«s Mandagsnumer mod en ekstra Godtgørelse af 50 pCt.

CLAUSEN: I »Dagens Nyheder« findes 7 Beregningssættere, og af disse arbejder kun 1 Mand hver Søndag; samme Forhold vil finde Sted efter 1. Oktober trods Bladets Udvidelse. Iøvrigt kunde han gøre opmærksom paa, at Redaktionen gærne vilde gaa med til en Ophævelse af Søndagsarbejdet.

H. C. JACOBSEN bemærkede for »Avisen«s Vedkommende, at der ikke fordres Søndagsarbejde af Beregningssættere; Arbejdet besørges af 2 faste, lønnede Sættere fra Kl. 7—1. Det glædede ham at kunne oplyse, at »Avisen«s Redaktion vilde gaa i Spidsen for Mandagsnumerets Afskaffelse. Iøvrigt gjorde han opmærksom paa, at han ikke troede, det kunde nytte at henvende sig til »Journalistforeningen«; han mente, det var heldigst at gaa til »Redaktørforeningen«, hvis Formand er Dr. Manicus.

WILLADSEN: I »Dags-Avisen« skal der hver Søndag arbejde 2 Mand i ubegrænset Tid, helst fra Kl. 8 à 10 om Morgenen.

EM. PETERSEN vilde anmode Sætterne i de nye Blade om ikke at lade sig bestemme af, hvad der her var fremkommet om Forholdene i de daarligt stillede Blade. Tarifen gælder *ikke* for Avissats, og man bør ikke nu gaa ind paa det første det bedste, der bydes.

GÜTH (»Morgenbladet«). Valentin havde mærkværdig nok erklæret, at Tarifen galdt baade for *Avis-* og Bogsats, skønt han selv havde siddet i Tarifkommissionen og maatte vide, at den *kun* galdt for *Bogsats*.

DECHER syntes godt om, at der var sammenkaldt et Møde, da der var Anledning nok dertil; men Hovedspørgsmaalet var ikke kommet rigtigt frem, og det var: Bør Søndagsarbejdet afskaffes? Han mente, det var paa Tiden at sætte en Stopper for det, og han vilde have det fuldstændig afskaffet; Redaktionspersonalet i Bladene vilde lige saa gærne som Sætterne være fri om Søndagen. Sætterne burde i denne Sag optræde enige og ikke lade de mange smaa Særinteresser træde hindrende i Vejen; det skulde nok vise sig, at Fordringen trods Kvinder og Maskiner kunde sættes igennem.

EM. PETERSEN var enig med Decher; det var nok at arbejde 6 Dage om Ugen, man burde ikke tage den syvende til Hjælp; var Udbyttet ikke tilstrækkeligt for de 6 Dage, maatte Lønnen søges forhøjet.

DIRIGENTEN mente dog, at Søndagsarbejdets *fuldstændige* Afskaffelse maatte staa som Idealet, der aldrig naas; men naar 1 à 2 Mands Arbejde fastsættes som Maksimum og blev strængt overholdt, havde vi sat en meget god Hæmsko for Udviklingen af Søndagsarbejdet.

BIRCH, SMIDT og LARSEN besvarede nogle Forespørgsler og gav Oplysning om Forholdene i »Nationaltidende«. Der arbejdes af 6 Mand Søndag Aften, og Grunden var den, at Ferslev paastod, at naar han havde 3 Blade, maatte han have Lov til at fordre 6 Mand til Arbejde.

Efter at Diskussionen havde drejet sig om Affattelsen af en Resolution, idet nogle vilde have Søndagsarbejdet fuldstændig afskaffet, medens andre holdt paa en Indskærpelse af Overenskomsten fra 1875, enedes man om at stille følgende Resolution til Afstemning:

> Forsamlingen beslutter at henvende sig til »Den typografiske Forening«s Styrelse med Anmodning om hurtigst muligt at foretage saadanne Skridt, der sigter til Søndagsarbejdets fuldstændige Afskaffelse.«

Denne Resolution vedtoges enstemmig; nogle afholdt sig fra at stemme.

DIRIGENTEN hævede derpaa Mødet efter at have udtalt et Ønske om de bedste Resultater af Sammenkomsten.

Ude og Hjemme.

Vi har med Hensyn til dette Blad egenlig ikke stort andet at sige, end hvad alle Fagmænd paa det typografiske Omraade er enige om, at det er et Mønsterblad, der, saavidt vor Kundskab rækker, kan hamle op med et hvilket som helst udenlandsk illustreret Blad. Det er uden Sammenligning det bedst trykte af de illustrerede Blade her i Byen.

Billederne i Bladet, der med stor Dygtighed bliver udskaarne i Xylograf Hendriksens Atelier, faar i Jørgensen & Ko.s Bogtrykkeri en Udførelse, der svarer hertil. Vi skal som Eksempel henlede Opmærksomheden paa det store Billede »Aarets Maaneder«, Tegninger af Thorvald Niss. Saa vidt vi skønner, er dette Arbejde indtil de mindste Enkeltheder udarbejdet med en Finhed, som vi ikke før har haft Lejlighed til at se. Lys og Skygge i Tegningen er her fuldt ud kommen til sin Ret, og det første er ikke i mindste Maade som saa ofte bleven ødelagt af de kraftige sorte Skygger. Et saadant Resultat kan kun naas, naar man har god Farve, gode Valser og en særdeles nøjagtig Tilretning.

Der kan ikke være Tvivl om, at de 7 Aargange, der er udkommet af »Ude og Hjemme«, er en overordenlig smuk Anbefaling for Jørgensen & Ko.s Trykkeri. Det er kun Skade, at Bladet nu skal gaa ind. †

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

F. P. Irmscher (sidst arbejdet i Slagelse; Medlem af »Dansk typ. Forening«, Chr. Benzin, Valentin & Lund).

E. Svendsen (fra Kristiania, Nielsen & Lydiche).

Hans Nikolaj Nielsen (Medlem af »Dansk typ. Forening«, sidst arbejdet i Aarhus; Triers Bogtrykkeri).

Rasmus Rasmussen (Medlem af »Den typ. Forening«, har været arbejdsløs siden 1. Juli; Rasmussen & Olsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Styrelsen har vedtaget, *atter at sætte § 4 i Regulativ for Arbejdsløshedskassen i Kraft,* dog saaledes, at de Medlemmer, der indtil Dato har faaet anvist Beløbet i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 9. Juli, skal have det fuldt udbetalt. For Fremtiden vil altsaa kun *de* Medlemmer kunne faa Arbejdsløshedshjælp, som *uafbrudt i 26 fortløbende Uger har betalt Kontingent til Foreningen* og *naar de uden egen Skyld er bleven arbejdsløs.* Understøttelsen fastsættes atter til 6 Kr. Understøttelsen til Bortrejsende vil ligeledes atter blive udbetalt i Henhold til Lovene.

Paa Grund af grovt Tarifbrud erklæres herved **A. V. Henningsens Trykkeri**, Gothersgade 81, for **blokeret**. Hr. Henningsen tilbyder en langt ringere Pris end Tarifen foreskriver, men lader den tarifmæssige Pris indføre i Lønningsbogen. Styrelsen.

Vinterlokalet er fra i Dag **ikke** i *Ole Suhrsgade,* men indtil videre i **Skindergade 41** (Hj. af Skovbogade), **1. Sal.** Styrelsen.

Typografernes Sangforening.

Efter Indskrivningen af de nye Sange fortsættes Sangøvelserne i Aften.

Nye Medlemmer, der ønsker at synge med til Efteraarskoncerten, prøves Kl. 10, Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Efter Opfordring af 77 Medlemmer afholdes en ekstraordinær Generalforsamling **Søndagen den 28de September, Formiddag Kl. 11,** hos Restavratør Jensen, **Store Ravnsborg** (Indgang i Ravnsborggade).

Dagsorden:

Styrelsen bemyndiges til at søge kongelig Stadfæstelse paa Lovenes §§ 1 og 33 samt 1ste og 4de Stykke af »Midlertidige Bestemmelser«.

Forslag af Styrelsen:

§ 2 tilføjes: »Enhver, der efter 1. Januar 1884 er bleven optaget i »Typografernes Hjælpekasser« og i »Den typografiske Forening« og af en eller anden lovmedholdelig Grund mister sine Rettigheder i en af de nævnte Foreninger, paadrager sig derved Udelukkelse *af begge Foreninger.* Det samme gælder ved frivillig Udmeldelse af en af de nævnte Foreninger«.

København, den 15de September 1884. Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Holbæk, Bogtrykker Conrad Hansen (udlært hos Chr Bech i Holbæk Oktober 1866).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Ribe, Bernhard Nielsen (tilrejsende).

Bortrejste Medlemmer:

Ribe, Chr. Holst.
Odense, Sætter Chr. Rasmussen.
Odense Sætter Anth. E. Nielsen.
Nykøbing p. F., Johan Pedersen

KUNDGØRELSER.

Typograf.

En yngre, flink Sætter (gift), søger Plads paa et større Bogtrykkeri her i Byen, eller som Avissætter. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrkt. P., bedes indlagt paa dette Blads Expedition.

En Trykker

som kan præstere smukt Akcidensarbejde og som har Kendskab til Farvetryk, kan faa Plads i et mindre Akcidenstrykkeri. — En, der tillige eventuelt kan deltage i Sætning, vil blive foretrukket. — Billet, mrkt »*B. C.*« tilsendes snarest «Typ.-Tid.«s Kontor.

Træsnit.

Ca. 300 brugte, men gode Træsnit, større og mindre, indeholdende Afbildninger af Dyr, Planter osv., Silhoutter, Rebusfigurer osv., er billige til Salgs. Passer navnlig til et illustreret Ugeblad. Om ønskes, kan en Del Manuskripter til Billederne medfølge. Billet, mrkt. »J. F. 23« modtager »Typ.-Tid.«

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 28. | København, den 4. Oktober 1884. | II. Aargang.

Den kgl. Stadfæstelse.

Til den paa Foranledning af »de 77« i Søndags indkaldte Generalforsamling i »Typografernes Hjælpekasser« havde der indfundet sig henved 250 Medlemmer, af hvilke særlig de gamle var stærkt repræsenterede, hvad der jo ikke var saa underligt, da det var »deres stærkt truede Interesser«, det drejede sig om. — N. HANSEN dirigerede og bad, efter at Protokollen fra forrige Møde var oplæst og vedtagen, enhver, der ønskede at deltage i den kommende Diskussion, om at udtale sig med Besindighed og Ro. Han gav derpaa Ordet til

DAHLQVIST, der indledede Diskussionen paa »de 77« Vegne, idet han dog gjorde opmærksom paa, at han ikke var deres Ordfører. Hvad det foreliggende Spørgsmaal angik, saa havde det jo paa forrige Generalforsamling og i »Typograf-Tidende« faaet en temmelig grundig Behandling. Men medens paa forrige Generalforsamling kun ét af Bestyrelsens Medlemmer, som tillige er Bestyrelsesmedlem i »Den typografiske Forening«, havde udtalt sig, ønskede han nok at lære den samlede Bestyrelses Standpunkt at kende. Navnlig forekom det ham, at Kassererens Standpunkt var uklart og vaklende og at det saa ud som om han gik »Oppositionens« (»de 77«?) Ærinde. Han vilde ønske, at Kassereren vilde udtale sig klart og bestemt. Det undrede ham iøvrigt, at man nu gjorde saa stor Indsigelse mod Konfirmations-Forslaget. Hvis det var fremkommet paa Generalforsamlingen i Februar Maaned vilde der næppe have været rejst synderlig Modstand imod det. Han var overbevist om, at »Oppositionen« havde til Hensigt at ændre Lovene saaledes, at det vilde skade de ældre Medlemmer. (Stærk Uro blandt Forsamlingen; Dirigenten opfordrer Taleren til at benytte sig af en sømmeligere Tone). Taleren vidste godt, at man vel ikke kunde røre Kassernes Kapital, men da Kasserne ved den stedfundne Overenskomst stadig fik Tilgang af en Mængde unge Medlemmer, vilde Forholdet dog tilsidst blive saaledes, at »de gamle kom til at danse efter de yngres Fløjte«. (Stærk og vedvarende Uro; Dirigenten sér sig atter nødsaget til at give Taleren en Tilrettevisning). Taleren vilde gøre en Undskyldning for de brugte Ord, han havde ikke ment det saa slemt; men da Sygeafdelingens Medlemmer var talrigst, vilde de ogsaa have Magten paa enhver af »Hjælpekassen«s Generalforsamlinger. (Hvem ellers?) Det var ethvert Medlems Pligt at værne om de gamles Rettigheder, og det vilde man bedst gøre ved at stemme for Konfirmationen. Iøvrigt anbefalede han enhver at *»stemme efter bedste Overbevisning«*.

DIRIGENTEN meddelte derpaa, at han gennem BØHM havde modtaget et Forslag til en Resolution, saalydende:

> Idet Generalforsamlingen beklager, at de 77 Medlemmer igen har indanket denne Sag, som efter vor Mening lovformelig er bleven afgjort ved sidste Generalforsamling, gaar den, idet den fastholder sidste Generalforsamlings Beslutning, over til næste Sag paa Dagsordenen.
>
> Rud. Bøhm. Emil Petersen. Otto Barnewitz.
> H. P. Lassen. P. L. Pedersen.

Han vilde dog før han satte den under Afstemning give Ordet til

P. CHRISTENSEN. Der havde i Diskussionen om denne Sag gjort sig Fejlsyn gældende. Hovedvægten var lagt paa »Mistænksomheden«, men han troede ikke at nogen saadan virkelig eksisterede, i al Fald havde den ikke Lov at udøve en saadan Indflydelse. Hovedspørgsmaalet var: Vil man søge at opretholde Pensionskassen? Han troede at kunne besvare dette Spørgsmaal bekræftende; men naar man vil det, saa kan man ogsaa godt stemme for Vedtagelsen af den kongelige Konfirmation. Denne var kun en Garanti for, at man holdt, hvad man lovede. Han henviste til en Udtalelse i lignende Retning af afdøde J. F. Jensen. Det burde være saaledes, at Garantien fuldt ud var til Stede, selv om man aldrig havde i Sinde at bryde sit Ord. — Han var sikker paa, at Sagen aldrig tidligere vilde have mødt videre Modstand, men være gaaet let igennem. Som Medlem af Udvalget for Sammenslutningen mellem »Hjælpekasserne« og »Den typografiske Forening« havde han stemt imod Tvangen, at skulle være Medlem af begge Foreninger. Naar man havde sagt, at Friheden indskrænkedes ved den kongelige Konfirmation, vilde han derimod sige, at Konfirmationen lod Kasserne beholde deres fuldstændige Frihed til at fordre, at Be-

tingelserne for Overenskomsten mellem de to Foreninger blev overholdte. Man havde raabt paa, at de Konfirmationssøgendes Optræden var brutal, men saaledes vilde han kun kalde en Kuldkastelse af de bestaaende Forhold. — At de to Foreninger virkede sammen var ganske naturligt, men man maatte ikke glemme, at de alligevel havde højst forskellige Maal. »Den typografiske Forening« skulde til enhver Tid være rede til at gribe ind i Begivenhederne og maatte som Følge deraf ogsaa til enhver Tid have frie Hænder. Anderledes var det med Sygekassen. Den skulde i en senere Tid opfylde de Forpligtelser, som den tidligere havde indgaaet med sine Medlemmer, og maatte derfor stadig være sikker paa sin Kapital. Han kunde ikke stemme for, at der lagdes noget Baand paa Sygekassen; denne maatte i sit Væsen være konservativ. Overenskomsten mellem de to Foreninger var baseret paa fælles Gavn, men gjordes der nogen Afvigelse, vilde det være til Skade. Han vilde stemme for Konfirmationen i den Overbevisning, at det var alles Interesser, der herved forsvaredes, da det var af Vigtighed for Hjælpekasserne til enhver Tid at have sin Formue rede.

RUD. BØHM nedlagde en bestemt Protest mod denne Generalforsamlings Afholdelse. Han havde været forhindret i at deltage i den forrige Generalforsamling, men han vilde, om dens Beslutning var gaaet ham imod, have bøjet sig for Flertallet; det samme burde Minoriteten fra sidst have gjort (Hør! Hør!). Han henviste til, at dette Forslag kom fra Folk, der stod udenfor »Den typ. Forening«, fra Folk, der var blevne vore »unaturlige« Modstandere, og som nu kun vilde mistænkeliggøre os ved deres Forslag. Det var en Selvfølge, at hvad *vi* havde lovet, vilde vi holde, men en senere Generation havde vi ikke Lov til at svinebinde ved et saadant Forslags Vedtagelse. Det vilde være sørgeligt, om Typograferne vilde underkaste sig en fremmed Magts Indblanding i vore Forhold. Han anbefalede at stemme for den motiverede Dagsorden og imod Konfirmationen, idet han betonede, at denne kun var bragt frem af Folk, der vilde vor Organisation tillivs og havde til Maal at drive en Kile ind i Foreningen.

EMIL PETERSEN anbefalede at foretage Afstemning ved Kaaring. Efter Smaarepliker mellem flere Medlemmer foretoges *skriftlig* Afstemning, hvorved Dagsordenen *vedtoges* med 141 St. mod 139*). Majoriteten var lille, men skyldtes vistnok for en Del et uheldigt Virvar ved Stemmeafgivningen.

*) Se Bekendtgørelsen paa 4de Side.

RED.

DIRIGENTEN satte derpaa den næste Sag paa Dagsordenen under Forhandling: § 2 tilføjes: »Enhver, osv. (se forrige Nr.).

P. CHRISTENSEN motiverede paa Bestyrelsens Vegne Forslaget. Naar en saadan Paragraf savnedes, vilde det være vanskeligt at hævde Overenskomsten mellem »Den typ. Forening« og »Hjælpekasserne« lige som der, hvad der alt var sket, kunde paaføres Hjælpekasserne Proces. Saadanne Eventualiteter vilde ved § 2's tiltænkte Form fuldstændig undgaaes.

RUD. BØHM sluttede sig til P. Christensen og anbefalede Forslaget, som derpaa sattes under Afstemning og vedtoges ved Haandsoprækning med alle Stemmer mod 3, hvorefter Dirigenten hævede Mødet. b.

Typografernes Sangforening

afholdt Lørdag den 20. Septbr. sin halvaarlige Generalforsamling. — Til Dirigent valgtes A. F. DECHER; denne gav Ordet til Kassereren, V. CARLSEN, der aflagde Beretning om det forløbne Halvaars Virksomhed, hvilken havde været usædvanlig stor. Mod Sædvane var der blevet lært flere nye Sange efter Aarsfesten og Foreningen havde sunget ved 1 Bryllup, 1 Sølvbryllup og 4 Begravelser. Paaskemorgen var afholdt en Fodtur, som talte 70 Deltagere, endvidere i Halvaarets Løb et Assemblée, en Skovtur med Damer, samt en Familjetur. — Medlemsantallet var steget med 14, og Sangforeningen talte for Øjeblikket 101 Medlemmer.

Derefter foretoges Valg paa 1 Bestyrelsesmedlem og 2 Revisorer i Stedet for BYNCK, DECHER og EMIL SØRENSEN, der fratraadte efter Tur. De fratrædende genvalgtes med Akklamation.

Udenfor Dagsordenen forhandledes om en Fodtur, der bestemtes til Søndag den 5te Oktober.

CHR. HELMIG,
Sekretær.

Et Bidrag til Lærlingespørgsmaalet.

Lokalforeningens Formand i Rudkøbing, Hr. Hugo Høgsted, har i »Typograf-Tidende« for Lørdagen den 6te September søgt at levere *sit* Bidrag til Lærlingespørgsmaalet, og har da navnlig beskæftiget sig med »Ølandenes Dagblad«s Personale. Om dette nu er for at se sit Navn brillere i Tidenden, eller han for Moro har gjort et Forsøg paa at være vittig paa andres Bekostning skal jeg lade være ubesvaret, men jeg skal tillade mig at bemærke, at hvad Indsenderen her har

skrevet om Forholdene i Dagbladets Trykkeri, er et komplet Vrængebillede fra Begyndelse til Slutning, og skal jeg her som den, der kender Forholdene lidt bedre end Hr. Høgsted, belyse de Punkter, som jeg tror svæver i et dunkelt Lys for den ærede Indsender. — Hr. Høgsted skriver: »Ølandenes Dagblad«, der ligesom de andre Godsejerorganer forfægter Arbejdernes »Ve og Vel«, sysselsætter et Personale, der bestaar af 1 Faktor, 1 Typograf og 4 Drenge (fornylig har der været 5). Allerede her gaar Indsenderen paa vilde Veje; den femte Dreng har kun været antaget som *Bydreng,* og naar han en Gang imellem har sat et eller andet til Avisen, har det kun været for hans egen Fornøjelse, idet han før har været benyttet som »Opstabler« i det Trykkeri, hvor Hr. Høgsted for Tiden arbejder, og det morede ham, at opfriske »gamle Minder«. Dagbladets Trykkeri har i den Tid, jeg har arbejdet der, gennemgaaende beskæftiget tre Typografer og tre Lærlinge; hvorfor den fjerde nu er antaget, er simpelt hen af den Grund, at den ældste af Lærlingene kun har kort Tid tilbage af sin Læretid. Naar man vil sammenligne Dagbladets Lærlingeantal med de to andre Trykkeriers, var det vist bedre, at Hr. Høgsted først fejede for egen Dør. — Hr. Høgsted omtaler derefter Redaktørens Udmeldelse af »Dansk typografisk Forening« paa Grund af Affæren hos Schultz; ogsaa her forekommer det mig, at min ærede Kollega godt samtidig kunde have omtalt den Ytring, hans egen Principal skal have brugt ved sin Udmeldelse af Foreningen, nemlig, »at han ikke kunde være med til at understøtte strejkende Typografer«. Med Hensyn til Arbejdstiden skal jeg oplyse, at den for Lærlingenes Vedkommende har været aldeles normal siden Trykkeriet er blevet stillet under Arbejdsinspektørens Kontrol. Hvad Linjeantallet angaar, da bliver der kun fordret 220 Linjer af de to Lærlinge fra 7 Morgen til 6 Aften, den tredje Lærling er ved Maskinen, og sætter derfor intet bestemt, og den fjerde vil Hr. Høgsted vel ikke have skal kunne levere noget bestemt Antal Linjer; det forekommer mig ikke at være noget urimeligt, hvad der her fordres af de to Lærlinge. Naar Hr. Høgsted skriver, at Trykkeriet er i en skrækkelig Tilstand, og at der som Følge deraf ikke kan præsteres noget ordenligt Arbejde, er denne Paastand ligeledes urigtig. Trykkeriet befinder sig for Øjeblikket i en Tilstand, at enhver Kollega kan være tjent med at arbejde deri; Svibelfisken er en gammel Kræftskade, som jeg af kollegiale Hensyn ikke skal omtale, men jeg skal berolige Hr. Høgsted med, at Fisken nu for en stor Del er sorteret. At Hr. Høgsted maaske i Fritiden har set en af Lærlingene komme dampende ind i Lokalet kan være; i min Nærværelse har i al Fald ingen af dem røget Tobak. Hvad Principalens Forhold overfor Lærlingene angaar, kan her baade siges for og imod, en væsenlig Undskyldning for Redaktøren i denne Henseende er, at han ikke er Fagmand, men har der været klaget over Lærlingene med Grund, har han altid taget Hensyn til Klagen.

Rudkøbing d. 8. Septbr. 1884. GEORG LOHMANN,
»Ølandenes Dagblad«s Trykkeri.

* * *

Vi skal hertil bemærke, for at undgaa en personlig Debat her i Bladet, at ingen af Hr. Høgsteds Artikel har kunnet faa det Indtryk, at han har villet skade nogen af sine Kolleger; der var derfor ingen Grund for Hr. Lohmann at tage saa stærkt paa Vej; Hr. Høgsted har fuldstændig Ret, naar han finder, at den gode Stad Rudkøbing har et uforholdsmæssig stort Antal Lærlinge paa de respektive Trykkerier; heller ikke de andre mindre væsenlige Anker er det helt lykkedes Hr. Lohmann at modsige.

RED.

Forskelligt.

Lørdag den 27. f. M. fejredes en smuk Festlighed i den typografiske Verden, idet O. C. Olsen & Co.s Personale havde indbudt Faktor C. GRÆBE, der fra den 1. d. M. har overtaget Ledelsen af sin Broders Bogtrykkeri, til en Afskedsfest paa Lille Ravnsborg. Ved denne Lejlighed modtog Hr. Græbe af Arbejderne som Tak for den Humanitet og Velvilje, han altid har udvist mod dem, et smukt Drikkekrus med Inskription og en Guttenbergfigur i Sølv paa Laaget. Ved en af Arbejderne modtog Hr. Græbe fra Principalerne som Erkendtlighed for hans Virksomhed i deres Tjeneste et kostbart Guld-Remontoirur. Festen, der helt igennem bar Præget af Hjærtelighed og god Forstaaelse, var meget vellykket. Salen var net smykket med Flagdekorationer og Skjolde. Et større Skjold med Hr. Græbes Navnetræk og omgivet af en Rosenguirlande prydede Hædersgæstens Plads. Der var i Dagens Anledning skrevet forskellige Sange. Først sent skiltes man, efter i Procession med Skjoldet i Têten, at have fulgt Hr. Græbe til hans Hjem, hvor man endnu en Gang i et kraftigt Hurra bragte ham en sidste Tak. —st—

— »Den typografiske Forening«s Styrelse henvendte sig den 26. Septbr. med en Skrivelse til samtlige Udgivere af Dagblade i København, for dels at meddele dem den Resolution, som Avissættermødet den 21. Septbr. havde vedtaget, dels for at forespørge, hvorvidt de var villige til at deltage i et Fællesmøde med Styrelsen. Indtil i Gaar Morges er der indløbet imødekommende Svar fra følgende Blades Udgivere: »Avisen«, »Dagbladet«, »Dagens Nyheder«, »Dags-Avisen«, »Morgenbladet« og »Politiken«; tilbage at svare staar endnu Udgiverne af »Berlingske Tidende«, »National-Tidende« og »Social-Demokraten«, dog maa det med Hensyn til sidstnævnte Blad bemærkes, at der saa vidt os bekendt ikke arbejdes om Søndagen.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

F. C. Dinsen og P. J. Petersen (Medlemmer af »Dansk typ. Forening«, har begge arbejdet i Hillerød; »Politiken«).

J. C. Høyer (Medlem af »Dansk typ. Forening«, sidst arbejdet i Nakskov; A. W. Henningsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldt.

Bernh. St. Weiss (Nielsen & Lydiche).

Foreningens **Vinterlokale** er indtil videre i **Skindergade 41, 1ste** Sal (Hj. af Skovbogade). Styrelsen.

Hr. Bogtrykker A. W. Henningsen har afgivet den Erklæring, at han »i et og alt vil overholde Tarifen«, hvorfor **Blokaden** af hans Trykkeri **er bleven ophævet**

Til de Bødkersvende, der ved Mestrenes Lock-out er blevne arbejdsløse, har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Triers 6.80, Græbes 6.00, Schultzs (25.—27. Bidr.) 6.30, Bordings 3.00, Schiellerups 1.00, W. Hansens 0.25, I. Cohens 4.55, Nielsen & Lydiches 8.96, fra Typografer hos O. C. Olsen 5.10, T. K. A. J. 2.00, »Dagbladet«s Sætteri 5.10, »Avisen«s 3.45, »Dagens Nyheder«s 2.30 »National-Tidende«s (6.—8. Bidr.) 7.00 — i alt **61 Kr. 81 Øre**, med det tidligere indkomne **234 Kr. 27 Øre.**

Mulige Fejl bedes mig meddelt. Rudolf Bøhm.

Typografernes Hjælpekasser.

Ved Generalforsamlingen den 28. Septbr. blev afgivet 280 Stemmer, hvoraf 141 Stemmer til Fordel for den motiverede Dagsorden, som gik ud paa en Afvisning af Spørgsmaalet om Konfirmationen og 139 Stemmer imod samme.

Et den 29. Septbr. foretaget kritisk Eftersyn af Stemmesedlerne viste følgende Resultat:

138 Stemmer imod Dagsordenen,
133 do. for do.
9 ugyldige Stemmesedler.*)

Fra Hr. Emil Petersen er der nedlagt Protest imod 3 Stemmesedler, der under Stemmegivningen vare indleverede, men senere forandrede af Hr. Dahlqvist.

N. Hansen. Carl Lassen. Wm. Sørensen.

Da Bestyrelsen formener, at Afholdelsen af en ny Generalforsamling for Øjeblikket vilde være uheldig, vil den søge foranstaltet en skriftlig Stemmeafgivning ang. Konfirmations-Spørgsmaalet ved udsendte Stemmesedler, for saa vidt ingen Indvending herimod maatte fremkomme fra de Medlemmer, der have begært Afholdelsen af den sidste Generalforsamling. Nærmere Meddelelse vil ske i Løbet af næste Uge ved Cirkulære. Styrelsen.

*) Disse hidrøre fra Hr. Fortling, der stemte Ja og Nej, Milne, V. Glies og Mar. Nielsen (Hansons Stempelfabrik), paa hvilke Navne findes dobbelt Stemmegivning for Dagsordenen samt V. A. Pedersen, som ikke er Medlem.

Typografernes Sangforening.

I Aften fortsættes Sangøvelserne Pilestræde 32. *I Morgen*, Søndag: *Nøddetur til Ravnholmene* (det danske Schweiz). Afgang med Tog til Lyngby Kl. 8 Morgen. Frokost i Ørholm Krohave. Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

D'Hr. Lokalformænd anmodes om snarest muligt — senest d. 14. Oktober — at indsende Juli Kvartals Regnskab, ledsaget af Kvitteringer for hafte Udgifter, til undertegnede Hovedkasserer for Foreningen.

Under Rubrikken »Andre Indtægter« bedes altid vedføjet, hvorfra disse Indtægter hidrører; ved tilbagebetalte Laan bedes anført, i hvilken Lokalforening dette er optaget.

Aarhus, 28. September 1884. Joh. Lund,
Østergade 27.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Odense, Jens Carl Christian Petersen (udlært hos Milo i Odense d. 1. April 1880, arbejdet i Amerika fra Maj 1881 til Avgust 1884). Hans Peter Christensen (udlært hos Thillerup i Odense den 20. September 1884).

Kolding, G. E. G. W. Dittmer (sidst arbejdet hos Korff & Pollheim i Hamborg.

Vejle, Jens Hansen (udlært hos V. Hertz i Vejle d. 1. Oktober 1884).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Hillerød, Hans Christian Nielsen (sidst arbejdet i Ringsted). Viggo Hansen (sidst arbejdet i Nakskov, tilrejsende).

Ringsted, Johan Petersen (sidst arbejdet i Nykøbing p. F). Frederik Lumbye (sidst arbejdet i Nyborg).

Nykøbing p. F., Chr. Rasmussen (sidst arbejdet i Odense). H. Hansen (sidst arbejdet i Kolding).

Nestved, P. Christensen (sidst arbejdet i Nykøbing p. F.)

Holbæk. Carl H. Christensen (sidst arbejdet i København).

Bortrejste Medlemmer:

Hillerød, F. C. Dinsen. P. J. Petersen.

Kolding, Hans Hansen (rejst til Nykøbing p. F.).

Nykøbing p. F., P. Christensen.

Vejle, Ovennævnte (Jens Hansen) bortrejser strax søgende Arbejde.

Skive, G. A. O. Nelson.

Ringsted, H. Chr. Nielsen, rejst til Hillerød. Mikael Jensen, rejst til Aarhus.

Udslettede.

Middelfart, Valdemar Ludv. Henrik Lassen.

Rettelse.

I sidste Nr. af »Typ.-Tid.« 12te Linje fra oven staar det store Billede, læs de større Billeder.

Brevkasse.

Dahlquist. Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

En Typograf ønsker Plads straks eller til 1ste Novbr. i en af Danmarks Provinsbyer (helst paa Sælland). Vedkommende er vant til Akcidensarbejde og ikke ukendt med Maskintrykning. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrkt. W. bedes indlagt paa dette Blads Kontor i Løbet af 8 Dage.

En Sætter

der for Tiden er Ombrækker ved et af Landets større Dagblade, *søger* Plads. Den Søgende er tillige vel øvet i Bogføring og Korrekturlæsning. Billet mrkt. »*Sætter 669*« bedes indl. paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

En Sætter-Trykker

24 Aar gl., fri for Militærtjeneste, søger Plads i Slutningen af Oktober eller senere. Anbefalinger haves. Billet, mrkt. »1884« bedes tilstillet »Typ.-Tid.«

En Trykker

som kan præstere smukt Akcidensarbejde og som har Kendskab til Farvetryk, kan faa Plads i et mindre Akcidenstrykkeri. — En, der tillige eventuelt kan deltage i Sætning, vil blive foretrukket. — Billet, mrkt »*B. C.*« tilsendes snarest «Typ.-Tid.«s Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 29. | København, den 11. Oktober 1884. | 11. Aargang.

Afstemningen om Konfirmationen.

Den Gang Undertegnede fremsatte Forslag til en motiveret Dagsorden paa »Hjælpekasserne«s Generalforsamling, gik vi ud fra den Anskuelse, at Sagen maatte være uddebatteret, og vi nærede det Haab, at de af Kassernes Medlemmer, der tillige hører til »Den typografiske Forening«, vilde understøtte os i at tilbagevise et fuldstændig umotiveret Angreb paa vor Forening, et Angreb, som rettedes mod »Den typografiske Forening«s Ærlighed i at holde sine Løfter. Man maa vel lægge Mærke til, at Forslaget om Konfirmationen, efter at det en Gang var bleven forkastet med absolut Majoritet, hæsblæsende atter blev fremsat af Folk, som *ikke* er Medlemmer af »Den typografiske Forening«, af Folk, der tværtimod oftere har vist, at de ikke har det ringeste tilfælles med de Bestræbelser for Forbedringen af vore Vilkaar, vor Forening har sat sig som sit væsenligste Formaal — kort sagt, Konfirmationsforslaget blev atter fremsat af de Ledende i »Trykkerforeningen« og understøttedes for en stor Del af Folk, af hvilke nogle denne Gang ved Indførelsen af Tarifen, andre ved tidligere Lejligheder, har vist, at deres Interesser intet har tilfælles med Helhedens Interesser. Dette Faktum kan ikke bestrides, og det vidner tilstrækkeligt om Sandheden i vor Paastand om, at det nye Konfirmationsforslag var et beregnet Skaktræk imod »Den typografiske Forening«. Allerede den Omstændighed, at d'Hrr. ikke kunde vente til »Kassernes« førstkommende ordinære Generalforsamling, maatte have været nok til at aabne Øjnene paa »Den typografiske Forening«s Medlemmer; men desværre har dog flere af disse ladet sig vildlede af Konfirmationsvennernes høje Raab om »de Ældres truede Interesser«. Konfirmations-Agitatorerne satte dette Stikord frem som en Bussemand, uagtet enhver uhildet maa kunne se, at der ikke er mindste Anledning til at tro, at de »Unge« — der jo ligeledes en Gang med Tiden kan blive »gamle« — imod al Tro og Love skulde bortkaste de »Ældres« velerhvervede Rettigheder — tværtimod, vi mener, *at disse Rettigheder har faaet en aldeles tilstrækkelig Betryggelse ved, at der behøves* $^3/_4$ *af samtlige Medlemmers Stemmer for at omstyrte dem;* thi det vilde jo være en unaturlig Omgang med den sunde Fornuft at tro, at der vilde kunne findes saa mange Medlemmer i denne store Forening, der vilde gøre sig skyldig i et saadant Attentat mod deres egne Interesser.

Af disse Grunde kan Undertegnede *ikke tilraade at stemme for den kgl. Stadfæstelse.*

Rud. Bøhm. H. P. Lassen. Emil Petersen.
P. L. Pedersen. Otto Barnewitz.

Da jeg er bleven gjort opmærksom paa, at nogle af »Den typ. Forening«s Medlemmer, der har stemt for Konfirmationsforslaget, er bleven ilde berørt ved den Sætning, som findes i Referatet i »Typograf-Tidende«s forrige Nr., og i Følge hvilken jeg har udtalt, at »denne — nemlig Konfirmationen — kun var bragt frem af Folk, der vilde vor Organisation til Livs og havde til Maal at drive en Kile ind i Foreningen«, skal jeg herved erklære, at denne Sætning staar i umiddelbar Forbindelse med mine Udtalelser om, at »dette Forslag kom fra Folk, der stod *udenfor* »Den typografiske Forening«, fra Folk, der var blevne vore »unaturlige Modstandere«. Et Referat, som ikke støtter sig paa stenografiske Optegnelser, kan selvfølgelig aldrig give et aldeles korrekt Billede af de faldne Udtalelser; men saa meget tør jeg dog sige, at, om end det omtalte Referat kun giver et kort Omrids af det, jeg virkelig har udtalt, er de af mig frembragte Momenter dog temmelig korrekt gengivne, og de ærede Medlemmer, der var til Stede ved Generalforsamlingen, vilde ikke kunne blive vildledet af de fragmentariske Optegnelser, idet jeg netop nævnte de Folk, der var blevne vore »unaturlige« Modstandere, og som — enten bevidst eller ubevidst skal jeg ikke afgøre her — vilde vor Organisation til Livs — nemlig »*Trykkerforeningen*«.

Enhver af os, der endnu mindes Aaret 1876, vil ogsaa kunne erindre, paa hvilken Maade d'Hrr. Trykkere den Gang understøttede deres Kolleger, Sætterne (nemlig ved en temmelig almindelig Flugt), og hvorledes de skyndte sig med at optage *dem* som Medlemmer, som vi laa i aaben Fejde med for at forbedre vore uheldige Lønningsvilkaar. Det kan være, at

enkelte af vore Medlemmer har glemt dette, men jeg tror af de Eksempler, »Trykkerforeningen« ved forskellige Lejligheder har givet, at turde udlede den Paastand, at det er *dem*, der skyndsomst genoptog Konfirmationsforslaget, da det én Gang var faldet. RUD. BØHM.

Hvad man i vore Dage forlanger af en Typograf.

I »Berlingske Tidende« læste jeg forleden Dag følgende Annonce: »I et Provinsbogtrykkeri paa Sjælland er Plads ledig for en **Faktor.** Vedkommende maa være en *duelig Sætter*, kunne paatage sig *Kontorarbejde*, besørge *Oversættelse fra Tysk* og optage *Referater* til Bladet« etc. — Alle disse Egenskaber sikrer i Følge Annoncen vedkommende »lykkelige« Mand en Løn af 25 — siger og skriver fem og tyve — Kr. ugenlig.

Ved Læsningen af »denne nu ikke længere usædvanlige« Epistel maa man uvilkaarlig spørge: Hvilke andre Fag fordrer saadanne Kvalifikationer for en saadan Løn?

Jeg fremsætter Spørgsmaalet: Er det ikke paa Tiden, at »Den typografiske Forening«s Bestyrelse lader den store Almenhed af Familjefædre og Formyndere faa at vide, under hvilke Forhold, »Kunstens« Udøvere arbejder, og hvilke Fordringer, der stilles til Individet for at opnaa blot en nogenlunde sikker Eksistens? Hvis dette skete, vilde vist Lysten forgaa dem til at sætte deres respektive Sønner eller Myndlinge i Bogtrykkerlære, uansét »det dog er saadan en pæn Beskæftigelse«. Lad de nødvendige Skolekundskaber, Lyst og Anlæg til Faget være det afgørende Motiv; men alle Gøglebilleder om »Guld og grønne Skove« maa bortmanes fra den almindelige Bevidsthed, og dette kunde efter min Formening ske, ved at Forholdene, hvorunder største Delen af den typografiske Stand arbejder, jævnlig kom til den store Almenheds Kundskab. H. C.

Illustreret Familie-Journal.

I Anledning af en Kritik i dette Blad over »Ill. Fam.-Journal«s Billedtryk vil jeg tillade mig at bemærke, at paa det Sted, hvor jeg arbejder, og som beskæftiger 18 Trykkere, deriblandt flere anerkendte Billedtrykkere, har alle udtalt, at »Ill. Fam.-Journal« i Reglen er godt trykt. Da jeg tillige har talt med flere Fagmænd fra andre Trykkerier om denne Sag, og disse har udtalt den samme Dom, turde vistnok den almindelige anerkendte Sandhed være den: at Hr. †'s Kritik har været i høj Grad *uretfærdig*. Fordi enkelte Billeder i »Ill. Fam.-Journal« en Gang imellem har været mindre heldige, (hvilket som oftest ikke er Trykkerens Skyld) var der dog ingen Grund for Hr. † til at skrive en saadan Kritik.

Det vilde være mere formaalstjenligt, om Hr. † vilde tage »Ill. Tidende« lidt under Behandling, da dette Blad paa Grund af den høje Abonnementspris *burde* være det bedste illustrerede Blad i Norden, thi her er den almindelige Mening blandt Fagmænd den: at dette Blad *altfor ofte* bringer mindre heldig udførte Billeder.

En Kritik maa fremfor alt være retfærdig, og i disse Sager vide at skælne imellem, om Fejlen er at søge i selve Billedet eller hos Trykkeren. Efter Hr. †'s uheldige Debut som »Kritikus«, hvilken de fleste Trykkere har korset sig over, tror jeg ikke, han faar mange Trykkere til at krybe til Korset for at søge tekniske Oplysninger gennem »Typ.-Tid.«, derimod er det sandsynligst, at Trykkerne, saa længe de ikke véd, hvem der bærer dette Kors, ganske rolig vil sætte det ud paa den Plads, hvor Korsene egenlig hører hjemme.

C. DAHLQUIST.

* * *

For endelig en Gang at faa Ende paa denne Diskussion, giver vi Hr. † Ordet til et Gensvar:

Hr. Dahlquist forsøger at tage »Ill. Fam.- Journ.« i Forsvar, men han er kommen meget uheldig fra det. Han skriver nemlig, at paa det Sted, hvor han arbejder, er der 18 Trykkere, deriblandt flere anerkendte Billedtrykkere — det er aabenbart Mængden der gør det —, som *alle* har udtalt, at »Fam.-Journ.« er godt trykt. Hr. D. maa utvivlsomt være et overordenlig godtroende Menneske, siden han har ladet sig det binde paa Ærmet; thi at han selv intet Begreb har derom, det beviser han tydeligt derigennem, at det stadig er de andre Trykkere, der har sagt ham det. Det kunde være morsomt at vide, om Hr. D. virkelig tror, at han, fordi han arbejder hos Thiele, absolut maa være kompetent til at afgøre, om vor Kritik har været retfærdig eller ej. Vi kan imidlertid ikke sympatisere med ham heri, eftersom vi ikke, hvor langt vi end ser tilbage, kan mindes, at Hr. D. har haft noget med Billedtryk at gøre, der kunde have givet ham den Erfaring, som er nødvendig for at kunne tale med om den Slags Sager. Vi kan heller ikke forstaa, at *alle* Trykkerne hos Thiele skulde have udtalt den samme Dom; det kan absolut kun være de Trykkere, som ikke stikker dybere i Billedtryk end Hr. D. selv. Der er hos Thiele kun 3 eller højst 4 — og det endda med Trykkerfaktoren iberegnet — dygtige Billedtrykkere, der har den rette Forstand paa Billedtryk, og som selvfølgelig ikke vil sige, at »Fam.-Journ.« er godt trykt.

Skulde de imidlertid have sagt det, saa har det naturligligvis kun været for at faa Hr. D. til at løbe med Limstangen.

Med Hensyn til »Illustr. Tidende«, kan vi trøste Hr. D. med, at vi ikke har i Sinde at gaa den forbi; og, uagtet den ikke er saa smukt som den kunde være, saa staar den dog, hvad Trykningen angaar, langt over »Illustr. Fam.-Journ.«

Naar Hr. D. skriver, at en Kritik skal være retfærdig, og i disse Sager vide at skælne imellem, om Fejlen er at søge i selve Billedet eller hos Trykkeren, skal vi kun bemærke hertil, at vor Kritik har været saa retfærdig som den overhovedet kunde være, ligesom vi ogsaa tydeligt og korrekt har paavist, hvori alle Fejlene ligger.

Om Hr. D. og Meningsfæller ikke kan sé disse Fejl, er ikke vor Sag, det bliver kun saa meget mere latterligt, som at de korser sig uden at vide hvorfor.

†

Hjælpekasserne for Typografer.

Da det af en Bekendtgørelse, som findes i sidste Nr. af »Typ.Tid.«, maaske let kunde faa Udseende af, at jeg har forsøgt at sætte Forslaget om Dagsordenen igennem ved at indlevere 2 Stemmesedler til Bestyrelsen, skal jeg herved tillade mig at forklare, hvorledes det er gaaet til. Efter at jeg havde modtaget en Seddel, skrev jeg mit Navn og Arbejdssted paa den, hvorpaa jeg modtog et Par af de nærmest siddendes Sedler og leverede dem alle til en Kollega, som imidlertid kort efter kom tilbage med den Besked, at han havde ingen fundet med mit Navn paa, saa jeg havde vist ingen skrevet eller ogsaa maatte han have tabt den, og opfordrede mig da til at skrive en anden, hvilket jeg ogsaa gjorde i den gode Tro, at min Stemmeseddel var tabt. Den maa saa senere være fundet og leveret Bestyrelsen siden at jeg har faaet to ind. MAR. NIELSEN.

Paa Grund af, at P. GROSKOPF, J. JENSEN og Undertegnede maatte arbejde den Søndag (28. September), Generalforsamlingen i Hjælpekasserne blev afholdt, gav vi Hr. Dahlquist Fuldmagt til at aflevere vore Stemmesedler til Fordel *for* Konfirmationen.

København, den 4. Oktbr. 1884. H. C. V. NIELSEN.

Til ovenstaaende Erklæring ønsker jeg at føje, at eftersom det var umuligt for de 3 fraværende Medlemmer at have nogen Anelse om den af Hr. Bøhm med fl. indbragte nye Dagsorden, som bevirkede en uheldig Konfussion i Stemmegivningen, og da jeg ikke ønskede, at de 3 Stemmesedler skulde benyttes paa anden Maade end det var Stemmegivernes Mening, tillod jeg mig den af Hr. E. Petersen omtalte Forandring, som forekom mig lige saa naturlig og nødvendig, som jeg finder Protesten unaturlig og unødvendig. C. DAHLQUIST.

Forskelligt.

En Angiver. I forrige Uge indeholdt »Dagbladet« et »Referat« fra Hjælpekassernes Generalforsamling, hvortil der var knyttet en Del mere eller mindre hadefulde Bemærkninger. Hovedpointen i Artiklen var en Angivelse til Magistraten om at fratage *Hjælpekassernes* Medlemmer Moderationen paa Hospitalerne, fordi — »*Den typografiske Forening*« er en »*socialistisk*« Forening! Mon det ikke skulde være den samme Person, som i Foraaret gjorde Forsøg paa at sværte os i »Avisen«? Det er forøvrigt mindre nobelt af »Højrebladene«, at de aabner deres Spalter for saadanne hadefulde Angreb paa en hel Stands Arbejdere, hvis Kræfter de hver Dag maa benytte.

— Sætterne i »Social-Demokraten« har fra 1. Oktober faaet en Forhøjelse i Satsprisen fra 33 Øre til 36 Øre pr. 1000 Bogstaver. Nævnte Blad er saaledes vistnok det bedst betalende her i Byen.

— Hr. JOSEPH LÆSSØE fyldte i Gaar (Fredag) sit 70. Aar. Hans Kolleger vilde i den Anledning hædre den livsfriske og livsglade Gamle med et Festmaaltid; men da der samtidig i samme Anledning kom Indbydelse fra Principalen, Dr. Knudtzon til Hr. Læssøe, der har arbejdet i Trykkeriet siden dets Grundlæggelse, og til samtlige Arbejdere, om at være hans Gæster, nøjedes Arbejderne med overfor den gamle venlige, hjælpsomme Kollega at udtale deres Glæde over at have ham i deres Midte.

— Ved Kristiansborg Slots Brand i Fredags blev Rigsdagens Sætteri saa godt som totalt ødelagt. Materialet er dels bleven smeltet og dels gaaet i Fisk, medens der kun blev frelst forholdvis lidt af de mange Forme, der var bleven opsat til indeværende Rigsdagssamling. Der indrettes i disse Dage et foreløbigt Lokale til Rigsdagens Sættere i Hovedtrykkeriet, Niels Juelsgade 12.

Blokaden i „Jyllandsposten" vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen,* Sønderborg (dito), *Bolvinkel* (Svendborg), *Frandsen,* Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen,* Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine,* Hamborg (dito), *Klein,* Hamborg (dito), *Dreyer,* København, *Wilhjelmsen,* Nykøbing, *Christiansen,* Odense, *Nielsen,* Aalborg, *Hansen,* København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard,* Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), *T. J. Louw,* Slagelse, og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

ST. KRYGER JENSEN (ndlært den 29. September 1884 hos Sally B. Salomon; arbejder sammesteds).
ADOLF WEEL (hos Sally B. Salomon; tidligere Medlem).
G. TH. STAMMERJOHANN (sidst arbejdet hos Mohr i Præstø; Luno).
ARNOLD FERDINAND KOPPEL (sidst arbejdet i Amerika; arbejdsløs).
CARL FREDERIK FIRRING.
PETER ALFRED NIELSEN (sidst arbejdet i Leipzig; arbejdsløs).
F. METZSCHER (Nielsen & Lydiche).
JENS HANSEN.
L. BLOM (Chr. Hansen, Nørre Boulevard).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Paa given Foranledning meddeles herved, at tilrejsende Medlemmer af »Dansk typografisk Forening« skal mælde sig inden 5 Dage efter Ankomsten hos Kassereren for »Hjælpekasserne«, Hr. N. HANSEN, St. Købmagergade 46 (Carl Lunds Bogtr.). Forsømmelsen af denne Tidsfrist vil have til Følge, at de maa betale Indskrivningspenge og betale Kontingent i 13 Uger til nævnte Kasser, forinden de kan hæve Syge-Understøttelse.

Styrelsen har vedtaget, *atter at sætte § 4 i Regulativ for Arbejdsløshedskassen i Kraft*, dog saaledes, at de Medlemmer, der indtil Dato har faaet anvist Beløbet i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 9. Juli, skal have det fuldt udbetalt. For Fremtiden vil altsaa kun *de* Medlemmer kunne faa Arbejdsløshedshjælp, som *uafbrudt i 26 fortløbende Uger har betalt Kontingent til Foreningen* og *naar de uden egen Skyld er bleven arbejdsløs*. Understøttelsen fastsættes atter til 6 Kr. Understøttelsen til Bortrejsende vil ligeledes atter blive udbetalt i Henhold til Lovene.

Arbejdet er nedlagt hos Jul. Behrend, Rosenborggade, og hos **Volkersen** (Tivoli). Begge disse Trykkerier ligesom det **Schultziske** og **Carl Andersens** Trykkeri er **blokeret.**

Vi advarer herved paa det strængeste imod at tage Arbejde paa de nævnte Steder.

Til de Bødkersvende, der ved Mestrenes Lock-out er blevne arbejdsløse, har jeg endvidere modtaget følgende Bidrag:

Triers 2.30, Græbes 2.00, Schultzs (28. Bidr.) 2.10, I. Cohens 4.20, N. Cohens 8.30, Nielsen & Lydiches 8.65, »Dagbladet«s Sætteri 0.85, »Avisen«s 1.20, »National-Tidende«s (9. Bidr.) 2.20 — i alt **31 Kr. 80 Øre**, med det tidligere indkomne **266 Kr. 7 Øre.**

Idet Indsamlingen herved sluttes, bringer jeg de ærede Bidragydere Komiteens hjærteligste Tak for de indsamlede rigelige Understøttelser.

RUDOLF BØHM.

Typografernes Sangforening.

Alle Sangere bedes møde i Aften, da Indøvelsen af Hartmann's »Danmarks Kæmpehøje« vil blive paabegyndt.

Næste Lørdag Kl. 10 vil, naar et tilstrækkeligt Antal Medlemmer tegner sig inden Onsdag, blive afholdt et **Hundrede-Gilde** i Anledning af Foreningens Fremgang. Der bliver serveret Skildpadde, Aqvavit og Bajer à 1 Kr. pr. Couvert. Foreningens Medlemmer indbydes til at deltage i denne Fest, hvortil man kan tegne sig i Aften i Lokalet.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Lokalforeningen i *Stubbekøbing* er paa Grund af utilstrækkeligt Medlemsantal inddraget.

I *Nykøbing p. F.* er Typograf H. P. JENSEN valgt til Formand i Stedet for Typograf J. PETERSEN, der er bortrejst.

Typograf MADS CHRISTIAN MADSEN — tidligere Lokalforeningsformand i Varde —, der, som bekendt, for ca. 1 Aar siden forlod nævnte By, medtagende Foreningens Regnskabsbog, Kassebeholdning m. m., og hvis nuværende Opholdssted er Ringkøbing, har, trods gentagne Gange givet Løfte, ikke afgjort sit Mellemværende med Foreningen, hvorfor han herved for stedse udslettes af denne.

HOVEDBESTYRELSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Skive, A. JENSEN (udlært hos S. L. Møller i Kjøbenhavn d. $^{10}/_{5}$ 1883).
Køge, ANDERS PETER CHRISTIAN ANDERSEN (udlært i »Køge Avis«s Bogtrykkeri den 1. Oktober 1884).
Aarhus, MICHAEL JENSEN (sidst arbejdet i Ringsted). CARL JØRGENSEN ROBDRUP (arbejdsløs; permitteret fra Militærtjenesten). HARALD PETER JENSEN (sidst arbejdet i Horsens). G. A. O. NELSON (sidst arbejdet i Skive).
POUL SØNDERGAARD, Silkeborg, er fratraadt og A. K. JENSEN er arbejdsløs).
Viborg, CHRISTIAN EHLERT (udlært hos H. S. Angelo i Viborg d. 1. Oktober 1884).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Nestved, CHRISTIAN RYDAHL, sidst arbejdet i Nakskov.

Bortrejste Medlemmer:

Aalborg, RUDOLPH OLSEN.
Nakskov, CHRISTIAN RYDAHL.

Typograf **Christian Rydahl**, der sidst har arbejdet i Nakskov og som antages f. T. at opholde sig i København, anmodes om at opgive sin Adresse til Nakskov Lokalforening.

KUNDGØRELSER.

Trykker.

En yngre paalidelig Trykker med godt Kendskab til Akcidensarbejde kan faa Plads her i København. Billet, mrkt. 753 bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Typograf.

En yngre, flink Sætter (gift), søger Plads paa et større Bogtrykkeri her i Byen, eller som Avissætter. Gode Anbefalinger haves. Billet. mrkt. P., bedes indlagt paa dette Blads Ekspedition.

Bogtrykkeri-Inventarium.

Af det Bogtrykker Gjørup tidligere tilhørende Bogtrykkeri kan **meget billigt** købes ca. 40 forskellige Sorter Brød-, Titel- og Zir-Skrifter, samt Rammer, Røskner, Forziringer etc., Messingstreger, Skriftkasser og Reoler m. m., naar man henvender sig til Bogtrykker F. V. Backhausen i Viborg.

Det bemærkes, at de fleste Skrifter m. m. er saa gode som nye. Det Hele ønskes solgt **samlet** og egner det sig særlig for et mindre Akcidenstrykkeri. Betalingsvilkaarerne kan blive meget favorable for en solid Køber.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 30. | København, den 18. Oktober 1884. | 11. Aargang.

Arbejdsnedlæggelsen i Rigsdagssætteriet.

Atter en Gang er Rigsdagssætteriet Skuepladsen for en Arbejdsnedlæggelse, og denne Gang oven i Købet af en højst ejendommelig Beskaffenhed; thi medens de tidligere Strejker paa dette Sted gik ud paa at tilvejebringe bedre Arbejdsforhold, gælder det nu for Sætterne om at værge sig mod en Reduktion i deres Fortjeneste og mod at blive ekskluderede af »Den typografiske Forening«. Da Kristiansborg Slot den 3. Oktober gik op i Luer, stod det straks klart for os, at denne Ildebrands Virkninger ogsaa vilde kunne spores for vor Forenings Vedkommende, men at den skulde hidføre det Resultat, som nu foreligger, havde vi dog ikke ventet.

Som vi alt har meddelt i forrige Nr. blev der indrettet et foreløbigt Sætteri for Rigsdagen i Kancelliraad Schultz's Hovedtrykkeri, Niels Juelsgade 12, og samtlige Sættere, der har været beskæftigede paa Kristiansborg Slot, fik Plads dernede. Efter at de havde arbejdet et Par Dage i det ny Lokale, modtog de den honorable Betaling af 20 Kr. hver for denne korte Tid. Om Lørdagen sagde man til dem, at den sædvanlige Beregning pr. Spalte atter vilde blive indført, men da de kom om Mandagen, modtog de den Meddelelse, at de herefter, saalænge Rigsdagssætteriet befandt sig i Niels Juelsgade, kun maatte beregne deres Sats efter den Schultziske Tarif. Opfyldelsen af denne Fordring vilde naturligvis for Sætterne have været ensbetydende med Udelukkelse af »Den typografiske Forening«, efter som den Schultziske Tarif som bekendt er stridende imod den almindelige af »Foreningen af danske Bogtrykkere« og »Den typografiske Forening« vedtagne Tarif, af hvilken Grund jo ogsaa Schultz's Sættere, da de ikke vilde indordne sig under sidstnævnte Tarif, blev udelukkede af vor Forening og Trykkeriet blokeret. Rigsdagssætterne sendte nu et Par Mand til Hr. Kancelliraad Schultz for at bevæge ham til at afstaa fra sit Forlangende — men forgæves. Som Følge heraf nedlagte 10*) Mand om Formiddagen Kl. $11^1/_2$ Arbejdet og der blev straks gjort Meddelelse derom til Styrelsen, der ved en udsendt Løbeseddel (som endnu samme Aften blev tilsendt samtlige københavnske Bladredaktioner til Offenliggørelse) Tirsdag Morgen underrettede Medlemmerne om Arbejdsstandsningen og erklærede Rigsdagssætteriet for blokeret.

Saaledes som Sagen har udviklet sig nødsages vi nu til at træde ud af den Diskretion, som vi hidtil har iagttaget over for Rigsdagssætteriets ekceptionelle Forhold. Rigsdagssætterne har nemlig hidtil heller ikke arbejdet efter den almindelige Tarif; dog var dette af en god Grund. Den ny Tarif vilde nemlig have bevirket en Mindrefortjeneste for disse Sættere af mindst 4 Kroner om Ugen; men da det vilde være unaturligt, at Lønningsforhøjelsen for en stor Del Kolleger skulde bevirke en saa eminent Reduktion for Rigsdagssætterne, paatog Styrelsen for »Den typografiske Forening« sig at føre deres Sag. Man henvendte sig da først og fremmest til Styrelsen for »Foreningen af danske Bogtrykkere« med Forespørgsel, hvorvidt denne kunde være enig med vor Styrelse i, at erklære Rigsdagssætteriet for et *Bladsætteri;* denne Forespørgsel var ledsaget af en Del detaillerede Oplysninger, der formentlig var tilstrækkelig til at give et bekræftende Svar. Styrelsen for »Foren. af danske Bogtr.« mente imidlertid ikke at være kompetent til, alene at afgøre et saadant Spørgsmaal, og den bragte derfor Forespørgslen frem paa en Generalforsamling i nævnte Forening, som kort og godt gav et Afslag og paa det mest bestemte udtalte, at »Tarifen maa kræves indført i Rigsdagssætteriet!« Helt bortsét fra det ejendommelige i, at den Mand, man spørger, lader en anden svare for sig, som oven i Købet giver bestemte Love for en Tredjemands Optræden, kunde vor Forenings Styrelse ikke blive staaende ved dette Svar, og den indankede derfor Sagen for den legale Institution — Voldgiftsretten. Denne Ret har haft disse Forhold under Overvejelse, men har hidtil ikke kunnet afgive nogen endelig Dom, særlig fordi de rentrykte Eksemplarer af den ny Tarif *ikke* indeholder den Bestemmelse om Avissats, som findes i det af »Foren. af danske Bogtr.« og »Den typ. Foren.« *vedtagne* Udkast til Tarifen. *Hvem* der har tilladt sig

*) Et Ikke-Medlem, KEIL, som havde lovet at følge sine Kolleger, har senere svigtet sit Løfte.

at foretage en saadan vilkaarlig Korrektur i Tarifen, er endnu et uafgjort Spørgsmaal. I hvert Tilfælde maa vi bestemt hævde, at en *vedtagen* Lovparagraf ikke taber sin Gyldighed, fordi maaske en enkelt Mand finder det hensigtsmæssigst at kassere den.

Til dette Punkt var Sagen angaaende Rigsdagssætternes Forhold til den nye Tarif naaet, da Kristiansborg Slots Brand gav Situationen et helt nyt Udseende. Det var nemlig mindre heldigt, at Rigsdagssætteriet fik et foreløbigt Hjem i det Trykkeri, som i Forvejen var blokeret for vore Medlemmer, og Styrelsen satte sig da ogsaa straks i Bevægelse for at forebygge mulige Misforstaaelser; men inden de med Sætterne indledede Forhandlinger var bleven afsluttede, indtraf den Katastrofe, som nu har udviklet sig til en Arbejdsnedlæggelse. Skylden for denne paahviler udelukkende Hr. Kancelliraad Schultz, og i Virkeligheden havde Sætterne da heller intet andet Valg, end enten at give Afkald paa at blive betragtede som Medlemmer af det organiserede typografiske Samfund eller at forlade Arbejdet; de har valgt det sidste, og det maatte man vente af karakterfaste Arbejdere.

Om at redigere et Fagblad.

At redigere et Fagblad, som f. Eks. »Typograf-Tidende«, er vanskeligt, at redigere det saaledes, at enhver Læser bliver tilfreds, er komplet umuligt. Nogle studerer med Interesse de tekniske Afhandlinger, medens andre kun læser Rubriken; Polemiken, som ikke kan undgaas i et Blad, der fremtræder som »Organ for de typografiske Arbejderes Interesser«, læser alle, mange med kritiske Briller af højst forskellig Slags, baade med klare og med røgfarvede Glas; Sager, nogle finder det er rigtigt og naturligt at bringe frem for Dagens Lys, finder andre lokale, private, personlige. Det er ligeledes ofte udtalt, at slige Artikler kun burde optages med Navns Underskrift; men hvis dette overholdtes strængt, vilde mange mislige og uretfærdige Forhold blive upaatalte, fordi den offenlige Anklager altid godt véd, at man bider Mærke i ham paa højere Steder. Men Redaktionen maa selvfølgelig paatage sig Ansvaret for de psevdonyme Artikler, den optager. En Kollega, der ikke syntes godt om et Par Artikler, som kritiserede lokale Forhold, fortalte mig i godmodig Fortrolighed, at saadanne Artikler fandtes ikke i »Archiv für Buchdruckerkunst«, og at det sidstnævnte Tidsskrift indeholdt mange flere tekniske Ting end »Typ.-Tid.«; den sidste Bemærkning syntes jeg nok var morsom. »Archiv für Buchdruckerkunst« er ikke som »Typ.-Tid.« et Foreningsorgan, men spredes ud vidt og bredt og maa redigeres saaledes, at det kan læses med omtrent lige stor Interesse alle Vegne; man kan nok paastaa, at det nærmest er et Organ for Bogtrykkere, Skriftstøbere, Maskin- og Farvefabrikanter, og blandt disse har det hovedsagelig sine Medarbejdere; men selv om vort lille Blad kunde afgive Plads til omfattende Beskrivelser og Afbildninger af forbedrede Konstruktioner af Hurtigpresser, Dampkalandere og Motorer fra en eller anden Maskinfabrikant, eller vidtløftige Artikler med Aftryk af nye Arabesker, florentinske eller græske Indfatninger fra en eller anden Skriftstøber, hvor skulde vi saa faa saadanne Medarbejdere fra? —

Hvad der især gør »Archiv für Buchdruckerkunst« saa lærerig og interessant er de mange Bilag, der følger med: Prøver paa nye Skrifter og Forsiringer, Prøver paa Akcidenser, Prøver paa Farve- og Billedtryk, udførte i forskellige Bogtrykkerier og sendte til Udgiverne af Archivet. Det var et Eksempel til Efterfølgelse for de danske Bogtrykkere! For mange af vore Principaler var den Udgift dog for intet at regne, om de en Gang imellem med »Typ.-Tid.« lod følge som Bilag et genialt komponeret Bogomslag, en Titel eller en Akcidens, et Farve- eller Billedtryk. Nu for Tiden er de typografiske Arbejdere, der interesserer sig for Faget, hovedsagelig henvist til »at samle Indtryk og Ideer« ved at studere Udstillingerne i Boghandlernes Vinduer. Der var en Gang Tale om at oprette en Fagskole for Bogtrykkerlærlinge; man vidste endog, hvem de skulde lede Undervisningen i de almindelige Skolekundskaber og hvem man havde tænkt paa til at lede den tekniske, den faglige Del. Det var en smuk Tanke, man talte saa meget om den, at man tilsidst blev ked af det — det gør man altid, naar man taler meget om en Ting —, og saa blev det hele til ingen Ting. Enkelte Principaler lader deres Lærlinge gaa i de massmannske Søndagsskoler, hvor de i Reglen faar et Dokument — et rædsomt Stykke Bogtrykkerarbejde, trykt paa godt Papir hos LØSER, — som indeholder en Ros, der er let fortjent ved at skrive en dansk Stil. Der er Haandværkerskoler for de fleste andre Fags Lærlinge, og mange af dem faar deres Svendestykke belønnet med en Sølv- eller Guldmedaille; det vækker Kappelyst, skaber dygtige Haandværkere. Det er ikke nogen Hemmelighed, Typograferne taler selv om det: den typografiske Stand kunde godt taale at hæves lidt i Vejret; men de, der skal lægge Skuldre til, gider ikke, skønt der ikke hører Herkueskræfter til.

En sund, hensynsfuld Kritik over typografiske Arbejder vil ogsaa være paa sin Plads i »Typ.-Tid.«, og vil især være nyttig, naar man kan sammenholde Arbejdet og Kritiken. Men det er et ubehageligt Hverv at være Kritiker; han kan ikke pille Tornene

af Roserne førend han bortgiver dem, og selv om Tornene er nok saa smaa, saarer de dog i Reglen dem, der tager mod Rosen.

Og den Plads endelig, der ikke optages af Øjeblikkets faglige Spørgsmaal, den kan høre Fortiden til. Den findes i Bogtrykkerkunstens Historie Begivenheder fra svundne Tider, Episoder og Billeder, for hvilke det ikke er uden Interesse et Øjeblik at løfte Tæppet.

PL. ST.

Forskelligt.

Indtil i Torsdags har følgende tre Blokadebrydere taget Arbejde i Rigsdagssætteriet: 1) JOHAN KEIL, der, endskønt han ikke er Foreningsmedlem, havde lovet at ville gøre fælles Sag med sine Kolleger; men efter at han havde forhørt sig hos forskellige Personer, deriblandt hos den tidligere Viceformand, Carl Hansen, genoptog han i Tirsdags Morges Arbejdet; til de Kolleger, der bebrejdede ham hans umandige Optræden, fortalte han, at hans Kone havde tvunget ham dertil. 2) F. A. PETERSEN, en gammel Typograf, som har haft Arbejde hos Ludv. Jørgensen, men har forladt sidstnævnte Trykkeri og sporenstregs mældt sig til at æde af Kødgryderne i Niels Juelsgade. Hans Optræden er saa meget mere forkastelig, som han selv har udtalt, at han ejer saa meget, at han ikke trænger til at arbejde. 3) NØRGAARD, en ung Mand, som i forrige Uge er vendt tilbage fra Amerika, mældte sig endnu samme Dag, de Strejkende forlod Arbejdet, til Tjeneste; paa Spørgsmaalet om han vidste, at der var Strejke, svarede han frygtelig overlegent: »I Amerika har jeg lært, at enhver er sig selv nærmest!« Det vil sandsynligvis en Gang kunne hændes, at Typograferne overfor ham fører denne Sætning ud i Virkelighed; han vil da kunne gaa i Kompagni med BERNH. KOCH som pensioneret »Skuespiller & Skruebrækker«. Ingen af de tre Blokadebrydere er Medlem af »Den typografiske Forening«.

— Som det fremgaar af Bekendtgørelse fra Styrelsen for »Typografernes Hjælpekasser« vil Afstemningen om Konfirmationsforslaget blive foretaget ved Stemmesedler paa Trykkerierne. Vi gør udtrykkelig opmærksom paa, at Stemmesedlerne selvfølgelig maa være indleverede *senest Tirsdag den 21. Oktober.*

— **En Træstammes Forvandling til en Avis i 24 Timer** har en amerikansk Træmassefabrik tilvejebragt. For at afgive et Bevis paa, med hvilken Hurtighed trykfærdigt Papir kan forfærdiges af Grundstoffet, blev om Morgenen Kl. 6 et stort Træ fældet i Skoven, savet i tilpassede Stykker, forarbejdet til Træmasse i Papirmøllen, kemisk bleget og præpareret og Kl. 6 om Aftenen som Papir leveret til Trykkeriet. Næste Morgen Kl. 6 blev de paa dette Papir trykte Aviser fordelte til Publikum (?)

— **Forfatterejendommeligheder.** En mere hensynsfuld Forfatter end afdøde C. V. RIMESTAD kunde ingen Sætter ønske sig; hans Manuskript var korrekt, han forandrede sjældent noget i Korrekturen, og havde Sætteren glemt lidt eller sat lidt mere end han burde, gjorde Rimestad altid sine Rettelser saa lette som muligt. Paa sit Manuskript til »Blad for Arbejderforeningen af 1860« skrev Rimestad altid, hvor mange Linjer hver Artikel gjorde, og dersom det blev sat normalt, havde han aldrig forregnet sig to Linjer paa hundrede. — En anden afdød Forfatter af langt lavere Rang, Psevdonymen CARL HERMANN, skrev en Gang til et lille Dagblad, som heller ikke er mere, en Føljeton, og leverede hver Dag kun saa meget Manuskript, han ansaa for nødvendigt til de seks Sider, der skulde i Bladet, men sagde til Sætteren: »Skulde der mangle et Par Linjer, kan De nok selv sætte dem til«. Somme Tider kom der til at mangle en halv Side, somme Tider kun nogle Linjer; men det morede altid den Sætter, hvis Tur det var at sætte Føljetonen, at have den Ære at være Carl Hermanns Medarbejder. Man har Eksempler paa, at Sætterne paa lignende Maade har været Medarbejdere i flere Kolportageromaner, som ikke er blevne slettere af den Grund. — Som et andet Eksempel paa, hvor store Fordringer man stundom stiller til Sætterens digteriske Evner, kan følgende nævnes. Til et illustreret Ugeblad, som mere paa Grund af sin Prisbillighed og sine store Billeder end ved sin Tekst har skaffet sig en meget stor Læsekreds, oversatte Udgiverens Hustru Bladets væsenlige Indhold fra Tysk. Hendes Haandskrift var imidlertid saa utydelig, at hun ikke engang selv kunde læse den, naar Sætterne spurgte hende, hvad der skulde staa; men gav dem gærne det Bud: »Sæt bare noget, der passer«. Dette Kompagniskab har altid gaaet godt; kan Sætterne paa Grund af den ulæselige Haandskrift ingen Mening finde, laver han selv en Mening, og Fruen er aldrig af en anden Mening i Korrekturen. — En herværende Redaktør af et gammelt satirisk Ugeblad bruger til sit Manuskript det Papir, han kan faa fat i, uden Hensyn til Form eller Farve: brugte Konvoluter, Kræmmerhuse, Tobakskarduser, Papirposer osv. — I et herværende større Bogtrykkeri blev for ikke lang Tid siden trykt et videnskabeligt Værk, hvor Forfatteren et Sted paa Korrekturen skrev Ordet »Kniv«. Sætteren troede, han skulde *knibe*; men da der ikke var noget at knibe, forhørte han sig hos Forfatteren og fik da at vide, at han skulde benytte en Kniv til at skære noget af et Bogstav.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen,* Sønderborg (dito), *Bolvinkel* (Svendborg), *Frandsen,* Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen,* Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine,* Hamborg (dito), *Klein,* Hamborg (dito), *Dreyer,* København, *Wilhjelmsen,* Nykøbing, *Christiansen,* Odense, *Nielsen,* Aalborg, *Hansen,* København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard,* Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), *T. J. Louw,* Slagelse, og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

ULRICH HANSEN, sidst arbejdet i Næstved, Medlem af »Dansk typ. Forening«; A. L. WEUGE, sidst arbejdet i Rudkøbing, Medlem af »Dansk typ. Forening«; LINDBO, permitteret fra Militærtjenesten, før den Tid arbejdet i Sorø, Medlem af »Dansk typ. Forening« (O. C. Olsen & Ko.s Bogtrykkeri.

RUDOLPH O. OLSEN (sidst arbejdet i Aalborg; arbejdsløs).

JULIUS LARS OLSEN (sidst arbejdet i Næstved; arbejdsløs).

PETER PAASCHE (tidligere Medlem; Rasmussen & Olsen).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Blokerede Bogtrykkerier.

Schultzs Trykkeri med dets Filial **Rigsdagssætteriet, Jul. Behrends, Carl Andersens** og **Volkersens** Trykkerier. STYRELSEN.

Paa given Foranledning meddeles herved, at tilrejsende Medlemmer af »Dansk typografisk Forening« skal mælde sig inden 5 Dage efter Ankomsten hos Kassereren for »Hjælpekasserne«, Hr. N. HANSEN, St. Købmagergade 46 (Carl Lunds Bogtr.). Forsømmelsen af denne Tidsfrist vil have til Følge, at de maa betale Indskrivningspenge og betale Kontingent i 13 Uger til nævnte Kasser, forinden de kan hæve Syge-Understøttelse.

D'Hrr. Inkassatorer anmodes om, ved Affattelsen af Bidragslisterne altid at opføre Medlemmernes Navne i alfabetisk Orden, da det modsatte er meget tidsspildende for Kassereren.

Styrelsen har vedtaget, *atter at sætte § 4 i Regulativ for Arbejdsløshedskassen i Kraft,* dog saaledes, at de Medlemmer, der indtil Dato har faaet anvist Beløbet i Henhold til Generalforsamlingsbeslutning af 9. Juli, skal have det fuldt udbetalt. For Fremtiden vil altsaa kun *de* Medlemmer kunne faa Arbejdsløshedshjælp, som *uafbrudt i 26 fortløbende Uger har betalt Kontingent til Foreningen* og *naar de uden egen Skyld er bleven arbejdsløs.* Understøttelsen fastsættes atter til 6 Kr. Understøttelsen til Bortrejsende vil ligeledes atter blive udbetalt i Henhold til Lovene.

Typografernes Hjælpekasser.

Efter at nedenstaaende Forslag har været behandlet paa 2 Generalforsamlinger uden at have fundet endelig Afslutning, og da der ingen Indsigelse er fremkommen mod det af Styrelsen i forrige Numer af »Typograf-Tidende« fremsatte Forslag, vil der blive foretaget skriftlig Afstemning blandt Medlemmerne.

Forslaget lyder saaledes:

Styrelsen bemyndiges til at søge kongelig Stadfæstelse paa Lovenes §§ 1 og 33 samt 1ste og 4de Stykke af »Midlertidige Bestemmelser«.

Stemmesedler i *forseglede Konvolutter* **med fulde Navns Underskrift og Trykkeri** bedes sendte til Kassereren, N. HANSEN, Korsgade 24, 1ste Sal, eller Carl Lunds Bogtrykkeri, Købmagergade 46, inden 22. Oktober.

København, den 12. Oktober 1884. STYRELSEN.

Til førstkommende 7. Novbr. bliver 2 Portioner à 20 Kr. af det Eibeschützske Legat for ældre trængende Typografer til Uddeling. Fortrinet have Typografer, der have lært i Legatstifterens Bogtrykkeri i Fredericia eller høre til det mosaiske Trossamfund.

Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for »Typografernes Hjælpekasser«, bedes sendte til Kassereren, N. HANSEN, Korsgade 24, 1. Sal, inden Udgangen af Oktober Maaned.

København, den 15. Oktober 1884. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

I Aften: **Hundrede-Gilde.** Medlemmerne indbydes til Deltagelse. Der serveres Kalvesteg, Snaps og Bajer à 1 Kr. pr. Kuvert.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

D'Hrr. Lokalforeningsformænds Opmærksomhed henledes paa

at ingen Rejse- eller Arbejdsløshedsunderstøttelse maa udbetales før de i § 38 indeholdte Bestemmelser ere opfyldte, og

at Laan ikke maa gives uden de i §§ 39 og 48 nævnte Tilfælde.

I *Ribe* er C. F. A. ANDERSEN valgt til Formand i Stedet for CHR. HOLST, der er bortrejst. HOVEDBESTYRELSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Odense, ANTON VILHELM VALDEMAR CRONE (udlært i Fyens Stiftsbogtrykkeri den 1. Oktober 1884). CARL JUSTUS ISBRAND TIEDJE (udlært i Fyens Stiftsbogtrykkeri den 1. Oktober 1884).

Kolding, BRUNO SCHEUNEMANN (udlært i Bromberg den 6. Oktober 1882, Medlem af »Unterstützungsverein Deutcher Buchdrucker).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Roskilde, V. MADSEN (sidst arbejdet i Stubbekøbing).

Horsens, PETER BERGMANN (sidst arbejdet i Viborg).

Skanderborg, P. TH. BECKER (sidst arbejdet i Viborg, permitteret fra Militærtjenesten).

Holbæk, A. E. NIELSEN (sidst arbejdet i Odense).

Bortrejste Medlemmer:

Roskilde, L. P. CHRISTIANSEN til Nykøbing paa Falster.

Horsens, HARALD PETER JENSEN.

Udslettede:

Kolding, G. E. G. W. DITTMER.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 31. | København, den 25. Oktober 1884. | 11. Aargang.

Arbejdsforholdene i København.

Der hersker en Del Uro og Bekymring i den typografiske Verden i denne Tid. Sagen er nemlig den, at uagtet vi efter al »menneskelig Beregning« nu skulde befinde os i den travle Tid, hvor Maskinernes Hvæsen og Stønnen skulde faa Hjærtet til at klapre endnu stærkere end sædvanlig hos d'Hrr. Principaler ved Tanken om den store Mérgevinst — saa godt som intet have at bestille. Medens man i Fjor saa vel hele Sommeren som Efteraaret igennem lod disse den moderne Produktions Kælebørn hænge i saa meget som det paa nogen Maade lod sig gøre, maa man nu, hvor netop Sæsonen skulde være paa sit Højdepunkt, indskrænke sig til et Jammerhyl over den fuldstændige Stillestaaen i alle Forretningsgrene og saa for øvrigt give disse Bøndertampe og det andet socialistiske Rak Skylden for Misèren.

Ja, for Misère er der. Det nytter ikke at nægte det. Det typografiske Marked ligner for Øjeblikket en Valplads efter et Slag. Men medens den besiddende Klasse kan trække sig tilbage til Teltene, slaa paa Sværdet og sige: »kommer Tid, kommer Raad«, er den besiddelsesløse, den producerende Klasse et godt Stykke agterude og for mange gælder det Eksistensen.

Men paa samme Gang som denne Forretningsløshed har Tilintetgørelsen af mange Familjer blandt den arbejdende Klasse til Følge, viser den ogsaa den herskende Klasses fuldstændige Mangel paa Ævne til at lede Produktionen. Hver Mand véd, at disse Kriser, som er en Følge af Overproduktion, navnlig bryder ud i de Lande, hvor Produktionen har antaget en stor Maalestok. Og de véd ogsaa godt, at den udviklede Maskinteknik paa samme Tid som den vil bevirke, at Faren for gentagen Overproduktion vokser fra Dag til Dag, vil skabe et besiddelsesløst, kæmpemæssigt Proletariat, som ikke konsumerer og derfor bidrager end yderligere til at disse Marodører slaa Hænderne sammen med et »Hvad skal Enden blive?« Og deres Lærde stikker Hovederne sammen, de vise Fædre spilder deres Nattesøvn for at redde Samfundet og lige meget hjælper det.

Nu og da sætter de en af disse Demonstrationer »for det arbejdende Folks Vel« i Scene, snakker vidt og bredt om Humanitetens Aarhundrede, men det hele bliver kun saadan en lille parlamentarisk Komedie *en famille*.

Nej, saa gaar man ganske anderledes til Værks her i dette for sin Koldblodighed saa berømte Land. Og det er en lige saa nem som praktisk Fremgangsmaade, man anvender: at se til. Forstaaelse af de nuværende Tingenes Tilstand har de ikke — saa vilde de nok forsøge at lappe paa den — de véd kun, at det er skidt og at det efter al god dansk Logiks Regler først maa være skidt, før det kan blive godt. Men foreløbig trøster de sig med, at Vorherre nok holder sin skærmende Haand over det lille Danmark og saa — ja, saa har de jo for Resten Principalforeningen — og den er ikke til at kimse af; thi for det første er Alderdommen der — alias Visdommen — og for det andet skal nok de unge Ærgjerrigheder, — alias Intelligensen —, nok give Besked om, hvorledes saadan en Smule socialt Spørgsmaal skal løses.

Men der er ogsaa en anden Faktor: »Den typ. Forening«. Det er en rigtig godmodig og skikkelig Forening; undertiden gør den nok Fortræd, men det er saa sjældent, at man skulde tro, at det var af Vanvare. Dens Fejl er kun den, at den absolut vil holde paa sin borgerlige Ære og være faglig, men den Tid kommer ogsaa nok, hvor den af Forholdene tvinges til at tage Skeen i en anden Haand. Naar man sér paa dens Arbejdsløshedskasse skulde man tro, at den Tid ikke var saa fjærn, thi det er nogle meget betænkelige Tal den møder op med. Denne for Arbejderne i organisatorisk Henseende forøvrigt nødvendige Kasse, har i Tidsrummet 1881—1884 understøttet 129 Arbejdere, fordelt paa følgende Maade:

1881	1882	1883	1884
10	23	20	73

og for at d'Hrr. Principaler har kunnet haft noget at vrage imellem har den i alt understøttet i 325 Uger saaledes fordelt:

1881	30 Uger	Kr. 120.
1882	57 —	— 228.
1883	52 —	— 312.
1884	186 —	— 1696.

Ganske vist er for 1884' Vedkommende ogsaa medregnet de paa Grund af Tarifens Indførelse udbetalte

Understøttelser, men Faktum er, at 1884 allerede nu udviser et lige saa stort Antal Arbejdsløse som hele 1882, hvor Højdepunktet er naaet, og at Københavns Typografer samtidigt som de for deres Organisations Skyld maa gøre disse Ofre, *opretholde den ledige Arbejdskraft og saaledes sørge for, at d'Hrr. Principaler stadig har Arbejdskraft disponibel.* Det er en Følge af Systemet, det er uundgaaeligt nødvendigt, saa længe man ikke tager Tyren ved Hornene og ikke angriber det nu herskende System i dets Rod. Og Kapitalismen skal nok være Mand for at skaffe saa megen overflødig Arbejdskraft som muligt; thi baade Maskinerne — hvis Brugbarhed i Praksis jo kun er et Tidsspørgsmaal — og Lærlingeuvæsenet skal nok gøre Kaal paa den Smule Indflydelse, Fagforeningerne har, hvis disse ikke optræde energisk og bestemt. Lad »Den typ. Forening« udarbejde statistiske Tabeller, saa at baade den ene og den anden Part kan se, hvordan Tilstanden er, lad den endvidere sætte noget ind paa at faa en Formindskelse af Arbejdstiden; men lad den fremfor alt huske paa, at Fremtidens økonomiske Spørgsmaal ikke lader sig løse ved smaa bitte Reformer, men at der fordres en selvbevidst og organiseret Arbejderstand for at kunne føre Kampen til Ende.

V. P.

Paa Krigsfod.

Der er Uro i Lejren. Indbyrdes spørger man hinanden: Lever vi paa Krigsfod med vore Allierede? Kan et Angreb fra den Kant ventes — af hvad Grund? Er vi sikre paa vore egne — paa dem alle? — — Spørgsmaalene er forskellige, Svarene er kun Gisninger; maaske er det hele ingen Ting — men Uroen er der!

Er »Den typografiske Forening« krigerisk stemt? Ingensinde mindre end nu. Underhandlingerne om den ny Tarif forløb fredeligt — et Par Strejfskud med løst Krudt har intet at sige. At vi viste en Flok af vore egne ud af Lejren, det var vi nødt til i Følge Betingelserne for Tarifens Vedtagelse. Alt vilde have gaaet godt, dersom bare ikke Kancelliraad F. H. SCHULTZ havde villet ligne Doktor Stockmann, Henrik Ibsens »Folketjende«: »Den Mand er stærkest, som staar mest alene!« — Men til Uheld for os vilde Kancelliraaden være den stærkeste Mand og staa alene, til Uheld for Kancelliraaden vilde JUL. BEHREND, Fru RASMUSSEN (Volkersens Trykkeri) og CARL ANDERSEN ogsaa være stærke. Men Kancelliraaden var alligevel den stærkeste; han kunde give sine Folk en Pensionskasse og binde dem i et nyt Stavnsbaand. Det var ogsaa denne Kasse, F. A. PETERSEN havde Kig paa, da han skyndte sig at tage Arbejde i det blokerede Rigsdagssætteri; han behøvede det ikke, han havde baade Hus og Penge; men Pengene nænte han ikke at bruge — han var Samler, han brød sig ikke om at være stærk, han vilde være original, fiske i rørt Vande i Haab om paa grønne Hoser at kunne liste sig hen til Schultz's Pensionskasse og gæmme sine egne Penge, for at hans Slægtninge Dagen efter hans Død kunde gøre sig en glad Dag paa hans Regning.

»Foreningen af danske Bogtrykkere« og »Den typografiske Forening« har sluttet en Alliance; den gælder egenlig kun de financielle Interesser; det er en Fejl, men vi vil haabe, denne Fejl snart kan ændres. Men først maa vi og vore Allierede vise hinanden mere Aabenhjærtighed, saa den gensidige Mistænksomhed, som nu syntes at være til Stede, kan forsvinde.

Hvad vil »Den typ. Forening«? — Følge med Tiden — gaa fremad! Men i flere Punkter maa vi fordre vore Allieredes Bistand. Vi alene kan f. Eks. ikke skabe en dygtig og intelligent Stand.

Da »Den typ. Forening« for en tretten Aar siden paa »Enighedsværn« fejrede sin første Aarsfest, samledes Principaler og Typografer i en venskabelig Kreds; der blev sunget en Sang for Principalerne, der blev holdt Tale for dem, hvori det Ønske udtaltes, at der altid mellem Principal og Arbejder maatte være fælles faglige Interesser. I Reglen mener man ikke det halve af, hvad man siger i en Skaaltale; men dette Ønske var ærlig ment. Det gik ikke i Opfyldelse; Principalerne dannede sig en Forening, hvis Formaal var at tilintetgøre vor Forening; dette lykkedes naturligvis kun til Dels: Forbundet blev splittet, men som Fugl Føniks steg op af Flammerne, saaledes fremstod der straks en ny Forening af den gamle. Saaledes vil det altid gaa. Man kan aldrig helt tilintetgøre en Fagforening, man kan svække den — men kun for kortere eller længere Tid. Kancelliraad Schultz var den Gang Typografernes bitreste Fjende, han var virksom, han skrev tyske Korrespondancer, som det var en Fornøjelse at læse. Da hans Arbejdere efter det tabte Slag vendte tilbage, forbød han dem at være Medlemmer af den ny Forening; lidt efter lidt listede imidlertid en og anden af dem sig ind i Foreningen, tilsidst havde vi dem alle — paa dem nær, vi selv havde stænget ude. Kancelliraaden var bleven lidt blød om Hjærtet, han var endog ved sit Trykkeris Hundredaarsjubilæum lige ved at blive populær, — saa var det han fik den kedelige Ide, at ville være stærk Mand.

Som sagt, »Den typ. Forening« er ikke krigslysten, men »Foreningen af danske Bogtrykkere« (i hvilken nogle af dens Medlemmer for ikke lang Tid siden stillede Forslag om en gensidig Tilnærmelse mellem de to For-

eninger, men som karakteristisk nok blev forkastet) synes aldrig at have forladt sit egenlige Hovedformaal: at passe paa »Den typ. Forening«s Bevægelser og holde den i Skak, og derfor er det, man faar en Følelse af, at disse to Foreninger, skønt for Tiden allierede, dog lever paa Krigsfod. n.

En ny Profet.

En Korrespondent, der gentagne Gange i forskellige Provinsblade har været paa Nakken af os, har atter fornylig været paa Spil. Denne ærede Samtidige har nemlig ogsaa fortalt sin uforgribelige Mening om Arbejdsnedlæggelsen i Rigsdagssætteri, der kurz und bündig lyder saaledes:

»Den seneste Strejke paa Rigsdagssætteriet vil upaatvivlelig ogsaa føre til Nederlag, ligesom den typografiske Strejke i »Jyllandsposten«. Sætterne opnaa overhovedet ved deres uvillige og opsætsige Holdning kun, at Arbejdsgiverne gør dem overflødige ved Anskaffelse af Sættemaskiner!«

At Skruen er en nødvendig Følge af den ny Tarif — at en Undladelse af den vil have en øjeblikkelig Opsigelse af Tarifen til Følge *fra »Foreningen af danske Bogtrykkere«s Side* og at vi har Valget mellem at lukke dette Trykkeri eller at faa en stor Skrue *over hele Linien* (thi godvillig giver Sætterne næppe deres nye Arbejdsordning fra sig, dertil har den været for dyrekøbt) — alt dette generer ikke Korrespondenten; han kører væk paa Liren om Sætternes uvillige og opsætsige Holdning over for Principalerne, og om de Repræssalier, dette stakkels betrængte Folkefærd har set sig nødsaget til at tage — nemlig at ty til Sættemaskinerne — for at gøre hine overflødige.

I 1876 fortalte Hr. M. Gjørup i »Illustreret Folkeblad« — under Rubriken: »Hvad der falder mig ind« — sin beundrende Samtid: at Sætterne ved deres ubillige og opsætsige Fremfærd — Skruen — havde tvunget Principalerne til at tage kvindelige Sættere, samt hvilken velsignelsesrig Virksomhed disse alt nu udfoldede — til Skam og Skade for Sætterne, som havde ladet sig forlokke af disse fæle røde Socialister, og nu til Straf maatte gaa brødløse! Hvad er der nu blevet af denne velsignelsesrige Virksomhed? Ja, mærkværdigt nok, Hr. Gjørups Opus fra Anno 76 og den ubenævnte Provinskorrespondents do. fra 84 gaar op i en højere Enhed; »Velsignelsen« er bleven billig Arbejdskraft ved de Sættemaskiner, der nu opstilles som nye Skræmmebilleder, og den har forvandlet de Trykkerier, hvor den udgød sig, til store Svibelfiskbunker — den har af denne Grund gjort Arbejdsgiverne led og ked af denne Virksomhed, saa ked, at selv Kancelliraad Schultz vist næppe, hvordan end Forholdene i Rigsdagssætteriet udvikler sig, vil tage til Takke med Kvinder — vel næppe en Gang ved de bestilte Maskiner — og dog var det nok ham, der særlig den Gang havde inspireret Hr. Gjørup!

Naar »Socialdemokraten«, der har stillet sig saa forekommende til vor Sag og vort Fag, har troet at burde ledsage denne Korrespondance, der vel, ligesom de tidligere fra samme Tønde, ogsaa har været optagen i Venstreblade, med nogle ironiske Bemærkninger til de konservative Typografer, da forstaar jeg, oprigtig talt, ikke, hvad Nytte de gør; thi en anonym Korrespondents falske og usande Udgydelser — hvad enten de i Provinserne fremtræder under Mærket »Korrespondance fra København« eller i København under Mærket »Selim« — har, efter min Mening, intet som helst med vore politiske Meninger at bestille. H. P. Lassen.

Forskelligt.

Arbejdsnedlæggelsen i Rigsdagens Sætteri gaar sin rolige Gang, dog er der siden forrige Uge kommen to »Schustere« til, nemlig Peter Petersen Ceder og Carl (eller Christian) Jensen. Den førstnævnte har, saa vidt os bekendt, indtil Slutningen af Marts Maaned været en Slags Ekspedient ved et af Bladene i Ringkøbing, hvorefter han har ligget i Militærtjeneste og er nu, ved Siden af at være Skruebrækker, tillige Korrektør ved »Politiken«. Den anden skal tidligere have været Forlagsboghandler og Skuespiller i »Thalia« og i »Frederiksberg Morskabstheater«. Heller ikke disse to er Medlemmer af »Den typografiske Forening«. Efter Sigende ventes der to Skruebrækkere fra Rønne, ligesom der ogsaa paastaas, at en tredje Bornholmer, der for Øjeblikket aftjener sin Værnepligt som Militærarbejder, skal have mældt sig til Tjeneste som Blokadebryder. Et af vore Medlemmer, Hansen-Heyde, som for Øjeblikket gaar ledig, har været i den Grad forhippet paa at gøre sig værdig til Benævnelsen »Skruebrækker«, at han endog 2 Gange har søgt Plads i det blokerede Rigsdagssætteri, uden dog at faa sit Ønske opfyldt. At han paa Grund heraf maa udelukkes af Foreningen, er en Selvfølge. — Nogle af de strejkende Sættere henvendte sig i Begyndelsen af denne Uge til Kancelliraad Schultz for at faa udbetalt det Tilgodehavende, som de havde den Formiddag, de nedlagde Arbejdet, og som de havde beregnet efter den hidtidige Betalingsmaade. Hr. Kancelliraad Schultz vilde imidlertid kun udbetale dem den Værdi, Satsen havde i Følge den Schultziske Tarif, hvilket Tilbud Sætterne selvfølgelig ikke kunde modtage, og de kommer sandsynligvis til, hvis de ikke vil

søge deres Ret ved Domstolene, at forære Hr. Kancelliraaden deres fortjente Penge. — I »Social-Demokraten«s Søndagsnumer stod den Meddelelse, at én af Skruebrækkerne skulde hedde NIELSEN og at han almindeligt gik under Navnet »Generalen«. Det viste sig imidlertid, at der her forelaa en Navneforveksling, idet vedkommende Meddeler havde faaet den fejlagtige Oplysning, at det var Hr. ANTH. NIELSEN, der havde begyndt, medens det i Virkeligheden var CEDER, der var ment.

— Hundrede-Festen i Sangforeningen havde i Lørdags Aftes samlet saa mange, som Køhlers store Sal kunde rumme. Efter Maaltidet var der et vellykket Punschebord, ved hvilket Livligheden til Tider antog en fuldstændig jublende Karakter. Efter Afsyngelsen af en i Dagens Anledning skreven Sang talte ALB. AUENER, og under uafbrudt Munterhed vekslede nu Taler og Sange. V. HINDSBERG, der er kommen hjem fra Rom, modtoges med en Sang, og havde selv skrevet en »Rejsebeskrivelse« paa over en Alens Længde. Der holdtes Taler af DECHER, EMIL PETERSEN, der takkede for en Skaal for »Den typografiske Forening«, VALD. CARLSEN, C. V. AUENER, HINDSBERG, Kapelmusikus GULDBRANDSEN, WENNSTRØM SEN. o. m. fl. En gemytlig Slutningsvise af »Gum« maatte straks synges *da capo*. Endskønt man først skiltes henad Morgenen, var Afskeden tung; men den Aften vil blive erindret længe. -r.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

Trykker FRED. KNUD MADSEN (Medlem af »Dansk typ. Forening« sidst arbejdet i Thisted; arbejdsløs).

FRITZ BERG (udlært 1. Oktbr. 1884 hos Hvidberg; Hvidberg).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDELUKKET.

HANSEN-HEYDE for at have søgt Arbejde i Rigsdagssætteriet, endskønt han har været vidende om, at dette er blokeret.

STYRELSEN.

Blokerede Bogtrykkerier.

Schultzs Trykkeri med dets Filial **Rigsdagssætteriet, Jul. Behrends, Carl Andersens** og **Volkersens** Trykkerier. STYRELSEN.

D'Hrr., som ved deres Bortrejse herfra Byen har modtaget Laan af »Den typografiske Forening«, opfordres herved til snarest muligt at indbetale dette, i modsat Tilfælde vil der blive foretaget Skridt hos de Foreninger, hvis Medlemmer de er for Øjeblikket.

Typografernes Hjælpekasser.

Ved den Dags Dato af Undertegnede foretagne Optælling af Stemmesedler vedrørende Konfirmations-Spørgsmaalet var afgivet 362 Stemmer. Heraf stemte 187 med Ja for Forslaget og 175 imod samme.

To Stemmesedler, lydende paa Hr. Metscher og Einar Svendsen, kunde ikke tages gyldige, da Vedkommende ikke har betalt Indskud eller Bidrag til Hjælpekasserne.

København, den 22. Oktober 1884.

N. HANSEN. CARL LASSEN.

Til førstkommende 7. Novbr. bliver 2 Portioner à 20 Kr. af det Eibeschützske Legat for ældre trængende Typografer til Uddeling. Fortrinet har Typografer, der har lært i Legatstifterens Bogtrykkeri i Fredericia eller hører til det mosaiske Trossamfund.

Ansøgninger om dette Legat, stilede til Bestyrelsen for »Typografernes Hjælpekasser«, bedes sendte til Kassereren, N. HANSEN, Korsgade 24, 1. Sal, inden Udgangen af Oktober Maaned.

København, den 15. Oktober 1884. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Af Hensyn til Koncerten den 16. Novbr. bedes alle Sangerne indstændigt om at møde hver Lørdag til Øvelsen. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Paa given Foranledning meddeles, at Laan (§ 39) til Foreningens Medlemmer kun kan gives saadanne, som rejser i Plads indenfor Foreningens eget Omraade, da der ikke haves Gensidighed med nogen Forening angaaende Tilbagebetaling af Laan.

Gensidigheden med »Unterstützungsverein für Buchdrucker in Krain« er overført paa »Verein der Buchdrucker, Lithographen und Steindrucker Krains«.

I Hendhold til de Oplysninger, som foreligger angaaende VALDEMAR LUDV. HENRIK LARSENS Udslettelse af Lokalforeningen i Middelfart — »Typogra-Tidende« Nr. 28 —, meddeles herved, at Udslettelsen ikke var lovlig, og Vedkommende er atter indtraadt i sine Rettigheder.

HOVEDBESTYRELSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Nestved, VICTOR PETERSEN (hjemkommet fra Militærtjenesten).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Nestved, JACOB JENSEN (sidst arbejdet i Stubbekøbing).
Nykøbing p. F., L. P. CHRISTJANSEN (sidst arbejdet i Roskilde).
Nestved, N. C. TOBIESEN (sidst arbejdet i Ringkøbing).
Roskilde, TH. A. HERMANSEN (sidst arbejdet i Aabenraa).

Bortrejste Medlemmer:

Nestved, P. CHRISTENSEN til København. NIELS JOHAN VENDT til København.
Thisted, F. K. MADSEN.
Ringkøbing, N. C. TOBIESEN til Nykøbing p. F.
Randers, NICOLAI CARL NIELSEN til Ribe.

Udslettede:

Ringkøbing, MADS CHR. MADSEN.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 32. | København, den 1. November 1884. | 11. Aargang.

Post festum.

En Fest var det. Efterhaanden som man fik Sagens Betydning slaaet fast — thi her hjemme bruger vi lang Tid, førend det skér — steg Graderne for hvert Stadium, indtil man naaede Kogepunktet. Og da saa den mærkelige Afstemning var falden, gned man sig i Hænderne og udstødte et dybt Suk. Man følte sig saa usigelig lettet. Thi tænk, om det forfærdelige var skét! Tænk om dette socialistiske Krapyl ogsaa havde boret sig ind her og spredt Ufred og Splid i denne Forsamling af veltilfredse, nøjsomme Borgere.

Denne Konfirmation er virkelig en meget mærkelig Sag. Man skulde ikke tro, at den Slags Ting kunde fremkomme i det Herrens Aar 1884. Det er forstaaeligt, at man i Lande, hvor Avtoriteterne paa en ganske anden Maade end her bemægtiger sig det sociale Spørgsmaal og ligefrem gør Fag- og Sygeforeningernes Bestaaen afhængig af, at de arbejder med Statens Billigelse; det er forstaaeligt, at Arbejderne dér søger at værne om deres Kasser. Og dog sér vi i Tyskland, at Arbejderne i rigtig Forstaaelse af de nuværende Produktionsforhold sætter alt ind paa at bevare de frie Sygekasser i Stedet for de af Staten garanterede. Men, som sagt, i sin Orden er det, at man dér, hvor man ved det herskende Partis bundløse Skændighed lever under Undtagelseslove, søger at skaffe sine Kasser den fornødne Garanti, selv om det skér paa Bekostning af Selvstændigheden. Men topmaalt enfoldigt og i Strid med Arbejdernes helligste Interesser er det, naar Arbejderne af egen fri Vilje søger at tvinge enkelte Led af deres Organisation ind under en Kontrol og en Anordning, som absolut vil hindre Kassernes Udvikling og desuden er et ligefremt Indgreb i Medlemmernes Selvbestemmelsesret.

Ganske vist gør de *12* ingen Sommer. Det kan vel endog være tvivlsomt, om de høje Foresatte vil udføre det allerunderdanigste Ønske; skønt den herskende Klasse nok skal vide at forfølge sine Interesser, hvor den kan. Bedre vilde det have været, hvis de typografiske Arbejdere ved at forkaste denne latterlige Sag, havde sparet de 187 for den Ydmygelse, *hvis* de nu bliver afvist. Men selv om d'Hrr. skulde faa Alterens Sakramente baade til dem, som vil have det, og til dem, som ikke vil have det, saa er det en Sag, som Fremtiden nok skal klare. Der er noget, som hedder Udviklingen, og den er ikke til at spøge med; den har skyllet saa meget væk — og de 12 vil saamænd ogsaa gaa med i Løbet.

Nej, saa er det langt lærerigere at se, *hvem* det er, der har stemt for denne famøse Ansøgning. Det er altid rart at kende sine Folk — og da især for den arbejdende Klasse. For det første var det dem, som hører til den Slægt, der er i Færd med at forsvinde. De syntes dog, at de skulde gøre denne Krampeanstrængelse, og man kan jo i Grunden ikke fortænke disse gamle Mennesker i, at de betænkeligt ryster paa Hovedet af Tidens »nivellerende Tendenser«. Det kneb ganske vist for dem at komme med til Generalforsamlingerne, men nu, da de fik deres Stemmeseddel saadan lige stukket ind ad Døren, kunde de jo nok overkomme at »redde Samfundet«. De to andre Kategorier af Konfirmationens Missionærer var mere om sig. Det er meget forstaaeligt, at d'Hrr. Dahlquist og Konsorter tudede i det store Horn for at faa Meningsfællerne skrabet sammen; men det er en Gaade, at Medlemmer af »Den typografiske Forening« har kunnet stemme for et Forslag, som, hvis det bevilges, berøver dem al Ret til at have en Mening om deres egne Sager. Det er et Umyndighedsbevis. Man skulde tro, at d'Hrr. var bange for, at Tiden løber fra dem, naar de kan gaa med til en saadan Sætten under Administration. En af deres Befuldmægtigede, Hr. P. CHRISTENSEN, er endogsaa fremkommen med den for et reaktionært Standpunkt passende Udtalelse, at en Fagforening og en Sygekasse havde ganske forskellige Interesser. Sé, sé! Det er maaske derfor, at man i alle faglige Organisationer smelter disse to Ting sammen? Og det er ogsaa derfor, at man i sin Tid foretog Sammenslutningen mellem »Den typografiske Forening« og »De forenede Hjælpekasser«, i den Overbevisning, at disse to Foreninger havde ganske forskellige Interesser! Det er noget ganske nyt. Nej, havde man været af den Mening, var der ingen Sammenslutning kommen i Stand. Det var netop fordi man ønskede at føje et

Led til sin Organisation, fordi man følte, at Udviklingen vilde bringe det dertil, at Arbejderne ogsaa maatte benytte dette Middel i Kampen for deres Eksistens. Eller tror Hr. P. Christensen, at Arbejdersygekasserne, da de begyndte at dannes, udelukkende blev til af rent humanitære Grunde? Ganske vist lader det ikke til, at d'Hrr. har gjort det sociale Spørgsmaal til Genstand for noget dybtgaaende Studium, naar de kan overse, at den moderne Maskinteknik's kolossale Udvikling; Kapitalens absolute Herredømme over Produktionen og som Følge heraf Tilintetgørelsen af Smaabourgeoisiet og dettes Overgang til Proletariat; den mere og mere om sig gribende Overproduktion, som gør en sig allerede nu meget følelig Arbejdskraft overflødig — i Fremtiden vil gøre Fagforeningernes Stilling endnu mere uholdbar og tilsidst tvinge dem til at antage ganske andre Former. Det er Spørgsmaal, som danner Livsnerven i de faglige Organisationer, og hvis Arbejderne udleverer de Vaaben, som de i Fremtiden vil faa rigelig Brug for — og som endog langt fra vil række til — da er det det samme som at overgive sig paa Forhaand. Men Friheden! udbryder Hr. P. Christensen pathetisk! Ja vel, Friheden! Vi kender Lyden af denne Trompet. Man har nu blæst paa den i saa mange Aar, at man skulde tro, at de selv kunde mærke de skrattende Toner. Men hvis Hr. P. Christensen endelig vil blæse efter de Noder, saa skulde han dog først faa den rigtige Takt angivet. Thi at tale om Friheden, naar man samtidigt anbefaler at binde fremtidige Generationers Hænder saaledes, at de maa sige Ja og Amen til det, hvad deres Bedstefædre har ment — det kan Hr. P. Christensen ganske vist faa ug for i »Dagbladet« og »Avisen«, men de typografiske Arbejdere vil nok i Fremtiden betakke sig for en saadan Difinition af Friheden. Det er ikke nok at tale »smukt og kønt« — ikke en Gang for Hr. P. Christensen. I vor Tid gælder det om at forstaa, at den moderne Industri kun staar ved Begyndelsen af sin Udvikling, og at det ikke vil vare længe, inden den strækker sine Kæmpearme ud og skaber Forhold, som den arbejdende Klasse mindst af alle maa staa uforberedt lige over for.

Den anden Kategori af Konfirmationens Apostle er den, som absolut vil Arbejderorganisationerne til Livs. Vi behøver ikke at spilde mange Ord paa dem. Det er saadanne ynkværdige Stakler, som er værst mod sig selv. Ganske komisk er det, at de sammen med dem, som ovenfor udviklet, savner Forstaaelsen af det sociale Spørgsmaal, i Reglen gaar den politiske Reaktions Ærinde. De figurerer som de braveste Medlemmer i Højres-Arbejder (!) og Vælgerforening, ved Grundlovsfester bliver de, ligesom Vildmændene i det danske Vaaben, brugte til at trave paa hver Side af Partiets Fane, og til daglig roses i de reaktionære Organer. Dem kender vi. Spændt ind som de er i Underdanighedens Livrem, tror de, at de kun kan mele deres Kage, naar de smør tykt paa og spiller de rigtig sande og tro Arbejdere. De smisker og smasker til de kan bore sig ind et Sted og saaledes begynde Propagandaen for disse ædle og smukke Ideer. Men én Gang bliver det dog Rutschbane for dem: naar de bliver gamle. Thi den moderne Industri kender ikke noget til Medfølelse. Naar disse Tosser har gjort »deres Pligt« ɔ: naar de har slidt saa meget i det, at de gamle Fingre nægter at gøre Tjeneste og deres Mérfortjeneste er blevet stukket i andre Lommer, saa bliver de lagt til Side, som rustne Vinkelhager. Og saa faar de igen med Renter, hvad de har gjort mod deres Kammerater. Reqviescant.

V. P.

Vore Fjender.

Ved Hjælp af »Den typ. Forening«s Fjender — »Trykkerforeningen«, nogle Ikke-Medlemmer og Udstødte — lykkedes det vore konservative Medlemmer med 12 Stemmers Flertal at faa vedtaget at søge kgl. Stadfæstelse paa §§ 1 og 33 i »De forenede Hjælpekasser«s Love. I og for sig er det vel ingen Ulykke, her er sket, ingen ful List er derved forhindret, ingen voldsom Omstyrtelse af det bestaaende er forebygget; thi hvis Modstanderne af Stadfæstelsen havde haft saadan ondt i Sinde, saa maatte de rigtignok ogsaa have været i Besiddelse af en mageløs Taalmodighed, de kunde jo ikke gøre sig noget Haab om at opleve den Tid, hvor de kunde samle saa mange Stemmer, at de kunde forandre disse Paragrafers Formaal. Modstanderne af Stadfæstelsen har kun fundet det latterligt at gøre sig selv umyndige, at ligne Børn, der straks maa putte deres Ører i Grisen, for ikke at give dem ud til Slikkeri. Men nu har jo de Konfirmationsvenlige faaet deres Vilje, der kommer en Laas for Pengegrisen, Frygten for det røde Spøgelse er foreløbig forbi, de kan atter trække Vejret til der kommer en anden Bussemand — der bør ikke tales mere om dette lidt barnagtige Indfald.

Hvem der særlig er glade over Afstemningens Udfald er naturligvis dem, der i denne Sag har været i Kompagni med en Del af vore Medlemmer, men for hvem ellers »Den typ. Forening«s Døre er lukkede, og »Trykkerforeningen«. Det er sagt saa mange Gange, men enhver maa indrømme det, og »Trykkerforeningen«s Medlemmer, med hvem vi naturligvis daglig arbejder sammen i al Venskabelighed, indrømmer det selv: Trykkerforeningen er en Latterlighed; at Typograferne deler sig i to Foreninger med selv samme Formaal er

latterligt. Men Grunden til Adskillelsen er forstaaelig nok, og kan let forklares ved et Billede fra Hverdagslivet. Jeg har en Ven, med hvem jeg spiser, drikker og solder. Pludselig kommer han i Pengeforlegenhed; af Frygt for, at han skal bejle til min Pengepung, trækker jeg mig tilbage fra ham; ser jeg ham paa Gaden, drejer jeg hurtigt om Hjørnet eller smutter ind i en Port. og naar han atter er kommen ud af Kniben, skammer jeg mig for at slutte mig til ham igen — jeg søger mig heller en anden Ven, med hvem jeg kan spise, drikke og solde. — Saaledes er det gaaet til. Da Trykkerne i 1876 meldte sig ud af vor Forening for at slippe for at betale det forhøjede Kontingent, skammede de sig for at komme tilbage, da vi havde overstaaet Krisen, de lavede sig selv en Forening med samme Formaal som vor. »Den typ. Forening« har flere Gange rakt Haanden ud til Forsoning og lovet at glemme; men »Trykkerforeningen« skammer sig bestandig. — Det er dog, som sagt, ikke Flertallet i »Trykkerforeningen«, der strider imod, flere af disse er endog Medlemmer af vor Forening, men bemærker rigtigt nok, at naar der er en Trykkerforening, vilde det blive betragtet som ukollegialt, ikke at give sit Medlemsbidrag dertil, selv om man kun kommer i Foreningen, naar den holder Maskerade eller Børnefest med Juletræ; det er kun et Par af de gamle Trykkere og Bestyrelsen, der kæmper mod en naturlig Sammenslutning af alle hæderlige typografiske Arbejdere, og især gør dens Formand, Hr. Dahlquist sit til at bevare en selvstændig Trykkerforening, for at have den Ære at være Formand for alle Trykkere. Det viste han ved de sidste Generalforsamlinger i Hjælpekasserne; han var Trykkerforeningens og Konfirmationsvennernes vigtigste Taler. Som Taler er han lidt vild, hvad han er som Tænker véd jeg ikke. Baade da Sammenslutningen mellem »Den typ. Forening« og »Hjælpekasserne« blev vedtaget og da den kgl Stadfæstelse blev debatteret forløb han sig flere Gange og blev kaldt til Orden, men indrømmede hver Gang, at han havde talt over sig og gjorde meget pænt en Undskyldning.

Hr. Dahlquist er dog en ærlig og aabenhjærtig Fjende, vore skjulte Fjender er værre; det er dem, der fortæller usandfærdige Historier om os i Dagbladene, kalder os Socialister og raader Myndighederne til at fratage os de en Gang givne Rettigheder, og disse Fjender opnaar næsten altid det modsatte af, hvad de tilsigter. Typograferne har maaske en Gang været radikale; de var de første danske Arbejdere, der gjorde Strejke — 1848 —; nu er vi besindige, frygtelig besindige; men øves der Vold mod vor Forening, mod vor Frihed, er det ikke umuligt, at Flertallet af Typograferne stemmer for at slutte sig til det socialdemokratiske Arbejderparti, selv om de i et og andet har en afvigende Mening. — Hvorfor nogle Provinsredaktører har ladet deres Korrespondent opvarte med en usandfærdig Meddelelse om de københavnske Typografers Strejke, er ikke let at forstaa. *De* maatte dog vide, at Korrespondenten enten skriver om noget, han ikke véd Besked om, eller ogsaa mod bedre Vidende; men maaske vi ogsaa skal regne Provinsprincipalerne, som dog næsten alle er Medlemmer af »Dansk typ. Forening«, til vore Fjender.

Amon.

Korrespondance.

Aarhus, den 24. Oktober 1884.

Paa forrige Møde i Lokalforeningen vedtoges, at der for Fremtiden skulde føres Forhandlingsprotokol og at Referater af Møderne skulde indsendes til Optagelse i »Typograf-Tidende«. Ordinær Generalforsamling afholdtes saaledes i Aftes med Dagsorden: *Regnskabet fremlægges*. Skønt Mødets Begyndelse var fastsat til Kl. 8, blev dette dog først paabegyndt efter Kl. 9, og selv da havde der kun indfundet sig faa Medlemmer. Til Sekretær valgtes Undertegnede. *Regnskabet godkendtes* saa godt som uden Diskussion. Lokalformanden udbad sig Tilladelse til for Medlemmernes Regning at maatte lade »Typograf-Tidende« omdele paa de forskellige Trykkerier, da den hidtil fulgte Skik, selv at besørge dette, forekom ham for tidsspildende. Det vedtoges derfor, gennem Postvæsnet — eller paa billigste Maade — at lade Trykkerierne tilstille Bladet. Dernæst rettede et Medlem Forespørgsel til Formanden for »Dansk typografisk Forening« om, hvorvidt det var tilladt at lade sig visere fra Aarhus til Kallundborg. Formanden henviste Forespørgeren til Lokalformanden, der her maatte handle efter egen Konduite; fandt den Rejsende sig forurettet ved muligvis ikke at blive viseret til Kallundborg, maatte han klage til Hovedbestyrelsen, som saa skulde tage sig af Sagen. Efter nogen Diskussion pro et kontra kom man til det Resultat, at man ikke kunde nægte noget Medlem Tilladelse til over Kallundborg at rejse til København, og mente man, at Rejseunderstøttelsen passende kunde sættes til 4 Kr., da Rejsen pr. Dampskib kostede 3, hvorefter Lokalformanden lovede at ville rette sig. Forinden Lokalformanden sluttede Mødet, vilde han minde om de strejkende Kolleger i København; det forekom ham, at særlig de aarhusianske Typografer her burde træde hjælpende til. Forslaget vandt udelt Tilslutning, men da flere Medlemmer udtalte, at de Strejkende understøttedes af »Den typ. Forening«s Kasse, og at der som Følge deraf vist næppe var Pengemangel for Øjeblikket, lod man foreløbig Sagen bero.

Michael Jensen.

Forskelligt.

Som det fremgaar af Bekendtgørelsen fra »Den typ. Forening«s Styrelse har denne afsluttet Gensidighed med »Reshjelpskassa för typografer och stilgjutare« i Stockholm. Nævnte Kasse, der blev oprettet den 1.

April d. A., paabegyndte sin Virksomhed d. 1. Oktbr. og tæller nu 900 Medlemmer i 25 Afdelinger i følgende Byer: Nyköping, Wexiö, Ystad, Sundswall, Kristianstad, Söderhamn, Upsala, Hernösand, Göteborg, Jönköping, Linköping, Kalmar, Karlstad, Örebro, Motala, Vesteräs, Norrköping, Hudikswall, Östersund, Lund, Enköping, Gefle, Helsingborg, Karlskrona og Sköfde. Vi glæder os oprigtigt over, at vore Kolleger hinsides Sundet nu endelig ogsaa er traadt ind i de organiserede Arbejderes Rækker og ønsker dem til Lykke med deres Forening; forhaabenlig varer det ikke ret længe, inden Kassen udvider sit Formaal til ogsaa at omfatte Spørgsmaal af mere social Betydning.

— Da der for Øjeblikket hersker temmelig megen Arbejdsløshed blandt vore Kolleger i København, anmodes Provinskollegerne om, saa vidt muligt foreløbigt ikke at komme her til Byen; de udsætter sig ellers let for at komme til at gaa ledig i længere Tid.

Den typografiske Forening.

D'Hrr. EMIL PETERSEN og H. P. LASSEN har *nedlagt deres Poster som Styrelsesmedlemmer;* dog vil de vedblive at fungere, indtil Erstatningsvalg er foretaget. Vi har forøvrigt modtaget følgende Motivering:

Undertegnede Medlemmer af Styrelsen for »Den typ. Forening« nedlægge herved deres Hverv.

Grunden til denne Handling i dette Øjeblik er ikke den, at vor Interesse for Foreningen og dennes Anliggender er kølnet, saaledes at vi ikke ville eller kunne paatage os det med vor Stilling forbundne ikke ubetydelige Arbejde, ej heller er det Mangel paa Mod til at se den nuværende faretruende Situation under Øje; — den er en nødvendig Følge af den Afstemning, Hjælpekasserne i forrige Uge har afholdt over den kgl. Stadfæstelse.

Hjælpekassernes Stilling til »Den typ. Forening« er ikke kun at være en Sygekasse for »Den typ. Foren.«s Medlemmer — den er mere, thi den er en Del af den typografiske Organisation; — den er et typografisk Samfund med særegen Kapital og Forvaltning, som har Medlemmer og til Dels Formaal i Fællesskab med »Den typ. Foren.« Et Nederlag i den ene Forening vil om ikke direkte have et Nederlag til Følge i »Den typ. Forening«, saa dog i alle Tilfælde betydelig svække vor Stilling i denne, — da i denne Sag ca. 100 Medlemmer af sidst nævnte Forening — og deriblandt flere, hvis Ord have megen Vægt i »Den typ. Foren.« — have stemt imod os.

Foreningens nuværende alvorlige Stilling fordrer med bydende Nødvendighed, at de Mænd, der lede Foreningens Anliggende, bæres oppe af *alles* Tillid; da vi imidlertid ikke alene selv have taget ivrig Parti i den omhandlede Sag, men endog formaaet vore Kolleger i Styrelsen til at træde op med os, saa se vi ikke rettere, end at det er os to, der maa tage Konsekvenserne, at træde tilbage.

Vi kunne saa meget bedre gøre dette Skridt, som der ikke ved vor Afgang vil blive Tale om et Skiften-System; den Norm, der har været den ledende for os vil selvfølgelig blive fulgt med Energi af det Styrelsesflertal, der bliver. Under disse Omstændigheder kan et Personskifte paa ingen Maade virke svækkende paa Foreningen eller dennes Anseelse.

Med Tak til vore Kolleger i Styrelsen for godt Samarbejde og til de Medlemmer af Foreningen, der have valgt og støttet os, særlig i den sidste Sag, nedlægge vi hermed vort Hverv!

Den 30. Oktober 1884.

H. P. LASSEN. EMIL PETERSEN.

NYE MEDLEMMER.

NIKOLAUIS F. WINKELMANN, udlært den 1. November d. A. hos A. W. Henningsen.

NIELS JOHAN NIKOLAVS WENDT (sidst arbejdet i Nestved, Medlem af »Dansk typ. Forening«; arbejdsløs).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDMELDT.

ALBERT CHRISTENSEN.

UDELUKKET.

J. A. HANSEN (for at have taget Arbejde i Rigsdagssætteriet).

Foreningen har afsluttet Gensidighed med »*Svensk Reshjelpskassa för typografer och stilgjutare*« i Stockholm. Vore Medlemmer, der herefter agter at rejse i Sverige, vil af nævnte Kasses Stedforeninger faa en Understøttelse af 33 Øre pr. svensk Mil. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Til Foreningens *Koncert*, der finder Sted Søndag den 16. Novbr. hos Thun, er tilsagt fortrinlig musikalsk Assistance foruden at Hr. Skuespiller DØCKER baade ved Sang og Declamation vil berede Tilhørerne kunstnerisk Afveksling. Efter Koncerten holdes *Assemblée.*

Koret maa i Aften møde præcis. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

I *Assens* er oprettet en Lokalforening med Hrr OTTO SPILCKER som Formand. HOVEDBESTYRELSEN.

Typograf P. CHRISTENSEN fra Nykøbing p. F., som har arbejdet i Nestved, bedes godhedsfuldt opgive sin Adresse til Lokalforeningsformanden i Køge, A. LARSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Køge, THYGE FRANDSEN (sidst arbejdet i Nykøbing p. F.).

Ribe, NICOLAI CARL NIELSEN (sidst arbejdet i Randers).

Bortrejste Medlemmer:

Rudkøbing, Sætter HANS MARIUS HANSEN til København.

Ribe, JØRGEN LINDBALLE, Kolding. BERNHARD NIELSEN.

KUNDGØRELSER.

En Maskintrykker

søger Plads her eller i Provinserne, den søgende har nylig aftjent sin Værnepligt og kan præstere gode Anbefalinger fra tidligere Pladser. Reflekterende bedes inblægge Billet (mrkt. Maskintrykker 128) paa Bladets Kontor i Løbet af 14 Dage.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 33. | København, den 8. November 1884. | II. Aargang.

Post festum!

Ja, der *var* Fest og Feststemning, Begejstring og jublende Bifald; der opførtes et Lystspil, som kaldtes »Fremskridtes Sejr og de Reaktionæres Tilintetgørelse«. Rigtignok var der adskillige, som ikke kunde se det morsomme i Situationen, hvad Slutning Stykket end fik, men som følte sig trykkede ved at være Vidne til en Splid blandt dem, hvis største Styrke er Enighed, en Splid, de ikke kunde afværge, men kun beklage. Men saa kom der uventet en sidste Akt, der forandrede Lystspillet til et Drama, og saa skrev Hr. V. P. en Epilog, hvori han gav sin Fantasi frie Tøjler og blandt andet tildelte mig en Rolle, hvis Størrelse langt overtræffer Virkeligheden, og gav et Vrængebillede af min Optræden, der nøder mig til et Gensvar. Jeg er ikke optraadt agiterende eller med Fuldmagt fra noget Parti, min Virksomhed indskrænker sig til, at jeg en eneste Gang havde Ordet paa Generalforsamlingen for at gøre Rede for min personlige Opfattelse af Sagen, og hvad jeg dér udtalte, tjærner sig et godt Stykke fra Hr. V. P.'s Fortolkning. Jeg søgte nemlig at hævde, at en Fagforening, der kæmper for at opnaa de materielle Fordele, enhver given Tid maatte frembyde Chancer for, og en Forsørgelsesforening som Hjælpekasserne, der giver sine Medlemmer Lejlighed til ved Indskud gennem en lang Række af Aar at sikre sig Hjælp i Sygdom og Alderdom, hver har sit forskellige *Maal*, til hvis Opnaaelse hver maa anvende sine særlige *Midler*. Lige saa nødvendigt det er for «Den typ. Forening» at have frie Hænder overfor sin Kapital og sine Lovbestemmelser for i ethvert givet Tilfælde at kunne handle som Omstændighederne fordrer det, lige saa nødvendigt er det, at en Syge- og Alderdomsforsørgelseskasse giver en fast Garanti for, at den vil være i Stand til at indfri de Forpligtelser, *den* har paataget sig, og at dens Medlemmer trygt kan stole paa, at Værdien af de Rettigheder, de med temmelig betydelige Ofre har tilkøbt sig, ikke afhænger af rene Tilfældigheder. Der er her ikke Tale om modstridende *Interesser;* Medlemmernes Fællesinteresser mødes jo netop deri, at hver af de to Institutioner fyldestgør de særlige Krav, som deres Medlemmer kan stille til dem. Og dette: at hver Forening arbejder med sit bestemte Maal for Øje og anvender de dertil nødvendige Midler, det tillader jeg mig at kalde Organisation — noget, Hr. V. P. næppe bifalder, da han jo tæller mig blandt dem, der ikke har faaet Øjnene op for den ene saliggørende Arbejderorganisation. Forstaas der ved en saadan en Sammenblanding af forskellige Maal og Midler i én Guddommelighed uden paaviselig Udsigt til at naa det, man eftertragter, men muligvis noget helt andet; bliver det reelle Udbytte kun en smukt klingende Tirade om Arbejdernes solidariske Optræden »overfor den moderne Maskintekniks kollossale Udvikling« — da indrømmer jeg, at jeg endnu er blind for Fordelene ved en saadan Ordning. Jeg foretrækker, at Tingene holdes ude fra hinanden, hver paa sin Plads: man understøtter ikke en Syg med en vunden politisk Position, og man kan ikke sætte en Begravelseshjælp som Præmie for vel udført Agitation i politisk Retning. Opfordrer man Arbejderen til at møde med sine Penge for at sikre sig Hjælp i Sygdom og Alderdom, da maa der være Bund i det Svælg, hvori Pengene kastes, og jo fastere Bund jo bedre.

Og hvad min Blæsen Trompet i urette Takt for Friheden angaar, da indskrænker dette sig til, at jeg har udtalt Ønskeligheden af at gøre det til en frivillig Sag, hvorvidt man vil slutte sig til en eller begge Afdelinger af de typografiske Institutioner, med andre Ord: jeg har troet det rigtigt at hævde den individuelle Friheds Ret over for Samfundstyraniet, et Tyrani, som d'Hrr. Socialdemokrater Dag ud og Dag ind bekæmper i det store, men som det lader til, at de selv sætter megen Pris paa at gennemføre i det smaa. Der blev tidligere, og med Rette, anket over, at man for at blive Medlem af Sygekassen tillige skulde indmeldes i Pensionskassen, og nu betragtes det som en Selvfølge, at man kun kan være i »Den typ. Forening«, naar man tillige er Medlem af Sygekassen, og omvendt. Der er dog maaske flere end jeg, der ser en Inkonsekvens i dette, og som endda vil være tilfredse, hvis det maa have heldbringende Følger for vort Samfund.

Det Standpunkt, jeg har indtaget under denne Sag, vedkender jeg mig fremdeles; men jeg har, som sagt,

hverken været Befuldmægtiget eller Konspirator, ligesom det ikke en Gang i Tankerne er faldet mig ind at sætte et saa mægtigt og berettiget Samfundsrøre som den socialistiske Arbejderbevægelse i Forbindelse med Benævnelsen »Krapyl«.

Hr. V. P. siger overlegent: Lad os se, *hvem* det er, der stemte for Konfirmationen. Er det tilladt at spørge: Hvem er han selv? Skulde han engang faa i Sinde — for at bruge hans egne klingende Udtryk — at blæse i en anden Trompet eller at trave som »Vildmand« ved Siden af en anden Fane end den, han nu løfter saa højt, da kan det jo være ret behageligt for ham ikke at skulle være identisk med sit nuværende Psevdonym; men fordrer han Ret til at optrævle andres Ord og Handlinger og gennem Mikroskop søge de Tanker deri, som passer bedst for hans Angreb, saa maa han selv kunne taale at ses med blotte Øjne uden at krybe i Skjul bag et Par Stumper af sin ABC; han risikerer ellers, at man ikke tror paa hans Avtoritet, ja en og anden, som har læst Samfundslære andre Steder end i Typograf-Tidende, kunde maaske være ondskabsfuld nok til at læse Bogstaverne V. P. som noget helt andet end hans borgerlige Navn.

Nej, højstærede Hr. V. P.! De fører en flot Pensel og maler med kraftige Farver — det kan De faa ug. for hos mig, skjønt De vel tillægger min Dom lige saa lidt Betydning som jeg tillægger »Dagbladet«s i denne Sag; men har De et saa overlegent Blik for vore Samfundsforhold og kan De oven i Købet lære os andre stakkels Stympere den rette Takt, saa mød frem, naar Sagerne forhandles, gør Deres Mening gældende, søg at vinde Tilhængere og lad disse Tilhængere lægge deres Lod i Vægtskaalen ved Afstemningerne, men lad ikke, som denne Gang, Deres Visdomsord komme — *post festum*.

P. CHRISTENSEN.

Korrespondance.

Aarhus, Oktober 1884.

I denne Tid, da flere større Principaler peger paa Sættemaskinen som Skræmmebillede for os stakkels Sættere, og mange smaa Principaler, der ikke kan overkomme at anskaffe saadanne kostbare Indretninger, gør deres til at ødelægge Faget ved at antage og »oplære« saa mange unge Mennesker som muligt, for at kunne undvære de »dyre« Typografer, kunde det maaske være paa Tide at gøre Forsøg paa at aabne Øjnene paa de Kolleger, der, tilfredse med at de selv *i Øjeblikket* har Plads, med Ligegyldighed ser paa den Tilstand, hvori vort Fag befinder sig, og som Dag for Dag bliver sørgeligere, uden at tænke paa, at det er deres egen Eksistens i Fremtiden, der staar paa Spil, at det gælder om, hvorvidt de fagdannede Arbejdere, der har ofret flere Aar af deres bedste Tid for at lære Typografien i den Tro, at den kunde ernære dem efter Læretiden, skal gøres helt eller næsten overflødige.

Hvorledes mangen en mindre Principal, der næsten udelukkende driver sin Forretning ved Hjælp af Lærlinge, som han for det meste straks efter Læretidens Udløb sender ud i Verden, overladende til de unge Mennesker selv at finde Arbejde ved det Fag, han har gjort sit til at ødelægge for dem ved at skabe overflødig Arbejdskraft, tror at kunne forsvare dette over for de unge Mennesker og deres Forældre — dette Spørgsmaal vil jeg overlade til de vedkommende Herrer Principaler selv at besvare.

Ligeledes skulde man synes, at det maatte være en Samvittighedssag for Principaler, der ikke er Fagmænd, at paatage sig at oplære Drenge i et Fag, som de selv mange Gange ikke har ringeste Forstand paa.

Det er imidlertid ikke blevet ved Drenge alene; nu er man ogsaa begyndt paa at benytte Arbejdsmænd som Sættere.

Hr. Cand. theol. Laursen, Redaktør af det grundtvigianske Blad »Aarhus Folkeblad«, der i sin Avis af og til skriver »arbejdervenlige« Artikler, hvori Arbejdsgiverne opfordres til at give deres Arbejdere hvad ret og billigt er, og til at optræde over for dem, som man kan forsvare det for Gud og Mennesker, men hvis egne Typografer just ikke tjener nogen overdreven stor Løn, har Æren af at have indført Systemet her i Aarhus.

Den ny »Kollega«, som »Aarhus Folkeblad«s Sættere har faaet, debuterede paa Trykkeriet med at dreje Maskinen. Da dette Arbejde vel har været den »opvakte« Mand for svært og for simpelt — onde Tunger paastaar rigtignok, han var for doven dertil —, avancerede han fra Maskindrejer til »Korrektør« ved Bladet. Til denne Bestilling duede han imidlertid slet ikke, hvorfor han kom til at udvikle sine glimrende Evner som Ekspedient, det vil sige, han pakkede Aviser ind et Par Timer om Dagen — et Arbejde, som man skulde tro, en ukonfirmeret Dreng kunde have besørget for et Par Kroner om Ugen —; heller ikke dette var ham nok, han vilde være Sætter, og det er han nu!

Det har vakt berettiget Harme blandt Typograferne her i Byen, at Hr. Cand. theol. Laursen kan finde det rigtigt at lade sine Lærlinge spilde fem af deres bedste Aar og tage en af »Markens Hyrder« ind paa Trykkeriet og stille ham op som Sætter.

Om det Aktieselskab, der ejer »Aarhus Folkeblad«, ser sin Regning ved saaledes at lade Trykkeriet være Forsørgelsesanstalt for mislykkede Genier (vor ny »Kollega«

er gift og maa altsaa have saa meget for sit »Arbejde«, at han kan føde Kone og Børn, hvorimod en Lærling jo kun faar et Par Kroner om Ugen og desuden kan levere langt mere og bedre Arbejde end en saadan ældre Begynder), det er jo noget, som ikke kommer Typograferne ved. At Bladet i den senere Tid vrimler af typografiske Fejl — *Brydninger af Tal*, ravgale Ordbrydninger o. s. v., o. s. v. — er jo en Følge af et Forhold som det anførte. S. S. × V. V.

Illustreret Tidende.

Det kunde maaske have sin Interesse, om vi udtalte os lidt om Trykningen af dette Blad, der, efter i 24 Aar at være bleven udført i Thieles Bogtrykkeri, for noget over et Aar siden blev overdraget Firmaet Nielsen & Lydiche.

Det er ingenlunde nogen let Sag, at overtage et Stykke Arbejde som dette efter Thieles Bogtrykkeri, som blandt sit Personale tæller enkelte meget dygtige Kræfter, der gennem en Aarrække, Dag ud og Dag ind har været beskæftiget med Billedtryk og derved opnaaet en sjælden Rutine, som har gjort dem til Specialister i deres Fag. Det er ikke nogen let Sag, at optage Kampen med disse Folk, der ved Hjælp af deres Færdighed paa en forholdvis kort Tid — i de fleste Tilfælde kun 5, 6 à 7 Timer — har gjort omtalte Blads Tilretning færdig med et gennemgaaende smukt Resultat. Desuagtet har Nielsen & Lydiches Bogtrykkeri forsøgt Kampen, og det oven i Købet ikke uden Held. Firmaets Indehavere har forstaaet at udstyre Trykkeriet med Nutidens bedste Materialier, saasom gode Maskiner, hvoriblandt en ny dobbelt Kalander, som giver Papiret en prægtig Glans, god Farve, bedste Sort Valsemasse og ny Skrift, som har bidraget væsenligt til, at Bladets første Numre fra dette Firma præsenterede sig smukkere end det hidtil havde gjort. Billederne stod, navnlig i Begyndelsen, i Højde med Thieles, men der har i den sidste Tid gjort sig en vis Sløjhed gældende med Hensyn til disses Udførelse, som meget maa beklages og som vi antager Firmaet ikke kan være uvidende om. Dette hidrører fra den saa meget omtalte Filstrykning, som ikke *kan* have nogen praktisk Betydning for et Blad som »Illustreret Tidende«, hvor Tiden til Tilretning er saa knap tilmaalt, som den overhovedet kan være. Filsens Anvendelse til Billedtryk er kun beregnet paa meget store Oplag eller paa Arbejder, som fordrer en særlig fin Udførelse. Dette sidste skulde passe paa »Illustr. Tidende«; men da Halvdelen af den Tid, Tilretningen med Fils udkræver, ikke en Gang er til Stede, saa skønner vi ikke rettere, end at Firmaet gjorde bedst i at gaa tilbage til den Fremgangsmaade, som det først var begyndt paa og hvori Personalet lettere vilde kunne forskaffe sig den Øvelse, som er nødvendig for at bringe Trykningen i Højde med hvad den har været tidligere.

Firmaet har før haft Ry for at levere smukt Arbejde; det vilde derfor ligge i dets egen Interesse, at gøre alt muligt for at Trykningen kan komme til at svare til Bladets øvrige Udstyrelse. †

Forskelligt.

Som det ses af omstaaende Avertissement, afholder »Den typografiske Forening« i Morgen Formiddag et Diskussionsmøde, paa hvilket Styrelsen vil give en Oversigt over Foreningens nuværende Stilling. Da det maa antages, at et saadant Thema vil have Interesse for ethvert Medlem af Foreningen, haaber man paa et talrigt Besøg, og for at Ingen kan undskylde sig med, at vore Møder, naar de afholdes om Aftenen, altid trækker for længe ud, har Styrelsen prøvet paa at lade det finde Sted paa en Søndag Formiddag. Endvidere vil der blive foretaget Prøvevalg paa Næstformand og en Medbestyrer i Stedet for d'Hrr. E. Petersen og H. P. Lassen, der som bekendt har nedlagt deres Poster paa Grund af Afstemningen om Konfirmationsforslaget i »Hjælpekasserne«.

— Om kort Tid skal nu ogsaa »Socialdemokraten« trykkes paa endeløst Papir, idet Bogtrykker N. Cohen hos Fabrikant Eickhoff har bestilt en Rotationsmaskine. Det er altsaa den tredje Forretning her i Byen, der benytter disse Maskiner, idet som bekendt Ferslews Blade og »Berl. Tid.« allerede nu trykkes paa saadanne. Samtidig vil »Socialdemokraten« blive yderligere udvidet.

— »Politiken« meddelte forleden Dag, at »Københavns Adresseavis« snart vilde begynde at udgaa som Nyhedsblad. Der er dog nogle, der ikke ret vil fæste Lid til denne Nyhed.

Blokaden i „Jyllandsposten“ vedvarer.

Enhver ærekær Kollega anmodes om ikke at søge Plads i nævnte Blads Trykkeri.

Liste over Skruebrækkerne i »Jyllandsposten«:

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen*, Sønderborg (dito), *Bolvinkel* (Svendborg), *Frandsen*, Hjørring (bekendt fra den Stæhr'ske Indsamling), *Cohen*, Faaborg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Kine*, Hamborg (dito), *Klein*, Hamborg (dito), *Dreyer*, København, *Wilhjelmsen*, Nykøbing, *Christiansen*, Odense, *Nielsen*, Aalborg, *Hansen*, København (fhv. Sandmand), *Mads Aagaard*, Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), *T. J. Louw*, Slagelse, og 2 Kvinder, en fra Grenaa og en fra Roskilde.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

ADOLF MADSEN (Nielsen & Lydiche).

NIELS CHRISTIAN NIELSEN (sidst arbejdet i Aarhus, Medlem af »Dansk typ. Forening«; O. C. Olsen).

BERNH. NIELSEN (sidst arbejdet i Ribe, Medlem af »Dansk typ. Forening«; Keilgaard & Sørup).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDMELDT.

T. AMTOFT og I. P. C. JENSEN (»Berlingske Tidende«).

CHARLES WENSTRØM.

Diskussionsmøde

afholdes **i Morgen,** Søndag, **Kl. 10½,** i *Skindergade 9,* 1ste Sal.

Dagsorden:

1. Formanden giver en Oversigt over Foreningens nuværende Stilling; derefter fri Diskussion.
2. Prøvevalg paa Næstformand og en Medbestyrer.

Medlemmerne anmodes om at møde talrige og præcise. STYRELSEN.

Blokerede Bogtrykkerier.

Schultzs Trykkeri med dets Filial **Rigsdagssætteriet, Jul. Behrends, Carl Andersens** og **Volkersens** Trykkerier. STYRELSEN.

D'Hrr., som ved deres Bortrejse herfra Byen har modtaget Laan af »Den typografiske Forening«, opfordres herved til snarest muligt at indbetale dette, i modsat Tilfælde vil der blive foretaget Skridt hos de Foreninger, hvis Medlemmer de er for Øjeblikket.

Foreningen har afsluttet Gensidighed med »*Svensk Reshjelpskassa för typografer och stilgjutare*« i Stockholm. Vore Medlemmer, der herefter agter at rejse i Sverige, vil af nævnte Kasses Stedforeninger faa en Understøttelse af 33 Øre pr. svensk Mil. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Søndag den 16. November 1884, Kl. 7½,
afholdes i Hr. **Thuns** Lokale

KONCERT

under Ledelse af Hr. Kapelmusikus **A. Guldbrandsen.**

Program:

1. WEYSE: Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden.
2. C. HANSEN: Sang paa Havet.
3. Solo for Violin. Hr. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
- 4a. »Et Møde« af *Zakarias Nielsen,*
- b. »Jernkræmmeren« af *August Blanche,* } oplæses af H. *Døcker.*
6. N. W. GADE: »Polsk Fædrelandssang«, synges af Hr. *Døcker.*
5. H. WETTERLING: Klara Stjerna.
6. PACIUS: Drikkesang.
7. BELLMAN: Fredmans Epistel Nr. 50.
8. — — — Nr. 39.
9. Solo for Violin. Hr. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
- 10a. »Kokarden« af *Martin Kok,*
- b. »En lille Fortælling« af *Henr. Hertz,* } oplæses af *Døcker.*
11. WEYSE: Barcarole.
12. J. P. E. HARTMANN: Danmarks Kæmpehøje.

Efter Koncertens Slutning afholdes **Assemblé** til Kl. 3.

Billetter til Koncerten à 50 Øre faas hos Medlemmer paa Bogtrykkerierne og hos Styrelsen. Baltegn à 75 Øre for besøgende Herrer og 50 for Medlemmer og Damer faas i Salen selve Festaftenen.

STYRELSEN.

Prøve med Accompagnement i Aften Kl. 10 præcis.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Aarhus, OLE PETER HANSEN (udlært hos S. Schibye).

Assens, N. CHR. CLAUSEN (udlært hos Engsig-Karup i Assens d. 1. Januar 1884).

Slagelse, LUDVIG PETER LARSEN (ndlært hos Jensen i Korsør).

Holstebro, KNUD KJÆR PETERSEN (udlært hos Welsch i Holstebro d. 1. November 1884).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Ringsted, NIELS JENSEN, Medlem af »Den typ. Foren.« i København.

Fredericia, L. RASMUSSEN (sidst arbejdet i Kolding, Militær).

Do. JESPER HALD (sidst arbejdet i Aarhus, Militær).

Kolding, JØRGEN LINDBALLE (sidst arbejdet i Ribe).

Bortrejste Medlemmer:

Ringsted, Redaktør J. M. HANSEN. EPPLER, arbejdsløs.

Varde, C. A. PETERSEN til Ringkøbing.

Holstebro, G. L. SCHRÄGLE af Bøblingen, Würtemberg, rejst til Aarhus d. 3. November, Jyllandsposten.

Nykøbing p. F., H. HANSEN og TH. FRANDSEN.

Aarhus, NIELS CHR. NIELSEN. JESPER HALD, Militær. C. ROBDRUP. CARL MAGNUS BLAMBERG til Nykøbing.

Randers, PETER ENEVOLDSEN.

Rettelse.

I forrige Nr. af »Typ.-Tid« er der i Meddelelsen fra Lokalforeningen N. C. Tobiesen opført som tiltraadt Nestved Lokalforening i Stedet for Nykøbing p. F.

Brevkasse.

Aarhus. Korrespondancen kom for sent til forrige Nr.

KUNDGØRELSER.

En flink

Schweizerdegen

som er godt kendt med og vant til at arbejde paa Eickhoffs Trædemaskine (enkelt Postil), samt noget øvet i Akcidenssats, kan faa en Plads i et af Københavns Trykkerier. Billet, mrkt. 8785 bedes indlagt i Aug. J. Wolff & Ko.s Annoncebureau, Skindergade 2.

En yngre Avissætter

søger Plads i en Provinsby, helst paa Beregning. Billet, mrkt. »A. P.« bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 34. | København, den 15. November 1884. | 11. Aargang.

Typograferne og Arbejderpartiet.

Som det vil ses et andet Sted i Bladet, stillede Undertegnede paa Mødet i Søndags Forslag om at genvælge Hr. Emil Petersen til Viceformand under den — af ham selv ønskede — Forudsætning, at han saa vel som den øvrige Bestyrelse skulde arbejde hen til Typografernes Tilslutning til det organiserede Arbejderparti. Et andet Medlem opstillede Hr. V. Petersen som Kandidat til den ledige Plads som Bestyrelsesmedlem, og Forsamlingen godkendte hans Kandidatur under den samme Forudsætning. Situationen er saaledes ikke til at misforstaa: de, der giver d'Hrr. Emil Petersen og V. Petersen deres Stemmer, udtaler samtidig Ønsket om en Tilslutning til Arbejderpartiet, og bliver disse to Mænd valgte, da er den samlede Bestyrelse forpligtet til at arbejde for Opfyldelsen af Medlemmernes saaledes udtalte Ønske.

At dette Forslag vil støde paa energisk Modstand hos en Del Medlemmer er lige saa sikkert som at denne Modstand ikke har eller kan have nogen dybere Rod i Overbevisningen om Forslagets Ubetimelighed. Hovedindvendingen imod det er den, at det vil foraarsage Splittelse blandt Typograferne, og denne Indvending fremsættes endog af mange Kolleger, som ellers i et og alt bifalder Sagens Realitet. Det er imidlertid ikke nogen positiv Grund til at stemme imod Forslaget, thi der er end ikke den aller ringeste Grund for nogen som helst til at melde sig ud af Foreningen, fordi det bliver vedtaget.

Hvad betyder det nemlig at indrangere sig som et Led af det store organiserede Arbejderparti? Betyder det, at ethvert Medlem erklærer sig for Socialdemokrat? Nej, paa ingen Maade. I enhver Fagforening er alle politiske Trosbekendelser repræsenterede. Flertallet af deres Medlemmer er ganske vist Socialdemokrater, men det er sikkert ogsaa Tilfældet med det typografiske Fag. Der er ikke Tale om, at noget bestemt Parti faar mere at sige over os og vore Anliggender end hidtil, lige saa lidt som vi tvinges til at yde noget perkuniært Tilskud til Partiets Overledelse eller i ringeste Grad moralsk eller pekuniært bliver afhængige af andre. Vi indgaar kun en offensiv og defensiv faglig Alliance med de andre Fag, som *alle uden Undtagelse* har sluttet sig til Organisationen. Kommer der Spørgsmaal paa Dagsordenen, der — som f. Eks. Lærlingesagen — *kun* kan ordnes ad politisk Vej, saa deltager vi tilligemed de øvrige Haandværksfag i Henvendelse til Lovgivningsmagten for at faa de Reformer gennemførte, som tiltrænges. Og derved, at vor Bestyrelse Tid efter anden træder sammen til Møde med Bestyrelserne fra de øvrige Fagforeninger, holdes vi stedse *à jour* med, hvad der foregaar i Arbejderbevægelsen i det Hele, noget, hvis Betydning ingen kan underkende. Hovedfordelen, som denne Alliance medfører, er dog den, at vi ingensinde hvad der end hænder, vil savne Støtte udefra. Lige saa lidt som den enkelte Arbejder kan hævde sin Ret overfor sin Arbejdsgiver, lige saa lidt kan det Fag, der staar alene, vente at gennemføre selv de mest berettigede Fordringer; vi har selv tilstrækkelig Erfaring i saa Henseende. Har Foreningen imidlertid *som Forening* vist sin Beredvillighed til at støtte andre Fag i en eller anden Strid, saa vil den heller ikke selv komme til at mangle Sympati eller virksom pekuniær Støtte, naar den trænger til det.

Der er saaledes intet til Hinder for, at ethvert Medlem, uanset hans politiske Anskuelse, kan vedblive at opfylde sine kollegiale Pligter, selv om »Den typografiske Forening« i en nær Fremtid gaar over til at hedde Typografernes Fagforening, hvilket Navn den forøvrigt ikke en Gang behøver at antage. En saadan Forandring kan kun bringe os Fordele, og nogen reel Ulempe derved er da heller ikke endnu bleven paavist. Skulde Principalerne muligvis se lidt skævt til, at vi slutter os til vore naturlige Forbundsfæller, da kan vi tage os det ganske let; de Herrer har i det Hele taget aldrig havt noget godt Øje til vor Organisation. Og skulde en eller anden særlig principalvenlig Kollega finde paa at melde sig ud, saa er der heller ikke tabt stort ved det. Da han ikke kan paavise nogen Mislighed ved Sammenslutningen, bruger han den kun som et Paaskud til at slippe bort fra en Forening, som han ikke nærer nogen alvorlig Interesse for, og den Slags løse Fugle er altid mere til Skade end til Gavn.

Derfor vil enhver Kollega, der ønsker, at det typografiske Fag ikke skal være det eneste, der staar tilbage, medens alle andre Fag gaar frem, ved det forestaaende Valg stemme paa Hr. Emil Petersen som Viceformand og Hr. Victor Petersen som Bestyrelsesmedlem. Bliver de valgt, da har Bestyrelsen et Maal at arbejde hen imod, som med alle gode Kollegers Tilslutning vil bringe en lysere Fremtid for det typografiske Fag.

S. KJELDSKOV.

Situationen.

Styrelsen for »Den typ. Forening« begik en Fejl ved at engagere sig saa stærkt i Konfirmations-Spørgsmaalet. For at bøde herpaa begaar den en Fejl, der er langt større: Man vil søge at inddrage Foreningen under det politiske Arbejderparti. Saa naturlig en slig Sammensmeltning bliver i Tidens Løb, ligesaa upraktisk er den for Tiden, dels fordi formentlig Ingen vil forhandle med en mindre politisk Fagforening om det, der skulde være »Den typ. Forening«s Hovedopgave: Arbejdsløn og Arbejdstid, og navnlig fordi et altfor stort Antal Medlemmer endnu ikke har faaet den Agtelse for og Tiltro til Arbejderpartiet, som er nødvendig for Sammensmeltningen. Naar man har den Tro, at en typ. Fagforening ikke en Gang vil kunne udrette saa meget som »Den typ. Forening« udretter nu, følger maaske Halvdelen af Foreningens Medlemmer ikke med, uanset deres politiske Mening. Saa har vi den yndigste Sprængning af vor jævnt opbyggede talrige Forening, kun fremkaldt derved, at Socialdemokraterne vil fortrænge den anden Retnings Repræsentation i Styrelsen og i det Hele ikke med Ro kan taale at se Beviser for dens Eksistens hverken i Bladet eller i Forhandlingen. De vil være ene om det Hele. Sagen er saa uheldig for Styrelsen som mulig. Enten taber Socialdemokraterne, og det vil være et haardt Nederlag for Styrelsen, eller ogsaa kommer de til at staa som Sejrherrer paa Resterne af »Den typ. Forening«. Men det sidste er langt værre end det første. Vi *maa* kunne opretholde vor Forening i Fordragelighed, og vi *maa* kunne have et Blad, uden at det behøver at skælde hverken den ene eller den anden Retning, hverken de gamle eller de unge kollegial Hæder fra hver Lørdag. —r.

* * *

Foranstaaende lille Artikel nødsager mig til personligt at gribe ind i Diskussionen, idet Hr. —r. gør sig skyldig i flere Misforstaaelser ang. Styrelsens Stilling. At de 5 Medlemmer af »Hjælpekasserne«, som saa stærkt agiterede imod Konfirmationen, tilfældigvis ogsaa var Medlemmer af »Den typografiske Forening«s Styrelse, kan selvfølgelig aldeles ikke have nogen som helst Indflydelse paa den nuværende Situation, lige saa lidt som Styrelsen kan komme til at lide noget Nederlag, hvad enten Erstatningsvalget faar dette eller hint Udfald, idet jeg nemlig ansér det for at være Styrelsens Pligt at forholde sig nevtral i Afgørelsen af det Spørgsmaal, som for Øjeblikket sætter Sindene i Bevægelse. Det er altid Medlemmernes *Flertal*, der giver Foreningen sit Præg, og for saa vidt Styrelsen kan forene det med sine Anskuelser at følge Flertallet, vil den ogsaa gøre det. Ingen vilde beklage mere end jeg, der nu i ca. 6 Aar har deltaget i Foreningens Ledelse og har været med til at samle de adsplittede Kræfter igen, om den nuværende Krise vilde efterlade sig altfor følelige Spor; men som sagt, Ansvaret herfor paahviler ikke Styrelsen.

I sin Slutningsbemærkning ang. Bladets Indhold har Hr. —r. efter min Mening været temmelig flot i at fremsætte en Paastand, som dog først maatte *bevises*.

RUD. BØHM.

Provinstypograferne og Konfirmationen.

I den Mening, at Konfirmationssagen ogsaa har sin Betydning for Typograferne i Provinserne, fremsattes paa et i Lørdags i Kolding af Typograferne afholdt Møde en Forespørgsel om, hvorledes Medlemmerne stillede sig til denne Sag. En længere Række Udtalelser viste, at Stemningen blandt Byens Typografer i denne Sag var delt saaledes, at en Del fandt Konfirmationen paa sin Plads, medens et Flertal fandt, at Konfirmationsandragendet er en Umyndighedserklæring og paa en Maade ogsaa griber formindskende ind i de Rettigheder, »Dansk typ. Foren.« fik ved denne Forenings Overenskomst med den københavnske Forening. For at lade Københavns Typografer vide, at Provinstypograferne med Interesse følger denne Sag, vedtoges det med 7 Stemmer af de mødte 13 at indføre nærværende Meddelelse i »Typograf-Tidende«.

Diskussionsmødet,

som i Søndags Formiddag afholdtes i Skindergade 9, var besøgt af 80—90 Medlemmer. EMIL PETERSEN valgtes til Dirigent.

Da Pladsen ikke tillader os at gengive hele Referatet i dette Nr., har vi foretrukken her at meddele Udtalelserne om Punkt 2 paa Dagsordenen, det forestaaende Supleringsvalg, og gæmme Punkt 1, Forhandlingen om Foreningens nuværende Stilling, til næste Nr.

Da Punkt 2 paa Dagsordenen, Prøvevalg paa to ny Styrelsesmedlemmer, sattes under Diskussion, fik HEINEMANN Ordet og beklagede, at de to Styrelsesmedlemmer vilde nedlægge deres Mandater, fordi den

Sag, de havde kæmpet for, var gaaet dem imod; han saa dog ingen Grund heri og opfordrede Emil Petersen og H. P. Lassen til at forandre deres Beslutning. — EMIL PETERSEN svarede, at hvad der havde gjort, at han og hans Medbestyrer vilde træde tilbage, var at over Hundrede Medlemmer havde foretrukken frem for at følge ham og Styrelsen, at stemme sammen med Folk, man ellers ikke vilde hilse paa Gaden Som Menig vilde han vedblive at virke i Foreningens Tjeneste. — BARNEWITZ beklagede ligeledes, at Petersen og Lassen vilde træde tilbage; de var begge fuldt ud kvalificerede til at være i Styrelsen, han og hans Medstyrere havde lært at sætte Pris paa dem, og vilde derfor nødig undvære dem. — HEINEMANN troede naturligvis ikke, at de Hundrede Medlemmer, som havde stemt for Konfirmationen, havde tænkt paa dermed at udstemme de to Medlemmer af Styrelsen. — EMIL PETERSEN havde tænkt paa at samle alle Typografer under ét, nu var den Tanke umulig, og derfor kunde han ikke modtage Genvalg uden at tone en anden Kulør. — H. P. LASSEN var af en anden Mening; han vilde nemlig ikke have at Foreningen — og særlig ikke Styrelsen — skulde have en bestemt politisk Farve; det troede han, Foreningen havde faaet nu, og det var Grunden til, at han trak sig tilbage. — FORMANDEN: Den omtalte Afstemning kunde ikke betragtes som et Mistillidsvotum til Styrelsen. Ethvert Medlem maatte have Lov til at stemme efter sin Opfattelse af Sagen, og fordi ikke en Gang en Fjerdedel af Foreningens Medlemmer havde stemt imod Styrelsen i denne Sag, var der ingen Grund til at tro, at de ved en ande Lejlighed vilde gentage Eksperimentet, og han saa ingen Grund til, at de to Medlemmer trak sig tilbage. Desuden havde Emil Petersen i Bladsætterspørgsmaalet paataget sig en Mission, som han nu ikke burde svigte. — H. P. LASSEN: Iblandt Modstanderne fandtes nogle af Foreningens bedste Støtter, og da de var talrige nok til at sætte Medlemmer ind i Styrelsen, som bedre end han maatte kunne varetage deres Interesser, vilde han ubetinget trække sig tilbage. — SCHIØTT ønskede at rette Vedkommende, naar Stadfæstelsen søges, fik at vide, med hvilken lille Majoritet Stadfæstelsen var vedtaget. — HEINEMANN foreslog følgende Resolution: »Forsamlingen opfordrer d'Hrr. Emil Petersen og H. P. Lassen til at vedblive deres Funktion til det ordinære Valg finder Sted«, og udtalte, at et Personskifte i Styrelsen for Øjeblikket vilde hjælpe til at formere Uroen i Foreningen. — FASMER vilde have anbefalet at genvælge de to fratrædende Styrelsesmedlemmer, men efter at have hørt de faldne Udtalelser, kunde han ikke stemme paa Emil Petersen. Foreningen stod sig bedst ved at staa fast sammensluttet, men det kunde for Tiden ikke ske, naar den fik en bestemt politisk Farve. — EMIL PETERSEN havde hidtil villet holde Politik uden for Foreningen; men det Mistillidsvotum, de Hundrede Mand havde givet ham, havde faaet ham til at skifte Position. — H. P. LASSEN kunde efter det Program, Emil Petersen havde sat sig, ikke mere arbejde sammen med ham i Foreningens Tjeneste. At gøre Foreningen politisk vilde være at splitte Kræfterne, og det vilde være det værste, der i Øjeblikket kunde ske. — KJELDSKOV talte for en Tilslutning til det socialdemokratiske Arbejderparti. Han vilde anbefale at stemme paa Emil Petersen paa det politiske Standpunkt, han havde udtalt; derimod kunde han ikke stemme paa H. P. Lassen. — H. P. LASSEN: At give Foreningen en bestemt politisk Farve vilde absolut være at splitte den, og ingen vilde da le mere af os end Principalerne, der naturligvis gærne saa Foreningen stækket. — EMIL PETERSEN: De Hundrede Mand havde stemt i en bestemt konservativ Retning og tvungen Styrelsen til at følge den. — CALMER vilde naturligvis raade til at stemme imod Kjeldskovs Forslag, hvis Vedtagelse vilde have til Følge, at der i næste Nr. af »Typ.-Tid.« vilde kunne læses Udmeldelser i Dusinvis. — BARNEWITZ ønskede ogsaa at bekende Kulør og frygtede ikke for en Tilslutning til det socialdemokratiske Arbejderparti. — KJELDSKOV stillede følgende Resolution: »Mødet anbefaler Hr. Emil Petersens Genvalg og anmoder ham samt den øvrige Bestyrelse om at virke for Typografernes Tilslutning til det organiserede Arbejderparti«, og udtalte idet han motiverede Forslaget, at det var en fejl Anskuelse at tro, at der ikke i Fagforeningerne var Mænd af forskjellig politisk Mening. — FORMANDEN: For otte Aar siden fremkom en Lovkommission med et lignende Forslag som Kjeldskovs, men det blev forkastet. Som Formand maatte han være nevtral. Denne Forsamling var ikke kompetent til at vedtage en saadan Resolution; det maatte ske ved Afstemning fra samtlige Foreningsmedlemmer, ellers kunde han ikke bøje sig under den. — KJELDSKOV havde kun ment, ved Resolutionens Vedtagelse at tilkendegive Emil Petersen, at vi ønsker at beholde ham. — EMIL PETERSEN havde ikke noget imod Resolutionens Vedtagelse. — LAURITZEN raadede ogsaa til en Tilslutning til de samlede Fagforeninger; vi behøvede ikke derfor at være Socialister. — H. P. LASSEN: Denne Resolutions Vedtagelse vilde faa skæbnesvangre Følger for Foreningen, han kunde ikke stemme for den. — FISCHER vilde ogsaa stemme imod Resolutionen, da han var sikker paa, dens Vedtagelse vilde have en Masse-Udmeldelse til Følge. — HANSEN-PUGH vilde indtrængende opfordre H. P. Lassen til at modtage Genvalg, for at forhindre Politiks Indførelse i Foreningen.

Resolutionen vedtoges med 35 St. mod 20.

Til Viceformand foresloges EMIL PETERSEN genvalgt med 39 St. mod 22, og til Medlem af Styrelsen VIKTOR PETERSEN med 32 St. mod 16.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

FRED OLUF OLSEN (udlært hos C. L. E. Hansen d. 1. Oktober 1884, Nielsen & Lydiche).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDMELDT.

VERMUND (Ferslev).

Med dette Nr. følger **Stemmesedler** til Valg af Næstformand og 1 Medbestyrer. Stemmesedlerne maa være indleverede enten til *Formanden* eller til Hr. Kasserer *L. D. Berg* **inden Torsdag den 20. Novbr., Eftermiddag Kl. 5.**

STYRELSEN.

Typografernes Hjælpekasser.

Til først kommende 11. December bliver en Portion af det Rolffske Understøttelseslegat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Styrelsen for Typografernes Hjælpekasser, bedes sendte til Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal inden Udgangen af November Maaned.

København, d. 14 Novbr. 1884. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

Søndag den 16. November 1884, Kl. $7^1/_2$,
afholdes i Hr. **Thuns** Lokale

KONCERT

under Ledelse af Hr. Kapelmusikus **A. Guldbrandsen.**

Program:

1. WEYSE: Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden.
2. C. HANSEN: Sang paa Havet.
3. Solo for Violin. Hr. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
4a. »Et Møde« af *Zakarias Nielsen,* } oplæses af Hr. *Døcker.*
b. »Jernkræmmeren« af *August Blanche,* }
6. N. W. GADE: »Polsk Fædrelandssang«, synges af Hr. *Døcker.*
5. H. WETTERLING: Klara Stjerna.
6. PACIUS: Drikkesang.

7. BELLMAN: Fredmans Epistel Nr. 50.
8. — — — Nr. 39.
9. Solo for Violin. Hr. Kapelmusikus *Carl Jensen.*
10a. »Kokarden« af *Martin Kok,* } oplæses af Hr. *Døcker.*
b. »En lille Fortælling« af *Henr. Hertz,* }
11. WEYSE: Barcarole.
12. J. P. E. HARTMANN: Danmarks Kæmpehøje.

Efter Koncertens Slutning afholdes **Assemblé** til Kl. 3.

Billetter til Koncerten à 50 Øre faas hos Medlemmer paa Bogtrykkerierne og hos Styrelsen. Baltegn à 75 Øre for besøgende Herrer og 50 for Medlemmer og Damer faas i Salen selve Festaftenen.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Medlemmer, der rejser til Haderslev eller noget andet dansk Trykkeri i Nordslesvig, bedes melde sig hos Hr. J. Chr. Heismann i Flensborg, der er Formand for den derværende Afdeling af »Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker«.

I *Varde* er Hr. R. STUMPE valgt til Formand i Stedet for Hr. V. Petersen, der er bortrejst.

Medlemsbog Nr. 424, lydende paa Peter Ceder, annulleres herved, da Ihændehaveren ikke er Medlem af Foreningen.

Fra »Unterstützungsverein Deutscher Buchdrucker«s Afdeling i Slesvig-Holsten har vi modtaget Meddelelse om, at Typograferne W. Sørensen og Brodersen er udslettede af Foreningen der.

HOVEDBESTYRELSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Rudkøbing, JACOB CONRAD CHRISTIAN RASMUSSEN (udlært hos Pagh i Bogense d. 1. Oktober 1883).

Aalborg, EMANUEL SCHØLIN (udlært hos Oluf Olufsen, Aalborg d. 1. Mai 1884).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

C. M. BLOMBERG (sidst Militær).

Nestved, ULRIK HANSEN (sidst arbejdet i København).

Varde, H. P. HANSEN (sidst arbejdet i Middelfart).

Ringkøbing, C. A. PETERSEN (sidst arbejdet i Varde).

P. CHRISTENSEN (sidst arbejdet i Nestved).

Vejle, MIKKEL NIELSEN (sidst arbejdet i Haderslev; tidligere Medlem af »Dansk typ. Forening«).

Bortrejste Medlemmer:

Kolding, L. RASMUSSEN til Fredericia.

Nestved, OTTO HANSEN, arbejdsløs. FRANTZ SCHIØTT, do. CHR. RYDAHL, do. CARL CHRISTIANSEN til Stubbekøbing.

Varde, V. PETERSEN til Middelfart.

L. CHR. NIELSEN til København, arbejdsløs.

Brevkasse.

V. P. Næste Gang.

KUNDGØRELSER.

Da de to paa Diskussionsmødet Søndagen den 9de ds. til Styrelsesmedlemmer foreslaaede Kandidater ved deres eventuelle Valg har faaet det Hverv at arbejde for en Tilnærmelse til det socialdemokratiske Arbejderparti, og da en saadan Tilnærmelse for Tiden absolut vil have Foreningens Splittelse til Følge, hvilket vil være ensbetydende med, at de typografiske Arbejdere ikke ved nogen Lejlighed vil kunne arbejde Haand i Haand paa Standens faglige eller materielle Udvikling, tillader vi os at foreslaa nedennævnte Mænd, om hvem vi har Grund til at tro, at de efter Evne vil arbejde for en stærk Sammenslutning af alle typografiske Arbejdere, og som er villige til at modtage Valg:

Til Viceformand Hr. **H. P. Lassen.**
Til Medbestyrer » **R. Th. Andersen.**

H. Mossberg. V. M. Jørgensen. N. Jacobsen. H. Utæcht.
Joseph Læssøe. C. Christensen. A. E. Larsen.
Albert Auener. Ch. Thomsen. Vilh. Hein. N. P. Nielsen.
A. Calmer. V. Sparvath. P. A. Christensen.
J. A. Petersen Vald. Friis. O. F. Kielsen. C. W. Auener.
P. Christensen. Karl Fischmann. R. Helmer.
Wiliam Larsen. C. A. Andersen. A. C. Nielsen. Chr. J. Helmig.
J. Nielsen. E. Pfeiffer. A. Schäffer.
Carl Wedege. R. Jacobsen. Reis. Carl Lassen.
L. Rask. A. Madsen. Much.
L. Nielsen. Karl Kronstrøm. V. Christensen. A. E. Jensen.
Gjerløv. N. Fischer. Valdemar Carlsen.
Hamberg. Graeffe. L. A. Hansen-Pugh. G. Th. Stammerjohan.
Kofoed. Soph. Hansen. J. A. Juul.
L. H. Hansen J. W. Jensen. H. Hansen. P. K. Nielsen.
Fasmer. P. Vald. Sørensen. Jul. Andersen.

En Illustrations Trykker,

der er routineret i alt Illustrations Arbejde kan faa Plads i et større københavnsk Bogtrykkeri med høj Løn. Billet mrkt. »*Trykker 920*« indsendes til *Aug. J. Wolff & Co.s Annoncebureau*, Skindergade 2.

En yngre Typograf, som har Lyst til at lære Steriotypering, kan faa fast Plads hos William Simmelkjær, Købmagergade 44.

En gift Sætter

søger Plads helst i en Provinsby; Vndkommende kan paatage sig Ombrækning og er lidt kendt med Trykning. Billet, mrkt. G. 30, bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor i Løbet af 14 Dage.

Plads søges.

En yngre Sætter med gode Anbefalinger søger Plads straks helst i en Provins. Billet, mrkt. C. S., bedes indlagt paa »Typ.-Tid.«s Kontor.

En Bogtrykkeribestyrer

praktisk, hæderlig og velanbefalet, kan faa en vellønnet Plads i et større Avis- og Aksidenstrykkeri i Jylland. Der søges en Mand, som kan kontrollere Forretningen, beregne Trykarbejde, og Bogføring. Billet, mrkt. 26 & 28, med Referencer og Oplysninger, modtager dette Blads Kontor.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 35. | København, den 22. November 1884. | 11. Aargang.

Afstemningens Resultat.

Erstatningsvalget til Styrelsen for »Den typografiske Forening« har altsaa bragt det Resultat, at den Liste sejrede, som blev opstillet paa Diskussionsmødet forrige Søndag og som af Mødet fik et bestemt Program at arbejde efter. Overfor den Kendsgerning, at af Foreningens Medlemsantal over $^3/_4$ Dele har deltaget i Stemme-Afgivningen, og at den store Majoritet (ca. 50 Stemmer) har erklæret sin Overensstemmelse med omtalte Program, maa man uvilkaarlig spørge: Hvad nu? Vil de saakaldte »konservative« Medlemmer virkelig udføre deres Trusel om at mælde sig ud af Foreningen? Vi tror det ikke. Naar Gemytterne først er kommen lidt til Beroligelse igen oven paa de sidste Dages Valgrøre, og naar Medlemmerne derefter sér, **at det nu tilendebragte Valg ikke paa nogen Maade vil alterere hverken deres sociale eller politiske Anskuelser,** da vil de ogsaa give os Ret i, naar vi siger, *at der ikke foreligger den ringeste Grund for dem til at vende Foreningen Ryggen.* Vi appellerer derfor til samtlige vore Medlemmers bekendte loyale Optræden overfor Foreningen og opfordrer dem indtrængende til ikke at lade sig forlede til at gøre et Skridt, som de en Gang maaske vil komme til at angre. Lad os ikke glemme, at en Forening af den Beskaffenhed, som vor, maa være i Besiddelse af Disciplin, og dertil hører først og fremmest, at Flertalsbeslutninger bliver den ledende Traad i Foreningens Virksomhed. Derfor endnu en Gang — lad Parolen for ethvert godt og loyalt Medlem være: *ingen Udmældelse!* En større Kreds af konservative Medlemmer har for Øvrigt anmodet os om at rette den Opfordring til deres Meningsfæller, foreløbigt at sé Tiden an, inden de mælder sig ud.

RUD. BØHM.

Efteraarsløv.

Hr. P. Christensen har altid været selve Mildheden og Blidheden. Naar denne lidt magre Skikkelse med det vel formede Hovede, de noget fremstaaende Kindben og det omhyggeligt glattede Overskæg tog Ordet i Forsamlingerne, var der ikke noget af blinkende Sværd og krydsede Klinger i hans Tale. Nej den lød afdæmpet og stille — lige som naar Træernes Blade om Efteraaret falder til Jorden, roligt og blidt, kun en enkelt Gang raslende, men altid stoppende af og læggende sig sikkert ned til den øvrige Bunke.

Derfor havde han ogsaa Avtoritet — og derfor har han ogsaa Respekt for Avtoriteten. For at finde noget fornuftigt og rigtigt er det ikke nok for ham at læse det — nej han maa ogsaa vide, hvem der staar bag ved. Det er i Grunden Hovedsagen for ham. Det er gammel Vane — og for dem, der hylder den, er det, naar Avtoriteten en Gang findes, ogsaa saa gyseligt bekvemt. P. Christensen f. Eks. véd meget godt, at der ikke altid er flydt Visdomsord fra hans Læber, men naar der kun stod P. Christensen under, vidste han, at der ikke var noget at risikere; thi Avtoriteten — den blev der troet paa!

Af ren Interesse for V. P.'s fremtidige Udvikling vil han derfor saa grumme gærne vide, hvem V. P. er. »Er det tilladt at spørge, hvem er han ....?« Men det er et overflødigt Spørgsmaal. Det er overflødigt, for det første, fordi Spørgeren meget godt kan give sig selv Svar derpaa og for det andet, fordi det er uden for Sagens Interesse, om V. P.'s borgerlige Navn er Jensen, Petersen eller Sørensen. Hvis der var rettet et personligt Angreb paa Hr. P. Christensens Karakter, vilde det have været Angriberens Pligt at navngive sig, men her, hvor det drejer sig om hans Stilling til et offenligt Spørgsmaal, gør det hverken fra eller til; det er Sagen, ikke Personen, det kommer an paa.

Saa er Hr. P. C. vred, fordi jeg har sagt, at han paa Generalforsamlingen optraadte som en Slags Befuldmægtiget. Det er jo glædeligt, at Hr. P. C. nu ved nærmere Eftertanke just ikke finder, at der har været noget oplivende ved ubevidst at have været Talsmand for de rustne Vinkelhagers Interesser; kun Skade, at det kommer saa sent. Paa Generalforsamlingen gav Hr. P. C. den Befuldmægtigedes Rolle. Det er gaaet Hr. P. C. som det gik Hønen, da den en Dag var alene i Hønsegaarden. Hver Gang, den skrabede og sagde »Put, put« løb de fremmede Kyllinger ogsaa hen og reddede deres Del af det fundne, og naar den spredte

Vingerne ud for at lune sine egne Kyllinger, lagde den ikke Mærke til, at en Masse af de fremmede Kyllinger ogsaa smuttede ind under dens Vinger. Det har Hr. P. C. heller ikke lagt Mærke til, men vi, som saa det, bemærkede ogsaa, at de havde det saa dejligt lunt inde under hans Vinger.

Man har endvidere været saa nederdrægtig at fortælle, at Hr. P. C. paa Generalforsamlingen havde sagt, at en Fagforening og en Sygekasse havde ganske forskellige Interesser. Men det er reverenter talt et Vrængebillede. For Hr. P. C. »*søgte* nemlig at hævde, at en Fagforening, der kæmper for at opnaa de materielle Fordele, enhver given Tid maatte frembyde Chancer for og en Forsørgelseskasse som Hjælpekasserne, der giver sine Medlemmer Lejlighed til ved Indskud gennem en lang Række af Aar at sikre sig Hjælp i Sygdom og Alderdom, hver har sit forskellige *Maal*, til hvis Opnaaelse hver maa anvende sine særlige *Midler*«. Ja er det nu ikke lumpent at sige, at Meningen med Hr. P. C.'s Udtalelser er, at Fagforening og Sygekasse har forskellige *Interesser?* Skammeligt. Lige som man ikke kan have til *Maal* at gaa til Helsingør uden at behøve at have *Interesse* af det! Pyt! Mageligt. Det er kun disse ondskabsfulde Mennesker, der »optrævler andres Ord og Handlinger og gennem Mikroskop søger de Tanker deri, som passer bedst for deres Angreb«, der ikke kan forstaa det.

Og hvis man har været i Tvivl om Hr. P. C. var fra dette eller forrige Aarhundrede, faar man rén Besked i følgende Udbrud. »Og dette: at hver Forening arbejder med sit bestemte Maal for Øje og anvender de dertil nødvendige Midler, det tillader jeg mig at kalde Organisation — noget, Hr. V. P. næppe bifalder, da han jo tæller mig blandt dem, der ikke har faaet Øjnene op for den ene saliggørende Arbejderorganisation. Forstaas der ved en saadan en Sammenblanding af forskellige Maal og Midler i én Guddommelighed uden paaviselig Udsigt til at naa det, man eftertragter, men muligvis noget helt andet; bliver det reelle Udbytte kun en smukt klingende Tirade om Arbejdernes solidariske Optræden over for den moderne Maskintekniks kolossale Udvikling — da indrømmer jeg, at jeg endnu er blind for Fordelene ved en saadan Ordning«. Hr. P. C. *er* fra forrige Aarhundrede. Hr. P. C. har ikke faaet Øjnene op for den Udvikling, der er foregaaet. Arbejderorganisationerne var i det 17. og 18. Aarhundrede løse og usammenhængende — akkurat som Hr. P. C. nu vil have dem. Smaaproduktionen nødvendiggjorde ikke stærke Sammenslutninger. Men da det 18. Aarhundredes Revolution indtræder, da Dampen i Storproduktionens Tjeneste nedsabler al Modstand og tilintetgør al Smaaproduktion, forandrer Forholdene sig. Ikke straks; thi Arbejderne, uforberedte som de er, taber i Begyndelsen Hovedet, netop fordi de staar uorganiserede. Men efterhaanden som Produktionen vokser, sætter de alt ind paa at forbedre og styrke deres Organisation. Hvad der under Smaaproduktionen gjorde Fyldest, er nu aldeles utilstrækkeligt. Fagforeningen er Rammen, inden for den alle de andre Grene: Arbejdsløshedskasse, Sygekasse, Pensionskasse, etc. etc. Og naar Hr. P. C. ikke har faaet Øjnene op for »Udsigten til at naa det, man eftertragter«, dokumenterer han sit Ukendskab til andre Landes Organisationer. Eller véd Hr. P. C. ikke, at Verdens i faglig Henseende bedst organiserede Foreninger »Unterstützungsverein deutscher Buchdrucker« og »Trades Unions« har naaet den Indflydelse, de har, kun ved at organisere sig paa denne Maade? Se paa Resultaterne, som de ved denne Organisation har frembragt paa Sygeunderstøttelsens Omraade. Tag Maskinbyggernes Sygekasse indenfor »Trades Unions«; alene i 1 Aar udbetalte den 22,495 Pd. St., altsaa ca. 400,000 Kr. Og hvis man vil indvende, at Forholdet bliver et andet i Udlandet, da oversér man, at Produktionen er international og selvfølgelig ogsaa Organisationsmaaden; hvad der gælder i det store, gælder ogsaa i det smaa. For alle Arbejderorganisationer er den økonomiske Emancipation i videre Forstand *Hovedmaalet*, bedre materielle Vilkaar det for Haanden liggende *Maal* og *Midlet* er Organisationsgrenene.

Hr. P. C. trutter lidt løs om »den individuelle Friheds Ret over Samfundstyranniet«. Det Stykke skænker vi ham; det er Synd at tage »Løftelsen« fra ham. Det er ikke det eneste mærkværdige, at Hr. P. C. var imod Tvangen at skulle være Medlem af begge Foreninger og dog anbefalede den paa Generalforsamlingen. Det er ligesaa komisk som i Principet at misbillige de obligatoriske Bestemmelser i Sammenslutningen mellem Sygekassen og »Den typ. Forening« og dog anse f. Eks. Arbejdsløshedskassen som et organisatorisk Led af »Den typ. Forening«. Men er det, naar alt kommer til alt ikke en Krænkelse af Individets Ret, at det overhovedet skal tvinges til at arbejde efter en vis Norm? Sikkert. Det er et skammeligt Tyranni, udbryder Hr. P. C. Enhver skal have sin Frihed! — Leve Konkurrencen!

Det er Konsekvensen, Hr. P. C.! Immer logisch!

V. P.

Fra Diskussionsmødet,

Søndagen den 9de November, har vi i forr. Nr. meddelt Forhandlingen om den sidste Del paa Dagsordenen. Mødet begyndte med at FORMANDEN udtalte, at dette Møde var sammenkaldt for at give Medlemmerne et Indblik i

Foreningens nuværende Stilling, og for at høre Medlemmernes Mening om denne. Efter Strejkens Slutning 1876 havde der ikke været andet at gøre end samle Kræfterne og indtage en Forsvarsstilling, kun en enkelt Gang havde vi været nødt til at gribe Offensiven. Da Konjunkturerne i 1882 blev bedre, søgte vor Forening Principalforeningens Medhjælp til at faa Tarifen revideret, og Resultatet kender enhver. Man kan godt forstaa, at Principalerne ikke ser mildt til en saa mandstærk Fagforening som vor. Og dog findes der blandt vore egne Medlemmer en Del, vi ikke rigtig kan stole paa, og som griber enhver Lejlighed til at frigøre sig for sit Kontingent. Principalerne havde bebrejdet os, at vi lagde et stærkt Baand paa vore Medlemmer; men det var nødvendigt og i Standens Interesse, at der var Disciplin i Foreningen; vi havde ogsaa givet til Svar, at Principalforeningen jo bandt sine Medlemmer med lige saa stramme Baand, idet dennes Medlemmer kunde mulkteres og ikke udmelde sig naar som helst. Foreningen ejer noget over 11000 Kr., Udgiften til de Arbejdsløse har i dette Halvaar været ca. 2000 Kr., ved Kontingentforhøjelsen var efter hans Skøn indtil nu indkommen ca. 600 Kr. Vi maa være forberedte paa endnu større Udgifter, Konjunkturerne vilde føre til, at endnu flere Medlemmer maatte ty til Foreningens Hjælp. Man havde troet, at Tarifens Indførelse var Skyld i den herskende Arbejdsløshed; men det viste sig nu, at det var de slette Konjunkturer. Skønt denne Tid skulde være Aarets bedste, havde vi dog nu mindst 30 Arbejdsløse. Han vilde raade til, endnu nogen Tid at vedblive med det forhøjede Kontingent, for ikke at røre ved Grundkapitalen. Vilde Medlemmerne kun vise Enighed og Sammenhold og bevare den rette kollegiale Aand, saa vil Foreningen nok staa sin Prøve. — CALMER syntes Foreningen var kommen ind paa et meget radikalt Spor, ligesom »Typ.-Tid.« i den senere Tid havde taget en Retning, som bragte En til at ønske, at den ikke var bleven udvidet til Ugeblad. Det var underligt for Medlemmerne at blive skældt ud i deres eget Blad; Artikler som V. P.'s »Post festum« kunde kun vække Splid i Foreningen, og skønt han ikke billigede, at Medlemmerne af den Grund meldte sig ud, maatte han dog paa den anden Side indrømme, at de havde Grund til at tage Forargelse over at blive skældt ud, fordi de selv havde en Mening og fulgte den. Taleren havde selv været med til at stifte Foreningen, og han ønskede den alt godt, men han troede, den nu var kommen ind paa en Skraaplan. Han var ogsaa bange for, at vi dog kom til at røre vor Grundkapital, og for at spare saa meget som muligt, vilde han foreslaa, at Bladet igen kom til at udgaa kun hver fjortende Dag. — H. P. LASSEN kunde billige en Del af Calmers Udtalelser og maatte beklage, at der i den nævnte Artikel var fremkommen Udtalelser, der kunde saare mange agtværdige ældre Kolleger; men Artiklen var indsendt fra et Medlem, hverken Redaktionen eller Styrelsen kunde gøres ansvarlig for de deri benyttede Udtryk. Det var let nok at sige, at Foreningen var kommen i et galt Spor; men hvorfor saa man saa sjælden de ældre Medlemmer i Foreningen; mange af dem kunde ogsaa godt skrive i Foreningens Blad; men de holdt sig stadig tilbage. Kontingentet var ikke forhøjet for Bladets Udvidelses Skyld, men for at hjælpe paa Arbejdsløshedskassen. Han kunde ikke dele Formandens Anskuelser, at Konjunkturerne vilde blive endnu slettere. — FORMANDEN: Der hersker for Tiden en Krise i Amerika, som allerede har bredt sig over en Del af Evropa. Der blev stadig mere og mere overflødig Arbejdskraft. Hertil hjælper man ogsaa godt her hjemme; Birch t. Eks. arbejder med ni Lærlinge, og rundt omkring i Provinserne fandtes ogsaa et uforholdsmæssig stort Antal Lærlinge. Han troede ikke, han havde set Fremtiden i et for mørkt Lys; det vilde være glædeligt, om han havde taget fejl. — Redaktionen kunde ikke nægte en i en sømmelig Tone skreven Artikel Optagelse i Bladet, og den Fejde, der for Øjeblikket er mellem V. P. og P. Christensen, ansaa han ikke for skadelig. — EMIL PETERSEN: Det kunde ikke undgaas, at der med Tiden kom Strømninger ind i Foreningen, der gik de ældre imod; og Bladets Spalter stod jo aabne saavel for de ældre som for de yngre Medlemmer. Det havde undret Taleren at høre, at nogle Medlemmer i »Berl. Tid.« havde meldt sig ud af Foreningen, fordi Kontingentet var forhøjet med 10 Øre om Ugen, og at flere Avissættere agtede at følge Eksemplet, hvorimod han ikke havde hørt at nogen Bogsætter, som dog tjente mindre, vilde melde sig ud af den Grund. Naar man ikke nu kan ofre 10 Øre om Ugen, hvorledes skulde det saa gaa, naar man blev nødt til at stille større Krav. Det var ligeledes uklogt at melde sig ud, fordi man blev vred over en Artikel i Bladet; man kunde svare paa den. »Typ.-Tid.« gjorde Nytte, og saa længe vi kunde og Flertallet ønskede det, vilde han ikke raade til at gøre den til 14-Dagsblad. — HEINEMANN vilde takke Calmer for hans Udtalelser; men han vilde lykønske den Mand, der, skønt gammel, kunde følge de unge. Han syntes ikke, der havde været noget saa forfærdeligt i Artiklen, at man behøvede at melde sig ud; man kunde svare paa den, men man bør ikke unddrage Foreningen sine Kræfter. — FORMANDEN kunde selv ønske, at Forfatterne vilde sætte Navn under deres Artikler i »Typ.-Tid.«; men det gælder dog fornemlig om, *hvad* der staar i Artik-

lerne; og ikke hvem der skriver dem. — SCHIØTT vilde beklage, hvis vi skulde gaa et Skridt tilbage og gøre »Typ.-Tid.« til et 14 Dagsblad. Han fandt det ogsaa lidt barnagtig at melde sig ud, fordi der stod en kras Artikel i Bladet; han vilde snarere tro, det var for de ti Øres Skyld eller af Frygt for det forfærdelige røde Spøgelse; men det er de unge, der bærer Fremtiden i deres Haand, og de unge tilhører væsenlig Socialdemokratiet. — FORMANDEN: Hvis vi, som de andre Fagforeninger, brugte »Socialdemokraten« som officielt Organ og kun i »Typ.-Tid.« gav Spørgsmaalene en vidtløftigere Drøftelse, saa kunde vi godt nøjes med at lade »Typ.-Tid.« udgaa hver 14de Dag; men det vidste han godt, at de ældre ikke vilde synes om. — HEINEMANN: Den omtvistede Artikel var fremkommen paa Grund af Hjælpekassernes Sammensmeltning med »Den typ. Forening«; Meningerne kan være delte, og Taleren, som dog hørte til de ældre, havde selv stemt imod Konfirmationen, fordi han ikke troede, de yngre vilde omstyrte det bestaaende. Han vilde haabe, at Sammenslutningen mellem de to Foreninger maatte vedblive.

Forskelligt.

»Typografernes Sangforening« afholdt i Søndags en vellykket Koncert og Assemblée. De forskellige Sangnumre blev foredragne med Præcision og høstede almindeligt Bifald, ligesom ogsaa Hr. Kapelmusikus CARL JENSEN for sine fortrinlige Violin-Solis og Hr. Højskoleforstander JULIUS DØCKER for Oplæsningen af flere morsomme Fortællinger vandt de Besøgendes Bifald.

— I den forløbne Uge har to af »Den typ. Forening«s Medlemmer, CORDTZ og PRESS, taget Arbejde i det Schultziske Trykkeri, ligesom N. C. A. CHRISTENSEN (»Ballade-Christensen«) har begyndt i Rigsdagssætteriet. De førstnævnte, som hidtil altid har givet sig Udseende af at være gode Medlemmer, har ikke af økonomisk Trang været nødsaget til at sætte deres kollegiale Ære paa Spil, hvilket man til en vis Grad kan sige om Christensen, endskønt denne selv har været Skyld i en flere Ganges Arbejdsløshed. Nogle Lokalforeningsformænd, der har ladet sig bevæge til at forestrække ham med Laan, medens han rejste i »Dansk typ. Forening«, maa desværre slaa en Streg over at faa Pengene tilbage, thi Christensen er et fuldstændigt karakterløst Menneske. Vi gratulerer for øvrigt Hr. Kancelliraad Schultz til det Udvalg af hæderlige Karakterer, han i den senere Tid har taget i sit Arbejde.

Den typografiske Forening.

UDSLETTEDE MEDLEMMER.

A. CORDTZ og H. P. PRESS (for at have taget Arbejde i det blokerede Schultziske Trykkeri).

Ved den i Aftes af Undertegnede foretagne Optælling af Stemmesedlerne til Valget af Næstformand og Medbestyrer viste sig følgende Resultat:

Der var afgivet i alt 359 Stemmer, af hvilke 203 faldt paa **Emil Petersen** som Næstformand og 198 paa **Victor Petersen** som Medbestyrer; derefter havde H. P. LASSEN 155 Stemmer som Næstformand og R. TH. ANDERSEN 155 Stemmer som Medbestyrer.

København, d. 20. November 1884.

Rud. Bøhm.

Otto Barnewitz. **P. L. Pedersen.**

Typografernes Hjælpekasser.

Til først kommende 11. December bliver en Portion af det Rolffske Understøttelseslegat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Styrelsen for Typografernes Hjælpekasser, bedes sendte til Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal inden Udgangen af November Maaned.

København, d. 14 Novbr. 1884. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

I Aften paabegyndes Indøvelsen af Sangene til Aarsfesten. »Hr. von Rococo« indstuderes.

Kolleger, der have betænkt at indmelde sig fra December, bedes om allerede at møde i Aften Kl. 10 for at blive sat paa Stemme, hvorved de bedre kunne følge med Øvelserne. Medlemmerne med Damer have Aarsfesten i Januar, Koncert og Bal, gratis. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Ny Medlemmer:

Nykøbing, p. F. CARL JOHAN SØRENSEN (udlært hos Slengerik i Stubbekøbing d. 1. November 1884).

Randers, NIELS MØRUP (udlært hos Johansen i Hobro d. 1. November 1884).

Indvendinger mod Optagelsen maa ske inden 14 Dage til vedkommende Lokalforening.

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Vejle, HEINR. C. H. LANGE (sidst arbejdet i Ærøskøbing).
Middelfart, V. PETERSEN (sidst arbejdet i Varde).
Ribe, ERNST HEISE (sidst arbejdet i Aabenraa; tilrejsende).
Ringsted, CHRISTIAN GÜTH (sidst arbejdet i København).
Kolding, J. E. EPPLER (sidst arbejdet i Ringsted).
Nykøbing p. F., KARL KRISTIANSEN (sidst arbejdet i Nestved, arbejder i Stubbekøbing).

Bortrejste Medlemmer:

Vejle, MIKKEL NIELSEN som Syg overgaaet til Aarhus Lokalforening.
Middelfart, H. P. HANSEN til Varde.
Kolding, L. V. HANSEN (arbejdsløs).
Nykøbing p. F., CHRISTIAN RASMUSSEN.

Døde:

Hjørring, Faktor LARS PETER HELMIG, Hjørring Amtst., $31^1/_2$ Aar gammel.

Rettelse.

I forrige Nummer, Side 154, 25. L. f. o. staar »yndigste« l. »syndigste«.

KUNDGØRELSE.

En Sætter ønsker at lære Stereotypering. Billet med opgivne Betingelser mrkt. »Stereotypist« modtager Bladets Ekspeditition.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 36. | København, den 29. November 1884. | 11. Aargang.

Foraarsgrønt.

Det er nærmest som Portrætmaler, V. P. har forsøgt sig i forr. Nr.; der er fremstaaende Kindben, Overskæg o. s. v., og over det hele igen denne fede, glinsende Farve! Dog nok herom. Portrætet, som ikke er udført efter Bestilling, skænker jeg Kunstneren, og tager i Stedet for *det* op, han med et overlegent Skuldertræk skænker mig, *det,* han lister sig forsigtig uden om som Katten om den varme Grød, *det,* der for ham er en Biting, men for mig en Hovedsag: Spørgsmaalet om Samfundstyranniet, der netop i disse Dage har faaet forøget Betydning paa vort eget Fags Omraade. Lad os holde os til Sagen, som V. P. siger, naar han vil gøre personlige Bemærkninger.

Jeg har efter Evne med Opmærksomhed, men rigtignok uden »dybtgaaende Studium«, fulgt de store, særlig de socialdemokratiske Arbejderbevægelser baade ude og her hjemme, og jeg har ogsaa af og til været med til at beundre et smukt Tilfælde af Sammenhold eller et opnaaet godt Resultat; men jeg har tillige set noget bagved Sammenholdet og Agitationen, som jeg ikke kan beundre, og som jeg tror vil hævne sig med Tiden og maaske alt har gjort det adskillige Gange. Den Moloch, hvortil der først og fremmest skal ofres, og som man paaklistrer Navnet »Kollegialiteten«, kræver mangen Gang sit Offer saa hensynsløst, at hverken Humanitet, Individets Selvstændighedsfølelse, dets Pligter over for andre Forhold eller lignende faar det mindste Raaderum. Om f. Eks. en »Kollega« Gang efter Gang forsømmer sine daglige *Pligter* som Arbejder og derved bidrager til at skade sin Stands Anseelse og udsætte den for Uvilje og Miskendelse, da regnes dette ham kun i ringe Grad til Last, naar han kun er med i Rækkerne, hvor *Rettighederne* fordres, og stemmer med i det fælles Raab om Kollegialitet; men hvis en Familjeforsørger muligvis skulde finde det uforsvarligt over for Hustru og Børn at deltage i et kollegialt Skridt, han selv anser for ubesindigt, sættes han i Band som Forræder; ja skulde det utænkelige ske, at en enkelt tror at skylde en human og velvillig Principal større Hensyn end maaske mindre gode Kolleger, da bliver han brændemærket og skyet som Pest for Resten af sit Liv. Kollegialitetens store Tromle spærrer hele Vejen, og alt, hvad der ikke følger den, køres i Grøften. Og ikke nok med Tvangen i rent faglig Henseende, thi den kan dog i hvert Fald gøre sin Nytte og i enkelte kritiske Tilfælde fremtræde som en Slags Nødvendighed; nej opdages det, at det »kollegiale« Flertal har en bestemt politisk Anskuelse, som ikke deles af Mindretallet, da skal dette Mindretal om ikke tvinges til at nære samme politiske Mening som Flertallet, thi det lader sig jo ikke gøre, saa dog tvinges til at bære samme politiske Fællespræg, akkurat som naar Kreaturhandleren paamaler sine Faar éns Mærke for at det kan kendes, at de hører til samme Flok. Og Ordet »Kollegialitet« med den smukke Klang, kommer da til at dække over et aldeles unyttigt, brutalt Tyranni.

Denne sidste Kapsun paa den enkeltes frie Selvbestemmelse, Tvangen til at antage et bestemt politisk Mærke, er det man nu er i Færd med at anlægge i »Den typografiske Forening«, og det bevirker, at adskillige bøjer af, hvor de ellers vilde have fulgt Trup. Der har lydt advarende Stemmer før Beslutningen toges, og der har lydt beroligende Stemmer efter at det er sket, men begge Dele har vist sig lige frugtesløse, og der *er* allerede Splittelse. Jeg hverken kan eller vil benægte, at den Tid maaske kan komme, da Foreningen som enig Helhed kan slutte sig til det socialistiske Arbejderparti, men endnu er den ikke naaet, og det besluttede Skridt vil derfor blive svækkende i Stedet for styrkende.

Og naar jeg nu tager Afsked med V. P., tager jeg med det samme foreløbig Afsked med »Den typografiske Forening«. Jeg gør det ikke med Glæde, men kun af den ene Grund, at Forudsætningen for Foreningens kraftige Virksomhed, et fast og enigt Sammenhold, allerede *er* glippet, og Foreningen derved efter min Mening uden Styrke. Jeg indrømmer gærne, at jeg har haft min grønne Tid med store Illusioner om Foreningens Magt, men i de 14 Aar, jeg har været Medlem, er en hel Del af disse Illusioner bristet, og det er nærmest med en Følelse, der ligner Efteraarets Vemod, at jeg slipper Taget og følger de øvrige faldende Blade. Men

Vemod, en saadan sentimental Følelse »fra det forrige Aarhundrede«, kan V. P. i al sin Foraarsfriskhed og Foraarsgrønhed næppe fatte, han hører kun den »raslende« Lyd af de faldende Blade. Det gælder nu kun om at feje den visne Bunke væk eller sparke den til Side, for at der kan komme frisk Vind til det nye Liv, der rører sig; og saa ingen Medlidenhed mere, ingen milde eller dæmpede Ord, men hvasse, lynende Sværdhug, saa det kan dundre i Modstandernes Pandeskaller. — Ja, hvis alle de friske, grønne Blade kan bevare Friskheden længer end Grønheden, hvis de kan sidde fast, naar Stormene kommer, da skal jeg endda yde dem min Beundring; men — oprigtig talt — jeg vil se det, før jeg tror det. Rimeligere er det, at Naturens Kredsløb ogsaa her vil gaa igen. Naar Varmen kommer i Luften, kommer ogsaa Ormene og begynder at gnave paa de friske Skud, og naar en Gang Efteraarsstormene melder sig, bliver der igen Løvfald. Og hvor de visne Blade falder af, sidder der saa igen en lille buttet Knop, sprækkefærdig af Vigtighed, af store Illusioner og brændende Længsel efter at udfolde al sin Grønhed; den sidder dækket bag sine Knopskæl som bag et Skærmbrædt og peger Fingre af de faldende Blade: Efteraarsløv! Efteraarsløv! P. CHRISTENSEN.

Paa »Diskussionsmødet« forleden Søndag, der var besøgt af 80—90 Medlemmer, vedtoges med 35 Stemmer imod 20 (ca. 30 afholdt sig altsaa fra at give deres Mening til Kende) en »Resolution«, der gik ud paa, at man skulde genvælge Hr. EMIL PETERSEN og opfordrede Bestyrelsen til at virke for Typografernes Tilslutning til det organiserede Arbejderparti«, hvilket vel skal være det samme som det, der til daglig Dags kalder sig det socialdemokratiske.

I Torsdags valgtes nu Hr. Emil Petersen med 203 Stemmer imod 155 (henved en Fjerdedel af Foreningens Medlemmer deltog ikke i dette Valg og jeg kan af Erfaring tilføje, at ikke alle Medlemmer havde faaet Stemmeseddel[1]), og i sidste Nr. af »Typ.-Tid.« skriver derefter Foreningens Formand, at dette Valg ikke paa nogen Maade vil alterere*) hverken Medlemmernes sociale eller politiske Anskuelser. Selv bortset fra det her mindre heldigt valgte fremmede Udtryk er denne Udtalelse — den ærede Formand tilgive mig — en hel Del uklar, og dog er det af stor Vigtighed saavel for de enkelte Medlemmer som for Foreningen i det Hele taget i dette Spørgsmaal, der godt kan blive et Livsspørgsmaal for vor Ordning, at faa den størst mulige Klarhed. Af denne Grund tillader jeg mig herved at anmode den ærede Formand om at give ren Besked paa det Spørgsmaal: Er det Meningen at Bestyrelsen ikke vil tage noget Hensyn til den Del af oven for omtalte »Resolution«, som var henvendt til den, og altsaa *ikke* virke for Typografernes Tilslutning til »Socialdemokratiet«, eller mener Formanden, at en Virksomhed i denne Retning ikke vil »alterere« Medlemmernes Anskuelser?[3])

Jeg maa afvente den ærede Formands Svar herpaa, forinden jeg gaar nærmere ind paa at omtale hele det store Spørgsmaal, der ligger bag ved den Afstemning, der indledes med Hr. Kjeldskovs efter min Mening i høj Grad *ubetimelige* »Resolution«. Kun være det mig tilladt her endnu at udtale min fulde Samstemning med Formandens Opfordring til samtlige Medlemmer til *ikke endnu at udmelde sig af Foreningen.* Og særlig retter jeg denne Opfordring til de »konservative«; er det deres Ønske at bevare Foreningens rent faglige, upolitiske Grundvold, da bør de vise det i Gerningen ved at tage Del i de Forhandlinger, der vel utvivlsomt maa gaa forud for en Indmeldelse i »Socialdemokratiet«. Selv om 155 skulde være hele deres Tal, hvad jeg har Grund til stærkt at betvivle, saa er dette dog saa betydeligt, at deres Modstandere sikkert vil betænke sig to Gange paa at afkaste Broen til dem. Ved paa det nuværende Stade at melde sig ud af Foreningen, opgiver de kun Ævret og overgiver alt det, som det var deres Ønske at værne om, til Modparten, og det uden at have vovet en Dyst for at holde Stillingen. Og ikke sandt, det vilde hverken være forstandigt eller modigt handlet. Saaledes handler Ingen, der har Tro paa sin egen Opfattelses Rigtighed. Derfor siger jeg med Formanden: For Tiden ingen Udmeldelser!

Nyvej Nr. 19. ANTON P. CHRISTENSEN.

* * *

Til Foranstaaende skal jeg bemærke:

1. Styrelsen kan selvfølgelig ikke kontrollere om ethvert Medlem faar Stemmesedler; ved direkte Henvendelse til mig vilde man kunne have faaet det manglende.
2. De kan jo vælge den sidste Betydning: »angribe«.
3. Det er min ufravigelige Mening, at det omtalte Valg *ikke* vil »angribe« Medlemmernes sociale eller politiske Anskuelser, idet Sammenslutningen med de øvrige Fagforeninger *i Hovedsagen* ikke har anden Betydning, end at det bliver et Fælles-Værn imellem de forskellige Foreninger imod Angreb, der enten af Arbejdsgiverne eller af Magthaverne rettes mod deres Bestaaen (sé saaledes »Dagbladet«s Fordring om en Undtagelseslov imod de organiserede

*) Det er ret kedeligt med disse fremmede Ord. De leder saa let til Misforstaaelse. Efter Meyers store kan »alterere« betyde: »forandre, fornærme, forskrække, ærgre, bestyrtet, angribe« — hvilket er nu hvilket?[2])

Arbejdere). I den først omtalte Retning véd jeg bestemt, at 2 meget fremragende »konservative« Medlemmer har udtalt, at de, naar Foreningen blev angreben af Principalerne, ikke vilde have noget imod at »flytte ud i Rømersgade« (men da kunde det maaske have været for sent!) Nu har i hvert Tilfælde den ene af de 2 Herrer mældt sig ud og begge to arbejder de nu paa Ødelæggelsen af vor Forening! »Immer logisch!«

RUD. BØHM,
p. T. Formand.

Provinstypograferne og Konfirmationen.

Under denne Overskrift har en lille Artikel funden Plads i sidste Nr. af »Typ.-Tid.«*) Dens væsenligste Indhold er, at man ved et Møde i Kolding forhandlede det nu langt om længe afgjorte Konfirmationsspørgsmaal, og blandt de der ved denne Lejlighed mødte 13 Typografer talte de 7 for, at tilstille »Typ.-Tid.« en Meddelelse om, at de betragtede Konfirmationsandragendet som en Umyndighedserklæring og som gribende formindskende ind i de Rettigheder, »Dansk typ. Forening« fik ved denne Forenings Overenskomst med den københavnske Forening.

Det maa have været de 7 Medlemmer magtpaaliggende at faa deres Resolution offenlig frem. Det er jo den letteste Sag af Verden at fremsætte en Paastand om dette eller hint, men Beviserne for Rigtigheden af det paastaaede undlader de aldeles at anføre, de nævner ikke med et Ord, hvori Umyndigheden bestaar, eller paa hvilken Maade Provinsforeningens Rettigheder hos Københavnerforeningen formindskes. Jeg vilde meget ønske, at de syv Kolleger eller en af dem vilde fremkomme med en Bevisførelse, og jeg skal sige hvorfor.

Forholder det sig rigtigt med de syv Kollegers Paastand, at »Dansk typ. Forening«s ved Overenskomst med den københavnske Forening erhvervede Rettigheder formindskes ved Konfirmationen, da har Hovedbestyrelsen i Aarhus ikke varetaget vor Forenings Interesser, som er en af dens første og største Pligter.

Den anden Paastand — Umyndigheden — er ofte andetsteds fra bleven fremsat og fremtræder altsaa nu kun som en Genganger, men ogsaa her har de syv Medlemmer glemt at bevise, hvori Umyndigheden af alle Danmarks Typografer bestaar, og disse Beviser ventes med spændt Forventning. gg.

*) Forsinket af Mangel paa Plads.

Korrespondance.

Aalborg, den 23. Novbr. 1884.

I Anledning af, at »Aalborg typografiske Forening« den 19de Oktober havde bestaaet i 10 Aar, var en Del af dens Medlemmer med Damer i Aftes samlede til en Fællesspisning, under hvilken herskede den bedste Stemning, idet Taler vekslede med Sange, af hvilke sidste tre var forfattede: for Foreningen, til Damerne og ved Bollen (eller »Vrøvl«). — Efter Spisningen improviseredes en lystig Svingom, der af og til afbrødes for at indtage en læskende Drik, og paa denne Maade tilbragte man gemytligt Tiden til Kl. over 4 Morgen.

Vor Forening, der i sin Tid stiftedes efter Initiativ af afdøde Kollega Laurits Jensen, har til Formaal at yde Syge- og Begravelseshjælp og virker tillige som Laanekasse. Endskønt det ugenlige Kontingent kun er 5 Øre og der i 13 Uger gives 6 Kr. pr. Uge i Sygeunderstøttelse samt i Begravelseshjælp indtil 50 Kr., ejer Foreningen dog nu henved 1000 Kr., hvilket vistnok maa kaldes et smukt Resultat og opfordre andre Byers Typografer til at følge Eksemplet, hvor en saadan stedlig Forening ikke allerede findes; thi alle Vegne gælder: »mange Bække smaa« o. s. v. Dog skal bemærkes, at Foreningens Formue just ikke skriver sig fra Femørerne, men fra tidligere Tid, før Forbundets og »Jyll. typ. Forening«s Tilblivelse; den Gang var det ugenlige Bidrag 25 Øre, 30 Øre for gifte, der saa erholdt Begravelseshjælp, naar deres Hustruer afgik ved Døden. Nu er Kontingentet éns for alle, men Bestemmelsen om afdøde Hustruer gælder dog endnu.

Af ovenstaaende skulde man jo tro, at Vegetationen i Foreningslivet her var særdeles yppig; dette er dog ikke saa, thi ikke alene til de ordinære Generalforsamlinger, men selv til en 10 Aars Fest, som dog skulde synes at være et Trækplaster, formaar man at faa »godt Hus« end sige »den røde Lygte« ud — saa paa dette Omraade staar vi vist langt tilbage. Maatte det nye Forenings-Aar bringe en Forandring heri! —s—

Bogsamlingen.

Der er nylig foretaget en Revision af Bogsamlingen. Naar der tages Hensyn til, hvor stærkt det lille Bibliothek har været benyttet, og at mange af de mest søgte Bøger uafbrudt har vandret fra Haand til Haand, maa Bøgerne i det Hele taget siges at være vel vedligeholdt; kun Bøgerne i stort Format (»Ill. Tid.«, »Ude og Hjemme«) er saa medtagne, at de maa udskydes og tillige med andre udskudte Sager stilles til Avktion. Der kan naturligvis i Løbet af tre Aar ikke undgaas

Tab af Bøger; dette indskrænker sig dog til en halv Snes Stykker, hvoraf nogle er erstattede dels med andre Bøger, dels med Penge. Tilgangen har væsenlig bestaaet af Gaver fra Boghandler Andr. Schou, der ved Bibliothekets Oprettelse gav sit Minde til, at Foreningen fra vedkommende Bogtrykker fik et Eksemplar af hver Bog, der blev trykt paa hans Forlag. Komiteen henvendte sig kun til I. Cohens Bogtrykkeri, og Hr. Lange har stadig med stor Velvilje sendt Foreningen Andr. Schous Forlagsartikler. Ligeledes skylder Foreningen Dr. Fr. Winkel Horn Tak for den Interesse, han fra Begyndelsen og indtil nu har vist for vor Bogsamling. Et nyt Katalog er nu færdigt og er ved indstukne hvide Blade indrettet til, at Laantageren selv paa sin Plads efter »Typ.-Tid.« kan optegne Numrene paa ny tilkomne Bøger. Kataloget koster 15 Øre.

Dødsfald.

I Tirsdags Aftes døde Bogtrykker W. M. HERDAHL, 71 Aar gammel. Han har lært i Aalborg i daværende Borch & Ree's Bogtrykkeri, har her i Byen arbejdet som Sætter i »Berl. Tid.« og samlede sig et lille Bogtrykkeri, som altid har indtaget en meget beskeden Plads i Bogtrykkerverdenen. Han var en selskabelig anlagt Mand, Bestyrelsesmedlem i flere Foreninger med forskellige Formaal, Lejligheds-Digter og -Taler. Han var den første, der her hjemme fandt paa at udgive et Børneblad, og det maa vel være for denne Idé han blev belønnet med Fortjenstmedaillen i Guld og den svenske Medaille literis et artibus; thi Bladets Indhold taalte ikke Kritik og Udstyrelsen var rædselsfuld.

Den typografiske Forening.

NYE MEDLEMMER.

VALDEMAR LUDV. HENRIK LASSEN, (sidst arbejdet i Aarhus, Medlem af »Dansk typ. Forening«; Herdahl jun.)

EMIL WIINBLAD.

OLUF OLSEN (udlært d. 1. Oktober hos L. A. Jørgensen; arbejdsløs).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

UDMELDTE.

V. CHRISTENSEN, FR. GJERLØV, N. P. HANSEN, R. JACOBSEN, AUG. E. JENSEN, C. KRONSTRØM, C. LASSEN, E. P. J. MOGENSEN, Adolf v. REIS, C. WEDEGE. (Thieles Bogtrykkeri).

TØMMERUP (Th. Nielsen).

Gaver til Bogsamlingen.

Fra Dr. FR. WINKEL HORN: *Dumas Alex.* De tre Musketerer. Historisk Roman.

Smollet, Tobias: Pelegrine Pickles Hændelser. Humoristisk Roman.

Typografernes Hjælpekasser.

Til først kommende 11. December bliver en Portion af det Rolffske Understøttelseslegat til Uddeling. Ansøgninger om dette Legat, stilede til Styrelsen for Typografernes Hjælpekasser, bedes sendte til Kassereren, N. Hansen, Korsgade 24, 1. Sal inden Udgangen af November Maaned.

København, d. 14. Novbr. 1884. STYRELSEN.

Inkassatorerne for Hjælpekasserne bedes inden Midten af December Maaned tilstille mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle.

København, den 26. Novbr. 1884. N. HANSEN, Kasserer.

Typografernes Sangforening.

I Aften: Indøvelse af Sange til Aarsfesten. *Nye Medlemmer* sættes paa Stemme Kl. 10. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Skønt jeg endnu mangler Regnskab fra 2 Lokalforeninger (Hillerød og Middelfart) for sidste Juli Kvartal vil jeg ikke undlade at give en kort Meddelelse om Foreningens Indtægter og Udgifter. Medlemsbidraget har været 1424 Kr. 65 Øre; andre Indtægter (Indskud og tilbagebetalte Laan) 129 Kr. 50 Øre. I Sygeunderstøttelse er udbetalt 837 Kr. 99 Øre. I Begravelseshjælp 120 Kr., til arbejdsløse 63 Kr., i Rejseunderstøttelse 919 Kr. 94 Øre, under Udgifter i Lokalforeningerne 76 Kr. 77 Øre. Til Hovedkassen er indbetalt 584 Kr. 97 Øre for Juli Kvartal; i Løbet af samme Tid er til forskellige Lokalforeninger udbetalt 1090 Kr.

Aarhus, d. 26. Novbr. 1884. JOH. LUND, Foreningens Hovedkasserer.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Skanderborg, V. de LEMOS (sidst arbejdet i København, Medlem af »Den typ. Forening«).

Nestved, CHR. RASMUSSEN (sidst arbejdet i Nykøbing p. F.)

Nestved, OTTO HANSEN arbejdsløs.

Bortrejste Medlemmer:

Skanderborg, P. TH. BECKER til Aarhus, arbejdsløs.

KUNDGØRELSER.

En Sætter,

som bliver permitteret fra Militærtjenesten d. 17. December, søger Plads helst i et Provinsbogtrykkeri. Gode Anbefalinger haves, Billet, mrkt. »Sætter B.« modtager, »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

Til forestaaende Jul

tillader jeg at henlede mine ærede Kollegers Velvilje paa min **Galanteri- og Legetøjsforretning**, der nu er forsynet med et stort og smukt Udvalg af Galanterivarer og Legetøj fra de *billigste Priser*, passende til *Julegaver*.

C. Hammerich,

Gothersgade 99 St.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 37. | København, den 6. December 1884. | II. Aargang.

Kolleger!

I kender det Udfald, Suppleringsvalget til Styrelsen fik; I véd, at det samtidigt blev besluttet med overvejende Majoritet, at »Den typografiske Forening« ikke længer skulde betragte sig som staaende uden for den almindelige Arbejderbevægelse. Denne Tilslutning er først og fremmest af faglig Natur. Ligesom den enkelte Arbejder intet udretter, naar han staar alene i Kampen for Tilværelsen, saaledes er det ogsaa for det enkelte Fags Medlemmer en Umulighed at opnaa bedre økonomiske Vilkaar, naar de ikke betragter sig som solidariske med andre Fags Arbejdere. Flertallet af »Den typografiske Forening«s Medlemmer har indsét dette. Et lille Mindretal har imidlertid ikke villet bøje sig for Flertallets Anskuelse, og har dannet en ny Forening. De anfører som Grund, at de ikke vil indordne sig under et politisk Parti. Men den skete Tilslutning vedrører aldeles ikke Arbejdernes politiske Organisation, som *udelukkende* finder sit Udtryk i »Socialdemokratisk Forbund«. Fagforeningerne staar ikke i noget som helst Afhængighedsforhold til dette, da Afgørelsen af hver enkelt Sag finder Sted i Arbejdernes faglige Organisationer. Dette véd vore Modstandere meget godt; de fremfører kun dette for at faa Eder til at tro, at Eders personlige Frihed og Overbevisning kues og tilintetgøres. De, som altid raaber paa, at de ikke vil have noget med Politik at gøre, gaa paa denne Maade den politiske Reaktions Ærinde.

Kolleger!

I 8 Aar har I med mange og store Ofre arbejdet paa at styrke og befæste Eders Organisation for ved den at opnaa bedre Eksistensbetingelser for Eders Familier og Eder selv. *Der arbejdes nu paa at ødelægge denne Organisation.* Naar vore Modstandere siger, at der hersker Splid i Typografernes Rækker, da er det, hvis en saadan eksisterer, dem selv, *og kun dem,* der har frembragt den. Var de virkelig besjælede af den megen Kærlighed til Foreningen, som de altid fører i Munden, havde de bøjet sig for Flertallets Afgørelse og søgt at vinde den tabte Indflydelse tilbage **inden for** Organisationen. De har foretrukket at arbejde **imod** den; de har fremfor at søge at bevare Enigheden mellem Eder, gjort alt for at svække den.

Det gælder derfor nu mere end nogensinde for Eder at vise, at I ere fast besluttede paa at opretholde den Organisation, som I nu i saa mange Aar har sluttet Eder til; det gælder om for Eder at vise, at der ingen Splid hersker i *Eders* Rækker, men at kun *de, som raaber paa Splittelse*, **vil** den.

Slut Eder derfor endnu stærkere end hidtil om Eders Organisation. Husk, hvad I har ofret for den og at I kun ved *Solidaritet, ved at samle Eder i* én *Organisation vil kunne vente at føre Eders fælles Sag til Sejr.*

Otto Barnewitz. **Rud. Bøhm.** **Emil Petersen.**

P. L. Pedersen. **Victor Petersen.**

Nervøsitet.

Af Carl Darbo.

Det *er* Nervøsitet. »Man kan ikke gaa fra det«. Heldigvis (eller uheldigvis) er Sygdommen paa begge Sider af den Grøft, som den ny typ. Forening har dannet eller — vil danne. Og hvor stærkt den har grebet om sig, har man det bedste Bevis paa, naar to ellers fornuftige Mænd, der aldrig har haft en Pensel i Haanden, vil agere Malere, selv om de ikke konkurrere paa samme Omraade, men den ene holder sig til Portræterne, den anden til Blomsterne.

Og hvorledes denne Nervøsitet er opstaaet?

Ja, det kender vi. Det forfærdelige skete; et Flertal paa c. 50 af de afgivne Stemmer erklærede, at Tiden nu var til at søge Sammenslutning med de andre Fagforeninger.

Og saa kom Nervøsiteten for Alvor. De med rystende Hænder skrevne Cirkulærer havde altsaa ikke frugtet, og de angstfulde Raab om Splittelse havde ikke gjort den paaregnede Virkning. De sank i Knæ, Stemmen svigtede. De hviskede og tiskede. De lammedes disse ikke faa.

Tiden var endnu ikke kommen. Vi skulde have ventet et Par Aar endnu.

Saa et Raab. Et vildt, skærende Skrig gennemsitrer Luften. Samfundstyranni, Undertrykkelse, Selvbestemmelsesret o. s. v. i en Uendelighed, omkranset af faldende Blade. Det *er* Nervøsitet, og den kom af og blev foraarsaget ved Ordet »De social-demokratiske Fagforeninger.«

Det er Politik, Foreningen socialistisk, vi selv Socialister. — Nej stop, Kammerater; vi er færdige!

De tabte Modet! De tabte Troen paa deres Karakterfasthed. De var kun forvissede om, at de ikke kunde modstaa Socialismen, naar de saa den i Øjnene.

Nej saa var det rigtignok noget ganske andet dejligt noget at have sin egen frie Selvbestemmelsesret overfor sine Kolleger, selv om man derved blev nødt til at indskrænke den lidt overfor sin Herre og Mester!

Og saa blev der Møde og saa blev der dannet Forening.

Programmet var lovende. Staaende paa den gamle Forenings Grundlag og arbejdende med dennes Love at hævde den personlige Selvbestemmelsesret overfor Samfundstyranniet. (?)

Foreningen selv ligesaa lovende: Den er stiftet for at bevare Organisationen(?).

Man sporer Nervøsiteten.

Der er nu ikke noget at sige til Dannelsen af Foreningen, thi, »lad os endelig ikke gaa fra det« — det er nemlig nødvendig ikke at gøre det — Splittelsen *er* der. Foreningen laver altsaa ikke Splittelsen, tvertimod »den bevarer Organisationen«, den samler Splittelsen. Vi kan trykke den i Haanden.

Det er et frivilligt Redningskorps. Opgaven er at frelse Stumperne.

Programmet er maaske lidt mere uforstaaeligt. Man er nemlig ikke straks paa det Rene med, at Foreningen er nødvendig for at hævde den enkeltes »frie« Selvbestemmelsesret, det skulde man synes den enkelte bedst selv maatte kunde, og jeg har da ogsaa gransket en Del over det. Jeg antager dog nu, at Foreningen skal dannes, for at den enkeltes »frie« Selvbestemmelsesret kan blive konfirmeret! —

Se, det er det hele. Nervøsiteten gaar nok over, og der er, synes jeg, ingen som helst Grund til at blive hidsig. Snarere bør man være Foreningen taknemlig for den Samlervirksomhed, den har sat som sit Maal. Opgaven er ikke let. Men vore varmeste Ønsker ledsage den!

Uiltrods for min udtrykkelige Anmodning til Formanden om at give ren Besked paa et bestemt stillet Spørgsmaal, har han dog foretrukket at gaa uden om det. Jeg ser mig derfor nødsaget til at gentage det:

Agter Bestyrelsen nu at gøre Skridt til at indordne »Den typ. Forening« under den »socialdemokratiske Organisation»?

Og jeg tilføjer:

Kan det sidste ske uden en Generalforsamlings Beslutning?

Vi maa have klar Besked herpaa, og det forekommer mig, at Styrelsen har Forpligtelse til at give alle Medlemmer den, ligesom det er vanskeligt at forstaa, at den i en saa vigtig Sag som denne skulde ville holde sine virkelige Planer hemmelige for os. Et aabent Svar paa mit ligefremme første Spørgsmaal vilde maaske hrve forebygget(?) den Splittelse, der alt nu synes uundgaaelig.

Formandens Forklaring om, hvad Sammenslutningen med Fagforeningerne i *Hovedsagen* betyder, har kun lidet at sige. Enhver véd nok, at den Ene lægger *Hovedvægten* paa ét Punkt, den anden paa et andet. Hans Fortælling om de to »Konservative« er mig og mit Spørgsmaal aldeles uvedkommende.

Hvorledes det sidste Valg skulde *kunne* »angribe« nogens Anskuelser, er mig ikke klart; ogsaa det kunde det være rart at faa lidt nærmere belyst. Angrebet kommer først, naar Styrelsen vil tvinge (?) de »Konser-

vative« til at gøre fælles Sag med »Socialdemokraterne« i Politik eller Socialpolitik i al Almindelighed. Selv meget »konservative« Medlemmer vil kunne give »Socialisterne« Medhold i et og andet.

Nyvej Nr. 19. ANTON P. CHRISTENSEN.

* * *

Da Hr. Anthon P. Christensen endnu ikke er kommen paa det Rene med, hvorledes Styrelsen vil stille sig til det ved Erstatningsvalget opkastede Spørgsmaal, skal jeg i al Korthed forklare ham dette. Paa det Diskussionsmøde, som opstillede d'Hr. Emil og Victor Petersen, blev der som bekendt vedtaget en Resolution om, at hele Styrelsen skulde søge en Tilslutning til det organiserede Arbejderparti, og da de nævnte to Herrer blev opstillede og valgte paa Grundlag af denne Resolution, er der for hele Styrelsen kun to Ting at gøre: *enten* at underkaste sig Majoritetens Afgørelse *eller* at nedlægge sit Mandat; dette sidste Alternativ er der saa meget mindre Grund til at vælge, som *hele* Styrelsen netop ansér den omtalte Tilslutning som absolut gavnligt. *Styrelsen vil altsaa opfylde Majoritetens Fordring.* Naar en Majoritet af Foreningens Medlemmer *én Gang* paa en utvetydig Maade har afgivet sit Votum, *er det selvfølgelig overflødigt at indvarsle en Generalforsamling for den samme Sags Skyld.*

Den lille Splittelse, som Erstatningsvalget har fremkaldt, er beklagelig og — unødvendig, blot de »konservative« Kolleger først vilde have forhørt sig lidt om Sagen, inden de lavede et saa forfærdeligt Rabalder. Ved at slutte os til Fagforeningerne vil der ikke komme til at paahvile os nogen som helst Forpligtelse hverken i pekuniær eller politisk Retning, idet hele Sammenslutningen mellem disse Foreninger er baseret paa Frivillighedens Grundlag; saaledes behøver vi (ɔ: Medlemmerne) ikke at udrede en eneste Øre til en hvilken som helst Strejke, naar vi ikke sympathiserer med den, lige saa lidt som der kræves en eneste Øre af os til Arbejderpartiets politiske Agitation, naar vi ikke selv føler Trang til at understøtte Agitationen. Vil Arbejderpartiet foretage en eller anden politisk Handling, bliver det atter de enkelte Medlemmers Sag, om de vil deltage deri eller ej. Hele Tilslutningen faar sit synlige Udtryk ved, at de forskellige Foreningers Bestyrelser en Gang imellem bliver sammenkaldt til et Møde, for at drøfte en eller anden Sag (som t. Eks. i Tirsdags angaaende den herskende Arbejdsløshed), men paa saadanne Møder tages der ikke Beslutninger, som kunde have bindende Kraft for de enkelte Medlemmer.

Man vil heraf kunne sé, at vore Medlemmers som de andre Fagforeningsmedlemmers Selvstændighed ikke i nogen som helst Henseende vil kunne lide Skaar ved en saadan Tilslutning, og naar t. Eks. Hr. P. Christensen i sin Artikel i sidste Nr. brugte et smagfuldt Eksempel om »Kreaturhandleren, der paamaler sine Faar éns Mærke«, beviser det kun, at Hr. P. Christensen gør sig skyldig i Uvidenhed om en Ting, som han fælder en saa absolut Dom over. Jeg hævder altsaa, at intet Medlem, hvilke politiske eller sociale Anskuelser det end maatte hylde, behøver at nære Frygt for, at Sammenslutningen med de øvrige Fagforeninger skulde »angribe« disse Anskuelser — at ville fortælle noget andet, vilde kun være et Bevis paa Uvidenhed eller — en ond Vilje.

RUD. BØHM.

Om Bidragscirkulærer har vi modtaget følgende efter vor Mening fuldt ud berettigede Bemærkninger:

Hr. Redaktør! Cirkulærer om Bidrag til trængende Kolleger eller deres efterladte bliver vi vel aldrig kvit; men heldigt vilde det være, om man fik fuldstændig Klarhed over, hvem man gav sin Skærv. Da de enkelte Medlemmer imidlertid ikke kan have tilstrækkeligt Personalkendskab, vil jeg henstille til den ærede Bestyrelse for vor Forening, om det ikke var heldigt, at Formandens Underskrift fordredes paa ethvert Cirkulære for at give det Gyldighed, og for at det kunde føre til det af Udstederen tilsigtede Resultat. Det kan (navnlig med en Tid som den nærværende for Øje) have sin store Betydning at vide, hvem der er eller har været med os, og hvem mod os! Jeg forudsætter selvfølgelig, at der altid paa Trykkerierne vil findes energiske Kolleger, der vil sørge for, at der kommer Penge ind til Værdige, men — *ikke en Øre til Uværdige.* X.

Forskelligt.

Som det fremgaar af Bekendtgørelsen fra »Hjælpekasserne« har 30 Medlemmer af disse stillet Andragende om at ophæve Gensidigheden med »Den typografiske Forening«; til dette Øjemed er der indvarslet en ekstraordinær Generalforsamling til Søndag den 14. Decbr. Man sér, at d'Hrr. systematisk søger at tilintetgøre Typografernes Organisation, fordi Majoriteten af vore Medlemmer en enkelt Gang har haft et andet Syn paa Sagen end et »konservativt« Mindretal, hvilke sidste nu pludselig selv har kastet Masken og viser sig i al deres Nøgenhed som daarlige Musikanter, der paa alle mulige Maader beflitter sig paa at forstyrre den kollegiale Harmoni. Forhaabenlig vil det lykkes vore trofaste Medlemmer at tilbagevise dette Forsøg, som fra først af er bleven lavet paa »Dagbladet«s Redaktionskontor. Lad d'Hrr. lege ny Forening saa meget de har Lyst, derved vil de ikke kunne skade »Den typografiske Forening«, men hvor det gælder om at bevare et Led af vor Organisation, da nødsages vi til at forsvare os — og dette haaber vi, ethvert trofast Medlem paa det kraftigste vil understøtte os i. —m.

Den typografiske Forening.

Nye Medlemmer.

J. M. Hansen (Medlem af »Dansk typ. Forening«; sidst arbejdet i Ringsted; arbejdsløs).

A. Truelsen (Bordings Bogtrykkeri).

P. Christiansen (udlært d. 29. Novbr. hos Luno).

Indvendinger imod Optagelsen maa indsendes senest 14 Dage fra Dato til Styrelsen.

Udmeldte.

C. I. Christensen, P. Madsen, A. Larsen, C. Erichsen, V. E. E. Grøndahl, H. Borreby, C. Prægel, O. Kielsen, S. P. Jeppesen, P. A. Christensen, V. Hein, C. Nielsen, J. A. Petersen, C. Calmer, C. V. Auener og Albert Auener (»Berlingske Tidende«).

H. Hansen, L. H. Hansen, S. C. Hansen, H. P. Holst, J. W. Jensen, J. Juul, S. H. Jørgensen, J. Kemph. P. K. Nielsen, E. F. Truelsen, P. V. Truelsen (»Adresseavisen«).

Chr. Christensen, N. Jacobsen, Dr. Fr. G. Knudtzon, Joseph Læssøe, H. Mossberg. H. Utæcht (Fr. G. Knudtzons Bogtrykkeri).

C. A. Wehage (Græbes Trykkeri).

Emil Sørensen (Bagges Bogtrykkeri).

P. Christensen (Faktor hos Jørgensen & Ko).

William Petersen (I. Cohen).

Opfordring.

Som Følge af at der for Tiden hersker en meget stor Arbejdsløshed blandt vore Medlemmer, og da mange af disse ikke kan faa Arbejdsløshedshjælp, fordi de ikke har bidraget til Kassen i den lovbefalede Tid, ligesom Foreningen ikke sér sig i Stand til at bære hele Byrden, tillader undertegnede Styrelse sig herved at rette en indtrængende Opfordring til vore Medlemmer om at yde frivillige Bidrag til at afhjælpe den værste Nød. De indsamlede Bidrag bedes hver Lørdag indsendt til Hr. Kasserer L. D. Berg, som vil kvittere i »Typ.-Tid.«.

Styrelsen.

Typografernes Hjælpekasser.

Efter Opfordring af 30 Medlemmer afholdes en ekstraordinær Generalforsamling Søndag d. 14. Decbr., Formiddag Kl. 11, hos Restavratør Jensen, Store Ravnsborg.

Dagsorden:

Af Lovens § 2, 1. Punktum, bortfalder Sætningen: »forsaavidt de ere Medlemmer af »Den typ. Forening«, ligesom den ved Generalforsamlingen d. 28 Septbr. d. A. skete Tilføjelse til samme §, saalydende: »Enhver, der efter 1. Januar 1884 er bleven optaget i »Typografernes Hjælpekasser«, og »Den typ. Forening« og af en eller anden lovmedholdelig Grund mister sine Rettigheder i en af de nævnte Foreninger, paadrager sig derved Udelukkelse *af begge Foreninger*. Det samme gælder ved frivillig Udmeldelse af en af de nævnte Foreninger«, bortfalder.

§ 2 kommer derefter til at lyde:

»Til at optages som Medlem af Typografernes Hjælpekasser kunne de ved Bogtrykkerierne i København arbejdende Typografer melde sig, forsaavidt de ikke ere over 25 Aar. Nye Medlemmer have i intet Tilfælde Krav paa Kasserne før 3 Maaneder efter Optagelsen.

København, d. 5. Decbr. 1884. Styrelsen.

Inkassatorerne for Hjælpekasserne bedes inden Midten af December Maaned tilstille mig en Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle.

København, den 26. Novbr. 1884. N. Hansen,
Kasserer.

Typografernes Sangforening.

I Aften: Fortsat Indøvelse af »Olaf Trygvason«. Alle Sangere maa møde.

Styrelsen.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Nye Medlemmer:

Aalborg, Alfred Christensen (udlært i »Aalborg Stiftstidende«s Trykkeri 15. November 1884).

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Randers, L. Chr. Nielsen (sidst arbejdet i Roskilde).
Hillerød, P. M. Larsen (sidst arbejdet i Københavns).
Nestved, Th. Frandsen (sidst arbejdet i Køge).

Bortrejste Medlemmer:

Køge, Thyge Frandsen til Stege.

Udmeldte:

Holstebro, Schrägle af Bøblingen (Würtemberg).

Brevkasse.

V. P. Næste Gang.

— *h.* Anonyme Indsendelser reflekterer vi ikke paa; hvorfor vil De ikke navngive Dem for os?

KUNDGØRELSER.

En god, lille Hurtigpresse, baade til at træde og dreje, er billigt til Salg. Trykflade 20" × 15½". Billet, mrkt. R. bedes indlagt paa dette Blads Kontor.

Til forestaaende Jul

tillader jeg at henlede mine ærede Kollegers Velvilje paa min **Galanteri- og Legetøjsforretning**, der nu er forsynet med et stort og smukt Udvalg af Galanterivarer og Legetøj fra de *billigste Priser*, passende til *Julegaver*.

C. Hammerich,
Gothersgade 99 St.

En Akcidenstrykker,

ønsker Plads snarest muligt, her i Byen, gode Anbefalinger haves. Billet, mrkt. Trykker V. modtager dette Blads Kontor i Løbet af 8 Dage.

TYPOGRAF-TIDENDE

ORGAN FOR DE TYPOGRAFISKE ARBEJDERES INTERESSER

udkommer hver Lørdag.

Abonnementspris: Kr. 1.25 kvartaarlig.

Abonnement kan tegnes paa samtlige kgl. Postkontorer og Brevsamlingssteder.

Avertissementer indrykkes for 10 Øre pr. Petitlinie.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. Berg, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. Truelsen. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 38. | København, den 13. December 1884. | 11. Aargang.

Et Angreb.

Allerede i forrige Numer har vi gjort opmærksom paa, at 30 Medlemmer af »Hjælpekasserne« har stillet Forslag om Ophævelsen af den imellem »Den typografiske Forening« og »Typografernes Hjælpekasser« afsluttede Overenskomst. Hvilke *Grunde* d'Hrr. har ført i Felten til dette mærkelige Skridt, er en Gaade for alle dem, der ikke selv tillægger sig Betegnelsen »konservativ«. Forslaget er imidlertid saa langt fra at være »konservativt«, at det tværtimod betyder en *Revolution* imod »bestaaende Tilstande«. Det bliver altsaa os, d. v. s. »Den typografiske Forening«s Medlemmer, som for en Afvekslings Skyld en Gang maa iklæde os den konservative Kappe og optage Kampen imod de »konservative« Revolutionære. Kampen vil blive haard! — hvem der vil gaa som Sejrherrer ud af denne, er ganske vist ikke afgjort endnu, dog turde det være tvivlsomt, om de 30 kan forskaffe sig en Majoritet paa $^2/_3$ af de Tilstedeværende, selv om de allierer sig med dem, der for længe siden er ophørt med at blive kaldt »Kolleger«.

Der gaar uheldsvangre Rygter om, at man vil sætte sig ud over Lovenes klare Ord, der forlanger, at mindst en Femtedel af Foreningens Medlemmer skal være til Stede for at der kan foretages Forandringer i Lovene, og at mindst $^2/_3$ af de Tilstedeværende skal afgive deres Stemme for Forslaget, for at dette kan faa bindende Kraft. Som sagt, der skumles om (og Udtalelser, som et fremragende Medlem af Kassernes Styrelse er fremkommen med, giver disse Skumlerier et bestemt Præg af Sandsynlighed), at man vil sætte sig ud over denne Bestemmelse, idet man støtter sig til, at Kassernes Love ikke kan gøres til Genstand for retslig Forfølgelse, fordi Generalforsamlingen er den højeste Myndighed. Derved mener man, er det lagt i en hvilken som helst Majoritets Haand at foretage saadanne Lovændringer, som passer i dens Kram. Imidlertid kan vi ikke rigtig faa os selv til at tro paa Sandfærdigheden af disse Rygter, idet man da maa forudsætte, at d'Hrr., som hidtil har arbejdet Side om Side med os, og som har forstaaet at erhverve sig Agtelse som hæderlige Folk, vil kaste alle Hensyn over Bord og iværksætte et Skridt, som kun kan virke ødelæggende paa deres Hæderlighed. Vi tror altsaa kun betingelsesvis paa disse Rygter.

For nu at komme til selve Sagen, da vil det formodenlig være ret interessant at kaste Blikket lidt tilbage i Fortiden — kun ét Aar eller to. Man vil erindre, at der i Fjor Foraar fremkom Forslag fra 29 Medlemmer i »Den typ. Forening« om, indenfor nævnte Forening at faa oprettet en Syge- og Begravelseskasse, og man vil ligeledes erindre, at dette Forslag paa det hæftigste blev bekæmpet af »Hjælpekasserne«s Medlemmer, da de vidste, et en saadan Konkurrence-Kasse vilde være ensbetydende med de gamle Kassers Ruin, idet en Kasse, som ikke længere faar tilført livskraftige Skud, efterhaanden vil hensygne og, enten maa opspise sin Kapital eller forhøje Kontingentet og nedsætte Ydelserne. Det vilde have sét saa meget værre ud for »Hjælpekasserne«, som disses Pensions-Afdeling arbejdede med en Underballance, der i 1878 androg noget over 30,000 Kr. og efterhaanden ved en Del Kraftanstrengelser var bleven bragt ned til 18,000 Kr. »Hjælpekasserne«s ivrigste Medlemmer lod det sig derfor være magtpaaliggende at faa bragt i Stand et Kompromis, i Følge hvilket »Den typ. Forening« gav Afkald paa Oprettelsen af en ny Sygekasse, og at den Overenskomst blev afsluttet, som nu søges hævet igen af Folk, der for et Aars Tid siden har stemt for den. Det er mærkeligt, saa Folk kan træde deres Fortid under Fødder! At gaa fremad i Udviklingen — det er naturligt, men at gaa tilbage — det er uforsvarligt!

Men *hvorfor* har man da saa travlt med at sønderlemme det Baand, som omslutter Københavns Typografer? Har »Hjælpekasserne« maaske taget Skade paa Gods og Helbred ved at indgaa en saa naturlig Forbindelse med vor Forening? Langt fra! Kasserne har siden 1. Januar d. A. haft en Tilgang af godt og vel 180 nye Medlemmer; de har faaet Garanti for, at Faren for en Konkurrence-Sygekasse er aldeles forsvunden, saa længe Overenskomsten varer; de har faaet Garanti for, at deres Pensionister faar det Beløb udbetalt, som de i en halv Menneskealder eller længere har været med til at opspare. *Deri* kan man altsaa ikke søge

Grunden. Nej, den ligger paa et helt andet Sted. Det er den *krasseste Egoisme*, som her vil paatvinge os sit Herredømme; det er den, der spiller Hovedrollen i den af saakaldte »konservative« Kolleger fremkaldte Bevægelse. Man er én Gang bleven overstemt — man »vil ikke være med til at drive Politik i Foreningen« (hvilket der jo slet ikke kan være Tale om) — og saa gaar man hen og opfylder til Punkt og Prikke de Fordringer, som et københavnsk *politisk* Blad (»Dagbladet«) har opstillet! Nævnte Blad har nemlig med en sjælden Udholdenhed prædiket det Evangelium, at den oftere omtalte Overenskomst burde ophæves — en Fordring, som er ganske naturligt for dette Blad, men ikke for Folk, som fra først af har gjort sig Umage med at faa Overenskomsten afsluttet.

»Den typ. Forening«s Medlemmer vil i Morgen vise de *faa* Kolleger, der har en *Interesse* af at Baandet imellem de to Foreninger bliver klippet over, at vi ikke uden videre er villig til at bortkaste vore velerhvervede Rettigheder — lad saa kun d'Hrr., der absolut vil lege »ny« Forening, gaa Haand i Haand med vore »Venner« fra 1876! Ethvert trofast Medlem vil sætte en Ære i at møde paa Generalforsamlingen i Morgen og stemme *imod* Forslaget. — m.

Svanesang.

»Die schönen Tagen von Aranjuez,
sie sind vorüber«.

Hr. P. Christensen har resolut forladt det, hvorom Diskussionen fra Begyndelsen drejede sig: Forholdet mellem Sygekasse og Fagforening. Hr. P. C. har ikke med en Stavelse noget at indvende mod det, jeg mente var det bestemmende i dette Forhold, lige som han ikke fremkommer med et eneste Bevis mod Forsvaret af den Maade, hvorpaa Organisationen inden for Typograferne efter min Mening bør ske. Og det fortjener Paaskønnelse. Hvortil denne unyttige Kamp? Selv om der er noget mistrøstende i, at Hr. P. C. fra denne Kamp kun er i Stand til at redde de »fremstaaende Kindben og Overskæget«, saa tager han jo Revanche paa Grøden ɔ: Spørgsmaalet om Samfundstyranniet. Hvad siger ikke Mads i Wessels »Kærlighed uden Strømper«?

Mads.

Skil mig ved disse Ærter;
Jeg maa med Armene og vise mine Smærter.
(Mette tager Skaalen, og hun og Jesper spiser. Mads sætter sig i Lave og siger):
En destilleret Ild af tretten Helveder
Og — — jeg véd ikke selv, hvor mange Furier.
Hør Mette*), hjælp mig lidt, du kan jo Emoletten,
Sig mig, hvor mange er da trende Gange tretten;
Thi trende Furier der er per Helvede,
Om man har sagt mig sandt.

Mette.

Ni — — ni og tredive.

Mads.

En Helt, som regner slet, er meget at beklage.
Min Tale paa en frisk jeg nu maa igentage:
En destilleret Ild af tretten Helveder
Og ni og tredive bandsatte Furier,
Som huses i mit Bryst, mig Hovedet gør kruset,
Men denne, tror jeg nok, skal feje dem af Huset.
(Han tager Kniven op; han stikker sig).

*) Dagbladet for 19. November.

Det samme gør P. C. Han siger Farvel til denne Verdens Daarlighed. Vi vil ikke være saa ondskabsfulde og sige, at Mette har nogen direkte Skyld i det, men ganske kuriøst er det at lægge Mærke til, at de samstemmer saa fortræffeligt, at man godt kunde tro, at P. C. havde skrevet i Dagbladet for den 19. og at omvendt Grove havde skrevet i Typograf-Tidende for den 29. Naturligvis »bryder P. C. sig ikke noget om »Dagbladet«s Dom«, medens dette paa sin Side er evig forsoren og aabenbart svæver i den Tro, at det her kan faa sig en rigtig udmærket Madkærest. Og det kan jo nok være, at det ikke er saa ganske umuligt, for efter hvad det lader til, har P. C. en sand Kulsviertro paa »Naturens Kredsløb«. I Realiteten er der heller ingen Forskel paa de to Standpunkter. Man læse:

Dagbladet:

. . . . Saa kommer Strejken altsaa i Gang, og alle Arbejdere *tvinges* til at tage Del i den. Vel sørger Politiet, saa vidt det staar i dets Magt, for at hindre personlig Vold (sic!) og Domstolene have ved de skærpede Straffe, de have sat for den Art Voldshandlinger, vist, at de tage Sagen meget alvorlig. Men al den moralske Tvang, der kan øves, bliver sat i Værk. De Arbejdere, der vove at arbejde paa Vilkaar, som de selv finde rimelige, om end de socialistiske Levebrødsmænd i Foreningerne ere af en modsat Mening, og som i al Fald hellere selv ville forsørge deres Familier end se dem sulte eller leve af andres Naade, blive kaldt Skruebrækkere og er under denne Benævnelse Genstand for Forfølgelser af enhver Art . . . . Det er en formelig Banlysning. — — — — — — — — — — — — — — — — Intet er saaledes urimeligere, end at den store Mængde Typografer, der ikke hylde de socialistiske Anskuelser, vedblivende ere Medlemmer af en For-

P. Christensen:

. . . . Den Moloch, hvortil der først og fremmest skal ofres, og som man paaklistrer Navnet »Kollegialiteten« kræver mangen Gang sit Offer saa hensynsløst, at hverken Humanitet, Individets Selvstændighedsfølelse, dets Pligter overfor andre Forhold eller lignende faar det mindste Raaderum. Om f. Eks. en »Kollega« Gang efter Gang forsømmer sine daglige *Pligter* og derved bidrager til at skade sin Stands Anseelse og udsætte den for Uvilje og Miskendelse, da regnes dette ham kun i ringe Grad til Last, naar han kun er med i Rækkerne hvor *Rettighederne* fordres og stemmer med i det fælles Raab om Kollegialitet; men hvis en Familieforsørger muligvis skulde finde det uforsvarligt overfor Hustru og Børn at deltage i et kollegialt Skridt, han selv ansér for ubesindigt, sættes han i Ban som Forræder, ja, skulde det utænkelige ske at en enkelt tror at skylde en human og velvillig Principal større Hensyn end maaske mindre gode Kolleger, da bliver han brænde-

ening, hvis Bestyrelse virker i ren socialistisk Aand og tvinger dem til Skridt, hvilke de i Virkeligheden misbillige — — — — — — —

mærket og skyet som Pest for Resten af sit Liv. — — — — — — — — — — — — — — — — —

Dagbladet er naturligvis den mest praktiske; den kan ikke nøjes med mindre end »ni og tredive Furier«; P. C. derimod er endnu lidt konfus efter de »bristede Illusioner«. Naar man har fyret saadan en Salve af mod Kollegialiteten, maa det være haardt for en »Frihedsmand« som P. C. en Linje længere nede at sige, at »*Tvangen i rent faglig Henseende i hvert Fald kan gøre sin Nytte og i enkelte kritiske Tilfælde fremtræde som en Slags Nødvendighed*«. Men det er maaske kun et Overgangsstadium, og alene af den Grund er det uholdbart. De to Ting rimer sig nemlig ikke sammen. *Enten* maa man anerkende Arbejdernes organisatoriske Bestræbelser, og de har, som alt i denne Jammerdal, altid noget tvingende ved sig, *eller* man maa gaa imod dem; der gives ingen Mellemvej.

Og alt det Bulder om det socialistiske Arbejderparti og »Trangen til at antage et bestemt politisk Mærke«, er noget d'Hrr. kan spare sig. Der er ingen, som tror paa det — ikke en Gang de selv. Det kan slet ikke hjælpe, at de rykker i Marken med deres Højres Arbejder(!)- og Vælgerforening. Hvis der var taget Beslutning om at gaa op i det socialdemokratiske Partis politiske Organisation, »Socialdemokratisk Forbund«, kunde de komme opmarscherende med deres 37 Arbejdere. Anderledes her, hvor der kun er Tale om, at man i Stedet for at staa alene har sluttet sig til bestaaende organiserede Fag. Det er hele Forbrydelsen; derfor alt dette Skraal. »Vente, bare vente, saa kommer vi nok med!« Men den Ventetid kunde nemt blive for lang; mens Græsset gror — dør Koen. Og saa har det den Ulæmpe, at hvis vi virkelig var artige Børn og føjede dem, vilde de om 10 Aar køre op med akkurat det samme Skyts. Desuden vilde det være for sént. Ingen véd, hvad den nærmeste Tid kan bringe og det nytter ikke stort at diskutere Brandvæsenets Indretning, naar Huset staar i Flammer.

Med røde, opsvulmede Øjne og Lommetørklædet presset mod Næsen, tager P. C. til Slutning Afsked. Graaden stikker ham i Halsen. Illusionerne er bristede. Sammenholdet mangler. Lutter Bedrøvelighed. For at der kan komme nyt Liv, for at Sammenholdet igen kan blomstre, maa de have en ny Forening. Mindre kan ikke gøre det. Og hvorfor skulde, naar alt kommer til alt, ikke ogsaa deres Knopper have Lov til at udfolde sig? Der skal, efter hvad man siger, være en gyselig Bunke frugtsommelige. Det kedeligste er naturligvis, at de ikke véd, hvordan Fødslen vil spænde af. Det er aldrig heldigt, naar gamle Jomfruer faar Børn — de er saa Pokkers nemt udsatte for at gaa al Kødets Gang. Den Smaa kunde saa let blive forkølet, og det vilde være Synd. Saa var al det Sjov i Højregaden til ingen Nytte — og i disse magre Tider skulde de dog helst have noget at delikatere sig med. Og de er saa glade for, at den ny Forening ikke befatter sig med Politik, for saa véd de fine Næser nok, at det er noget, der lugter af Højre. Nu har de haft saa mange Snører ude med god Lokkemad paa, de har pilket og pilket, men intet faaet paa Krogen; nu har de snuset det rigtige Vandhul op og endelig er det lykkedes dem at faa Bid. Habeat. V. P.

Et typografisk Kunstværk.

Mange Kolleger har vistnok med Beundring sét de Billeder, som vor Kollega FASOL i Wien har fremtryllet ved Hjælp af Punkter; nu har denne imidlertid faaet en Konkurrent i W. BÜCHLER, Faktor hos Haller-Goldschach i Bern, der har fremstillet et Gutenberg-Billede ved Hjælp af *Blystreger*. Man kan ofte se de moderne Akcidenssættere anvende Stregerne til alle mulige Ting, men at bruge dem til Fremstillingen af et Portræt, det er der vist ingen af os, der har tænkt paa. Og dog er det lykkedes Büchler at producere et Billede, som har vundet samtlige udenlandske Fagblades udelte Bifald. Naar man ser paa dette eminente Kunstværk, maa man forbavses over det Talent, som ved Hjælp af Zinksaks, Tang, Kniv og Fil i en saa høj Grad har formaaet at forme det ellers saa tørt udseende Materiale til et smukt og tiltalende Portræt. Den Fremgangsmaade, Büchler har anvendt, er i Korthed følgende. Han lod en Maler i Düsseldorf forfærdige en Tegning, som han med Billedsiden klæbede paa en Glasplade. Blystregerne lod han støbe meget bløde og kun paa halv Skrifthøjde. Nu begyndte han med at bøje Stregerne, idet han stillede disses Billedflade paa Glaspladen, og efterhaanden som han bøjede disse, forsynede han dem med et Numer, hvorefter han lagde dem til Side, indtil samtlige Streger var bleven bøjede. Herpaa lavede han sig en stærk bindende Gummi, dyppede Stregernes Billedflade heri og klæbede dem fast paa Glasfladen. Samtlige runde Streger stod naturligvis fast, hvorimod han til de lige Streger forfærdigede sig nogle Afstivere $\succ|\prec$. Da hele Formen var bleven sat, lavede han sig en Ramme af Træ paa Skrifthøjde, hvorpaa han hældte noget hvidt Voks i Formen, og efter at dette var stivnet, udfyldte han Formen med Gibs, der var blandet med Jærnfilspaan, hvorved Formen blev saa haard som Sten. Efter 2 Dages Forløb tog han Glaspladen af, afvaskede Gummi og Voks, og — Formen var »færdig til Tryk«.

Selve Billedet er en stor Oval i en firkantet Røskenramme; det tomme Rum foroven og forneden er udfyldt med Figurer, som ligeledes er sat med Streger. Den Tid, han har anvendt til hele Billedets Fremstilling, har været forholdsvis ringe, idet han har været 6 Dage om Gutenbergs Portræt og 1 Dag om hver af Figurerne.

Det hele har faaet et elegant Udseende ved Anvendelsen af 3 forskellige Tonefarver. Billedet sælges for 1 Kr. 50 Øre pr. Stykke og Bestillinger modtages af RUD. BØHM, C. G. Schiellerups Bogtrykkeri, Pilestræde 36. Kollegerne i Provinserne vil kunne faa det portofrit tilsendt mod Postefterkrav. Vi kan anbefale Billedet som en smuk Pryd for Kontorer og private Værelser.

Forskelligt.

I Aften holder »Trykkerforeningen« Diskussionsmøde. Æmnet: *Bevægelsen i det typografiske Fag*, indledes af Formanden.

Dødsfald.

Den 5. i denne Maaned døde Bogtrykker EDVARD PETERSEN i Skælskør. Han havde lært Typografien i Bergen, har arbejdet som Typograf i København og Haderslev, 1859 udgav han det første Nr. af »Skælskør Avis«, hvoraf han var Redaktør til sin Død. Han blev 59 Aar gammel.

Blokaden i „Jyllandsposten" erklæres herved for ophævet.

Regnskabet vil blive meddelt i Januar Maaned.

Den 5. December 1884. *Aarhus Typografer.*

Liste over Skruebrækkerne i „Jyllandsposten":

Jens Gredsted, Aarhus (Overløber fra de Strejkende), *W. Sørensen*, Sønderborg (do.), *Bolvinkel* (Svendborg), *Frandsen* fra Hjørring (bekendt fra den Stæhrske Pengeindsamling), *Kine* fra Hamburg (Medlem af den tyske Schusterforening), *Klein* fra Hamburg (do.), *Dreyer* (København), *Christiansen* (Odense), *Nielsen* (Aalborg), *Mads Aagaard* fra Silkeborg (fhv. Tjenestekarl), *T. J. Louw* (Slagelse), *Brodersen*, *G. L. Schrägle*, *C. Robdrup* (Æbeltoft), endvidere Jomfruerne *Mørk*, *Jørgensen* og *Lindqvist* (sidstnævnte fhv. »Skuespillerinde«).

Bortrejste Skruebrækkere: *Martinsen* (Frederiksstad), *B. Koch*, *Cohn* (Faaborg), *Hansen* fra København (fhv. Sandmand), Sætterlærling *Hjorth*, som lod sig kalde *Wilhjelmsen* (Slagelse).

Den typografiske Forening.

UDMELDTE.

Carl Nordlunde (»Dagbladet«). E. Køhlert (Luno). R. Helmer E. V. Larsen og A. C. Nielsen (Jørgensen & Ko.) C. Fibecher (Hoffensberg). Fr. Scharnowsky (»Dagens Nyheder«).

Obs. *De arbejdsløse Medlemmer*, som ønsker at gøre Krav gældende i den frivillige Indsamling, anmodes om at indfinde sig i Foreningens Lokale *i Aften Kl. 10* for at modtage Anvisningen. STYRELSEN.

Indkomne Bidrag til de arbejdsløse.

Ugens Nyheder 50 Ø.; Nielsen & Lydiche 7 Kr. 70 Ø.; Avisen 2 Kr. 85 Ø.; Nationaltidende 4 Kr.; Græbes 3 Kr.; Allers 2 Kr. 85 Ø.; Keilgaard & Sørup 50 Ø.; Dagens Nyheder 1 Kr.; Jørgensen & Ko. 1 Kr. 80 Ø.; —b 1 Kr. Politikens Sætteri 6 Kr.; I. Cohen 2 Kr. 90 Ø.; O. C. Olsen & Ko. 4 Kr. 95 Ø.; C. G. Schiellerup 1 Kr.; L. A. Jørgensen 1 Kr.; N. Cohen 7 Kr. 50 Ø.; Hansons Stempelfabrik 1 Kr.; Chr. Birch 2 Kr. 50 Ø.; Truelsen 1 Kr.; Bording 3 Kr.

I alt 56 Kr. 5 Øre.

Typografernes Hjælpekasser.

Efter Opfordring af 30 Medlemmer afholdes en ekstraordinær Generalforsamling Søndag d. 14. Decbr., Formiddag Kl. 11, hos Restavratør Jensen, Store Ravnsborg.

Dagsorden:

Af Lovens § 2, 1. Punktum, bortfalder Sætningen: »forsaavidt de ere Medlemmer af »Den typ. Forening«, ligesom den ved Generalforsamlingen d. 28 Septbr. d. A. skete Tilføjelse til samme §, saalydende: »Enhver, der efter 1. Januar 1884 er bleven optaget i »Typografernes Hjælpekasser«, og »Den typ. Forening« og af en eller anden lovmedholdelig Grund mister sine Rettigheder i en af de nævnte Foreninger, paadrager sig derved Udelukkelse *af begge Foreninger*. Det samme gælder ved frivillig Udmeldelse af en af de nævnte Foreninger«, bortfalder.

§ 2 kommer derefter til at lyde:

»Til at optages som Medlem af Typografernes Hjælpekasser kunne de ved Bogtrykkerierne i København arbejdende Typografer melde sig, forsaavidt de ikke ere over 25 Aar. Nye Medlemmer have i intet Tilfælde Krav paa Kasserne før 3 Maaneder efter Optagelsen.

København, d. 5. Decbr. 1884. STYRELSEN.

Typografernes Sangforening.

D'Hrr. Sangere, som ønske at synge med til Aarsfesten, anmodes om at møde til de faa Prøver, der endnu holdes forinden Koncerten.

STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Medlemmer, der er tiltraadte Lokalf. fra en anden Lokalforening:

Aalborg, FREDERIK G. HANSEN (Medlem af »Den typ. Forening«).

Odense, RASM. PETER CHR. RASMUSSEN (sidst arbejdet i Kjerteminde; arbejdsløs). JOHAN KIERSGAARD (sidst arbejdet i Nyborg).

Kolding, HARALD HØGFELDT (aftjent sin Værnepligt).

Varde, EUGENIE PREUS (sidst arbejdet i Nestved).

Bortrejste Medlemmer:

Hjørring, L. LEMPKE, Frederikshavn, bortrejst til København $^{5}/_{12}$ 84.

Udslettet:

Aarhus, CARL JØRGENSEN ROBDRUP (for at have taget Arbejde i »Jyllandsposten«).

KUNDGØRELSER.

Typograf Nielsen,

Maskintrykker, som har lært hos Herdahl, anmodes om at opgive sin Adresse under Mrkt. 9773 til Aug. J. Wolff & Ko.s Annoncebureau, Skindergade 2, da han vil kunne erholde Plads.

Til forestaaende Jul

tillader jeg at henlede mine ærede Kollegers Velvilje paa min **Galanteri- og Legetøjsforretning**, der nu er forsynet med et stort og smukt Udvalg af Galanterivarer og Legetøj fra de *billigste Priser*, passende til *Julegaver*.

C. Hammerich,

Gothersgade 99 St.

Med dette Nummer følger et Bilag fra Martius Truelsen.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

TYPOGRAF-TIDENDE.

Organ for de typografiske Arbejderes Interesser.

Nr. 39. | København, den 20. December 1884. | 11. Aargang.

Afvist.

Det Haab, vi udtalte i vor Artikel i forrige Nr., at det Angreb, som de 30 Medlemmer af »Hjælpekasserne« havde rettet imod de københavnske Typografers Organisation, vilde blive afslaaet, er altsaa gaaet i Opfyldelse, men at det vilde ske paa en saadan glimrende Maade, var der vist ingen af os, der havde ventet. Vore Modstandere manglede *kun* 123 Stemmer i den Majoritet, som der behøves til at foretage Forandringer i »Hjælpekasserne«s Love. Denne Majoritet, det tør vi paastaa med en afgjort Sikkerhed, vil d'Hr. aldrig kunne vente at faa, thi den Tid kan ikke være meget fjærn, da vi, d. v. s. »Den typ. Forening«s trofaste Medlemmer, vil eje den *absolute* Majoritet ogsaa i »Hjælpekasserne« — og naar dette er sket, kan de »30« forsøge saa mange Stormløb, som de lyster, imod vor Organisation, de vil dog altid blive tilbagevist med en knusende Foragt.

Men de »30«s Ordfører, Hr. HANSEN-PUGH, var ogsaa altfor svag i sin Argumentation, til at han derved kunde have lokket ret mange Kolleger bort fra den Vej, de havde lovet sig selv at ville følge. Ikke med en Stavelse kunde Hr. Hansen-Pugh bevise, at »Den typ. Forening« i nogen Henseende havde misligholdt de enkelte Punkter, der dannede Grundlaget for Overenskomsten imellem de to Foreninger; han var nødsaget til at holde sig til de banale Fraser om, at »Den typ. Forening« havde forladt sit oprindelige Grundlag og nu havde vedtaget at ville drive Politik, hvilket mangfoldige Medlemmer ikke kunde være med til. Ordføreren kunde end ikke undlade at fremføre ligefremme Usandheder, som f. Eks. den, at Vejen til »Hjælpekasserne« nu gik igennem Porten i Rømersgade og at der var sat en Centralstyrelse over de samtlige Fagforeninger. Overfor saadanne tvivlsomme Argumenter var det en let Sag for vor Ordfører, at forsvare »Den typ. Forening«s Standpunkt, og at dette lykkedes ham i fuldt Maal, beviser det Rabalder, som Forsamlingens højre Side satte i Scene, da han ønskede at fremkomme med et Forslag ang. Afstemningsmaaden, et Forslag, som til Trods for den højre Sides rasende Adfærd blev akcepteret af »Hjælpekasserne«s Styrelse. Det er for øvrigt værd at lægge Mærke til, at der var et Menneske, som i 1876 svigtede sine Kolleger i Lønningskampen og efter nogle Aars Forløb efter en hæftig Meningskamp indenfor »Den typ. Forening« tillige med tre andre var bleven taget til Naade igen, havde Mod til i saa mange brave Kollegers Nærværelse at vilde forbyde vor Ordfører at tage Ordet! Det er endvidere værd at lægge Mærke til, at Oppositionen har faaet Allierede i selve Principalerne, thi de 6 tilstedeværende stemte *for* Forslaget, hvilke man jo for øvrigt ikke kan forundre sig over, eftersom disse naturligvis bliver stærkere, jo mindre Sammenhold der er blandt os.

Det kunde være ret interessant at sé lidt paa de 123 Stemmer, der blev afgivet *for Forslaget*, og man vilde faa at sé, at det overvejende Flertal af disse tilhører Folk, som aldrig har haft Sympathi for vor Forening, Folk, som, hvis de virkelig en Gang har været Medlemmer af denne, i Farens Stund forstod at bringe deres Skude i en sikker Havn. De arbejder nu med Hænder og Fødder imod os, og de gør det i den Grad konsekvent, at man kan faa dem til at stemme for hvad som helst, naar blot det kan skade »Den typ. Forening«. Det var *disse* Folk, den *nye* Forening havde sat sin Lid til, det var dem, den nye Forening ventede en velvillig Haandsrækning fra ved Stormløbet imod vor fastsluttede Falanks — hvorledes den nye Forenings *ærekære* Medlemmer kan forlige denne Kendsgerning med de kollegiale Følelser, de hidtil har baaret til Skue, maa blive deres Sag at besvare; de har efter vor Mening kun én Undskyldning, nemlig den, at Hadet gør blind! Forhaabenlig fritager de nu »Den typ. Forening« for oftere at vise sin Styrke i saadanne Affærer, hvor Æren altid vil være paa vor og Skammen paa deres Side.

En 25 Øre Basar.

Den 15. dennes smækkede de Skudderne fra og slog Jalousierne op. Alle de gamle Tanter og de unge Tevandsherrer havde haft saa travlt med at faa alt færdigt i rette Tid. De naaede ogsaa frem til Skiltet og Uld-

sokkerne. Den 4. Januar lukker de Butiken op; »Ny typografisk Forening« pranger med fede Guldbogstaver over Døren og Vinduerne bugner af Arbejdsløshedskasser, Rejsehjælp o. s. v. o. s. v.

Som sagt, Skiltet blev færdigt. De havde en Del Møje med det. Nogle vilde have »den konservative«, andre »den liberale«. Saa valgte de »den ny«. De skulde heller have kaldt den for den »gamle«; det havde da været mér holdt i Stilen; men paa den anden Side, er »den ny« naturligvis mér i Overensstemmelse med 25 Øre Principet.

Uldsokkerne har det knebet mest med og det er vel et Spørgsmaal, om de holder Slidet ud i Længden. »1) Oprettelsen af en Arbejdsløshedskasse og Udredelse af Rejsehjælp, samt Understøttelse til *sine* Medlemmer i Tilfælde af særlig Trang; 2) Udgivelse af et Blad*) og eventuelt Oprettelse af et Bibliothek; 3) *Samarbejde med den øvrige faglige Organisation, samt saavidt muligt Opretholdelse af* rolige *Tilstande inden for Fagets Omraader*; lyder Recepten paa. — Prosit.

Saadan sér Forretningens Varer ud. Noget andet er det, om de vil falde i de Købendes Smag; thi selv af en 25 Øre Basar at være er de jo noget magre. Og saa er det det, at de fleste er saadan Skueretter, som ligger paa den anden Side Maanen. Tag f. Eks. Rejsehjælpen. I deres Udkast til Love, som de nok vedtager den 4de, da der vist ikke hersker Splid i *den* Forening, staar der, at den »udredes kun til tilrejsende Typografer, som have været Medlemmer af Foreninger, med hvilke »Ny typografisk Forening« staar i Gensidighedsforhold.« Sé *den* Rejsehjælp er ikke federe end en af Pharoes 7 magre Køer. De Stakler kommer nemlig kun til at staa i Gensidighedsforhold til sig selv og som Følge deraf kommer de heller ikke til at udrede Rejsehjælp til nogen Tilrejsende! Arbejdsløshedskassen maake? Pyt! Skal *den* virke, sluger den alle deres Grunker, inden de faar afholdt deres næste Generalforsamling.

Og alt det véd de ogsaa meget godt selv. Man behøver jo kun at lægge Mærke til den kostelige Note, der er tilføjet *deres Blad*. Foreløbig vil de lade sig nøje *med en maanedlig Liste*. Ikke en Gang en Smule maanedlig Beretning. De flyver op som kvidrende Lærker og falder ned som pibende Faarekyllinger. — Den sidste Paragraf er dog den bedste. Samarbejdet med den øvrige faglige Organisation og Opretholdelsen af de rolige Tilstande svømmer sammen i én Vælling. Og sveden er den oven i Købet. Her stikker den gamle Højretante Tulipanen frem for at alle kan lugte. Vi vidste det jo nok, at al det Kurmageri kunde de ikke holde ud i Længden. Hver Gang »Dagbladet« kom som en anden Harlequin og sagde: »Lad mig føle dine Bryster« sagde man ganske vist ikke lige straks: »Gærne, min Engel! du har at befale«, men den Undsélighed havde Colombine ogsaa i Begyndelsen. — Første Gang rødmede de — nu er det gaaet over. Her er det første praktiske Udslag. »Rolige Tilstande!« Har d'Hrr. ikke andet at danne Program paa, skulde de heller holde op, mens Legen er god. Og naar man i denne Aufforderung zum Tanz fabler om, at dette Vis-Vas »er overensstemmende med det Program, som »Den typ. Forening« *hidtil* har fulgt«, saa siger vi, at de har læst Programmet som Fanden læser Biblen. »Den typ. Forening«s direkte Formaal er »bedre økonomiske Vilkaar« og al den Talen om rolige Tilstande kender vi ikke. Det er ikke os, der hverken skaber eller opretholder Tilstandene; tværtimod — vi er Produktet af Tilstandene. Og al den Konfusion gaar igennem det hele. Hvad der er *Midler* for os, er for dem *Formaal*. Ikke en Gang »Udkastet« er anderledes affattet, end man jo kunde tro, at det var mikset sammen af en Skolediscipel. Det, som der var noget ved i »Den typ. Forening«s Love, har de ikke taget, og det, som der ikke var noget ved, har de taget. § 7 taler om, at »Foreningens Udgifter og Indtægter *besørges* ved en Kasserer«. Hillemænd, hvor han maa være rig! § 2 passede bedre til at hænge paa Væggen hos en Birkedommer; han forlanger ogsaa, at man skal »opgive sit fulde Navn og øvrige Personalia«.

Nej, Københavns Typografer bliver ikke hængende paa saadanne Limpinde, heller ikke fordi de kun forlanger 25 Øre Entrée. De er vokset i Selvbevidsthed, de lér af d'Hrr.s Forsøg og gaar over til den næste Sag paa Dagsordenen. V. P.

*) Indtil videre en maanedlig Liste.

Typografernes Hjælpekasser

afholdt i Søndags paa »Store Ravnsborg« en ekstraordinær Generalforsamling, som var sammenkaldt paa Opfordring af 30 Medlemmer. Dagsordenen var Forslag til en Ændring i Lovens § 2, som tilsigtede Ophævelsen af den Gensidighed, der for et Aarstid siden var sluttet mellem Hjælpekasserne og »Den typ. Forening«.

Efter at CHARL. THOMSEN var valgt til Dirigent og et Medlem af Styrelsen havde oplæst Protokollen, der enstemmig godkendtes, meddelte Dirigenten Navnene paa de 30 Medlemmer, der havde indgivet Ændringsforslaget, hvorefter Hjælpekassernes Kasserer, N. HANSEN gjorde opmærksom paa, at i Følge Lovene udfordredes der $^2/_3$ af de tilstedeværende Stemmer, for at dette Forslag kunde vedtages. — HANSEN-PUGH motiverede det foreliggende Forslag og udtalte, at Hovedgrunden til den forlangte Lovforandring var, at »Den typ. For-

ening« var traadt ud af det Spor, den fra først af havde sat sig, og hvori den endnu gik, da Gensidigheden mellem Hjælpekasserne og »Den typ. Forening« kom i Stand. Fra det Øjeblik, »Den typ. Forening« traadte i Forbindelse med de organiserede Fagforeninger, opstod der en Splittelse i »Den typ. Forening«. Som Sagerne nu stod, kunde nye Medlemmer kun komme ind i Hjælpekasserne ved at gaa gennem Porten i Rømersgade. Han sluttede med at anbefale Forslagets Vedtagelse. — BØHM bemærkede, at den Kommission, der i sin Tid var nedsat for at drøfte Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Sygekasse, var kommen til det Resultat, at saavel Hjælpekasserne som »Den typ. Foren.« stod sig ved at slutte sig sammen, frem for at der dannedes en særskilt Sygekasse i »Den typ. Foren.«. Han oplæste de Punkter, der var sat for Sammenslutningen, og spurgte, om nogen kunde bevise, at »Den typ. Forening« i noget af disse Punkter havde svigtet Overenskomsten. Ved det sidste Valg havde Flertallet af de typografiske Arbejdere vedtaget at slutte sig til sine Kammerater, de andre Fagforeninger, ikke til det politiske Parti. Hjælpekasserne har kun haft Gavn af Sammenslutningen med »Den typ. Foren.«, og det Skridt, de 30 Medlemmer gør, for at faa Gensidigheden hævet, er derfor uklogt, og det er latterligt at ville bryde en Overenskomst, fordi nogle Medlemmer træder ud af Foreningen. Hvis dette Forslag skulde blive vedtaget og »Den typ. Forening« dannede en egen Sygekasse, saa lukkede den derved for Tilgangen af unge Medlemmer til Hjælpekasserne; thi selv om »Den typ. Forening« mistede en 70 Medlemmer, var den dog den stærkeste, og selv om Hjælpekasserne mistede en halv Snes Medlemmer, stod de sig dog ved, at den nuværende Gensidighed blev bevaret. Han anbefalede sluttelig at stemme imod de 30 Medlemmers Forslag. — HEINEMANN sluttede sig til Bøhms Udtalelser og ytrede, at det var de 30 Medlemmer og deres Meningsfæller, der nu bragte Splittelse og Politik ind i de ellers upolitiske Hjælpekasser. — HANSEN-PUGH: Den Gang, Overenskomsten blev sluttet, havde »Den typ. Forening« kun det Formaal, at arbejde for det typografiske Fags Udvikling og den typografiske Stands Interesser; den havde ikke det politiske Stempel, som den nu har faaet. — BØHM: Det var kun i faglig Henseende, »Den typ. Forening« havde sluttet sig til de organiserede Fagforeninger; der blev ikke spurgt om Medlemmernes politiske Standpunkt, og det maatte blive enhvers private Sag, om han vilde melde sig ind i det socialdemokratiske Forbund eller ej. Ved den nylig vedtagne Konfirmation var en Ventil bleven lukket, ved Tilslutningen til Arbejderpartiet var en anden bleven aabnet — det var nødvendigt. Naar Hansen-Pugh sagde, at »Den typ. Forening« havde faaet et bestemt politisk Stempel, kendte han ikke Forholdene eller vilde ikke kende dem. Hjælpekasserne bør ikke drages ind i denne Strid. — HANSEN-PUGH vilde bevise, at de samlede Fagforeninger hørte til et politisk Parti, og Bøhm havde selv skrevet i »Typ.-Tid.«, at Bestyrelserne for de forskellige Fagforeninger kunde sammenkaldes for at drøfte en eller anden Strejke, paa samme Maade maatte de kunne sammenkaldes til et Møde i Anledning af et Folkethingsvalg. — HEINEMANN vilde spørge Hansen-Pugh, om det ikke var godt og nyttigt, at f. Eks. Arbejdsløsheden blandt Arbejderne drøftedes af Delegerede fra de samlede Fagforeningers Bestyrelser. — BØHM havde gentagne Gange vist, hvad Gavn Hjælpekasserne havde af Gensidigheden med »Den typ. Forening«, men Hansen-Pugh havde endnu ikke bevist, hvad Skade Gensidigheden vilde lide ved »Den typ. Forening«s Tilslutning til de organiserede Fagforeninger. Naar Hansen-Pugh havde saa stærkt pointeret, at mange Medlemmer havde mældt sig ud af »Den typ. Forening« for denne Tilslutnings Skyld, da maatte Taleren dertil bemærke, at der ganske vist var en Del Kolleger, der virkelig havde gjort det af denne Grund, men der var ogsaa andre, som kun havde søgt et Paaskud for at slippe fri for at betale de 10 Øre mere om Ugen, og i denne Henseende var det ret karakteristisk at vide, at der var Folk imellem, som havde en ugenlig Fortjeneste paa 36 Kr., medens Kolleger, som fortjente 16 à 18 Kr. om Ugen, med Glæde ofrede 10-Øren, thi disse var interesserede i Tarifens Opretholdelse. — HANSEN-PUGH: De Forudsætninger, som betingede Overenskomsten, var ikke mere til Stede; Tilslutningen til Fagforeningerne havde bragt Splittelse i »Den typ. Forening« og denne kunde ikke længer samle alle Fagets Arbejdere.

Med denne Taler sluttede Diskussionen, da der var forlangt Afslutning; der blev da foretaget Liste-Afstemning. Resultatet blev, at 123 stemte for og 123 imod Forslaget, som altsaa blev forkastet.

Korrespondance

Randers, den 15. Decbr. 1884.

Som bekendt — eller maaske rettere, som ikke bekendt — eksisterer der her, foruden en Afdeling af »Dansk typ. Forening«, en »Forening af Typografer i Randers«, hvis Formaal er at fremme Kollegialiteten og Selskabeligheden blandt Medlemmerne, Oprettelsen af et Bibliothek, hvortil Foreningens Kasse yder et vist aarligt Tilskud, samt Anskaffelsen af saadanne Ting paa Typografiens Omraade, der kan tjene Medlemmerne til Vejledning ved Arbejdets Udførelse, Formaal, der alle

maa siges at være nødvendige. Foreningen holder Møde den første Lørdag i hver Maaned samt 2 større Fester, en Sommerudflugt og en Vintersammenkomst. Den sidstnævnte afholdtes afvigte Fredag i Selskabet »Marienlund«s Lokaler, hvor Medlemmerne med Damer samt et begrænset Antal Fremmede samledes Kl. 8 for kort efter at tage Plads ved de veldækkede Borde i den smukt dekorerede Sal. Ved Bordet, ligesom senere ved Punschebollen, herskede en livlig og munter Stemning. Forskellige Sange, skrevne i Dagens Anledning, vekslede med Taler for Foreningen, Bestyrelsen, Damerne, Principalerne, de københavnske Typografer, de fremmede Deltagere o. s. v. Efter endt Festmaaltid afholdtes en lille Koncert, bestaaende af 8 Sange og en Oplæsning, udført af en i Foreningen dannet Kvartet, der her ved sine Præstationer viste, hvilke smukke Resultater der kan naas ved Enighed og Sammenhold. Som Slutning paa Festen var arrangeret en Svingom. Kl. 3 skiltes Deltagerne for at søge lidt Hvile inden Dagens Arbejde atter forestod. Et var der fuld Enighed om, og det var, at endnu havde ingen af de tidligere Fester i Foreningen været saa animeret og vellykket i det Hele som denne.

Skulde denne lille Festberetning komme nogle af d'Hrr. Forfattere og Forlæggere for Øje, bedes de skænke vort Bibliothek en venlig Tanke, og ved Gaver til dette hjælpe os at skabe en god og nyttig Lekture for vor Forening her i Byen. A. WESTERMANN.

Den typografiske Forening.

UDMELDTE.

V. Carlsen, Chr. Græffe, L. Hansen-Pugh, N. C. Hylsberg, E. O. Lindberg, V. P. F. Neye, N. H. Nielsen, P. Nielsen, J. P. Strøm, (Lunos Bogtrykkeri).

P. Nordlunde, (»Dagbladet«).

S. Fabricius, C. F. Sørensen, A. C. Nielsen (Nielsen & Lydiche).

V. Friis (Berlingske Tidende).

C. Andersen, C. Fischmann, E. Pfeiffer, Joh. Nielsen, Otto Schäffer (Jørgensen & Ko.).

H. Kelpien (»Dagens Nyheder«).

C. Bynck (Græbe).

Indkomne Bidrag til de arbejdsløse.

Carl Lunds Bogtrykkeri 2.00, »Dagbladet« 1. Bidrag 3.15, Bordings 2. Bidrag 6.00, I. Cohens 3.30, —b. 1.00, »Politiken«s Sætteri 6.00, Nielsen & Lydiches 9.15, N. Cohens 4.00, Schiellerups 1.00, O. C. Olsens 5.80, Salomons 2.40, Lunos 2.65, »Adresse-Avisen«s 1.00, M. Truelsens, 2. Bidrag, 3.00, Generalforsamlingen i »Hjælpekasserne« 21.10, »Dagstelegrafen« 4.00, Triers 1.90, Fjedsøes 0.60, »Avisen« 2.90, Hoffensbergs 1.60, Fr. Bagges 1.25, »Dagens Nyheder«s 1.00, Allers 3.15, Græbes 3.00, Sivertsen 1.40, Ch. Thomsen 1.00, Jørgensen & Ko.s 1.60.

I alt Kr. 94.95.

Obs. *De arbejdsløse Medlemmer*, som ønsker at gøre Krav gældende i den frivillige Indsamling, anmodes om at indfinde sig hos FORMANDEN for at modtage Anvisningen. STYRELSEN.

Typografernes Hjælpekasser.

Da jeg endnu fra enkelte Trykkerier mangler Fortegnelse over Medlemmernes Bopæle, bedes de ærede Inkassatorer tilstille mig samme i Løbet af et Par Dage. N. HANSEN, Kasserer.

Typografernes Sangforening.

I Aften Kl. 10 præcis: Indøvelse af nye Sange. STYRELSEN.

Dansk typografisk Forening.

Der er afsluttet Gensidighed med »Svensk Reshjelpskassa för typografer och stilgjutare«, med Hovedsæde i Stockholm. Gensidigheden gælder Viatikum.

Samtidig gøres de ærede Lokalforeningsformænd opmærksom paa, at Gensidigheden med ovennævnte Forening, ligesom Tilfældet er med alle de Foreninger, hvormed vi har Gensidighed, *kun* gælder for Typografer, saaledes at Andre (Skriftstøbere, Lithografer o. s. v., der maatte være Medlemmer af de resp. Foreninger, ikke har noget som helst Krav paa vor Forening.

Typograf A. SOPHUS ANDERSEN, der sidst har arbejdet i Nykøbing p. M., bedes opgive sin Adresse til Hovedbestyrelsen.

Aarhus, d. 17. December 1884. HOVEDBESTYRELSEN.

Den i den forløbne Uge i Lokalforeningerne skete Til- og Afgang er:

Bortrejste Medlemmer:

Randers, N. P. ROLSTED.

KUNDGØRELSER.

En Akcidenstrykker,
ønsker Plads snarest muligt, her i Byen. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrkt. Trykker V. modtager dette Blads Kontor i Løbet af 8 Dage.

Typograf.
En dygtig Sætter, der tillige kan paatage sig Trykning og Ombrækning af et Blad, samt Udførelsen af alle forekommende Arbejder, søger Plads. Den Søgende er militærfri. Billet, mrkt. »T. 25«, modtager »Typ.-Tid.«s Kontor.

En Typograf, Sætter og Trykker, ønsker Plads til den 1. Januar 1885. Billet, mrkt. 365, indlægges paa dette Blads Kontor.

En yngre Sætter, der tillige har Kendskab til Trykning, søger Plads i Begyndelsen af Januar. Gode Anbefalinger haves. Billet, mrkt. M. N. O., modtager »Typ.-Tid.«s Ekspedition.

En flink yngre Sætter
kan fra 28. d. M. faa fast Plads i »Morsø Folkeblad«s Trykkeri.

En god Plads som Faktor tilbydes en Sætter eller Trykker, som ser sig i Stand til at kunne skaffe nogle Kunder til Trykkeriet. Billet, mrkt. 44, modtager »Typ.-Tid.«s Kontor.

En yngre Typograf,
helst oplært i et Provinsbogtrykkeri, kan faa Plads *straks* hos **Johan Dein**, Maribo. Vedkommende maa kende lidt til Maskintrykning, og er han dygtig heri, kan god Løn gives.

Ansvarlig for Redaktionen og Ekspeditionen: L. D. BERG, st. Regnegade 17, 3. Sal. Udgiver: »Den typografiske Forening«.

Trykt hos M. TRUELSEN. København.

Paa Grund af Jule-Helligdagene udkommer den 26. December intet Nr. af „Typ.-Tid.“